«КУЛЬТУРНА ДЕРЖАВА»
Громадська Спілка

Чуріков Ю.І.
01021, м. Київ, вул. Грушевського, 28/2 оф. 104, тел.044-253-60-01
+380-098-043-57-52
E-mail: y_churikoff@ukr.net
код ЕДРПОУ 39644774

Тиж Ю.О.
Сертифікат на проектні роботи
Серія АА № 004182 виданий 21.12.2018 р.
www.kyiv-heritage.com
www.kyiv-heritage-guide.com
www.kyiv-landuse.com

Україна

Війна 2022 року

ДАЙДЖЕСТ

Збірка 2

Статті та новини № 301-500

м. Київ - 2022 р.

АНОТАЦІЯ

ПЕРЕДМОВА

Перетворення світу

СЕРГЕЙ ДАЦЮК, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-07-09

Сергей Дацюк

Тези виступу Сергія Дацюка на панельній диїскусії «Майбутнє цивілізації в наступні 20 років і роль України в цьому» 8 липня 2022 року в Едемі біля Львова.

1. Творити майбутнє це ***мислити***, а не розраховувати чи прогнозувати
2. Творити майбутнє це ставити ***запитання***, а не давати відповіді.
3. Я маю сподівання чи навіть ілюзію, що можливо якесь ***моє слово*** спасе вам життя чи дасть позитивну перспективу вашій справі.
4. Це не тому, що я такий розумний, а тому що ***прийняв для себе невідворотність змін і намагаюся їх промислювати***.
5. Той ***хто приймає невідворотність змін, буде жити і почуватися набагато краще, ніж той, хто триматиметься за старе і звичне***.
6. Нам здається, що ми неодмінно повернемось до визначеності, просто ця визначеність буде інакшою. Але це не так.
7. ***Невизначеність*** це наша найближча перспектива. Визначеності досить довго не буде. ***Визначеність кожен створить собі сам***, або не створить і буде завжди жити в невизначеності нескінченних змін.
8. Невизначеність не має часу та простору. ***Невизначеність це інакше бачення істоти***, яка ***орієнтована не на своє існування, а на зміни - себе і всього навколо себе***.

9. Яка ***мова змін***? Адже ***якщо ми не змінюємо мову-наратив-дискурс-глосарій, ми в принципі не можемо говорити про зміни***. Ми в ситуації Технологічної Турбулентності чи в стані Невизначеності? Причина такого стану в розвитку технологій чи в зміні егрегорів людей? Нас чекає Технологічна Сингулярність чи Гуманітарна своєрідність?

10. Ця війна це війна тотальна, яку описував Людендорф чи це війна Егрегорів?

    В якому смисловому просторі має бути осмислена:

    Дезорієнтація, дезорганізація, некерований Хаос, спустошення, дересурсифікація і знищення ресурсів, знищення цінностей, ідентичностей. Ось що таке невизначеність з традиційної або екзистенційної точки зору

11. Не скільки триватиме війна, а ***скільки триватиме перетворення*** у ситуації невизначеності? ***В тому чи іншому вигляді до 2036 року***.

12. ***Ми вступили в перетворення світу на фундаментальному рівні*** в широкій транзитологічній перспективі, яка сягає за межі світу - у Багатосвіт, у Міжсвіт, у Позасвіт.

13. ***Лише власне мислення, а не експертне знання дозволить перебувати в перетворенні***. Мислення суть не нормативне. Мислення суть спонтанне, налаштоване на інтелект, який творить у невизначеності.

14. ***Це перетворення у вигляді Світової війни умовних Сходу та Заходу***. З одного боку США, Британія, ЄС, Австралія, Канада та Україна, Молдова, країни Балтії. З іншого боку Росія, Індія, Китай, Іран, Сирія, безліч країн близького Сходу.

15. ***Випадають з цього поділу***: Японія і Казахстан - за Захід, Сербія, Угорщина, , Білорусь, Бразилія - за Схід. Також хочуть пропетляти (і вашим, і нашим): Ізраїль, Туреччина, Грузія.

16. Водночас тут є нюанс. ***Захід робить ставку на інтелект, смисли та перспективи. Схід - на протест та силу***. Але ***поки Китай не почав війну*** проти Тайвань, а Індія з Пакистаном, ***Схід ще не сформувався як власне сторона війни***.

17. Тобто це війна не Заходу і Сходу, а ***війна сили та інтелекту***, які дуже нерівномірно розподілені по Заходу і Сходу. І взагалі ***після війни не буде ніяких Заходу і Сходу***.

18. ***Майбутнє це для слабаків.*** Сильні наполягають на теперішньому. Насильніші наполягають на минулому. Це парадоксальна фраза, бо ***бути сильним тут означає мати найгіршу перспективу***.

19. ***На чиєму боці правда*** у війні Заходу і Сходу? Нам важко буде прийняти насправді правдиву відповідь, але ***ні на чиєму***.

20. ***Звичайно, нам хочеться сказати, що на нашому. Але, і це не вперше в історії, не буває неправдивих онтологій чи транзитологій.***

21. Протистояння у світі це протистояння за Глобальну імперію. Правда йде поверх протистояння за Глобальну імперію. Правда в різноманітній договірній множинності. ***Суть майбутнього світу - розмай, а не єдність у справедливості чи єдність свободі.***

22. Де в цьому протистоянні Україна?

23. Перемогти ворога це значить перемогти його морально та інтелектуально.

24. Помста росії за відхід України від росії нічим не відрізняється від помсти України за помсту росії.

25. ***Наш вибір простий і складний водночас.*** Якщо зробимо ставку на прості націонал-патріотичні чи ліберально-демократичні рішення, Україна буде пошматована і спустошена вщент. Якщо зробимо ставку на мислення, інтелект, стратегування, власні смисли і перспективи, у нас буде шанс не лише вижити, але і розвинутися.

26. Якщо захочемо відновити і відбудувати ***націонал-патріотичну олігархічно-корумповану*** Україну, то країні кінець. Якщо спробуємо створити ***ойкуменально-політійну спільноту*** зародку людства як інакший світ, то у нас є шанс.

27. ***Суть перемоги у війні - створити інакший світ***, а не довести своє і нав'язати його іншій стороні. Перемога у війні буде інтелектуальна, а не на полі бою. Герої на полі бою виграють час для інтелектуальної роботи, а не виборюють фінальну перемогу.

28. Хто триматиметься за старі ресурси та ідентичності, не виживе.

29. Натомість ***значення матимуть самовизначення***, інакші активи.

30. Доволі детально ми з моїми колегами спробували описати інакший світ в книзі "Новая архитектура человечества".

31. Нинішнє перетворення творить Егрегор Людства.

32. Держави-нації-території будуть знищені у цьому перетворенні.

33. Натомість стратегічно-програмно-проектні регіони, ойкумени смислово-перспективної спільності, договірні міжойкуменальні політії.

34. ***Не ресурси, а активи.*** Не території, а просторові топології. Не геополітика, а антропополітика. Не лише планета Земля, але космос та інші планети

35. Мова і культура перестануть мати важливе значення.

36. ***Значення матимуть смисли та перспективи.*** Постануть цивілізації розмаю та своєрідності.

37. Де відбувається війна та вирішується доля перемоги?

38. Невже лише на фронті Півдня та Сходу України?

39. Це видимий фронт. За всієї важливості перемоги на ньому - не менш важлива війна відбувається у наших душах.

40. Чи зможемо ми вистояти духовно, зберегти волю і віру, виявитися причетними до мислення і творчої патії, не зірватися в прірву злості та помсти?

41. Чи здолаємо ми свій національний егоїзм і чи вийдемо на простір Людства?

42. Чи утримаємося ми від спокуси встановлювати домінування ідей, ідентичностей, установок та бажань чи вийдемо на простір різноманітності та розмаю?

43. Чи піднімемося ми над культурно-мовними чварами до надмовного мислення і людствяного стратегування?

44. Чи знайдемо ми інші смисли та перспективи для себе та для інших, крім архаїчних, закостенілих та провідних до війни?

45. Чи виявимося ми відкритими для інакших відносин та інакшої спільності?

46. І нарешті, чи зможемо ми пробачити своїх ворогів і залучити їх до творення?

***

ВСТУП

ЩО ТАКЕ ПЕРЕМОГА?

СЕРГІЙ ДАЦЮК

Філософ, **25 липня 2022**

Текст про перемогу, замовлений громадою Полтави (клуб "Сентенція") і прочитаний у вигляді доповіді автора "Що таке перемога та як нею скористатися?" біля Свято-Успенського кафедрального собору у місті Полтава 15 липня 2022 року.

1. Перемога в найпростішому розумінні є захистити, відстояти та покращити становище свого та своїх у процесі зіткнення, конфлікту та/або війни.

2. Вважається, що уявлення щодо свого та своїх є консенсусним для сторони конфлікту, але може бути різним і навіть протилежним для різних сторін конфлікту.

3. Водночас таке визначення не включає зміну уявлення про своє та своїх під час війни, не включає прийнятного уявлення про покращення становища, оскільки війна значно змінює світ, а отже і критерії кращого.

4. Сучасні війни є складними рефлексивно-стратегічними конструкціями, відтак питання про те, що таке війна і що таке перемога, не є тривіальними та елементарними.

5. Щоб зрозуміти перемогу, потрібно зрозуміти війну, потрібно зрозуміти, що таке перемога по суті, і не лише, хто і як переможе, але хто і як скористається перемогою.

1. Що таке війна в традиції?

Функціонально-екзистенційне визначення письменниці Лоїс МакМастер Буджолд.

Війна це спосіб вирішення конфлікту, при якому виживання противника не розглядається як необхідна гранична умова.

Політико-транзистенційне визначення Карла фон Клаузевіца.

Війна це продовження політики іншими засобами. Умовою перемоги є "повнокровне відчуття перемоги" в умовах "туману війни".

Онтологічно-цільове визначення Ліддел Гарта.

Метою війни є мир, який був би кращий за довоєнний (хоча б з вашої точки зору).

1. Є ще багато чисто екзистенційних уявлень про війну, у яких війна це перетворення внутрішніх проблем, нестачі ресурсів, загрози внутрішньої громадянської війни у зовнішню агресію, яка здобуває ресурси, відкладає чи пом'якшує вирішення внутрішніх проблем, знижує градус внутрішнього протистояння.

2. Всі наявні визначення війни є екзистенційними. Війна як зіткнення екзистенцій не дозволяє визначити перемогу екзистенційно, бо екзистенції руйнуються у війні. Якщо війну можна так чи інакше зрозуміти екзистенційно, то перемогу екзистенційно зрозуміти неможливо.

3. Кожна екзистенція породжує свою правду, яка узагальнює уявлення про рівновагу, справедливість та намір відновлення справедливості. Всі екзистенції є рівноправними, якщо лишень екзистенція не формує намір самознищення та/чи знищення решту світу.

4. Рушієм чи енергією війни є агресія однієї чи всіх її сторін, яка породжується з відчуття нерівноваги, нерівномірності, несправедливості, з одного боку, і уявлення про стан рівноваги, рівномірності, справедливості як перемоги, з іншого боку.

5. Тобто війна розпочинається і значний час ведеться в ілюзії про перемогу, яка виступає як егоїстичне уявлення кожної зі сторін, яке Клаузевіц називає "повнокровне відчуття перемоги" в "тумані війни", а Ліддел Гарт називає "миром, який був би кращий за довоєнний (хоча б з вашої точки зору) ".

6. Ілюзію перемоги для кожної зі сторін можна сформулювати так: "як має змінитися навколишній світ, щоб мені незмінному було краще". Сумна правда війни полягає у тому, що війна змінює усі сторони війни, так що саме це водночас змінює і світ, який після війни оцінюється не довоєнними незмінними, а саме зміненими учасниками війни, які саме тому оцінюють

навколишній світ геть інакше.

2. Мислительне розуміння війни як змін

1. Війна є продуктом ***егрегоріального***, мало і рідко ким усвідомлюваного прагнення вийти з обезсмислених і безперспективних онтологічних визначеностей у невизначеність для того, щоб створити замість старих – нові, менш конфліктні онтологічні визначеності незалежно від бажань чи уподобань усіх учасників війни.

2. **Така невизначеність створюється:**

1) - у ***екзистенції*** – через масові та очевидні смерті, які страхом змушують маси відмовлятися від звичної визначеності;

2) - у ***конфлікті онтологій*** – через "туман війни", коли різні онтології намагаються стратегічно-рефлексивно поглинути одна одну, але не можуть і створюють онтологічний хаос;

3) - у ***транзитології*** – через наявність мало усвідомлюваного нового-інакшого світу, який породжує уявні інакші смисли та перспективи;

4) - у ***політиці*** – де руйнуються концепти, концепції і стратегії довоєнного світу, іноді аж до порожнечі, і закладаються умови для нових-інакших.

3. У війні перемагає або більш складна, осмисленіша і перспективніша онтологія, яка поглинає простішу, або при однаковій безсмисленості і безперспективності усіх онтологій – нова-інакша онтологія, яка народжується з невизначеності.

4. Війна це ***транзитологічний перехід***, який прихований за 1) онтологічними рефлексивними трансформаціями, 2) екзистенційними руйнаціями і втратами та3) політичними конфліктами.

5. ***Екзистенція без транзистенції – ніщо***. Транзистенція це не просто зміна визначеності екзистенції, це перехід через невизначеність. Закорінені у екзистенцію істоти не змінюються навіть перед смертю та після неї.

6. ***Екзистентів*** визначає тіло, соціум і соціальні відносини, матеріальні багатства, норми та нормативне мислення, культура, мова, колективна пам'ять в минулому-теперішньому і навіть свідомість сприйняття та відчуттів, розум та емоційний інтелект.

7. ***Транзистентів*** орієнтує дух, душа, трансценденція, інакше, невизначеність, спонтанне мислення, воля поза бажаннями, віра широкого горизонту, патія явлених відношень, усвідомлені уявлення, інтелект та інтелектуальна творчість.

8. Екзистенти живуть у світі. Транзистенти змінюють світ. Війни розпочинають затяті екзистенти в кожній зі сторін конфлікту, саме вони є підпалювачі війни. Водночас війна призиває транзистентів, які починають домінувати і змінювати світ.

9. По ходу змін світу у війні рішучість та зухвалість транзистентів знижується, затятих екзистентів у війні стає менше і вони маргіналізуються. З тринзистентів виникають нові екзистенти, вже не такі затяті, які власне і наслідують новий-інакший світ.

10. Оскільки екзистенційні втрати та руйнації і політичні конфлікти навіть після війни залишаються основою не лише масової свідомості, але також і елітарних політичних, стратегічних і навіть онтологічних конфліктів, то транзитологія війни здебільшого не стає масовим баченням.

11. Війна це не те, що ми спостерігаємо, не те, в чому беремо участь. Війна це те, що змінює нас, незалежно від того, що ми спостерігаємо чи в чому беремо участь.

12. Війна – це конфлікт, зіткнення, змагання, гра, боротьба і комунікація, але не онтологій, не стратегій, не політик, а транзитологічних орієнтацій і похідних з них соціальних установок.

13. Відтак з усіх теорій причин війни – поведікових, еволюційної психології, соціологічних, політологічних, економічних, релігійно-ідеологічних, включаючи цивілізаційний підхід Хантінгтона, класових, демографічних, включаючи мальтузіанство та переважання молоді, раціоналістичних – переконливою є лише одна.

14. Мислительна, значною мірою софістична, а не філософська, причина війни – неспроможність істот змінити транзитологічну орієнтацію в рамках існуючих онтологій.

15. Відтак єдиною сутнісною причиною війни є відмова від мислення хоча б однієї або навіть усіх сторін війни в ситуації довготривалої глибокої кризи. Інакше кажучи, війна це транзит у умовах виродження мислення всередині наявних онтологій світу або екзистенційна неспроможність до

транзитологічного перетворення в ході онтологічного розвитку і відтак сповільнення та припинення розвитку, його обезсмислення і втрата перспективи.

16. Війна – це стан, коли різні групи істот відмовляються від мислення-змін і через конфлікт намагаються забезпечити домінування своєї обмеженої правди. Війна триває доти, доки зміни-мислення засадничо не проявляється хоча б у однієї зі сторін.

17. Розвиток не виходить за межі онтології, а масова свідомість істот не може бути залучена в іншу онтологію ніяк інакше, ніж через війну, невизначеність та примусову причетність до мислення і пошук інакших онтологічних визначеностей.

18. Зіткнення картин світу, онтологій, теорій, концепцій, смислів, перспектив, релігій, міфів, стратегій, тактик, сил, ресурсів, людей, спільнот, егрегорів переорієнтовують транзистенцію.

19. Є час до війни і різні часи після війни. Війна суть розрив часу, який принципово невизначений. У війні шлях до визначеності починається тоді, коли для кожної сторони війни стає зрозумілим неможливість повернення до довоєнного часу. Війна закінчується, коли з війни постають різні повоєнні часи в баченні транзистентів і якийсь один повоєнний час в баченні екзистентів.

20. **Війна не може бути закінчена, поки ще світ живе ілюзією повернення до довоєнного часу.**

21. У війні немає і не може бути дійсних екзистенційних цілей. Всі публічні чи навіть приховані цілі війни це омана по суті, самообман для того, хто ставить такі цілі, і маніпулятивна ілюзія пропаганди для мас.

22. Визначення мети війни Ліддел Гарта є умовним і характеризує мету лише початку війни. Відтак мета війни на початку війни і мета війни насамкінець війни різні.

23. Якщо мета війни ніби-то збереглася до кінця війни, то це ще не кінець війни.

24. У війни нема і не може бути ***суб'єкта***. Результати війни завжди несподівані для всіх сторін.

25. Війною управляють ***смисли*** та ***перспективи*** безвідносно до цілей агресорів та жертв.

26. Смисли та перспективи погано поєднуються з архаїкою та установками на домінування.

27. Смисл війни – ***зміни***. Перспектива війни – інакше для всіх її сторін.

28.. Якщо учасники війни можуть прогнозувати кінець війни, то це ще не кінець війни.

29. Ніколи післявоєнний світ не буває кращий за довоєнний, бо війна завжди змінює критерії кращого.

30. Краще до війни і краще після війни це різні кращі.

31. Агресія у війні, незалежно від того, чим вона публічно чи приховано мотивується, спрямована на примус до змін, які без війни неможливо здійснити, але які до війни, коли зазвичай напередодні до неї мислення та інтелект повсюдно втрачені, навіть не можуть бути усвідомлені як необхідні.

32. Агресія як і ворожість чи вороги зникають в процесі війни завдяки змінам усіх її сторін. Це завжди здається неймовірним на початку та в ході війни. Допоки агресія та ворожість не зникли, війна не може закінчитися.

33. Примус до змін не є волею якоїсь однієї сторони – це сукупна воля війни до радикальних змін. Саме тому війна дає радикальну свободу. Змінене під час війни, навіть дуже радикально, але в контексті смислів та перспектив післявоєнного світу, має шанс зберегтися після війни. Змінене під час війни не в контексті смислів та перспектив післявоєнного світу зникає після війни.

34. Кінець війни не може бути осмислений на початку чи в процесі війни. Смисли повоєнного світу принципово інакші, ніж смисли довоєнного світу.

35. ***Онтологія*** – це буттєві початки та засновки, орієнтації та установки, прєдєли та межі у їх екзистенціальному переживанні істотами, зокрема людськими.

36. ***Транзитологія*** – це орієнтації та установки всіляких змін, зміщень, переходів, перетворень та переображень та навіть пристосувань.

37. Основне питання ***онтології***: бути чи не бути?

38. Основне питання ***транзитології***: зінювати (-сь) чи не змінювати (-сь)?

39. ***Онтологічна безпорадність*** – бути так, ніби тебе нема.

40. ***Транзитологічна безпорадність*** – змінювати все, крім того, що змінює нас самих.

2-1) Транзитологеми війни, які можна осмислити в контексті нинішньої війни

1. З точки зору онтології, війна це вирішення конфлікту онтологій. З точки зору транзитології, війна це примусове перетворення її сторін, до якого вони без війни не здатні. Тобто війна це не лише стан конфлікту між онтологіями, але і процес переходу до нової-інакшої онтології.

2. ***Транзитологічна суть війни***: воюють не люди, не ідеї, не ідентичності – воюють здатності до змін, тобто орієнтації та установки, а також моделі нового-інакшого світу.

3. ***Онтологія*** – це завжди визначеність, на відміну від транзитології. Стан війни як визначеність приховує невизначеність транзитології, через яку поверх цього стану здійснюється перехід усіх сторін до нового-інакшого світу.

4. ***Транзитологія переживається як невизначеність.*** Війна це не лише конфлікт визначеностей, між якими треба вибирати, але і невизначеність, яка приводить до змін усіх сторін конфлікту та їх онтологій. Життя у невизначеності суть основний стан та психологія війни.

5. ***Транзитологічна невідворотність війни***. Війна стається, бо ніхто не може змінити світ мирно. Зміни у війні це завжди не те, що хоче агресор, бо агресор вимагає змін у старому світі, а не нового-інакшого світу. Зміни війни це завжди не те, що хочуть жертви війни, бо вони не готові змінюватися без війни і не можуть створити новий-інакший світ без тиску війни на них.

6. Поведінка агресора чи жертв не впливають на транзитологію війни. Згода жертв на вимогу агресора ніколи не завершує війну. Навпаки, після задоволення апетитів агресора, він хоче ще, жертв стає більше, відтак війна продовжується.

7. ***Транзитологія війни всеохопна і не може бути фрагментарною.*** Зміні у війні ніколи не бувають в орієнтації на якусь одну сторону війни. Зміни у

війні це те, що змінює усі сторони війни.

8. Несподіваність транзитології війни для будь-якої з онтологій: післявоєнний світ буде абсолютно не таким, яким його представляє будь-яка сторона війни.

9. Час війни визначається транзитологічно: чим швидше ми суттєво змінимось, тим швидше закінчиться війна.

10. ***Транзитологічний актив війни визначає війну.*** Більшість людей не здатні до змін навіть під примусом, бо вони здатні лише пристосовуватися. Пристосуванці це головний тягар війни. Лише ті, хто змінюються, визначають, цілі, способи, темп та кінець війни.

11. Перемога це суттєвий транзит, а не формальні зміни. Перемога не є формальними змінами початкової ситуації війни чи відновленням статус-кво. Суттєвий транзит це зміна онтології на нову-інакшу, а не забезпечення формального домінування однієї з довоєнних онтологій.

12. Переможці у війні це ті, хто швидше і краще за всіх зуміє суттєво змінюватись. Переможець діє транзитологічно, а не онтологічно. Перемагає той, хто творить новий-інакший світ.

13. Будь-яка транзитологія знаходить своє втілення у новій-інакшій онтології. Лише побудова нового-інакшого світу завершує війну.

14. Транзитологія масштабніше за онтологію. Транзитологія завжди має час-місце, навіть коли нова-інакша онтологія після війни вже створена. Використання перемоги після війни входить в поняття перемоги у війні.

15. Перемога це лише повний транзит світу. Завершення конфлікту онтологій ще не означає перемоги, якщо хоча б одна з онтологій лишилась незмінною.

2-2) Транзитологія змін та пристосування

1. Зміни відбуваються через невизначеність, можуть осмислюватись у визначеності як такі, що мають цілий або цілісний характер, тобто можуть усвідомлюватися концептуально. Зміни можуть також бути добровільними і мати планомірний характер через стратегії програми, проекти. Зміни як усвідомлені мають смисл та перспективу.

2. Пристосування суть співвіднесення з відхиленнями, коливаннями або тремтінням визначеності без жодної невизначеності. Пристосування є

примусовими, елементарно-фрагментарними і стихійними. Пристосування завжди відбуваються поза усвідомленням смислу та перспективи.

3. Зміни суть перетворення, здебільшого трансформаційні, які істота усвідомлює, ініціює, супроводжує та підтримує, або переображення, які істота сутнісно здійснює над собою та своїм середовищем. Зміни опричетнюють істоту до мислення.

4. Пристосування можуть потребувати нормативного мислення, але не спонтанного. Невизначеність, інакше, порожнеча і навіть хаос явлені у змінах, які потребують спонтанного мислення.

5. Патріотизм у війні пов'язаний не з ненавистю до ворога, а з любов'ю до зміненої вітчизни. Архаїчні патріоти не можуть використати перемогу і згодом виступають проти неї, за продовження війни з якимось новим ворогом, якого вони неодмінно знаходять.

6. Проблема вільного мислення у вітчизні мислителя в тому, що вільне мислення завжди змінює вітчизну і тому воно завжди не подобається патріотам. Відтак вважається патріотичним вмирати незмінним, а змінюватись під час війни непатріотично.

7. Війна це неминучі і незворотні зміни, які не подобаються усім учасникам війни.

8. Зміни у війні не потребують зради, бо зрада – це негідне пристосування до довоєнного світу. Післявоєнний світ твориться не зрадою чи колаборацією, а інакшим самовизначенням мислення-інтелекту щодо всіх сторін війни.

9. Транзитологія є не історичною, а футурологічною. Чи можна переломити хід історії? Звичайно можна, якщо бути в історії. Але що, якщо ми живемо в уже зламаному ході історії, але не творимо історію? Чи можна переломити кимось зламану історію поза історією?

10. Якщо добре подумати, то історію можна не ламати, а розгалужувати футрологічно, роблячи зламану історію менш важливим, менш цікавим, менш осмисленим і менш перспективним трендом, ніж інші футурологічні розгалуження. Тоді зламана історія не зламається повторно, а просто зійде нанівець чи загубиться в множинних футурологічних розгалуженнях. Війна породжує не один, а різні часи майбутнього.

11. Транзитологія здебільшого суть мислительна та інтелектуальна. Хід історії

не має ні смислу, ні призначення. Хід історії має ускладнення, яке твориться не лінійним зламом через повторення моделей минулого, а інтелектуальним мисленням, яке оприявнює більш складні моделі з футурологічних розгалужень. Головною перепоною втілення складних моделей як нового-інакшого світу є ригідність мас пристосуванців.

3. На скількох рівнях ми можемо бачити війну?

1. Політико-економічна соціо-культурна війна держав, суспільств, соціальних груп.
2. Тотальна війна народів всіма ресурсами за виживання та перспективи розвитку.
3. Егрегоріальна війна духовних спільностей і трансцентентних проекцій.
4. Війна на небі між божественними сутностями.

1. Всяка політико-економічна та соціо-культурна війна обговорюється в ЗМІ та в публічних органах влади. Вона найбільш очевидна, масова.

2. Всяка тотальна війна обговорюється та організовується в громадянському суспільстві та в соціальних мережах.

3. Егрегоріальна війна йде зазвичай без широкого обговорення, на рівні смисло-образів, нових смислів та перспектив, духовної та душевної роботи з трансцендентним.

4. Війни небесні це війни за душі. Егрегоріальні війни суть лиш соціальні проекції небесних воєн.

5. Війна на небі між божественними сутностями це війна між благом і користю, між домінацією і договором, між служінням собі і служінням іншим. Ця війна вічна, тягла і не стихає ні на мить.

4. Що таке *егрегоріальна* війна?

1. Перемогти це створити соборний егрегор, тобто спільність у розмаї, а не монолітний егрегор, тобто не егрегор домінуючої імперії чи ідеології-релігії-культури-мови.

2. Егрегоріальна війна суть більш складне поняття, ніж тотальна війна Людендорфа.

3. В аспекті егрегора тотальна війна це максимальне використання усіх горизонтів буття, сфер життя, сил та ресурсів за повне домінування власної картини світу і повне знищення картин світу противників разом з ними самими.

4. Егрегоріальна війна відбувається в орієнтації на масштабне перетворення, що змінює організацію тих чи інших спільностей. Егрегор як уявлення дозволяє обговорювати масштаби та напрямки змін, руйнувань, об'єднань, поглинань тих чи інших спільностей.

5. Егрегор це не про повсякденність, а про спільність душ та духовної суті в тразистентних орієнтаціях.

6. Егрегоріальна транзистенція має дві інтерпретації: шлях реалізації ідеалу і шлях невизначеності у розривах.

7. Різниця між фантастично-фантазійними моделями Вернадського-Єфремова і братів Стругацьких у тому, що перші показують ідеал соціальної солідарної єдності та договірної взаємодії істот та спільнот, лише згадуючи, але не зображаючи драматичних процесів конфліктів, а другі показують невизначеність і розриви на шляху до множинно-різноманітної спільності і договірної взаємодії.

8. Про егрегор завжди говорять як про уже наявний. Мало хто може щось сказати про поступове творення егрегора, про зіткнення егрегорів, про розкол егрегора, про виокремлення з егрегора субегрегора і його взаємодію з рештою егрегора.

9. Мета будь-якої імперії – об'єднання всіх матеріальних та інтелектуальних ресурсів задля розвитку, в тому числі духовного. Водночас таку мету закріпити в історії дуже важко. Рано чи пізно настає час, коли всі ресурси починають витрачати на єдність, але вона більше не продукує розвиток. Тобто домінування як єдиний спосіб об'єднання в моноліт чи єдність, а не солідарна чи договірна спільність є головними вадами імперій. Саме тому повсякчас егрегор імперії швидко стає виродженим.

10. Схожим чином створюється та руйнується егрегор нації. Націоналістам здається, що нація примордіальна, і тому її егрегор всеохопний. Але це не так. Ані етнічна нація, ані політична нація не є всеохопними. Вони лише суть об'єднання з орієнтацією на завжди обмежений перелік критеріїв. Нація суть уявлення недуховне і нетрансцендентне, відтак нація завжди претендує лише на субегрегор, тобто вона ніколи не об'єднує всю спільноту, зібрану на певній

території чи в певному просторі смислу і перспективи.

11. Егрегори імперії та нації співмірні у своїх обмеженнях. Отже потрібно говорити про соборний егрегор, який влаштований інакше, ніж егрегор нації чи імперії.

12. Соборний егрегор (політійний, республіканський) завжди тягло сильніший за домінантний (імперський чи національний).

13. Суверенітет утримується множинно-різноманітним інтегритетом більш надійно і триваліше, ніж авторитарно-тоталітарним інтегритетом. Егрегор є неімманентна проекція інтегритету.

14. Російсько-українська війна – це не тотальна, це егрегоріальна війна. Це війна розподіленого по світу добра з концентрованим в росії злом.

15. Перемога соборного егрегора не обов'язково пов'язана з військовою, політичною, соціальною та культурною перемогами. Егрегоріальна перемога суттєво пов'язана зі збереженням душі як основи здорового та гармонійного егрегора.

16. Усі люди різні і належать до різних спільнот: груп, партій, корпорацій, церков, міст і націй-держав і навіть спільнот любителів жінок, пива і фісташок чи любительниць чоловіків, шампанського та фруктів.

17. Деякі спільноти об'єднують примусом та страхом. Держава говорить, що якщо ти не будеш платити податки і захищати державу, то вона посадить тебе в тюрму. Церква говорить, що якщо ти не будеш молитися і давати гроші священникам, то в тебе буде погана карма чи недобре посмертя.

18. Але люди поки що не об'єднуються у людство, бо воно їм нічого не обіцяє і нічим не лякає. Людство – то лише шанс чогось більшого, інакшого та сутніснішого, ніж просто люди. А Вселюдство це люди в орієнтації на людство. Усі спільноти воюють, окрім Вселюдства. Бо Вселюдство домовляється.

19. Нинішня війна це війна за створення егрегору Вселюдства.

5. Що таке перемога в *мислительному* плані?

1. Перемогти в мовному розумінні це перезмогти, відкинути-здолати-придушити, взяти гору, переграти. В стратегічному плані перемогти це навіть

не перехитрити у грі: це нав'язати свою гру, своє майбутнє, свій світ, свій дискурс, своє помислення.

2. В транзитологічному плані перемогти це зробити якісь орієнтації та похідні з них соціальні установки договірним чином магістральними для подальшого онтологічного розвитку воюючих спільнот.

3. Перемогти це не нав'язати свою волю. Перемогти це змінити орієнтації перетворень післявоєнного світу так, щоб різні волі домовилися про інакші смисли і перспективи. Нав'язана воля це неволя, яка породжує нову війну.

4. Перемагають не спільноти і не люди, а орієнтації істот у їх спільності.

5. Справжня перемога у війні це переорієнтація не лише ворога, але і цілого світу, якщо це світова війна, на найбільш складні і уні-інтер-екстра-мета-версальні смисли та перспективи, тобто на договірну надовго транзитологію.

6. Перемога у війні це осмислена і переспективна зміна орієнтацій транзистенції за рахунок прєдєльних екзистенційних руйнувань, втрат та жертв воюючих сукупностей у одному просторі істот, наприклад, на одній планеті, на одному континенті, в одній країні чи, наприклад, в одній Галактиці, в одному Всесвіті чи в одній компактифікації мірних фізичних констант.

7. Для перемоги недостатньо подолати страх смерті. Для перемоги ще потрібно подолати страх змін. Страх змін сильніший за страх смерті. Абсолютна більшість людей не змінюються навіть перед явною загрозою смерті.

8. Перемога завжди відносна і може бути зрозуміла лише в контексті минулої довоєнної онтології чи в старому довоєнному світі. Перемога в контексті післявоєнної онтології суть лише початок чи заявка на творення нового-інакшого післявоєнного світу.

9. Одна і та ж ситуація може бути перемогою в одному масштабі міри-простору-часу і поразкою в іншому. Наприклад, якщо розглядати Другу світову війну і Холодну війну, то в одній СРСР виграв, а в іншій програв. А якщо розглядати це як одну війну, то СРСР просто програв.

10. Перемогти це створити свій новий-інакший світ, свій дискурс, свої інтелектуальні концепції, свої мистецькі та медіа-проекти, куди потрібно буде втягувати вчорашнього ворога.

11. Використати перемогу це використати зміни світу для творення інакшого себе та використати зміни себе для творення інакшого світу.

12. Україні для перемоги потрібно створити такий післявоєнний світ, в якому ворог би ніколи знову не напав на нас. Якщо загроза нових нападів ворога залишається, то це не перемога, а передишка, пауза, підготовка до нової фази війни.

13. Перемога це інтелектуальне творче ускладнення смислів та перспектив, яке може лише виглядати як подолання та перезможення ворога чи опонента, але таким не є.

14. Перемогти це значить не просто створити світ, більш осмислений і перспективний, ніж світ ворога. Перемогти це не просто створити такий світ для себе та своїх. Перемогти це зробити так, щоб ворог і усі чужі захотіли жити у такому світі.

15. Лише той, хто здатен змінитися більше, ніж його опонент, здатен перемогти. Отже переможе той, хто переможе самого себе. Сутнісно перемога це перемога над самим собою.

16. Перемоги нема, коли нема власного перетворення та розвитку. Мало подолати своє минуле самовизначення мислительно-ітелектуальним чином, потрібно перезмогти себе вірчо-вольовим чином.

17. Перемогти транзитологічно себе це значить розібрати себе старого у старому світі і зібрати себе інакшого у новому-інакшому світі.

18. Перемога онтологічна – це не домінуючий ідеал, а подолання розриву невизначеності через творення нового-інакшого світу.

19.Перемога в соціальних проекціях – це створення нової договірної спільності, в нинішній війні – соборного егрегора Вселюдства.

6. Перемога у війні Росії з Україною

1. Політична, геополітична, економічна, соціальна та культурна перемога країни у війні це уявлення із установки на домінацію у грі з нульовою сумою.

2. **В нинішній війні це означає наступне.**

1. Росіян більше, ніж українців.
2. У росії є ядерна зброя.
3. Росія має фанатичне бажання знищити Україну, українців та окупувати її територію.

3. Тобто у війні на виснаження у прямому протистоянні Україна росію перемогти не може, якщо не включить мислення і не почне творити світ, де є місце інакшій Україні та інакшій Росії.

4. Російський імперіалізм в мислительному плані так само обмежений, як і український націоналізм. Той факт, що росіяни відкрито пропагують геноцид українців, а українці просувають геноцид росіян приховано чи алегорично, мало що означає, хіба лишень для пропаганди чи для міжнародного реноме.

5. **Україна не осмислила свою національну поразку у ході Революції-1917 та у Другій світовій війні як слабкість свого егрегоріального, він же соборний, концепту.**

6. Країна Хартланду не може дозволити собі бути нацією, бо сусідні цивілізації повсякчас руйнують її та рвуть на шматки. Країна Хартланду може бути або окремою цивілізацією, або час від часу приєднуватись до сильнішої сусідньої цивілізації, кожен раз жертвуючи населенням, територією та рівнем розвитку.

7. Україна хоче національного домінування, росія хоче імперського домінування. Право націй на самовизначення протистоїть праву сили імперії на експансію і на примусове визначення. Обидві країни звинувачують одна одну у фашизмі.

8. **Правди немає на жодній з цих сторін.** Правда може бути створена поверх нинішніх правд України та росії.

7. Перемога у війні України з Росією

1. Україна не може перемогти у війні росії з Україною. Україна може перемогти лише у війні зміненої України з росією.

2. Тотальна концепція війни на повне знищення росії для України згубна. Так само згубною є ізоляціоністська концепція війни, коли ставиться мета звільнити територію від окупантів і відмежуватись від росії, сподіваючись, що руйнація росії фатально Україну не зачепить.

3. Модель перемоги України виглядає так: контрнаступ, відвоювати територію України і відкинути російські війська за кордон України на 1991 рік, поразка росії, приниження росії, визнання провини росіянами, спокута провини, репарації, компенсації, розпад росії.

8. Що не так з цією моделлю?

1. Чи готові українці до контрнаступу, бо ворог буде вчиняти нові удари по містах, нові звірства і справа може дійти до ядерної зброї?

2. Що будуть робити російські війська, відкинуті за межі України? Згинуть, як роса на сонці? Погана стратегія.

3. Головна вада такої стратегії, що вона не враховує стратегію росії, ймовірний сценарій якої полягає у тому, щоб анексувати завойовані території, взяти їх під ядерний захист і оголосити, що будь-яка спроба їх відвоювати з боку України буде пов'язана з ядерним ударом у відповідь.

4. Українська влада, експерти і патріоти не готові до такої ситуації. Бо одна справа бути готовими на власну смерть, а інша справа ризикнути життям рідних та близьких, жінок, людей похилого віку та інвалідів, ризикнути майбутнім всієї території України.

5. Ядерний шантаж не долається героїзмом чи гідною масовою смертю. Ядерний шантаж діє ультимативно і призводить до безальтернативного вибору. Лише мислення та інтелект можуть дати альтернативу для такого вибору. Але Україна не йде шляхом мислення та інтелекту.

6. Ця модель фіксує моральне задоволення України у вигляді ресентиментального приниження суперника і руйнування країни суперника та готовність продати росії свої руйнування та жертви за репарації та компенсації. В цій моделі немає позитивного бачення майбутнього і виходу з ресентименту. Такою перемогою Україна може отруїтись, як отруїлась росія квазіперемогою СРСР у Другій світовій війні.

7. Неможливо воювати з "русским миром", не маючи свого світу. Неможливо здолати один чужий світ іншим чужим світом. Західний світ чи Європейський світ не повно створений українцями.

8. Українці однаково творили і світ росії, і світ Європи. І ані той, ані інший не став своїм, бо українці завжди ненавиділи своїх інтелектуалів за те, що ті були вільні від землі, від мови, від культури. Тому створене українськими

інтелектуалами для чужих – Заходу, Європи, росії – сприймається українцями як чуже.

9. Але інтелект лише і може творити як вільний. Інтелектуальний світ завжди поза простором, поза часом, поза мовою, поза культурою. Інтелект не здатен творити у визначеності чи будучи обумовлений наявними обставинами.

10. **Українство це інтелектулізм, воля і вольності, а не мова та культура.** Лише таке надкультурне українство здатне постати як універсальне, інтерверсальне, екстраверсальне та метаверсальне. Немає українського світу, але може бути світ українства як зародок Вселюдства.

9. Чи можлива перемога без продовження нинішньої війни?

1. Чи можуть бути у нинішній війні переможцями обидві сторони? Чи взагалі можлива спільна перемога затятих ворогів?

2. "Win-win підхід" (виграш-виграш) – це підхід, в основу якого покладено ідею можливості такої взаємодії з іншою стороною (переговорів, конфлікту тощо), при якому в результаті обидві сторони залишаться у виграші.

10. Теоретично модель такої перемоги *можлива*

1. Замість держав як монополістів надання інфраструктурних послуг життєзабезпечення та господарювання легітимується більш різноманітна міжнародна структура з державно-корпоративно-урбаністичними місцями створення та надання інфраструктурних послуг.

2. Замість творення глобальної імперії як орієнтації великих держав світу після Другої світової війни починає обговорюватися та втілюватися орієнтація на творення Вселюдства.

3. Замість ООН – Організація Вселюдства, куди би ввійшли архаїчні держави, бездержавні нації з тяглою історією, корпорації, деякі важливі для світу міжнародні організації, окремі мікрогрупи мислячих інтелектуалів, окремі організації громадянських активістів.

4. Замість НАТО – розподілена система безпеки, яка засновується не лише державами, але і корпораціями.

5. Замість фіатних валют – багатоманітність валют з їх певною посвітною функціоналізацією.

6. Замість споживчого відношення до природи – екопросторове парнерство.

7. Сценарно цю модель нового-інакшого світовлаштування Україна могла б запропонувати міжнародній спільноті. І вже за підтримки міжнародної спільноти можна було б її пропонувати росії.

8. Однак **сьогодні це нереально**. Сукупний **інтелектуальний потенціал української влади, українських експертів та українських громадянських активістів настільки низький**, що це непідйомне завдання для України. **Інтелектуальний потенціал росії ще нижчий**, бо її еліта в дезорієнтації, дезорганізації, депресії і дегенерації.

9. Ресентиментальна ненависть росіян до українців та дзеркальна ресентимельна нелюбов та зрадофобія українців до росіян не дозволять вирішити це питання спільно Росією та Україною.

10 Тому війна сьогодні неуникненна, включаючи можливість світового ядерного конфлікту. Все одно після цього людство змушене буде реалізувати схожу модель. Але надто багато сьогодні пристосуванців, дезертирів мислення-інтелекту у креативний клас та просто ідіотів – у світі, в росії та в Україні. Надто далеко масова пропаганда усіх сторін війни від реальності змін.

11. У війні мислення важить дуже мало, бо мислителі говорять тихо. Але уникнути війни можна лише повернувшись до мислення. Коли не лишається інших виходів, наприклад перед загрозою світової ядерної війни, мислення – це завжди вихід.

11. Чи завжди буває *перемога* у війні?

1. Стратегуючи перемогу, потрібно завжди аналізувати варіанти поразки. Іноді в варіантах поразки можна побачити небачені і несподівані можливості перемоги. Відтак перемога через поразку це найбільш складна стратегія перемоги.

2. Водночас не всі війни закінчуються перемогою хоч кого-небудь. Іноді війна закінчується програшом всіх. Стратегія "defeat-defeat" (поразка-поразка) сьогодні практично не досліджена, тому що її ніхто не хоче досліджувати. Негативна патія такої стратегії зазвичай засмучує або взагалі відключає мислення та рефлексію.

3. Стратегія ядерної війни це стратегія "defeat-defeat". В цій стратегії поразки усіх сторін виграє той, хто більше готовий жити в умовах поразки, а це саме менш розвинута сторона війни.

4. Про поразку не потрібно думати воїнам, обивателям та бізнесменам. Але про сценарії поразки потрібно думати інтелектуалам, полководцям-стратегам та підприємцям.

5. Думання про поразку в контексті відкладеної перемоги потребує мислення, яке не захоплюється негативною патією. А саме це є неабияке уміння під час війни.

12. Основні *питання* війни України з росією, без осмислення яких перемоги не буде

1. Перемога у війні це домінація якої-небудь зі сторін війни чи перетворення світу у такий, де немає сторін війни?

2. Наскільки перемога України буде інтелектуальною і чия це буде перемога? Якщо це буде перемога завдяки жертвам українців, але західній зброї, то вона буде чия? Ленд-ліз для СРСР був і під час Другої світової війни. Але ніхто не заперечував, що СРСР був серед переможців.

3. Легенда про "Катюші" реальна і сьогодні у вигляді різних РСЗВ, тобто в перемогу у Другій світовій війні СРСР зробив свій інтелектуальний внесок.

4. Чи спроможеться Україна до створення своєї диво-зброї, яка буде визначати війни майбутнього?

5. Післявоєнна відбудова України чи творення інакшої України?

6. Післявоєнний Світ в організації територіальних країн чи світ топологічно-мережевих ойкумен-політій?

7. Ізоляція України від росії чи участь України у творенні нової-інакшої Росії в процесі її розпаду після війни?

8. Післявоєнний Світ в орієнтації на нації-держави чи на Вселюдство?

***

Хронологія
подій вторгнення
Книга-2

№ 301.

2022-07-08

Виктор Суворов
22 мин. ·

2022-07-08

А ВОТ ЭТО СЕНСАЦИЯ.

Маленький летательный аппаратик сбросил противопехотную гранату в открытый люк танка. Танк больше никуда не поедет. Сеть гудит. Смотрите кадры. Но сенсация не в этом. Обратим наше обостренное внимание на расположение люка мехвода. Он не по центру! Ибо это Т-62, который на вооружении армии РФ НЕ СОСТОИТ. Т-62 был принят на вооружение Советской Армии 1 июля 1962 года. 7 августа 1973 года ему на смену был принят Т-72. Подготовка к серийному поизводству Т-72 заняла больше года. То есть последние Т-62 вышли из ворот завода в 1972 году. Т-62 давно снят с вооружения. Они стояли в многолетней консервации. Их возраст от 50 до 60 лет. То есть, они по возрасту в два с половиной, а то и в три раза старше экипажей. Ни экипажи, ни командиры, ни технари Т-62-й никогда не изучали. Мало того, на 62-м стоит орудие У-5ТС. Калибр 115-мм. Такого калибра на других танках нет. То есть, снаряды тоже валялись на складах полвека и больше. Вот такие дела.

Рис 1

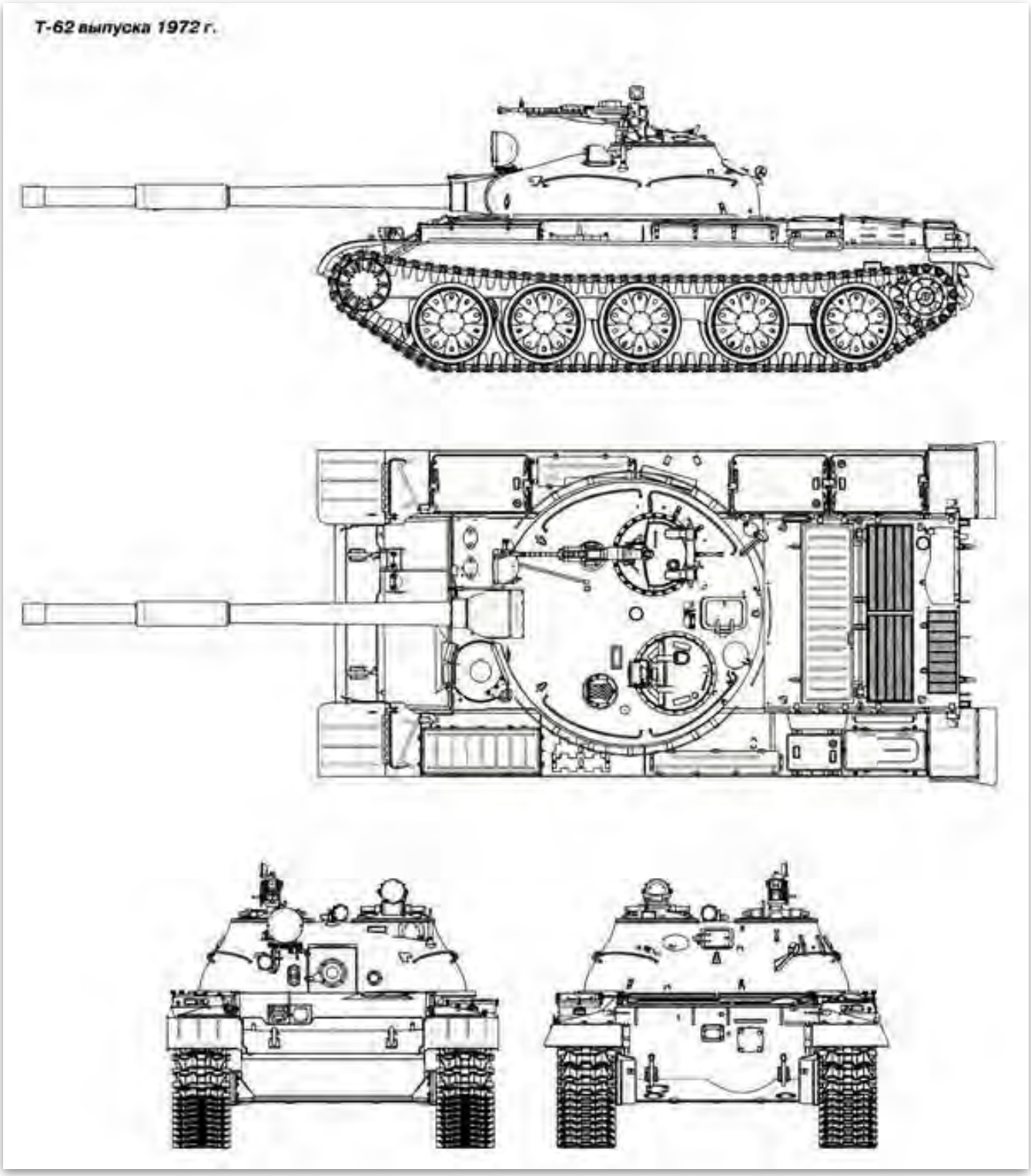
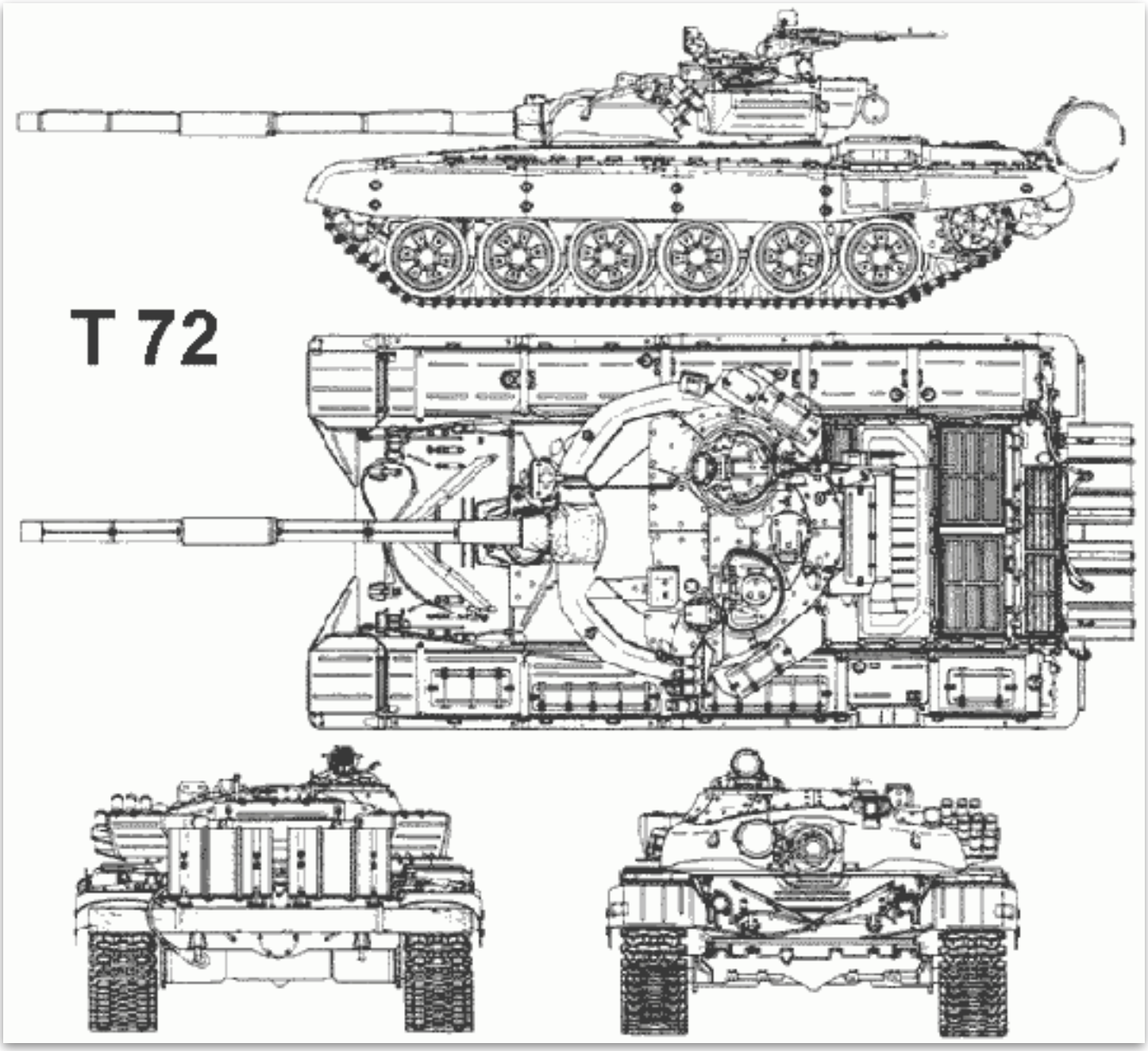

Рис 2

***

№ 302.

Воєнна російська пропаганда вкидає в обіг все нові й нові фейки. Том Купер у своєму огляді вказує на них простим «цьому немає підтвердженя».

Просування підрозділів рф на сході зупинилось.

Тим часом, ЗСУ продовжують нищити ворожі склади боєприпасів.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-6-7-july-2022-13cb79c7c6b1

За переклад дякуємо Anton Shygimaga та Antonina Yashchuk

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ 6-7 ЛИПНЯ 2022

Всім доброго ранку!

[Оригінальний допис опубліковано 8 липня близько 10:30 за Києвом – перекл.]

Примітка для моїх читачів на сайті medium.com *[саме там з'являються публікації Тома, що ми їх перекладаємо]*:

> *я не нечема, але останнім часом у мене побільшало проблем із відповідями на питання. Гадки не маю, чому, але вже кілька днів я можу відкрити лише кілька верхніх коментарів, а коли тисну «відповісти», то частина екрану стає білою. Вибачайте. Якщо проблема не зникне, муситиму переключитися на іншу платформу.*

Повернімося до війни в Україні…

Крім того що Дипломований Йолоп *[йдеться про путіна – перекл.]* знову виступив на ТБ зі своїм (дедалі непритомнішим) белькотанням про політику, історію, спорт і кулінарію, а ще про причини розв'язання війни в Україні та погрози повного її знищення, – новин не так уже й багато (до речі, він мені починає нагадувати «Q» – Каддафі [від англ. Qadhafi – перекл.] в останні роки його життя). І, певно, відсутність новин – це гарні новини, бо ж вперше за чотири місяці, вишестоящі органи [колективний кремль – перекл.] не заявили про жодні нові просування.

Агентурні пташечки на хвостиках розносять звістку про те, що дворніков збирає нову бронетанкову дивізію десь в районі нижнього новгорода.

Путінфани за кордоном досі святкують «звільнення» Лисичанська та гуторять про «крах українських підрозділів» – власне, про те, що вони «здаються пачками». Принаймні, наразі й путінфани, й вишестоящі органи не продемонстрували жоднісіньких доказів.

> Єдине виключення, яке я виявив – це відео, випущене «владою ДНР», на якому групу українських військовополонених змушують ховати 40 їхніх загиблих побратимів.

Поки вишестоящі органи заявляють про знищення чотирьох установок M142 HIMARS їхніми «високоточними ракетами» – а як доказ наводять відео ракетного удару по чотирьох вантажівках, де чітко видно, що він не влучає у

ціль *[отут вже знайшли місце удару, насправді то цистерни – перекл.]* – схоже, кількість пускових установок, що працюють в Україні, збільшилася з чотирьох до дев'яти (може вони плодяться брунькуванням, як ті українські повітряні сили, кролики, мухи?..).

Ба більше, українці схоже мають тепер перші кілька одиниць M270 MLRS. Росіяни дедалі більше жаліються на посилення контрбатарейних ударів українців. Схоже, поставки артилерії від НАТО стають дедалі відчутнішими.

Менш зрозумілим є розташування багатьох підрозділів ЗСУ та НГУ. Наприклад, 1-ша танкова, 92-га механізована та багато інших, схоже, знаходяться десь за лінією фронту. Натомість, ми бачимо фотографії, зроблені на навчаннях із використанням різного озброєння НАТО штибу T-72M1 з Чехії та Польщі.

2. ПОВІТРЯНА/РАКЕТНА ВІЙНА

6 чи 7 липня українські сили протиповітряної оборони заявили про збиття Су-35 ПКС рф у морі неподалік Одеси. Звісно, знайти докази буде складно (хіба якщо ви не дайвер…). Згодом, вчора стався повітряний бій між українськими та російськими повітряними силами десь між Миколаєвом та Херсоном, після чого українці заявили, що їхні винищувачі ухилилися від (щонайменше) двох ударів ракет класу «повітря – повітря».

Вчора росіяни сильно обстріляли центр Краматорська; українці ж завдали удару по черговій низці російських складів, зокрема, у Донецьку та Іловайську [не зазначено, якому саме – перекл.], також у Шахтарську (там через детонацію БК евакуювали усе містечко), і по ще складу паливно-мастильних матеріалів у Будьонівці [не знайшли в Україні такого н.п. – перекл.] та ще по складу у Новій Каховці.

З 6 липня Київ повідомляє про те, що ПКС рф намагаються здійснити масштабну кампанію з придушення українських засобів ППО між Одесою та Миколаєвом. ПКС використовують керовані ракети Х-31П та Х-58, а також крилаті ракети «Калібр». Українці повідомляють, що поки що росіяни не мали успіху, а два «калібри» вдалося збити. Також відомо, що ще два «калібри» таки завдали удару: зруйнували два сільськогосподарських амбари з 35 тонами зерна на Одещині.

Складно сказати, що саме відбувається, але з таких звітів, а також зі звітів про удари по пустому закинутому танкеру Millennial Spirit (зареєстрованому у Молдові) – по якому, схоже, вчора вдарили дві ракети Х-31 (не певен: для руху Х-31 необхідні радарні сигнали; радше слід звинувачувати Су-34 та Х-29 чи Х-35) – очевидним є те, що на цій ділянці фронту розгортається неабияка

активність. Цілком можливо, що це значною мірою пов’язано із тим, що українські ССО 4 липня знову взяли контроль над о. Зміїний, але росіяни після цього заявили, що знищили їх усіх. Насправді ж, вони влучили у причал (схоже, двома ракетами).

3. БИТВА ЗА ДОНБАС

Харків...

росіяни атакували Соснівку, але ЗСУ відтіснили їх назад у Козачу Лопань. Схожі події відбувалися в районі Дементіївки. Після цього армія рф знов обстріляла Харків, є загиблі й поранені мирні жителі.

Слов’янськ...

росіяни за минулі два дні продовжували обстрілювати й атакувати Краснопілля, Долину й Богородичне, намагалися знищити позиції українських артилеристів далі на схід і південний схід.

Сіверськ-Бахмут...

за минулі два дні росіяни сильно обстріляли східні околиці Сіверська, багато позицій на схід від Бахмута, а також території між двома містами, але загалом ніяких зрушень на цьому відрізку лінії фронту не відбулося. У попередньому звіті я вже згадував, що українці ще 5 липня звільнили Білогорівку. Пізніше вони покращили своє становище. Путіністи з усього світу тепер очікують, що дворніков і компанія змінять modus operandi (уперше за вісім років) й «у відповідь» атакують із флангів — із півночі (з-за Сіверського Дінця) й півдня (уздовж траси Т1302, найімовірніше, з Вовчоярівки), щоб утворити котел.

Бахмут...

За минулі два дні тут велися найактивніші бойові дії. Зараз «вагнер» намагається пробитися з Клинового у Веселу Долину, поки безуспішно. Натомість певних успіхів вагнерівці досягли в районі Вершини: село їм захопити не вдалося, але українці змушені були скоротити свою лінію фронту в районі Новолуганського (розташоване південніше), тим більше, що сепаратисти наступають із Травневого на Кодему і Семигір’я. Під контролем ЗСУ на цей момент залишається, по суті, лише район Світлодарська та Вуглегірська ТЕС.

4. ПІВДЕНЬ

На північ від Херсона...

22-тий армійський корпус збройних сил росії два минулі дні був зайнятий тим, що контратакував Мирне, Лиманець і Посад-Покровське — безуспішно.

На південь від Херсона...

Два дні тому контратаку росіян на ***Чорнобаївку*** було відбито, відтоді українська артилерія цілиться в стратегічні об'єкти 49-ої загальновійськової армії, розташовані на західних околицях ***Херсона***. **За цей час українці знищили чотири важливі склади боєприпасів.** Вочевидь, ЗСУ розширили свій плацдарм, посунувши першу та другу лінії оборони росіян уздовж траси М14. Зараз, напевне, українці просуваються вздовж неї.

Цей процес займе трохи часу, і не тільки тому, що доведеться вибивати ворога з бункерів та інших фортифікацій. Українцям необхідно навчитися маневрувати між позиціями росіян, ізолюючи їх укріпрайони одне від одного.

Більше аналітики від Тома Купера та інших авторів доступно на https://www.patreon.com/analityka

***

№ 303.

Загребельська **2022-07-09**

Брифінг Пентагону (дуже інформативний лонгрід - вартує 10 хвилин вашого часу)

1️⃣ Навчання. Допомога. Перевага в повітрі

США вперше ініціювали програму навчання для України у 2015 році:

надання допомоги Україні у її здатності комплектувати, навчати, оснащувати, розгортати та підтримувати підрозділи бойових озброєнь.

Саме ця історія важлива для розуміння того, як на початку війни українські сили спромоглися зіткнувшись з більшими, більш боєздатними російськими силами, залишатися спритними, наділяти підлеглих повноваженнями, добиватися похвальних успіхів, вже бути навченими певним можливостям, які надали Сполучені Штати, а також інші країни - зокрема Javelins, але не тільки.

І тому в лютому Росія вступила в бій з набагато більш боєздатними збройними силами, ніж вона очікувала і з якими вона зіткнулася 2014 року.

І тоді, на початку війни, різке збільшення допомоги з боку Сполучених Штатів, союзників та партнерів виявилося життєво важливим для доповнення підготовки та можливостей, які Україна створила за ці сім років, щоб завадити багатоходовому наступу Росії, метою якого було повалення законного уряду України, та це підтверджується тим, що Київ був однією з основних пріоритетних осей атаки.

І те, що ми побачили в успішному відображенні початкової атаки України, - це те, що роки навчання, оснащення та консультування у поєднанні з різким збільшенням ключових можливостей, таких як 11 000 одиниць протитанкової та майже 1500 одиниць протиповітряної зброї лише в ті перші тижні, а також обмін критично важливими розвідданими дозволили українським збройним силам успішно захистити Київ та змусити росіян відступити та переглянути свої цілі на полі бою та свій підхід.

І частина цього – головний елемент цього, про який ми, як мені здається, забуваємо у міру того, як минають місяці, – полягає в тому, що великомасштабне вторгнення Росії також було зірвано завдяки дуже вмілому використанню Україною засобів ППО, як тих, які Україна мала на початку битви - успадковані радянські засоби, - так і різке збільшення допомоги, до якої негайно вдалися Сполучені Штати та союзники, щоб надати Україні додаткові системи ППО радянської доби, запасні частини, ремонт, більше ракет.

В результаті Україна не дозволила Росії досягти переваги в повітрі.

І Україна продовжує досі підтримувати цю здатність і позбавляти Росію переваги в повітрі, що змусило Росію обмежити свої операції тими битвами, які ми спостерігаємо сьогодні.

2️⃣ Нова битва - нова допомога

Тепер, переходячи до сьогоднішньої битви, оскільки увага Росії змістилася на наступ на сході України, наша допомога також змістилася, бо це інший вид бою, інший набір вимог.

Спочатку Україна покладалася на свої радянські гаубиці, артилерію та бронетехніку, але Сполучені Штати негайно перекинули понад 100 155-міліметрових гаубиць стандарту НАТО і понад 260 000 155-міліметрових артилерійських снарядів із запасів Міністерства оборони, щоб підтримати те,

що як було зрозуміло нашим військовим керівникам, буде в основному артилерійською битвою, і саме це ви зараз і спостерігаєте.

Потім, у наступні пару тижнів, на наступному етапі, який ви побачите в цьому пакеті сьогодні, який зосереджений на більш потужній, точній, далекобійній зброї, і у випадку США це надання системи HIMARS, систем залпового вогню та боєприпасів, щоб дозволити Україні не просто вести оборону за допомогою артилерії, яка ефективна і важлива, але не здатна завдати точного удару з недостатнім радіусом дії, щоб бути в змозі вразити російські вузли C2, логістичні вузли.

І те, що ми бачимо зараз, у міру того, як Сполучені Штати постачають системи HIMARS і ракети для цих систем, Україна успішно завдає ударів по російських об'єктах в Україні, глибше за лінією фронту, і порушує здатність Росії проводити цю артилерійську операцію.

Отже, Білий дім оголосить, що президент вирішив надати в рамках чергового раунду президентського скорочення повноважень наступні можливості: чотири високомобільні артилерійські ракетні системи, HIMARS та додаткові боєприпаси для цих HIMARS.

Це той потенціал, який я щойно назвав особливо важливим та ефективним для надання допомоги Україні та протистояння російської артилерії на Донбасі.

Три тактичні автомобілі для відновлення обладнання, для підтримки українських зусиль з ремонту та поповнення запасів у міру продовження цієї битви.

1000 набоїв для 155-міліметрової артилерії.

Це новий тип 155 міліметрових артилерійських боєприпасів.

Він має підвищену точність.

Він пропонує Україні можливість точного ураження конкретних цілей.

Це дозволить заощаджувати боєприпаси.

Він буде більш ефективним завдяки точності, тож це подальший розвиток нашої підтримки України у цій битві на Донбасі.

Крім того, до пакету увійдуть боєприпаси для знищення, системи протидії батареям і, що важливо, запасні частини та інше обладнання, оскільки йдеться не лише про нові системи озброєння, а й про здатність України ремонтувати, обслуговувати та підтримувати ефективність систем, які ми, союзники та партнери надавали протягом останніх кількох місяців.

Це те, що ви почуєте із Білого дому сьогодні у другій половині дня.

3️⃣ HIMARS

Усього Сполучені Штати надали Україні 12 пускових установок HIMARS, і ті, що вже були надані, повністю враховані, українці ще використовують їх у бою.

Я знаю, що були деякі російські повідомлення, що вони знищили українські системи HIMARS.

Це не відповідає дійсності.

Українці мають ці системи, і вони їх використовують.

І так, із цим пакетом у них їх буде 12.

4️⃣ 155 боєприпаси «просунуті»

При описі цього нового набору 155 боєприпасів, я не можу вдаватися в подробиці з оперативних міркувань, але просто підтверджую, що це високоточні системи, сумісні зі 155 гаубицями, яких ми раніше не надавали Україні.

Це потенціал, який мають Сполучені Штати, але для України він новий

5️⃣ Динаміка битви

Росіяни домагаються дуже, дуже поступового, обмеженого, завзятого, дорогого прогресу на певних, вибраних, невеликих ділянках Донбасу.

Вони дуже відстають від своїх термінів.

Вони значно відстають від своїх цілей.

Українці в окремих місцях проводять ефективні наступальні операції.

І все частіше за останній тиждень ми бачимо, що українці можуть використовувати ці системи HIMARS, щоби значно порушити здатність росіян просуватися вперед навіть там, де вони проводять цей повільний наступ.

Тому ми зовсім не вважаємо, що Росія виграла цю битву.

Звичайно, вони не виграють у тому, що стосується їхньої початкової мети.

Їм дуже перешкодили, але бої йдуть важко, і українцям доводиться важко битися, щоб перешкодити росіянам досягти своїх цілей, але вони роблять це ефективно, і ми бачимо це за повільністю російського просування.

6️⃣ В яких місцях українці значно «підривають» Росію?

Я не можу назвати конкретні місця - як сказали інші мої колеги, ми не хочемо допомагати росіянам оцінювати збитки від бойових дій або щось таке, але це місця за лінією фронту, де зосереджені російські сили, де ви бачите щодня, як іде бій.

Це лінії за логістичними вузлами C2, тож у Донбасі виразно й у бойовому просторі трохи далі за лінією фронту.

7️⃣ Як ви контролюєте, що зброя не потрапить до чужих рук?

Ми абсолютно точно відстежуємо з того моменту, як ми відправляємо можливості до України, доставляємо їх до України, вони переміщуються полем бою.

Наші військові керівники, експерти та професіонали підтримують зв'язок з українцями, щоб зрозуміти, як вони використовують ці можливості, який коефіцієнт їх використання.

Це справді важливий елемент рішення про те, що увійде до нашого наступного пакету допомоги - це зрозуміти, як вони їх використовують, з якою швидкістю вони використовують і в яких бойових умовах вони їх використовують.

Тому ми дуже уважно стежимо за цим і пам'ятаємо про наші обов'язки та зобов'язання щодо підтримки обізнаності про можливості, які ми надаємо Україні.

8️⃣ Чому HIMARS дають повільно та поступово? (питання від Fox News)

Система HIMARS - це дуже висококласна система, і тому був багатотижневий процес навчання, коли українські екіпажі мали пройти підготовку за цими системами.

Вони були новачками, бо це не радянська успадкована система, і це більш високий рівень можливостей.

Тому обмежуючим фактором була наявність навчених екіпажів, і ми готували послідовні набори екіпажів, щоб вони були готові та "укомплектовані", до використання чотирьох комплектів систем HIMARS.

9️⃣ Яке нове обладнання передаватиметься Україні в майбутніх пакетах? (Також від Fox News)

Ми вже розглядали та обговорювали з союзниками та партнерами системи для берегової оборони, відхід від радянських успадкованих ресурсів ППО є ключовим.

Але більша частина уваги має бути зосереджена зараз.

В українців багато техніки, але проблема для них у тому, що вони використовують її в такому інтенсивному темпі з огляду на бойові дії, що їм потрібне багато навчання та ресурсів для підтримки, ремонту, логістики.

Тому важливим елементом того, що ми зараз розглядаємо, є цей список, який є життєво важливим для українців, щоб вони могли продовжувати боротьбу.

І найголовніше, я сказав би, для росіян - знати, що українці зможуть продовжувати боротьбу.

Бо якщо росіяни думають, що зможуть пересидіти українців, їм треба переосмислити це, бо ми вже повертаємось у бік роздумів про те, що знадобиться українцям найближчими місяцями та роками.

1️⃣0️⃣ Коли прибудуть HIMARS?

Я не можу вдаватися до подробиць - це деталі оперативної безпеки.

Але ми припускали, що цей новий набір HIMARS буде частиною президентських повноважень щодо скорочення, і вже працюємо над тим, щоб забезпечити їхню швидку доставку на фронт бойових дій.

Але я не називатиму вам терміни.

1️⃣1️⃣ Чи правда, що західна допомога надійде в потрібній кількості до України в жовтні і тоді вона зможе зробити контрнаступ?

Ми готові до потреб України та думаємо про них упродовж місяців та років.

Я б не став ставити на цьому крапку.

Я залишив би цю розмову на потім.

Але я скажу, що з погляду допомоги у сфері безпеки це вже постійний барабанний бій і це довгострокове зобов'язання перед Україною.

Тому ми будемо готові до того, що експерти скажуть нам, що буде потрібно для поля бою.

І якщо буде пік, чи приплив, чи відтік, я впевнений, що ми це врахуємо.

Але я не можу говорити про це прямо зараз.

1️⃣2️⃣ Чи буде продовжуватися навчання на HIMARS?

Ми продовжуватимемо навчати їх, тому що ми розглядаємо це як тривалу битву, і екіпажам потрібно буде відпочивати.

Тобто є різні причини, з яких ви захочете продовжити навчання наборів - підрозділів українців, щоб вони могли керувати системами.

1️⃣3️⃣ Скільки людей на даний момент навчено працювати з HIMARS?

Це питання оперативної безпеки.

Я не можу вам назвати цифри.

Але, як бачимо, цього достатньо, оскільки ви бачите ефект від ударів HIMARS.

1️⃣4️⃣ Чи може Росія напасти на країни Балтії та куди далі України вона може піти?

У заявах президента Путіна було дуже ясно сказано, які цілі він має в Україні.

Це підпорядкування України у воєнному та політичному відношенні, щоб Україна не була незалежною, суверенною країною.

Конкретні військові цілі полягають у тому, щоб рушити на Київ, повалити уряд і контролювати його.

Я думаю, що мета залишається незмінною - запобігти існуванню суверенної, незалежної України.

Просто конкретні військові цілі змінилися, оскільки вони зазнали невдачі у початковій спробі, і я не думаю, що ці політичні цілі змінилися, змінилися військові засоби чи операції.

Що стосується ширших намірів Росії, - я б відповів ширше:

Ми дуже серйозно ставимося до загроз, які Росія представляє для союзників НАТО і альянсу НАТО, і саме тому на саміті в Мадриді минулого тижня

Сполучені Штати оголосили про значне посилення нашої позиції та потенціалу в Європі, щоб сприяти ефективному захисту та стримуванню російських загроз проти союзників по НАТО, одним із яких є Литва.

Тому саме з цієї причини президент Байден ухвалив ці рішення, а Сполучені Штати взяли на себе це зобов'язання перед нашими союзниками щодо НАТО.

15 Чи є у вас якісь ознаки того, що російські сили знищили будь-яке обладнання, надане США?

Ми не збираємося проводити оцінку бойових збитків від Росії.

Я можу уточнити та спростувати, що вони не зашкодили HIMARS.

Я не збираюся вдаватися в будь-які інші спекуляції чи докази, які б допомогли росіянам зрозуміти, що відбувається на полі бою

16 Щодо 155 снарядів? Ми... ми говоримо про снаряди Excalibur, правда?

Я не можу вдаватися до подробиць.

17 Якщо це не "Екскалібури", чи є плани з постачання комплекту точного наведення для стандартних 155 снарядів, які дадуть 10 метрів CEP?

Я теж не можу зараз цього вдаватися.

18 Росія каже, що вони завдали ударів по «Гарпунам», це правда?

У мене немає для вас інформації про конкретні заяви Росії щодо цих ударів.

Я не знаю про це.

19 Росіяни кажуть, що Україна наносить удари HIMARS за межами кордонів, це так?

Ці заяви не відповідають дійсності.

Україна використовує ці можливості для боротьби, яку ведуть її війська, і вони ефективно використовують їх у цій боротьбі.

20 Україна сказала, що вони випускають від 5 до 6 тисяч снарядів на день, а Росія випускає вдвічі більше. Чи є якісь труднощі, щоб зібрати достатньо боєприпасів для України, щоб продовжувати цю битву?

Українці все ще мають значні запаси обладнання стандартного калібру 155 міліметрів – вони використовують його щодня, і це показник використання, який ви наводили – 3000 на день, які вони використовують.

Тож у них є такі запаси. Вони не вичерпалися.

Ми постачали його, інші країни постачали його.

Ми знаємо, який рівень їхнього використання, ми знаємо, який рівень їх запасів, і ми стежимо за цим, продовжуючи постачати їм потенціал.

Це була одна з причин, через яку ця можливість не була обов'язковою в даному пакеті.

Причина надання цієї можливості в цьому пакеті полягала в тому, що українці попросили про це, вони попросили більше високоточних можливостей, а HIMARS - це не межа високоточних можливостей, що можуть надати їм Сполучені Штати.

Так що це абсолютно точно – цей вид боєприпасів не використовуватиметься зі швидкістю 3 000 на день.

Це інший вид боєприпасів з іншим набором цілей, який не зовсім HIMARS, але схожий з ним у сенсі точнішого наведення на ціль.

2️⃣1️⃣ Чи можна HIMARS бити по Керченському мосту?

Я не можу сказати вам про конкретні цілі, але можливості російських сил та логістичні вузли на території України є абсолютно справедливими цілями.

Немає жодних винятків, про які я знаю, щодо українців, які борються на своїй суверенній території проти Росії.

2️⃣2️⃣ Чи не надто ви «висушуєте» запаси США оборонною допомогою Україні?

Частина процесу ухвалення рішення про те, які системи та їх кількість абсолютно обґрунтовані, полягає в тому, щоб переконатися, що це стійкі можливості, які ми можемо передати Україні, і що це не вплине на готовність США.

2️⃣3️⃣ Скільки HIMARS було поставлено на сьогоднішній день?

З урахуванням оголошеного сьогодні пакета із чотирьох машин, їх буде 12, але на сьогоднішній день поставлено вісім.

24 Чи є можливості, які дозволять вести контрнаступ і при цьому бути краще захищеними?

Наша допомога у сфері безпеки формується на основі чітких запитів України, а чіткий запит України полягає у наданні можливостей, які дозволять їм протистояти російським операціям на Донбасі та завадити їм.

Саме ці можливості ми їм і надаємо.

25 Але вони не просили ATACMS?

Вони просили надати їм можливості, які допоможуть їм вести поточні бойові дії на Донбасі, і це те, що ми надаємо за допомогою HIMARS та GMLRS.

26 Чи розглядалося це питання чи ні?

Основна увага приділяється допомозі Україні у захисті її території та боротьбі з росіянами на українській території, і це, я думаю, вітається та активно працює з українським військовим та політичним керівництвом.

27 Байден їде на Близький Схід. Що стосується відчутної двосторонньої допомоги в галузі безпеки країнам Близького Сходу, адміністрація все ще працює над можливостями, які можуть бути представлені на стіл під час цієї поїздки, чи це вже вирішено?

У США міцні двосторонні відносини в галузі безпеки з країнами по всьому світу, у тому числі на Близькому Сході, тому той факт, що Росія веде війну проти України та Європи, жодним чином не скасовує цих міцних відносин у галузі оборони.

У мене немає нічого конкретного з приводу цієї поїздки, але ви знаєте, це надійно.

Ми продовжуємо працювати з партнерами та близькими союзниками по всьому світу, навіть коли ми підтримуємо Україну.

28 Ми бачили кілька звітів, у яких стверджувалося, що росіяни використовували переобладнані цивільні судна у Чорному морі для поповнення запасів своїх сил. Чи бачили ви якісь докази цього?

Вибачте, я не можу відповісти на це запитання та не можу говорити про це.

29 Про 155 патрони. Чи є причина, з якої ви не можете сказати, чи це патрони Excalibur?

Важливим аспектом допомоги в галузі безпеки є те, що це точні снаряди, що ми очікуємо, що вони будуть використовуватися українцями з великим ефектом з огляду на їх успіхи в HIMARS, і ми дійсно зосереджені на ефективному використанні на полі бою, на вимогах до цієї зброї.

30 NASAMS. Чи підписано контракт? Коли ви очікуєте, що вони надійдуть на фронт?

Воно просувається.

Я не можу дати вам детальної інформації про те, на якому етапі знаходиться процес укладання контракту, але ми не бачимо жодних проблем.

Використання USAI - це різні повноваження.

І тому він має інші терміни, але це було очікувано.

Але ми не передбачаємо жодних особливих проблем, і я не можу назвати конкретні терміни на даний момент.

Але жодних проблем із цим немає.

Це було все йде на повному ходу.

31 Чи веде DoD якесь попереднє планування підготовки пілотів для українців для польотів на F-16 чи попереднє планування чи обговорення щодо передачі F-16 чи сприяння цій передачі?

Наразі немає планів навчати Україну на будь-якій іншій повітряній платформі, крім тих, які вони використовують щодня та ефективно в бою прямо зараз, і пілоти вже навчені на цих платформах.

32 В останніх двох посилках не так багато морського обладнання, як у попередніх. Це свідчить про зміну української стратегії?

Ні.

Наші очі, як і раніше, спрямовані на можливості берегової оборони та російську загрозу українському узбережжю, але через інтенсивність і терміновість боротьби, а також тому, що саме ці можливості Україна зараз ставить в основу, ось чому в останніх двох пакетах ви бачили більшу увагу до можливостей цієї боротьби.

***

№ 304.

ОЛЕКСІЙ КУЧЕРЕНКО: «Склалась обернена ситуація – обсяги видобутку газу падають, а міф про успішний менеджмент «Нафтогазу» поширюється»

08.07.2022

Алла ЄРЬОМЕНКО

Кучеренко **2022-07-08** інт

Про це, аудити і різницю даних «Нафтогазу», пекучі законопроекти і засідання РНБО - в інтерв'ю «ЕнергоБізнесу» народного депутата, першого заступника парламентського комітету з енергетики та та житлово-комунальних послуг Олексія КУЧЕРЕНКА.

1. Про запит прем'єр-міністру

— Пояснюючи, в чому «підступ» консолідованого звіту НАК «Нафтогаз України» за 2021 р? Ви сказали, що звернулися з депутатськими запитами, зокрема до прем'єра. Відповідь отримали?

— Дійсно за підсумками роботи «Нафтогазу» за 2021 р. я звернувся до Кабінету Міністрів України з питаннями щодо оцінки діяльності менеджменту «Нафтогазу». Суть цього звернення полягає в наступному.

За підсумками діяльності 2020 р. рішенням загальних зборів акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» (розпорядження КМУ від 28,04.2021 No370-р) роботу наглядової ради та правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» було визнано незадовільною.

При цьому Кабмін достроково припинив повноваження голови правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» Коболєва Андрія Володимировича, звільнивши його із займаної посади 28 квітня 2021 р.

Новим головою правління Компанії з 29 квітня 2021 р. було обрано та призначено Вітренка Юрія Юрійовича строком на один рік.

28 квітня 2021 р. при оголошені Кабінетом Міністрів України на своєму офіційному сайті результатів засідання загальних зборів акціонерів компанії НАК «Нафтогаз України» зазначалось: «Перед новим керівником компанії поставлено завдання щодо системного збільшення видобутку українського газу, а також сприяння у формуванні повноцінного та справедливого ринку газу в Україні».

Крім зазначених завдань, Кабінет Міністрів України, - додатково на 2021 р., постановою від 27.09.2021 р. No1011 затвердив основні напрями діяльності НАК «Нафтогаз України», визначивши додаткові конкретні завдання, які повинна виконати Компанія саме у 2021 р.

Розпорядженням Кабміну від 26.04.2022 No319-р Вітренка Юрія Юрійовича було в черговий раз обрано та призначено головою правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» строком на один рік.

На момент повторного обрання та призначення Вітренка головою правління НАК «Нафтогаз України» Кабінетом Міністрів України не розглянуто, не затверджено та не надано оцінки діяльності голови правління щодо виконання ним завдань із системного збільшення видобутку та основних напрямів діяльності НАК «Нафтогаз України», визначених урядом додатково на 2021 р., а також без затвердження річного звіту Компанії, який включає окрему фінансову звітність НАК «Нафтогаз України».

Разом з тим згідно аналітичного дослідження підсумків роботи НАК «Нафтогаз України» у 2021 р, опублікованого Енергетичною спільнотою Energy Club, жоден із затверджених Кабміном Основних напрямів на 2021 р. не виконано – ні щодо достатності обсягів для покриття відборів побутових споживачів, на недискримінаційних умовах, ні щодо змін умов розрахунків.

Вимоги до нового керівника «Нафтогазу» щодо системного збільшення видобутку українського газу повністю провалено. За підсумками 2021 р. обсяг видобутку товарного природного газу склав лише 12.93 млрд куб. м, що в порівнянні із 2020 р. менше на 4%. Таке падіння за рік є надто суттєвим. Тому, при зобов’язаннях системного збільшення видобутку газу, за підсумками 2021 р. маємо абсолютно зворотний результат – системне падіння видобутку українського газу.

Що стосується фінансових показників діяльності НАК «Нафтогаз України» то зазначеним аналітичним дослідження стверджується, що за підсумками 2021

р. ніякого фінансового прориву не відбулось. У «Нафтогазі» в 2021 р., як і попередніх роках, продовжували практику маніпуляцій з формування чистого прибутку, тому зазначений показник не може бути критерієм для оцінки діяльності нового менеджменту.

Разом з тим дані консолідованого звіту про рух грошових коштів свідчать про погіршення фінансового стану НАК «Нафтогаз України» у 2021 р.

Так, прибуток до оподаткування, за винятком проведених коригувань, у 2021 р. склав 58.4 млрд грн, що на 2.5 млрд грн менше в порівнянні з минулим роком (60.95 млрд грн).

За результатами операційної діяльності 2021 р. у «Нафтогазу» сформувався значний дефіцит коштів в сумі 24.4 млрд грн. При цьому у 2020 р. дефіциту не було – навпаки «Нафтогаз» мав чистий грошовий потік від операційної діяльності 19.5 млрд грн.

Основною причиною формування дефіциту коштів від операційної діяльності у 2021 р. стало збільшення торгової дебіторської заборгованості на 34.7 млрд грн, що майже у 5 разів більше ніж у 2020 р. (7.1 млрд грн).

Що стосується капітальних інвестицій, то їх фінансування у 2021 р. становило лише 15.6 млрд грн, що практично відповідає рівню 2020 р. (15 млрд грн). За такого рівня фінансування капітальних інвестицій ні про яке системне збільшення видобутку не може іти мова.

Враховуючи результати операційної, інвестиційної та фінансової діяльності «Нафтогазу» залишок коштів та їх еквіваленти на кінець 2021 р. по відношенню до залишків на початок року зменшились на 6,6 млрд грн та склали 30,5 млрд грн.

Дивною є картина, коли керівник «Нафтогазу» звітує про збільшення у 2021 р. чистого прибутку на 31 млрд грн, а залишок коштів при цьому (враховуючи незмінність інвестицій та запозичень) на кінець року суттєво зменшується.

Основною причиною зменшення залишку коштів на рахунках «Нафтогазу» станом на кінець 2021 р. став приріст торгової дебіторської заборгованості (+34,7 млрд грн) та як наслідок формування значного дефіциту коштів від операційної діяльності.

Тільки завдяки отриманій у 2021 р. від ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» «компенсації недоотриманого доходу від транспортування газу» в сумі 30 млрд грн та 4.7 млрд грн у 2022 р. «Нафтогазу» вдалося «утримуватись на плаву» до закінчення опалювального сезону.

Зазначені висновки аналітичного дослідження по суті підтверджуються і звітом незалежного аудитора.

Так, згідно висновків аудиторської компанії ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)", що здійснювала аудит консолідованої фінансової звітності НАК «Нафтогаз України» за підсумками 2021 р. очікування щодо ліквідності Групи Нафтогаз базуються на таких факторах:

1) - можливість стягнення дебіторської заборгованості за природний газ;
2) - можливість підвищення ціни на газ, що реалізується підприємствам ТКЕ, починаючи з червня 2022 р.;
3) - продовження надходження грошових коштів за послуги організації транзиту газу та транзиту нафти;
4) - продовження надходження грошових коштів від компенсації недоотриманого доходу від транспортування газу.

Тобто без здатності Групи Нафтогаз стягувати дебіторську заборгованість за природний газ та без наявності компенсації недоотриманого доходу від транспортування газу виникає розрив ліквідності Компанії. На думку аудитора, майбутні події або умови можуть призвести до того, що Компанія втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Слід зазначити, що за наслідками аудиту фінансової звітності 2020 р. подібних висновків аудитора не було. І навіть при відсутності таких висновків роботу правління НАК «Нафтогаз України» Кабміном було визнано незадовільною, а голову правління звільнено із займаної посади.

У 2021 р. в аудитора вже з'явились застереження щодо ліквідності та здатності Групи Нафтогаз продовжувати свою діяльність на безперервній основі, що в свою чергу свідчить про погіршення фінансового становища НАК «Нафтогаз України».

Таким чином за підсумками 2021 р. НАК «Нафтогаз України» значно погіршив показники своєї діяльності та опинився на межі розриву ліквідності і згідно висновків аудитора може втратити здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Враховуючи викладене я просив повідомити:

1) відповідно до яких критеріїв оцінювалась діяльність голови правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» Вітренка Юрія Юрійовича при повторному його обранні та призначенні на посаду Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 No319-р;

2) чому на дату нового призначення голови правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» Вітренка Юрія Юрійовича Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 No319-р, як і на дату цього звернення, не було затверджено річний звіт акціонерного товариства НАК «Нафтогаз України» за 2021 р., який включає окрему фінансову звітність зазначеного товариства, та не надано оцінки роботи голови та правління акціонерного товариства НАК «Нафтогаз України»;

3) чому при завданні системного збільшення видобутку українського газу фактичні обсяги його товарного видобутку у 2021 р. Групою Нафтогаз зменшились на 4%? Хто є відповідальним за таке падіння видобутку вітчизняного газу;

4) чому не виконанні завдання, визначені додатково на 2021 р. Основними напрямами діяльності НАК «Нафтогаз України», затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2021р. No1011? Хто і яким чином відповів або ж має відповідати за наслідки такого невиконання;

5) яким чином Кабінет Міністрів України реагує на застереження незалежного аудитора щодо потенційного створення розриву ліквідності та втрату здатності продовжувати свою діяльність на безперервній основі Групи Нафтогаз, та як такі застереження враховуються при наданні оцінки діяльності правління НАК «Нафтогаз України» за підсумками 2021 р.

На час нашої розмови я не отримав відповіді на зазначені вище питання.

2. Держаудит і розтрати

— Розкажіть, про відповідь на ваші численні звернення Державної аудиторської служби України?

— Нещодавно я отримав відповіді від ДАСУ, зокрема це були листи-відповіді ДАСУ від 17.06.2022 р. та від 07.07.2022 р. на мої попередні звернення щодо аудиту АТ «Укргазвидобування».
В цих відповідях зокрема зазначається, що ревізією АТ «Укргазвидобування» встановлено фінансових порушень, неефективних управлінських рішень, ризикових операцій, недоліків на суму 195 млрд грн порушень, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, – 61,2 млрд грн.

Про результати ревізії Держаудитслужба поінформувала прем’єр-міністра Дениса Шмигаля та «НАК «Нафтогаз України». Матеріали зазначеної ревізії Держаудитслужба надіслала до Служби безпеки України для розгляду та

прийняття відповідного рішення (лист від 13.06.2022 No 000500-17/4181-2022).

Завірені копії акта ревізії АТ «Укргазвидобування» та висновків на заперечення до нього Держаудитслужба надіслала до Офісу Генерального прокурора (лист від 15.06.2022 No 000500-17/4220-2022), Національного антикорупційного бюро України (лист від 14.06.2022 No 000500-17/4209-2022) та Головного слідчого управління Національної поліції України (лист від 14.06.2022 No 000500-17/4208-2022).

Крім того, про результати ревізії Держаудитслужба поінформувала Бюро економічної безпеки України, Державне бюро розслідувань, Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України та Державну податкову службу України, а також надіслала скановані копії зазначеного акта ревізії та висновків на заперечення (зауваження) до нього.

— Поясніть, чому ви не довіряєте зовнішньому аудиту компанією PwC, яка не перший раз здійснювала аудит «Нафтогазу» і його дочірніх компаній, як от АТ «Укргазвидобування»?

— Я пам'ятаю історію із аудитом ПриватБанку, де аудитором виступала PricewaterhouseCoopers і після цього до цієї Компанію новим менеджментом банку було подано офіційний судовий позов на 3 млрд дол США, як відшкодування збитків, яких, як вважає ПриватБанк, він зазнав унаслідок серйозних і значних порушень з боку PwC своїх обов’язків і, перш за все, обов’язків під час перевірки фінансової звітності ПриватБанку.

Не знаю чим закінчилась ця судова справа і чи закінчилась.

Разом з тим, за підсумками проведеного цією Компанією аудиту фінансової звітності «Нафтогазу» за 2021 р., у PwC як аудитора з'явились застереження щодо ліквідності «Нафтогазу». Відповідно до цих застережень - без здатності «Нафтогазу» стягувати дебіторську заборгованість за природний газ та без наявності компенсації недоотриманого доходу від транспортування газу виникає розрив ліквідності Компанії. На думку PwC майбутні події або умови можуть призвести до того, що Компанія втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Це дуже тривожний сигнал від аудитора щодо роботи «Нафтогазу». Саме тому мною було спрямовано звернення до Кабінету Міністрів України із рядом запитань.

Наразі, я не отримав відповіді на зазначені вище питання.

— Ревізією АТ «Укргазвидобування» встановлено фінансові порушеня і недоліки за період з 01.01.2017 по 30.09.2021 р. До документів за 2016 р. Держаудитслужба доступу не отримала. І Кабмін цього не знає?

— Загалом ревізією АТ «Укргазвидобування» встановлено фінансових порушень, неефективних управлінських рішень, ризикових операцій, недоліків на суму 195 млрд грн, зокрема, порушень, що призвели до втрат фінансових матеріальних ресурсів, – 61,2 млрд грн; порушень законодавства у сфері закупівель – 16 млрд грн; фактів неефективних управлінських дій (рішень) або ризикових операцій, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів, – 9,6 млрд грн і таких, що можуть призвести до втрат надалі, – 2,4 млрд грн; інші порушення та недоліки – 24,4 млрд грн.

3. Про реакцію борців антикорупціонерів

— Вам відома реакція СБУ, офісу Прокурора, Бюро економічної безпеки, САП та інших структур на звіт Держаудиту?

— Так, після надсилання Держадитслужбою матеріалів аудиту АТ «Укргазвидобування» до правоохоронних органів, у відповідь на звернення Держаудитслужби Офіс Генерального прокурора листом від 29.06.2022 No 31/2/2-43484-20 поінформував Держаудитслужбу про долучення отриманої копії акта ревізії фінансово-господарської діяльності АТ «Укргазвидобування» до матеріалів кримінального провадження від 24.04.2020 No 42020000000000776, а Головний підрозділ детективів Національного антикорупційного бюро України – про долучення до кримінального провадження від 21.09.2020 No 52020000000000594 (лист від 23.06.2022 No 0411-220/10215).

Наразі матеріали зазначеної ревізії АТ «Укргазвидобування» є даними досудових розслідувань, що їх здійснюють згадані правоохоронні органи.

— Про що свідчать основні результати діяльності «Укргазвидобування», які аналізував Держаудит? Чім їхнє завдання відрізняється від незалежного аудиту?

— Я вже казав, що основні результати аудиту – це виявлення порушень із встановлених Урядом завдань для наглядової ради та керівників «Нафтогазу». Серед таких порушень – це невиконання завдань з видобутку природного газу. Адже якби такі завдання були виконані, то на сьогодні Україна була енергетично незалежною країною, яка задовільняла б власні потреби природним газом більш ніж на 100%. Але склалась абсолютно обернена ситуація – обсяги видобутку газу за останні роки постійно падають, а міф про успішний менеджмент «Нафтогазу» і далі поширюється.

— На вашу думку, чому Кабмін і НАК не допустили державних аудиторів до документів 2016 року і чому обмежили 30 вересня 2021-го? Що це має означати?

— Я не можу пояснити таку логіку. Але думаю, що якби був аудит ще і за той період, то фінансових порушень, неефективних управлінських рішень, ризикових операцій, недоліків могло бути не 195, а 250 млрд грн чи й більше.

Звідси можливі додаткові кримінальні справи.

— Як ви вважаєте, чому АТ «Укргазвидобування «вважає, що не є суб'єктом господарювання державного сектору економіки»? Все вирішує материнська компанія «Нафтогаз»?

— На скільки я розумію, то «Нафтогаз» не хоче щоб фінплани його великих дочірніх підприємств (УТГ, УГВ, УТН) затверджувались Кабміном, тоді не потрібно і звітувати про їх виконання за встановленою процедурою. Не потрібен нібито і контроль з боку Держаудитслужби. І тому «Нафтогаз» користується певною уловкою, бо затвердженню Кабміном підлягають фінплани підприємств державного сектору економік. «Нафтогаз» вважає, що його дочірні компанії належать йому, а не державі, тому він нібито сам має затверджувати їх фінплани, перевіряти звіти, здійснювати контроль.

Але згідно частини 2 статті 22 ГК України суб`єктами господарювання державного сектора економіки є суб`єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб`єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п`ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб`єктів.

Є навіть рішення судів не на користь «Нафтогазу», в яких прямо зазначається, що дочірки «Нафтогазу» є суб'єктами господарювання державного сектору економіки. Зокрема у справі 910/5710/17 суд дійшов висновку про те, що державна частка у статутному капіталі АТ «Укртрансгаз» становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цього суб`єкта, а відтак за змістом норм частини 2 статті 22 ГК України АТ «Укртрансгаз» є суб`єктом господарювання державного сектору економіки».

— Хто несе відповідальність за бездарно «розтрачені» 195 млрд грн?

— Відповідальність за це несе наглядова рада «Нафтогазу» та голова «Нафтогазу», оскільки у визначених для них урядом завданнях було чітко зазначено, яких очікуваних результатів повинен був досягнути «Нафтогаз». Серед таких очікуваних результатів безумовно було і збільшення обсягів видобутку природного газу. Але це завдання наглядова рада та голова «Нафтогазу» провалили. А Держаудитслужба, звісно ж, перевіряє всі

документи, відповідно до яких мали досягатись доведені показники. І коли ці показники не виконані, то це і є виявлення фінансових порушень, неефективних управлінських рішень, ризикових операцій, недоліків на суму 195 млрд грн, в тому числі і порушень, що призвели до втрат фінансових матеріальних ресурсів, – 61,2 млрд грн.

Тобто у тих, хто має нести відповідальність є конкретні імена - це члени наглядової ради і керівники «Нафтогазу».

— Ця сума (195 млрд грн) не набагато менша тієї, яку Міненерго просить затвердити для НАКу у законопроекті №7427. І більшість у Раді прийняла цей законопроект у першому читанні! Як таке можливо на тлі війни і звернень за допомогою до всього світу?!

— Нажаль, поки керівництво країни не зробить відповідних висновків із наслідків, що призвели до кризових явищ на ринку природного газу, проблеми будуть тільки загострюватись.
Наслідок такого загострення вже можна відчувати - це те, про що Ви сказали – законопроект 7427.

Згідно цього законопроекту «Нафтогаз» хоче отримати із бюджету прямих дотацій на суму 188 млрд грн (без жодних розрахунків).

Шляхом маніпуляцій та шантажу «Нафтогаз» хоче «протягнути» у Верховній Раді України норму, згідно якої весь обсяг газу власного видобутку буде дотуватись із бюджету. Схема насправді дуже проста: прирівняти газ власного видобутку до імпортованого газу та отримувати із бюджету дотації, виходячи із безумних цін, що склались на європейських хабах.

— Міненерго презентує в Лугано інвестпроекти в енергетику на 120 млрд дол, не знаючи куди діваються кошти з «Укргазвидобування»?

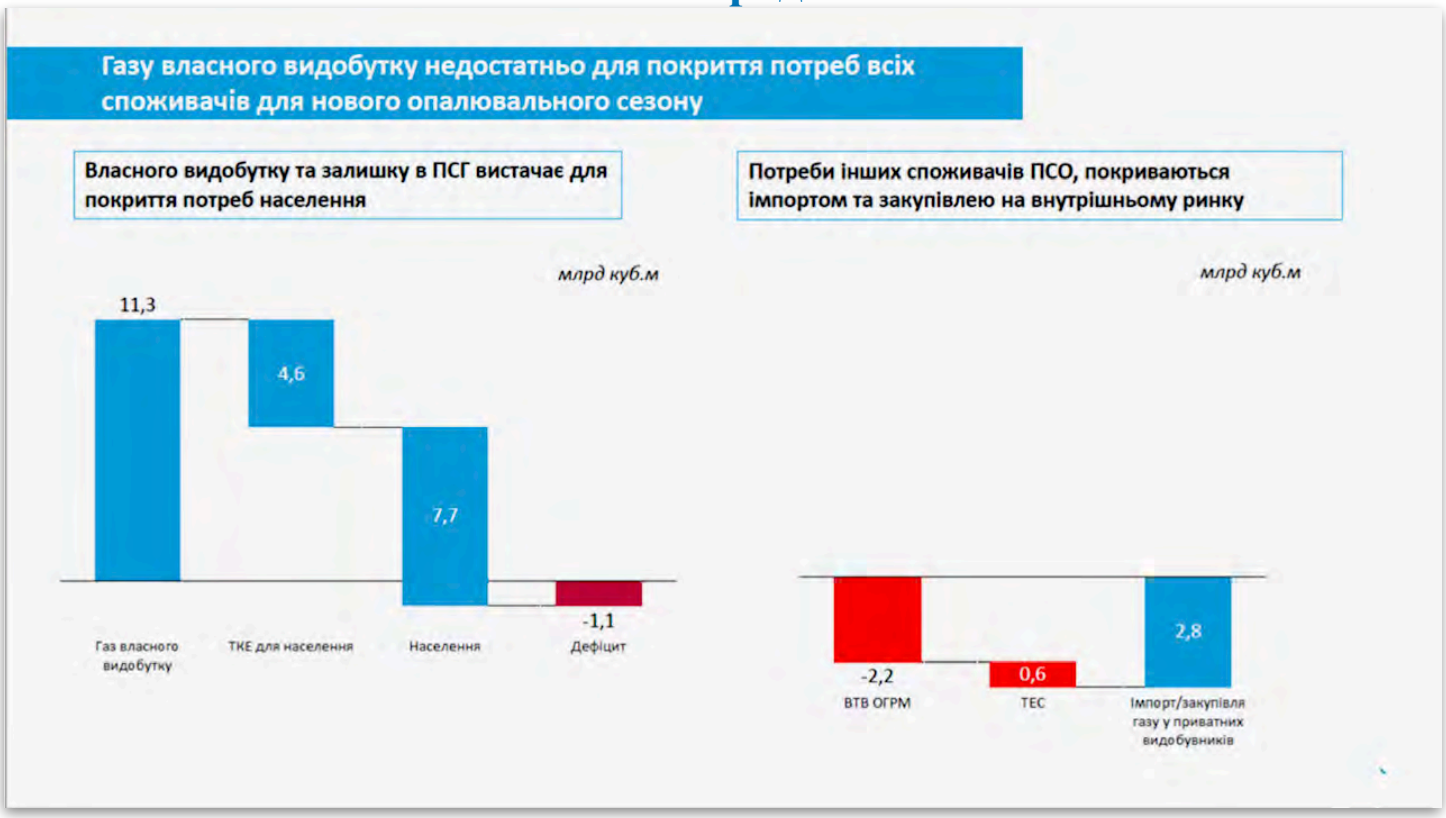
— За останні роки сума інвестицій, яку зміг профінансувати «Нафтогаз», складає близько 15 млрд грн в рік. Це лише третина від тієї суми, що є у складі відпускної ціни газу для населення. Цей менеджмент «Нафтогазу» просто не здатен організувати та впроваджувати складні інвестиційні пректи у видобуток вітчизняного газу.

— Наскільки велика ймовірність ухвалення законопроекту 7427 і йому подібних найближчим часом? У турборежимі, за скороченою процедурою.

— Ймовірність ухвалення законопроекту 7427, нажаль, досить висока. Ми живемо в час, коли піар про успішність реформ на газовому ринку набагато переважає професійну думку та позицію – навіть незважаючи на те, що приймаються закони про подолання кризових явищ на ринку газу. Такий

парадокс – чим більші кризові явища на ринку газу, тим «успішніша» реформа.

4. Як зарадити

— Днями ви брали участь у нараді РНБО. Її учасники кажуть, що ви гостро критикували НАК і застерігали, що виділяти їй кошти - то марна справа. Можете розповісти докладніше?

— Так, мова йшла про прогнозні ресурси надходження та споживання природного газу. Суть моєї позиції така.

Для проходження нового опалювального сезону в першу чергу необхідно визначити, якими ресурсами газу ми володіємо і яке прогнозне споживання очікується.
У травні Комітет з питань енергетики та ЖКП розглядав питання підготовки до наступного опалювального сезону. Були отримані матеріали різних міністерств, в тому числі до Комітету були надіслані матеріали НАК «Нафтогаз України» із прогнозним балансом надходження та споживання природного газу на 2 кв. 2022 – 1 кв. 2023 рр.

У поданих матеріалах НАК «Нафтогаз України» намагалась ввести в оману користувачів цієї інформації, запевняючи що газу власного видобутку недостатньо для виконання ПСО (в публічних заявах керівника Компанії Юрія Вітренка це звучить постійно).
Ось так це виглядало у представлених для Комітету матеріалах (Рис. 1.):

Подаючи інформацію таким чином у користувачів створюють враження, що для виконання ПСО не вистачає 3.9 млрд куб. м природного газу.

Голова правління НАК «Нафтогаз України» до цих пір публічно заявляє про те, що власних ресурсів «Нафтогазу» недостатньо для виконання ПСО в період II квартал 2022 р – I квартал 2023 р.

Але НАК «Нафтогаз України» свідомо обманює Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президента України, РНБОУ та все суспільство, оскільки вказує у своїх розрахунках завідомо неправдиві дані.

На підтвердження неправдивості даних НАК «Нафтогаз України» наведу порівняльну таблицю (рис. 2), яка свідчить про неправдивість тверджень «Нафтогазу» про те, що газу власного видобутку недостатньо для покриття потреб ПСО для майбутнього опалювального сезону.

Рис. 2. Надходження та розподіл природного газу в Україні на II квартал 2022 – I квартал 2023 рр. для потреб ПСО (млрд. куб. м)

НАК «Нафтогаз України» свідомо не показує реальні обсяги газу, які є у його розпорядженні, а також завищує прогнозний розподіл газу при виконанні ПСО.

По суті НАК «Нафтогаз України» здійснює шантаж вищої законодавчої та виконавчої влади в Україні.

Саме на основі цієї неправдивої інформації були розроблені та подані до Верховної Ради України законопроекти 7427, 7428, 7429, згідно яких Компанія шантажем хоче заставити депутатів проголосувати за те, щоб із Державного бюджету України для НАК «Нафтогаз України» було виділено 188 млрд грн компенсацій.

При цьому ці 188 млрд грн (або 6 млрд дол. США) НАК «Нафтогаз України» хоче забрати із міжнародної допомоги, що надається для бюджетної підтримки нашої держави. Тобто із тих коштів, які повинні були б спрямовуватись на захист енергетичних об'єктів, на захист наших міст та потреби ЗСУ.

Але при наявності достатніх власних ресурсів природного газу та інших енергетичних ресурсів першочерговою необхідністю фінансування із державного бюджету є забезпечення надійного захисту стратегічних об'єктів держави, густонаселених міст, що можуть забезпечити лише Збройні Сили України.

Намагання НАК «Нафтогаз України» ввести в оману Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президента України, РНБО України повинні бути терміново зупиненні, а керівник Компанії повинен понести відповідальність за шантаж вищої законодавчої та виконавчої влади в Україні та намагання використати 6 млрд дол. США міжнародної допомоги для покриття наслідків свого управління національною Компанією, що призвело до розриву ліквідності, відсутності належних коштів на рахунках та до негативного висновку аудитора щодо спроможності НАК «Нафтогаз України» вести свою подальшу діяльність без бюджетної підтримки та підтримки з боку Оператора ГТС.

	Дані «Нафтогазу»	**Реальні дані**
Видобуток газу:	11.3	13.0
АТ «Укргазвидобування»	11.3	12.0
ВАТ «Укрнафта»	*не вказані*	1.0
Залишки у ПСГ (активні, без буферного газу)	*не вказані*	1.7
Всього ресурсів	***11.3***	***14.7***
Розподіл:		
Населення	7.7	7.0
ТКЕ для населення	4.6	4.0
ВТВ «облгазів»	2.2	1.2
ТЕС	0.6	-
Всього споживання	***15.1***	***12.2***
Дефіцит/профіцит	**-3.9**	**2.5**

***

№ 305.

Лицом к лицу. Друзья: США и ЕС

Уже более 100 дней идёт страшная, кровавая война. Это библейская битва за первородство – за возвращение субъектности и признание права на собственную историю наконец-то родившейся в муках украинской нации.

Акулов-Муратов В. В., к. н. гос. упр., для "Хвилі"07.07.2022 14:06:10

Украина, США, ЕС, Россия

«Ищи друзей среди врагов своих,
и врагов среди друзей своих.
И ты будешь милосерден, и непобедим».
Александр ***Македонский***

Уже более 100 дней идёт страшная, кровавая война. А точнее – бойня со стороны России, направленная на уничтожение как государства Украина, так и его населения. И другой она быть не может: это не просто борьба за ресурсы, историческое влияние или политическое доминирование. Это *библейская битва за первородство* – за возвращение субъектности и признание права на собственную историю наконец-то родившейся в муках украинской нации. За наше независимое будущее.

Эта пока еще не мировая война уже привела к реальным политическим и экономическим потерям как в Западном демократическом мире, так и в Российской Федерации (далее – РФ, или Россия, если речь идет о её культурно-исторических понятиях либо явлениях). Безусловно, эти потери ослабляют обе названные стороны, сеют неуверенность и страх в их элитах и населении. Но прежде всего они истощают саму Украину, делая исход этого противостояния весьма неопределённым из-за непосредственного ослабления сил Запада.

Чтобы в нынешней кровопролитной битве укрепилась и закалилась не только украинская нация, но и родилось новое, сильное украинское государство, нам необходимо выиграть эту войну. А значит, нужно иметь понимание политико-экономической подоплёки, социокультурного и исторического аспекта этого многовекового противостояния. Мы должны понимать глубинные мотивы и стратегию как нашего врага, так и наших союзников. И главное – нам нужно увидеть и суметь отстоять долгосрочные интересы Украины, за которые десятки тысяч наших соотечественников, в том числе женщины, старики и дети, уже заплатили своими жизнями.

Начать такой анализ предлагается с «друзей» Украины:

1) их исторически сложившейся системы взглядов на мир,
2) выработанных у них национальных механизмов социального управления,

3) их текущих интересов в этой войне.

Представляется, что этот разбор поможет украинцам глубже понять особенности этих этносов, их мышления, поведения, целей, задач, желаний, ограничений и возможностей. Нынешними союзниками украинцам представляется множество стран, потому эта часть исследования будет представлена несколькими статьями.

Для самых нетерпеливых – спойлер, или ключевые выводы.

1. На какой бы то ни было войне каждый прямой участник или сторонний актор придерживается собственных интересов. Каждый игрок старается решить все поставленные задачи чужими руками, с наименьшими затратами и потерями для себя. Поэтому любой военный союз – явление вынужденное, созданное искусственно и сотканное из страхов, неизвестности и недоверия. В международных отношениях для слабейшего это означает, как минимум, потерю собственного политического суверенитета.

2. Именно поэтому война между РФ и Украиной будет долгой и кровопролитной. Разгромить сейчас РФ до конца украинцам позволено не будет – для этого пока не пришло время. Мы слишком слабы и зависимы от наших союзников, поэтому нам придётся в определённой степени работать на них и оплачивать их интересы. Оплачивать своей кровью и жизнями своих людей, не говоря уже об экономических потерях.

3. Помощь в войне для Украины будет больше обязательством, чем облегчением. При этом Запад обязательно позлорадствует над проигравшими свою «специальную операцию» россиянами, и их жажда реванша стает неодолима. А это значит, что новой, настоящей большой войны украинцам не миновать. В ней будущее Украины без ядерного оружия сдерживания будет весьма неоднозначным. Кроме того, не исключено, что в мире только начинается война за Крым – слишком многие хотят заполучить его под свой контроль.

4. Нынешнее положение Украины, несмотря ни на что, даст нам шанс в не самом далёком будущем получить достаточно широкую автономию – в рамках предложенных западным сообществом правил. Особенно если украинцы смогут уже во время войны найти рычаги воздействия на свой правящий класс и заставить его работать на благо всего общества. А после войны – переосновать и перезапустить своё государство. Ведь без этапа настоящей автономии не бывает обретения независимости.

А теперь – подробнее и по порядку.

1. Соединенные Штаты Америки

Сегодня США живут под бременем собственных экономических, политических и социальных проблем. Более того, налицо серьёзное ослабление их контактов различного рода с ЕС, НАТО и другими партнерами. Мы видим усиление культурно-мировоззренческих и экономических противоречий американских элит с национальными элитами их союзников, а значит, обострение всевозможных угроз национальной безопасности США. В такие моменты Штаты традиционно возвращаются к состоянию *самоизоляции* с целью накопления соответствующих сил и ресурсов, которые понадобятся им уже в ближайшем будущем. По сути, они находятся в процессе поиска решений жизненно важных национальных задач и вызовов, связанных с сохранением *статуса мирового лидера* за их страной.

Война РФ с Украиной, со всеми вытекающими последствиями, в действительности не меняет этот тренд. Более того, она является своеобразным «подарком» для США, и позволяет американским элитам дополнительно маскировать и эффективно продвигать их основной замысел – неизменность вектора организации нового мирового порядка. В рамках этого порядка США, опираясь на свою мощь, должны являться недосягаемым лидером, в том числе и в военной сфере – за счёт беспрепятственной (как снаружи, так и изнутри) модернизации своих вооружённых сил. Война в Украине позволяет Штатам выгодно избавиться от систем вооружений предыдущего поколения и боеприпасов к ним, высвободить ресурсы для дальнейшего развития их ВПК и армии.

Именно поэтому со стороны многим представляется, что США и их союзники по НАТО подготовили и запустили нынешний военный конфликт в Украине. Но это категорически неверно – он был исторически предопределён всем ходом развития отношений между русским и украинским народами. Ошибка сторонников мнения об исключительно внешнем воздействии на сегодняшнее противостояние РФ и Украины заключается в определении нынешнего момента этих взаимоотношений как *политического явления*, которое могло быть спровоцировано влиянием какого-либо крупного государства или их союза. Это принципиальная ошибка.

Противоборство россиян и украинцев – *исторический процесс*. На скорость и интенсивность его протекания влияют, в большинстве своём, личные отношения между конкурирующими сейчас народами, плюс сложившиеся внутренние и внешние обстоятельства. Направленные снаружи воздействия всегда были только частью этих отношений, и далеко не всегда приводили к конфликтам между ними. Нынешний уровень агрессии в военном противостоянии РФ и Украины определяется исторической памятью: это

битва мировоззрений двух разных наций, которая ведёт в результате к *невозможности их взаимного исторического сосуществования.*

Руководству США поначалу не было особого дела до локального конфликта между прото-страной Украиной и «государством-зажигалкой» РФ (с претензиями на мировое господство, но всего лишь региональными возможностями). Прямым доказательством является отчёт ЦРУ за 2012-2013 годы: в нем утверждалось, что в Украине не ожидается каких-либо перемен или социальных выступлений до конца 2013-го, и был затребован минимальный бюджет на проведение разведывательной деятельности в нашей стране на период 2013-2014 гг.

Такое невнимание объясняется концентрацией на главной в то время задаче для американских элит – сохранении устоявшегося мирового порядка. При этом патернально происходило выполнение глобальных алгоритмов его перемен, запланированных, по большей части, в Вашингтоне. Соответственно, руководство США удовлетворяло любое решение, позволявшее поддержать существовавшее тогда соотношение сил между Россией и Украиной. В противном случае тогдашний Президент США Б. Обама не требовал бы от украинских властей в 2014-м «по-тихому» и без сопротивления отдать полуостров Крым россиянам. Только так на первом этапе российско-украинского конфликта (аннексия Крыма) правительство США могло решить задачу – не быть втянутыми в ненужную ему чужую локальную, или глобальную «холодную», а в худшем случае Четвёртую мировую войну.

Больше того, американцы не собирались принуждать Кремль к возврату Украине Крыма и не вынуждали его нести тяжёлые экономические и политические потери за эту аннексию. Они в то время решали свои задачи, закладывая фундамент противоборства с Китаем: ведь сложность его состоит в том, что США и КНР, в отличие от СССР, принципиально находятся внутри системы капиталистических отношений и менять их не собираются. Тогда, в 2014-м, в плане этого противоборства американцы ещё отводили нейтральную или союзническую роль россиянам. В соответствии с их замыслом, американским элитам не нужен был союз между РФ и КНР в какой-либо форме, и подталкивать к нему Россию они не собирались.

Однако опьяняющая лёгкость захвата полуострова и открывавшиеся возможности навсегда закрепить за собой Крым (причём на уровне мирового признания факта аннексии этой украинской территории) вызвали в Кремле эйфорию. В российских элитах возникли желания и запустились соответствующие процессы «повышения ставок». Именно они и вылились в действия по продолжению нынешнего российско-украинского

противостояния и переход его в военную плоскость – поддержку сепаратизма и убийства мирных жителей на Донбассе, открытое вторжение российских войск на территорию Украины и т. д. Это и привело к тому, что США, в результате собственных действий и бездействий различного характера, вынуждены были всё больше вмешиваться в происходящие события русско-украинской войны. Тем более, что ее отголоски неожиданно стали играть важную внутриполитическую роль в американском истеблишменте – борьбе за президентскую власть между демократами и республиканцами. Сказались они и на имиджевом плане внешней политики США, особенно после форменного бегства американского военного контингента из Афганистана.

Но уровень такого вмешательства, опять-таки, выставлялся истеблишментом США в соответствии с идеей возврата мирового *status quo* и некоторой платы за его нарушение. Это полностью соответствует парадигме и постулатам англо-саксонского (протестантского) мировоззрения: чётко дозированное однократное усилие для преодоления препятствия или решения проблемы в ритме, стиле и правилах «*realpolitik*». Такой подход Штатов к делам в Украине на тот момент времени имел под собой серьёзное обоснование – коррупционно-наплевательское отношение нашей страны к войне с РФ. Украинский правящий класс, как и многие простые украинцы, не считали россиян врагами и продолжали развивать свой бизнес с ними, использовать и умножать российские капиталы или наживаться на контрабандной торговле в зоне антитеррористической операции на Донбассе. А если Украина не воюет с РФ за свою свободу, то почему это должны делать американцы, которые заплатили кровью за свою независимость?

Как результат, на втором этапе нынешней русско-украинской войны (АТО-ООС) помощь со стороны США украинцам оказывалось очень дозированно и выборочно: обучались военнослужащие, поставлялись небольшие партии амуниции и оружия оборонительного действия, часть из которого вообще не допускалась в район боевых действий. Тем более, что в Украине регулярно горели и взрывались склады с боеприпасами и техникой, а деньги, выделенные на оборону государства, тотально разворовывались. И никто с этим не собирался бороться.

Экономические санкции, наложенные США на РФ за поддержку сепаратистов на Донбассе и участие её солдат в военных операциях на территории Донецкой и Луганской областей, также были весьма избирательны и построены по старым схемам. Серьёзного ущерба российской экономике они не наносили и нанести не могли – Кремль в ответ эффективно играл на противоречиях США и Китая, США и ЕС, ЕС и Китая. Играл он и внутри самого ЕС, пользуясь своим финансовым влиянием на его политикум. Все

были довольны, включая украинский правящий класс, и приличия были соблюдены.

В отношении бывшего СССР это была бы хорошая стратегия долгой игры. Она позволяла бы передвигать границы взаимоотношений между странами в зависимости от их желания или необходимости идти навстречу друг другу по различным вопросам и о чём-то договариваться. Вот только советский Кремль был более взвешен, предсказуем и демократичен в своих действиях – все окончательные решения принимались в ЦК КПСС *голосованием группы людей*, обличённых властью и фактически не зависящих друг от друга, так как они представляли разные группировки партийной номенклатуры. Однако в отношении РФ такая стратегия имела серьёзный просчёт и множество недостатков. При контактах с путинским Кремлём, учитывая его явно проявляемую иррациональность, опирающуюся на собственные мифологемы и нарративы, далеко не всегда можно опираться на постулаты «*realpolitik*».

Экономическое и политическое ослабление РФ после полной структурной перестройки её систем государственного управления на авторитарный лад (принципиально завершённой ещё в 2012 году), не поставило российские элиты в ситуацию, когда они стали бы бояться за собственную безопасность внутри страны. Именно это привело к переходу нынешней РФ на тоталитарную систему государственного управления и зарождению в стране, начиная с 2019 г., фашизма. А следствием стало последующее широкомасштабное вторжение российских войск в Украину в 2022 г. Так начался третий этап нынешней русско-украинской войны. И ход этого военного конфликта последовательно переводится в гибридную мировую войну.

Нынешнее развитие событий заставило элиты США более адекватно отвечать на военную агрессию и другие вызовы со стороны РФ. Штаты идут путём разработки и принятия *стратегии длительных усилий, постоянно нарастающего давления* – на основе оперативно-тактических операций (включая военные действия со стороны вооружённых сил Украины), направленных против различных сфер деятельности, жизненно важных для России.

Важно понимать, что инициация такого глобального ответа стала возможна только после:

1) удачных действий украинской армии по обороне территории своего государства,

2) осознанных культурно-политических действий некоторой части украинского правящего класса, сумевшего изменить общественное мнение

обывателей Западного мира относительно поведения российской армии на захваченных территориях (ужасы Бучи).

Но даже в этой ситуации, при смене отношения к действиям РФ, истеблишментом США на первое место ставился расчёт времени и ресурсов для необходимых геополитических усилий в сторону противоборства с Китаем и развития собственной экономики. *При взаимодействии с США всегда надо помнить, что американцы – эгоисты*. Они неизменно будут делать только то, что выгодно и нравится им. Поэтому уже сейчас в США вводятся различные исключения из объявленных на весь мир тотальных санкций в отношении РФ, обсуждаются ограничения на поставку и использование своего оружия, а также разведданных в Украине. Дж. Байден – это не Ф. Рузвельт. Особенно об этом стоит помнить ввиду дела «Burisma Holdings» и других просчетов нынешних украинских властей относительно современного американского истеблишмента, которых накопилось за последние годы не так уж мало, и за которые впоследствии придётся расплачиваться всем украинцам.

Вследствие этого стоит реально оценивать значение нынешнего ленд-лиза для будущего Украины. Он может значить для нас гораздо больше, чем мы сейчас можем представить, и не только в контексте победы над РФ.

Ленд-лиз для Украины будет больше методом контроля и непрямых указаний к обязательным действиям, нежели реальной необходимой помощью – это уже видно из той суммы, которая непосредственно выделяется на столь необходимое прямо сейчас Украине оружие. И «принципа салями», по которому оно поставляется. Но то, чем точно станет ленд-лиз в руках США, так это одним из эффективных механизмов изматывания россиян не только экономически и в военном смысле, но и политически. Этот инструмент позволит разрушать их социальную сплочённость и уверенность в себе, своих властях и лидерах.

Для правящей демократической партии США ленд-лиз даёт возможность получить дополнительную поддержку на следующих выборах со стороны владельцев предприятий ВПК (по большей части, ранее поддерживавших республиканцев), ведь их мощности будут загружены на годы вперёд. Можно рассчитывать и на усиление поддержки со стороны простых избирателей, получивших рабочие места в этом комплексе. Как видно, «левый поворот» демократов в США никто не отменял.

Более того, ленд-лиз – это ***долговременное государственное планирование*** действий в экономике, культуре и политике со стороны главного поставщика вооружений и другой помощи для Украины. И это, по большому счету, не свойственно капиталистической модели отношений в США. Уже поэтому

можно предположить, что война с путинской Россией будет долгой, на истощение, и потери Украины в этой войне будут огромны. Американский истеблишмент приложит максимум усилий, чтобы не позволить целиком зависимому украинскому правящему классу быстро заключить мирный договор до выполнения как минимум 80-90% поставок по ленд-лизу. И не важно, что заявляют украинские руководители сами себе или нашему народу.

Одним из маркеров начала культурной, а значит, долговременной войны с Россией и цивилизационной поддержки Украины со стороны США будет «вступление в бой»… Голливуда. Появятся фильмы, мюзиклы, театральные постановки, разрушающие российские мифологемы и нарративы. Трагедии Мариуполя, Бучи, Харькова предоставляют огромное количество качественного драматического и героического материала, который к тому же документально зафиксирован. Создать соответствующие новые мифы и нарративы, вписанные уже в мировую историю, будет несложно – недаром Украину уже посетило немалое количество известных западных актёров и режиссёров.

Эффективность такого удара в долговременной перспективе будет гораздо выше военной победы Украины (которой, в полном смысле этого слова, по внешнеполитическим мотивам может и не быть). Дело в том, что нынешней опорной базой мифотворчества в путинской РФ являются не достижения современности, а прошлая победа в Великой Отечественной войне, культивирующая внутри страны образ великого богоизбранного народа-спасителя мира. Культурно-художественное развенчание на мировом уровне непобедимости и мессианства российской армии и, через неё, российского народа, показ её зверств, зафиксированных документально, будет неотразимым ударом в самое сердце пока ещё зарождающегося российского фашизма, растущего из скреп победабесия. Такой шаг будет долгое время подогревать интерес людей во всём мире к русско-украинской войне – особенно, если продукты Голливуда на эту тематику будут сняты талантливыми режиссёрами, с участием известных артистов и получат большие популярность и кассовые сборы.

Возвращаясь в политическую плоскость этой войны, нужно отметить, что главным внешнеполитическим результатом деятельности США против РФ уже стало создание эффективного проамериканского комплементарного буфера Польша-Украина в союзе с другими постсоветскими государствами-представителями НАТО. В случае победного для Украины исхода войны этим союзом надолго будет решена задача контроля действий РФ в регионе, особенно если будет реализована старая польская панславянская идея «*od morza do morza*», с определённым участием Турции. А США, сознательно допустив начало продуктового кризиса в «третьих» и развивающихся странах

из-за русско-украинской войны и наложенных санкций, получат дополнительный политический вес на арене международных отношений. Он пригодится им в вопросе создания нового мирового порядка на основе своего лидерства.

Внешнеэкономический результат от вмешательства США в европейские дела пока даже сложно себе представить. В ближайшей перспективе это:

1) немалая часть газового рынка ЕС,
2) продажа членам НАТО американского вооружения и контрактов на его обслуживание,
3) создание конкурентных сложностей в реализации Китаем идеи торгово-экономического Шёлкового пути по территории РФ (а значит, и нарушение связки ЕС-Китай).

В имиджевом плане США тоже заставит Китай понести убытки – первыми искать пути примирения с Литвой, которой КНР в принципе объявила экономическую войну. Даже в сферах экологии и климата демократы, во главе с Дж. Байденом, получат от долговременной войны России и Украины экономическую выгоду. Ее можно представить в качестве одной из перспектив для второго срока нынешнего главы США на президентском посту. В связи с мировым изменением климата Северный морской путь в Арктике становится доступным круглогодично, а с расширением НАТО – вступлением в него Финляндии и Швеции – Арктика перестаёт быть задним двором РФ. И Китай, который уже провёл не одну арктическую экспедицию несмотря на всё недовольство Кремля, лишает РФ гегемонии в Арктике. При этом США также обретают возможности экономического использования и силового контроля этого морского пути, попутно влияя на торговый потенциал Китая, не давая ему развиваться.

Таким образом, американский истеблишмент удачно присоединился к процессу разворачивания исторических событий в Европе: он вернул и усилил своё политическое влияние, оказывая поддержку постсоветским государствам Центральной и Восточной Европы, сплочённым перед российской угрозой. И решил вопрос продолжения своего контроля и доминирования не только в НАТО, но и на всём европейском континенте, включая РФ и, в перспективе, Арктику. А в будущем, приобретя через Украину контроль над портами в Чёрном и Азовском морях, элиты США напрямую станут влиять на мировые цены на пшеницу и другие агропродукты.

В этой ситуации необходимо понимать, что теперь Украину – благодаря антигосударственной политике и компрадорскому поведению её правящего класса – США видят в определённой роли для построения новой системе международных отношений. В обмен на саму возможность дальнейшего

существования как суверенного государства, Украина становится своеобразным *нейропаразитом*, медленно разрушающим РФ изнутри, пока весь мир будет готовиться к её развалу либо социально-политическим изменениям. Эту роль нам придётся играть не один год, вне зависимости от собственного желания или нежелания.

Дело в том, что США не могут допустить неподготовленный развал РФ в результате внутренней смуты – это означает предоставить Китаю и ЕС огромные возможности и поставить под сомнение свою перспективу остаться мировым лидером. Американский истеблишмент не позволит себе на это пойти. РФ, как она есть сейчас, нужна и США, и ЕС, и Китаю. По этому вопросу у них есть определённый консенсус, а значит, украинцам придётся смириться с тем, что в обозримом будущем нам не позволят решить «украинский вопрос» окончательно – победить РФ, получить полную независимость от неё и все права европейского суверена. Украина всё равно будет поставлена в определённые формы зависимости как от США, так и от ЕС, пока в нашей стране не образуются настоящие национальные элиты, действующие в интересах своего государства.

При этом основное внимание США в ближайшие 25-30 лет будет сосредоточено на Китае, а Европа утратит для американских элит своё былое значение. Назначив нового «смотрящего», Штаты оставят «бодаться» с РФ европейские страны-участницы НАТО. Так они придадут смысл существования Альянсу, а заодно и намертво похоронят все идеи по обладанию ЕС собственной армией, созданию зон влияния и ответственности, практической глобальной независимости.

Кроме всего перечисленного, нужно учесть ещё один очень серьёзный культурно-исторический фактор, который может помочь Украине возвратить себе Крым при содействии Штатов. Значительная часть американских элит крайне негативно относится к «присоединению» полуострова Россией, поскольку в действительности Крым – сложная международная проблема, затрагивающая интересы влиятельнейших финансово-политических кругов и истеблишмента США, родственных им групп в РФ и Украине, а также Турции. Но об этом еще будет сказано отдельно и более детально.

2. Европейский Союз

Циничный и разношёрстный Европейский Союз не столько зависит от российских энергоносителей, сколько желает заполучить огромные капиталы российских олигархов, богатых россиян, государственных компаний и полугосударственных структур для собственной стабилизации и развития.

Что до необходимости в этих капиталах, то вызвана она:

1) до сих пор не решёнными вопросами по преодолению экономического кризиса 2008 г., из которого ЕС полностью не вышел и сегодня,
2) накопившимися новыми проблемами после коронакризиса 2019-2021 гг.

Европейские элиты с самого начала хотели наблюдать за российско-украинским военно-политическим конфликтом со стороны, не провоцируя его дальнейшее развитие в отношении себя. При этом они уверенно ожидали, что всё само собой затухнет по двум естественным причинам – слабость Украины и удовлетворение своих амбиций РФ. Жертвуя варварской, по их понятиям, украинской территорией, основные игроки – Франция и Германия – в принципе ничем не рисковали. По большому счету, они не считают «истинной Европой» даже Польшу, и тем более не видят таковой Украину – Дикое поле, окраина не пойми чего.

Сегодня же существует опасная для ЕС альтернатива оттока этих свободных капиталов в Китай, Индию, Бразилию, ЮАР и другие, активно развивающиеся экономики мира. В то же время, после введения мировых санкций по отношению к РФ у Евросоюза появились не только возможности, но и соответствующие права, чтобы находить, контролировать или изымать эти капиталы. Таким образом, можно получать для себя, как минимум, немалую опосредованную прибыль, а в будущем – вести переговоры о возвращении замороженных российских капиталов с очень выгодных позиций. Причём неважно, будут ли это переговоры с США, Украиной или РФ.

Сегодняшняя Европа во многом напоминает СССР – множество сфер жизни и процессов принятия решений зарегулированы и бюрократизированы. При этом, в отличие от США, где политические деятели функционируют отдельно от чиновников-исполнителей, в ЕС каждый крупный бюрократ автоматически становится политиком – в силу разностороннего влияния своей должности. И нынешний процесс смены поколений среди бюрократов также накладывает свой отпечаток на поведение Европы по отношению к событиям в Украине.

Предыдущее поколение политических «тяжеловесов» ЕС строили Европу и свои национальные экономики исходя из идеи близкого экономического сотрудничества с РФ. Это партнерство рассматривалась как выгодное из-за дешевизны российских ресурсов, а также необходимости работать с небольшим числом лиц, реально принимающих соответствующие решения – так легче найти подход и проще договориться. Свою роль играл и фактор солидных «откатов», скрашивающих тяжёлую и полную опасностей жизнь европейских топ-бюрократов – как известно, деньги не пахнут. Европейские

тяжеловесы хотели, используя Россию в качестве «паровозного тендера[1]», избавиться от вынужденного следования в экономико-политическом фарватере США, но при этом задёшево переложить расходы по своей военной защите и безопасности на гегемонов-американцев.

Этот замысел имел все шансы на реализацию – особенно после запуска «Nord Stream 2». Но тут на арене мировых событий вначале появился Д. Трамп, начавший задавать неудобные вопросы растерянным европейцам и требовать от них ответов. А потом какая-то Украина почему-то не захотела быстренько сдаться РФ. Последняя, в свою очередь, непонятно почему, не смогла прихлопнуть украинцев, как мух. В общем, всё пошло не по плану старых европейских элит.

Причиной срыва планов ЕС в этом вопросе, впрочем, как и РФ, явилось ***отсутствие реальных рычагов влияния на всё население Украины***. Все годы независимости Украины Европа не предлагала ей ничего, кроме обещаний о вступлении в ЕС и НАТО в необозримом будущем, чем не очень-то интересовалось население на востоке страны. А та же РФ не создала серьёзных пророссийски настроенных политических сил, особенно в западных областях страны. И даже восточные политики-«регионалы», по сути, оказались *украинскими* бандитами, которые лишь прикрывались и прикрываются старыми советскими мифами и нарративами ради личной выгоды.

По большому счету, наше национальное, культурное и ментальное разнообразие, которое обязательно нужно сохранить в будущей Украине, сыграло главную роль в провале планов по её утилизации как ненужной территориальной прослойки со стороны французских, немецких и российских элит.

Свою роль в провале планов ЕС сыграли и другие нерешенные проблемы. Достаточно долго Евросоюз вынашивал идею по обретению собственной глобальной независимости от США, но в последние годы ее внедрение консервировалось старыми европейскими элитами. Учитывая свой предпенсионный возраст, большинство европейских политиков-бюрократов среднего и высшего уровня заметали проблемы, в разной степени связанные с европейской системой безопасности, «под ковёр». Они хотели спокойно досидеть свои каденции в этом быстро меняющемся и уже непонятном им мире, чтобы уйти на пенсию куда-нибудь в «Газпром», спокойно писать мемуары и при этом зорко наблюдать, координировать и стратегически направлять будущую европейскую политику.

Вот уж воистину, как писал А. Галич: «Старики управляют миром. Суетятся, как злые мыши. Им по справке, выданной МИДом, от семидесяти и выше.

Откружили в боях и вальсах, отмолили годам продленье. И в сведённых подагрой пальцах держат крепко бразды правленья».

Фактически, одной из основных причин начала русско-украинской войны является момент смены старых бюрократических элит Европы их новым поколением. Но вот только когорта «молодых» политиков-бюрократов привыкла действовать под влиянием старой элиты *по мелочи*. Многого им не позволяли, а к большим российским деньгам не подпускали. Причём ограничения ставились не столько со стороны европейского политикума (там, как раз, принципиально умеют делиться), сколько со стороны российского – ведь там главную роль играют лояльность и личные, проверенные делами и временем связи. А для решения серьёзных политико-экономических вопросов таковых априори не может быть много.

Сегодня новое поколение европейских элит ожидает от Кремля того же, чем пользовались их предшественники – безнаказанного доступа к огромным российским капиталам после прекращения нынешней русско-украинской войны. Эти элиты фактически не понимают сути нынешнего российского фашизма и того, что он с ними сделает, если победит в Украине. Даже сейчас европейский истеблишмент думает, что сможет договориться с российскими элитами и «всё вернётся на круги своя»: утончённая Европа милостиво позволит варварам-россиянам торговать с собой ресурсами за полцены, а они будут горящими глазами смотреть на различные чудеса европейской науки и техники; европейцы будут продавать им различные безделушки и выбрасывать бокалы, которыми пользовались русские, после каждого совместного застолья.

Элиты Западной Европы не понимают, что нынешнее противостояние между путинской Россией и Западом – это не конфликт цивилизаций и не борьба традиционализма и модернизма. Это столкновение двух систем мировоззрения, в основе которого положен принципиальный вопрос: кто главнее – личность или государство, общество или элита? Причём энергичные диалоги по этому вопросу идут внутри носителей каждой из этих систем – как в Европе, так и в России. Но за последние 70 лет зона действия принципа ограничения власти государства над своими гражданами, закреплённого нормами международного права, медленно и неуклонно расширялась. В исторической перспективе построенная на авторитарных принципах евразийская система управления путинской РФ может отстоять своё властное право на произвол внутри государства и по отношению к другим странам, только разрушив весь нынешний международно-правовой порядок. Именно это, в конечном итоге, делает её столкновение с современным Западом исторически неизбежным и, в общем-то, смертельным для одного из участников этого столкновения.

Одной из целей и жизненной необходимостью РФ есть контроль и подчинение Европы различными способами и проведение за счёт этого догоняющей модернизации страны. Иначе Россию убьёт прогресс, откуда бы он ни пришёл – с Запада или Востока.

В этом плане на стороне Украины играет разношёрстность европейцев и нарастающая агрессивность РФ. Против бездействия и замалчивания войны странами Старой Европы выступили население и элиты стран, которые ещё слишком хорошо помнят «холодную» войну и условия жизни при советском протекторате с российским сапогом на собственной шее. Они смогли «раскачать» всю европейскую общественность и некоторую часть её элит на более-менее активную помощь Украине вместо очередных заявлений о «глубоком беспокойстве» за её судьбу. Но на большее они физически не способны, поэтому Украина *не будет* получать всей необходимой ей помощи от остальной Европы в своей войне с Россией. Ведь иначе сложно будет рассчитывать на вливание российских капиталов в европейскую экономику, как на то рассчитывает «молодое» поколение политиков-евробюрократов после окончания военных действий – мечта о глобальном величии ЕС всё ещё живёт в их умах.

При этом надо понимать, что все свои действия европейские элиты увязывают с настроениями своего населения ровно в той степени, в которой они не могут его контролировать в какой-либо сфере. Поэтому только прямое воздействие на население Европы может помочь Украине в её борьбе с РФ в этой войне. Нельзя позволить европейским элитам при помощи подконтрольных СМИ размыть нынешнюю повестку дня относительно помощи украинцам в их борьбе за свою свободу и независимость. Что, кстати, уже происходит по проверенным за последние пару-тройку лет информационным лекалам: например, «разгоняется» информация о возможных новых эпидемиях и неизвестных заболеваниях.

Для своего дальнейшего существования украинцам необходимо любой ценой не допустить связки Берлин-Париж-Москва-Китай. При этом надо понимать, что «недопобеда» Украины над РФ по внешнеполитическим причинам – противодействие старых европейских элит из-за их страстного желания побыстрее добраться до дешёвых российских ресурсов и свободных капиталов – это современная форма Мюнхенского сговора. Раньше он был оформлен в виде различных документов, за подписи под которыми все авторы не только ответили перед историей и своими народами, но и покрыли свои имена и нации несмываемым позором. Теперь же такой сговор – это скрытый процесс, авторы которого больше всего хотят спрятаться от известности и суда истории. Причём они используют такие же гибридные наработки (например, долгие обсуждения, наложение вето, затягивание оказания

военной помощи и поставок вооружения), как и россияне в их гибридной войне. Старым элитам Европы не нужен неподготовленный распад РФ, как и не нужна неподконтрольная Украина с её субъектностью на мировой арене международных отношений.

При осознании нынешней ситуации и истинной позиции наших «друзей» возникает закономерный вопрос: что нам, украинцам, со всем этим делать?

1. Не имея возможности прямого воздействия на европейские бюрократические элиты, разнообразно и плотно контролируемые Кремлём, украинцам остаётся только путь культурного влияния на население Европы, особенно в старой её части.

1) Одна из базовых составляющих культуры европейцев, вытекающая из религиозного аспекта их христианского мировоззрения – это духовное сопротивление злу, непоколебимое противостояние одной души всему полчищу Люцифера. Для эффективного воздействия на психику европейцев украинцам необходимо понимать, что не одно их поколение истосковалось по эпическим сражениям и победе добра над злом. Иначе не были б столь популярны одновременно героические и драматические фильмы и сериалы типа «*The Lord of the Rings*» или «*Game of Thrones*». Сам транслируемый образ Украины должен стать объединением жанра фэнтези с историческим романом. То есть где-то на свете есть удивительная страна, народ которой сражается и может отбиться от огромного монстра-империи, доблестно победив его звероподобных варваров в бою. И пока Украина будет демонстрировать такое поведение – фантастическую, но в нашем времени борьбу и неимоверные страдания за свободу воли – и пропагандировать его, она будет интересна населению Европы. И тогда Европа её не забудет – *The Show Must Go On*!

2) Украинскому правящему классу необходимо прилагать все свои усилия для активизации поддержки Украины со стороны населения и элит ЕС в её войне с РФ. При удачной дипломатической работе украинского МИДа есть возможность не только «остудить» Кремль, но и объяснить ЕС, что искренне помогая Украине он, как минимум, получит полноценного и эффективного союзника на северо-восточном направлении.

4. Основной упор в коммуникациях следует делать на то, что сейчас российское общество поддерживает своего вождя и сплотилось вокруг него. Поэтому любые попытки переговоров оно воспринимает как слабость, а угрозы его только раззадоривают. При этом В. Путин не сам определяет

направление и тренд социально-политического развития России – его заказывает русский народ, глубинные пожелания которого и обслуживает Кремль.

5. Нужно чётко артикулировать, что Москва может «отпустить» Украину, только откусив от неё большой кусок в преддверии следующих президентских выборов в РФ, оставив кое-что на потом. При этом за счёт на захваченных территориях Кремль будет проводить «референдумы», создавать очередные псевдо-государственные образования, и стравливать их с Украиной. Но тогда Украина уже не сможет быть ничьим союзником и для ЕС это может стать смертельной потерей.

6. Учитывая, что русские считаются только с силой, ЕС необходимо стимулировать её проявлять. Особенно стоит настаивать на нарративе, что благодаря помощи Украине Германия имеет исторический шанс нивелировать своё тёмное прошлое, изменить отношение к нему со стороны других мировых и европейских народов. Германия может стать непререкаемым лидером ЕС и войти в мировую историю: тот, кто защитит мир от страшного и кровавого рашизма, навсегда избавится от коричневого клейма фашизма!

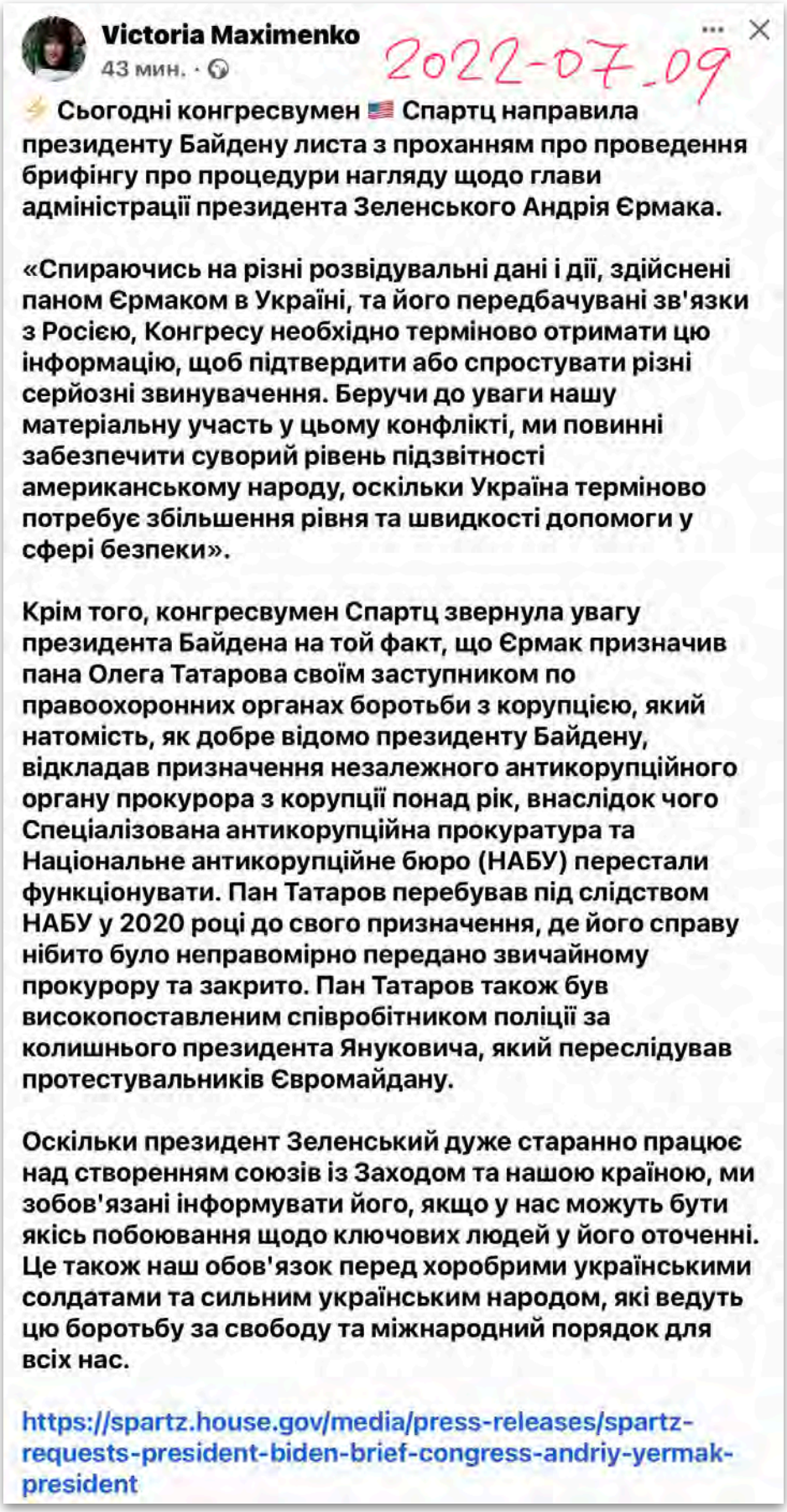
Учитывая прагматизм немцев, возможно, только угроза навсегда прекратить торговлю Германии и России через Украину и Польшу, а также табу на проникновение их бизнеса в эти страны может заставить немцев помогать украинцам по-настоящему. При этом нужно понимать, что такие условия обязательно вызовут обратную реакцию – Германия вместе с Россией будет готова напасть на Украину, как минимум экономически, при первом же удобном случае. Украинцам, для подкрепления или реализации такой угрозы, придётся полностью принимать условия и патронат англосаксов, которые хотят стратегически контролировать этот коридор.

Об интересах Великобритании и других возможных союзников Украины – в следующей статье.

***

№ 306.

Рис 1

Victoria Maximenko
43 мин. ·

2022-07-09

⚡ Сьогодні конгресвумен 🇺🇸 Спартц направила президенту Байдену листа з проханням про проведення брифінгу про процедури нагляду щодо глави адміністрації президента Зеленського Андрія Єрмака.

«Спираючись на різні розвідувальні дані і дії, здійснені паном Єрмаком в Україні, та його передбачувані зв'язки з Росією, Конгресу необхідно терміново отримати цю інформацію, щоб підтвердити або спростувати різні серйозні звинувачення. Беручи до уваги нашу матеріальну участь у цьому конфлікті, ми повинні забезпечити суворий рівень підзвітності американському народу, оскільки Україна терміново потребує збільшення рівня та швидкості допомоги у сфері безпеки».

Крім того, конгресвумен Спартц звернула увагу президента Байдена на той факт, що Єрмак призначив пана Олега Татарова своїм заступником по правоохоронних органах боротьби з корупцією, який натомість, як добре відомо президенту Байдену, відкладав призначення незалежного антикорупційного органу прокурора з корупції понад рік, внаслідок чого Спеціалізована антикорупційна прокуратура та Національне антикорупційне бюро (НАБУ) перестали функціонувати. Пан Татаров перебував під слідством НАБУ у 2020 році до свого призначення, де його справу нібито було неправомірно передано звичайному прокурору та закрито. Пан Татаров також був високопоставленим співробітником поліції за колишнього президента Януковича, який переслідував протестувальників Євромайдану.

Оскільки президент Зеленський дуже старанно працює над створенням союзів із Заходом та нашою країною, ми зобов'язані інформувати його, якщо у нас можуть бути якісь побоювання щодо ключових людей у його оточенні. Це також наш обов'язок перед хоробрими українськими солдатами та сильним українським народом, які ведуть цю боротьбу за свободу та міжнародний порядок для всіх нас.

https://spartz.house.gov/media/press-releases/spartz-requests-president-biden-brief-congress-andriy-yermak-president

Рис 2

Rep. Victoria Spartz
@RepSpartz
Today, I sent a letter to @POTUS Biden requesting a briefing on oversight procedures performed relating to President @ZelenskyyUa's Chief of Staff, Andriy Yermak.
Сьогодні я надіслала листа Джо Байдену з проханням провести брифінг щодо наглядових процедур, які здійснюються щодо глави Адміністрації президента Зеленського Андрія Єрмака
Вікторія Спартц

Рис 3

CONGRESSWOMAN
VICTORIA SPARTZ
PROUDLY SERVING INDIANA'S 5TH DISTRICT
ABOUT
CONTACT
MEDIA
ISSUES
SERVICES
Enter keywords
SEARCH
Home / Media / Press Releases
Spartz requests President Biden to brief Congress on Andriy Yermak, President Zelensky's Chief of Staff
July 8, 2022 Press Release
Washington, D.C. – Today, Congresswoman Spartz sent a letter to President Biden requesting a briefing on oversight procedures performed relating to President Zelensky's Chief of Staff, Andriy Yermak.
Based on a variety of intelligence, actions taken by Mr. Yermak in Ukraine and his alleged dealings in connection with Russia, Congress needs to obtain this information urgently to confirm or deny various serious allegations. Considering our material involvement in this conflict, we owe this level of rigor and accountability to the American people as Ukraine urgently needs increased levels and speed of security assistance, which unfortunately have not been prioritized by the Biden Administration.
Additionally, Congresswoman Spartz brought President Biden's attention to the fact that Mr. Yermak appointed Mr. Oleg Tatarov as his deputy for law enforcement to combat corruption who instead, as well-known by President Biden, has been delaying the appointment of an independent anti-corruption prosecutor for over a year, rendering the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office and the National Anti-Corruption Bureau (NABU) dysfunctional. Mr. Tatarov was under investigation by the NABU in 2020 before his appointment where his case was allegedly inappropriately transferred to a regular prosecutor and closed. Mr. Tatarov was also a top police official under former President Yanukovych prosecuting Euromaidan protestors.
As President Zelensky works very hard to build alliances with the west and our country, it is our responsibility to inform him if we might have any concerns with key people around him. This is also our obligation to the brave Ukrainian soldiers and strong Ukrainian people fighting this fight for freedom and international order for us all.
Click here to read a redacted version of the letter.

***

№ 307.

Яку економіку ми будуємо?

ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО

перший віцепрем'єр-міністр – міністр ***економіки***

Українська правда

П'ЯТНИЦЯ, **08 ЛИПНЯ** 2022

Ключовою темою серед бізнес-спільноти продовжує бути ***План відновлення та розвитку України*****.**

Але для того, щоб правильно спланувати шлях до бажаної мети, маємо дати чітку відповідь на запитання:

яку економіку ми будуємо?

Почну з кінця.

Наше головне *завдання* – зробити потрійний стрибок від перехідної економіки (4 тисячі доларів ВВП на душу населення на рік) **до економіки, що *розвивається*** (12 тисяч доларів ВВП на душу населення на рік).

І, що найважливіше, пройти цей шлях **приблизно *за 10 років***, тобто за половину покоління.

> На практиці це означає створення українського економічного дива – **зростання на рівні 7% ВВП щорічно на довгому проміжку часу**.

Чому це важливо?

Тому що **тільки *економічне зростання* дає можливість державі виконати свою *соціальну місію*** – створити **рівні можливості розвитку для всіх**

українців, забезпечити сучасну освіту, якісну медицину, розвинену інфраструктуру та абсолютну безпеку для громадян.

А звідки береться *економічне зростання*? Звичайно ж, з *економічної свободи*.

Економічна свобода починається там, де закінчується держава.

Приклад Радянського Союзу доводить, що держава і бізнес стоять на протилежних краях економічної вісі. Велика держава витісняє бізнес, робить його маленьким, і навпаки: чим менша держава, тим більшу частину економіки займає приватний сектор.

1. Досягнення оптимального розміру держави

Перший крок до економічного зростання – досягнення оптимального розміру держави.

Хто визначає оптимальний рівень? Відповідь знаходимо у сучасній економічній історії: у XX столітті найшвидше "росли" держави, які перерозподіляли через бюджет не більше 20-25% ВВП.

ВВП – валовий внутрішній продукт – це сума всіх товарів та послуг, що створює економіка за одиницю часу (календарний рік). Відповідно все, що держава збирає податками і зборами (а далі – витрачає), можна виміряти, як відсоток до ВВП. Це називається фіскальний відсоток ВВП. В Україні він складав до війни 40-45% в різні роки, у США – 25-30%, у Китаї – взагалі лише 10-11% у роки шаленого економічного зростання.

Науково доведений факт: чим нижчий фіскальний відсоток ВВП, тим вищим є економічне зростання.

Вважаю, що, попри війну, вже

> з 1 січня 2023 року ми маємо скоротити фіскальний відсоток ВВП в Україні з 45% до 30%, а далі впродовж 10 років впевнено рухатися до його подальшого скорочення і досягнути 20% у 2032 році.

Всім прихильникам марксизму-ленінізму скажу:

> зменшення розміру держави неминуче генерує зростання. Тому, як не дивно, нижчі ставки податків у підсумку призводять до більших доходів держави.

Для досягнення *оптимального розміру* держави маємо почати з

1) ліберальної податкової реформи,

2) ухвалити ліберальний трудовий кодекс (окремі його елементи ми вже запровадили на військовий час), а також
3) провести велику реформу соціальних виплат на основі єдиного цифрового реєстру.

2. Економічна диверсифікація через малий та середній бізнес

Другий крок – економічна диверсифікація через малий та середній бізнес.

Радянський спадок для України – це промислові гіганти, кожен з яких давав роботу десяткам тисяч людей. Але під час війни ці компанії виявилися найбільш вразливими. Їх легше поцілити ракетами, авіабомбами та прицільними ударами. Маріупольський меткомбінат імені Ілліча, "Азовсталь", Авдіївський коксохімічний завод, Кременчуцький нафтопереробний завод, "Антонов" – ці назви лунають у новинах разом із повідомленнями про руйнування внаслідок війни.

Яка альтернатива? Структура економіки, де основний внесок у ВВП робить малий та середній бізнес (МСБ). Таким шляхом ідуть Польща, Чехія, Великобританія, США.

У бідних країнах внесок МСБ у ВВП складає 18-20% (30-35% всіх зайнятих в економіці). А у заможних країнах МСБ складає понад 60% ВВП та понад 70-75% всіх зайнятих.

Що ж маємо в Україні? У нас теж внесок МСБ в економіку – понад 50%. Але, по-перше, це здебільшого через "повзучу" деіндустріалізацію впродовж 30 років незалежності. По-друге, майже весь цей обсяг складають середні підприємства. На частку мікропідприємств припадає лише 6-7% ВВП, а малих – 17-19% ВВП.

Що потрібно для масового розвитку підприємництва від держави? Про це наступні шість кроків.

3. Вільне регуляторне середовище

Третій крок – вільне регуляторне середовище.

Щоб Україна стала справжнім місцем економічних можливостей, маємо здійснити подальший переворот у колективній свідомості щодо ролі держави.

Ми 70 років жили в умовах тоталітаризму, де держава мала монополію на підприємництво. Бізнес був можливий лише, якщо його дозволили чиновники. Але ж це суперечить всій історії нашого цивілізаційного розвитку.

Вільні люди на наших землях звикли працювати, заробляти собі на життя власною працею. То давайте відмовимося від практики тотальних дозволів, ліцензій, погоджень.

Ми пропонуємо філософію *Вільного степу*, коли підприємець може робити все, що не порушує свободи інших людей та не наражає суспільство на небезпеку.

Уряд розпочав масштабну дерегуляцію навіть в умовах війни. Ми перевели понад 500 дозвільних процедур у декларативний принцип – підприємець просто повідомляє, що відповідає всім існуючим вимогам, і може починати працювати.

Насправді, маємо рухатися далі й продовжувати лібералізацію. Чинний закон передбачає лише 5 видів дозвільних документів, а в реальності їх 14. Маємо скасувати більшість цих дозволів та ліцензій як таких. Повернути здоровий глузд у стосунки держави і бізнесу. На жаль, більшість цих ліцензій та дозволів не виконують свою головну роль – не роблять життя людей в Україні більш безпечним та захищеним.

Для більшості підприємств можна дати вибір – і надалі терпіти візити пожежних інспекторів та інспекторів Держпраці або замінити їх відповідними страховками й працювати зі службами контролю приватних страхових компаній. В умовах капіталізму найбільш серйозна відповідальність – грошима.

4. Верховенство права

Четвертий крок – верховенство права.

Безпека роботи в країні має дві складові: зовнішню і внутрішню. Зовнішню безпеку нам забезпечують ЗСУ, ми їм вклоняємося за можливість жити й працювати в Україні. І це суспільний консенсус.

Ми маємо зробити все, щоб якнайшвидше такий же консенсус був щодо української судової та правоохоронної системи. Щоб підприємці вірили у можливість чесно захистити свої права.

Що ми можемо зробити? У довгостроковій перспективі – **продовження судової реформи та реформи правоохоронних органів.**

Від 24 червня у нас з'явився потужний орієнтир – вимоги ЄС щодо членства.

Насправді, статус кандидата у члени ЄС для України означає дуже багато: нам не треба більше вигадувати українську модель роботи судів та правоохоронних органів – можемо без вагань взяти європейську модель і втілити її в життя. Це не всім подобається, але без цього наше європейське майбутнє неможливе.

Є ще один шлях, більш короткий – використати досвід Казахстану й **дозволити українським підприємцям використовувати британське право** у відносинах між собою та з державою Україна. Для цього потрібні зміни до Конституції, але вони того варті. У противників інвестицій в Україну стане на один вагомий аргумент менше, також дамо більше впевненості бізнесам, які тут вже працюють. Британці – наші друзі і, думаю, радо нам би допомогли.

4. Експортна модель зростання

П'ятий крок – експортна модель зростання.

До війни ми вийшли на експорт у розмірі 35% ВВП. Можна нарощувати й далі – приблизно до 50%. Але у нашого експорту є одна велика вада – 75% складає сировина. Шкода, але для цілої низки більш розвинених країн ми є сировинним придатком. Ми їм продаємо пшеницю по 350 доларів за тонну, а вони нам – iPhone за такою ж ціною, але за штуку.

Нам до снаги змінити тренд, розвинути промислову переробку та змінити частки рівно навпаки: експортувати 75% готових продуктів та послуг і лише 25% – сировини.

Додам ще пару цифр: Україна та Канада за 2020 рік експортували приблизно однакову кількість тонн сільгосппродукції – по 74-75 мільйонів тонн. Проте експорт з Канади коштував 55 мільярдів доларів США, а з України – лише 22 мільярди доларів США, або в 2,5 рази менше.

Блокування морських портів неминуче штовхає нас до зменшення фізичного обсягу експорту. Проте у нас є шанс не втратити у грошах або навіть прирости – це експортувати перероблену продукцію.

Наприклад, якщо кордон може пропустити лише одну тонну будь-якого вантажу, то тонна залізної руди дасть нам 150-200 доларів США виручки, тонна металу з цієї руди – 1,8-2 тисячі доларів США, а тонна машинобудівного обладнання з цього ж металу – 10-12 тисяч доларів США.

Для масового розвитку переробки є тільки один спосіб – інтенсивні капітальні інвестиції.

5. Інтенсивні капітальні інвестиції у промисловість

Шостий крок – інтенсивні капітальні інвестиції у промисловість.

Є кілька теорій економічного зростання. Найсучасніша – модерністська. Її автор – гарвардський економіст Роберт Солоу. За цю роботу він отримав Нобелівську премію.

Краса моделі Солоу – в її простоті. Він довів, що економічне зростання має 3 складові: обсяг капіталу, обсяг праці та загальний фактор продуктивності (рівень технологій, інновації та якість врядування).

Для економік з низьким рівнем накопичення основних засобів капітал має вирішальне значення. Це абсолютно логічно. Щоб збільшити обсяг виробленої продукції, потрібно більше сучасного обладнання.

З 2000-х років в Україні щорічний рівень капітальних інвестицій складає 11-20% від ВВП.

У Китаї в часи його грандіозного зростання – 50% ВВП.

Для стрибка Україна має підтримувати капітальні інвестиції на рівні 35% ВВП щонайменше впродовж 5 років поспіль. В грошах це 70-80 мільярдів доларів щороку.

Традиційно є три джерела капітальних інвестицій: власні кошти національних підприємств, кредити та прямі іноземні інвестиції. Власні кошти і кредити в основному й забезпечували ті капітальні вкладення, що Україна мала в минулому. Тому без прямих іноземних інвестицій виконати це завдання практично неможливо. Більше того, нам потрібні інвестиції вже зараз, не чекаючи завершення війни, але їх стримують військові та політичні ризики.

Ми пропонуємо два рішення.

1. Перше – збільшення кредитування українськими банками на підставі державних гарантій. Готуємо рішення надати **українські державні гарантії зруйнованим підприємствам для залучення банківських кредитів на відновлення**. Це дасть максимальний ефект. Люди, досвід, навички продажів є, відновив виробничі потужності – і можеш працювати.

2. Друге рішення – державні гарантії країн Великої Сімки та ЄС на інвестиції в Україну.

Наприклад,

французькі компанії могли б отримати державні гарантії Франції від військового та політичного ризику для відкриття підприємств в Україні. Партнерами для французьких інвесторів могли би виступати українські компанії на 20-25% участі, забезпечуючи місцеву координацію. Гарантії мають покривати військовий та політичний ризик (французький уряд виплачує інвестору компенсацію у разі втрати активу). Зі свого боку, якщо французький уряд змушений виплатити гроші за гарантією, він отримує першочергове право компенсації цієї виплати конфіскованими активами РФ.

Саме таку пропозицію за державними гарантіями наша команда повезла на конференцію в Лугано. Домовилися з ЄБРР та Міжнародною фінансовою корпорацією спільно розробити конкретний механізм і відкрити перемовини з урядами-партнерами.

Наша амбітна мета – державні гарантії у розмірі 0,2% ВВП кожної країни з Великої Сімки та ЄС впродовж 5 років – це орієнтовно 100 мільярдів доларів щорічно. По суті, в цьому і є основна ідея економічної частини плану Маршалла для України, яку запропонувало Міністерство економіки.

6. Розвиток сухопутної логістики до Європи

Сьомий крок – розвиток сухопутної логістики до Європи.

Маємо створити потужності експортної логістики – орієнтовно 200 мільйонів тонн автомобільним та залізничним транспортом.

До війни Україна експортувала 170 мільйонів тонн вантажів, з них 117 мільйонів тонн морем. Очевидно, зараз порти заблоковані й потрібна альтернатива. Але, враховуючи наш стратегічний орієнтир на експортно-орієнтоване зростання, нові логістичні потужності дадуть поштовх торгівлі з ЄС навіть після відкриття портів, коли ми переможемо у війні Росії проти нас.

Про фінансування таких проєктів вздовж українського кордону домовилися в Лугано з провідними міжнародними фінансовими інституціями.

Для кожної відкритої економіки велике значення має ціна логістики. До війни українські підприємства платили за автоперевезення до Європи в середньому до 1 євро за кілометр. Зараз ціна зросла вдвічі через шокуючий попит.

Зменшують ціну перевезення збільшення пропускної здатності пунктів прикордонного та митного контролю, швидкість митних процедур, наявність пропозиції транспорту. Відповідно, це і є нашими пріоритетами.

Уряд домовляється з нашими європейськими сусідами про нові пункти пропуску та більшу кількість митників на їхньому боці (з українського боку ми досягли максимально можливої швидкості, тож обмеженням є саме пропуск автотранспорту та вагонів нашими європейськими партнерами).

7. Скорочення розміру держави в економіці через масову приватизацію

Восьмий крок – подальше скорочення розміру держави в економіці через масову приватизацію.

Україна все ще має у власності 3500 державних підприємств. Причому з них понад 1800 роками не ведуть діяльність. Ще частина більш-менш нормально працювали до війни, але зараз мають значні труднощі.

Перехід державних підприємств у приватну власність через приватизацію – це ще один поштовх до економічного зростання.

Кожен об'єкт – це потенційний майданчик для створення нового виробництва або збереження існуючого (якщо є що зберігати).

Сподіватися, що держава зможе самостійно подолати проблеми цих підприємств, доволі складно. Приватний власник має більше гнучкості й може забезпечити необхідну швидкість прийняття рішень та їх виконання, що в даних умовах є найважливішим.

Наприкінці ми маємо отримати невелику кількість потужних державних підприємств великого розміру, які або є монополіями (як-то Адміністрація морських портів України, що володіє причальними стінками, "Укрзалізниця"), або виконують соціальну функцію (як-от "Укрпошта", що доставляє пенсії в усіх куточках України).

8. Розвиток соціальної сфери через державно-приватне партнерство

Дев'ятий крок – розвиток соціальної сфери через державно-приватне партнерство.

Держава й надалі управляє десятками тисяч об'єктів соціальної сфери – наприклад, закладами освіти та медицини.

Враховуючи масштаби руйнування об'єктів соціальної інфраструктури внаслідок війни, їхнє відновлення коштом держави може тривати довго. Значно швидший шлях – ДПП.

На умовах державно-приватного партнерства приватний партнер отримує державне або комунальне майно у стані "як є", проводить власним коштом ремонт і робить об'єкт сучасним, використовує його за призначенням для повернення своїх інвестицій, а далі передає об'єкт у якісному стані назад до державної власності.

Попри значне вдосконалення законодавства у сфері ДПП останніми роками кількість фактично переданих об'єктів на умовах ДПП приватним партнерам є незначною. Одна з причин – дуже тривалий термін підготовки проєкту, відповідно до існуючого закону – до 2-х років.

З огляду на війну, яка триває на нашій території, потрібно рухатися дуже швидко. Відповідні зміни до закону про ДПП вже підготовлені, й новий якісний проєкт закону України зареєстрований у Верховній Раді. Гадаю, скоро він буде ухвалений.

Наші колеги з Офісу президента, Мінрегіону та обласних адміністрацій вже створюють електронний каталог об'єктів, що потребують відновлення – він і буде слугувати своєрідним джерелом пропозицій інвесторам для участі у ДПП.

9. Military-tech та воєнні технології

Десятий крок – інноваційний прорив завдяки military-tech та воєнним технологіям.

Мусимо визнати, що дата завершення війни нам поки невідома. Ми всі розраховуємо на перемогу якнайшвидше, проте ворог не збавляє темпи й продовжує нас атакувати. Отже, можливо, безпекова ситуація в Україні впродовж певного часу буде нагадувати Ізраїль. Тож для самозахисту маємо запозичити ізраїльський досвід розвитку мілітарних технологій та воєнних стартапів.

Ізраїль має найвищий у світі рівень витрат на R&D (Research and Development) – 4,5% ВВП. І саме такі венчурні інвестиції є запорукою його сили.

Невеликий за розмірами Ізраїль став військовою силою №1 на Близькому Сході. До факторів його успіху, крім інвестицій в R&D, належить ставка на приватні оборонні компанії, які працюють у тісній співпраці з державними оборонними гігантами, трансфер оборонних технологій від потужних іноземних партнерів, ставка на товари подвійного призначення, які також можна експортувати.

Це все ми можемо робити і в Україні. Зрештою, очевидно, що головна задача нашого оборонно-промислового комплексу – забезпечити нас достатньо потужною зброєю.

10. Підсумки

Війна – найбільше горе, яке спіткало Україну за останні десятиліття. Але наше майбутнє залежить лише від нас самих. Героїзм Збройних сил України дає нам можливість розмірковувати про майбутнє. Яким воно буде?

Бачу

Україну зі швидкою та гнучкою підприємницькою економікою, що готується зробити головний стрибок у всій своїй новітній історії. Стрибок від країни з перехідною економікою до країни з економікою, що розвивається (від 4 тисяч до 12 тисяч доларів ВВП на душу населення).

Ми називаємо цей стрибок потрійним. Чому?

1) ***Перший стрибок*** – до оптимального розміру держави (з 45% до 30% ВВП).
2) ***Другий стрибок*** – до стрімкого підприємницького розвитку на основі МСБ.
3) ***Третій стрибок*** – до капітальних інвестицій (з 15-20% до 35% ВВП впродовж не менше 5 років).

Цей потрійний стрибок може забезпечити нам зростання у розмірі не менше 7% ВВП щорічно впродовж 10 років.

Спочатку це легко зробити за рахунок низької бази поточного року.

Але **далі все буде залежати від того, наскільки сильно ми відштовхнемося від нашого статусу-кво**.

Однак, якщо це вдасться, тоді

> **весь світ визнає, що в Україні сталося нове економічне диво. А тоді вже економічне зростання буде йти вгору по спіралі. І ніхто не зможе його зупинити.**

В останні тижні по всьому світу з'явився наш новий девіз: "Bravery – Сміливість". Тож давайте знайдемо в собі сміливість здійснити цей стрибок!

***

Юлія Анатоліївна Свириденко (нар. 25 грудня 1985, Чернігів) — українська державна діячка. Перший віцепрем'єр-міністр — Міністр економіки України з

4 листопада 2021 р. Заступниця Керівника Офісу Президента України з 22 грудня 2020 року.

В. о. голови Чернігівської ОДА (2018). Заступниця міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (29 вересня 2019 — 22 липня 2020). Перша заступниця Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (22 липня 2020 — 22 грудня 2020).

Життєпис

1. **2008** року закінчила з відзнакою Київський торговельно-економічний університет, спеціальність «менеджмент антимонопольної діяльності», магістр з менеджменту антимонопольної діяльності. В тому ж році вступила до аспірантури Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю «Економіка та управління національним господарством».

2. Трудову діяльність розпочала 2008 року на посаді економістки з фінансової роботи Українсько-андоррського спільного підприємства АТ «АМП» (Київ). Згодом працювала оцінювачкою Чернігівського міжміського бюро технічної інвентаризації, заступницею директора ТОВ «Еко-Втор» (Київ). У 2009 році пройшла повний курс бухгалтерського обліку у Київській школі ринкової економіки. Закінчила курси при Фонді державного майна України та є сертифікованою спеціалісткою з оцінки нерухомості та обладнання та з оцінки бізнесу, цінних паперів, нематеріальних активів та інтелектуальної власності (2009, 2011). Пройшла серію тренінгів з оцінки землі у Київському міжнародному інституті бізнесу[8].

3. 2011 року призначена головою Постійного представництва Чернігова у м. Усі (КНР), єдиного представництва українського міста в КНР (на громадських засадах). На посаді голови Постійного представництва сприяла залученню інвестицій до економіки м. Чернігова та Чернігівської області, створенню сприятливих умов іноземним інвесторам для ведення бізнесу в м. Чернігів та Чернігівській області, підтримці зв'язків між органами місцевого самоврядування м. Чернігів та Чернігівської області та регіонів Китайської Народної Республіки, а також між представниками ділових кіл м. Чернігова та Чернігівської області та регіонів Китайської Народної Республіки.

4. За результатами роботи Постійного представництва в м. Чернігів було зареєстроване підприємство «Еко-Втор» зі 100 % іноземних інвестицій та здійснено повний супровід інвестиційного проєкту будівництва заводу з виробництва поліефірного волокна. Після запуску виробництва працювала

на посаді заступниці директора заводу з питань зовнішньоекономічної діяльності.[8]

5. З травня **2015** року — ***радниця*** голови Чернігівської обласної державної адміністрації Куліча.

6. Із серпня **2015** року — ***начальниця*** ***Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації***.

7. Закінчила програму навчання менеджерів (2016, Німецька академія управління Нижньої Саксонії (DMAN), Німеччина). Учасниця програми «Академія доброго урядування та підвищення компетентності в Європі», організованій Європейською академією Берліна, при підтримці Міністерства закордонних справ Німеччини (вересень 2016, Берлін). Закінчила програму стратегій зростання приватного сектору, організовану Шведським агентством з питань міжнародного розвитку Sida (Швеція, 2017)

8. З вересня **2017** року виконувала обов'язки 1-го ***заступника голови Чернігівської обласної державної адміністрації***. Згідно з розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 14 березня 2018 року № 28-к призначена 1-ю заступницею голови Чернігівської обласної державної адміністрації.

9. З 30 липня до 28 листопада **2018** року — в.о. голови Чернігівської ОДА.

10. З березня по вересень **2019** року — ***директорка*** ТОВ «Сідко Україна», що спеціалізується на виробництві кормів для диких птахів і займається переробкою органічної продукції.

11. З 29 вересня **2019** до 22 липня **2020** року — ***заступниця*** Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

12. 24 грудня 2019 року обрана Головою правління Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Членкиня делегації для участі у Тристоронній контактній групі, представник в робочій підгрупі з соціально-економічних питань.

13. З 22 липня до 22 грудня 2020 — перша заступниця Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

14. З 22 грудня **2020** — ***заступниця*** голови Офісу президента, замінила на цій посаді Юлію Ковалів.

15. 26 лютого 2021 року Указом Президента України виведена зі складу делегації України для участі у Тристоронній контактній групі.

16. 3 листопада **2021** року фракція панівної партії «Слуга народу» висунула Юлію Свириденко на посаду Першої віцепрем'єрки — Міністерки економіки України. 4 листопада 2021 року Верховна Рада України ухвалила рішення про призначення Свириденко на цю посаду. За це проголосували 256 депутатів.

***

№ 308.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 08 липня 2022

Головне

1) Схоже, навіть незначне постачання нормальної зброї спричиняє такі пошкодження хуйлоармії що 4 РЗСВ HIMARS для хуйлят дорівнює якнайменше ядерному підводному човну :)

А поки Привіт, Марси працюють, аж гай шумить. Якщо так буде щодня, багато що може змінитися. Принаймні 4 влучення з добу позбавили боєкомлплекту ударні частини, що ведуть наступ на Сіверськ і Краматорсь.

2) Мені цікаво, чому саме зараз завдано удару на єрмакаку. Чи щось таки у лісі здохло? Ой не знаю, гадати не можу. Але те, що воно тепер у прицілі, може бути позитивним сигналом.

3) Санкції... Канада таки віддає турбіну для хуйлопотока. А Норвегія транспортувала санкційні вантажі до Шпіцбергену.

Отже, надія на сталеві @@ Науседи і Дуди. Ну й на міцну оборону Сувалкського коридору.

4) Погано, що не плюнули в рилодупу лавровій кобилі на балі.. і не на ...балі..

5) Те, що витворяють зелені дупутати і зелений кабмінет, в жодну дірку не лізе. Хто в темі, той зрозуміє.

Теми дайджесту

1) У новому пакеті воєнної допомоги США – 4 РСЗВ HIMARS та високоточні боєприпаси.

2) Нацбанк пом’якшив обмеження щодо продажу валюти для імпорту товарів.

3) **Конгресвумен Спартц зажадала від Байдена розслідувати діяльність Єрмака.**

4) МЗС РФ загрожує Литві та ЄС "жорсткими заходами" у відповідь на заборону транзиту до Калінінграда.

1. Війна

1-1) Фронт

• До Білорусі прибули російські військові пілоти, які беруть участь у навчаннях із десантування підрозділів армії РБ. За інформацією українського Генштабу, білоруські війська ведуть розвідку західних регіонів України та посилюють технічні можливості для протидії безпілотникам. На аеродромі в Зябрівці, який було передано російській армії, уже розгорнуто 10 ЗРК С-400, 2 ЗРГК "Панцир-С1", а також радіолокатор та систему підсвічування цілей. Для захисту бази від атак, на аеродромі розміщені танки та бойові машини піхоти.

• Не припиняються артилерійські та ракетні обстріли прикордонних районів Чернігівщини та Сумщини із території РФ.

• Відбито атаку окупантів на Дементіївку на північ від Харкова, водночас українські війська поступово просуваються до російського вузла оборони в Козачій Лопані, поруч із кордоном із РФ.

• Минулої доби наступ російських військ на Донбасі практично зупинився. Ще один штурм Богородичного на березі Сіверського Дінця провалився. Відбито атаку в напрямку Сіверська та Бахмута в районі сіл Спірне та Верхньокам’янське. Українські війська відбили атаки на Вуглегірську ТЕС та Доломітне в районі Світлодарського водосховища. Російська армія завдала потужних артилерійських і ракетних ударів по прифронтових містах та селах, а також по позиціях українських військ у Донецькій та Запорізькій областях.

• На Херсонщині тривають бої в районі українського плацдарму на річці Інгулець та на захід від Херсона, де українські війська поступово просуваються до обласного центру. У Херсонському аеропорту Чорнобаївка українською артилерією знищено склад боєприпасів. Віцепрем’єр-міністр Верещук звернулася до мешканців окупованих районів Запорізької та Херсонської областей із проханням евакуюватися з місць проживання, оскільки найближчим часом розпочнеться деокупація цих територій. У захоплених російською армією районах активно діють партизани, які знищують колаборантів та наводять артилерію на цілі.

• З РСЗВ "Смерч" та "Торнадо-С" знову обстріляно Харків, Миколаїв та Кривий Ріг. Крилата ракета, яку випустив російський літак по Одещині, вибухнула над Чорним морем.

• Біля узбережжя Одеси знешкоджено ще одну мандрівну російську міну, яку було встановлено на маршруті кораблів із порту.

• Колишній командувач силами НАТО в Європі генерал Брідлав вважає, що Україна вже має можливість завдати ракетного удару по мосту через Керченську протоку, і це стане чутливим ударом для Росії.

• Міністр оборони Рєзніков повідомив, що до оборони країни залучено понад 1 млн осіб, з них – приблизно 700 тис. військовослужбовців ЗСУ, орієнтовно 90 тис. – Нацгвардії, майже 60 тис. бійців Держприкордонслужби та 100 тис. співробітників Національної поліції.

1-2) Тил

• Верховна Рада ухвалила закон про обов’язок ЗМІ надавати своїм співробітникам шоломи та бронежилети під час роботи в зоні бойових дій, а також страхувати їхнє життя та здоров’я.

Прийнято зміни до Кодексу адміністративного судочинства щодо заборони подання позову про зупинення дії наказу або розпорядження командира, яке віддано в бойовій ситуації.

За основу ухвалено законопроєкт про внесення до держреєстру інформації про можливу неправдивість даних про бенефіціарів компаній для проведення надалі перевірок із накладенням штрафів у разі вказання свідомо неправдивих відомостей.

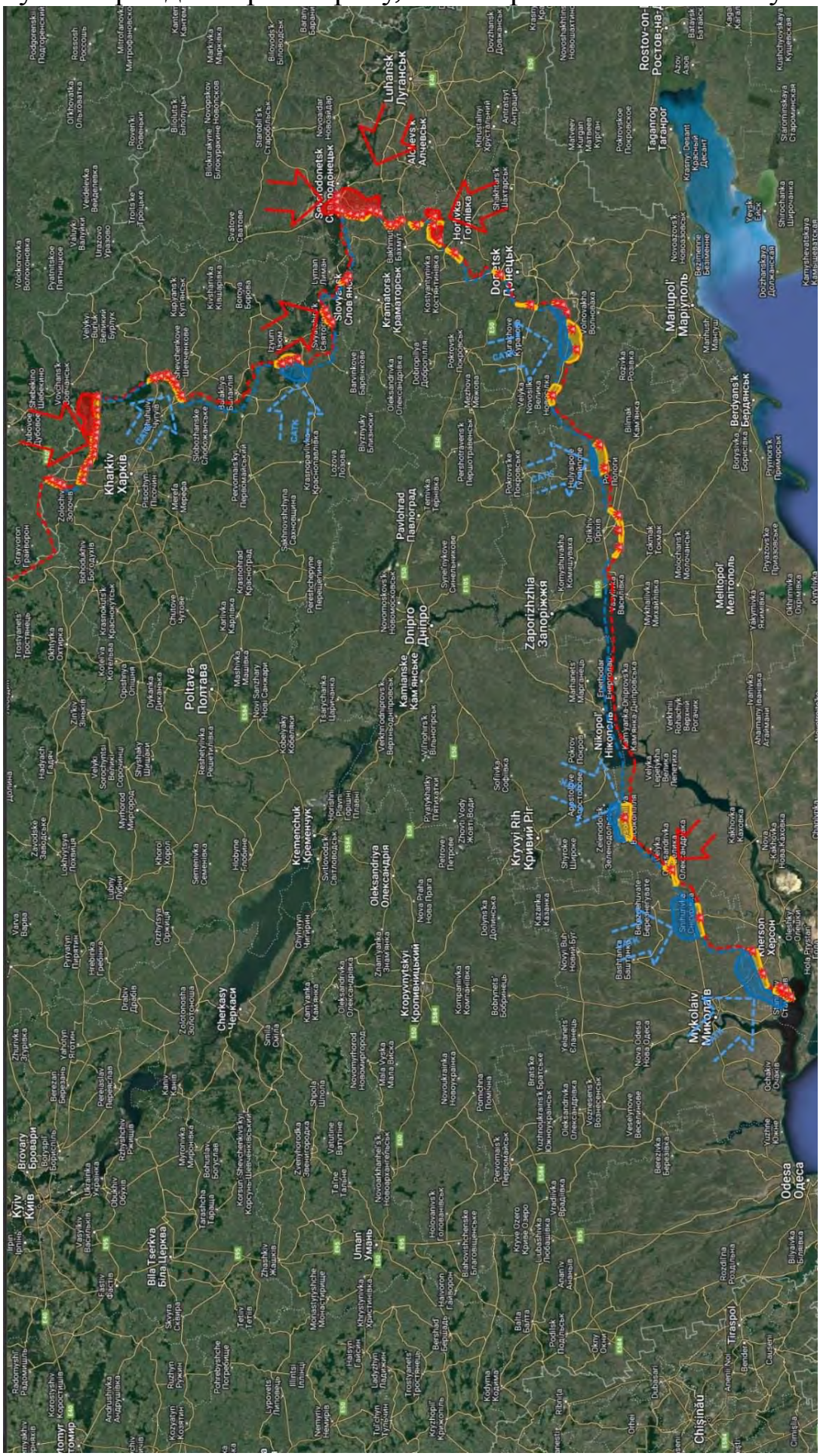
Підприємства на період воєнного стану звільнено від відповідальності за порушення термінів подання фінансової звітності.

Спрощено правила виїзду неповнолітніх дітей за кордон – дозвіл від одного з батьків може бути отримано в електронній формі через портал "Дія".

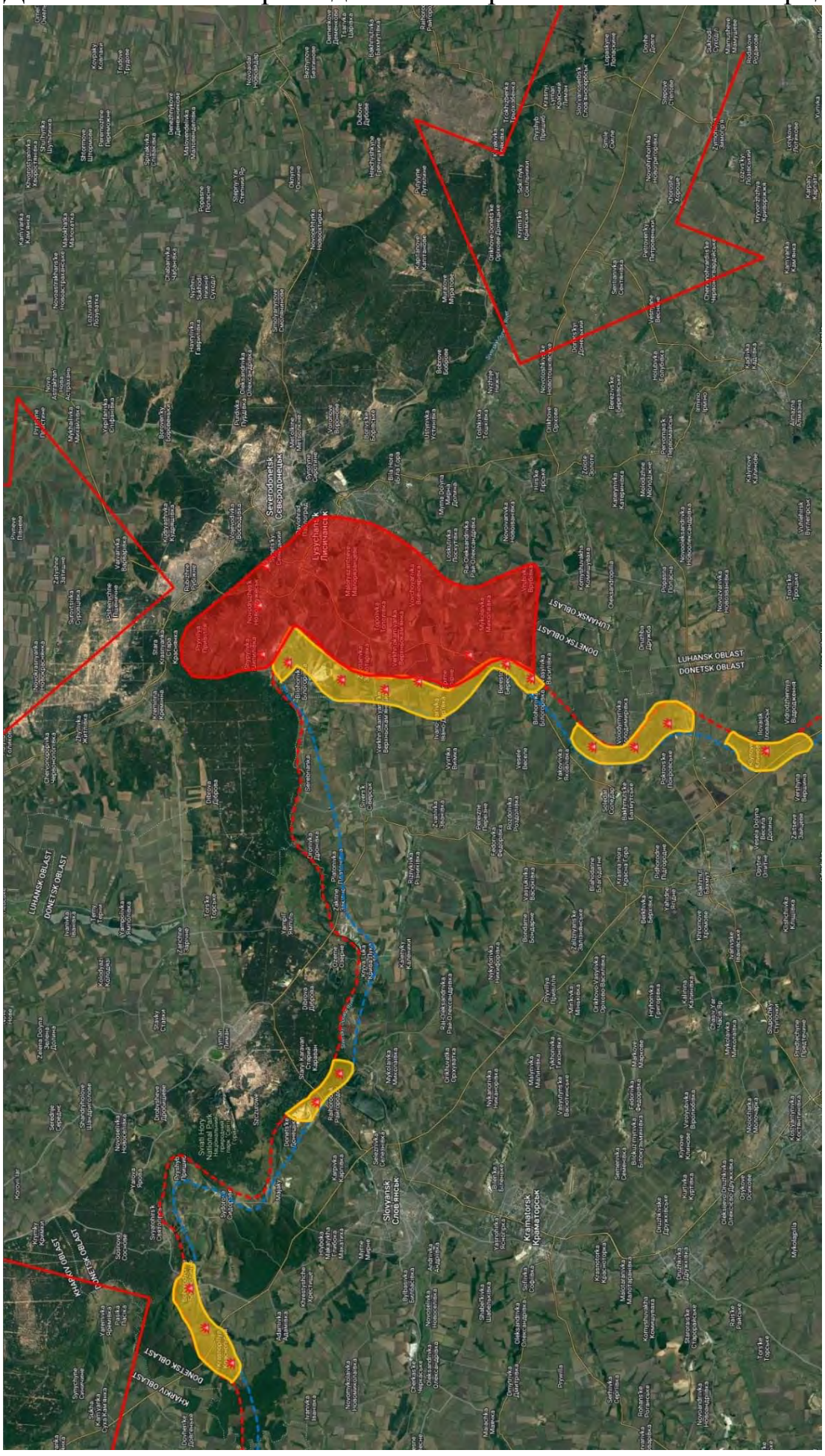
На час війни скасовано обмеження на подарунки чиновникам, якщо їх будуть спрямовано на потреби Збройних сил чи гуманітарну допомогу особам, що постраждали від агресії.

За основу прийнято закон, який тимчасово забороняє банкам, небанківським фінансовим установам та колекторам стягувати прострочені борги з військовослужбовців.

Припинено перехід на європейський облік природного газу у кВт•год замість кубометрів до 1 травня року, після припинення чи скасування воєнного стану.

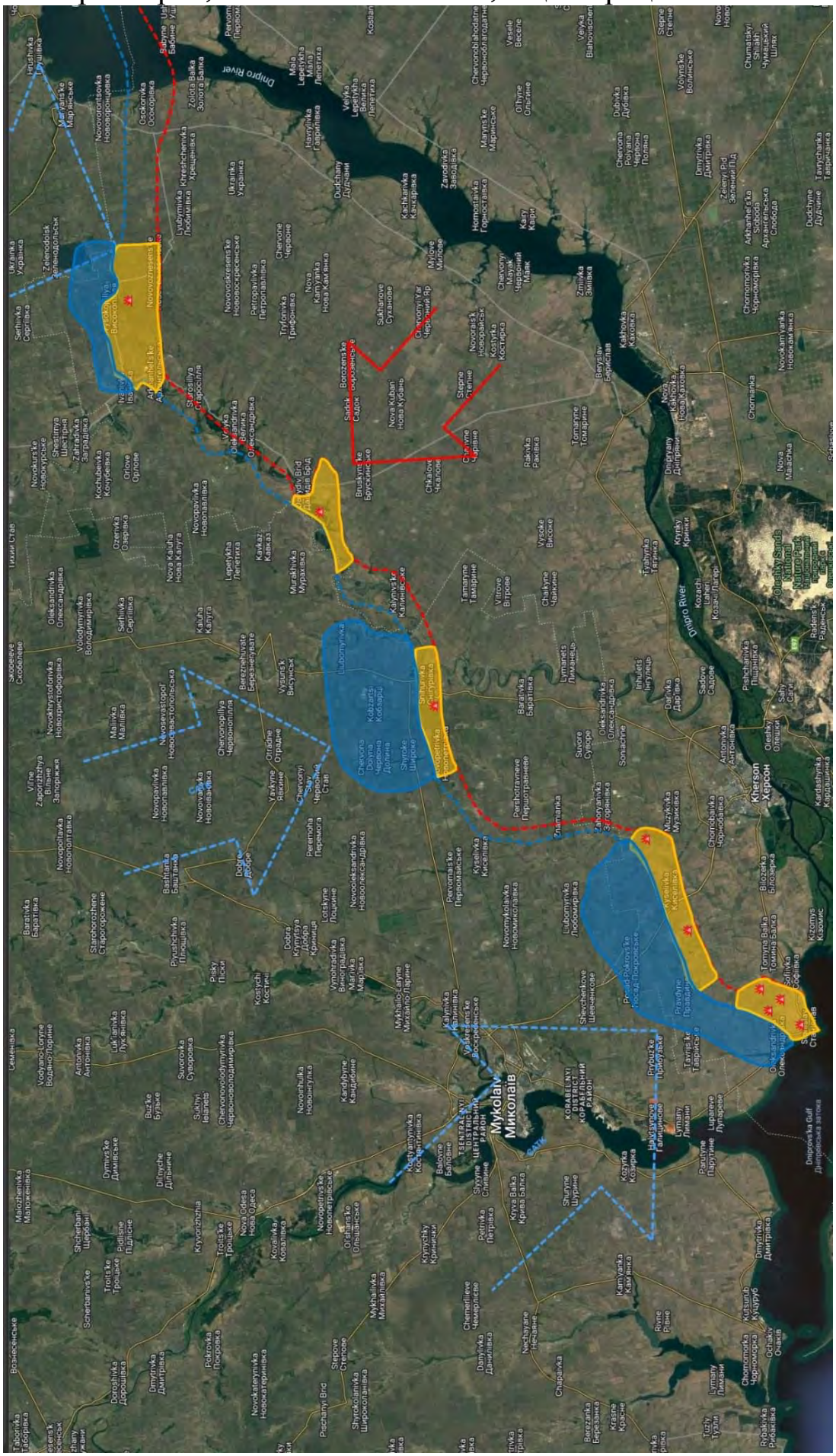

До 1 квітня 2023 р. подовжено термін обов’язкового продажу на аукціонах

виробниками

електроенергії, за винятком тих, що працюють за "зеленим" тарифом.

Прийнято за основу законопроєкт щодо досягнення сумісності з європейськими нормами заходів контролю безпеки авіаперевезень та дерегуляції у сфері цивільної авіації.

Також за основу ухвалено законопроєкт про полегшення працевлаштування в Україні іноземців та осіб без громадянства.

Припинено повноваження депутата Новинського, який подав заяву про складання мандату 6 липня.

• Кабмін спростив реєстрацію пестицидів та отрутохімікатів на період воєнного стану.

Ухвалено рішення про принцип "мовчазної згоди" місцевих органів влади на проєктування та будівництво об’єктів, на територіях культурної спадщини тощо.

За інформацією Мінагрополітики, в Україні зібрано перший мільйон тонн ранніх зернових та зернобобових. Кабмін скасував ліцензії на експорт пшениці, дозволив експорт вівса за ліцензією, натомість заборонив експорт добрив.

• Суд за поданням СБУ заарештував корпоративні права 11 підприємств, власниками яких є "Роснафта", "Росатом" і "Газпром" на загальну суму 2,1 млрд грн, а також 46 об’єктів, що їм належать. За твердженням слідства, арешт запобіг передаванню майна та активів третім особам та подальшому виведенню коштів з України.

• Мер Чернігова Атрошенко звернувся до президента Зеленського із проханням вплинути на чиновників свого Офісу, які намагаються усунути мера від керівництва містом.

• За інформацією Держстату, у липні інфляція прискорилася до 21,5 % у річному обчисленні проти 18 % у травні.

• Обсяг чистого продажу валюти Нацбанком за тиждень не зменшився й сягнув майже $970 млн. Минулого тижня із резервів було продано $986 млн, позаминулого – $933 млн. Після скасування пільг на імпортну продукцію регулятор скасував обмеження на продаж валюти для імпорту товарів та збільшив термін повернення валютного виторгу зі 120 до 180 днів. Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що в умовах війни держава має активно допомагати бізнесу виходити на міжнародні ринки, що є важливим заходом для виживання економіки.

2. Україна та світ

• Президент Байден погодив ще один пакет воєнної допомоги Україні, до якого включено 4 установки залпового вогню HIMARS та боєприпаси до них, 3 тактичні бронеавтомобілі, 1000 високоточних снарядів для 155-мм гаубиць, протибатарейні системи та запчастини. Представник Пентагону підтвердив, що українські артилеристи ефективно використовують американські РСЗВ та спростував дезінформацію російських ЗМІ про знищення двох установок.

Посольство РФ у США назвало нове постачання "бажанням Вашингтона затягнути конфлікт за будь-яку ціну".

Бойовий безпілотник Bayraktar TB2, на купівлю якого збирали кошти громадяни Литви, уже прибув до України.

• На саміті міністрів закордонних справ "великої двадцятки" (G20), який відбувається на острові Балі в Індонезії, виступив глава МЗС України Кулеба. Він закликав лідерів країн G20 до глобальної відповіді на агресію Росії, яка створила загальносвітові кризи – продовольчу та енергетичну і створює нові. Держсекретар США Блінкен закликав Росію розблокувати українські порти для відновлення експорту українського зерна. Учасники саміту так і не змогли погодити підсумковий документ через розбіжності оцінок війни, яку веде Росія в Україні. Російський міністр закордонних справ Лавров достроково залишив саміт через показове ігнорування міністрами країн "Великої сімки".

• Президент Зеленський заявив, що Путін не відмовився від плану захоплення всієї України. Він вважає, що заяви оточення російського президента щодо досягнення однієї з головних цілей – окупації Луганської області – є лише відвертанням уваги, оскільки російські чиновники постійно змінюють риторику. Умовами припинення війни до кінця поточного року він назвав об’єднання українців, потужну західну зброю та удачу.

Зеленський заявив, що кращої гарантії безпеки, ніж членство в НАТО для країни немає. За його словами, від України це нібито не залежить, а лише від бажання країн-учасниць. Колишній міністр закордонних справ Клімкін не виключив миттєвого приймання України до НАТО після завершення війни, оскільки процес підготовки до вступу вже триває.

• Попри протест українського Міненерго, уряд Канади підтвердив повернення до Росії з ремонту газової турбіни Siemens для Північного потоку-1. Газпром пообіцяв збільшити транзит газу до Європи в разі повернення турбіни. Велика німецька газова корпорація Juniper звернулася до уряду країни з проханням про фінансову підтримку через збитки через скорочення обсягу постачання газу.

На кордоні Греції та Болгарії завершено будівництво газового інтерконектора, яким постачатиметься газ з Азербайджану. Далі, ще одним інтерконектором, він прямуватиме до Румунії, Молдови та України.

Глава компанії "Оператор ГТС України" Макогон наполягає на збереженні транзиту російського газу через Україну, через зону бойових дій тощо, оскільки це забезпечує можливість подавання газу українським споживачам.

• Прессекретар російського МЗС Захарова пригрозила вжити жорстких заходів щодо Литви та ЄС, які заборонили транзит санкційних товарів до Калінінградської області в разі, якщо рух товарів не буде відновлено. Подібний тиск на Норвегію розблокував доставлення санкційних вантажів на Шпіцберген.

Канада заборонила імпорт російського золота До список санкцій включено "Роскомнагляд", "Росспівробітництво", пропагандистські медіа "Росія 1", "НТВ", "Росія 24", Vesti.ru, RT, Sputnik, ТАРС і REGNUM, "Газпром медіа", "Національна медіагрупа", ВДТРК, "Дивимося". Персональні санкції запроваджено проти патріарха Російської православної церкви Кирила, прессекретаря МЗС Захарової та пропагандистки Скабєєвої.

Російський президент Путін пригрозив Заходу "катастрофічними наслідками" в разі оголошення нових санкцій проти Росії.

Одна з великих світових кадрових агенцій – Hays – закриває бізнес у РФ та продає російський підрозділ місцевому менеджменту.

• Міністр енергетики Галущенко заявив, що Україна планує довести пропускну спроможність мереж до Європи для обміну електроенергією з 1,7 до 6,0 ГВт. Він наголосив, що експорт може бути припинено в разі дефіциту електроенергії всередині країни, оскільки пріоритетом є забезпечення потреб власних громадян.

• У Києві з 11 липня відновлює роботу посольство Бельгії.

• Міністр культури та інформполітики Ткаченко висловився проти складання "білих списків" російських політиків, діячів культури та журналістів і підтримав заборону ввезення друкованої продукції з РФ. За його словами, складанням "чорних списків" осіб, яким заборонено в’їзд до України, має займатися СБУ.

• Президент Казахстану Токаєв після відмови визнати донбаські "республіки" на економічному форумі в Санкт-Петербурзі, скасував протокол про міждержавний валютний комітет СНД, який було підписано країною ще 1995 р. Російська влада в червні заборонила відвантаження казахської нафти з

термінала в Новоросійську, який забезпечував основний потік експорту. Токаєв розпорядився створити експортний маршрут Каспійським морем до Азербайджану з подальшим використанням нафтогону Баку – Джейхан.

3. Тренди

- Конгресвумен від Республіканської партії США Спартц звернулася з листом до президента Байдена з проханням надати пояснення процедур нагляду щодо голови Офісу президента Єрмака через його можливі зв'язки з Росією. У листі згадано призначення заступником Єрмака одіозного чиновника Татарова та активний опір призначенню голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Прессекретар МЗС України Ніколенко назвав лист Спартц "маніпуляцією" та "спробою повернути в американську політику класичні наративи російської пропаганди".

***

№ 309.

Загребельська **2022-07-09**

Брифінг Пентагону

1. Росіяни повільно та нерівномірно просуваються в північній частині Донецька протягом останніх кількох днів.

2. На півночі поблизу Харкова російські повітряні удари і безладні обстріли не мають істотного впливу на ситуацію на землі.

Ми не помітили серйозних зрушень у бік Харкова, але протягом останніх кількох днів ми бачили кілька повідомлень про удари по цивільній інфраструктурі.

3. У східній частині, в районі Ізюму та Слов'янська, ми продовжуємо спостерігати серйозні зусилля росіян, спрямовані на південь із Ізюму у бік Слов'янська.

Росіяни продовжують завдавати повітряних ударів і використовувати артилерію проти дуже сильної української оборони.

Українці обороняються на північ від Слов'янська, і на південь та схід від Бахмута йдуть бої.

4. Росіяни просуваються від Лисичанська на захід.

Не дуже багато боїв у цьому районі, все ще артилерія, але не дуже багато руху там з боку росіян.

5. На півдні, в Херсоні, російські війська продовжують вести неприцільний вогонь.

Україна продовжує оборонятися, і в деяких випадках українці досягли певних успіхів у Херсоні та його околицях. Українці непогано справляються у Херсоні.

У Миколаєві ми спостерігали численні удари за кілька днів.

6. Морські шляхи - ніяких публічних оновлень.

7. У повітрі, як і раніше, спірний простір, тому українці продовжують літати.

Росіяни, звісно, продовжують літати, але вони не отримали перевагу у повітрі над Україною.

8. Наші тренування продовжуються, і країни-партнери також допомагають, і не лише наданням допомоги, а й проведенням тренувань.

9. Щодо паузи в російських бойових діях, я б надав українцям та росіянам самим відповісти на це питання.

Якби я зазнав тих втрат, які зазнали росіяни, щоб отримати цю частину землі, мені, мабуть, довелося б зупинитися та переобладнатися. Мені, мабуть, довелося б зупинитися і доукомплектуватися.

10. Зараз HIMARS навчено близько 100 осіб.

11. Ми спостерігали підйом кількості випущених росіянами ракет у вихідні два тижні тому – близько 60 ракет протягом двох днів.

Нині ми не бачимо такої кількості ракет. Я не можу сказати, чи це тому, що вони переобладнуються, чи тому, що у них немає цілей, чи розвідданих.

12. Ми не бачили, щоб українці на сході повернули собі якісь землі.

Але ми бачили, що вони воюють, майстерно. Ми бачили, як вони перемістилися на позиції з більшою оборонною спроможністю.

Якщо ви подивіться на російські цифри, ви знаєте, що росіяни атакують, і перевага у багатьох випадках полягає в обороні. І українці ставлять себе у становище, що дозволяє це робити, відвойовуючи позиції, хоча я думаю, що вони обмежуються невеликими контратаками на землі.

13. Я не можу сказати вам, який відсоток російських підрозділів, які зараз спускаються з Ізюмського напрямку.

Ми знаємо, що росіяни хотіли б просунутися до Лисичанська, я сьогодні читав "Нью-Йорк Таймс", де вони говорили про те саме.

Однак я не можу сказати вам, враховуючи відсоток людей, які вони мають, і ці тактичні групи, чи зможуть вони провести успішний наступ, враховуючи ці цифри.

Я також знаю, що українці дуже завзято обороняються. Отже, я думаю, що це входить до їхніх розрахунків зараз, коли вони визначають темп, з яким вони можуть просуватися вперед чи ні.

14. Це було б продовженням російського руху зі сходу на захід, і це мало б сенс, якби їхні цілі полягали в продовженні просування, щоб вони пішли до Сіверску.

Але я не бачу жодної конкретної інформації, яка б казала мені, що вони дивляться саме на це місце.

15. Я не знаю, що оперативна пауза продовжується.

Я просто припустив би, як людина, яка давно працює в армії. Якщо ви зазнали таких втрат, які зазнали, завоювали такі позиції, які завоювали, то, ймовірно, ви трохи сповільнилися, щоби зібрати все воєдино.

Я використовую слово "упертість", яку українці виявили в Лисичанську і потім, коли вони прокладали свій шлях – це справді хрестоматійні речі.

Переправляючись річкою і займаючи більш вигідні оборонні позиції. По всьому шляху вони завдавали росіянам значних втрат.

Я не можу сказати вам, який цей відсоток втрат, але я припускаю, що відсоток був досить високий, щоб росіяни були змушені консолідуватися та реорганізуватися.

16. Мене дивує, що ми можемо вірити в те, що росіяни говорять нам про свої досягнення, враховуючи те, що вони говорять нам про все інше.

З самого початку росіяни казали нам, що вони чогось не роблять або роблять щось, але роблять зовсім протилежне. Так що я б обережно ставився до того, що росіяни говорять вам там.

17. Я не хочу розмірковувати про загальну чисельність і здатність росіян з часом зробити щось у тому чи іншому напрямку.

Якщо ви подивіться на простір, який я описував пару тижнів тому, від Сіверська до того місця, де, як ми думаємо, вони зараз знаходяться, ви бачите десь близько п'яти миль.

Подивіться на втрати, які вони зазнали, вплив на їхню організацію на цій невеликій ділянці землі. Тепер подивіться, скільки їм доведеться винести.

18. У фільмі "Top Gun" кілька разів говорили про те, що справа не в літаку, а в людині в кабіні.

Я не збираюся говорити, що на російській стороні немає маси, але те, що використовують українці в плані не лише обладнання, а й тактики, забезпечує їм гідний вплив.

HIMARS – відмінна система. Це точність, з якою вони можуть застосовувати ці системи.

Вони можуть визначити, куди хочуть направити снаряд, і направити його туди, на відміну від сотні пострілів, щоб вразити велику мету, що у більшості випадків роблять росіяни.

Тому я вважаю, що точність має перевагу.

19. Я не знаю чи підтримують Космічні сили США цю місію, контролюючи супутники GPS, які можуть використовувати HIMARS та інші боєприпаси.

20. Ми надаємо в новому пакеті допомоги деякі артилерійські снаряди, які мають більшу точність.

Як і у випадку з HIMARS, вони мають високу точність. Одна з чудових речей у них - це те, що якщо ви подивіться на різницю між тим, що робимо ми, і тим, що роблять росіяни.

Якщо ви подивитеся на наслідки жертв серед цивільного населення, використання високоточної зброї так важливо для захисту людей, які не мають жодного відношення до цієї війни.

І, звичайно, точність росіян не така, як раніше, якщо ви подивіться на будь-який із ударів за останні два тижні, в яких вони вразили, ви побачите цивільне місце.

21. HIMARS б'ють за цілями, які мають значний вплив на полі бою.

Вони працюють по командним пунктам та вузлам управління, районам матеріально-технічного постачання, всім тим об'єктам, які, хоч і не

знаходяться на передовій, але мають великий вплив на передову протягом тривалого часу.

І, якщо говорити про росіян та їх пересування, то темпи їх пересування значною мірою залежать від їхньої здатності командувати та керувати або від їхньої здатності поповнювати свої запаси.

Тому, українці виконали дуже хорошу роботу в цьому напрямку, і вони роблять це за власною ініціативою. Це дійсно дуже, дуже вражає, як вони використовують цю зброю.

22. Скільки систем, аналогічних HIMARS, вже є чи перебувають у дорозі з інших країн НАТО – це велике питання, на яке я дозволю іншим країнам відповісти.

23. "Економіст" цитує неназваного військового чиновника, який каже, що пік західної військової допомоги має надійти в Україну до жовтня, що дозволить українським силам розпочати контрнаступ, але я не знаю, що ми б із цим погодилися.

Це дійсно залежить від купи факторів, так що я не хочу спекулювати на цьому.

24. Це було дійсно цікаво і надихаюче - рівень, з яким українці використовують HIMARS, з навчанням, яке вони отримали.

Для наших артилеристів, ми відправляємо їх до школи у Форт Сілл, вони проходять кілька місяців навчання, а потім їх спрямовують до військ.

У цьому випадку українці пройшли курс навчання та використовують їх так, як ми хотіли б використати їх у наших власних боях. Так що вони впевнено застосовують їх, і це вражає.

25. Я не можу собі уявити, що можна зазнавати втрат на такому рівні, як росіяни, і не мати проблем з моральним духом.

26. Багато російських пунктів зберігання боєприпасів були зруйновані, що вплинуло на підрозділи, яким вони повинні були постачатися.

Крім того, їм потрібно багато часу, щоб перевезти вантаж.

27. 122 та 152, це радянські системи, які ми не постачаємо українцям.

Наші партнери дуже намагаються підтримувати боєприпаси для них, тому я знаю, що люди працюють над 152 та 122.

28. Я знаю, що росіяни не збираються завтра розвертатися та їхати назад через російський кордон.

Але, зрештою, росіяни мають можливість сісти за стіл переговорів, поговорити з українцями у будь-який час, і я думаю, що ми бачимо, як українці продовжують змушувати росіян платити за все, чого вони намагаються тут домогтися.

29. Якщо ви збираєтеся назвати оцінки райдужними, то я можу згадати, як майже всі на початку цієї справи, коли росіяни розмістили 100 з лишком БТГ навколо України, думали, що росіяни збираються рухатися досить швидко.

І це не було райдужним і помилковим, але ми виявили, що українці мають волю і дух, які більшість людей просто не брали до уваги.

Якщо ви українець. Якщо ви поступаєтеся хоч трохи землі, це позначається на вас, і якщо ви втрачаєте чоловіка чи жінку поряд з вами, це позначається на вас. Це не райдужний спосіб вирішення проблеми.

Однак, якщо поглянути на все це загалом, і подивитися на те, що вони змогли зробити, щоб протистояти одній із найбільших держав світу.

Ця маленька країна, яка не мала величезної армії, але ця одна маленька країна змогла стримати цю країну, у багатьох випадках, і поступитися дуже малою землею, але земля, якою вони поступилися, - це серйозні, серйозні витрати.

Це щось інше. Правильно? І я не хочу здатися надмірно оптимістичним, але історія сповнена прикладів таких маленьких країн, як ця, які виявляють волю і здатні тримати себе в руках.

Ми відзначали один із них минулого понеділка, і мені хотілося б думати, що українці зараз демонструють те саме решті світу.

***

№ 310.

Загребельська **2022-07-10**

Джо Байден: Чому я їду до Саудівської Аравії

Washington Post

Наступного тижня я поїду на Близький Схід, щоб розпочати там нову та багатообіцяючу главу участі Америки. Ця поїздка відбувається у життєво важливий для регіону час, і вона просуватиме важливі американські інтереси.

Більш безпечний та інтегрований Близький Схід багато в чому вигідний американцям. Його водні шляхи мають важливе значення для глобальної торгівлі та ланцюжків поставок, на які ми покладаємося. Його енергетичні ресурси є життєво важливими для пом'якшення впливу війни Росії проти України на глобальні постачання. І регіон, який об'єднується шляхом дипломатії та співпраці, а не розпадається через конфлікт, має меншу ймовірність викликати насильницький екстремізм, який загрожує нашій батьківщині, або нові війни, які можуть лягти новим тягарем на військові сили США та їхні родини.

Для мене надзвичайно важливо уникнути такого сценарію. Я буду інтенсивно розвивати дипломатію — у тому числі шляхом особистих зустрічей — для досягнення наших цілей.

Близький Схід, який я відвідаю, стабільніший і безпечніший, ніж той, який моя адміністрація успадкувала 18 місяців тому.

За місяць до моєї інавгурації наше посольство в Багдаді зазнало найбільшого ракетного обстрілу за останнє десятиліття. Атаки на наших військових і дипломатів зросли в чотири рази порівняно з попереднім роком. Мій попередник неодноразово наказував бомбардувальникам B-52 літати зі Сполучених Штатів у регіон і назад, щоб стримувати ці атаки. Але це не спрацювало, і атаки тривали.

Війна в Ємені загострювалася, породжуючи одну з найгірших гуманітарних криз у світі, і в майбутньому не було жодного політичного процесу для припинення бойових дій.

Після того, як мій попередник відмовився від ядерної угоди, яка працювала, Іран ухвалив закон, який дозволяє швидке прискорення його ядерної програми. Тоді, коли остання адміністрація намагалася засудити Іран за ці дії в Раді Безпеки ООН, Сполучені Штати опинилися ізольованими та самотніми.

У перші тижні мого перебування на посаді президента наша розвідка та військові експерти попереджали, що регіон зазнає небезпечного тиску. Це потребувало термінової та інтенсивної дипломатії. Щоб відновити стримування, я наказав завдати авіаударів у відповідь на напади на наші війська та розпочав серйозну дипломатичну роботу з метою створення більш стабільного регіону.

В Іраку ми завершили бойову місію США та зосередили нашу військову присутність на навчанні іракців, одночасно підтримуючи глобальну коаліцію проти Ісламської держави, яку ми сформували, коли я був віце-президентом, яка зараз займається запобіганням відродженню ІДІЛ. Ми також відповіли на

погрози на адресу американців. Порівняно з дворічною давниною частота спонсорованих Іраном атак стрімко впала. А минулого лютого в Сирії ми ліквідували лідера ІДІЛ Хаджі Абдуллу, продемонструвавши здатність Америки ліквідовувати терористичні загрози незалежно від того, де вони намагаються сховатися.

У Ємені я призначив посланника та співпрацював з лідерами в усьому регіоні, включно з королем Саудівської Аравії, щоб закласти основу для перемир'я. Після року нашої наполегливої дипломатії це перемир'я вже діє, і рятівна гуманітарна допомога досягає міст і селищ, які були в облозі. У результаті останні кілька місяців у Ємені були найспокійнішими за сім років.

Що стосується Ірану, ми возз'єдналися з союзниками та партнерами в Європі та в усьому світі, щоб повернути назад нашу ізоляцію; Тепер Іран ізольований, поки не повернеться до ядерної угоди, від якої відмовився мій попередник, не маючи жодного плану щодо того, що може її замінити. Минулого місяця понад 30 країн приєдналися до нас, щоб засудити відсутність співпраці Ірану з Міжнародним агентством з атомної енергії щодо його минулої ядерної діяльності. Моя адміністрація продовжуватиме збільшувати дипломатичний та економічний тиск, доки Іран не буде готовий повернутися до дотримання ядерної угоди 2015 року, як я готовий зробити.

В Ізраїлі ми допомогли припинити війну в Газі, яка легко могла тривати місяцями, лише за 11 днів . Ми працювали з Ізраїлем, Єгиптом, Катаром і Йорданією, щоб підтримувати мир, не дозволяючи терористам переозброюватися. Ми також відновили відносини США з палестинцями. Працюючи з Конгресом, моя адміністрація відновила приблизно 500 мільйонів доларів підтримки палестинцям, а також прийняла найбільший пакет підтримки для Ізраїлю — понад 4 мільярди доларів — в історії. А цього тижня прем'єр-міністр Ізраїлю вперше за п'ять років поспілкувався з президентом Палестинської автономії.

У Саудівській Аравії ми скасували політику бланкових чеків, яку успадкували. Я оприлюднив звіт розвідувального співтовариства про вбивство Джамаля Хашоггі, наклав нові санкції , включно з Силами швидкого втручання Саудівської Аравії, причетними до його вбивства, і скасував 76 віз згідно з новим правилом, що забороняє в'їзд до Сполучених Штатів для тих, хто причетний до переслідування дисидентів за кордоном. Моя адміністрація чітко дала зрозуміти, що Сполучені Штати не терпітимуть екстериторіальних загроз і переслідувань дисидентів і активістів з боку будь-якого уряду. Ми також захищали американських громадян, які були неправомірно затримані в Саудівській Аравії задовго до того, як я вступив на посаду. Відтоді їх звільнили, і я продовжуватиму наполягати на знятті обмежень на їхні поїздки.

З самого початку моєю метою було переорієнтувати — але не розірвати — відносини з країною, яка була стратегічним партнером протягом 80 років. Сьогодні Саудівська Аравія допомогла відновити єдність між шістьма країнами Ради співробітництва Перської затоки, повністю підтримала перемир'я в Ємені та зараз працює з моїми експертами, щоб допомогти стабілізувати ринки нафти з іншими виробниками ОПЕК.

Я знаю, що є багато тих, хто не погоджується з моїм рішенням поїхати до Саудівської Аравії. Мої погляди на права людини чіткі та давні, а фундаментальні свободи завжди на порядку денному, коли я подорожую за кордон, як це буде під час цієї поїздки, так само, як це буде в Ізраїлі та на Західному березі.

Як президент, це моя робота — підтримувати нашу країну сильною та безпечною. Ми маємо протистояти агресії Росії, поставити себе в найкращу можливу позицію, щоб випередити Китай, і працювати для більшої стабільності в цьому регіоні світу, який має суттєве значення. Щоб зробити це, ми повинні безпосередньо співпрацювати з країнами, які можуть вплинути на ці результати. Саудівська Аравія є однією з них, і коли я зустрінуся з лідерами Саудівської Аравії в п'ятницю, моєю метою буде зміцнення стратегічного партнерства в майбутньому, яке базуватиметься на взаємних інтересах і обов'язках, а також дотримуючись основних американських цінностей.

У п'ятницю я також буду першим президентом, який прилетить з Ізраїлю до Джидди, Саудівська Аравія. Ця подорож також стане маленьким символом зародження відносин і кроків до нормалізації між Ізраїлем і арабським світом, над поглибленням і розширенням яких працює моя адміністрація. У Джидді зберуться лідери з усього регіону, вказуючи на можливість більш стабільного та інтегрованого Близького Сходу, де Сполучені Штати відіграватимуть життєво важливу роль лідера.

Звичайно, регіон залишається сповненим викликів: ядерна програма Ірану та підтримка проксі-груп, громадянська війна в Сирії, криза продовольчої безпеки, загострена війною Росії проти України, терористичні групи, які все ще діють у ряді країн, політичний глухий кут в Іраку, Лівії і Лівану, а також стандарти прав людини, які залишаються позаду більшої частини світу. Ми повинні вирішити всі ці питання. Коли я зустрінуся з лідерами з усього регіону, я чітко поясню, наскільки важливим є прогрес у цих сферах.

Тим не менше, порівняно з 18 місяцями тому, регіон зазнає менш тиску та більш інтегрований. Колишні суперники відновили стосунки. Спільні

інфраструктурні проекти формують нові партнерства. Ірак, який довгий час був джерелом проксі-конфліктів і регіонального суперництва, тепер служить платформою для дипломатії, в тому числі між Саудівською Аравією та Іраном. Мій друг, король Йорданії Абдулла, нещодавно згадав про «нову атмосферу» в регіоні, коли країни запитували: «Як ми можемо налагоджувати зв'язки та працювати одна з одною».

Це багатообіцяючі тенденції, які Сполучені Штати можуть посилити так, як не зможе жодна інша країна. Моя подорож наступного тижня послужить цій меті.

Під час своєї подорожі я буду пам'ятати про мільйони американців, які служили в регіоні, включно з моїм сином Бо, і 7054 особи, які загинули в конфліктах на Близькому Сході та в Афганістані з 11 вересня 2001 року.

Наступного тижня я буду першим президентом, який відвідає Близький Схід після 11 вересня без американських військ, задіяних у бойовій місії. Це моя мета, щоб це залишалося таким.

Washington Post

***

№ 312.

Романенко **2022-07-10**

Обвинения Спартц Ермака в предательстве и уроки кольчужного скандала

Вброшу и я дровишек в костерок с Ермаком.

Мне даже было бы интересно, чтобы в США прошло какое-то расследование и мы наконец получили ответы на все вопросы, что будоражат наши патриотические умы.

Однако, мне уже 44 года и хорошо помню, чем закончилось дело «Кольчуги» в 2002 году, которое загремело под занавес кассетного скандала.

Поскольку многие уже эти события не помнят, то напомню контекст.

Тогда Кучму обвиняли в контексте нарушения эмбарго относительно Ирака, куда он якобы продал радары «Кольчуга». Об этом узнали из плёнок Мельниченко, появившихся в 2000 году после убийства журналиста Георгия Гонгадзе. Тема была острой, администрация Буша-младшего готовила вторжение в Ирак. Ирак обсасывали во всех прайм-шоу в США и конечно же

ее подхватили СМИ. Кучму раскатывали по полной, но главным следствием этого было то, что Надя Савченко оказалась в Ираке:) Почему? А потому что Кучма согласился отправить украинские войскам в Ирак после его захвата США, чтобы нормализировать отношения с американцами. Дело закончилось ничем, Кучме это особо не помогло, а «Кольчуги» в Ираке не нашли. Спустя годы обо всем этом забыли.

Однако **каждый новый скандал подаётся, как уникальный и радикально меняющий все.**

Вот и посмотрим, чем и здесь закончится драка между республиканцами и демократами. **А в том, что это внутренняя драка между республиканцами и демократами, думаю, понимает каждый, кто хоть немного шевелит мозгами.** Спартц, точнее говоря Трамп, использует украинский контекст для того, чтобы ударить по Байдену и демократам. Промежуточные выборы уже в ноябре, а украинская тема у всех на слуху и слишком жирная, чтобы ее не использовать.

В этом контексте, что нам даёт ее педалирование? Ничего, кроме проблем.

Потому что при любом исходе темы, появится много вопросов для американской глубинки в духе «а зачем это нам?». Тем более, что Трамп регулярно ставит вопросы о том, почему американские школьники не должны получить деньги, которые получает Украина. А деньги ведь немалые.

Один залп одной установки HIMARS обходится в 1 млн долларов. Каждая ракета стоит 170 тыс долларов. Шесть ракет. Скоро у Украины будет 15 таких установок. Следовательно, в сутки только HIMARS будут тратить 15 млн долларов. 450 млн в месяц. 5,4 млрд долларов в год. А наши военные хотят таких установок побольше. Хотя бы сотню. А сотня HIMARS в Украине это 36 млрд долларов в год. Годовой военный бюджет России составлял 60 млрд в год. А речь ведь идёт только о HIMARS.

К чему я привёл эти цифры?

К тому, что война, разрушающая Украину, имеет огромную цену не только для нас, но и для США. И ***приоритетность этих трат для многих американцев вообще неочевидна***. Поэтому нам стоит удерживаться от игр, которые разрушают двухпартийный консенсус. Ибо без этого консенсуса мы останемся без оружия и, как следствие, потеряем новые территории.

Скандал с «Кольчугами» 20 лет назад показал, что происходит потом.

Республиканцы и демократы США без проблем дальше срутся между собой, находя для этого 250 причин, а украинский Петро сидит на пожарище и думает: «Як же ми це так себе виїбали». Впрочем, если мышление на уровне мыши-полевки, то так будет всегда. Ибо, как говорит Дацюк, только мышление создаёт перспективу. У меня все.

***

№ 313.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 09 липня 2022

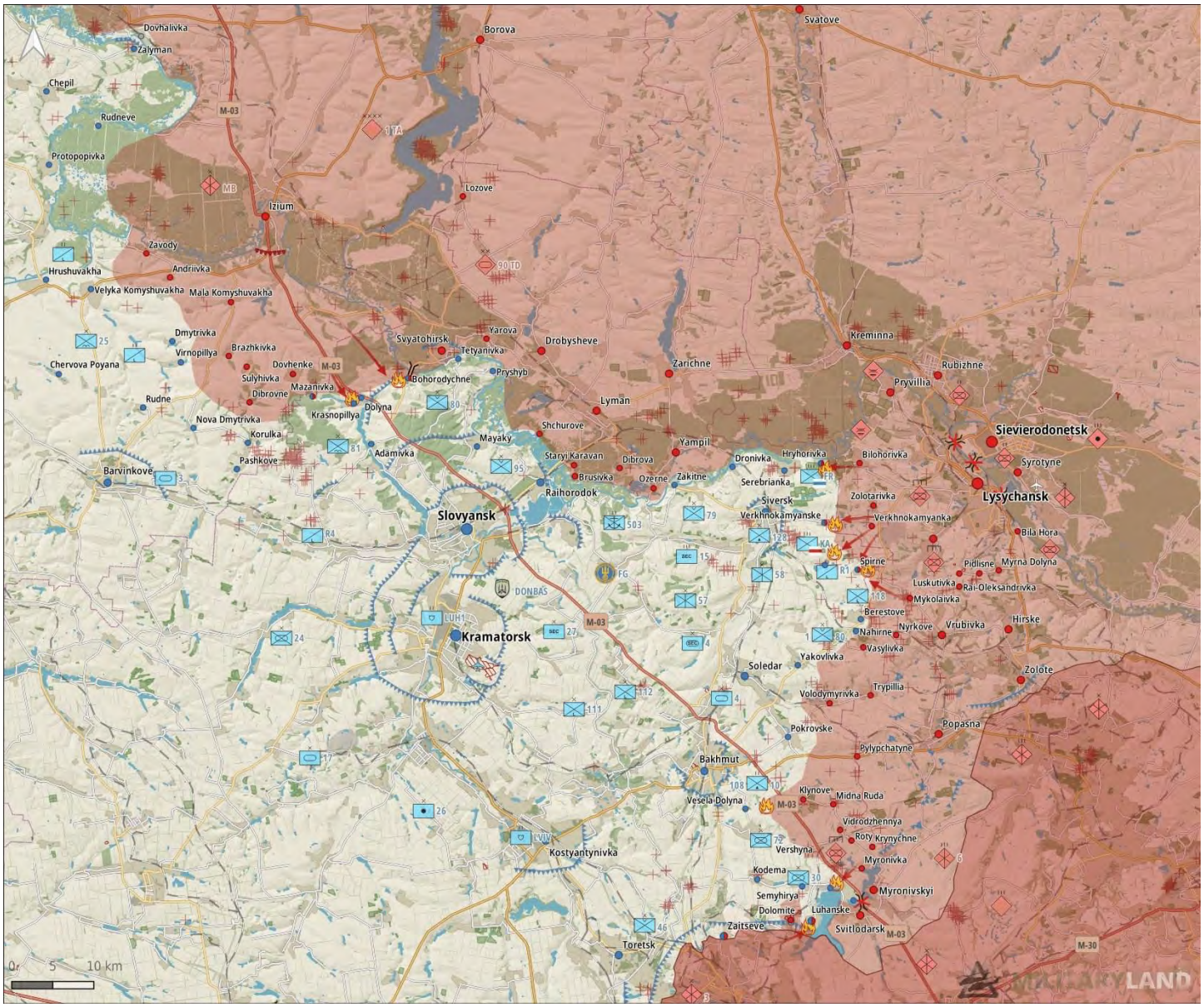

Головне

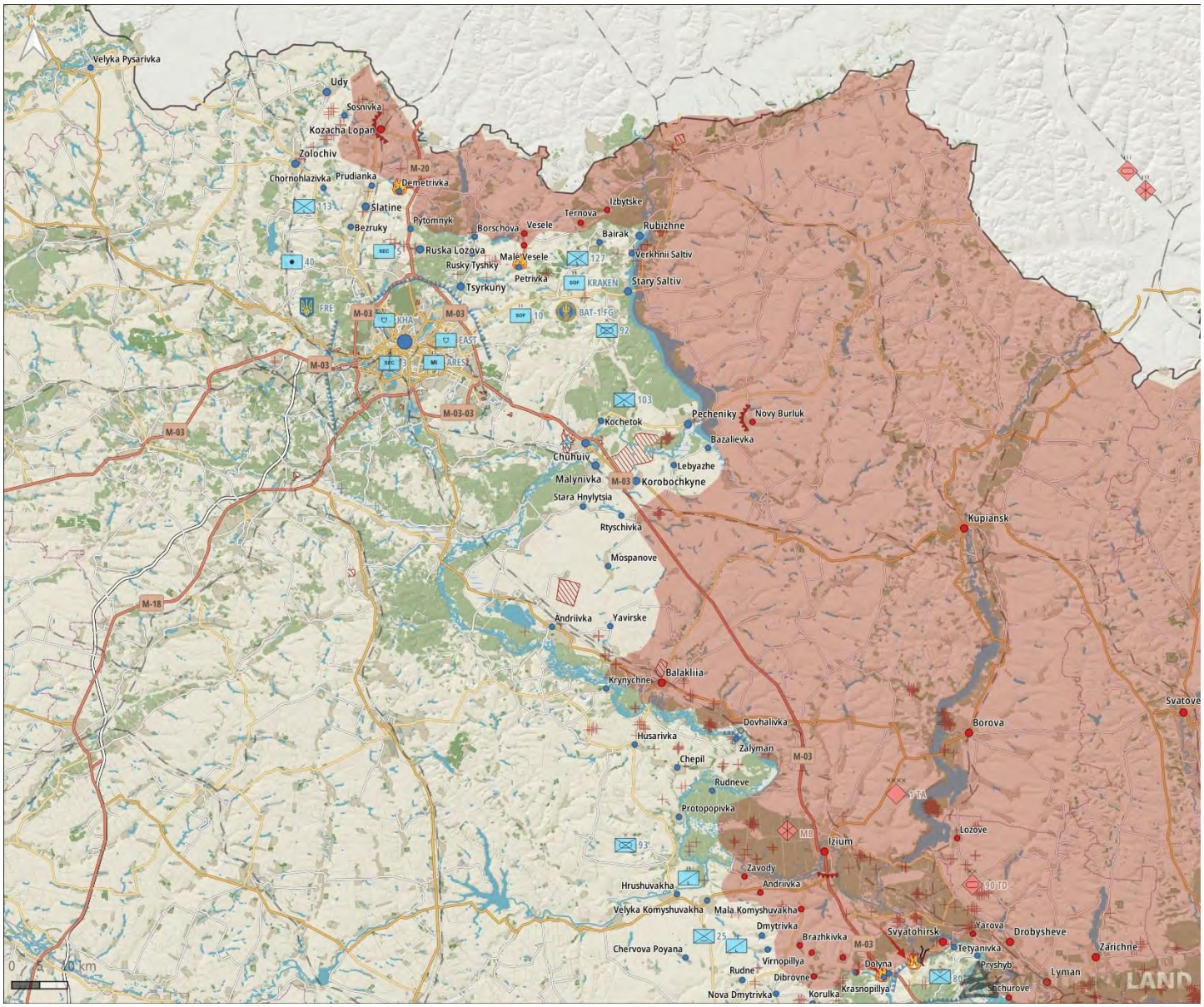
1) Я вранці вже писав, що оці всі санкції – шманкції - до дупи, коли є "виключення". Ось тепер – Канада "на прохання європейських друзів" (ви розумієте, кого саме).

Я ось не розумію - невже вони усі вважають, що до них не долетить? (риторичне запитання)

2) І знову смердюче гівно під назвою "єрмак" всплило на поверхню. Ніяк не може позбавитися від комплекса меншовартості перед медведчуком.

3) Трохи пізніше таки знайду посилання на аналітику щодо постачань зброї від німецього "Більда". Так ось, Естонія передала Україні зброю на 220

мільйонів євро, а Франція – на €180. Про Німеччину мовчу взагалі.

4) І у мене питання до зеленого стада в шапіто - ви що, вже виграли війну у хуйла?

Теми дайджесту

1) Канада таки повертає Газпрому відремонтовану турбіну для "Північного потоку".
2) Скандал довкола Єрмака підсилюється.

1. Війна

1-1) Фронт

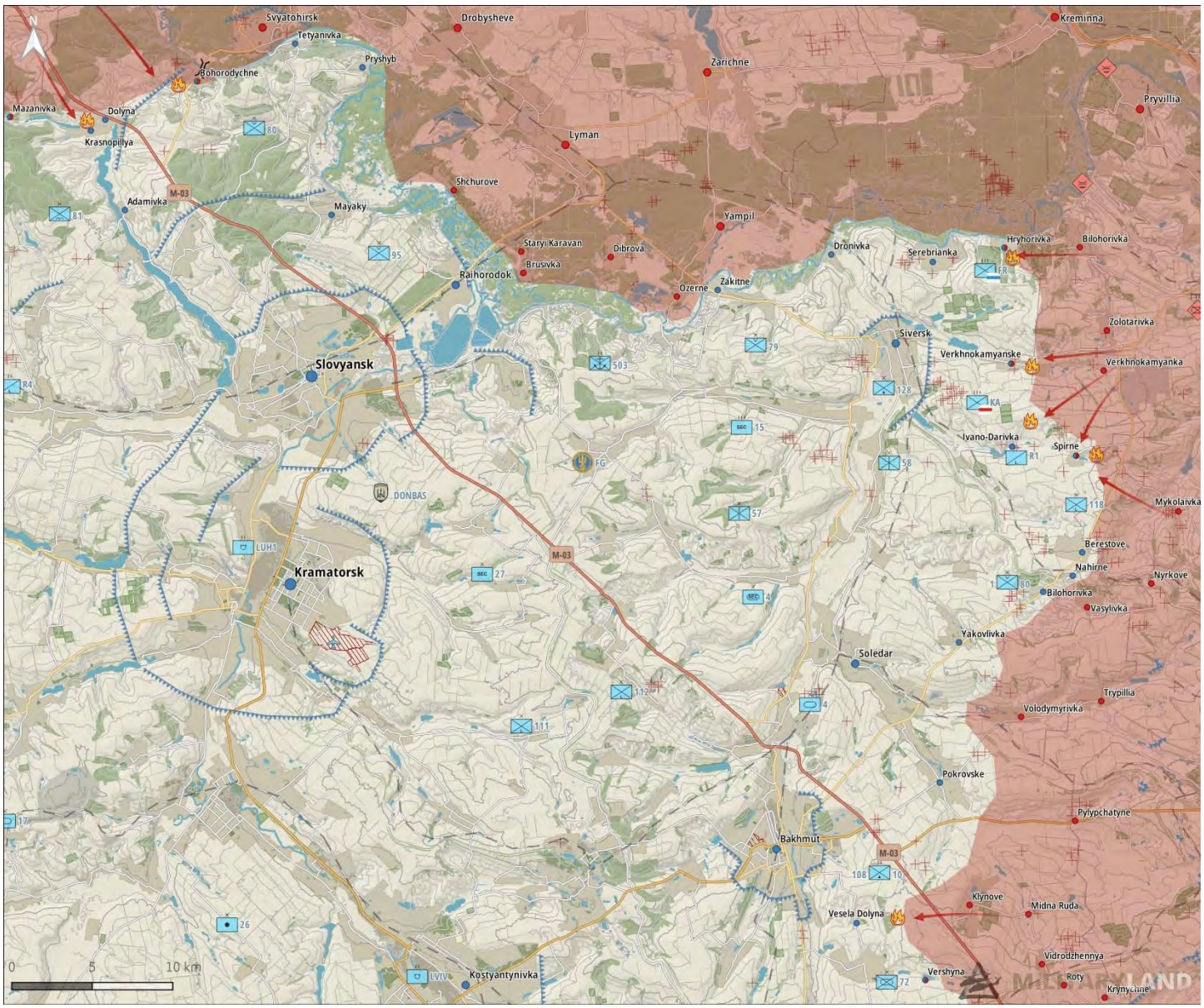
• Командувач Об’єднаних сил Наєв повідомив, що підрозділи ЗСУ здійснили мінування напрямів можливого наступу з боку Білорусі в північних областях України. За повідомленнями білоруських журналістів, російське

командування розширює базу в Зябрівці на Гомельщині, неподалік кордону з Україною.

• По Харкову завдано ракетного удару крилатою ракетою ОТРК "Іскандер-М". Знову здійснено ракетну атаку на Миколаїв. Російські війська завдали бомбових та ракетних ударів із повітря, обстріляли з артилерії та РСЗВ позиції українських військ та населені пункти на лінії фронту та в ближньому тилу на північному кордоні – на Сумщині та Чернігівщині, а також усією лінією фронту від Харківщини до Дніпропетровщини. Президент Зеленський наголосив, що окупанти обстрілюють житлові будинки та цивільні об'єкти цілеспрямовано.

• Доба на фронті пройшла порівняно спокійно.

• На північ від Харкова – у Малому Веселому – припинено спробу прориву

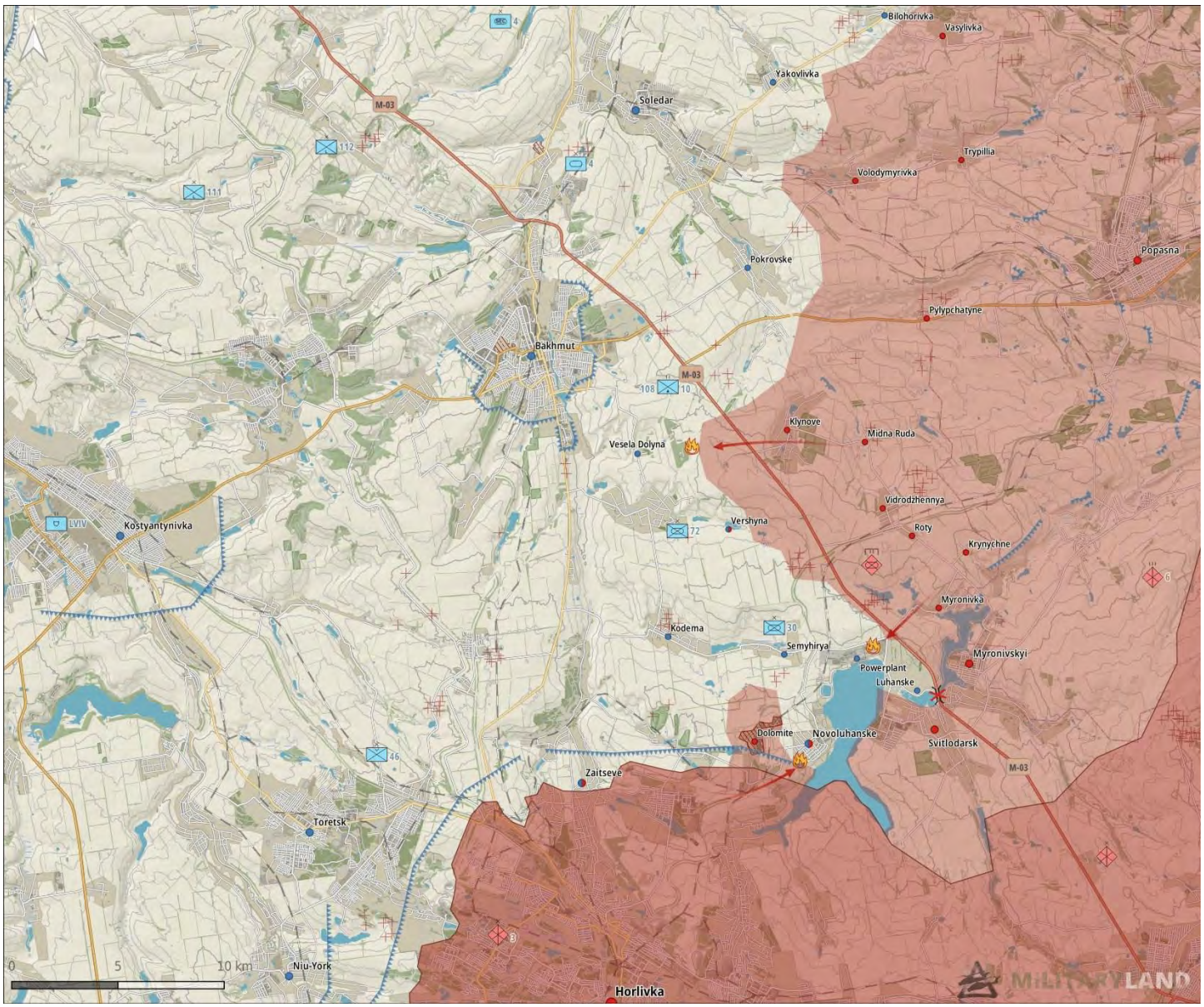
російської диверсійної групи, відбито атаку в Дементіївці.

• Атаки російських військ у Долині та Краснопіллі на адмінкордоні Харківської та Донецької областей було відбито.

• Протягом дня на околицях Сіверська та траси Лисичанськ – Бахмут сталося бойове зіткнення в Золотарівці та Верхньокам'янському, окупанти відступили, зазнавши втрат. На південь від Бахмута відбулися перестрілки та артилерійські дуелі.

• Лінія фронту в Донецькій, Запорізькій, Херсонській областях не змінилася. Українська артилерія завдала ще одного результативного ракетного удару по базі російських військ на аеродромі Чорнобаївка на околиці Херсона.

• Російський пропагандист Стєшин повідомив про винесення "судом ДНР" вироку про страту двом бійцям батальйону "Азов", які боронили Маріуполь. На початку червня цей же "суд" засудив до страти 3 добровольців – двох

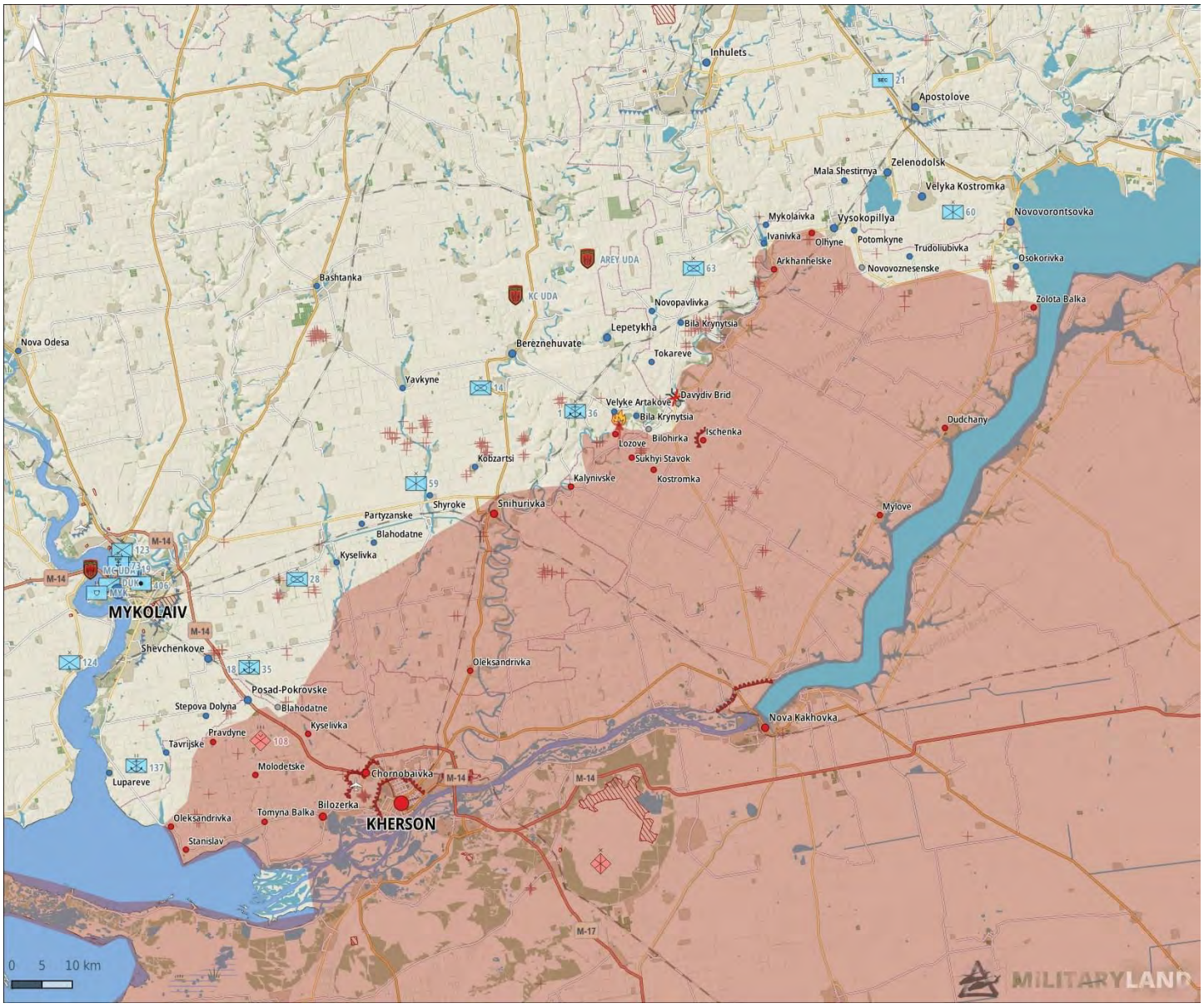
британців і мароканця, які захищали Україну в складі ЗСУ.

• На думку міністра оборони Резнікова, в Україні ізраїльсько-американська система протиракетної оборони "Купол" не буде ефективною. Він наполягає на розробленні власної комплексної системи протиповітряної та протиракетної оборони.

1-2) Тил

• Верховна Рада в суботу працювала.

Збільшено видаткову частину держбюджету на 80,9 млрд грн, відповідно, збільшено пороговий дефіцит бюджету та обсяг держборгу. З цих коштів по 32,3 млрд грн буде витрачено на виплати пенсій та допомоги внутрішньо переміщеним особам. Джерелом покриття витрат названо внутрішні та зовнішні запозичення, а також грант від ЄС.

Прийнято закон про основні принципи відновлення та розвитку територій із трирівневою системою планування та розподілом територій на 4 функціональні типи.

У першому читанні ухвалено законопроєкт про можливість списання кредитів за майно, знищене чи пошкоджене внаслідок російської агресії.

Прийнято закон про посилення захисту цивільного населення під час війни і приведення чинного законодавства у відповідність до Женевської конвенції.

Ухвалено закон про реєстрацію ДНК для спрощення ідентифікації загиблих. Добровільне внесення власних даних до Реєстру буде платним.

Ухвалено закон про регулювання шкідливих викидів підприємств в атмосферу. Документ зобов'язує підприємства самостійно контролювати викиди та поступово їх скорочувати, а також визначає перелік документів для отримання дозволів та роль громадськості в прийнятті рішень.

Ухвалено закон про комплексну термомодернізацію будівель, з частковим відшкодуванням витрат власникам із бюджету.

• Президент Зеленський звільнив голову адміністрації Херсонської області Лагуту та призначив тимчасовим виконувачем обов'язків його заступника. Лагута в перший же день війни втік із Херсона на захід, фактично кинувши область напризволяще.

• Адміністрація морських портів України повідомила про поновлення судноплавства каналом Дунай – Чорне море після звільнення острова Зміїний.

2. Україна та світ

• Держсекретар США Блінкен повідомив за підсумками зустрічі міністрів закордонних справ країн "Великої двадцятки" про досягнення домовленості про виділення гуманітарної допомоги Україні на суму $360 млн, яку буде надано в координації з міжнародними гуманітарними організаціями. До неї увійдуть їжа, питна вода, грошова допомога переселенцям, екстрена медична допомога Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що Україна незабаром отримає грант у сумі $1,7 млрд від Цільового фонду, створеного Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною асоціацією розвитку та USAID. Кошти буде направлено на оплату медичних послуг за програмою медичних гарантій.

• Німеччина таки знайшла снаряди для своїх зенітних танків "Гепард", які збирається передати Україні. Через недостатню кількість на складах, уряд

замовить їх у норвезької компанії. Швейцарія заборонила постачати боєприпаси її виробництва, які знаходяться на складі в Південній Африці.

• Представник ЄС у Молдові Мажейкіс заявив, що Європа не вимагає від країни приєднання до санкцій, але буде рада бачити "кроки в цьому напрямі".

• Євросоюз має намір побудувати в Брюсселі захищений бункер для ведення секретних переговорів, який буде відключено від мережі Інтернет і матиме ізоляційний каркас для запобігання електронному стеженню.

• Канадський уряд таки повертає Газпрому відремонтовану турбіну Siemens для встановлення на "Північний потік-1", "після тривалих обговорень із нашими європейськими друзями та союзниками", а також із Міжнародним енергетичним агентством. Як "компенсацію" міністр закордонних справ країни Жолі оголосила про намір запровадити санкції проти нафтового, газового та хімічного сектору російської промисловості, наземного та трубопровідного транспорту.

3. Тренди

• У відповідь на чутки про можливу відставку міністрів економічного блоку та прем’єр-міністра Шмигаля глава Верховної Ради Стефанчук заявив, що наразі немає жодних передумов для їхнього звільнення.

• Німецьке видання Der Spiegel опублікувало інформацію про те, що президент Штайнмаєр вимагав від президента Зеленського пояснень щодо відмови в запрошенні відвідати Україну разом із президентами Польщі та країн Балтії. За твердженням журналістів видання, за день до візиту голова Офісу президента Єрмак викликав посла Польщі й попросив його, щоби лідери не брали із собою Штайнмаєра до Києва.

• Конгресвумен Спартц після листа до президента Байдена про перевірку діяльності українського глави Офісу президента, на своєму сайті назвала Єрмака "постійною внутрішньою проблемою", яку мусить вирішити президент Зеленський. Сенатор-демократ Каптур звинуватила Спартц у підіграванні російському президенту Путіну, практично дослівно повторивши повідомлення прессекретаря українського МЗС Ніколюка в соцмережі Facebook.

***

№ 314.

Черновіл **2022-07-10**

Їх не можна виправити, вони можуть тільки красти. Заради цього вони йшли до влади. Й надія на якийсь катарсис після початку масового вторгнення московитів та страшних втрат українців є блефом. Не треба плекати надій.

Учора Зеленський особисто провів нараду з лідерами галузі дорожнього будівництва. Асфальт, дороги для нього й надалі головний і практично єдиний пріоритет. Безпосередньо перед вторгненням, коли вже всім було зрозуміло, що велика війна неминуче, він зробив свою стратегічну заяву: "Ми могли б збільшити вдвічі армію, але тоді б нам не вдалося будувати дороги". І зараз він та його оточення плювати хотіли на всі жертви. Вони розкручують головну цифру - пошкоджені та знищені дороги й об'єкти транспортної інфраструктури та астрономічні витрати на їх відновлення. Чим більші збитки від війни, тим більше можна красти на дорожньому будівництві.

Чому саме дороги? Бо для цього є дві підстави.

Перше - тут найпростіше красти, а зовні це не буде помітно, принаймні, в короткостроковій перспективи. Менший шар асфальту та основи, зниження якості матеріалів чи спрощення технологічних процесів при таких обсягах виливається в сотні мільярдів. Крім того - жорстко завищені ціни на виконання робіт. При попередній владі дорожніх робіт виконали більше, а грошей потратили незрівнянно менше. Я пригадую приклад в тій країні, злий досвід якої так старається в усьому переймати Зеленський. Коли проводили капітальну реконструкцію МКАД навколо москви, на раші раптом появилися кілька потужних мільярдерів, а система відкатів збільшила статки кремлівської верхівки не набагато менше, ніж нафта. Для цього лише звузили ширину дороги на пів метра супроти передбаченого кошторисом.

Друге - Зеленський, користуючись корумпованістю та слухняністю своїх слуг та урядовців, вивів дорожнє будівництво з-під прозорих закупівель, а головне, перевів його в свої персональні проєкти.

Ні місцеві органи влади, ні Кабмін не мали можливості контролювати, обмежувати, стримувати чи навіть перерозподіляти в своїх інтересах корупційні кошти. Це був індивідуальний проєкт Зеленського, його велике крадівництво. Усе награбоване йшло йому та тим, з ким він сам вирішив ділитися.

А тепер про головні проблеми. Вони гірші навіть за корупційну складову.

Одна - це довіра.

Україна прямує внаслідок війни та бездарного урядування до страшної катастрофи. Ми не докотимося аж до рівня Афганістану, але зупинимося не аж так далеко. Уряд не вміє заробляти, а через фінансову політику гетьманцівщини ще й руйнує можливості бізнесу. Надія лише на позики та подачки від західних країн. А там виникає все більше недовіри. Уже на рівні ЄС прозвучала перша відмова в макрофінансовій допомозі. Після війни, якщо хамство влади й корупція не зникнуть, ми можемо отримати відмову й від США. Ніякого "Плану Маршалла" може й не бути, а тоді перспективи кожного українця будуть вкрай трагічними. Дороги від Zеленського для наших союзників уже стали притчею во язицих. І зараз так явно відновлювати цю злочинну практику найменш доречний час.

А друге - наша жахлива перспектива наступних пів року.

Знищено дуже багато житла й цивільної інфраструктури. Колосальній кількості людей просто нема куди повертатися. І мова не лише про схід, де досі йдуть страшні бої, але й про інші міста, найперше - Чернігів, Харків та Миколаїв. Саме це має стати першим пріоритетом. Уже недалеко до зими. Що Zеленський планує робити з тими незліченними людьми без житла. Зараз у сфері відбудови повний тупик. Цілковитий! Затягують складання актів, а коли вони таки готові, розводять руками: грошей нема, механізмів компенсацій нема... І не буде. А те, що буде, Zеленський уже планує пустити на свої корупційні оборудки. Вимушені переселенці зараз частково за кордоном, частково в різних приміщеннях, наданих органами місцевого самоврядування багатьох міст. У них також вичерпуються ресурси. Узимку це буде страшна трагедія для великої маси людей.

> **А там, де мери пробують шукати кошти й підтримку самостійно, приходить який-небудь Кіріл *Тімашєнка* й пояснює, що треба брати зелену опу в долю. Цей скандал уже вихлюпнувся назовні щодо *Чернігова* і його мера *Атрощенка*.**

І на доказ, що дорожній дерибан на крові - не лише вологі мрії Zеленського та його кліки, але вже реальна практика сьогоднішнього дня, мої спостереження по сусідству. На Дніпровській набережній у Києві регулярно проїжджаю під оновленим плакатом "Велике будівництво від президента України: мінус один довгобуд, плюс одна розв'язка". Розв'язку під Дарницьким мостом зараз будують доволі активно, туди вже пішли державні мільйони. Далеко не першочерговий об'єкт, роль якого більше рекламна, ніж інфраструктурна, фінансування отримав. Мешканці знищених міст і сіл України коштів для відновлення житла не діждалися.

Вам добре спиться, пане Zеленський?

***

№ 315.

Новий звіт Тома Купера містить два фото знищених російських танків. На відміну від фейків російської пропаганди, наші здобутки мають належне підтвердження – інакше б він не брав до уваги.

Зараз Том Купер нагадує лікаря, що фіксує, як у хворої російської армії з кожним висадженим у повітря складом боєкомплекту поступово падає пульс.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-8-9-july-2022-3131485a6296

За переклад дякуємо Тетяна Саніна, Anton Shygimaga та Antonina Yashchuk

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ 8-9 ЛИПНЯ 2022

Привіт всім, [опубліковано 10.07 о 12:30 за Києвом]

Останніми днями в Україні відбувається інтенсивний обмін обстрілами: схоже, росіяни намагаються утримати ініціативу або зупинити розвиток українських контрнаступів.

1. ПОВІТРЯНА / РАКЕТНА ВІЙНА

Вишестоєщіє органи стверджують, що 8 липня їхні Су-35 і МіГ-31БМ збили два Су-25 у Миколаївській області. І що загалом на сьогодні збито 239 українських літаків і 137 гелікоптерів… схоже, вони так стурбовані посиленням української артилерії, що жодного дня не минає, аби вони не стверджували, що знищили чергову партію «М777 на складі»…. і, звісно, вони вже знищили чотири, а потім ще два M142 HIMARS і щось там іще…. – все завдяки «високоточним ракетам», які влучили в черговий ангар… Як доказ вони постійно демонструють одне й те саме старе фото й ще одне відео.

Здається, їхні гаубиці 2С7 «Піон» повернулися до обстрілу Миколаєва. Дехто стверджує, що росіяни також розгортають ЗРК С-300 у режим «земля-земля» (так, це можливо; усі зенітно-ракетні комплекси радянської/російської розробки мають режим «земля-земля», але, якщо задіювати їх таким чином, падає точність). [Можливо тому - перекл.] страждають саме приватні будинки та підприємства.

Часів Яр (місцевість посередині між Краматорськом і Горлівкою) вчора зазнав потужного удару росіян. Вишєстоящіє органи заявили, що влучили по «ангару

з американськими 155-мм гаубицями M777» і «30ма українськими бойовиками, які обстрілювали житлові квартали Донецька», все це відбулось із задіянням «високоточної зброї ПКС». (Здається, вишєстоящіє органи навіть не дозволяють собі уявити, що існує щось на кшталт «Збройних Сил України»...). Власне, вдарили незрозуміло чим (хіба що отими «чотирма ракетами»). Загорілась місцева залізнична станція і, як повідомляють, під уламками п'ятиповерхового будинку опинилися до 30 мирних жителів. Очевидно, що то була «розплата» за всі підірвані склади боєприпасів у Донецькій області за останні два тижні.

Також повідомляють, що чотири російські ракети, котрі наближалися до Харкова, були збиті вчора ввечері. Ще не знаю якого типу. Пізно ввечері 9 липня знову ж чотири ракети типу «Калібр» наблизилися до Кривого Рогу: одна з них була збита, а решта влучили у «промислове підприємство в Радушному».

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Харків...

росіяни і путінфани заявляли, нібито армія рф захопила Уди, але це виявилося неправдою. Просування росіян на південь у напрямку Дмитрівки зупинили; проте українці втратили Веселе й Мале Веселе (на північний схід від Харкова). Далі на схід, як виявилося (щойно розвіявся дим), українці утримують Рубіжне, село на Свіерському Дінці — це важливо, адже посилена українська артилерія може проявитися в усій своїй потужній красі. Наприклад, ЗСУ поцілили у поїзд із боєприпасами, що 8 липня наближався до Вовчанська з півночі.

Ізюм...

по околицях цього міста українська артилерія також гатить у повну силу. Особливо багато обстрілів було здійснено, як повідомляють, по залізничних шляхах, що ведуть із росії: в Ізюмі, Лозовій, Олександрівці, Студенку. Схоже, українці серйозно просунулися в ліси на захід від Ізюма; уже щонайменше тиждень тривають бої за Придонецьке. Але мені здається, що до Ізюма ЗСУ зможуть наблизитися тільки тоді, коли звільнять Заводи та Андріївку.

Слов'янськ...

росіяни притягли на фронт нові батальйонні групи (наприклад, із 106-ої гвардійської повітряно-десантної дивізії армії рф) і розширили лінію фронту далі на південь. За минулі два дні тільки в цьому районі було завдано близько 50 ракетних ударів із Су-25. На землі бої теж тривають:

росіяни атакували Курульку (на Краснопілля, Долину і Богородичне почали наступати ще раніше). 80-та і 81-ша десантно-штурмові бригади ЗСУ утримують лише південні околиці Богородичного. Російська артилерія (а на цьому відрізку фронту зосереджено щонайменше три артилерійські бригади) обстрілює майже всі населені пункти — від Курульки, Іванівки, Привілля до східних околиць Слов'янська і до Сидорового. Проте сильно просунутися їм не вдається, можливо, тому, що українська артилерія систематично нищить їхні склади боєприпасів.

Сіверськ...

Не впевнений, чи українці досі утримують Білогорівку. Іще 8 липня заявляли, що так, але на сьогоднішній ранок, схоже, уже ні: із цього села росіяни й сепаратисти (а саме, пвк «вагнер», 2-га, 4-та й 7-ма бригади «лнр» і 1-ша бригада «днр») наступають на Григорівку і Серебрянку. Після щонайменше двох невдалих атак із Золотарівки на Верхньокам'янське росіяни зробили третю спробу, і цього разу захопили східний край селища. Зате українці, схоже, досі утримують Спірне — можливо, завдяки активності 24-ої механізованої бригади, яка похвалилася знищенням 12-15-ти російських танків.

До речі, про 24-ту механізовану: більшість українських формувань, які брали участь у боях за Сєвєродонецьк і Лисичанськ, зараз не воюють. Схоже, їх відвели, щоб дати перепочити, реорганізувати і замістити втрати. Наприклад, 17-та танкова бригада і дві бригади ТрО нині не на фронті: лінії оборони утримує 118-та і 128-ма бригади тероборони, 58-ма мотопіхотна і 79-та механізована бригади як резервісти, а 4-та танкова в ар'єгарді (зараз більшість регулярних українських бригад включають до 4-5 батальйонів).

Бахмут...

Тут ситуація залишається найбільш критичною. Уже два дні пвк «вагнер» і/або спецназ атакують Веселу Долину. Дехто з їхніх фанатів стверджує, що атаки ведуться вже на Зайцеве й аж до Опитного (селища на південь від Бахмута по трасі Т0513), але доказів, що росіяни дісталися так далеко, поки що немає. Швидше за все, вони лише обстрілюють цей район. Чергову атаку на Вуглегірську ТЕС і Новолуганське було відбито. Схоже, 30-ту механізовану бригаду ЗСУ тут замінила 72-га (озброєна між іншим британськими бронетранспортерами FV103 Spartan).

Лінія розмежування...

росіяни кілька разів атакувати Авдіївку і Мар'їнку неподалік від Донецька – атаки було відбито (минулі дні сили рф сильно обстрілювали

Мар’їнку з артилерії). Тим часом в Україні з’явилися вже 12, а то й 13 HIMARS-ів і їхня присутність сильно відчувається. Сьогодні близько 4:00 ранку вони майже одночасно вдарили по складу пального та вісьмох складах боєприпасів у Донецьку. Тим часом росіяни й самі трохи наробили собі клопотів «необережним курінням», наприклад, у Кузоватово під Ульяновськом.

3. ПІВДЕНЬ

Запоріжжя та південь Донбасу…

На схід від Вугледара українці, схоже, звільнили Володимирівку та тиснуть в бік Єгорівки. Проте, не певен, чи це вже великий наступ, чи «просто бої за кращі позиції». Також, схоже, біля Пологів вони зараз на північному березі річки Токмачка [імовірно, Том переплутав назви – крізь Пологи тече річка Конка, Токмачка тече біля Токмака, південніше – перекл.]. Тож, моє попереднє повідомлення про звільнення Пологів було передчасним. Далі на південь українські партизани підірвали ще один важливий шлях сполучення в районі Мелітополя: тепер вже залізничний міст на 25 км північніше міста.

Херсон…

Тут уже десь 24-36 годин триває контратака 49-ої ЗВА та 22-го армійського корпусу рф. Схоже, вони ведуть контрнаступ у Снігурівці, а також захопили Лозове і Білогірку, південніше Давидового Броду. На південній ділянці фронту українці намагалися тиснути на Томину Балку, тим часом, 49-та ЗВА, ймовірно, знову захопила Станіслав [на березі Дніпровської затоки – перекл.]. З району Киселівки–Чорнобаївки фактично не було жодних новин, крім того, що місцевий аеропорт постійно обстрілюють, а також того, що в Чорнобаївці вчора висадили в повітря черговий склад російського БК. Також 8 липня українці, схоже, підірвали російський потяг постачання в районі Антонівки (принаймні на картах FIRMS [сервіс НАСА для відстеження пожеж - перекл.] позначені сильні пожежі, що не вщухають у цьому районі вже десь добу.

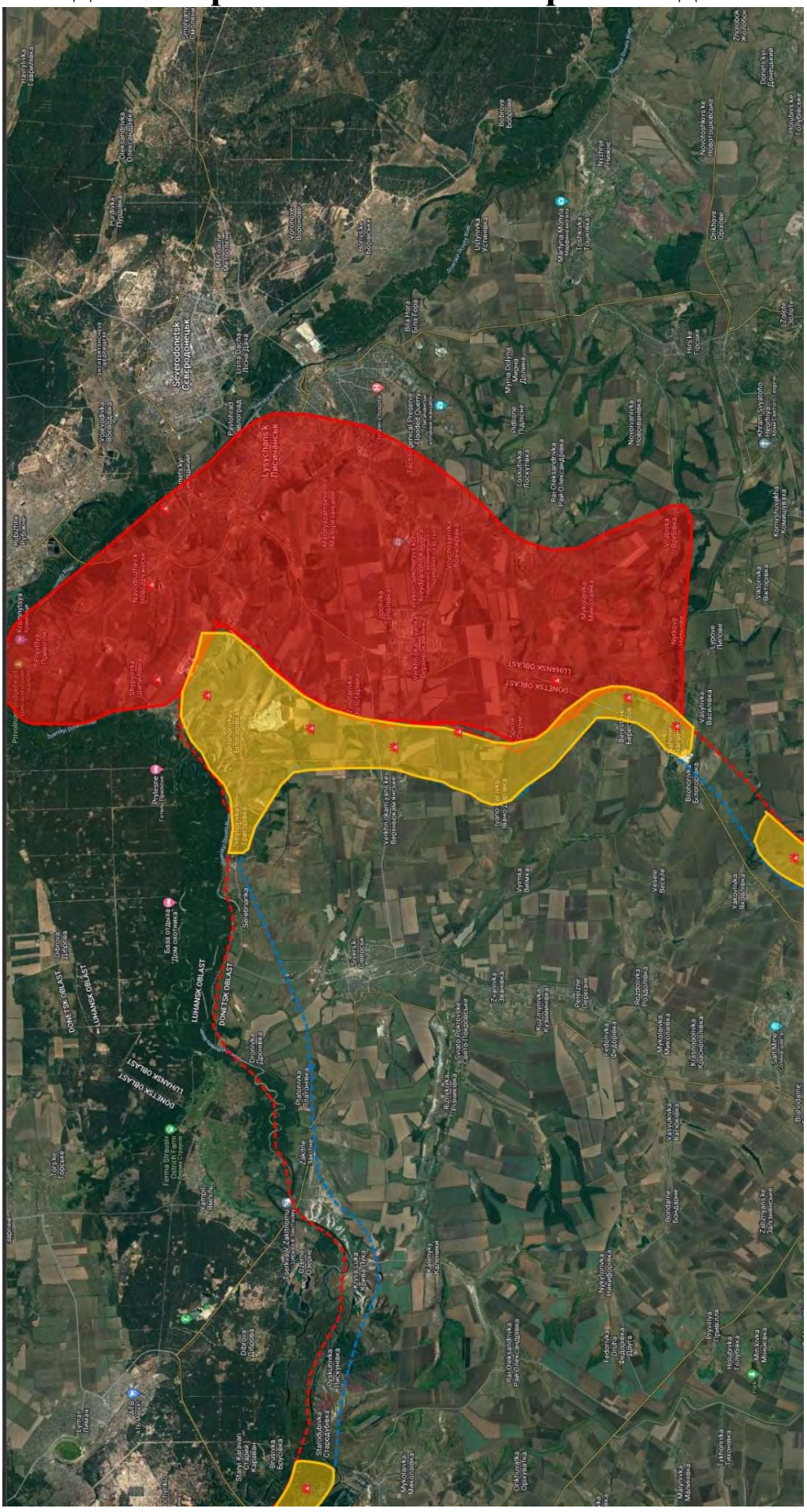
Нагадуємо: найшвидше наші переклади з’являються на каналі https://t.me/analityka_ukr

А на https://www.patreon.com/analityka можна ознайомитися з додатково перекладеними матеріалами.

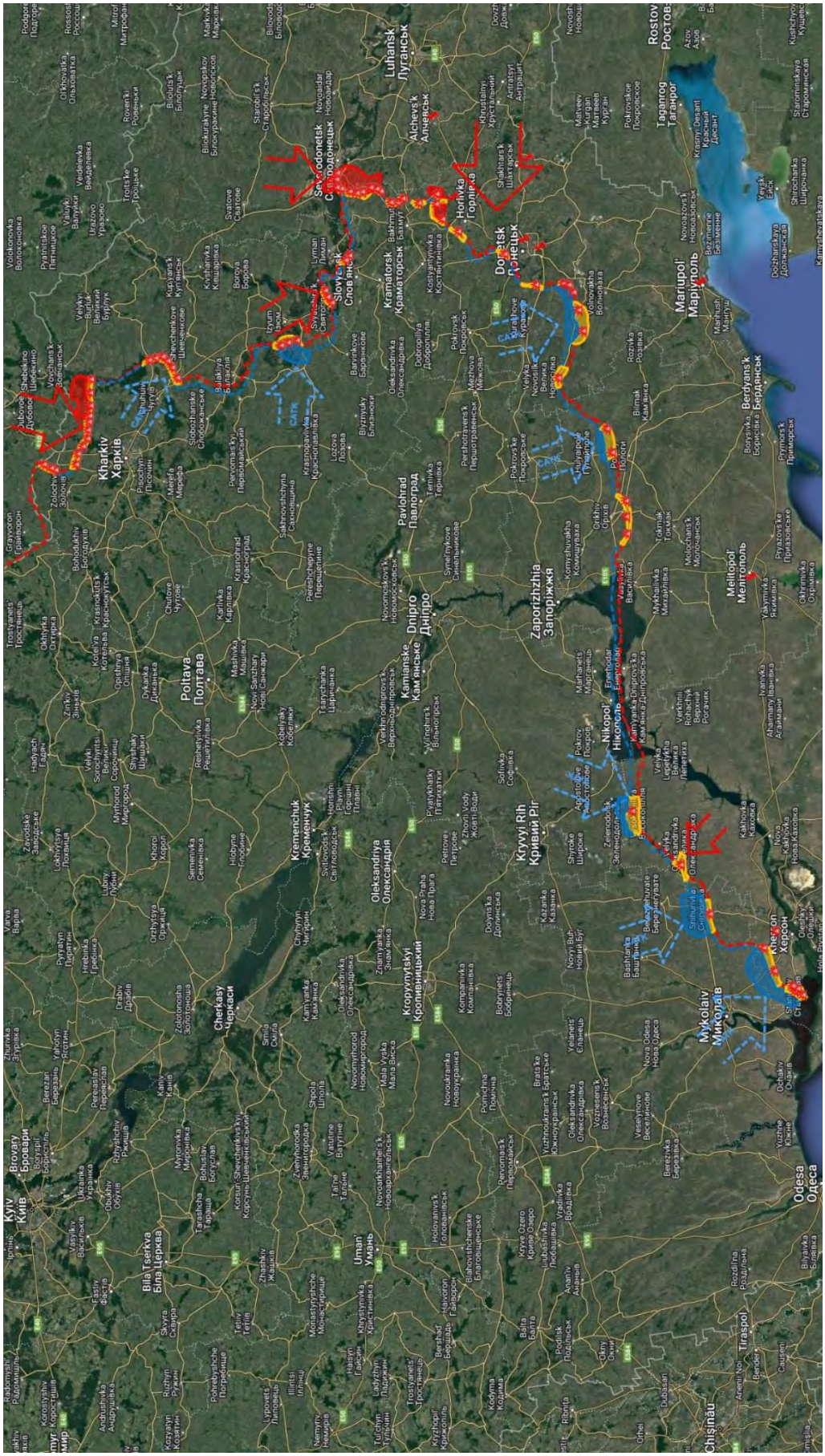
***

№ 316.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 10 липня 2022

Головне

Kharkiv
Харків
Poltava
Полтава
Dnipro
Дніпро
Zaporizhzhia
Запоріжжя
Kryvyi Rih
Кривий Ріг
Mykolaiv
Миколаїв
Odesa
Одеса
Kherson
Херсон
Mariupol
Маріуполь
Donetsk
Донецьк
Luhansk
Луганськ
Sievierodonetsk
Сєвєродонецьк
Kyiv
Київ
Cherkasy
Черкаси
Kremenchuk
Кременчук
Oleksandriya
Олександрія
Pavlohrad
Павлоград
Kamianske
Кам'янське
Nikopol
Нікополь
Melitopol
Мелітополь
Berdyansk
Бердянськ
Rostov
Ростов
Tahanrog
Таганрог
Chernihiv
Чернігів
Sumy
Суми
Poltava
Полтава
Kharkiv
Харків
Izium
Ізюм
Lyman
Лиман
Slovyansk
Слов'янськ
Kramatorsk
Краматорськ
Bakhmut
Бахмут
Horlivka
Горлівка
Avdiivka
Авдіївка
Marinka
Мар'їнка
Vuhledar
Вугледар
Tokmak
Токмак
Orikhiv
Оріхів
Polohy
Пологи
Huliaipole
Гуляйполе
Vasylivka
Василівка
Enerhodar
Енергодар
Nikopol
Нікополь
Marhanets
Марганець
Pokrov
Покров
Synelnykove
Синельникове
Pavlohrad
Павлоград
Novomoskovsk
Новомосковськ
Dnipro
Дніпро
Kamianske
Кам'янське
Verkhovyna
Верховина
Vilnohirsk
Вільногірськ
Pyatykhatky
П'ятихатки
Zhovti Vody
Жовті Води
Kryvyi Rih
Кривий Ріг
Kamianka Dniprovska
Кам'янка-Дніпровська
Velyka Lepetykha
Велика Лепетиха
Oleksandriya
Олександрія
Kremenchuk
Кременчук
Svitlovodsk
Світловодськ
Horishni Plavni
Горішні Плавні
Reshetylivka
Решетилівка
Poltava
Полтава
Mashivka
Машівка
Nova Sanzhary
Нові Санжари
Karlivka
Карлівка
Krasnohrad
Красноград
Pereshchepyne
Перещепине
Sakhnovshchyna
Сахновщина
Barvinkove
Барвінкове
Lozova
Лозова
Kupiansk
Куп'янськ
Kharkiv
Харків
Zolochiv
Золочів
Merefa
Мерефа
Pisochyn
Пісочин
Chuhuiv
Чугуїв
Vovchansk
Вовчанськ
Shebekino
Шебекіно
Dubovoe
Дубовое
Graivoron
Грайворон
Trostianets
Тростянець
Okhtyrka
Охтирка
Bohodukhiv
Богодухів
Krasnokutsk
Краснокутськ
Kotelva
Котельва
Opishnya
Опішня
Dykanka
Диканька
Zinkiv
Зінків
Velyki Sorochyntsi
Великі Сорочинці
Myrhorod
Миргород
Shyshaky
Шишаки
Reshetylivka
Решетилівка
Semenivka
Семенівка
Lubny
Лубни
Khorol
Хорол
Hlobyne
Глобине
Orzhytsia
Оржиця
Pyriatyn
Пирятин
Hrebinka
Гребінка
Drabiv
Драбів
Zolotonosha
Золотоноша
Cherkasy
Черкаси
Smila
Сміла
Kaniv
Канів
Berezan
Березань
Yahotyn
Яготин
Pereiaslav
Переяслав
Boryspil
Бориспіль
Brovary
Бровари
Kyiv
Київ
Obukhiv
Обухів
Rzhyshchiv
Ржищів
Ukrainka
Українка
Vasylkiv
Васильків
Tarashcha
Тараща
Bohuslav
Богуслав
Korsun-Shevchenkivskyi
Корсунь-Шевченківський
Myronivka
Миронівка
Zhashkiv
Жашків
Teliv
Тетіїв
Fastiv
Фастів
Skvyra
Сквира
Bila Tserkva
Біла Церква
Uman
Умань
Monastyryshche
Монастирище
Khrystynivka
Христинівка
Hayvoron
Гайворон
Berehove
Берегове
Ruzhyn
Ружин
Korosten
Коростень
Ovruch
Овруч
Narodychi
Народичі
Ivankiv
Іванків
Vyshhorod
Вишгород
Chornobyl
Чорнобиль
Polissia
Полісся
Ivankiv
Іванків
Lypovets
Липовець
Illintsi
Іллінці
Nemyriv
Немирів
Turbiv
Турбів
Ladyzhyn
Ладижин
Trostianets
Тростянець
Khmilnyk
Хмільник
Vinnytsia
Вінниця
Zhmerynka
Жмеринка
Mohyliv-Podilskyi
Могилів-Подільський
Kalynivka
Калинівка
Tulchyn
Тульчин
Haisyn
Гайсин
Bershad
Бершадь
Kryzhopil
Крижопіль
Radomyshl
Радомишль
Korostyshiv
Коростишів
Mir
Мир
Andrushivka
Андрушівка
Korosten
Коростень
Novohrad-Volynskyi
Новоград-Волинський
Zviahel
Звягель
Shepetivka
Шепетівка
Starokostiantyniv
Старокостянтинів
Khmelnytskyi
Хмельницький
Kamianets-Podilskyi
Кам'янець-Подільський
Dunaivtsi
Дунаївці
Chemerivtsi
Чемерівці
Vinkivtsi
Вінківці
Novoushytsia
Новоушиця
Dniester
Дністер
Khotyn
Хотин
Chernivtsi
Чернівці
Novodnistrovsk
Новодністровськ
Chișinău
Tiraspol
Bender
Dubăsari
Rîbnița
Kodyma
Okny
Podilsk
Balta
Ananiv
Yuzhnoukrainsk
Vyzhnoukrainsk
Oleksandrivka
Voznesensk
Bratske
Pervomaisk
Pervomaiskyi
Novyi Buh
Yelanets
Bashtanka
Snihurivka
Synelnykove
Nova Odesa
Veselynove
Berezanka
Yuzhne
Ochakiv
Odesa
Rozdilna
Vyzhnytsia
Kamianka
Kazanka
Dolynska
Novoukrainka
Romchyna
Holovanivsk
Znamianka
Vasylivka
Mykolaiv
Mykolaiv
Kherson
Kherson
Oleshky
Nova Kakhovka
Kakhovka
Velyka Oleksandrivka
Nikopol
Nikopol
Marhanets
Pokrov
Agatove
Radisne
Zelenodolsk
Shyroke
Sofiivka
Zaporizhzhia
Zaporizhzhia
Vasylivka
Mykhailivka
Tokmak
Molochansk
Melitopol
Melitopol
Yakymivka
Prymorsk
Berdyansk
Berdyansk
Borysivka
Prymorsk
Rozivka
Bilmak
Kamianka
Polohy
Huliaipole
Huliaipole
Pokrovske
Velyka Novosilka
Velyka Novosilka
Hulyaipole
Orikhiv
Orikhiv
Pokrovske
Pershotravensk
Pershotravensk
Mezhova
Dobropillia
Dobropillia
Kostiantynivka
Kostiantynivka
Pokrovsk
Pokrovsk
Myrnohrad
Myrnohrad
Selydove
Selydove
Novohrodivka
Novohrodivka
Donetsk
Donetsk
Shakhtarsk
Shakhtarsk
Khrustalnyi
Khrustalnyi
Antratsyt
Antratsyt
Alchevsk
Alchevsk
Dovzhanske
Dovzhanske
Novoaidar
Novoaidar
Starobilsk
Starobilsk
Bilokurakyne
Bilokurakyne
Novopskov
Novopskov
Markivka
Markivka
Rovenki
Rovenki
Troitske
Troitske
Yasnobrodivka
Yasnobrodivka
Bilovodske
Bilovodske
Svatove
Svatove
Kreminna
Kreminna
Lysychansk
Lysychansk
Sievierodonetsk
Sievierodonetsk
Rubizhne
Rubizhne
Novodruzhesk
Novodruzhesk
Kramatorsk
Kramatorsk
Bakhmut
Bakhmut
Soledar
Soledar
Siversk
Siversk
Lyman
Lyman
Slovyansk
Slovyansk
Kostiantynivka
Kostiantynivka
Druzhkivka
Druzhkivka
Kurakhove
Kurakhove
Vuhledar
Vuhledar
Velyka Novosilka
Velyka Novosilka
Hulyaipole
Hulyaipole
Orikhiv
Orikhiv
Polohy
Polohy
Rozivka
Rozivka
Bilmak
Bilmak
Tokmak
Tokmak
Molochansk
Molochansk
Melitopol
Melitopol
Yakymivka
Yakymivka
Prymorsk
Prymorsk
Berdyansk
Berdyansk
Borysivka
Borysivka
Mariupol
Mariupol
Manhush
Manhush
Novoazovsk
Novoazovsk
Bezimenne
Bezimenne
Yeysk
Yeysk
Shirochanka
Shirochanka
Dzhankoy
Dzhankoy
Kamenskoye
Kamenskoye
Rostov
Ростов
Taganrog
Таганрог
Azov
Azov
Krasnyi Desant
Krasnyi Desant
Starominskaya
Starominskaya
Kushchyovskaya
Kushchyovskaya
Kamchatskaya
Kamchatskaya

1) Я не розумію, чому рєзніков особисто не зателефонував Шойгу, щоб повідомити про "наступ". Бо інакше ж хуйлятки не встигнуть підготуватися до українського контрнаступу!

2) Скандал навколо єрмака влада вже вдруге намагається забовтати.

3) Зверніть увагу, як можна скасувати санкції "за потреби друзів із Німеччини". Які перед смертю ніяк не можуть надихатися.

4) Щодо скасування воєнного збору... Це стосується суто тих, хто безпосередньо перебуває на передовій.

Теми дайджесту

1) Українські артилеристи дуже успішно застосовують західні РСЗВ HIMARS.

2) Зеленський підписав закон про скасування воєнного збору для військовослужбовців.

1. Війна

1-1) Фронт

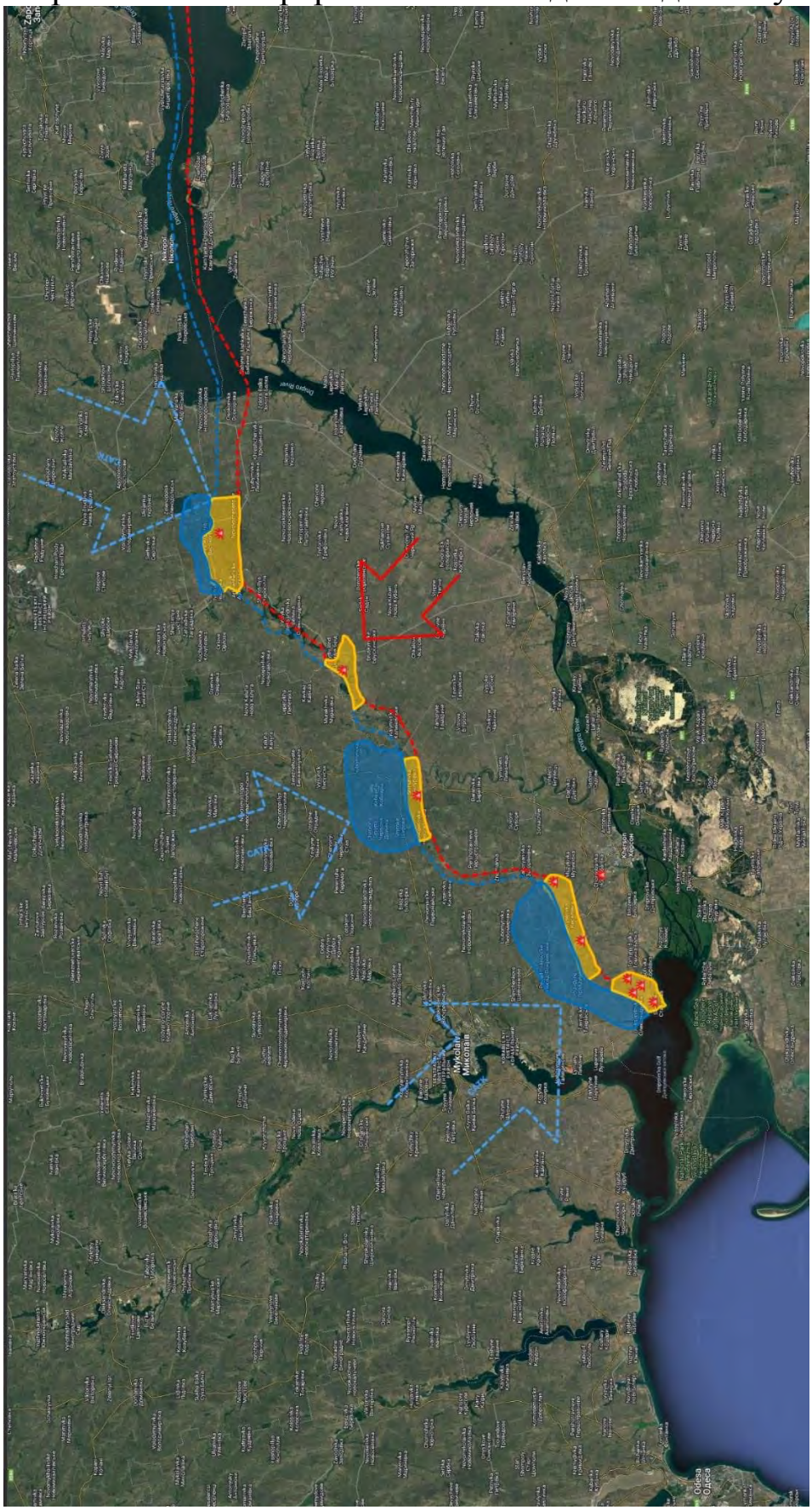
• Прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини знову було обстріляно з РСЗВ та важкої артилерії з території РФ.

• Російські війська рано вранці завдали ракетного удару по Харкову. Окупанти намагаються відтіснити підрозділи ЗСУ з Рубіжного на північному сході від обласного центру, які становлять загрозу великому залізничному вузлу Вовчанськ, яким іде постачання до передових ударних частин російської армії на Донбасі. Обстріляно населені пункти всією лінією фронту на півночі області.

• На південь від Ізюма окупанти не припиняють спроби просунутися в напрямку на Слов’янськ в околицях траси М-03 Харків – Довжанський та вздовж берега Сіверського Дінця. Атаки в Мазанівці та Краснопіллі було відбито, окупанти відступили, зазнавши втрат. Українські війська все ще тримають частину Богородичного. У районі Ізюма та Лимана сконцентровано велике військове угруповання російських військ, яке готове будь-якої миті розпочати наступ на Слов’янськ.

• У районі Сіверська російські війська після захоплення Білогорівки і далі атакують вздовж доріг на Слов’янськ та Бахмут, намагаючись зайняти панівні позиції.

• Тривають безперервні бої на південь від Бахмута, російське командування

кидає в бій свіжі підрозділи, щоби відрізати українські підрозділи, які закріпилися на Вуглегірській ТЕС.

• Українські війська відбили атаки на північ від Авдіївки – у Новоселівці Другій та на околиці Донецька – у Мар'їнці.

• У Запорізькій області лінія фронту не змінилася, хоча російські ЗМІ повідомили про атаки українських військ у районі Гуляйполя та підготовку там наступу.

• На схід від Херсонщини українські війська ведуть активні наступальні дії. Спроба російського командування ліквідувати український плацдарм на лівому березі Інгульця в районі Давидова Брода успіху не мала. На півночі області точаться бої місцевого значення в районі водосховища Криворізької ТЕС, під обстріл потрапили населені пункти на південь від Кривого Рогу.

• Міністр оборони Резніков повідомив про віддання наказу президентом Зеленським про звільнення півдня країни.

• Українська артилерія вже 3 доби завдає точних акцентованих ударів по складах боєприпасів та палива, а також місцях розташування пунктів управління в районі Херсона, на околицях Донецька та Горлівки, на північ від Луганська, а також в Ізюмі та на північному сході Харківщини. У російських ЗМІ пропагандисти влаштували істерику щодо точності влучання ракет РСЗВ HIMARS й вимагають від керівництва РФ вжити "адекватних заходів".

• За твердженням прессекретаря Повітряних сил Ігната, російська авіація вже 2,5 місяці не залітає до зони враження української системи ППО.

1-2) Тил

• Президент Зеленський підписав закон, що звільняє від сплати воєнного збору військовослужбовців, які безпосередньо беруть участь у воєнних діях.

• З 11 липня заборонено куріння електронних сигарет і кальянів у громадських місцях, закладах громадського харчування тощо.

2. Україна та світ

• Лідер французької ультраправої партії Ле Пен наполягає, що європейські санкції проти Росії є неефективними й лише призводять до різкого зростання інфляції в країні.

Колишній канцлер Німеччини Шредер, який очолює раду директорів "Північного потоку", не має наміру припиняти особисте спілкування з російським президентом Путіним. Співголова німецької Лівої партії Ширдеван виступив проти постачання зброї Україні, оскільки, на його думку, це спричинить ескалацію війни. Водночас він підтримав санкції проти Росії та

надання Україні статусу кандидата в члени ЄС. Міністр закордонних справ Бербок висловила жаль, що Захід не може допомогти Україні у воєнний спосіб, зокрема, створенням безпечних коридорів для евакуації цивільного населення та закриттям неба. Вона назвала "хорошою" зовнішньою політикою "збереження холоднокровності, навіть коли серце горить".

Єврокомісар із закордонних справ Боррель після завершення саміту "Великої двадцятки" заявив, що деякі лідери країн G20 утримуються від визнання Росії агресором, хоч і засуджують її напад на Україну. Більшість учасників саміту не мають бажання становитися на чийсь бік, оскільки це може зачепити їхні політичні чи економічні інтереси.

• Газпром оголосив про повне зупинення постачання газу до Європи обома нитками газогону "Північний потік" з 11 до 21 липня, "для проведення планових ремонтних робіт". Уряд Німеччини вважає за можливе невідновлення прокачування після завершення ремонту. Міністр енергетики Франції Ле Мер вважає, що Росія може повністю припинити постачання газу після ремонту газогону, тому країна має готуватися до подібного – "цілком реального" сценарію.

МЗС України висловило глибоке розчарування рішенням влади Канади повернути Газпрому з ремонту турбіну Siemens для помпи "Північного потоку". Рішення названо "підстроюванням санкцій під забаганки Росії".

3. Тренди

- Прессекретар Президента Нікіфоров назвав претензії конгресвумен Спартц до глави Офісу президента Єрмака "внутрішньою справою американського депутата та американського президента". За словами Никифорова, Спартц має оприлюднити свої звинувачення.

***

№ 317.

Плинский 2022-07-11

В ответ на закон об олигархах Ахметов сыграл очень красиво.

Я имею в виду его решение передать государству медиагруппу "Украина".

Со словами: "Вы придумали - вы теперь и мучайтесь" Ринат Леонидович подложил действующей власти громадную свинью.

Удержать крупнейший медиа холдинг на плаву, сохранить его лицо, а главное - найти в бюджете деньги на его содержание, во время войны - нереально.

А речь идет о сотнях миллионов гривен в месяц и коллектив из 4 000 человек.

Денег нет. Идей тоже. Медиарынка с рекламными бюджетами, с 24 февраля тоже.

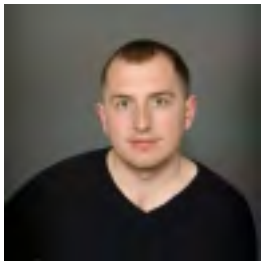
Вся эта империя непременно посыпется, но виноват в этом будет уже не Ахметов, а действующая власть. Потолок которой - это "Суспільне" и Серега Иванов в кулуарах Рады.

***

№ 318.

У Росії в п'ять разів більше артилерії, але в України тепер є MLRS, здатні бити в тил. Важка зброя НАТО може змінити війну

Володимир Даценко

Перевага ворога в артилерії – орієнтовно один до п’яти, за кількістю РСЗВ – щонайменше один до семи. Але цього звіра потрібно постійно годувати. Щодня Росія вистрілює по Україні до 2000 т боєприпасів.

Достатня кількість MLRS здатна знищити склади снарядів, зруйнувати забезпечення артилерії та деморалізувати росіян. Ці системи створені бити не по передовій, а глибоко в тил і точно в ціль.

Під час планування широкомасштабного вторгнення в Україну російське військове командування зробило ставку на прорив важких механізованих колон і стрімке захоплення міст. Результати ця тактика дала лише на півдні України та частково в Луганській і Харківській областях. Хоча формально, за підручником, тактика могла бути успішною. Якщо порахувати чисельність військ і кількість техніки на початок війни, співвідношення було не на користь України.

Але війна – це не просто додавання і віднімання арифметичних значень. Доки розвідка США на симуляторі розвитку воєнних подій отримувала стовідсоткову перемогу Росії за три – сім днів, армія РФ зазнавала неймовірних втрат, зав’язла на півночі і не змогла захопити жодне велике місто, крім Херсона.

За перший місяць війни Росія втратила більше танків, ніж зараз мають Британія, Франція і Німеччина разом узяті. Тактику блискавичних проривів було провалено.

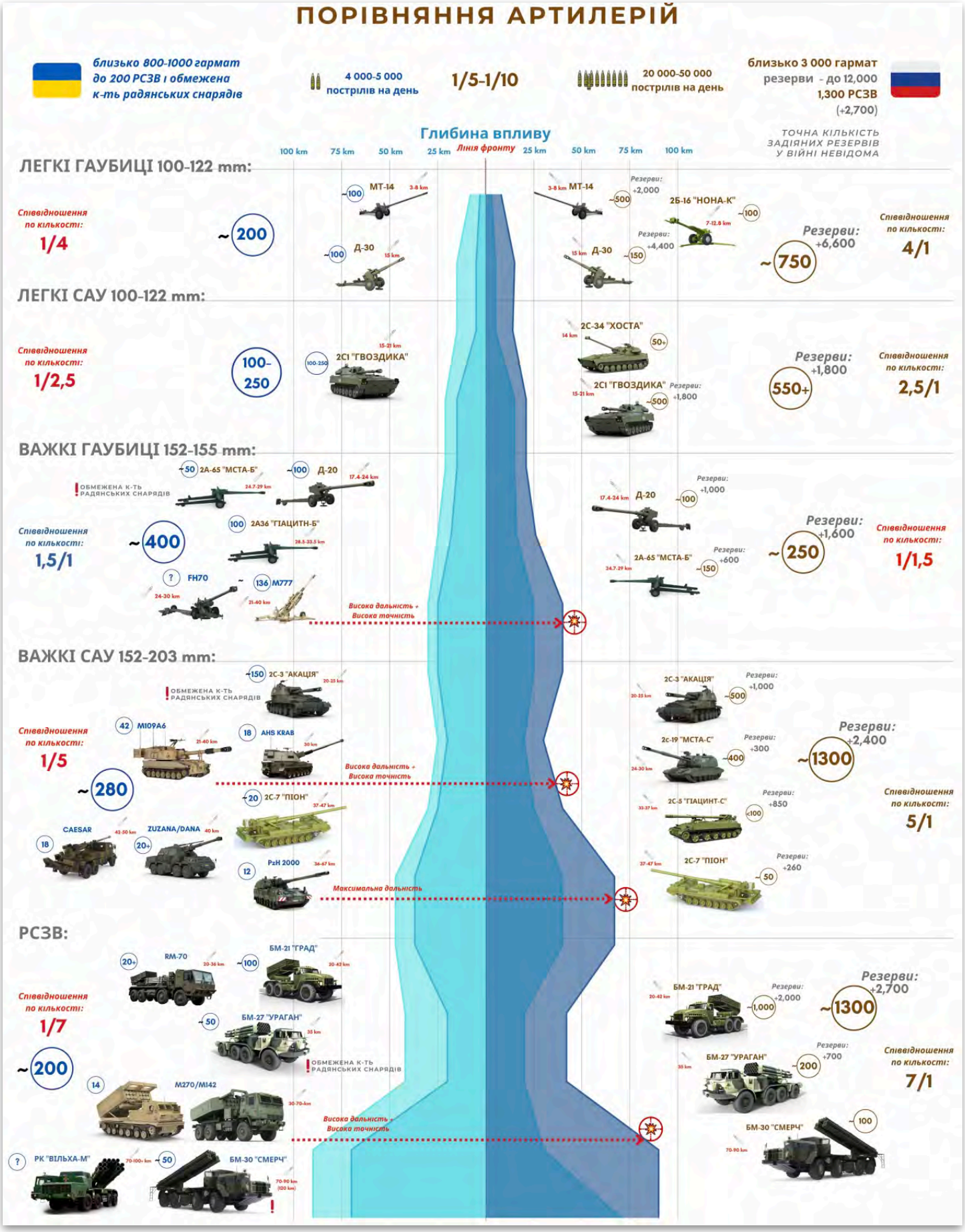
Друга фаза війни почалася з кардинальної зміни стратегії Росії. На перше місце було поставлено артилерію. Вогняний вал мав рухатися попереду військ, що наступають. Так само колись артилерія випалювала все перед радянською армією.

Радянські війська в 1944–1945 роках досягли показника близько 5 млн снарядів на місяць. Майже місяць тому з’явилися перші повідомлення, що

росіяни здійснюють до 50 000 пострілів на день зі своєї артилерії. Це близько 1,5 млн снарядів на місяць, і це вже співставно з масштабами Другої світової. Особливо якщо зважати, що лінія фронту зараз значно коротша, а артилерія

значно важча.

Російські війська буде дуже складно перемогти, якщо не виграти артилерійську битву. Війна під шквальним вогнем російських снарядів

дається Україні надто високою ціною. Щодня на українську землю падає до 2000 т боєприпасів. Вони розриваються, тисячі уламків розлітаються на сотні метрів, знищуючи все навкруги.

1. Скільки в Росії артилерії

Зазвичай ми чуємо інформацію про перевагу Росії в артилерії десять до одного. Але це не зовсім так. На початок війни на озброєнні військ РФ було близько 3500 гармат (гаубиці і самохідні артилерійські установки). Більшість з них легка артилерія калібром 100–122 мм.

ЗСУ мали на озброєнні втричі меншу кількість гармат, але переважно калібром 152 мм.

У перші місяці війни Україна втратила значну частину своєї вогневої потужності. За словами командувача логістики Сухопутних військ України Володимира Карпенка, ЗСУ втратили близько половини всіх своїх артилерійських систем. Скоріше за все, мається на увазі також те озброєння, яке довелося вилучити з бойових дій через відсутність боєприпасів і несправність. Адже це надто велика цифра для прямих бойових втрат.

Втім, навіть ту артилерію, яка лишалася, ЗСУ змушені використовувати дуже обмежено. Адже у світі немає великих запасів снарядів радянського калібру 152 мм. За винятком самої Росії.

Тож на кожен постріл ЗСУ припадало до 10 пострілів ворога. Українські степи вкрилися ковдрою воронок від розривів. Росія методично обстрілювала гектар за гектаром.

Україні немає сенсу намагатися довести кількість артилерії або кількість пострілів до показників РФ. По-перше, ворог має ще близько 12 000 артилерійських систем на резервних складах. Здебільшого це стара зброя, яка потребує ремонту або відновлення, але її дуже багато. По-друге, тактика вогняного валу надто витратна і неефективна.

Велике споживання снарядів означає, що Росія повинна зберігати значні запаси на невеликій відстані від лінії фронту, аби вчасно їх доправляти. А це велика і помітна ціль для ураження.

Велика кількість снарядів говорить про залежність Росії від залізничних шляхів і логістичних маршрутів. Будь-який збій у ланцюзі «залізниця – склад – вогнева позиція» може істотно вплинути на оперативну обстановку.

Російська артилерія – це великий голодний звір, якого треба постійно годувати. І якщо останній місяць ворог практично безкарно накопичував

велетенські склади боєприпасів на відстані 50–100 км від лінії фронту, то з появою навіть чотирьох HIMARS у ЗСУ ворог відчув значні проблеми. За останній тиждень були повідомлення про приблизно 10 великих цілей на окупованих територіях, знищених далекобійними системами, зокрема й американськими HIMARS.

2. Артилерія НАТО vs радянська артилерія

Натовська артилерія побудована за іншим принципом – її завданням є не знищення міст і переорювання сотень гектарів, а ефективність і удар на випередження.

Якщо у основної російської гаубиці «Мста-Б» максимальна дальність пострілу навіть із реактивним снарядом становить 29 км, то американські гаубиці М-777 здатні бити на 30–40 км. Причому на 40 км – високоточним керованим снарядом Excalibur.

У самохідних артилерійських установок (САУ) розрив ще більший. Типові радянські САУ «Мста-С» б'ють на ті самі 25–30 км. 2С-3 «Акація» – на 20–25 км. Максимальна дальність натовських САУ може перевищувати 40 км, а німецької Panzerhaubitze 2000 – 68 км.

Найдалекобійніші радянські САУ – 2С7 «Піон» калібром 203 мм і 2С5 «Гіацинт-С». Але їх було не так багато і вони достатньо повільні.

Натовська артилерія здатна «задавити» переважаючу за кількістю радянську артилерію, але її має бути достатньо, аби закрити всю лінію фронту.

Щоб закрити лінію фронту, потрібно близько 40 механізованих бригад, говорить бригадний генерал Володимир Карпенко. Для їх комплектації необхідно близько 2000 артилерійських систем. Наразі ЗСУ має приблизно 800 і гострий дефіцит калібру 152 мм. Де взяти таку кількість гаубиць і САУ – невідомо. Адже навіть США мають менше ствольної артилерії.

Для армій НАТО артилерійські системи не є головною одиницею зброї. Вони воюють у першу чергу ракетами, авіацією, далекобійними MLRS і лише потім артилерією, яка слугує радше прикриттям наземного контингенту, ніж вогневим засобом підтримки наступу.

Ускладнює ситуацію й те, що в червні різко скоротилися темпи постачання західної артилерії в Україну. Якщо за квітень – травень ми отримали понад 200 одиниць артилерійських систем, то у червні лише близько 50. За таких умов виграти пряму контрбатарейну боротьбу у нас не вийде. Можна спробувати закрити кілька напрямків, але не весь фронт. А отже, потрібна більш витончена тактика.

3. РСЗВ і MLRS – у чому різниця

Прочитавши про недалекобійність радянської артилерії, можна заперечити, що на дальність понад 30 км СРСР створив ціле сімейство реактивних систем залпового вогню (РСЗВ). Це справді так.

БМ-21 «Град» і БМ-27 «Ураган» можуть бити на 20–40 км. А БМ-30 «Смерч» і того більше – на 70–90 км (120 км максимальна можлива дальність).

У Росії близько 1000 РСЗВ і більше 2000 на зберіганні. Але радянські РСЗВ ще більш неточні, ніж радянська артилерія. Допустиме відхилення – 0,3–0,8% від дальності пострілу.

Одиночним пострілом з радянської РСЗВ майже неможливо влучити в ціль. Тому їх зазвичай використовують пакетами (залпом). Один залп з БМ-21 «Град» здатний випалити площу 145 000 кв. м, тобто близько 20 футбольних полів. «Ураган» знищує до 420 000 кв. м, а БМ-30 «Смерч» – до 670 000 кв. м. Це 50 і 80 футбольних полів відповідно.

Такою була логіка радянського озброєння – тотальне знищення замість одного влучного пострілу.

Цей недолік радянських РСЗВ у ЗСУ зрозуміли ще в 2014–2015 роках. Саме тому в 2016-му в Україні почали розробляти комплекс «Вільха». Це дуже глибока модернізація БМ-30 «Смерч», але замість неточних снарядів вона має зенітну керовану ракету із круговим відхиленням 10–30 м.

За публічними даними, Збройні сили, скоріше за все, не мали тієї кількості ракет, якої було б достатньо для настільки тривалої і масштабної війни. Станом на 2020 рік ЗСУ отримали тільки близько 100 ракет до цих комплексів, ще 100 ракет у 2021 році.

Було лише одне повідомлення в перші дні війни, що комплекси «Вільха» знищили 50-ту ціль, після цього інформація про бойове застосування української розробки не з’являлася.

Україна не мала значних запасів ракет і до радянських РСЗВ. Саме тому виникла потреба терміново переходити на натовські MLRS, хоча західні партнери були не в захваті від цього. Тривалий час вони вагалися, чи не призведе надання Україні MLRS до прямої конфронтації з Росією. Також США остерігалися того, що системи потраплять до рук росіян. Це більш сучасна зброя, ніж гаубиці, в них є певні технологічні секрети, які США намагаються зберегти в таємниці.

Наприкінці червня вагання завершилися постачанням перших чотирьох комплексів, що одразу позначилося сплеском активності ЗСУ. Загалом нам обіцяють надати вісім систем HIMARS і дев’ять M270.

Порівнювати американські MLRS типу HIMARS або M270 з радянськими РСЗВ не має сенсу – це принципово інша зброя. І річ не в тім, що вона значно точніша. Її логіка інакша.

Сучасні MLRS забезпечують майже гарантоване влучання в будь-яку ціль розміром більше 10 м на відстані понад 70 км. Одним залпом система може знищити шість або 12 окремих цілей, залежно від типу установки. При цьому жоден сторонній об’єкт не постраждає. Як це можна порівнювати з пакетними обстрілами по площі?

4. Чи можна виграти артилерійську війну західними MLRS

Основне слабке місце російської артилерійської машини – забезпечення. Оскільки вона поглинає боєприпаси шаленими темпами, необхідно організовувати безперебійне масоване постачання. Потрібні великі польові склади недалеко від лінії фронту, захищені логістичні маршрути, надійне залізничне з’єднання з тилом.

Якщо Україна отримає достатньо MLRS, їхнім завданням буде не стільки пряма контрбатарейна боротьба, скільки боротьба із забезпеченням артилерії ворога. Кожен вражений склад боєприпасів – це десятки тисяч снарядів, це голод ворожої артилерійської машини.

Ще один фактор впливу MLRS – деморалізація ворога. Ці системи створені бити не по передовій, а глибоко в тил і точно в ціль.

У травні – червні російські війська відчували себе безпечно і розкуто вже на відстані 30–40 км від лінії фронту. За таких обставин середньостатистична російська БТГ (батальйонно-тактична група) відчувала реальну загрозу лише під час виконання бойових завдань. При цьому на сході російське командування на штурми намагалося кидати сили сепаратистських підрозділів з ОРДЛО, а вже потім кадрову армію РФ.

Ефективна зброя середньої дальності змінює правила гри. Те, що ще вчора було умовним тилом, тепер передова. Зона відносної безпеки переміщується на відстань до 70 км від лінії фронту. А так далеко відводити війська щоразу не вийде. Тобто та сама середньостатистична російська БТГ весь час перебування на території України почуватиметься в небезпеці. Сам факт перетину кордону неминуче означатиме загрозу загибелі. Все питання лише в

тому, чи дадуть нам достатньо швидко необхідну кількість MLRS і боєприпасів до них.

Скільки потрібно таких систем? Це питання без очевидної відповіді. Кількість MLRS має бути достатньою, аби закривати всі напрямки і оперативно знищувати всі виявлені цілі. Причому що більше західних MLRS і боєприпасів до них буде у ЗСУ, то ширшим стає поняття «ціль». Якщо їх буде небагато, то ціллю будуть великі і важливі об'єкти (склади, штаби і командні пункти). Якщо їх буде більше, то ціллю можуть бути менш важливі, але небезпечні об'єкти (ворожа бронетехніка, артилерія і жива сила).

5. Розстановка сил на фронті

Росія має очевидну перевагу в кількості зброї на полі бою. Перевага ворога в артилерії – орієнтовно один до чотирьох, або один до п'яти, за кількістю РСЗВ – щонайменше один до семи. Тобто це перевага на порядок.

Проте натовське озброєння ЗСУ має більшу дальність і точність та значно кращі характеристики. Ця зброя дає можливість вражати цілі на великій відстані зі значно меншою витратою боєприпасів. Проте поки що якісної переваги недостатньо, аби компенсувати перевагу ворога у кількості.

Головні сподівання в тому, що в липні відбудеться прорив у темпах поставок західної зброї. Що принаймні до середини липня ми отримаємо решту з 13 обіцяних систем MLRS, а до кінця місяця – ще 10–20 одиниць. Боєприпаси до них також мають постачатися в достатній кількості.

Україна має отримати ще певну кількість легких гаубиць калібром 105 мм і, можливо, кілька десятків артилерійських систем калібром 155 мм.

Можна очікувати повноцінного ленд-лізу, але проблема в тому, що кожен день домінування ворожої артилерії обходиться нам надто великою ціною. Що швидше Захід перейде до масових поставок артилерійських систем, то краще.

6. Воює не зброя, а люди

В оглядах західних військових аналітиків часто можна зустріти твердження, що в України одна з найкращих артилерій у світі. За вісім років війни ЗСУ побудували просту і ефективну систему розвідки, координації та коригування артилерії (система «Кропива»). Наші артилеристи вдосконалювали свою майстерність і швидкість.

Західні військові аналітики часто дивуються ефективності своєї ж зброї в руках ЗСУ. HIMARS і M777 роками воювали в різних військових конфліктах на Близькому Сході, але ніколи не викликали такого резонансу. Вони не

сприймалися як настільки грізна зброя. Україна дала привід французам пишатися своїми установками CEASAR.

ЗСУ продемонстрували неймовірну ефективність розвідки, стратегії і якості використання зброї. Маючи обмежені ресурси, вони були перетворені на результат, якого ніхто не очікував від України. Це саме той фактор, який не здатний прорахувати жоден симулятор розвідки США. Він здатен забезпечити перемогу України.

***

№ 319.

Що робити з ядерною країною, яка поводиться як шизофренік. Інтерв'ю з Пітером Померанцевим

МИХАЙЛО КРИГЕЛЬ, РОМАН РОМАНЮК — ВІВТОРОК, 12 ЛИПНЯ 2022, 05:30

Михайло Кригель, Роман Романюк, УП

Усі фото: Дмитро Ларін

1) **Чому західні лідери завзято намагаються зберегти те, чого немає, – "обличчя Путіна"?**

2) **Що робити з країною, котра поводиться як терорист, який захопив ядерну зброю?**

3) **Як десятки мільйонів людей можуть одночасно збожеволіти?**

4) **Чи бувають "хороші росіяни", і чи можуть вони допомогти у війні з путінською Росією?**

Ці питання можна ставити собі так само нескінченно, як дивитися на вогонь чи воду.

А можна запитати того, хто бачить контексти, не завжди очевидні для тих, хто дев'ятий рік і п'ятий місяць живе під обстрілами "мижебратів".

Наприклад, у Пітера Померанцева, британського письменника та журналіста, старшого наукового співробітника SNF Agora Institute при Університеті Джона Гопкінса, дослідника технологій інформаційного впливу, автора книг "Нічого правдивого й усе можливо" та "Це не пропаганда. Подорож на війну проти реальності".

Пітер народився у Києві та провів тут перші дев'ять місяців життя. Його батько – письменник, журналіст та правозахисник Ігор Померанцев – 1978-го року разом із сім'єю емігрував із Союзу.

Наразі Пітер разом із колегами збирає свідчення очевидців та жертв російських злочинів в Україні. "Ми повинні показувати системність злочинів Росії, пов'язувати їх із подібними у Сирії, Чечні та у всьому світі", – каже він.

В інтерв'ю "Українській правді" Пітер Померанцев розповів про те, чому необхідний не лише військовий, а й інформаційний "Рамштайн", про підвал радянського минулого, куди Росія намагається загнати Україну, та про модель захисту без'ядерних країн від "шизиків з ядерною зброєю".

1. "За кілька років Україну потрібно впровадити у систему міжнародних договорів безпеки"

– Згідно з політичною стратегією *«madman theory»* – теорії безумства, потрібно поводитися так, щоб переконати країну-противника в тому, що ти божевільний і готовий на все. Почавши війну, Путін саме так поводиться?

– Це класична стратегія. Те саме Путін робив 2014-го. І Трамп так любив робити.

Але у випадку з Путіним не йдеться про те, щоб зображати божевільного для досягнення своїх цілей. Це вже історія не про раціональний інтерес та

розрахунок варіантів. Вони вже давно не живуть у світі раціо, якщо припустити, що хоч колись жили.

Але тут важливо ще ось що. Коли вони почали погрожувати застосувати ядерну зброю, їм, мабуть, надіслали сигнал про те, що, коли й далі гратимуться з цим, у відповідь отримають те й те. І сигнал був переконливий, бо зараз про ядерний удар вони вже не говорять. Мабуть, є якісь червоні лінії, якими, незважаючи ні на що, йде комунікація Росії та США.

– Дегуманізація росіян в Україні – очевидний наслідок їхніх дій зі зброєю у руках. Дегуманізація українців у Росії – феномен чисто медійний, результат пропаганди. Чи можна вплинути на окуповану телевізором свідомість росіян якимись іншими інструментами, крім зброї та ЗСУ?

– Зараз актуальна не "деокупація мізків" усіх росіян, а конкретні інформаційні операції, які б дозволили відокремити хоча б частину населення від кремлівської пропаганди. У широкому розумінні від того традиційного стану російської людини, коли вона або почувається приниженою – Заходом, світом, історією, або сама принижує. Причому часто обидва ці стани вона переживає одночасно. Я не психоаналітик, але це дуже схоже на садомазохістські ігри.

Коли під час Другої світової війни англійці та американці боролися з нацистською пропагандою, вони паралельно працювали у кількох напрямках і для різних аудиторій. І деморалізували військових, щоб ті здавались у полон. І в той же час було високочоле BBC німецькою, де Томас Манн розповідав про Німеччину майбутнього без нацизму.

У Німеччині та Японії проходила системна "деокупація мізків", але вже після їхньої поразки. Історично спочатку йде капітуляція, а потім уже перебудова мізків.

– Чи є на Заході розуміння, який кінець війни стане поразкою Росії?

– Можуть бути різні конфігурації поразки Росії у цій війні. Але поки що це на Заході навіть не обговорюється всерйоз. Досі домінує «псевдовибір» – чи Путін, чи повний розвал країни із непередбачуваними для світу наслідками. Чи сильний центр, чи ядерна зброя розповзається і опиняється в руках ісламістів. Це повний абсурд – між крайнощами є мільйон варіантів. Але у Вашингтоні слова "політичні зміни в Росії" краще не вимовляти. Це всіх лякає.

Росія – країна-загроза, країна-проблема, яка тримає всіх у заручниках. Потрібно спочатку зробити так, щоби мінімізувати ці загрози. А тоді вже думати далі.

Зрозуміло, що в Україні хочуть повного винищення Росії завтра. Я теж хотів би, щоб там усе розвалилося, щоб Кремль став музеєм тортур, мавзолею більше не було, а Росія сама відмовилася від ядерної зброї.

Звісно, ми можемо про це мріяти. Але більш реалістичний варіант – довести їх до внутрішньополітичної кризи еліт, і за кілька років, доки вони розбиратимуться із санкціями, з тим, кого видавати Заходу як воєнних злочинців, і які репарації платити Україні, вписати Україну в міжнародну систему безпеки. Зробити те, що раніше зробили Естонія, Польща та інші країни.

Це може бути недостатньо амбітним, але це більш реалістичний сценарій, ніж підписання в Кремлі акту капітуляції Росії.

2. "Все як у голлівудському бойовику, де терористи захопили ядерну зброю"

– Складається відчуття, що стратегія Заходу у тому, щоб не дати Україні ні програти, ні перемогти у цій війні, оскільки те й інше пов'язане із "ризиками ескалації". Звідси й бажання "зберегти обличчя Путіна". Чи так це?

– Якщо дивитися на це з України, можливо все виглядає саме так. Але насправді ніхто на Заході взагалі не мислить категоріями, про які ви говорите.

Рамки зовсім інші: коли ти маєш кризу за участі ядерної держави, найгірше, що може бути – це розростання конфлікту до Третьої світової війни. Це і є вихідною точкою: як зробити, щоб мінімізувати ризик конфлікту із застосуванням ядерної зброї. Це те, чого всіх західних політиків навчали в університетах: локалізувати конфлікти за участі ядерної держави.

Чи правильно це – я не знаю, але **це пріоритет першого порядку, розрахунок сценаріїв розвитку подій вибудовується саме навколо цього**.

– Однак про який раціональний розрахунок може йтися, коли стикаєшся з ірраціональною силою?

– Ось саме про це у Вашингтоні тільки зараз почали замислюватися: що робити з ядерною країною, яка поводиться як шизофренік.

Це нова та велика проблема для всіх. Всі існуючі теорії побудовані на тому, що ядерні наддержави мають певний рівень відповідальності. А тут усе, як у класичному сюжеті голлівудського бойовика, де терористи захопили ядерну зброю.

Це вже всі розуміють, але ще немає жодної теорії, яка пояснювала б, що з цим робити.

– Якщо розширити контексти, то війна, яку веде Росія в Україні, не лише про Росію та Україну. Вона про будь-яку країну, над якою немає парасольки НАТО, натомість є агресивні сусіди з ядерною зброєю. Наприклад, про Китай та Тайвань. Як захистити такі країни?

– Показово, що такі країни зайняли дуже проукраїнську позицію. Наприклад, в Австралії в якийсь момент зрозуміли, що це схоже на їхню ситуацію з Китаєм.

Правда в тому, що **ніколи не буде прямої військової реакції на агресію ядерної держави**. Але якщо така країна знає, що у відповідь на її військову агресію буде жахливий удар по її економіці, буде постачання зброї, те, що ми бачимо зараз в Україні, **можливо, з'являться якісь гальма**.

Якби Росія знала, що ця війна їй стільки коштуватиме, не впевнений, що вона її почала б. Вони думали, що все зійде з рук, як завжди.

Можливо, зараз в Україні закладається якась модель майбутнього. Це не зовсім гарантія безпеки, але точно стримуючий фактор.

– В цьому контексті є питання, яке хвилює багатьох: чи не вплине відставка Бориса Джонсона на ставлення Великобританії до війни в Україні, а головне – на допомогу зброєю?

– **Англія має стабільний принцип – не любити Росію.** Така позиція була з 19 століття: Британія – це ліберальна імперія, а Росія – це автократія. І Росія – та сила, якій ми завжди протистояли.

Нічого не зміниться й надалі. Можливо, трохи знизиться риторика. Можливо, вона стане ближчою до європейської та американської, але не факт, що це гірше для України.

3. "Потрібен ще один Рамштайн, тільки не про зброю, а інформаційний"

– Схоже, російська пропаганда сьогодні переорієнтувалася на внутрішню аудиторію, здатну повірити у секретні лабораторії біологічної зброї з птахами, кажанами та комарами, бойові наркотики. Що зараз відбувається у світі із тими, хто закликав «зрозуміти Путіна»?

– По-перше, **це не зовсім так**. Російська пропаганда сьогодні ефективно працює у країнах, які для них важливі, і за великим рахунком там перемагає –

у Латинській Америці, Азії, Африці, на Близькому Сході. України, за рідкісним винятком, там взагалі не видно, і жодного розуміння України там також немає. Натомість для багатьох із цих країн, якщо Америка чи Британія допомагає Україні, це як диявол допомагає.

Щодо Європи, найзапекліші пропутінські політики тут завжди були на межі – крайні праві та крайні ліві. **Близькість до Путіна стала ризиком**. Вважається, що саме близькість Ле Пен до Путіна допомогла Макрону перемогти на виборах.

Наразі Кремль активно просуває в Європі мейнстримні наративи, розраховані на обивателя. Типу, *"навіщо вам далі допомагати Україні, якщо через неї ви маєте високі ціни на газ?", "ціни впадуть, якщо не буде війни", "ціни впадуть, якщо не буде санкцій"*.

Це працює, бо апелює не до абстрактних цінностей, а до шкурних інтересів. Мета всього цього зрозуміла – **схилити Україну до миру на невигідних умовах**.

– В одному зі своїх текстів для The Guardian ви запитуєте: "Яке підвищення цін на газ люди готові витерпіти, перш ніж заплющать очі на злочини Путіна проти людяності?" У вас є відповідь на це запитання?

– Я переконаний, що ***треба*** взагалі різко ***змінювати структуру та рамку комунікації***. Говорити про те, що Європа, яка підсіла на російський газ, **є жертвою в цих аб'юзивних відносинах з Росією**. І вихід один – якнайшвидше закінчити ці відносини. Це буде складно, це буде дорого, але це необхідно зробити.

***

Аб'юзивні стосунки (англ. *abusive relationships*), також **насильницькі**, **жорстокі стосунки** — взаємини, в яких одна людина (**аб'юзер, агресор, насильник, кривдник**) шляхом насильства (фізичного, сексуального, психологічного чи економічного) порушує особисті кордони іншої (**постраждалої** або **жертви**) з метою придушення волі та підкорення. Це жорстокі у спілкуванні та діях стосунки приниження між «тираном» і «жертвою», з постійними маніпуляціями грошима, шантажем, погрозами, фізичною агресією та моральним знущанням. У такому типі стосунків (на відміну від співзалежних чи трикутника Карпмана) жертва й агресор не міняються місцями і жертва з ряду причин не може вийти з них. Аб'юзивні стосунки є основою домашнього насильства, та можуть існувати в будь-яких інших міжособистісних зв'язках[3]. Більшість аб'юзерів складають чоловіки (як і в контексті гендерного насильства), хоча аб'юзити може людина будь-якої статі. Чоловіки-аб'юзери також частіше застосовують фізичне та сексуальне насильство[4], на відміну від жінок.

***

Якщо продовжувати все будувати на емпатії та на тому, що треба «затягнути паски», Україна програє. Якщо ставити на одну чашу терезів емпатію, а на іншу – шкурний інтерес західного обивателя, тут без варіантів.

Шкурний інтерес переможе раніше чи пізніше. Люди вважають, що вони вже допомогли Україні, вже потерпіли, зробили добру справу… Скільки можна?

– Хто має ставити ці нові рамки комунікації?

– Сьогодні наративи не створюють троє людей та два телеканали. Ми живемо у світі, де це роблять і держави, і громадянське суспільство, і окремі люди.

Це має бути абсолютно нова форма партнерства. Як Рамштайн, лише не про зброю, а інформаційний. Звісно, **українці мають бути у центрі цього**. Але треба збирати партнерів, здатних вирішувати конкретні завдання у конкретних країнах.

Україна, звісно, має відігравати позитивну роль. Але в якихось випадках, як із тією ж Угорщиною, хтось має взяти на себе й жорстку роль.

Наприклад,

> *- якщо Україна вибудовує відносини з Орбаном через, не знаю, допомогу угорській меншості в країні, то Польща, Чехія та Словаччина кажуть йому: "Ти опинишся в ізоляції в ЄС, якщо й надалі допомагатимеш Путіну в цьому конфлікті".*
>
> *А журналісти паралельно роблять сильні розслідування про людей у Центральній Європі, у тій самій Угорщині, які проти санкцій. Кожен вирішує своє завдання, але мета одна – щоб умовна Угорщина змінила свою дуже неприємну позицію у цій війні.*

4. "Росія хоче всіх затягнути у своє внутрішнє пекло"

– Ви – автор книги про те, як працювала російська пропаганда у другій половині 2000-х. Що змінилося в ній відтоді?

– З 2014 року вся пропаганда сконцентрувалася на механізмі ***садомазохізму***, про який я вже говорив. Там уже немає інтелектуальних ігор, двадцяти різних наративів. **Зараз це просто фіксація агресивних, але ефективних прийомів, що повторюються до нескінченності.**

Класична нацистська модель ідентифікації людини з державою за допомогою найпростіших важелів. Вони **навіть не намагаються грати з ідеями чи смислами**. Нічого немає, окрім цих вічних камер ***садомазохізму***.

Вони втягують себе та інших у ці кошмарні перформанси минулого. Відтворюють камери тортур, які мають нагадувати радянське минуле. Ви з нами назавжди у жахливому підвалі радянських травм. Ми вас не відпустимо, переодягайтесь у радянські архетипи і давайте будемо один одного катувати. Чистий доктор Фройд.

Можливо, головна метафора цієї війни – «***підвали***». Вони заганяють людей у підвали і в прямому значенні, і в метафоричному. У підвали їхньої свідомості та їхніх травм. А там на стінах розвішано речі з радянського минулого – депортації, розстріли, жахливий повтор радянського минулого. **Росія хоче всіх затягнути в це своє *внутрішнє пекло*.**

– Країни антигітлерівської коаліції використовували для пропаганди та контрпропаганди "добрих німців", противників режиму Гітлера, яким вдалося втекти з Німеччини. В Україні зараз обговорюють, як у боротьбі з Росією можуть допомогти «хороші росіяни», і чи потрібно роздавати їм українські паспорти. Що ви думаєте про це?

– На початку Другої світової в Англії робили ставку на "хороших німців", сподіваючись, що вони допоможуть позбутися Гітлера. Тому що ця ставка спрацювала в Першій світовій, коли в Німеччині почалася революція. Але вже до 1941 року стало зрозуміло, що **вдруге це неможливо**.

"Ліберальний російський сегмент", як вони самі себе позначають, може зіграти якусь позитивну роль, якщо все перейде у фазу затяжної холодної війни. Але зараз посеред гарячої війни не думаю, що це допоможе її виграти.

У цьому плані зараз корисніше працювати не з лібералами, що виїхали з Росії, а з якимось журналістом із Краснодара, з бурятом, що розуміє реальну ситуацію в регіоні, з людиною з психологічної служби в Росгвардії, з корумпованим гебістом, який хоче перебігти зі своїх корисливих цілей тощо.

Невзоров може бути чимось корисним для України. Хоча не такою мірою, як Пугачова. В Англії є королева, яка поєднує собою час. Для росіян це Пугачова.

Союз впав, з'явилася інша країна, була демократія, тепер нацизм, але завжди є Пугачова – те, що збирає час та ідентичність. Вона поїхала з Росії і поки тихо поводиться, але, якби заговорила, це реально була б психологічна суперзброя.

– Війна з Росією потребує консолідації в Україні. У тому числі медійної. У тому числі, пов'язаної з *цензурою* та самоцензурою. Як при цьому не скотитись у диктатуру?

– Такі самі питання ставила перед собою BBC під час Другої світової війни. Тоді теж була цензура, була державна структура, яка намагалася за всім цим стежити.

Але суть не в цьому.

А в тому, що **десь у 1940-му році ухвалили складне рішення**: щоб **зберегти довіру населення**, BBC розповідатиме про втрати Великобританії у війні. Це було дуже ризиковано та небезпечно для підтримки бойового духу, але вирішили так. І через це **кредит довіри зберігся**.

Під час війни особливо важливо, щоб країна синхронізувалася, щоб військові та цивільні дихали злагоджено. І є ризик, що солдати бачать одну реальність, а медіа показують іншу.

Тому **потрібно шукати баланс**. З одного боку, підтримувати єдність та бойовий дух, з іншого – залишатися чесними зі своїми читачами чи глядачами. **Якщо цього балансу немає, є ризик втратити реальність.** Якщо солдати бачать, що суспільство не розуміє, що відбувається на фронті, починається ***фрагментація реальності***.

Це дуже тонка річ і дуже складна, я не заздрю людям, які мають ухвалювати рішення, про що зараз треба говорити, а про що мовчати. Але самокритичність та чесність обов'язкові.

– Ви зараз займаєтеся в Україні проектом із документації злочинів Росії. Це спроба не повторити досвід війни в Сирії, яка швидко пішла з порядку денного світових медіа?

– Не лише у Сирії, а й у Боснії. Мета полягає в тому, щоб думати на крок уперед. Що буде за рік, коли CNN втомиться від цієї історії.

Наша фішка в тому, що ми **координуємо роботу юристів та журналістів, *які рідко працюють разом***.

> Журналісти часто першими приїжджають на місце злочину та збирають класний матеріал, але його потім не можна використовувати у судах. Так було у Боснії: журналісти робили інтерв'ю з жінками – жертвами зґвалтувань, але вони так формулювали питання, що юристи потім не могли працювати із цим матеріалом. Звичайно, це різні професії, але потрібні мінімальні стандарти, щоб вони могли не заважати один одному.

Ще одна наша мета – показати ***системність злочинів*** Росії.

> Якщо ми робитимемо історію Маріуполя, вона буде разом з історією Грозного та Алеппо. Потрібно показати, що Росія робить це регулярно і системно, тож **так само *системно* потрібно і вирішувати цю проблему**.

***

№ 320.

Ніколов 2022-07-12

Аліса Юрченко мене буквально «розхімарсила» пару тижнів тому, коли розповіла про свою знахідку.

Виявляється, **Медведчук мав частку 20% у консорціумі ЄДАПС ЮСидоренка, який з часів Кучми мав державну монополію на паспорти, акцизні марки, водійські посвідчення**.

Причому мене завжди дивувало – як ЄДАПС за часів Януковича довго і потужно пручався спробам «регіоналів» прибрати його з потоків. Льовочкін навіть в морду від Шуфрича получив))) Бо куди ж ти посунеш кума Путєна, якого сам Янукович ссався.

Посунути ЄДАПС вдалось тільки після нападу Росії на Україну у 2014 році. Коли багато старих обязів перестали працювати.

І тим дивнішим виглядало повернення ЄДАПСу на українські потоки у 2021 році.

> І не тому, що **Офіс президента Єрмака дозволив повернення старих корумпантів на намолене місце у поліграфкомбінаті «Україна». Тупий продаж квиточка на *монополію* - якраз зрозумілий і звичний для корумпантів Єрмака.**

А ось **як ЄДАПСу минулої осені вдалось стати монопольним постачальником білоруської електроенергії в Україну – оце було прям біном Ньютона**.

Поки Аліса не знайшла Медведчука у анамнезі.

> Саме Медведчук в останні роки мав довіреність від Путєна на політичні контракти між Україною і Білоруссю. Тому хто як не він (чи його проксі Тарас Козак) міг вмовити Лукашенка викинути з теми державний

«Енергоатом» і віддати монополію приватній «прокладці». Докладніше про імпорт енергії з Білорусі тут

https://nashigroshi.org/2021/12/21/elektryka-z-bilorusi-pishla-cherez-prokladku-araba-z-yedapsivs-koi-struktury/

Я щиро сподіваюсь, що **роісянська піздота рано чи пізно буде випижжена з Банкової**. Хоча б для цього треба виграти війну проти Роіссі.

Відео про Медведчука і ЄДАПС тут https://www.youtube.com/watch?v=6Wm82wf-MAQ

***

Електрика з Білорусі пішла через «прокладку» араба з «ЄДАПСівської» структури

21.12.2021

Юрій Школяренко, «Наші гроші»

ТОВ «Трейденергоресурс» з 17 грудня стало найбільшим імпортером електроенергії з Білорусі. Про це свідчать дані ДП «Укренерго».

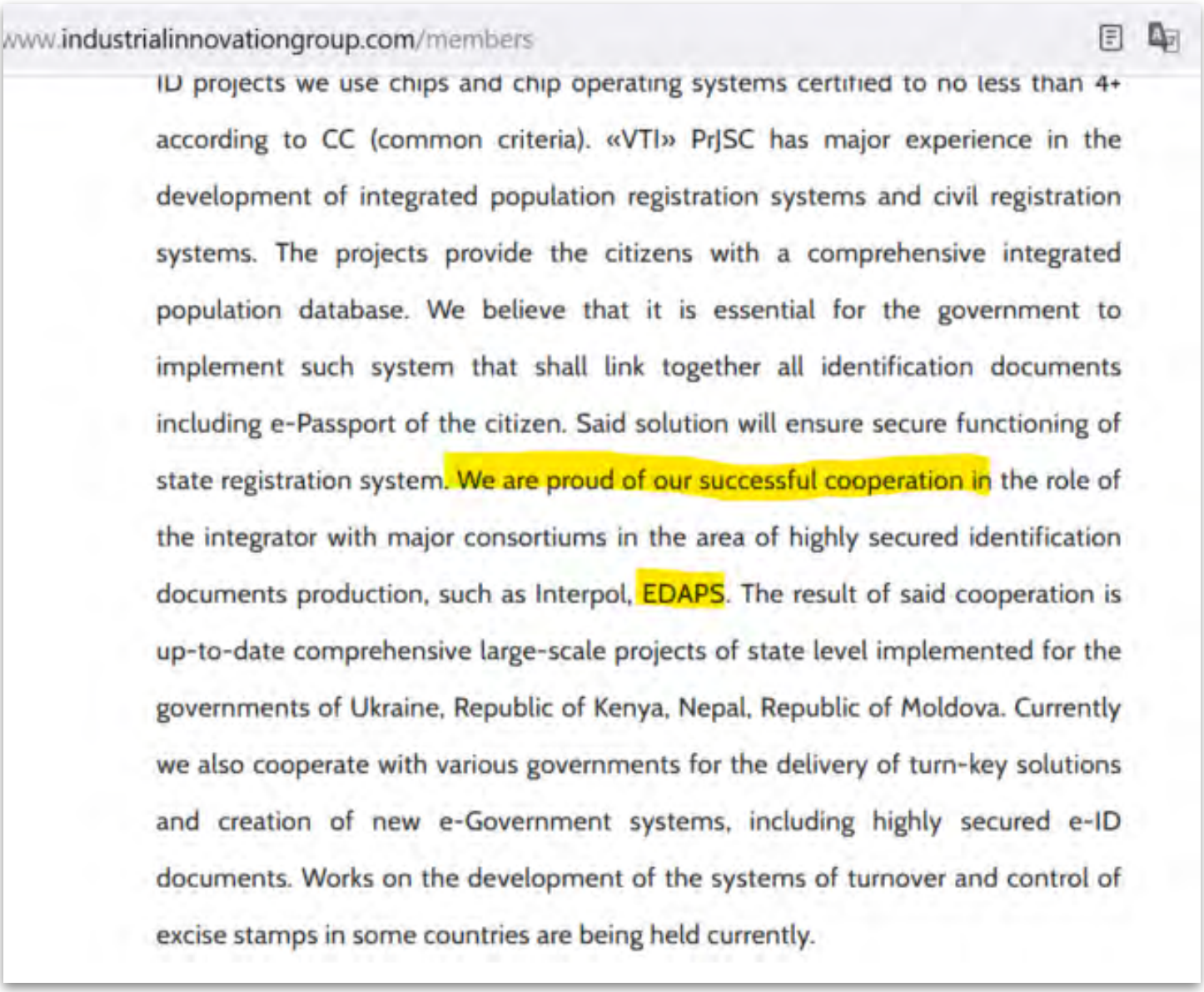
ТОВ «Трейденергоресурс» зареєстроване в Києві в листопаді 2019 року. Її засновником вказана компанія з Об'єднаних Арабських Еміратів «Vector Energy Innovation FZCO», власником якої записаний ***Таріям*** Матар Мохамед.

Саме ця арабська компанія фігурувала у схемі поставки білоруської енергії у листопаді. Тоді «Беленерго» продавало енергію «Вектор енерджі інновейшн FZCO», а «Вектор» вже українській фірмі ТОВ «Тет груп» Віталія ***Бутенка*** – колишнього топ-менеджера групи компанії «ДТЕК» Ріната Ахметова.

На початку грудня білоруський імпорт дуже сильно скоротився, а минулого тижня поновився у розмірі до 900 МВт*год.

Але замість «Тет груп» постачальником став вже «Трейденергоресурс», записаний на «Вектор енерджі».

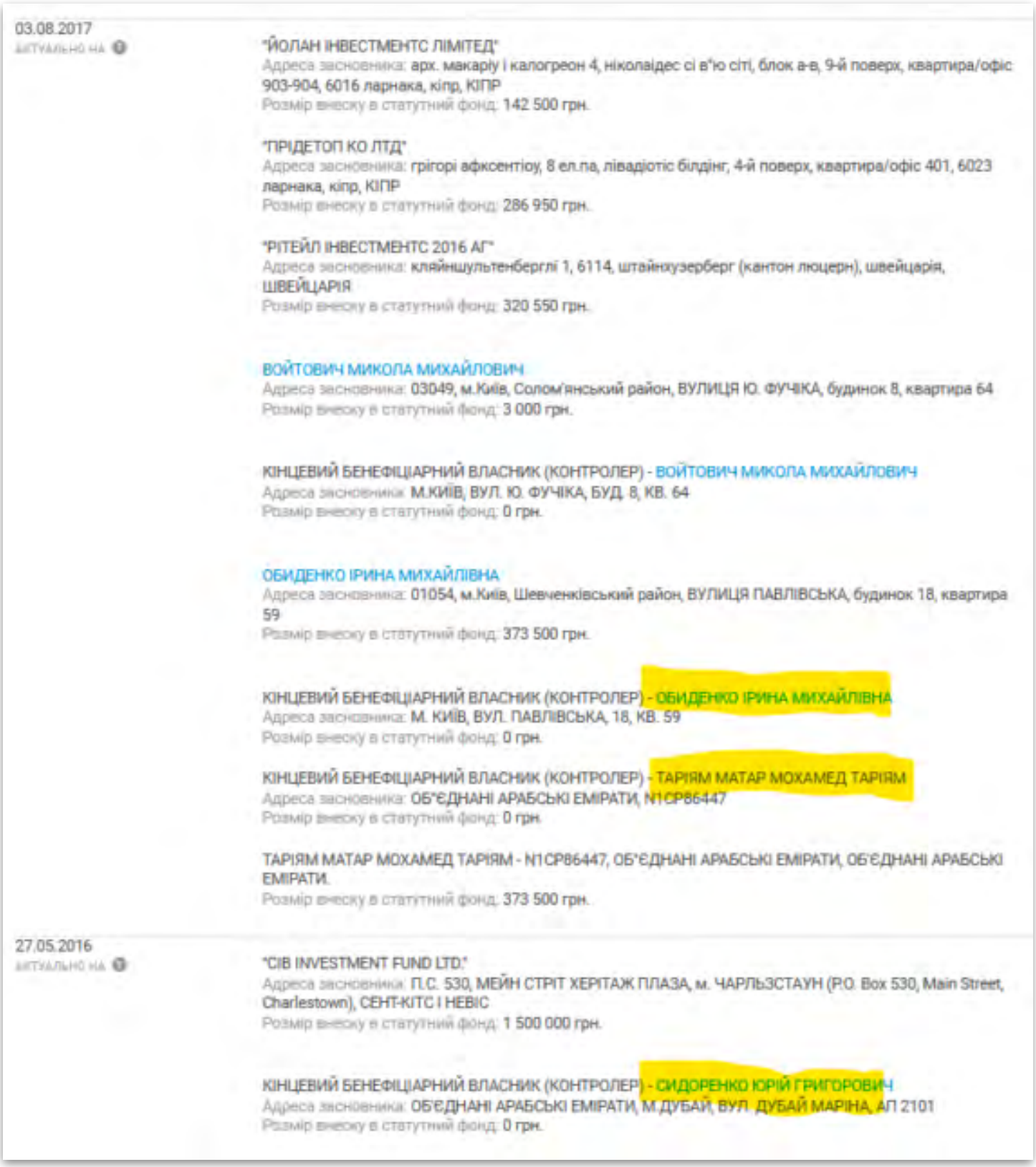
Тобто у ланцюжку поставок стало на одного посередника менше, та зв'язок з арабською фірмою став ще більш формальним.

Власником «Вектор енерджі» є араб ***Таріям*** Матар Мохамед.

> Він також відомий тим, що має чверть у статутному фонді ТОВ «Іноваційно-індустріальна група».

Про співпрацю є ЄДАПС фірма згадує в своїй візитівці. Директор «Іноваційно-індустріальної групи» Андрій ***Котул*** раніше очолював ТОВ «ЄДАПС-Принт».

При цьому ***Таріям*** став співласником «Іноваційно-індустріальної групи» у 2017 році разом з Іриною Обиденко та Миколою Войтовичем.

> Вони замінили у якості бенефіціаірів Юрія ***Сидоренка***, давно відомого як керівник консорціуму ЄДАПС.

За даними Михайла Бродського, патенти IIG залишились записаними на ***Сидоренка.***

Про свою зустріч із ***Таріямом*** як з власником групи IT-компаній «Industrial innovation group» (IIG) згадував голова парламентської фракції «Слуга народу» Давид ***Арахамія*** під час публічної підтримки ініціатив цієї фірми з реалізації проекту «Держава в смартфоні».

> ***Арахамія*** також є вихідцем з IT-бізнесу.

Директором «Трейденергоресурсу» є Микола ***Юрчак***.

> В його біографії сказано, що за часів ***Януковича*** Юрчак був менеджером з експорту в ТОВ «Хліб Інвестбуд», через яке оточення Юрія «Єнакієвського» Іванющенка та Миколи Присяжнюка проводило схеми з експорту державного зерна через приватні прокладки. В 2012-2018 роках він керував «Granum Trading LLC» нардепа «Батьківщини» Сергія ***Тарути***.

За даними видання «Латифундист», літом цього 2021 року ***Юрчак*** став менеджером групи компаній «Mimier Trade», що належить Артуру ***Гранцу***.

> «Міміер Холдинг Са» Гранца володіє ТОВ «Уяви!», що видає «Forbes-Україна». Гранц є давнім другом нардепа Андрія ***Іванчука*** із депутатської групи ***«Довіра»***, яка є неофіційним союзником ***Офісу президента*** в парламенті.

З біографії Гранца відомо, що він навчався і Мінську там мав паспорт громадянина республіки Білорусь. А свій бізнес починав в 90-х роках, зокрема, з постачання агропродукції в Україну з Білорусії. Потім перейшов до бізнесу на магазинах безмитної торгівлі. В Україну переїхав в 2006 році.

***

№ 321.

Ніколов 2022-07-11

Криворізький бізнесмен Караманіц увійшов до вузького кола підрядників, які потрапили на зустріч з Зеленським

11.07.2022

Замголови Офісу президента Кирил Тимошенко, президента Володимир Зеленський, міністр інфраструктури Олександр Кубраков на зустрічі 9 липня.

Президент України Володимир Зеленський зустрівся **9 липня** із представниками компаній-підрядників будівництва автомобільних доріг.

*«З представниками підрядників будівництва автошляхів обговорили особливості **відновлення інфраструктурних об'єктів** в умовах війни», – написав він у суботу в телеграм-каналі.*

Як повідомила пресслужба глави держави, президент наголосив на важливості реалізації ***плану***, який передбачає будівництво об'єктів інфраструктури відповідно до вимог воєнного часу.

«Сьогодні інфраструктура стає галуззю не комфорту, а необхідності і обороноздатності держави, тому що є і зброя, і зерно, і металургія. Тому щодо залізниці, доріг, мостів і тунелів, нам потрібно перейти до

максимально безпечного процесу, щоб ми були готові до будь-яких ударів ракет та блокувань», – сказав Зеленський.

Прес-служба не повідомила список учасників зустрічі. «Нашим грошам» вдалось ідентифікувати на відео представників відомих дорожніх компаній «Автомагістраль-Південь» Олександра Бойко, «Автострада» Максима Шкіля, «Онур» Емре Караахметоглу та «Рудомайн» Констянтина ***Караманіца***.

Зліва направо: замдиректора «Автомагістралі-Південь» Валерій Вакарчук та власник фірми Олександр Бойко, директор «Автостради» Анатолій Вакар та власник фірми Максим Шкіль, три представники турецького бізнесу з керівником «Онур конструкціон інтернешнл» Емре Караахметоглу, власник «Рудомайну» Костянтин Караманіц (у жовтій футболці).

Нагадаємо, «Автомагістраль-Південь», «Автострада» та «Онур» зайняли перші три місця по кількості підрядів «Великого будівництва» у 2021 році. На четвертій позиції був «Ростдорстрой» з групи одеського мера Генадія ***Труханова*** та депутата з його фракції Юрія ***Шумахера***.

Раніше у відкритих джерелах не було жодних даних про причестність ***Караманіца*** до дорожнього будівництва. Він відомий як власник компанії «Рудомайн» у Кривому Розі. Після обрання Володимира Зеленського президентом, Фонд держмайна віддав в оренду фірмі Караманіца гірничо-збагачувальний комбінат «Укрмеханобр».

Також ***Караманіц*** став власником місцевого футбольного клубу, який перейменували у «Кривбас». В рамках програми «Велике будівництво» цьому клубу коштом державного бюджету

реконструювали стадіон за 733 млн грн, прийнятний для участі у

Юрій Ніколов
Вчера в 08:55 ·

2022-07-11

9 липня КТимошенко і Кубраков влаштували Зеленському зустріч з підрядниками будівництва доріг. Фактично це був огляд сил напередодні «Великої відбудови», яку вирішили починати з доріг. І відбулась тектонічна подія. З картелю були тільки представники «Автомагістралі-Південь», «Автостради» та «Онуру». І з ними нове обличчя – Костянтин Караманіц. Він на фото праворуч, у жовтій футболці.

Раніше не було жодних даних про причетність Караманіца до ремонту доріг. Були дані про те, що це новий улюбленець влади, якому почало везти у бізнесі на батьківщині Зеленського у Кривому Розі. Рік тому Фонд держмайна віддав йому місцевий гірничо-збагачувальний кар'єр залізної руди.

Але є ще й такий нюанс. Саме Караманіцу довірили відроджувати місцевий футбольний клуб «Кривбас», і в рамках «Великого будівництва» замутили для нього реконструкцію стадіону за 730 мільйонів. І активну участь у цьому проекті взяв «Юзік» Корявченков – «слуга народа» з «95 кварталу», який уЗеленського якраз і відповідає за ситуацію у Кривому Розі. А брат Юзіка є власником щебневого кар'єру, який за два роки «Великого будівництва» загнав на дороги товару на 2 мільярди гривень.

Тобто виглядає так, що організатори «Великої відбудови» КТимошенко і Кубраков залишили кістяк картелю та включили до фаворитів бізнесмена з Кривого Рогу як новий елемент формули успіху.

Сподіваюсь, тепер ви зрозумієте, що старі списки олігархів треба викинути на смітник історії. Прямо зараз пишеться нова.

https://nashigroshi.org/.../kryvoriz-kyy-biznesmen.../

європейських турнірах.

У відродженні футбольного клубу «Кривбас» брав участь народний депутат від «Слуги народ» Юрій ***Корявченков***, який до виборів разом з Володимиром Зеленським грав у «Кварталі 95». Брат ***Корявченкова*** є власником «Рижівського гранітного кар'єру», за два роки «Великого будівництва» він без дозвільного документу продав щебню на будівництво доріг на 2 млрд грн.

***

Сімейний кар'єр кварталівця «Юзіка» за час «Великого будівництва» продав щебню на 2 мільярда

13.12.2021 // 1899 Переглядів

ПАТ «Рижівський гранітний кар'єр» в Полтавській області понад два роки працює без дозвільного документу – висновку з Оцінки впливу на довкілля. За цей час кар'єр поставив продукції на 1,93 млрд грн., його основна частка через фірми-прокладки пішла на «Велике будівництво».

Про це йдеться в програмі «Watchdogs. Розслідування» (телеканал «Прямий»).

Двоюрідний брат нардепа Юрія Корявченкова – Сергій, став головою правління ПАТ «Рижівський гранітний кар'єр» в 2017 році. А в 2019-му кар'єр суттєво збільшив обсяги виробництва, що співпало із запуском президентської програми «Велике будівництво».

Фото: Родина Корявченкових (зліва направо): Сергій, Юрій та дружина нардепа Тетяна

З 2019 року «РГК» продав продукції на 1,93 млрд грн. Половину всього видобутку викупили дві фірми – ТОВ «Кар-Гіл» та ТОВ «Брекстон», які є постачальниками щебню для турецької компанії «Онур», що входить до «дорожнього картелю».

«Кар-Гіл» та «Брекстон» напряму пов'язані з братами Корявченковими. Засновник криворізького «Брекстон» Сергій Доровський – давній бізнес-партнер Сергія Корявченкова та член наглядової ради «РГК».

«Кар-Гіл» із Горішніх Плавнів і ним керує Роман Варваров. На виборах він був уповноваженим партії «Слуга народу» по Дніпропетровській області, а потім став помічником нардепа «Юзіка» на громадських засадах. Зараз він бенефіціар однойменного ТОВ ««Рижівський гранітний кар'єр» через ТОВ «Техніка-2018».

Рижівський гранітний кар'єр в останні роки не тільки збільшив потужності, а і розширив свою площу в сторону дачного кооперативу, ставши його сусідом. Дачники скаржаться на шкідливі викиди та відсутність будь-якої реакції на дії підприємства з боку контролюючих органів.

Екоправозахниця Василина Нікульнікова стверджує, що останні два роки працівники Держекоінспекції не були допущені до перевірки «РГК» через нібито карантинні обмеження. Також екологи вказують, що з 2019 року кар'єр підвищив виробничі потужності та встановив джерела викидів, на які не отримав відповідних дозволів. А також не пройшов обов'язкової Оцінки впливу на довкілля і два роки працює без цього дозвільного документу.

В 1999 році «РГК» отримало спецдозвіл на видобуток граніту, дії якого вже за нового керівника Держгеонадр Романа Опімаха було продовжено до 2039 року. Але за обов'язкової виконання вимоги отримання висновку з ОВД.

***

№ 322.

Ахметов сдает лицензии на тв-частоты, а технические активы своих каналов переводит в Польшу

Куц 2022-07-12

По слухам, на чемоданах сидят и все его холдинги.

На деньги, заработанные в Украине, он планирует построить новый металлургический завод в Болгарии или Италии.

Уже не слышно о гуманитарных проектах на Донбассе. Может, потому что выборы теперь не скоро.

Так работает принцип саранчи.

> Саранча садится на зеленое поле и взлетает, когда поле становится черным.

Само решение отдать частоты не лишено элегантности: и в реестр олигархов не попадешь, и чемодан без ручки в виде фонда з/п на 4000 человек в государственной камера хранения оставляешь.

Я всегда говорил, что принцип, когда "элиты снимают ренту тут, а тратят "там", а население зарабатывает "там", а тратит тут", приведет нас к системной катастрофе.

Ахметов потерял свое индустриальное ядро в Мариуполе.

1) Донецко-Приднепровский экономический район размещения производительных сил разорван пополам,
2) логистика в южных портах нарушена,
3) технологические цепочки уголь-электроэнергмя-металл и уголь-кокс-металл в стадии распада.

А они являлись ключевыми в части холдинговой конкурентоспособности и основой модели добавочной стоимости

В зоне боевых действий крупнейший Авдеевский коксохим.

> Если его разрушат, остановятся все металлургические предприятия холдинга, что еще фунционируют.

Теперь ждем, когда Ахметов подарит государству тепловую генерацию,

> **ведь она тоже -"чемодан без ручки".**

Промпотребление электроэнергии сократилось, а тариф для бытовых потребителей зафиксирован.

Рынок стал неинтересен. Можно "дарить"...

Война - беспощадный деолигархизатор.

Она трансформирует суть экономических отношений в сторону огосударствления,

а на самом деле,

с риском трансформации модели распределения национального дохода в интересах политических элит, а не в пользу народа.

В отличие от миллионов украинцев, Ахметову есть куда ехать.

Самая дорогая квартира в Лондоне, дворец на юге Франции, особняк в Швейцарии. Суммарно, где-то на миллард долларов.

К сожалению подарки Ахметова Родине пока очень однобокие:

- ГОК-и он почему-то не спешит отдавать, надеясь сделать их сырьевой базой для своих новых заводов в Европе.

- Дешевое железорудное сырье станет для его производств в ЕС фактором базовой конкурентоспособности.

И вот здесь всем нам нужно проявить принципиальность.

Настало время национализировать те добывающие отрасли, которые не работают на внутреннюю переработку и потребление.

И формировать за счет сырьеых доходов национальный резервный фонд, о котором я пишу уже много лет.

Украина - единственная сырьевая страна, которая не создала свой резервный фонд.

За 30 лет могли накопить до 100 млрд. дол. в качестве резерва, но отдали свой ресурс олигархам.

За чечевичную социальную похлебку продали право первородства.

Право народа на недра своего государства.

Сейчас происходит своеобразное очищение.

Остаются в стране те, кто видит свое будущее здесь.

Уезжают остальные и они вряд ли могли стать драйверами изменеий в Украине.

Пожелаем им удачи в чужих краях.

А нам важно не повторить прежние ошибки.

Пусть Ахметов увозит свой "зоопарк" и каналы в Польшу.

Я не удивлюсь, если он там и партию создаст, рассчитанную на украинцев.

В общем, если в Польше был один олигарх Кульчик и тот умер, то Ахметов "идет к вам".

А Украине придется начинать с нуля.

И **создавать новую модель справедливого общества и и инклюзивного распределения национального дохода.**

Модель человекоцентричной, а не олигархоцентричной экономики.

***

№ 323.

Макроекономіка війни

Які принципи державної політики забезпечать максимальну стійкість економіки у воєнний час

Любомир Шавалюк, для "Хвилі"

2022-07-12

Війна триватиме довго.

Це твердження не втомлюються повторювати найвпливовіші люди світу. Один лише Генсек НАТО, Єнс Столтенберг, згадав його у своїх публічних виступах разів зо п’ять. І навіть якщо хтось у це не вірить, досі плекаючи рожеві мрії про швидке повернення у 23-є лютого, то, щоб реальність стала очевидною, досить врахувати три речі.

1) По-перше, аналіз цілей кремля в цій війні вказує на те, що росія битиметься до перемоги. З якої сторони не глянь. Для неї це єдиний шанс зачепити за останній вагон потяг часу, що стрімко відносить у небуття її «славетне» минуле. І зупинити її може лише воєнна поразка.

2) По-друге, ніхто у світі не готовий залізти у свою кишеню настільки глибоко, щоби санкційним зашморгом максимально пришвидшити поразку рф. Поки Європа відмовляється від російських енергоносіїв, кремль переорієнтовує їх постачання на ринки Азії. Як кажуть мудрі люди, від перестановки доданків сума не змінюється.

3) По-третє, світ уже готовий давати нам стільки зброї, щоб ми не зазнали швидкої поразки. Але не готовий дати її стільки, щоб ми швидко перемогли у воєнний спосіб. Світ боїться ядерних боєголовок. Він готовий чекати на виснаження росії, хоча, судячи із заяв ключових осіб, уявлення не має, скільки часу на це потрібно.

Тому для Заходу, який на сьогодні завдяки своїй величезній допомозі Україні має золотий голос, право останнього слова в цій війні, саме час (а не кількість жертв серед українців!!!) де-факто є ключовим показником ефективності в усій його підтримці. Якомога триваліший час війни, воєнної стійкості України, а водночас, на жаль, якомога більшої кількості втрат серед українців.

Отже, війна триватиме довго.

Навіть якби це було інакше, всі сфери суспільного та особистого життя в Україні повинні бути повністю готовими до затяжної війни, постійно перебувати в тонусі, щоб якомога наблизити перемогу.

Інакше,

- на якомусь етапі в Україні може відбутися внутрішній соціальний вибух, у разі якого від поразки нас не врятує ніхто.

За останні місяці про це було багато написано, але це здебільшого були теорія та пафос, а не практика, яка зараз на вагу золота.

Наслідок – усі «2500 експертів», які готували так званий ***«Національний план відновлення України»***, уже живуть у віртуальному світі перемоги, бо навіть не намагаються замислюватися над тим, яка економіка зробить її не віртуальною, а реальною. Вони думають, що досить Заходові постачати Україні необхідну кількість зброї та грошей – і ми виграємо цю війну. Але це зовсім не так!

У будь-якій війні економіка воюючої сторони – це базис, основа основ її боєздатності.

Як матеріальної, так і психологічної.

Навіть якщо Україну залити грошима і зброєю, то яким буде бойовий дух солдатів, якщо вони знатимуть, що їхні дружини сходять з розуму від

безробіття, що їхні родичі-підприємці втрачають гроші від свавілля митників і податківців або бізнес – від неадекватної економічної політики, що їхні діти не можуть учитися, бо вчителі повиїжджали, а підручників немає, бо держава не знайшла грошей, щоб їх надрукувати, що їхні батьки-пенсіонери не можуть купити необхідних ліків чи їжі, хоча справно отримують пенсію? За що їм воювати, коли надійно тримаючи оборону на воєнному фронті, вони бачитимуть, що влада зовсім не справляється з фронтом економічним? Зрештою, як ми відбудовуватимемо країну, якщо за довгі місяці війни звикнемо жити на зовнішню допомогу? Пошук відповідей на такі питання змушує замислюватися, як забезпечувати хай повільний, але розвиток української економіки вже зараз.

На п'ятий місяць війни вже є достатньо інформації, щоб правильно вибудовувати державну економічну політику, яка оптимізує стійкість народного господарства в умовах війни та його здатність працювати на перемогу.

Уже сформовані всі ключові економічні тенденції, відомі бюджети, доступна відповідна статистика, на якій можна побудувати аналіз.

Просто потрібно виконати домашню роботу

– зробити відповідні висновки та вжити правильних заходів економічної політики.

Це слід робити з урахуванням двох принципів, деталізованих нижче.

1) По-перше, **економічний кругообіг слід поділити на два кола, воєнне та цивільне**, тобто максимально відокремити грошові потоки, пов'язані з війною, в окрему систему, щоб вони не викривляли сигналів і стимулів цивільного кола.

2) По-друге, **цивільне коло економічного кругообігу повинне знаходитися в постійній і пружній макроекономічній рівновазі**. Без неї економіка не буде ні стійкою, ні динамічною, ні надійною опорою для армії.

1. Податково-бюджетна політика

На сьогодні в бюджетній сфері ми маємо

1) низькі бюджетні надходження, зумовлені економічним спадом,

2) високі видатки на оборону та безпеку,

3) значний дефіцит державного бюджету, **який значною мірою покривається шляхом друкування грошей**.

Ця ситуація нерівноважна.

За звичайних обставин вона була би вкрай загрозливою та неприйнятною для економіки.

Але суспільство тішить себе думкою, що це не надовго, й надіється на те, що фінансові вливання від Заходу ось-ось збільшаться до необхідних нам обсягів і нам вдасться вирішити всі свої проблеми за рахунок розвинутого світу. **Це хибний, а, можливо, катастрофічний підхід**. Скільки разів ми обпікалися, покладаючись на «авось», так нічого й не навчившись.

Податково-бюджетну політику слід будувати по-іншому.

Коли поглянути на зведений бюджет, то видатки на війну концентруються у двох статтях

1) - «оборона» та
2) - «громадський порядок, безпека та судова влада».

За даними Міністерства фінансів України (МФУ), у березні на них витратили 92 млрд грн, у квітні – 91 млрд грн, у травні – 135 млрд грн.

1) По-перше, навіть якщо взяти травневий показник за фіксованим курсом 29,25 грн за долар, то **на ведення війни Українській державі необхідно $4,6 млрд** (насправді менше, бо ринковий курс вищий та й частина цих видатків війни не стосується), **а не $5 млрд, як про це заявляли наші жадібні чиновники**. *Мабуть, почати треба з того, щоб у комунікаціях із західними партнерами навчитися говорити правду – тоді, можливо, нам легше даватимуть стільки грошей, скільки справді треба.*

2) По-друге, у порівнянні з витратами на війну дефіцит зведеного бюджету становив 80 млрд грн у березні, 84 млрд грн у квітні та 99 млрд грн у травні. Тобто всі три місяці війни, за які є статистика, дефіцит був менший за витрати на війну, помітно менший. Це означає, що якщо виокремити витрати на війну та дефіцит, який їх покриває, в окреме, воєнне коло обігу грошей, то залишок – **цивільна частина бюджету вийде профіцитною**. Профіцитний бюджет – це інструмент жорсткої податково-бюджетної політики, який застосовують тоді, коли потрібно «засушити» економіку, вивести її з фази перегріву. **Але ж економіка України потребує стимулювання, а не стримування!**

Тому **такі пропорції бюджету в даний момент принципово хибні, бо вбивають економічне зростання**.

3) По-третє, після травневого послаблення валютних обмежень, запроваджених НБУ на початку війни, **регулятор щотижня спалює на міжбанківському валютному ринку близько $1 млрд золото-валютних резервів (ЗВР) у формі інтервенцій** (загальне зменшення резервів за місяць виходить менше завдяки надходженням від іноземних партнерів, що йдуть прямо в резерви, оминаючи валютний ринок). Таким чином за місяць витрати на валютні інтервенції виходять на рівні близько $4,0-4,5 млрд. Це фактично перевищує і валютні видатки на війну (значна частина з них не йде на закупівлю зброї та озброєння за кордоном), і обсяг бюджетного дефіциту, і кількість грошей, надрукованих НБУ для його покриття. При цьому, судячи зі звітності благодійного фонду «Повернись живим», одного з найбільших, що займаються фінансуванням війни, витрати благодійних фондів на війну кратні сотням мільйонів, у кращому випадку – мільярдам гривень на місяць, а такий порядок цифр ніяк не може пояснити наявний темп спалювання ЗВР. Значить, **валюта широким потоком випливає із країни** на споживчі потреби – а це невиправдана розкіш в умовах війни.

Усе це означає, що не працює логічна схема воєнного кола економічного кругообігу:

бюджетний дефіцит = видатки на війну = валютні інтервенції, які зв'язують гривню, надруковану для фінансування дефіциту, або витрачають валюту, отриману від іноземних партнерів.

Проблема в тому, що в цій схемі дефіцит занадто маленький, а інтервенції занадто великі.

Якщо вона настільки викривлена, то воєнне коло економічного кругообігу деформуватиме цивільне коло, що в підсумку шкодитиме економічному зростанню, якщо не вбиватиме його в самій основі.

Зрозуміло, що

- ця ситуація склалася стихійно внаслідок очевидних мотивів влади працювати доступними економічними ресурсами в рамках наявних обмежень.

Але якщо залишити все як є, то економіка України ослабне та не зможе витримувати тривалі навантаження воєнного часу.

Власне, поступове її ослаблення ми спостерігаємо вже зараз.

Отже, **цю схему потрібно коригувати**.

2. Зовнішній сектор

Річ не тільки в тому, що мільярдні інтервенції на тиждень стрімко вимивають резерви, що хоч і немалі, але скінченні.

Іншими словами, проблема не тільки в тому, що коли спалювати резерви червневим темпом, то їх вистачить не більше, ніж на 10 місяців – період протягом якого війна може й не завершитися.

1) Велика проблема полягає в тому, що **кожен мільярд доларів спалених ЗВР – це мінус 29-36 млрд грн з економічного кругообігу країни** (бо ті, хто купує валюту, звідкись повинні взяти гривню, щоб заплатити нею за куплені долари та євро). А **якщо, як показано вище, бюджет висмоктує гроші з цивільного кола, а банківська система практично не кредитує його** (за березень-травень залишки кредитів юрособам зросли лише на 19 млрд грн), **то звідки в ньому візьмуться гроші на розвиток?** Цивільне коло просто висихає, причому в цьому йому «сприяють» як держава, так зовнішній і фінансовий сектори. Додайте сюди політику Гетманцева й ви зрозумієте, чому на сьогодні український бізнес буквально голосить від безвиході. Отже, **якщо ми хочемо, щоб економіка України розвивалася – а без цього вона не вистоїть у цій війні, – то цивільне коло повинне звідкись отримувати систематичні вливання ліквідності**. Власне, в цьому полягає мета наведеного аналізу.

2) Друга **проблема полягає у валютному курсі**. НБУ зафіксував його, щоб стримувати інфляційні очікування та підтримати купівельну спроможність передовсім бюджету та благодійних фондів, які закуповують зброю та озброєння за кордоном. Можливо, в короткотривалому періоді це був правильний захід.

Але зараз він вилазить боком.

Наведу три аргументи.

2-1) По-перше, відповідно до статистики НБУ у травні імпорт товарів зменшився на 24,5% рік до року. Це при тому, що глибину падіння ВВП оцінюють десь у проміжку між третиною та половиною. Тобто масштаби господарської діяльності у країні глибоко падають, а люди продовжують інтенсивно купувати товари іноземного виробництва.

Це нерівноважна ситуація, яка б'є по платіжному балансу, зокрема робить свій внесок у величезний розмір інтервенцій, про який згадано вище, сприяючи накопиченню кризового потенціалу в економіці.

2-2) По-друге, імпорт послуг збільшився на 115%. Основна причина полягає у статті «подорожі», тобто у грошах, які громадяни України, здебільшого біженці, витрачають за кордоном. Парадокс у тому, що валютні обмеження НБУ влаштовані так, що наші біженці можуть витрачати за кордоном свої гривні за вигіднішим курсом, ніж ринковий в Україні. Можна зрозуміти піклування України про своїх громадян, які поїхали та можуть не повернутися, але, з одного боку, у них там не чутно вибухів, а з іншого – країни-реципієнти біженців дбають про них доволі непогано, щоб наша країна допомагала їм ще й у такий спосіб. Зрештою, за кордоном українці можуть знайти роботу, тому немає гострої необхідності в тому, щоб витрачати на них понад мільярд доларів на місяць із ЗВР НБУ.

2-3) По-третє, і це головне. Коли взяти реальний ефективний курс гривні (РЕОК), який показує її відносну вартість у порівнянні з валютами країн-торговельних партнерів України, то, за даними НБУ, за підсумками травня (коли вже зняли частину валютних обмежень, але офіційний курс ще не змінився) він становив 1,08. Це більше, ніж в останні місяці перед Революцією гідності (0,92-0,94) та не набагато менше, ніж до кризи 2008-2009 років (1,19-1,24 – історичний рекорд). У найнижчій точці кризи 2014-2016 років він становив 0,54, а в найнижчій точці кризи 2008-2009 років – 0,87. Усе це свідчить про те, що на сьогодні гривня вкрай дорога та має наявний потенціал втрати принаймні третини або четвертини вартості. Різниця в темпах інфляції між Україною та світом об'єктивно знецінює гривню, але через фіксацію валютного курсу Нацбанком реальність цього не відображає. Наслідок – невиправдане зростання імпорту, підсилене усуненням його оподаткування, яке, щоправда, вже прибрали; величезні проблеми експортерів, які зовсім не зводяться до заблокованих портів, а полягають передовсім у надмірній відносній дороговизні їхньої продукції (їх зобов'язують продавати валютний виторг за офіційним курсом НБУ 29,25 грн за долар); відплив капіталу з України, який попри всі зусилля НБУ, спрямовані на його блокування, все одно триває через неконвенційні канали, на що вказують окремі статті платіжного балансу.

Платіжний баланс «кровоточить» – це не сумісно з економічним розвитком.

3. Фінансовий сектор та державний борг

Ситуацію в банківському секторі можна охарактеризувати доволі стисло:

1) не кредитують (за березень-травень залишки кредитів корпораціям зросли на 19 млрд грн, а домогосподарствам – знизилися на 12 млрд грн),

2) не фінансують державу (за березень-травень обсяг ОВДП у власності банків зріс на 13 млрд грн, але зараз уже нижчий, ніж був до початку війни),

3) зате зачищають збитки, зумовлені війною, і красуються вільною ліквідністю 163 млрд грн (на кінець травня) в формі депозитних сертифікатів НБУ.

Фактично на сьогодні українські банки не допомагають ні державі, ні економіці, хоча мають чим.

Єдине, чим вони працюють на перемогу, - це тим, що самі справляються зі своїми проблемами й доволі стійкі, щоб у населення не виникало паніки ще й на фінансовому фронті.

Якщо врахувати, що при цьому вони за березень-травень наростили депозитну базу на 89 млрд грн (гривневі депозити зросли на 101 млрд грн), то стає зрозуміло, що **на сьогодні банківська економіка працює на вилучення грошей з економічного кругообігу, а відтак – проти розвитку економіки та її стійкості в умовах війни**.

Звісно, можна говорити про те, що банки не провалилися, вистояли та справно працюють, але їхній внесок у перемогу України у війні непропорційно малий у порівнянні з їхнім потенціалом. На жаль.

Щоб аналіз був відносно повним, слід врахувати державний борг.

Зрозуміло, що величезний бюджетний дефіцит передбачає стрімке його нарощення.

Загалом я не прихильник того, щоб зараз призупиняти виплати за держборгом, особливо зовнішнім:

- нам щедро допомагають, тож у відповідь ми повинні виконувати певні зобов’язання, зокрема фінансові.

Але потрібно зрозуміти ресурс, щоб знати, які козирі Україна має на випадок, якщо щось піде не так.

Отже, у березні, квітні та травні на обслуговування боргу зведений бюджет витратив 15, 9 та 28 млрд грн відповідно. Суми, відмова від виплати яких нам особливо не допоможе. Очевидно, що навіть подвоєння цих сум унаслідок збільшення відсоткових ставок не було би критичним для бюджету. Тож дохідність ОВДП можна збільшувати.

За ці ж місяці зведений бюджет витратив на погашення внутрішнього боргу 19, 30 і 32 млрд грн. Це вже суттєвіші суми.

Однак якщо їх затримати, то держава не отримає нових залучень від банківського сектору, зокрема недержавних банків.

І ще дві цифри для порівняння: за 5 місяців 2022 року зведений бюджет отримав від зовнішніх запозичень 155 млрд грн (практично вся сума припадає на період війни), а через офіційні трансферти (тобто безоплатні, безповоротні гранти) – 42 млрд грн, які надійшли здебільшого у травні.

Тобто наші партнери готові давати нам гроші, але воліють із часом їх повернути з відсотками, хоча й невисокими. Зрозуміло, що залежно від ситуації на момент завершення війни ми зможемо підняти питання про перегляд боргового навантаження на Україну та, можливо, списання частини боргів, але ці розмови слід залишити на після війни.

4. Що робити?

Отже, із наведеного аналізу випливає, що на сьогодні економіка України перебуває у вкрай несприятливих умовах.

І, мабуть, головна причина цього полягає не в руйнуваннях, зумовлених війною, а в повністю розбалансованій макроекономіці, що створює штучні перешкоди для економічного розвитку.

Це той фундамент, слабкість якого в поєднанні з недоречними рішеннями державної політики, ухваленими «наосліп», повністю вбиває перспективи вистояти в економічному плані, а відтак значно зменшує шанси на перемогу України в цій війні.

Утім, ситуація не пропаща.

Баланс можна відновити, стійкість можна посилити, розвиток можна стимулювати. Для цього слід зробити кілька кроків.

1) По-перше, **валютний курс треба відпустити до досягнення ним ринкових значень** (відповідно, множинність курсів має зникнути). Це призведе до того, що зовнішній сектор перестане випивати соки з

національної економіки. Різке підняття облікової ставки НБУ – це хороший крок для того, щоб заякорити інфляційні очікування та уникнути валютної паніки при відпусканні валютного курсу. Однак, сказавши «А», регулятор забув сказати «Б». Що скоріше він це зробить, тобто відпустить валютний курс, то скоріше можна буде почати цикл зниження облікової ставки, ідучи назустріч Мінфіну в його спробах обмежити відсоткові платежі за боргом. Дешева гривня простимулює експортерів, для яких зовнішні ринки – це єдиний надійний орієнтир в умовах високої невизначеності на внутрішньому ринку (враховуючи наявні логістичні проблеми, найбільше цим стимулом скористаються галузі з високою доданою вартістю та високою питомою вартістю одної тони експорту), скоротить непродуктивне споживання імпорту всередині країни та зробить українські товари принципово дешевшими за імпортні на полицях наших магазинів – це стимулюватиме підтримку національного товаровиробника своїм же споживачем. Українські домогосподарства дещо збіднішають, але те, що ми втратимо, перейде до бізнесу, який отримає поштовх до розвитку, та до держави, яка зможе більше витрачати на оборону. Якщо Нацбанк дуже хоче підтримати купівельну спроможність бюджетних витрат на війну, то він може продавати валюту Міністерству оборони та деяким благодійним фондам за пільговим курсом на покупку зброї та озброєння за кордоном. Звісно, тут не вдасться уникнути різного роду схем, але якщо їх обсяг вкладатиметься у, скажімо, 50 млрд грн на місяць (можливо, ліміт має бути меншим – треба рахувати), то це буде не так і критично для ЗВР.

2) По-друге, **бюджет повинен збільшити видатки на невоєнні статті**, щоб через них стимулювати сукупний попит і таким чином сприяти пожвавленню економічної діяльності. Попереду зима: потрібно закуповувати енергоносії. Окрім цього, слід стимулювати будівельну діяльність чи громадські роботи: на це повинні йти мільярди, якщо не десятки мільярдів гривень. Внутрішній ринок треба насичувати грошима, інакше економічного розвитку не буде. За допомогою бюджетних видатків це можна робити прямо й максимально швидко. Головне – уникнути розкрадання.

3) По-третє, **держава повинна принципово зменшити податкове навантаження**. **Зараз або ніколи**. Коли західні партнери кажуть, що готові давати нам гроші, але ми маємо обґрунтувати наші потреби, то немає кращої потреби, ніж стимулювання економічної діяльності з великим мультиплікативним ефектом. Це слід комбінувати зі звільненням від податків, прив’язаним до створення нових робочих

місць. А також – із залученням західних технологій та інвестицій. Зрозуміло, що цей і попередній пункти збільшать дефіцит бюджету, але якщо це добре обґрунтувати перед західними партнерами, то ми зможемо його профінансувати. Нагадаю, що для стимулювання ділової активності цивільна частина бюджету повинна бути дефіцитною: більше просто нікому вливати гроші в цивільне коло. Нарешті, не слід забувати, що основа будь-якого бізнесу – люди. Хоч Україна втратила мільйони біженців, але тут залишилося чимало людей, які мають глибокі знання й навички у певних виробництвах. Усе, чого їм бракує для відновлення виробництва, - зібратися разом та якось замінити капітал, що міг бути зруйнованим чи залишитися десь в районі активних бойових дій. Стимулювання відновлення виробництв із таких ресурсних «уламків» – це напрямок, у якому держава може при невеликому фінансуванні досягти значного економічного ефекту.

4) По-четверте, в умовах високих кредитних ставок та фактичної бездіяльності банківського сектору **держава може суттєво розширити програми пільгового кредитування бізнесу**. Це дозволить і влити гроші в економіку, і простимулювати інвестиції. Головне тут – уже зараз вибудовувати механізми уникнення розкрадання бюджетних коштів, інакше на якомусь етапі іноземні партнери можуть просто припинити це фінансувати.

Головне в запропонованих тут заходах – відновити макроекономічну рівновагу та систематичний приплив грошей на внутрішній ринок.

Без цього будь-яка державна політика даватиме неоднозначні результати, а економіка не стане достатньо стійкою та динамічною. А **без сильної економіки ми не виграємо війни, якими б героїчними не були наші воїни**.

***

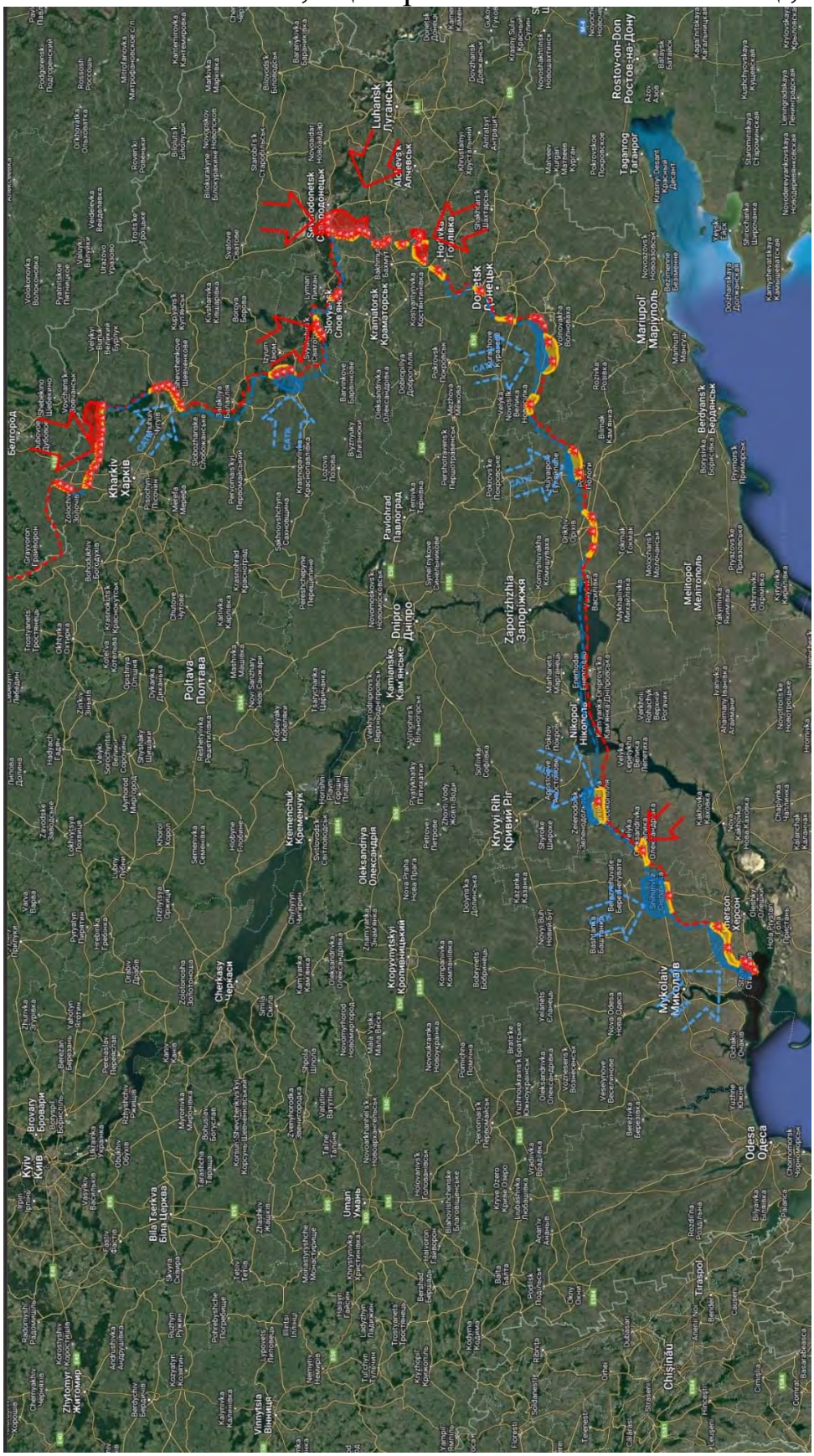
№ 324.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 11 липня 2022

Головне

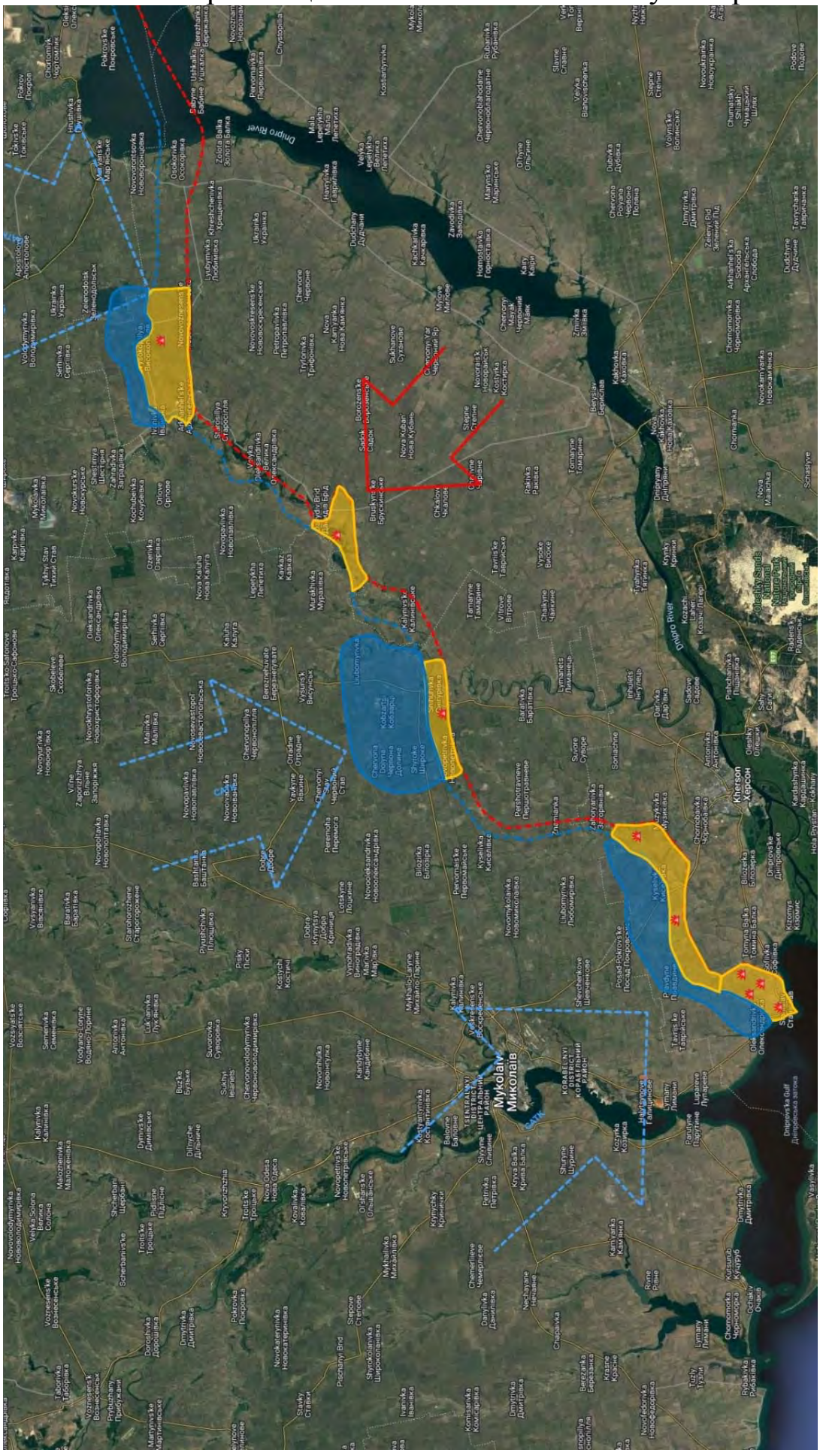
1) Рудий Гудок знову красиво зістрибнув з гачку. Ще й повісив на всіх нас "ліцензії". Проте освячене місце порожнім не буде. Зелена кодла швиденько його заповнить гівном з "бєня+бєня" та подібним пропагандонством, по типу "марафонів".

2) Те що радує - Привіт, Марси! працюють потужно. І ось на сході вже меншає атак. А те, що зробили в Новій Каховці, Олешках і Херсоні -

взагалі казка-пісня.

Таких би марсів ще сотню – і каюк хуйлоармії...але їх мало...

3) Екзамен на набуття громадянства – взагалі обов'язковий в усіх нормальних країнах. Як на вашу думку, чому його досі немає у нас?

4) Німеччина знову смачно харкнула нам в пику турбиною Сіменс. Ви вважаєте, що канадійці віддали її без напегливого прохання шмольця?

5) Кому з вас потрібний паспорт з генномодіфікованою куркою? Тепер ви можете отримати його без будь-яких попередніх умов.

Теми дайджесту

1) Ахметов оголосив про передавання державі ліцензій на мовлення своїх каналів.

2) Зеленський вніс до Верховної Ради законопроєкт про особливі права громадян Польщі.

3) США, ЄС та Німеччина підтримали виключення із санкцій турбін Siemens для "Північного потоку".

4) В українських портах на Дунаї перші 8 іноземних суден стали під завантаження зерном.

1. Війна

1-1) Фронт

• У небі Білорусі всю ніч відбувалися тренування російських винищувачів, разом із літаком далекого радіолокаційного наведення та виявлення А-50.

• Прикордонні райони Чернігівщини та Сумщини знову обстріляно з артилерії. Держприкордонслужба не фіксує формування ударних груп російських військ у Білорусі, Курській та Брянській областях РФ. Проте в цих районах розміщено кілька батальйонних тактичних груп, які не дають можливості перекинути на інші напрямки українські війська, що прикривають північ країни.

• Окупанти ведуть потужні обстріли з важкої артилерії, РСЗВ, авіація завдала ракетних та бомбових ударів по населених пунктах на лінії фронту та в ближньому тилу української оборони.

• На північ від Харкова ЗСУ запобігли прориву російської диверсійної групи в Дементіївці.

• Українські війська відбили російські атаки на адмінкордоні Харківської та Донецької областей у Мазанівці, Долині та Краснопіллі. На південь та захід

від Ізюма російське командування сконцентрувало не менш ніж 30 батальйонних тактичних груп для удару на Слов'янськ.

• На лінії фронту на адмінкордоні Донецької та Луганської областей, а також у районі Бахмута та Світлодарського водосховища протягом доби бойових зіткнень не відбувалося.

• Лінія фронту в Донецькій та Запорізькій областях не зрушила з місця. Відбито атаку російських військ та "народної міліції ДНР" у Мар'їнці на околиці Донецька.

• ЗСУ звільнили село Іванівка на південь від водосховища Криворізької ТЕС.

• Російські війська завдали потужних ракетних ударів по Херсону та Миколаєву. Ще один ракетний удар завдано по Одесі. Триває розбір завалів будинку в Часовому Яру, у який влучили 4 ракети "Іскандер" – кількість жертв серед мирних жителів зросла до 35.

• Упродовж доби ракетами РСЗВ HIMARS знищено бази російських військ, склади озброєння та палива, а також батареї ППО – на півночі Херсоншини, у Херсоні, Чорнобаївці, Олешках, Новій Каховці, Пологах, Шахтарську, Луганську та Алчевську.

• Окупаційна влада Херсонської області захопила заповідник Асканія-Нова та відомий тваринницький інститут на його території.

• За офіційними даними, з початку воєнних дій зниклими безвісти визнано понад 7 тис. українських військовослужбовців.

• Міністр внутрішніх справ Монастирський повідомив, що на військовий облік не за місцем проживання стали понад 3 млн громадян України.

1-2) Тил

• Петиція на сайті президента про проведення обов'язкового іспиту на набуття українського громадянства набрала понад 25 тис. голосів. Зеленський доручив прем'єр-міністрові Шмигалю "комплексно опрацювати" питання щодо його законодавчого врегулювання.

• Президент Зеленський вніс до Верховної Ради законопроєкт про особливі права громадян Польщі в Україні як дзеркальний до закону Польщі про допомогу громадянам України у зв'язку з воєнним конфліктом. Документ передбачає можливість безвізового перебування поляків в Україні протягом 18 місяців, працевлаштування, провадження господарської діяльності, отримання медичних послуг, освіти та соціальних виплат, аналогічних тим, що отримують громадяни України.

• Посли країн "Великої сімки" наголосили на критичній важливості негайного призначення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, оскільки конкурс уже завершено. Переможця вже визначено, проте члени конкурсної комісії навмисно затягують оголошення результату.

• Олігарх Ахметов оголосив про виведення інвестицій зі свого медійного бізнесу, передавання державі всіх ліцензій на теле- та радіомовлення, а також на друковані ЗМІ. Оголошено про припинення роботи сайтів "Медіагрупи Україна" (МГУ), що належить йому. Причиною названо набрання чинності законом про олігархів, до яких Ахметов себе не відносить. Водночас самі медіа Ахметов державі не передає, а його медіагрупу вже перереєстровано в Польщі, де вона отримала ліцензію на мовлення.

• МОЗ оголосило, що із серпня антибіотики в аптеках можна буде купити лише за електронним рецептом, який видано будь-яким лікарем, незалежно від того, підписав пацієнт декларацію із сімейним лікарем чи ні. Якщо лікарню не включено до ЄСОЗ, лікар має виписати паперовий рецепт.

• Кабмін зобов’язав компанії, що експортують електроенергію до країн ЄС, перераховувати 80 % доходу від експорту (різницю в ціні з ринком "на добу вперед") компанії "Гарантований покупець" для забезпечення низької ціни для побутових споживачів.

• За даними OpenDataBot, надходження на спецрахунок ЗСУ в Нацбанку падають із кожним місяцем. За останній місяць на нього громадяни відправили всього 0,5 млрд грн, тоді як за 6 останніх днів лютого – 6 млрд грн. Загальна сума надходжень за 5 місяців склала 19,6 млрд грн. Експерти пояснюють ситуацію загальним погіршенням фінансового становища громадян та перенаправленням ними коштів на волонтерські проєкти.

• Голова комітету Верховної Ради з податкової, митної та фінансової політики Гетманцев заявив, що українська влада сподівається завершити до кінця цього року всі процедури щодо приєднання до системи єдиної транзитної декларації та гарантій для переміщення товарів усередині ЄС ("митний безвіз").

• Російський "Альфа-Банк", щодо якого запроваджено західні санкції, перейменовує свій дочірній український на "Сенс-банк". Банк і надалі без перешкод працюватиме в Україні після зміни довіреного представника від власників.

2. Україна та світ

• МЗС України викликало тимчасового повіреного в справах Канади через рішення про повернення Газпрому відремонтованої турбіни Siemens для

газогону "Північний потік". Представники МЗС закликали уряд Канади переглянути рішення. Спікер Держдепартаменту Прайс заявив, що американська влада підтримує повернення турбіни, оскільки вона дасть змогу забезпечити постачання газу Німеччині для зміцнення її енергетичної безпеки перед зимою. Представник уряду Німеччини заявив, що турбіна не підпадає під санкції, оскільки нібито не пов'язана з постачанням газу і її буде передано німецькій фірмі Nord Stream AG. Таку саму позицію зайняла і Єврокомісія. Президент Зеленський назвав порушення санкцій "небезпечним прецедентом", який є підтвердженням ефективності силового тиску на Захід із боку Росії.

Газпром скоротив постачання газу до Італії ще на третину через ремонт обладнання "Північного потоку". На цьому тлі країни Північної Африки, які постачають газ до Європи, різко підняли ціни.

• Президент Бразилії Болсонару оголосив про початок постачання дизпалива з Росії протягом 60 днів.

• Координатор гуманітарної допомоги ООН Гріфітс заявив, що відновлення експорту каналом Дунай – Чорне море є важливим, проте недостатнім для запобігання світовому голоду. Він наголосив, що для подолання голоду в бідних країнах необхідно розблокувати всі українські чорноморські порти. 8 іноземних суден зайшли до українських портів на Дунаї і стали під завантаження зерном. До забезпечення перевезень залучено кораблі ВМС України.

Однією з головних тем телефонних переговорів президента Туреччини Ердогана з президентом Зеленським було створення безпечних морських коридорів для експорту зерна згідно з планом, який запропоновано ООН. Ердоган наголосив, що війна з РФ має завершитися переговорами, а Туреччина готова виступити на них посередником. Перед розмовою із Зеленським Ердоган обговорив ці теми з російським президентом Путіним.

• Президент РФ Путін підписав указ про спрощення набуття російського громадянства всіма громадянами України, незалежно від місця проживання. МЗС України назвало документ "нікчемним" і таким, що не має правових наслідків для України. Пресслужба МЗС констатувала, що указ Путіна вчергове порушив український суверенітет.

• Путін обговорив із білоруським президентом Лукашенком війну в Україні, транзит російських підсанкційних вантажів до Калінінграда, а також спільну воєнну взаємодію та оборону. Лукашенко підтвердив Путіну дозвіл на використання повітряного простору країни російською військовою авіацією.

• Міністр оборони США Остін оголосив, що 4-та зустріч донорів постачання озброєнь Україні "Рамштайн+" відбудеться 20 липня в онлайн-форматі.

Прем'єр-міністр Нідерландів Рютте вважає, що війна в Україні може тривати довше, ніж очікував Захід, проте підтримку країни, зокрема, важкими озброєннями, припинено не буде.

• Радник президента США з нацбезпеки Салліван повідомив про можливу швидку передачу Іраном бойових дронів Росії. Також буде проведено навчання російських військовослужбовців поводженню з ними. Західні ЗМІ повідомляли, що Росія отримує з Ірану боєприпаси та воєнну техніку, через контрабандні канали в обхід офіційного постачання, що може спричинити накладення додаткових санкцій на Іран.

• З РФ офіційно йдуть шведська компанія Electrolux Professional та французька мережа косметики Sephora. Бізнеси буде продано російському менеджменту.

• Морський арбітраж ООН підтвердив свою юрисдикцію в розгляді позову України щодо захоплення в листопаді 2018 р. Береговою охороною ФСБ РФ українських військових катерів та їхніх екіпажів поблизу Керченської протоки.

3. Тренди

• Конгресвумен Спартц пояснила свій лист до президента Байдена необхідністю контролю допомоги Україні, яка здійснюється коштом американських платників податків. Вона зажадала від президента Зеленського відправлення у відставку голови свого Офісу Єрмака через серйозні побоювання про його ймовірні зв'язки з Росією. Спартц наголосила, що Єрмак розпочав проти неї кампанію наклепів.

***

№ 325.

Проси больше - получишь меньше, или Съест ли вагон дармовых яблок "слон" в виде наших политических элит

Куц **2022-07-13**

Наши чиновники презентовали в США ***План восстановления*** Украины.

В последние дни, вследствие медийных информационных волн и контрволн по всем фронтам, от него не осталось даже упоминания и послевкусия. А был ли мальчик?

Управляя финансовым центром при строительстве одного большого микрорайона в Киеве, я наблюдал такую картину:

> *собственник проекта, он же заказчик, автоматически сокращал сметы подрядчиков на 30%.*
>
> *Те, зная его привычку "резать", завышали сметы на 50%....*

Примерно такая же игра в цифры сейчас идет и в контексте плана восстановления Украины.

Он заявлен сразу на 720 млрд.

Но по моим ощущениям, нам дадут меньше 100 млрд. и то частями, в значительной мере в виде кредитов и под закупки западного оборудования и оплаты работы западных компаний - подрядчиков.

План помощи растянется лет на 10-15 и его завершение "приурочат" к дате возможно вступления Украины в ЕС.

То есть, если мы будем получать где-то по пять ярдов в год, из которых, половина - кредиты - это будет распрекрасный результат.

И тратить эти деньги мы будем преимущественно на работу западных компаний.

Никто не позволит слить это финансирование на "турецких дорожников".

Почему 720 млрд дол нашей сметы на восстановление - нереально?

Простой пример:

> недавно Большая Семерка на своем саммите утвердила план помощи развивающимся странам Азии и Африки.
>
> План инфраструктурных инвестиций должен стать альтернативой китайскому Новому шелковому пути.
>
> Презентуя его, президент США Байден сказал, что это не благотворительность, а инвестиции, от реализации которых все стороны получат прибыль.

Так вот суммарно План инфраструктурного развития составил 600 млрд. дол., из которых 500 - дадут США и ЕС.

План будет включать в себя, например, прокладку телекоммуникационного кабеля из Сингапура во Францию, строительство крупнейших в мире солнечных электростанций в Кении.

То есть на страны мира, где проживают миллиарды жителей с суммарной экономикой в триллионы долларов, потратят 600 млрд, и вы верите, что на Украину с 30 млн жителей после войны и ВВП в размере 100 млрд потратят больше?

Кроме того,

- индотихоокеанская стратегия США есть и регион двух океанов там определен как ключевой для американских интересов в контексте противостояния Китаю (главный соперник США),
- а вот новой **восточноевропейской стратегии США пока нет**, а РФ для Америки - это падающий соперник. а не растущий, как Поднебесная.

Отмечу также, что в тихоокеанском регионе сосредоточено более триллиона долларов американских инвестиций, а у нас - 860 млн или 2% от общих ПИИ в Украину.

Соотношение инвестиционных интересов 1:1 000, не в нашу пользу.

Есть такое понятие, как уровень *инвестиционной восприимчивости*, простыми словами

- институциональная готовность экономики принимать деньги и эффективно трансформировать их в успешные проекты.

Для этого нужны:

1) эффективные антимонопольные механизмы,
2) капитализированный фондовый рынок,
3) технологичная банковская система, способная выдавать значительный объем кредитов,
4) эффективная система государственного управления.

Ничего этого у нас нет и многие реформы, выдаваемые за успехи, таковыми не являлись, например реформа "Сплит" или монетарная политика НБУ.

Это как напор воды:

- труба определенного сечения может пропустить четко определенный водный объем иначе ее просто разорвет.

А теперь вспомним, что

- Украина не использовала примерно 12 млрд евро европейский грантов и кредитов с 2014 года из-за неэффективности внутренних тендерных процедур.

Наша экономика никогда не могла *апсорбировать* более 10 млрд дол инвестиций в год.

- Нормативное регламентирование кредитных и залоговых процедур у нас таково, что кредитному офицеру банка легче ребенка вырастить, чем выдать кредит.

У нас нет инфраструктуры рынка капитала,

- способной абсорбировать длинные деньги:

1) ***рынок земли*** окрыли, а зациклить на нем активы накопительных пенсионных фондов не додумались;

2) ***медицинскую реформу*** провели, а систему массового страхования не ввели.

3) ***Банковскую систему очистили*** от банков, а не от проблемных активов.

4) ***Цифровизацию госуправления*** осуществили, а усовершнествование алгоритма госуправления и предоставления админуслуг - не сделали, оставив кучу дублирующих функций и ненужных "ответвлений".

Именно поэтому, 10 млрд дол. - это максимальная сумма, которую Украина сможет освоить в рамках плана восстановления в год.

Сверх этой суммы можно только украсть.

То есть,

прежде чем предоставлять западным партнерам план восстановления, нужно было разработать *план* создания необходимой *инфраструктуры* под эти деньги:

1) новая *денежно-кредитная* политика,

2) новая концепция *фондового рынка* с созданием финцентров,

3) реформа *пенсионной системы* с *эксклюзивным правом НПФ покупать землю* и сдавать ее в аренду,

4) *страховая медицина*,

5) *финансовые институции* государства по управлению *инвестициями* (кредитные корпорации, банки развития и т.д.),

6) усовершенствование алгоритма *госуправления* и т.д.

И главное,

изменить философию с просящего геополитического халявщика на партнера, способного принести прибыль на вложенный капитал, хотя бы на урвоне нескольких процентов в год.

Никто не будет нам на шару восстанавливать жилые дома и мосты.

Да, некоторые имиджевые проекты будут реализованы, но новый Мариуполь за нас никто не построит, также как и новые заводы.

О том, в какую форму можно было бы облечь "план маршалла" для Украины, напишу отдельно.

А пока презентация плана восстановления Украины нашими чиновниками больше похожа на известный анекдот:

"- Папа, а слон съест вагон яблок?
- Съесть то он съест, да кто ему даст...".

***

№ 326.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 12 липня 2022

Головне

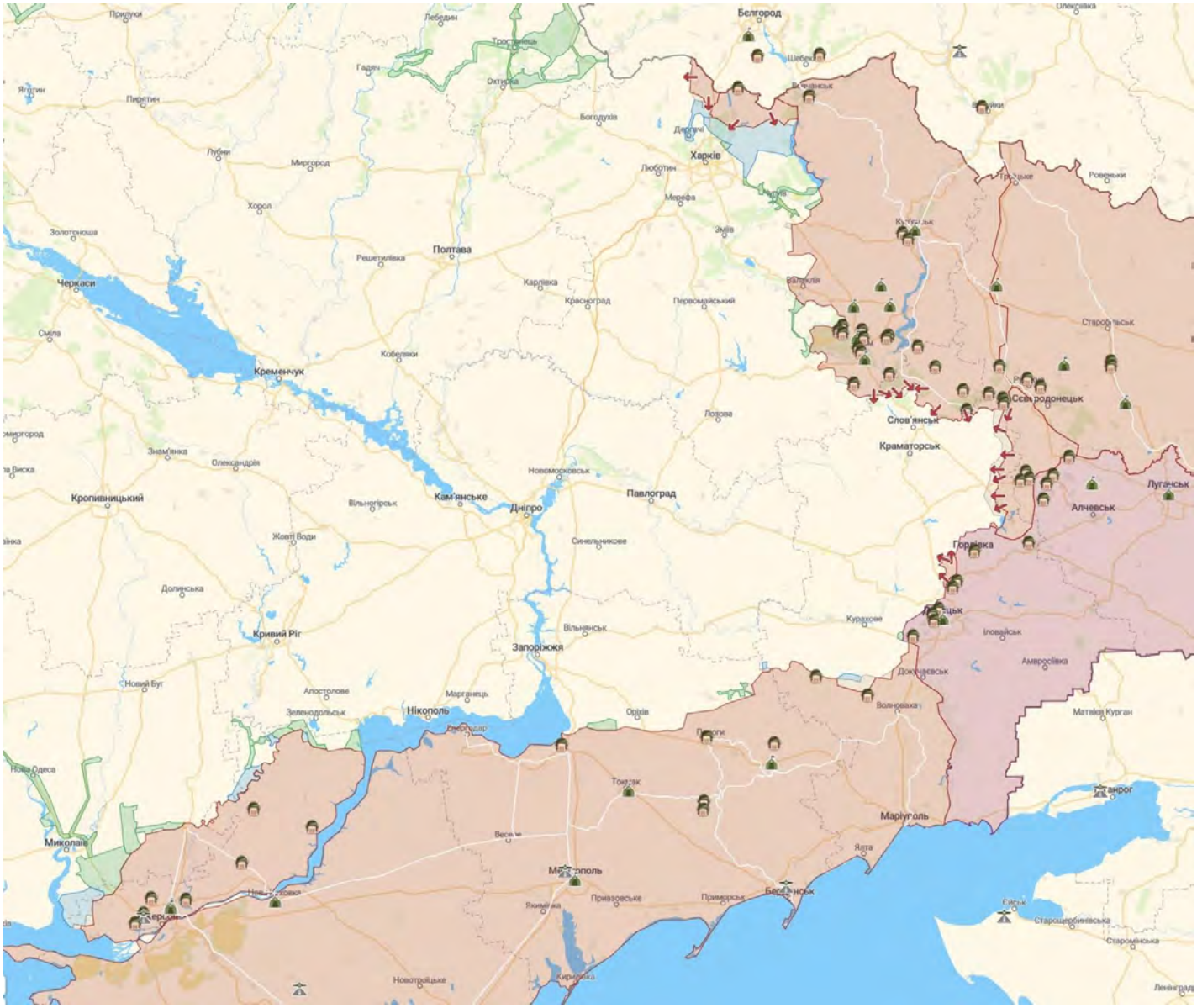
1) Зерно таки пішло з України. Через дунайські румунські порти. Знищувати всі кораблі - себе дорожче. Так що як проміжний варіант – згодиться. Проте нагадують – ВСЕ зерно в Україні належить агрохолдингам. Ми до нього жодних стосунків не маємо.

2) Польська проблема "різанини" нікуди не поділася

3) Чому портнов? Тому що значуща фігура - особа, що контролює суди. І його втеча свідчить багато про що.

4) В районі Харкова і Слов'янська - хуйло зібрало надпотужне угруповання. А 15 липня - позачерговий збір хуйлодепутатів держдури раїсі.

Теми дайджесту

1) Експорт зерна розпочався через порти на Дунаї.

2) ЄС виділив Україні €1 млрд макрофінансової допомоги та готовий надати ще €8 млрд.

3) Прем’єр Польщі Моравецький порівняв Путіна з українськими націоналістами.

4) Колишній урядовець режиму Януковича Портнов виїхав з України в середині червня.

1. Війна

1-1) Фронт

• Президент Білорусі Лукашенко звільнив начальника організаційно-мобілізаційного управління армії РФ генерала Шкіренка за нездатність влаштувати швидку мобілізацію для можливої участі військ країни у війні в Україні.

• З території РФ знову обстріляно з мінометів, артилерії та РСЗВ населені пункти Чернігівщини та Сумщини.

• Ракетами РСЗВ обстріляно Харків, під вогонь потрапили цивільні об'єкти та приватні підприємства. Обстріляно населені пункти в околицях обласного центру. У Дементіївці ЗСУ вчергове відбили атаку російських військ.

• За багатьма ознаками, російське командування розпочинає потужний наступ на Слов'янськ. Російські ударні підрозділи щодня штурмують населені пункти в районі адмінкордону Донецької та Харківської областей. 12 липня відбито атаки в Долині, Краснопіллі, у районі Мазанівки та Іванівки, тривають бої поруч із Довгеньким.

• У районі Сіверська українські війська припинили спробу наступу в Спірному та Івано-Дар'ївці, окупанти зазнали втрат і відкотилися на попередні позиції.

• Лінія фронту в Донецькій та Запорізькій областях не зрушила з місця. У Херсонській області російське командування намагається стримати наступ ЗСУ на захід від обласного центру, у районі плацдарму на р. Інгулець біля Давидова Брода, а також на південь від водосховища Криворізької ТЕС.

• Усією лінію фронту від Харкова до околиць Кривого Рогу населені пункти зазнають варварських обстрілів із важкої артилерії та РСЗВ, російська авіація завдає ракетних та бомбових ударів. Уперше з початку вторгнення обстріляно Нікополь – на протилежному від Запорізької АЕС березі Дніпра.

• Українські артилеристи ефективно застосовують РСЗВ HIMARS. Упродовж доби знищено кілька цілей, зокрема, склад боєприпасів 128-ї особливої розвідувальної бригади на північ від Херсона, базу російських військ під Мелітополем та комплекс ППО в Луганську.

• Низка джерел та аналітиків констатують зменшення кількості та потужності обстрілів після знищення складів боєприпасів та палива російських військ і порушення шляхів підвезення на передову.

• На лінії фронту в Запорізькій області відбувся обмін тілами загиблих військовослужбовців. На контрольовану територію повернуто тіла 30 українських бійців.

• Підрозділ Сил спеціальних операцій під час рейду на окуповану територію Херсонської області звільнив із полону 5 українських громадян, 3 цивільних тощо.

• "ДНР" відкрила "посольство" в Москві. Окрім Росії, донбаські "республіки" визнала Сирія. Глава ДНР Пушилін заявив, що республіка веде переговори про визнання з КНДР.

1-2) Тил

• Кабмін ухвалив рішення про створення ***Служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості***. Нове відомство фінансуватиметься нібито коштом скорочення апарату інших органів центральної виконавчої влади.

Затверджено угоду з ЄС про спільний авіапростір.

• Президент Зеленський перенаправив до уряду петицію про заборону очного навчання дітей під час війни для опрацювання та ухвалення рішення, оскільки це питання є компетенцією органів виконавчої та місцевої влади.

• Секретар РНБО Данилов повідомив про готовність до запуску реєстру олігархів. Рішення про включення до Реєстру ухвалюватиме Рада на засіданні на підставі матеріалів, які надано компетентними органами.

• Нафтогаз звернувся до власників випущених ним єврооблігацій із проханням про відтермінування на 2 роки виплати купонних платежів, а також пакета на суму $325 млн, який має бути погашено у 2022 р.

• Енергоатом повідомив про підписання контракту з компанією Westinghouse про будівництво на майданчику Хмельницької АЕС 2 енергоблоків потужністю 1 ГВт кожен.

• Олігарх Ярославський повернувся до України. Він залишив країну безпосередньо перед вторгненням Росії, а 9 лютого скоїв резонансну ДТП, переїхавши людину.

• Апеляційний суд відпустив на поруки колишнього депутата Хмари колишнього командира роти батальйону "Торнадо" Онищенка, якого було заарештовано у 2015 році за звинуваченням у незаконному позбавленні волі, тортурах та викраденні місцевих жителів під час воєнних дій на Донбасі. У

2017 р. суд засудив його до 11 років ув’язнення. У 2018 р. у Лук’янівському СІЗО стався бунт колишніх бійців "Торнадо" через обшук у камері.

• Суди поновили слухання позовів, поданих колишнім власником Приватбанку олігархом Коломойським до банку. Компанії Коломойського заперечують націоналізацію банку в грудні 2016 р.

• Голова правління Ощадбанку Наумов повідомив про зупинення процесу приватизації банку за участю ЄБРР через вторгнення Росії.

• Прем’єр-міністр Шмигаль повідомив про отримання $1,7 млрд грантової допомоги від Світового банку та USAID, яку має бути витрачено на підтримку медицини в Україні.

• Рада ЄС ухвалила рішення про виділення першого траншу макрофінансової допомоги (кредиту під низькі відсотки) у розмірі €1 млрд. За словами голови Єврокомісії фон дер Ляєн, його буде перераховано Україні наприкінці липня. Єврокомісія опрацьовує можливість виділення другого траншу допомоги на рекордну суму €8 млрд.

• Мінфін підвищив прибутковість валютних ОВДП на 0,5 % річних: 3-місячних – до 3,5 % 6-місячних – до 4 %, 12-місячних – до 4,5 %, що дало змогу продати держзобов’язання на $330 млн. Водночас чиновники залишили прибутковість гривневих облігацій на колишньому рівні, що знову фактично зірвало аукціон – було розміщено ОВДП усього на 143 млн грн.

2. Україна та світ

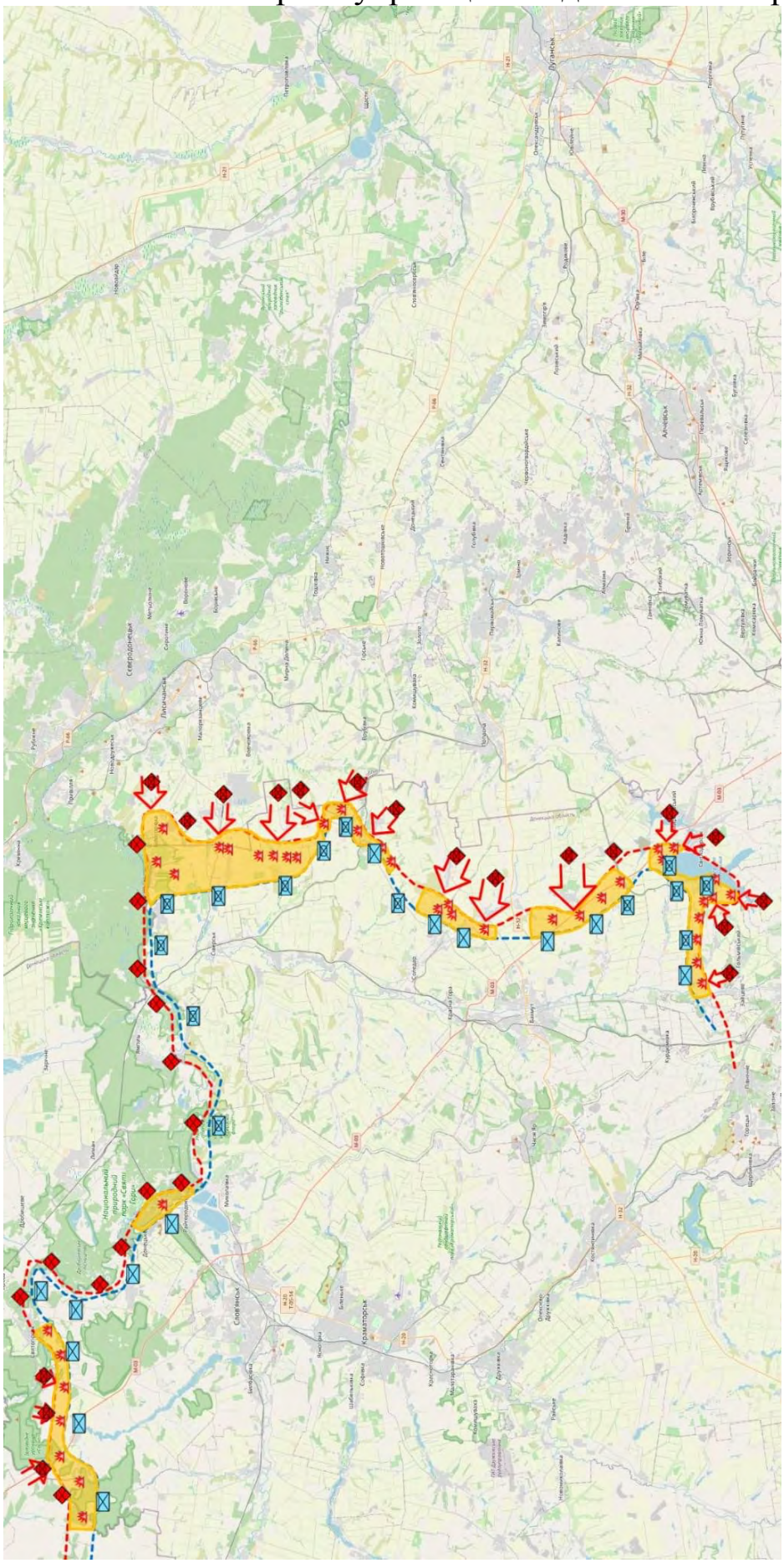
• Міністр оборони Туреччини Акар повідомив, що 13 липня в Стамбулі відбудеться зустріч делегацій Росії, України, Туреччини та ООН для обговорення розблокування українського зернового експорту через Чорне море. За словами речника Українського МЗС Ніколенка, Україна виступає за розв’язання питання під егідою ООН.

У румунських портах на Дунаї під навантаження українським зерном стали 16 балкерів. У Чорному морі перед каналом із Дунаю зібралося ще приблизно 130 суден, які чекають на завантаження. Міністерство інфраструктури вважає, що "корка" має розсмоктатися протягом тижня.

За червень обсяг експорту залізницею зріс із 0,42 до 0,81 млн т.

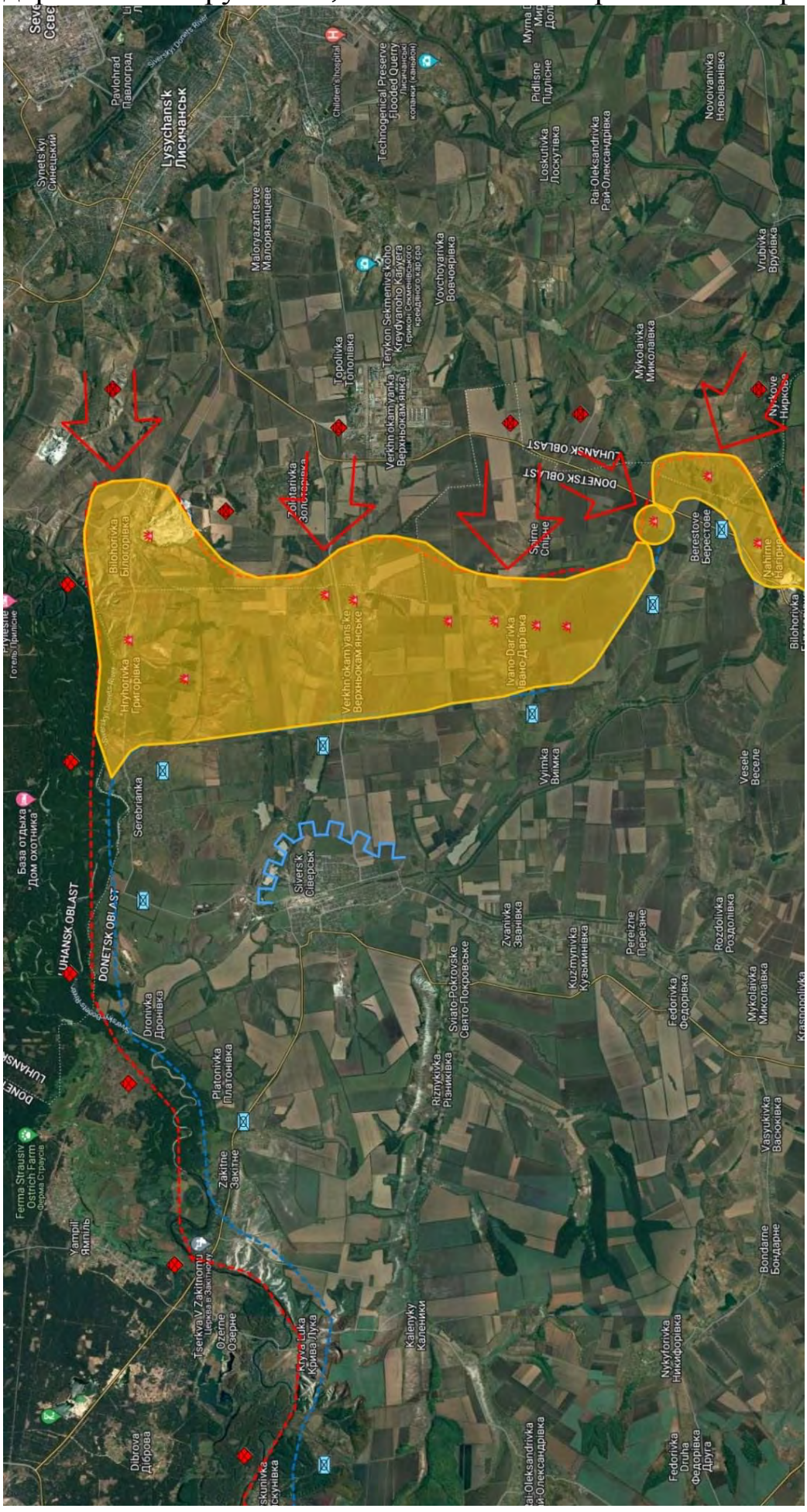
• Литовський президент Науседа закликав лідерів західних країн наслідувати приклад Литви й розірвати економічні зв’язки з РФ. За його словами, політика без ілюзій щодо Росії спрацювала набагато краще, ніж "реальна політика" деяких глав держав.

• Світовий конгрес українців подав позов проти уряду Канади задля

запобігання передаванню Газпрому відремонтованої турбіни SIemens для встановлення на газогін "Північний потік". Організація вважає аморальним постачання терористичної

держави інструментів, якими вона заробляє на фінансування вбивства

десятків тисяч

мирних людей. Замість того, щоби піддаватися шантажу Росії, можна було б змусити її прокачувати газ Україною. За словами лідера організації Глода, Путін ефективно використовує будь-які коливання країн Заходу щодо санкцій проти РФ.

Газпром через зупинення "Північного потоку" лише трохи збільшив прокачування газу через українську газотранспортну систему – з 39,4 до 41,3 млн м³.

Канцлер Німеччини Шольц скликає екстрену нараду за участю глав федеральних земель щодо можливих проблем з енергопостачанням. Міністр енергетики Іспанії Рібера закликала іспанські компанії скоротити імпорт скрапленого газу з РФ. Вона заявила, що уряд диверсифікує постачання – на випадок їхнього припинення взимку.

• Німеччина оприлюднила перелік озброєнь, які має намір передати Україні. Серед них – 7 САУ Panzerhaubitze 2000, 30 зенітних танків Gepard, ПЗРК "Стріла" та Stinger, гранатомети, протитанкові міни, патрони та снаряди.

Президент Зеленський після зустрічі з міністром оборони Польщі Блащаком повідомив про передачу ЗСУ черговій партії САУ AHS Krab.

Представник зовнішньополітичної служби Єврокомісії Санніно анонсував збільшення воєнної допомоги Україні на €0,5 млрд, на додаток до вже затверджених пакетів на суму $2,0 млрд.

• Українське Міністерство оборони повідомило про прийняття країни до багатосторонньої програми взаємосумісності НАТО, що дає змогу брати участь у розробленні та внесенні змін до ключових стандартів Альянсу.

• Глава Роскосмосу Рогозін оголосив про готовність до серійного виробництва міжконтинентальних балістичних ядерних ракет "Сармат". Європейське космічне агентство припинило співпрацю із Роскосмосом за програмою ExoMars.

• Прем’єр-міністр Польщі Моравецький назвав російського президента Путіна "спадкоємцем українських націоналістичних організацій та УПА", які влаштували "Волинську різанину". У Польщі щорічно відзначається Національний день вшанування пам’яті жертв геноциду, який влаштували українські націоналісти проти поляків. Президент Дуда у виступі з нагоди Дня пам’яті запропонував "зробити ставку на правду" задля зміцнення відносин між поляками та українцями.

• Курси євро та долара знову зрівнялися через ризики рецесії в єврозоні та підвищення ключової ставки Федеральним резервом США, Рада ЄС ухвалила рішення про запровадження обігу євро Хорватії з 1 січня 2023 р.

3. Тренди

• Голова парламентського комітету з фінансів, митної та податкової політики Гетманцев стверджує, що пільгове розмитнення імпорту, яке було запроваджено на початку вторгнення, призвело до недоотримання бюджетом 42,6 млрд грн, зокрема, на від ввезення автомобілів – 26,1 млрд грн.

• Гетманцев повідомив про плани створення ***Національного банку розвитку*** на базі одного з наявних банків для реалізації плану, який було запропоновано очолюваною ним Нацрадою з відновлення.

• Журналісти програми "Схеми: Корупція в деталях" повідомили, що проросійський політик Портнов, колишній заступник голови Адміністрації президента Януковича, залишив Україну в середині червня через контрольний пункт на Закарпатті, попри на заборону виїзду чоловіків призовного віку. Держприкордонслужба відмовилася коментувати цей факт. Речник служби Демченко заявив, що прикордонники щодня не випускають за кордон понад 100 осіб.

***

№ 327.

Спартц проти Єрмака, і обоє — проти України

2022–07-13

Тетяна Силіна

Редактор відділу міжнародної політики ZN.UA

Чим небезпечна історія з листом американської конгресвумен Байдену

Вікторія Спартц вискочила з невідомості в український інформпростір, як чортик із табакерки. Хто тримає цю табакерку, поки що незрозуміло, але конгресвумен, чиє ім'я й сьогодні невідоме більшості як українців, так і американців, навіщось із гуркотом відкрила скриньку Пандори й витрясла з неї трохи вмісту — добре відомого по обидва боки океану, але старанно прикритого з двох боків маскувальною сіткою після початку широкомасштабного вторгнення Росії в Україну.

Претензії пані Спартц на адресу голови ОПУ Андрія Єрмака та її заклики встановити жорсткіший контроль над американською військовою допомогою Україні викликали поки що легке інформаційне хвилювання, і поки що тільки в Україні, але, як свідчить недавня історія відносин Києва і Вашингтона, іноді легкі кола від кинутого в каламутну воду каменя можуть породити справжній шторм.

1. Чиїх ви будете, конгресвумен Спартц?

Раніше серед великих друзів нашої країни та піклувальників про її світле й вільне демократичне майбутнє уродженку України, котра залишила батьківщину 22 роки тому, помічено не було. Ми нічого не чули про неї під час двох майданів — Помаранчевого та Революції Гідності, на початку війни Росії проти України 2014-го, окупації Криму та частини Донбасу. Вікторія Спартц не підтримувала тісних контактів із українським посольством у США, не була активною членкинею тамтешньої української громади, понад те, за нашою інформацією, в діаспорі до неї ставляться досить насторожено. Ми було запишалися, коли 2020-го уродженка України вперше посіла місце в Конгресі США, та й тоді пані Спартц не виявила особливого інтересу до колишньої батьківщини, зайнявшись у Палаті представників суто внутрішньоамериканськими проблемами — соціальними, освітніми,

правовими. Нам невідомо, чи заглиблювалась свіжоспечена конгресвумен Спартц у перипетії судової реформи в Україні, чи відстежувала перебіг боротьби з корупцією і якою була її позиція в розпал гучного «вагнергейту».

Однак віроломне вторгнення Росії в Україну 24.02.2022 сколихнуло не тільки весь світ, а й пані Спартц, пробудивши в неї інтерес до історичної батьківщини. Хоч у спілкуванні з одноплемінниками вона вперто воліє називати Україну — «ваша країна», вочевидь своєю вже не вважаючи. Але будьмо справедливі: після початку «великої війни» конгресвумен-республіканка Спартц закликала американську владу збільшити допомогу Україні; жорстко критикувала президента Байдена за її недостатні обсяги; виступала за припинення поставок у США російських енергоносіїв, пропонуючи розширити буріння нафтових і газових свердловин у США; підтримувала пом'якшення американського імміграційного законодавства для українців, які рятуються від війни.

Перша і єдина конгресменка родом із України, певна річ, стала об'єктом уваги журналістів, і обличчя до минулого лютого малопомітної парламентської неофітки замелькало в американських медіа, причому не тільки таких консервативних, як Fox News, а й таких ліберальних, як Washington Post. «Українська хвиля» донесла Вікторію Спартц навіть до Овального кабінету: вона ввійшла до четвірки (разом із віцепрезидентом і ще двома законодавцями), запрошеної президентом Байденом на підписання ним ленд-лізу для України.

Однак в Україні, куди Спартц стала регулярно їздити після початку «великої війни», наскільки можна судити як із її інтерв'ю, так і зі свідчень наших конфідентів, у неї виходило не все так само гладко, як на новій батьківщині. У конгресвумен не тільки не склалися відносини із Зе!командою, а й провалилися досить незграбні спроби лобіювати інтереси деяких американських компаній, про що повідали кілька джерел ZN.UA.

2. Що сподвигає Вікторію Спартц?

Хто ж і що ж мотивувало пані Спартц на публічне звернення 8 липня з листом до президента Байдена, в якому вона просить його забезпечити 12 липня терміновий брифінг для конгресменів і надати їм підтвердження або спростування «серйозних обвинувачень» на адресу голови ОПУ Андрія Єрмака у зв'язках із Росією? Хоча це й не головне питання в нашій історії, проте ламають над ним голову багато персон. На сьогодні в нас немає на нього достеменної відповіді. Однак версій ми зібрали кілька.

2-1) «За держави і за себе прикро».

Прибічники цієї версії схиляються до того, що Вікторія Спартц, яка справді побувала впродовж останніх місяців у різних точках України й зустрічалася з безліччю людей — від вимушених переселенців до військових, від місцевих керівників до народних депутатів і представників Банкової, — раптом відкрила для себе нинішню Україну разом із її проблемами.

Частина прибічників цієї версії вважає, що Спартц щиро переживає за історичну батьківщину та хоче їй допомогти. Що не заважає їй так само турбуватися й за гроші американських платників податків — своїх виборців, вимагаючи прозорого використання в Україні американської багатомільярдної допомоги. Не знайшовши розуміння і відгуку на свої конфіденційні пропозиції «змінити Україну на краще» у представників влади української, Спартц вирішила публічно звернутися до влади американської.

Друга частина впевнена, що «накляузничати Байдену» Спартц «накрутили» політичні опоненти Зеленського і ненависні Банковій активісти. Що теж не виключає і її особистої образи на українських можновладців, які не задовольнили лобістських амбіцій нахрапистої конгресвумен.

2-2) «Білий дім попросив»

Прибічники цієї версії припускають, що публічно озвучити претензії до Єрмака Вікторію Спартц попросила нинішня американська адміністрація, якій самій це, зі зрозумілих причин, робити не з руки. Представники адміністрації Байдена вже неодноразово дипломатично давали зрозуміти Банковій, як вони ставляться до голови президентського офісу, оскільки ж Володимир Зеленський відповідних висновків так і не зробив, Вашингтон вирішив ініціювати «засвітку» інформації, що компрометує Єрмака, через конгресвумен українського походження. Версія, на наш погляд, малоймовірна. Не тільки тому, що, за нашою інформацією, Спартц відверто не люблять у держдепі, чи тому, що її нинішня активність на «українському фронті» загрожує адміністрації Байдена значними неприємностями на фронті внутрішньому. А й тому, що невдовзі після оприлюднення свого листа Байдену Спартц, даючи полум'яне інтерв'ю Fox News, уже не згадувала про Єрмака й закликала до «негайних дій», які мають упорядкувати величезний обсяг допомоги, надаваної США і досі, за її твердженням, практично неконтрольованої. І цей виступ робить імовірнішою версію наступну.

2-3) «Скоро вибори»

Наближення листопадових виборів до Конгресу США, досить імовірно, може бути рушійним мотивом для Вікторії Спартц. Прибічниця Трампа неодноразово критикувала Байдена та його адміністрацію і як уродженка України, а отже «експертка» з питань цієї країни в очах колег та виборців,

запросто могла бути обрана трампістами на роль одного з головних критиків «української політики» демократів та обвинувача адміністрації Байдена в «розбазарюванні коштів американських платників податків» в «Україні, що зав'язнула в корупції».

«Рука Москви». Ми не чули обґрунтованих підозр на адресу пані Спартц у зв'язках із країною-агресором. Проте деякі наші співрозмовники не виключають, що кремлівські майстри ІПСО можуть використати активну неофітку-конгресвумен, у якої як недостатній політичний і зовнішньополітичний досвід, так і досить мізерний багаж знань про основні українські проблеми, просто втемну, як useful idiot. Бо якщо шукати в цій історії, кому вона вигідна, то Москва опиняється у виграші майже за будь-якого розкладу. Але про це трохи нижче.

2-4) «Якщо проблеми не озвучуються, то це не означає, що їх немає»

У цьому з Вікторією Спартц важко не погодитися. Після 24 лютого, перед обличчям російської агресії на знищення нашої держави та нації, в Україні встановився негласний мораторій на публічні внутрішньополітичні бійки, розбірки та чвари, на жорстку критику влади, її рішень та дій. Розберемося, коли переможемо, кажемо ми собі й одне одному. Хоча замовчувати проблеми стає дедалі складніше. Того самого принципу досі дотримувався й Вашингтон, намагаючись не критикувати і не виносити в публічну площину під час війни за виживання України обговорення українських проблем. Але це не означає, що цих проблем немає або що наш головний стратегічний партнер їх не помічає.

До Вікторії Спартц можна ставитися по-різному. Їй самій можна пред'явити чимало претензій. Однак, хоч би як дратувала вона своєю безапеляційністю, некомпетентністю в багатьох питаннях української реальності, необґрунтованою зарозумілістю, плутаною мовою та надмірною емоційністю, але у своїх озвучених претензіях до української влади вона багато в чому, на жаль, має рацію.

Так, **Єрмак — це проблема**. **Не володіючи для того компетенціями, але користуючись винятковою довірою й симпатією президента, маючи на нього надмірний вплив, голова ОПУ намагається контролювати всі процеси в країні, ставши, по суті, її тіньовим прем'єром.**

> У нас немає даних західних розвідок, про які туманно каже конгресвумен Спартц, але після недорозслідуваного та зам'ятого «вагнергейту» в українського суспільства залишилося надто багато запитань.

Так, із Єрмаком зустрічаються іноземні представники, він присутній практично на всіх міжнародних зустрічах Зеленського, у тому числі й з американцями. Але в цивілізованому світі заведено спілкуватися з тими, кого обрав народ, а також із тими, кого ці обранці призначили своїми радниками та помічниками. Але це не означає, що в наших партнерів, як і в українського суспільства, не виникає запитань. Правда, на відміну від нас із вами, хто має тільки певні підозри, вони мають ще й певні знання, отримані від власних розвідслужб.

Своє ставлення до керівника ОПУ американці демонстрували неодноразово.

Наприклад,

> примушуючи його, як звичайного пасажира, проходити контроль в аеропорту, тоді як міністра закордонних справ, що прилетів разом із ним, пропускали через «зелений коридор». Або обіймаючи в кімнаті переговорів усіх присутніх представників України, крім голови президентського офісу, як це зробив держсекретар Блінкен під час спільного з міністром оборони Остіном візиту до Києва: після того, як Зеленський, на відмашку Єрмака, публічно оголосив про їхній майбутній приїзд, дату якого американська сторона тримала в суворому секреті з міркувань безпеки. Чи не погоджуючи Єрмаку чергове телефонне спілкування з радником Байдена з нацбезпеки Салліваном, доки той не прискорить вручення вірчих грамот новим послом США в Україні Бріджит Брінк, що затягнулося з незрозумілих для Вашингтона причин, і пояснивши голові ОПУ, що відтепер на всіх переговорах Києва та Вашингтона буде присутня й американський посол. Так, це все деталі, але тонкою мовою дипломатії досить красномовні.

1) Проблеми з призначенням заступником Єрмака одіозного ***Татарова***,

2) нескінченне зволікання з ***призначенням голів САП і НАБУ*** — це не придумки зловредної конгресвумен. Київ обіцяв «негайне» обрання голови САП американцям — у Спільній заяві Зеленського та Байдена про стратегічне партнерство України і США 1 вересня 2021-го — ще за півроку до російського вторгнення; Міжнародному валютному фонду українська влада обіцяла це зробити до грудня 2021 року — в оновленому меморандумі з МВФ; тепер ось обіцяє Євросоюзу, який ввів пункт про обрання та призначення керівництва САП і НАБУ до переліку умов для України, що прикладається до рішення надати нашій країні статус кандидата на членство в ЄС.

Хіба б не було доречно й правильно з боку Києва тут-таки зробити гарний і правильний жест у відповідь, призначивши вже обраного голову САП?

Але ні, **Банкова, як і раніше, зволікає з цим, випробовуючи терпіння західних партнерів**, від яких залежить життєво важлива для України допомога у протистоянні агресору. Не пізніше як у понеділок посли країн G7 знову нагадали Києву про критичну важливість своєчасного призначення керівника САП.

3) Думати про шашлики, а не про підготовку до війни, закликала не Спартц.

4) Обвинувачувала західних партнерів у «відлякуванні інвесторів» «алармістськими» повідомленнями про підготовку нападу Росії теж не конгресменка.

5) Висміювала партнерів восени минулого року за те, що вони нібито тільки відкрили для себе війну в Україні, теж не вона.

6) І в Україні не тільки вона чула від мерів прикордонних міст, що 24 лютого в їхньої ТрО не було жодного автомата.

7) Не тільки вона переймається питанням, чому російські війська змогли так швидко захопити частину південних областей нашої країни

8) та хто дав наказ розмінувати виходи з Криму на материкову Україну чи не підривати мости.

9) Проблему неможливості для місцевої влади фінансувати армію зі своїх бюджетів першою порушила не Спартц. Про неї заявляла ***Асоціація мерів міст України***, про неї говорять мери українських міст.

Питання обліку та контролю над американською допомогою — військовою й гуманітарною — одне з найделікатніших у «списку Спартц».

> Добре, що профільна представниця держдепу Бонні Дженкінс на терміновому брифінгу 12 липня заявила про впевненість Сполучених Штатів у тому, що надана Україні американська зброя не опиниться в чужих руках, та у відданості нашого уряду належному захисту і обліку військової техніки американського виробництва.

Але наших партнерів не можуть не турбувати повідомлення західних розвідслужб про те, що зброя, яка поставляється в Україну, не завжди прямує на ті ділянки фронту, де вона найпотрібніша в даний момент. Як не може не викликати питань і поява західної, у тому числі й американської

«гуманітарки», засобів захисту та іншого «дріб'язку» на полицях українських супермаркетів та в оголошеннях про продаж на онлайн-платформах.

У західній пресі вже стали з'являтися публікації про побоювання наших партнерів з НАТО і ЄС щодо можливості контрабанди злочинними угрупованнями отриманої Україною від Заходу зброї на європейський та інші чорні ринки, а також неможливості відстежити подальше переміщення переданих нашій країні озброєння та техніки.

Тимчасом, за інформацією DT.UA,

вже давно готова електронна система запитів про військові потреби України,

> яка має замінити неймовірну масу списків, за допомогою яких Київ доісторичним способом досі намагався задовольнити ці потреби. Ця система також дозволить контролювати обсяги, номенклатуру і ціни озброєнь, що надходять в Україну. За свідченням наших джерел, міністр оборони Рєзніков обіцяв запровадження цієї системи своїм західним колегам ще на минулому засіданні Рамштайну.

Але через п'ять тижнів (!) **Міноборони, як і раніше, гальмує ухвалення Кабміном постанови про імплементацію цієї системи**.

Окей, припустимо,

> у міністра оборони та деяких інших представників влади є сумніви щодо достатньої захищеності цієї програми заявок від росіян.

Але **існує ще натівська логістична програма *LOGFAS*, яка використовується в НАТО з 1995 року і безкоштовно передана ЗСУ у 2019-му.**

А з того ж 2019-го у Національному університеті оборони ім. Черняховського готують фахівців із цієї програми, покликаних забезпечувати логістику під час війни. Програма повністю адаптована під українські реалії та передбачає контроль над забезпеченням, зберіганням, доставкою, станом, ремонтом та ін. озброєнь і техніки. Але **ця система *LOGFAS* не запущена в Україні досі!**

> І нам дуже складно пояснити західним партнерам, чому…

Якби ця програма була впроваджена з початку війни, то Спартц, як і представники російської п'ятої колони на Заході, що вже почали розкручувати тему «безконтрольності» західної зброї в Україні, не мали б приводу для подібних звинувачень.

За нашою інформацією, **днями у президента було проведено нараду, де обговорювалися ці проблеми**. Можливо, це допоможе зрушити питання з мертвої точки.

3. Чим слово конгресвумен відгукнеться

Незалежно від того, що керувало Вікторією Спартц, коли вона зверталася з листом до президента Байдена, винесення в публічну сферу оприлюднених нею проблем може мати досить негативні наслідки для України та її відносин зі США.

Із наближенням листопадових виборів до Конгресу, що є важливим проміжним етапом перед виборами президента США 2024 року, республіканці, які мають великі шанси відібрати в демократів контроль, щонайменше, в Палаті представників, дедалі прискіпливіше стежитимуть за діями демократичної адміністрації, вишукуючи найменші приводи до критики й максимально роздуваючи їх у пресі. У трампістському крилі Республіканської партії вже давно лунає невдоволення з приводу «велетенських розмірів» американської допомоги, що виділяється Україні, тоді як економіка самої Америки переживає не найкращі часи. Майже шість десятків конгресменів-республіканців не голосували за ленд-ліз для нашої країни. Твердження ж про неналежний контроль над допомогою, яку Сполучені Штати надають Україні, здатні викликати справжній скандал і стануть незаперечним передвиборним подарунком для республіканців, які навряд чи змарнують нагоду обвинуватити адміністрацію Байдена в недостатньому контролі над коштами американських платників податків і вказати на промахи демократів на «українському напрямі».

Так, безумовно, у США існує двопартійна підтримка України та її боротьби з російським агресором. Але тільки у внутрішньополітичній боротьбі кожен сам за себе (що недавно яскраво продемонстрував британський уряд, домігшись відставки прем'єра Бориса Джонсона, попри його величезний внесок у допомогу Україні та особисті теплі й довірчі відносини з її президентом). Отже, Україна знову ризикує бути втягненою в американські передвиборні баталії, і це може негативно позначитися як на обсягах і номенклатурі американської допомоги, так і на термінах її надання. Щоб цього не сталося, Києву необхідно якомога швидше досягти домовленості з партнерами про ефективну систему моніторингу за надаваною допомогою, а потім максимально швидко її втілити.

4. Іншу серйозну проблему

поглиблену бурхливою активністю конгресвумен Спартц, вирішити складніше, а її наслідки можуть виявитися для відносин Києва й Вашингтона не менш сумними.

Ім'я цієї проблеми — ***Єрмак***.

Публічно оголошуючи список претензій до голови ОПУ (частина яких незрозуміла навіть українським опонентам Єрмака), Спартц, швидше, розсварить Зеленського зі Штатами, ніж доб'ється звільнення керівника офісу українського президента.

> Адже добре відомо не тільки про глибоку довіру та симпатії Зеленського до Єрмака, а й про хворобливу реакцію українського президента на найменшу критику та різке неприйняття зовнішнього тиску.

Якщо республіканці зараз підхоплять і роздмуть у передвиборних баталіях тему «поганого хлопця» Єрмака, «підозрюваного у зв'язках із Росією», а в Києві стануть у позу й почнуть люто захищати голову ОПУ, не тільки нападаючи на «одну з сотень» американських депутатів, а й сварячись із республіканцями (чий представник, зважаючи на катастрофічне падіння рейтингу Байдена, може стати наступним президентом США), то на україно-американські відносини вкотре чекають тяжкі часи.

Та цього разу — під час війни з Росією за виживання України. **І саме Росія найбільше виграє і від зменшення та уповільнення американської допомоги нашій країні, і від охолодження відносин Києва й Вашингтона.**

Якщо ж адміністрація Байдена, не бажаючи роздраю і скандалу, раптом спробує публічно обілити Єрмака, це дасть йому індульгенцію, непробивний для критики захисний «бронежилет» на невизначений час, що теж погано для нашої країни.

***

№ 328.

Новітній «дерибан»? Навіщо це народу?

Людмила Сімонова

2022-07-13

На період воєнного стану скасовується прозорість приватизації державного майна

Депутати запропонували зміни до законодавства про приватизацію державного та комунального майна: на період воєнного стану скасовуються прозорість покупців, оцінка майна та його інвентаризація й навіть дозвіл АМКУ. Складається враження, що **ці зміни лобіюють самі монополісти**.

Група депутатів своїм законопроєктом ***№7451 від 09.06.2022 року*** запропонувала внести зміни в приватизаційне законодавство. Його вже навіть проголосували у першому читанні.

Від тих змін складається враження, що ***ФДМУ*** дуже добре вивчив, через що його критикували за проведені приватизаційні аукціони.

Але,

> замість того, щоб удосконалити процедури передприватизаційної підготовки об'єктів, Фонд вирішив просто скасувати те, за що може наразитися на критику.

Добре це чи погано для власників майна — громадян України?

1. Анонімність покупців

Фонд багато критикували за недостатню перевірку учасників/переможців аукціонів, а щодо об'єкта «Більшовик» навіть сказали, які три олігархи «розіграли» його між собою. Тому в новому законодавстві пропонується… зробити покупців анонімними.

Чому це погано?

Бо ми не взнаємо, хто маніпулює ситуацією, особливо якщо аукціон не відбувся. Або якщо була змова, то ми (а значить, і органи розслідування) тепер не знатимемо навіть підставних фігур, що іноді дозволяло дізнатися про справжніх учасників.

Тільки переможець буде відомий.

Але цього замало.

Громадськість зазвичай хоче знати, хто бере участь в аукціоні (особливо коли є тільки один покупець або коли потенційний покупець усе зробив, аби не допустити конкурентів, з якими не можна домовитись).

> А примітка, що ці відомості стануть відкритими після війни, нічого не змінює, адже до того моменту все забудеться, і об'єкт перебуватиме в «надійних» руках. І ніяка критика не допоможе, адже після бійки кулаками не махають.

Щодо покупця, то тут хочуть скасувати обов'язкове підтвердження його останньої річної або квартальної аудиторської звітності, яка вимагалася для об'єкта великої приватизації.

Тобто,

> громадськість не зможе дізнатися, чи то реальний покупець або ж такий, що має символічний статутний капітал і борги. Відповідно, чи розвиватиме він об'єкт або ж перепродасть його чи навіть знищить?

Уже бувало таке, коли під тиском громадськості скасовували аукціон (наприклад, щодо київського заводу «Електронмаш»), а на новому аукціоні об'єкт продавали дешевше, бо агресор готовий заплатити будь-які кошти, аби влізти в Україну та розвалити підприємство. Тоді громадськість могла зупинити процес своєю критикою, а **тепер уже не зможе**.

2. Без інвентаризації та оцінки

При підготовці до аукціону не вимагатиметься оцінка майна.

Зрозуміло, що ФДМУ обпікся на оцінці для заводу «Більшовик», — саме її використали для скасування результатів аукціону. Тому тепер стартову ціну визначатимуть на основі оцінки активів для фінансової звітності, яка повинна проводитися щороку.

Однак тут є дві проблеми.

1) По-перше, робити переоцінку щорічно у компанії, яка «мертва» (як той же «Більшовик»), просто немає грошей.

Крім того,

> наявність боргів, які вираховуються із вартості активів, призводить до нульової вартості підприємства.

Також,

2) **не вимагатиметься інвентаризація або перелік майна, яке передається** тому, хто придбає його в процесі приватизації.

> Мабуть, врахували те, що **деякі покупці відмовилися від придбання активів, коли з'ясували, що в реальності частина активів, які є в наданому Фондом переліку, просто відсутня**. Але замість того, щоб відкоригувати процедуру інвентаризації, Фонд вирішив, що буде простіше не проводити інвентаризації та не відповідати за неї.

Зрозуміло, що то велика робота, що потребує чималих коштів, але на ній завжди економили, чим покривали крадіжки державних активів.

Тепер покупці не матимуть уявлення, що вони купують на підприємстві, а це призведе до збільшення ризиків для них, а також **до зменшення ціни майна, виставленого на аукціон**.

Чи потрібне це народу України як власнику майна?

3. Права на земельну ділянку

Законопроєкт передбачає можливість **залучення спеціалістів** у разі необхідності підготувати об'єкт до приватизації.

Цей момент можна вважати позитивним,

> особливо якщо фахівці зможуть до аукціону вирішити питання прав власності/оренди земельної ділянки, чого не зробили для аукціону щодо об'єкта «Більшовик».

І дуже дивно,

> **оскільки в цьому випадку основним активом, що продавався, була земельна ділянка, але вона не перебувала ні у власності, ні в оренді підприємства, тож отримати високу ціну, якої очікували всі знавці ринку нерухомості, не вдалося.**

Адже **ситуацію із землею Фонд не захотів вирішувати, заявивши, що то проблема нового власника, мовляв, він «домовиться»**.

Так, домовиться, але ж за наш кошт, бо гроші підуть у чиїсь кишені замість держбюджету.

Тому найкращим було б рішення, яким закон дозволяв би автоматичний перехід прав на землю до нового власника, як це записано для ліцензій і дозволів.

4. Продаж об'єктів без участі іпотекодержателя

Фонд держмайна полегшив собі життя,

> **дозволивши продаж і реєстрацію прав на об'єкт приватизації навіть у разі наявності іпотеки.**

А законопроєктом дозволяється *навіть*

> **не інформувати іпотекодержателя** у разі приватизації такого майна.

Тобто,

> **новому власнику передають обов'язки, про які він може навіть не здогадуватися.**

При цьому,

> **такі обов'язки можуть бути оформлені на третю особу, яка може втратити права вимоги на це майно.**

Такий підхід знизить потенційний інтерес до майна й не дасть можливості продати його за достойні гроші.

Готуємося до скандалів з ціною, отриманою на аукціоні?

5. Релокація

Між іншим законопроєкт має назву «Про внесення змін до Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» та інших законодавчих актів України **щодо *сприяння процесам релокації підприємств в умовах воєнного стану та економічного відновлення держави***».

Процедура ***релокації*** сьогодні конче потрібна Україні. На те є чимало причин, в тому числі й розосередження виробництва по всій Україні, а також можливе перенесення підприємств за межі України, наприклад, у дружні країни Східної Європи.

Але ж **у самому тексті законопроєкту нічого про релокацію немає**.

Це чергове окозамилювання? Піар? Чи що воно таке? Якщо про релокацію не йдеться, а по суті й не може йтися, то навіщо вводити в оману такою назвою?

6. Дозвіл АМКУ вже ПІСЛЯ переходу прав власності

У законопроєкті пропонується встановити, що **перехід права власності на об'єкт приватизації до покупця не залежить від отримання дозволу Антимонопольного комітету України**.

Тобто,

> може так статися, що права власності вже у покупця, і тут він отримує відмову АМКУ? Так?

Не дуже хороша можливість для сумлінних покупців втратити і актив, і гроші.

А для тих, хто може «порішати», — можливість монополізації ринків? Фактично корупцію свідомо закладають у законопроєкт.

Окрім того,

> **у разі приватизації «пулу», тобто об'єднання активів кількох підприємств, можлива приватизація цілої галузі.**

Так оце ми заявили про боротьбу з монополістами, а тепер готові створити нових?

Саме по собі створення «пулу» є сумнівним, а вже зняття вимоги про отримання дозволу АМКУ до переходу прав власності взагалі в будь-які рамки не лізе.

7. Висновки

Дуже прикро, що **законопроєкт уже проголосований у першому читанні**, бо тепер навряд чи вдасться внести до нього достатньо змін. А змінювати потрібно.

Заспокоює лише те, що **забороняється проведення аукціонів із продажу об’єктів великої приватизації та викупу об’єктів великої приватизації в період дії правового режиму воєнного стану**.

Тому,

> об'єкти, які все ще мають ***велику цінність***, не підуть на «дерибан».

Можливо,

> все ж прискориться мала приватизація для розвитку об'єктів воєнного призначення, щоб зрушити бізнес у цей важкий час.

Фонд зазнав фіаско при приватизації «Більшовика» і тепер змушений довго продавати багато активів і підприємств, бо не може забезпечити їхньої інвестиційної привабливості при процедурах підготовки до приватизації.

Але **замість вдосконалення приватизаційних процедур** він **пропонує їх просто скасувати**, **щоб об'єкти купували «правильні» покупці, які вже все знають про об'єкт**.

Але навіщо це народу України?

***

№ 329.

Военная помощь США Украине

Илларионов

2022-07-14

Обсуждение в общественном пространстве военной помощи США Украине, в частности, так называемого «ленд-лиза», по-прежнему сопровождается мифами, легендами, а иногда и откровенной дезинформацией. Некоторые комментаторы, в том числе с миллионными просмотрами видео и текстов, регулярно говорят и пишут о том, чего нет. И, возможно, никогда не будет.

Нижеследующий текст нацелен на предоставление читателю базовой информации об американской помощи военного характера Украине, ее размерах, основных элементах, инструментах предоставления.

1. Каналы предоставления военной помощи

Главными механизмами предоставления военной помощи США Украине в настоящее время являются следующие :

1. Presidential Drawdown Authority (PDA) – механизм, позволяющий президенту передавать военные материалы, находящиеся на базах и складах ВС США, без консультаций с Конгрессом в рамках установленных Конгрессом максимальных потолков для объемов таких поставок (подробнее см.: Загадка декабрьского PDA);

2. Ukraine Security Assistance Initiative (USAI) – основной канал поставок материалов и услуг, используемый Пентагоном;

3. Foreign Military Financing (FMF) – канал поставок в основном материалов, используемый Госдепом;

4. International Military Education and Training (IMET) – канал поставок в основном услуг, используемый Госдепом США;

5. Export Control and Border Security (EXBS) Program – канал поставок, используемый Госдепом в основном для пограничной и таможенной служб Украины;

6. Global Security Contingency Fund – канал поставок, используемый совместно Госдепом и Пентагоном для подготовки ССО, Нацгвардии, полиции, офицерского корпуса ВСУ;

7. Third Party Transfers (TPT) – канал для закупок в третьих странах военных материалов для последующей передачи Украине;

8. Foreign Military Sales (FMS) – межгосударственные продажи военных материалов Украине за счет средств Украины;

9. Direct Commercial Sales (DCS) – коммерческие продажи военных материалов Украине, разрешенные правительством США, за счет средств Украины, а также третьих стран.

Следует заметить, что среди используемых каналов предоставления военной помощи нет канала под названием «ленд-лиз».

2. Источники финансирования

Основным источником финансирования военной помощи Украине являются средства, зарезервированные по линиям Пентагона и Государственного департамента в федеральном бюджете США на 2022 год.

С началом Путиным крупномасштабных военных действий 24 февраля выяснилось, что этих средств для поддержки Украины недостаточно. 28 апреля Байден внес в Конгресс два связанных друг с другом законопроекта – о помощи Украине на сумму 33 млрд.дол. и о борьбе с ковидом на сумму 22,5 млрд.дол. В процессе обсуждения законопроект о помощи Украине был «отвязан» от законопроекта о борьбе с ковидом, а сумма помощи Украине конгрессменами была увеличена до 40 млрд.дол. Конгресс утвердил этот документ под названием «Закон о дополнительной помощи Украине», а Байден 21 мая 2022 г. его подписал: H.R.7691 – Additional Ukraine Supplemental Appropriations Act, 2022. Закон предусматривает израсходовать до конца бюджетного года, завершающегося 30 сентября 2022 г., 40,1 млрд.дол.

В другом законе – законе о «ленд-лизе» Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022, принятом Конгрессом и подписанном Байденом 9 мая 2022 г., отсутствует упоминание каких-либо бюджетных сумм, предусмотренных для помощи Украине.

3. Сколько в «Законе о помощи Украине» помощи именно Украине?

Само название закона «О помощи Украине» еще не означает, что все его средства направляются именно Украине.

Из общей суммы в 40,1 млрд.дол. помощь всех видов Украине (финансовая, гуманитарная, медицинская, продовольственная, обучение английскому языку, военная) составляет 17 млрд.дол.

Из этой суммы прямая военная помощь по основному каналу Пентагона – Ukraine Security Assistance Initiative (USAI) – предусмотрена в размере 6 млрд.дол.

Кроме того, сумма в 14,9 млрд.дол. предназначена для финансирования военных программ в ряде стран, включая и Украину, так что какая-то часть этих средств также может в конечном счете оказаться в распоряжении Украины.

4. Виды военной помощи

Хотя нередко можно встретить утверждения, отождествляющие военную помощь именно с поставками вооружения, на самом деле понятие «военная помощь» является более широким.

Основными статьями военной помощи являются:

1) - услуги по обучению, тренировкам, проведению маневров, консультациям;

2) - транспортные, логистические услуги, услуги связи, разведки и т.п.;

3) - нелетальная военная помощь (топливо, питание, медицина, средства связи, транспортные средства, средства защиты и т.п.);

4) - летальная военная помощь (боевая техника, оружие разных видов, боеприпасы).

Две последние статьи вместе – летальная и нелетальная военная помощь – образуют то, что иногда называют «военное имущество», «военные материалы», какие в физическом виде могут быть доставлены на территорию воюющей страны.

5. Виды помощи по фактическому статусу ее предоставления

По фактическому статусу ее предоставления военная (и любая другая) помощь бывает:

1) - committed – твердо обещанной, т.е. помощью, по поводу которой приняты официальные обязательства, как правило, в виде решений Конгресса;

2) - authorized – разрешенной, по поводу которой отданы приказы на ее поставку представителями исполнительной власти (президентом, госсекретарем, главой Пентагона);

3) - delivered – физически доставленной на территорию Украины.

6. Военная помощь США Украине, 2005-2022

США начали оказывать военную помощь Украине в 2005 г.

В течение 9 лет, предшествовавших началу конвенционального этапа путинской войны против Украины – с 2005 г. по 2013 г., военная помощь США Украине составила 451 млн.дол. В основном это были расходы на обучение и тренировки ВСУ. Летальный компонент в этой помощи отсутствовал.

В течение 8 лет – с начала конвенционального этапа путинской войны против Украины 20 февраля 2014 г. до 23 февраля 2022 г. – вся военная помощь США Украине составила 4,3 млрд.дол. Летальная военная помощь Украине стала предоставляться с 2018 г., когда президент Трамп разрешил Украине закупить в США Джавелины.

За четыре с небольшим месяца нового этапа путинской войны против Украины – с 24 февраля по 1 июля 2022 г. – вся военная помощь США Украине составила:

1) - committed (твердо обещанная, обязательства) – 25,5 млрд.дол.;

2) - authorized (разрешенная к поставке решениями президента) – 6,9 млрд.дол.;

3) - delivered in-kind military aid (т.е. поставленные на территорию Украины летальные и нелетальные военные материалы всех видов) – 2,6 млрд.дол.

Таким образом, стоимость всех фактически поставленных США на территорию Украины военных материалов (как летального, так и нелетального характера) составляет примерно 10% от обязательств, принятых на себя администрацией США, и чуть более 37% от объемов военной помощи, относительно которой президентом приняты решения о таких поставках.

7. Сравнение военной помощи США Украине и Афганистану

Для того, чтобы получить представление о том, насколько велика (или, наоборот, недостаточна) военная помощь США Украине, можно сравнить

ее с помощью, оказывавшейся США практически в то же самое время армии Афганистана.

С 2002 г. по 30 августа 2021 г. вся военная помощь США Афганистану составила 88 млрд.дол. (все расходы США на Войну в Афганистане превысили 2 трлн.дол.). За 16 лет вся военная помощь США Украине составила 4,5 млрд.дол., или примерно в 19 раз меньше.

Если учесть также и военную помощь, предоставленную США ВСУ в течение последнего года (включая и помощь в последние 4,5 месяца), то объем помощи Украине вырастает до 9,9 млрд.дол., а ее отставание от афганского показателя уменьшается до 8,9 раза.

Суммарная стоимость всех военных материалов, переданных США афганской армии, составила 18,6 млрд.дол. Аналогичный показатель для Украины на 1 июля 2022 г. – 2,6 млрд.дол., или в 7,2 раза меньше.

На момент оставления американскими войсками территории Афганистана 30 августа 2021 г. там оставалось боевой техники, вооружения и боеприпасов, по данным закрытого доклада Конгрессу США, на сумму 7,12 млрд.дол. Принимая темп расхода военных материалов, поставленных США Украине, в ходе текущих военных действий равным темпу расхода боевой техники, оружия, боеприпасов для всех ВСУ, о котором рассказал замминистра обороны Украины Д.Шарапов, то на 1 июля 2022 г. на территории Украины могло оставаться военных материалов США на сумму примерно в 1,5 млрд.дол. Эта величина в 4,6 раза меньше, чем стоимость военных материалов, оставленных администрацией Байдена Талибану.

Военная помощь США Афганистану и Украине

Вся военная помощь Афганистану в 2002-2021 гг. и Украине в 2002-2022 гг. на одного военнослужащего, тыс.дол. 704 14.2 49.7

Численность воруженных сил Афганистана меньше, чем численность ВСУ. Среднегодовая численность афганской армии в период, когда США предоставляли ей военную помощь (2005-2021 гг.), составила 125 тыс.чел. Нынешняя численность ВСУ, по последним заявлением В.Зеленского и А.Резникова, достигла 700 тыс.чел., или в 5 раз больше.

Таким образом, вся военная помощь США на одного военнослужащего ВС Афганистана составила в 2005-21 гг. 704 тыс.дол., а на одного военнослужащего ВС Украины в 2005-22 гг. – 14 тыс.дол., или почти в 50 раз меньше.

Стоимость всех военных материалов, поставленных США за это время на одного военнослужащего в ВС Афганистана, составила 149 тыс.дол., на

Военная помощь США Афганистану и Украине

Показатели	Афганистан	Украина	Соотношение, раз
Вся военная помощь США Афганистану и Украине в 2002-2021 гг., млрд. дол.	88.0	4.5	19.4
Вся военная помощь США Афганистану в 2002-2021 гг. и Украине в 2005-2022 гг., млрд. дол.	88.0	9.9	8.9
Все военные материалы США, поставленные Афганистану в 2002-2021 гг. и Украине с 24.01 по 01.07.2022, млрд. дол.	18.6	2.6	7.2
Военные материалы США, оставленные в Афганистане на 30.08.2021 и находящиеся в Украине на 01.07.2022, млрд. дол.	7.12	1.55	4.6
Численность военнослужащих, тыс. чел.	125	700	0.18
Вся военная помощь Афганистану в 2002-2021 гг. и Украине в 2002-2022 гг. на одного военнослужащего, тыс. дол.	704	14.2	49.7
Все военные материалы, поставленные Афганистану в 2002-2021 гг. и Украине с 24.01 по 01.07.2022 на одного военнослужащего, тыс. дол.	149	3.7	40.4
Военные материалы, оставленные в Афганистане на 30.08.2021 и находящиеся в Украине на 01.07.2022, на одного военнослужащего, тыс. дол.	57.0	2.2	25.8
Потери убитыми в среднем в месяц в % к численности вооруженных сил	0.24	0.36	1.52

Источник: Андрей Илларионов https://aillarionov.livejournal.com/1310430.html

одного военного в ВСУ – 3,7 тыс.дол., или в 40 раз меньше.

Стоимостная оценка всех военных материалов, оставленных администрацией Байдена на одного военнослужащего афганской армии 30 августа 2021 г., составляет 57 тыс.дол., а стоимостная оценка всех военных материалов, приходившихся на одного военного ВСУ на 1 июля 2022 г., оказывается равной 2,2 тыс.дол., или почти в 26 раз меньше.

Следует заметить, что в расчетах, приведенных выше, не учтены длительность и интенсивность ведения военных действий в обоих случаях и, следовательно, потребность в оружии, боевой техники, боеприпасах должна быть скорректирована на эти факторы.

Сравнительная интенсивность ведения военных действий может быть определена по удельному весу потерь убитыми в общей численности вооруженных сил в среднем в месяц. В ходе Войны в Афганистане афганская армия теряла убитыми в среднем в месяц 0,24% от средней численности своих вооруженных сил. Судя по данным А.Арестовича, в ходе нынешней

стадии войны потери украинских военных в среднем в месяц составляют 0,36% от численности ВСУ. Таким образом, интенсивность военных действий в нынешней войне в полтора раза выше, чем в Войне в Афганистане.

Следовательно, при сохранении более или менее общих подходов к обоим военным конфликтам со стороны властей США их военная помощь и их поставки военных материалов на одного военнослужащего ВСУ в ходе нынешней войны должны были бы быть как минимум в полтора раза больше, чем на одного афганского военнослужащего в ходе Войны в Афганистане. На самом же деле эти величины намного меньше – в зависимости от используемых показателей – в 26, 40 или 50 раз.

Иными словами,

> **при соблюдении властями США такого же подхода к Украине, как и к Афганистану, размеры американской военной помощи ВСУ должны быть увеличены, минимум, на два порядка.**

***

№ 330.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 13 липня 2022

Головне

1) Хтось вірить хоча б єдиному слову хуйла? Тоді навіщо ті "переговори" у Стамбулі? Ба більше, зерно належить агрохолдингам, і гроші ці - все одно їхні.

2) Невже в когось є сумніви в тому, що пані Спартц не має уяви в тому що відбувається в Україні? А після висеру "радника" Устенка?

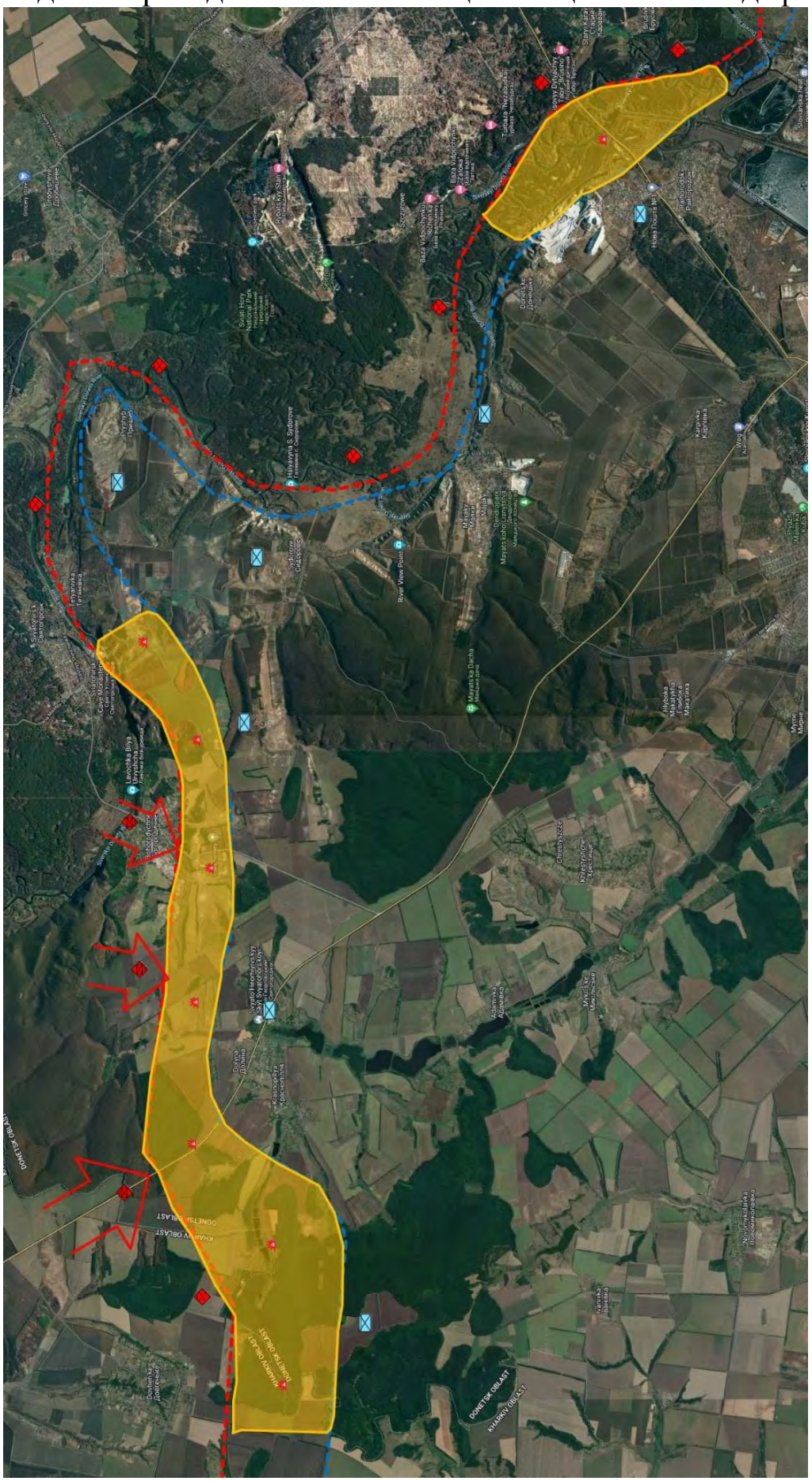
3) Як я і попереджав, наступ на Слов'янськ–Краматорськ розпочався. Без "перепочинку", про який оголосив хуйло.

4) Зверніть увагу, як хуйлята майстерно зламують "санкції"-шманкції. Проте не всі одразу ж стають на коліна. Науседа і маленька Литва демонструють, як треба себе поводити. І це починає доходити навіть до таких засмалених чиновників, як Столтенберг....

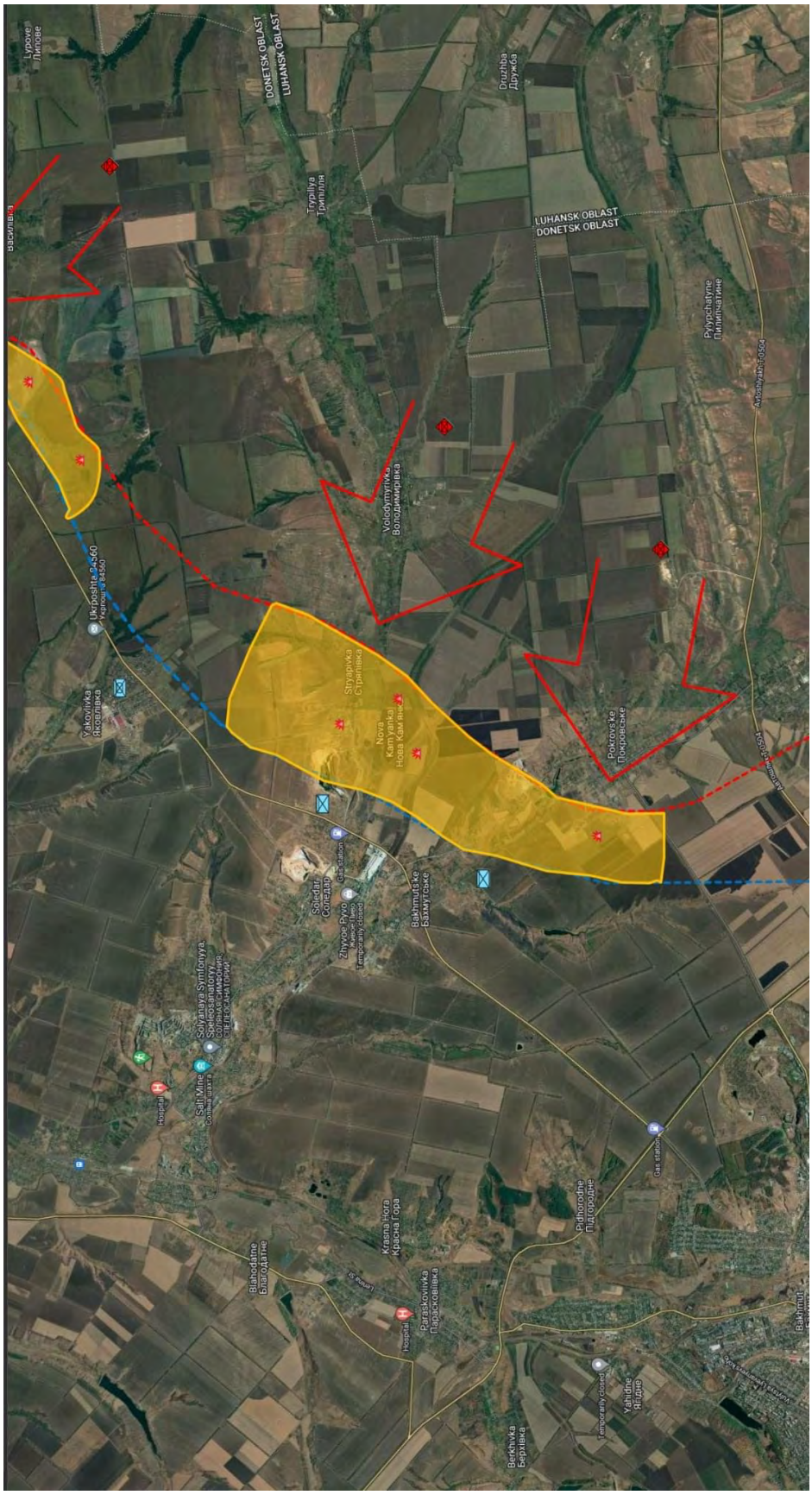
Теми дайджесту

1) Переговори щодо розблокування експорту зерна триватимуть наступного тижня.

2) ЄС намагається пом’якшити умови транзиту до Калінінграда.

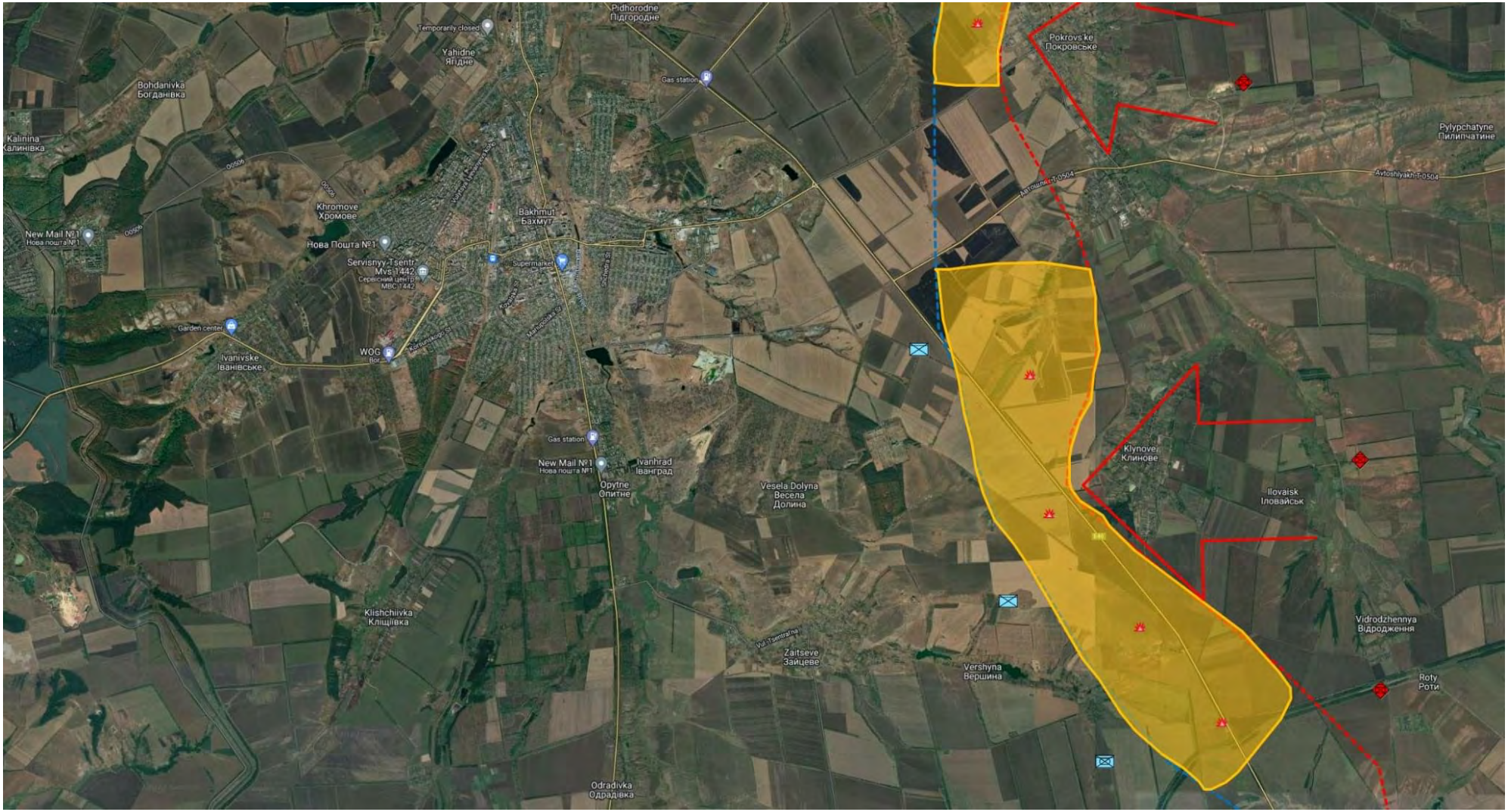
3) Радник президента Устенко оцінив щомісячний дефіцит бюджету у $9 млрд.

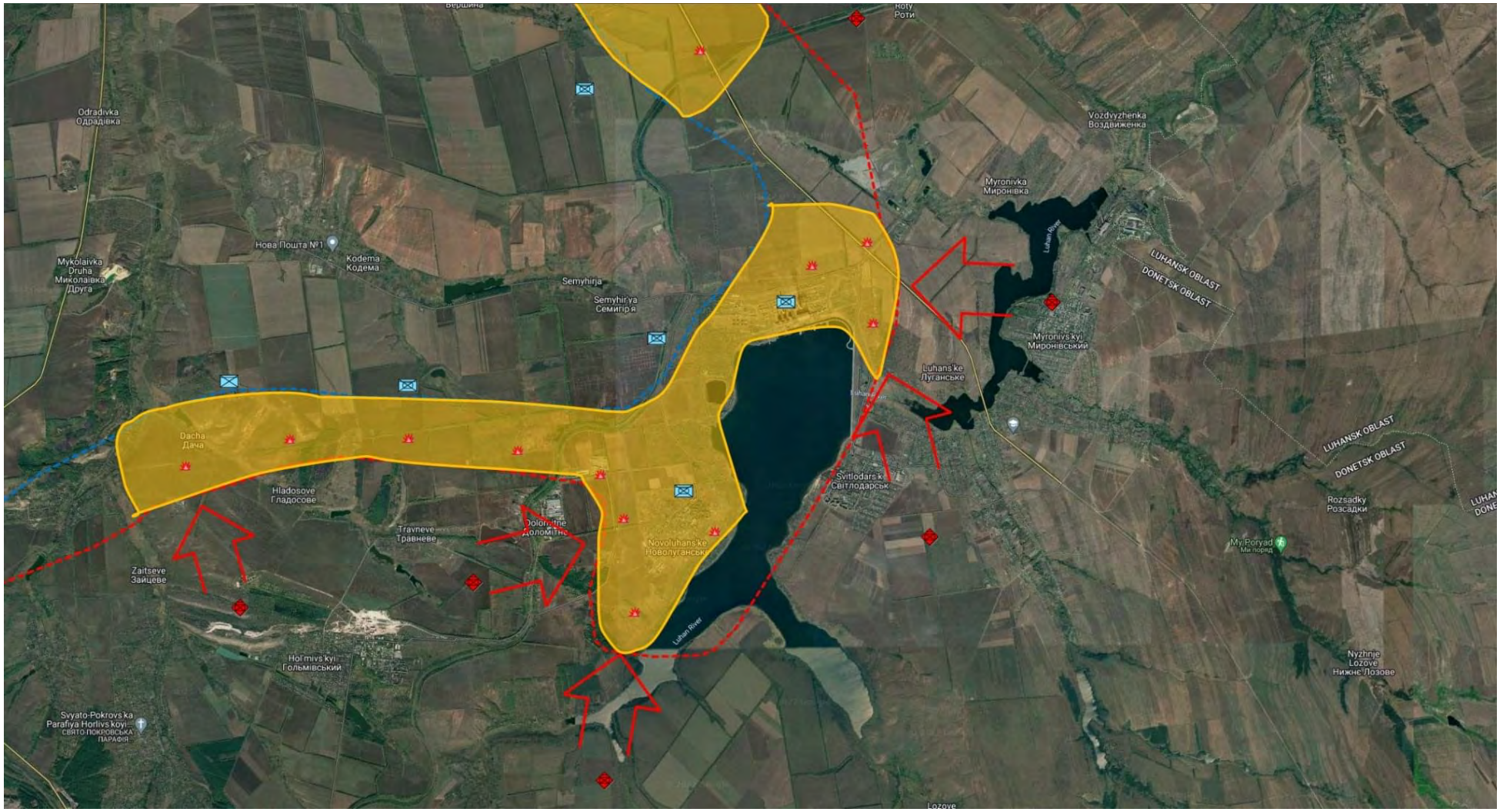
1. Війна

1-1) Фронт

• Інтенсивність та кількість обстрілів прикордонних районів Сумщини із території Росії зростає день від дня.

Pidhorodne
Підгородне
Temporarily closed
Yahidne
Ягідне
Gas station
Pokrovs'ke
Покровське
Bohdanivka
Богданівка
Kalinina
Калинівка
Pylypchatyne
Пилипчатине
Avtoshlyakh T-0504
Khromove
Хромове
Bakhmut
Бахмут
New Mail №1
Нова пошта №1
Нова Пошта №1
Servisnyy Tsentr Mvs 1442
Сервісний центр МВС 1442
Supermarket
Garden center
WOG
Ivanivske
Іванівське
Gas station
New Mail №1
Нова пошта №1
Ivanhrad
Іванград
Opytne
Опитне
Vesela Dolyna
Весела Долина
Klynove
Клинове
Ilovaisk
Іловайськ
Klishchiivka
Клищіївка
Vul Tsentralna
Zaitseve
Зайцеве
Vershyna
Вершина
Vidrodzhennya
Відродження
Roty
Роти
Odradivka
Одрадівка

Odradivka
Одрадівка
Mykolaivka Druha
Миколаївка Друга
Нова Пошта №1
Kodema
Кодема
Semyhirja
Semyhir'ya
Семигір'я
Dacha
Дача
Hladosove
Гладосове
Travneve
Травневе
Zaitseve
Зайцеве
Hol'mivs'kyi
Гольмівський
Svyato-Pokrovs'ka Parafiya Horlivs'koyi
СВЯТО-ПОКРОВСЬКА ПАРАФІЯ
Koty
Роти
Vozdvyzhenka
Воздвиженка
Myronivka
Миронівка
Myronivs'kyi
Мироновський
Luhans'ke
Луганське
Svitlodars'k
Світлодарськ
Novoluhans'ke
Новолуганськ
Luhan River
LUHANSK OBLAST
DONETSK OBLAST
Rozsadky
Розсадки
My Poryad
Ми поряд
Nyzhnje Lozove
Нижнє Лозове
Lozove

• Під обстріл із важкої артилерії та РСЗВ потрапили Харків, Бахмут, Миколаїв.

• На північ від Харкова російські війська й надалі штурмували Дементіївку, завдали ракетних та артилерійських ударів по населених пунктах півночі області.

• На південь від Ізюма російські війська вели наступ на Мазанівку, Долину та Краснопілля, а також спробували обійти українську лінію оборони із заходу та захопили Курульку. Атаку на Іванівку було відбито.

• Українські війська тримають оборону на кордоні Донецької та Луганської областей, а також у районі траси М-03 на південь від Бахмута, й утримують Вуглегірську ТЕС на Світлодарському водосховищі. Підрозділи армія РФ за підтримки поодиноких рот ПВК "Вагнера" ведуть безперервні атаки на Спірне та Верхньокам'янське, ЗСУ закріпилися на околиці сіл. Спроба російських військ провести розвідку боєм у Покровському закінчилася невдачею, відбито атаки військ на Веселу Долину, Яковлівку та Вершину на південний схід від Бахмута.

• На лінії фронту в Донецькій та Запорізькій областях змін немає, російська авіація та артилерія завдали ударів по населених пунктах на лінії фронту та в ближньому тилу

• На Херсонщині точилися бої місцевого значення.

• Крилатими та балістичними ракетами обстріляно узбережжя Одеської області та Запоріжжя, зруйновано свиноферму та виробниче приватне підприємство.

• Українські артилеристи знищили ще один склад боєприпасів армії РФ у Чорнобаївці, а також вдарили по скупченню військ 128-ї окремої бригади берегової оборони Чорноморського флоту РФ у Чкалові. Також знищено склади боєприпасів на Донбасі – у Луганську, Макіївці та Горлівці.

• Російська авіація завдала невдалого бомбового удару по о. Зміїний.

• Завершено розбір завалів будинку в Годині Яру, який був зруйнований російською ракетою. Загинули 48 людей – це один із найтяжчих випадків за кількістю жертв серед мирного населення з моменту вторгнення. Унаслідок ракетного удару по торговому центру в Кременчуці загинули і зникли безвісти 22 особи.

• За твердженням секретаря РНБО Данилова, російське командування зосередило "шалену" кількість засобів ППО для охорони мосту через Керченську протоку.

• На думку експертів американського Інституту дослідження війни, Путін наказав регіонам сформувати "добровольчі батальйони" для відправлення на фронт і поки не має наміру оголошувати загальну чи часткову мобілізацію.

1-2) Тил

• Президент Зеленський змінив начальника департаменту воєнної контррозвідки СБУ та голову Чернівецької обладміністрації.

• Кабмін виділив 300 млн грн на ремонт трьох зруйнованих ТЕЦ – у Чернігові, Охтирці та Кременчуці.

• За даними Держстату, кількість фізосіб-підприємців за пів року зросла на 2 % – до 1,38 млн, здебільшого, вони працюють у галузі ІТ.

• Заступник міністра внутрішніх справ Бондаренко повідомив, що відповідно до закону, який прийняла Верховна Рада, військовослужбовці всіх родів військ та співробітники МВС мають здати зразки ДНК, решта громадян може внести інформацію до геномної бази даних добровільно.

• НАБУ вручило підозру Янчуку – колишньому голові Нацагентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, отриманим у корупційний та злочинний спосіб (АРМА), у зловживанні владою та розтраті на суму 426 млн грн. Оборудку скоєно через продаж активів за свідомо заниженою вартістю через майданчик держпідприємства "СЕТАМ".

• Курс готівкової гривні стрімко падає в касах банків та обмінних пунктах. Більшість експертів вважають причиною падіння курсу "друкарський верстат", який включив НБУ, а також занизькі ставки за депозитами в банках.

• Радник президента з економічних питань Устенко заявив, що для покриття дефіциту бюджету Україні потрібно $9 млрд на місяць. Місяць тому українські офіційні особи оцінювали необхідну допомогу в $5 млрд. З цією оцінкою погодилися й західні експерти. Міністр фінансів Марченко повідомив, що обсяг міжнародної фінансової допомоги Україні в червні склав $4,4 млрд, а в травні – усього приблизно $1,5 млрд. Він висловив сподівання, що в липні країна отримає від донорів таку ж суму, як і в червні.

2. Україна та світ

• У Стамбулі за участю делегацій Туреччини та ООН відбулися переговори Росії та України щодо відновлення транзиту зерна Чорним морем. За словами турецького міністра оборони Акара, було досягнуто згоди про створення якогось "координаційного центру" організації морського експорту українського зерна під егідою ООН. Він повідомив, що делегації РФ та України знову зустрінуться наступного тижня для обговорення нерозв'язаних проблем та підписання угоди. Генеральний секретар ООН Гутерреш назвав досягнутий на переговорах прогрес "критичним", хоч і визнав, що угоду так і не було укладено. Глава Офісу президента Єрмак повідомив, що українська делегація запропонувала сформувати "базовий алгоритм функціонування навігації в Чорному морі". Росія вимагає інспектування балкерів із зерном кораблями Чорноморського флоту для запобігання "контрабанді" зброї. Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що експорт не відновиться без гарантій безпеки для українських портів, власників суден та зерна.

• Посли країн "Великої сімки" вважають призначення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури індикатором готовності української влади до проведення реформ. Глава представництва ЄС Маасікас назвав вимогу Єврокомісії про призначення голови САП найпростішою з рекомендацій, які було надано Україні під час набуття статусу кандидата в члени Союзу.

• Глава МВФ Георгієва заявила, що нинішній рік буде складним для світової економіки, а наступного року ризики глобальної рецесії лише зростуть. За її словами, війна в Україні й далі поглиблює світову економічну кризу. Інфляція в США піднялася до рекордного з 1981 р. рівня та сягнула 9,1 % у річному обчисленні.

• Президент Зеленський повідомив, що до Росії депортовано 2 млн українських громадян, десятки тисяч перебувають у "фільтраційних" таборах. Держсекретар Блінкен закликав Росію негайно припинити процедуру "фільтрації" українців. Глава МЗС Німеччини Бербок відповіла на відкритий лист громадських діячів та журналістів про негайні мирні переговори з РФ, що не вбачає в них сенсу, оскільки російське керівництво не має наміру обговорювати навіть гуманітарні коридори, якими Червоний Хрест міг би евакуювати мирних жителів із зони бойових дій.

Єврокомісія оприлюднила спільну декларацію ЄС та 43 країн на підтримку заяви України про порушення Росією Конвенції про запобігання геноциду.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив перед депутатами Європарламенту, що підтримка України є питанням моралі. Ціна відмови від підтримки буде набагато вищою, оскільки поразка України стане для Європи "ударом під дих".

За словами єврокомісара із закордонних справ Борреля, указ президента РФ Путіна про спрощене набуття громадянства всіма українцями є кричущим порушенням суверенітету України. Він наголосив, що ЄС не визнаватиме паспорти, які видала Росія під час "прискореної паспортизації" мешканців України.

Згідно з результатами опитування 4,9 тис. українців, які виїхали з країни, проведеного Управлінням верховного комісара ООН із прав біженців, 65 % респондентів поки не збираються повертатися, а 16 % мають намір тимчасово приїхати в Україну, щоби побачитися з родичами або розв'язати ділові проблеми. За даними Управління, у Європі залишилися 5,6 млн українських біженців із 8,8 млн тих, хто виїхав після вторгнення.

• Після визнання КНДР донбаських "республік" Україна розірвала дипломатичні відносини із цією країною.

• Єврокомісія дозволила транзит вантажів через Литву, зокрема, тих, що входять до списку санкцій. Водночас литовська влада має перевірити, чи залишаються обсяги транзиту в рамках показників останніх 3 років, чи немає у вантажах незвичайних товарів, які можуть спричинити обхід санкцій, а також товарів подвійного призначення. Автомобільні перевезення російськими вантажівками заборонено. МЗС Литви повідомило, що вітає заборону транзиту товарів – воєнних та подвійного призначення, але країна виступає за максимально широке застосування санкцій, щоби не створити враження, що ЄС пом'якшує обмеження під тиском Росії.

• До Держдуми РФ внесено законопроєкт про засекречення інформації про банки, що забезпечують держоборонзамовлення.

Mercedes-Benz має намір продати весь бізнес у РФ одному зі своїх дилерів. Швейцарський нафтовий трейдер Trafigura продає свою частку в найбільшому проєкті Роснафти – "Схід Ойл" китайській компанії з Гонконгу Nord Axis.

Видання "The Washington Post" повідомило про відмову російських авіакомпаній повернути лізингодавцям понад 400 повітряних суден. З моменту вторгнення в Україну власникам вдалося повернути лише 80 літаків із 515, що перебувають у лізингу. Сума страхових претензій уже перевищила $10 млрд.

• За інформацією канадського видання "Globe and Mail", уряд країни дозволив відремонтувати 6 турбін для російського газогону "Північний потік", а угоду укладено терміном 2 роки. Прем'єр-міністр Трюдо назвав "вкрай важким" рішення про повернення Росії відремонтованої турбіни. Газпром повідомив, що не може гарантувати відновлення прокачування газу через газогін, оскільки не має інформації про намір влади Канади повернути турбіну.

Представник прем’єр-міністра Угорщини оголосив про запровадження надзвичайної ситуації в енергетиці, оскільки газові сховища країни заповнено лише на 44 %. Він вважає, що цього опалювального сезону Європі не вистачить газу. Прем’єр-міністр Чехії Фіала повідомив, що ембарго на постачання газу до ЄС навряд чи буде включено до наступного санкційного пакета. Суд ЄС визнав "частково прийнятним" позов оператора газогону "Північний потік-2" до Єврокомісії щодо поширення вимог внутрішнього ринку ЄС на трубопроводи третіх країн. Агентство Bloomberg повідомило про підготовку Єврокомісією плану термінових заходів на випадок зупинення постачання російського газу. Він передбачає право урядів замінити паливо на електростанціях, а також знизити температуру систем опалення разом з іншими заходами та стимулами для скорочення енергоспоживання.

На думку низки експертів, "Газпром" навряд чи відновить у повному обсязі постачання газу "Північним потоком", навіть у разі повного комплектування обладнання. Надалі газ використовуватиметься як засіб тиску на західні уряди, щоби зламати санкційний режим.

• Ціни на нафту на світових ринках повільно, але стійко знижуються. Вартість місячних ф’ючерсів сорту Brent тримається на рівні нижче за $100/барель через збільшення запасів у США. Німеччина припиняє закупівлю російського вугілля з 1 серпня, а нафти – лише з 1 січня.

• Президент Молдови Санду заявила про необхідність зміцнення збройних сил країни на тлі зростання загрози агресії Росії.

• Всесвітня організація охорони здоров’я закликала країни всього світу відновити коронавірусні карантинні обмеження, зокрема, запровадити масковий режим та тестування.

3. Тренди

- Координатор Ради нацбезпеки США Кірбі повідомив, що адміністрація Байдена надасть конгресвумен Спартц всю потрібну інформацію на її запит. Кірбі наголосив, що з моменту передавання обладнання та озброєнь ЗСУ вони Україна стає їхнім власником.

***

№ 331.

Просування російської армії рішуче зійшло нанівець. Том Купер наполягає, що виснаження ворога близько.

Оригінал тут:

https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-12-13-july-2022-a7ad78278671

За спільний переклад дякую Тетяна Саніна та Antonina Yashchuk

ВІЙНА В УКРАЇНІ, 12-13 ЛИПНЯ 2022

Всім привіт!

Сьогодні я «пізно», бо на численні запити вирішив проаналізувати кілька розхвалених джерел у соцмережах, які пропонують «воєнний аналіз». Тому й я сьогодні трохи більше «аналізуватиму», ніж зазвчай.

Для початку відповім на питання, яке мені дуже часто ставлять: **а яка в українців стратегія?** В цьому сенсі, думаю, безглуздо розглядати додатково, хто й що вважає. **Особисто мені ситуація зрозуміла: стратегічний план українців – завдати росіянам настільки багато втрат, наскільки можливо.**

Чому так?

Ну, тому що війна – це про вбивство і руйнацію. Тим більше такі великі війни, як оця. Врешті, війна проти Росія може мати лише отаке вирішення: завдавати втрат російським силам, доки вторгнення не зупиниться, а тоді звільнити окуповані регіони України.

Звісно, путін воює так, наче в нього немає обмежень у живій силі та техніці, які він може кинути в бій.

Проте такі понти є пережитками (ще першої) Холодної війни (та тогочасної пропаганди):

> **якраз навпаки – точно існують межі, скільки** (тренованих та досвідчених!) **солдатів, скільки танків, артилерійських систем й, особливо, боєприпасів росіяни можуть привезти й використати в Україні.**

Все це ми побачили впродовж останніх чотирьох місяців на кількох прикладах.

1) Найбільш драматичним є «де-факто ***зникнення» з небес України російських ПКС та їхніх крилатих ракет*** (це наслідок значних втрат винищувачів-бомбардувальників);

2) інша втрата – ***значне скорочення числа новітніх танків***;

3) ще інша – ***все більша нестача артилерійських боєприпасів*** (вона настільки дошкульна, що шойгу погодився на пропозицію лукашенка «спустошити» білоруські склади зі снарядами. Ну й т. д. і т. п.

Врешті:

чим більші втрати в росіян, тим менше втрат вони здатні завдати українцям.

Саме тому ЗСУ й знищує російські склади боєприпасів та палива.

Це основне й більше тут пояснювати [щодо стратегії – перекл.] рішуче нічого.

1. ПОВІТРЯ / РАКЕТНА ВІЙНА

Зеленський заявив, що росіяни до цього моменту випустили по Україні 2 960 балістичних і крилатих ракет.

Удень 12 липня росіяни знов обстріляли Харків — ударили про промзоні. Пізніше ввечері попали по двох будівлях у Шевченківському районі.

13 липня українці стріляли по Луганську – за вже звичним сценарієм:

> **- спершу випустили «наживку» — три снаряди з «Точок»; одну з них було збито. Потім полетіли снаряди з HIMARS-ів, які вивели з ладу російську установку ППО, а тоді підірвали черговий склад боєприпасів.**

Пізніше того ж дня українці з артилерії розстріляли два командні пункти росіян у Новій Каховці.

росіяни «помстилися» за ці та інші удари сильними обстрілами Миколаєва та його околиць. Стріляли переважно зі «Смерчів», а також із «Піонів». Скидали й авіабомби з Ка-52 і Су-27. Зруйновано школу й лікарню, але, здається, обійшлося без жертв. Також росіяни обстріляли Зеленодольськ у Криворізькому районі та Запоріжжя (поранено 12-14 людей). А ще внаслідок обстрілів було спалено близько 600 гектарів зернових... На сході росіяни сильно обстріляли Слов'янськ і Бахмут.

Сьогодні зранку Миколаїв знову зазнав ударів, їх було дев'ять. Одна ракета зруйнувала готель у центрі міста, інша — торгово-розважальний центр. Також російські «високоточні ракети» полетіли на Слов'янськ і Краматорськ.

Сьогодні близько 11:00 чотири російські крилаті ракети «Калібр» полетіли на Вінницю: одну було збито, а три зруйнували офісний центр і Будинок офіцерів у центрі міста. Убито щонайменше 12 людей (зокрема малих дітей), поранено ще 25 [на 17:00 виявлено тіла 22 загиблих, безвісти пропало 39 людей, щонайменше 52 госпіталізовано — перекл]. Згоріло понад 50 автомобілів...

2. БИТВА ЗА ДОНБАС

Харків...

Минулі два дні росіяни намагалися захопити Дементіївку, але успіху не досягли. Своєю чергою українці спробували вибити російську артилерію (що обстрілює Харків) із Руських Тишок, але теж без успіху. Рубіжне тримається, тримається також український плацдарм на правому (східному) березі Сіверського Дінця, на південь від Рубіжного.

***Слов'янськ**...*

Від деяких українців я чув, що Курульку відбили [в нас також є така інсайдерська інформація – ред.], але в мене складається враження, що росіяни просунулися звідти ще далі на південний схід: є звіти, що вони атакували Іванівку з заходу.

Здається, армія рф намагається оточити українські війська (найперше 80-ту і 81-шу аеромобільні бригади), що досі тримають лінію фронту між Краснопіллям, Долиною і пагорбами на південь від Богородичного (саме місто — в руках росіян).

Це типова тактика російських військ: оточити противника вздовж лінії фронту, а потім атакувати з флангу. У такому разі українцям потрібна щонайменше бригада, щоб контратакувати і закрити цю «прогалину» — інакше доведеться відступати до Слов'янська, і то значно раніше, ніж заплановано (а Генштаб України, схоже, хоче поки що притримати свій стратегічний резерв; я сумніваюся, що 17-та танкова і 24-та механізована бригади за два тижні після відступу з Лисичанська встигли відпочити та відновитися).

***Сіверськ**...*

Досі не можу знайти надійної інформації, хто утримує Григорівку й Білогорівку: звіти з обох сторін надто суперечливі й ненадійні. Те саме можу сказати про східні околиці Верхньокам'янського. Тим часом Спірне, схоже, уже під контролем росіян. Далі на південь армії рф не вдалося взяти Берестове, а ще вони вчора атакували Василівку і Яковлівку. У південному секторі цього району всі атаки росіян на Соледар виявилися невдалими (але можете не сумніватися, їхня артилерія вже все там зрівняла з землею), тому тепер вони намагаються зайти з флангу.

***Бахмут**...*

росіяни проводять «розвідку боєм» у напрямку Веселої Долини та Зайцевого — обидва населені пункти розташовані на захід від Клинового. Далі на південь вони досі намагаються вибити українців із

Вуглегірської ТЕС і Новолуганського (це триває, здається, уже четвертий чи п’ятий тиждень).

Загалом,

- усе це працює на виснаження росіян.

Я вже кілька разів наголошував, що українці — майстри будувати укріплення. Всередині них бійці, що захищаються, перебувають у відносній безпеці (хоча масивні обстріли російської артилерії справляють незабутнє враження).

Тим часом росіянам під час наступу доводиться виходити з укріплених позицій і, просуваючись уперед, «підставлятися» під вогонь українців, а отже, зазнавати втрат. Ось чому **наступальні сили виснажуються швидше, ніж оборонні.**

Цікаво, чи беруть це до уваги численні «роти», які розповідають історії про втрати українців — «великі втрати» — і пророкують швидкий колапс ЗСУ в найближчі тижні?

3. ПІВДЕНЬ

Херсон [область - перекл.]... ***північ***...

- начебто без змін — і, звичайно, нічого офіційного з Києва.

Херсон [область - перекл.]... ***центр***...

- Українці ніби переправилися через Інгулець і створили плацдарм між Новопетрівкою [Миколаївська область - перекл.] на півночі та Бурханівкою [Миколаївська область - перекл.] на півдні. Непогано для армії, яка, за словами кількох провідних «військових аналітиків» із числа путінфанів за межами Росії, складається із «жінок та старих»,

Далі на південь…

- Я знаю, багато людей, які сумніваються у моїх повідомленнях про [успіхи] українців у Чорнобаївці, але якщо перехресно перевірити більше 100 різних публікацій у соціальних мережах, сумнівів немає: надто багато «непублічної» та «неофіційної» діяльності там, щоб це місце було «далеко за лінією фронту та під контролем Росії». Ні, нічого «значного», але перестрілка тут, перестрілка там, вибух, ще один вибух, майже безперервний обстріл Херсонського аеропорту тощо. Здається, російська 127-ма розвідбригада воює «на 23 напрямки», і 10-та спеціальна бригада теж «зайнята»… Якось надто багато роботи, якщо «українців і поруч немає». До речі, Олександрівка перебуває під

контролем України (можливо, «знову»?), але Станіслав точно під контролем росіян.

Ах так, і ще вищєстоящіє органи росіян, а також багато військових експертів з-поміж путінфанів за кордоном стверджують, що під час їхніх нещодавніх ударів по російських складах боєприпасів у районі Нової Каховки українці «насправді» намагалися зруйнувати дамбу та Каховську гідроелектростанцію. Нібито метою було затопити територію на південь від дамби і таким чином відрізати Херсон від будь-яких шляхів постачання…

Перепрошую, але... так, я не сумніваюся, що для росіян це «має сенс». Як було продемонстровано кілька десятків разів кожного дня з 24 лютого 2022 року, їм байдуже щодо того, які матеріальні збитки вони завдають Україні. Навпаки, чим більше його, тим краще.

Однак з української точки зору… Сумніваюся, що хтось там буде настільки божевільним, щоби такими діями майже напевне зруйнувати більшу частину Херсона.

Більше того, у здатність одним-двома залпами M142 HIMARS зруйнувати цю дамбу можна повірити лише як в наукову фантастику. Подібні споруди можуть витримати значно масштабніші пошкодження — особливо коли Дніпро має такий низький рівень води, як цього року. Зрештою, українці і справді поспішають зруйнувати російські склади боєприпасів.

> Якби вони хотіли відрізати ***Херсон*** від постачання, то зайшли би зі східного берега Дніпра, замість того, щоби постійно атакувати із заходу друге за величиною скупчення російських військ всередині своєї країни.

І останнє, йдеться саме про високу точність такої зброї, як M142, яка на відміну від «високоточних ракет» Х-22, що ними росіяни стріляють по всій Україні, й котрі не можуть відрізнити дах заводу від даху торгового центру, дає змогу точно знищувати ворога - склади припасів та зброю. Зі свого боку, це робить абсолютно безглуздим знищення 60-кілометрової ділянки ландшафту з великим містом і кількома селами.

Так само думка, що українці націлилися на Нову Каховку, щоб «з'ясувати, чи захищена вона російською ППО», – це просто нісенітниця, яку поширюють люди, що не розуміються на веденні сучасних боїв.

Так звана «розвідка боєм» може бути дієвим тактичним методом для армії з такою поганою ситуаційною обізнаністю, як російська армія (Збройні сили Російської Федерації). Однак в Україні командир загону має приблизно таку саму — якщо не більше — обізнаність у ситуації, що й командир російської армії.

Українцям не потрібно проводити таку «розвідку боєм», тому що США/НАТО постачають їм дані супутникової, комунікаційної, електронної та сигнальної розвідки (COMINT, ELINT і SIGINT), які вони збирають кожні 1–2 години.

> Враховуючи (відносну) близькість цього району до Румунії та те, скільки платформ збору розвідданих НАТО активно працюють у повітряному просторі Румунії, буквально 24/7, безперечно, українці мають краще уявлення, що саме і де знаходиться в Новій Каховці, ніж росіяни з їхніми стародавніми засобами зв'язку та системою командування й управління, що перебуває в безладі через останні нищення їхніх штабів.

Іншими словами:

> українцям не потрібно «розвідувати боєм, щоб «перевірити», які системи протиповітряної оборони мають росіяни в районі Нової Каховки, і, вибачте, будь-які «військові експерти», які обговорюють подібні ідеї, просто поняття зеленого не мають, про що вони говорять.

Вся інформація на окремому тг-каналі: https://t.me/s/hummingbird_resistance

***

№ 332.

Украина на «растяжке»

Романчук

2022-07-15

Самая опасная растяжка для экономики – это конфликт между *монетарной* и *фискальной* политиками.

Украину на неё посадили. Насильно. Посадили два украинских органа государственного управления – ***Национальный банк*** и ***Министерство финансов***.

Растяжка – это очень опасное состояние. Ни ходить, ни бежать. Рискованно, опасно и с очень неприятными последствиями для украинцев.

Война сама по себе является источником больших рисков для экономики. В 2022г. она «съест» 40-45% ВВП Украины. Такого удара страна не получала со времени II мировой войны. Макроэкономическая дестабилизация грозит усугубить военный удар.

Для макроэкономической растяжки, как и для танго нужны двое.

Рассмотрим их поведение и *самое главное*

– **«качество» управления, координации со стороны руководства Кабинета Министров и его куратора в лице главы Администрации президента.**

Начнём с Национального банка.

Он несёт ответственность за *стабильность цен*.

Для выполнения своей задачи у него есть большой набор инструментов:

1) управление денежной массой,
2) определение условий доступа к кредиту,
3) установление норм резервирования, правил входа на рынок финансов, т. е. регулирование предложения денег.

По сути дела,

Нацбанк следит и в значительной степени влияет на ***рынок одного специфического товара – денег***. Ему полностью подконтрольна национальная валюта – гривна. Она – монопольное платёжное средство на территории Украины.

Национальный банк также определяет режим использования конкурентов гривны – иностранных валют.

Аксиома экономики гласит:

чем больше предложение определённого товара на рынке (деньги – тоже товар), тем ниже его цена в условиях открытой конкуренции.

Нацбанк предоставляет преференции, условия «тёплой ванны» для гривны, а её иностранных конкурентов дискриминирует. При помощи аналитических, статистических инструментов он изучает спрос/предложение со стороны производителей и потребителей и действует соответственно – с целью обеспечения ценовой стабильности.

Это хрестоматия.

Ценовая стабильность – это инфляция до 3% в год на протяжении, как минимум, пяти лет.

1. К началу войны вот, к чему мы пришли

1-1) Первое

За всю более чем 30-летнюю историю украинская экономика никогда не работала в режиме ценовой стабильности. В период 2004-2021гг. Украина входит в Топ-15 самых неблагополучных стран мира по инфляции. Это системный провал, результат встроенных дефектов в монетарную политику страны. Меняются главы Нацбанка, состав его правления, но ценовой стабильности не прибавляется.

1-2) Второе

За 30 лет гривна не стала полноценной полностью конвертируемой валютой. Она осталась локальным, неустойчивым, непредсказуемым платёжным средством, который несёт для её пользователей большие транзакционные издержки. Грубо говоря, в мировой экономике потребители давно пользуются Мерседесами, BMW и Теслой, а Нацбанк Украины продолжает принуждать украинцев к «Запорожцу».

1-3) Третье

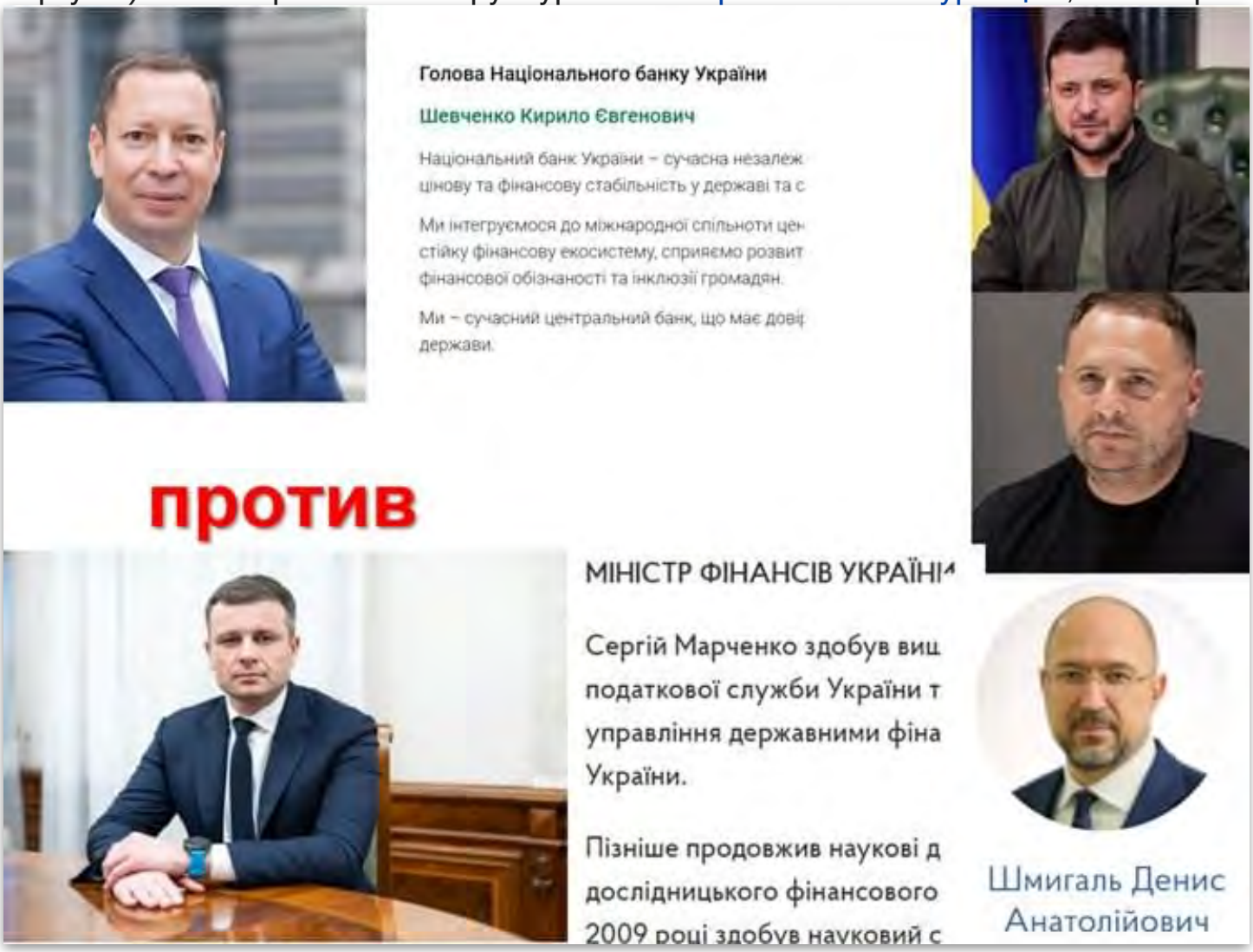
За 30 лет в Украине не был создан полноценный конкурентный финансовый рынок, который формирует богатое предложение в виде самых разных инструментов для производителей товаров/услуг, а также для потребителей. Нацбанк установил такие правила входа на рынок банковских и финансовых услуг, что превратил кредит в очень дорогой, доступный для единиц инструмент финансирования своей деятельности. Высокие барьеры входа на рынок вкупе со страновыми рисками и принуждением к гривне – вот почему кредиты в Украине в 7 - 10 раз дороже, чем в странах с открытым, развитым финансовым рынком, низкой инфляцией и макроэкономической стабильностью.

1-4) Четвёртое

За 30 лет в Украине сформировался синдикат крупных государственных и частных банков. Такая структура банковского сектора – прямой результат того регуляторного формата, который предложил стране Нацбанк. Украинская экономика ещё никогда не работала в режиме открытой конкуренции банковского сектора в частности и финансового сектора в целом. В стране де-факто действует ***олигополия***. Вот почему производителей финансовых услуг так мало, и они такие похожие. Инновации здесь практически невозможны из-за регуляторной удавки Нацбанка. Следствием его является мёртвый фондовый рынок, а также широкое распространение теневых финансовых операций.

***

Олигопо́лия (от др.-греч. ὀλίγος «малочисленный» + πωλέω «продаю, торгую») — тип рыночной структуры несовершенной конкуренции, в которой

доминирует крайне малое количество фирм. Примерами олигополий можно назвать производителей пассажирских самолётов, таких как «Boeing» или «Airbus», производителей автомобилей, таких как «Mercedes-Benz», «BMW AG». Другим определением олигополистического рынка может являться значение индекса Герфиндаля, превышающее 2000. Олигополия из двух участников носит название дуополии.

***

Вот в таком состоянии Нацбанк вошёл в войну в феврале 2022г.

За 30 лет Нацбанк стал одним из самых больших институциональных тормозов экономического развития Украины, потому что с крайне низким качеством выполнял те задачи, за которые отвечает только он.

По сути дела,

- перед нами большой монетарный колхоз, в котором главный собственник – государства.

Оно же защищает интересы синдиката «Большие банки/Нацбанк».

Бенефициаром этой связки был также Минфин, потому что государственные облигации превратились в прибыльный, выгодный инструмент заработка для избранных, но одновременно в токсичный, опасный институт для всей остальной экономики.

Нацбанк умеет использовать такие инструменты, как «запрет», «фиксация процентной ставки/курса», «введение дополнительных транзакционных издержек для валютных и платёжных операций».

Он всё это делал в начале войны. Business as usual.

Однако,

- война радикально поменяла структуру экономики, баланс спроса/предложения на разные валюты.

Форс-мажор потребовал инновационных, адекватных, отвечающих реальному положению деле решений Нацбанка, а он не выработал *практики и методов принятия таких решений*.

1) Печатать деньги – это раз.
2) Покупать облигации Минфина – это два.
3) Эмитировать свои ценные бумаги и предлагать их банкам– это три.
4) Вводить жёсткие запреты на валютные операции – это четыре.

Но тут рельефно, во весь рост стала инфляция.

- Она требует других решений, в том числе ***сокращение гривневой денежной массы***.

- Без этого выполнить основной KPI Нацбанка – инфляция 8 – 10% в 2022г. – невозможно.

Но как же тогда Минфин, который рассчитывал на бесперебойное предложение дешёвой гривны от Нацбанка через гособлигации?

- Ведь Минфин фиксирует огромный дефицит бюджета, финансирование которого, с точки зрения Минфина, в нынешних условиях лучше всего делать через денежную эмиссию Нацбанка.

И вот на этом этапе клэш между Нацбанком и Минфином вылился в публичную ссору.

Это и есть растяжка для украинской экономики – конфликт между монетарной и фискальной политикой.

2. Определим позицию Министерства финансов

Его ответственность – финансирование государственных расходов.

1) С одной стороны, оно определяет источники финансирования государства, т. е. налоги.

2) С другой стороны, Минфин вместе с парламентом утверждает расходы органов госуправления. Минфин и Нацбанк – каждый по-своему вносит вклад в экономический рост и развитие. Вот, в каком состоянии подошёл Минфин к войне.

2-1) Первое

С начала 2000-ых Министерство финансов ни разу не смогло сбалансировать доходы и расходы, т. е. обеспечить сбалансированный государственный бюджет. Культура «жить по средствам» на уровне государства «Украина» не сформирована.

2-2) Второе

За 30 лет Министерство финансов ни разу не предложило, даже на уровне проекта, государственный бюджет с размером доходов и расходов, который, согласно экономической науке, является оптимальным для обеспечения быстрого, долгосрочного экономического роста.

2-3) Третье

Минфин сделал большой вклад в консервацию в Украине Левиафана, т. е. Государства, которое ежегодно потребляет ~45% ВВП (органы госуправления), навязывает украинцам ~17% ВВП регуляторную нагрузку и ~7% ВВП транзакционные издержки. **При таком размере государства, с таким объёмом полномочий Украина обречена.** Поэтому она и стала самой бедной страной Европы.

2-4) Четвёртое

Минфин пошёл по пути наименьшего сопротивления в финансировании дефицита бюджета. Практика внешних и внутренних займов превратилась в сильный тормоз развития. На протяжении ~15 лет государственные расходы на обслуживание госдолга были больше, чем расходы на оборону. И это при низком качестве государственных инвестиций и расходов в целом.

2-5) Пятое

Министерство финансов ни разу не предложило адекватную, соответствующую состоянию и уровню развития Украины ***налоговую систему***. **Копирование стандартной европейской налоговой системы с НДС, налогом на прибыль, налогами на зарплату, недвижимость, землю и т.д. – это мощный тормоз развития, главный источник коррупции и дискриминации.**

Дискреция распорядителей чужого в применении и интерпретации ***налогового права*** (действия на основании собственного мнения, интересов и суждения) – вот **один из основных фундаментов Олигархата и Схематоза Украины**.

Война застала Минфин в привычном для него состоянии.

В течение пяти месяцев войны мы не увидели адекватной, скоординированной адаптации фискальной политики к структурному, финансовому, производственному и потребительскому форс-мажору.

Старый бюджет **надо было выбросить в корзину, а вместе с ним – и старую** ***налоговую систему*****.**

Министерство финансов могло выйти с таким предложением, но оно не вышло, по крайней мере, это публично не известно. После нескольких месяцев временного освобождения от налогов Минфин и Кабинет Министров вернули старые налоги, невзирая на то, что идёт война, и структура производства и потребления радикально иные, и уже никогда не будут довоенными.

В такой ситуации Минфин выбрал довоенную, хорошо проторенную дорожку – финансировать дефицит бюджета через государственные облигации, в том числе военные.

Одно дело, когда они стоили 9 – 12% при инфляции под 20%, другое дело, когда после повышения ставки Нацбанком до 25% цену заимствования нужно поднимать до 23 - 30%.

В такой ситуации вполне управляемый показатель госдолга в ~50% ВВП может быстро превратиться в близкое к дефолту 90-100% ВВП.

За такое состояние госфинансов отвечает Минфин и лично министр финансов.

1) Собрать налоги через старую налоговую систему невозможно.
2) Предложить ***бюджет военного времени*** Минфин **не решается или ему не дают его начальники**.

Вот Минфин и решает публично нажать и пожаловаться на Нацбанк.

- Мол, не согласовал с ним повышение ставки рефинансирования и поставил под угрозу финансирование госрасходов.
- Получается, что Нацбанк, выполняя свой KPI, делает невозможным выполнение Минфином своего KPI в рамках старой бюджетно-налоговой системы.

Вот она классическая макроэкономическая растяжка.

Нацбанк и Минфин – это пресловутые лебедь и рак.

Щука и другие участники сюжета – это:

- Кабинет Министров, Министерство экономики и Администрация президента.

- Разброд, разлад, развал, разруха в головах и действиях всех органов власти. Каждое министерство и ведомство – в своём коконе задач и ресурсов.

- Каждый VIP-распорядитель чужого прикрывается бумажками, постановлениями и законами.

Каждый министр/начальник пытается заручиться поддержкой, как можно большего числа депутатов, медийных, бизнес и государственных инфлуенсеров.

В итоге экономика Украины в шоке, в разобранном состоянии, в глубочайшем в своей истории кризисе.

А на фоне боёв, ракетных обстрелов, пустых луганских перформансов руководители Нацбанка и Минфина чуть ли не в один голос восклицают: «К пуговицам претензии есть?»

Они самостоятельно, добровольно за один стол не сядут, **скоординированную макроэкономическую политику проводить не будут**.

Управление, синхронизация, адаптация экономической политики к условиям войны – это KPI *премьер-министра* Украины,

так повелось в стране, что *главы Администрации* президента и самого *президента*.

Вот **три человека, у которых есть полномочия, обязанность вывести Украину из состояния макроэкономической растяжки**.

Открытый вопрос, будет ли политическая воля это делать.

Или сначала должен клюнуть пресловутый жареный петух в виде

1) инфляции под 50%,
2) девальвации гривны на 30-50%,
3) задержек с финансированием базовых расходов,
4) перебои с работой инфраструктуры жизнеобеспечения страны),

чтобы в стране, наконец появился полноценный главнокомандующий по экономике?

***

№ 333.

Меня не пугает модель мобилизационной экономики в РФ, которую запускают указом Путина

Кущ **2022-07-15**

Все, что ожидаемо пугать не должно.

Меня пугает то, что в Украине я с марта месяца пишу о мобилизационной модели, но меня никто не поддерживает.

Когда я говорю о расконсервации брошенных собственниками предприятий, у нас начинается такой срач под моим постом о правах собственности, что теряешь желание, что-либо предлагать.

Как будто-то, если Украину, не дай Бог, оккупируют русские, кто-то будет здесь соблюдать права собственности бизнеса с владельцами, уехавшими за рубеж.

А в РФ расконсервируют производства.

Когда я пишу о государственной гарантии работы с зарплатой в 6,5 тыс грн прежде всего для волонтерских организаций, мне пишут: фи, как можно, трудовое рабство, фи, работать за 6,5 тис.

А думаете в лднр сейчас больше.

Так **если не создать мобилизационную модель и не победить**, лднр с посольствами кндр может появиться в любом месте.

Когда я пишу о государственной гарантии заказов для предприятий в областях на линии фронта, мне пишут, фи, как можно, их ведь могут разбомбить,

давайте перенесем все в Винницу, там безопаснее и вообще, нельзя разводить такой протекционизм, только через прозоро и если импортное дешевле, купим его, зачем тратить больше.

Пусть Харьков с миллионом жителей сидит без работы.

А потом трагедия в Виннице и осознание того, что фронт везде.

Когда я пишу о необходимости национализации ряда отраслей и налогообложении высокомаржинального бизнеса, например, топливого, и возврат налогов на импорт, меня воспринимают чуть ли не как врага предпринимателей.

Но когда я говорю о снижении налогов на труд до 10% суммарно, мне говорят: как же так можно, а поступления в бюджет.

То есть импорт не нужно облагать налогами в размере 20% ндс, который потом еще и возместят, а 41,5% на труд - очень даже хорошо.

С маржинальной сверх доходностью бизнеса будем как с хрустальной вазой, а с налогами на труд - чем больше, тем лучше полезнее для бюджета.

Я пишу о трудовом фронте, но никому он неинтересен.

Когда я пишу о курсовом коридоре и о чудовищной ошибке в виде плавающего, рыночного курса, у нас вопят о руке рынка в период войны.

Когда я пишу об абсурдности учетной ставки в 25%, у нас продолжают создавать рай для заработков банков при умирающей от финансовой гипоксии экономике.

Когда я пишу о списании и реструктуризации госдолга мне отвечают: да не, не на часі, имидж все, деньги государства - ничто.

У нас решили

- выиграть войну на одной *международной финансовой помощи*.

- Победить на военном фронте, не создав *трудовой* и внутренний *экономический*.

Зажмурится на время войны, думая, что все само пройдет.

***Мобилизационная экономика* в Украине ожидаема, но ее нет. Вот, что страшно.**

Зато у нас уже готовят план восстановления, как-будто РФ уже побеждена и нужно делить трофеи и репарации...

Так мы хотим выиграть войну.

Без вопросительного знака, а с восклицательным в конце предложения.

Если так, хватит бояться перехода РФ на рельсы мобилизационной экономики.

Бойтесь лучше того, что

у нас правительство пока почти ничего не делает для создания оной.

Бойтесь своих сомнений, стереотипов и недоверия к непривычным для вас идеям.

Момент истории сейчас как момени истины.

Быть или не быть, вот в чем вопрос.

***

№ 334.

Хомаха

Дайджест подій в Україні та навколо України від 14 липня 2022

Головне

1) Я впевнений, що хуйло абсолютно навмисно знищує мирних українців. Тому що має лише одну мету – повне знищення нас усіх. А Україна, за його вологими мріями, має зникнути з мапи назавжди. Аводхєрсон йому! Проте край млява реакція "президента" на цинічний акт геноциду вкотре доводить, що це – не його війна.

2) Я не розумію, якщо все так прозоро, чому не допустити американських інспекторів на українсьі склади й на фронт для обліку зброї, що надали західні партнери. Бо контролю геть немає.

3) Мені ДУЖЕ не подобається те, що наразі відбувається на адмінкордоні Донецкьої та Харківської областей та навколо Бахмута. Бо це – справжній наступ - такий самий, як був у квітні-червні. А ніяк не "перепочинок".

4) Щодо санкцій. Я вчергове хочу підкреслити, що вони наразі взагалі не стримують хуйла. Проте створюють великі проблеми у странах, що їх

запровадили. Чому? Тому що "на пів шишечки". А треба - до кінця. Гниду фашистську треба знищити до зими.

Теми дайджесту

1) Росія завдала ракетного удару по центру Вінниці.

2) Тривають тяжкі бої на околицях Бахмута, Сіверська та Слов'янська.

3) Українська влада намагається переконати західних партнерів у прозорості використання воєнної допомоги.

4) Міноборони братиме жінок на військовий облік лише за їхньою згодою.

1. Війна

1-1) Фронт

• Командувач ЗСУ Залужний запевнив посла США, що оборона Києва побудована надійно, і це унеможливлює прорив російських військ до столиці.

• На Сумщині російська артилерія обстріляла з території Росії 2 села та прикордонну заставу. Майже всі населені пункти на лінії фронту та в ближньому тилу було обстріляно з важкої артилерії та РСЗВ. У районі Бахмута, Донецька та в Запорізької області російська авіація завдала ракетно-бомбових ударів по позиціях українських військ.

• На північ від Харкова окупанти не припиняють спроб відкинути українські війська від Дементіївки, ЗСУ відбивають усі атаки.

• Тривають запеклі бої на адмінкордоні Харківської та Донецької областей. Українські війська здійснили успішну контратаку в Курульці на захід від траси М-03 Харків – Довжанський. Наступ великих танкових з'єднань у Богородичному березі Сіверського Дінця – відбито.

• За оцінкою українських та іноземних експертів, найближчою метою російського командування є захоплення півночі Донецької області – Слов'янська, Сіверська та Бахмута.

• Донецька обласна воєнна адміністрація намагається організувати евакуацію понад 600 цивільних осіб, які перебувають на території Святогірської Лаври. Майже 100 ченців відмовилися залишати територію Лаври.

• Російські війська, "народна міліція республік" та поодинокі підрозділи ПВК "Вагнера" наступають на Сіверськ та Бахмут, а також на Зайцеве та Кодему, щоби відрізати угруповання українських військ, яке боронить Вуглегірську ТЕС. ЗСУ відбили атаки та відкинули окупантів у районі автодороги Лисичанськ – Бахмут та на захід від траси М-03. Окупантам вдалося просунутися на кілька кілометрів у напрямку Бахмута.

• Лінія фронту від Горлівки до Василівки в Запорізькій області не зрушила з місця, у кількох місцях відбулися перестрілки та артилерійські дуелі. На Донеччині припинено спроби російських диверсійних груп прорватися через лінію фронту.

• У районі Херсона та на півночі області точаться позиційні бої. Окупанти привезли з Криму бетонні конструкції довготривалих вогневих точок для укріплення позицій на околицях обласного центру.

• Українські артилеристи і далі знищують склади боєприпасів та командні пункти окупантів. У четвер РСЗВ HIMARS завдали ударів по складах боєприпасів на околицях Херсона, у Шахтарську та Кадіївці. Окупанти спішно покинули будинок Херсонської облдержадміністрації. Член

громадської ради при Міноборони РФ Коротченко закликав російське командування завдати ракетних ударів мостами через Дніпро у відповідь на вдалу роботу української реактивної артилерії.

• По цивільних об’єктах Вінниці з підводного човна Чорноморського флоту РФ завдано удару 5 крилатими ракетами "Калібр". 2 з них були збиті підрозділами ППО. Ракети потрапили в будівлі та майдан у центрі міста, загинуло понад 20 осіб, з них – 3 дітей, понад 100 – поранено. Правоохоронці розшукують осіб, які здійснили коригування вогню.

За словами президента Зеленського, ракетний удар по Вінниці вкотре показав, що Росія має бути визнана державою-терористом. Він підкреслив, що удару було завдано в момент проведення в Гаазі конференції щодо російських воєнних злочинів.

Посольство США в Україні закликало своїх громадян негайно залишити Україну. Посол Брінк заявила, що США будуть з Україною до її повної перемоги над Росією.

• Окупаційна влада Запорізької області має намір провести "референдум" про приєднання до Росії на початку вересня, у "єдиний день голосування" у РФ.

1-2) Тил

• Укрзалізниця підвищила тарифи на перевезення вантажів на 70 %. На думку представників бізнесу, це підвищення буде не останнім, і зрештою, спричинить колапс економіки.

• Міністр культури та інформполітики Ткаченко заявив, що на зустрічах із західними колегами чиновники намагаються просунути ідею про створення фонду допомоги українській культурі з фінансуванням у розмірі €5–6 млрд.

• Генеральний штаб повідомив, що жінки вставатимуть на військовий облік лише за власним бажанням. Міноборони планує змінити список професій для взяття жінок на облік відповідно до переліку військово-облікових спеціальностей.

• Заступник міністра оборони Маляр наполягає на засекреченні даних про втрати серед українських військовослужбовців. Вона стверджує, що всі виплати сім’ям загиблих здійснюються вчасно.

• Заступник голови Нацбанку Гелетій назвав зростання готівкового курсу іноземних валют "тимчасовим" явищем, пов’язаним зі зникненням "карткового туризму" та панічними настроями на ринку.

• МВФ очікує, що Україна не припинить виплати з обслуговування зовнішнього боргу, для чого країні буде надано грантове фінансування.

2. Україна та світ

• Головнокомандувач ЗСУ Залужний запевнив голову Об’єднаного комітету начальників штабів США генерала Міллі, що Україна не допустить попадання західної зброї до рук терористів. Залужний та міністр оборони Рєзніков обговорили з послом США в Україні Брінк систему обліку та прозорості використання воєнної допомоги. Конгресвумен Спартц вкотре закликала запровадити жорсткий нагляд за отриманням та розподілом воєнної допомоги, для чого створити спільну з українською владою робочу групу. Глава Офісу президента Єрмак, якого Спартц звинувачує в співпраці з РФ, запропонував створити у Верховній Раді комісію для контролю за використанням зброї, яку отримано від партнерів.

Офіційний представник НАТО заявив, що Альянс впевнений у збереженні та обліку зброї, яку отримує як допомогу ЗСУ. Спікер ЄС із зовнішньої політики Стано підкреслив, що Росія розпочала потужну кампанію дезінформації проти України, НАТО та Європи, заявивши про контрабанду західної зброї.

• Німецький концерн Rheinmetall повідомив про завершення реновації 30 БМП Marder. Німецький уряд має дозволити їхнє передавання Греції, яка в обмін надасть Україні БМП, які вироблено в СРСР.

Пресслужба Білого Дому повідомила, що програму ленд-лізу ще не запущено, оскільки адміністрація США все ще оцінює наданий їй обсяг повноважень. Наразі безповоротна допомога надається в межах пакета в сумі $40 млрд, який погодив Конгрес.

Україна отримала кошти радіаційного захисту та моніторингу від Австралії та Франції за лінією Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ).

• Уряд Великої Британії профінансує розслідування воєнних злочинів РФ в Україні на суму £2,5 млн.

• Спікер Держдуми РФ Володін заявив, що відмова України та "її західних власників" від переговорів начебто несе загрозу українській державності.

Міністр закордонних справ Німеччини Бербок виступила проти ослаблення антиросійських санкцій. Подібний крок, за її словами, не розв’яже проблему, проте зробить Захід ще уразливішим до шантажу Росії.

На думку французького президента Макрона, війна в Україні триватиме довго. Це вкрай негативно вплине на її економіку – "літо й початок осені будуть

украй важкими". Він заявив, що хоче зупинити війну, не вплутуючись у неї, переважно, через посилення санкцій та скорочення споживання російських енергоносіїв.

• Сербія відмовилася приєднатися до санкцій ЄС як проти Росії, так і проти Ірану. Президент країни Вучич заявив, що вбачає ознаки початку світової війни у розвитку ситуації в Україні, "де весь західний світ воює проти Росії за допомоги українців".

МЗС Канади повідомило про розширення списку санкцій проти РФ. До нього додано великі галузі промисловості – металургія, виробництво виробів із металу, комп'ютерів, електроніки, оптики, електричного обладнання та транспортних засобів, а також наземний транспорт та трубопроводи.

Міністерство фінансів США зробило послаблення в санкційному режимі й дозволило торгівлю з РФ товарами кількох категорій – харчовими продуктами, насінням, добривами, репродуктивним матеріалом для вирощування тварин, ліками та медичним обладнанням. До 16 грудня дозволено транзакції з дочірньою компанією Газпрому в Європі – Securing Energy for Europe GmbH, також скасовано санкції щодо Gazprom Germania, якій російський монополіст відмовився від свого пакета акцій.

За інформацією агентства Bloomberg, суд ЄС та Єврокомісія розглядають можливість скасування санкцій проти низки російських бізнесменів, які, нібито, потрапили до списку "необґрунтовано".

• Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто повідомив, що його країна ніколи не підтримає санкції проти "Газпрому".

За інформацією агентства Reuters, Єврокомісія запропонувала Азербайджану збільшити постачання газу до ЄС із 8 до 20 млрд м³ на рік для чого укласти угоду про розширення газогону та збільшення видобутку газу.

Німецькі компанії розпочали відбирання газу з підземних сховищ через скорочення постачання з Росії. На тепер вони заповнені лише на 2/3 за норматив 90 %, який має бути досягнуто до жовтня. Видання Deutsche Welle прогнозує, що рахунки за тепло для мешканців Німеччини цього опалювального сезону можуть зрости, як мінімум, у 3 рази, проти торішніх.

Латвія повністю відмовляється від імпорту російського газу з 1 січня 2023 року.

Спікер російського МЗС Захарова заявила, що подальша робота "Північного потоку" залежатиме від "поведінки партнерів", зокрема, щодо санкційного тиску.

Президент Молдови Санду вважає, що країна має готуватися до жорсткої економії енергоресурсів узимку. Вона заявила, що не збирається продавати частину країни за дешевий газ із Росії.

• Агентство Moody's назвало суверенним дефолтом виплату урядом Білорусі купонного доходу за єврооблігаціями білоруськими рублями. За даними української розвідки, влада Білорусі негласно дозволила контрабанду товарів із прилеглих країн ЄС та України ("сірий імпорт"), – саме так, як зробив у червні російський уряд.

3. Тренди

• Міністр юстиції Малюська стверджує, що Ахметов уже не є олігархом, оскільки пішов із медіабізнесу, а його бізнес-партнер Новінський склав мандат депутата Верховної Ради.

***

№ 335.

Ю. Николов

Автопереклад «Економіст»

https://www.economist.com/europe/2022/07/13/ukraines-new-rockets-are-wreaking-havoc-on-russias-army

"Российские передовые склады боеприпасов - это, возможно, самые небезопасные места в любой зоне боевых действий", - говорится в американском армейском справочнике, опубликованном в 2016 году. В нем отмечается, что боеприпасы хранятся небезопасно, а многие из них еще с советских времен, и срок их годности близок к истечению, что создает "пожарную коробку, готовую взорваться". "Приоритетное нацеливание на эти районы вызовет серьезную логистическую нагрузку на российскую систему", - говорится в заключении. Украинские генералы сейчас проверяют эту теорию на практике.

11 июля российский склад боеприпасов в Новой Каховке на юге Украины эффектно взорвался. Спутниковые снимки показали, что весь объект исчез за одну ночь. Считается, что это была последняя жертва высокомобильной артиллерийской ракетной системы ***Himars***, которую Америка начала поставлять в Украину в конце июня.

Америка предоставила ***восемь пусковых установок***, а 8 июля заявила, что отправит еще ***четыре***.

Каждая из них несет капсулу с шестью ракетами с GPS-наведением с точностью до 84 км или около того - почти в три раза больше, чем у гаубиц, отправленных ранее. Американские официальные лица с опаской относились к предоставлению большего количества этого оружия, пока не стало ясно, что Украина будет использовать его эффективно. Хотя внешне они похожи на советские ракетные установки, которые обрушивают боеголовки на большую площадь, они гораздо точнее и должны использоваться разумно, чтобы экономить боеприпасы.

The Economist
Menu | Weekly edition | Search | Subsc

Europe | Deep battle

Ukraine's new rockets are wreaking havoc on Russia's army

The American-supplied HIMARS is wiping out arms dumps and command posts

Armed Forces of Ukraine/Cover Images

Jul 13th 2022 *(Updated Jul 14th 2022)* | KYIV

Share

"RUSSIAN FORWARD ammunition dumps are quite possibly the most unsafe places in any war zone," explained an American army handbook published in 2016. Munitions were not stored safely, it noted, and many dated from the Soviet era, close to their expiry dates, creating "a tinderbox ready to explode". "Priority targeting of these areas will cause a serious logistics strain on the Russian system," it concluded. Ukrainian generals are now putting that theory to the test.

Пока что Украина, похоже, проходит это испытание. Объект в Новой Каховке стал 19-м подобным складом, который сгорел с 27 июня, согласно подсчетам Кайла Глена, аналитика из открытых источников. Двадцатый объект загорелся в Луганске 12 июля. Удар по командному пункту в Херсонской области 10 июля, как говорят, унес жизни многих старших офицеров, включая генерал-майора, командовавшего 22-м армейским корпусом.

Судя по всему, удары воинов были нанесены по всей линии фронта, от Луганска на востоке до Херсона на юге *(см. карту, на которой показаны пожары, зафиксированные инфракрасными спутниками)*.

Кирилл Михайлов из ***Conflict Intelligence Team***, исследовательской группы с открытым исходным кодом, говорит, что:

> *- первая батарея из четырех пусковых установок была развернута на левом берегу Днепра и использовалась против целей в Харькове, Запорожье и Донбассе.*
>
> *- Совсем недавно другая батарея была развернута на правом берегу и, похоже, готовит почву для контрнаступления в районе Херсонской области.*

Украинские командиры в восторге. Они говорят, что "Химарс" склоняет ход

войны в их пользу после недавней потери Северодонецка и Лисичанска, луганских городов. Полковник, отвечающий за его развертывание, говорит,

что это оружие оказывается эффективным против целого ряда целей, от командных пунктов до казарм, оставаясь практически неуязвимым для ответного огня благодаря своей способности быстро "стрелять и уходить". Украина, по-видимому, использует советские ракеты, чтобы запутать и перегрузить российские системы ПВО, а затем запускает новые снаряды с GPS-наведением.

Полковник говорит, что для серьезного контрнаступления потребуются еще десятки пусковых установок. Он также признает, что эффективность "Химаров" может снижаться по мере адаптации России, например, за счет маскировки ключевых целей.

> - Но тот факт, что российская армия не предприняла таких мер предосторожности, несмотря на то, что за несколько недель до начала применения "Химаров", указывает на структурную проблему.

Американская армия имеет тенденцию рассредоточивать и скрывать свои склады боеприпасов по нескольким небольшим объектам.

Российская армия, которая в значительной степени полагается на поезда для перевозки боеприпасов и человеческие силы для погрузки их на грузовики, вместо этого создала большие склады вблизи железнодорожных станций - часто путем захвата гражданских промышленных распределительных центров.

Все было хорошо, пока не появились "Химары".

> Распределение этих складов потребовало бы огромного количества нового оборудования или рабочей силы.
>
> Перемещение их дальше от линии фронта также создаст нагрузку на ограниченный парк грузовиков армии: удвоение расстояния более чем в два раза увеличивает количество необходимых грузовиков, или более чем в два раза снижает пропускную способность.

Даже если России удастся кропотливо вывести свою систему снабжения за пределы досягаемости выстрелов, передышка может оказаться лишь временной.

Америка, опасаясь эскалации, отправила пусковые установки при условии, что Украина не будет использовать их против целей на российской территории.

В качестве дополнительной меры предосторожности она не предоставила самый дальнобойный боеприпас:

- армейский тактический ракетный комплекс (Atacms) дальностью 300 км.

Если бы она это сделала, каждый квадратный дюйм оккупированной Россией территории оказался бы в пределах досягаемости украинской огневой мощи.

Это и Крым, который Россия аннексировала в 2014 году, и Керченский мост, соединяющий его с Россией, и корабли в крымских портах, и многие другие сочные цели.

***

№ 336.

Зачем Россия идёт на «зерновую сделку» - политический аспект

Тышкевіч **2022-07-15**

Договорённости по восстановлению экспорта украинского зерна через порты Одесской области, на первый не выгодна Российской Федерации, так как снимает остроту дефицита зерна на мировых рынках и позволяет Украине получить дополнительные доходы от внешней торговли как в 2022 так и в 2023 году.

Последнее особо важно, поскольку проблемы с вывозом урожая 2021 года поставили бы перед украинскими аграриями вопрос о целесообразности проведения посевной в 2023 по причине недостатка мощностей хранения зерна.

Однако, если посмотреть на проблему с точки зрения политических задач России, такие договорённости могут иметь свои резоны

1. Украина действительно получает возможность экспорта зерна, но при этом экспорт и импорт остальных товарных групп остаются заблокированными. То есть **частичное открытие портов не решает проблемы запуска украинской экономики**.

2. С другой стороны это **снимает с повестки дня остроту вопроса блокады украинских портов**: для стран ЕС, для международных организаций ключевой темой была тема прововольствия. Вопросы, например, экспорта руд, металла, импорта в Украину морем тех же нефтепродуктов не стоят у упомянутых государств в числе приоритетных.

3. **Не уходит и вопрос дефицита продовольствия**: дефицит и резкий скачок цен 2022 года удаётся сгладить, однако нерешёнными остаются вопросы

нехватки и дороговизны калийных и азотных удобрений. **Первое по причине ограничений на экспорт из РФ, второе по причине высоких цен на природный газ.** То есть **РФ получает возможность продолжать свою игру на проблемах возможной дестабилизации** (и как следствие волн миграции в ЕС из) ряда стран Северной Африки и Ближнего Востока.

Контуры возможной сделки, как например, ***анонсированные послабления США в сфере ограничений экспорта удобрений из РФ*** позволяют Кремлю кроме перечисленного выше получить ещё несколько бонусов в области экономики.

В частности

1. ***Калийные удобрения.*** РФ сохраняет ключевые рынки и получает дополнительные доходы как на объёмах, так и на ценах (благодаря 220% росту мировых цен на хлористый калий.

2. ***Азотные удобрения.*** Высокие цены на газ уже заставляли ряд европейских компаний останавливать производство в конце 2021 года. То же самое может произойти и в 2022. Дефицит удобрений и существенный (по некоторым позициям цена выросла в 3 раза) ставит российских производителей и экспортёров в заведомо выигрышную ситуацию, учитывая цены на природный газ на внутреннем рынке.

3. ***Мировой рынок калийных удобрений.*** Санкции ЕС и США против беларуских калийных активов (это по разным оценкам от 13 до 20% мирового рынка) и отсутствие таковых для РФ (до 2022 года) позволяли Кремлю склонять Минск к объединению (читай передаче под контроль России) калийного бизнеса. В таком случае Россия выходила бы на твёрдые 30-35% мирового рыка по объёмам продажи. Ограничения, введённые США после начала войны РФ против Украины затормозили реализацию планов. Ослабление санкций лишь в отношении российских компаний (Уралхим, Сильвинит) может создать для Кремля идеальные условия для завершения комбинации по поглощению беларуской калийной отрасли.

И, наконец, самое главное

Россия в данном вопросе применила *подход* «дробления» комплексной проблемы на составляющие

1) **Подобный подход Россия уже демонстрировала в 2015-19 годах, разведя вопросы «Донбасса и Крыма» по разным кейсам, пытаясь выйти на договорённости по первому блоку и отказываясь говорить по второму.**

Успех был лишь частичным (Украина не пошла на реализацию Минска-2 в прочтении Кремля). Однако на международной арене обсуждалось именно «урегулирование на Донбассе» а не вопросы российской агрессии.

2) **В 2022 году вместо обсуждения блокады судоходства прошли переговоры (возможно успешные) по экспорту украинского зерна**. Проблема в комплексе остаётся нерешённой, но она уходит из приоритетных тем для обсуждения. РФ со своей стороны демонстрирует «договороспособность» получая взамен уступки по важным направлениям (торговля удобрениями, например). В этот раз подход может оказаться успешным и дать части лоббистов российских интересов в ЕС аргумент о необходимости «консультаций» с Кремлём и завершении войны в Украине через уступки на которые должен пойти Киев.

3) С точки зрения «дробления» тем **можно ожидать разделение кейсов** «ЛНР и ДНР», Крыма, Харьковской области, Юга Украины. И это вызов, к которому украинским властям стоит быть готовыми.

***

№ 337.

Олексій Резніков: "Закінчити війну до кінця року абсолютно можливо"

2022-07-15

Колишній адвокат, а нині міністр оборони України Олексій Резніков нещодавно відзначився резонансною заявою про те, що Україна нібито збирає мільйонну армію для того, аби відвоювати південні райони України.

Крім того, BBC планувала поговорити з очільником міноборони про натяки на те, що західна зброя, яка постачається до України, може повернутися на Захід - однак вже нелегально: спочатку про це заявила американська конгресменка Вікторія Спартц, потім тему підхопила західна преса.

Проте наша розмова вимушено почалася з іншої теми: зранку в день запису інтерв'ю російська армія завдала ракетного удару по Вінниці, спричинивши десятки жертв та масштабних руйнувань у центрі, здавалося б, мирного українського міста.

В інтерв'ю BBC Резніков розповів про реальні втрати ЗСУ на війні, роботу ППО України для захисту міст від ракет Росії, відповів на звинувачення у контрабанді зброї та спрогнозував, коли закінчиться війна.

1. "Західні літаки в Україні? Переконаний, нам це вдасться"

BBC: Після нещодавніх ударів по Часовому Яру і по Вінниці багато українців ставлять питання: чи може взагалі українська протиповітряна оборона щось протиставити таким атакам?

Олексій Резніков: Давайте будемо реалістами. Якби наша ППО не працювала, то, повірте мені, жаху і страхіття було б кратно більше. Коли я кажу "кратно більше", я маю на увазі, що **50% ракет, які летять в наші міста, збиваються нашою ППО.**

Ізраїльські фахівці, наприклад, скажуть, що вони гарантують захист на 80%. Але не сто. Сьогодні не існує 100% захисту від крилатих та балістичних ракет певного виду, наприклад, від тих же "Калібрів". Ізраїльський "Залізний купол", дуже відома система захисту, теж збиває певний тип ракет, але не крилаті ракети.

Тому говорити про те, що можна закрити небо стовідсотково, я б не брався. Але покращити системи протиповітряної і протиракетної оборони ми зобов'язані, і це вже затверджено: незалежно від того, коли буде парад перемоги України над Росією, все одно нам треба розвивати свою власну протиракетну та протиповітряну систему оборони, як це зробила держава Ізраїль.

Я не хочу порівнювати нас з Ізраїлем чи Південною Кореєю, чи з іншими країнами, які живуть в оточенні недружніх сусідів. Ми матимемо власний, український досвід.

Ми дякуємо нашим партнерам, вони нам серйозно допомагають. Зокрема, в оголошеному пакеті допомоги від Сполучених Штатів йдеться про дві системи (ППО) NASAMS. Але це не означає, що дві системи зможуть захистити все небо України…

BBC: Яку частину України зможуть захистити ці дві системи?

О.Р.: Я не готовий відповісти. Я не ракетник, я - адвокат, юрист на посаді міністра оборони. Тому я зараз не готовий вам сказати.

Але я швидко вчуся. Я можу розказати вам про інші види озброєнь, про які я раніше навіть гадки не мав. А сьогодні я, наприклад, розрізняю MLRS і HIMARS.

І я вивчу все про NASAMS в деталях. Але зараз я знаю точно, що це черговий важливий крок допомоги Україні в її озброєнні й піднятті рівня нашого захисту.

От уявіть собі на секундочку, що в листопаді минулого 2021 року шанс отримати ***Stinger*** був нульовим.

Мені персонально під час візиту до Вашингтону говорили: "Stinger неможливо, Олексію". Я: "Як неможливо?". Кажуть: "Закон забороняє" - "Так змініть закон" - "Неможливо". Це було сказано мені в листопаді. А вже в січні ми отримали перші сто "Стінгерів" від наших друзів з Литви за згодою, звісно, Сполучених Штатів.

Сьогодні ми з вами маємо вже 155-й калібр артилерії, ми з вами маємо HIMARS, ми маємо вже MLRS, ми маємо різного ґатунку броньовані машини.

О.Р.: Я переконаний, що так. Це якраз йде ***step by step***.

Я весь час мріяв і спілкувався з партнерами: "Дайте протикорабельні комплекси". - "Олексію, це неможливо". Все, "Гарпуни" зараз чудово воюють. "Дайте MLRS" - "Олексію, вам будуть допомагати шукати (лише) "Смерчі", "Гради" і "Урагани". А зараз - маємо перші MLRS, маємо HIMARS.

Є дві речі, за які я ще борюся, - це сучасні танки й літаки. Поки що ми не пробили цей момент. Але я переконаний, нам і це вдасться. Для мене сьогодні відповідь "це неможливо" означає, що це можливо, тільки в майбутньому.

І будуть літаки. Питання які. Бо якщо хтось думає, що літаки F-16 - це рішення, то вони глибоко помиляються. Наші аеродроми не готові для F-16, там є нюанси. Тому, можливо, нам потрібні інші літаки. Не тільки F-16 хороші. Є інші літаки сучасного стандарту. Наприклад, Gripen шведського виробництва.

2. "Я не вчу Залужного воювати"

BBC: В інтерв'ю Time ви заявили, що президент Зеленський віддав наказ відвоювати окуповані прибережні райони України, життєво важливі для української економіки, і для цього Київ збирає мільйонну армію. Ви могли б конкретніше пояснити, що ви мали на увазі?

О.Р.: Скажемо так, там стався трошки misunderstanding (непорозуміння). Я не казав, що ми збираємо мільйонну армію. Нехай вибачають мою англійську мову, вона у мене нерідна.

(Зараз) я чітко формулюю: **ми сьогодні в секторі безпеки та оборони маємо мільйон людей під багнетом у тому чи іншому вигляді.**

> Я маю на увазі ЗСУ, включаючи підрозділи територіальної оборони, національна гвардія, прикордонна служба, національна поліція, ДСНС, Служба безпеки України, а також силові підрозділи НАБУ і так далі.

(З них складається цей) мільйон, про який я говорю, а не ми збираємо ще мільйон.

BBC: Добре, давайте цю заяву розберемо по шматках. Є конкретний наказ відвоювати південні регіони?

О.Р.: Є конкретний наказ президента генеральному штабу готувати плани про деокупацію всієї України, включно з територіями, окупованими з 2014 року. Конкретний наказ. А далі вже, з точки зору пріоритезації планів - військові, виходячи з можливостей, повинні запропонувати цей (план)…

BBC: Тобто мова не йде про конкретну наступальну операцію, яка от зараз розпочнеться?

О.Р.: А мова і не може йти про конкретну наступальну операцію, тому що я не генерал. Ми домовилися з паном Залужним, що я не вчу його воювати. І президент, до речі, не вчить воювати. **Президент ставить політичні завдання**, а військові фахово готують ту чи іншу кампанію.

BBC: Бо є така думка, що ця заява мала такий трохи політичний характер. Вона була озвучена відразу після путінського "ми ще нічого не починали".

О.Р.: Я ніколи не рефлексую ні на кого, а тим паче на кремлівські цитати. Я говорю те, що вважаю потрібним донести до суспільства. І коли хтось там кричить: "Ой, розкрили плани!" - то чого ховати план про те, що ми плануємо деокупувати всі наші окуповані землі? Ми цього не приховуємо. **Ми дійдемо до міжнародно визнаних кордонів станом на 1991 рік. Крапка.**

ВВС: Тобто включно з Кримом, Донецьком, Луганським?

О.Р.: Абсолютно. **Питання в черговості кампаній і ресурсу, який нам для цього потрібен.** І ми це, абсолютно не приховуючи, обговорюємо з нашими партнерами. Вони знають наші плани. І допомагають нам, розуміючи, що і коли нам потрібно для того чи іншого просування.

3. "Пік наших втрат був у травні"

ВВС: Ви кажете, що Україна має сектор безпеки і оборони у мільйон людей. Але буквально на позаминулому тижні, коли вся країна жила **скандалом з нібито забороною чоловікам пересуватися без дозволу військкому**, коментарі зводилися до того, що цей крок, мабуть, обумовлений тим, що Україна відчуває шалений брак людського ресурсу для війни...

О.Р.: **Це справді була біда комунікацій.** Брак комунікацій призводить до браку розуміння, а брак розуміння призводить до конфлікту...

> Там просто ***недопрацювали військові юристи***, і вийшов такий, скажімо, момент. Його забрали, спокійно роз'яснили, і це точно не пов'язано з тим, що нам чогось не вистачає.
>
> **У нас сьогодні в секторі безпеки і оборони достатня кількість людей.**

Чого ми не приховуємо - щоб бути максимально ефективним, планувати серйозні контрнаступи, нам потрібно більше сучасної зброї.

ВВС: Якщо у ЗСУ достатньо людей, то чому, читаючи соцмережі, спілкуючись зі знайомими, чуєш, що повістки зараз вручають мужику, який вийшов покурити у себе під під'їздом, зайшов до торгового центру або перевищив швидкість на дорозі?

О.Р.: В праві є таке поняття як **ексцес виконавця**. Це як у прислів'ї про дурня, якого примусили богу молитись. У кожного центру комплектації є свій план. Доукомплектування відбувається у будь-якому разі. Не в якихось там величезних масштабах, але ми маємо і загиблих, і поранених. Ми маємо сьогодні підрозділи, які мають відпочити, відновити боєздатність. Відповідно мають завезти свіжі сили. Тому, звісно, певний набір є.

Ви ж чули, є програма від британців: 10 тисяч наших хлопців будуть готувати (до війни - Ред.) в сучасних умовах і так далі. І ми шукаємо, обираємо тих, хто бажає і хто входить в поняття резерву. Тому звісно, повістки все одно по конкретних спеціальностях (вручаються)...

Але що таке повістка? Повістка не означає, що тебе забрали в армію.

Це означає: прийди, будь ласка, в центр комплектації. Не стоїш на обліку? Перевірмо. Може, ти якраз потрібен зараз - тоді тебе мають право призвати під час воєнного стану. Або скажуть: "Йди, ти в резерві". Або: "Друже, а чого ти не став на реєстрацію?"

Є обов'язок, згідно із законом, якщо ти поїхав з Києва до Одеси, ти маєш там прийти і стати на облік. Деякі не робили цього. Хтось не знав, а хтось спеціально цього не зробив, щоб його не могли знайти.

Тому йде людина - "Добрий день! От вам повістка. Прийдіть - і далі перевіримо".

Іноді це робиться як покарання за щось - наприклад, порушення швидкісного режиму - я точно проти цього. Я вважаю, що це дурня повна, тому що служити країні й захищати країну - це точно не має бути покаранням.

BBC: Ви згадали про втрати, які зараз несе українське військо. На початку червня Михайло ***Подоляк*** казав, що йдеться про **100-200 загиблих в день**, Володимир ***Зеленський*** говорив про близько сотні загиблих в день. **Чи є у вас дані, про масштаб втрат ЗСУ?**

О.Р.: У мене є дані, але **я не можу їх оприлюднити**, щоб не дарувати ворогу деталі. Можу сказати, що вони суттєво відрізняються від величезних втрат ворога.

Найбільший пік наших втрат був у травні.

Коли Михайло Подоляк і президент говорили у червні - малися на увазі саме вони.

Тоді перевага ворога була найбільшою, особливо на Донбаському напрямку - вони використовували до тисячі артилерійських снарядів за годину. Це був шалений тиск, а у нас не було можливості їм відповідати: у нас не було стільки набоїв.

В травні-місяці дійсно до ста хлопців і дівчат, на жаль**, гинуло, і до 300-400 було поранених**.

На щастя,

після того, як ми поступово почали змінювати картину завдяки зброї 155-го калібру…

Спочатку поїхали "Тріпл севен", чи "Три топора", як їх називають (гаубиці М777), потім поїхали М109, "Цезарі", Panzerhaubitze і так далі - і це конкретно змінило ситуацію.

Контрбатарейна боротьба одразу зменшила інтенсивність вогню.

А як приїхали всім відомі HIMARS - то, ви знаєте, коли ми точно, дуже **чітко попадаємо у їхні склади й командні центри, - це починає змінювати картину бою дуже суттєво**.

> І я маю надію на додаткові HIMARS, додаткові M-270 MLRS, які вже три заїхали і будуть ще від наших партнерів.

Я вже не кажу про Чорне море. Деокупація острова Зміїний - це аж ніяк не акт доброї волі, вони накивали п'ятами звідти.

4. "Україна має зрозуміти, що війна не завершена"

ВВС: Чи навіть зараз, коли ви говорите, що картина на полі бою змінилась, **Україна готова до довгих-довгих років війни?**

О.Р.: Це хороше складне питання. І воно **не до мене.**

Це питання до кожного українця. Чи кожен з нас готовий до довгих-довгих років. Я скажу вам чесно: перші три тижні з моменту навали я не пам'ятаю, де я спав і скільки. Я (пам'ятаю), що весь час змінював місце свого перебування через заходи безпеки: то в бункері, то не в бункері, то в кабінеті, то не в кабінеті.

Але десь на 21-й день я відчув, що я можу закінчитись, що я виснажений психічно, емоційно, що я не сплю, немає відновлення моїх батарейок. Тоді я провів сам з собою два дні сеансу психотерапії. Я Близнюк, мені було легко роздвоюватись. І я собі сказав: друже, це не спринт і навіть не стаєрська дистанція, це справжній марафон.

Я зрозумів: щоразу, коли я просинався, перша думка була "що там в телефоні?", а друга - "коли це все закінчиться?" Тобто психіка казала: це ж ненадовго, два-три дні, і все закінчиться, ми повернемося в стан гібридної війни, до якої ми звикли. До стану, в якому ми жили останні вісім років: коли на Донбасі війна, а все решта - ніби мирне життя.

Але я собі сказав: "Ні, друже, визнай, що так, як було, вже ніколи не буде. Буде якось інакше. І ми маємо в цьому "інакше" бути переможцями. Тому визнай, що це марафон, і щоб тобі вистачило пробігти останні 195 метрів, ти маєш розтягнути свої ресурси енергії на 42 км". І ось з цього моменту я примусив себе спати хоча б чотири години на добу. І сьогодні я живу в режимі марафону.

Україна має зрозуміти, що війна не завершена.

І навіть деокуповані зараз Київщина, Чернігівщина, Сумщина, і Вінниця, в яку сьогодні прилетіло, і Краматорськ, і Миколаїв, і Одеса - ми живемо в стані серйозної війни. І хто вступив в партію "тих, які завершили війну", не праві абсолютно.

Треба навчитися відновлювати свої економічні ресурси, платити податки, працювати у стані війни.

ВВС: Водночас Володимир ***Зеленський***, на саміті "Великої сімки" говорив, що закінчення війни до кінця цього року реальне…

О.Р.: *Реальне, якщо наші партнери будуть продовжувати нам допомагати, вже абсолютно не сумніваючись, що вони допомагають переможцю. Вони ж раніше вважали, що ми закінчимо поразкою, за три дні здамо Київ, і тому нам не сильно допомагали, тільки підтримували.*

Але коли вони повірили, що перемога України - абсолютно реалістичний план, вони захотіли стати співучасниками цієї перемоги. Тому зараз важливо, щоб ми синхронізували наші плани на контрнаступ з їхньою допомогою не тільки зброєю, а й продовженням ще більш серйозних санкцій (проти Росії). Це серйозний загальносвітовий проєкт.

ВВС: Тобто **закінчення війни до кінця цього року - це не фігура мови?**

О.Р.: **Це можливо абсолютно.**

Я можу це сказати, хоч я і юрист, але який вже трошечки з військовими спілкується. Навіть **з військової точки зору, це абсолютно реалістичний план - звільнення щонайменше наших територій станом на 23 лютого 2022 року.**

5. "Спартц не зовсім володіє фактами"

Американська конгресвумен українського походження Вікторія Спартц звинуватила українську владу в поганій підготовці до війни, нехтуванні попередженнями про російський напад та закликала керівника офісу президента Андрія Єрмака піти у відставку, а українську владу провести розслідування його діяльності

ВВС: Один з аспектів конфлікту, який зараз розгортається у зв'язку з **листом пані Вікторії *Спартц* до Білого дому, - це її заява про те, що в Україні немає системи, яка б дозволяла відстежувати долю озброєння, яке Америка виділяє Україні для боротьби з російською агресією…**

О.Р.: Я не вважаю, що є якийсь конфлікт. **Це особиста думка однієї особи, яка, на жаль, не зовсім володіє фактами.**

BBC: Добре, якби одна Спартц, яка справді може бути не зовсім в матеріалі. Але Financial Times днями теж написали, що є підозри в контрабанді (зброї, яка постачається в Україну)…

О.Р.: Я уважно читав цю статтю. Там все дуже просто. Я як юрист жодного факту, конкретного звинувачення з наочними прикладами там не знайшов. Мало того - навіть посилання на жодне зрозуміле джерело там немає.

Як міністр оборони України я вам скажу, що вже не вперше зустрічаю так звану ІПСО, яку запускають наші російські вороги, країна-терорист.

Вперше це було зроблено на каналі CNN, коли типу колишній однокурсник Путіна, а тепер "опозиціонер", який живе десь у Вашингтоні (мається на увазі Юрій Швець - Ред.), розповідає, що якісь сумніви щодо використання (Україною) зброї, гуманітарної допомоги і так далі. Після цього робиться інтерв'ю з якимось американським військовим у Львові, який каже: "Ну, я щось чув про гуманітарку, але я займаюся турнікетами. Ну, може, десь і можна купити турнікети". Тобто змішали зброю з турнікетами і гуманітаркою, якою взагалі міністерство оборони не займається. Перші вкиди були такими.

Я вам скажу, що буде наступним кроком. Один NLAW, який потрапив до росіян, - а це війна, наші хлопці могли потрапити в полон, десь якийсь NLAW чи ще щось могло дістатися росіянам - покажуть завтра, післязавтра чи через тиждень в якійсь (європейській) столиці, і скажуть: "Бачите, українці контрабандою вивозять зброю!"

Але це дурня. Поясню чому. По-перше, жодного запиту від жодного (закордонного) офіційного органу я як міністр оборони не отримував. Міністр внутрішніх справ Денис Монастирський жодного такого запиту не отримував. Міністр юстиції і генеральний прокурор про щось подібне не повідомляли.

Чи можлива контрабанда з України в Європу? Можлива. Цигарки ж возять. Якщо наші умільці в Карпатах навіть автомат Калашникова вивезуть - я вірю, що це можливо. Але, вибачте мені, (що) вивезуть артилерійську установку М777, яка важить десятки тон, чи "Краба" сорокатонного - це ж дурня повна. Крім того, це сучасна зброя, яка має в собі GPS-трекери, які наші партнери легко можуть відстежувати.

По-друге, я як міністр оборони на "Рамштайні" кажу: "Шановні колеги, я прошу вас, присилайте ваших емісарів для контролю і моніторингу. Куди

захочете - хоч прямо на "передок", дивіться, де працюють ваші установки.

Питання обліку та контролю над американською допомогою — військовою й гуманітарною — одне з найделікатніших у «списку Спартц».

> Добре, що профільна представниця держдепу Бонні Дженкінс на терміновому брифінгу 12 липня заявила про впевненість Сполучених Штатів у тому, що надана Україні американська зброя не опиниться в чужих руках, та у відданості нашого уряду належному захисту і обліку військової техніки американського виробництва.

Але наших партнерів не можуть не турбувати повідомлення західних розвідслужб про те, що зброя, яка поставляється в Україну, не завжди прямує на ті ділянки фронту, де вона найпотрібніша в даний момент. Як не може не викликати питань і поява західної, у тому числі й американської «гуманітарки», засобів захисту та іншого «дріб'язку» на полицях українських супермаркетів та в оголошеннях про продаж на онлайн-платформах.

У західній пресі вже стали з'являтися публікації про побоювання наших партнерів з НАТО і ЄС щодо можливості контрабанди злочинними угрупованнями отриманої Україною від Заходу зброї на європейський та інші чорні ринки, а також неможливості відстежити подальше переміщення переданих нашій країні озброєння та техніки.

Тимчасом, за інформацією DT.UA,

вже давно готова електронна система запитів про військові потреби України,

> яка має замінити неймовірну масу списків, за допомогою яких Київ доісторичним способом досі намагався задовольнити ці потреби. Ця система також дозволить контролювати обсяги, номенклатуру і ціни озброєнь, що надходять в Україну. За свідченням наших джерел, міністр оборони Резніков обіцяв запровадження цієї системи своїм західним колегам ще на минулому засіданні Рамштайну.

Але через п'ять тижнів (!) **Міноборони, як і раніше, гальмує ухвалення Кабміном постанови про імплементацію цієї системи.**

Окей, припустимо,

> у міністра оборони та деяких інших представників влади є сумніви щодо достатньої захищеності цієї програми заявок від росіян.

Але **існує ще натівська логістична програма *LOGFAS*, яка використовується в НАТО з 1995 року і безкоштовно передана ЗСУ у 2019-му.**

А з того ж 2019-го у Національному університеті оборони ім. Черняховського готують фахівців із цієї програми, покликаних забезпечувати логістику під час війни. Програма повністю адаптована під українські реалії та передбачає контроль над забезпеченням, зберіганням, доставкою, станом, ремонтом та ін. озброєнь і техніки. Але **ця система *LOGFAS* не запущена в Україні досі!**

> І нам дуже складно пояснити західним партнерам, чому…

Якби ця програма була впроваджена з початку війни, то Спартц, як і представники російської п'ятої колони на Заході, що вже почали розкручувати тему «безконтрольності» західної зброї в Україні, не мали б приводу для подібних звинувачень.

За нашою інформацією, **днями у президента було проведено нараду, де обговорювалися ці проблеми**. Можливо, це допоможе зрушити питання з мертвої точки.

Скажу по секрету, деякі

представники наших партнерів вже це зробили - подивилися, і у них немає запитань".

Третя історія.

У 2019 році ми отримали *LOGFAS* - *натівську систему обліку* і контролю логістики.

Вона у нас є, хоч і в ***обмеженому (функціоналі)***. У нас в університетах вчать використовувати цю систему.

І зараз *(2022 р.)* **я написав *листа* у НАТО через наше представництво в Брюсселі:**

- дайте мені *більше ліцензій*, розширте цю систему, дайте мені *більше терміналів*.

- Хіба що якщо ми хочемо довести її до рівня бригади - ми повинні зробити її *українську версію*.

Тобто ми відкриті для наших партнерів. Ми їхню, натівську, систему пропонуємо разом використовувати.

Тому якщо раптом ви й справді побачите, що у зворотному напрямку через кордон з Польщею, Румунією чи Словаччиною їде військова техніка, то це може бути тільки два випадки.

1) *Або це щось везуть на ремонт, який не можуть зробити в Україні.*

2) *Або це залишки російських танків, "Буків", "Панцирів", які я везу на виставку в Варшаву, Прагу, Берлін, або в Гаагу, де я хочу поставити біля Міжнародного (кримінального) суду установку "Бук", яку ми забрали у росіян.*

6. "Я за місяць витрачаю річний бюджет міністерства оборони"

BBC: Перед війною Україна витрачала на сектор безпеки оборони приблизно 5% ВВП. Який план ви подасте цього року?

О.Р.: Ситуація наступна - і це абсолютно не секрет. **Сьогодні я за місяць витрачаю річний бюджет міністерства оборони.** Основні лінії витрат дві.

1) Перша - це ***грошове забезпечення*** для військових та, на жаль, виплати за поранення чи втрату годувальника.

2) Друга - це на ***озброєння***. Не все матеріально-технічне забезпечення нам надходить (безплатно), я ще багато чого купую.

BBC: То скільки відсотків ВВП ви попросите на наступний рік?

О.Р.: Це складна історія, тому що я не буду просити від ВВП.

Я буду давати реальну потребу.

З міністром фінансів Сергієм ***Марченком*** і прем'єр-міністром Денисом ***Шмигалем*** будемо сідати і мізкувати, що з цим робити. Тому що насправді гроші - це дуже складний виклик.

7. "Ми зобов'язалися не застосовувати HIMARS по цілях на території РФ"

BBC: Днями Федір ***Веніславський***, депутат від "Слуги народу", заявив, що **Україна веде переговори про постачання Україні боєприпасів до HIMARS з дальністю 300-500 км**. Раніше вважалося, що США їх не передають Україні через принципову політичну позицію. Це зараз щось змінилося, чи це Веніславський щось придумав?

О.Р.: *Як би це коректно сказати? Знаєте, коли народні депутати коментують (питання безпеки та оборони), мене завжди цікавить самого: де вони це все беруть? Депутати Верховної Ради, при всій моїй персональній до них повазі, за своїм статусом не є учасниками перемовин і не є посвяченими в те, що насправді відбувається.*

Але якраз цього ми не приховуємо. Коли ми говорили про високоточну зброю, ми дійсно говорили, що, аби зберегти життя українських солдатів, вона має бути різної дальності ураження. Звісно, всі ці запити ми давно направили, триває розмова. Але точно, повірте мені, не на парламентському рівні. Це вирішується в інших місцях.

BBC: **Україна просить ці ракети?**

О.Р.: **Ми давно все, що треба, попросили.** Але наші партнери оцінюють ситуацію - і повторюю: вони теж нас чують...

BBC: **Чи правда, що коли Україні постачали системи HIMARS, то ставили умову, щоб ЗСУ не били ними по Росії?**

О.Р.: **Це правда**, я цього не приховую.

Ми брали зобов'язання, що зброю ми не будемо використовувати по російських об'єктах на території Російської Федерації. Ми всюди це засвідчили, навіть я персонально зробив це листом на ім'я мого колеги - керівника Пентагону, - що ми будемо використовувати американську зброю

для стримування ворога та деокупації тимчасово окупованих земель тільки на території України.

BBC: А **ця заборона розповсюджується на Крим?**

О.Р.: Він у мене спитав це саме. Я сказав, що у нас достатньо стратегічних об'єктів на окупованих росіянами українських територіях. На що він мені відповів: ми тебе зрозуміли.

BBC: **Наскільки ймовірним ви вважаєте сухопутний наступ з території Білорусі?**

О.Р.: Я вже робив прогноз про те, що я не вірив, що може бути бомбардування росіянами, і, на жаль, я помилився. Тому все можливо, ризик такий є. Але я маю надію, що у цей відрізок часу - ні, такого ризику немає.

BBC: Ще **вас називають можливим наступним прем'єром…**

О.Р.: Дурниці! Нема такого навіть близько. Ніяких розмов. Дениса Анатолійовича ***Шмигаля*** ми не відпустимо. Він абсолютно зважений менеджер, він пройшов випробування ковідом, зараз (проходить) випробування російською війною.

Я взагалі мрію про проєкт, який мені довірять і який не буде пов'язаний з публічною службою. Це моя мрія.

***

№ 338.

Чому так багато говорять про MLRS M270 та M142 HIMARS?

Автор: Анрі Сергіїв | 03 червня 2022

Розбираємось чому вони важливі, які ракети використовують і як можуть змінити хід війни

Весь попередній тиждень минув в очікуванні постачання сучасних ракетних систем залпового вогню для Збройних сил України. Попри закон про лендліз, ухвалений у США, за чутками, політики побоювалися, що такий вид озброєнь буде нести «небезпеку ескалації у разі, якщо Україна завдасть ударів углиб російської території».

Але зрештою США схвалили ці поставки (ще б пак — статус закону їх зобов'язує зробити це).

В результаті ракетні системи залпового вогню М270 (на гусеничному шасі) та М142 HIMARS (легша і мобільніша, на колісному шасі) мають потрапити до

ЗСУ, про

що влада США офіційно оголосить цього тижня.

Чим цікаві ці системи, які боєприпаси використовують, чому політики побоюються «ескалації» в умовах повномасштабної війни (найбільшої в Європі з часів другої світової), яка вже йде, і як можуть вплинути на хід військових дій? Редакція gg розібралася та готова поділитися з вами.

Зміст

1. Що означає абревіатури MLRS M270 та M142 HIMARS?
2. Місце в історії ракет 227 калібру
3. Історія РСЗВ M270
4. Модифікації M270
5. Історія РСЗВ M142 HIMARS
6. Боєприпаси для M270 та M142 HIMARS: ракети калібру 227 мм та 610 мм
7. 227-мм ракети MFOM для РСЗВ: керовані та некеровані
8. 610-мм високоточні ракети AFOM/ATACMS дальньої дії
9. Туман війни: коли всі ці РСЗВ з'являться на передовій ЗСУ?

1. Що означає абревіатури MLRS та HIMARS?

Взагалі ***MLRS*** всього лише означає ***Multiple Launch Rocket System***, що є аналогом широкого використовуваного у нас, терміну ***РСЗВ (ракетні системи залпового вогню).***

Відповідно, MLRS є

1) як система M270,
2) так і M142 HIMARS, оскільки вони обидві належать до РСЗВ.

У свою чергу ***HIMARS*** (вимовляється як «хаймарс») це абревіатура від ***High Mobility Artillery Rocket System*** – високомобільна артилерійська система ракетного вогню.

> Ця назва підкреслює дві ключові відмінності M142 HIMARS від M270 — більш висока мобільність (колеса замість гусениць) та вдвічі менша вогнева потужність (1 стандартний пакет, в якому розміщуються 6 стандартних ракет калібру 227 мм або 1 тактична ракета середньої дальності ATACMS калібру 610 мм, замість 2 у M270).

2. Місце в історії ракет 227 калібру

Щоб уявити вогневу міць 227 калібру, можна порівняти його з РСЗВ, які стоять на озброєнні ЗСУ сьогодні (У Вікіпедії є цікава зведена таблиця, де

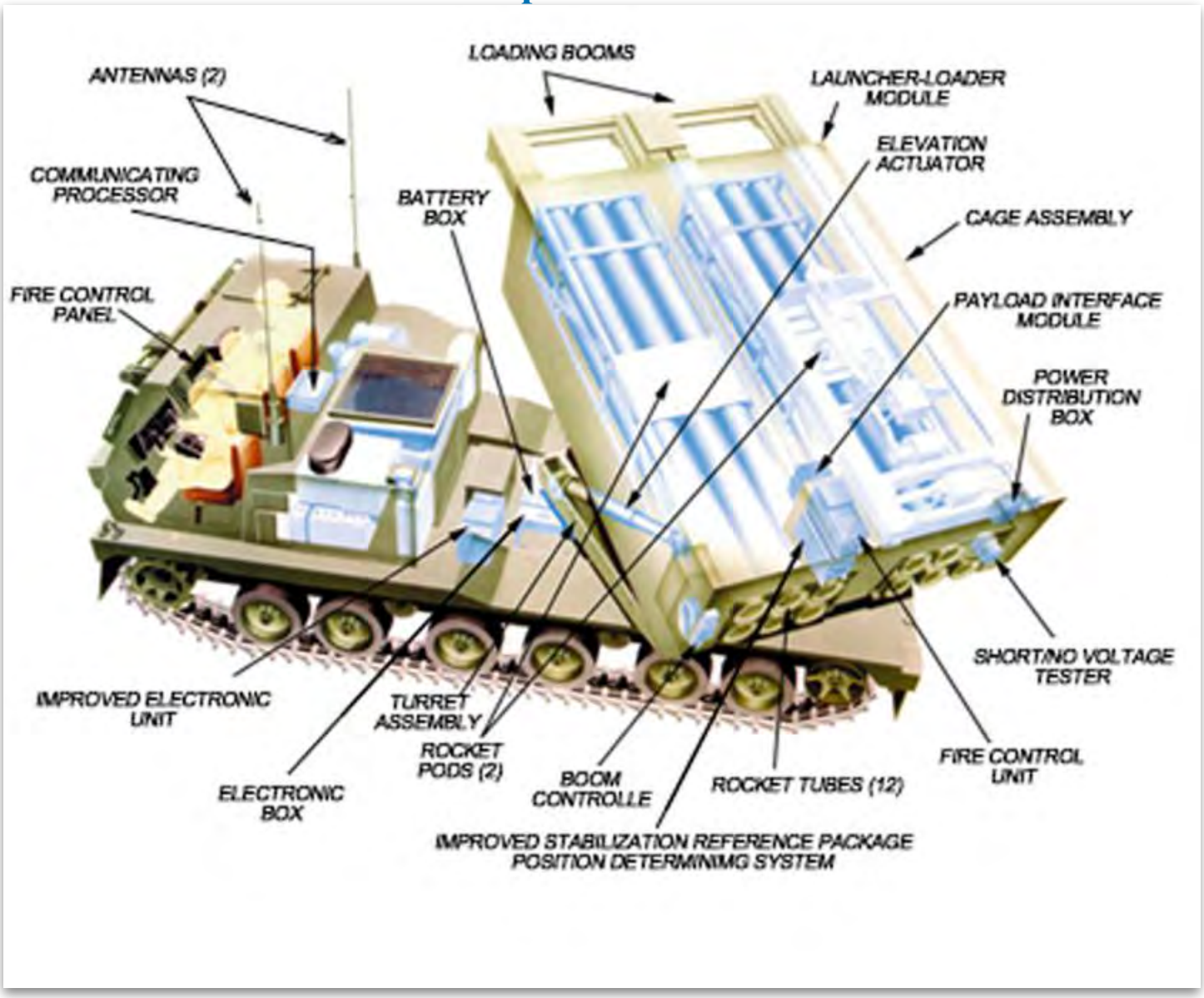
порівнюється безліч систем ракетної артилерії).

У спадок від СРСР нам дісталися системи залпового вогню БМ-21 Град (модернізований український варіант називається Верба) калібру 122 мм, БМ-27 Ураган (українські розробки Бастіон-03 та Буревій) 220 мм та БМ-30 Смерч (Український аналог Вільха) 300 мм. Відповідно, РСЗВ калібру 227 мм ближче до систем 220 мм, але таке порівняння дуже умовне, тому що для M270 і HIMARS ракети випускає підрозділ Lockheed Martin під назвою Missiles and Fire Control, і серед них є керовані та високоточні. Тоді як у російських та українських РСЗВ (тим більше у старих радянських систем, що використовуються по обидва боки фронту), керованих ракет просто немає.

Щоб картина була повна, варто порівняти ще й дальність дії РСЗВ 227 мм у порівнянні з радянськими системами. Як бачите на інфографіці, порівняння систем M270 та M142 із системами «Ураган» буде не на користь останнього, тому що дальність дії 227 мм боєприпасів починається від 45 км, тоді як можливості «Ураганів» обмежені 35 км. Звісно, «Смерч» здатний вражати цілі на відстані до 70 км, але на це у M270 і M142 є відповідь у вигляді можливості використання високоточних ракет на відстань до 300 км (насправді ракети нового покоління здатні вражати цілі на відстані до 500 км, але про це трохи пізніше).

Тобто стратегія використання РСЗВ у країн НАТО кардинально відрізняється від стратегії, що залишилася в української та російської армій від Радянського Союзу. Ставка зроблена не на градацію за калібрами та дальністю використання (і, відповідно, потужний залп, до 40 ракет в установці Град/Верба), а на універсальність та мобільність платформ, що використовують різну номенклатуру ракет двох калібрів, що використовуються залежно від тактичних завдань. А також точність ураження, у тому числі площ, завдяки касетним боєприпасам. Уніфікація номенклатури, крім іншого, дозволяє економити ресурси на обслуговування техніки, логістику тощо, що має значення для сучасної війни. Тобто лише дві платформи РСЗВ — M270 і M142 замінюють чи не весь зоопарк ракетної артилерії, що залишилася у спадок від Радянського Союзу, починаючи від трьох типів РСЗВ і закінчуючи численними видами тактичних ракет (Точка, Ока) та новими Іскандерами. Кожна така система вимагає свою власну інфраструктуру у вигляді пускових установок, командних і транспортно-зарядних машин, ще більше ускладнюючи ситуацію з ремонтом в польових умовах.

3. Історія РСЗВ М270

На початку 1970-х років Радянський Союз мав явну перевагу в реактивній артилерії перед силами НАТО. Радянська тактика використання РСЗВ полягала у бомбардуванні великою кількістю встановлених на вантажівках реактивних систем залпового вогню (насамперед БМ-21 Град). Насичуючи район бойових дій тисячами ракет і гарантуючи, що лише деякі з них вразять конкретні цілі, надаючи додатковий психологічний вплив на солдатів супротивника. Артилеристи США, навпаки, традиційно віддавали перевагу ствольній артилерії, через її відносну точність та економію боєприпасів, а не ракети для «вогню по площах».

Ситуація у сприйнятті цих озброєнь змінилася після війни Судного дня 1973 року в Ізраїлі, де РСЗВ показали хорошу ефективність. Ще у другій половині 1960-х Управління ракетних військ Армії США ініціювало програму створення ракетно-артилерійської системи залпового вогню з войовничою назвою MARS (Multiple Artillery Rocket System). У березні 1974 року армія США створила нові вимоги до розробки ракетної установки під назвою

General Support Rocket System (GSRS). Передбачалося, що вона використовуватиметься для боротьби з ППО супротивника та контрбатарейного вогню, звільняючи артилерійські частини для безпосередньої підтримки наземних військ. На початку 1980 року програма розробки була перейменована та отримала назву, під якою ми її знаємо і зараз, тобто MLRS. На цьому етапі до неї долучилися військові відомства та компанії військової промисловості Великобританії, Німеччини та Франції, в результаті до розробки M270 так чи інакше доклали руку 4 держави.

Система озброєння РСЗВ M270 ще відома під загальною назвою SPLL (Self-Propelled Loading/Launcher - Самохідна завантажувально-пускова установка). SPLL складається з трьох основних підсистем, змонтованих на одній машині: M269 LLM (Loader Launcher Module - завантажувально-пусковий модуль, в якому також знаходиться електронна система керування вогнем, встановлений на транспортну машину M993, яка, у свою чергу, є похідною від шасі БМП Bradley.

Відповідно до доктрини холодної війни тактика використання M270 полягала в тому, що машини мусили потай розосередитися окремо, потім у потрібний момент перейти на вогневу позицію, запустити ракети, після чого негайно відійти до точки перезарядки, а потім переміститися на нову приховану позицію, з якої вийти на наступний майданчик для стрілянини. Ця тактика Shoot-and-scoot «стріляй і тікай» (теоретично) дозволяла уникнути вразливості для радянського контрбатарейного вогню. Повний залп M270, що складається з дванадцяти 227-мм ракет M26 вражав 7728 протипіхотними суббоєприпасами (bomblets) територію площею у 24 гектари менш ніж за одну хвилину. А одна батарея РСЗВ (9 установок), що стріляє 108 ракетами, мала вогневу міць, еквівалентну 33 дивізіонам гарматної артилерії.

Важливою перевагою цієї системи є завантажувально-пускова установка, що дозволяє швидко перезарядити обидва пускові контейнери за допомогою власної лебідки (на відео нижче).

Перше бойове застосування M270, поставленої на озброєння в 1982 році, відбулося 18 січня 1991 року, під час операції «Буря в пустелі», коли батарея M270 випустила вісім ракет ATACMS по об'єктах іракських ППО. В одному бою три батареї РСЗВ випустили 287 ракет по 24 окремих цілях менш ніж за п'ять хвилин, що вимагало б артилерійського дивізіону для стрілянини понад годину. На початку лютого 1991 відбулася найбільша в історії нічна стрілянина РСЗВ: було випущено 312 ракет за один залп. З 57 000 артилерійських пострілів, зроблених у тій війні, 6 000 були реактивними снарядами РСЗВ і ще 32 - ракетами класу ATACMS.

4. Модифікації M270

За більш ніж 40-річну історію РСЗВ M270 перенесла кілька модернізацій та модифікацій для різних країн. Поточна версія, що знаходиться у виробництві, носить індекс M270A2 (третє покоління з дальністю стрілянини до 500 км при використанні ракет PrSM).

1) M270 - Початкова версія РСЗВ зразка 1982 року, бойове навантаження з 12 ракет у двох шестимісних пускових контейнерах. Ця броньована гусенична мобільна пускова установка використовує шасі Bradley і має високу прохідність.

2) M270 IPDS — проміжне оновлення створене, щоб забезпечити можливість використання далекобійних ракет ATACMS Block IA з підтримкою GPS, доки не буде вироблена достатня кількість пускових установок M270A1.

3) M270A1 — перша серйозна модернізація 2005 року для армії США (а потім для низки інших держав). Пускова установка отримала покращену систему керування вогнем. Що дозволило значно прискорити стрілянину новими типами боєприпасів, включаючи керовані ракети з GPS-наведенням.

4) M270B1 — модернізація для британської армії, схожа на A1, але додатково містить посилений пакет броні для кращого захисту екіпажу від саморобних вибухових пристроїв терористів.

5) M270C1 - Запропонований компанією Lockheed Martin варіант модернізації з використанням універсальної системи управління вогнем як у HIMARS (UFCS) замість IFCS.

6) MARS2/LRU - європейська модернізація M270 за участю Німеччини, Італії та Франції. MARS2 оснащений іншою системою управління вогнем (EFCS - European Fire Control System), розробленою компанією Airbus Defence and Space. EFCS дозволяє стріляти ракетами M31, M31A1, M32, AT2 та 110 мм, але не M26, M26A1 та M30, щоб забезпечити повну відповідність Конвенції з касетних боєприпасів, яку ратифікували країни ЄС (на відміну від, наприклад, України та Росії).

7) M270D1 - включає нову систему управління вогнем, яка дозволяє запускати високоточні ракети з GPS-наведенням - GMLRS і ATACMS. Пакет оновлень складається з нового комп'ютера, пристрою позиціювання, антени GPS, блоку керування запуском, дисплеїв та пристрої дистанційного керування. Поточні оператори включають США, Велику Британію, Бахрейн та Фінляндію.

Для тих, хто хоче знати більше

1) Екіпаж М270 складається з 3 осіб: командира установки, навідника та механіка-водія

2) Для транспортування М270 можуть використовуватись літаки Boeing C-17 та Lockheed C-5

3) Час перезаряджання становить 4 хвилини для М270 і 3 хвилини для М270А1

4) Силова установка: дизель V8 Cummins VTA903 з турбонаддувом потужністю 500 к.с.

5) Максимальна швидкість на шосе: 64 км/год

6) Запас ходу: 480 км

7) Середня вартість М270 2.3 мільйона доларів

8) Загалом було вироблено понад 1300 штук М270, серед них близько 1000 стоїть на озброєнні США

9) Військові США називають М270 "особистим дробовиком командира" або "карткою на полі бою". Його також часто називають «циганським фургоном», тому що екіпажі зберігають додаткове обладнання (камуфляжні сітки, розкладачки, холодильники та особисті речі), на даху транспортного засобу, оскільки в самій пусковій установці недостатньо місця для речей.

5. Історія РСЗВ М142 HIMARS

М142 HIMARS є легкою (колісною) версією реактивної системи залпового вогню М270. HIMARS використовує той самий уніфікований контейнер-капсулу, що і М270, який вміщує 6 ракет калібру 227 мм або одну ракету калібру 610 мм. Відмінність лише в тому, що в М270 використовуються два таких контейнери, що дозволяють зробити залп з 12 ракет, а не 6. Система була розроблена наприкінці 1990-х років для армії США і встановлюється на шасі стандартної армійської вантажівки М1140. Прийнята на озброєння у 2003 році, першими її отримали підрозділи морської піхоти США.

Спочатку шасі вироблялося компанією BAE Systems Mobility & Protection Systems. У 2010 році виробництво шасі взяла на себе корпорація Oshkosh. З 2017 року і шасі, і пускова установка і ракети виробляються компанією

Lockheed Martin Missiles & Fire Control. РСЗВ M142 HIMARS стоїть на озброєнні армій США, Сінгапуру, ОАЕ, Йорданії та Румунії. Про плани купити 160 пускових

установок M142 для використання на шасі власного виробництва свого часу оголошувала Польща (хоча 26 травня 2022 року міністр оборони заявив уже про 500 установок). Про зацікавленість цією РСЗВ оголошували в останні роки Австралія, Тайвань, Канада, Угорщина, Нідерланди, Катар, Філіппіни та Швеція.

Для тих, хто хоче знати більше

1) Вікна пускової установки M142 HIMARS зроблені зі скла та шарів сапфіру
2) Для транспортування можуть використовуватись літаки C-130 Hercules (наймасовіші транспортні літаки у світі)
3) Вартість пускової установки HIMARS та всіх необхідних боєприпасів — понад 5 мільйонів доларів
4) Екіпаж M142 HIMARS складається з 3 осіб: командира розрахунку, водія та оператора пускової установки
5) Швидкість до 85 км/год
6) Запас ходу 480 км
7) Вироблено понад 540 штук, що напрацювали понад 2 мільйони операційних годин

6. Боєприпаси для M270 та M142 HIMARS: ракети калібру 227 мм та 610 мм

Для РСЗВ M270 і M142 HIMARS існує цілих 6 типів ракет, включаючи навчально-тренувальну RRPR (Reduced-Range Practice Rocket), яка є просто болванкою без бойової частини та обтічника з дальністю польоту в 15 кілометрів. Інші ракети поділяються на 2 великі підкласи: MFOM (MLRS Family of Munitions - сімейство боєприпасів MLRS) калібру 227 міліметрів та 610-мм AFOM (Army TACMS Family of Munitions – сімейство боєприпасів ATACMS, яке, у свою чергу, розшифровується як Army TACtical Missile System, тобто Армійський тактичний ракетний комплекс).

7. 227-мм ракети MFOM для РСЗВ: керовані та некеровані

Якщо не брати до уваги навчальну ракету RRPR, то всі 227-мм ракети для РСЗВ (або MLRS, щоб було зрозуміло, що йдеться тільки про системи, яким присвячений цей текст) поділяються на некеровані (наймасовіші та найдешевші у виробництві) та керовані.

Керовані ракети, у свою чергу, поділяються на дві категорії:

1) ***GMLRS*** (Guided MLRS, тобто керовані РСЗВ) і

2) ***ER GMLRS*** (Extended-Range GMLRS — керовані ракети розширеної дальності дій).

- M26 — некерована ракета категорії DPICM (Dual-Purpose Improved Conventional Munitions – касетний боєприпас подвійного призначення) з 644 суббоєприпасами M77. Її дальність дії становить 32 км. Тут варто зазначити, що це та сама неконвенційна зброя, заборонена, наприклад, у Європейському Союзі, але використовувана армією США. Одним із результатів використання таких ракет є велика кількість суббоєприпасів, що залишаються нерозірваними, на знешкодження яких після війни доведеться витрачати колосальні ресурси (плюс неминучі жертви серед цивільного населення навіть після війни).
    - M26A1 — ракета збільшеної дальності дії до 45 км та 518 суббоєприпасами M85 (покращена версія суббоєприпасів M77)
    - M26A2 — перехідна версія M26A1, але із суббоєприпасами M77. Використовувалась до надходження на озброєння суббоєприпасу M85.
- M27 - повністю інертний навчальний контейнер, створений для тренувань завантаження LLM екіпажем РСЗВ

- M28 — навчальна версія ракети M26, у якої замість бойового навантаження використовуються контейнери з баластом і димовим маркуванням.
- M28A1 - версія M28 без обтічника і зі зменшеною дальністю дії (та сама RRPR).

Наступними йдуть керовані (Guided MLRS) ракети

- M30 — базова і наймасовіша модифікація високоточної ракети з дальністю польоту до 70 км, стандартний заряд включає 404 суббоєприпаси M85. З її появою РСЗВ M270 та M142 HIMARS прозвали «70-кілометровою снайперською гвинтівкою».
    - M30A1 версія M30 з альтернативною боєголовкою, в якій суббоєприпаси замінені вольфрамовими кульками для ураження. Її перевага в тому, що вона не залишає після себе боєприпасів, що не вибухнули.
    - M30A2 (також відома як XM403) — версія M30 з альтернативною фугасно-осколковою боєголовкою, що несе 90 кг уражуючих елементів і бризантну вибухову речовину. Розроблена для поразки цілей з великою площею.
- M31 - Похідна від ракети M30 з унітарною осколково-фугасною бойовою частиною масою 90 кг для використання в міській та гористій місцевості. Має покращені модифікації M31A1 і M31A2.

У березні 2021 року Lockheed Martin презентувала нове покоління керованих ракет для РСЗВ M270 та M142 HIMARS ER GMLRS (Extended-Range GMLRS). Вони відрізняються збільшеною до 150 кілометрів дальністю дії та невибагливістю до погодних умов. Інформації про нову ракету мало, виробник повідомляє, що вона сумісна з РСЗВ HIMARS та новітньої M270A2. Разом із ракетою представили новий уніфікований контейнер для РСЗВ, що дозволяє використовувати ракети калібром 10 дюймів (254 мм замість поточних 227 мм).

8. 610-мм високоточні ракети AFOM/ATACMS дальньої дії

Замість шести 227-мм ракет у стандартному контейнері для MLRS може використовуватись одна велика ракета ATACMS (вона ж MGM-140) калібру 610 мм. Це ракета класу «земля-земля» з твердопаливним двигуном і дальністю польоту до 310 км. Її розробка почалася ще в 1980 році, а перше бойове застосування було під час операції «Буря в пустелі» в 1991 році, де було успішно використано 32 такі ракети.

За більш ніж 30-річну історію цієї ракети, вона отримала кілька рівнів модернізації та модифікацій:

1) MGM-140A ATACMS Block 1 базовий варіант ракети зразка 1991 року з дальністю стрільби 165 км і ще інерційною системою навігації, що дає КІВ (кругове імовірне відхилення) у 250 метрів. Боєголовка містила касетну частину, наповнену 950 уражуючими елементами типу M74.

2) MGM-140B ATACMS Block 1A — Модернізована модифікація, в якій інерційна система навігації була доповнена GPS, що дозволило знизити КІВ до 100 метрів зі збільшенням дальності польоту до 300 км. Касетна бойова частина зменшилася з 560 до 160 кг та містить 275 уражуючих елементів M74.

3) MGM-140B ATACMS Block 1A Unitary — модифікація ракети Block 1A з фугасною боєголовкою та вертикальною кінцевою ділянкою траєкторії для ураження броньованих цілей.

4) MGM-140C / MGM-164A ATACMS Block 2 — ракета з боєголовкою, що включає 13 самонаводних бойових елементів. Дальність стрільби 140 км при масі бойової частини 165 кг та КІВ 200 метрів.

5) MGM-164B ATACMS Block 2A — версія ракети, що не пішла в серійне виробництво, оснащена касетною бойовою частиною з 6 самонаведеними інтелектуальними бойовими елементами, а також новою комбінованою головкою самонаведення, виконує пошук мети в міліметровому діапазоні радіохвиль і двох інфрачервоних діапазонах. Дальність стрільби до 220 км із КІВ менше ніж 100 метрів.

6) MGM-140E ATACMS Block 1A Unitary (QRU) / MGM-168A ATACMS Block 4A — модифікація ракети ATACMS з осколково-фугасною бойовою частиною WDU-18 масою 227 кг, дальністю стрільби до 270 км та КІВ 20 метрів. Прийнято на озброєння у 2003 році.

Precision Strike Missile (PrSM): найновіші високоточні ракети для РСЗВ

Precision Strike Missile (PrSM) – це високоточна ракета Lockheed Martin класу «земля-земля» нового покоління, розробка якої завершена у 2021 році. Вона відрізняється відкритою системною архітектурою, має модульну структуру для майбутнього зростання та сумісна з РСЗВ HIMARS та M270. Ця ракета здатна вражати цілі на відстані до 500 кілометрів. Вона невибаглива до погодних умов і займає вдвічі менше місця, ніж ATACMS, що дозволяє розмістити в стандартному контейнері для РСЗВ не одну, а дві таких ракети.

9. Туман війни чи коли всі ці РСЗВ з'являться на передовій ЗСУ?

Отже, ми розібралися в чому перевага MLRS M270 та M142 HIMARS перед аналогічними системами, що стоять на озброєнні України та Росії.

Це універсальні платформи, ідеальні для виграшної за умов сучасної війни тактики «стріляй і тікай».

Вони **переважають *старі радянські системи*** (та їх модернізовані аналоги) в ефективності завдяки використанню **керованих та високоточних боєприпасів (та їх різноманітній номенклатурі**, що вирішує якнайкраще конкретні тактичні завдання).

При цьому вони **мають значно більший радіус дії**, ніж РСЗВ противника.

Нарешті,

- **можливість використання тактичних ракет ATACMS здатне значно підвищити дальність дії ракетного озброєння ЗСУ, збільшивши цю відстань зі 120 км (можливості далекобійної зброї ЗСУ — ракети «Точка-У») до 300 км (а в перспективі — до 500 км).**

Універсальність M270 і M142 здатна одним махом перетворити їх зі звичних нам *реактивних систем залпового вогню* на високоточні *тактичні ракети*.

> Так, вартість однієї такої ракети легко може піти за мільйон доларів, але тут на допомогу нам приходить закон про лендліз, згідно з яким за використані боєприпаси не потрібно буде платити в принципі (від чого у пропагандистів з Росії, які розповідають про те, що за лендліз доведеться розплачуватись не одному поколінню українців, починає підгоряти, як у танка, після знайомства з FGM-148 Javelin).

Таким чином, на передній план постає питання: коли всі ці прекрасні системи не просто потраплять до України, а вже почнуть використовуватися на передовій лінії фронту? Відповідь на нього лежить у заплутаних хитросплетіннях політики та військової хитрості, які найкраще характеризує приказка (хоч би як цинічно вона зараз звучала) «війна — фігня, головне — маневри». Ми, звичайно, маємо на увазі не її буквальне, а алегоричне значення.

Розглянемо дві діаметрально протилежні ситуації:

> - ідеально виграшну та ідеально програшну.
>
> У першому випадку політики та військові все роблять максимально прозоро та зрозуміло, залучаючи засоби масової інформації та

> демонструючи як, коли, скільки та якої техніки приїхало в Україну (і якими маршрутами). Все відбувається негайно та у прямому ефірі.
>
> У другому випадку, навпаки, політики та військові уникають конкретики, постійно посилаються на необхідність ще вирішити, узгодити і обговорити, відтягуючи питання поставок до нескінченності.

Очевидно, що обидва варіанти вигідні лише для нашого супротивника. Тому що в першому випадку йому буде відомо дуже багато, що дозволить вжити якихось заходів протидії. Зрештою, це лише загальмує наближення остаточної перемоги. У другому випадку взагалі йдеться про психологічну поразку (і тому сили ворожої пропаганди спрямовані саме на те, щоб переконати нас у реальності сценарію, за якого жодних MLRS M270 та M142 HIMARS Україна не отримає).

Очевидно, що правильним варіантом поставок та їхнього «підсвічування» офіційними джерелами буде якийсь проміжний. І тут нам на допомогу приходить ***туман війни***, що дозволяє використовувати інформаційні димові завіси навколо ситуації. Наприклад, офіційно оголошувати про наміри постачання лише після того, як озброєння вже фізично перебуває в Україні (хоча б для того, щоб не наражати на зайві ризики конвої).

Ще можна приховувати кількість, номенклатуру боєприпасів і взагалі, чим менше давати інформації — тим краще.

> *Чудовим прикладом таких димових завіс є, наприклад, заяви Пентагону, що напускають диму в ситуацію навколо поставок MLRS: з одного боку, є «занепокоєння ескалації», з іншого — «ми не хотіли б обмежувати ЗСУ у застосуванні зброї для захисту суверенітету». Як це тлумачити? "Того ніхто не знає", як сказав класик. Ще один приклад: Міністр оборони Польщі днями написав у твіттері, що його країна має намір придбати 500 пускових установок M142 HIMARS. При тому, що з 2005 по 2020 роки їх виготовили 414 штук. Навіщо Польщі установок M142 більше, ніж їх у США? "Того ніхто не знає". Натомість достовірно відомо, що цього місяця президент США Байден відвідав завод Lockheed Martin. Конкретно цей завод виробляє не ракети для M270 і M142, а протитанкові комплекси FGM-148 Javelin, але президент США не може ж відвідати кожен з 11 заводів Lockheed Martin Missiles and Fire Control, правда? Його візит саме і має символічний характер. Наприклад, демонструє всьому світу, що Lockheed Martin потрібно наростити виробництво своїх ракет. І якомога раніше.*

По суті, більшість військових аналітиків схиляються до думки, що на поточній стадії війни єдине в чому росія має важливу перевагу перед ЗСУ — це кількість ствольної та реактивної артилерії (і боєприпасів до них).

Саме тому поставки в Україну артилерійських систем калібру 155 мм є такими важливими (ті ж Caesar, M109 та M777).

Постачання реактивних систем MLS M270 і M142 HIMARS ще більше посилять можливості ЗСУ, особливо стосовно далекобійності. І навіть якщо ракети типу ATACMS і тим більше PrSM Україна не отримає одразу (а скоріш за все, так і буде), то за тижні (чим складніша техніка, тим більше потрібно часу ЗСУ на її освоєння) ми вже побачимо результат використання цих РСЗВ у новинах.

Згадайте, зрештою, що

- ще два місяці тому постачання протикорабельних ракет ***Harpoon*** виглядали недосяжною метою, а сьогодні вони вже на озброєнні ЗСУ. З MRS M270 і M142 HIMARS все буде так само, але швидше.

***

№ 339.

А. Кучеренко 2922-07-16

Мені здається, що це страшний сон.

Я дивлюся на це фото з сайту офісу президента.

Я із жахом спостерігаю за колапсом системи державного управління та повною недієздатеістю уряду країни що воює за своє існування.

Я дивлюся на хлопчиків в смартфонах по праву руку від особи, яка навіть не є держслужбовцем і очолює якийсь орган, якого нема в Конституції та в жодному законі.

Я із жахом спостерігаю, що

- **по ліву руку від цієї особи сидять в якості статистів Голова Уряду та Голова Верховної Ради України і записують поставлені завдання.**

1) Я навіть не висловлюю оцінки так званого фейкового «плану відновлення України», який не несе жодного смислового навантаження окрім піару та пропаганди для заляканих та заплутаних громадян.

2) Я навіть не кажу, що заради цього шоу ***міністр*** регіонального розвитку перетворив чергове засідання ***національного штабу по підготовці до зими*** в пусту формальність, яка вилізе всім нам боком за декілька місяців.

Я із жахом розумію, що так не може бути. Так не повинно бути. Така ситуація завжди закінчується катастрофою та величезними втратами. Матеріальними та людськими, причому при повній безвідповідальності будь-кого. Така «система управління» не передбачає відповідальності в принципі.

Якщо ***президент*** вважає, що пан ***Єрмак*** - потужна і масштабна особа, яка реально може управляти виконавчою гілкою влади воюючої країни, треба негайно робити його прем'єром, хлопчиків із смартфонами треба робити віце-прем'єрами та міністрами і розуміти нарешті хто несе відповідальність за ситуацію в країні.

Відповідально заявляю

- **нинішній імпотентний та безвідповідальний уряд, перетворений в такий зусиллями неконституційного офісу президента, це пряма загроза національній безпеці України.**

Жодна нормальна, фахова та самодостатня людина ніколи (!!) не піде працювати в таке жахіття!

Країні потрібний фаховий та відповідальний Український Уряд.

Країні не потрібен «офіс президента» - він потрібен лише йому самому.

Така ситуація виключно на користь ворога!

Дума Ти вже немає часу.

Дій Те!

***

№ 340.

Нафтогаз фактически допустил технический дефолт, активировав просьбу о реструктуризации своего валютного долга

Кущ **2022-07-16**

Напомню, деньги привлекались Нафтогазом на внешних рынках под несколько потенциально прибыльных проектов:

1) закачка газа в хранилища по низкой летней цене с целью продажи по высокой "зимней" цене;

2) наращивание собственной добычи газа.

Потенциально, на каждом проекте Нафтогаз должен был получить 2-3 оборота, то есть затраты окупались в несколько раз.

Можно было и заработать, и погасить все долги.

В итоге - дефолт, пусть и технический.

1) Заполненные на треть хранилища газа и приближение сложной зимы,
2) падение!!!, а не рост добычи газа,
3) 1,5 млрд м куб технологических потерь газа, исчезнувшего в "факелах" на 20 млрд грн,
4) почти 50 млрд грн, вбуханных в "бурение",
5) утрата транзита газа вполовину еще до войны.

На фоне астрономических бонусов и зарплат руководителей. Средняя зарплата центрального офиса в 200 тис грн.

Теперь раскрыта причина законопроектов по дотированию Нафтогаза из госбюджета на 260 млрд грн.

- Дефицит, а по простому "дыра" в 7 млрд дол образовалась как эпичный результат реформ: проср...й транзит, проср...я добыча, купленный на ценовом пике летом 2019 газ, недозагрузка хранилищ летом 2021 и необходимость покупать сверхдорогой газ летом 2022.

Характерно, что

- все руководители Нафтогаза, авторы "реформ" - в прошлом либо мелкие клерки того же НАК-а или коммерсы средней руки с рынка газа.

Они заработали много денег, утратили огромный шанс на успех доверенного им проекта и после ухода остались такими же мелкими клерками и средними коммерсами, только с очень большими деньгами, содранными с обычного украинца через тариф на газ и тепло.

Хотя **некоторые из них еще продолжают реформы в Нафтогазе**.

И это пугает.

***

№ 341.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 15 липня 2022

Головне

1) Я впевнений у тому, що неможливо зупинити ракетні й артилерійські обстріли українсьих міст без нищивної поразки країни хуйла.

2) А для цього треба зробити кілька кроків. Санкції лише допоміжний спосіб, але важливий. Проте шавки хуйла по типу сіярто чи орбана будуть його боронити до останнього долара.

3) Отже, треба щось робити, бо хуйло щодня збільшує статки через надвисокі ціни на всю сировину.

4) на яку завжди є покупці.

5) Тому - тільки перемога на полі бою.

6) Дали ще кілька потужних РСЗВ. Але ракет, що вражають ворога на відстані до 300 км – поки немає. Дорого? так світова агресія хуйла буде коштувати дорожче.

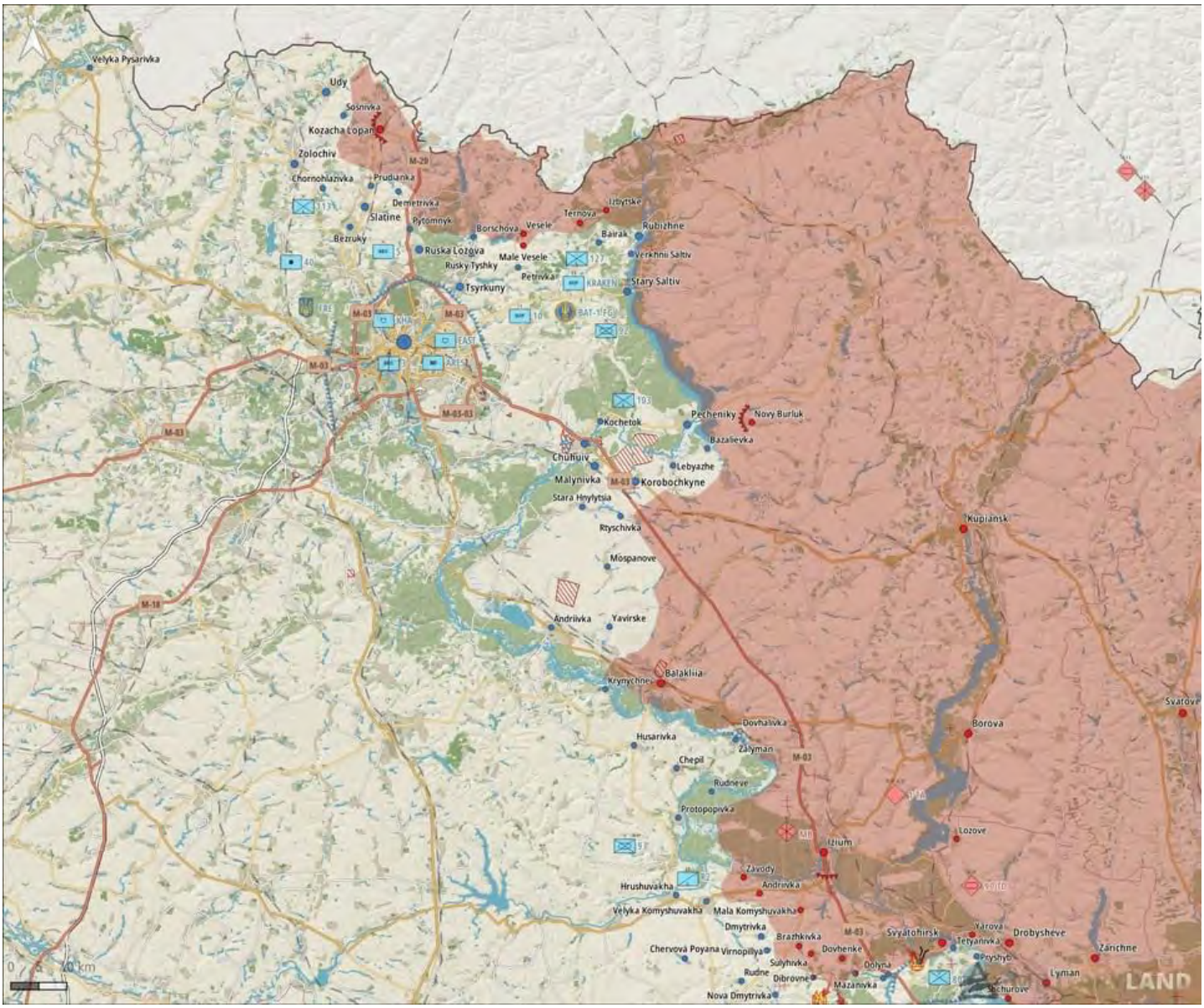
Теми дайджесту

1) Російські ракети влучили в Південмаш у Дніпрі.

2) У в’язниці в Донецьку помер британський волонтер.

3) З 16 липня всі українські сайти мусять мати українську версію за замовчанням.

1. Війна

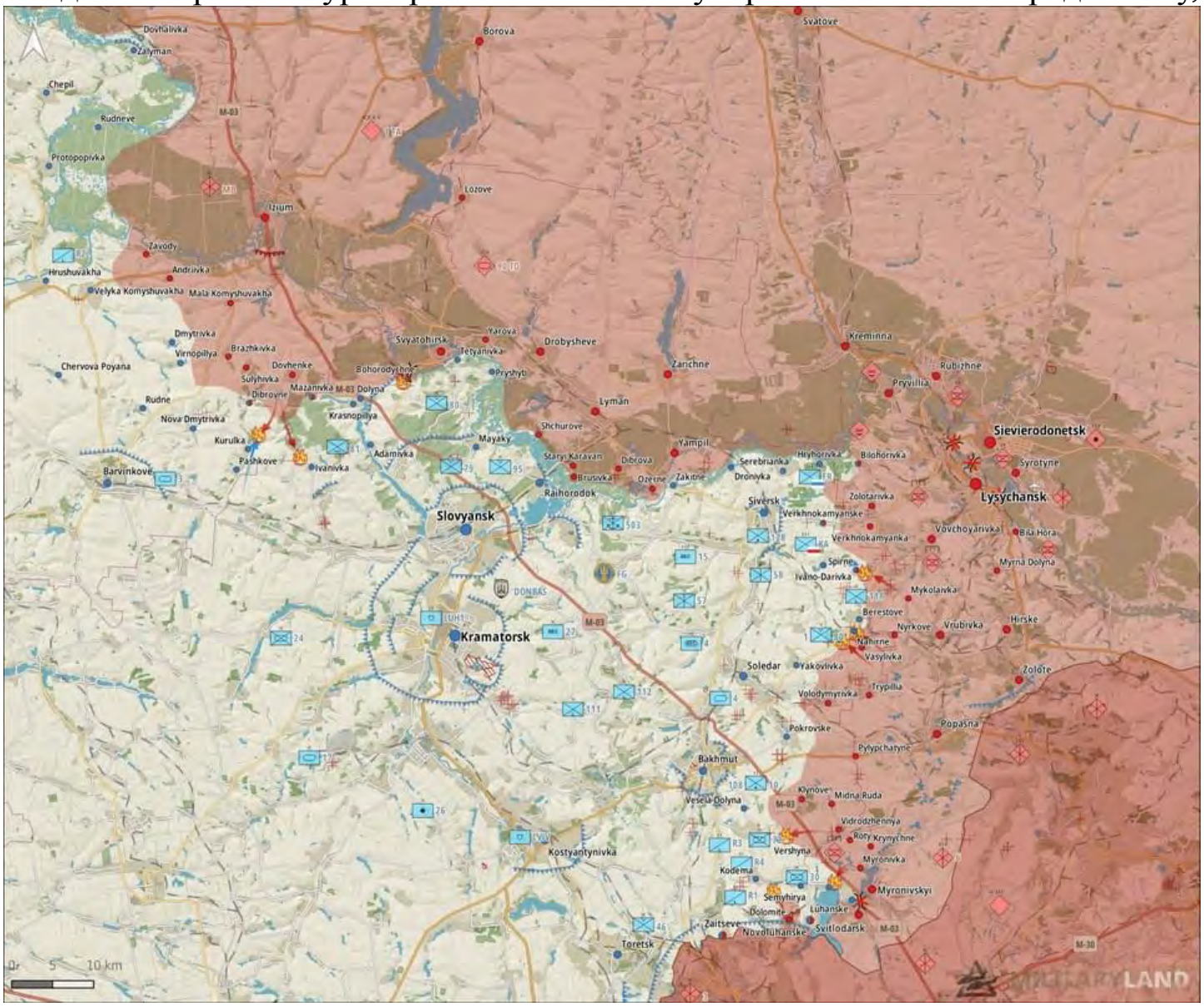

1-1) Фронт

• Вкотре з території РФ обстріляно прикордонні населені пункти Сумщини. Губернатор Курської області РФ стверджує, що українська артилерія завдала удару по прикордонному селищу.

• На півночі та північному сході Харківщини окупанти активних дій не вели. Ракети, які вони запустили з Бєлгородської області, до Харкова не долетіли.

• Відбито чергові штурми російських військ у Краснопіллі та Богородичному,

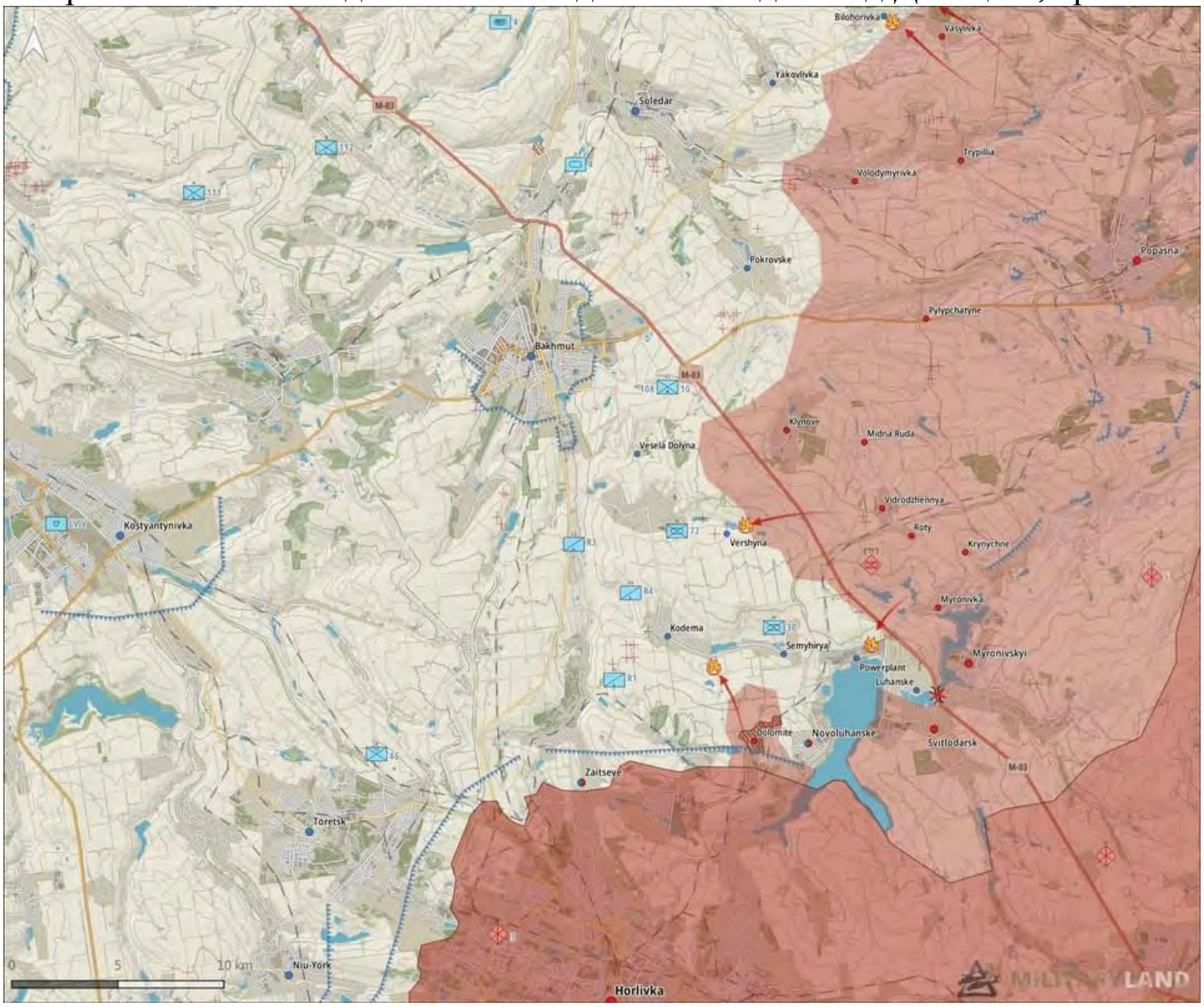
бої тривають майже безперервно

• Російське командування кидає в бій усе нові сили для захоплення Сіверська та Бахмута. ЗСУ утримують позиції в Спірному та Івано-Дар'ївці в районі траси Лисичанськ – Бахмут.

Українські підрозділи відбили атаки в районі Вуглегірської ТЕС та на північ від Світлодарського водосховища – у Кодемі, Семигір'ї та Вершині.

Ракетами з касетною бойовою частиною обстріляно цивільні об'єкти та житловий сектор Слов'янська. Під обстріл російських РСЗВ "Ураган" потрапили житлові будинки та ринок у Бахмуті. Російська авіація завдала ракетного удару по житлових будинках Краматорська, приватному сектору та промислових об'єктах Костянтинівки та інших населених пунктів Донецької області.

• Українські війська відійшли із Солодкого на південь від Донецька, тривають

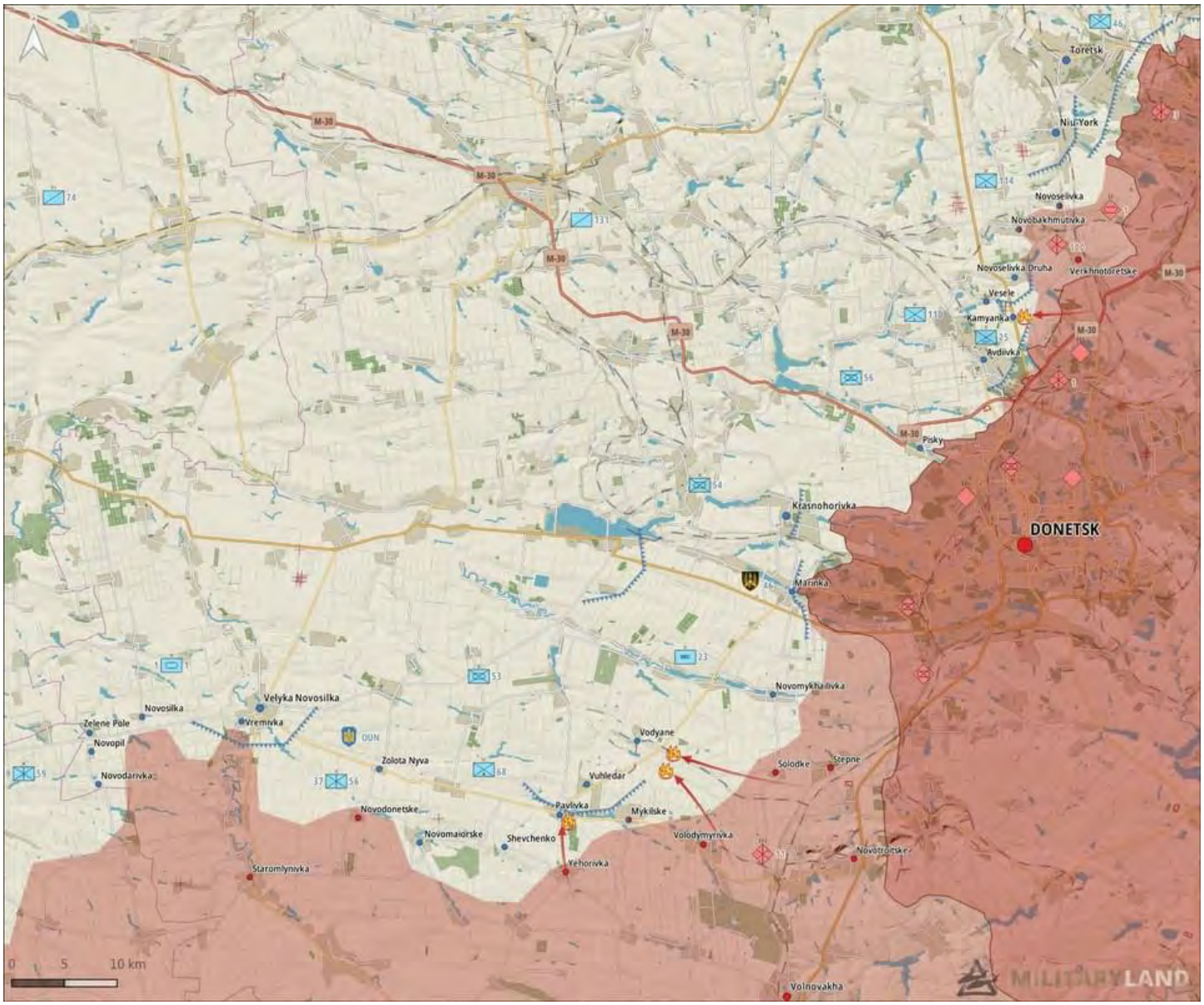
активні бойові зіткнення на ділянці фронту від Донецька до Вугледару.

• На Запоріжжі та Херсонщині на лінії фронту трапилися перестрілки та артилерійські дуелі. Українська артилерія завдала удару по херсонському аеропорту в Чорнобаївці.

• З РСЗВ "Град" із території Запорізької АЕС фосфорними боєприпасами обстріляно житлові квартали Нікополя та населені пункти Нікопольського району.

• Увечері здійснено ракетний удар по Дніпру та Синельниківському району області. Ракети потрапили до стратегічного підприємства "Південмаш". Вранці крилатою ракетою зруйновано склад в Одесі, у місті виникла сильна пожежа.

Війська ППО збили 4 російських ракети над Дніпром, по одній – у Київській області та в районі Кременчука.

Прессекретар Міністерства оборони Мотузяник повідомив, що російська армія 70 % ударів завдала саме по цивільній інфраструктурі. Окупанти цілеспрямовано б’ють по мирних містах, тому Росія має бути визнана міжнародною спільнотою державою-терористом. Російське Міністерство оборони офіційно визнало, що удару по цивільних об’єктах Вінниці було завдано свідомо. Унаслідок атаки загинули понад 20 людей, понад 100 – поранено. Російські пропагандисти стверджують, що ціллю удару була нарада командування українських ВПС з іноземними постачальниками озброєнь.

• На окупованій території "ДНР" у катівні помер британський волонтер Урі. За словами голови організації "Presidium Network", яка надає гуманітарну допомогу в зонах конфліктів, Урі та ще одного британського волонтера затримали на лінії фронту в Запорізькій області під час спроби евакуації на контрольовану територію родини з Дніпрорудного. МЗС Великобританії повідомило, що влада країни "терміново розслідуватиме" загибель волонтера. До розслідування смерті волонтера закликало Бюро з демократичних

інститутів та прав людини ОБСЄ. Більшість експертів сходяться на думці, що він міг померти через тортури.

• Окупаційна влада Запорізької та Херсонської областей підписали розпорядження про примусове виселення з регіону протягом 24 годин осіб, які ведуть "екстремістську діяльність".

1-2) Тил

• З 16 липня набуло чинності положення закону про мову щодо повної локалізації вебресурсів, технічної документації та інформації про прилади. Мовний омбудсмен Кремінь заявив, що за порушення закону настане попередження або штраф після складання адміністративного протоколу.

• Президент Зеленський підписав закон про поновлення 56-денної відпустки працівникам освіти на термін чинності режиму воєнного стану.

• Агентство Fitch знизило довгостроковий рейтинг Нафтогазу з "CCC" до "C" після того, як компанія попросила про відтермінування виплати купонного доходу за єврооблігаціями. Юристи кредиторів закликали власників зобов’язань не погоджуватися на відтермінування, оскільки, на їхню думку, Нафтогаз є прибутковою компанією й найближчим часом не зіткнеться із браком коштів. Після скандалу з продажем зрідженого газу за заниженими цінами компаніям олігарха Коломойського, Нафтогаз наразі продає його через майданчик UISee, який було зареєстровано лише за 19 днів до початку торгів.

• Кабмін затвердив декларацію про асоціацію між урядом та Міжнародним енергетичним агентством.

Єврокомісар з охорони здоров’я Кіріакідес підписала з міністром охорони здоров’я Ляшком угоду про участь України у європейській програмі EU4Health.

Прем’єр-міністр Шмигаль повідомив, що уряд і надалі виплачувати субсидії на оплату комунальних послуг бідним верствам населення.

• Міністр соціальної політики Лазебна подала у відставку.

• НАБУ повідомило про нові підозри в службовому підробленні та виведенні коштів із Приватбанку колишньому голові правління Дубілету та ще двом функціонерам банку. Вищий антикорупційний суд залишив чинним заочний арешт Дубілета.

2. Україна та світ

• Палата представників Конгресу США ухвалила законопроєкт про оборонний бюджет наступного року зі збільшенням видатків до $800 млрд, з яких $1 млрд виділено на воєнну допомогу Україні. Остаточну суму видатків на оборону буде затверджено на спільному засіданні нижньої палати та Сенату, але вона не буде меншою за $800 млн.

Міністр оборони Рєзніков повідомив про отримання ЗСУ потужних установок залпового вогню М270. За словами міністра, РСЗВ HIMARS дали змогу суттєво скоротити втрати особового складу, які в травні доходили до 100 осіб убитими, та до 300 – пораненими на добу. Рєзніков заявив, що українська влада дала зобов'язання не завдавати ударів американськими РСЗВ по території Росії. Водночас він висловив переконання, що західні союзники нададуть Україні ракети для цих установок із дальністю враження до 300 км.

Держдепартамент США схвалив продаж РСЗВ М142 HIMARS Естонії, а також ракет "повітря-повітря" середньої дальності – Норвегії. Польща купує в США понад 100 танків Abrams, замість переданих Україні Т-72

• Міністр оборони Кулеба провів телефонні переговори із главою МЗС Ірану Аблоллахіаном. Кулеба вимагає від Ірану відмовитися від постачання зброї Росії. За інформацією журналістів телекомпанії CNN, російська делегація вже кілька разів відвідувала країну для вивчення можливості закупівлі іранських ударних безпілотників. Іранський міністр запевнив Кулебу, що його країна не купуватиме в Росії зерно, украдене в Україні.

• Президент Байден зустрівся з принцом Саудівської Аравії бін Салманом для обговорення збільшення постачання нафти на світові ринки. Під час розмови Байден поклав на принца персональну відповідальність за вбивство журналіста The Washington Post Хашоггі.

Ціни на нафту на світових ринках поступово знижуються, сорт Brent стабільно торгується нижче за $100/барель. За інформацією ЗМІ, ЄС розглядає варіант запровадження заборони імпорту та транзиту російського мазуту із серпня, а не з лютого. Агентство Bloomberg повідомило, що в травні ЄС став найбільшим покупцем американської нафти, випередивши Азію.

• Єврокомісія анонсувала підготовку сьомого пакета антиросійських санкцій, до якого може бути включено обмеження на операції з російським золотом та розширення списку технологій та товарів подвійного призначення, які заборонено передавати чи продавати Росії. Водночас заборону на імпорт продовольства з РФ єврочиновники запроваджувати не планують. Буде значно розширено список юридичних осіб, щодо яких буде застосовано заморожування активів, а також громадян РФ, яким буде заборонено в'їзд до

ЄС. Голова Комісії фон дер Ляєн заявила про намір подовжити всі санкції проти РФ до січня 2023 р., після чого заходи та терміни буде переглянуто.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан заявив, що Євросоюз діями проти Росії "вистрілив собі в груди", а санкції завдають більшої шкоди тим, хто їх запровадив. Прессекретар українського МЗС Ніколенко повідомив, що влада України не погоджується з цим твердженням, і підкреслив, що причиною погіршення економічного становища є російська агресія. Ніконов зазначив, що Орбан не має закликати до скасування санкцій проти РФ, допоки російська армія холоднокровно вбиває мирних жителів, а навпаки – нарощувати зусилля щодо стримування російської агресії.

• Газпром повідомив про скорочення за минулі пів року видобутку газу на 10 %. Це зниження не вплинуло на фінансовий стан компанії, оскільки ціни на газ постійно зростають, що призвело, навіть, до збільшення її доходу.

3. Тренди

- Командування Сухопутних військ ЗСУ заявило, що вручення повісток на вулицях не суперечить законодавству. Міністр оборони Резніков назвав "повною дурістю" вручення повісток як засіб покарання.

***

№ 342.

У позаплановому звіті, викликаному подіями у Вінниці, Купер критикує логіку росіян, які обстрілюють цивільні об'єкти і щиро бажає цивільним бути обачливішими. Також аналізує дані про можливий прорив українців в районі Курульки, сумнівається чи дійсно відбулось "звільнення Сіверська" підрозділами рф, звертає увагу на суттєві втрати росіян (ні, ми не видаємо бажане за дійсне, самі почитайте нижче), котрі уповільнюють їхнє просування, а також про контратаку українців в районі Кам'янки, що знімає питання про прорив лінії розмежування…

Оригінал тут

https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-14-15-july-2022-bfea868cb7f8

За спільний переклад дякую ТТетяна Санінаta AAnton Shygimaga

Редакція: Тетяна Саніна

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, 14-15 ЛИПНЯ 2002

Всім привіт! [звіт опубліковано 15 липня о 18:00 за Києвом]

Намагаюсь зрозуміти всі суперечності ситуації в районі Слов'янська-Сіверська… і сумую через чергову бійню, яку росія спричинила в Вінниці… тобто цей звіт постав «суто випадково». Напевне, візьму тайм-аут на кілька днів, доки ситуація не проясниться.

1. СТРАТЕГІЯ

Вашингтон і Варшава підписали ще один «договір каскадної передачі зброї»:

> **Польща має отримати додаткові американські танки M1 Абрамс, а натомість – передати Україні 290 своїх *PT-91* (модифіковані радянські *T-72*).** Цього буде досить, щоб перетворити дві моторизовані піхотні бригади в дві механізовані бригади – або й узагалі створити два цілком нових підрозділи.

Як наслідок цих переговорів – перші PT-91 ще вчора вирушили в Україну.

До речі,

> Португалія передає партію бронетранспортерів M113A2. Взагалі-то броня там тонка й тому я б не радив залучати ці машини до бойових дій, проте забирати поранених з поля бою чи підвозити припаси на фронт – то цілком згодиться.

2. ПОВІТРЯНА / РАКЕТНА ВІЙНА

Після російського удару «калібрами» по Вінниці 14 липня, внаслідок якого загинуло 30 цивільних, виникає багато питань.

Перше: нащо туди бити?

От уже два дні московські «вищестоящі органи» намагаються переконати всіх, що верховне командування українських повітряних та протиповітряних сил зійшлося на зустріч у незахищеному й ще в радянські часи збудованому Будинку офіцерів, а не в якому-небудь броньованому бункері.

Ну їм же треба «щось казати…»

…ну як це ще назвати, крім ідіотизму? Та такому «логічному» поясненню не повірили б самі їхні (російські) офіцери.

Більше того, вони ставлять закономірні питання:

> - чого б не застосувати насправді точні ракети (а того, що вони дорогі й не буде їх чим замінити) й бодай спробувати поцілити в залізничні вузли, чи мости, чи штаби, котрі ближче до лінії фронту? Ніфіга. Натомість, вищестоящі органи продовжують убивати цивільних українців…

А тепер дивіться, що скажу (хоча, звісно, українцям від того легше не стане):

> - наскільки можу пригадати, **жодне з масованих бомбардувань цивільних об'єктів з останні 110 років військовим нічим не допомогло.** Подивіться на Першу світову, на британсько-французьку політику «вмиротворення» Іраку та Сирії в 20-х рр., на рейди італійської авіації в Ефіопії в 1936 р., на масштабні бомбардування британських, німецьких, італійських, японських та інших міст упродовж Другої світової… подивіться на В'єтнам, навіть Ірак… Це все комусь щось дало?

Мене подібна аргументація не переконує. Не зараз.

Такі обстріли може пояснити хіба те, що хтось на вищому рівні в міністерстві оборони [росії] розлютився через загибель командування 20-ої мотострілецької [дивізії] та більшості її офіцерів (плюс найкращої частини командування 106-ої дивізії повітряно-десантних військ).

Таким чином, той хтось наказав взяти «реванш», а здійснили його в стилі військової некомпетентності російських генералів, яку вони так уміло демонстрували незліченну кількість разів під час Першої та Другої чеченських воєн, у Сирії та в Україні, починаючи з лютого цього року.

Некомпетентність підтверджує й те, що не українські мирні жителі винні в тому, що керівний склад 20-ої мотострілецької дивізії збирався в Брянці щодня рівно о 18.00 за місцевим часом — і так тижнями…

Докази? Ну що ж, 14 липня ввечері та рано 15 липня українці вдарили по російському штабу у Снігурівці (Миколаївська область), складу боєприпасів у Новій Малачці (Херсонська область), ще по складу у Стаханові (Луганська область) і ще по одному у Мелітополі. «У відповідь» російські вишестоящі органи наказали здійснити ще один ракетний залп по Миколаєву — і знищили там два університети…

Вибачте, нічого не можу з собою подіяти:

це нагадує ізраїльтян, які, «у відповідь» на удар ХАМАС по авіабазі Хацерім, «поцілили у 260 штабів терористів» у секторі Газа… Якій «військовій меті» слугують порожні університети…?

Якщо в чомусь і доводиться звинувачувати українських цивільних, то хіба в тому, що вони стають необачними.

Наскільки я знаю, основною причиною такої великої кількості жертв серед цивільного населення у Вінниці була не лише несподівана ціль (ну кому прийде в голову думка, що вишестоящі органи такі тупі, щоб націлитись на якийсь «офіцерський клуб»…? Це, насправді, безглузда ідея, до якої можуть прийти лише безнадійні й некомпетентні військові...).

Однак, тим не менш, факт є фактом – мирні мешканці таких «далеких від лінії фронту» місць як Вінниця, регулярно ігнорують попередження про авіанальоти.

Занадто багато людей пересуваються містом, ніби небезпеки немає.

На жаль, у мене таке враження, що подібна поведінка досить поширена на заході України:

- щоразу, коли спілкуюсь з місцевими з того регіону, я зазвичай попереджаю їх, щоб вони зважали на повідомлення про повітряний наліт і ховалися. Берегли себе. І я серйозно, а люди, з якими я розмовляю, посміхаються у відповідь.

… можливо, тепер дехто з них сприйме ці поради інакше.

3. БИТВА ЗА ДОНБАС

Слов'янськ…

- вчора ввечері, якщо вірити чуткам та даним агентурної розвідки, українці вдалися до контратаки в районі ***Курульки***, вдарили росіянам у фланг, знищили більшу частину колони з бронетехнікою (може, то була БТГр у складі 1-го танкового полку, про який відомо, що він розміщений у цьому районі?) і відсунули росіян назад до північної частини села. Напевне, важкі бої тривають і зараз.

Якщо це правда, то це перші гарні новини з даного сектору за десь 5–6 днів. Та все ж було б добре знайти якесь підтвердження: до того це все лишається лише заявою однієї зі сторін.

Богородичне:

- росіяни утримують більшу його частину, але просуватися далі на південь не можуть, бо українці зайняли домінуючі висоти у південній частині села, а між тими висотами – лише голе, просторе поле. Хто б туди не сунувся, жити йому лишиться, ну, десь 10-15 секунд… щонайбільше.

Сіверськ…

- російські соцмережі рясніють звітами про «звільнення» Сіверська. Наразі, не знайшов навіть натяку на якісь докази на підтвердження заяв цього штибу. Насправді, я навіть не знайшов доказів захоплення ***Білогорівки*** (тієї, що на Дінці) – а вони вже десь дні 3–4, як її «взяли». Щонайбільше, їм вдалося дістатися «промзони» у південній частині села. Допоки за ніч не сталася якась раптова зміна ситуації [іронія детектед – перекл.], на Сіверському напрямку найбільшим просуванням росіян стало те, що вони дісталися району цвинтаря у Верхньокам'янському [символізм детектед – перекл.]. Насправді, більшість їхніх відео «з Сіверська», було знято у Володимирівці (яку росармія тепер займає вже добрих півтора місяці). Тобто, десь за 2 кілометри від Сіверська.

Як я уже зазначав у попередньому звіті, росіяни, однак, все-таки зайняли ***Спірне***, і звідти тиснуть в бік південної частини Сіверська.

Тож, якщо вони тепер поспіхом поширюють фейкові звіти про «звільнення Сіверська»... що ж, у когось, схоже, великі проблеми.

І мене це не дивує, бо насправді, згідно даних агентурної розвідки, через те, що ***путін «мікроменеджерить» фронт***, офіцери нижчих та середніх рангів тепер постійно згодовують на гору фейкові доповіді про успішне просування. І таким чином вони отримують десь 24–48 годин на те, щоб перевести дух…

Далі на південь росіяни – а саме:

ПВК вагнера – заявляє про захоплення Стряпівки, Нової Кам'янки та Соледара. Жодних зачіпок, які могли б це підтвердити. Насправді, український генштаб заявляє, що українці відбили всі ці атаки, а росіяни зазнали тяжких втрат (цілком можливо, бо, тим часом, «навіть» ПВК Вагнера зазнали значних втрат: вони вже не такі круті, як були колись).

Росіяни, можливо, мали трохи більший успіх у районі ***Соледара***: схоже, вони (знову… тобто, щонайменше вдруге, як не втретє) зайшли до східних околиць сіл Зайцеве та Кодема, південніше ***Бахмута*** – через це поволі стає критичною ситуація для українських підрозділів у ***Новолуганському*** та сусідній ***Вуглегірській ТЕЦ***, що розташовані далі на південь.

Звісно, все це звучить як «росіяни знову йдуть у наступ», але зважайте ЗС рф продовжують зазнавати значних втрат ціною просування десь на 500 метрів на день – і відбувається це на відрізку фронту десь 25 км завширшки (від Білогорівки до Соледара).

І втрати їхні такі тяжкі, що за чутками та даними агентурної розвідки російські БТГр зараз у середньому мають рівну кількість бойових солдатів і тих, хто відмовився воювати

- (останніх переводять на службу у логістику, риття окопів тощо), і чимдалі частіше трапляються коментарі штибу «наша рота має 7–14 піхотинців».

Колишня лінія розмежування…

- ввечері 13-го росіянам, схоже, вдалося таке собі просування в районі Кам'янки, на північ від Авдіївки. Відповідно, багато хто тепер заявляє про «прорив лінії розмежування». Наскільки мені відомо, українці здійснили контратаку – принаймні точно ввечері 14-го – та змусили росіян відступити. **Цілком безтолковий задум рф – марнувати війська на штурм сильно укріпленої ділянки фронту в той час, коли ти не маєш резервів та підкріплень у тилу, які готові розширити прорив…** але агов: яке ж я в біса маю право повчати славетних російських генералів, що їх вихваляють всюди – аж до самісінької Австрійської військової академії [певно, мається на увазі Терезіанська академія неподалік Відня – перекл.]…

4. ПІВДЕНЬ

Останніми днями в район ***Херсона*** росіяни спрямували значне підкріплення. Повідомляється про прибуття двох БТГр повітрянодесантних військ, а також бригади, оснащеної балістичними ракетами «Точка».

Отже, що перше спадає мені на думку, коли я чую такі новини: для чого це все, якщо «все гаразд» і «український наступ зупинився»…?

Серйозно:

- прибуття «Точок», які, принаймні офіційно, були зняті з експлуатації в Росії, підтверджено відео, на якому вони вивантажуються з поїзда в Мелітополі 12 або 13 липня. Ось [на третьому фото – ред.] кадр з нього.

Однак, я не впевнений, чи ті десантники то пересічні “ВДВ”. Підозрюю, це ПВК «Редут», яка тісно пов’язана з ВДВ (та набирає учасинків з її лав).

Як можна прочитати тут https://meduza.io/feature/2022/07/13/grubo-govorya-my-nachali-voynu, ПВК «Редут» розташовувалась в районі Гостомель-Київ на початку війни (разом з 45-ою бригадою спецназу), зазнала втрат (див.: була розгромлена так само, як і 45-та), і таким чином провела останні кілька місяців добираючи людей та проходячи навчання.

Тож логічно, що зараз їх відправили на підсилення 106-ої дивізії у ***Херсоні*** (наразі це єдиний підрозділ повітрянодесантна дивізія, яка активно бере участь у бойових діях в Україні).

І навпаки,

> - жодна із семи БТГр «вагнера» не пов’язана з ВДВ і щонайменше п’ять із них перебувають на Донбасі. Вони добре навчені веденню міського бою (на відміну від маси інших військ російської армії, розташованих там же), то навіщо тоді посилати їх воювати у відкритому полі?

...якщо лише, звісно, один з представників вишестоящих органів не дійшов висновку, що 49-та армія терміново потребує військових, навчених веденню міського бою...?

А на https://www.patreon.com/analityka можна ознайомитися з додатково перекладеними матеріалами

***

№ 343.

Джонатан Літтель: Путін і його уряд ніколи не дбали про людей Росії. Їх це ніколи не турбувало. Для них це просто слуги

2022-07-17

Українська правда Федір Попадюк, УП

Якби автора цих рядків попросили порадити всього одну книжку, нею став би роман "Благоволительки" американсько-французького письменника, режисера та журналіста Джонатана Літтеля.

Виданий у 2006 році роман на 900 сторінок про Другу світову війну, написаний від особи німецького офіцера СС, переповнений описами доволі відвертих сцен насильства, дуже швидко став бестселером у Франції,

отримав престижну Гонкурівську премію та був перекладений 20-ма мовами.

Українською мовою, не без скандалу, роман був виданий торік Меморіальним центром Голокосту "Бабин Яр".

Роман "Благоволительки" американсько-французького письменника, режисера та журналіста Джонатана Літтеля

Сам Літтель за свої 54 роки життя не раз стикався з війною. У складі міжнародної гуманітарної організації Action Against Hunger він працював у Боснії та Герцеговині, Чечні, ДР Конго, Сьєрра-Леоне та Афганістані.

Як журналіст у 2012 році полетів у Сирію, щоб розповісти про громадянську війну у країні.

З моменту вторгнення Росії в Україну Літтель видав кілька статей, у яких писав про те, навіщо Путіну ця війна, закликав російське суспільство взяти відповідальність за порятунок країни у свої руки та звинувачував західні країни в нерішучості та відповідальності за появу Путіна.

Літтель приїхав в Україну та побував у Чорнобилі, зруйнованих містах і селах Київської області, у Харкові.

Після його повернення в Київ "Українська правда" поговорила з письменником про розпочату Путіним війну, різницю між українським та російським

суспільствами, відповідальність західних країн у створенні Путіна та про те, хто такі нацисти в російській інтерпретації.

– Чи вірили ви, що ця війна можлива? Коли наприкінці минулого року почали надходити повідомлення, що Росія вторгнеться в Україну, для більшості це було нереалістично. Навіть для багатьох моїх знайомих та колег. Вони казали, що це блеф, що до цього не дійде.

– На жаль, я вірив. В американських попередженнях було щось дуже конкретне і точне, що змусило мене зрозуміти, що це не вигадка. Наприклад, те, що вони казали про Ірак у 2003 році, що у них була дуже конкретна інформація.

Це були не просто розрахунки, засновані на тому, що вони могли бачити, вони мали певну інформацію зсередини. Була впевненість у тому, що говорили американці, в що я, з якоїсь причини, вірив. Очевидно, якщо дивитися на це з раціональної точки зору, як робили всі інші країни, включно з Україною, це не мало сенсу.

Але зрозуміло, що Путін мислить уже не в чисто раціональних термінах, а в ідеологічних вимірах, чого раніше не було. І я думаю, що американці це зрозуміли, вони напевно мали якусь інсайдерську інформацію. І так, попри те, що об'єктивно й раціонально це було абсолютно нереально, я відчував, що це станеться. Так чи інакше.

– Я так розумію, ідея створення імперії сильно переважає над раціональними розрахунками, що такі дії можуть зашкодити російському суспільству…

– Дуже схоже на те. Путін і його уряд ніколи не дбали про людей Росії. Їм байдуже. Їх це ніколи не турбувало. Для них це просто… слуги. Люди, які потрібні, щоб підкорятися наказам влади.

Економіка завжди входила в його розрахунок лише з точки зору його власного багатства та багатства людей, які його оточують, його близьких друзів, олігархів, яких він створив.

Навіть зараз є спосіб поглянути на це з російської точки зору, де російська влада могла б сказати:

"*Добре, ми помилились, на початку – ми не взяли Київ так швидко, як хотіли. Але ми все одно перемагаємо. Ми отримаємо весь Донбас. Україна буде економічно зруйнована на десятиліття, вони ніколи не зможуть бути самостійні...*

Захід втомиться від цього. Вони не зможуть вистояти з внутрішньополітичних причин. Інфляція, зростання цін на газ. Вони повернуться, приповзуть до нас, випрошуючи дешевший газ і паливо. Тому вони будуть іти на компроміси, і вони будуть просити Україну піти на компроміси з нами, тому що вони не можуть підтримувати такий рівень взаємодії занадто довго.

І навіть якщо це не та повна перемога, на яку ми сподівалися спочатку, ми все одно матимемо протяжну територію від Криму аж до Донбасу. У нас Херсон, у нас море. А через 10 років ми зможемо спробувати ще раз і, можливо, за 10 років отримати всю Україну".

Ось як може виглядати російське мислення. Очевидно, Україна не збирається припиняти боротьбу, незважаючи ні на що. Але дуже важливо, щоб Захід розумів, як мислять росіяни, і не зупиняв рівень власної взаємодії.

Я думаю, що адміністрація Байдена це розуміє, вони це продовжуватимуть. Але ніхто не знає, що станеться через два роки з адміністрацією Байдена. Це можуть бути знову республіканці, а може бути Трамп чи хтось подібний до нього. У Європі деякі країни це розуміють дуже чітко, такі як Польща, Литва, Латвія…

– Країни, які свого часу постраждали від Росії…

– Всі вони… Тому що, наприклад, угорці, на жаль, зайняли зовсім іншу позицію. Але важливими є Франція та Німеччина. І дуже важливо, щоб вони тримали курс в сторону підтримки України у військовому та економічному плані.

– Якраз позиція Заходу виявилася міцнішою, ніж та, на яку розраховував Путін. Я правильно розумію, що він не прогнозував, що Захід буде настільки об'єднаним?

– Ні, він, звичайно, не очікував, що Європа так рішуче об'єднається, що санкції будуть такими. Він не очікував нічого з цього. Але тепер, коли це сталося, він намагається зрозуміти, як йому з цим жити.

Якщо подивитися на це об'єктивно з точки зору раціональної, об'єктивної геополітики, Росія десятиліттями руйнувала свій міжнародний статус і репутацію.

Він на 100% економічно віддав себе в руки Китаю, а китайці їм не друзі. Китайці повільно, але вірно збираються з'їсти їх живцем. З таким курсом вони стануть як приєднана економічна колонія Китаю через 10-15 років.

Якщо їхня мета полягала в послабленні НАТО, то тепер у них є Швеція та Фінляндія, які вступають до НАТО. Новий 1500-кілометровий кордон з НАТО. Тому геополітично ви можете бачити лише мінуси. Але знову ж таки я не впевнений, що росіяни так думають.

Єдиною турботою Путіна було виживання режиму. А постійна війна лише допомагає його режиму вижити, тому що війна дає їм привід давити ще сильніше і сильніше.

Тепер, коли вони з Заходом є відкритими ворогами, їм більше не потрібно прикидатися хорошими. Вони можуть просто посадити кого завгодно до в'язниці, вони можуть вбити кого завгодно, тому що ми нічого не можемо з ними зробити.

Їм не потрібно продовжувати робити ці напівзаходи, як вони це робили раніше. Вони можуть перейти до повних тоталітарних репресій. Я чую чутки з Росії, що вони будують нові ГУЛАГи для людей, які їм не подобаються. Це перехід до повної тоталітарної системи.

І інше, що явно було життєво важливим для Путіна, це цей месіанський комплекс, його власний образ… ідея, що їм потрібно відновити імперію, їм потрібно відновити, за його словами, слов'янські землі, і вони мають мати Україну. І якщо вони не будуть рішуче переможені на полі бою і не викинуті принаймні туди, де вони були до 24 лютого, то, мабуть, вони вважатимуть це якоюсь перемогою для них. Тому цьому необхідно рішуче запобігти. Заради України, але й заради всієї Європи і навіть самої Росії.

– Ця ідея відновити імперію, на якій помішаний Путін… У нього ж є фраза, що "розпад Радянського Союзу – це найбільша геополітична катастрофа 20-го століття". І, в принципі, те, чим він зараз займається – він відновлює щось, що було б схоже на Радянський Союз?

– Я думаю, що він насправді одержимий лише землями, які він вважає слов'янськими. І, можливо, Північним Казахстаном також. Я не думаю, що він переймається через Узбекистан чи Таджикистан. Ні. Вони вже під його контролем. Йому не потрібно офіційно їх анексувати.

І я впевнений, що він весь час думає про країни Балтії, але країни Балтії – в НАТО. Тому це робить ситуацію для нього складною. З огляду на те, наскільки погано його армія виступила перед українською армією, я сумніваюся, що він готовий зустрітися віч-на-віч з арміями НАТО. Якщо вся вага НАТО виступить проти нього, очевидно, РФ не воюватиме краще, ніж як вона воює проти України.

Але все ж я думаю, що Україна і, можливо, Молдова є для нього головними цілями на цей час.

– Путін, Росія, російська пропаганда дуже довго створювали наративи про "один народ". Якщо дивитись, як взагалі йшов розвиток після розпаду Радянського Союзу, то ми бачимо, що ось ці "братські народи", які в голові Путіна, пішли різними шляхами.

Ви відчуваєте різницю між російським і українським суспільствами і тим, як влаштована соціальна та політична система – у нас і у них? Наскільки ця різниця велика, на вашу думку, як відстороненої, скажімо так, людини?

– Передусім стосовно "братського народу"… Треба просто подивитися, що вони робили в Бучі, Ірпені, Бородянці, у всіх цих містах, щоб побачити, що це за "братський народ".

Звісно, так вони ставляться і до власного народу. Тож, можливо, це в їхній концепції не є несумісним – масово вбивати людей, яких вважають братським народом. Для них в цьому немає протиріччя.

Я працюю в Україні три роки, почав трохи знайомитися з українцями. І, безперечно, я до абсурду дуже близько в цій війні. Головна відмінність, яку я бачу між Україною та Росією, не в мовному питанні. Це навіть не питання історичної пам'яті.

Це питання форми соціальної організації. Позиція за замовчуванням для російського суспільства завжди була в якійсь тоталітарній вертикалі. Завжди був цар, коли нема царя, то вони розгублені та дезорієнтовані й продовжують шукати царя. Ми бачили, як це працювало у 90-х.

Українці, очевидно, мають зовсім іншу форму соціальної організації, яка є набагато горизонтальнішою, більш низовою, набагато більше заснованою на місцевій ініціативі, на основі самоорганізації малих груп людей, які потім об'єднуються та з'єднуються з іншими групами по всій країні.

І, звісно, уряд відіграє роль у всьому, координуючи, даючи вказівки, ухвалюючи ключові рішення. Але багато чого відбувається без влади, величезна кількість речей. Зараз ми спостерігаємо величезну кількість волонтерства. Масова форма організації, яка має багато рівнів для розв'язання проблем, з якими уряд не може впоратися.

І навіть у владних структурах є почуття ініціативи. "Укрзалізниця", наприклад, змогла продовжувати функціонувати протягом усього цього безладу. Ніхто не керував залізницями. Вони просто сказали, що залізниці

продовжують працювати, і залізниці знайшли спосіб продовжувати працювати.

Армія в Україні неймовірно гнучка. Менші підрозділи середнього розміру мають величезну автономію та почуття ініціативи, яку офіцери можуть взяти на себе. Перед ними поставлені цілі, але їм не кажуть, як досягти цих цілей, вони вирішують самі. Тож це зовсім інша форма суспільної організації.

От була дискусія, чи Харків – більше проросійське чи проукраїнське місто. Але знаєте, я був у Харкові кілька днів і зустрів голову ОВА Олега Синєгубова, я познайомився з чиновниками, зустрів деяких солдатів, багато військової поліції. І вони діють дуже українським способом. Вони не працюють у російський спосіб.

Тож не важливо, розмовляють вони російською чи українською, з Росії їхні батьки чи ні. За цими параметрами вони можуть відрізнятись від львів'ян, але вони все одно дуже українські за способом їхнього функціонування.

Ви знаєте, демократія – це дуже велике слово. І тут, в Україні набагато сильніша демократична воля. Це дійсно форма соціальної організації, яка є інстинктивною. Це навіть не політична форма. Це дуже інстинктивний спосіб не чекати, поки уряд скаже вам, що робити.

– Якщо повертатись до Росії, то є теза, що ця нинішня імперська Росія є наслідком того, що не було свого часу прорефлексовано минуле. Коли в 1991 році Радянський Союз розпався, це було крахом цієї великої імперії.

Разом із тим не було у суспільстві, насамперед у російському, якоїсь рефлексії стосовно того, що "ми в минулому робили погані речі": комуністична партія несе відповідальність за депортації, за вбивства, за ГУЛАГи, за багато речей. Тобто цього всього проговорено у суспільстві не було, а навпаки створювався наратив, що "ми – країна-переможець, перемогли фашизм, у нас особливий шлях"…

– Я не зовсім з вами згоден. Люди забувають, як все було відкрито в останні роки перебудови і в роки Єльцина. Я жив у Росії в 90-х. Був момент саморефлексії, обговорення, виходу інформації. Я маю на увазі потоки інформації, яка виходила наприкінці 80-х, знаєте, радянські журнали про ГУЛАГ, про репресії. Архіви були доступні, в архівах були експонати про це, які я бачив у Москві в 90-х роках. Були експонати про репресії, про смерть Сталіна.

Весь цей культ Перемоги у Другій світовій війні дійсно з'явився лише з Путіним. За Єльцина взагалі не було такого.

Звісно, Єльцин зробив величезні драматичні помилки. Війна в Чечні була за межами жахливого. Але не було автоматично дано, що Росія повинна йти цим шляхом. Я думаю, те, що Путін і КДБ повернулися до влади в 2000-му році, певною мірою випадково.

Серія прорахунків і помилок призвела до такого результату, що до влади прийшов Путін, який повернув КДБ. Це призвело до повернення КДБ спочатку колишнього статусу, а потім до захоплення всієї країни.

Такого ніколи не було за Радянського Союзу. Партія завжди була дуже обережною, тримала репресивні органи під контролем і тримала баланс. Навіть, коли Андропов був при владі, не можна сказати, що КДБ керував країною, це просто неправда.

Значить, є щось дуже випадкове у цьому.

Те, що люди прийняли це… це стара історія, історія смерті тисячею порізів. Є дуже відомий науковий експеримент ***про мишу в акваріумі***. Ви знаєте цей експеримент?

– Ні, розкажіть.

– Якщо кинути мишу в акваріум, вона буде пливти якомога сильніше, поки не втратить сили і не потоне. Але буде боротися за своє життя. Але якщо помістити мишку в порожній акваріум і наповнити його дуже повільно водою, миша цього не усвідомить і потоне, не реагуючи.

Вона взагалі не починає плавати, тобто вода її покриває і вона тоне. І ви знаєте, як весь світ реагує зараз на кліматичні зміни. Наприклад, ми – як потопаюча миша в акваріумі та в умовах кліматичної кризи: ніхто не реагує, тому що це занадто повільно. Кожен маленький крок. Це занадто поступово, щоб викликати рефлекс виживання.

– Це, умовно, коли тобі кажуть, що курити шкідливо, але ти куриш через те, що ці можливі ризики будуть десь у майбутньому…

– Точно. Так само, знаєте, з росіянами при Путіні. Просто все було дуже довго. На кожному кроці вони завжди могли сказати: "О, знаєте, ми зупинимося на цьому".

Як коли зняли Ходорковського, а інших залишили. Крок за кроком. Чечня. Гаразд, це жахливо, але це просто Чечня. Вони й так ніколи не любили чеченців. І так поступово, поступово...

Тепер, звичайно, ця поступовість повністю припинилася. Росіяни в пастці. Вони намагаються просто вижити, сподіваючись і молячись, щоб їхніх дітей не відправили на цю дурну війну.

– Суспільство, яке в 80-90-х було готове до перебудови та демократії, це, в принципі, ті ж люди, що є зараз. Більшість людей живі досі.

І складається враження, що ці люди в Росії, які, тоді були готові до якихось демократичних проявів, після майже 30 років наче втратили це бажання свободи і демократії. Якщо дивитись на ті опитування, на той рівень підтримки війни в Росії, це ж цифри, які дуже сильно лякають.

– Я не знаю відповіді на це. Очевидно, що найактивніша частина покоління перебудови була повністю знищена економічно в 90-х роках. Вони ледве виживали. І я думаю, що для багатьох із цих людей, коли вони досягли середнього віку, вони почали краще почуватися за Путіна, вони просто втомилися і раді заробити трохи грошей і мати квартиру, машину, нормальне життя, можливо дачу. Вони, мабуть, просто бояться це втратити.

Але водночас ви бачите, що українці пройшли через те саме. Така ж економічна катастрофа в 90-х… і вийшли з неї зовсім іншими, ніж росіяни. Тож я не знаю, справді.

Є щось таке в російському характері. Апатія і пасивність у Росії є просто неймовірною. Вони продовжують говорити про себе, як про велику націю, про великий народ, але **насправді просто купа ***них овець – це те, ким вони є насправді**.

І вони просто слідують за собакою, бо бояться вовка, а собака може змусити їх робити все, що захоче. І навіть їхні художники та їхні культурні діячі є так само кастрованими. Це просто дуже дивно. Є дуже ***нечисленні винятки***. Але їх дуже мало. Ми говоримо про буквально **десятки людей з нації близько ста п'ятдесяти мільйонів**.

– А що стосовно ваших друзів? В Росії у вас багато друзів, вони в цілому, наскільки я розумію, проти війни. Чи є такі, хто за?

– Мої старі друзі, з ними я, насправді, не спілкувався з початку війни. Ніхто з них не відреагував на мою статтю, мені ніхто не дзвонив і не писав, тому я не знаю, що вони думають.

Нові друзі, покоління журналістів і художників 2010 року… очевидно, багато з них іммігрували та покинули країну. Багато з них були пов'язані з опозиційними ЗМІ, як-от "Медуза". У мене завжди було багато друзів у колах активістів. Отже, ці люди продовжують у цьому напрямку. Щодо моїх більш

звичайних друзів, які не були активістами, вони просто повністю зникли з карти. Так що дуже важко сказати.

– Відповідальність за війну і за цю систему, яка склалася в Росії, лежить особисто на Путіні чи на усіх росіянах? Бо у свідомості українців Росія – це завжди ворог для України. І Путін – обличчя тимчасове. Якщо не Путін, був би хтось інший, хто міг би піти цим шляхом.

– Я думаю, що **відповідь і так, і ні**. **Будь-яке політичне рішення є результатом розрахунку витрат і вигод. Коли є колективне ухвалення рішень, є розподілений аналіз витрат та вигод. Деякі люди бачать більше витрат, деякі люди бачать більше переваг, і результат буде більш середнім.**

У США, очевидно, остаточне рішення ухвалює президент. Але це рішення є результатом роботи неймовірної кількості інституцій, де всі подають свої відчуття, своє лобіювання, свій аналіз. І це перетікає в збалансований розрахунок витрат і вигод. І тоді президент ухвалює остаточне рішення.

В тоталітарній системі, якою стала російська, цього процесу не існує. Люди, які розмовляють із Путіним, говорять йому лише те, що він хоче почути. Отже, це петля зворотного зв'язку. І він ухвалює рішення на основі абсолютно недостовірної, невірної інформації. На своїх власних ідеях, власних упередженнях. Немає нічого, що збалансовувало б це. Отже, така система, очевидно, призведе до набагато більшої кількості помилок.

Таких помилок, яких Китай не робить, тому що Китай, незважаючи на силу Сі Цзіньпіня сьогодні, все ще має колективне лідерство, колективний процес ухвалення рішень. Тому, коли в Китаї вони приймають рішення, це є колективними рішеннями, що означає, що спільно зважуються витрати та вигоди. Ми можемо розглядати їхню політику щодо уйгурів, наприклад, як помилку, але це рішення, яке вони прийняли раціонально на основі величезної кількості розрахунків.

Рішення Путіна втрутитись в Україну є ірраціональним рішенням, заснованим на поганій інформації.

– Ви писали, що Захід відповідальний за те, що зараз відбувається, і що в чомусь вони виростили такого Путіна, який в 2022 році наважився на повномасштабний напад на Україну. Свого часу були закриті очі на Чечню, на Грузію, на Сирію, на анексію Криму в 2014 році. І ось такою своєю позицією Захід, по суті, підштовхнув Путіна до того, щоб він напав на Україну. Чому Захід виявився таким недалекоглядним?

– Так, на жаль, **це результат вісімдесяти років миру. Просто втрачається відчуття війни**. Колективний Захід використовував насильство, з їхньої точки зору, дуже обмежено. З точки зору Іраку, це, очевидно, не було обмежено взагалі, а з точки зору впливу на західні суспільства, з часів Другої світової війни насильство завжди було десь зовні.

Було дуже мало солдатів, дуже мало людських втрат. Війни, як ми їх уявляли з 1945-го року, були зовнішніми війнами, які вимагали, можливо, багато грошей, але не так багато крові для наших суспільств. Наші суспільства повністю втратили інстинкт насильства. Рефлекс того, як реагувати на насильство. Вони не зазнали агресії, за винятком ісламських терористів, які є епіфеноменом. Вони вбивають кілька сотень людей тут і там, але вони не загрожують нашим країнам і не загрожують нашим суспільствам жодним принциповим чином.

– Навіть після Югославії? Коли була війна в Югославії, це ж було відносно близько, це була Європа.

– Ніхто насправді ніколи не вважав Балкани Європою в повному сенсі. І в результаті все, що вимагалося від Європи, було пов'язано з ООН і НАТО, і вони якось придавили це, стримали. В цілому, Європа втратила свій оскал.

Арабські філософи аналізували занепад мирних суспільств із 14 століття. Це дуже схожа історія з тим, що було тоді. Як могла ***Меркель***, яка родом зі Східної Німеччини, яка знає радянську систему від народження зсередини, **вкласти Німеччину так міцно в руки Росії з точки зору економічної залежності від газу та бензину?** Я цього не розумію.

Це просто такий масовий прорахунок, який сильно пов'язаний з німецьким травматизмом через те, що вони зробили в 1940-х. І такий комплекс провини вони несуть із собою скрізь, що призводить до того, що вони не можуть вважати Росію загрозою з історичних причин. Навіть зараз багатьом німцям дуже важко з ними. Сама ідея розглядати Росію як ворога – це психологічно жахливо для багатьох німців. Тому їм дуже важко.

Але, знаєте, це зробило Європу досить слабкою перед маленькою, я маю на увазі, не маленькою територіально, а маленькою економічно, мерзенною агресивною маленькою силою, якою є Росія. Її дуже довго ніхто не сприймав серйозно. Вона так мало важить економічно…

– 3% світової економіки…

– Це ніщо. Але вони використовували те, що мають, неймовірно добре, стратегічно й агресивно аж до цієї війни. **Тепер вони зіпсували все, що здобули за 20 років, вони просто втратили це за 3 місяці**, але нехай. Є

прорахунки, але аж до лютого вони справлялися досить добре зі своїми обмеженими можливостями.

Створення енергетичної залежності, побудова залежності при купівлі політиків і політичних партій на Заході. Вони були глибоко заплутані в європейській економіці, європейському політичному житті. Вони були здатні користатися на повну своїми силами.

– У перші дні казали, що Україна не протримається і 4 днів – війна йде вже понад 4 місяці, і не схоже, що закінчиться дуже скоро. У вас якось змінилося враження про результат війни? Яким він може бути?

– Це залежить від величезної сукупності факторів, і український бойових дух – це лише один із них. **Ключовим фактором є кількість зброї та боєприпасів, які ви отримуєте із Заходу. Тож від них залежатимуть фізичні матеріальні результати війни. Більше ні від нічого.** Якими б мужніми хлопці не були, якщо у них немає амуніції, вони не можуть працювати з тим, чого у них немає. Це досить просто.

А також Росія скорегувала свою тактику, дечому навчилася на своїх початкових помилках, насправді набагато краще зосередила свої сили. Тож, знаєте, вони також зараз діють краще.

– Ще хотів запитати по темі нацизму та фашизму. Росія представляє Україну як фашистів. Я думаю, що фашистів і нацистів ви в Україні не бачили в такій великій кількості, як це описує російська пропаганда. Натомість є відчуття, якщо дивитись на опис *Умберто Еко* фашизму з 14 ознаками, то по більшості з них Росія підходить. Чи можна російський режим, який описує нас фашистами, визначити як фашистський?

– Це досить очевидне запитання, на яке, я думаю, ви вже самі відповіли. Ну так, звичайно, коли у вас **тоталітарний режим, який веде агресивну війну, засновану на етнічному визначенні ідентичності, це настільки близько до фашизму, наскільки може бути**.

І очевидно, що Україна об'єктивно не відповідає жодному з цих критеріїв. Безглуздо і смішно входити в російську гру, навіть відповідаючи на такі питання.

Реальність полягає в тому, що нацисти в російській уяві – це будь-хто, хто проти Росії. За винятком, можливо, Сполучених Штатів, тому що вони – велика країна. **Кожен, хто проти Росії, є нацистом.** Отже, їхнє визначення нацистів не має нічого спільного з ідеологічним змістом, зі структурою ідеології, а просто має відношення до того, хто проти Росії.

– Тобто навіть якщо умовний Ізраїль буде проти Росії…

– Вони були б нацистами. Звичайно, так. Ось що означає нацист для росіян. Бо навіть за сталінських часів, знаєте, під час війни ніколи не було дискусій про нацистську ідеологію. Вони ніколи не говорили про антисемітизм, вони ніколи не говорили про Голокост. Вони ніколи не говорили, що зробило нацистів нацистами.

Нацисти були лише жахливими людьми, які намагалися вторгнутися в Росію. А після війни повністю прикрили все, що робило нацистів дуже специфічними. Отже, **російська ідея нацизму не має змісту**. У Росії ніколи не було дискусії про те, що таке нацизм.

Для них нацисти чи німці – це одне й те саме – люди, які напали на нас. Отже, оскільки вони вважають у своїй божевільній уяві агресором Україну, ви – за визначенням нацисти.

– Хотів запитати про можливі глобальні зміни після закінчення війни. Тобто стало зрозуміло, що ті інституції, які повинні були попередити війну, її не попередили. ООН виявилася безтолковою як структура?

– Це занадто широке питання, про це зараз неможливо здогадуватися. Головне – зосередитися на тому, щоб Україна виграла цю війну, а не турбуватися про міжнародний порядок. Крок за кроком, цеглина за цеглиною.

***

№ 344.

Потеря 5 млн рабочих мест - уже факт

Куц **2022-07-17**

В ближайшее время, практически все предприятия планируют сокращение персонала, в среднем на 29%.

То есть, еще примерно **каждый третий украинец потеряет работу**.

И уехать за границу нельзя.

Наибольшее сокращение в строительстве и добывающей отрасли - на 50%.

Неужели и дальше будем "ничего не делать" в части создания внутреннего трудового фронта, государственной гарантии занятости и государственной гарантии сбыта.

1) Будем и дальше *надеяться на рынок в условиях военного положения*?

2) Будем и дальше считать, что *временно взять для нужд армии автомобиль и жилье частного лица можно, а расконсервировать брошенное собственником предприятие - нельзя*?

3) И *национализировать добывающие отрасли, как делала Великобритания после Второй мировой* - не цивилизованно?

Если

1) в рамках либо предложенных мной моделей или альтернативных программ трудоустройства, нашему **правительству не удастся создать к осени минимум 1 млн рабочих мест**,

2) То, **нас ждет зимой глубокая социально-экономическая деструкция**.

***

№ 345.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 16 липня 2022

Головне

1) Шойгу - рупор хуйла. Тобто не цей оленевод віддав наказ наступати, а хуйло особисто. Що це означає для нас? Очікування наступу на Харків і штурм Бахмута. Слов'янськ буде під загрозою, якщо ВСУ буде змушена відійти з Сіверська.

Поки наші доволі успішно стримують орківський наступ.

На мою думку, ситуація в районі на південь від Бахмута вкрай загрозлива. Дивіться мапу від WarMonitor3.

2) Мені цікаво, лусне дупа у шмольців - макаронів, чи ні? Невже вони вважають, що будуть і надалі успішно вести бізнес із хуйлом? (риторичне питання).

3) Виявилося, що в СБУ досі є управління в Криму. Тобто, бананову і шмурдяку потрібно було десь прилаштувати свою людину, яка на 100% була хуйлоагентам.

Але відповідальність таки лежить на "сонцесяйному". Бо підпис під указом стоїть саме його.

Теми дайджесту

1) Російський міністр оборони Шойгу наказав армії наступати на всіх напрямках.

2) Німеччина намагається вивести з-під санкцій турбіну "Північного потоку".

3) За підозрою в держзраді затримано колишнього начальника управління СБУ в АР Крим.

1. Війна

1-1) Фронт

• Міністр оборони РФ Шойгу наказав командувачам південного та східного угруповань військ в Україні генералам Лапіну та Суровікіну відновити наступ у всіх напрямках. Український Генштаб констатує активізацію наступальних дій російських військ у районі Харкова, Ізюма та на адмінкордоні Луганської та Донецької областей.

• Посилилися обстріли прикордонних населених пунктів Сумщини. Російські війська все частіше застосовують системи залпового вогню та авіацію. З мінометів обстріляно село на Чернігівщині.

• У районі Харкова тривають бої місцевого значення. Ракетами обстріляно Харків, з артилерії та РСЗВ – населені пункти на лінії фронту на північ і схід від обласного центру.

• На південь від Ізюма – у Курульці, Мазанівці, Краснопіллі, Богородичному – точаться жорстокі бої. Російські війська не можуть пробити українську оборону.

• На адмінкордоні Донеччини та Луганщини російські ударні частини намагаються наступати на Сіверськ, Соледар та Бахмут, але щоразу зазнають великих втрат у живій силі й відкочуються на попередні позиції. Бої за Верхньокам'янське, Івано-Дар'ївку, Берестове та Білогорівку в районі траси Лисичанськ – Бахмут тривають.

• ЗСУ тримають оборону на Вуглегірській ТЕС та в Новолуганському на Світлодарському водосховищі. Спроби російських військ узяти в кільце це

угруповання успіху не мають. Відбито атаки в районі Семигір’я, Кодеми та Вершини.

• У районі Авдіївки підрозділи "народної міліції ДНР" штурмували позиції українських військ у Кам’янці, проте потрапили під кинджальний вогонь та були змушені відійти на вихідні позиції. Російські війська завдали удару 2 ракетами ОТРК "Іскандер-М" по житлових кварталах Покровська в ближньому тилу української оборони.

• Лінія фронту в Донецькій, Запорізькій, Херсонській областях не змінилася. Окупанти активно зміцнюють оборону Херсона та перекидають до області нові підрозділи. Вранці з РСЗВ обстріляно ВНЗ та житлові квартали Миколаєва, вночі – населені пункти в районі водосховища Криворізької ТЕС на півдні Дніпропетровської області.

• Українська реактивна артилерія завдала успішних ударів по складу боєприпасів окупантів у с. Жолобок на трасі "Бахмутка" в Луганській області, а також по базах російських військ у Чистяковому (Торезі) та Алчевську.

• Російська стратегічна авіація знову завдала удару по Україні ракетами з повітряного простору над Каспійським морем. Підрозділи ППО збили 3 ракети. 2 ракети потрапили до сільгосппідприємства на Черкащині. Спікер ВПС України Ігнат повідомив, що підрозділи ППО незабаром поставлять на бойове чергування 2 батареї ЗРК NASAMS. За оцінкою експертів, ці комплекси дадуть змогу закрити небо лише над Києвом.

Мешканці України констатують критичний стан бомбосховищ, до багатьох із яких немає доступу.

Голова Центру територіальної оборони Дніпра Корбан спростував інформацію про витік високотоксичного ракетного палива – гептилу – унаслідок російського ракетного удару по підприємству "Південмаш". За словами Корбана, адміністрація міста та області вже в перші дні війни провела утилізацію гептилу на всіх підприємствах, і це дало можливість запобігти масштабній екологічній катастрофі.

• Держбюро розслідувань затримало колишнього начальника управління СБУ в АР Крим Кулініча за підозрою в держзраді. Кулінича було призначено на посаду президентом Зеленським у жовтні 2020 р. звільнено – у березні 2022 р.

1-2) Тил

• Міністерство оборони підтвердило скасування заборони виїзду військовозобов’язаних за територію області їхнього місця реєстрації.

• Офіс генпрокурора повідомив, що засідання комісії з відбору голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури відбудеться 19 липня.

2. Україна та світ

• За інформацією видання Politico, Єврокомісія має намір виключити із сьомого пакета санкцій вироби із золота, які виготовлено в Росії.

• Німецьке видання Bild повідомило, що уряд Німеччини звернувся до Канади з проханням про повернення турбіни Siemens для помпи "Північного потоку". Газпром має відновити постачання газопроводом із 21 липня, проте більшість європейських політиків мають у цьому сумніви. Газпром звернувся до Siemens із проханням надати документи, які дадуть змогу ввезти до РФ турбіну з урахуванням наявних санкційних обмежень. Журналісти наголосили, що обладнання, що вже встановлено, може забезпечити 100 % обсягів прокачування, проте Газпром не робить цього з політичних причин. Повернення турбіни до Німеччини з подальшою її передаванням Газпрому дає можливість обійти санкції, оскільки ЄС не запровадив обмеження на газове обладнання для РФ.

• Президент Туреччини Ердоган у розмові з французьким президентом Макроном висловив надію на швидке розв’язання проблеми транзиту українського зерна Чорним морем.

• Міністри фінансів країн "Великої двадцятки" так і не підписали спільного комюніке за підсумками дводенного саміту в Індонезії через різне ставлення до агресії Росії проти України. Проти виступили члени БРІКС – Індія, Китай та Південна Африка.

• Радник президента з економічних питань Устенко написав листа керівництву великих світових банків – JPMorgan Chase, HSBC, Citigroup, Credit Agricole із закликом розірвати зв’язки з компаніями, які торгують російською нафтою. За твердженням Устенка, банки "затягують" війну, кредитуючи ці компанії.

• Єврокомісар із закордонних справ Боррель закликав притягнути до відповідальності осіб, які винні в знищенні малазійського авіалайнера MH17, що було збито 17 липня 2014 р. у небі над Донбасом. Єврочиновник підкреслив, що агресія Росії є болючим нагадуванням про те, що подіям 2014 р досі не надано належної оцінки.

***

№ 346.

Рецикл реформ

Кущ **2022-07**

В 2014 году реформы Нафтогаза начинались с известного постановления правительства Яценюка и докапитализации компании на более чем 100 млрд грн.

По тому курсу - эквивалент 7 млрд дол. Что случилось потом с гривной все помнят.

Сейчас мы вернулись вновь на круги своя: голосование за докапитализацию Нафтогаза на 266 млрд грн. Эквивалент 7 млрд дол.

С семерки начали, семеркой и закончили.

Восьмилетний цикл завершен.

Куда ушли деньги потребителей в структуре тарифа, "большой вопрос для маленькой такой компании".

Теперь Нафтогаз еще и в шаге от дефолта.

Но тут можно сказать и слово в его защиту.

Тему реструктуризации госдолга должен был инициировать Минфин еще в марте с выходом на фактическое соглашение с кредиторами в мае.

Тогда и госкомпании могли использовать соглашение о списании и реструктуризации госдолга как модельное.

Ну и как аргумент в пользу такого решения, ссылаясь на геополитический форс-мажор.

Это как кросс-реструктуризация и кросс-списание.

То, что минфин не инициирует переговоры с кредиторами, косвенно подставляет и госкомпании.

Если государство платит, то и госкомпании будут платить.

То есть

> реформаторы у нас работают в тандеме: без эффективных руководителей минфина, правление Нафтогаза смотрелось бы по-сиротски...
>
> Тандем рулит и будет рулить, ведь 266 млрд грн Нафтогазу даст никто иной как Минфин.

А это на минуточку, 30% наших золотовалютных резервов.

- Об обменном курсе даже вспоминать не хочется: о покойниках или хорошо, или ничего.

Хотя римляне говорили: или правда, или молчание.

Ну вот вам правда....

***

№ 347.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 17 липня 2022

Головне

1) Як же все дістало. Єрмакака, нарешті, усунул бананова і бєнядіктову з посад. І тепер рулитиме усією лівоохоронною системою одноосібно. Ви ж не думаєте, що перестановка ліжок у борделі змінить результат?

Я ввважаю, що буде лише гірше, бо на посади висунуто унікальних ублюдків.

2) Про турбіну Siemens говорити вже не можна без матірної лайки... бо дупа у шмольця досі не тріснула. Але це доки не прилетіла перша ракета в його домівку.

3) Хтось вірить, що колись буде призначено наглядачів від Заходу над антикорупціонерами? я вважаю це казками для бідосьок-поросят.

4) На фронті складно... але спочатку треба розібратися з кротами в тилу.

.Теми дайджесту

1) Зеленський усунув із посад Баканова та Венедиктову.
2) Канада таки повернула Німеччині відремонтовану турбіну "Північного потоку".
3) Медведєв загрожує Україні "судним днем" за удари по Криму

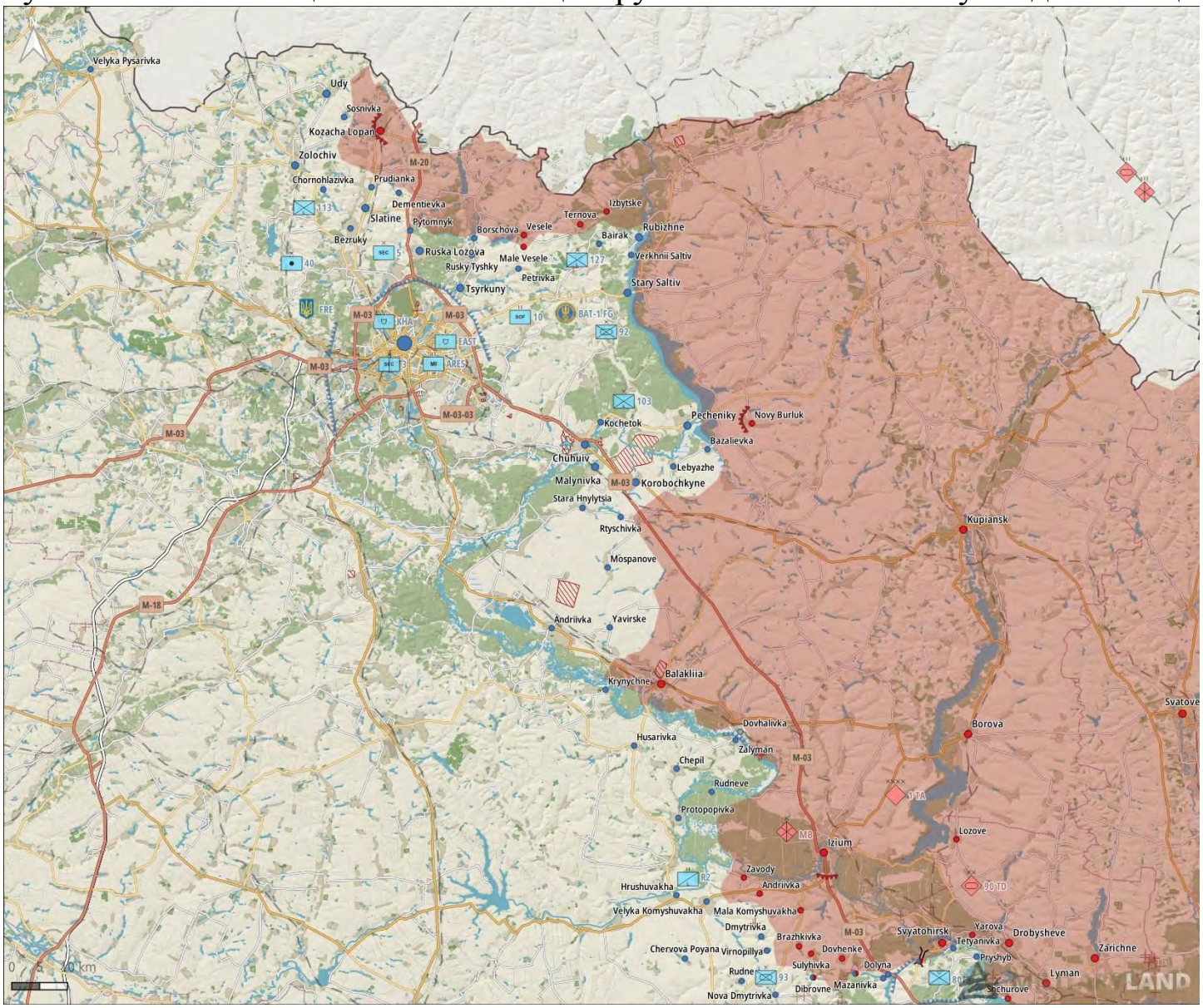
1. Війна

1-1) Фронт

• Не припиняється обстріли прикордонних районів Чернігівщини та Сумщини із території Росії. Російські війська ведуть інтенсивну авіарозвідку.

• На ділянці фронту в районі Харкова знову сталося бойове зіткнення в Дементіївці. Окупанти завдали ракетного удару по Харкову, населеним

пунктам на околицях обласного центру й на Печенізькому водосховищі.

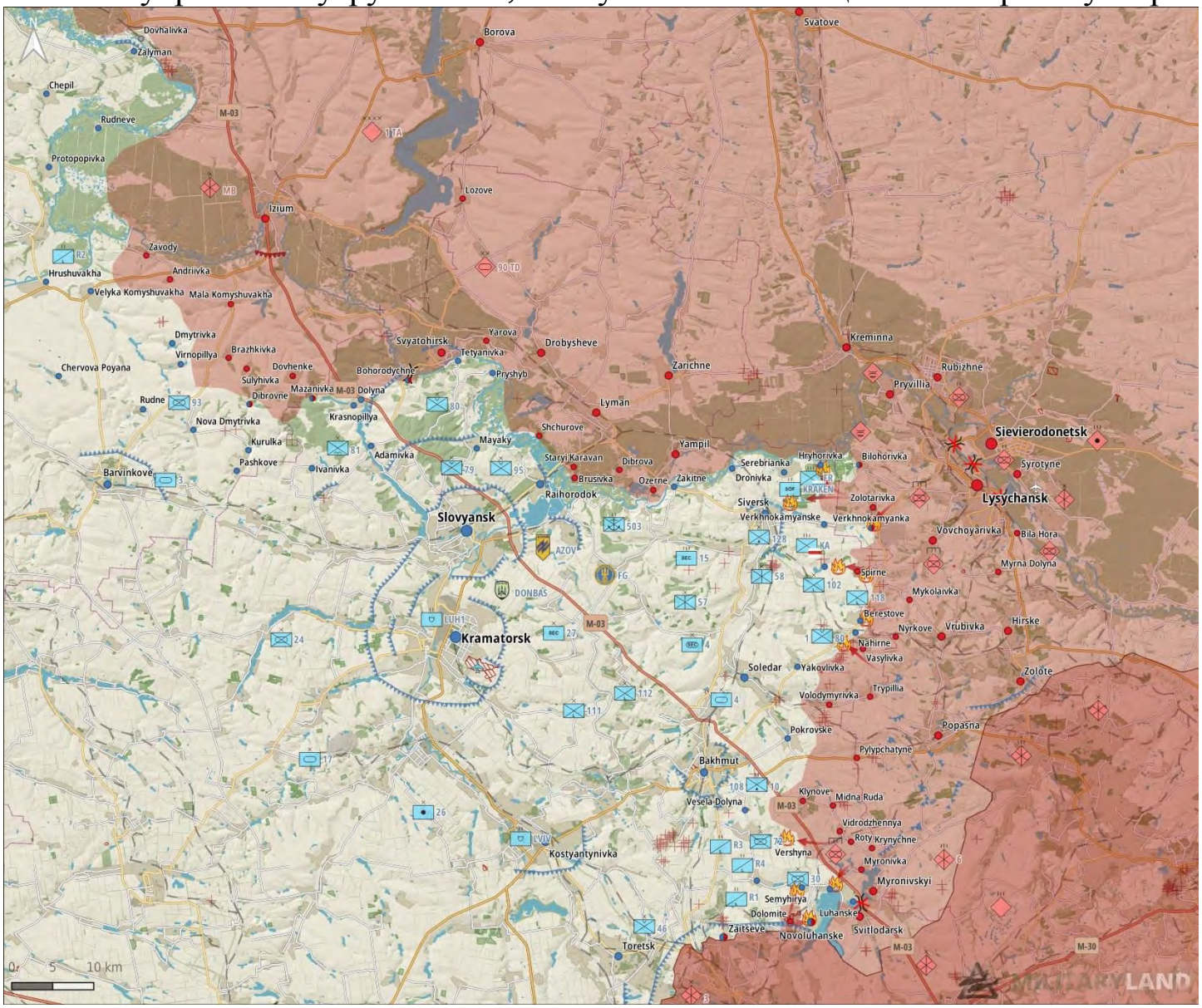
• На південь від Ізюма протягом доби бої трохи сповільнилися, російські війська намагаються завдати чутливих артилерійських та ракетних ударів по українській обороні.

• За інформацією Генштабу, російське командування зосереджує угруповання для захоплення Сіверська та Бахмута. У боях у Луганській області та на південь від Бахмута серйозні втрати зазнала ПВК "Вагнера", тому їй знадобиться певний час на відновлення. У районі Сіверська тривали бої в Григорівці на березі Сіверського Дінця. Атаки російських військ відбито.

• ЗСУ успішно тримають оборону в районі траси Лисичанськ – Бахмут. У Берестовому окупанти намагалися провести розвідку боєм, але відступили, зазнавши втрат.

• На південь від Бахмута йдуть безперервні бої в районі Новолуганського та Вуглегірської ТЕС. Російська армія так і не змогла захопити станцію та

населені пункти в районі Світлодарського водосховища, тому намагається оточити українське угруповання, наступаючи на Зайцеве та Вершину через

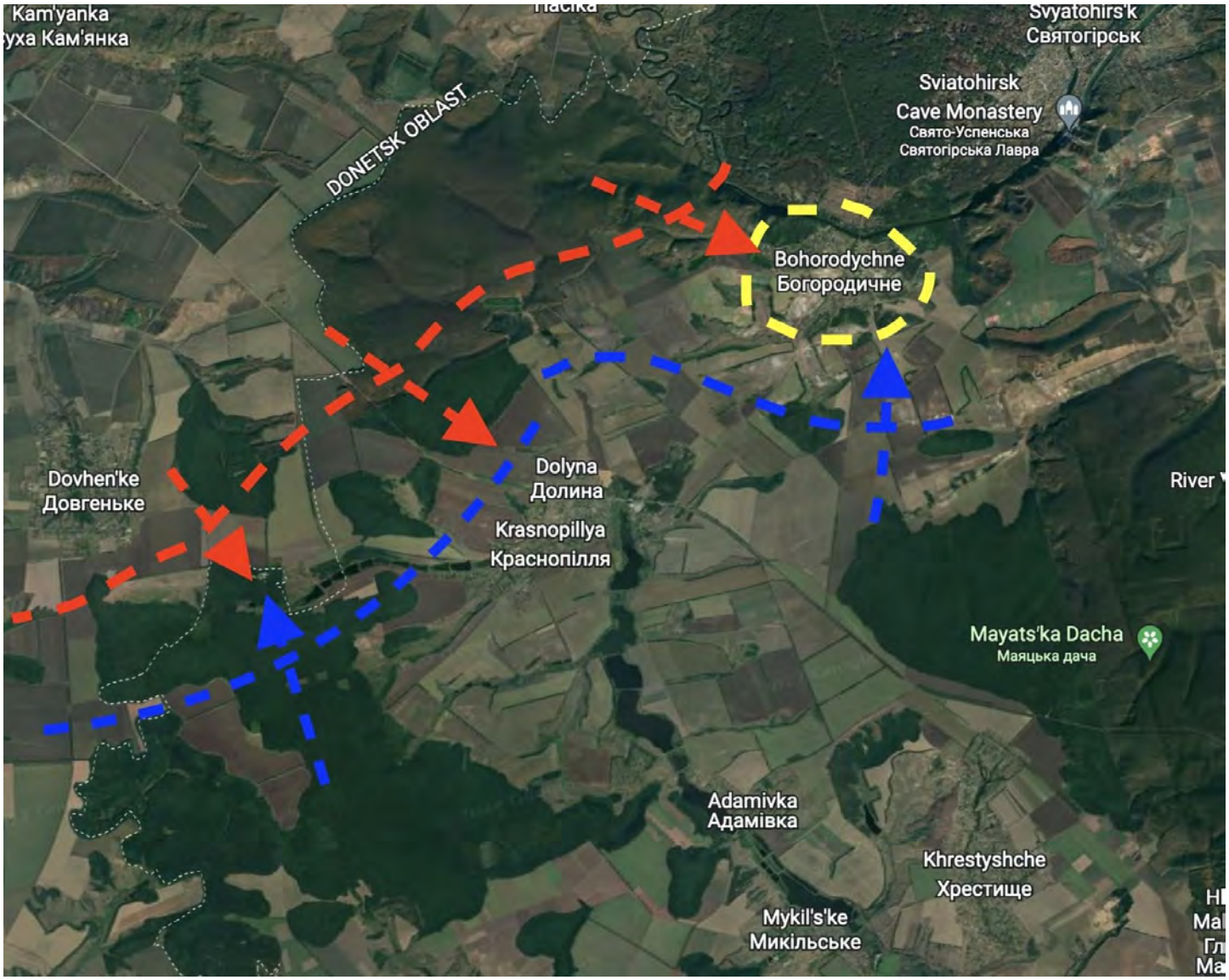

трасу М-03 Харків – Довжанський.

• У районі Донецька ЗСУ відбили атаки на Кам'янку на околицях Авдіївки, на Новомихайлівку на південь від Донецька й на Павлівку в районі Вугледару.

• Через обстріли зайнялися поля в Запорізькій області. Українське командування та воєнні обладміністрації наголошують, що удари по полях мають системний характер і мають метою знищення врожаю.

• На ділянці фронту на Херсонщині окупанти зміцнюють оборону на всіх напрямках для запобігання наступу українських військ. Знову з РСЗВ "Ураган" обстріляно Миколаїв, ракети потрапили в автосалон та салон із продажу сільгосптехніки. Житлові квартали Нікополя обстріляно з РСЗВ із території Запорізької АЕС. Українська ракетна артилерія завдала удару по

потягу з боєприпасами в Новій Каховці.

• Російська авіація завдала ще одного ракетно-бомбового удару по острову Зміїний, знищивши залишки техніки, яку залишив російський гарнізон під час евакуації.

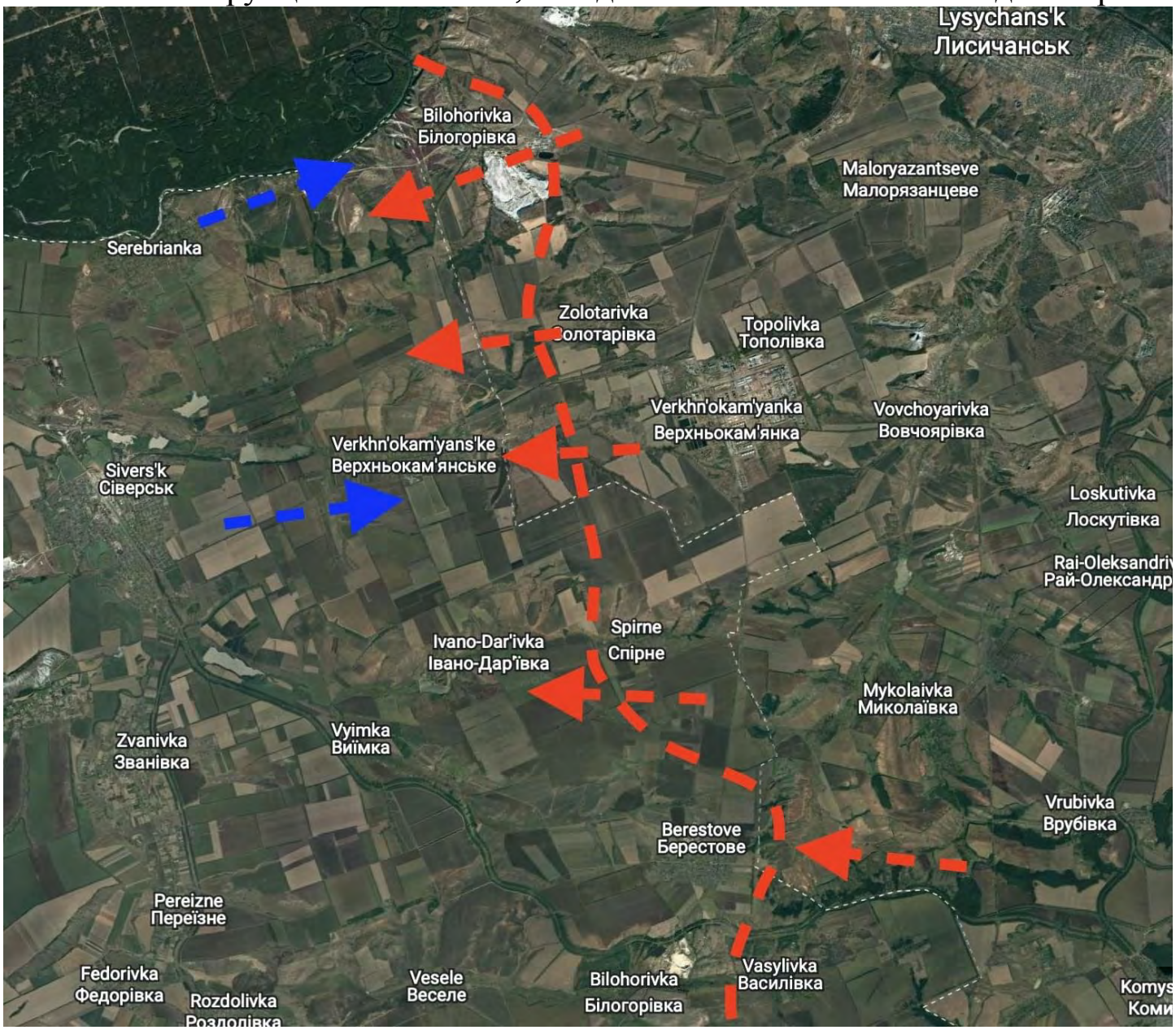
• ВВС повідомила, що в катівнях "ДНР" перебуває ще один громадянин Великобританії – парамедик полку "Азов" Гардінг, який потрапив у полон разом з іншими оборонцями "Азовсталі". За інформацією видання, йому загрожує страта.

1-2) Тил

• Президент Зеленський усунув із посад генпрокурора Венедиктову та голову СБУ Баканова на підставі закону, ухваленого Верховною Радою в травні 2022 р. Конституція не передбачає можливості усунення президентом цих чиновників.

Обов'язки генпрокурора виконуватиме заступник Венедиктової Симоненко, голови СБУ – перший заступник Баканова Малюк. ЗМІ наголошують, що

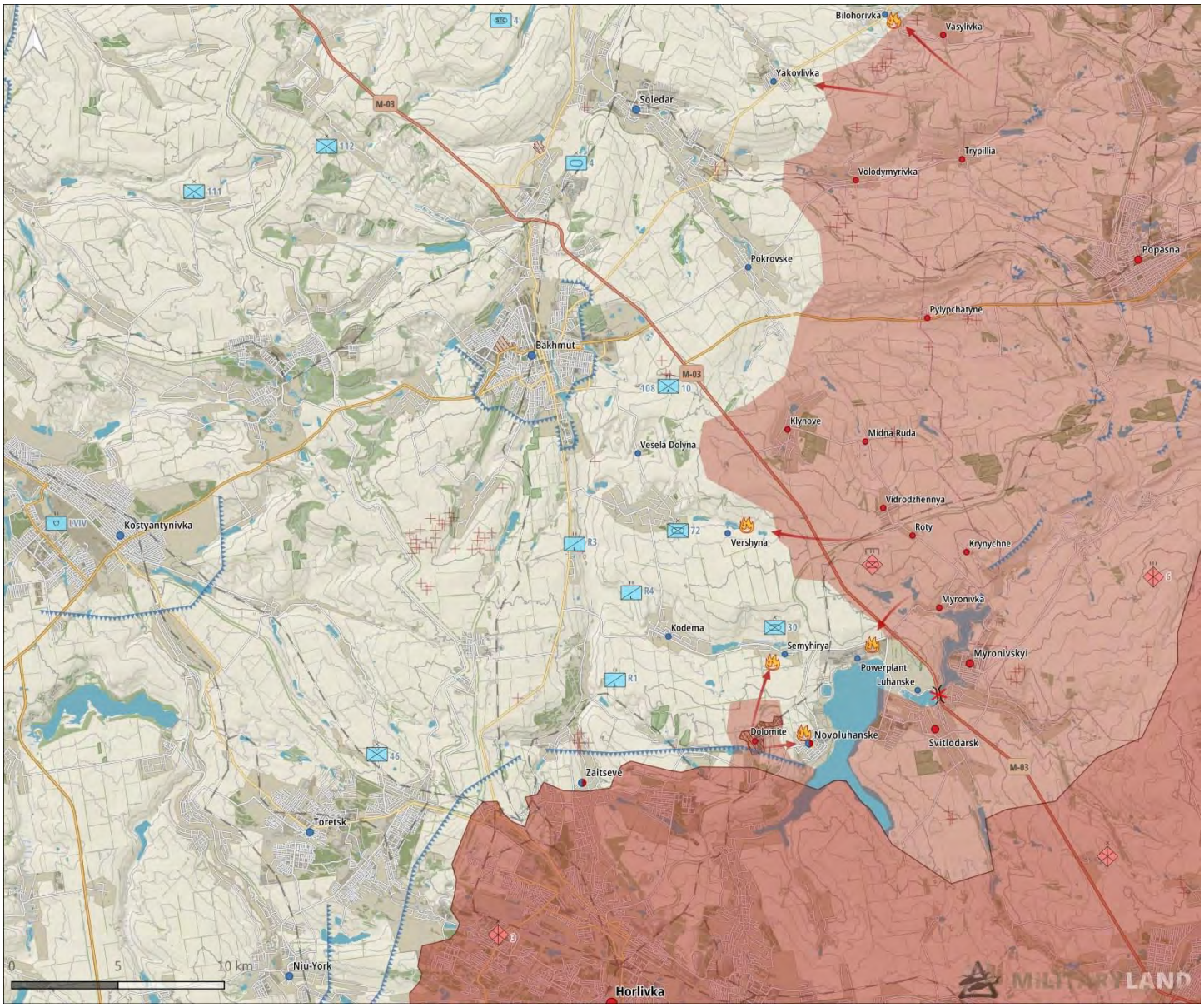
обидва призначенці близько пов'язані з головою Офісу президента Єрмаком та його заступником – одіозним чиновником режиму Януковича Татаровим. Малюк брав участь у репресіях проти активістів Майдану, Симоненка помічено в корупційних зв'язках, обидва особисто залежать від Татарова.

Саме Симоненко фактично розвалив розслідування НАБУ проти Татарова.

Зеленський пояснив усунення наявністю величезної кількості кримінальних проваджень про державну зраду співробітників обох відомств, що ставить серйозні питання до їхніх керівників. Заступник голови Офісу президента Смирнов стверджує, що керівників відомств усунуто лише тимчасово – "на час проведення службових перевірок", за результатами яких Зеленський, за потреби, внесе подання до парламенту.

• Зеленський закликав комісію з виборів голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури якнайшвидше легалізувати рішення, відповідно до результатів конкурсу. Він наполягає на активізації конкурсу на посаду

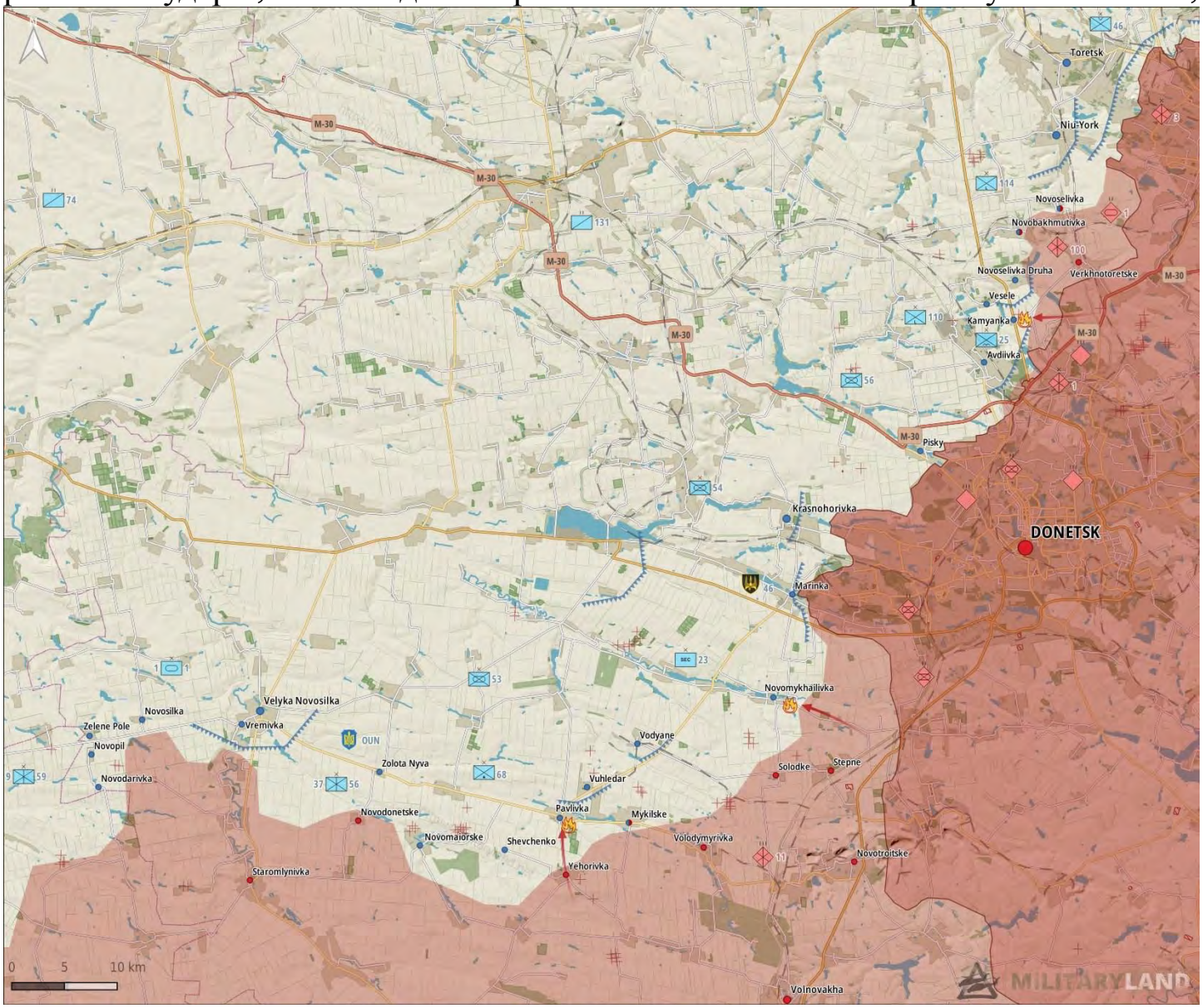
директора Національного антикорупційного бюро.

• Міністр юстиції Малюська повідомив, що "Опозиційний блок – За життя" та ще кілька проросійських партій оскаржили у Верховному суді рішення Львівського апеляційного адмінсуду про закриття.

2. Україна та світ

• Канада таки відправила до Німеччини відремонтовану турбіну помпи "Північного потоку". Звідти поромом її буде переправлено до Росії. Віцепрем'єр-міністр Фріланд вважає рішення "складним, проте правильним", оскільки, за твердженням німецьких чиновників, постачання є "критично важливим" для енергетичної безпеки країни й від цього залежатиме здатність країни й надалі надавати підтримку України. Фріланд наголосила, що це рішення підтримала й адміністрація США. Комітет із закордонних справ канадського парламенту назвав такі дії "ляпасом українцям" і зажадав від уряду пояснень щодо передавання турбіни. Депутати висловили стурбованість прецедентом відступу від режиму санкцій під тиском Росії, яка застосовує газ

як зброю. Президент Зеленський заявив прем'єр-міністрові країни Трюдо, що українці ніколи не підтримають це рішення, яке ухвалено з порушенням санкційного режиму. Зеленський наголосив, що з урахуванням посилення ракетних ударів, які завдають російські війська по мирному населенню,

санкції проти РФ треба посилювати, а не послаблювати.

• Німеччина відновлює роботу 16 ТЕС на вугіллі та мазуті й надалі експлуатуватиме ще 11 станцій.

• Канцлер Шольц заявив, що ЄС уже не може дозволити вето від будь-якої країни Союзу під час ухвалення важливих зовнішньополітичних рішень та кроків щодо посилення безпеки. Він наголосив, що агресія Росії поставила на порядок денний питання про єдність Європи, тому необхідно покласти край "егоїстичній блокаді" рішень певними державами-членами ЄС.

• Єврокомісар із міжнародних справ Боррель стверджує, що санкції проти Росії працюють. За його словами, для того, щоби РФ відчула їх повною мірою,

потрібно багато часу. Боррель закликав європейців до "стратегічного терпіння" на тлі зростання цін та інфляції.

• Голова комітету з оборони німецького Бундестагу Штрак-Циммерман наполягає на проведенні канцлером Шольцем конференції з питань надання воєнної допомоги Україні та координації подальших зусиль уряду, депутатів та підприємств оборонно-промислового комплексу.

• Заступник голови Ради безпеки РФ, колишній президент Медведєв погрожує Україні "судним днем" у разі завдання ракетного удару по Криму, зокрема, по мосту через Керченську протоку. Президент Зеленський назвав заяву Медведєва "не зовсім тверезою".

• Зеленський заявив у річницю знищення малазійського авіалайнера MH17, який було збито в небі над Донбасом у липні 2014 р., що Росія й далі несе горе Україні, проте висловив упевненість, що всі злочинці зазнають покарання. МЗС України закликало міжнародну спільноту якнайшвидше притягнути винних до відповідальності.

• У Греції розбився транспортний літак Ан-12 української компанії Meridian із 8 членами екіпажу на борту, який перевозив 12 т "небезпечного вантажу" (ймовірно, боєприпасів) із Сербії до Бангладешу.

• Командувач ВПС Великобританії Вігстон заявив, що британські льотчики готові до війни з Росією, якщо вона створить загрозу країні чи союзникам.

• Міністр закордонних справ Китаю Ван заявив, що "українська криза" вплинула не лише на Європу, а й поширилася всім світом. Ван підкреслив, що Китай не є стороною конфлікту, не "підливатиме олії у вогонь" і виступає за мирні переговори.

• Помічник президента РФ з економіки Орешкін заявив, що влада країни працює над самостійним відключенням банків від системи міжнародних розрахунків SWIFT. За словами чиновника, у цьому Росії допоможуть партнери з Туреччини та Китаю.

• Президент Туреччини Ердоган здійснить поїздку до Ірану, де зустрінеться з президентом РФ Путіним. Офіційними цілями тристороннього саміту в Ірані є обговорення ситуації в Сирії, боротьба з терористичними організаціями та продовольча криза.

• Посол в Ізраїлі Корнійчук заявив, що Росія фінансує антиукраїнські демонстрації в країні – у Хайфі, Нетанії та в Тель-Авіві, перед посольством України.

- Грузія припиняє програму надання житла українським біженцям із 1 серпня. У рамках цієї програми в готелях проживає 2,3 тис. осіб.

***

№ 348.

Тимофій Милованов: "Кремль - це мафія. Не можна дозволяти їй витрачати гроші на повій і водночас забороняти оплачувати вбивства"

Олександр Децик, редактор відділу "Економіка”

2022-07–18

«Зараз ми перекриваємо потребу в грошах коштом емісії. Якби була достатня фінансова допомога міжнародних партнерів - цього не робили. Декларації підтримки є. І, думаю, вони щирі. Але механізмів, як це зробити, поки немає», - каже про те, що обговорювали в кулуарах конференції з питань відновлення України у Лугано ексміністр, президент Київської школи економіки, член дорадчої ради Національної ради відновлення України Тимофій Милованов.

Він приймав найактивнішу участь в розробці презентованого «Плану модернізації України», але зараз прямо пояснює, чому документ ще багато разів зазнаватиме змін.

«Конкретика завжди має вираження в грошах. Тому усі ці плани - про те, як створити умови, аби Україна отримувала більше грошей. Це - наше основне тактичне завдання», - вважає ексміністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Констатує: навіть коли вщухнуть обстріли, «відчуття тривоги в економіці триватиме ще багато років», та прогнозує, які галузі будуть у нас пріоритетними після війни, які професії стануть популярними і які переваги на ринку праці матимуть ті, хто повернуться з армії.

У великому інтерв'ю для Lb.ua говоримо також про (не)дієвість санкцій проти Росії, способи розв'язання проблем з енергоресурсами, попередження

глобального голоду та криз.

1. $2 млрд для нас - критично мало

Олександр Децик: $1,9 млрд допомоги Україні, які, за словами прем'єра Дениса Шмигаля стали загальним результатом у Лугано, чи не замало це? Адже за даними Уряду, план відновлення України вже зараз оцінюється у $750 млрд…

Тимофій Милованов: Мало. Це дуже мало. Адже Україна щомісяця потребує $4,5-5 млрд підтримки тільки в бюджет. І ці суми зростають, бо війна триває.

Тому $2 млрд це критично мало. Хоча позитивно, що вони виділені вже зараз.

Зараз ми перекриваємо потребу в грошах шляхом емісії. Якби у нас би була достатня фінансова допомога міжнародних партнерів, ми б цього не робили.

Декларації підтримки є. І, думаю, вони щирі. Але механізмів, як це зробити, поки немає.

Тому необхідним є створення координаційної платформи чи агентства, що має цим опікуватись. Бо зараз не зрозуміло, скільки кожна країна має виділити. Поки нам дають хтось більше, хтось менше. І не швидко. Але це природно для Європи – вона завжди рухається повільно. А у нас війна. Ми не можемо чекати.

О.Д.: ЗМІ повідомляли, що частину погоджених коштів блокує Німеччина. Чи так це?

Т.М.: Публічно Німеччина в цьому питанні виглядає досить погано. Чому? Є різні думки. Я от нещодавно говорив з одним із відомих російських опозиціонерів, не стану називати його, так він вважає, що це виключно через політичну корупцію в ФРН, яка породжена лобізмом з боку Росії.

Хай там як, Німеччина точно не є лідером нашої підтримки. Це можна побачити на конкретних цифрах.

Але і їх позиція змінюється, бо, до початку великої війни вони взагалі не бачили ніяких проблем ні з чим.

І це вже, перш за все, велика проблема для самої Німеччини. Бо вона дозволила собі бути критично залежною від Росії.

О.Д.: Які настрої домінували в кулуарах Лугано?

Т.М.: В Лугано наша війна видавалась абстрактною для різних людей. Є певне нерозуміння того, що тут відбувається. А ще з боку європейців присутня певна самовпевненість та зверхність. І їм важко за це дорікати, бо це властиво людям. Я, наприклад, чесно скажу, що мало знаю про те, що зараз відбувається в Сирії, Афганістані чи Північній Африці…

У Швейцарії ж усе добре. Їм не до того. У них мало проблем. У них квартири коштують по 1,5 млн франків чи Євро. І от вони нам зголосилися надати підтримку у 100 млн. Євро. Немало. Але - на тлі їх рівня життя - це є еквівалент 50 квартир. Тобто вартість одного багатоповерхового будинку.

Тому ми маємо постійно пояснювати, що наша ситуація це про справжні людські цінності – гуманність, справедливість. Бо наші люди, які зараз помирають на Донеччині чи Херсонщині, вони точно такі ж самі, як і ті, кому пощастило народитись в Лугано.

Хоча, наприклад, американці чи британці, були трохи іншого настрою – вони прямо казали, що Путін це зло, і його треба спинити. Європейці ж були, скажімо так, більш чинними.

Якщо порівняти Україну з Угорщиною, то тут ще питання, у кого більше корупція

О.Д.: Є думка, що європейці очікували від нас більшої конкретики стосовно боротьби з корупцією та ствердженням верховенства права. Зокрема, щоб бути спокійними за гроші, які можуть виділити. Та у публічних виступах наших посадовців майже не було про це…

Т.М.: Давайте визнаємо – корупція в Україні є. І поки ми чекаємо і боїмося створювати ринкову економіку, ми платимо за зволікання. Зараз – людськими життями. І ця неспроможність створити потужну ринкову економіку означає, серед іншого, і менше податків для потреб армії.

Я сам працював міністром, який відповідав за відкриття ринку землі і долав усі ці казки про те, що наш чорнозем вивезуть, і все скуплять іноземці. І причиною цих балачок була корупція.

Бо конкретні люди заробляли конкретні гроші на державній землі.

І такої корупції у нас багато. Вона у нас є. Але навіть її не можна порівнювати з тим, який вплив мають наркокартелі в Латинській Америці. Там рівень проблем набагато гірший.

У нас було 2 революції, які вимагали боротьби з корупцією. І, хоч би що там було, ми багато зробили з 2014 року.

- В ***банківській сфері*** корупцію закрили.

- В ***держзакупівлях*** – по різному. Де завдяки «Прозорро» закрили, де ні.

- З ***держбюджетом*** теж трохи розібрались – у нас, наприклад, вже немає тих «мертвих душ», які мали місце в пенсійному фонді і на які виділяли кошти.

- Такого ***нахабства***, як було до цього, вже немає.

Дійсно,

- повністю корупція не зникла – ще хтось «накручує» на тендерах, але боротьба з цим триває. З цим намагаються розібратись спеціальні органи.

Так,

- ще багато проблем з ***олігархами***, які впливають на політиків, аби створити собі вигідні умови для бізнесу – тарифи ті ж, доступ до ресурсів.

- Ще є прояви ***політичної корупції***, коли шукають можливості впливати на прийняття тих чи інших рішень депутатами, чи урядовцями. Цього вже теж менше, та все ще багато.

Звичайно, про все це питають наші партнери. Бо в України й досі репутація корумпованої країни. Та це ще з часів експрем'єра Павла Лазаренка, якого затримали та судили не в його країні, а в США.

Тому ми тут «легка здобич» для критиків, які **не бажають читати 100 сторінок тексту з конкретними пропозиціями по проектам відновлення**, а одразу починають ***волати про корупцію***.

Хоча якщо навіть порівняти Україну з Угорщиною, то тут ще питання, у кого більше корупція?

> Бо я, наприклад, знаю конкретні приклади, коли в Будапешті приїздили до підприємців від Орбана (Віктор Орбан – прем'єр Угорщини, - LB.ua) з конкретною вимогою: «Хочете отримати ліцензію – половину бізнесу нам!». **Я вже не міністр, і можу собі дозволити про це прямо говорити. Гарантую, що таке у них є. А у нас такого вже нема.**

У нас буває, що депутати намагаються відкривати бізнес з використанням свого становища.

> Це інше. З цим можна боротись, впроваджуючи адміністративну, судову реформи, роблячи реформу Антимонопольного комітету.

А ще, коли мова починає йти про те, хто може отримати контракт на роботи з відновлення, часто згадують нашу корупцію і натякають на необхідність залучення неукраїнських фірм до підрядів.

> Це не дивно - просування інтересів бізнесу своєї країни це ж конкретне завдання кожного дипломата чи урядовця. Але ж це теж по своїй суті лобізм.

Ми це бачили на прикладах Іраку чи Афганістану. І коли допустити те ж саме у нас – «зовнішню» корупцію, до якої долучиться ще й «внутрішня» корупція, то ми точно сплюндруємо цей наш шанс на відновлення.

О.Д.: А от, наприклад, нещодавні звинувачення від американської конгресвумен Вікторії *Спартц* на адресу керівника Офісу президента Андрія *Єрмака*…

Т.М.: Ну вийшла вона і звинуватила Єрмака невідомо в чому. Не може нічого до ладу сказати, навести конкретні факти. Звинуватила, аби звинувачувати. І усі медіа одразу це розтиражували. А потім, згадали, що американська зброя, мовляв, не в тих руках. Та цю тезу російська пропаганда намагається просувати вже роками. Хоча, думаю, російського сліду там немає, а вона просто так «заграє» з трамповським електоратом, бо там же восени праймеріз, вибори …

Головне, щоб ці розмови не перетворили на самоціль. Бо і ми і європейці у цьому майстри

О.Д.: Давайте щодо *«Плану відновлення»*. Він зараз нараховує понад 2 000 сторінок. Його готували тисячі експертів. На скільки реалістичні ці

плани в умовах, коли війна триває і ще дуже складно передбачити, як мінімум, її час та рівень втрат?

Т.М.: *Специфіка таких документів полягає в тому, що вони динамічні. Вони фіксують максимальну потребу на цей момент. Завтра пріоритети можуть змінитися. Уряд щоденно стикається с сотнею факторів, які впливають на прийняття рішень та стратегію.*

Залучення такої кількості людей, це вже не просто так – вони готують підґрунтя. А сам документ може змінитись ще сто разів, бо війна ж йде.

Але чого мені в цьому дійсно не вистачає, і що мене засмучує, так це те, що наші європейські колеги недостатньо до цього залучаються.

О.Д: Що тоді далі буде з «*Планом*»?

Т.М.: *Треба брати за основу його пункти високого рівня (пріоритетні напрями витрат, наприклад) і дискутувати.* Думаю буде багато паралельних процесів з його обговорення. Вони вже йдуть.

В серпні, щоправда, це трохи притихне, як зазвичай влітку трапляється. А у вересні знову до цього усі повернуться з врахуванням того, як буде розвиватись ситуація з визволенням Херсону і того, в який бік розвивається ситуація на фронті.

Та точно буде багато всяких розмов і конференцій. Головне, щоб ці розмови не перетворили на самоціль. Бо і ми і європейці у цьому майстри.

О.Д.: Деякі експерти вважають, що за допомогою таких «Планів» наші політики відвертають увагу від конкретного стану справ у країні…

Т.М.: Конкретика завжди має вираження в грошах. Тому усі ці плани про те, як створити умови, аби Україна отримувала більше грошей. Це наша основна тактична задача.

І, хай там як було в планах, джерел цього фактично усього три.

1) Перше і найбільш вірогідне, це ***російські активи***. До цього усі вважали, що це не можливо і складно. Але вже маємо приклад Канади, яка прийняла спеціальний закон і готує підстави для передачі грошей Україні.І коли політики у країнах наших партнерів будуть обирати де взяти гроші для України – з їх бюджетів, чи з російських активів, певно, що будуть в першу чергу давати не зі своїх бюджетів.

2) Друге – це підтримка від ***міжнародних*** фінансових інституцій, позики країн і таке інше.

3) Третє – наші власні можливості. Та ж ***грошова емісія***.

(Відповіді НЕ НАДАНО - ЮТ)

О.Д.: А на яких *умовах* нам готові давати гроші?

Т.М.: У випадках з виділенням грошей для наших партнерів важливі 4 ***принципи***:

1) Перший – ***відповідальність***. Тобто має бути певна гарантія, що гроші витратять саме так, а не інакше.

2) Другий – ***справедливість***. Коли не буде якогось олігарха, що отримає усі контракти.

3) Третій – ***прозорість***. Щоб було зрозуміло, як витрачають гроші. Бо коли людям не зрозуміло, вони будуть відчувати зраду навіть там, де її немає.

4) Четвертий – аналіз можливих помилок і зміни, які їх унеможливлюють надалі.

(Відповіді НЕ НАДАНО, «підміна змісту » - ЮТ)

О.Д: *Хто* має визначати, куди підуть гроші? *Чи потрібен для цього спеціальний Фонд?*

Т.М.: Цим мають займатись ***Офіс президента*** і ***Кабмін*** на центральному рівні.

Фонд було б ідеально, але по суті він буде дублювати діяльність уряду.

І тоді буде бардак. Бо нам одночасно потрібна і фінансова підтримка бюджету і фінансування армії, відновлення інфраструктури, підтримка бізнесу.

(Відповідь із пропозицією про неконституційний орган - ЮТ)

О.Д.: У цьому випадку потрібен *зовнішній контроль*?

Т.М.: Так він потрібен. Бажано міжнародний.

Але у нас не дуже позитивний досвід у цьому. Згадайте, наприклад, наглядові ради держпідприємств і корпорацій. Там багато питань і популізму. Тому **маємо не повторювати помилок і обирати дійсно достойних та поважних**.

О.Д.: Тоді щодо збитків, які несе Україна через війну. Можете пояснити, як *Київська школа економіки*, їх рахує?

Т.М.: Є ***різні методології***.

Найбільш вживана нами – ***Світового банку***.

Вона на основі розрахунків збитків у інших війнах чи стихійних лихах. Там є певні правила. Наприклад, якщо будівля зруйнована більш ніж на 40%, вона не підлягає відновленню. На практиці бувають і виключення, але зазвичай так і є. Та ми ***постійно*** узгоджуємо ***методології*** з іншими ***методиками***.

(Відповіді НЕ НАДАНО, «наукоподібне сміття» - ЮТ)

О.Д.: Стосовно вже заявлених сум наших збитків. Ексголова НБУ Валерія *Гонтарєва вважає, що озвучування цифр у сотні мільярдів доларів відлякують* наших потенційних партнерів.

Т.М.: У цьому, думаю, вона не зовсім права. Багато людей критикують ці цифри. Вони виглядають фантастичними. Але це допоки ті, хто так вважає не побувають у Маріуполі чи Сєвєродонецьку. Або, навіть, в Бучі.

Але критика цифр є. І це знову ж бо можна легко критикувати, щоб не рахувати.

Та є 1) прямі втрати, а є 2) витрати на подальшу відбудову.

А ще є 4) затрати на розмінування, є 4) збитки від забруднення та шкоди екології – отруєні криниці, джерела, річки, заміновані ліси, поля де наявні залишки хімічних елементів від боєприпасів, ракет, палива і 5) таке інше.

І цього поки ніхто не рахував.

Тому цифри можуть бути й більшими.

О.Д.: А з врахуванням вже видимих втрат, *яких змін зазнає наша економіка?* Наприклад, чи залишаться сільське господарство та металообробка флагманами?

Т.М.: Треба розуміти, що ризик війни він повністю не зникне за будь-якого фіналу. Навіть коли ми переможемо, навіть якщо захопимо Москву, все одно не зникне ризик того, що якийсь придурок візьме й десь випустить по нас ракету.

Тобто ми будемо ще 20, 30, 50 років жити в середовищі де є ризик.

Ми будемо мілітаризованою державою де кожен буде навчатись, як поводитись чи реагувати на виклики, чи загрози життю. Як в тому ж Ізраїлі.

Але Ізраїль менше, купол там збудувати простіше, і їх технології в рази розвинуті краще, ніж у ворогів.

А у нас навіть коли не буде обстрілів, відчуття тривоги буде в економіці багато років після війни.

1) Тому у цих умовах, якщо дуже загально, у нас будуть центри – індустріальні кластери, з великою концентрацією об'єктів та захистом сил ППО, аби їх не можна було атакувати, і будуть багато розпорошених та невеличких бізнесів.

Думаю у нас будуть співіснувати ці дві моделі – те, що критично для країни, воно буде під захистом. А щось, своєю чергою, буде малим і розпорошеним, щоб не було сенсу витрачати сили на його знищення.

Тож ППО, зокрема з можливостями штучного розуму та дронів, нам треба буде розвивати. І чим краще ми цю оборону розвинемо, тим краще буде нашій економіці.

2) Другий момент – відновлена чи нова логістика.

Бо внутрішній попит в країні через війну буде пригнічений надовго. І важлива можливість вільно торгувати зі світом. Це, зокрема, дозволить нам швидко відновитись.

І вже зараз маємо пам'ятати про енергетику, житло. Ці напрямки для нас пріоритетні.

А от коли закінчиться війна, буде період романтичного бурхливого розвитку у відбудові. І цей настрій теж може дати великий і гарний поштовх економіці.

Після війни вартість усього може зрости в 2-3 рази. Це буде зовсім інша економіка.

І пріоритетом для нас буде ринок ЄС. Бо він ближче.

> *А ще після війни у нас багато людей повернуться з армії. І ці люди, як ми бачимо на прикладі інших країн, вони відповідальні, доводять речі до кінця і не бояться ризиків. Тобто вони добрі менеджери. І у бізнесі, зазвичай, успішні.*

Ще будуть потрібні інженери. Будуть потрібні інновації, що пов'язані з дронами, обробкою даних.

Це все гарна основа для інноваційних бізнесів середнього рівня, з перспективами подальшого росту.

Щоправда, тут держава має допомогти з освітою. Бо ця галузь, як і офіційна наука, у нас, по суті, ще дуже, скажімо так… консервативні.

(Відповіді НЕ НАДАНО, «наукоподібне сміття» - ЮТ)

О.Д.: А *щодо енергетики*, чи не краще Україні продати наявний газ за мільярди і впроваджувати технології електроопалення?

Т.М.: Тут така собі гра. З одного боку можна. З іншого – що легше розбомбити? Електромережі усі на поверхні.

Тут потрібна максимальна диверсифікація.

О.Д.: А *ставку на порти у торгівлі* треба зберігати?

М.Т.: До війни у нас **2/3 експорту йшло через порти**. Тому

1) нам треба намагатись його ***відновити***.

2) ***Паралельно маємо робити перевалку та термінали на сухопутних напрямах***.

3) Третє – ***маємо змінювати продукцію, яка йшла на експорт***. Тут суто математичні розрахунки – коли не можемо фізично експортувати багато дешевого, треба експортувати менше, але того, що коштує дорожче. Зараз на тлі цього кажуть про розвиток перероблювання.

У цьому випадку з металообробкою важче, бо великі комплекси не побудуєш – їх будуть бомбити. А з агро – легше.

І у нас чомусь забувають про сервіс. Його ж возити не треба, а технології вже дозволяють надавати його на відстані. Мова про ІТ послуги, про фізичні послуги.

Коли Росія думає, що їй пощастило з нафтою та газом, вона помиляється. Це їх нищить

О.Д.: Та поки маємо думати, як спинити РФ. Чи достатньо просто впроваджувати санкції, аби Росіяни програли?

Т.М.: Тут треба зазначити: коли Росія думає, що їй пощастило з нафтою та газом, вона помиляється. Це їх нищить.

> *Їм насправді дуже не пощастило, що у них є ресурс, контроль над яким може захопити невелика купка людей і стати супербагатими та поводитися, як бандити.*

У Кремля ж мафіозна поведінка.

> *А як краще боротись з мафією? Позбавляти грошей. Бо коли їх нищити фізично, вони знайдуть нових членів. Як варіант, назбирають по Сибіру тих, хто готовий вмирати за $400. Там же морок в голові. І їх так знецінила сама Росія. Та коли у мафії починає не вистачати грошей, ресурсів, вона сама себе знищує.*

Тому їх потрібно усіляко позбавляти грошового потоку. І тоді, як не дивно, у світі буде менше проблем.

Та аби у росіян закінчились гроші, їх активи треба просто скрізь арештовувати та конфісковувати, і не розповідати про ембарго. Не можна ж дозволяти мафії витрачати гроші на, умовно, проституток, і тут же не дозволяти оплачувати вбивства. Не можна. Це не працює. Коли ж блокувати усе, то тоді до них почне доходити.

Та, це поки ще не так.

Тому, по суті, у європейських *санкцій* зараз чотири основних завдання.

1) Перший – найбільш важливий для них, це знекровити Росію і не допустити ще більшу війну після української. РФ має зрозуміти, що їй не варто навіть думати ще якісь бойові дії розв'язати в іншому місці.

2) Друге – те в чому більше зацікавлені ми, щоб російська військова промисловість не змогла виробляти високоточну зброю. Та й зброю взагалі.

3) Третє – зробити ЄС більш незалежним від Росії.

4) Четверте – постійно, через нові санкції здійснювати тиск на РФ, аби та не змогла призвичаїтись до наявних заборон.

Через санкції, Росія вже втрачає через війну більше, ніж Україна. В економічному, грошовому еквіваленті. Навіть на тлі того, що на їх території війни немає.

І знаєте, що змінилось з початком великої війни? Росія по суті зірвала покривало, під яким намагалась діяти. І всі зрозуміли її справжні наміри. І це вже велика історія. Бо до цього напівправда, яку породжувала РФ, вона впливала і на Європу.

Росія усім цим дуже гарно користувалась і по суті побудувала навколо себе альтернативну реальність не лише для своїх громадян, а й для іншого світу.

Зараз світ розуміє, що відбувається в Україні та що потрібно Росії. Байок про «громадянську війну», як у 2014 році та після, вже майже не чутно.

Світ та Європа бачать, що тут відбувається війна за незалежність, за право жити на своїй землі за загальнолюдськими, демократичними цінностями.

І тут кращою інвестицією для розв'язання проблем з енергоресурсами, упередженням голоду, розв'язання проблем біженців будуть вклади в перемогу України у цій війні.

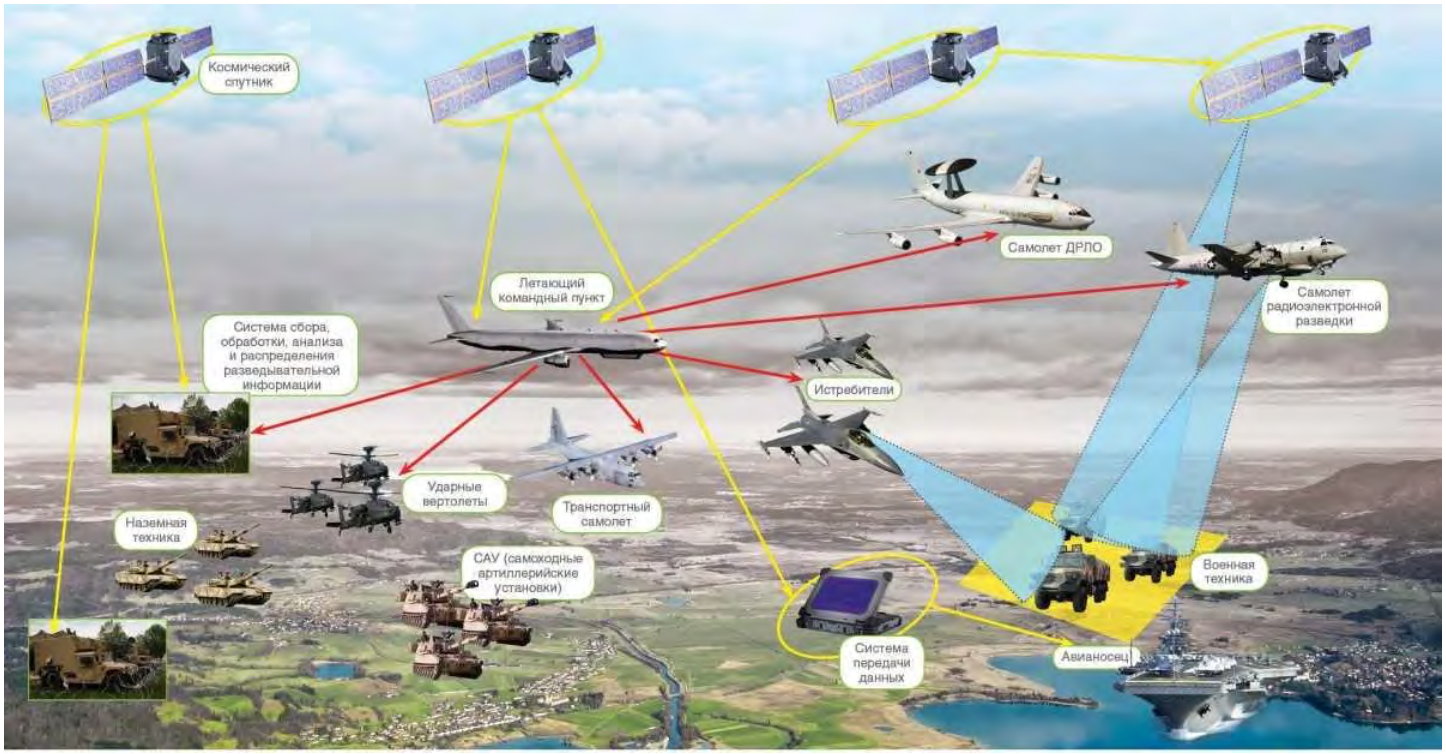
***

№. 349.

БЫВАЛЫЕ ЧИТАТЕЛИ ЭТОЙ СТРАНИЦЫ ДОЛЖНЫ ПОМНИТЬ МОЕГО ТОВАРИЩА, КОТОРОГО Я ПРЕДСТАВЛЯЮ ЗДЕСЬ ПОД НИКОМ «СЦЕНАРИСТ». КОТОРЫЙ ОТРИНУЛ КИЕВ, ЖИВЕТ В СЕЛЕ И ПОСТИГАЕТ СМЫСЛ ЖИЗНИ В ЕДИНЕНИИ С ПРИРОДОЙ И НАРОДОМ. НО РАЗМЫШЛЯТЬ НЕ ПРЕКРАЩАЕТ.

Кочетков 2022-07-19

СЦЕНАРИСТ О СЕТЕЦЕНТРИЧЕСКОЙ ВОЙНЕ

Два здоровенных контейнеровоза, идущих друг на друга практически в лоб и у кого корпус крепче, тот и победит — это Первая и Вторая мировые войны.

Сейчас против нас идет ржавый, но огромный монстр, а мы должны выставить не такой же или еще больший, но тысячу быстрых маневренных

судов. Но это война другого типа, другого уровня организации, иной логистики, иного оружия и техники. Иного способа мышления, в первую очередь, генералов, Эта та самая пресловутая сетецентрическая война, о которой столько говорили, и которая сейчас оттачивается в Украине.

То есть, Украине еще далеко до сетецентрической войны в силу разных причин. Основная — нет правильного вооружения и техники. Но вполне возможно, что те резервы, которые сейчас учатся на полигонах и те, кто осваивает новую буржуйскую зброю, атаковать будут уже иначе.

Буржуи смотрят на все сверху и делают окончательные выводы, как надо воевать в современных условиях против сильного врага. Ключевой момент — против "по-настоящему сильного врага". Все же, Югославия и Ирак немного не то пальто.

Современная война ведется на всех фронтах. Везде, где только можно "укусить" врага, включая культуру и спорт. Что сейчас Запад и делает с рашкой. Но основной фронт — это непосредственно военный. Дальше экономика, политика, кибернетика/интернет/хакерство, информационные спецоперации.

Против рашки может быть развернут и такой специфический фронт как криминальный. К нему относится подкуп и шантаж элит. В первую очередь региональных, чтобы ускорить центробежные процессы: типа, начинайте сепаратистские процессы, а мы вам поможем и сразу же признаем независимость. Использование местных киллеров, бандитов и просто хулиганья для убийств/избиений всех тех, кто имеет хоть какое-то отношение к боеспособности врага. Начиная от мелких офицеров, заканчивая депутатами всех рангов, которые отметились активной поддержкой войны.

Впрочем, убийство не обязательно. К примеру, поджог машины, дома, офиса и т.д. тоже весьма эффективно. Я бы сюда отнес и такой вид деятельности как бытовой терроризм. К примеру, поджечь дымовую шашку в крупном торговом центре. Устраивать короткие замыкания, спускать в унитазы пакетики с материалами, сильно впитывающими влагу, чтобы создавать в канализациях пробки, резать любые провода, где только можно. По возможности срезать столбы электропередач.

Наверняка среди диггеров найдутся те, кто за хорошие деньги взорвет какой-нибудь канализационный коллектор. Ну и так далее. Поле для фантазии в крупных городах широчайшее. Мне даже страшно подумать, что может сотворить какой-нибудь мрачный инфернальный ум)))) в многомиллионной Москве. И задача не уничтожить как можно больше москвичей. Ни в коем

случае. Важен экономический ущерб и хаос. Вырубить бы электричество дня на три в Москве...

Вернемся к горячей войне. В современной войне линия фронта — весьма условное понятие. Фронтом должна быть вся территория врага. Отсюда и война мобильными группами от 3-5 человек до сотни. Хорошо вооруженными, способными быстро передвигаться по пересеченной местности, со спецсредствами связи, со связью между собой и с центром. Кроме того, что такие группы сами могут наносить огневое поражение противнику, они будут выполнять целеуказание для мощных высокоточных ракет, для высокоточных активно-реактивных снарядов гаубиц.

У врага всегда кто-то должен быть кто-то наш в тылу, кто разрушает экономику и логистику в первую очередь. В той же россии, шоб вона лопнула, вроде всего пара ж/веток ведут из Урала и Сибири, где находятся основные запасы военного железа. И есть пара рек, разделяющая россию наполовину. Взорвать ж/д мосты через эти реки, и во многом масштабное снабжение орков нарушится.

Представим Генштаб сетецентрической войны. На огромном экране интерактивная карта территории врага, на которой в реальном времени показано размещение воинских частей, их передвижение, наличие у них складов, стоянок техники и т.д. На этой же карте показаны все наши мобильные диверсионные группы. У каждого командира группы есть планшет с такой же картой. Командиры групп координируются между собой и со штабом... Дальше описывать не надо. Чай не сценарий сочиняю)))

Как я уже говорил, такая война короткая и эффективная, но требует иной военной техники, средств разведки, связи и вооружения. Под такую войну медленно начали перевооружать свою армию Штаты. Но сейчас им пришлось резко ускориться. Тем более, что появилась возможность испытывать оружие и тактику в реальной войне против весьма непростого врага.

Способ ведения боевых действий — разведка + мобильные группы в тылу врага + высокоточное дальнобойное оружие — и есть лучший контраргумент против российского «огненного вала». Разрушенная напрочь логистика превращает тысячи танков и САУ с РСЗО в бесполезное железо. Какая война без боеприпасов и топлива?

Именно сейчас наши и буржуи внедряют такую тактику в войне с рашкой. Но как-то со скрипом, медленно. Хочется побыстрее и побольше...

***

№ 350.

Петр Щедровицкий: "Крах проекта создания российского государства"

18 июля 2022

Сергей Медведев

Петр Щедровицкий

Ведущий программы "Археология", руководитель проекта "Археология"

smedvedev@hse.ru

В гостях у Радио Свобода Петр Щедровицкий, философ и методолог, президент фонда Института развития имени Григория Петровича Щедровицкого. Обсуждаем, что произошло с Россией за прошедшие 22 года, каким образом страна оказалась в этой точке лета 2022 года, как на

это посмотреть из большой, долгой перспективы. Происходящее сейчас: война, нынешний отрыв, деглобализация России, изоляция – *это случайно или закономерно?*

Петр Щедровицкий: ***Закономерно***. За последние 300 лет то, что мы в обыденной жизни называем Россией, то есть некая территория с проживающем на ней населением и формой социально-политического или, как иногда говорят, государственного устройства, поменяла как границы своей территории, так и численный состав населения, и саму эту форму как минимум три раза.

1) Сначала это была ***Российская империя***. Само преобразование доставшихся в наследство Петру I территорий в имперский формат можно считать огромным политическим и организационным проектом. В конце XIX века Россия впервые нащупала не династическую, а общественно-политическую форму. Мы помним, что была эпоха великих реформ, отмена крепостного права, гигантские дискуссии о переходе к формату конституционной монархии, причем в эти дискуссии была вовлечена вся интеллектуальная публика, существовали очень разные подходы.

2) Затем крах этого проекта, распад империи и начало с чистого листа. Мало кто из молодых слушателей помнит, что ***марксисты исходили из постепенного размывания государства и государственности***. Они считали, что в той мере, в какой мир будет переходить к социалистическому устройству, государство, как институт классового господства буржуазии, самоустранится. И в начале XX века, сразу после революции опять начались огромные споры о том, какую государственно-политическую форму надо строить в стане победившего социализма. К сожалению, почти никто не помнит, что правящему режиму пришлось отказаться от этой марксистской догмы, и наоборот.

Сергей Медведев: Построить новую империю в сталинском формате.

Петр Щедровицкий: Я бы не называл ее империей в том смысле, в каком строилась Российская империя. **Тот властный политический режим, который сформировался к концу 30-х годов, с моей точки зрения, вообще не содержал в себе ядра *государственного устройства***. В отличие от большинства исторических мнений, я считаю, что **в Советском Союзе не было государственности**.

Сергей Медведев: То есть сталинский аппарат, административно-командная система не были государством. Две больших революции – имперская революция и советская (начало XVII века, начало XX века).

Сейчас третья? *В чем неизбежность путинизма и нынешней его формы?*

Петр Щедровицкий: ***Тут есть два разных уровня ответа.***

Один в том диапазоне, в котором мы только что разговаривали. Мы можем дискутировать по поводу того, правильно ли были сформулированы цели государственно-правового строительства в конце 80-х – начале 90-х годов, но они как-то были сформулированы. С конца 90-х начинается ползучее движение в сторону какой-то другой государственно-правовой формы. Не только не произошло никакой федерализации, но наоборот, регионы лишились даже того уровня самостоятельности, который они имели в СССР.

Сергей Медведев: Но происходит движение или происходит сознательный проект по демонтажу основ демократии, федерализма? Приходит человек, который начинает все это демонтировать и отстраивает то государство, которое во всей своей прелести мы видим сейчас.

Петр Щедровицкий: **Государство – это не забор**. **Государство – это очень сложная совокупность институтов, которые создаются не для проведения в жизнь власти тех или иных социальных групп или отдельных лиц, а именно для *ограничения власти*.**

Сергей Медведев: Современное государство – не государство по версии Людовика XIV.

Петр Щедровицкий: ***У Людовика XIV не было государства***, поэтому он мог себе позволить сказать, что "государство – это я".

Он прекрасно понимал, что это не имеет никакого отношения к государственности в том смысле, в каком об этом писали философы и правоведы. Поэтому он как раз понимал, что власть – это он.

Это ***династическая власть***, доставшаяся в наследство от сложной истории XVI–XVII веков, гражданских войн, фронды, религиозных конфликтов и так далее.

Сергей Медведев: В этом смысле *нынешнее государство – не государство?*

Петр Щедровицкий: **Не государство. Потому что нет картинки тех институтов, к которой стремится прийти общество. Эта картинка может быть любая, но она какая-то должна быть.**

Государство – это не продукт деятельности какого-то отдельного человека, а результат сложения энергий и воль разных социальных групп с разными

интересами, которые пытаются построить **устойчивую, относительно безопасную систему общежития**.

Сергей Медведев: Очевидно, к 2022 году такой системы построить не удалось, и это крах достаточно длинного проекта создания российского государства.

Петр Щедровицкий: **Обратите внимание – короткого:** это всего каких-то 30 лет.

- Государственность Российской империи проектировалась и строилась 300 лет.
- Государственность Советского Союза с учетом тяжелого послереволюционного и довоенного этапа, преодоления некоторых из этих проблем после войны, – считайте, минимум 40 лет.

Мы можем соглашаться или не соглашаться с этим проектом, критиковать его, есть гигантская дискуссия в философской и обществоведческой литературе по поводу того, а какая же это была форма, что удалось построить, чего не удалось построить, **но, 30 лет – не срок**.

Поэтому,

- либо сейчас будет заявлен какой-то **новый** государственно-политический ***проект***, и он будет результатом консенсуса социальных групп, оставшихся на этой территории,
- либо это будет дальнейшая ***ползучая рыхлая структура***, внутри которой, как и при Людовике, ***основным бизнесом является продажа должностей***.

Вы же, наверное, помните из истории, что

- вся административно-бюрократическая система так называемой *абсолютной монархии* держалась на интересах тех, кто наживался на *сборе налогов* и *перераспределении* экономических эффектов хозяйственной деятельности.

Сергей Медведев: Вы обрисовали картину несостоявшегося проекта, всей той деградации, которая происходила на протяжении последних 20 с небольшим лет. В этом вообще была изначально заложена какая-то идея? Когда пришли эти люди, эта элита, вы были не чужой человек, вы с ними работали: вы могли в тот момент предчувствовать, предугадать, в каком направлении все это идет?

Петр Щедровицкий: Предчувствовать, может быть, что-то и мог.

Сергей Медведев: *Есть ли логика в том, что происходило?* С их точки зрения, пришла некоторая контрэлита, которая методично деконструировала, разобрала все то, что пытались построить в предыдущие десятилетия, подмяла эту структуру под себя, и сейчас мы видим плоды всего этого. Был ли изначально некий замысел, или просто так фишка легла, так пошло направление, настолько ничтожное сопротивление оказали элита и общество, что эти люди пришли, огляделись и подмяли под себя то, что было когда-то российским государством?

Петр Щедровицкий: **Государственность – это не вертикаль власти. Идея государственности в новой европейской истории формировалась именно для того, чтобы *ограничить* всесилие той или иной властной группы.**

А это ограничение возможно четырьмя разными способами.

1) Либо это ***инфраструктурные*** проблемы – например, для России это величина территории, транспортно-логистические проблемы, просто не дотянуться.

2) Второе: она может быть ***ограничена борьбой естественно сложившихся социальных групп*** на этой территории, они взаимно ограничивают друг друга.

3) Либо ***специальным проектом***: например, разграничение властей. Проект ***Монтескье*** – это искусственное создание баланса разных властных сил, который лежит в основе ***институциональной матрицы***.

4) Либо ***внешними силами*** на геополитическом, геоэкономическом плацдарме, либо идеями. Это самый слабый способ самоограничения.

Среднестатистический человек довольно безучастен к различию идей, но человечество выработало с*овокупность идей*, которая называется *правом*.

Идея правового ограничения власти лежит в основе определенной модели государственного устройства, которая несколько раз реализовывалась в истории человечества, когда создавались новые государственные формы:

например, в Голландии, потом в Великобритании, потом в США. Было еще несколько примеров – Израиль и так далее.

При этом,

эта *институциональная матрица* не строится за год или два.

Участники этого строительства должны как минимум договориться о ценностях и рамках.

Если этого не происходит, то складывается то, что складывается из борьбы сил между собой, из того, кто в данный конкретный момент оказался сильнее: из такого винегрета идей.

Сергей Медведев: То, что происходит сейчас, – это очевидным образом радикальный разрыв с той логикой, в которой существовало российское государство. Россия выламывается из логики мирохозяйственного обмена. Как это понять? Мы пытались воспринимать путинский режим с точки зрения миросистемы: никуда они не денутся, они торгуют, Запад покупают российские нефть и газ, сырьевые ресурсы, они инвестируют, выводят за пределы России свои капиталы, яхты, детей, недвижимость и прочее. И вдруг вся эта стройная схема летит куда-то в тартарары! Как Россия может существовать в отрыве от той системы, которая формировалась последние 500 лет?

Петр Щедровицкий: Мне кажется, **ничего никуда не летит**.

Вернемся на сто лет назад.

Все 20-е годы – это дискуссия о ***модели индустриализации***.

Тут два основных *вопроса*:

- первое – ***степень интеграции*** в мировую систему разделения труда, и

- второе – ***темп изменений***.

1) Есть крайняя группа, которая считает, что высокая степень интеграции и низкий темп (Чаянов), и есть

2) другая группа, считающая, что низкий уровень интеграции, фактически ***автаркия*** и высокий темп. Это победившая модель "сталинской индустриализации". При этом обратите внимание, что 90% строек победившего социализма делали американские инженеры и специалисты.

Вот **этой *автаркии* никогда не существовало в полном объеме**.

Страна вывозила зерно, в том числе инициируя массовый голод, покупала отсталые технологии, частично осваивала современные методы

промышленного проектирования и строительства (фактически это были методы, разработанные в начале 20-х годов, до кризиса, до Великой депрессии) и строила периферийную структуру, геополитически во многом направленную на сдерживание других центров силы в Европе, в частности, в Германии. Ничего не построили. То есть построили и к концу 40-х годов выяснили, что это отличная экономика XIX века, но, к сожалению, в ней нет никаких новых отраслей, в ней не происходит инноваций.

Сергей Медведев: Сейчас ведь то же самое: экономика XX века, которая пытается воевать с XXI.

Петр Щедровицкий: **Ничего не произошло.**

Советский Союз опирался на архаичные идеи ***наивного социализма*** (я не беру ужасающие примеры военного коммунизма, где все должны есть одинаковый паек и ходить в одинаковой одежде). Это ***наивные идеи***, **на них нельзя построить работающую лидерскую экономическую систему**.

А сейчас этот, извините, ***бред про импортозамещение***.

Какое импортозамещение, если Советский Союз, будучи в два раз большим по численности населения и гораздо более устойчивым, имея более высокий уровень ВВП на душу населения, не мог обеспечить полноценную промышленную систему второй промышленной революции? Ни во время войны, ни после нее это не удавалось.

Сергей Медведев: Как же разомкнуть этот порочный круг, если сейчас мы фиксируем и крах государственного строительства, и крах попытки самостоятельности, импортозамещания?

Петр Щедровицкий: **Еще нет никакого краха.**

Проекта государственного строительства нет.

Хозяйство будет развиваться так, как оно будет развиваться. Я, честно говоря, сейчас не даю никаких цифровых прогнозов.

У меня есть очень простая рамочная оценка:

- **ВВП на душу населения** будет медленно спускаться ниже среднемировой медианы. Среднемировая медиана – это когда 1% мирового населения производит 1% мирового ВВП. Мы уже перешли эту границу. По итогам 2021 года Россию обогнала Болгария, Малайзия и, обратите внимание, Китай, с учетом численности его населения. Дальше

кто-то следующий: какая-нибудь Коста-Рика, кто-то еще. Это никак не зависит от действий нынешней власти, если хотите, это естественный исторический процесс.

Сергей Медведев: Процесс отмирания России, нерелевантности страны, если она потихоньку опускается ниже этой медианы. Куда это в конце концов приводит нас, если сейчас мы просто находимся в рамках какого-то большого исторического цикла, и война вписана в этот цикл?

Петр Щедровицкий: **Вопрос *темпов***.

Потихонечку этого уставшего бегуна, который, не будучи тренированным и грамотным, устроил пару спуртов, выдохся, но никого не обогнал, потратил силы...

Сейчас это демотивированное население, потерявшее ориентиры с точки зрения стоящих целей и имеющихся для их достижения ресурсов, и оно будет либо чуть быстрее, либо чуть медленнее довольно долго сползать дальше вниз.

Причем, если посмотреть на первый рывок, можно даже начать с Витте и Столыпина:

там тоже была сделана попытка рывка, и я не считаю ее неудачной, я считаю, что неправильно был распределен баланс сил и ресурсов с точки зрения очень сложных процессов изменения, которые охватили территорию Российской империи после отмены крепостного права.

Это *тектонический сдвиг*.

Но вспомним *сталинский спурт*:

угробили несколько миллионов человек, построили военно-промышленный комплекс, который выдает все те вооружения, которыми сейчас сталкиваются друг с другом Россия и Украина. К концу 60-х годов все уже поняли, что ничего не получается. Если вы почитаете интервью Косыгина, особенно поздние, которые он давал в Праге, вообще разговоры в экономической среде, то понятно: все, кто что-то знал, понимали, что ничего не получилось, не удалось стать не только второй экономикой мира, но даже создать устойчивую промышленную систему.

Сергей Медведев: Каков долгосрочный *прогноз*?

Петр Щедровицкий: **Это же не погода, это зависит от действий людей.** Я,

честно говоря, все еще надеюсь на то, что этот процесс будет медленным, достаточно тягучим, растянется на 15–20 лет, и за это время общество свыкнется со своим реальным геоэкономическим и геополитическим положением.

Сергей Медведев: И что дальше? Россия опустится в некую северную Венесуэлу и будет дальше существовать в этом состоянии?

Петр Щедровицкий: У меня такое чувство, что вы давно не были в какой-нибудь Тыве.

Сергей Медведев: Я понимаю: они как жили, так и будут жить.

Петр Щедровицкий: Это будет удар прежде всего по крупным городам-миллионникам.

Сергей Медведев: Они опустятся к Рубцовску, куда идут посылки с награбленным украинским добром?

Петр Щедровицкий: По-разному. Сейчас произойдет некий естественный спад, потому что разорвались технологические цепочки, причем прежде всего в самых высокотехнологичных отраслях, потом – некоторое восстановление на более низком уровне.

Я считаю, что *естественный ход событий* – самый хороший.

> Любые попытки что-то еще ускорить, еще поднажать, еще отмобилизовать, какая-нибудь повышенная активность правительства приведет только к более плохим результатам.

Сергей Медведев: Это примерно то же, что сейчас произошло в российской внутренней и внешней политике: попытка ускорить и так достаточно печальный процесс.

По всей видимости, и дальше продолжится деградация, медленное опускание в историческую неизбежность существования России в качестве очень отдаленной периферии мировой экономики и политики.

***

№ 351.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 18 липня 2022

Головне

1) Зверніть увагу, як колективне хуйло грає на всіх фронтах. Особливо раджу звернути увагу на перенаправлення потоків нафти, поки Європа "запроваджує пекельні санкції". І таки так, хуйло відходить від розрахунків у доларах, євро, єнах.

2) Я не вірю ЖОДНІЙ з обіцянок хуйла. Ба більше, щодо "розблокування зернового транзиту".

3) Що ж таке трапилося у єрмакакнику, що це потребувало аж викидання з посад друга дитинства самого сонцесяйного – бананова й цілком керованої бєнядіктової?

4) Я все чекаю на удар по сєвасу. Такий, щоб гавкнули усі оті "калібри" разом із металобрухтом.

Теми дайджесту

1) Європа погодила збільшення воєнної допомоги Україні ще на €500 млн.

2) Зеленський вніс до Верховної Ради подання про звільнення Баканова та Венедиктової.

3) ЄС готується до припинення постачання російського газу.

1. Війна

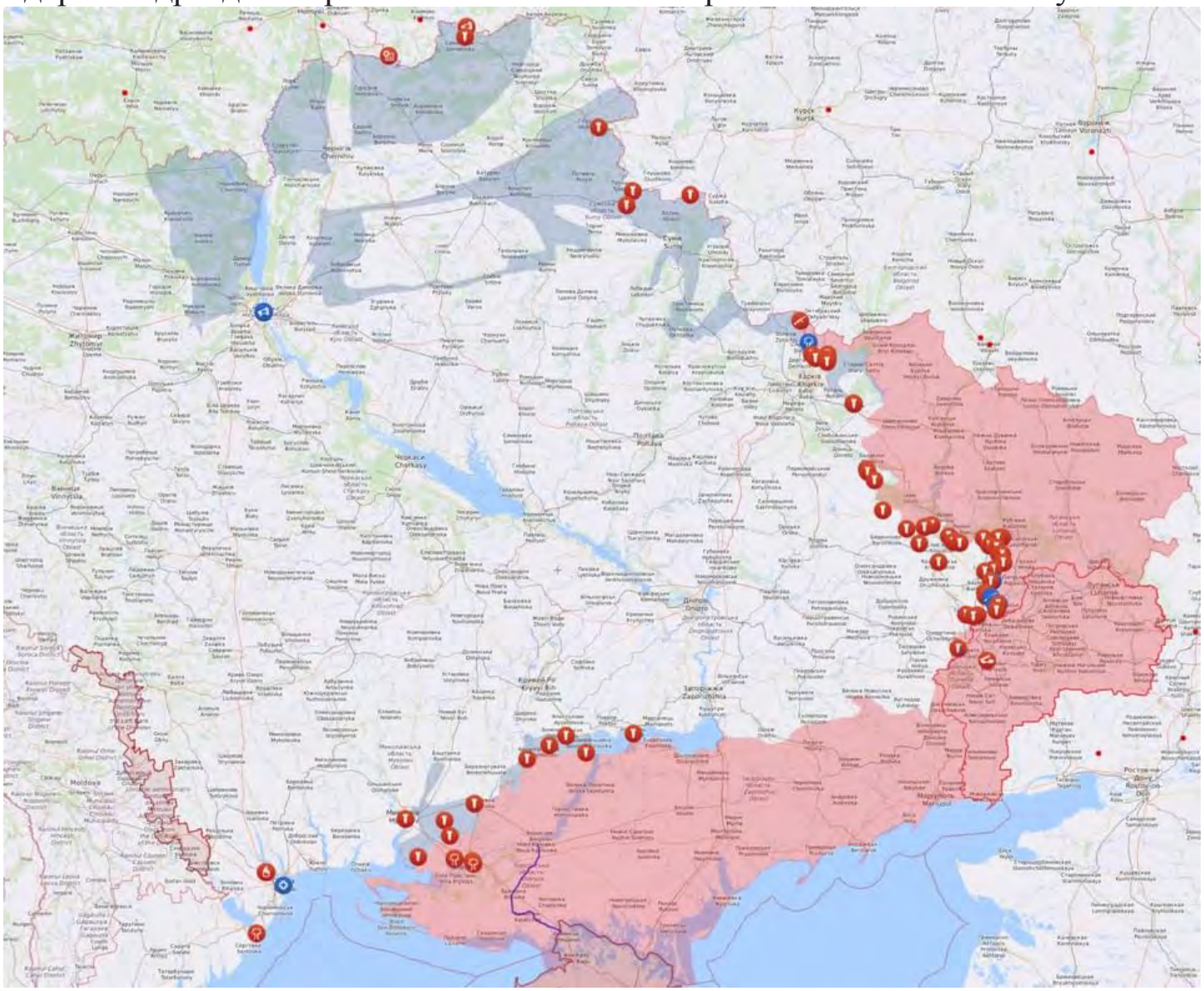
1-1) Фронт

• З мінометів та важкої артилерії з території РФ обстріляно прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини. Російські війська здійснюють жорстокі ракетні та артилерійські обстріли населених пунктів на лінії фронту й у ближньому тилу оборони ВСУ для деморалізації місцевого населення. Вранці завдано ракетного удару по промислових підприємствах Краматорська. Чорноморський флот РФ випустив уночі по Одещині 7 крилатих ракет "Калібр", одну з яких збили підрозділи українського ППО. Ракетами пошкоджено житлові будинки та господарські будівлі, школу та будинок культури в одному із сіл області. З чотирьох ракет, запущених російською авіацією, вдалося збити лише одну. Дві ракети потрапили у військовий об'єкт, ще одна – у міст, через Дністровський лиман, що не функціонує, який було пошкоджено ще у квітні. Секретар РНБО Данилов повідомив, що на наступному засіданні Ставки верховного головнокомандувача буде розглянуто питання боротьби із коригувальниками вогню.

• На півночі Харківської області тривають перестрілки та бої місцевого значення. Спроба окупантів влаштувати розвідку боєм в Удах провалилася.

• На південь від Балаклії російські війська після потужного авіаудару спробували відкинути ЗСУ від Ізюма в Гусарівці, атаку відбито.

• Російське командування не залишає спроб захопити Сіверськ та Бахмут. Ударні підрозділи армії РФ і ПВК "Вагнера" намагаються наступати по

правому берегу Сіверського Дінця в Григорівці та на Верхньокам'янське від Спірного. Бої тривають.

• Не припиняються запеклі бої на південь від Бахмута та в районі Світлодарського водосховища. ЗСУ відбили атаки на Вершину, Покровське, Семигір'я та Вуглегірську ТЕС.

• Лінія фронту в Донецькій, Запорізькій та Херсонській областях із місця не зрушила.

• З РСЗВ із території Запорізької АЕС знову обстріляно Нікополь. На батареї, яка вела обстріл, стався інцидент, унаслідок якого кілька окупантів загинули та дістали поранення.

• Українська ракетна артилерія завдає точних ударів по складах боєприпасів та пунктів управління російських військ. У понеділок знищено склади в Херсонській області – у Бериславі та Райському в районі Нової Каховки. Це змушує російське командування влаштовувати операції прикриття, будувати хибні цілі та поширювати дезінформацію серед місцевого населення про місця розташування складів та командних пунктів.

• Окупанти вже не розраховують на місцевих колаборантів і призначають до "місцевої влади" російських чиновників. "Головою уряду" Запорізької області призначено віцегубернатора Вологодської області РФ Кольцова, інші посади також заповнюються російськими чиновниками та функціонерами.

1-2) Тил

• У першому читанні ухвалено закон про розширення переліку осіб, які не підлягають мобілізації. До нього включено громадян, чиї близькі родичі загинули на війні з Росією, під час АТО та Операції об'єднаних сил. Також відтермінування від мобілізації матимуть наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, яких працевлаштовано за основним місцем роботи на понад 3/4 ставки, зокрема, ті, що не мають наукових звань та ступенів.

За основу прийнято законопроєкт про заборону на період до моменту скасування режиму воєнного стану на стягнення боргів за комунальні послуги з підприємств військово-промислового комплексу, органів воєнного управління, військових ВНЗ та інших організацій, що входять до складу ЗСУ.

Прийнято закон про збільшення одноразової виплати військовослужбовцям, військовозобов'язаним та резервістам, які дістали інвалідності, поранення та втратили працездатність у разі подальшого встановлення гірших наслідків для здоров'я.

У першому читанні ухвалено законопроєкт про національний реєстр викидів. Влада України зобов'язалася створити подібний реєстр у 2016 р., після ратифікування Київського протоколу Орхуської конвенції.

За основу прийнято законопроєкт про заборону продажу ліків без рецепта та посилення контролю за обігом лікарських препаратів.

Ухвалено закон про регулювання діяльності фрилансерів, який запроваджує нову форму трудового договору – з нефіксованим робочим часом, без гарантії постійної зайнятості – з виплатою зарплати за фактично відпрацьований час.

Фрилансери мають право виконувати роботи для кількох працедавців одночасно.

Україна вийшла з угоди СНД про співпрацю в митній сфері.

Зареєстровано постанову про створення тимчасової слідчої комісії щодо контролю використання західної допомоги та зброї під час чинності режиму воєнного стану.

Ратифіковано угоду з Європейським інвестиційним банком щодо надання Україні гранту в розмірі €5 млн на термомодернізацію громадських будівель.

Депутати підтримали відставку міністра соцполітики Лазебної. Кабмін вніс до парламенту подання про призначення міністром керівника департаменту соцполітики Офісу президента Жолнович.

• Президент Зеленський вніс до Верховної Ради подання про звільнення голови СБУ Баканова. Президент анонсував серйозні кадрові зміни та звільнення 28 співробітників вищої ланки Служби через незадовільні результати роботи.

• Зеленський також вніс до парламенту подання про звільнення генпрокурорки Венедиктової. Венедиктова вважає указ президента про своє усунення незаконним. Вона відмовляється залишати робоче місце та заявила, що процедуру звільнення генпрокурора чітко прописано в законі. Венедиктова не вбачає проблем зі звільненням після винесення питання на голосування Верховної Ради та звіту про роботу перед депутатами.

• Минулого тижня НБУ продав із резервів $0,58 млрд, хоча протягом кількох попередніх тижнів продажі коливалися на рівні $1,0 млрд.

• З початку вторгнення російських військ виплати з погашення та обслуговування держоблігацій на 21,9 млрд грн перевищили надходження від їхнього розміщення (продажу).

2. Україна та світ

• Глава Ради ЄС Мішель повідомив про погодження 5 траншу воєнної допомоги Україні на суму €0,5 млрд. З його урахуванням, обсяг допомоги через Європейський фонд забезпечення миру (EPF) становитиме €2,5 млрд. Єврокомісар із закордонних справ Боррель заявив, що країни Євросоюзу зобов'язані невтомно допомагати Україні відбивати російське вторгнення. За його словами, російський президент Путін розраховує на "демократичну втому" громадян країн ЄС від інфляції та зростання цін.

• Уряд Швейцарії у відповідь на запит координаційного центру реагування на стихійні лиха НАТО відмовився приймати на лікування поранених українських військовослужбовців, посилаючись на нейтралітет країни.

• Виконавчий директор турецької фірми Baykar Makina Байрактар заявив про повну підтримку визвольної війни України та наголосив, що компанія не продаватиме безпілотники Росії.

• До Польщі прибув транспортний корабель зі США, який доставив танки Abrams замість Т-72 радянського виробництва, які було передано Україні як воєнну допомогу.

• Спікер Держдепартаменту Прайс повідомив, що США уважно стежать за кадровими ротаціями в українській владі, але на обмін інформацією, розвідувальною тощо, це не вплине.

• За інформацією агентства Reuters, Газпром повідомив контрагентам, які отримують газ через "Північний потік", про настання з 14 червня форс-мажорних обставин, "із причин, що не залежать від нього".

Президент Єврокомісії фон дер Ляєн підписала в Баку з президентом Алієвим меморандум про стратегічне партнерство в галузі постачання газу. Азербайджан зобов'язався розширити обсяги постачання до ЄС південним газовим коридором до 20 млрд м³ на рік, починаючи з 2023 до 2027 р. У 2022 р. постачання зростуть із 8,1 млрд м³ до 12,0 м³. Газ постачатиметься Трансанатолійським газогоном, через Грецію й Болгарію й далі в Європу.

Глава Міжнародного енергетичного агентства Біроль вважає, що країни ЄС напередодні скорочення постачання з Росії мають негайно скоротити споживання газу, зберігши його на опалювальний сезон.

Через зростання цін на енергоносії борги європейських енергетичних компаній зросли до €1,7 трлн, багато хто з них звернувся по допомогу до своїх урядів.

• До моменту набрання чинності санкціями щодо імпорту російського нафтового імпорту, європейські компанії-власники танкерів різко активізували перевезення нафти. За різними оцінками, Росія досить успішно перенаправляє експортні потоки з ЄС та США до країн Азії. Для уникнення санкцій російське керівництво вимагає від покупців оплати в дирхамах ОАЕ, китайських юанях та індійських рупіях.

• Міністр оборони Туреччини Акар повідомив, що другий етап переговорів щодо транзиту українського зерна Чорним морем відбудеться цього тижня. Він висловив сподівання, що Росія та Україна під егідою ООН здатні

домовитися про механізм транзиту та підписати угоду. Глава українського МЗС Кулеба підтвердив, що до підписання документа залишився "лише один крок". Він наголосив, що українська делегація не погодиться на будь-які кроки, які створять можливість атаки на українські порти з висадкою в них десанту. За словами Кулеби, згода Путіна на розблокування українських портів підірве зусилля Росії щодо знищення української економіки. Міністр вважає, що до такого рішення Путіна може підштовхнути прагнення показати країнам Азії та Африки, які ще не визначилися зі ставленням до війни в Україні, що саме він урятував їх від голоду. Президент Зеленський і генеральний секретар ООН Гутерреш обговорили результати перемовин щодо зернового транзиту в Стамбулі. Росія в обмін на розблокування експорту зерна вимагає скасування низки санкцій, а також надання права перевірки суден, які беруть участь у транспортуванні.

У Запорізькій області російські окупанти створили "Державну зернову компанію", якій передано 20 елеваторів із зерном, власники яких відмовилися від співпраці з "новою владою".

Президент однієї з найбільших компаній із виробництва добрив Yara Холсетер лякає світ "ураганом голоду" в разі заборони постачання азотних та калійних добрив із РФ та Білорусі. Компанії належить майже половина акцій російського виробника добрив "Акрон", заступником генерального директора Yara обрано голову ради директорів російської компанії "Уралхім", проти якої введено санкції США та ЄС.

• Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що Україна розірве дипломатичні відносини з Білоруссю лише в разі перетину її військами українського кордону. Міністр проігнорував факт, що Росія використовує територію Білорусі як плацдарм для вторгнення та завдання ракетних та авіаційних ударів по Україні.

• Україна передала Раді Європи документи про ратифікацію Стамбульської конвенції щодо запобігання насильству проти жінок та домашнього насильства.

• Прессекретар російського президента Пєсков повідомив про вихід на завершальний етап підписання з Іраном договору про стратегічне співробітництво. Експерти вважають, що одним із напрямів такої співпраці буде постачання до РФ бойових безпілотників. У відповідь Росія може допомогти Ірану у сфері ядерних технологій. США пригрозили Ірану посиленням санкцій у разі постачання безпілотників РФ. МЗС Ірану відповіло на загрозу, що співпрацює з Росією вже давно й поки нічого конкретного в цій сфері ще не сталося. Офіційний представник уряду Ірану повідомив

телеканалу Al Jazeera, що країна має всі технічні можливості для створення ядерної зброї.

• Президент Путін заявив, що Росія не опустить руки через санкції, а шукатиме нові рішення та використовуватиме власні розробки для імпортозаміщення закордонних високотехнологічних продуктів.

• Агентство Fitch знизило суверенний рейтинг Білорусі з "C" до "RD" (обмежений дефолт) через виплату купонного доходу інвесторам за єврооблігаціями білоруськими рублями замість доларів. Білстат констатував падіння ВВП країни на 4,2 % за перше півріччя, проти аналогічного періоду торік.

• Рада ЄС ухвалила рішення про початок переговорів щодо вступу з Албанією та Північною Македонією.

• Єврокомісар з охорони здоров'я Кіріакідес закликала населення та уряди країн ЄС готуватися до нової хвилі коронавірусної епідемії.

• Єврокомісар із юстиції Рейндерс вважає, що замість конфіскації заморожених російських активів їх треба тримати в "резерві", як гарантію участі РФ у відновленні України. За його словами, ЄС спостерігає безліч проблем із конфіскацією майна, оскільки для правової чистоти рішення спочатку необхідно довести пряму причетність активів до кримінального злочину – воєнного чи корупційного.

***

№ 352.

«Я не гуляв на дні народженні Татарова». Голова ОП Андрій Єрмак відповідає на найбільш резонансні питання щодо своєї роботи під час війни

2022-07-19

Автор: Крістіна Бердинських

Керівник Офісу президента — про звільнення голови СБУ *Баканова* і генпрокурора *Венедиктової*, вплив Олега *Татарова*, гарантії від західних партнерів та інше

З головою Офісу президента Андрієм Єрмаком НВ зустрівся 18 липня, вже після того, як Володимир *Зеленський* зробив найгучніші кадрові зміни за час повномасштабної війни — усунув від виконання обов'язків керівника СБУ і свого старого товариша Івана *Баканова*, та відсторонив генпрокурорку Ірину *Венедіктову*.

На час інтерв'ю обидва ще не були звільнені Верховною Радою з займаних посад, але вже стали відомі їхні тимчасові наступники, — обидва пов'язані з заступником Єрмака Олегом Татаровим. Тож експерти та ЗМІ заговорили про підсилення контролю ОП над правоохоронними органами. І прізвище «Єрмак» опинилось на перших шпальтах масмедіа.

До подібної «популярності» правій руці Зеленського не звикати, — Єрмака регулярно підозрюють у різних «гріхах». Лише за декілька днів до цього про голову ОП багато говорили у контексті заяви американської конгресвумен Вікторії *Спартц*.

Про усе це та про багато чого іншого НВ і поговорило з Єрмаком, який сам себе називає «менеджером президента».

1. — 17 липня президент усунув від виконання обов'язків керівника СБУ Івана Баканова та відсторонив генпрокурора Ірину Венедіктову. Баканов усунутий відповідно до *статті 47 Дисциплінарного статуту ЗСУ — «неналежне виконання службових обов'язків, що спричинило до людських жертв або інших тяжких наслідків»*. *Про що саме йдеться?* Адже це формулювання звучить як серйозне обвинувачення, за яким може послідувати щонайменше кримінальна справа…

— У першу чергу — це рішення президента.

Метою цього рішення є унеможливити вплив найвищих посадових осіб Офісу генпрокурора та СБУ на резонансні справи, які відбувалися останніми днями щодо колаборантів і щодо зрадників.

Тому я би не робив сьогодні ще далекоглядних якихось висновків.

Останнім часом президент відвідував декілька районів, у першу чергу — це райони, в яких, на жаль, були факти, що керівники СБУ і співробітники прокуратури або залишилися на окупованих територіях і почали співпрацювати з окупантами, або якимось дивним чином їх не було, коли треба було захищати ці райони. **Президент завжди говорив, що він буде розбиратися з цими усіма випадками, тому що ми у війні, війна продовжується.**

Люди у першу чергу потребують справедливості.

Тому я не хотів би коментувати це рішення президента.

Думаю, що подальші кроки будуть відповідати у тому числі і на запити суспільства, і на ті запитання, які ви поставили.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

2. — Президент у своєму відеозверненні згадував Харків і Херсон. *Чи зрозуміло вже, що робили працівники СБУ в Херсонській області? Чи дійсно це полегшило окупантам доступ до Херсону і чи саме це призвело до того, що місто швидко окупували?*

— На ці запитання повинно відповісти слідство.

Можу сказати так:

- дійсно президент згадав невипадково і Харків, і Херсон. **Дійсно там відбувалися події, які не можуть відбуватися і не повинні відбуватися**.

Тому це також є причинами рішення президента.

Але давайте дочекаємося відповідних висновків слідства. Ми точно зацікавлені більше ніж хто-небудь, щоб суспільство отримало відповіді, хто як себе вів, хто де був 24 лютого, хто як виконував свої обов'язки.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

3. — Це правда, що *Баканова не було 24 лютого* в Києві?

— Я не маю такої інформації.

Можу сказати про себе.

Я з'явився тут о 5.20 ранку, другим після президента і залишаюся тут по сьогоднішній день. Я був тут з першої хвилини і буду залишатися до нашої перемоги на місці. Також вся моя родина, включаючи моїх батьків, всі ці дні залишається в Києві, нікуди навіть на день не від'їжджали. Мій молодший брат воював під Києвом і захищав Київ.

А ті, хто критикують, для того, щоб мати моральне на це право, повинні відповісти: де вони були 24 лютого?

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

4. — Ті люди, які зараз тимчасово очолили СБУ і Офіс генерального прокуратура (ОГП) мають хороші стосунки з вашим заступником Олегом *Татаровим*. Як встановили ЗМІ, і Василь *Малюк* з СБУ, і Олексій *Симоненко* з ОГП гуляли на його минулорічному дні народженні. У зв'язку з цим виходить, що *Татаров* зараз посилює свій вплив на правоохоронні органи. Тобто, і ви також. Що ви можете відповісти на ці звинувачення?

— Перше, що можу відповісти: я не гуляв на дні народженні Татарова, тому не можу ні підтвердити, ні спростувати, чи були вони там.

І коли президент приймав рішення щодо їхнього призначення, що важливо — «тимчасово виконуючими обов'язки», **це точно не впливало на це рішення**. Є відповідна процедура, за якою президент визначав, на кого він покладає ці обов'язки.

Що стосується *посилення*, — ці *конспірологічні теорії* я чую кожного дня.

Можу сказати, що я як відчував себе з першого дня *менеджером* президента, так і відчуваю.

У мене нема жодних інших цілей, окрім служіння моїй країні і роботі на президента.

Що стосується впливу пана Татарова:

- він мені ці кандидатури не пропонував, а я, відповідно, не пропонував президентові.

- Я не відчуваю, що після цих призначень якимось чином змінився мій статус або мій вплив на ці процеси.

- Я продовжую працювати 24/7.

Основні мої напрямки, крім тих, які були в мирні часи:

1) наша армія повинна *отримати всю необхідну зброю*.

І я бачу сьогодні результати, у тому числі, і моєї роботи. Це результат наших багатьох розмов.

Наступна відбудеться цього четверга — з паном Марком Міллі [головою Об'єднаного комітету начальників штабів армії США], паном Джейком Салліваном [радником президента США з нацбезпеки] і паном Залужним [головнокомандувачем ЗСУ].

Цього разу до неї долучаться ще наші британські колеги у такому ж статусі.

У тому числі завдяки цій роботі сьогодні ми маємо HIMARS, маємо MRLS [американські реактивні системи залпового вогню], я з цим словом прокидаюся і засинаю.

2) Інший напрямок — це *санкції*.

3) І також нова складова моєї роботи — це *гарантії безпеки*.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

5. — Перший заступник Венедіктової - Роман *Говда*, але чомусь призначають тимчасовим керівником Офісу генпрокурора *Симоненка*, який ховав кримінальну справу проти *Татарова*, що її розслідувало НАБУ, і робив усе, щоб про неї усі забули. Ось чому цю персону пов'язають з Татаровим безпосередньо…

— Відповідно до ***закону про правовий режим військового стану***, президент сам визначає, кого призначати.

Це не обов'язково покладається на першого заступника.

Я сказав з самого початку, що

головною ціллю було забезпечити абсолютно прозоре розслідування всіх цих фактів щодо колаборантів, щодо можливих зрадників і т.д.

Думаю, що

саме це викликало призначення в одному випадку першого заступника, в іншому випадку — просто заступника.

Це відповідає чинному законодавству і закону, який був прийнятий.

Я закликаю робити висновки за фактами.

Про мого брата теж багато що говорили, але людина взяла зброю і пішла захищати свою країну. А хтось, хто говорив про нього, — треба запитати, де був у цей час і чим займався. Тобто життя завжди розставляє крапки.

Я так і не навчився правила сучасних політиків, коли можна робити мало, а говорити багато. Я звик працювати, а не говорити.

Я розумію, що багато з того, що я сьогодні роблю — люди про це навіть не знають.

І треба змінювати цю свою рису, але мені поки що складно, я інша за складом характеру людина.

Але **для мене важливіше добиватися результату**, особливо коли в нас триває війна.

Ви пам'ятаєте, **перша моя публічна поява була, коли я займався першим обміном** [7 вересня 2019-го року 35 «бранців Кремля» повернулися додому, серед них були військові моряки і режисер Олег Сенцов]. ***Я і тоді стояв в сторінці.***

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

6. — Але зараз ситуація змінилася, *ви вже не в сторінці*…

— **А я не змінився.** Добре пам'ятаю момент, коли ми прилетіли.

Дуже багато політиків досі не можуть мені вибачити того, що ми тоді зробили. І, до речі, саме з того моменту почалися перші ***замовні статті проти мене***…

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

7. — Ви маєте на увазі *не можуть пробачити, що обмін вдався?*

— **Так**. ***Деякі політики*** не змогли мені цього вибачити. Я дуже добре пам'ятаю, як ми прилетіли, як багато було людей. Хтось хотів опинитися перед камерами. А я, навпаки, хотів поїхати.

Якщо б ***президент не спитав, а де Єрмак***, і не покликав, я б просто сів у машину і поїхав. Тому що я інша людина і залишаюся нею. І хто мене добре знає і ті, хто мене оточують, знають, що ***я не змінився за три роки***.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

8. — Але тепер *ви на всіх фотографіях*…

— Це не було моєю ціллю.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

9. — Над якими новими *санкціями* проти РФ працює зараз ваша група, яку ви створили разом з Майклом Макфолом, колишнім послом США в Росії?

— Санкції почали видавати і без нас.

Ми побачили, що багато санкцій мають дуже красиві назви, але не працюють. Багато з них є абсолютно неефективними.

Сьогодні з кожним новим пакетом, санкції стають болючішими, такими, які влучають у потрібну точку.

> Зараз ми працюємо у першу чергу над тим, щоб визнати Росію ***країною-спонсором тероризму***. Дуже важливо, щоб це прийняв американський конгрес.
>
> Про це буде говорити **перша леді** Олена ***Зеленська***, яка буде виступати в конгресі США.
>
> Ми продовжуємо тиснути і співпрацювати з нашими колегами.

Для продовження надання Україні своєчасної військової допомоги, дуже важливо, щоб *процес був відкритим*.

> *Ми почали проводити телефонні дзвінки, коли присутні і генерал Міллі, і пан Салліван. За моєю ініціативою ми створили в Офісі президента щотижневі брифінги, на які ми запрошуємо представників посольств, військових Британії і США. Брифує їх мій заступник Роман Машовець. Заслуховує військових, розповідає, що відбувається. Є включення із фронту. Для того, щоб у наших партнерів не було жодних запитань і вони були причетні до того, що відбувається. Це дуже важливо.*

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

10. — Щоб вони знали, де і як їхня зброя використовується?

— Де яка зброя.

Навіть коли останній раз в Україні був Шон ***Пенн*** [американський актор і кінорежисер], було дуже важливо, щоб він поїхав і показав, як працюють Хаймарси і що наші хлопці розповідають. Щоб американське суспільство бачило, як це використовується.

Тому що дуже багато маніпуляцій, російська пропаганда витрачає шалені гроші для того, щоб говорилося, що це не так.

Отже, сьогодні ми сконцентровані:

Росія — *спонсор-тероризму* і також на *індивідуальних санкціях.*

З нами співпрацює ***НАЗК***, вони створили відповідну ***систему***, там багато тисяч і російських бізнесменів, яких сьогодні ми подаємо на санкції.

11. — Нещодавно американська конгресмен Вікторія Спартц висунула вам довгий перелік різноманітних претензій і надіслала навіть листа президенту США. *Як вплинув цей скандал на ваше спілкування із західними партнерами? Як вони на це відреагували?*

— У мене є постійний контакт, він не змінюється вже багато місяців — з паном ***Салліваном***. Я з ним розмовляв минулого тижня, я з ним буду розмовляти у четвер. Якщо ми не розмовляємо, ми обмінюємося текстовими повідомленнями.

Таке ж активне спілкування у мене продовжується з британськими партнерами, і з іншими.

Жодних змін.

Більш того, я знаю, що розголосу так званий скандал у США не мав.

Його більше спробували поширювати тут у нас.

На жаль,

- сьогодні політичні інтереси деяких наших політиків змушують їх використовувати це проти мене і проти нашої команди.

Мої ініціативи, можете перевірити, щодо прозорості і контролю використання зброї, з'явилися задовго до того, як це почалося.

Я все ж таки вважаю, що люди розумніші за будь-яку пропаганду і тому жодним чином не відповідав. Хоча це образливо, хоча це неправда, хоча це абсолютна *брехня*.

12. — У серпні вже повноцінно запрацює *ленд-ліз*. Які наші очікування? *Що ми можемо завдяки ленд-лізу отримати і чи може це вплинути на ситуацію на фронті?*

— Сьогодні наша основна мета — це перемога. Сьогодні ми розглядаємо тільки цю мету. Для цього нам потрібно, щоб наші військові мали усе, що їм необхідно. Вони мають свій характер, вони мають свій професіоналізм.

Вони **усе мають, окрім достатнього оснащення, достатньої зброї**.

Основне завдання ленд-лізу — щоб ми отримали усе вчасно.

Для нас дуже важливо, «не входити в зиму».

> Після зими, коли росіяни будуть мати більше часу окопатися, безумовно, буде важче. Вони нас в це тягнуть. Для нас дуже важливо не дати їм таку можливість.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

13. — Президент нещодавно у своєму відеозверненні сказав, що віддав наказ деокупувати Південь. *Наскільки великі шанси деокупувати Південь, «не входячи в зиму»?*

— У нас є велике бажання і в нас є абсолютне розуміння, що це треба робити. Але це тема, за якою стоять життя людей. Тому є бажання, є абсолютне розуміння, що це треба зробити — і на цьому крапка.

Давайте краще порадіємо, якщо це відбудеться. Наша мета — точно деокупація усіх наших територій. Але це важка робота. Коли проти тебе ворог, у якого набагато більше і зброї, і людей. Ми повинні перемогти, при цьому зберегти як можна більше наших людей. Тому що герої повинні бути живими.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

14. — *Хто з країн готовий бути нашим гарантом безпеки?* Я пам'ятаю, коли починалися ці розмови, спочатку серед була ідея, щоб і Росія була гарантом безпеки. Зараз це вже не обговорюється.

— Це не ми їм запропонували, це Росія хотіла бути. Але неможливо бути агресором і одночасно гарантом безпеки. Після Бородянки, після Бучі, ні ми, ні наші партнери не бачать можливості, щоб Росія була серед країн, які надають нам гарантії.

Що стосується гарантій.

> Коли війна закінчиться, ми залишимося з декларативною позицією в Конституції, що ми йдемо до НАТО.

Ми повинні мати гарантії до того моменту, коли ми або опинимося в НАТО,

ми не відмовляємося від цього, або буде якийсь інший оборонний альянс з нашими міжнародними друзями і партнерами. Тому ми запропонували країнам, що ми хотіли б, щоб на шляху до НАТО вони надали нам ці гарантії безпеки.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

15. — *Хто готовий надати нам такі гарантії?*

— Сьогодні ми ***ведемо перемовини*** у першу чергу з такими країнами, як США, Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Польща, Туреччина, Австралія і багато інших.

Я не говорю, що вони сказали: так, ми готові.

Нам Будепаштський меморандум № 2 не цікавий.

Думаю, що це буде

- така ***конструкція***, у якій буде велика угода з багатьма учасниками, а потім додатково будуть двосторонні, більш детальні договори, з нашими партнерами.

- Сьогодні про зацікавленість в таких договорах заявила і Великобританія, і Польща, в принципі ми говоримо і з США.

Для того, **щоб це прискорити, ми створили групу** з Андерсом Фог Расмуссеном, який був генсеком НАТО, до якої вже долучилися декілька експертів.

Головна мета — виробити рекомендації зсередини. Щоб нам ніхто не говорив, що «це не кореспондується з НАТО».

Є людина, яка була генсеком НАТО. Ми домовилися, що **до кінця літа буде перший документ**, який ми будемо використовувати, як ***рекомендації***.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

16. — Відчувається, що в деяких європейських країнах з'являється *втома від війни*. З'являються, наприклад, колонки німецьких інтелектуалів у західній пресі, у яких вони *закликають, що Україна має розмовляти з Росією, сідати з нею за стіл перемовин. Чи схиляють нас до цього партнери теж?*

— Росія вкидає великі гроші, особливо в європейські країни. Ми не живемо в космосі, ми розуміємо, що це відбувається кожного дня і цьому треба

протистояти. Ми застосовуємо все — від виступу в Конгресі до виступу президента на Grammy [музична нагорода], є зірки, є Шон Пенн. Тому що хтось почує в конгресі, хтось почує на концерті, хтось почує на площі, — ця робота нон-стоп проводиться.

Що стосується перемовин з РФ, сьогодні єдині перемовини, які відбуваються — це перемовини щодо розблокування наших портів.

> Вони відбуваються на рівні наших військових і на рівні Міністерства закордонних справ, але тільки за посередництвом ООН. Я спілкуюся з генсеком ООН Антоніу Гутеррешем, з росіянами не спілкуюсь. Думаю, що ми маємо певний прогрес. Але для нас питання безпеки — номер один. Ми їм [росіянам] точно не віримо — це зрозуміло.

У нас триває дуже важлива робота щодо ***Книги катів***.

> Я хочу, щоб сьогодні кожний солдат, який ступив на нашу землю, його родичі, його діти, його сім'я також були в списках на санкції. Вони усі повинні знати, що якщо ти прийшов вбивати українців, твої діти не повинні їхати навчатися в цивілізовані країни.

Це поки що ***«важко з юридичної точки зору»***, але ми працюємо над тим, щоб ***родини*** цих солдатів навіть не могли поїхати відпочивати в Туреччину.

Сьогодні це ще складно, але

> в майбутньому ми точно цього ***досягнемо***.

Вони усі повинні відповісти за те, що вони наробили.

(Відповіді НЕ НАДАНО - Ю.Т.)

Загалом ***- з 16-ти питань -*** *«відповідь по суті» тільки на* ***одне.***

***

№ 353.

Добавлю ложку дегтя в бочку меда

Кущ **2022-07-20**

Вчера я написал о реструктуризации госдолга в Украине.

> *«Все эти месяцы я не просто все время писал о реструктуризации госдолга, но и пытался донести эту информацию по иным каналам, не только через фейсбук.*

Я сделал несколько попыток обьяснить на самом высоком уровне почему погашение долга во время войны является финансовым мародерством.
Будем надеятся, что решение о реструктуризации принято окончательно.
Глухое сопротивление Минфина удалось преодолеть лишь решением правительства.
Теперь Украина сэкономит 3 млрд дол на ближайшей выплате.
Каналы передачи информации у нас все-таки работают.»

Правильное решение.

Но сейчас крайне важно зафиксировать "исполнение" этого решения на практике.

К сожалению, у нас многое делают через "жо..у".

Это когда "либертарианцы", становясь советниками, начинают применять методы протекционизма в виде компенсации процентной ставки по кредитам. Получается именно через то место.

Тоже самое и с реструктуризацией госдолга, когда этим процессом занимаются чиновники, для которых сам факт того, что деньги останутся у государства, вызывает чувство изжоги, прям такой, что "кушать не могу".

Как нужно было дейтсвовать и как делал бы вменяемый министр финансов?

Нужно было в марте-апреле инициировать переговоры с кредиторами, погашать текущие платежи и в июне выйти на соглашение.

Украине важно было достичь именно пакетного решения:

1. Списание как минимум 50% долга.
2. Реструктуризация второй половины долга на 15-20 лет.
3. Снижение ставки по коммерческому купону с 7,5% до 2-3%.

В таком случае, мы бы получили правильну реструктуризацию долга/ списания и избежали бы технического дефолта.

Что сделало наше правительство на практике?

1) Оно *дождалось даты* погашения купона 20 июля и *объявило, что не будет платить*, то есть таки «влетело в *дефолт»*, как его ни называй, технический или реальный.

2) Второе - **о *списании* части долга пока вообще никто не говорит, равно как и о *снижении процентов* по нему.**

3) Третье - **реструктуризация всего на два года** (то есть ***кто-то из "наших"*** таки надеется получить свои деньги в ближайшее время).

За такую реструктуризацию "через жо..у" всех сопричастных нужно гнать из правительства "ссан..ми" тряпками".

Ну и напоследок.

Наличный курс гривны на новости о реструктуризации... укрепляется, отправляя в утиль всех тех экспертов, которые все время пугали украинцев курсом по 100 в случае реструктуризации госдолга.

Очередное *историческое окно* на снятие *долгового бремени* бездарно упущено.

Хотя даже такая "реструктуризация через жо..у" конечно лучше, чем платить в наших реалиях милиарды кредиторам.

Кстати, кредиторы выдыхнули с облегчением:

- наконец должник согласился не платить и даже ничего особого не требует, хотя мог.

И банальный вывод:

не везет Украине на министров финансов, прям медом намазано там, что всякая мухота липнет...

***

№ 354.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 19 липня 2022

Головне

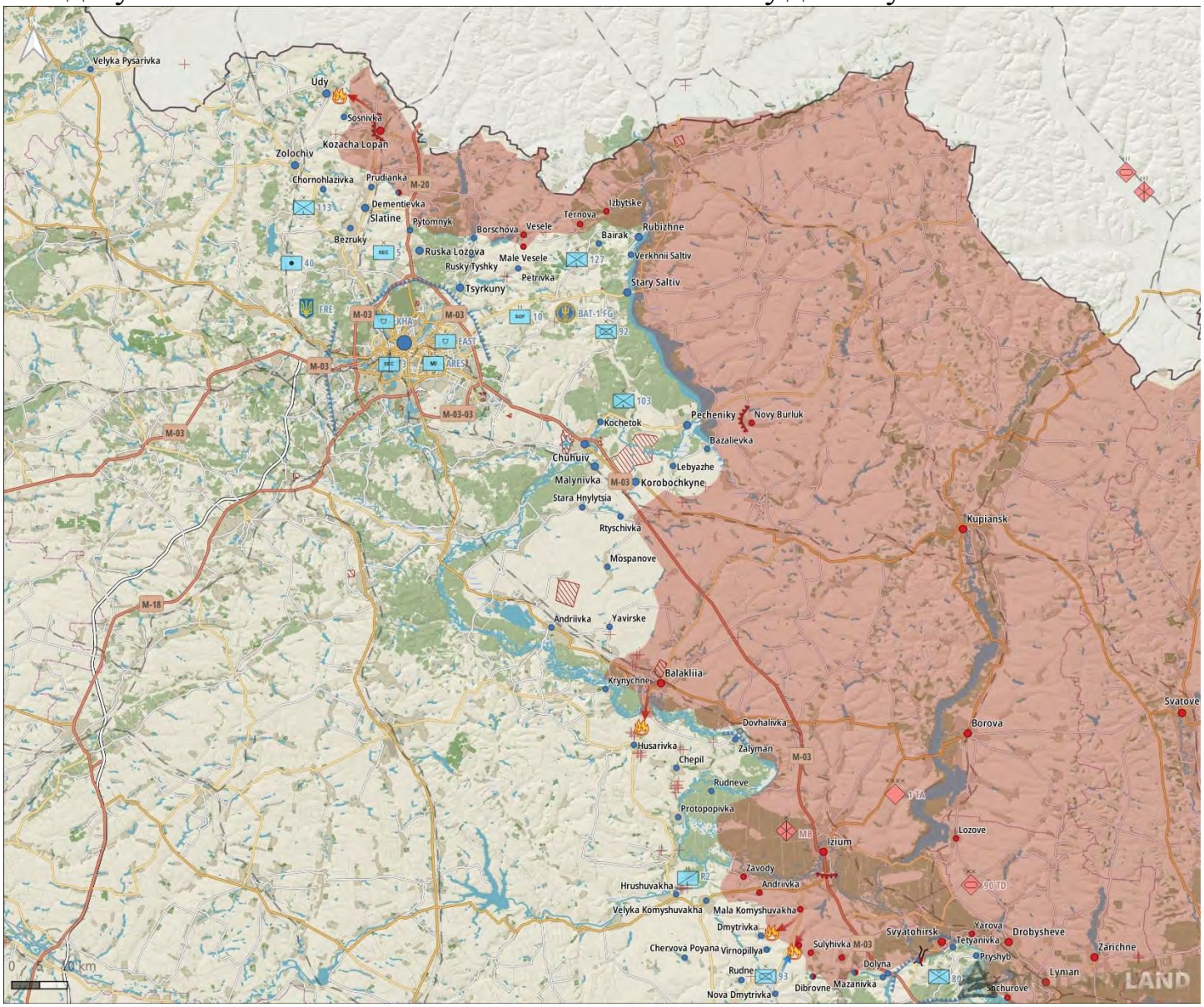
1) Хуйло знову ставить вимоги для відновлення експорту українського зерна. Головні – скасування ембарго і право на перевірку балкерів. І,звичайно ж, жодних гарантій, що не буде атаковано порти.

Я не впевнений, що хтось вірить цим цяцянкам.

2) На звільнення бананова і бенядіктової можу сказати тільки одну річ: єрмакака перемогла.

Тому що всі правоохоронці - його люди. Ні, не зеленського. А саме ніким не обраної секретарки, головне завдання якої - точити олівці,підносити папір й

слідкувати за чистотою клозетів будинку на Банковій.

3) Але вся конструкція може впасти, якщо люті "західні друзі" візьмуть під охорону нового голову антикорупційної прокуратури. Тому його й не призначать. Бо генпрокурора немає, що мусить підписати наказ :) чи я помиляюся?

4) Більд учергове макнув шольця рилом у гівно. Хоча йому все похєр. Бо #хуйлонападе ™.

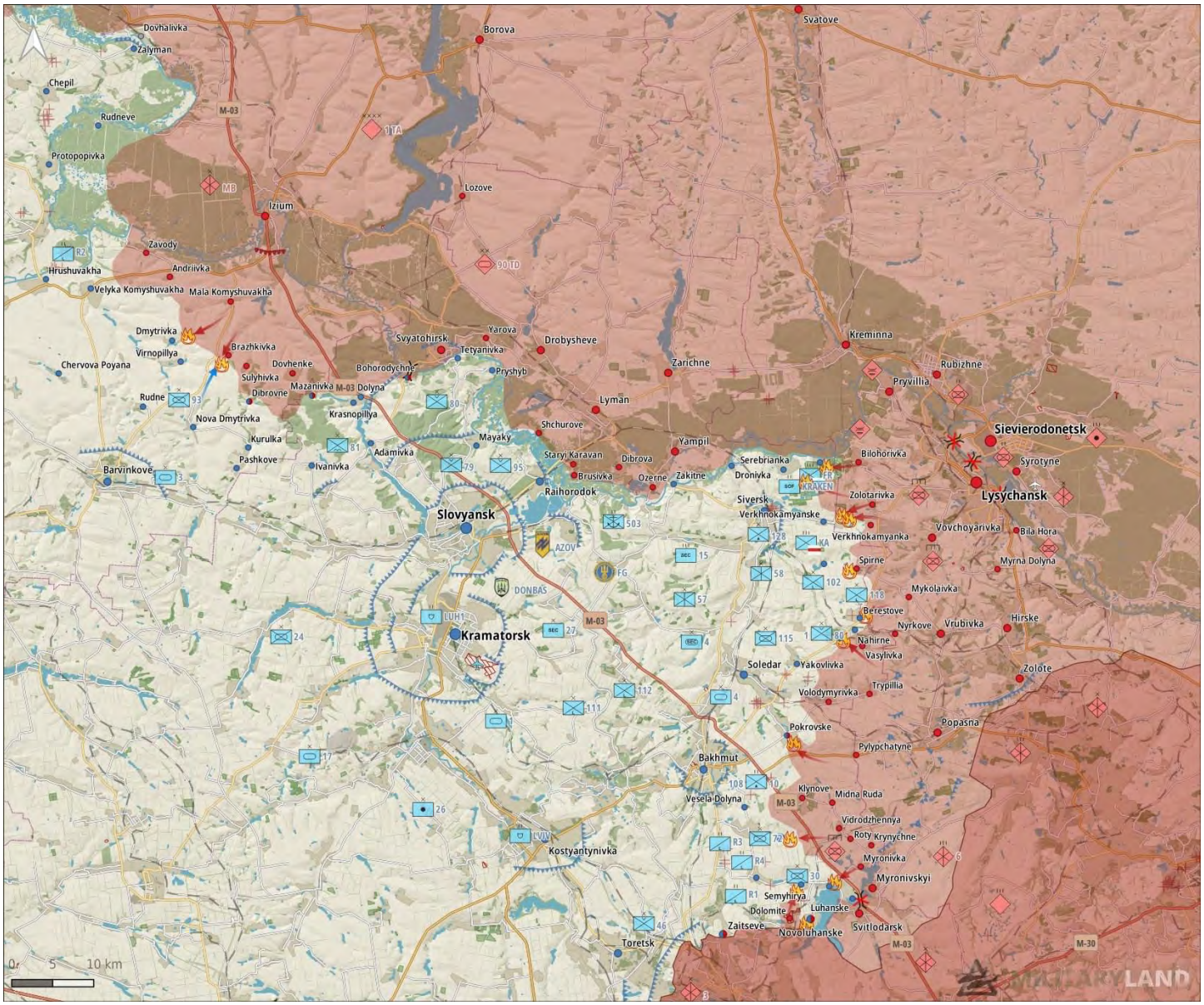
Теми дайджесту

1) Главу САП таки обрано після пів року тяганини.

2) Путін поставив умовою поновлення експорту українського зерна скасування ембарго на російське продовольство.

3) Верховна Рада звільнила Баканова та Венедіктову.

1. Війна

1-1) Фронт

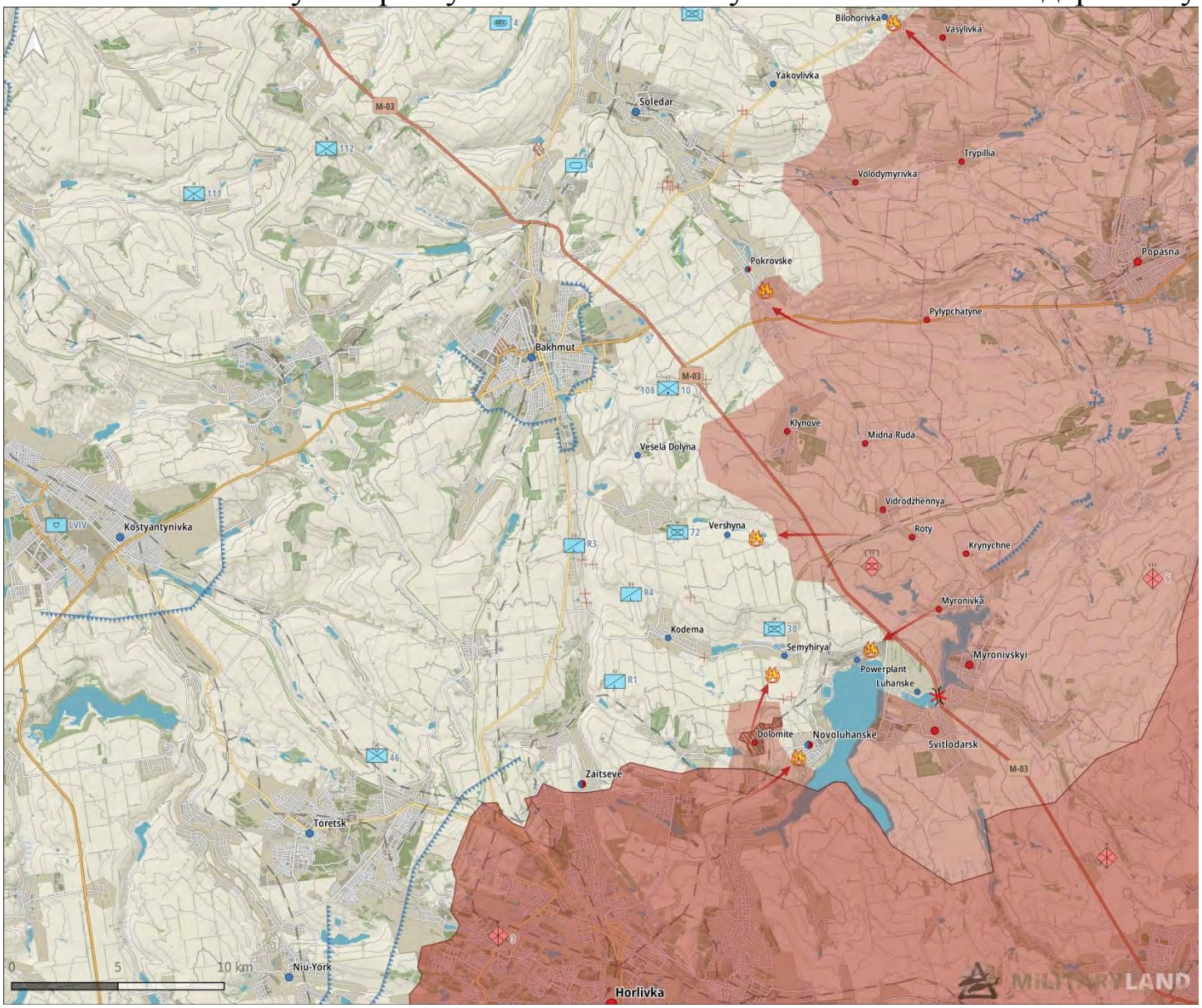
• Прикордонні райони Чернігівщини та Сумщини знову обстріляно з мінометів, РСЗВ та артилерії з території РФ. ЗСУ не відповідають на обстріли.

• Російські війська завдали удару балістичними ракетами по Харківшині, в обласному центрі вибухів не було. ЗСУ відбили атаки на півночі області – в Удах, а також у Гусарівці в районі Балаклії.

• На південь від Ізюма ударні підрозділи армії РФ не спромоглися захопити Дмитрівку, наступаючи в напрямку Барвінкового.

• Тривають бої в районі траси Лисичанськ – Бахмут. Атаки окупантів в Івано-Дар'ївці, Білогорівці та Берестовому відбито, проте їм вдалося увірватися в Покровське на південь від Соледара та закріпитися на околицях селища.

• На південь від Бахмута російські війська знову атакували Вершину, відбито кілька атак на Вуглегірську ТЕС та Новолуганське на Світлодарському

водосховищі.

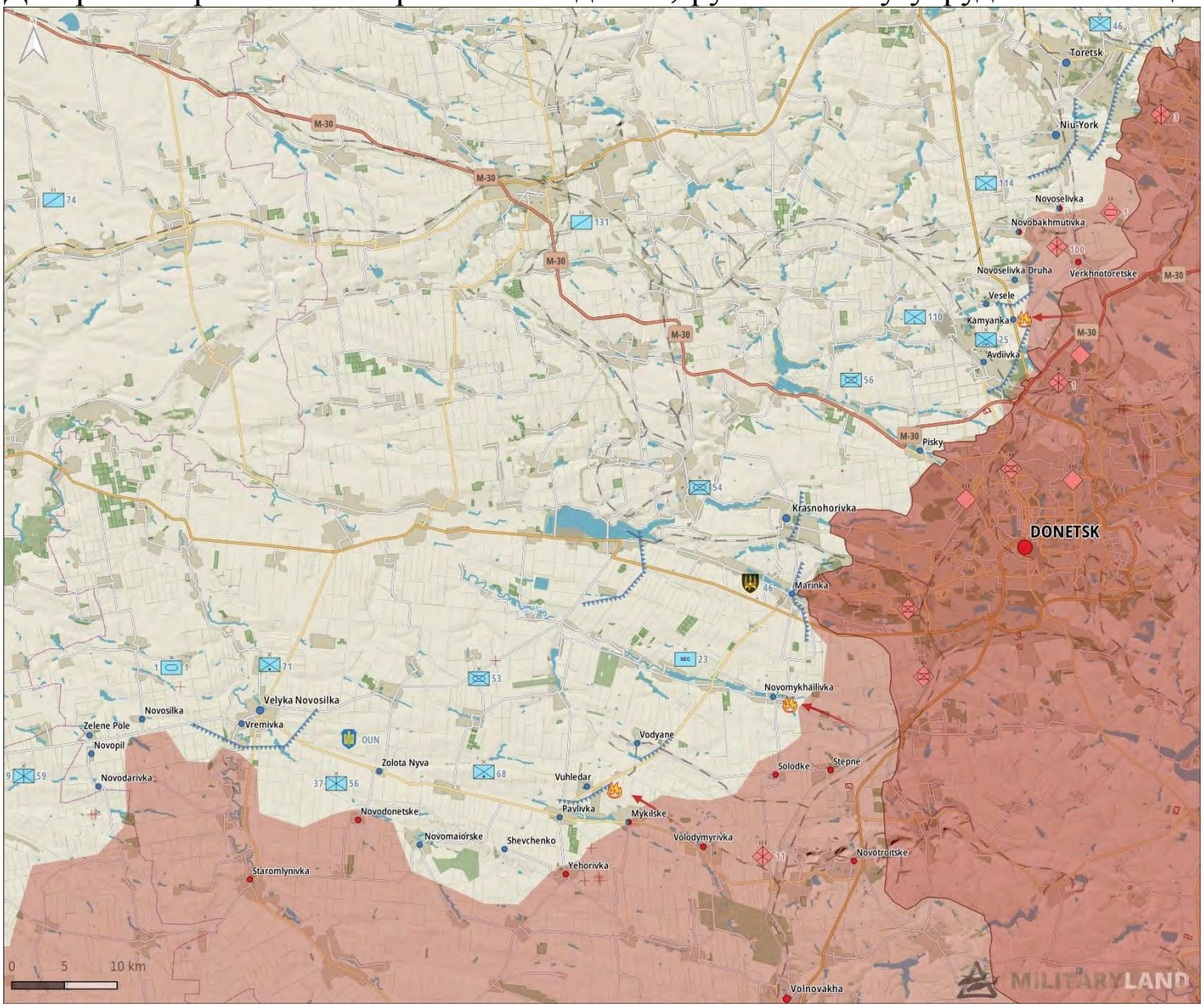
Російська авіація завдала ракетного удару по центру Краматорська. З тяжкої артилерії обстріляно Слов'янськ, снаряди потрапили до приватних будинків.

• На північ від Авдіївки було відбито атаки на Новоселівку Другу.

• На ділянці фронту від Донецька до берега Дніпра в Запорізькій області активних бойових дій не точилося, окупанти завдали артилерійських та авіаційних ударів по прифронтових населених пунктах.

• Російські війська обстріляли ракетами базу відпочинку на околицях Нікополя на Дніпрі, а також сільгосппідприємство в районі Зеленодольська на південь від Кривого Рогу.

• Українські РСЗВ завдали удару по стратегічному Антонівському мосту через Дніпро в Херсоні. Міст трохи пошкоджено, рух по ньому утруднено. Авіація

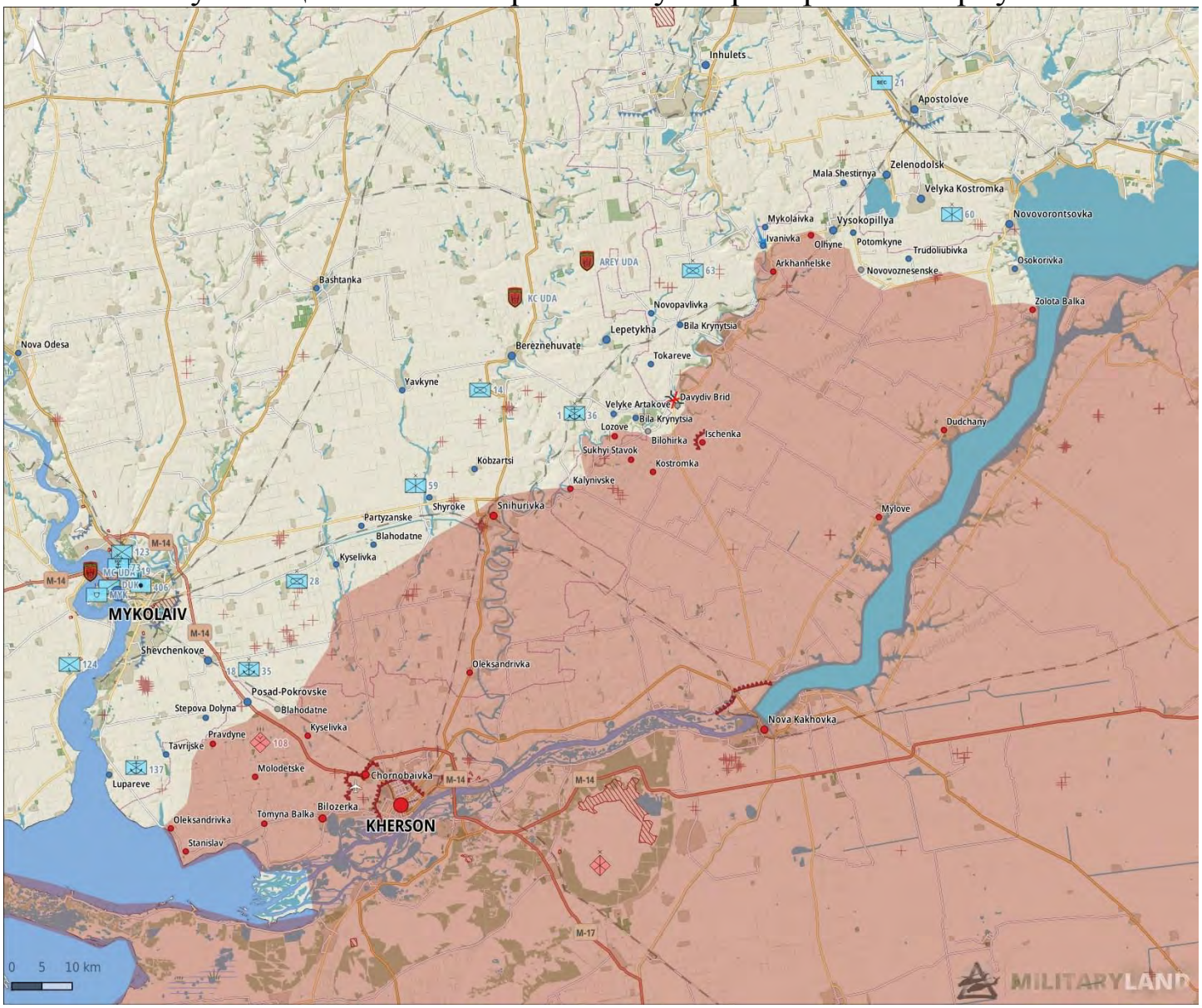
завдала ракетно-бомбових ударів по позиціях російських військ та складу боєприпасів у Херсонській області в районі плацдарму на річці Інгулець і неподалік Снігурівки.

• Мер Миколаєва Сенкевич заявив, що підрозділи ППО не справляються з потужними ракетними ударами з Чорного моря, повітря та РСЗВ, які окупанти завдають по місту щодня. Він запропонував мешканцям залишити місто для збереження життя.

• Російська армія веде в регіоні активну авіарозвідку за допомоги оперативно-тактичних безпілотників.

• Російська авіація завдала ще одного удару по Одеській області – сталося загоряння старого складу та сміття. Одну з ракет українські ППО збили над Чорним морем.

• У Запорізькій області відбувся ще один обмін тілами загиблих військовослужбовців. На контрольовану територію повернуто тіла 45

загиблих українських бійців.

• За твердженням мера Маріуполя Бойченка, російська окупаційна влада тримає на околицях міста у "фільтраційних" (концентраційних) таборах понад 10 тис. жителів. Бойченко вважає, що низку чоловіків, яких там утримують, окупаційна влада має намір "мобілізувати".

1-2) Тил

• Верховна Рада призначила міністром соцполітики чиновницю Офісу президента Жолнович.

У першому читанні підтримано законопроєкт про розширення прав громадян Польщі у відповідь на аналогічний закон, ухвалений у березні польським Сеймом.

Затверджено строки проведення всеукраїнських переписів населення. Вони мають проводитися не рідше 1 разу на 10 років. Під час заповнення анкет дозволено використання спеціального програмного забезпечення з доступом до мережі Інтернет, а також отримання інформації з національних електронних ресурсів.

Ухвалено закон про дерегуляцію трудових відносин для малого та середнього бізнесу, який надає можливість виконання робіт за терміновими трудовими договорами.

Скасовано відповідальність за неподання фінансових звітів на період чинності воєнного стану плюс три місяці після його скасування.

Створено тимчасову слідчу комісію з контролю постачання західної допомоги. Президент Зеленський стверджує, що комісію із представників різних фракцій створено для того, щоби підтвердити брак підстав для будь-яких претензій до України з боку західних партнерів та зняти звинувачення російських пропагандистів.

• Після вкрай жорстких заяв західних партнерів конкурсна комісія з відбирання голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури таки оголосила ім’я переможця. Новим керівником став детектив НАБУ Клименко, який набрав найбільшу кількість балів. Призначення має затвердити генеральний прокурор.

• Прем’єр-міністр Шмигаль доручив уряду якнайшвидше запустити роботу комісії з відбирання директора НАБУ.

• Верховна Рада проголосувала за звільнення глави СБУ Баканова. Президент Зеленський негайно ухвалив це рішення. Після звільнення Баканова Зеленський одразу ж звільнив його заступника Горбенка та кількох голів обласних управлінь.

• Парламент також звільнив генпрокурорку Венедіктову. Офіс президента розглядає дві кандидатури на звільнену посаду – депутата Костіна та виконувача обов’язків голови відомства Симоненка. За словами глави президентської фракції Арахамії, Венедіктову буде призначено послом уже незабаром.

Глава представництва ЄС в Україні Маасікас вважає, що звільнення Венедіктової не вплине на розслідуванні воєнних злочинів російської армії.

• Кабмін схвалив залучення гранту уряду США, який буде надано через цільовий фонд Світового банку.

Уряд тимчасово, на 2 роки, відтермінував виплати за єврооблігаціями та ВВП-варантами.

Виділено 0,5 млрд грн на відновлення інфраструктури в регіонах, що постраждали внаслідок воєнних дій. З початку війни на ці цілі виділено вже 3,5 млрд грн.

До 31 травня 2023 р подовжено чинність фіксованого тарифу на газ у розмірі 7,40 грн/м³ без ПДВ, що дасть змогу місцевим радам не підвищувати тарифи на опалення та гаряче водопостачання для населення.

• Міністр енергетики Галущенко у Варшаві підписав угоду про асоціацію із Міжнародним енергетичним агентством.

• МВС перевірить освітні установи на наявність та готовність бомбосховищ та заборонить проведення занять у разі їхньої неготовності прийняти всіх учнів.

• Колишній голова правління Приватбанку Дубілет заявив про намір оскаржити підозру у виведенні коштів із банку перед націоналізацією в листопаді 2016 р, яку йому оголосили детективи НАБУ. Дубілет, який перебуває в Ізраїлі, заявив, що не переховується від українського правосуддя й перебуває на консульському обліку.

• Мінфін підняв до 14 % дохідність за середньостроковими однорічними воєнними облігаціями, що дало змогу збільшити їхні продажі до 1,78 млрд грн. Відсоткова ставка за іншими – короткотерміновими – випусками залишилася на попередньому рівні у 9–10 % річних, тому їх вдалося розмістити лише на 0,18 млрд грн. Валютні 6- та 12-місячні облігації із прибутковістю 4,0–4,5 % річних було продано на $32,24 млн.

2. Україна та світ

• У Тегерані відбулися тристоронні переговори лідерів Ірану, Туреччини та РФ. За результатами зустрічі з турецьким президентом Ердоганом російський президент Путін заявив, що завдяки допомозі Туреччини вдалося "просунутися" в розв’язанні питання транзиту українського зерна Чорним морем. Він наголосив, що умовою безперешкодного вивезення українського зерна є скасування ембарго на постачання продовольства з РФ. Міністр закордонних справ Кулеба повідомив, що переговори дійшли до фінальної стадії, проте все може зірватися в останній момент.

За інформацією агентства France Presse, ЄС збирається послабити санкційні обмеження щодо російського продовольства та добрив, а також російських банків, які беруть участь у їхньому експорті. Норвезька компанія – виробник добрив Yara, голова ради директорів якої заявив напередодні про загрозу

всесвітнього голоду через ембарго російських добрив, і надалі продає свою продукцію у РФ. Власниками Істотної частки компанії є російські виробники, яких включено до списку санкцій, зокрема, "Уралхім" та "ЄвроХім".

• Президент РФ Путін у Тегерані заявив, що російські війська відійшли з-під Києва, нібито для того, щоби створити умови для переговорів з Україною. Путін стверджує, що українське керівництво відмовилося від зобов'язань, які взяло на себе на переговорах у Стамбулі, і не хоче вступати в контакти для їхнього відновлення, тому він не має наміру зустрічатися із президентом Зеленським. Глава комітету з міжнародних справ Держдуми РФ Слуцький заявив, що в разі поновлення переговорів з Україною Росія висуне на них "жорсткіші умови".

Прессекретар МЗС Китаю Чжао Лі звинуватив США в розв'язуванні та підживленні війни в Україні. У відповідь на підозри про воєнне співробітництво Китаю з РФ чиновник заявив, що США мусять припинити блокову конфронтацію та роздмухування нової "холодної війни". За його словами, Китай займає "об'єктивну та справедливу позицію" щодо України і "стоїть на захисті миру та справедливості".

Лідер Ірану аятола Хаменеї заявив, що Росія воює в Україні з НАТО, тому іранське керівництво підтримуватиме РФ. Хаменеї наголосив, що активно розвиватиме співпрацю з Росією в нафтогазовій галузі.

Представник Пентагону Кірбі заявив, що США мають інформацію про намір російської влади анексувати окуповані території України. Адміністрація Байдена жорстко і швидко відреагує на спроби анексії в раз,і якщо там буде влаштовано "референдуми" про приєднання до РФ.

• Міністр оборони Резніков запропонував країнам Заходу тестувати найновішу зброю в Україні. Він заявив, що для припинення наступу російських військ ЗСУ потрібно, як мінімум, 50 РСЗВ HIMARS, а для успішного контрнаступу – 100. Ба більше, за його твердженням, українській армії бракує БТР, БМП та розвідувальних безпілотників. Речник Пентагону Кірбі анонсував новий пакет воєнної допомоги Україні, про який президент Байден оголосить цього тижня – до його складу увійдуть ще кілька РСЗВ HIMARS.

Міністр закордонних справ Франції Колона повідомила, що до України відправлено ще 6 155-мм САУ Caesar на додаток до 12, які вже беруть участь у бойових діях.

Заступник міністра закордонних справ Угорщини Мадяр заявив, що його країна не перешкоджатиме транзиту своєю територією допомоги Україні, воєнної тощо.

Німецьке видання Bild проаналізувало воєнне постачання Німеччини Україні та дійшло висновку, що вони щомісяця скорочуються. Низка депутатів Бундестагу заявляють, що подібна поведінка уряду завдає шкоди репутації країни. Депутати фракцій – партнерів по коаліції владної Соціал-демократичної партії звинувачують у гальмуванні постачання канцлера Шольца особисто.

• 20 липня в Москві та Петербурзі буде здійснено перевірку готовності системи оповіщення населення про повітряні та інші тривоги – буде включено сирени та зроблено оголошення на телеканалах та радіостанціях.

• Єврокомісар Хан вважає, що Газпром не відновить постачання газу "Північним потоком" цього тижня. Єврокомісія готує план обмеження споживання газу в опалювальний сезон на випадок виникнення гострого дефіциту через скорочення чи припинення постачання з РФ. За інформацією агентства Bloomberg, Єврокомісія запропонує всім країнам – членам Союзу добровільно скоротити споживання газу на 15 % із серпня. Агентство Reuters упевнене, що прокачування відновиться 21 липня, проте не в повному обсязі, оскільки Газпром не встигне встановити турбіну Siemens, яку відремонтовано в Канаді. Президент РФ Путін погрожує обмежити прокачування 20 % потужності у випадку, якщо турбіну не буде повернуто Газпрому.

Сербія закупила в Угорщині 0,5 млрд м³ газу, який зберігатиметься в угорських газових сховищах до 1 жовтня.

• Ірландія тимчасово скасувала безвізовий режим для біженців, які в'їжджають до країни з країн ЄС, щоби звільнити місце для українців. У Фінляндії притулок набули приблизно 33 тис. українців.

Міністерство цифрової трансформації повідомило про подовження безплатного роумінгу українських операторів у країнах ЄС.

• "Російські залізниці" звернулися до Ради ЄС із проханням про скасування санкцій, які встановлюють заборону на залучення фінансування й, нібито, є дискримінаційними до населення країни.

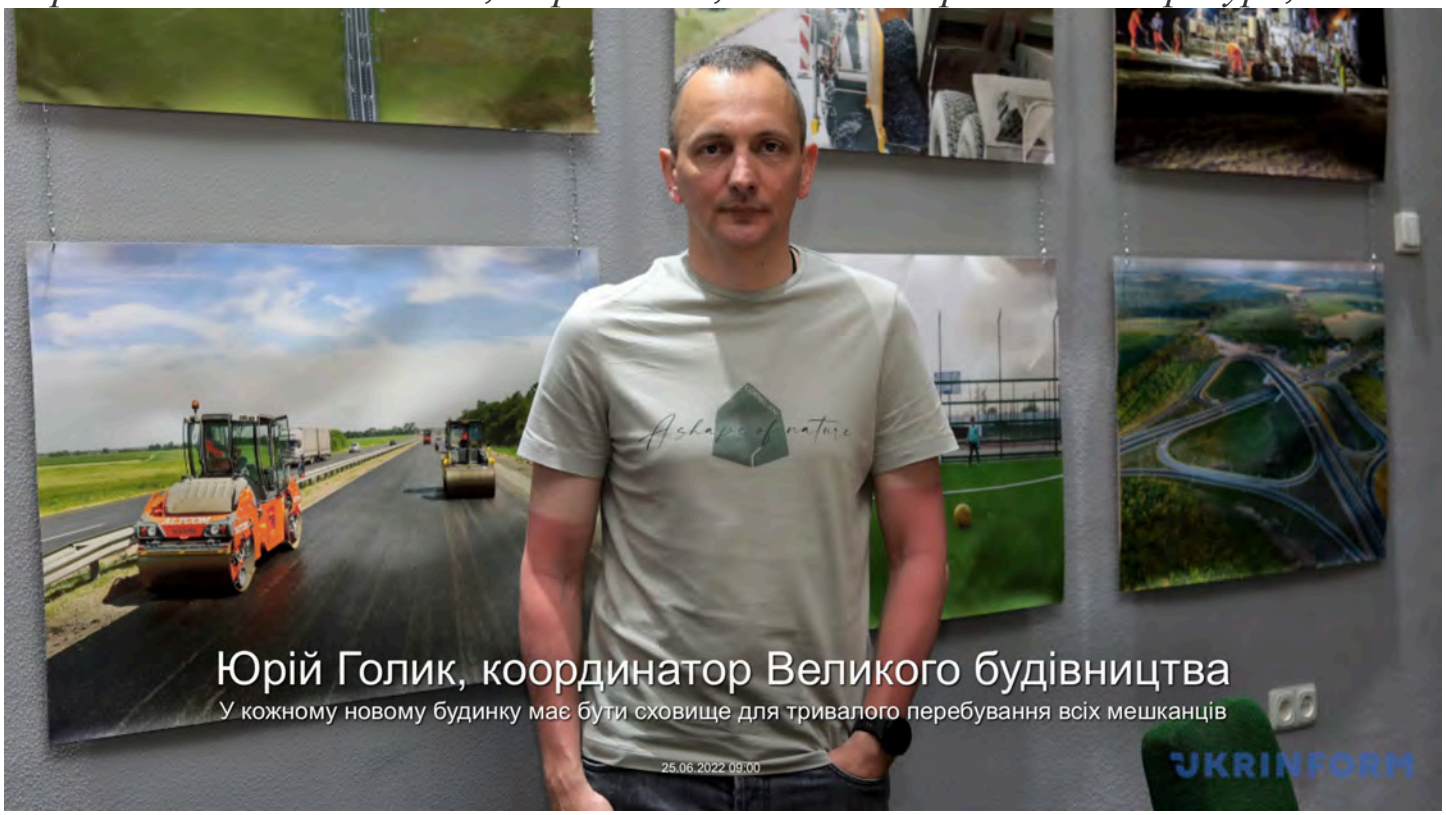
• МВС РФ оголосило в розшук українського журналіста Гордона.

***

№ 355.

Нині є різні підходи до відбудови житлового фонду після війни. Хтось із політиків та експертів вважає, що першочергово потрібно відновити економіку, інакше країна довго потребуватиме дотацій, "бажання"

надавати які міжнародна спільнота по завершенні бойових дій стрімко втрачатиме. Тож маємо, передовсім, подбати про власний ресурс, а тоді

вже братися за житлову інфраструктуру, наразі надавши людям тимчасові помешкання або кошти для оренди. Інші ж навпаки кажуть про пріоритетне забезпечення українців повноцінним (не тимчасовим) житлом. І вже потім, мовляв, варто братися за економічну модернізацію. В ідеалі, звісно ж, - паралельне втілення обох сценаріїв. Але це потребуватиме надзусиль та колосального фінансового ресурсу...

Своїм баченням повоєнного відновлення знищених ворогом житла та соціальної інфраструктури з Укрінформом поділився координатор національної програми "Велике будівництво" ***Юрій Голик.***

Розмовляв Владислав Обух, Київ

Фото Геннадій Мінченко

1. ПРО КОНЦЕПЦІЮ ВІДБУДОВИ

1. – Пане Юрію, *чи вже визначилися з підходами до повоєнної відбудови житла й забезпечення ним українців, котрі цього потребують, — як на тимчасовій, так і на постійній основі?*

- Коли війна закінчиться нашою перемогою, постане завдання швидкого відновлення всієї інфраструктури, у тому числі — й житлової. Тоді ми розумітимемо: бойових дій немає, ракетних ударів немає. Хоча потенційна небезпека, на жаль, зберігатиметься, доки існує спільний кордон з біснуватим

сусідом. Але буде чітке бачення шляхів відбудови та подальшого співіснування з росією. Зможемо оцінити, які заподіяно руйнування, який ресурс потрібен для відновлення, скільки людей виїхали, скільки приїхали в той чи інший регіон.

Є декілька **можливих** варіантів.

Перший підхід — **надання людям компенсаційних виплат**, які вони можуть використовувати лише на купівлю чи зведення житла. Таким чином вдасться оживити будівельний ринок.

Другий варіант, який не виключає першого, - коли **замовником частини будівництва буде держава**. Адже є малозабезпечені верстви населення, яким потрібно просто давати готові квартири з ремонтом у хороших житлових комплексах.

По-третє, можливе **надання сертифікатів на квадратні метри відповідно до площі втрачених помешкань**.

Зараз триває обговорення усіх можливих варіантів.

Думаю, з механізмами визначимося найближчим часом. При цьому, наголошую, можливе паралельне застосування кількох підходів.

Коли почалася війна, першим завданням було ***розселення біженців***, людей, котрі виїхали з-під ворожих обстрілів. Де їх, передовсім, розміщували? В гуртожитках, у школах, у інших порожніх нежитлових приміщеннях. Поступово якась частина переселенців виїхала за кордон, хтось залишився.

Далі постало питання ***відновлення житла***. Коли звільнили Київську область, Чернігівську, Сумську, уряд надав приблизно 1 млрд грн на нагальне відновлення в цих регіонах, а також на Житомирщині.

Цим коштом велися ***першочергові аварійні роботи***: відновлювали постачання газу, води, електрики, латали дахи, вставляли вікна, щоб люди могли повернутися до помешкань, де були мінімальні пошкодження.

Тим часом проєктна спільнота Великого будівництва опрацювала ідею зведення по 100 тис. кв. м житла в 17 регіонах (16 областей плюс Київ), куди, за статистикою, масово переїжджали переселенці.

Це типові житлові комплекси, які мають будуватися так, щоб не було жодного відчуття, що це «житло для переселенців».

Це - комфортні для проживання комплекси, де ви захочете купити квартиру. З мінімумом площ під рух автомобілів між будинками, щоб там

могли гуляти діти, з максимумом зелених зон, з ідеально спланованими квартирами, з ремонтом, з побутовою технікою - щоб люди отримували ключі і одразу ж туди в'їжджали.

Паралельно опрацьовуємо питання фінансового лізингу, іпотеки під мінімальні відсотки, банківську ставку за якими відшкодовуватиме держава.

При цьому для незаможних верств населення кредитна ставка взагалі **може бути** нульовою. Вважаю такий підхід до використання державного ресурсу раціональним. Це стане мультиплікатором, коли після повернення позик людьми упродовж 20, 30, 40 чи навіть 50 років постійно вивільнятимуться гроші, за які можна будувати нове житло. Ці кошти йтимуть на ринок, стимулюючи забудовників.

Проаналізували індикативні ціни квадратного метра житлової нерухомості в кожній області, щоб держава могла вже зараз викупити частину готових квартир.

Таким чином, оживимо будівельний ринок, створивши там попит та робочі місця, надаючи ці квартири переселенцям. А після того, як війна закінчиться, люди, котрі там мешкають, самі вирішуватимуть, де їм жити далі. Якщо хтось повернеться до місць постійного проживання, ці квартири залишаться у власності держави й надаватимуться тим, хто перебуває на квартирній черзі. Таких родин, якщо не помиляюся, в Україні понад 500 тисяч.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

2. - *Чи легко буде* в умовах швидкої відбудови, колосальних потреб в житловій нерухомості й обмеженості фінансового ресурсу *шукати "золоту середину"* між максимальним здешевленням будівництва та отриманням якісного і довговічного житла, яке б відповідало сучасним вимогам до комфорту, енергоефективності, стійкості до можливих воєнних викликів у майбутньому?

- **«Золоту середину» шукатимемо на етапі планування житла**, коли максимум площі - так звана «корисна», коли чітко прораховуватимуться розміри приміщень загального користування.

Звісно, будь-який архітектор за бажанням спроєктує гарний будинок зі скла: красиво, стильно, сучасно. Та проблема в тому, що Україна віконного скла не виробляє, все це - повністю імпорт. Друга проблема у тому, що чим більша скляна поверхня будинку, тим складніше його утримувати, складніше нагрівати та охолоджувати приміщення. Відповідно, коли ми опрацьовували з архітектурними бюро проєкти майбутніх житлових комплексів, зважали навіть

на такі нюанси, як співвідношення поверхні скління у конкретній квартирі до її загальної площі, якого розміру має бути спальня (з трьох сторін ліжка потрібні проходи щонайменше по 80 сантиметрів), що має бути у ванній кімнаті (якщо є душова кабіна - чи треба ванна?). За рахунок чіткого врахування усіх нюансів будівництво здешевлюється.

Також ми виходили з того, що коли держава буде замовником житла, органи місцевого самоврядування повинні надавати для цього будівельні майданчики з усіма комунікаціями.

> Тобто, це те, на що забудовник, зазвичай, витрачає власні гроші (гроші інвесторів).

За цієї ж концепції таких витрат уже не буде.

Коли валютний курс був 30 гривень за долар, ми підрахували, що базова вартість такого житла становила приблизно 800 доларів за квадратний метр, 24 тисячі гривень. І розрахунки кількох великих девелоперів підтверджували, що в цю ціну можна вкластися, отримавши на виході класний житловий комплекс.

Зрозуміло, що остаточна розрахункова вартість може змінитися. Тому що,

1) по-перше, курс долара зріусі напрацювання цієї програми враховуватимемо при спорудженні нового житла. с,

2) по-друге, ми не розуміємо зараз логістики будівельних матеріалів,

3) по-третє, будівництво в таких масштабах ще не велося.

Тож **реальну вартість, як мовиться, покаже життя.**

> Та думаю, йдеться про цифри, близькі до тих, які я назвав. Ми розуміємо, що можна й «за розумні гроші» будувати так, щоб на виході отримати якісне комфортне житло.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

3. - А *врахування вимог енергозбереження, енергоефективності?* Зрозуміло, що за якістю це вже не можуть бути такі будинки, як так звані “хрущовки”.

- 1) По-перше, це **не можуть бути “хрущовки”**.

2) По-друге, це **не можуть бути панельні будинки**, тому що ми бачили, як вони під час бойових дій «складаються».

3) По-третє, в кожному будинку **має бути прихисток** на випадок надзвичайних ситуацій.

З точки зору енергоефективності,

до війни була готова ще одна президентська програма під назвою «Велика термомодернізація».

Її презентація мала відбутися у березні, а з квітня планували почати роботи по всій країні.

50 тисяч будинків за рік мали бути термомодернізовані.

Поміж іншого, кожен оновлений будинок повинен бути архітектурно привабливим, вписуватися в міський ландшафт, там встановлять індивідуальний тепловий пункт, поміняють вікна і двері в під'їздах.

Загалом передбачено великий перелік робіт, які дозволять зменшити споживання енергоносіїв на 40-60%.

На жаль, через війну плани довелося відкласти.

Але усі напрацювання цієї програми враховуватимемо при спорудженні нового житла.

Загалом

програма «Велика термомодернізація» у будь-якому разі має стати однією зі складових повоєнного відновлення країни.

Адже це, поміж іншого, дозволить заощаджувати ресурси бюджету і громадян у майбутньому.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

2. ПРО БЕЗПЕКУ Й КОМФОРТНІСТЬ ЖИТЛА

4. - Ви згадали про бомбосховища. Якраз цими днями Верховна Рада ухвалила *законопроєкт №7398* щодо будівництва мережі укриттів для захисту населення. Проєкт передбачає термінове розгортання в Україні мережі бомбосховищ, зокрема й у новобудовах. Як вважаєте, *чи обов'язково це мають бути повноцінні сховища у кожному будинку?* Чи, як пропонує дехто з експертів, може йтися про капсули безпеки у кожній квартирі, як, приміром, у більшості будинків в Ізраїлі?

- Що стосується уже введеного житла, то ми не зможемо зробити додатковий підвал зі сховищем під будинком. За радянського союзу в містах — у тому

числі, і в житлових кварталах, - була ціла мережа прихистків, куди люди мали ховатися в разі тривоги.

Зараз ми розуміємо, що **таку мережу треба відновити. І закон саме про це**.

А **все нове житло (*багатоквартирні будинки*) має бути обладнане сховищами за визначенням**.

Ізраїльський досвід зараз лише вивчають. Поки що виходимо з того, що **в кожному новому будинку має бути сховище для тривалого перебування усіх його мешканців**. З досвіду проєктування житлових комплексів для переселенців знаю, що це не призведе до критичного подорожчання будівництва, вартість квартири зросте лише на 3-5, максимум — на 6%, залежно від ґрунтів, на яких зводиться будинок. Але це — ніщо, якщо йдеться про збереження людських життів. І про це має подбати забудовник. Інакше йому навіть проєкт будівництва не затвердять, не кажучи вже про прийом об'єкта в експлуатацію.

А ось окремі бомбосховища, які з'являтимуться в житлових мікрорайонах, облаштовуватимуть коштом держави й місцевих громад.

5. - Користувачі соцмереж та експерти *критикують* чинні підходи до спорудження модульного житла за відсутність там належних умов для проживання. Дехто називає введені *модульні містечка* (цитую) "тимчасовими житловими гетто з непридатних для життя гаражних боксів". Але ж, якщо війна затягнеться, таке житло може стати для багатьох постійним на багато місяців або й на роки. Натомість є світовий досвід заводського виготовлення житлових модулів з експлуатаційним циклом у 50-100 років.

- Питання в тому, із чим модульне житло порівнювати. Якщо зі звичайним, то, воно, звісно ж, за більшістю параметрів поступається. Але якщо говорити про альтернативу: обрати для себе тимчасове модульне житло або жити в спортивній залі, то, напевно, люди оберуть перший варіант.

1) Модульне житло - це короткостроковий тимчасовий захід, яким зараз займається Мінрегіон. І такий підхід виправданий у випадку,

2) коли потрібно на якийсь час розселити людей. Він виправданий, якщо

3) розуміти, що наразі ніхто не знає, коли зможемо масово зводити звичайне житло. Також це виправдано,

4) якщо хтось — зокрема, міжнародні партнери України, - дарують модульні містечка як шефську чи гуманітарну допомогу.

Якщо ж говорити про масове облаштування цих модульних містечок, то собівартість їх будівництва майже дорівнює вартості спорудження звичайного житлового комплексу.

Тобто, якщо вибирати між зведенням житлового комплексу, навіть із “голими” стінами, та встановленням модульного містечка, то, безперечно, треба будувати повноцінний ЖК.

3. ПРО ПОШУК ФІНАНСОВОГО РЕСУРСУ

6. - Відбудову зруйнованої ворогом соціальної інфраструктури також, вочевидь, не можна відкладати “на потім”. Як визначатимуться пріоритети? *Де брати кошти?* Чи є механізми залучення з цією метою донорської допомоги від міжнародних організацій, яка не залежить від рішень національних урядів країн-партнерів?

- З міжнародними організаціями контактуємо постійно. Але, на жаль, суми, які потрібні на відновлення, вже обчислюються трильйонами, тобто кількома річними бюджетами України.

Тут,

1) по-перше, треба зрозуміти пріоритетність, із чого починати відбудову.

2) А по-друге, маємо концептуально зрозуміти, куди доречніше просити наших партнерів вкладати кошти. Звісно ж, доволі просто звернутися до них: мовляв, дайте нам грошей на відновлення шкіл. Це важливо, це добре. Але це менш перспективно, ніж домовлятися про інвестиції в нашу країну.

Тобто,

> - меседжі, з якими уряд виходить до іноземних донорів, звучать так: ми хочемо побудувати Україну наступного покоління, не відновити так як було, а побудувати щось нове, що стало б взірцем для усього світу. Вкладаймося в технології. Крім грошей, нам потрібні технології, щоб вони з'явилися в нашій країні. Це дуже важливо.

Ми щоденно моніторимо руйнування інфраструктури, маємо онлайн-карту, куди вносяться всі відомості про те, що зруйновано, в режимі реального часу ведеться підрахунок, скільки грошей на відбудову потрібно.

Незабаром у швейцарському Лугано буде велика міжнародна конференція з питань відновлення України після війни. В межах заходу з’ясуємо, скільки грошей для наших потреб може бути залучено найближчим часом.

Але всі мають розуміти, що відновлення соціальної інфраструктури - це справа не одного року.

Тобто, **щонайменше 2,3, 5 років ми це все відновлюватимемо**.

Більше того, зміниться країна, певна кількість людей поїхала і, на жаль, поки що не планує повертатися.

Одне з повоєнних завдань — спробувати повернути цих людей назад до країни.

А отже, вже зараз маємо думати, як відновити чи перебудувати Україну так, щоб вона стала привабливою для проживання. У тому числі, й тих, хто "скуштував" європейського життя - пожив у Польщі, Угорщині, Словаччині. Вони мають захотіти повернутися в Україну. Не тому, що у них гроші закінчилися, а тому, що тут їм жити привабливіше та краще. Це - ключове питання.

Думаю, що і донори, й іноземні інвестори відповідь на це питання від нас якраз і хочуть почути. Тобто, маємо не просто говорити: а давайте тисячу шкіл відновимо. Ні. Натомість: давайте побудуємо сучасну систему освіти. Не збудуймо ще 240 амбулаторій, а побудуймо іншу систему медичного забезпечення, що базується на нових технологіях, новому обладнанні та на сучасних підходах. Тобто, це зовсім інший рівень пропозицій.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

7. - А чи можемо, окрім міжнародних партнерів, розраховувати на фінансову підтримку з боку вітчизняного підприємництва? Чи розробляються механізми заохочення національного, а можливо, й іноземного бізнесу до відповідних інвестицій? А, можливо, йдеться і про *залучення вільних коштів* від громадян, приміром - через якісь житлові облігації, на кшталт військових?

- Краще, що може зробити бізнес, - це платити податки. Якщо бізнес сплачує податки, він виконує свою функцію. Вимагати від нього ще щось безглуздо. Зараз багато підприємців займаються волонтерством, закуповують величезну кількість техніки, обладнання, продовольства для фронту.

А стосовно того, чи може бізнес приєднатися до повоєнного відновлення інфраструктури — може. І, думаю, в багатьох великих компаній така ініціатива буде.

Тим більше, існує платформа United24, завдяки якій можна обрати, на що мають піти ваші гроші, а також проконтролювати, як ці кошти витрачаються. Тому із цим, на мою думку, жодних проблем не буде.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

8. - Здається, ще в березні, коли почали говорити про шляхи відбудови зруйнованого рашистами житла, багато йшлося про *використання для цих потреб недобудованих і не викуплених інвесторами будівельних об'єктів*. До осені навіть обіцяли заселення десятків тисяч квартир за цією програмою. Але й за три місяці по тому інформації про конкретні домовленості із забудовниками небагато...

- Вже зібрали й систематизували інформацію про такі об'єкти по всій країні. Ми розуміємо, де, за якою ціною розумно такі об'єкти викупити, розуміємо, скільки грошей на це потрібно.

Проблема лише в одному - у тому, що зараз 90% грошей, які витрачаються з бюджету, йдуть на війну: на снаряди, озброєння, на екіпірування бійців, на виплату зарплат, премій нашим захисникам. Бюджет, на жаль, "не гумовий", грошей на все не вистачає. Тому, тільки-но можливості бюджету це дозволятимуть і ми бачитимемо, що це розумно, держава ставатиме інвестором добудови житла.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

9. - Ваші оцінки - оптимістичні й песимістичні - *скільки людям доведеться чекати* після завершення війни, щоб отримати нове житло замість зруйнованого?

- Це "філософське" питання, на яке вам зараз ніхто не відповість.

Ми розуміємо, що до осені люди повинні почати отримувати житло.

Зараз закінчуються підготовчі процедури для того, щоб це можна було зробити.

Все впирається у фінансовий ресурс. Тобто, чи будуть на це гроші, чи ні. Ось ви згадали про можливість випуску будівельних облігацій, облігацій житлового фонду - як завгодно їх можна називати. Якщо такий ресурс буде випущено й люди почнуть його купувати, з'являться гроші, на які приватні забудовники зможуть добудувати свої об'єкти.

Також ресурс з'явиться, коли ми зрозуміємо, що грошей, які нам дають донори на підтримку бюджетних видатків, вистачає і є можливість для капітальних витрат.

Водночас, на жаль, варто враховувати й таке:

> ми з вами розмовляємо в Києві, тут відносно безпечно, але ж насправді ніхто не гарантує, що за два-три тижні тут знову не стане “гаряче”. Тому, доки ми остаточно не переможемо агресора, робити якісь прогнози — марна справа. Надто високі ризики ескалації.

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

3. ПРО МОЖЛИВІ ЗЛОВЖИВАННЯ ТА ПРО “СВОЇХ І ЧУЖИХ”

10. - Нещодавно ЗМІ розтиражували повідомлення про те, що відомий японський архітектор Хірокі Мацуура розробить план відбудови Ірпеня. Здавалося б, новина справді хороша. Але, поцікавившись хто ж такий Мацуура, з’ясовуємо: більшість проєктів, які його нідерландське бюро (працює архітектор зовсім не в Японії) втілює з 2010 року, пов’язані з росією — москва, підмосков’я, сочі... Він — член правління фонду “сколково”, запрошений професор московської школи архітектури... Чи не ризикуємо отримати в його особі “троянського коня”? Добре, навіть якщо Мацуура живе за принципом “архітектура поза політикою”, - *чи прийнятно залучати його до відбудови* з етичних міркувань?

- Я про це також дізнався із засобів масової інформації. Думаю, то була ініціатива міського голови Ірпеня Олександра ***Маркушина***.

Далі логіка дуже проста:

> людина може бути будь-де, в будь-яких наглядових радах.

Питання — в його ставленні до війни. Уявімо, що він був у спостережній раді “сколково”, але виходить з неї й публічно заявляє: я засуджую цю війну, я вважаю, що путін – зло, росія – зло, я виходжу зі всіх проєктів в рф, я хочу допомогти Україні, хочу брати участь в її відновленні. Це - одна позиція, яка може бути прийнята. І зовсім інакше, коли людина цього не висловила та просто приїхала сюди, щоб, приміром, заробити. Це - абсолютно неприйнятна позиція.

Як це відбуватиметься у випадку з паном Мацуурою, сказати наразі складно. **Адже ми не були ініціаторами цієї співпраці.**

(Відповідь НЕ НАДАНА - Ю.Т.)

11. - А чи є *гарантії*, що дорожня та будівельна галузі країни нині повністю *очистилися від російського капіталу* і суб’єкти господарювання,

які працюють на цих ринках, не мають жодного стосунку до держави-агресора — ні напряму, ні через пов'язаних осіб?

- Думаю, **такої гарантії не може дати ніхто**. Але, судячи із роботи, яка ведеться, та з повідомлень ЗМІ, бачимо, що наші правоохоронні органи методично "виколупують" компанії з російським корінням, заводять на власників і топменеджерів кримінальні справи, майно таких суб'єктів господарювання передають в управління АРМА. Надалі пов'язані з російським капіталом компанії змінюватимуть власників.

Роботи у цьому напрямку, вважаю, ще буде чимало.

Адже маємо розуміти: ми надто довго були інтегровані з рф.

Те, що в Україні в принципі не може бути жодних компаній, пов'язаних з росією навіть через двадцяте коліно, цілком очевидно. І те, що ми рано чи пізно до цього прийдемо, - також безсумнівно.

12. - *Чи виправдовує себе практика відмови на період дії воєнного стану від тендерних процедур* при проведенні закупівель? Адже мало хто з українців вірить в патологічну чесність вітчизняного чиновництва та бізнесу. Приклади продажу гуманітарних вантажів і автомобілів, призначених для військових, — тому підтвердженням.

- Такі спрощення оцінюю як вимушений захід, коли потрібно було діяти швидко, коли держава не мала можливості чекати 45 днів, аби щось закупити через систему Прозорро.

Доки йде війна, так і має бути.

> Тільки-но війна закінчиться, мусимо повертатися до нормального життя і до звичних процедур.

Інше питання, що **чинну систему закупівель, вважаю, також треба трансформувати**.

> Те, що було добре у 2015 році, погано "їде" в 2022-ому. З однієї простої причини: у 99,9% випадків у нас найважливішим критерієм визначення переможця тендеру є ціна.

Наведу простий приклад:

> якщо у вашої дитини апендицит, ви ж явно не за ціною обиратимете, кому довірити операцію. Швидше за все, обиратимете за співвідношенням ціни та очікуваної якості. Ви, можливо, скажете: на жаль, я не готовий платити академікові, але я не хочу працювати й з

випускником медучилища, тобто, маю знайти середній варіант, який мене задовольнить. Проводячи паралелі: в цей момент у вашій голові відбувається “тендер”.

Керуючись лише показником ціни, ризикуєте потрапити до поганого фахівця. Так і держзакупівлі:

погнавшись за нижчою ціною, держава ризикує втратити набагато більше через низьку якість отриманих товарів, робіт і послуг. Запобігти цьому допоможе трансформація системи держзакупівель. Ми до цього прийдемо, матимемо таку ж систему закупівель, як у багатьох “цивілізованих” країнах.

Насправді **при будівництві доріг за гроші Світового банку або Європейського банку реконструкції та розвитку і в нас діє трохи інша система визначення переможця**. Ціновий фактор там - один з десяти визначальних.

13. - Але ж, погодьтеся, *за відсутності тендерних* процедур можливості для *зловживань* зростають. Отже, є ризик, що після війни почнуться масові розслідування щодо таких порушень.

- Правоохоронні органи якраз і призначені для того, щоб розслідувати. Тому, безперечно, такі провадження будуть. Не виключено, що чимало фактів зловживань та порушень буде підтверджено. Ми ж розуміємо, що люди різні.

Чи міг хтось теоретично скористатися спрощеною процедурою закупівель для отримання незаконного прибутку? Звичайно. В будь-якому суспільстві є чесний бізнес і шахраї, є відверті злочинці. Зрештою, не відкидаю ймовірності того, що когось навіть можуть відправити за зловживання до в'язниці. Але вірю, що більшість людей на хвилі патріотизму й захисту України поводяться як належить і не вирішують особистих питань, користуючись полегшенням процедур закупівлі.

14. - Наостанок, підсумовуючи розмову, узагальніть завдання з відбудови житла й соціальної інфраструктури на найближчі тижні, місяці, а також на увесь період до початку, вочевидь, безпрецедентно складної для України зими 2022-2023.

- У нас, як у держави, немає іншої мети номер один, окрім перемоги у війні з російською федерацією. Мета звучить дуже просто – перемогти “вчора”, тобто не за рік, не за п'ять чи за десять. Чим швидше ми вирішимо це головне завдання, тим швидше візьмемося за відбудову й модернізацію країни.

Паралельно з боротьбою із ворогом на фронті маємо будувати житло для переселенців. Водночас, плануючи щось, на жаль, неможливо не зважати на війну. Припустимо, чи братися за відновлення Салтівки у Харкові, адже туди в будь-який момент може “прилетіти” знову. Так і з підготовкою до зими: складно сказати, що з інфраструктури збережеться, а що ще зруйнує ворог. Складно оцінити, яких втрат та збитків ми ще можемо зазнати від росіян... Усе це - паралельні питання.

Але питання номер один - перемога у війні. Й усі інші проблеми не вдасться розв’язати без урахування відповіді на нього.

***

№ 356.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 20 липня 2022

Головне

1) Зброя таки йде. Не про все можна (й потрібно) говорити. Бо завивання всепропальців вже дістали.

2) Олігархи, як на мою думку, вже готові вишикуватися у чергу до "офісу єрмака" на "обілєчіваніє". Бо інакше є шанс попасти до "чорного списку". Або не попасти. Залежно від ціни "білету".

3) Якою буде цена зерна для України? (не для його власників-агробаронів, а саме для нас?)

4) Замість кримінальної справи - позбавлення громадянства громадян України - алєгархів? Серьйозно? А як бути з 25-ю статтею?

Тобто чергова дурня кримінального оточення "царя". Бо будуть позови за незаконні дії. Успішні за результатами. А платити за ці забаганки доведеться нам.

Теми дайджесту

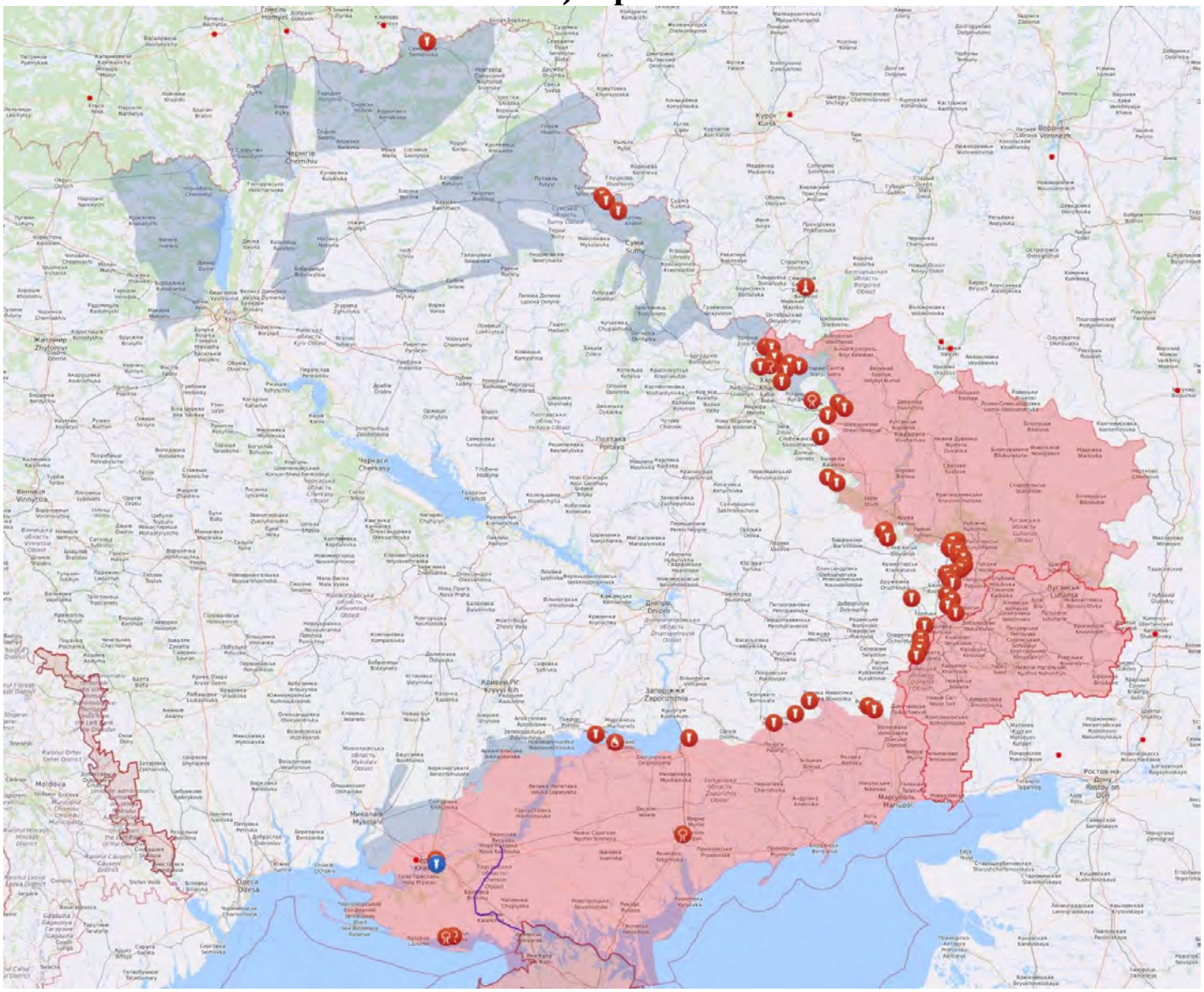
1) "Рамштайн-4" посилює воєнну підтримку України

2) Посли ЄС погодили 7-й пакет санкцій проти РФ.

3) РСЗВ HIMARS вивели з ладу Антонівський міст у Херсоні та знищили склад боєприпасів у Скадовську.

1. Війна

1-1) Фронт

• Лінія фронту впродовж доби з місця не зрушила

• Сумщину знову масово обстріляно з важкої артилерії та РСЗВ із території РФ. Російські війська здійснюють обстріли та завдають ракетно-бомбових ударів по населених пунктах на лінії фронту.

• На північ від Харкова відбито атаку на сел. Питомник.

• На південь від Ізюма чергова спроба російських військ узяти під контроль Богородичне на березі Сіверського Дінця успіху на мала.

• Російські війська не припиняють спроб захопити Сіверськ, Бахмут та Вуглегірську ТЕС, ЗСУ надійно тримають оборону. Відбито атаки на Григорівку, Івано-Дар'ївку, Білогорівку. Тривають бої в районі Світлодарського водосховища – у Новолуганському та на території ТЕС.

• У районі Авдіївки окупанти силами своїх проксі "народної міліції ДНР" уже кілька місяців прагнуть прорвати оборону ЗСУ в Новоселівці Другій. На напрямках можливих ударів активно працює російська авіація.

• З території Запорізької АЕС знову обстріляно Нікополь. Місцева влада закликала жителів Нікополя переселитися вглиб району, якомога далі від берега Каховського водосховища. Після влучення українського снаряда до РСЗВ на проммайданчику в середу окупанти хочуть розмістити важку техніку в машинних залах Запорізької АЕС для запобігання її ураження українською ракетною артилерією.

• Жодного дня не припиняються жорстокі обстріли Миколаєва та населених пунктів області ракетами РСЗВ та важкою артилерією. Російська авіація завдає ударів по українському плацдарму на лівому березі річки. Інгулець у районі Давидова Брода. Знову обстріляно населені пункти в районі водосховища Криворізької ТЕС.

• Українські РСЗВ HIMARS завдали удару по великому російському складу боєприпасів у Скадовську. ППО окупантів не змогло збити ракети, які влучили в об’єкт. Завдано ще одного удару по стратегічно важливому Антонівському мосту через Дніпро в районі Херсона, який є однією з основних магістралей постачання російських військ, техніки, палива та боєприпасів на правий берег. Міст пошкоджено, і це фактично запобігає його використанню окупантами.

• Заступник міністра оборони Маляр стверджує, що оприлюднення інформації про удари, завдані українською артилерією по загарбниках, засекречено для забезпечення державної безпеки. За її словами, подібна інформація дасть можливість російському командуванню проаналізувати ефективність нової зброї та відкоригувати свої дії.

1-2) Тил

• За твердженням секретаря РНБО Данилова, реєстр олігархів уже запущено. "Олігархами" може бути визнано 86 бізнесменів.

Данилов заявив, що звільнення Баканова та Венедиктової – не останні, влада готує нові гучні чистки чиновників держапарату.

• За даними Митної служби, за підсумками першого півріччя експорт України зменшився на 27 % (на $13 млрд) проти аналогічного періоду торік і сягнув $48 млрд.

• Американське агентство USAID повідомило про виділення додаткових $169 млн на підтримку українців, які постраждали внаслідок вторгнення Росії.

2. Україна та світ

• У форматі відеоконференції відбувся 4-й саміт контактної групи з надання воєнної допомоги Україні "Рамштайн", який ухвалив рішення про суттєве збільшення постачання та розширення переліку озброєння, що отримуватиме ЗСУ. Міністр оборони Рєзніков відмовився повідомити деталі допомоги, але наголосив, що учасники саміту взяли на себе нові зобов'язання, які стосуються "і суші, і моря, і неба".

Глава Пентагону Остін вважає, що війна в Україні дійшла до "критичного етапу", тому підтримку країни має бути посилено. Він повідомив про намір передати ЗСУ ще 4 системи HIMARS. Остін ухилився від відповіді на пряме запитання щодо постачання Україні далекобійних боєприпасів для РСЗВ.

Голова Об'єднаного комітету начальників штабів США генерал Міллі повідомив, що вже понад 200 українських військовослужбовців пройшли навчання на установках HIMARS й висловив задоволення ефективністю їхнього застосування.

Єврокомісар із міжнародних справ Боррель підтвердив виділення ЄС Україні 5-го траншу воєнної допомоги на суму €500 млн.

Міністерство оборони Литви планує передати ЗСУ ще один пакет допомоги – бронетранспортери M113 та M577, а також стрілецькі боєприпаси для навчання та підготовки військовослужбовців резерву.

Президент Зеленський заявив, що в Україні російська армія тестує новітні типи озброєнь, які може надалі застосувати проти країн Європи.

• Міністр закордонних справ РФ Лавров пригрозив захопленням нових територій України у відповідь на постачання західної далекобійної зброї. Він заявив, що перед російським командуванням на поточному етапі поставлене завдання не лише "звільнити території ДНР та ЛНР", а й повністю захопити Херсонську та Запорізьку області та низку інших територій. За його словами, "процес триває, причому триває послідовно й наполегливо".

Глава українського МЗС Кулеба наголосив, що заява Лаврова означає, що Росія хоче більше крові українців та відкидає дипломатію.

• Посли країн ЄС узгодили 7-й пакет санкцій проти РФ. До нього, за попередньою інформацією, включено російське золото та вироби з нього, також посилено вже наявні обмеження й усунено способи ухилення від них.

• Президент Туреччини Ердоган хоче виставити себе "рятівником світу від голоду", для чого намагається продавити укладання угоди про вивезення зерна

з українських портів. Він наполягає на підписанні угоди до кінця цього тижня. За словами члена української делегації на переговорах у Стамбулі Умерова, експорт зерна може бути налагоджено через 3 порти – Одесу, Південний та Чорноморськ за заздалегідь погодженими маршрутами, із дотриманням рекомендацій ЗСУ та ВМС. Для контролю за транспортуванням планується створення моніторингової групи ООН зі штаб-квартирою в Стамбулі. Умеров відкинув можливість контролю балкерів кораблями Чорноморського флоту РФ.

Росія й надаі вивозить крадене українське зерно із портів Севастополь та Бердянськ. За інформацією української розвідки, Ліван відмовився прийняти два кораблі із зерном, після чого їх було розвантажено в Сирії з подальшим постачанням зерна до країн Близького Сходу фурами. Судна з краденим зерном безперешкодно проходять турецькою протокою Босфор.

Низка українських та міжнародних експертів вважають, що відкриття портів може зробити їх беззахисними перед висадкою російського десанту. Крім того, вони наголошують, що непублічна частина угод може містити зобов’язання про відмову України від наступу ЗСУ на півдні країни, на чому наполягає російська влада.

На півдні Дніпропетровської області російський танк розстріляв в упор комбайни, які збирали врожай. У прифронтовій смузі в Запорізькій області на протитанковій міні підірвався комбайн. Російська артилерія все частіше завдає ударів по полях, що призводить до пожеж та знищення врожаю. Спікер Держдепартаменту Прайс назвав удари російської артилерії по полях одним з "огидних" методів, які РФ застосовує не лише проти України, а і проти всієї світової спільноти.

Німецька залізнична компанія Deutsche Bahn планує організувати транспортування українського зерна до портів Німеччини.

• Група кредиторів України запропонувала власникам єврооблігацій та ВВП-варантів відтермінувати виплати з погашення та обслуговування боргових зобов’язань України з 1 серпня 2022 р. до кінця 2023 р. Котирування українських держзобов’язань на світових фінансових майданчиках знову впали, відповідно, зросла їхня прибутковість та вартість обслуговування боргу.

• Газпром відновив постачання газу до Німеччини Північним потоком на рівні 40 % від проєктної потужності. Глава Єврокомісії фон дер Ляєн заявила, що неповернення турбіни помпи "Північного потоку" не може бути приводом для відмови Газпрому постачати газ у розмірі контрактних зобов’язань. Вона підкреслила, що Росія має доступ до аналогічних турбін, які можна

встановити в помпу. За оцінкою експертів МВФ, Німеччина може втратити орієнтовно 5 % ВВП у разі припинення постачання російського газу. За оцінками європейських експертів, низка великих енергетичних компаній ЄС швидко наближаються до банкрутства. Агентство Bloomberg повідомило про намір уряду Німеччини викупити 30 % акцій компанії Uniper, що дасть змогу утримати її на плаву.

За інформацією агентства, Туреччина розглядає варіант оплати постачання російського газу лірами або рублями, щоб уникнути можливих американських та європейських санкцій.

• Агентство Bloomberg повідомило, що Міжнародний кримінальний суд уже цієї зими готовий пред'явити Росії звинувачення у воєнних злочинах, які було скоєно російськими військовослужбовцями в Україні. Адміністрація Байдена не має наміру офіційно приєднуватись до слідчої групи, проте готова співпрацювати з нею, не порушуючи закони США.

3. Тренди

- За інформацією низки ЗМІ, президент Зеленський збирається позбавити (або вже позбавив) громадянства бізнесменів Коломойського, Корбана та Рабіновича всупереч ст. 25 Конституції, яка прямо забороняє подібні дії.

***

№ 357.

«Я сподіваюся, що восени ми вже побачимо результат далекобійної західної артилерії» — Сергій Гайдай

Діана Буцко

2022-07-15

Сергій Гайдай, голова Луганської обласної військової адміністраці

Фото: Луганська ОДА

Наша редакція працює цілодобово з різних куточків країни, аби ви були в курсі того, що насправді відбувається. Якщо для вас важливе те, що ми робимо, і ви вже підтримали Збройні Сили України, можете підтримати наше інформаційне військо.

Після того, як росіяни 3 липня захопили Лисичанськ, більшість області опинилася під окупацією. Приблизно 300 тисяч луганців покинули свої домівки, однак тисячі людей лишилися на захоплених після 24 лютого територіях. Без газу, води, світла та зв'язку — ситуацію в деяких населених пунктах називають близькою до гуманітарної катастрофи. hromadske поспілкувалося з головою Луганської обласної військової адміністрації Сергієм Гайдаєм про життя на окупованих територіях та перспективи звільнення області.

1. «У мене амбітні плани — зробити так, щоби жодна родина не мала проблем із житлом»

Чим ви зараз займаєтеся, коли більшість Луганської області окупована?

Допомагаю військовим. Ми постійно з ними на зв'язку, щодня спілкуємося, з'ясовуємо, які в них є потреби, і швидко намагаємось усе це вирішити та забезпечити їх усім необхідним. Ще займаюся гуманітарними питаннями, пов'язаними з жителями, які евакуювалися з Луганської області. До прикладу, в Сєвєродонецьку в лікарні були зареєстровані люди, які хворіли на цукровий діабет. Їм потрібен інсулін. Якщо ми відновлюємо медичну структуру Сєвєродонецька, то вона отримує гроші від НСЗУ і людям інсулін видають безоплатно. Таких прикладів багато: онкохворі, люди, яким потрібен діаліз, тощо. Є люди, які втратили документи чи їм щось треба поновити — оформлюємо.

Що буде з людьми, яких тимчасово поселили в школах і які досі там живуть, але не мають коштів оплачувати собі житло?

Ми запускаємо такі центри зі збору інформації для того, щоб найближчим часом з'ясувати, кому саме потрібна допомога з розміщенням. Я чудово знаю, що справді є такі випадки, коли люди проживають у гуртожитку ПТУ, але з 1 вересня починається навчальний період і їм скажуть: «Вибачте, будь ласка, у нас навчання, тому шукайте щось інше».

У нас є вже певна база житла, куди люди можуть переїхати і звідки їх ніхто не буде виганяти чи забирати приміщення.До того ж ми працюємо з міжнародними партнерами, з моїми колегами — головами обласних адміністрацій. Зараз напрацьовуємо проєкти зі співпраці, коли, наприклад, якась область надає нам земельну ділянку, а ми будуємо там за допомогою власних коштів або за допомогою міжнародних партнерів будинки для людей зі статусом ВПО.

2. «Все зробимо, все деокупуємо»

Яка зараз оперативна обстановка на Луганському напрямку? Які населені пункти все ще контролюють ЗСУ?

Залишається так само все незмінно. Є невеличка частина Луганщини, там, де Білогорівка — два населених пункти, в яких тривають бої. російська армія не може просунутись і продавити нашу лінію оборони. До того ж усе-таки 4,5 місяці захисту й оборони Луганщини достатньо потужно вразили як по особовому складі, так і по техніці ворога. У них є проблеми з поновленням боєздатності підрозділів. Ще одна приємна новина — ми бачимо останнім часом, як глибоко в тилу російської армії підриваються склади з боєкомплектами. Підриваються не годину, не дві, а можуть і добу, тому можемо тільки уявити, яка кількість боєкомплектів там була. Вони говорять

про те, що наші накрили і командний вищий склад, і казарми з солдатами. У них вже почалися певні проблеми, щойно ми отримали хороші системи HIMARS.

Тобто це саме робота американської артилерії, а не партизанського руху?

І те, і те. Час же насправді працює на нас. Бо що довше тримаються наші ЗСУ, то більше ми отримуємо зброї. Ми отримали невеличку частину, і вже є результати на полі бою. А уявіть собі, коли матимемо в декілька разів більше. Можемо і в контрнаступ піти.

Контрнаступ — це питання якого часу?

Складно сказати. Щойно отримаємо достатньо зброї. Вісім чи дев'ять HIMARS, про що там зараз говорять, і те вже наробили, як-то кажуть, величезного «кіпішу» для ворога. А уявіть собі, якщо в нас буде їх не вісім-дев'ять, а п'ятдесят. Уявімо, що ми матимемо не дивізіон (там 12-15 штук), а десять дивізіонів. Чому росіяни просувалися? Тому що в них більша кількість артилерії та боєкомплекту до неї. Вони просто розстрілювали наші позиції з відстані й таким чином потроху просувалися далі. Якщо цю перевагу прибрати, — а її саме може нівелювати далекобійна західна артилерія, — то все зміниться. Я сподіваюся, що саме восени, можливо, ми вже побачимо результат.

Наскільки ймовірна деокупація всієї Луганської області?

Я в цьому навіть не маю сумніву. Все зробимо, все деокупуємо. Це просто питання часу — і все.

3. «Головне — виграти війну, а не битву за одне чи інше місто»

Як ви вважаєте, чи правильно було будувати лінію оборони саме так, адже росіяни фактично в перші дні зайшли в Станицю Луганську, Кримське, Марківку, в Старобільську жителі самі зупиняли танки?

Якби ми вибудували лінію оборони — отаку величезну вздовж всіх громад і аж по всій лінії кордону рф, — то це була б масштабна, але дуже нестабільна лінія фронту, тому що в нас немає стільки військ. Ми ж воюємо проти країни, в якої 140 млн громадян. Вони кидають у бій величезну кількість техніки, їх просто в десятки разів більше — як людей, так і техніки. Якби ми облаштували лінію оборони ось так, як ми з вами малюємо, — тонку, але дуже довгу, — вона б не протрималася 4 місяці. Я не військовий, але я це гарантую на 99,9 %. І навіть зараз всю область вони все одно не захопили.

Чи могли б ви пояснити, чому Сєвєродонецьк ми захищали кілька тижнів, а Лисичанськ — кілька днів?

Знову ж таки, кількість ворога величезна. Була ймовірність оточення Лисичанська, а нам краще зберегти наших військових. Дивіться, через 2 місяці, наприклад, приходить до нас чимала кількість західного озброєння, а нема кому на ній воювати. Нема сенсу тримати просто місто, щоб гинули там сотні-тисячі наших військових заради того, щоби потім комусь казати: «От, а ми тримали». Для чого? Головне — виграти війну, а не битву за одне чи інше місто. Тому якщо військові вирішили зробити такий крок для того, щоб зберегти і техніку, і людей, то цей крок правильний.

4. «Нам треба повертати всі наші території й усіх наших людей»

Багатьох луганців дуже вразило відео російських пропагандистів, де їх радо вітали українці, які лишилися на окупованих територіях. Що ви відчували, коли переглядали ці відео?

Сказати, що це біль? Ні. Це таке відчуття… якоїсь гидоти, знаєте. Таке відчуття, ніби брудом поливають. Як нормальна людина не можу зрозуміти, що хорошого взагалі може принести росіянин. Порівняймо дві частини Луганської області з 2014 по 2021 роки — окуповану й неокуповану. Як змінювалось у нас усе, особливо останні три роки, і що вони зробили в себе. Люди приїжджали до нас, бачили наші дороги і просто дивувалися. Навіть зараз окупанти знімають відео про дороги європейського рівня. Якщо вони крадуть наше медичне обладнання з лікарень, то це говорить про що? Про те, що, напевно, воно хороше. Вони ж поганого б не крали. Якщо вони крадуть зерно, то напевно ж у них проблеми з цим зерном. І все в нас краще, ніж у них: спортивні майданчики чи якісь бази, ремонти в школах, приймальні відділення. Усе. Просто все. Ми справді почали дуже швидко розвивати область. Що вони зробили там? Порізали заводи? Позатоплювали шахти? Нічого, жодного розвитку нема. Вони з подивом спостерігають, коли ми годинниками на касі розраховуємося. Нічого не виробляють, жодного технічного прориву. Взагалі, це жах. Це назад у 1970-ті роки.

Ми розуміємо, що не всі, хто там лишився, чекали на росію. Хтось не хоче покидати домівку, у когось — хворі родичі. Але, як ви думаєте, скільки серед тих людей, хто лишився, справді чекали на рф?

Складно сказати. Це ми потім подивимося. Ми можемо порахувати на прикладі Сєвєродонецька. У місті до 24 лютого проживали десь 120 тисяч людей, можливо, трохи більше. Евакуювалася самостійно та з нашою допомогою більшість, у місті залишилося лише до 10 тисяч людей. До 10 тисяч — це менш як 10%. Я думаю, що кожен зі мною погодиться, що не всі ті

10% — це тільки проросійськи налаштовані люди. Або навпіл, або 3% проукраїнські, решта — «ждуни». Навіть так якщо підрахувати, то залишається десь 5% проросійськи налаштованих «ждунів». Решта — це абсолютно нормальні люди, які не хотіли жити в тому «русскому мірі».

Що ви радите робити батькам, які залишилися на окупованій території і які мають дітей шкільного віку, якщо ми не звільнимо території до 1 вересня?

Дистанційно під'єднуватися, дистанційно здобувати освіту. Така можливість є, реєстрацію можна робити. Здобувати освіту дистанційно і потім отримувати українські документи. Далі з документом дитина може рухатися куди завгодно по всьому світу.

Чи буде Україна і надалі виплачувати пенсії та інші соціальні виплати людям на окупованих територіях Луганщини?

Складно мені поки що сказати. Усе буде залежати від того, як розвиватимуться події. Але я повністю погоджуюсь із президентом, що нам треба повертати всі наші території й усіх наших людей. Ми ж з вами говорили про те, що все ж таки там залишились люди, які чекають Україну. Ми їх не можемо кинути напризволяще, таким чином підштовхувати на співпрацю з окупантами.

Як ви гадаєте, чи буде росія намагатися на Луганщині провести так званий «референдум»?

Буде. путіну бракує військ, і їм потрібно швидко провести псевдореферендум, якого не буде насправді. Вони просто намалюють якісь цифри й ухвалять рішення для того, щоб Луганська область була територією рф. Коли почнеться деокупація, то путін оголосить, що Україна напала на росію. Це брєдятіна, але офіційно так буде сказано для населення рф. І потім може бути оголошена загальна мобілізація по всій країні.

Може бути так, що людина отримує термін, сяде за ґрати, а насправді його примусово мобілізували.

5. Мар'яна Безугла — «пані народний неадекват»

Ще хочу запитати про ваші повідомлення. Чи узгоджуєте ви свої заяви з Генштабом чи іншим керівництвом?

А які саме заяви? Ми здебільшого робимо певні заяви тільки після того, як зранку виходить офіційна статистика Генштабу.

Окрім деяких, про які я хочу запитати. Ви, здається, першим заявили про вихід українських військових із Сєвєродонецька. Однак представники влади потім накинулися на Бутусова. Після критики Маляр із вами була якась розмова?

Ні, не було. Мало того, критика Бутусова була саме за те, що він повністю розписав, хто, куди і як виходив. Саме на [основі] його інформації я вже далі говорив, а не самостійно вийшов і казав. Бутусов перебуває на передовій не самостійно. Хтось йому же дозволяє це робити. І, напевно ж, це військові. Я не буду коментувати дії Бутусова, тому що я особисто з ним не знайомий. Можу сказати, що він сміливa людина, яка робила достатньо дивні заяви.

Тобто ви не вбачаєте проблеми в тому, що ви перший повідомили про вихід ЗСУ з Сєвєродонецька? (Зранку 24 червня Гайдай написав, що «доведеться відводити наших хлопців», а через декілька годин Бутусов повідомив, що «ми вийшли з Сєвєродонецька» — ред.)

Ні, не вбачаю.

До речі, нардепка Мар'яна Безугла вбачає. Вона навіть зверталася до президента, щоби вас відсторонили. У вас були якісь розмови стосовно цього з ОПУ?

Для мене незрозуміло, що ця особа робить на лінії фронту чи в зоні бойових дій, хто вона така, які вона має повноваження. Вона взагалі несповна розуму, тому що пропонувала, наприклад, мені депортувати 15 тисяч людей під обстрілами.

Тобто як — депортували?

Депортувати з міста. Просто силоміць садити їх у вантажівки й вивозити. Ви чули, щоб хоча б одна людина серед цивільних загинула під час евакуації за весь період із 24 лютого в Луганській області?

Здається, ні.

Жодна цивільна людина не загинула. Вся евакуація, як би вона не проходила важко, іноді під обстрілами, пройшла без втрат серед цивільних, водіїв чи супроводжувальних. Усі живі. Ця особа постійно лізла в якісь мапи, постійно намагалася керувати військовими. Вона хто — головнокомандувач? Я не розумію, хто вона й чому вона бере на себе повноваження депортувати місцевих жителів із Луганщини?

Тобто Офіс президента не дослухався до порад Безуглої й не пропонував вам скласти повноваження, правильно?

Якби мені запропонували написати заяву, ви уявляєте, з яким задоволенням я б це зробив (сміється — ред.)? Бути керівником Луганської області на сьогодні — це величезна відповідальність. На жаль, з'являються такі ідіоти як Безугла.

Усі ці 4,5 місяці ми постійно допомагали цивільним, військовим. Немає жодної бригади, яка б не отримала допомоги від мене особисто чи від Луганської обласної адміністрації. Кого ми тільки не підключали: волонтерів, моїх друзів, мене, мою родину, обласну адміністрацію, держбюджет, міжнародних партнерів — нема різниці. Нам головне, щоб усе працювало. І за три місяці приїжджає якась несповна розуму особа, яка постійно кричить, що «все пропало» і нічого не підготовлено до оборони. То в мене до неї запитання. Вона в якому комітеті (Верховної Ради — ред.)? Оборони? Тоді питання до неї особисто і конкретно: скажи мені, будь ласка, пані народний неадекват, якого біса ти кажеш про те, що щось не підготовлено, якщо ти перебуваєш у комітеті, який якраз контролює оборону? Чому ж ти не підготувала? Ми, обласна адміністрація, не готуємо оборону — ми допомагаємо її готувати. Я не знаю, де рити окопи, я не знаю, які плани у військових. Військові повинні прийти до мене і сказати: «Сергію Володимировичу, нам у цьому місці потрібно вирити роти, отут вирити вопи, отут вирити окопи». І ми їм підемо назустріч, але не самостійно. Я щось там понарию, мені скажуть: «Володимирович, ти шо, подібний на Безуглу? Нам тут нічого не потрібно, нам потрібно на 2 км вперед».

Пане Сергію, все-таки мушу ще одне запитання про пані Безуглу поставити. Вона казала, що ви не володієте достатньою інформацією, бо не перебуваєте на території Луганщини. Це правда?

Боже мій, ну я не можу коментувати ідіотку. Вона, напевно, хвора людина взагалі. Нумо так. Відкрийте мій фейсбук і перегляньте з 24 лютого. Ви там побачите прямі ефіри безпосередньо з Сєвєра, Лісіка. Що треба ще? На околиці міста, аби було знак видно? На даху дев’ятиповерхового будинку, аби було всю панораму видно? З лікарні Сєвєродонецька, з лікарні Лисичанська? Я не буду, як Безугла. Вона приїхала в поліцейський відділок, із кимось листувалася, декілька дзвінків зробила, потім цей поліцейський відділок накрило повністю артилерією. Його зруйнувало. Слава Богу, що всі живі, тільки вона втекла за день до того. Те, що я був на місці, знають усі. Навіть якби я був десь у Канаді, до прикладу (але я там не був), проте у цей час все б працювало завдяки тому, що я правильно координував би, це була б нормальна робота?

6. «Усе відновимо, усе буде краще, ніж було»

Скільки років, на вашу думку, треба буде для відновлення Луганщини?

Років десять, десь так. Певний час займе саме тільки розмінування. Без цього ми не зможемо зробити жодного кроку. Спочатку, звісно, розмінування доріг і напрямків, де є критична інфраструктура. Що нам потрібно насамперед відновити? Газ, воду, світло, каналізацію. Оті напрямки потрібно розмінувати й відразу відновлювати, а за ними починати розміновувати та проводити демонтаж будинків. І за ними вже крок за кроком починати будівництво. Усе відновимо, усе буде краще, ніж було, бо не буде вже радянської спадщини, а буде сучасне.

Гроші знайдемо?

Теоретично, в нас уже є країни, які за нами закріплені і які будуть нам допомагати. Це Чехія, Фінляндія, Швеція. Є різні інші міжнародні фонди. То того ж — заморожені російські гроші й репарації після перемоги.

Якою ви бачите Луганську область після перемоги?

Новою, сучасною, без жодних статусів депресивного або проросійського регіону.

—

hromadske звернулося по коментар до народної депутатки Мар'яни Безуглої. Незабаром ми оприлюднимо її реакцію на звинувачення Сергія Гайдая.

***

№ 358.

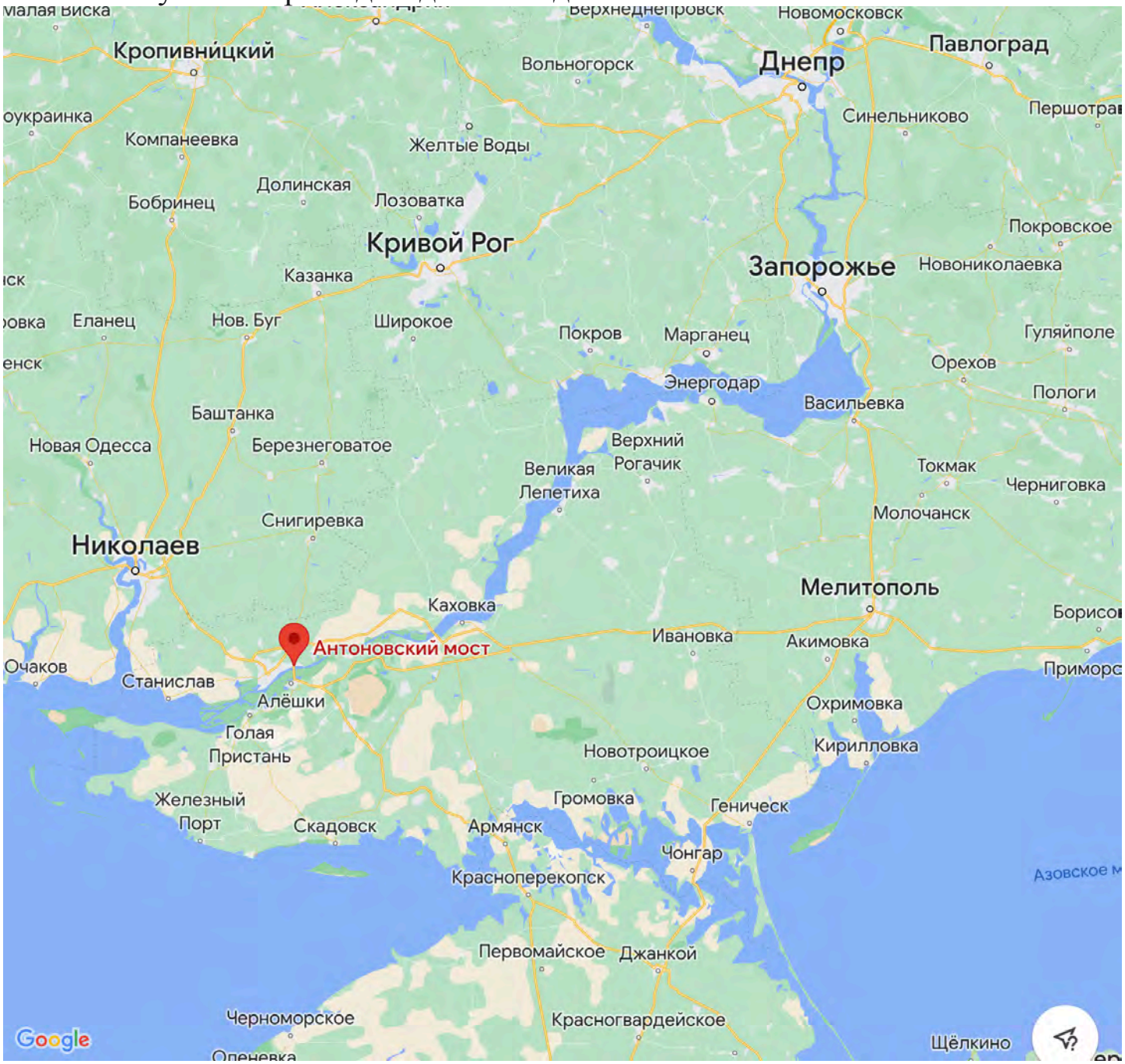
Чорновіл 2022-07-21

Таки попереднього разу була примірка, а може й натяк моско-оркам, що пора втікати. Натяку не зрозуміли.

Зараз ЗСУ повторно нанесли ураження по ***Антонівському мосту***. Пошкодження вже критичні. Але мости - це достатньо сильні споруди, їх не руйнують РСЗВ, для цього застосовують авіаційні бомби. Або кількаразові попадання в ту саму ділянку. На щастя, ідіот Стрємоусов (місцевий керівний колаборант), виклавши детальне відео, став корегувальником нашого вогню.

На даний час по мосту перекрили рух приватного транспорту й важкої техніки, що руйнує логістику рашистів. Хто з командного складу може, зараз доволі активно втікають із Херсона. А це ще й розбалансування управління військовим угрупованням на Правому березі чисельністю десь із 30 тисяч орків. І над ними всіма починає нависати загроза опинитися в котлі. Антонівський міст уже пристріляний та пошкоджений - його руйнування -

питання часу. Сусідній залізничний для перекидання військ погоди не робить, але й йому незабаром доведеться відпочити. Залишається лише мостовий

перехід вздовж дамби Каховської ГЕС. Але там Хаймерсами можна зруйнувати дорогу без пошкодження греблі водосховища. І пристрілка ж уже також відбулася.

> Ліквідували комплекс радіотехнічної боротьби ***РЕБ Реппелент-1*** акурат за 10 метрів від мосту над шлюзовою камерою.

Після цього виходу у ворога не буде й логістика повністю перерветься.

А щодо понтонних переправ, то не з їхніми кривими руками їх через Дніпро перекидати. Плюс - для Хаймарса кращої мішені не придумати. А там один постріл усе руйнує.

Може виникнути питання: а чи нам ці мости не знадобляться для переправи й продовження наступу. Ні. Рашисти їх гарантовано підірвуть при відступі.

Усе одно головним напрямком звільнення лівобережної Херсонщини стане наступ з півночі.

Коли підуть звідти, то й біля Херсона виникнуть варіанти.

А поки орда вже приміряє для себе ***перспективу реального котла***.

***

№ 359.

О крахе экономической стратегии и индивидуальных жизненных стратегий сильных людей

Кущ **2022-07-21**

Недавно прочитал одну историю о том, как в киевском гудвайне встретили собственника крупнейшего агропредприятия Черниговщины.

Герой Украины, 83 года, огромное предприятие, элеватор на 0,5 млн, сотни работников и даже пятикилометровый канал до ближайшей реки для прохождения барж.

Экспорт кукурузы десятки лет.

Сейчас продукцию нельзя ни вывести, ни продать, логистика не работает, закупочные цены ниже себестоимости, государство ничем не помогает, людям нечем платить зарплату.

"Видимо я родился не в той стране, дело всей жизни погибает", - говорит сильный человек.

А теперь представим себе, что вместо кукурузы, предприятие выпускает биоэтанол, а сопутствующий шрот идет на производство комбикормов и рядом коровники и свинофермы.

А рядом с ними - производство мяса, сухого молока и консервной продукции.

И уже нет всех этих проблем с логистикой: биоэтанол вывозят спиртовозы, фуры - мясо и сухое молоко с консервами.

И даже если не вывозят, эта продукция может храниться достаточно долго.

Примерно та же ситуация и во всей стране:

- зерно, которое может сгнить на полях и привязка к портам, которая сейчас становится удавкой в руках Путина.

А ведь могли цистернами отправлять в ЕС биоэтанол, биодизель, комбикорма, соевый белок, лецитин, продукты переработки.

И пропускной способности УЗ хватало бы на всех.

Заметьте, у переработчиков "семечки" в масло таких острых проблем нет. Трудности есть, а удавки нет.

И тут впору упрекнуть государство и сильных людей в глупости и недальновидности. И это будет неправильно.

Сильные люди были умны, поэтому и создали свои личные империи.

Но так работают налоговые и регулятивные стимулы.

Если государство, возмещая по 4 млрд дол НДС в год экспортерам сырья, дотируя низкие тарифы на УЗ и в портах, создает максимально комфортные условия для сырьевого экспорта, никто не будет заниматься более сложным бизнесом.

Я много раз беседовал с бизнесменами в рамках различных стратегий развития о том, почему они не занимаются переработкой.

И этот вопрос вызывал у них смех.

Они говорили:

"у меня сезонная рентабельность 50-70%, низкие капитальные инвестиции, умеренные операционные и огромный кеш-флоу.

Бизнес - цикл - до года.

Зачем мне лезть в OPEX (операционные расходы) и CAPEX (капитальные затраты) при трудно прогнозируемом кеш-флоу в переработке, где пятилетние бизнес-циклы, затраты на маркетинг, инжиниринг и продвижение продукции на чужих рынках, при том, что свой рынок, правительство не защищает.

Зачем мне менять 50% на 10-15% с еще более высоким порогом рисков?

Если я просто отдал зерно международным трейдерам, а они уже сами вывезли его и продали. А государство еще мне и 20% НДС возместит".

Но если мы готовились к войне, а политики говорили нам, что война с РФ идет с 2014 года, то

> **- почему никто у нас не подумал о том, что во время войны в первую очередь блокируется сырьевой экспорт через порты, тем более, что у нас почти нет своего флота.**

Ирак не мог вывозить нефть, воюя с США, равно как и Иран.

Также как Швеция во Второй мировой сталкивалась с трудностями по экспорту рудного сырья, а Финляндия- древесины.

То есть с 2014-го года, нам нужно было раз в пять лет добавлять один технологический передел и увеличивать глубину переработки сырья.

Я пишу об этом с 2015 года, но наши элиты напоминают мне стрекозу, которая "лето красное пропела, а зима уж тут как тут".

И нужно идти к муравью - немцам, американцам за помощью.

Что нужно было делать?

1. Создать систему экспортных пошлин на сырье и сформировать за счет них национальный резервный фонд.

> По моим оценкам, там могло быть до 20 млрд дол, достаточных для начала структурной перестройки экономики.
>
> Но эти деньги ушли "сильным людям".

2. Защитить внутренний рынок импортными пошлинами.

3. Пересмотреть механизм возмещения НДС в целях стимулирования экспорта товаров с высоким уровнем добавочной стоимости, а не сырья.

> **Тогда у нас сейчас было бы несколько чемпионов в сфере переработки и массовая прослойка среднего бизнеса в пищевой отрасли.**

Но,

у нас сложилась модель рентной, коррупционной, сырьевой модели экономики.

- Сильные люди создали с помощью своей клиентелы в парламенте лобистский корпус законов и стимулов, направленных на ***вывоз сырья***.

- Клиентела проголосовала за эти законы и получила часть сырьевой ренты от сильных людей.
- Сильные люди вывезли сырье и стали богатыми людьми.

Теперь эта модель рухнула.

Но проблема в том, что

в правительстве так никто и не говорит о работе над ошибками и о новой стратегии развития.

Все думают о том как вывезти сырье, поделиться и забыть об этой стране.

Но так не должно быть

***

№ 360.

Р.Свитан. О боевых действиях и разных договоренностях

2022-07-21

После того, как россияне захватили ***Северодонецк*** и ***Лисичанск*** и отчитались о полном захвате ***Луганской*** области (что не является правдой – два населенных пункта еще находятся под контролем ВСУ), интенсивность боевых действий несколько снизилась. Многие даже заговорили об

оперативной паузе перед подготовкой рашистов к новому наступлению на ***Донецком*** направлении.

Отдельно стоит отметить работу американских ***HIMARS***, которые уже поразили десятки крупных складов с боеприпасами и топливом, а также вражеские пункты управления. По словам Главнокомандующего ВСУ Валерия ***Залужного***, благодаря этому вооружению Украине удалось стабилизировать ситуацию на поле боя.

Вместе с этим появились сообщения о том, что на недавних переговорах в ***Стамбуле*** по экспорту украинского зерна РФ поставила Украине условие прекратить боевые действия на юге страны и таким образом приостановить контрнаступление. Официального подтверждения этой информации нет. Как и опровержения.

Полковник запаса, военный эксперт Роман ***Свитан*** в интервью ***"ОстроВу"*** рассказал о текущей ситуации на фронте, почему россияне не смогут захватить всю ***Донецкую*** область и как "зерновые" переговоры с РФ могут помешать контрнаступлению ВСУ на юге Украины.

1. Ситуация на фронте

- Давайте поговорим о ситуации на фронте. Многие говорят об оперативной паузе, вы с этим согласны?

- **Оперативной паузы как таковой нет.** Практически на всей линии фронта последние месяцы происходили обмены ударами – наступательные и контрнаступательные действия на малых расстояниях. То есть, работали в основном ротно-тактические группы, а то и просто ДРГ.

Кроме нескольких точек, например, ***Северодонецк-Лисичанск***.

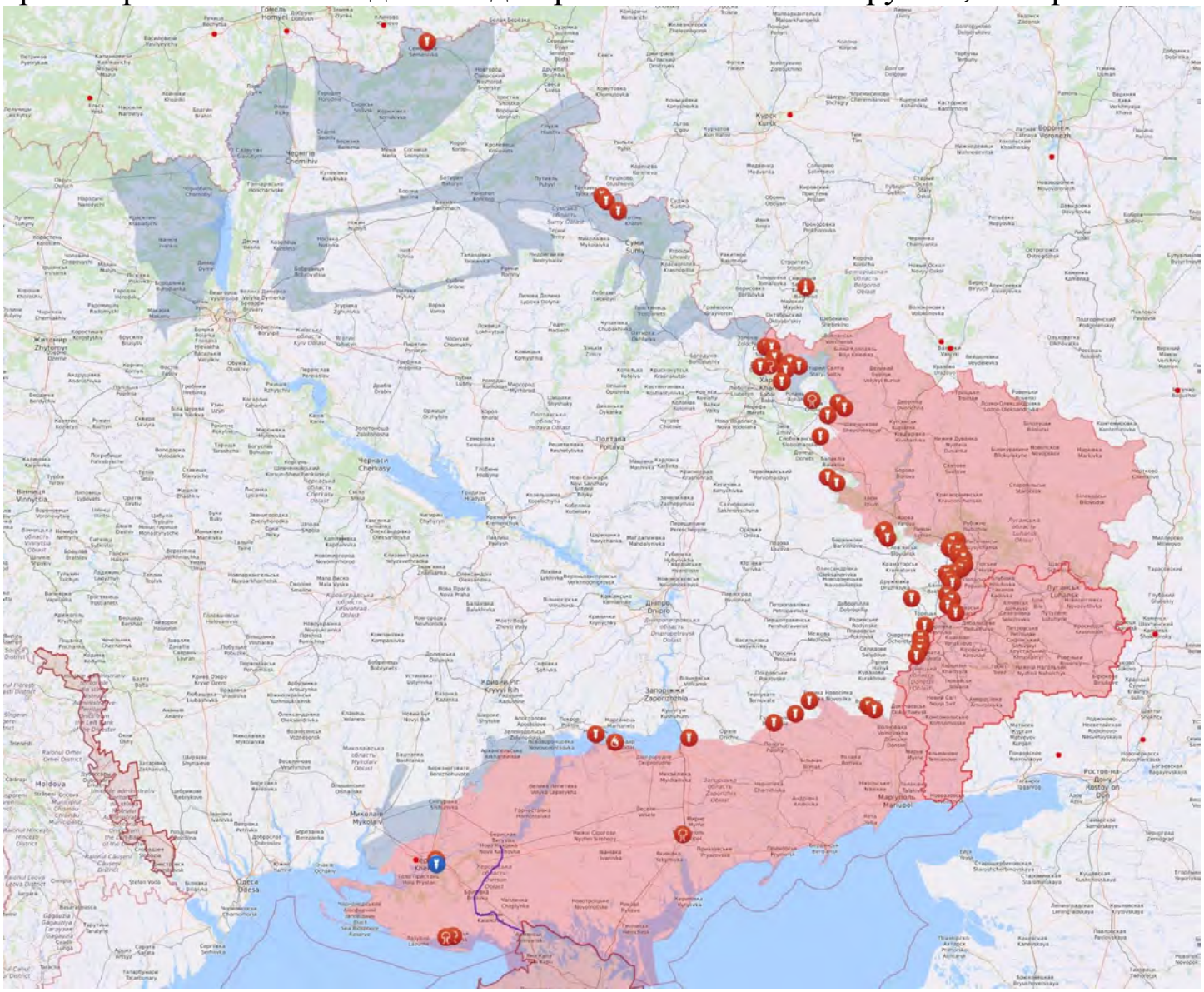
- А что происходит сейчас?

- Сейчас у нас **первая линия горячего фронта** – от ***Северска*** до ***Бахмута***. А если точнее – от ***Белогоровки*** под ***Северском*** до Углегорской ТЭС южнее ***Бахмута***.

Это та линия фронта, на которой постоянно, без каких-то перерывов и пауз, проходят бои: наступательные со стороны россиян и иногда контрнаступательные со стороны украинских войск. Но в целом эта линия фронта стоит примерно на одном и том же месте.

Вторая точка, где идет горячая фаза, это наступление россиян со стороны ***Изюма*** на ***Славянск***. Там также происходят обмены ударами, в основном

артиллерийскими. Иногда выходят ротно-тактические группы, которые наша

артиллерия с успехом поражает.

И **третья горячая точка** – от ***Харькова*** до ***Старого Салтова***. Там стоит группировка российских войск, у которой задача - срезать наше предполагаемое наступление в направлении ***Купянска***.

Это большой железнодорожный узел, куда сходятся поставки вооружения и боеприпасов российской группировки. Поэтому наши силы, которые уже второй месяц пытаются вести наступательные действия на ***Купянск***, постоянно атакуются со стороны ***Белгорода***. Это фронтальный удар, который не дает развить наступление на ***Купянск***.

- А что с контрнаступательными действиями украинских войск?

- Да, действительно, **наши военные проводят контрнаступательные действия** в районе от ***Херсона*** до ***Кривого Рога***. На этой линии фронта контрнаступательные действия ВСУ ***приносят успех***. Идет движение линии фронта ближе к реке Днепр.

Мы практически второй месяц подряд придавливаем россиян к Днепру.

- Почему это важно?

- Днепр является широкой и мощной преградой, через которую есть ***только два моста***: в районе ***Новой Каховки*** и ***Херсона*** (***Антоновский мост***). И **наше движение к этим мостам создает почву для деоккупации Херсона и всего правобережья**.

Кроме того, последние несколько недель от ***Васильевки*** (южнее ***Запорожья***) до ***Новотроицкого*** (южнее ***Донецка***) ВСУ проводят успешные контрнаступательные действия.

> Некоторые российские группировки там уже выбиты с позиций. Движение фронта последние пару недель идет со скорость 2-5 км в день. И оно постоянное.

Есть определенный замысел – в таком режиме пробовать выдавливать российские войска там, где они просаживаются.

> Можно говорить о рыхлости линии фронта от Херсона до Донецка, поэтому там возможны контрнаступательные действия. Плюс работает наша артиллерия.

- Вы упомянули о *двух крупных мостах* на юге Украины, по которым, я так понимаю, российские оккупанты завозят вооружение. *Почему ВСУ их еще не уничтожили?*

- Это можно было сделать после поступления на вооружение HIMARS – подорвать Антоновский мост, который и так заминирован, и мост в районе Новой Каховки.

Почему это не делает наше военное руководство - большой вопрос (интервью записывалось до ударов ВСУ по Антоновскому мосту 19-20 июля – ред.).

> Через ***Антоновский мост*** идут боекомплекты, которые выстреливают в сторону ***Николаева***. Перерезав эту нитку, мы бы могли уменьшить обстрелы ***Николаева***, потому что он как раз на 90% обстреливается артиллерией. И почему мы это не делаем - очень большой вопрос.

- У вас есть предположения?

- Я могу только ***предположить***, что есть какая-то политическая договоренность между определенными группами, которая возможно была

достигнута во время переговоров в Стамбуле. **Скорее всего, эта договоренность подразумевает обмен территориями**.

- Можете объяснить подробнее?

- Договорённость может заключаться в том, что

> **россияне уходят из Херсона через этот мост, а мы в обмен на это не входим в Донецк.**

- А мы уже *можем войти в Донецк?*

- Конечно.

Сколько существует возможность взорвать Антоновский мост, ровно столько времени мы можем заходить в Донецк – мы рядом.

> Чтобы зайти в Донецк, нужна одна рота. Он не является непреступной крепостью. В любой город можно зайти, просочиться диверсионными группами. Одна ДРГ может долго удерживать какой-нибудь квартал. **Но мы даже этого не делаем**, хотя Донецк у нас на расстоянии до 8 км.
>
> На данный момент в Донецке практически нет войск, которые могли бы противостоять заходу ВСУ. Донецк сейчас пустой, туда можно заходить без проблем.

Я думаю то, что мы не входим в Донецк и не взрываем Антоновский мост в Херсоне - это либо уже достигнутая договоренность, либо она предполагается.

Но это не военная договоренность.

> **Любой военный знает, что сначала нужно взрывать мосты.**

Как российские войска выдавили нас из ***Северодонецка***?

> Они взорвали три моста, после чего нам перестало поступать вооружение, и мы вышли.

Таким же образом наше военное командование должно было **взорвать эти два моста на юге, дождаться, когда они выстреляют имеющиеся боекомплекты, и брать их "тепленькими"**.

> Они тогда вынуждены будут переплывать Днепр вплавь.

Еще месяц назад это можно было начать.

- Неужели наше политическое руководство могло пойти на такой шаг?

- Я думаю, что в ***Стамбуле*** были заключены определенные политические договорённости, которые в принципе были озвучены:

> **россияне уходят из-под Киева и Херсона, забирают себе Донбасс и Крым и дальше идет политическое урегулирование.**

Выход российских войск из-под Киева 100% был по договорённости,

> **потому что практически ни одна колонна при отходе не была обстреляна ВСУ.**

После этого вскрылись зверства россиян в Ирпене и Буче, украинское и мировое сообщество были в шоке от увиденного и **после этого остановился процесс дальнейших переговоров**.

Переступить через Бучу смогли только "зерновики",

> которые на прошлой неделе договаривались в Стамбуле.

- "Злые языки" говорят, что главные требования россиян по вывозу зерна – это перемирие на юге, на которое Украина якобы согласилась. Насколько это реалистично?

- Скорее всего, **учитывая действия, которые произошли в день переговоров, для вывоза зерна из украинских портов РФ выдвинула два условия**:

1) ослабление американских ***санкций*** и
2) прекращение наступления на ***Херсон***.

Дело в том, что

> контрнаступательные действия ВСУ на ***Херсон*** оцениваются всеми аналитиками (в том числе и российскими) как 100% успешные.

Но эта сделка не состоялась.

Если бы она прошла успешно, то документ тут же подписали бы, а не перенесли на более поздний срок.

Но украинская делегация не была уполномочена подписывать такое условие как ***прекращение наступления на Херсон***.

> Поэтому, после этого и состоялся ракетный удар по Виннице. Когда ведутся переговоры с террористами, и, если не выполняются их условия, они убивают одного заложника. РФ поступила так же.

Американцы при этом выполнили условие и ослабили санкции в тот же день

> Вашингтон ***разрешил***, в частности, проводить ***сделки*** с российскими компаниями в сфере поставок удобрений, продовольствия, посевных материалов, лекарств и медицинского оборудования, - ред..

На сегодняшний день вопрос состоит в том, пойдет ли украинское руководство на условия россиян не наступать на Херсон.

Кстати,

> из-за этого и не взрывается ***Антоновский мост***.
>
> **Если мы его взорвем, это будет означать наше 100%-е *наступление* на Херсон.**

- Вы считаете, *украинское руководство может пойти на условия россиян и отложить контрнаступление на Херсон?*

- Конечно, может. **Над нашим политическим руководством довлеют договорённости, достигнутые ранее в Стамбуле, до Бучи.**

Россиянам все равно на наше зерно. Это способ шантажа.

Самое интересное, что

> носителями этого шантажа являются ***хозяева*** этого зерна, которые сейчас принуждают политическое руководство пойти на этот шаг.

- *Чем это чревато* в стратегическом плане?

- Если политическое руководство Украины примет решение не наступать на Херсон,

> **россияне укрепятся, перебросят на правый берег железобетонные укрепления и боекомплекты. И уже через месяц взять эту линию укрепления будет практически невозможно.**

Этот месяц даст россиянам укрепиться на правом берегу и сделает невозможным бескровное освобождение наших территорий.

Им как раз не хватает этого месяца.

2. Ситуация на Донбассе

- Почему россияне не могут захватить всю территорию Луганской области? *Верхнекаменка* и *Белогоровка* до сих пор остаются под контролем ВСУ.

- Просто в районе ***Белогоровки*** хороший рубеж обороны.

> С одной стороны он прикрыт Северским Донцом, с другой стороны находится подъем. То есть это хороший укрепрайон, потому мы за него и держимся. А россияне бьются об этот укрепрайон, потеряли там много людей, и будут продолжать это делать, потому что без этого они не смогут продвигаться в сторону ***Славянска***.

- Почему им так важен *Славянск*?

- По той же причине, почему ***Новая Каховка*** важна для ***Крыма***.

- ***Вода?***

- **Верно**. В новой Каховке находится станция водоподъема днепровской воды, которая идет на Крым.

> Поэтому россияне будут биться за ***Новую Каховку***, а не за ***Херсон***.

Такая же картина наблюдается в районе ***Славянска***.

> Там находится поселок ***Райгородок*** – водозабор ***Северского Донца*** и дальше канал идет через ***Часов Яр, Торецк, Горловку*** и на ***Верхнекальмиуское*** водохранилище под ***Донецк***. Это важный водозабор для ***Донбасса***.

Сейчас воды нет во многих городах ***Донецкой области***, включая ***Донецк***, поэтому им важно взять этот водозабор.

И у них это сейчас единственная задача, которую они нарисовали и более-менее могут выполнить, это ***взятие этого водозабора***.

- Насколько *это выполнимая задача?*

- Если они сейчас ***соберут все войска со всего фронта*** и бросят на решение этой задачи, они смогут ее как-то выполнить.

С другой стороны,

> такой сценарий будет означать концентрацию российских войск в одном месте, что будет хорошей целью для наших HIMARS. Теоретически **они могут взять этот водозабор, но удержать – нет**. **ВСУ их просто уничтожат вместе с этим *водозабором***.

Пусть они концентрируют войска в одном месте,

а мы в это время будем работать по всей остальной линии фронта, где у них не хватает войск – в районе ***Херсона***, ***Харькова***, ***Изюма*** и так далее.

- *Смогут ли россияне полностью захватить Донецкую область?*

- Россияне на 100% **не смогут** взять всю Донецкую область. Максимум, что у них может получиться, это подойти к этому водозабору. Подойти, но не взять. Подачи воды не будет.

- Такие города как *Славянск* и *Краматорск* им не взять?

- Это **нереально**. Там очень большая агломерация Славянск-Краматорск-Дружковка-Константиновка, которую нереально взять.

Это все является таким себе одним огромным городом с большим количеством промзон.

Если они ***Белогоровку*** не могут взять, то какой ***Славянск***?

- Военно-политическое руководство *РФ это понимает?*

- Они это прекрасно понимают, но **у них нет другого выбора**.

Военные докладывают политикам, что не могут выполнить задачу, на что политическое руководство принимает решение

торговаться зерном, ударами по городам, убийствами людей.

Россияне прекрасно понимают, что не удержат ***Херсон*** и юг ***Украины***.

На данном этапе они хотят оставить себе хотя бы ***Крым***, ***Донецкую*** и ***Луганскую*** области. **Они уже выдохлись**.

Количество ***резервов***, которое они могут организовать в определенный момент времени, разбивается нашими войсками.

Допустим,

россияне собирают батальонно-тактическую группу, так вот мы ее разбиваем за неделю.

Мы сейчас даже больше "выжигаем" людей, чем они могут поставить в строй. И это не только *людской*, но и *технический* ресурс.

3. Новые угрозы

- Несколько дней назад министр обороны РФ Сергей Шойгу приказал российским оккупантам усилить свои действия на всех участках фронта. Что это может значить?

- Они прекрасно понимают, что у нас сейчас положительное сальдо в сторону уничтожения их технических средств. Поэтому идет команда нарастить силы и средства, которые могут быть выдвинуты на фронт.

> Плюс идет команда на места готовить батальонно-тактические группы. Сейчас почти все российские области начнут формировать такие БТГ по типу наших ТРО. Шойгу просто дал политическую команду, а регионы уже сами выполняют, как могут.

- Эти БТГ *могут изменить ситуацию* на фронте?

- Ситуацию они точно **не изменят**.

Линия фронта не изменится.

> Наши их будут переламывать дальней артиллерией еще на заходе. У нас уже есть HIMARS, артиллерия, авиация становится на крыло. К тому времени, как они сформируют эти батальонно-тактические группы, у нас уже будет много HIMARS.

Вы поймите, что

> мы можем с каждым днем уничтожать все больше и больше российской техники, а **у них *ресурсы* заканчиваются, они *не могут нарастить* поставки и производство**.

Они **уперлись в конечные цифры** по ***расконсервации* техники**.

- Не могу не вспомнить недавное заявление путина о том, что "мы еще даже не начинали воевать в Украине". Как вы его прокомментируете?

- **Человек, который заявляет, что «мы еще ничего не начинали», уже понимает, что у него ничего нет**.

Кроме этого заявления, не осталось ничего. Это последнее, что можно сказать в эфире.

- А как же всеобщая *мобилизация* и применение *ядерного оружия*?

- Что касается мобилизации, то она и так сейчас происходит, только без слова "всеобщая".

Сегодня в каждом военкомате стоит задача по набору людей на доформирование воинских частей. Только сейчас это происходит добровольно и за деньги. Но процесс и так идет, его увеличить невозможно, ведь у тех же военкоматов есть пропускная способность.

РФ не объявляет всеобщую мобилизацию, потому что она не нужна. От слова совсем.

То количество людей, которое им нужно для выполнения боевых задач, у них и так есть. От всеобщей мобилизации не увеличится количество танков. Нет смысла набрать людей, дать им автоматы в руки и отправить под наши HIMARS и танки.

Что касается применения ***ядерного оружия***, если бы это было возможен, путин с него бы начал.

Он прекрасно понимает, что это повлечет его личную смерть.

Будет нанесен ответный удар странами НАТО по всей российской верхушке. Первый выпущенный снаряд приведет к ответному удару.

Никому в мире не нужен ядерный конфликт. Я думаю, что путину это объяснили многие мировые лидеры.

- *Беларусь* может чем-то помочь путину?

- **Белорусской армии как таковой не существует**. Есть определённые силы специальных операций, которые больше натасканы на усмирение мирного населения. Белорусская армия никогда не воевала, поэтому она не несет нам никакой угрозы. И они это прекрасно понимают.

Любая их волна разобьется о нашу бригаду, которая стоит вдоль северных границ. Поэтому они не будут идти в Украину. Это все равно, что головой об стену биться.

У них есть военно-воздушные силы, но они также нигде не воевали. Максимум, что они могут сделать, это предоставить свои самолеты россиянам. Но если они залетят на территорию Украины, то тут же столкнутся с нашими ПВО.

Еще одна **угроза со стороны Беларуси – это ракетные пуски с их территории** по нашим городам. Там стоят российские "Искандеры", и это проблема.

Но больше они ничего не могут нам сделать.

Максимум, на что сейчас способна белорусская армия, это побегать вдоль границы туда-сюда, поменяться и выставить фанерные танки.

- В наземную операцию *белорусской армии* вы не верите?

- Белорусская армия **100% не пойдет**.

- РФ может привлечь белорусскую армию для боевых действий на Донбассе?

- В Украине уже есть белорусские контрактники, которые заключили контракты с РФ. Их находили мертвыми. Это граждане Беларуси, которые решили таким образом подзаработать. Но они там как наемники. Переброска белорусских войск в Украину невозможна. Белорусское государство этого не допустит. Да и сами войска могут отказаться выполнять эту задачу.

- *Перелом в войне* – когда он может состояться и как будет выглядеть?

- После того, как Украина начала применять HIMARS, наступил перелом в войне.

Когда мы начали взрывать их ***логистические цепочки***, взорвав почти все ***дивизионные склады*** и ***пункты управления***, **после этого наступил перелом в войне**.

Они остановились в наступлении.

Единственное место, где они все пытаются наступать, это ***участок*** от ***Северска*** до ***Бахмута***.

И **этот перелом необратим**.

У нас увеличивается количество HIMARS, ракет и их номенклатур. **Мы сейчас будем «выжигать» их логистику.**

Когда появятся ракеты с дальностью до 300 км, можно будет нанести удары по ***Керченскому мосту*** или по ***Севастопольской бухте***.

А дальше россияне смогут только запугивать нас и заниматься обороной.

- А что с *контрнаступлением*?

- **Оно уже идет**.

Как только в Украину зашли ***HIMARS***, у нас началось ***контрнаступление***, которое проводится ***мелкими контрнаступательными действиями***.

Этот режим называется ***выдавливанием***. **И он дальше будет так продолжаться.**

Как такового ***мощного контрнаступления***, о котором все рассказывают, **не будет**.

- Вы согласны с руководством Украины, что война может *завершиться к концу года?*

- Да, **согласен, но только горячая фаза**.

Война у нас завершится **только после распада РФ**.

До этого момента мы всегда должны находиться в боевой готовности.

Украина не сможет сама развалить россию, это может сделать только мировое сообщество. Надо повторить тот комплекс мер, который был предпринят для развала СССР.

Вопрос деоккупации всей украинской территории, включая *Крым* и *Донбасс*, может решиться к концу года.

- Звучит оптимистично. Обычно говорят о выходе наших войск *на границы по состоянию на 24 февраля*.

- *Нарратив «до границ по состоянию на 24 февраля»* является *российским*.

> Им важно, чтобы мы у себя в голове оставили эту границу, чтобы этим манипулировать.
>
> Для военного человека нет этой границы «на 24 февраля», у него есть присяга защищать суверенитет Украины и ее территориальную целостность.

С нынешними *темпами* поставок вооружения и обучения ВСУ до конца года реально *освободить всю территорию* Украины.

> И сейчас этот процесс будет лавинообразный: с заходом новой партии HIMARS будет виден все больший эффект на линии фронта.

Если будет принято решение *начать заходить в Донецк* и не рассказывать *«сказку про 24 февраля»*, то фронт у россиян посыплется.

Кроме того,

у российского политического руководства будут проблемы связать их "операцию" во что-то единое, когда они потеряют Донецк.

У них рухнут все договоренности, потому что во всей это войне *Донецк* – это *ключевая точка*.

Какой смысл будет держать ***Мариуполь***, если потеряли ***Донецк***?

Так что, я думаю, **до конца года с большинством дел мы закончим**.

Но! – ***при условии***

сохранения нынешних темпов поставок вооружений.

Беседовал Владислав Булатчик, "ОстроВ"

https://www.ostro.org/general/politics/articles/642281/

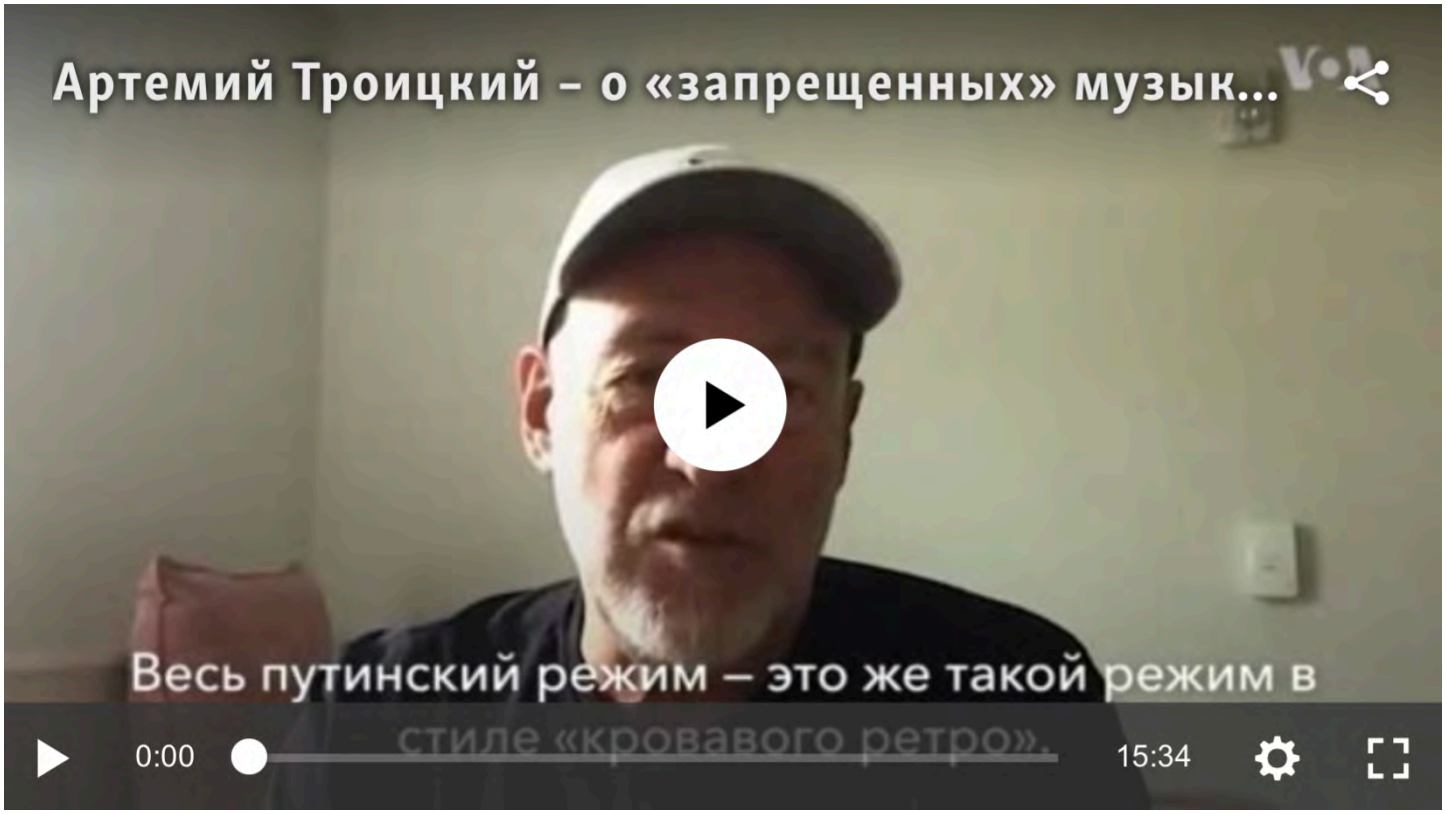
https://aillarionov.livejournal.com/1311437.html

***

№ 361.

Артемий Троицкий: «Или ты с людоедами, или ты с ангелами? Одно из двух»

2022-07-13

Маша Мортон

Музыкальный критик Артемий *Троицкий* поговорил с нашим корреспондентом Машей Мортон о власти стариков в России, личном выборе каждого и о том, жив ли русский рок (спойлер: жив)

Маша Мортон: Артемий Кивович, спасибо за это интервью. Хочу начать не совсем с музыки, а, скорее, с политики. Вот есть этот список запрещенных артистов. Сейчас вышел новый. Как вы думаете, почему российские власти больше не хотят нравиться молодежи?

Артемий Троицкий: Ну, вы знаете, у Васи Обломова есть отличная песня на эту тему, называется «Старикам здесь место». Это как раз такая страшненькая песенка и страшный на нее видеоклип о том, как старики захватили власть и охотятся за молодежью. То есть они ее просто уничтожают, они ее изгоняют.

Вот, собственно говоря, в путинской России примерно это самое и происходит.

Весь путинский режим — это же такой режим в стиле «кровавого ретро».

> То есть приходят на ум самые разные аналогии, но все они связаны с омерзительным прошлым.
>
> Начиная от Ивана Грозного и опричнины и кончая, естественно, сталинизмом и ГУЛАГом.
>
> То есть это все как раз такие стариковские причуды и причуды очень жестокие.

Поэтому, естественно, никакая молодежь нафиг Путину и его окружению не нужна.

Все, что ему нужно, это держаться у власти максимально долго.

И этому, собственно, посвящена в первую очередь и война в Украине. Там, правда, пошло все не так, но, тем не менее, тем не менее...

И, скажем,

1) один путь уничтожать молодежь — это **изгонять ее за границу, в эмиграцию**. Это то, что касается молодежи, скажем так, образованной прогрессивной и конвертируемой.

2) А противоположная часть молодежи просто используется **в качестве пушечного мяса и идет на убой в Украине**.

3) Ну а молодежь, которая как бы не там и не здесь, не на войне и не за границей, я думаю, что **ее просто максимальным образом оболванивают и превращают в таких *послушных молодых старичков***.

М.М.: Получается, на будущее им совершенно наплевать?

А.Т.: **Им вообще на все наплевать.**

То есть, **раньше, скажем, естественно, Путин и Кремль, они делали что-то с оглядкой** на Запад, с оглядкой на Америку, эту мировую сверхдержаву, с оглядкой на мировое общественное мнение.

Сейчас все они конченые, конченые, им терять нечего.

Путин прекрасно знает, что никаких разговоров, никаких соглашений, никаких мирных переговоров с ним уже быть не может. То есть там были всякие эти несчастные дяди с французскими и немецкими фамилиями, которые это пытались сделать, но у них ничего не вышло. И уже они, слава богу, эту надежду отбросили, и правильно. Иллюзий быть не должно. Это люди не договороспособны. Даже, если они что-то скажут, они обязательно, стопроцентно обманут. Никакие документы с ними подписывать нельзя.

М.М.: Есть исполнители, музыканты, которых вы сейчас слушать больше не можете?

А.Т.: Да нет, **я могу слушать все, что угодно.**

Я же не меломан. То есть я меломан до некоторой степени, но **в первую очередь я профессионал.**

Поэтому мне приходится слушать, в том числе и то, что мне категорически не нравится, скажем, с эстетической точки зрения, условно говоря, какую-нибудь попсу, да? Ну, то есть я ее слушаю, естественно, без удовольствия и в минимальном количестве просто для того, чтобы быть в курсе. Для того, чтобы понимать, что сейчас, условно говоря, в топе, мне надо слушать попсу. Скажем, музыку рэп я тоже не люблю, хотя, в общем то, очень уважаю и по-человечески люблю многих исполнителей. С тем же Ваней Алексеевым мы дружим. С Васей Обломовым вообще близко, можно сказать, дружим. Но я не могу сказать, что вся эта музыка как бы идет по центру моих музыкальных интересов.

Так что слушаю я, конечно, и всякие малоприятные вещи.

Не далее, как вчера, например, послушал кавер-версию песни Толи ***Крупнова***, которого я, кстати, хорошо знал, под названием «***Я остаюсь***».

М.М.: Вы знаете, меня очень поразил такой их залихватский, какой-то звериный задор. То есть мало того, что песня, в принципе, она такая очень живая, но вот этот крик, вот этот вот какой-то преувеличенный задор... «Танец на костях», иначе не скажешь.

А.Т.: Вы знаете, Маша, меня это как раз абсолютно не удивило.

Ну, во-первых, имеется такое устойчивое выражение: ***пир во время чумы***.

Это в чистом виде пир во время чумы. То есть, идет чума, и люди, чтобы не замечать того ужаса, который вокруг них происходит, они доводят себя до такого скотского веселого состояния.

Насколько я могу судить, это вообще как бы сейчас такая доминирующая тональность российской культурной, художественной, молодежной жизни.

То есть, те люди, кто не уехал из страны или не ушел в какое-то большое глубокое подполье, или не сел, они изо всех сил пытаются сделать вид, что все в порядке, что ничего не происходит и так далее.

И в этом имеется такой очень сильный элемент аутотренинга, самовнушения и так далее. Они хотят просто в первую очередь самим себе внушить, а также продемонстрировать окружающим, что на самом деле все хорошо, все в порядке, все идет по плану и нечего тут ныть, плакать и стремиться за какие-то рубежи, кордоны, потому что у нас все зашибись.

И они, собственно говоря, вот этот самый «зашибись» и пытаются всеми силами лично даже продемонстрировать окружающим, в том числе и в этом видеоклипе.

Это на самом деле, вполне понятная штука.

М.М.: Я хочу вас спросить *про русский рок*. Это вопрос для абсолютно отдельного цикла лекций. Но, тем не менее, можно ли сказать, что *русский рок не воспитал нас так, как мог бы воспитать?* А с другой стороны, можно ли сказать, что *русский рок умер, его больше нет?*

А.Т.: Ну, я не смотрю на все это настолько пессимистично.

Во-первых, **я не считаю, что русский рок умер**.

Я считаю, что он жив, пока живы и, более того, в творческом отношении очень активны такие люди, как тот же Шевчук, Гребенщиков, Макаревич, Борзыкин, какие-то молодые ребята, скажем, «Порнофильмы», «Адаптация». Можно довольно много назвать прекрасных рок-авторов, которые в хорошей форме и которые пишут на злобу дня. Так что пока эти люди живы и издают прекрасные песни, я бы не сказал, что можно констатировать смерть русского рока.

А что касается первого вопроса.

Насчет того, что не справился русский рок со своей задачей.

Ну, это было задачей далеко не только русского рока.

Сейчас говорят о том, что вообще русская культура не справилась с воспитанием российского народа. И, когда говорят об этом, то фигурируют не только фамилии современных рокеров, но фигурируют и другие фамилии в диапазоне от Высоцкого до Пушкина.

И тут, по крайней мере, можно сказать, что *«они старались»*.

Как там в фильме «Пролетая над гнездом кукушки»… они, по крайней мере, старались.

Конечно же, Владимир Высоцкий, Александр Галич, и Александр Солженицын, и Михаил Булгаков, и масса, масса прекрасных, талантливых и гениальных русских людей, они **писали о том ужасе, который сейчас в России произошел**.

Писали, они о нем писали, но предотвратить его не смогли, **не смогли его предотвратить**.

Не только потому, что какие-то нелюди и мерзавцы, фашисты и людоеды пришли к власти, но, в первую очередь, потому что народные массы, которые вроде бы читали их с детства, слушали их и любили, ***народные массы никакого особого противодействия этому не оказали***. И это, конечно, очень обидно.

Я с этим впервые столкнулся, но, скажем так, на личном опыте, в 14-м году, когда я проводил довольно много времени в компании Андрея ***Макаревича***, на него как раз пошла травля в это время за его не «крымнашистскую» позицию.

И ***Макаревич*** как раз мне говорил… У него было очень тяжелое такое подавленное эмоциональное состояние, и он находился в этом состоянии не столько из-за того, что там, условно говоря, отменили концерты, все там что-то опубликовали, какие-то помойные статейки.

Главное, как мне показалось, что его удручало, это то, что были миллионы людей, которые говорили ему:

Андрей, мы выросли на Ваших песнях, и так далее.

А потом опаньки – эти же самые люди объявили его предателем родины.

То есть, значит, не поняли они его песни, не поняли, они его проповеди о любви.

Это же касается и Юры ***Шевчука*** в полной мере, и Бориса ***Гребенщикова***.

Так что это да, это, в общем-то, очень грустная история.

И как ее объяснять и трактовать, я не знаю.

Но, в любом случае, это очень долгий и очень запутанный разговор.

М.М.: Если говорить о *роли*, которую играла рок музыка, *в 80-е* и о той роли, которую *сегодня* играет *«протестная» музыка*. В чем здесь различие? Что здесь общее?

А.Т.: Ну, тут можно сказать несколько важных вещей.

Значит, номер один — это то, что, конечно же,

рок-музыка сейчас не играет той роли, которую она играла в Советском Союзе в 80-е годы.

То есть, тогда это была главная музыка, тогда музыка, собственно, была нерв вообще всей культурной, антисоветской жизни того времени. Ну и вообще отношение к року, в том числе и к западному року, было крайне трепетным, таким почти религиозным.

Это касается не обязательно только русского рока, это касается и Битлз. Это касается и Pink Floyd, и Боба Марли, и так далее. В общем, этим людям реально поклонялись.

Сейчас, конечно, отношение и к музыке вообще, и к року, в частности, гораздо **более спокойное и более потребительское**. Это с одной стороны.

С другой стороны, в общем-то, скажем так,

политизированность русского классического рока 80-х годов, она очень сильно преувеличена.

На самом деле,

если поковыряться в подвалах и поскрести по сусекам, окажется, что **песен такого прямого политического звучания почти не было.**

Ну, там, скажем, Александр ***Башлачев*** «***Абсолютный вахтер***». Да, это 100% антисоветская, диссидентская, что называется, «посадочная песня». И всякий раз – я просто бывал на многих концертах ***Башлачева***, и сам эти квартирники устраивал – всякий раз, когда он исполнял эту песню, обращались к присутствующим в квартире или на даче людям с тем, чтобы они выключили магнитофоны. «Сейчас будет исполняться песня, которую записывать нельзя».

Но таких песен было мало.

Было там парочка таких песен у группы Телевизор, у Миши Борзыкина. «Твой папа фашист», «Три-четыре гада», «Выйти из-под контроля».

Вот, опять же, не много.

У того же «Аквариума» не было политических песен вообще. Можно считать такой квазиполитической песней один из гимнов перестройки, песню под названием «Этот поезд в огне».

Но это уже были перестроечные времена, это уже было не подполье, тогда это было можно. Эту песню тут же растиражировали по центральному телевидению в программе «Взгляд».

Вот что еще…

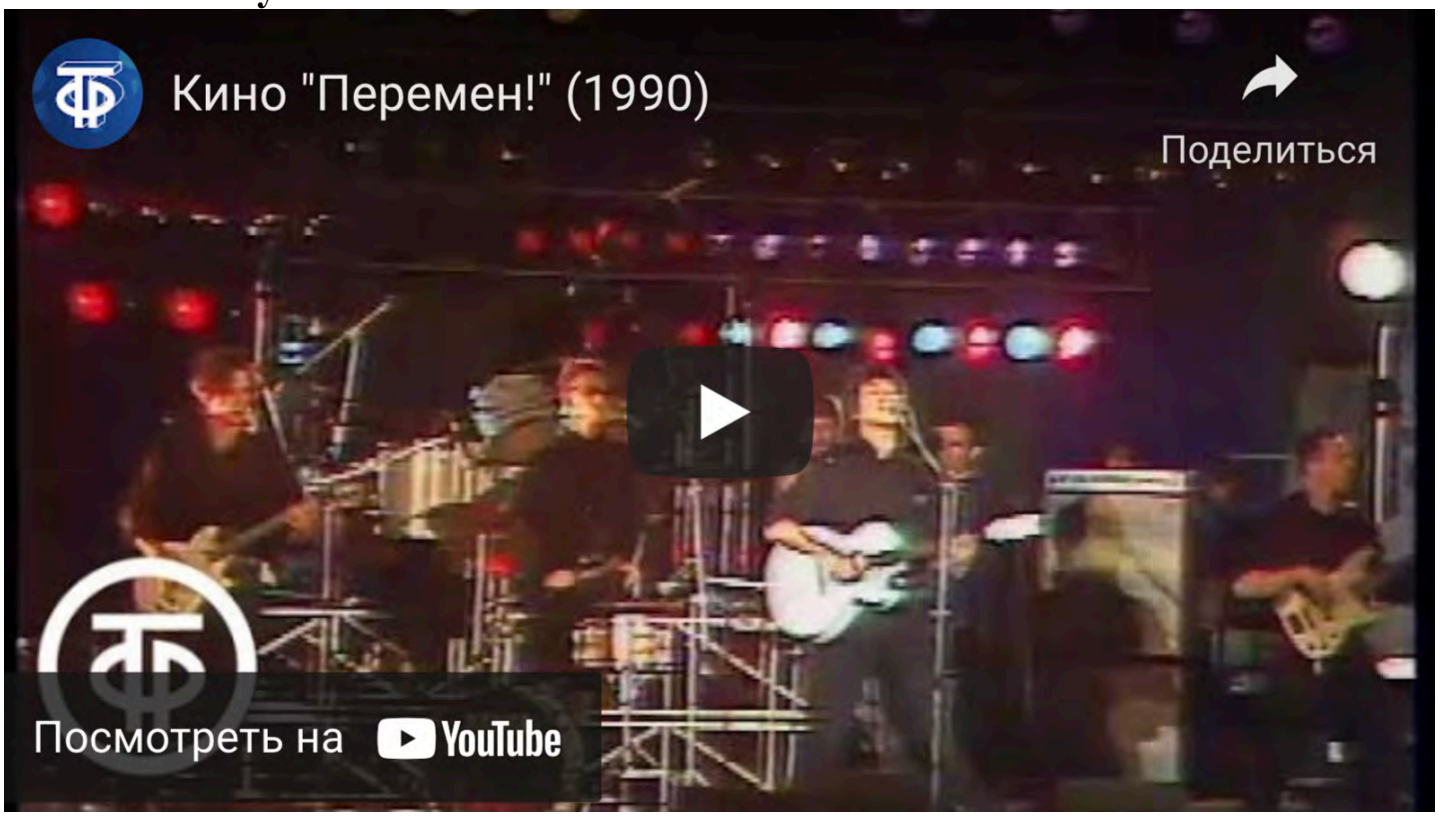
Была парочка песен «Наутилус Помпилиус», тексты к которым написал Илья Кормильцев, «Скованные одной цепью», «Шар цвета хаки». Но все равно это капля в море. Это очень, это очень небольшая часть репертуара

М.М.: А Цой?

А.Т.: **У Цоя не было политических песен.**

У группы «Кино» было некоторое количество песен, скажем так, которые можно было интерпретировать как политические. Хотя на самом деле я Цоя знал хорошо и близко, он был совершенно, то есть просто категорически не политизированным человеком. И то, что песня «***Перемен***» стала гимном оппозиции – в этом есть определенная ирония. Внутри группы «Кино» эту песню называли «пельмень».

М.М.: Почему?

А.Т.: Ну, потому что звучит похоже.

Я с этим столкнулся на фестивале в Риме, в Италии, которого я, кстати, был соорганизатором. Я туда в качестве хедлайнеров привез Витю и группу «Кино». Я был у них в гримерке перед выступлением. Они обсуждали, какие песни будут петь, и в какой-то момент, кто-то спрашивает: «Пельмень» будем играть?

Я не понял, спрашиваю, а что за «Пельмень»? Оказывается, имелась в виду песня «Перемен».

Короче говоря,

> сейчас у российских рок-групп, я уже не говорю о рэпе, вот эта ***политизированная антивоенная антитоталитарная повестка***, она намного ярче и занимает гораздо больше место в репертуаре, чем это было в 80-е годы.

Скажем, типичный пример — это Максим Покровский, (…).

Группа «Ногу свело!» всегда была такой очень артистичной, парадоксальной, забавной и так далее. Никакой политики там вообще в помине не было. А в последние год два Максим сочинил просто целую серию, такую пулеметная очередь очень мощных песен: и антипутинских, и антивоенных, проукраинских.

И вот это вот как раз показывает эволюцию, что ли, гражданского сознания в творчестве наших рок-музыкантов. Это, пожалуй, такой самый яркий пример. Но это же касается на самом деле многих других.

М.М: Можно ли сейчас говорить вообще о *будущем музыки?* Говорить, что когда нынешние времена, когда весь этот кошмар закончится и мы сможем это все обсуждать, *музыка станет другой в России?*

А.Т.: **Я не знаю**.

Я не думаю, что в области собственно музыки, произойдут какие-то перемены.

> Просто **по той причине, что этих перемен там не было уже несколько десятков лет**.

То есть я считаю, что и рок-музыка, и поп-музыка вообще, в том числе всякие электронные, даже такие самые современные ответвления, в общем то,

> **ничего нового не было придумано фактически с середины 90-х годов.**

То есть,

> **XXI век** не внес в музыку, на мой взгляд – может, кто-нибудь захочет меня опровергнуть – на мой взгляд, **ничего нового он не внес.**

Мы живем фактически уже в эпоху *ретро* или в эпоху, когда просто уже *все ходят по кругу*.

И это неплохо, потому что был такой ***период великих географических открытий***, когда музыка мчалась вперед, открывались и в технологическом, и в стилистическом, и в тематическом отношении все новые и новые горизонты.

Потом же **континенты были открыты, все острова освоены, все реки пройдены**.

Но это не означает, что жизнь кончилась, точно так же и музыка тоже не кончилась.

Сочиняют просто произведение примерно в том же стиле, примерно того же звучания, что они были и раньше. Кому-то больше нравятся 50-е, кому-то 70-е, кому-то 90-е.

Но **я не думаю, что что-то будет в музыке *принципиально новое***.

Скажем, у нас есть действительно одна, на мой взгляд, феноменальная группа – это ***Shortparis***. Сибиряки – Питерцы.

На мой взгляд, бесспорно, лучшая группа в России, причем лучшая группа в каких-то отношениях вообще ever. То есть, за все время я не видел лучшей группы у нас в России в плане сценического выступления, чем Shortparis.

До этого как бы у нас *эталоном рок-шоу* были «*Звуки Му*» Пети *Мамонова*.

Ну, вот если в «Звуках», по-моему, был один Мамонов, то в Shortparis это практически вся группа. И это все очень мощно, очень органично. Достаточно оригинальная музыка. (…) Они сейчас еще участвовали в спектакле «Берегите ваши лица», последней или одной из последних постановок «Гоголь-центра» Кирилла Серебренникова, и они там исполняют несколько, ну, как минимум, две песни на стихи поэтов-шестидесятников, Андрея Вознесенского в частности. И это очень мощно. Они, конечно, большие молодцы.

М.М.: А можно ли сейчас музыкальным высказыванием, *музыкой что-то изменить?*

А.Т.: Ну, **у меня очень такой *антипафосный*, трезвый взгляд на эти вещи**.

То есть я считаю, что музыка, песни и так далее – все это служит эмоциональным фоном.

Это может вдохновлять, это может расслаблять, это может ввести в бой, это может, напротив, усыплять и так далее.

Но музыка сама по себе, я считаю, что и культура сама по себе, в общем-то, реально ничего изменить не может.

Есть, к сожалению, великому сожалению, имеются инструменты гораздо более сильнодействующие и мощные, чем музыка, литература, кино.

Это, с одной стороны,

политика, все вот эти властные интриги, вся эта политическая государственная машинерия с ее максимальной подлостью.

С другой стороны,

это просто-напросто ***танки***, бомбы и прочее.

Вот это действительно, имеет решающее значение, к великому сожалению.

Что вовсе не означает, конечно, что деятели культуры бессильны и что им нужно сидеть, сложа руки. Они вносят свою лепту, они могут помочь благородному делу, делу выживания, делу справедливости.

М.М.: Тем не менее, если это не решающая помощь, что получается, это вопрос исключительно личного выбора?

А.Т.: Разумеется, это дело личного выбора. То есть это не служба в армии, когда тебя призывают и ты должен что-то делать.

Работники культуры ничего не должны.

В принципе, они обязаны служить своей музе и более никому.

Так что, конечно, это все ***дело личного выбора***.

Или ты с людоедами, или ты с ангелами? Одно из двух.

Маша Мортон
Корреспондент «Голоса Америки». Репортер программы «Made in USA». Интересы: социальная журналистика, культура, искусство

***

№ 362.

Война с российской культурой в Украине: итоги и последствия

Война на истощение требует единства народа, но единства можно достигать разными путями

ЛЕОНИД ШТЕКЕЛЬ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-07-01

Прежде, чем говорить о *войне с российской культурой* в Украине, необходимо задекларировать несколько абсолютных истин.

Первое. Не подлежит ни малейшему сомнению, что путинская Россия совершила ***немотивированную*** агрессию против Украины: все заявления Путина и его окружения, оправдывающие эту войну (так называемую «спецоперацию») – юридически ничтожны.

Второе. Война, которую ведет Путин, построена на принципах ***геноцида*** мирного населения – все оправдания о военных целях российской армии – ложь! Эта тактика отрабатывалась Путиным и его военными советниками в Сирии, как с точки зрения военной тактики, так и в части пропагандистского прикрытия военных преступлений. То, что геноцид в Украине не носит сейчас тотальный характер, как это было в Сирии, вызвано не благими намерениями Путина и его окружения, а отсутствием у него возможностей в Украине вести тотальную войну по сирийскому сценарию. В этом смысле чудовищная осада Мариуполя не случайность, а закономерный итог стратегии Путина.

Третье. Единственная возможность для Украины окончить эту войну – это ***разгромить*** армию агрессора. После 24 февраля этого года абсолютно точно можно заявить, что никакой договор с Путиным невозможен: он будет продолжать войну под любым прикрытием – только полный разгром армии, и устранения Путина от власти способны завершить войну.

Большевистский опыт оказался очень востребован украинский интеллектуалами, однако до поры до времени, успехи в это кампании были невелики. Все поменял приход к власти Петра Порошенко.

Петр Порошенко всю свою карьеру построил на реализации старого принципа: «Разделяй – и властвуй». Учитывая, что украиноязычный избиратель гораздо более активный, Порошенко сделал ставку на том, что столкнуть украиноязычных избирателей с русскоязычными, а он бы возглавил это поход против русскоязычных избирателей. Все было «замечательно», почти вся украиноязычная интеллектуальная элита была за Порошенко (невзирая на ничтожные итоги его деятельности в экономике и государственном управлении), но на выборах русскоязычный избиратель не стал молчать в тряпочку, как ожидал пан Порошенко, а проголосовал против него.

Однако политика, которую начал Петр Порошенко по натравливанию украиноязычных избирателей против русскоязычных, не прекратилась с поражением Порошенко.

Здесь сыграла свою роль ситуация с украинской интеллектуальной элитой, чей кругозор, увы, крайне узок. Чтобы они не говорили публично, их ***модус***

вивенди (способ существования) остается все той же системой совкового принуждения. Запрет – всему голова!

Война, начатая Путиным 24 февраля, стала для них идеальным предлогом для начала нового крестового похода против российской культуры.

При этом надо четко понимать:

> **главным выгодополучателем этой войны с российской культурой является Путин.**

Чем больше у нас запрещают – тем больше оснований для него доказывать на международной арене свою правоту. Я не сомневаюсь, когда настанет пора, именно прикрываясь этими запретами, сторонники Путина в других странах начнут кампанию по его оправданию. Я не знаю, насколько она будет успешной, но не сомневаюсь, что эта карта будет разыграна.

Бесполезно доказывать, что ни сам Путин, ни его окружение не имеют никакого отношения, даже, к современной российской культуре. Что с момента начала войны с Украиной в 2014 году, окружение Путина последовательно уничтожает в современной русской культуре все то, что реально имеет к ней отношение. И уж совсем бессмысленно относить к врагам Украины всех тех представителей диссидентской советской культуры, классической русской культуры и т.д. Разумеется, всегда есть вопросы понимания, трактовок, предпочтений, но живая культура всегда открывает двери для диалога и обсуждения. То, к чему никогда не были готовы большевики.

Однако, если российской культуре эта война и может нанести какой-то ущерб, что маловероятно, а заявления типа, что это делается в отместку Путина – вообще смешны, то главным объектом этой войны является, разумеется, не российская культура –это очередная ложь украинских интеллектуалов, в точности повторяющих поступки советских пропагандистов. Главный объект этой войны – русскоязычные граждане Украины.

Авторы этой кампании нацелены на то, чтобы делегализовать русскоязычных граждан страны, превратить их в ***спартанских илотов*** наших дней.

Эта кампания идет по нарастающей.

> Против русского языка в школах, против любых русскоязычных имен в названиях улиц… Уже идет информации об изъятии русскоязычных книг из библиотек, фактический запрет спектаклей на русском языке и т.д.

Да, война на истощение требует *единства* народа.

Но *единства* можно достигать разными путями.

1) Можно постараться ***найти общие цели и задачи для всех***. Но это сложно.

2) А можно ***объединиться на волне борьбы с «врагами народа»***. И это очень просто. На самом деле, чтобы мы не говорили, у нас это в крови. Искать «врагов народа» любимое занятие на бывшей одной шестой части земного шара. В этой игре мы профессионалы.

Но надо понимать *последствия* этой игры.

1) Во-первых, ***число «врагов народа» всегда будет расти***.

2) Во-вторых, неизбежно ***будет увеличиваться число тех, кто перейдет на сторону врага***.

3) В-третьих, ***для элиты, создавшей эту игру, потребность в новых «врагах народа» станет столь же насущной, как воздух***.

Может нашей верховной власти следует задуматься, далеко мы уйдем по этому пути?

***

№ 363.

Валерія Новодворська "Останній лист росіянам "Портрет"

"Садист.

Параноический психопат с бредом величия и сверхценными идеями.

Патологический лжец.

Самооценка неадекватная.

Интеллект низкий.

Его личность стремительно деградирует.

Живет в параллельном мире, оторван от действительности, совершенно не соприкасается с реальностью.

Он её не понимает.

Как живут люди, как чувствуют, о чем мечтают, почему страдают - нравственный идиот не может этого даже представить.

Да и не хочет...

Создав вокруг себя искусственный, наглухо запаянный мир, где медленно, годами варился в котле собственной лжи и пещерных предрассудков, он в результате окончательно потерял разум...

Не совесть, совести там никогда не было.

Да, он не способен к состраданию и сочувствию, но при этом сам является очень ранимым и мнительным...

Он не способен любить.

Очень обидчив и мстителен, наверное, вся ущербность и желание поквитаться, причинить как можно больше страданий всем до кого дотянется, произрастают из детства, где он был зачморенным, бесхребетным и бесталанным заморышем на побегушках...

Труслив и изворотлив.

Вечная трусость породила в нем избыточную, зачастую бессмысленную жестокость в поступках и запредельную, чудовищную циничность...

Его взгляд на мир - взгляд злобного микроба из пробирки.

Его мышление соразмерно с масштабом личности.

Мыслит он узко, шаблонно, установками и лозунгами.

Суждения об окружающем мире и людях кустарны и ограничены...

Как и любой тиран склонен к мистификациям, сакральным смыслам, символизму.

При этом страшно закомплексован, отчужден, замкнут и эмоционально беден.

Компенсирует свою неполноценность во всех сферах жизни за счет подавления и уничтожения людей...

Его система ценностей купирована, сужена до примитивной формулы "свой-чужой", и представляет собой набор идеологических клише:

1) - Россия Uber alles, Запад - враги и чужаки;
2) - народ России - потенциально опасный скот, который нужно держать в узде, периодически дразня пряником национальной исключительности;
3) - власть - удел избранных, смысл власти - в ней самой и личном обогащении.

Впрочем, последнее давно перестало играть какую-либо роль и на первый план вышли маниакальные идеи гегемона империи на Земле любой ценой и любыми средствами...

Махровый выкормыш сталинских времен с психологией вертухая и рядового палача.

Серый во всём, безликий, мелочный.

Вобрал в себя всю глумливое человеконенавистничество конторской породы. Абсолютно беспринципен.

Не имеет никаких устоявшихся, более-менее моральных понятий, кроме зоновских...

Внутри него прячется забитый подросток, а снаружи пытается держать маску брутального, остроумного, своего в доску мужика.

Словарный запас у него скуп, лексика пестрит пошлыми пословицами и уголовным, милицейским жаргоном.

Ему очень важно мнение о нём со стороны, поэтому склонен к позерству и убогому, анекдотичному мачизму, как и все закомплексованные люди.

Получается всегда нелепо и жалко...

Видно, что это просто натянутая личина, а под ней ещё одна, а затем ещё и так до самого дна, где в булькающей, чёрной, зловонной и омерзительной жиже, обхватив ручонками трясущиеся коленки, сидит какой-то желчный, забитый карлик...

Как политик он бездарен и ничтожен, потому что смотрит только в прошлое и боится любых перемен, как угрозы своей власти.

И главное - он не знает, что такое перемены, он не понимает этого...

Политически бесплоден, потому что одержим своей безграничной властью.

Словно сталактит, одиноко висит он в своей темной пещере и наслаждается сыростью, мраком и эхом боли миллионов замученных им людей...

Кто-то ещё до сих пор пытается копаться в его душе, чтобы что-то там понять.

А её там нет.

Просто нет.

Там внутри одно большое ничего...

И когда абсолютная никчемность во плоти получает в свои руки неограниченную власть с красной кнопкой, то получается то, что мы видим сегодня...

Он хотел войти в учебники истории, стать частью великорусского эпоса, вершителем судеб, а войдёт как банальный военный преступник, который слетел с катушек...

Он хочет, чтобы его боялись, чтобы трепетали перед ним, но все взирают на него с презрительной брезгливостью, ожидая его скорейшей смерти.

В аду уже смотрят на часы. Всё готово!"

***

№ 364.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 21 липня 2022

Головне

1) Як вам фінт вухами з "фіксованим курсом". А тепер спробуйте зрозуміти, хто саме мав зиск з цього курсу, купуючи "критичний імпорт". Все ж

засекречено, правда? Дізнатися геть неможливо, хто вкрав кілька мільярдів доларів...

2) Я не розумію, навіщо Україні ігри Ердогана у "рятувальника людства від голоду"? Що саме отримають українці, крім проблем з безпекою узбережжя?

3) Ситуацію на фронті оцінюю... з обережним оптімізмом. Який складено тисячами загилблих і поранених українських вояків.

4) Судячи з останніх повідомлень, аятола таки продасть хуйлу безпілотники й ще щось. Дорого. Але ціна значення не має наразі.

Теми дайджесту

1) Нацбанк опустив офіційний курс гривні на 25 % – до 36,57 ₴/$.

2) Облікова ставка НБУ залишилася на попередньому рівні – 25 %.

3) Під санкції ЄС потрапили російське золото та Ощадбанк.

1. Війна

1-1) Фронт

• З мінометів, реактивної та ствольної артилерії обстріляно райони Сумщини та Чернігівщини, що межують із РФ, зокрема, українські прикордонні застави. Окупанти обстріляли з РСЗВ ракетами з касетною бойовою частиною найбільший харківський ринок "Барабашово", а також населені пункти на околицях обласного центру. На півночі області ЗСУ запобігли спробі прориву в сел. Питомник.

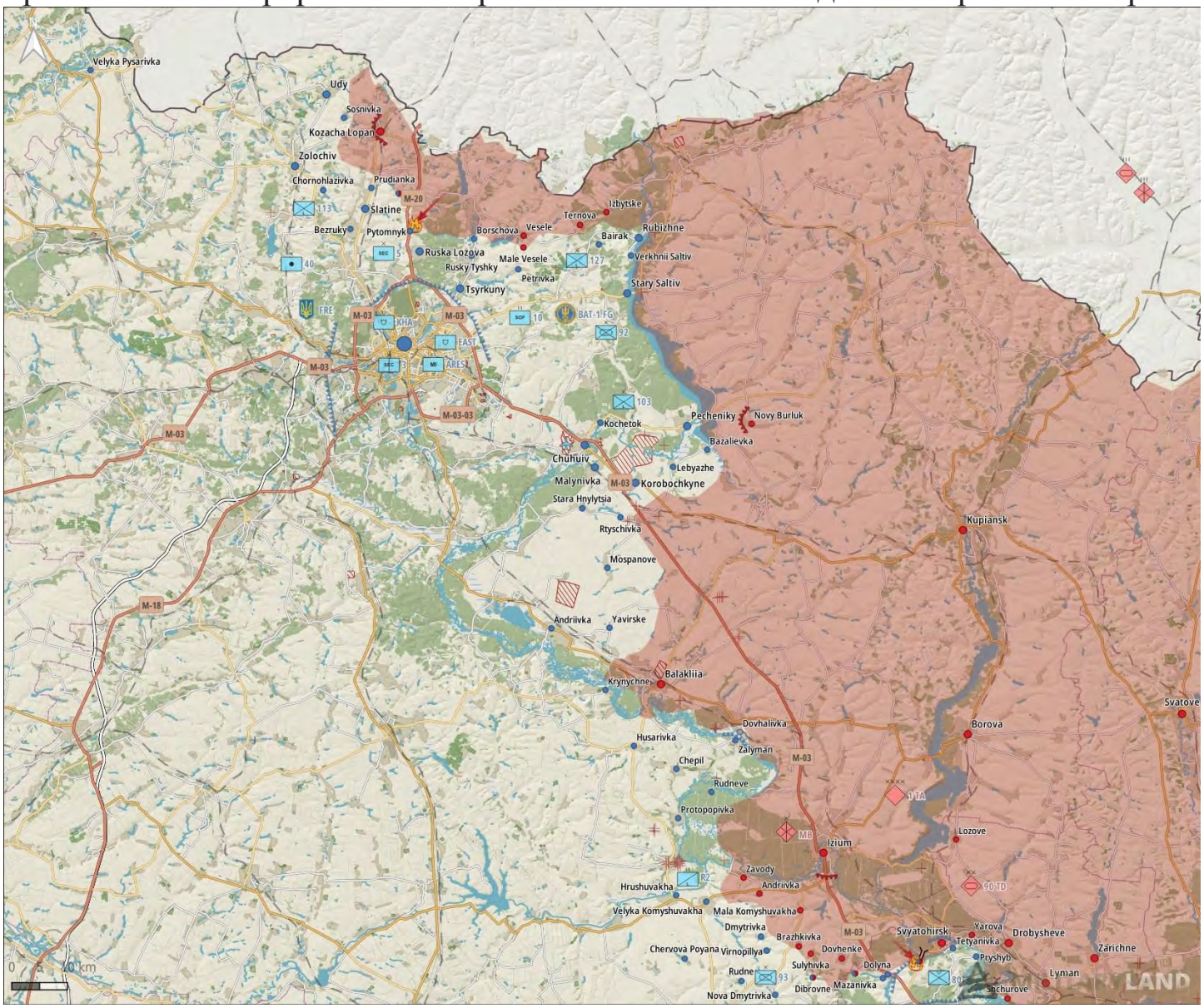
• На Донбасі українські війська впевнено тримають оборону й відбивають атаки в напрямку Барвінкового, Слов’янська, Сіверська, Соледара, Бахмута. На південь від Ізюма провалилася ще одна спроба російської танкової групи захопити Богородичне на березі Сіверського Дінця.

• Російський наступ на Донецьку область захлинається, на низці напрямків українські війська переходять у контратаки – у Григорівці, Івано-Дар’ївці, Спірному.

• Тривають важкі бої в районі траси Лисичанськ – Бахмут.

Ракетами ОТРК "Іскандер" завдано удару по Краматорську. Ракетою зруйновано центральний ринок Бахмута.

• ВСУ непохитно тримають Вуглегірську ТЕС та Новолуганське, попри практично безперервні атаки російських військ із двох напрямків. Спроби

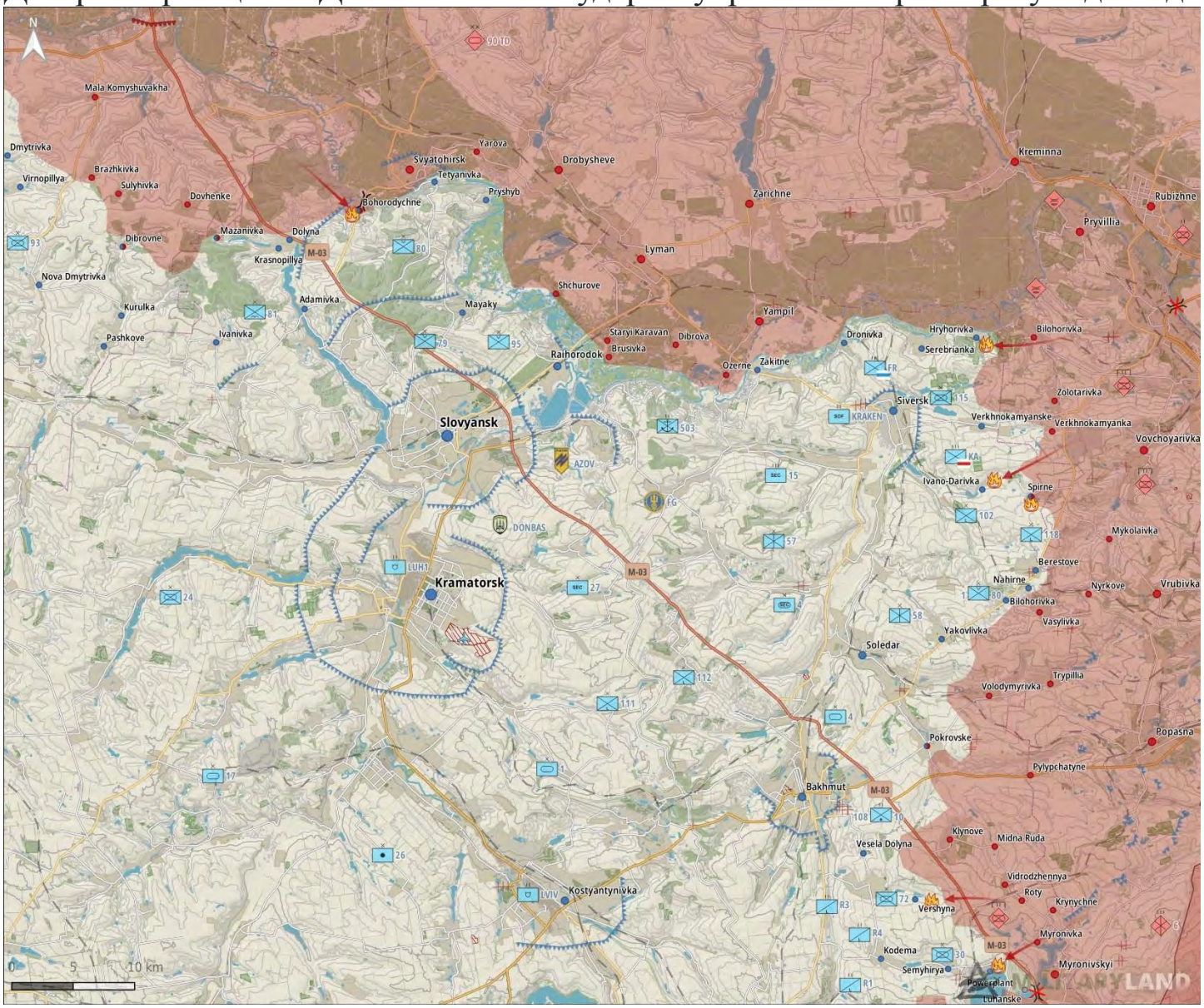
російського командування оточити українське угруповання через прорив до Горлівки за трасу М-03 Харків Довжанський у Вершині також не мають успіху.

• У районі Авдіївки – у Новоселівці Другій – відбито чергову атаку "народної міліції ДНР", На південь і захід від Донецька ЗСУ успішно контратакують та звільнили населені пункти Микільське та Солодке.

• На Запоріжжі змін на лінії фронту немає.

• На півночі Херсонщини в районі водосховища Криворізької ТЕС ЗСУ оточили кілька підрозділів російської армії у Високопіллі. Спроби армії РФ ліквідувати український плацдарм на річці Інгулець неподалік Давидова Брода знову провалилися, попри потужну артилерійську та авіаційну підтримку.

Знову з РСЗВ обстріляно Нікополь та Апостолове в правобережній частині Дніпропетровщини. Для запобігання ударам українській артилерії у відповідь

окупанти заганяють техніку в приміщення машинного залу першого блоку Запорізької АЕС, поряд із турбіною, для охолодження якої використовується водень і олива.

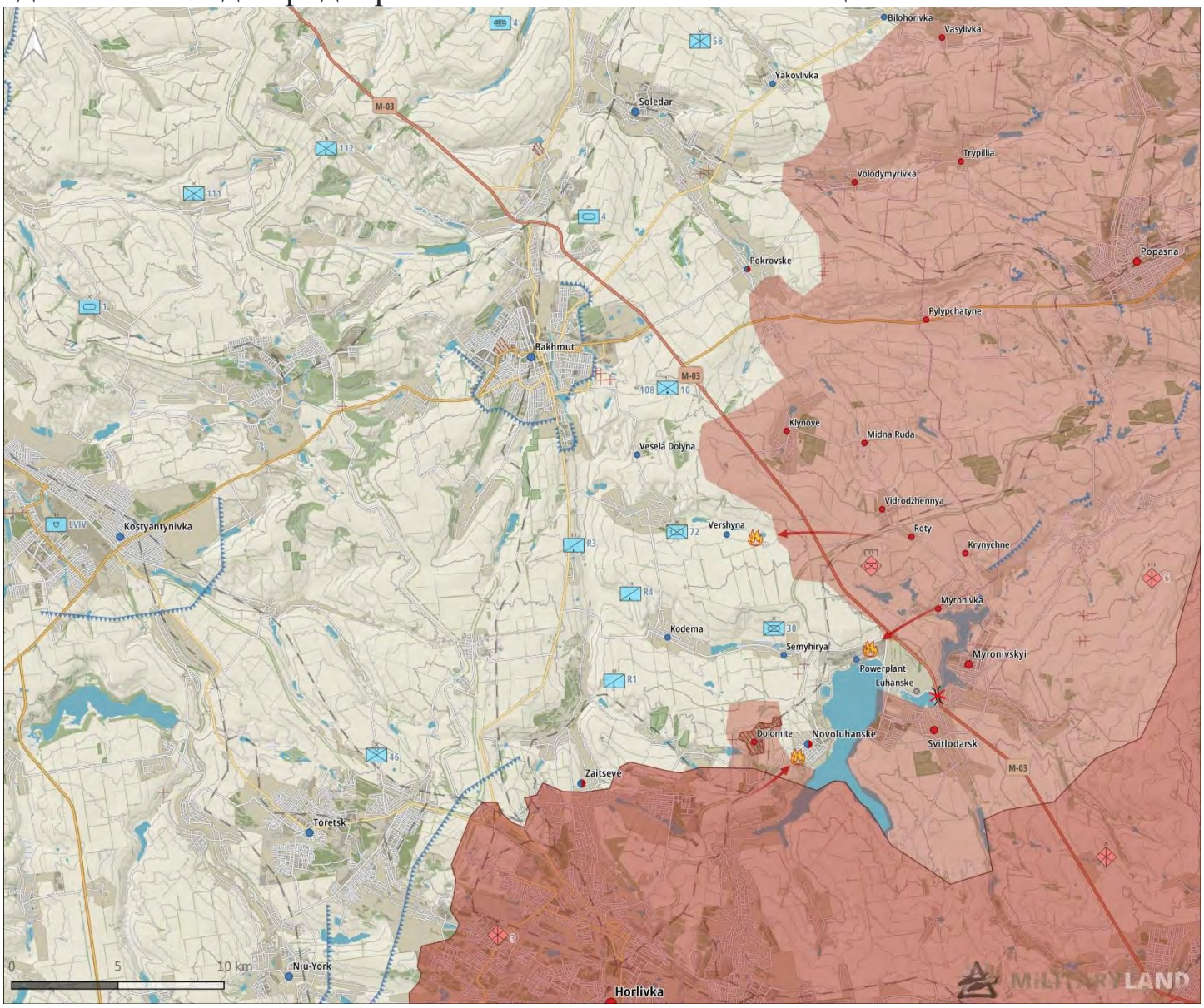
Завдано потужних ракетних ударів по Миколаєву. У місті знищено гуманітарний склад, на якому зберігалося кілька тисяч тонн продуктів.

• За оцінкою західних розвідок, російська армія змушена використовувати ракети ППО комплексів С-300 та С-400 для ударів по українських наземних цілях через вичерпання запасів високоточних ракет.

• На засіданні Ставки верховного головнокомандувача президент Зеленський констатував зростання наступального потенціалу української армії.

• Представник Головного управління розвідки Скибицький назвав втрати російських військ "значними, але не критичними". У РФ повним ходом йде

прихована мобілізація через "Бойовий армійський резерв країни" (БАРС), здійснюється добір добровольчих батальйонів за національною ознакою та

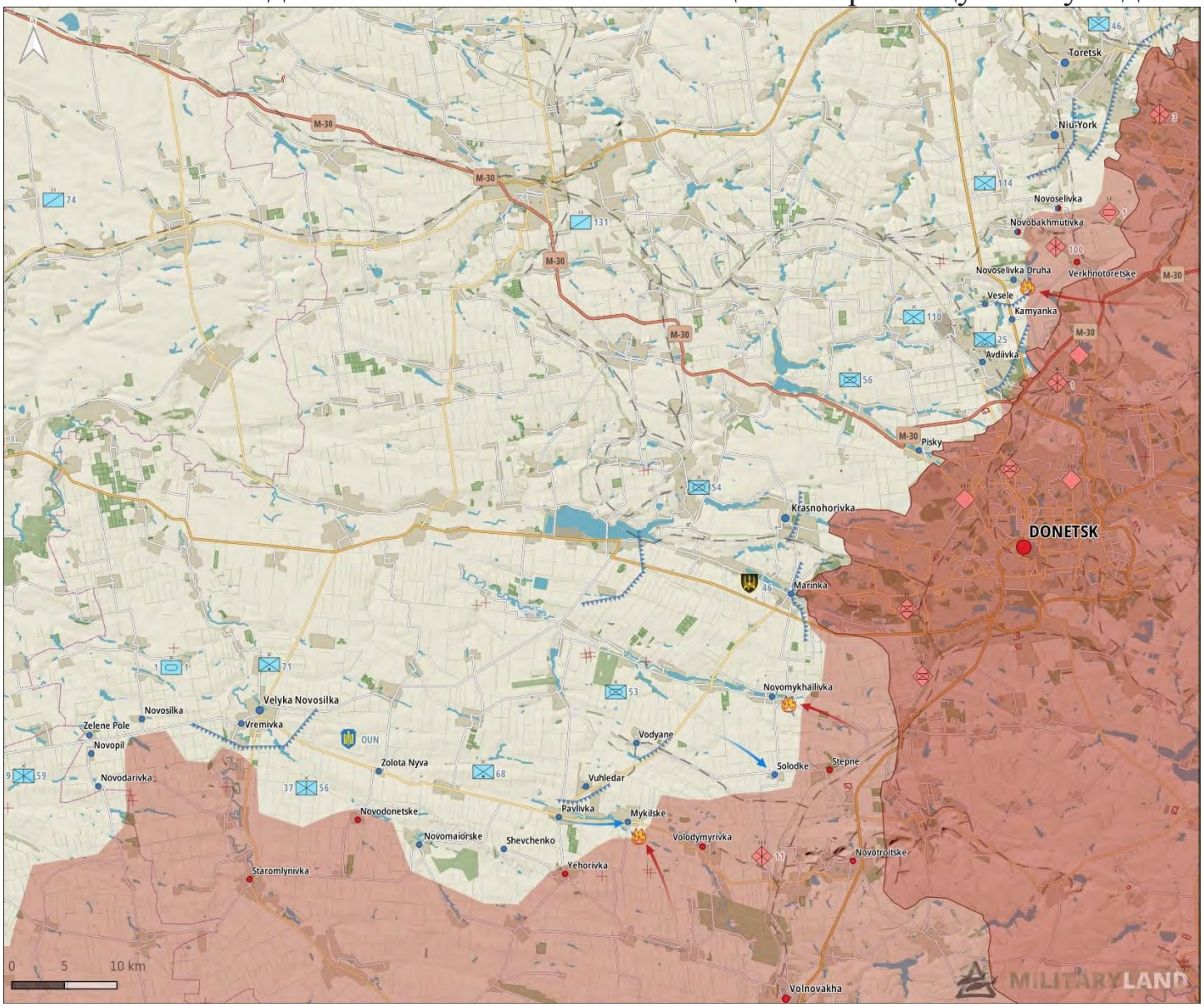
залучаються найманці, здебільшого, з країн Близького Сходу. Генштаб констатує проведення вербування білоруських вояків на службу за контрактом до армії РФ для участі у війні в Україні.

• Глава розвідслужби MI6 Великобританії Мур вважає, що наступальний потенціал російських військ практично вичерпано і їм буде потрібна оперативна пауза протягом кількох тижнів для поповнення особового складу та техніки. Глава ЦРУ Бернс підкреслив, що Путін помиляється, сподіваючись виграти війну на виснаження, оскільки обсяги постачання західної допомоги до України тільки зростатимуть.

• Після знищення українськими ракетами флагманського крейсера "Москва" командування Чорноморського флоту РФ відмовилося від урочистого параду кораблів на честь дня ВМФ Росії.

1-2) Тил

• Глава Держслужби з надзвичайних ситуацій Крук повідомив, що лише 11 % навчальних закладів мають власні бомбосховища. Інші розміщуватимуть дітей

та викладачів у найпростіших укриттях. За його словами, до початку очного навчання готово лише 23 % шкіл.

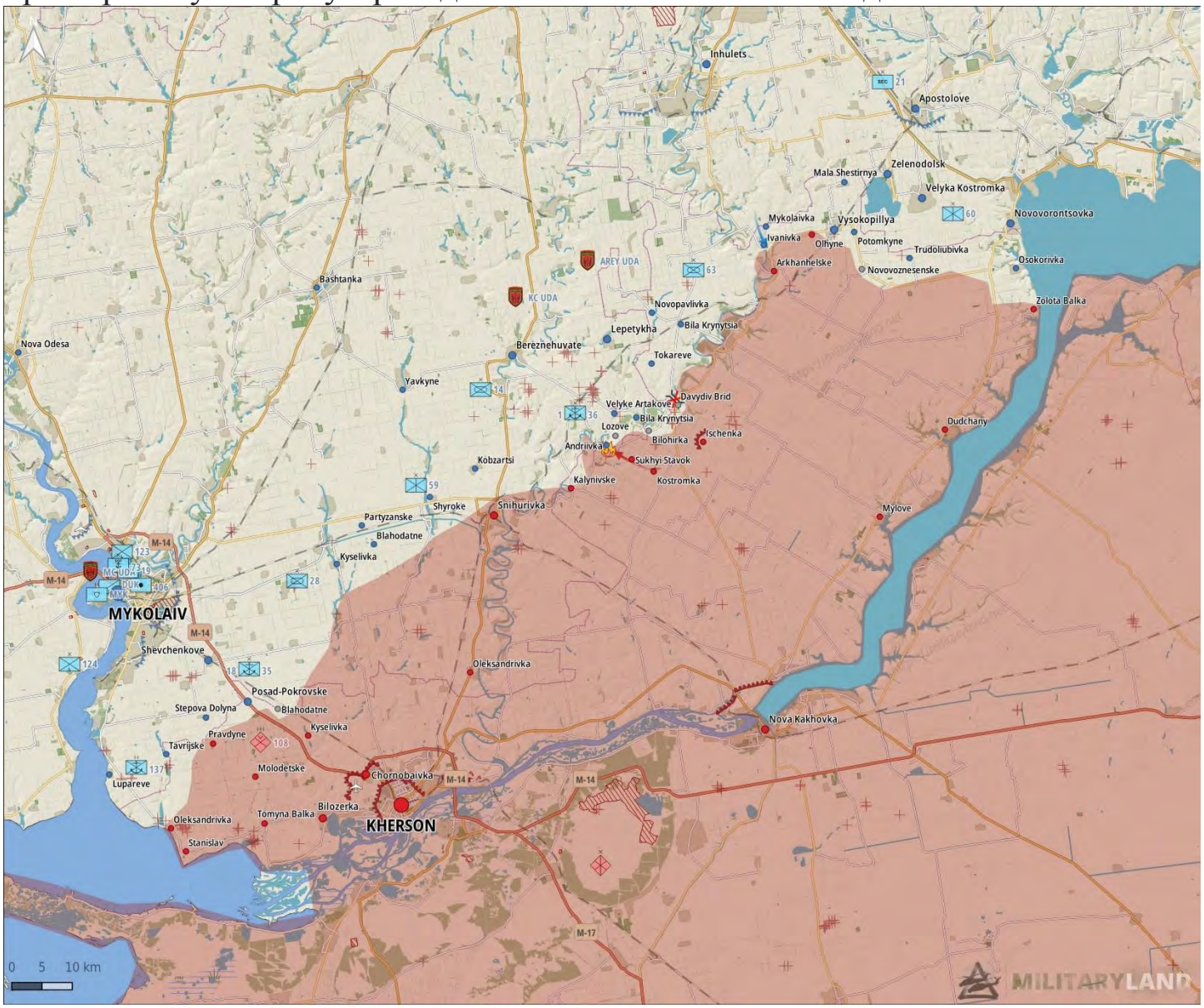
• Міністерство освіти й науки дозволило університетам самостійно визначати дату початку нового навчального року та рекомендує розпочати навчання з 15 вересня.

• На порталі держпослуг "Дія" започатковано процедуру замовлення дубліката свідоцтва та виписки про народження, смерть, зміну імені, реєстрацію або розірвання шлюбу.

• Міністерство освіти поки не планує виселяти зі шкіл та студентських гуртожитків внутрішньо переміщених осіб.

• На найбільшу українську мережу радіостанцій TAVR Media здійснено кібератаку. На сайтах мережі та в прямому ефірі було розміщено інформацію

про серйозну хворобу президента Зеленського та покладання його обов’язків

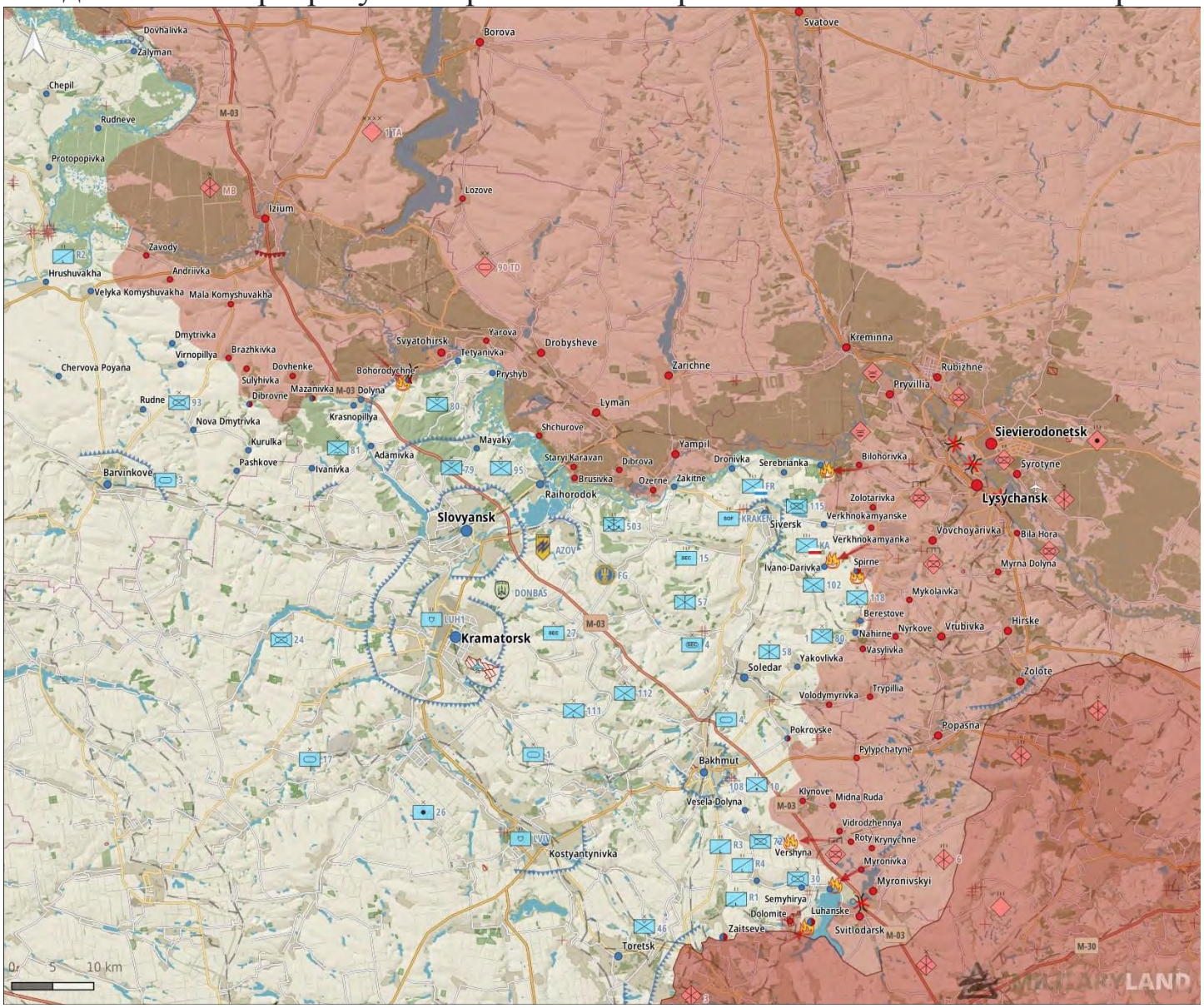

на голову Верховної Ради Стефанчука.

• Нацрада з телебачення та радіомовлення анулювала ліцензії телеканалів, що належать олігархові Ахметову.

• НБУ упустив офіційний курс гривні одразу на 25 % – з 29,25 до 36,57 ₴/$. Після оголошення нового курсу в обмінних пунктах і на чорному ринку ціна долара злетіла до 40 і навіть 42 грн. Чиновники Нацбанку стверджують, що зростання офіційного курсу долара лише незначно вплине на роздрібні ціни – через збільшення ціни закупівлі товарів та палива на зовнішніх ринках. За підсумками року вони прогнозують зростання споживчих цін га понад 30 %. Голова парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцев стверджує, що рішення НБУ про девальвацію гривні дасть змогу забезпечити стабільність фінансової системи, допоможе позбутися спекуляцій та зберегти державний контроль над динамікою цін.

Запроваджено ліміт зі зняття готівки з карток за кордоном – до 12,5 тис. грн на тиждень. Обсяг розрахунків гривневими картками обмежено 100 тис. грн на

місяць, а перекази – 30 тис. грн на місяць.

Заступник голови регулятора Гелетій не вбачає передумов для переходу до нефіксованого курсу й не прогнозує ризиків ліквідності для банківської системи.

Правління Нацбанку залишило облікову ставку на колишньому рівні (25 %) через суттєві інфляційні ризики. Чиновники регулятора очікують від Мінфіну зростання прибутковості облігацій, що, за їхніми словами, є вкрай необхідним для зв'язування вільних грошей в економіці.

За оцінкою експертів НБУ, падіння ВВП України за підсумками року перевищить 30 %. Дірка в бюджеті зростає, тому її закриття потребуватиме все більше ресурсів. За словами міністра фінансів Марченка, Захід надасть до кінця року фінансову допомогу в розмірі $16-$17 млрд. До кінця липня Україна може отримати до $3 млрд. За словами міністра, для зменшення

щомісячного дефіциту бюджету потрібно збільшувати надходження. Він уважає, що це має відбуватися не через зростання податків, а розширенням бази оподаткування.

Глава НБУ Шевченко наголосив на необхідності підписання нової програми кредитування зі МВФ для підтримання економіки. Урядовий уповноважений з управління держборгом Буца повідомив про обговорення зі МВФ та міжнародними кредиторами можливості змінення графіку виплат із погашення та обслуговування зовнішнього боргу України.

2. Україна та світ

• Міністр оборони Великої Британії Уоллес повідомив про відправлення до України вже незабаром понад 20 одиниць 155-мм САУ M109 та 36 артилерійських установок L119 калібру 105-мм. Також до складу допомоги буде включено снаряди для артсистем радянського зразка, системи контрбатарейної боротьби, ударні безпілотники та ракети до них, 1600 ручних протитанкових комплексів.

Голова Об'єднаного комітету начальників штабів армії США генерал Міллі спростував твердження російського міністерства оборони та пропагандистських ЗМІ про знищення армією РФ в Україні далекобійних установок РСЗВ, зокрема, HIMARS. Начальник штабу ВПС США генерал Браун анонсував можливе передавання Україні військових літаків західного виробництва.

Міністр оборони Німеччини Бербок повідомила, що виробник наразі виготовляє систему ППО IRIS-T, і її буде передано Україні наприкінці літа.

Кандидат на посаду прем'єр-міністра Великої Британії глава МЗС Трас не планує відправляти до України британських військовослужбовців для участі в бойових діях проти Росії. Міністр закордонних справ РФ Лавров заявив, що будь-яке втручання Заходу у війну в Україні вважатиметься оголошенням війни Росії.

• Представники Європолу стверджують, що в Європі виявлено контрабандну зброю та товари воєнного призначення з України. Подібну інформацію поширюють і російські пропагандистські ЗМІ. Секретар МЗС Ніколенко наголосив, що ці дії спрямовані на зривання постачань західної воєнної допомоги.

Міністр оборони Рєзніков стверджує, що РНБО та міністерство розробили трирівневу систему моніторингу та контролю за озброєнням, яке отримано від партнерів. За словами секретаря РНБО Данилова, система повністю закрита і

призначена для користування лише вищим воєнним та політичним керівництвом країни, з можливим доступом західних дипломатів та військових фахівців. Також, за його словами, для контролю буде застосовано систему, яку розробили фахівці Міністерства цифрової трансформації, а також систему НАТО LOGFAS.

Офіс президента анонсував запуск "єдиного інформаційного хаба" для інформування світової спільноти про ситуацію на фронті й використання західної зброї Збройними силами.

• Прессекретар МЗС Ніколенко стверджує, що на переговорах у Стамбулі про розблокування експорту зерна українська делегація підтримає лише варіант транзиту, який не загрожуватиме безпеці портів і не завдасть шкоди боєздатності ЗСУ. Президент Туреччини Ердоган анонсував підписання угоди про транзит у п’ятницю в Стамбулі за участю генерального секретаря ООН Гутерреша.

Представник США при ООН Томас-Грінфілд заявила, що Росія бреше щодо причин зростання цін на харчові продукти як результат заборони експорту її продуктів та мінеральних добрив. Вона наголосила, що добрива й харчові продукти виключено зі списків санкцій США та ЄС.

Заступник міністра аграрної політики Висоцький заявив, що попри знищення полів російською армією, країні вистачить зерна нового врожаю для внутрішнього споживання.

• Глава Єврокомісії фон дер Ляєн оголосила про запровадження 7-го пакета санкцій проти РФ, який міститиме ембарго на імпорт російського золота й виробів із нього. Розширено перелік товарів подвійного призначення, які заборонено для ввезення до Росії. За словами фон дер Ляєн, санкції надають однозначний сигнал керівництву Росії, що ЄС не зупинятиме підтримку України для припинення агресії. Санкції розширено щодо Ощадбанку РФ, введено проти портового оператора Авліта, НВО Квант, групи суднобудівних компаній ФОРСС, "патріотичних" організацій та фондів. До списку санкцій включено мера Москви Собяніна, акторів Безрукова й Машкова, лідера байкерського клубу "Нічні вовки" Залдостанова, депутатів Держдуми, родичів високопосадовців, співробітників силових відомств, власників та менеджерів великих підприємств.

Оглядачі The Wall Street Journal стверджують, що з-під санкцій в останній момент було виведено найбільшого у світі виробника титану – "ВСМПО Авісма", який постачає продукцію Airbus, а також виробництвам російських військових літаків.

• Уряд Великобританії з 10 серпня заборонив імпорт російського вугілля, з 1 січня 2023 р. – російської нафти та нафтопродуктів. Запроваджено санкції на золото та золоті вироби з РФ. Заборонено надання технічної допомоги, фінансових та брокерських послуг російським споживачам.

• За інформацією німецького видання Spiegel, уряди Португалії та Іспанії не погоджуються з планом Єврокомісії щодо скорочення споживання газу на 15 %. Агентство Reuters повідомило, що відремонтована в Канаді турбіна Siemens для помпи "Північного потоку" все ще перебуває на території Німеччини, оскільки Газпром не поспішає її забирати. Віцеканцлер Німеччини Габек не бачить підстав покладатися на зобов'язання Газпрому, тому країна закачує до сховищ якнайбільше газу, щоби безпроблемно пройти опалювальний сезон. До початку листопада планується заповнити ПСГ до 95 %. Габек виключив можливість запуску газопроводу "Північний потік-2", оскільки, за його словами, такий крок став би капітуляцією перед Росією та збільшенням залежності від російських енергоносіїв.

Міністр закордонних справ Угорщини Сійярто без попереднього оголошення відвідав Москву для узгодження збільшення постачання газу. Глава російського МЗС Лавров пообіцяв "подумати" над можливістю додатково надати Угорщині 0,7 млрд м³ газу.

Росія, скорочуючи постачання газу за кордон, активно заповнює свої підземні сховища й уже закачала 81 % від запланованого рівня. Міністр енергетики Шульгінов констатував зменшення видобутку газу з початку року на 5 % "із відомих причин".

• Експерти агентства Bloomberg вважають, що російське керівництво має намір анексувати захоплені території України через проведення "референдумів" у "єдиний день голосування" РФ 15 вересня. З цією оцінкою згодні співробітники Головного управління розвідки Міноборони України.

• Білоруський президент Лукашенко затверджує. що закінчення війни залежить лише від України, яка має сісти за стіл переговорів, пообіцяти, що не загрожуватиме Росії й відмовиться від потужної зброї. Він заявив, що Білорусь "фактично визнала" анексію Криму Росією та "незалежність" донбаських "республік", і вій готовий "за необхідності" підписати належний указ.

• Президент Зеленський привітав ініціативу сенаторів США від обох найбільших партій щодо визнання воєнних злочинів РФ в Україні геноцидом українського народу. Резолюція Сенату є лише декларацією. Для легітимізації це рішення має ухвалити президент США Байден.

• Чиновники Офісу президента заявили про намір українського керівництва створити міжнародний трибунал для проведення процесу над вищим керівництвом РФ, президентом Путіним тощо.

• Іранське керівництво заявило про готовність постачати "дружнім країнам" безпілотники та іншу військову техніку. МЗС України висловило стурбованість зміною риторики Ірану щодо агресії Росії.

• Російські суди пачками ухвалюють вироки громадянам за кримінальними статтями за використання слова "війна" для назви вторгнення армії РФ в Україну.

• Іноземні банки не мають можливості продати свої активи й дочірні установи в Росії через обмеження, запроваджені урядом РФ і знову набирають персонал.

• МЗС Молдови повідомило, що на територію країни не було допущено російських військовослужбовців, які прямували на ротацію "оперативного угруповання військ" у невизнаній "Придністровській республіці",

3. Тренди

- Глава парламентської фракції "Слуга народу" Арахамія заявив. що нового генпрокурора буде призначено протягом 10 днів і він негайно підпише наказ про призначення голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. За його словами, побоюватися зривання призначення підстав немає, оскільки на цьому наполягає президент Зеленський особисто.

***

№ 365.

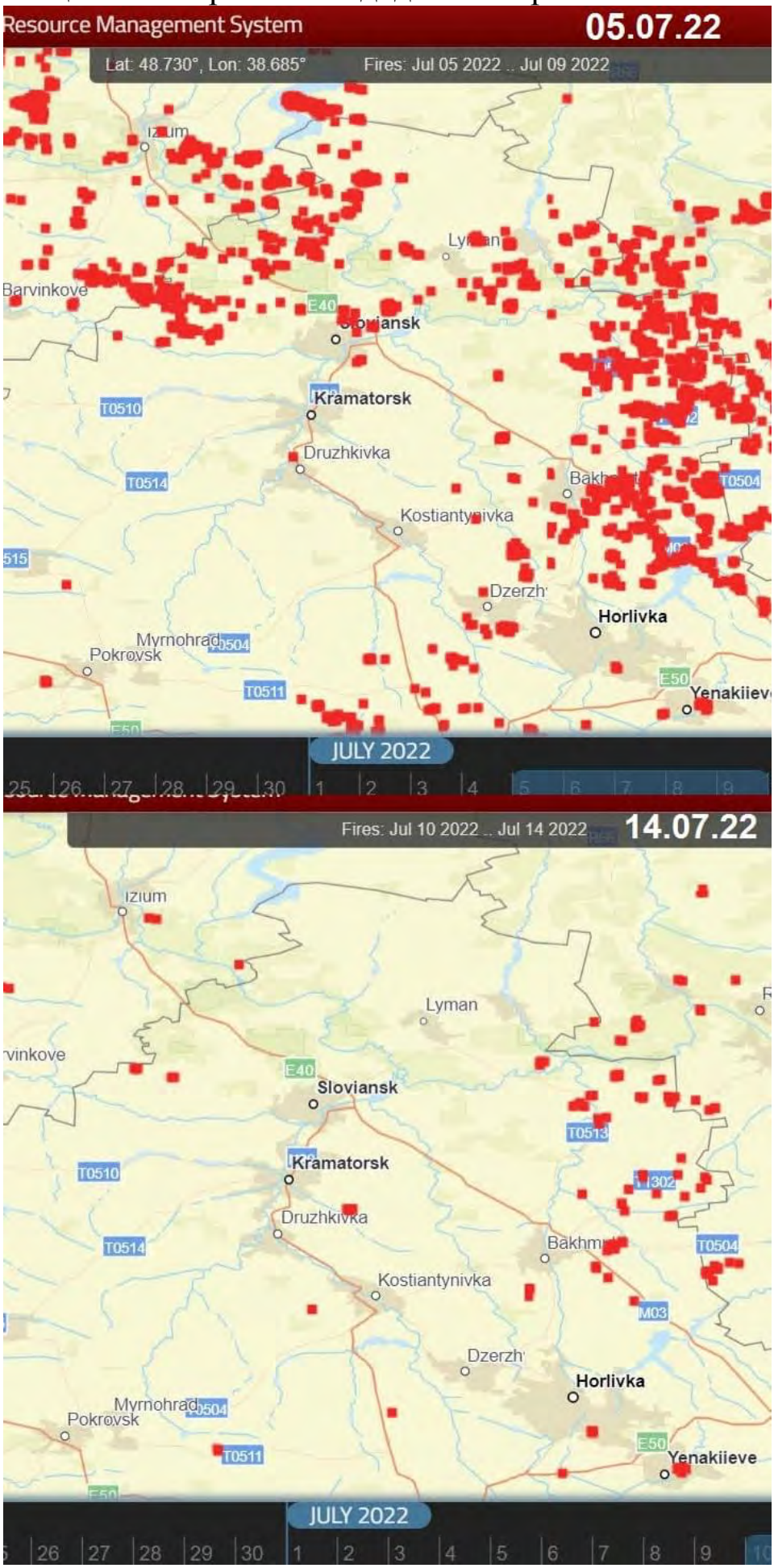
Після почтаку активної роботи HIMARS і дальнобійних систем інтенсивність роботи російської артилерії, судячи з супутникових карт, впала орієнтовно разів в 10. Принаймні якщо поглянути на східний напрямок і порівняти 5-те і 14-те липня, то різниця колосальна.

Даценко 2022-07-22

Очевидно так сталося тому, що велика частина складів БК була знищена, а частину ворог відводить глибше в тил або розосереджує.

Найближчі тижні росіяни в першу чергу мають вирішувати логістичну проблему. Але не виключено, що командування рф все одно гнатиме свої підрозділи в атаку (проте уже без значної артилерійської підтримки).

Якщо ми отримаємо додатково ракети ATACMS (про які зараз багато

говорять) дальністю

140-300 км, то ситуація з логістикою стане іще складнішою для рф. Ракети ATACMS мають вагу бойової частини 220-560 кг і це вже повноцінна ракета, здатна знищити великий об'єкт ("Калібр" має масу бойової частини 200-450кг).

Але поки що командувач штабів США Марк Міллі більше переймається тим, що ми надто швидко витрачаємо менші ракети ракети GMLRS з дальністю до 80 км і калібром 227мм. Їх виготовляють всередньому близько 9 000 на рік. Теоретично 12-16 HIMARS/M270 це десь 100-120 ракет на день.

Загалом найближчий місяць-два росія має відчувати гостру кризу:

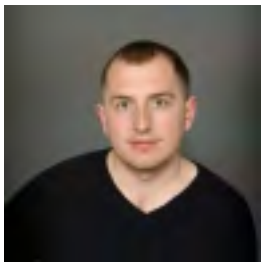
> умови війни змінилися і росія має багато вразливих місць, які дуже складно обороняти.

Більше про поточну ситуацію і можливий контрнаступ ЗСУ в колонці для Forbes:

https://forbes.ua/inside/dolya-viyni-virishitsya-vprodovzh-dvokh-misyatsiv-yak-rosiyani-namagayutsya-adaptuyutsya-do-himars-i-koli-bude-kontrnastup-zsu-21072022-7301

Доля війни вирішиться впродовж двох місяців.

Як росіяни намагаються адаптуватися до HIMARS і коли буде контрнаступ ЗСУ

Володимир Даценко

Контриб’ютор Forbes

2022-07-21

HIMARS змінили правила гри на фронті. У ЗСУ є кілька тижнів «затишшя» артилерії ворога для того, щоб максимально ускладнити його становище та піти в контрнаступ на ***Херсонщині***, під ***Харковом*** та ***Запоріжжям***.

18 липня Валерій ***Залужний*** у розмові з начальником штабів США Марком ***Міллі*** повідомив, що **Україні вдалося стабілізувати фронт.**

Це перше офіційне повідомлення про зміну динаміки війни і, очевидно, перехід до наступної фази.

Попередні два місяці Росія невпинно атакувала.

Після очевидного провалу в першій фазі війни на більшості напрямків армія РФ почала отримувати перші успіхи за рахунок вогневої переваги, в першу чергу артилерії.

Військові аналітики при цьому зазначали, що такий темп атак військове формування росіян не зможе тримати довго і, скоріше за все, *до середини літа наступ зупиниться*.

Схоже на те, що прогнози зараз підтверджуються.

За даними британської розвідки, Росія почала відчувати ***гостру потребу кадрового складу***.

І, скоріше за все, перед російським командуванням стоїть вибір:

1) посилювати війська ***на сході*** для продовження наступу

2) або ж укріплювати південь для утримання ***Херсона***.

Своєю чергою, ЗСУ в травні – червні були зосереджені на мінімізації просування військ ворога.

Амбіції Росії поступово звужувались із масштабів глобального наступу від Харкова до Запоріжжя і Миколаєва аж до зосередження ударного угрупування на ділянці в кілька десятків кілометрів довкола Лисичанська, Сєвєродонецька.

При цьому велике угрупування військ РФ довкола ***Ізюма***, яке оцінювали в ***25 і більше батальйонних тактичних груп*** (орієнтовно ***20–30 тисяч солдатів***) і від якого очікували основних наступальних дій, за два місяці досягло лише локального просування в напрямку Лиману і Довгенького.

Зараз Росія зосереджує свої сили в напрямку ***Слов'янська***.

Інститут вивчення війни (ISW) також називає можливою метою росіян захоплення всієї ***Харківської області*** та ***Харкова***, але такі плани скоріше слід відносити до серії погроз захопити ***Запоріжжя*** та ***Миколаїв***, якими рясніли російські ЗМІ в травні – червні.

Перші далекобійні системи, які отримує Україна, різко змінили ситуацію на фронті.

І це не тільки HIMARS, а й гаубиці M777 з GPS, які дозволяють стріляти високоточним снарядом Excalibur на відстань до 40 км, а також німецькі установки Panzerhaubitze 2000 з дальністю до 65 км і можливістю використовувати снаряди SMArt із системою «самонаведення» на ціль.

Попри те, що західна зброя потрапляє в Україну обмеженими партіями, її технічні характеристики різко змінюють правила гри.

Росія не встигає адаптуватися до нових умов.

Російські військові легковажно ставилися до безпеки на відстані понад 40–50 км від лінії фронту, знаючи, що в України не було зброї, здатної ефективно вражати цілі на такій глибині. До того ж більшість складів і пунктів управління росіяни облаштовували в межах міста, через що спроби їхнього знищення з боку ЗСУ радянськими невисокоточними системами («Точка-У» або БМ-30 «Смерч») наражали на високий ризик цивільне населення.

Водночас російська пропаганда заспокоювала своїх військових, що нібито ракети HIMARS – легка ціль для російських ППО і загалом нічого особливого в американських MLRS немає.

Але виявилося, що Росія знову переоцінила можливості своєї зброї та недооцінила можливості західної.

Проте питання не тільки в технічних характеристиках західних систем, а й у тактиці використання.

Високомобільні системи HIMARS кожного разу наносять удар з нової позиції.

Також перед атакою ЗСУ можуть використовувати більш дешеві радянські системи, які відволікають на себе увагу російських ППО. І вже потім відбувається удар високоточною зброєю.

До кожної зброї ще треба мати розум і трохи фантазії.

Навіть після появи HIMARS в Україні Росія все ще намагалася запевнити, що американські MLRS не такі вже й унікальні.

В мережі є безліч картинок порівняння систем HIMARS M142 з РСЗВ «Смерч» і «Торнадо-С» (російська модернізація радянської системи БМ-30 «Смерч»).

Але такі порівняння зазвичай будуються не на ключових факторах точності й ефективності, а на другорядних (дальності, калібру і масі заряду).

У реальності снаряди «Торнадо-С» чомусь знаходять серед поля, «Смерчами» росіяни здебільшого обстрілюють житлові будинки, а HIMARS влучають точно у ворожі склади.

1. Як Росія намагатиметься адаптуватись до нових умов

У Росії є два шляхи, як спробувати захистити свої склади і командні пункти.

1) Або ***їх треба розосереджувати і значно ускладнювати логістику***. Це навряд можна зробити швидко, зберігши темпи поставок на фронт. Треба більше вантажівок, більше складів, більше людей, довші й складніші маршрути. Та і сама логіка російського війська передбачає централізовану модель. Логістика великої кількості маленьких і середніх складів надто складна для централізованого управління і передбачає передачу свободи дій на місця.

2) Другий варіант: ***треба відводити основні склади і командні пункти за межі досяжності американських MLRS***. Але це подвоює довжину маршрутів постачання на фронт і значно ускладнює оперативне управління військами. Знову ж таки треба вдвічі більше вантажівок і більше людей.

Будь-який варіант у першу чергу вдарить по артилерії.

Підтримувати темпи поставок із щоденним відстрілом 40 000–50 000 снарядів за таких умов дуже складно. Принаймні на певний період, поки Росія перебудовуватиме свої логістичні маршрути.

Таким чином,

у ЗСУ є кілька тижнів, можливо, місяць умовного «затишшя» артилерії ворога, для того щоб максимально ускладнити його становище.

Поки Росія поступово відводить свої склади на більшу відстань, Україна намагається домовитись про постачання ракет більшої дальності для MLRS. Йдеться про балістичні ракети ATACMS калібром 610 мм. Їхня дальність, залежно від модифікації, становить від 140 до 300 км.

При цьому Україні не треба додаткових зусиль для використання нової зброї.

Блок ATACMS з однією ракетою калібру 610 мм встановлюється замість блоку з 6-ма ракетами GMLRS калібру 227 мм, які зараз використовуються в українських HIMARS і M270.

У випадку їх постачання відвести склади боєприпасів за межі дії MLRS буде майже неможливо.

Росії доведеться істотно скорочувати витрати снарядів. І можливо навіть відмовлятися від певних напрямків, аби скоротити лінію фронту.

Але поки США вагається, чи не стане постачання настільки далекобійних систем приводом для «ескалації ситуації».

Колишній командувач армії США в Європі генерал Бен Годжес називає це вагання необґрунтованим. Адже на початку війни США так само вагалися, чи не призведе до ескалації постачання ПЗРК Stinger. Потім те саме було з гаубицями M777, а потім і з HIMARS. Жодного разу ескалація не відбулася.

«Росія не реагувала на жодне нове обладнання. Вони не реагують, тому що не можуть», – говорить генерал Годжес.

2. Контрнаступ ЗСУ

Під час останнього саміту НАТО Джо ***Байден*** заявив, що коаліція «Рамштайн» пообіцяла надати Україні 600 танків. Пізніше було уточнено, що ці цифри охоплюють вже поставлене озброєння.

Проте зараз відомо про передачу Україні тільки близько 300 танків від Польщі та Чехії (радянські Т-72). Тобто Україна має отримати ще близько 300 танків.

Пізніше з'явилася інформація про те, що Польща може передати 232 танки PT-91 (за іншими даними, до 290 танків). PT-91 – польська модернізація Т-72. Взамін Варшава має отримати танки Abrams. Пізніше стало відомо, що польська сторона вже отримала перші 28 танки Abrams від США.

Поки що постачання польських танків PT-91 офіційно не підтверджується, але якщо воно відбудеться, Україна отримає істотне посилення ударного угрупування. До того ж, на відміну від попередніх поставок польських танків, PT-91 уже модернізовані та готові до виконання бойових завдань.

Окрім цього, в липні Україна отримала попередньо анонсовані 268 американських БМП M113 від США, Данії та Португалії.

Для початку контрнаступу Україні потрібно отримати всю заплановану бронетехніку і провести злагодження своїх сил.

Скоріше за все, сам контрнаступ відбудеться в серпні.

> Але цей час важливий для підготовки сприятливих умов на фронті. Армія ворога має відчути брак боєприпасів і бути істотно обмеженою в можливостях оперативно реагувати на дії ЗСУ.

Також є питання щодо військової допомоги США: близько $20 млрд із загальної суми в $40 млрд. Ці кошти мають бути використані до кінця бюджетного року в США, тобто до кінця вересня. Але на середину липня оголошена сума військових поставок Вашингтона становить лише $7,3 млрд. Тобто велика частина запланованої військової допомоги має надійти в найближчі місяць-півтора.

3. Варіанти контрнаступу

На відміну від українських позицій, які після відступу з ***Лисичанська*** мають широкі фланги і відкритий тил, **російські війська мають багато вразливих місць.**

1)

На правому березі Дніпра, в ***Херсонській області*** перебуває близько 15 000 російських солдат, забезпечення яких тримається на двох мостах (***Антонівський*** і ***Антонівський*** залізничний) і дамбі ***Каховської*** ГЕС.

Знищення переправ через Дніпро істотно ускладнює подальше можливе просування ЗСУ на правий берег, тож, **скоріше за все, командування Збройних сил вибере тактику вогневого впливу на ці мости.**

Росії доведеться обирати:

1) або відступити з правого берега й отримати великий репутаційний розгром,

2) або тримати велике військове угрупування з незахищеними логістичними маршрутами та постійним ризиком його відрізання від ліній постачання (фактично оточення).

2)

Інше вразливе місце – ***запорізький напрямок***, який є ключем від півдня

України. **Без нього ідея сухопутного коридору з Кримом зазнає фіаско.**

До того ж у випадку деокупації, наприклад, Мелітополя або напрямку Пологи – Бердянськ розриваються логістичні маршрути росіян між Донбасом і півднем.

Утримання Росією військ на лівобережній Херсонщині від Енергодара до Криму матиме такі самі загрози, як і у випадку з правим берегом Херсонської області. Забезпечення цього угрупування триматиметься на двох вузьких ділянках суходолу з Криму.

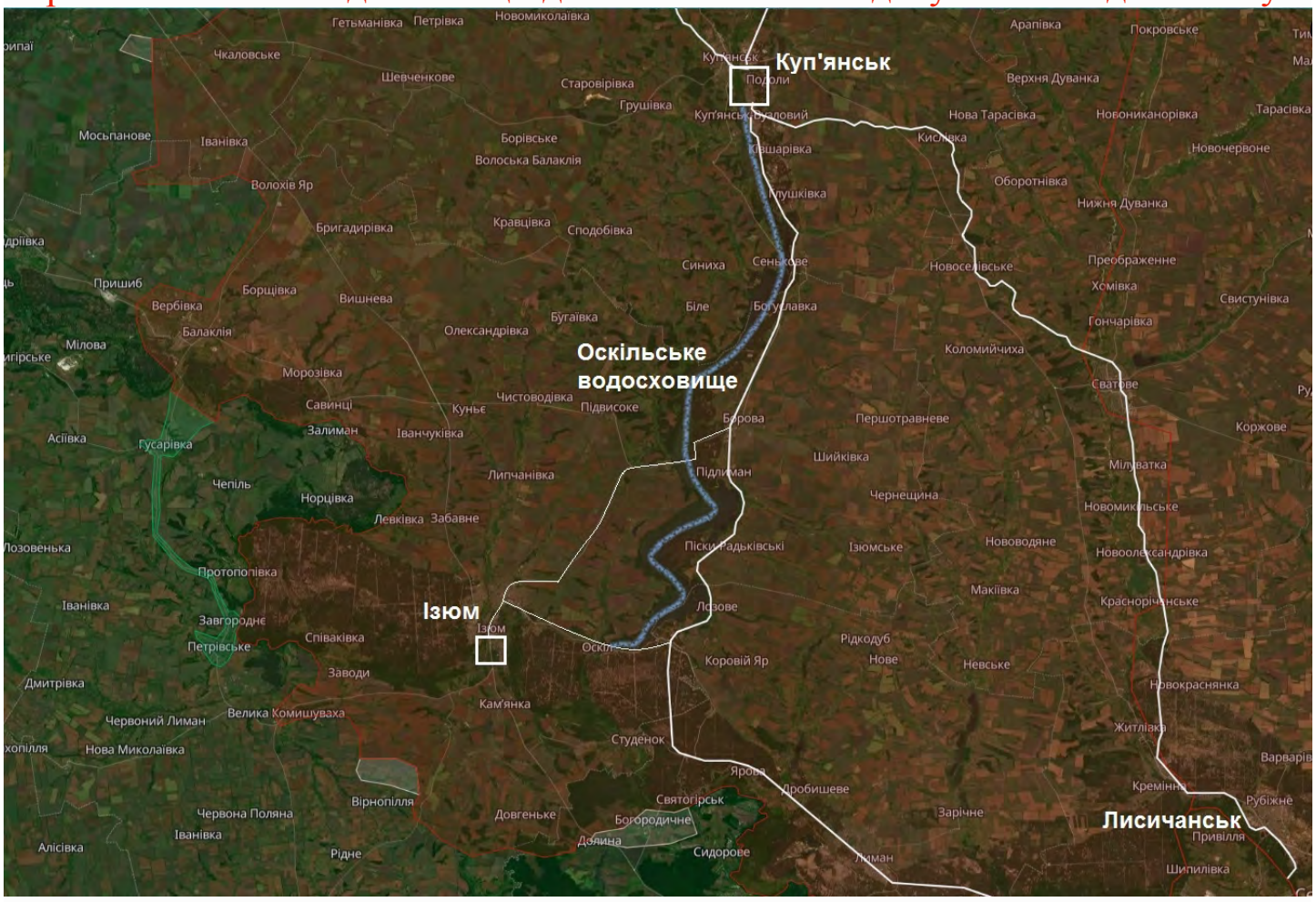
Рис 1

3)

Третє вразливе місце росіян – лінія ***Вовчанськ – Куп'янськ – Ізюм***.

Проблемність цієї ділянки в тому, що ця частина окупованої ***Харківщини*** фактично відрізана від ***Луганської області*** річкою ***Оскіл*** і ***Оскільським водосховищем***.

Через Оскільське водосховище довжиною 80 км від Куп'янська до Осколу є

лише два мости.

При цьому в Ізюмі зосереджене найбільше угрупування військ ворога.

Відрізання його від шляхів постачання може стати серйозною проблемою для Росії і, можливо, навіть причиною відступу військ.

Рис 2

Таким чином, у Збройних сил є досить широкий вибір способів і варіантів контратаки. Тут не варто гадати, який саме спосіб буде обрано. Головне, що наші війська не обмежені у виборі.

4. Будь-яка військова невдача Росії означатиме новий терор

Головне правило, яке мають зрозуміти українці, що знаходяться далеко від лінії фронту: Росія не вміє компенсувати військові невдачі інакше, ніж через терор. Кожна поразка призводитиме до того, що росіяни намагатимуться помститись ракетними ударами по українських містах.

Більшість цивільного населення в українських містах стало поступово забувати про небезпеку війни, але найближчі місяці треба бути надто пильними. Варто уникати перебування поряд з великими об'єктами, такими як будинки культури, навчальні заклади, промислові об'єкти, військові частини тощо.

Росія постійно намагається підвищувати ставки. Ігнорувати небезпеку з таким ворогом не варто.

Найближчі тижні можуть стати переломними на фронті, а від того, як розвиватимуться події в *липні-серпні*, може залежати майбутнє війни.

***

№ 366.

О.Хомяк, 2022-07-23

Война не закончена, а украинский политикум возвращается в свой обычный режим скандалов, типа осени 2021

Спартц, оружие, гражданство Корбана, дайте денег- нам надо и т.д.

К сожалению, **Зеленский стиль не изменил.**

> Первые признаки этого были видны в выступлении перед студентами по поводу Шкарлета и "бунта" предпринимателей против Гетманцева. **Сейчас все откровенно и ярко.** Ермак остаётся и усиливается. Напряжение возрастает. И все это идёт к кризису политическому Зеленского. Я думаю он случится через экономику.

По Ермаку.

Требование к Зеленскому избавиться от Ермака полностью нереалистично.

Это невозможно. Зеленский не может существовать без того, или тех, кто берет на себя задачи функционирования.

Такова двойственная структура Зеленского:

> роль лидера-любимца, и роль управляющего директора, тот, кто должен работать. Он сам не может, это крах и катастрофа для него. Потому и круг друзей. Ну а в кругу друзей, обычно, борьба за власть и остаётся вернейший (это ключевая компетентность в команде Зе). Зеленский и Ермак это одна структура, и, судя по всему, уйти могут только вместе. Если, конечно, не появится ещё одна фигура, новый заместитель для роли управляющего партнёра в двойственной структуре Зеленского.

Скандалы и борьбы политическая это одна реальность, а война и армия другая реальность.

Происходит выделение как-бы двух плоскостей:

> ***политическое поле*** Зеленского, где будет тяжёлый кризис. С которым Зеленский не справится. **Появится кто-то, вполне возможно те же союзники, кто станут управлять и этим полем.** Зеленскому останется только политическая "сцена".

И есть плоскость военная, в которой будут победы украинской армии и поражение России.

И эти плоскости идут уже параллельно, **от Зеленского уже здесь зависит не так много**.

Главную свою роль он сыграл в начале войны, став символом сопротивления и ледоколом в поле западных политиков. Сейчас его роль в войне снижается. Он в своих решениях сильно зависим от настроения общества и армии, и внешних игроков.

Армия, по сути, определяет будет ли Украина существовать. А за армией стоит американская помощь.

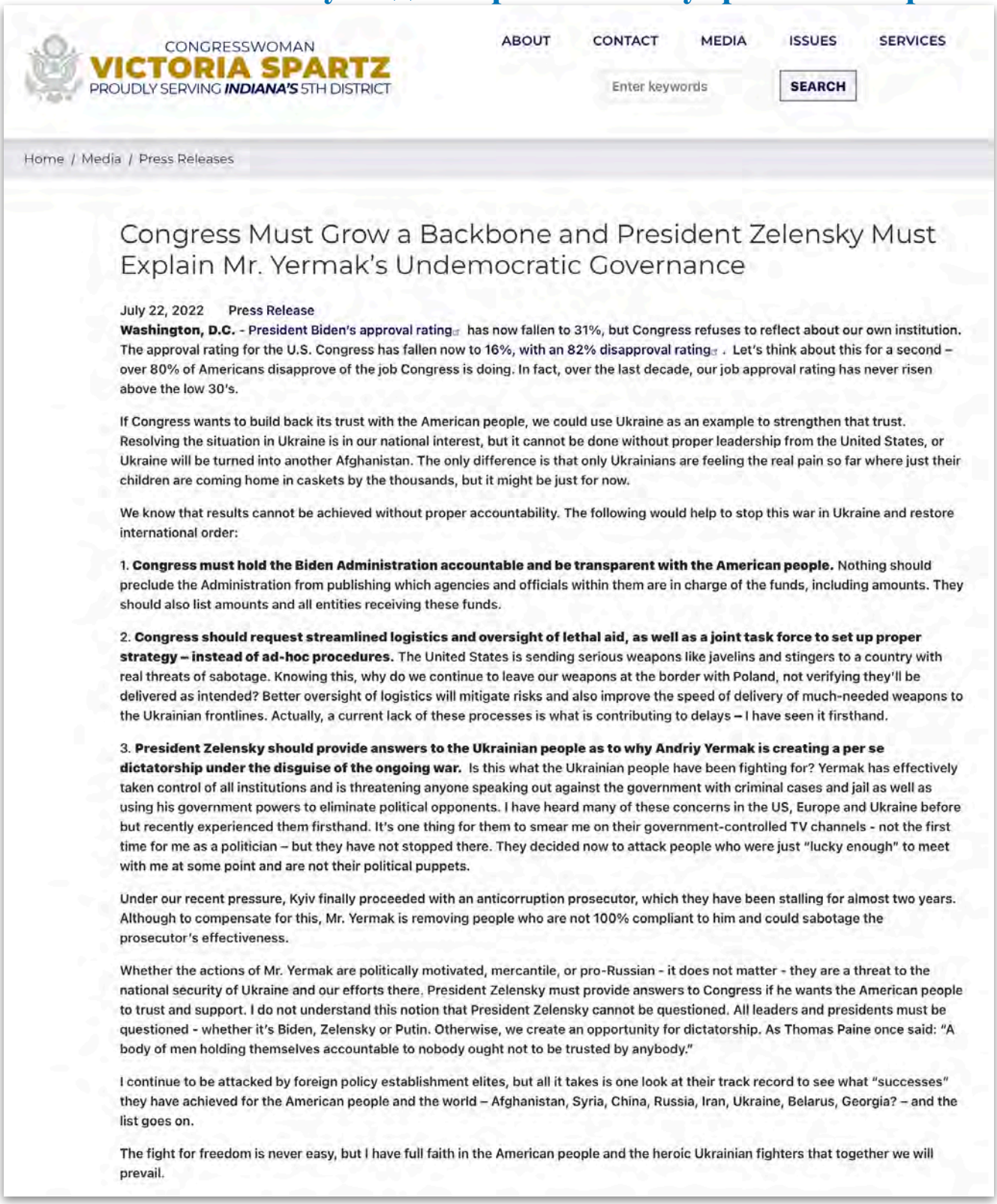
Обе плоскости могут сосуществовать параллельно, потому как место сшивки - США, которые финансируют всю Украину. Ну и базовое "место" сшивки - украинцы, украинство.

Происходит расслоение постсоветского украинского государства. С *шансом* на сборку *нового*.

***

№ 367.

Конгресс должен вырастить костяк, а президент Зеленский должен объяснить г-ну Недемократическое управление Ермаком

CONGRESSWOMAN
VICTORIA SPARTZ
PROUDLY SERVING INDIANA'S 5TH DISTRICT

ABOUT CONTACT MEDIA ISSUES SERVICES

Enter keywords SEARCH

Home / Media / Press Releases

Congress Must Grow a Backbone and President Zelensky Must Explain Mr. Yermak's Undemocratic Governance

July 22, 2022 Press Release

Washington, D.C. - President Biden's approval rating has now fallen to 31%, but Congress refuses to reflect about our own institution. The approval rating for the U.S. Congress has fallen now to 16%, with an 82% disapproval rating. Let's think about this for a second – over 80% of Americans disapprove of the job Congress is doing. In fact, over the last decade, our job approval rating has never risen above the low 30's.

If Congress wants to build back its trust with the American people, we could use Ukraine as an example to strengthen that trust. Resolving the situation in Ukraine is in our national interest, but it cannot be done without proper leadership from the United States, or Ukraine will be turned into another Afghanistan. The only difference is that only Ukrainians are feeling the real pain so far where just their children are coming home in caskets by the thousands, but it might be just for now.

We know that results cannot be achieved without proper accountability. The following would help to stop this war in Ukraine and restore international order:

1. **Congress must hold the Biden Administration accountable and be transparent with the American people.** Nothing should preclude the Administration from publishing which agencies and officials within them are in charge of the funds, including amounts. They should also list amounts and all entities receiving these funds.

2. **Congress should request streamlined logistics and oversight of lethal aid, as well as a joint task force to set up proper strategy – instead of ad-hoc procedures.** The United States is sending serious weapons like javelins and stingers to a country with real threats of sabotage. Knowing this, why do we continue to leave our weapons at the border with Poland, not verifying they'll be delivered as intended? Better oversight of logistics will mitigate risks and also improve the speed of delivery of much-needed weapons to the Ukrainian frontlines. Actually, a current lack of these processes is what is contributing to delays – I have seen it firsthand.

3. **President Zelensky should provide answers to the Ukrainian people as to why Andriy Yermak is creating a per se dictatorship under the disguise of the ongoing war.** Is this what the Ukrainian people have been fighting for? Yermak has effectively taken control of all institutions and is threatening anyone speaking out against the government with criminal cases and jail as well as using his government powers to eliminate political opponents. I have heard many of these concerns in the US, Europe and Ukraine before but recently experienced them firsthand. It's one thing for them to smear me on their government-controlled TV channels - not the first time for me as a politician – but they have not stopped there. They decided now to attack people who were just "lucky enough" to meet with me at some point and are not their political puppets.

Under our recent pressure, Kyiv finally proceeded with an anticorruption prosecutor, which they have been stalling for almost two years. Although to compensate for this, Mr. Yermak is removing people who are not 100% compliant to him and could sabotage the prosecutor's effectiveness.

Whether the actions of Mr. Yermak are politically motivated, mercantile, or pro-Russian - it does not matter - they are a threat to the national security of Ukraine and our efforts there. President Zelensky must provide answers to Congress if he wants the American people to trust and support. I do not understand this notion that President Zelensky cannot be questioned. All leaders and presidents must be questioned - whether it's Biden, Zelensky or Putin. Otherwise, we create an opportunity for dictatorship. As Thomas Paine once said: "A body of men holding themselves accountable to nobody ought not to be trusted by anybody."

I continue to be attacked by foreign policy establishment elites, but all it takes is one look at their track record to see what "successes" they have achieved for the American people and the world – Afghanistan, Syria, China, Russia, Iran, Ukraine, Belarus, Georgia? – and the list goes on.

The fight for freedom is never easy, but I have full faith in the American people and the heroic Ukrainian fighters that together we will prevail.

2022-07-22

Пресс-релиз

Вашингтон, округ Колумбия - Рейтинг одобрения президента Байдена упал до 31%, но Конгресс отказывается размышлять о нашем собственном институте. Рейтинг одобрения для США Конгресс упал до 16%, с рейтингом неодобрения 82%. Давайте подумаем об этом на секунду - более 80% американцев не одобряют работу Конгресса. На самом деле, за последнее десятилетие наш рейтинг одобрения работы никогда не поднимался выше 30-х годов.

Если Конгресс хочет укрепить свое доверие к американскому народу, мы могли бы использовать Украину в качестве примера для укрепления этого доверия. Урегулировать ситуацию в Украине отвечает нашим национальным интересам, но это не может быть сделано без надлежащего руководства со стороны Соединенных Штатов, **иначе Украина превратится в другой Афганистан**. Единственная разница в том, что только украинцы чувствуют настоящую боль до сих пор, когда только их дети возвращаются домой в гробах тысячами, но это может быть только сейчас.

Мы знаем, что результаты не могут быть достигнуты без надлежащей подотчетности. Следующее поможет остановить эту войну в Украине и восстановить международный порядок:

1. Конгресс должен привлечь администрацию Байдена к ответственности и быть прозрачным по отношению к американскому народу. Ничто не должно мешать администрации публиковать, **какие учреждения и должностные лица в них отвечают за средства**, включая суммы. Они также должны **перечислить суммы и все организации**, получающие эти средства.

2. Конгресс должен запросить упорядоченное материально-техническое обеспечение и надзор за смертельной помощью, а также совместную целевую группу для разработки надлежащей стратегии вместо специальных процедур. Соединенные Штаты отправляют серьезное оружие, такое как копья и жало, в страну с реальными угрозами саботажа. Зная это, почему мы продолжаем оставлять наше оружие на границе с Польшей, не проверяя, что оно будет доставлено по назначению? Улучшение надзора за логистикой снизит риски, а также улучшит скорость доставки столь необходимого оружия на украинскую передовую. На самом деле, нынешнее отсутствие этих процессов - это то, что способствует задержкам - я видел это из первых рук.

3. Президент Зеленский должен дать ответы украинскому народу о том, почему Андрей **Ермак сам по себе создает диктатуру под видом продолжающейся войны**. Это то, за что боролся украинский народ?

Ермак эффективно взял под контроль все институты и угрожает всем, кто выступает против правительства уголовными делами и тюремным заключением, а также использует свои правительственные полномочия для устранения политических оппонентов.

Я слышал многие из этих проблем в США, Европе и Украине раньше, но недавно испытал их из первых рук. Одно дело, чтобы они оклеветали меня на своих контролируемых правительством телеканалах - не в первый раз для меня как политика - но они не остановились на этом. Теперь они решили напасть на людей, которым просто «достаточно повезло», чтобы встретиться со мной в какой-то момент и которые не являются их политическими марионетками.

Под нашим недавним давлением Киев, наконец, приступил к антикоррупционному прокурору, которого они застопорили почти два года. Хотя, чтобы компенсировать это, г-н Ермак удаляет людей, которые не на 100% соответствуют ему и могут саботировать эффективность прокурора.

Являются ли действия г-на Ермак политически мотивированы, меркантильны или пророссийски - неважно - они представляют *угрозу национальной безопасности Украины* и нашим усилиям там.

Президент Зеленский должен дать ответы Конгрессу, если он хочет, чтобы американский народ доверял и поддерживал. Я не понимаю этого понятия о том, что президента Зеленского нельзя подвергать сомнению. Все лидеры и президенты должны быть допросены - будь то Байден, Зеленский или Путин. В противном случае мы создадим возможность для диктатуры. Как однажды сказал Томас Пейн: "Тело людей, несущих ответственность перед кем-либо, не должно никому доверять".

На меня продолжают нападать внешнеполитические элиты истеблишмента, но все, что нужно, это взглянуть на их послужной список, чтобы увидеть, каких "успехов" они достигли для американского народа и мира:

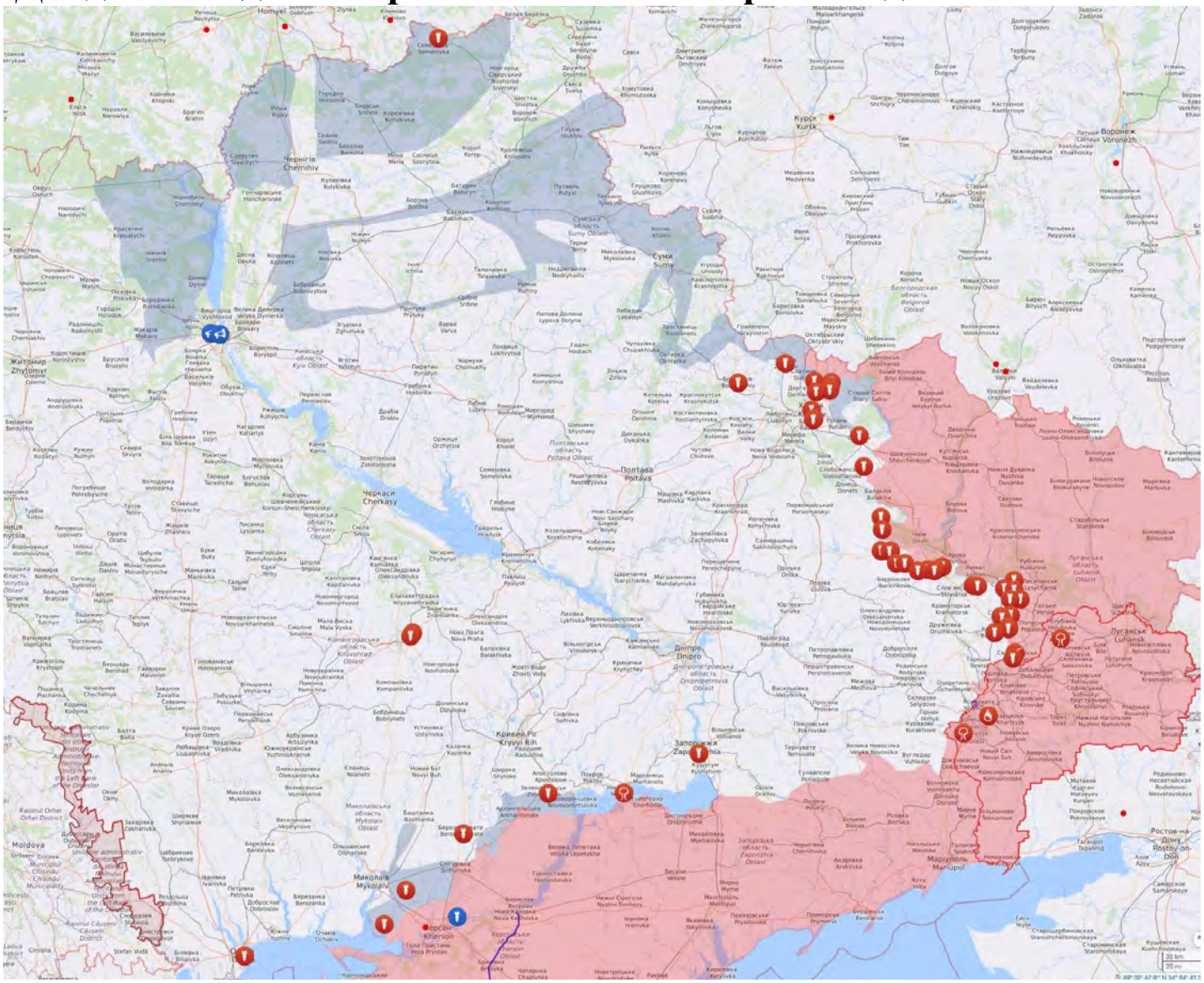
- Афганистана, Сирии, Китая, России, Ирана, Украины, Беларуси, Грузии? - и этот список можно продолжать.

Борьба за свободу никогда не бывает легкой, но я полностью верю в американский народ и героических украинских бойцов, которые вместе мы победим.

***

№ 368.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 22 липня 2022.

Головне

1) Ну що, підписали якусь чергову хуйню з вбивцями українців? Результат хуйні відомий заздалегідь будь-кому.

А так званий "оон" учергове рідко обсерся з ніг до голови.

Жодних гарантій, просто якесь фуфло. Результат маємо одразу ж.

2) Щодо ситуації на фронті - висловлюю обережний, але ОПТІМІЗМ.

3) У Кропивницькому – біда :(

4) Знову ПОКИ не буде далекобійних систем. Чи будуть? Правильно, ворог знати не повинен.

5) Про Корбана писали геть усі. Це ще один цвях у труну зеленої "влади". Після перемоги, я маю надію, що ми позбудемося цього цирку разом з усіма його клоунами.

Теми дайджесту

1) У ***Стамбулі*** підписано "ініціативу" щодо відновлення транзиту українського зерна.

2) Fitch знизив кредитний рейтинг України до переддефолтного.

3) Бізнесмену ***Корбану*** припинено громадянство України, він не зміг повернутися до країни.

1. Війна

1-1) Фронт

• Прикордонні населені пункти Сумської області було обстріляно з території РФ із мінометів. Ракета прилетіла до Шостки, що розташована за 45 км від кордону.

• Російські війська обстріляли з РСЗВ та артилерії позиції ЗСУ та населені пункти на лінії фронту. У районі Богородичного, Сіверська, Соледара, Бахмута, Горлівки, Донецька, на Херсонщині російська авіація завдала ракетних та бомбових ударів.

• Кілька ракет потрапили на територію ВНЗ у центрі Харкова. На півночі області активних бойових дій протягом доби не було.

• Також не було зіткнень на ділянці фронту на південь від Ізюма. З РСЗВ касетними боєприпасами російська артилерія завдала удару по житлових кварталах Слов’янська.

• Українські війська відбили атаки армії РФ та найманців ПВК у районі Сіверська – у Григорівці, Верхньокам‘янському та Івано-Дар’ївці, у Покровському на південній околиці Соледара та в районі Світлодарського водосховища – у Новолуганському та на Вуглегірській ТЕС.

• Сталися зіткнення в районі Донецького аеропорту. Окупанти зазнали втрат і відкотилися на вихідні позиції.

• Окупанти знову обстріляли Нікополь та околиці із систем залпового вогню з території Запорізької АЕС. Глава МАГАТЕ Россі вважає ситуацію на станції "дедалі тривожнішою" й закликає до "максимальної стриманості", задля уникнення масштабної техногенної аварії. Россі ще раз наголосив на необхідності візиту делегації Агентства на ЗАЕС.

• Більшість ракет РСЗВ Град, випущених населеними пунктами Запорізької області по обидва береги Дніпра, впали в річку.

• Російська армія дедалі частіше застосовує ракети зенітно-ракетних комплексів ППО С-300 для обстрілу об’єктів землі. 3 ракети потрапили до шкіл Апостолова на півдні Дніпропетровщини, 6 ракет запущено в напрямку Миколаєва. Одна з них потрапила у складське приміщення, інші впали на околицях міста.

На Херсонщиніі ЗСУ відбивають усі спроби російських військ ліквідувати плацдарм на лівому березі річки Інгулець у районі Давидова Брода. Українські війська добивають підрозділи армії РФ, які потрапили в оточення у Високопіллі на південь від водосховища Криворізької ТЕС.

Окупанти мінують узбережжя лиманів та Чорного моря, намагаючись запобігти висадці українського десанту.

• Російська армія завдала потужного удару по воєнній інфраструктурі Кропивницького. З Чорного моря та з повітря запущено 18 ракет. Частина з них влучили у воєнний аеродром Канатове й об’єкт залізниці.

• Віцепрем’єр-міністр Верещук оголосила про розроблення урядом законопроєкту про кримінальну відповідальність за отримання російських паспортів громадянами України, які залишилися на окупованій території.

• "Влада" донбаських "республік" заблокувала на контрольованій ними території пошукову систему та сервіси Google.

1-2) Тил

• Після запиту українського уряду до інвесторів та власників ВВП-варрантів про відтермінування виплат із погашення та обслуговування держзобов’язань, агентство Fitch знизило кредитний рейтинг України в іноземній валюті з "С" до "ССС" (переддефолтного). Fitch прогнозує падіння ВВП країни на 33 % за підсумками року через продовження війни та обмеження доступу до морських портів.

• СБУ оголосила про арешт активів, що було виявлено нещодавно і які належать голові політради партії "Опозиційна платформа – За життя" Медведчуку та його дружині

• 19 липня депутати Верховної Ради ухвалили постанову про отримання ними надбавок із бюджету, у тому числі коштом іноземних платників податків (міжнародної грантової допомоги). Кабмін 1 липня ухвалив постанову про виплату зарплат військовослужбовцям у зоні бойових дій у розмірі 100 тис. грн лише під час виконання ними бойових завдань.

• Міністерство захисту довкілля запустило онлайн-сервіс отримання ліцензій на поводження з небезпечними відходами.

• Мінфін повідомив про видавання протягом тижня "портфельних" кредитів на 2,3 млрд грн малим та середнім підприємствам під держгарантії. Основні позичальники – агропідприємства та заклади торгівлі.

• НБУ дав роз’яснення, що для волонтерських закупівель товарів оборонного призначення та гуманітарної допомоги ліміт розрахунків карткою становить 400 тис. грн на особу на місяць в одному банку, а ліміту для оплати з розрахункового рахунку немає.

• Нацбанк відкликав банківську ліцензію та ухвалив рішення про ліквідацію Мегабанку, який було оголошено неплатоспроможним 2 червня.

• НБУ з 25 липня заборонив купувати комерційним банкам України готівкову гривню в іноземних фінансових установ.

• Після підвищення офіційного курсу до 36,57 ₴/$ Нацбанк збільшив купівлю валюти на міжбанківському ринку. За тиждень регулятор купив $229 млн, хоча в попередні місяці купівля валюти становила приблизно $10 млн на тиждень. Продаж валюти також різко впав – з $1,0 млрд до $0,3 млрд.

2. Україна та світ

• У Стамбулі відбулося підписання "ініціативи" щодо транзиту українського зерна. Від імені України документ підписав міністр інфраструктури Кубраков, від імені РФ – Міністр оборони Шойгу. "Ініціатива" є двома окремими "угодами", що підписано представниками Туреччини, України та генеральним секретарем ООН, а також – Туреччиною, Росією та ООН. Водночас ООН не взяла на себе жодних зобов’язань. Також немає гарантій того, що Росія не атакуватиме порти та судна, що перевозять зерно. За словами Кубракова, "угода" буде чинною протягом 120 днів для вивезення зерна з портів Одеса, Чорноморськ та Південний і передбачає спільні інспекції суден для запобігання появі "троянських коней". Порти та узбережжя розміновано не

буде, кораблі йтимуть у супроводі лоцманів за заздалегідь визначеними маршрутами.

Заступник міністра інфраструктури Найєм заявив, що деблокування портів дасть змогу Україні отримати $1 млрд експортного виторгу на місяць. Прем'єр-міністр Шмигаль стверджує, що відновлення експорту є питанням для України вартістю в "мільярди доларів". Глава Головного розвідувального управління Буданов стверджує, що угода не містить неприйнятних для України умов, які хотіла нав'язати Росія.

Заступник держсекретаря США Нуланд вважає, що підписати угоду Росію міг змусити тиск світової спільноти та потреба відновити власний експорт. Вона наголосила, що США скасували ембарго на імпорт російського продовольства та добрив. Генеральний секретар ООН Гутерреш назвав угоду щодо зерна з Росією "маяком надії, можливості та полегшення" для бідних країн.

Шойгу заявив, що "ініціатива" складається з двох частин, одна з яких визначає алгоритм транзиту, а друга передбачає підключення ООН до скасування обмежень на експорт російської сільгосппродукції та добрив на світові ринки.

В Одесі, яку визначено портом для вивезення зерна, підрозділи ППО збили російський безпілотник, який здійснював розвідку портової інфраструктури.

Глава воєнної адміністрації Луганщини Гайдай стверджує, що окупанти вкрали у фермерів 70 тис. т зерна нового врожаю й передали його сільгосппідприємству на Кубані.

• Президент США Байден розпорядився виділити Україні ще один пакет воєнної допомоги на суму $175 млн. Він міститиме 4 одиниці РСЗВ HIMARS, боєприпаси до них, командно-штабні автівки, снаряди, протитанкові гармати, запчастини та 580 безпілотних комплексів (боєприпасів, що баражують) "Phoenix Ghost". Пакет також передбачає оплату послуг Пентагону та навчання українських військовослужбовців.

Радник президента з нацбезпеки Салліван заявив, що США поки не готові передати Україні ракети ATACMS з дальністю враження до 300 км, оскільки не хочуть спровокувати третю світову війну. За інформацією видання The Wall Street Journal, адміністрація Байдена поки утримується від передавання Україні бойових безпілотників великої дальності MQ-1C Grey Eagle через те, що технології можуть потрапити до рук Росії.

Голова комітету з оборони німецького Бундестагу Штрак-Циммерман виступає за безпосереднє постачання важких озброєнь Україні замість передавання їх третім країнам, які в обмін постачають до України застарілу техніку. Уряд Німеччини запропонував надати ЗСУ 20 танків Leopard 2,

починаючи з квітня 2023 р. по 1 танку на місяць, а з жовтня – по 3 одиниці на місяць.

Президент Зеленський в інтерв'ю The Wall Street Journal заявив, що Заходу дешевше було б надати Україні сучасні системи ППО, ніж щомісячно підтримувати її економіку.

Польща серйозно готується до можливих бойових дій. Уряд придбав сучасні танки та винищувачі в Південної Кореї.

• Представники Європолу так і не спромоглися підтвердити інформацію про контрабанду зброї з України. За їхніми словами, йшлося лише про "потенційну загрозу". Пресслужба Європолу заявила про "повну довіру" до влади України. Секретар РНБО Данилов заявив, що має намір обговорити це питання з чиновниками організації, які зобов'язані підтвердити подібні факти. За його словами, українська влада зацікавлена у швидкому обміні інформацією про нелегальний трафік зброї й миттєво реагуватиме на подібні інциденти.

• Литва відновила на підставі вказівок Єврокомісії транзит до Калінінграда залізницею товарів, які включено до списку санкцій ЄС. Документ дозволяє переміщення товарів у "звичайних" обсягах, крім виробів воєнного та подвійного призначення.

• Глава Головного управління розвідки Міноборони Буданов заявив, що Україна підтримує бажання Молдови позбутися російських окупантів і готова допомогти це зробити. 21 липня "глава МЗС ПМР" Ігнатьєв оголосив про намір "влади республіки" приєднатися до Росії за результатами референдуму, який було проведено у 2006 р. Член комітету з міжнародних справ Держдуми Бєлік заявив, що бажання невизнаної республіки приєднатися до Росії треба серйозно взяти до уваги. Прессекретар російського президента Пєсков нібито не знає, із чим пов'язана поява в ЗМІ інформації про приєднання "ПМР" до РФ.

• Єврокомісар із міжнародних справ Боррель засудив рішення Росії щодо розширення списку "недружніх країн" 5 державами-членами ЄС. Він закликав російську владу дотримуватися Віденської конвенції 1961 р про дипломатичні відносини.

• Канцлер Німеччини Шольц заявив, що останні події підтвердили ненадійність Росії як постачальника газу. Уряд країни ухвалив рішення все-таки викупити 30 % акції однієї з найбільших енергокомпаній – Uniper, отримавши право блокувального голосу.

• Уряд Польщі видаватиме українським біженцям електронні документи, що підтверджують їхній статус і надають право пересування територією ЄС, а також перетин зовнішніх кордонів.

3. Тренди

• Під час в’їзду до України голови тероборони Дніпра бізнесмена Корбана прикордонники вилучили в нього український закордонний паспорт. Вони заявили, що його громадянство "припинено", але не пред’явили будь-яких документів, що підтверджують цей факт. Конституція та чинне законодавство не передбачає "зупинення" громадянства, а 25-та стаття Основного закону прямо забороняє позбавляти громадянства. Корбан через соцмережу Facebook запропонував президентові Зеленському "розв’язати це непорозуміння".

Олігарха Коломойського, якому, за інформацією депутатів Верховної Ради та ЗМІ, також "зупинено" громадянство, указ Зеленського, схоже, не хвилює. Медіа, що йому належать, і надалі розкручують президента та його партію, позитивно висловлюючись про них.

***

№ 369.

Антибиотики в Украине по рецептам: слепота или вредительство

С 1 сентября в Украине вводится рецептурная продажа антибиотиков. Это повлечет самые серьезные последствия для украинцев.

НАТАЛИ БЕЗМЕН, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-07-23

Часть 1. Антибиотикорезистентность: проблема не надуманна

С 1 сентября в Украине вводится рецептурная продажа антибиотиков «в отдельных аптеках» (очень странная формулировка) и, пока что, с возможностью выписывать и бумажный рецепт.

> По плану МОЗ до Нового года продлится такой себе переходный период, а после этого продажа антибиотиков станет исключительно рецептурной, причем приниматься будут только электронные рецепты.
>
> И доступны они будут исключительно для тех, кто есть в электронной базе данных – точно также, как это сейчас происходит с больничными листами.

В дальнейшем такой подход коснется целого перечня лекарств, антибиотики выбраны первыми.

> Это не первая попытка такого рода, но в этот раз обещают, что все будет иначе: рецепты будут электронными на безальтернативной основе, выписка и продажа препарата будет фиксироваться в системе и заверяться цифровой подписью врача и аптекаря.

Украина делает это не только потому, что нашим чиновникам очень хочется что-то в очередной раз контролировать и перераспределять (хотя и не без этого). ООН объявила устойчивость возбудителей инфекций к антибиотикам глобальной угрозой наравне с изменениями климата, и фактор международного давления или желание продемонстрировать нашу добрую волю в подобных вопросах — не пустой звук. Если глобальная угроза изменения климата заставляет пересматривать сложившиеся производственные практики и ведет к переделу финансовых и энергетических рынков (с перекладыванием издержек на конечных потребителей) — почему с другой глобальной угрозой должно быть иначе?

Правительства и крупный бизнес не готовы вкладываться в разработку новых молекул антибиотиков или всерьез ограничивать их применение в сельском хозяйстве.

А вот ограничить доступ к уже имеющимся препаратам хотя бы для части населения — это вполне себе паллиативное решение, если не выиграем время на разработку новых лекарств, так хотя бы отвлечемся и сделаем вид, что мы хоть что-то пытаемся предпринять.

Примерно как ограничение продажи пакетиков:

глобально для загрязнения окружающей среды это капля в море, зато есть иллюзия личного вклада, и можно какое-то время не поднимать вопрос переработки мусора.

Конечно, проблема антибиотикорезистентности не надумана. Если какой-то антибиотик назначается много, часто, всем, то через какое-то время он перестает работать, потому что эволюция на месте не стоит, и для бактерий с их коротким циклом жизни она протекает быстро. Даже если антибиотики используются правильно и по делу, в том числе когда их назначает врач.

Поэтому существует такое понятие как ***антибиотики резерва*** (которые должны назначаться в качестве второй, а то и третьей линии, а не тогда, когда врачу хочется сработать наверняка и убедить пациента в своей суперэффективности).

Поэтому фармацевтические компании ищут новые молекулы, и эта музыка будет вечной.

Проблема в том, что поиск и производство новых лекарств — это очень дорого, прибыль не гарантирована, и все стараются выжать максимум из того, что уже есть.

И врачи, и производители: лучше постараться как можно дольше использовать имеющиеся в арсенале средства, чем оказаться в ситуации, когда лечить нечем или продавать нечего (а новое еще не придумано или слишком дорого и недоступно для большинства).

Оказаться снова в реалиях доантибиотической эры никто не готов. Мы и вызов вирусной пандемии едва преодолели (и преодолели ли?). Коронавирусная пандемия еще больше ускорила рост устойчивости бактерий ко многим антибиотикам. Отдельные препараты назначались слишком часто и одновременному большому количеству людей. (А как иначе, если врачам пришлось вести многих людей вслепую, онлайн, без очного осмотра, без анализов? И при этом запросы на вылечить побыстрее и предотвратить осложнения никуда не делись. Пациенты в большинстве случаев хотят от своего врача невозможного — и не готовы слышать, что это невозможно.) По сути, мы уже можем забыть про ряд самых общеупотребимых наименований антибиотиков. Для воплощения следующей серии медицинского хоррора достаточно, чтобы какая-то суперрезистентная бактерия поселилась в стенах хирургических стационаров — и проблема сразу же выйдет за рамки инфекционных болезней и ведения пациентов с ОРВИ.

Противодействие антибиотикорезистентности*, контроль за отпуском и применением антибиотиков в медицине и сельском хозяйстве — *цель

***благая и абсолютно оправданная*.** Она не может не находить позитивный отклик у думающих людей.

Это тот случай, когда цели и интересы (по идее) совпадают:

1) Пациенты и врачи заинтересованы, чтобы лекарства работали, в идеале — каждый раз, когда они назначаются.

2) Врачи заинтересованы в том, чтобы люди приходили за советом к ним, а не занимались самолечением. Нужный и даже необходимый врач — уважаем, ему готовы платить. (Или вынуждены, если по-другому доступа к лекарствам не будет.)

3) Производители заинтересованы продавать свои лекарства из года в год, а не получать большую прибыль за короткий период и дальше искать новые и новые молекулы.

4) Государство заинтересовано регулировать все и вся и оправдывать таким образом существование чиновничьего аппарата.

И все-таки в этом сонме совпадающих — и не очень — целей должна быть главная.

Если не цель, то хотя бы условие:

доступность и качество медицинской помощи не должны падать из-за новшеств и регуляций.

Нет ничего проще и приятнее, чем выступать за все хорошее и против всего плохого. И тем более рука об руку с такими организациями, как ООН или, скажем, ВОЗ.

Способ, подходы имеют значение.

1) Не выплеснем ли мы ребенка вместе с водой?

2) Действительно ли заявленные цели и способы осуществимы, в наших реалиях?

Нам часто кажется, что ночь вокруг темна и хуже быть уже не может, поэтому можно смело что угодно рушить и придумывать новое.

А тем временем хуже может быть всегда.

Часть 2. Антибиотики по рецептам: передел рынка и ограничение доступа

Украина нередко кажется диким полем с точки зрения стран, где в сфере отпуска населению рецептурных препаратов никакой анархии не было и нет. Однако в этих странах такая система сложилась тоже не вчера и существуют объективные предпосылки, чтобы все работало как надо и на благо пациента.

Кабинет министров Украины еще в 2019 году утвердил национальный *план действий* для борьбы с антибиотикорезистентностью.

Он предусматривает

1) усиление контроля за рецептурным отпуском антибиотиков,
2) ограничение их использования в сельском хозяйстве и
3) внедрение системы надзора за резистентностью микроорганизмов.

Нынешняя власть в очередной раз ничего не выдумывает, а лишь продолжает запланированное *предшественниками*.

А тем временем вопросы мы задаем всегда действующей власти. И ей же предстоит расхлебывать результаты, в том числе электоральные.

1) Как будет выглядеть наша жизнь, работа нашей системы здравоохранения с сентября и дальше?
2) Что это будет значить для людей, пользователей этой системы?

Чтобы человек смог приобрести рецептурные препараты, в электронной системе должны быть зарегистрированы:

а) врач; б) пациент; в) аптекарь.

С внедрением е-больничных большинство врачей уже были вынуждены зарегистрироваться в системе электронного здоровья, получить электронные цифровые подписи и каждый день сталкиваться с прелестями работы наших государственных электронных сервисов.

Пациент без регистрации в системе тоже все более бесправен:

1) сначала ***вакцинация***,
2) потом ***больничные листы***,
3) теперь и ***доступ к необходимым лекарствам***. Варианта отказаться от цифровых сервисов по желанию нет, все риски по защите персональных данных прилагаются.

1) Медицинская помощь, тем более в ситуации угрозы для здоровья и жизни (а антибиотики нередко назначаются именно в таких ситуациях, это не витамины или леденцы от кашля, а препараты, спасающие жизнь) — станет лучше, доступнее?

2) Для всех — или только для условных пациентов хирургических отделений, которым реже придется иметь дело с антибиотикорезистентностью?

3) Лечение ангины, или внебольничной бактериальной пневмонии, или обострения пиелонефрита — не станет ли сложнее?

4) А в сельской местности?

5) А если люди не могут быстро попасть на прием к своему врачу?

6) Сколько запущенных случаев и осложнений, сколько смертей прогнозируется на первых этапах внедрения новой системы?..

7) Кто-то вообще занимался просчетами и прогнозами, или все как обычно? ***Напомню:*** **система отделений неотложной помощи, куда человек может обратиться самостоятельно, так и не создана**.

8) Мы точно должны начинать с запрета на свободную продажу лекарств, а не с организации системы таких отделений?

И это ж мы перечислили только вопросы мирного времени.

А у нас сейчас война, и конца ей в ближайшее время не видно.

Мало того, что далеко не все врачи присутствуют на своих рабочих местах – и не только потому, что они тоже люди, которые имеют право спасать жизнь своих детей и уехали «в безопасность».

- Часть уехали, потому что живут в регионах, уехать из которых настоятельно рекомендует местная и центральная власть.
- Часть потеряли рабочее место, потому что это рабочее место перестало существовать в результате обстрелов.
- Часть погибли.

Каким образом подачка МОЗ в виде разрешения *пока что* продавать антибиотики по бумажному рецепту (в будущем, видимо, такое послабление будет возможно только для прифронтовых территорий) облегчает жизнь населению?

Если все равно нужно будет разыскать врача и прийти, ногами, на прием в поликлинику? Поликлиники и больницы, напомню, объекты критической инфраструктуры и желанные цели для российских ракет. Мы очень хотим, чтобы там находилось как можно больше народу? А что у нас с бомбоубежищами в поликлиниках и больницах? Их кто-нибудь уже начал инспектировать? А что у нас с действиями медперсонала во время воздушных тревог? Все вместе с посетителями и пациентами спускаются в бомбоубежища? Это кто-то требует и проверяет?

А еще у нас в стране огромное количество внутренне перемещенных лиц.

> Это и медицинские работники, и пациенты. Все они зачастую находятся в медицинском вакууме и хорошо, если поддерживается хотя бы телефонная связь со своим врачом. Врач далеко не всегда сейчас имеет возможность подключиться к электронной медицинской системе чтобы выдать электронный рецепт. Пациент – далеко не всегда находится в одном регионе со своим врачом чтобы или в принципе имеет возможность попасть на прием хоть к какому-то врачу, чтобы получить рецепт бумажный. И то, что наш МОЗ и НСЗУ эту проблему, видимо, понимает и именно поэтому делает сейчас такой мощный акцент на развитие телемедицины (удаленных консультаций с помощью средств связи), никоим образом не просветлило тамошних деятелей настолько, чтобы они отложили ведение новых ограничений хотя бы до конца войны или до того момента времени, пока их «телемедицина» не заработает как часы – с достаточным и быстрым доступом и полным охватом медицинской помощью.

В этой ситуации даже уже введенный и отработанный порядок оформления временной нетрудоспособности (больничных листов) исключительно в электронном виде нуждается в пересмотре и как минимум временном разрешении выписывать и бумажные больничные листы.

Вместо этого центральные органы власти (Кабмин, МОЗ и НСЗУ) занимаются внедрением новых сложностей и регуляций.

Но и это даже не все.

Идет война. Огромное количество людей находится постоянно под угрозой получить травмы. Осколочные или ожоговые раны. Все эти раны потенциально инфицированные и вести их без антибиотиков далеко не всегда возможно. Кроме того, люди массово сидят или еще будут сидеть по подвалам и укрытиям – и так с большой долей вероятности будет продолжаться в том

числе и с сентября, когда начнет холодать. Во многих регионах будут перебои с отоплением или его не будет вовсе.

А значит, у нас будут переохлаждения и вызванные этим заболевания: мочевые инфекции, включая обострения хронических пиелонефритов, бактериальные бронхиты и пневмонии. Вы уверены, что в каждом случае человек сможет обратиться к врачу и получить назначения и рецепт?

Как можно перекрывать доступ к возможности выжить и не получить осложнения, даже если это коснется только какого-то процента населения и территорий?

Волонтеры, закупающие антибиотики для формирования идущих на фронт аптечек, уже высказываются по этому поводу.

> **Проблемы волонтеров, такое впечатление, в принципе наших чиновников не волнуют, словно волонтерство – это такая себе самодеятельность и всем не важно, будет оно продолжаться или нет.**

И нет, никоим образом не успокаивает и не решает проблему заявление, что антибиотики по рецепту начнут продаваться ***в некоторых*** аптеках.

> Если в некоторых по рецепту, чтоб потренироваться, видимо, а в некоторых – как обычно без, то зачем тогда вообще огород городить? И каким образом планируется создать и удержать спрос в этих «отдельных» аптеках? Почему человек, у которого потребовали рецепт в одной аптеке, должен идти за рецептом к врачу, а не в другую аптеку, где рецепта не требуют?

Каким образом планируется заставить аптечные сети выполнять данные распоряжения?

> Раньше все инициативы такого рода — а сложно вспомнить министра здравоохранения, который бы не мечтал или не пытался добиться рецептурной продажи антибиотиков — разбивались не столько из-за нежелания врачей выписывать рецепты, сколько из-за ***невозможности проконтролировать отпуск лекарств аптечными сетями***.

Только на словах организаторов здравоохранения «это просто и именно врачи у нас главные саботажники благих намерений такого рода», на деле же большинство аптечных сетей в Украине — частный бизнес, государственных аптек не так много.

> И когда чиновники НСЗУ рассказывают нам о невиданных успехах программы «Доступні ліки», на которой по их уверениям обкатаны

технологии е-рецепта, то они забывают упомянуть, что для пациентов найти аптеку, отпускающую лекарства по этой программе (или добраться к такой аптеке, порой единственной на небольшой город) — нередко тот еще квест.

А потом их ожидает еще один:

препараты, выписанные по е-рецепту программы «Доступні ліки» не всегда есть в наличии. Коммерческие аптеки по этой программе не работают. А будут ли они поддерживать работу с е-рецептами? Добровольно? Принудительно?.. Как принуждать будем, если это частный бизнес?

Или в Украине

собираются внедрить монополию на продажу ряда препаратов со стороны государства?

Это не новость, так, вакцины в Украине закупает только государство, и оно же их распределяет, при этом на частный рынок достаются «сущие слезы».

Даже менеджмент закупки и распределения вакцин — очень громоздкая история, щедро облепленная коррупционными рисками.

То же самое — много мутной воды, коррупционных рисков, мягко говоря, странных решений по вопросам какие препараты и кому положены или нет — десятилетиями сопровождает распределение и продажу (по рецептам, как видим, это ни разу не панацея!) препаратов для заместительной инсулинотерапии.

Менеджмент государственной закупки и распределения антибиотиков, не говоря уже о всех рецептурных препаратах, выглядит, безусловно, лакомым куском для отечественных чиновников — но не встанет ли этот кусок у них поперек горла?

1) ***Как НСЗУ справляется с финансированием ЛПУ*** (сейчас, например, нам США выделило грант на финансирование программы медицинских гарантий и оплату труда медработников в Украине – точно сейчас тот самый момент, когда надо брать на себя дополнительные обязательства и расходы?),

2) или ***как МОЗ справлялся с обработкой ковидной статистики*** — **мы видим**.

3) Как решался вопрос с получением людьми, не имеющими смартфонов, ***денег после вакцинации*** — тоже все имели возможность убедиться.

Это понятно, что потом случилась война и множество событий перекрыли все, что было раньше.

Но это же не повод забывать, что

> **наш государственный аппарат очень посредственно справлялся с подобными задачами даже до войны.**

Для улучшения ситуации нужны люди, сервера, ресурсы. Очень сомнительно, что у Украины нет сейчас намного более насущных задач.

Второй вариант **как заставить аптеки требовать рецепты и участвовать во всем этом новом цифровом ~~балагане~~ движе**:

> **не подминать под себя всю продажу рецептурных препаратов, а заставить аптечные сети работать по правилам.**

Каким образом?

Например,

> внедрив новые условия лицензирования аптек — и жестко отслеживая соответствие этим условиям. Пытаются же внедрить кассовые аппараты, даже сейчас, а здесь тож планируется внедрить специальное программное обеспечением и специальный учет. Идея неплохая (сарказм), но для ее реализации нужен рычаг давления. Рычагом может стать аннулирование права заниматься продажей лекарств. Если аптечные сети надеются, что до этого не дойдет, то это они зря: после доведения до банкротства больниц, войны, объявленной государством ФОПам или IT-отрасли, им следовало бы исходить из пессимистических прогнозов, особенно если речь идет о возможном переделе рынка продажи медикаментов.

Аптекари, судя по косвенным признакам и той информации, которая просочилась в связи с темой, обязаны будут проводить продажу рецептурных лекарств примерно так, как сейчас продают алкоголь — с фиксацией каждой продажи такого рода, ***под личную цифровую подпись продавца***.

Ради этого установят специальный софт, программное обеспечение, обучат персонал и будут платить за использование этого программного обеспечения.

> **Все расходы будут заложены в цену — но потребителю же не впервой расплачиваться за инициативы правительства, не так ли?**

Рычагом воздействия на аптеки станет ужесточение *ответственности*.

> С 10 декабря 2021 года в Украине сумма штрафа за продажу рецептурных препаратов без рецепта возросла до 850-1700 гривен (раньше было 102-425 гривен). В случае повторного нарушения сумма штрафа может удвоиться.

Если государство не справится с контролем движения рецептурных лекарств, то остается реакция на жалобы покупателей (с чего бы им жаловаться, разве что в рамках доносов и нечестной конкуренции), а также проверки и контрольные закупки. Это тоже несет свои коррупционные риски.

Все это выглядит как очередной способ чиновников создать себе рабочие места и расширить свое влияние на отрасль,

1) с одной стороны и так немало ***зарегулированную***,
2) с другой стороны уже давно подчиняющуюся ***рыночным механизмам***.

Очередное расширение государства — в воюющей бедной стране, которая и так несет огромные расходы на содержание государственного аппарата, и все, как обычно, под соусом благих намерений.

Часть 3. А где же здесь интересы людей? Их в принципе кто-то учитывает?

О том, что во время войны антибиотик может понадобиться «на сегодня» и в том числе любой, какой будет доступен в аптеке (а то и в полевой аптечке) уже было написано выше.

В самом лучшем случае, то есть если врачи доступны и рецепты выписываются, лекарства могут стать дороже, а очереди длиннее — особенно пока аптекари разберутся с новым для них функционалом отпуска отдельных категорий лекарств.

> В первые пару (в лучшем случае) месяцев время от времени может случаться коллапс продаж антибиотиков — как почти полгода сбоила временами система выписки е-больничных, аж до закупки и развертывания дополнительных серверов.

Часть аптек решит, что им проще вообще не иметь дела с рецептурными лекарствами и окончательно переориентируется на препараты симптоматического лечения и витамины.

Все пострадавшие — а остаться без лекарств это серьезнее, чем остаться без листа нетрудоспособности — будут списаны как щепки, которые летят при рубке леса.

Уменьшит ли все это бесконтрольный прием антибиотиков?

1) Да, при удаче проекта антибиотики будет все-таки выписывать врач - для тех, ***кто к врачу сможет попасть***.

2) Те, кто к врачу вовремя записаться не сможет, или познают все прелести природного отбора (их иммунной системе придется справляться самостоятельно — или не справляться), или будут искать лекарства на черном рынке. В том числе покупать и ***использовать ветеринарные препараты***, как это происходит во многих странах, где консультация врача недоступна для части населения.

3) Еще пациенты, напуганные подобными перспективами, будут просить врачей ***выписывать антибиотики на всякий случай и впрок***, намеренно завышая и фальсифицируя жалобы. А врачи будут идти навстречу — потому что у нас исторически так сложилось, и потому что врач все более зависим от мнения пациента.

Не стоит обольщаться требованием «врач должен обосновать необходимость назначения антибиотика»: любой врач всегда сумеет обосновать любые свои назначения.

Кстати, рецептурная продажа лекарств существует во многих странах — но проблему неоправданного назначения антибиотиков ***врачами*** она не решает.

> В лучшем случае будет выписан не антибиотик резерва, да пациент получит правильные рекомендации по дозе и длительности приема (будет ли он их придерживаться — большой вопрос).

Самой главной проблемой остается доступность врачебной помощи, даже просто первичного консультирования.

Эпидемия коронавируса подсветила то, о чем говорили изначально:

> у нас недостаточно врачей первичного звена под такое количество населения и под возлагаемые на первичное звено задачи.

Даже до войны далеко не всегда можно было получить медицинскую помощь с сегодня на сегодня или вовремя открыть больничный лист.

> *Очередь, надо ждать. Два-четыре дня, а порой и неделю. Семейные врачи были очень заняты (то сертификаты выписывали, то декларации*

заключали или пациентов в электронную систему вводили, то электронный больничный лист открывали – а система выдачи электронных заключений о временной нетрудоспособности сделана настолько криво, что быстро ничего не создается и не работает даже при условии хорошего владения навыками работы с ПК и быстрого интернета).

Семейные врачи и так нередко заняты чем угодно, но только не лечением.

Их сделали операторами компьютерного набора, агентами внесения статистики. А теперь врач еще и е-рецепты будет примерно так же (обоснование диагноза, флешки, ЭЦП, пароли, вхождение в систему…) выписывать. Пропускная способность системы от этого неминуемо еще больше упадет.

Многие врачи «радостно потирают руки» — все, конец самолечению, теперь пациент точно дойдет (поклонится, принесет с собой деньги — виртуальные или реальные), но то, что хорошо для системы и для врачей далеко не всегда хорошо для пациентов.

Но,

если внедрить у нас, по сути, с нуля продажу лекарств по рецептам сложно и чревато неприятными последствиями, да еще и цель — борьба с антибиотикорезистентностью и польза для здоровья людей

— таким образом все равно достигнута не будет, то что в таком случае делать?

Благодаря чему рецептурная продажа лекарств работает в других странах?

Есть три опоры, три краеугольных камня, благодаря которым строится и держится система рецептурной продажи лекарств:

1. **Выгода.** Существуют и лицензирование аптек, и правила их работы, и многовековые аптечные традиции и т. п. Но и сам пациент ***заинтересован*** попасть к врачу и прийти потом в аптеку с рецептом от врача. Потому что ему так будет дешевле. Потому что работает ***реимбурсация***. **Государство возмещает стоимость, берет на себя часть расходов — и облегчает жизнь людям, а не только требует и наказывает, разгоняя цены и усложняя логистику. (И да, е-рецепт и выписка лекарств онлайн существует, конечно, но никто не пытается сделать это единственным возможным способом. Есть и альтернатива — бумажный рецепт.)**

Врачам тоже выгодно поддерживать и консервировать такую систему, потому что пациент придет к ним за рецептом и оплатит ради этого прием. Аптекам и фармацевтическому бизнесу тоже выгодно, они получают гарантированный и предсказуемый поток покупателей, и им не нужно мотивировать покупать лекарства напрямую. **Чтобы система работала, и никто не пытался срезать углы, свою выгоду должны видеть все участники процесса: пациенты-покупатели, аптекари-продавцы и врачи-посредники.**

2. **Образование, работа с населением и медицинскими работниками.** Вместо запретов и тотального контроля людям можно было бы и объяснять, желательно много раз и используя креативный подход, почему не стоит закидываться таблетками при каждой простуде, тем более любыми и как попало. Причем объяснять нужно начинать еще в школе — на уроках Основы здоровья, зря, чти ли, под это каждый год выделены часы, можно было бы и что-то полезное детям в голову вкладывать. *Основы ответственного самолечения*, например. Образование врачей — непрерывный процесс, если наши врачи на ковид назначают по три антибиотика одновременно, то следует задать вопрос кто и какие лекции им на эту тему читал и читает. И слушают ли они эти лекции (и если не слушают, то почему). Сначала образование – потом ограничения и контроль, для необучаемых, таким должен быть подход.

3. **Доступность базовой медицинской помощи. Без этого не может быть и речи о росте доверия и снижении тревожности у населения (напомним, именно тревожность и отсутствие доверия государству и системе здравоохранения и провоцирует людей принимать лекарства на всякий случай).** Если базовая медицинская помощь доступна (человек гарантированно будет в острой ситуации осмотрен врачом и получит свой рецепт на лекарство вовремя) — все хорошо, система работает, люди довольны. Если доступ ограничен или невозможен — будут нюансы, от добавочной смертности до черного рынка медицинских услуг и медикаментов. В разных странах по-разному, хорошо бы нам копировать лучшие практики и смотреть, можем ли мы обеспечить работу такой системы сейчас.

Реализованы должны быть одновременно все три условия:

и выгода для всех участников, и вложения в образование, и доступность базовой медицинской помощи. Причем доступность базовой медицинской помощи – безоговорочно и в первую очередь.

То есть,

прежде, чем можно будет даже заикаться о том, что человек будет ограничен в праве самостоятельно приобрести препарат, который, возможно, спасет ему здоровье и жизнь.

Конечно, **все это требует средств и времени. И мозгов, умного тонкого подхода к проблеме**.

Конечно, махать шашкой, «держать и не пущать» выглядит дешевле и проще. Еще и скрытую выгоду можно попробовать получить.

Но в долгосрочной перспективе это работать не будет, да и обеспечение тотального планирования и контроля всегда обходится слишком дорого. Как и будущие электоральные потери.

Чем больше закручивается резьба ограничений, штрафов и необходимости получать бумажку (в том числе в электронном виде) на все случаи жизни, тем больше растет недовольство и подозрения, что нам просто приходится выбирать из разных сортов тоталитаризма и несвободы.

Понятно, что российский тоталитаризм настолько ужасен, что в буквальном смысле несовместим з жизнью. Но это не означает, что резьбу не сорвет и что нам в принципе следует выбирать тоталитаризм в тот момент, когда мы воюем за свою свободу.

Введение рецептурной продажи антибиотиков планировалось с 1 апреля 2022. Первоначальный вариант статьи был опубликован в феврале 2022 на сайте Фокус.

***

№ 370.

RUSSIAN OFFENSIVE CAMPAIGN ASSESSMENT, JULY 23

Jul 23, 2022 - Press ISW

ISW
INSTITUTE FOR THE STUDY OF WAR

Download the PDF

Karolina Hird, Grace Mappes, George Barros, and Frederick W. Kagan

July 23, 6:00 pm ET

Нажмите здесь, чтобы увидеть интерактивную карту ISW российского вторжения в Украину. Эта карта обновляется ежедневно вместе со статическими картами, присутствующими в этом отчете.

Украинские силы, вероятно, готовятся к запуску или начали контрнаступление в Херсонской области 23 июля, но видимость с открытым исходным кодом о прогрессе и темпе контрнаступления, скорее всего, будет ограниченной и отставать от событий.

Советник администрации Украинской Херсонской области Сергей Хлан заявил 23 июля, что украинские войска захватили неустановленные поселения в Херсонской области, но призвал украинских гражданских лиц хранить молчание о ходе контрнаступления до тех пор, пока украинские власти не опубликуют официальные заявления[. 1] Репортер по национальной безопасности Джек Детч сообщил 22 июля, что неуказанный высокопоставленный чиновник обороны США заявил, что украинские силы захватили неуказанные «порции оккупированных Россией деревень» в Херсоне за последнюю неделю 15-22 июля, указав, что украинские силы совершили некоторые неопределенные территориальные наступления вдоль линии 2] Территория между линией фронта и городом Херсон является сельской и в основном состоит из небольших поселений, которые с меньшей вероятностью сообщают о передвижении сил и столкновениях, что позволяет изменить контроль над местностью в этом районе без доказательств, появляющихся в отчетах с открытым исходным кодом. Кроме того, у российских властей нет стимула сообщать о территориальных выгодах Украины. Таким образом, в этой ситуации инвертирована информационная динамика, которая позволяет ISW сообщать о российских наступательных операциях с относительно небольшим отставанием. ISW сообщит о ходе любых украинских контрнаступлений в меру своих возможностей в рамках этих ограничений.

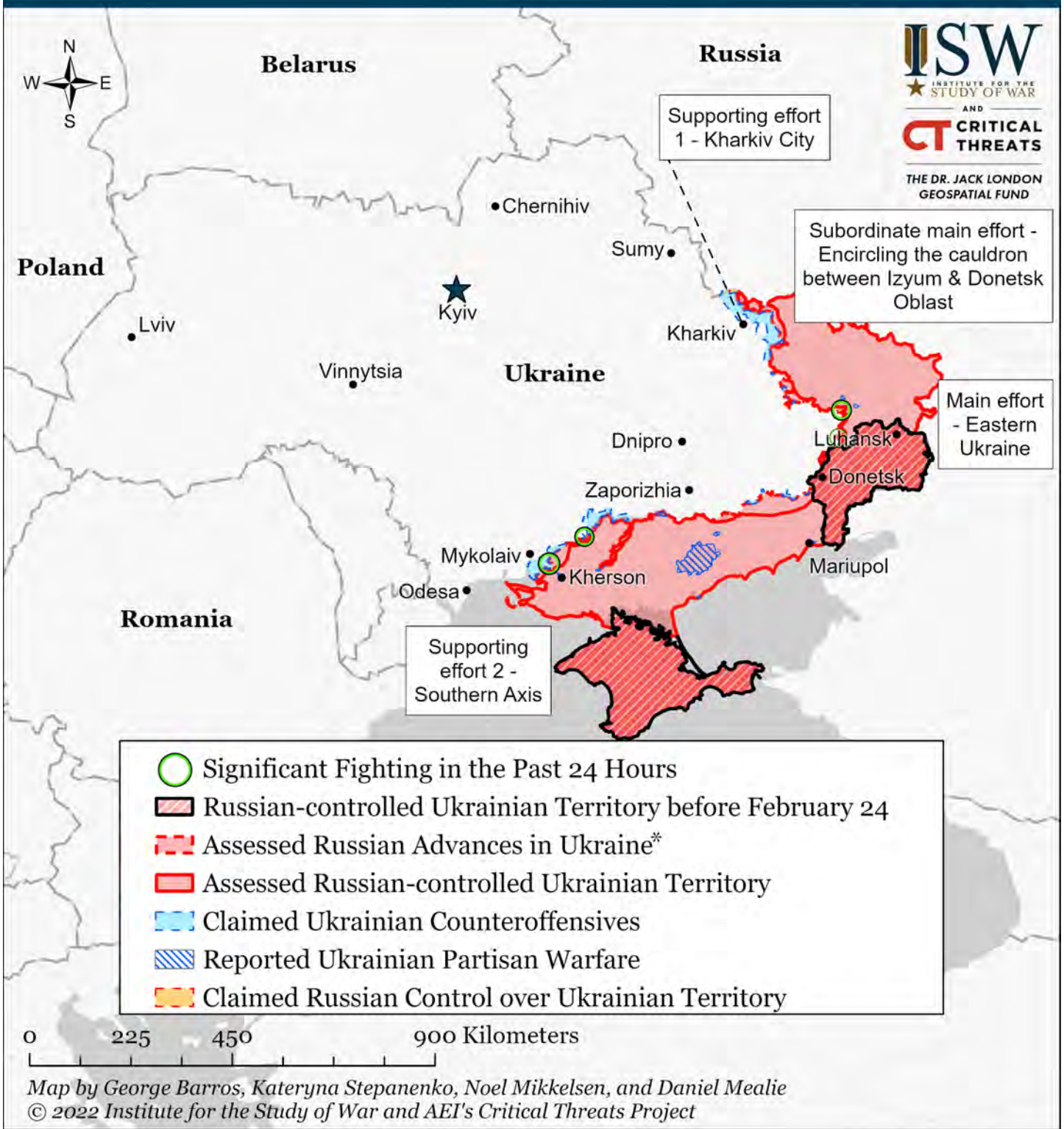
Глава Чеченской Республики Рамзан Кадыров, похоже, подтвердил, что генерал-полковник Сергей Кузовлев заменил генерала армии Александра Дворникова на посту исполняющего обязанности командующего Южным военным округом России[. 3]

Кадыров заявил, что Кузовлев, которого он прямо назвал исполняющим обязанности командира СМД, посетил Чечню 23 июля, чтобы осмотреть батальоны Кадырова «Ахмат»[. 4] Кузовлев ранее занимал должность начальника штаба SMD и командовал российской группировкой в Сирии с ноября 2020 года по февраль 2021 года.[5] Визит Кузовлева и инспекция сил Кадырова, который произошел через два дня после того, как Кадыров объявил, что эти батальоны не будут немедленно развернуты в Украине, могут поддержать другие намеки на то, что Кадыров сталкивается с растущим внутренним давлением.[6] Сообщается, что антикадыровский батальон шейха Мансура объявил о восстании против режима Кадырова 21 июля, и Кадыров, возможно, захочет провести недавно сформированные Ахматские батальоны в Чечне, чтобы справиться с любыми местными беспорядками.[7]

Ключевые выводы на вынос

4) **Украинские силы, вероятно, готовятся к запуску или уже начали контрнаступление в Херсонской области.**
5) **Глава Чеченской Республики Рамзан Кадыров указал, что генерал-полковник Сергей Кузовлев является исполняющим обязанности командующего Южным военным округом.**
6) **Российские войска провели ограниченные разведывательные операции к востоку от Бахмута и продолжили ограниченные наземные атаки к северо-западу от Славянска, к востоку от Сиверска и к югу от Бахмута.**
7) **Кремль продолжал формировать региональные добровольческие батальоны и, вероятно, намерен сформировать 16 таких батальонов к концу июля.**
8) **Российские оккупационные власти продолжают подготовку к референдумам об аннексии оккупированных территорий в состав Российской Федерации и принимают меры по изоляции оккупированных территорий от нероссийского информационного пространства.**

Assessed Control of Terrain in Ukraine and Main Russian Maneuver Axes as of July 23, 2022, 3:00 PM ET

Map by George Barros, Kateryna Stepanenko, Noel Mikkelsen, and Daniel Mealie

© 2022 Institute for the Study of War and AEI's Critical Threats Project

* Assessed Russian advances are areas where ISW assesses Russian forces have operated in or launched attacks against but do not control.

Мы не сообщаем подробно о российских военных преступлениях, потому что эта деятельность хорошо освещена в западных СМИ и напрямую не влияет на военные операции, которые мы оцениваем и прогнозируем. Мы продолжим оценивать и сообщать о влиянии этой преступной деятельности на украинскую армию и население и, в частности, на боевые действия в украинских городских районах. Мы полностью осуждаем эти нарушения Россией законов вооруженных конфликтов, Женевских конвенций и человечества, хотя мы не описываем их в этих докладах.

1. Основные усилия - Восточная Украина (состоящая из одного подчиненного и двух вспомогательных усилий);
2. Подчиненные основные усилия - окружение украинских войск в котеле между Изюмской и Донецкой и Луганской областями
3. Поддержка усилий 1 - г. Харьков
4. Поддержка усилий 2 - Южная ось
5. Усилия по мобилизации и созданию сил
6. Деятельность на оккупированных Россией территориях

1. Main Effort—Eastern Ukraine

Подчиненные основные усилия - Южный Харьков, Донецкая, Луганская области (российская цель: окружить украинские войска на востоке Украины и захватить всю Донецкую и Луганскую области, заявленную территорию российских доверенных лиц на Донбассе)

Российские войска провели ограниченный наземный штурм к северо-западу от Славянска и обстреляли поселения к юго-востоку и юго-западу от Изюма 23 июля. Украинский генеральный штаб заявил, что украинские войска нейтрализовали российскую разведывательную группу в Богородичном, примерно в 20 км к северо-западу от Славянска[. 8] Российские войска обстреляли Дибровно, Краснополье и Мазановку, все к северо-западу от Славянска вдоль границы между Харьковом и Донецкой областью, а также районы к юго-западу от Изюма в окрестностях Барвинкове. [9]

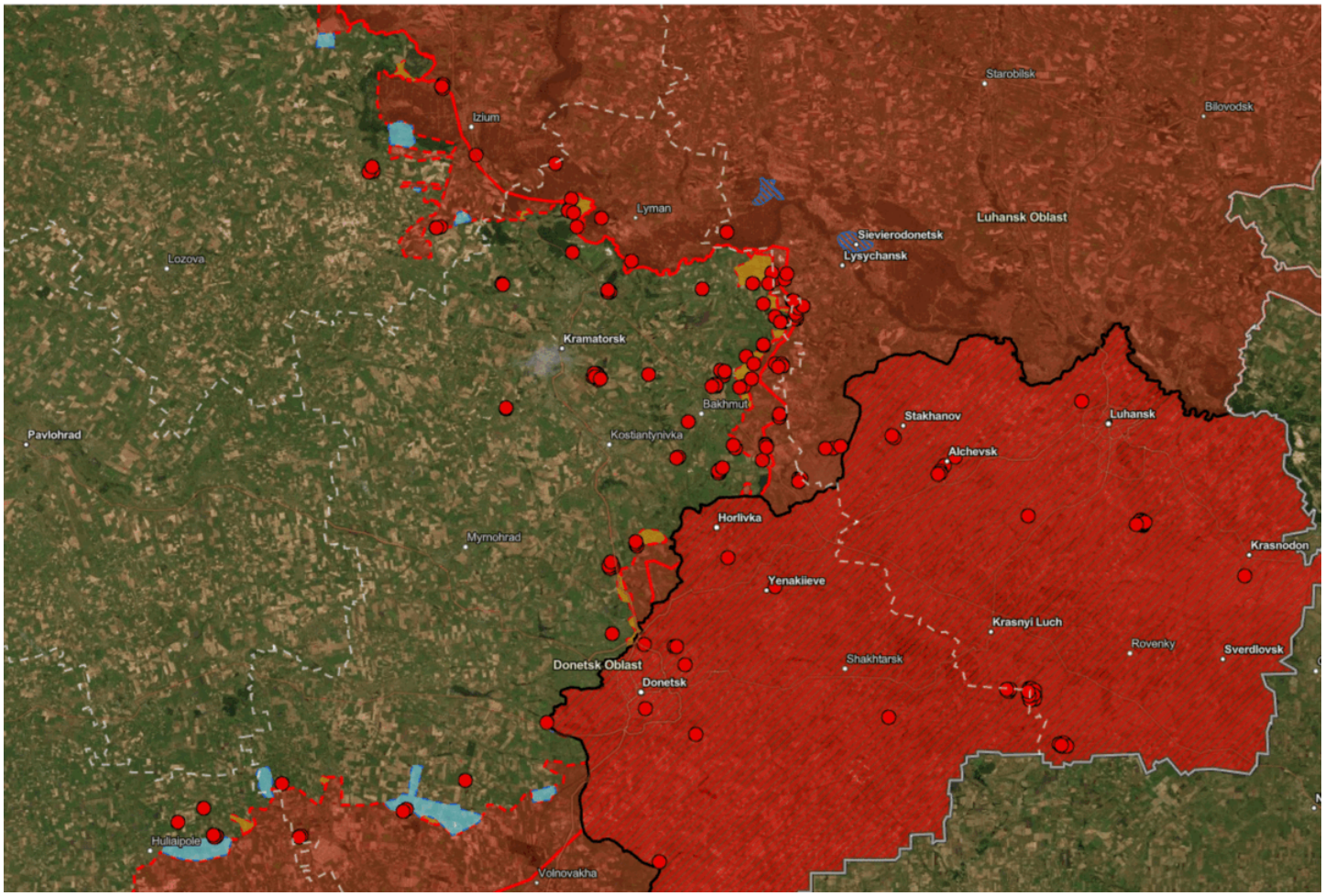
Российские войска провели наземные атаки к востоку от Сиверска в попытке наступить непосредственно на город 23 июля. Украинский генеральный штаб сообщил, что российские войска пытались и не смогли продвинуться в направлении Верхнекамянксе и Сиверска. Формулаировка этого доклада предполагает, что российские войска, возможно, продвигаются ближе к окраине самого Сиверска с позиций на востоке[. 10] Российские войска также продолжали воздушные и артиллерийские удары к северу, югу и востоку от Сиверска.[11]

Российские силы провели ограниченные разведывательные операции к востоку от Бахмута и продолжили неудачные наземные атаки к югу от Бахмута 23 июля. Украинский генеральный штаб сообщил, что украинские силы остановили российские разведывательные группы от разведки украинских позиций вокруг Покровского (5 км к востоку от Бахмута) и Соледара (10 км к северо-востоку от Бахмута) и что российские

войска продолжали неудачные атаки вблизи Вуледарской электростанции в Новолуганском, примерно в 12] Российские войска продолжали артиллерийские и авиаудары по Бахмуту и вокруг него, чтобы продолжать создавать условия для наступления непосредственно на город.[13]

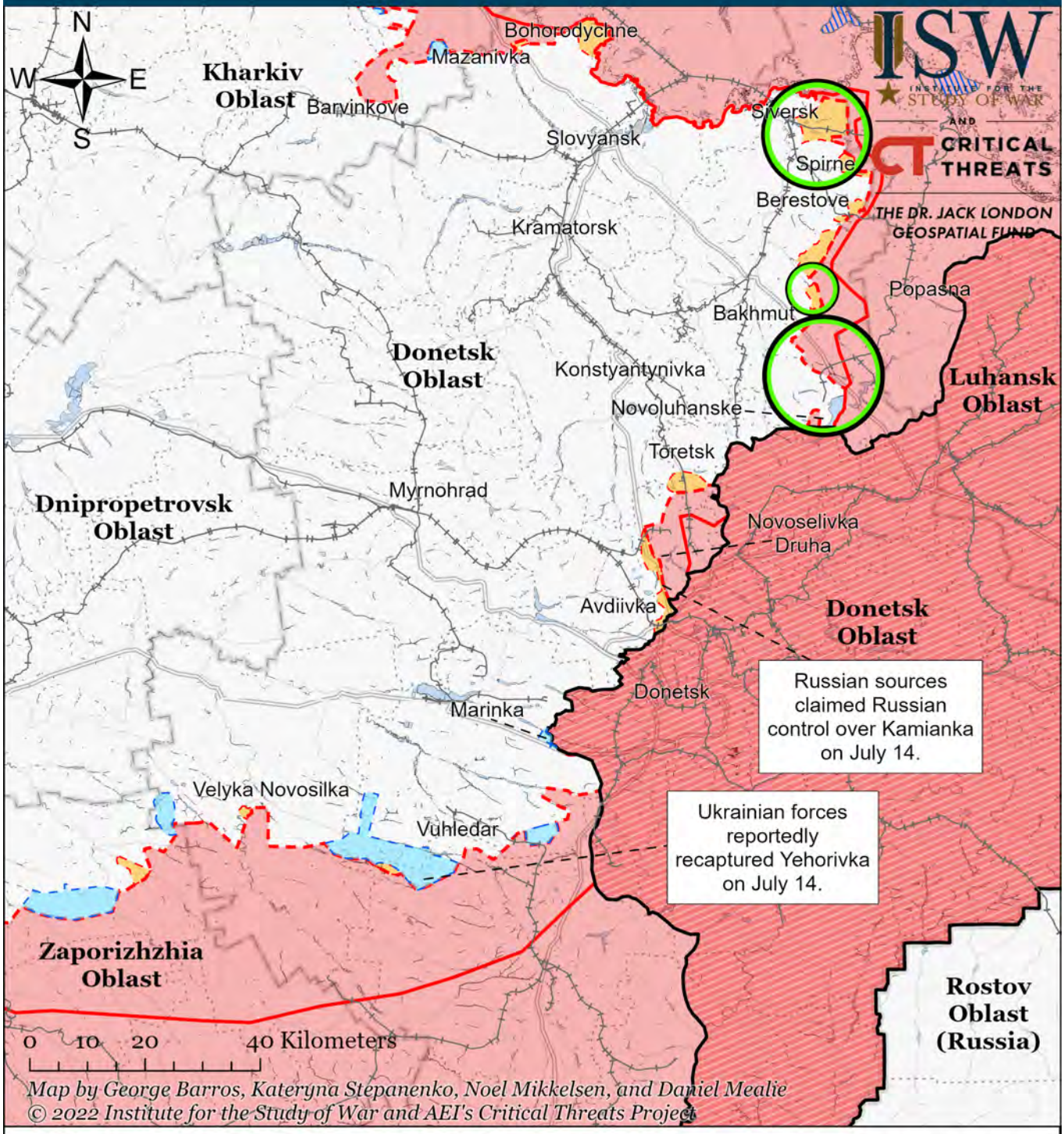
Российские войска не проводили никаких подтвержденных наземных атак в Авдеевском районе и продолжали стрелять по украинским позициям вдоль линии фронта Авдеевка-Донецк.[14] Данные NASA FIRMS с 15 по 23 июля показывают неизменно меньшее количество огней вдоль всей линии фронта на Донбассе, что убедительно свидетельствует о том, что HIMARS продолжает оказывать влияние на российские артиллерийские возможности.

NASA FIRMS Data near Donbas on July 15, 2022

Source: NASA's Fire Information for Resource Management System over Donbas, July 15 – July 23 and Esri, Maxar, Earthstar Geographics, and the GIS User Community]

Assessed Control of Terrain Around Donetsk as of July 23, 2022, 3:00 PM ET

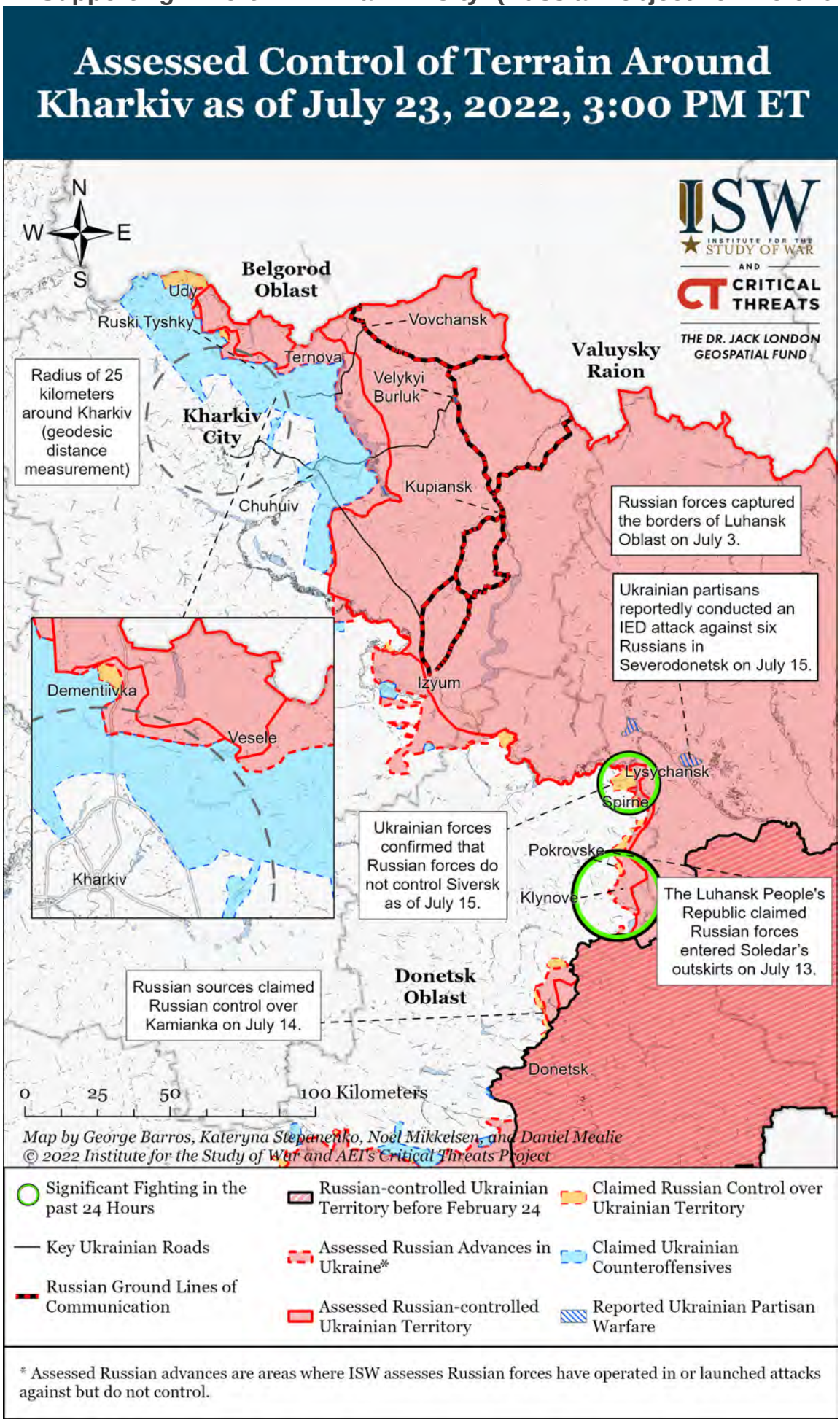
Map by George Barros, Kateryna Stepanenko, Noel Mikkelsen, and Daniel Mealie

© 2022 Institute for the Study of War and AEI's Critical Threats Project

- Significant Fighting in the past 24 Hours
- Assessed Russian-controlled Ukrainian Territory
- Reported Ukrainian Partisan Warfare
- Russian-controlled Ukrainian Territory before February 24
- Claimed Russian Control over Ukrainian Territory
- Major Railroads
- Assessed Russian Advances in Ukraine*
- Claimed Ukrainian Counteroffensives

* Assessed Russian advances are areas where ISW assesses Russian forces have operated in or launched attacks against but do not control.

2. Supporting Effort #1—Kharkiv City (Russian objective: Defend ground lines of

communication (GLOCs) to Izyum and prevent Ukrainian forces from reaching the Russian border)

Российские войска не проводили никаких наземных атак на Харьковскую ось 23 июля. Украинский генеральный штаб сообщил, что российские войска продолжают фокусироваться на сдерживании украинского продвижения к международной границе[. 15] Российские войска нанесли авиаудар по Верхнему Сальтову и продолжили обстрел Харькова и прилегающих населенных пунктов.[16]

3. Supporting Effort #2—Southern Axis (Russian objective: Defend Kherson and Zaporizhia Oblasts against Ukrainian counterattacks)

Украинские войска нанесли удар по мосту через реку Ингулец менее чем в 10 км от города Херсона в Дарьевке Херсонской области 23 июля. На кадрах показано шесть равноудаленных точек удара на мост и то, что пассажирские транспортные средства могут пересекать мост, но должны уклоняться от дыр.[17] Советник администрации Украинской Херсонской области Сергей Хлан заявил, что украинские войска нанесли удар по Даряевскому мосту в рамках продолжательной операции по перерезанию линий снабжения российских войск в городе Херсоне.[18]

Российские войска нанесли удары по тылу Южной Оси 23 июля, что, вероятно, помеют украинскую подготовку к контрнаступлению по этой оси. Российские войска выпустили четыре ракеты "Калибр" по Одесскому порту, нанеся удар по насосной станции и зернохранилищу без значительных повреждений. 19] Кадры удара показывают, как украинская ПВО перехватывает по крайней мере две ракеты.[20] Глава Кировоградской области Андрей Райкович заявил, что российские войска также нанесли удар по Канатовскому военному аэродрому и железнодорожному транспортному объекту Укрзализныци в Кировоградской области восемью морскими ракетами «Калибр» и пятью ракетами Х-22 с воздушным запуском.[21] Глава Николаевской области Украины Виталий Ким заявил, что российские войска снова нанесли удар по Николаеву шестью противовоздушными ракетами С-300.[22]

Российские войска не проводили никаких наземных атак на Южную Оси 23 июля и продолжили обстрелы вдоль всей линии соприкосновения[. 23]

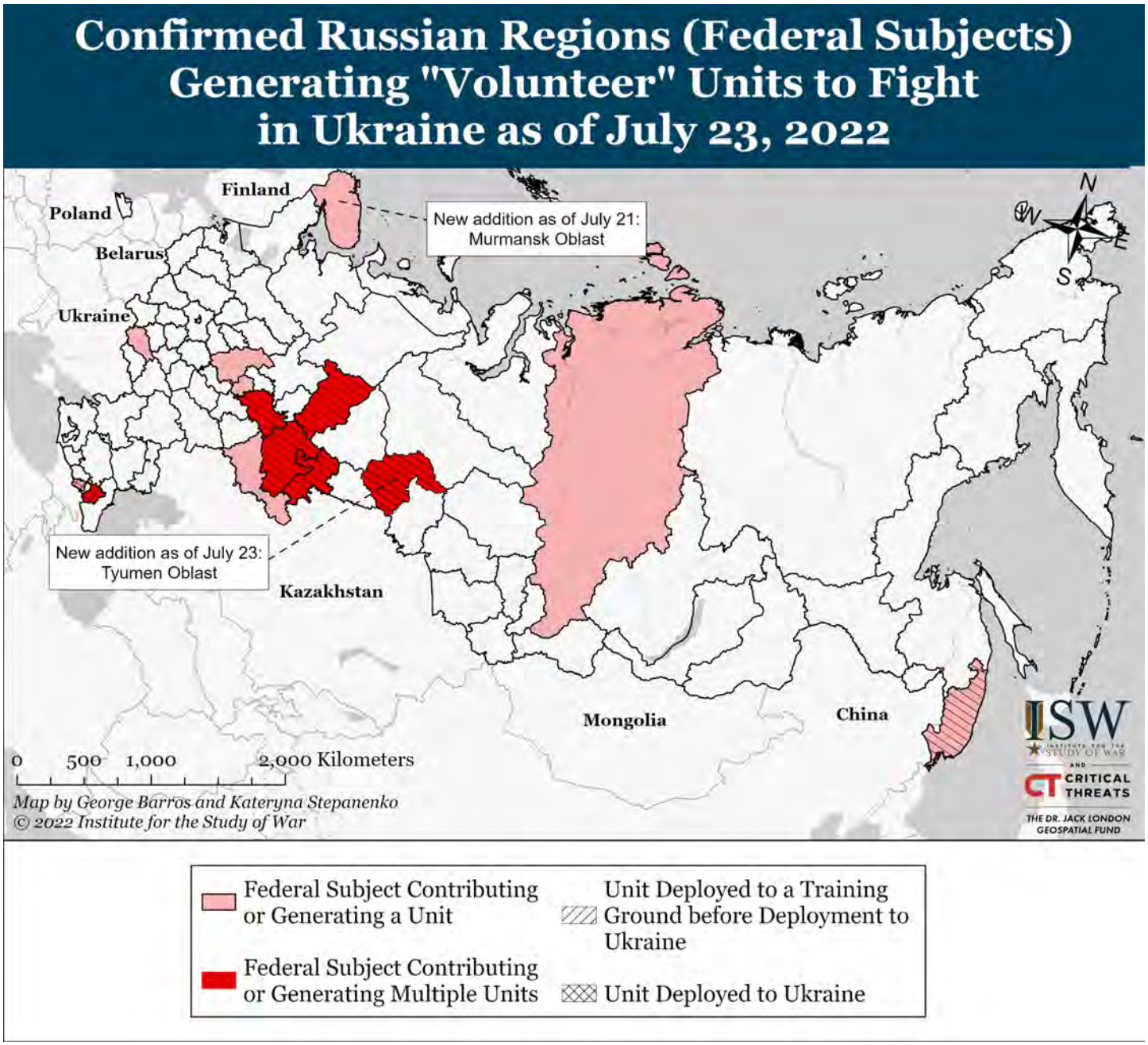
* Assessed Russian advances are areas where ISW assesses Russian forces have operated in or launched attacks against but do not control.

Note: ISW expanded Ukrainian counteroffensives to Lozove on the left bank of the Inhulets River on July 5. The Ukrainian General Staff reported on July 6 that Ukrainian forces repelled a Russian offensive in the direction of Lozove in Kherson Oblast, indicating that Ukrainian forces still maintain a position there. Russian Telegram Channel Rybar claimed that Ukrainian forces launched unsuccessful attacks on the Snihurivka-Lozove-Bila Krynytsya line on July 4. Ukraine's Southern Operational Command stated on July 20 that Ukrainian forces repelled a Russian platoon counterattack in the Lozove area, indicating that Ukrainian forces are in Lozove. Russian Telegram channel Rybar confirmed that Ukrainian forces crossed the river and are in Lozove on July 22. The Ukrainian General Staff stated that Ukrainian forces defeated a Russian attack near Bilohirka on July 22, indicating Ukrainian forces also likely control Bilohirka. We will update our maps as we collect and confirm more information.

4. Mobilization and Force Generation Efforts (Russian objective: Expand combat power without conducting general mobilization)

Кремль продолжает усилия по формированию региональных добровольческих батальонов. Пресс-секретарь Главного разведывательного управления Украины (GUR) Вадим Скибицкий 23 июля дал интервью Радио Свободная Европа Радио Свобода (RFERL), в котором указал, что Кремль планирует сформировать 16 новых добровольческих батальонов к концу этого месяца[. 24] Скибицкий также отметил, что Кремль формирует еще один корпус в Мулино, Нижегородская область, который, по-видимому, поддерживает предыдущие заявления бывшего командующего киевскими силами обороны Александра Павлюка о том, что Россия формирует 3-й армейский корпус (силы Донецкой и Луганской Народных республик в настоящее время образуют 1-й и 25] Skibitksy заявил, что по состоянию на 23 июля уже сформировано восемь добровольческих батальонов. Кремль еще не сформировал добровольческий батальон в Санкт-Петербурге. Санкт-Петербург, родина президента России Владимира Путина.

Власти Тюменской области России дополнительно объявили о формировании трех добровольческих подразделений в Тюменской области 22 июля[. 26] Военный комиссар Тюмени Алексей Куличков заявил, что первая рота отдельного инженерного батальона «Тобол», состоящая из более чем 50 человек, уже развернута на неопределенных тренировочных полигонах и что Тюмень также формирует добровольное снайперское подразделение «Тайга» (эшелон не указан) и артиллерийский батальон «Сибирь» («артиллерийский дивизион») для развертывания на Донбассе после двух-трех недель обучения.[27] Российские субъекты, в частности, формируют подразделения боевой, боевой поддержки и поддержки боевой службы, поэтому не все 16 новых батальонов (или 85, если и когда все субъекты федерации образуют подразделения) будут боевыми батальонами.

Деятельность на оккупированных Россией территориях (российская цель: консолидация административного контроля за оккупированными территориями; установление условий для потенциальной аннексии в Российскую Федерацию или какой-либо другой будущий политический механизм по выбору Москвы)

Российские оккупационные чиновники продолжали устанавливать условия для референдумов об интеграции оккупированных территорий в Российскую Федерацию. Поддерживаемый Россией глава оккупационной администрации Запорожья Евгений Балицкий заявил 23 июля, что подписал указ о начале подготовки к референдуму об интеграции оккупированной Запорожской области в Россию к осени 2022 года[. 28] Балицкий заявил, что этот указ ликвидировал существующие избирательные органы и создал совершенно новую избирательную комиссию..

Администраторы оккупации, поддерживаемые Россией, усилили меры по дальнейшей изоляции оккупированных территорий от нероссийского информационного пространства. Руководители оккупации Херсонской и Запорожской областей объявили 23 июля, что начнут ограничивать использование Google и YouTube на оккупированных

территориях, чтобы ограничить возможности жителей искать украинские сайты в Google.[29] Херсонская оккупация

Глава Кирилл Стремусов заявил, что дополнительно запретил использование приложения для обмена сообщениями Viber и что видеохостинг YouTube замедлился. Луганская и Донецкая Народная республики (ЛНР и ДНР) заблокировали Google 21 и 22 июля соответственно.[30] Российские власти, вероятно, продолжат ввести такой контроль над информационным пространством, чтобы обуздать распространение любых антироссийских сообщений.

[1] https://www.facebook.com/sergey.khlan/posts/pfbid0e8VwQokE6xWVko5Tii1RA7...

[2] https://twitter.com/JackDetsch/status/1550566432433471490

[3] https://t.me/RKadyrov_95/2604?single

[4] https://t.me/RKadyrov_95/2604?single

[5] https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-general-officer-gu...

[6] https://t.me/RKadyrov_95/2596

[7] https://twitter.com/Chritchen/status/1549075736732094464; https://twitter.com/HelloMrBond/status/1549119414670352386?s=20&t=hjASWi...; https://twitter.com/Wh0Know5/status/1550013308375269376?s=20&t=hjASWi53q...; https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-oslabene-rusko-cekaji-prob...; https://twitter.com/SergijOleksandr/status/1548680666665177089

[8] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...

[9] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[10] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[11] https://t.me/mod_russia/17881; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[12] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[13] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[14] https://t.me/stranaua/53987; https://t.me/stranaua/53882; https://t.me/milinfolive/87548 ; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...

[15] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...

[16] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...; https://t.me/synegubov/3731; https://t.me/stranaua/53897; https://t.me/stranaua/53894; https://twitter.com/ThomasVLinge/status/1550825225826304000

[17] https://twitter.com/666_mancer/status/1550727725262028801; https://t.me/vesticrimea/5226; https://twitter.com/666_mancer/status/1550728634335432705; https://twitter.com/666_mancer/status/1550762800213118976; https://twitter.com/TSgdalinka/status/1550750115127869441; https://twitter.com/666_mancer/status/1550817220665778178; https://t.me/vorposte/24806 ; https://t.me/stranaua/53952; https://t.me/stranaua/53906

[18] https://www.facebook.com/sergey.khlan/posts/pfbid0tvTFrVfVh9qYZcMextVrCF...

[19] https://suspilne dot media/263702-bez-poranenih-ale-z-pozezeu-stali-vidomi-naslidki-raketnogo-udaru-po-odeskomu-portu/

[20] https://twitter.com/Militarylandnet/status/1550791093729607680

[21] https://t.me/kirovogradskaODA/1844; https://www.facebook.com/andriy.raykovich/posts/pfbid02sBKmLqX8S5Qdi3tVg...

[22] https://t.me/mykolaivskaODA/1865

[23] https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0Sh3jSN6GR4jgFbw47CY...; https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0JPYJeoTwEZW5pFzjuxP...; https://t.me/zoda_gov_ua/10759; https://t.me/dnipropetrovskaODA/1375; https://t.me/vilkul/1613; https://t.me/Yevtushenko_E/283

[24] https://www.radiosvoboda.org/a/news-rozvidka-rosia-batalyony/31956345.html

[25] https://www.radiosvoboda.org/a/news-rozvidka-rosia-batalyony/31956345.html;

[26] https://www.kommersant dot ru/doc/5479576; https://ria dot ru/20220722/vs-1804400109.html; https://tumentoday dot ru/2022/07/23/miting-priurochennyj-k-otpravke-

dobrovolcev-inzhenernogo-podrazdeleniya-tobol-proshel-v-tyumeni/; https://twitter.com/GirkinGirkin/status/1550720867461652481

[27] https://www.kommersant dot ru/doc/5479576; https://ria dot ru/20220722/vs-1804400109.html; https://tumentoday dot ru/2022/07/23/miting-priurochennyj-k-otpravke-dobrovolcev-inzhenernogo-podrazdeleniya-tobol-proshel-v-tyumeni/; https://twitter.com/GirkinGirkin/status/1550720867461652481

[28] https://t.me/BalitskyVGA/80

[29] https://tass dot ru/ekonomika/15291345; https://t.me/epoddubny/11682; https://ria dot ru/20220722/google-1804407696.html

[30] https://ria dot ru/20220722/google-1804407696.html; https://t.me/pushilindenis/2463; https://t.me/glava_lnr_info/213; https://t.me/stranaua/53592; https://www.interfax dot ru/world/853228

***

№ 371.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 23 липня 2022

Головне

1) Будь-який папірець, що підписано хуйлом чи хуйлятами не вартий не те, щоби уваги, а навіть згадки. Про що хуйло учергове нагадав ракетним ударом.

Що ключі від війни воно міцно тримає у ВЛАСНИХ руках.

Це ж оонам потрібне продовольство? ось нехай й прогинаються перед найславетнішим хуйлом.

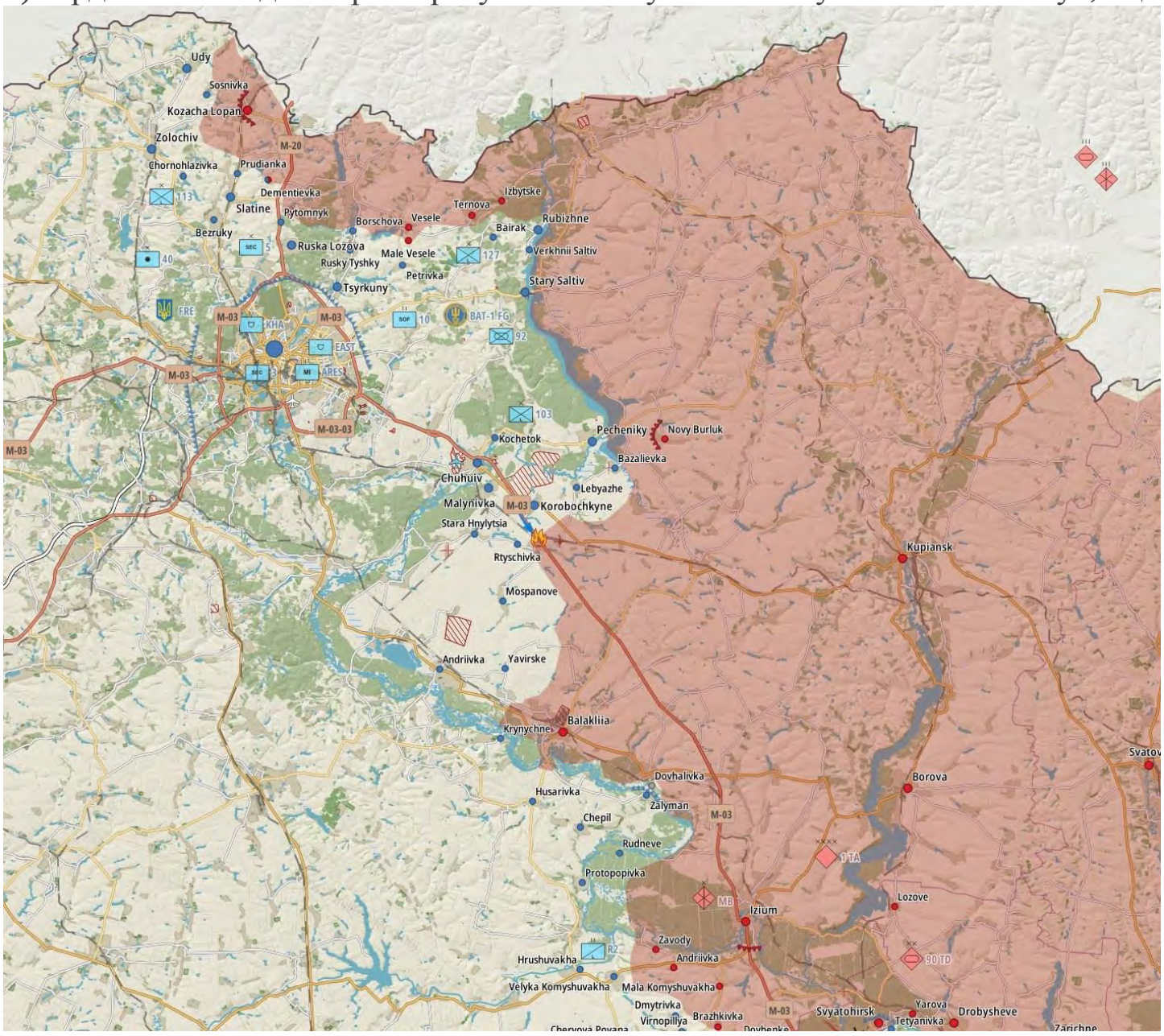
Проте українські підхуйловники – "високопосадовці" - роблять вигляд, що нічого не трапилося.

Як і "організація тотального занепокоєння". Функціонери якої тупо жеруть гроші, які зібрано всім світом. За жодну проблему відповідальності вони не несуть.

2) Про хуйльониша абрамовича вже писав. Нагадаю ще раз, хто саме його пропихує. Це ара хам. Такий собі гівнюк з найближчого кола оточення президента Зеленського. Що, безумовно, свідчить і про якість самого президента. Але то таке, правда? #неначасець

3) Орбан спрацював балакучою мавпою хуйла ще раз. Йому ж за це нічого не буде, правда?

4) Ердоган й надалі грає "рятувальника усього світу". Але він забув, що

головний гравець у цій грі - таки велике хуйло і країна хуйляндія.

5) Всі розуміють, що засраті "ріхвєрєндумуму" не варті навіть уваги. Але хуйло намагаєтсья помітити територію. Бета-самець, бл.

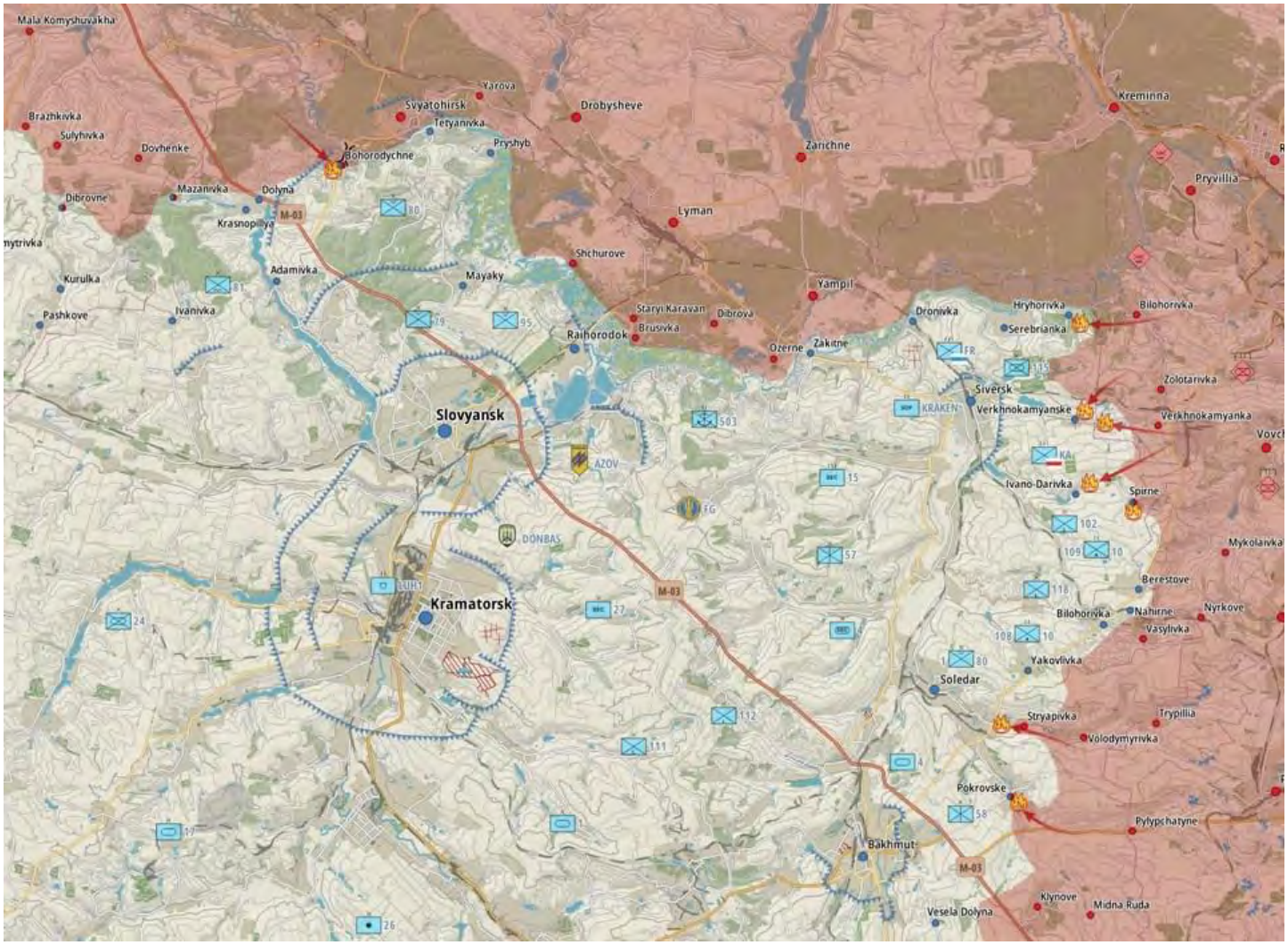
Теми дайджесту

1) Російська армія завдала ракетного удару по одеському порту.

2) Угорський прем’єр-міністр Орбан вимагає скасування санкцій ЄС проти РФ.

3) Окупанти формують "виборчкоми" для проведення "референдумів" у Запорізькій та Херсонській областях.

1. Війна

1-1) Фронт

• Жоден день не минає без обстрілів з території РФ населених пунктів та прикордонних застав Чернігівщини та Сумщини. Російські війська проводять авіарозвідку північних областей України.

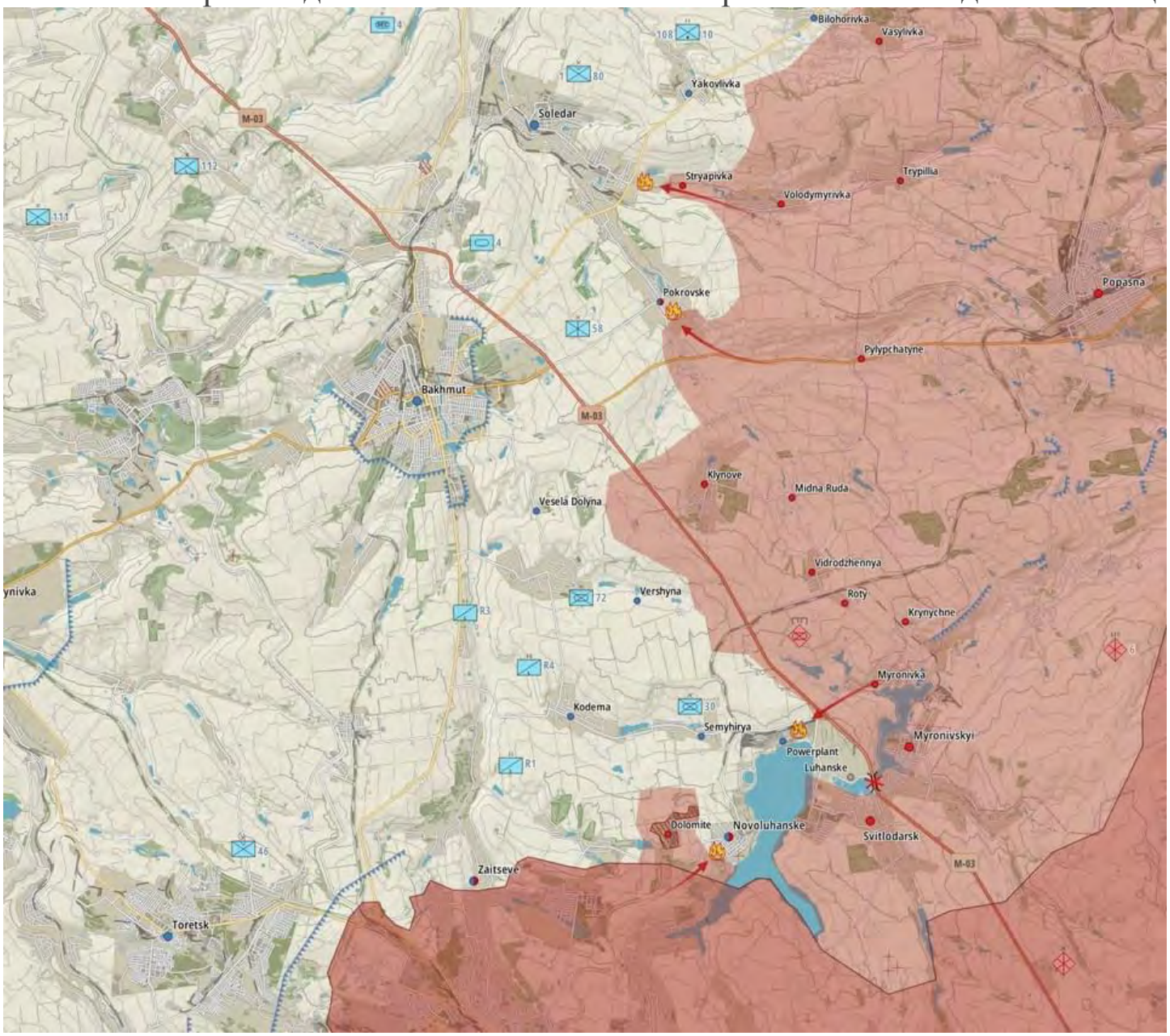
• На півночі та в центрі Харківщини протягом доби відбувалися перестрілки, окупанти обстрілюють позиції ЗСУ з важкої артилерії та РСЗВ. За інформацією з фронту, українські підрозділи влаштували розвідку боєм на південь від Чугуєва.

• На південь від Ізюма російські війська без успіху "промацували" українську оборону в Краснопіллі та Богородичному розвідувальними групами.

• Російська армія намагається наступати в напрямках Сіверська, Соледара та Бахмута. У бою в районі Григорівки загинули 2 громадян США, канадець та швед, які воювали в складі сил спеціальних операцій тероборони. Атаки

окупантів у Верхньокам’янському та Івано-Дар’ївці відбито. Бій у районі Спірного триває.

Російській армії вдалося захопити село Стряпівка на східній околиці

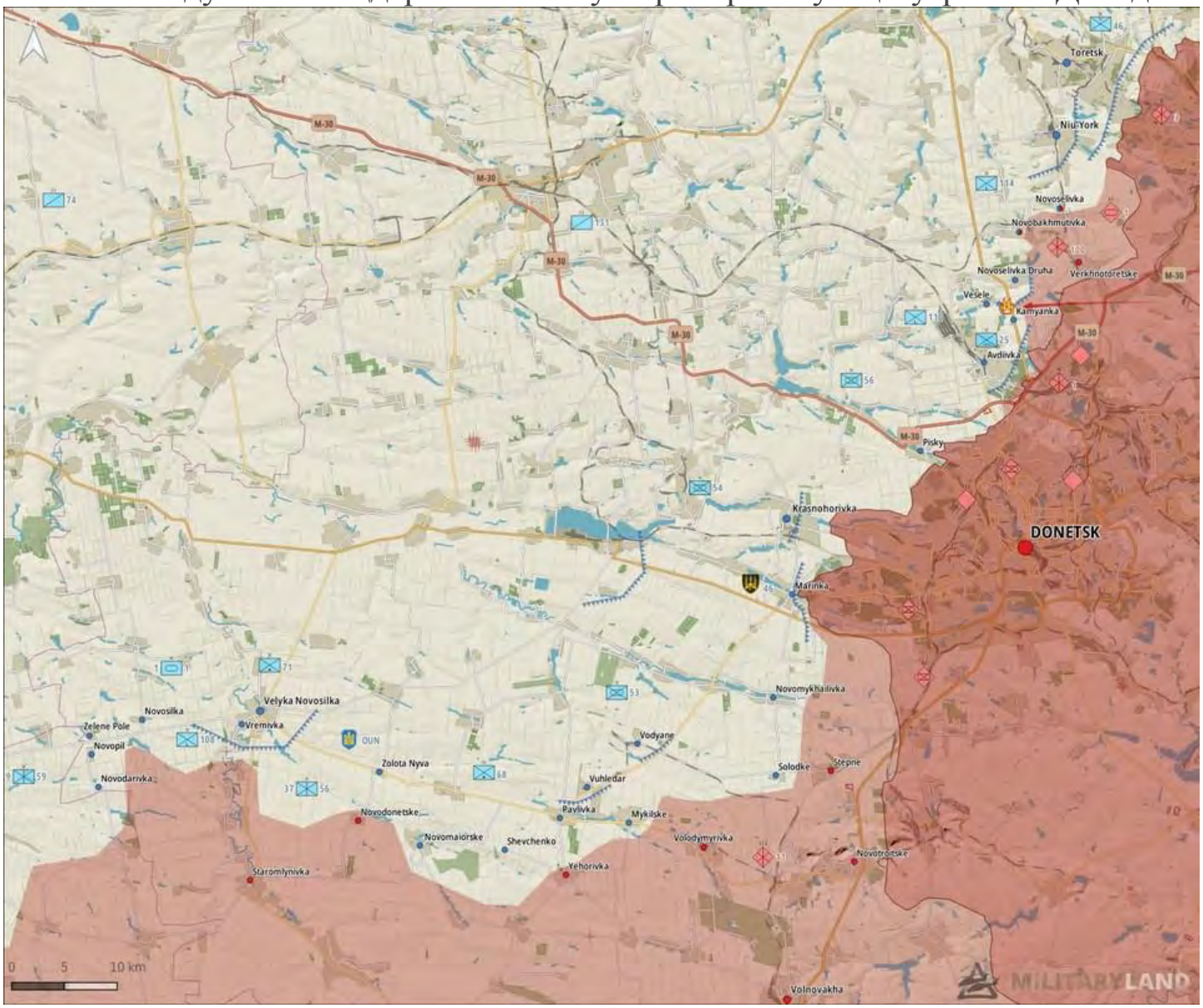
Соледара, тривають бої в Покровському на південній околиці. Це створює можливість російського наступу місто з двох напрямків.

• ЗСУ відбили чергові атаки на Новолуганське та Вуглегірську ТЕС.

• Українська артилерія знищила ремонтну базу техніки окупантів у Горлівці. За інформацією голови Луганської воєнної обладміністрації Гайдая, успішного удару було завдано по оперативному штабу російських військ у Лисичанську та складу боєприпасів у Кадіївці.

• Ділянка фронту від Горлівки до берега Дніпра в Запорізькій області не зазнала змін.

• У Херсонській області ЗСУ успішно відбивають усі спроби російських військ ліквідувати плацдарм на лівому березі р. Інгулець у районі Давидова

Брода.

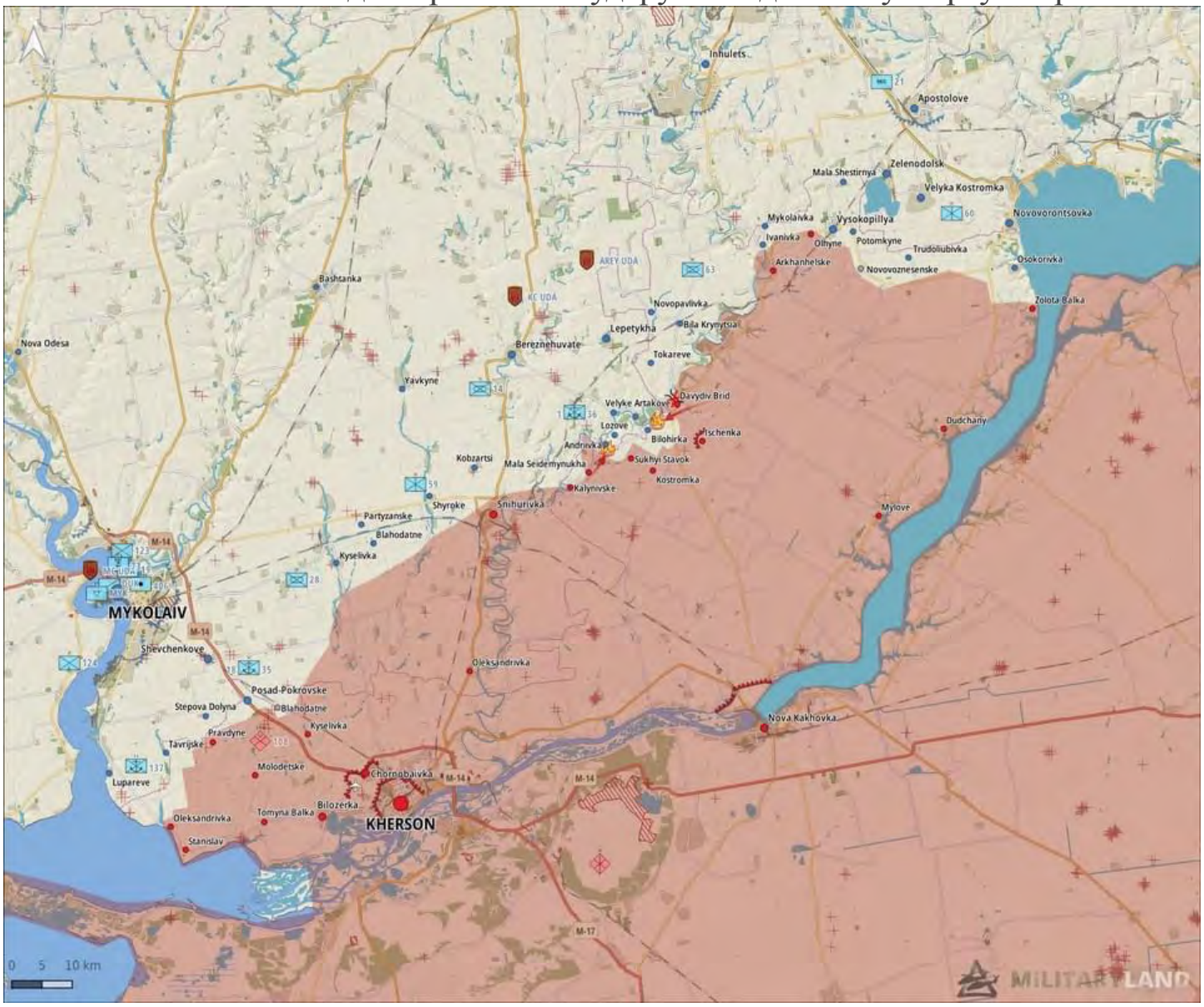
Ракетами РСЗВ HIMARS пошкоджено важливий міст через р. Інгулець у Дар'ївці, яким здійснювалося постачання боєприпасів, техніки та палива до Херсона. Отже, створено передумови для українського наступу на обласний центр.

Російська армія завдала потужного ракетного удару по житлових районах Миколаєва.

Головне управління розвідки повідомило, що окупанти завозять боєприпаси до Херсонської області під виглядом гуманітарної допомоги. Боєкомплект для артилерії та РСЗВ розміщується в закладах культури та освіти.

За твердженням президента Зеленського, ЗСУ крок за кроком просуваються на Херсонщині.

• Російські війська завдали ракетного удару по Одеському порту 4 крилатими

ракетами "Калібр", 2 з них вдалося збити над Чорним морем.

• За інформацією Головного управління розвідки, російське керівництво поставило перед главами 50 суб'єктів РФ завдання сформувати "добровольчі та патріотичні батальйони" чисельністю 500–600 осіб. Представник ГУР Скибицький стверджує, що 8 батальйонів уже сформовано, а до кінця місяця їхня кількість сягне 16. Набір здійснюється через військкомати під контролем держави. У Нижегородській області формується новий армійський корпус чисельністю від 10 до 15 тис. військовослужбовців. Усі ці частини проходять бойове злагодження й найближчим часом будуть перекинуті на фронт.

• Голова Харківської воєнної обладміністрації Синегубов повідомив про переговори з окупантами про відкриття чотирьох коридорів для евакуації українських громадян із захоплених територій. Минулого тижня в такий спосіб вдалося евакуювати понад 900 осіб, 16 дітей тощо.

• За інформацією російських ЗМІ, на окупованих територіях Запорізької та Херсонської областей створено "виборчкоми" для проведення "референдуму" про входження до складу Росії, який заплановано на 11 вересня. Британська розвідка вважає заяви міністра закордонних справ РФ Лаврова про "розширення географії війни" створенням ґрунту для проведення "референдумів" не тільки в "республіках", а й на інших окупованих Росією територіях.

1-2) Тил

• Президент Зеленський видав указ про формування конкурсної комісії з відбирання кандидатів та проведення конкурсу до Вищої ради правосуддя.

2. Україна та світ

• Російська армія завдала ракетного удару по Одеському порту, хоча не минуло й доби після підписання "ініціативи" в Стамбулі. За інформацією Одеської воєнної обладміністрації, метою удару були зернові термінали, проте ракети до зерносховищ не потрапили. Міністр інфраструктури Кубраков заявив, що Україна й надалі готуватиметься до запуску зернового транзиту.

Міністр оборони Туреччини Акар зателефонував міністрам Кубракову й Резнікову, після чого заявив, що зернові термінали не постраждали. Російський міністр оборони Шойгу наполягає на причетності Росії до ракетного удару й заявив, що міністерство "досліджує питання". Президент Ердоган стверджує, що чорноморський "зерновий коридор" запрацює найближчими днями.

Видання The New York Times повідомило, що чиновники ООН вважають, що Росія "можливо", "технічно не порушила" стамбульські домовленості, оскільки в угоді, начебто, не йдеться про території портів, які безпосередньо не мають відношення до експорту зерна. Генеральний секретар організації Гутерреш заявив, що "всі сторони" взяли на себе конкретні зобов’язання, виконання яких, за його твердженням, є "обов’язковим".

Єврокомісар із закордонних справ Боррель засудив ракетний обстріл одеського порту й заявив, що він знову продемонстрував повну зневагу Росії міжнародним правом та зобов’язаннями.

Посол США в Україні Брінк підкреслила, що Росія й далі використовує продовольство як зброю, за що має бути притягнута до відповідальності.

Президент Зеленський констатував, що Росія завжди знайде спосіб не виконати будь-які домовленості, під якими підписалася. Він заявив, що Росія завдала удару по власній політичній позиції.

Прессекретар МЗС Ніколенко назвав ракетний удар по Одесі "плювком Путіна в обличчя генеральному секретареві ООН та президенту Туреччини".

Журналісти кількох ЗМІ звернули увагу на те, що на підписанні "ініціативи" був один із "гаманців Путіна" – російський мільярдер Абрамович. За даними низки журналістів, він був "асоційованим членом" української делегації. Абрамович та ще кілька російських олігархів подали позов до суду ЄС про скасування проти них санкцій. Інтереси Абрамовича активно лобіює голова парламентської фракції "Слуга народу" Арахамія, із "ближнього кола" президента Зеленського.

• Прем'єр-міністр Угорщини Орбан заявив, що Євросоюзу потрібна нова стратегія щодо Росії, оскільки санкції не спрацьовують і шкодять економіці країн – членів ЄС. Такою стратегією він назвав мирні переговори між РФ та США замість перемоги України у війні. Орбан стверджує, що "російська армія має асиметричну перевагу проти ЗСУ", а в переговорів Росії та України немає перспектив. За його словами, уряди Європи "сиплються, як кістки доміно", а ціни на енергоносії зросли. Він заявив, що Угорщина як член НАТО не планує втручатися в "конфлікт", щоби не поставити під загрозу власне населення. Орбан стверджує, що вторгнення Росії в Україну, нібито, можна було уникнути, якби західні країни пішли на поступки вимогам Путіна, а не діяли "всупереч інтересам України". Українське МЗС назвало висловлювання Орбана класичним прикладом російської пропаганди, оскільки санкції суттєво знизили можливості Росії нарощувати та підтримувати наступальну міць армії.

• За словами голови комітету нижньої палати Конгресу Сміта, США можуть надати Україні найближчим часом ще кілька РСЗВ HIMARS, щоби довести загальну кількість систем до 25–30 разом із наданими іншими партнерами по НАТО РСЗВ MLRS-270. За словами Сміта, головним завданням зараз є постачання ЗСУ якнайбільшої кількості боєприпасів для цих систем.

Німецьке видання Die Welt стверджує, що уряд країни навмисне гальмує постачання важких озброєнь Україні, зокрема, комплексів ППО Iris-T SLM.

• Президент Зеленський подякував казахському президентові Токаєву за невизнання донбаських "республік" і обговорив можливості взаємодії в економіці, енергетиці та цифровізації.

• Глава Всесвітньої організації охорони здоров'я Гебреєсус оголосив світову надзвичайну ситуацію через спалах віспи мавп. У 75 країнах зареєстровано 16 тис. випадків захворювання.

3. Тренди

- Американський конгресвумен Спартц заявила, що глава Офісу президента Єрмак узяв під контроль всю вертикаль влади в Україні й залякує політичних опонентів. Вона вкотре вимагає від президента Зеленського надання пояснень, а також наполягає на запровадженні жорсткого контролю США над постачанням зброї Україні.

***

№ 372.

Воровство идей, как подложка наших "реформ"

Кущ **2022-07-24**

"Стоит идее завладеть мозгом, избавиться от нее практически невозможно. Я имею в виду сформировавшуюся идею, полностью осознанную, поселившуюся в голове..."

Но есть авторы идей, есть носители идей, а есть воры идей.

Последние опаснее всего.

Они до конца не понимают суть своровaнной идеи, а значит не могут правильно ее имплементировать в жизни.

Они занимаю чужое место, место авторов идей.

Воры идей также обкрадывают носителей идей, так как неверная реализация ведет к банкротству и дискредитации идей, использованный ворами.

Война - это беспощадный проявитель воровства идей, так как мирное время до поры до времени маскирует неэффективность тех или иных своровaнных концепций.

Приведу один пример для иллюстрации сказанного

В последние годы при власти появилось несколько людей, считающих себя экономистами, которые не будучи при должностях ловили хайп как сторонники эрзац-либеральных идей, которые у нас традиционно пользуются популярностью, хотя к либерализму они не имеют ни малейшего отношения.

Но заняв высокие кабинеты, они внезапно обнаруживают, что их привычная повестка не работает, более того, ведет экономику к катастрофе.

И тогда они начинают воровать идеи, из либертарианцев становясь сторонниками протекционизма, например, запускают программу компенсации процентной ставки 5-7-9.

Я участвовал в запуске первой модели компенсации ставок по кредитам для аграрных компаний в конце 90-х - начале 2000-х годов.

> Помню как вначале, правительство по разнарядке заставляло банки кредитовать аграриев. После запуска программы - уже сами банки гонялись за агропредприятиями.
>
> С тех пор, я написал ряд статей, о том как надо эффективно запускать программы компенсации процентных ставок в рамках структурной перестройки экономики.

Главное в таких программах, добиться эффекта *мультипликатора*:

> 1 грн компенсации = 10 грн новых кредитов = 5 грн дополнительного ВВП = 1,5 грн дополнительных доходов госбюджета.

Но несколько лет назад, эпигоны во власти попросту испоганили идею компенсации процентной ставки в рамках программы 5-7-9.

Большая часть кредитов пошла в агросектор, при чем в сырьевой, а не в переработку.

Примерно 1/3 кредитов попросту использовали для погашения старых займов,

то есть,

> за счет государства снизили процентную нагрузку по тем кредитам, что уже были получены и потрачены.

Значительная часть денег по программе пошла на кредиты под пополнение оборотных средств, в период пандемии давали вообще под ноль процентов.

В реальности, это привело к тому, что

> **некоторые заемщики брали кредиты под залог недвижимости под оборотку и вкладывали их в покупку ОВГЗ, зарабатывая на государстве 14% в год.**

Делясь с чиновниками и банкирами.

Протекционистскую по своей сути программу решили реализовать с помощью "растворения" в "рыночных" условиях, мол банки и заемщики сами определят куда вкладывать.

В итоге,

> кредиты получали сверхликвидные сырьевые компании, которые с сезонной рентабельности в 70% легко платили кредиты под 15% годовых, а госпрограмма компенсации лишь увеличила их сверхдоход.

Но банки можно понять.

Кому дадут кредит:

> заемщику, который пухнет от денег и занимается аграрным сырьем с ликвидным залогом или предпринимателю, реализующему сложный бизнес-проект в сфере переработки с рентабельностью на грани кредитного процента?

Давали, естественно, первому.

Кредитовали и удивлялись: "зачем государство компенсирует процентную ставку сверхприбыльному бизнесу? От нечего делать?".

Это классический пример воровства идеи и неумения ее верно применить на практике.

А ведь все, что было нужно - это:

1. Запрет на перекредитовку.

2. Выдача кредитов не производителям сырья, а переработчикам, когда компания получает кредит либо для закупки оборудования, либо для закупки сырья.

То есть,

деньги все равно окажутся у фермера, только не в виде кредита, а в форме закупок со стороны перерабатывающего предприятия, которое и привлекает кредит банка под льготный процент.

Два нюанса, но они коренным образом меняют все настройки в государственных дотационных механизмах.

Вместо этого, мы получили программу, где

удельный вес кредитов на модернизацию производств составил всего 10-15% от выданных кредитов, а эффект мультипликатора - меньше, чем сумма потраченных государством средств.

То есть,

проще было бы просто раздать эти деньги пенсионерам - эффект оказался бы сильнее.

***

№ 373.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 24 липня 2022

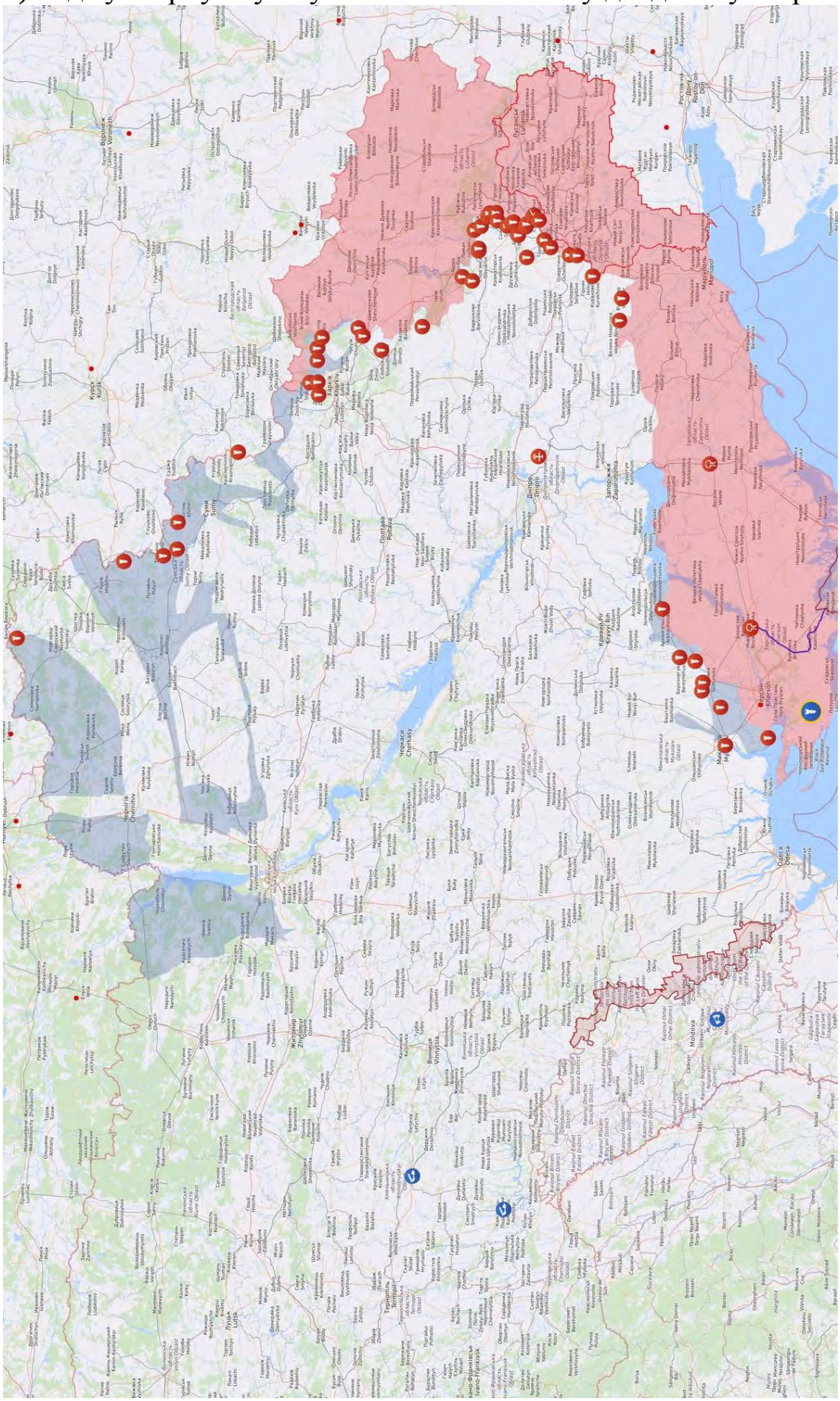
Головне

1) Унила лаврова коняка заскавчала щось про "допомогу українцям" для позбавлення "антинародного режиму". Схоже колективне хуйло ще не зрозуміло, що це не спрацює. Але платівку змінити не можуть.

Проте вчора пролунало цікавеньке бажання якнайшвидше підписати перемир'я. Бо хуйлу конче потрібен час на відновлення військ, що зазнали тяжких втрат на фронті. Але поки чують у відповідь "а ось хєр вам сон".

2) Мені просто цікаво, скільки заплатили українські агробарони оточенню Зеленського для відновлення транзиту зерна Чорним морем? Принаймні, якщо дивитися на кубракова та найомного, йдеться про шалені гроші.

3) Раджу звернути увагу на останню частину дайджесту – про надтісні зв'язки

оточення

Зеленського з рашистами. Це саме те, про що говорить "шалена республіканка" Спартц. Яку люто ненавидять в лігві єрмакаки.

Теми дайджесту

1) Лавров погрожує, що РФ "допоможе українському народу позбутися режиму".

2) Українські чиновники готуються до поновлення вивезення зерна морем.

1. Війна

1-1) Фронт

• Російські війська щодня обстрілюють прикордонні райони Сумщини із важкої артилерії, РСЗВ та мінометів. Українська армія вогонь у відповідь не відкриває.

• Окупанти обстрілюють із важкої артилерії та РСЗВ населені пункти всією лінією фронту та в ближньому тилу українських військ.

• На півночі Харківської області тривають бої місцевого значення.

• На південь від Ізюма відбито ще одну атаку в Богородичному на березі Сіверського Дінця.

• На північному сході Донецької області окупанти не залишають надії захопити Сіверськ, Слов'янськ, Краматорськ, Бахмут. Вони з двох напрямків наступали на Верхньокам'янське, проте відійшли, зазнавши серйозних втрат. Відбито атаки на Бахмутське на околицях Соледара. Тривають бої в районі с. Спірне поблизу траси Лисичанськ – Бахмут. Російські війська вчергове провалили наступ на Новолуганське та Вуглегірську ТЕС на Світлодарському водосховищі. Вони намагаються взяти в оточення оборонців ТЕС, наступаючи на Семигір'я, Вершину та Роти в районі траси М-03 Харків – Довжанський.

• На лінії фронту в Донецькій та Запорізькій областях змін немає.

• На півночі Херсонщини в районі водосховища Криворізької ТЕС українські війська поступово витісняють окупантів. На південь, у районі Давидова Брода, чергова спроба російських військ ліквідувати плацдарм на лівому березі річки Інгулець провалилася. ЗСУ впевнено тримають оборону. Плацдарм є стратегічним для можливого контрнаступу.

Українська ракетна артилерія знищила на лівому березі Дніпра на Херсонщині великий російський склад боєприпасів у Таврійському, а також батарею ЗРК С-300 у Зеленотропинському, яка обстрілювала Миколаїв. За повідомленнями

з окупованої території, "нова влада" поспіхом намагається відновити пошкоджені точними ракетними ударами мости для відновлення підвезення техніки, боєприпасів та палива підрозділам російських військ, що тримають оборону на заході області.

Окупанти знову обстріляли з РСЗВ територію Нікопольського району Дніпропетровщини з лівого берега Дніпра, де розташована Запорізька АЕС, а також населені пункти в районі Зеленодольська та Криворізької ТЕС.

• У тилу російських військ діють українські партизани. У неділю підірвано залізничні колії в Мелітополі, у місті сталися вибухи на військовому аеродромі, з якого діє російська штурмова авіація.

2. Україна та світ

• Міністр закордонних справ РФ Лавров заявив, що Росія "обов'язково допоможе українському народу позбутися режиму, абсолютно антинародного та антиісторичного". Він також повідомив про готовність до переговорів з Україною "щодо ширшого кола питань", хоч і стверджує, що "українська сторона" не має бажання їх проводити до повної перемоги над Росією на полі бою. Лавров заявив, що війна до переможного кінця призведе до ще більшої загибелі людей, і це "не піде на користь насамперед українському народові та українській державі".

• Посол в Україні Брінк пообіцяла жорстку відповідь США на спробу Росії анексувати захоплені території. Вона заявила, що санкції проти РФ уже діють, проте їхній ефект проявиться лише за певний час. Брінк підтвердила, що визнання Росії державою – спонсором тероризму є одним із питань порядку денного адміністрації президента Байдена.

• Міністр закордонних справ РФ Лавров на зустрічі з главою МЗС Єгипту Шукрі заявив, що Росія не збирається вести переговори з Україною, доки її західні союзники не припинять втручання. Шукрі наполягає на дипломатичному способі припинення війні в Україні, перш, ніж настануть негативні наслідки для глобальної продовольчої безпеки. Лавров підтвердив готовність Росії повністю задовольнити потреби Єгипту в зерні. Російський міністр вирушив у турне Африкою для створення тиску на світову спільноту з боку найбідніших країн для примусу України до поступок в обмін на відновлення експорту зерна та продовольства.

Прессекретар МЗС РФ Захарова підтвердила, що саме Чорноморський флот РФ завдав удару по одеському порту. Як ціль ракет "Калібр" вона назвала український катер. Депутат Держдуми РФ Попов заявив. що цілями удару, нібито, були ракети Harpoon, які складовано в порту.

Прессекретар українського МЗС Ніколенко заявив, що керівництво ООН спростувало "провокативну" статтю в The New York Times, про те, що обстріл одеського порту "технічно не порушує" підписану в Стамбулі угоду про відновлення експорту українського зерна. За словами Ніколенка, генеральний секретар Гутерреш рішуче засудив обстріл.

Адміністрація морських портів України розпочала підготовку портів Одеса, Південний та Чорноморськ для відновлення відвантаження зерна. Чиновники заявили, що транзит здійснюватиметься караванами балкерів у супроводі лоцманського судна.

• Міністр національної оборони Польщі Блащак заявив, що країна прагне створити найсильніші сухопутні війська в Європі й висловив упевненість, що Росія не наважиться "вдарити сильного".

• Папа Римський Франциск висловив "велике бажання" відвідати Київ. На початку липня він заявив, що вперше в історії Ватикану має намір приїхати до Москви.

• У Мюнхені (Німеччина) невідомі особи поглумилися над могилою Бандери – намалювали на ній фарбою радянський серп та молот та замазали написи.

3. Тренди

- Волонтерська спільнота InformNapalm стверджує, що онлайн-казино 1xBet, яке отримало ліцензію в березні – уже після масштабного вторгнення, має російських власників. За українським законом про азартні ігри, їхній організатор має право вимагати в гравців додаткових документів. У казино люди часто-густо програють великі суми, що робить їх залежними від компанії. Отже, з’являється можливість збирання персональних даних громадян України для їхнього подальшого передавання ФСБ та вербування. Лобістом видавання ліцензії був "куратор грального бізнесу в Україні" бізнесмен Баум – "радник" заступника голови Офісу президента Тимошенка. Баум має тісні зв’язки із близьким до президента Путіна заступником голови Держдуми РФ Бабаковим – співвласником кількох українських обленерго. Українські суди, які розглядають справи проти цих компаній, так і не спромоглися встановити їхні зв’язки з оточенням Путіна. Найімовірніше, це сталося через неякісне розслідування, яке вели Держбюро розслідувань та прокуратура, попри безліч матеріалів та фактів, наведених у ЗМІ.

***

№ 374.

Вести с полей...

Куц **2022-07-25**

Фермеры складируют новый урожай.

На следующий год многие вообще не собираются сеяться.

Мощности по хранению забиты старым урожаем и новым.

Третий урожай помещать будет просто некуда.

Зерно покупают по цене ниже себестоимости, вывозят через Молдову, Румынию и Болгарию. В дунайские порты пробиться нереально.

С другой стороны, фермеры готовы ставить маслобойки, мельницы, мощности по переработке зерна в спирт, но мешают регулятивные ограничения и отсутствие кредитной поддержки.

1) **Существующие *программы* в данном контексте не работают. От слова совсем.**
2) **Банковское *кредитование* остановилось после решения НБУ по учетной ставке в 25%. Помощь от государства получить нереально.**
3) **Плюс проблемы с *логистикой*.**

Один оборот фуры в ЕС и обратно занимает примерно месяц. Дорогая логистика выбивает рентабельность в минус.

Маслоэкстракционные заводы стоят.

> Перелив масла был в азовских, херсонских и николаевских портах, которые выведены из строя очень надолго.

Нужно менять маркетинговую модель: вместо крупного наливного опта по подсолнечному маслу, переход на бутилированные поставки.

А это маркетинг, упаковка, инжиниринг, новые затраты.

Что нужно делать уже сейчас?

I. Максимально упростить, почти в ноль, все регулятивные и административные процедуры по получению разрешений и лицензий.

II. Льготные кредиты под закупку оборудования по переработке агросырья.

Можно взять модель *Чили* по стимулированию нетрадиционного и несырьевого экспорта.

1) Частичное возмещение процентной ставки по кредиту и его тела.

2) Кредитование закупок импортного оборудования и технологий для производства товаров нетрадиционного экспорта с льготным периодом в 18 мес.

3) Предоставление гарантий по кредитам, выданных микро-, малым и средним предприятиям-экспортерам на обновление основных средств.

4) Государственные субсидии, покрывающие 80% затрат МСБ на консультационные услуги и маркетинговые исследования.

5) Государственные гарантии по экспорту.

6) Частичная компенсация затрат по таре и логистике.

Кроме того, экспортеры нетрадиционных видов продукции получают существенные налоговые льготы.

И благодаря данной модели создаются предпосылки для наращивания экспорта с высоким уровнем добавочной стоимости.

Что касается дотирования транспортных затрат.

Это та самая транспортная задача, о которой я "зужу" уже пять месяцев.

Есть парк транспортных средств, конфискованных государством для перевозки военных грузов и грузов двойного назначения.

Они едут из ЕС с товаром, а обратно загружаются "от балды".

Нужно создать электронную площадку и алгоритм транспортной региональной задачи для использования этих транспортных возможностей для нужд среднего бизнеса, прежде всего фермеров.

С гарантиями льготного грузового тарифа. Что-то вроде коммерческого блаблакара.

Кроме того,

нужна государственная гарантия по формированию госрезерва и централизованной перерработки аграрного сырья.

В Западной Украине, почти на границе, крупные зернотрейдеры активировали строительство терминалов - хабов.

То есть моя идея пока не нашла поддержки на уровне правительства, но зерновые компании сами пришли к такому решению.

1) **Почему в преддверии осени, государство не формирует *госрезерв*, закупая зерно, сахар, подсолнечное масло и т.д. у фермеров?**

2) **Почему не создаются *терминалы* на "нуле" западной границы?**

Создается впечатление, что **наши чиновники заняты только проблемой вывоза зерна, находящегося на складах нескольких крупнейших зернотрейдеров**.

Забывая о продовольственной безопасности и интересах фермеров, которые и есть соль земли, а вовсе не зернотрейдер-транснационал.

***

№ 375.

Чорновіл 2022-07-25

Дуже на рашці припікає з переговорами. То Лавров запілікав, а потім включили крупну артилерію - Орбана виштовхали. Про нього і його мотиви треба буде окремо написати, бо там дуже показовий процес відбувається - корупційне засмоктування, яке плавно перейшло в політичне. Але то інша тема.

В чому особливість цього етапу. Вони в москві, здається, нарешті зрозуміли, що Україна таки не расєя. Ви можете про все домовитися з оточенням Зеленського. Далі воно підготує свого не дуже інтелектуально далекого шефа. Ви з нього щось витискаєте, щось викуповуєте, домовляєтеся, розходитеся з упевненістю, що все вже схоплено. А потім вилазять дві детальки. Перше - Зеленський класичний брехун і просторікало, йому пообіцяти й не виконати, як сплюнути на землю. Він потім навіть не зрозуміє, з якого дива до нього претензії. А друге - він рейтингозалежний і ще боїться українців. Он, після Парижа й Оману хотів пустити воду в Крим та провести й легітимізувати вибори 25 жовтня 2020 року на реально окупованих територіях. Але здійнялася буча й він швидко дав задній хід.

А ще в Україні, попри всі старання головного крота не вдалося поширити його вплив на ЗСУ. Армію знекровили, оборонку руйнували, до захисту не готувалися, більше того, з ключових напрямків військові частини прибрали. Аж до 10 ранку 24 лютого не надавали Генштабу й Головнокомандувачу можливості самому переміщувати війська. Ніби ж усе вже в кулачку. А далі, як у ще совєтському фільмі "Операция Ы". З начальником складу домовилися, зайшли, а там замість бабульки зі старою рушницею, Залужний та ЗСУ, а ще тероборона, людський спротив...

Тому на московії зрозуміли, що нехай Зеленський і був схильним до зради, хай і нині залишається слабким та легконавіюваним, але домовлятися з ним про щось, що кардинально не вигідно Україні й українцям, сенсу нема - навіть, якщо дуже захоче, не зможе реалізувати. Тому зараз і через Лаврова, й через Орбана, й Гутереша, навіть через Ердогана в різний спосіб проштовхують свою ідею про переговори раші з США про Україну, але без України. Орбан про це прямим текстом заявив, Вучіч страшилки розганяв, Лавров натяками й сигналами кривлявся, а ООН та Туреччина (та й не лише вони) мали стати ніби декорацією для вистави: "Домовляйтеся з путіним, змушуйте Україну до заморозки на існуючій лінії фронту, адже раша не може програти, бо тоді вони таке натворять, що всім звізда". Саме тому й ракети за кільканадцять годин після угоди в Одеський порт полетіли.

Але пуйлу не вірять, домовлятися з ним вважають безперспективним. Лавров забрехався, а головний трубадур Орбан не втримався й на додачу расистських заяв наробив, чим перебив інформаційний тренд, який так старанно формували в пуйла.

Через що увесь це шум і гам. Та дуже просто. Україна вже виграла нокаутом перший етап війни на півночі, за очками виграє другий на сході. А тепер третій на півдні, де все так гарно для пуйла починалося 24 лютого, теж грозить, але вже не нокаутом, а смертельним ударом, після якого пуйла можуть і прибрати. Раша вже не може виграти на полі бою, але сподівається перемогти в переговорах. Задня передача в цій "ладі-каліні" давно відвалилася, уперед уже не тягне, але гальманути ще готова. Про ядерну зброю - це та страшилка, в яку й сам пуйло вже не вірить. Зеленський щось там починав натякати, що "не треба бути жадібними...", але сам своїми словами вдавився. А пуйлу треба анексувати ту територію, яку поки ще контролюють його орки. Про це й хоче домовлятися із США. Але світ змінився, а йому самому вже ніхто не вірить і ніхто його більше особливо й не боїться... Тому вони нехай хоч сказяться, а все вирішують лише ЗСУ.

***

№ 376.

https://mises.in.ua/article/guns-and-self-defense/?fbclid=IwAR1O3-qwv1LMkWsFJsOfTXBSh61M5CO4BEtGOiHKmD5MQrpBB5LPZYej0Zg

Дэвид Гордон

Оружие и самооборона

2022-07-25 11:08 label Дэвид Гордон

Недавние убийства в школах с применением огнестрельного оружия привели к тому, что **появилось еще больше желающих ограничить право на владение оружием или вовсе лишить нас его**.

В эти неспокойные времена **особенно важно не забывать о том, откуда берется это право.**

> *С этой целью в этой заметке я хотел бы обсудить прекрасное эссе философа Лестера Х. Ханта "Оружие и самооборона", которое только что было опубликовано в Routledge Companion to Libertarianism. (Приятно, что человек по фамилии Хант защищает право на владение оружием).*

Хант указывает, что с либертарианской точки зрения, аргумент в пользу того, что у нас есть ***право на владение оружием***, прост, и, к удивлению читателей, этот аргумент не зависит от ***права на самооборону***, хотя право на самооборону, конечно, имеет отношение к определению ситуации, когда вы можете стрелять в других.

Скорее,

мы имеем право делать все, что не связано с насилием или угрозой насилия в отношении других, и простое владение оружием легко проходит этот ***тест***.

Каковы же тогда пределы вмешательства государства во владение и использование оружия? Если исходить из либертарианской версии локковской теории естественных прав, ответ представляется достаточно простым. Владение оружием само по себе не является тем, что Нозик называл “пересечением границы”... оно не предполагает физического вторжения на территорию, на которую другие имеют законные права. Даже выстрел в кого-либо не является нарушением, при условии, что жертва является агрессором, а выстрел — разумно необходимым актом самообороны. **Использование принудительных полномочий государства для лишения людей доступа к оружию, без каких-либо доказательств того, что они будут использовать его в преступных целях, является незаконным применением государственного принуждения против невиновных**.

(Хант в статье пишет с позиции минархистов, а не анархистов, но вопрос можно легко переформулировать, чтобы включить и эту точку зрения.

Вопрос может звучать так:

“Позволяет ли либертарианский правовой кодекс запретить или ограничить владение оружием?)

Дело кажется решенным, но, как отмечает Хант,

большинство людей не являются либертарианцами.

Можно ли защитить право на владение оружием на нелибертарианских основаниях таким образом, чтобы аргументы были более привлекательны, чем аргументы, основанные на либертарианских предпосылках?

Для этой задачи первостепенное значение приобретает ***право на самооборону***, поскольку большинство людей признают это право, хотя иногда и в ослабленном виде.

Вы можете возразить против процедуры Ханта таким образом:

разве мы не должны обосновывать свои взгляды, исходя из того, что мы считаем правильными предпосылками, а не принимать другие предпосылки для того, чтобы убедить кого-то? Хант может ответить на это, что предпосылка, с которой он начинает, — право на самооборону — принимается либертарианцами.

Если, как подсказывает здравый смысл, мы имеем право на самооборону, то как можно отрицать, что мы имеем право владеть оружием и использовать его?

Оружие — очень эффективное средство самообороны.

> **“Поскольку оружие является единственным средством самообороны, которое наиболее близко к идеальному, право на самооборону влечет за собой право на приобретение и использование оружия”.**

Один из ответов на это утверждение, данный философом Джеффом ***МакМаханом***, заключается в том, что этот аргумент неправильно рассматривает право на самооборону.

> По мнению МакМахана, это **не право** само по себе, а всего лишь ***средство*** обеспечения безопасности.

Как объясняет Хант,

> ***Макмахан*** **“утверждает, что *запрет на оружие* — это благо для всех.**
>
> *Право на самооборону является простым средством повышения безопасности, и поскольку запрет на оружие достигает этого результата для всех, он не нарушает это право”.*

Хант возражает, что:

> **этот аргумент неправильно понимает природу *права на самооборону*, считая его правом находиться в определенном состоянии, “безопасности”, а не *“правом выбора” для самозащиты*.**

Аргумент МакМахана:

работает, только если сделать определенное ***допущение***: ***право на самооборону — это право находиться в определенном состоянии***,

а именно в состоянии уменьшения вероятности будущих плохих событий (травмы, потери имущества, смерти и так далее) … концепция права на самооборону, которая обычно предполагается в этих (ограничительных) аргументах, не соответствует морали здравого смысла и является крайне контринтуитивной***. Право на самооборону***, которое признается ***моралью здравого смысла***, явно является … ***правом выбора***, делать или не делать что-то. Это ***право на самозащиту***. Само по себе это не означает, что эти сторонники ограничений неправы, но это, похоже, означает, что на них нужно возложить бремя доказательства: как они могут обосновать этот резкий отход от обычной морали?

Можно возразить Ханту следующим образом.

> “Разве споры о том, является ли право на самооборону “возможностью” или правом “на обеспечение благополучия”, не представляют интерес только для философов? Как вы можете утверждать, что ответ, который вы хотите получить, является частью морали “здравого смысла”? Мораль здравого смысла не имеет отношения к этому вопросу”.

Хант убедительно отвечает на это возражение.

> Взгляд со стороны “***права на обеспечение благополучия***” — это не просто другой взгляд на ***право на самооборону***, это взгляд, который отменяет это право, и именно это очень беспокоит ***мораль здравого смысла***.

“Такое «право на самооборону» не является правом на самооборону вообще, поскольку оно подразумевает… что

> **если какая-то организация привела вас в нужное состояние — то есть в «состояние безопасности» — у вас больше нет никаких прав что-либо предпринимать в этом вопросе”.**

Читатели, я уверен, примут к сведению более простое возражение против ***аргумента МакМахана***:

> он не работает на своих собственных условиях.

Его аргумент заключается в том, что

> если существует полный запрет на оружие, то мы все “в безопасности”.

Если это так, то зачем кому-то нужно оружие?

Но, конечно же, это не так.

Макмахан делает рискованное предположение, что

> запрет абсолютно эффективен, но вероятность того, что преступники не подчинятся запрету, гораздо выше, чем вероятность того, что обычные люди подчинятся, о чем Хант не преминул упомянуть.

Мы не будем в безопасности, если запретить оружие.

Более того,

> **даже если бы запрет на оружие был абсолютно эффективным, это не дало бы людям безопасность, и этот момент даже не связан с вопросом безопасности от агрессии правительства, который Хант не рассматривает в своей статье.**

В мире без оружия люди отнюдь не были бы в безопасности от физического нападения, в котором не используется оружие, и сильные, агрессивные люди в обществе без оружия имели бы большое преимущество над слабыми.

Если вы ищете хорошие аргументы в пользу нашего права владеть и использовать оружие, я настоятельно рекомендую замечательную статью Ханта.

***

Guns and Self-Defense

19 COMMENTS

- **LEE ESTO EN ESPAÑOL**

TAGS LawLegal SystemPhilosophy

06/24/2022 David Gordon

The recent school shootings have led many people to want to restrict or deny altogether our right to own guns, and in these troubled times, it is all the more essential to bear in mind the reasons for that right. To that end, I'd like in this week's column to discuss the excellent essay by the philosopher Lester H. Hunt "Guns and Self-Defense," which has just been published in The Routledge Companion to Libertarianism. (It's a nice touch to have someone named Hunt defending gun ownership.)

Hunt points out that from a libertarian point of view, the case that we have a right to own guns is straightforward, and, perhaps to one's surprise, this case does not depend on the right of self-defense, though the right of self-defense is of course relevant to when you may shoot others. Rather, we have a right to do whatever does not involve violence or the threat of violence against others, and the mere ownership of a gun passes this test.

What then are the proper limits to state interference with the ownership and use of such weapons? On the basis of the libertarian version of Lockean natural rights theory, the answer would seem to be fairly straightforward. Merely having a gun in one's possession is not what Nozick called a "boundary crossing."… it does not involve a physical invasion of any territory over which others have legitimate rights. Even shooting somebody is no violation, providing that the victim is an aggressor and the shooting is a reasonably necessary act of self-defense…. There is nothing about being a civilian that

makes one, per se, a violator of the rights of others. To use the coercive powers of the state to deprive people of access to weapons, apart from any evidence that they will use them for criminal purposes, is an illegitimate use of state coercion against the innocent.

(Hunt is in the article writing from a minimal state rather than an anarchist position, but the issue can be readily reframed to cover the latter view. The question would become “Does the libertarian law code allow a ban on, or restriction of, gun ownership?)

The case seems closed, but, as Hunt notes, most people are not libertarians. Can the right to gun ownership be defended on nonlibertarian grounds, in a way that will have wider appeal than arguments from libertarian premises? Here the right to self-defense assumes primary importance, as most people will acknowledge this right, although sometimes in an attenuated way. You might be inclined to object to Hunt’s procedure in this way. Shouldn’t we support our views from what we take to be the correct premises, rather than assume other premises for the purposes of persuasion? Hunt could reply to this that the premise from which he starts, the right of self-defense, is one that libertarians accept, so he is not open to objection on this score.

If, as the morality of common sense suggests, we have a right to self-defense, how can it be denied that we have the right to own and use guns? Guns are a very effective means of self-defense. “Since a gun is the one instrumentality for self-defense that comes closest to being an effective means, the right of self-defense brings with it the right to acquire and use a gun.” One answer, given by the philosopher Jeff McMahan, is that this argument looks at the right to self-defense in the wrong way. It is not, as McMahan takes it, a right in itself but a mere means to safety. As Hunt explains, McMahan “maintains that a gun ban is, quite simply, good for everyone. The right of self-defense is a mere means to increasing one’s safety, and since a gun ban achieves that result for everyone, it does not violate that right.”

Hunt objects that this argument misconceives the nature of the right of self-defense, taking it to be a right to be in a certain state, “safety,” rather than an “option right” to defend oneself. McMahan’s argument

only works if one makes a certain assumption: that the right of self-defense is a right to be in a certain state: namely, that of having the probability of bad future events (injury, property loss, death, and so forth) reduced … the conception of the right of

self-defense that is typically assumed by these [restrictionist] arguments is not the one found in common-sense morality and is highly counterintuitive. The self-defense right that is recognized by common-sense morality is clearly … an option right, to do or not do something. It is a right to defend oneself…. By itself, this does not mean that these restrictionists are wrong, but it does seem to mean that there is a burden of proof that has not yet been shouldered by them: how might they justify this sharp departure from ordinary morality?

One might object to Hunt in this way. “Aren’t arguments about whether the right to self-defense is an ‘option’ or a ‘welfare’ right a matter of interest only to philosophers? How can you claim that the answer you want is part of ‘common-sense’ morality? Common-sense morality is not concerned with this issue.”

Hunt has a convincing response to this objection. The welfare rights view is not just a different way of looking at the right of self-defense but abolishes that right altogether, and that is indeed something of great concern to commonsense morality. “This self-defense welfare-right is not a right of self-defense at all since it implies … that if some other agency has put you in the right state—namely, safety—you have no further rights to do anything in the matter.”

Readers will, I am sure, have taken note of a simpler objection to McMahan’s argument; it does not work on its own terms. His argument is that if there is a total gun ban, then we are all “safe.” If that is true, why would anyone need a gun? But of course it isn’t true. McMahan is making the risible assumption that the ban is totally effective, but it is much more likely that criminals will disobey the ban than that ordinary people will, as Hunt does not fail to mention. We would not all be safe with a gun ban; far from it.

Further, even if the ban on guns were totally effective, this would not make people safe, and this point is different from that of safety against government aggression, which Hunt doesn’t deal with in his article. People would not be safe from physical assault that doesn’t use guns, and strong, aggressive people in a society without guns would have a great advantage over the weak.

If you are hunting for good arguments in favor of our right to own and use guns, I highly recommend Hunt’s outstanding article.

***

№ 377.

Основные выводы № 30

М. Кухар 2022-07-25

1. Сейчас очень легко понять что происходит и что будет через год. Для этого всего лишь нужно посмотреть, что было год назад. Итак, начнем.

- Некая страна уверяла всех, что талибы не смогут захватить весь Афганистан. И цивилизованная часть населения страны не будет растерзана средневековыми фанатиками.

Но когда продвижение талибов замедлилось, то дружки Афганистана сняли свои войска с огромных участков фронта - чтобы дикари быстро захватили все.

Так я вам даже больше скажу - в некой стране Украине и до сих пор есть люди, которые верят в слова организаторов тех событий в Афганистане. И ставят свою судьбу в зависимость от их обещаний. Правда в это тяжело поверить? Но это правда.

- Год назад некий лидер свободного мира в 20-й раз пообещал, что если Путин усилит эскалацию на Донбассе - то РФ за это дорого заплатит и получит адские санкции. И некая стран, поверив в эти слова - продолжила вливать деньги в дороги, а не в оружие.

2. Тот факт, что мы не признали преступными перечисленные выше факты приводит нас к тому, что мы сегодня верим тем же людям.

Еще месяц назад по стране бесновалась секта свидетелей ленд-лиза. Но когда поступили очередные 4 РСЗО вместо 40, то читать ФБ стало как- то легче.

3. Так же мы крупно проиграли, позволив втянуть себя в некие переговоры по вывозу зерна, вместо того, чтобы додавливать переговоры по поставкам дальних ракет.

И снова оказались у разбитого корыта - дружок Путина в оральном кабинете радостно отказался передавать нам дальнее оружие, а сам Путин - начал безнаказанно бить по зерновой инфраструктуре. Которую наши переговорщики почему- то оставили за рамками соглашений.

И теперь дальних ракет не будет, а удары по зерну будут каждую неделю, что заблокирует зерновой коридор. Сами виноваты - нечего договариваться с обманщиками. Потеряли время и увели внимание мира от главной проблемы.

4. Заявление Венгрии о готовности ввести свои войска в Украину не стоит воспринимать как шутку. Союзники РФ в ЕС в бешенстве от наших военных

успехов и потому вполне могут открыть горячий второй фронт против Украины.

Так как ранее открытый гибридный второй фронт в виде срыва поставок оружия, лживых санкций, срыва финансирования и прочих ресурсов - не дает результата.

Поэтому в Закарпатье перед нашими войсками уже сейчас должна быть поставлена задача, в случае вторжения венгров под любым предлогом - немедленно переходить к вторжению на земли Будапешта на максимальную глубину. Даже еще не выгнав войска врага с наших сел.

Потому что только реальная угроза незамедлительной ответной военной карательной акции - может сдержать врага на Западном фронте. И лучше сейчас сдержать откровенной и жестокой угрозой, чем завтра отбивать нападение. Которое радостно будут преветствовать, разумеется, Берлин и Париж.

Не кормите себя иллюзиями, новое вторжение мы остановим только если Будапешт будет уверен, что каждый час войны будет стоить ему одного полностью уничтоженного села или города. Других средств нет.

5. О Белорусском фронте. ЗСУ имели все шансы перейти в наступление на Восточном фронте в конце весны. Однако Москва грамотно создала угрозу на севере и Украине пришлось завалить войсками северную границу. Что забрало время и силы.

При этом Украина как-то громко не потребовала санкций против Беларуси за то, что она вместе с РФ напала на Киев.

И сегодня понятно, что угроза Минска - призрачна. Поэтому нужно потребовать от Запада реальных санкций против Беларуси за развязывание войны или начать боевые действия против режима который на нас напал ранее.

Вот увидете - если мы пригрозим ответной войной против Минска, на которую имеем полное прево - то Вашингтон, Париж, Берлин и Москва очень далеко пойдут в выполнении наших требований.

6. За оказанную Украине помощь, Коалиция леваков и диктаторов начинает жестоко карать Польшу. Фактически сорваны обещанные поставки Варшаве сотен танков и других боевых машин. Нагло отказано в новых закупках.

Но вовремя поняв предательство Варшава не стала себя обманывать воспоминаниями прошлого - а договорилась о закупках с Южной Кореей.

1500 основных боевах танков, 672 гаубицы, 1400 боевых машин пехоты, 48 истребителей.

Вот ответ Варшавы решившим ее поработить Парижу, Берлину и Москве. Братья по НАТО с оружием прокинули, так поляки нашли его на краю мира - молодцы.

Но отсюда вопрос секте свидетелей ленд-лиза и евровате - кто это передаст современные истребители Украине, если даже полякам их не дают и они закупаются у Сеула?

***

№ 378.

Після невеликої перерви Том Купер повернувся, але перш ніж відновити поточні звіти, пропонує значного обсягу роздратований пост із відповідями на найчастіші питання, які йому зараз адресують. Головна думка така: Захід недооцінює ситуацію в Україні: озброєння треба більше, допомоги треба більше. Притрушено сарказмом.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-q-a-24-july-2022-fbaa25166f0e

За переклад дякую Тетяна Саніна, Anton Shygimaga, Antonina Yashchuk

Всім привіт!

Оскільки упродовж останніх кількох днів я отримую купу питань – приватно, але від кількох представників медіа – то я «перерву» свою «паузу» у звітах про події війни в Україні.

Випадково склалося, що цей матеріал виходить 24 липня: поки значна частина людей рахує дні війни, я рахую місяці – і виходить, що сьогодні виповнюється 5 місяців від моменту, коли йолоп у кремлі розпочав агресію проти України.

Тепер моє традиційне застереження: усім фанам йолопа у кремлі – на росії та за кордоном – хочу сказати: не хвилюйтеся, усе відбувається згідно плану його 3–14-денної «спеціальної військової операції». Немає причин для хвилювання, тож можете просто далі не читати. Дякую за увагу.

Усім іншим хочу сказати: за останній десь тиждень на полі бою не відбувалося «значних» події (звісно, крім того, що купу людей за цей час було вбито, знівечено тощо…). Отже, сьогодні дам відповіді на кілька питань, які мені ставили за останні кілька днів – зокрема, стосовно всяких міфів, які різні джерела поширюють у ЗМІ та соцмережах (в Україні та за кордоном).

П: Ширяться чутки про те, що західні партнери мають намір передати Україні передові винищувачі-бомбардувальники: такі як Дассо «Рафаль», Єврофайтер «Тайфун», SAAB «Гріпен» тощо?

Значна частина ций історій – зі сфери «замків у небі». Україна може отримати вживані американські реактивні літаки – на шталт Ріпаблік А-10А Сандерболт II [штурмовик, також відомий як «бородавочник», бо його кулемети роблять «брррррр» – перекл.], може навіть Локхід–Мартін F-16C «Файтін Фалкон» – але я маю сумніви, що якісь із європейських держав-членів НАТО зроблять такий крок першими.

Щодо причин: наразі, США мають власні причини, через які вони розглядають доставку реактивних літаків до України (першочергово через прибутки: щойно Україна отримає такі літаки, вона буде «зав'язана» на США на роки і навіть десятиліття наперед, тож буде змушена платити – так чи інак – за відповідне навчання, запчастини, озброєння та всілякі інші суміжні послуги). Не тільки США, але й європейським членам НАТО досі бракує розуміння того, що мародери путіна вже значною міррою розтерзані й не зможуть перемогти Україну, що вже казати про якусь серйозну конвенційну загрозу країнам НАТО у Європі. Відповідно, європейці досі так бояться, що зосереджуються на переозброєнні власних збройних сил («замість того, щоб» відправляти важку зброю до України – аби вона поставила на затії путіна хрест).

Ба більше: і США, і європейським країнам-членам НАТО бракує промислової потужності для постачання будь-яких «нових» бойових літаків Україні у найближчі, скажімо, 2–3 роки. Оскільки наразі немає урядів, які були б «готові послабити власні збройні сили», надіславши Україні якісь наявні літаки (ви лиш подивіться, як Болгарія та Словаччина упиралися відправці своїх старих МіГ-29 і Су-25), то це означає от що: у кращому разі, «просто зараз» НАТО «не може» зробити щось краще, ніж надати Україні якісь вживані літаки – або А-10, або/та F-16, що знаходяться на зберіганні у місцях на кшталт AMARG [велика база зберігання літаків та ракет у пустелі штату Арізона – перекл.] у США.

Дозвольте мені тут також додати, що я достатньо старий, щоб пам'ятати, як хорвати у 1991 р. поширювали подібні чутки від час сербського вторгнення (зокрема, під час Битви за Вуковар, а також на початку 1992 р.). Тоді хорватська преса «повнилася» повідомленнями про «анонси, прогнози та аналіз ефекту» від постачання усіх можливих бойових літаків, що були тоді на озброєнні НАТО (як от F-16, Дассо «Міраж 2000»... в одній зі статей навіть згадували британський «Гаріер GR.Mk 7» – вона навіть має бути десь у мене в архіві. Я розумію, чим вмотивовані такі «чутки», але по суті (як і раніше) усе

це – ніщо інакше як «видавання бажаного за дійсне» з боку певних «журналістів». Зважайте: Хорватія так і не отримала жодних натівських реактивних літаків – тоді і ще багато років потому. Насправді, за 20 років, коли Хорватія спробувала придбати вживані F-16 в Ізраїля, то Трамп заблокував угоду. Лише торік хорватам вдалося замовити «Рафалі» у Франції у суто «комерційній» угоді… (і, до речі, поставки цих «Рафалів» ще не розпочалися).

Натомість, у 1994-му Хорватія – впотай – купила десь 40 МіГ-21 в України. І на додачу ще деталі та озброєння. Ці літаки здійснювали бойові вильоти під час остаточного визволення частин країни, окупованих сербами.

Однак, це було давно, ще у 90-х: тоді (Східна) Європа була насичена старою совіцькою зброєю, тож знайти таку велику кількість літаків було – відносно – «легко». Ба більше: сербські збройні сили у Хорватії були доволі слабкі, тож 21-ші МіГи, про які йде мова, були цілком ефективними. 25-30 років потому ми живемо у зовсім іншому світі: на цьому континенті немає «запасних повітряних сил», а системи ППО та авіація рф – то зовсім інша історія, порівняно з калібрами. Навіть якщо Україна має гроші на те, щоб «щось десь собі купити».

У підсумку: хіба що США надасть Україні щось в рамках отого «типу-ленд-лізу»; інакше літаків не буде.

П: Чи знищення Антонівського мосту під Херсоном (на першому фото) означає «кінець» окупації росією Херсонщини і змусить росіян вийти з цієї частини України?

Мені прикро, що хтось має такі ілюзії.

Перше і головне:

> **думати, що хтось може змусити путіна піти з Херсона «просто так» (тобто всього лише вбивши кількох його генералів, знищивши запаси боєприпасів чи кілька українських мостів) — це безмежно наївно.** Боротися з путінською росією — це все одно, що боротися з міфічною гідрою: відрубаєте одну голову, залишиться ще 15, і поки ви зайняті боротьбою з ними, замість відрубаної вона вирощує нову…

Антонівський міст просто пошкоджено. Певне, [відбулось] близько двох десятків попадань. Однак конструкція досить міцна, щоб витримати і тому міст робочий.

Ймовірно, за останні 4-5 днів українці продовжили обстріли ряду інших автодорожніх мостів на Херсонщині.

Наприклад, Дар'ївський міст — на річці Інгулець, що сполучає Херсон з Новою Каховкою — уражено (шість акуратних разів підряд); можливо, вони влучили і по мостах у Єлизаветівці, Галаганівці та Новотимофіївці [все - Миколаївська область - перекл.]…

Однак… ех.. я так часто звертаю увагу на це, що не розумію, чому досі багато хто не може збагнути:

> **основою російської логістичної системи є залізниці.**

Залізниці та потяги, пані та панове: ось що доставляє росармії припаси. Чому? Тому що коли росіяни воюють, вони завжди воюють роблять це з розмахом: один вантажний поїзд може перевезти 5000 тонн вантажу. Тепер подумайте, скільки вантажівок потрібно для того, щоб перевезти стільки… візьміть до уваги розмір Російської Федерації; зверніть увагу, що «навіть» США і НАТО «масово перевозять» свою броню залізницею. Чому б тоді росіянам перевозити свої запаси на вантажівках...?

> Це відбувається лише на завершальному етапі: коли вони розподіляють боєприпаси з передових складів по бойових частинах.

Без сумніву, навіть швидкий погляд на будь-яку хорошу карту України миттєво продемонструє:

> все, що зробили росіяни за останні три місяці, це просунулись від наявних залізничних вузлів уздовж доступних залізничних ліній.

Тому:

> розраховувати на те, що знесення одного автомобільного мосту зараз призведе до чогось типу в Херсонській області «все зміниться» ігноруючи ключовий залізничний міст… та ну… закочує очі

Замість того, щоб мріяти про наслідки, які росіянам завдасть пошкодження Антонівського автодорожнього мосту, запитайте себе:

> **чи хтось бере до уваги Антонівський залізничний міст….?** (на другому фото)

Ах так… той забутий міст, кілька кілометрів вище по Дніпру, по якому везуть масу постачання для підрозділів росармії у Херсонській області…

Ні, ніхто не бере його до уваги. Дехто лише обговорює чи можуть росіяни побудувати поруч понтонний міст .

…нічого не поробиш: поки Антонівський залізничний міст через Дніпро працює, не варто думати про якийсь вихід росії з Херсона.

Чому?

Не лише тому, що більшість досі не розуміє як працює логістика російської армії, а й тому, що зруйнувати такі консольні мости, як цей, надзвичайно важко. Так, навіть за допомогою «високоточних» боєприпасів, бо вони мають тенденцію «пролітати крізь конструкцію», не завдаючи жодної шкоди. Якщо є якісь сумніви, запитайте ветеранів ВПС США про їхній досвід взаємодії з мостом Пола Доумера у Північному В'єтнамі чи росіян про їхні спроби пошкодити міст біля Затоки, на півдні України

Нарешті, припинення поставок росармії не допоможе закінчити війну «декількома» ударами. Насправді цей процес, не варто припиняти, або, принаймні, потрібно регулярно повторювати.

Це означає: знищувати по «15, 20, 30 складів боєприпасів і 5 штабів» на тиждень — це «приємно», але також це та вправа, яку потрібно повторити й щотижня.

Росіяни напевно — і швидко — відбудували їх десь в іншому місці, а тим часом заново завезли припаси (бо Антонівський залізничний міст залишився цілим), і тепер все потрібно повторити. Так само, як вони будують понтонні мости біля всіх обстріляних українською артилерією автомобільних мостів на Херсонщині… чи систематично ремонтують усі підбиті українцями залізничні мости…

Саме так і варто вести такі війни і саме тому такі вправи ніколи не закінчуються: їх треба повторювати знову, і знову, і знову…

…особливо враховуючи, що знищення тих всіх складів боєприпасів, штабів і пошкодження кількох мостів у районі Херсона вимагало такої кількості зусиль від невеликих українських сил M142 та артилерії, наданої НАТО, що **це дало росіянам можливість поремонтувати надзвичайно важливий залізничний міст у Куп'янську-Південному, зруйнований майже місяць тому**.

Тобто,

> Українцям не вистачило «ХІМАРСів» і далекобійних 155-мм гаубиць, щоб хоча б «перешкодити», але точно не «спинити» ремонт такого важливого для росіян об'єкту, і [при цьому - перекл.] підривати мости в Херсонській області, все відразу, одночасно.

Результат:

> **за кілька днів росіяни можуть повністю поповнити свої сили на Донбасі.**

….з чим ми повертаємося до «боротьби з Гідрою»….

Запитання: ...пов'язане з попереднім (а саме, з тим фактом, що в українців поки що замало передових реактивних систем залпового вогню та артилерійських установок) — насправді це не так запитання, як проблема, яку мене попросили розглянути кілька українських знайомих.

Ідеться про найпотужнішу російську зброю попередніх чотирьох місяців:

> **«пару», що складається з безпілотника «Орлан-10» та самохідної гаубиці 152-го калібру «Мста-С».**

Як, ви ніколи про це не чули? Що ж, не дивно. В Україні багато говорять про цю «пару», уже два місяці місцеві військові експерти її обговорюють — але українською мовою; та й для західних медіа це «недостатньо ефектна тема», «нічого доброго», «забагато технічних деталей», «цікавої історії з цього не зробиш». Тому ми на Заході просто її ігноруємо.

Ні, звісно, то тут, то там вигулькне експерт, який починає розповідати, що на полі бою в Україні домінує російська артилерія — але деталей не дочекаєтесь.

А факти ось які:

> від моменту відступу з північної України і зосередженні військ на Донбасі та Херсонщині, від початку розгортання «фронтальних боїв» росіяни застосовують для аерофоторозвідки велику кількість безпілотників «Орлан-10». Ці апарати пов'язані з артилерійськими установками за допомогою «автоматичної тактичної системи керування» — вона дуже нагадує українську «Кропиву», про яку я розміщував статтю десь два місяці тому

(наш переклад: https://www.facebook.com/rostyslav.semkiv/posts/pfbid02eYCRSoGFxzmj1g5Esgrxjj5hVE2aUs7M7aiTcj5umESZyU8XZPaTXPXioWx1tmy5l).

Проблема в тому, що (на відміну від перших 2-3 місяців війни) тепер росіяни «штампують» «Орлани» у великих кількостях:

> ці безпілотники складаються з частин, які легко купити на Заході та в Китаї. Росіяни застосовують «Орлани» у високих концентраціях над порівняно невеликими територіями зіткнень — для того, щоб вистежувати українську артилерію.

У результаті українці мають дві великі проблеми.

Перша:

у них немає зброї, якою можна боротися з «Орланами» (на третьому фото). Безперечно, переносні ракетно-зенітні комплекси (Martlet, «Стінгер» або «Стріла») достатньо ефективні, але їх мало. Легкі протиповітряні установки мають надто низьку дальність («Орлани» переважно літають на максимальній висоті 1000-1500 метрів), та і їх мало теж.

Друга:

у росіян є не тільки ціла купа «Орланів», а й ще більше гаубиць «Мста-С» (четверте фото), і ще стільки само реактивних систем залпового вогню БМ-27 **«Ураган»** і БМ-30 **«Смерч»**.

У поєднанні безпілотники й РСЗВ створюють ось яку загрозливу ситуацію:

від моменту, коли українська артилерія робить перший постріл із М777 або самохідного «Цезаря», або «Краба», або М109, і до моменту, коли росіяни починають стріляти по цих гаубицях у відповідь, минає всього одна хвилина — якщо точніше, то від 46 до 60 секунд. Так, російська артилерія б'є не дуже точно, але вона закидає такою кількістю снарядів, що «бодай один із них завдасть якоїсь шкоди», що дуже часто і трапляється.

Зверніть увагу:

не тільки в українців немає засобів боротьби з цією «парою». У НАТО теж немає. Звісно, НАТО спробувало б боротися за допомогою радіоелектронної боротьби, «антидронових рушниць» та іншої магії, але всього цього просто було б замало — бо «Орланів» у росіян надто багато, та й гаубиць теж.

Тому — необхідно негайно знайти рішення.

Не тільки українці потребують багато артилерійських установок і багато засобів радіоелектронної боротьби, але й ціле НАТО потребує «рішення», щонайменше «проблеми з Орланами».

Я дуже сумніваюся, що найближчим часом хтось зможе помістити протиповітряну зброю калібру 57-60 мм (бо її дальності має вистачити, щоб поцілити в «Орлан» на висоті 2000-3000 метрів) на платформу розміром із Toyota Hilux (бо для боротьби з «Орланами» потрібна платформа, яка

рухається з високою швидкістю, а сама зброя калібру 57-60 доволі важка), та ще й зможе наштампувати достатню кількість таких комплексів... а це означає, що не тільки Україні, а й цілому Заходу необхідне інше рішення.

...і то негайно!

З: Іспанія має поставити Україні 10 танків «Леопард 2А4», оснащених гладкоствольними гарматами 120 мм Rheinmetall (п'яте фото). Вони мають змінити баланс сил на полі бою і дати можливість українцям розгорнути масштабні контратаки.

Господи... Я вже навіть не намагаюся відстежувати всі ті мішки (важкої!) гречаної вовни, що їх адміністрація Шольца має поставити Україні. Уже й сенсу немає скаржитися на всі ті абсурдні обіцянки. Тому дозвольте нагадати, що ідея з поставкою іспанських «Леопардів», на що потрібен дозвіл Німеччини, не нова.

Пригадую, про це йшлося вже на початку червня.

> Спершу взагалі говорили про 40 одиниць, а тепер, наприкінці липня (тобто через два місяці бездіяльності), їхня кількість зменшилася до 10... 10 «Леопардів» застарілого зразка, які стояли на зберіганні більше 10 років і потребують ремонту, перш ніж на них можна буде хоча б тренуватися...

Звісно, гармата Rheinmetall «дуже крута», це, фактично, натівський стандарт, тобто саме такого типу гармати стоять на майже всі танках НАТО, зокрема американських «М1 Абрамс».

Але якщо брати тільки калібр, то в ньому нічого особливого немає: усі українські та російські танки Т-72, Т-80, Т-90 мають гармати калібру 125 мм.

Найважливіше те, що історія зі 100 польськими танками Т-72М1, доправленими в Україну ще у квітні, мала би когось чомусь навчити.

Так, вони доїхали швидко і дали змогу озброїти кілька українських бригад. Але кількадесят таких танків уже вийшли з ладу.

> І не тому, що вони «виготовлені за російським зразком, а значить відстійні», а тому, що їх мало, і їм бракує підтримки артилерії, бракує підтримки систем протиповітряної оборони, здатної захистити від російських «Орланів».

Тому що США і НАТО ніяк не почнуть озброювати Україну системно.

...і тут ми знову повертаємося до все тієї ж старої історії, яка прокляттям тяжіє над західними партнерами України: поки політики (й олігархат, що їм «підмазує») «щось роблять», не думаючи, що ж саме робиться і які будуть наслідки у тривалій перспективі, у цій війні не відбудеться фундаментальних змін.

Тому я просто не можу зрозуміти, як хоч комусь може спасти на думку, що Україна «виграє війну» за допомогою 12-ти M142, 10-ти «Леопардів», 14-ти M113 і 5-ти «Штормів», які щойно виплутали зі старезної павутини...

До речі, такі непродумані поставки зброї у стилі «треба ж нам щось робити» створюють жахливі логістичні проблеми для українців, яким увесь цей брухт треба ще й обслуговувати (уявіть, що вам необхідно навчитися їздити на більше ніж 20-ти типах різних автомобілів — у «польових умовах», звісно ж, за 2000 кілометрів від будь-яких СТО... а тепер уявіть, що ці ваші машинки важать по 20.000-60.000 кілограмів!). Ну і «20 танків та бойових машин піхоти» — це на деньок повоювати в цій війні...

Але:

> Україні потрібно не менше двох десятків мобільних інтегрованих систем ППО (щоб захищати не тільки міста, а й ключові стратегічні об'єкти, а до того ж скупчення військ), ПЛЮС «флот» із 200+ ракетних установок, ПЛЮС «флот» із 1.000 основних бойових танків, ПЛЮС плюс плюс...

Усе, що пропонується натомість — це, звісно, мило і «допомагає українцям». Але загалом — поряд із серйозними поставками навіть близько не лежало.

***

№ 379.

Тижневий дайджест 18-24 липня від Digests & Analytics Ukraine

Автор: Юлія Юліна

Головне

1) Росія одразу ж порушила домовленості про експорт зерна, що підписано в Стамбулі

2) Захід постачатиме Україні новітні озброєння, а Росія шукає зброю в Ірані

3) З української влади не знято підозри в контрабанді зброї

4) Фінансовий стан України погіршився до переддефолтного

5) Росія одразу ж порушила домовленості про експорт зерна, що підписано в Стамбулі

22 липня в Стамбулі відбулося підписання "ініціативи" щодо транзиту українського зерна, що стало наслідком перемовин Росії з Україною за посередництва Туреччини та ООН.

Цьому передувала зустріч лідерів Ірану, Туреччини та РФ 19 липня в Тегерані. За результатами зустрічі з турецьким президентом Ердоганом російський президент Путін заявив, що завдяки Туреччині вдалося "просунутися" в розв'язанні питання транзиту українського зерна Чорним морем. Він наголосив, що умовою безперешкодного вивезення українського зерна є скасування ембарго на постачання продовольства з РФ.

Від імені України так звану угоду підписав міністр інфраструктури Кубраков, зі сторони Росії підписантом виступив міністр оборони Шойгу. Кубраков наголосив, що "угода" буде чинною протягом 120 днів для вивезення зерна з портів Одеса, Чорноморськ та Південний і передбачає спільні інспекції суден. При цьому узбережжя розміновано не буде. Мінінфраструктури очікувало, що деблокування портів дасть змогу Україні отримати $1 млрд експортного виторгу на місяць. Глава Головного розвідувального управління Буданов, своєю чергою, запевнив, що угода не містить неприйнятних для України умов, які хотіла нав'язати Росія.

ЗМІ звернули увагу на те, що на підписанні "ініціативи" був один із "гаманців Путіна" – російський мільярдер Абрамович. За даними низки журналістів, він був "асоційованим членом" української делегації. Абрамович та ще кілька російських олігархів подали позов до суду ЄС про скасування проти них санкцій. Інтереси Абрамовича активно лобіює голова парламентської фракції "Слуга народу" Арахамія, який є наближеним до президента Зеленського.

Не минула навіть доба від підписання документа про деблокування портів, як російська армія завдала ракетного удару по порту в Одесі. За інформацією Одеської воєнної обладміністрації, метою було знищення зернових терміналів, проте ракети в зерносховища не влучили.

За інформацією журналістів The New York Times, чиновники ООН вважають, що Росія "можливо, технічно не порушила" стамбульські домовленості, оскільки в угоді начебто не йдеться про території портів, які безпосередньо не мають відношення до експорту зерна. Наступного дня прессекретар українського МЗС Ніколенко заявив, що керівництво ООН спростувало "провокативну" статтю The New York Times. За словами Ніколенка, генеральний секретар Гутерреш рішуче засудив обстріл.

24 липня прессекретар МЗС РФ Захарова підтвердила, що саме Чорноморський флот РФ завдав удару по одеському порту. Вона наголосила, що ціллю крилатих ракет начебто був український катер. Депутат Держдуми РФ Попов заявив, що було атаковано ракети Harpoon, які складовано в порту.

Адміністрація морських портів України розпочала підготовку портів Одеса, Південний та Чорноморськ для відновлення відвантаження зерна. Чиновники заявили, що транзит здійснюватиметься караванами балкерів у супроводі лоцманського судна.

Тим часом Росія й далі краде українське зерно. Очільник Луганської воєнної обладміністрації Гайдай стверджує, що окупанти вкрали у фермерів 70 тис. т зерна нового врожаю й передали його сільгосппідприємству на Кубані. Крадене українське зерно Росія також вивозить із портів Севастополь і Бердянськ. За інформацією української розвідки, Ліван відмовився прийняти два кораблі зі збіжжям, після чого їх було розвантажено в Сирії з подальшим транспортуванням зерна фурами до країн Близького Сходу. Туреччина безперешкодно пропускає судна з краденим зерном протокою Босфор.

Російська армія знищує поля із зерном на територіях, які контролюють ЗСУ, і перешкоджає збору врожаю. 20 липня на півдні Дніпропетровської області танк окупантів прицільно обстріляв комбайни, які збирали врожай. У прифронтовій смузі в Запорізькій області на протитанковій міні підірвався комбайн.

Захід постачатиме Україні новітні озброєння, а Росія шукає зброю в Ірані

Міністр оборони ***Резніков*** запропонував країнам Заходу тестувати найновішу зброю в Україні. Він заявив, що для припинення наступу російських військ ЗСУ потребують щонайменше 50 РСЗВ HIMARS, а для успішного контрнаступу – 100. Також, за його словами, українській армії бракує БТР, БМП та розвідувальних безпілотників. Утім, українська армія двічі за тиждень завдала ударів по стратегічно важливому Антонівському мосту через Дніпро в районі Херсона, який є однією з основних магістралей постачання російських військ, техніки, палива та боєприпасів на правий берег. Також українськими ракетами міст через річку Інгулець на північ від Херсона. Окупанти намагаються оперативно залатати мости.

Глава розвідслужби MI6 Великобританії Мур вважає, що наступальний потенціал російських військ практично вичерпано й окупантам потрібна оперативна пауза протягом кількох тижнів для поповнення особового складу та техніки. Глава ЦРУ Бернс підкреслив, що Путін помиляється, сподіваючись виграти війну на виснаження, оскільки обсяги постачання західної допомоги до України лише зростатимуть.

20 липня у форматі відеоконференції відбувся 4-й саміт контактної групи з надання воєнної допомоги Україні у форматі "Рамштайн", який ухвалив рішення про суттєве збільшення постачання озброєння. Міністр оборони Резніков наголосив, що зобов'язання, які взяли на себе учасники саміту, стосуються "і суші, і моря, і неба".

Голова Об'єднаного комітету начальників штабів США генерал Міллі повідомив, що вже понад 200 українських військовослужбовців пройшли навчання на установках HIMARS. За словами голови комітету нижньої палати Конгресу Сміта, США можуть надати Україні найближчим часом ще кілька цих РСЗВ, і їхня кількість разом із подібними РСЗВ M270 MLRS сягне 25–30.

Єврокомісар із міжнародних справ Боррель підтвердив виділення ЄС Україні 5-го траншу воєнної допомоги на суму €500 млн.

Міністерство оборони Литви заявило про намір передати ЗСУ M113 та M577, а також стрілецькі боєприпаси для навчання та підготовки військовослужбовців резерву. Міністр закордонних справ Франції Колона повідомила, що до України відправлено ще 6 155-мм САУ Caesar на додаток до 12, які вже беруть участь у бойових діях. Заступник міністра закордонних справ Угорщини Мадяр заявив, що його країна не перешкоджатиме транзиту своєю територією допомоги Україні, у тому числі воєнної.

Росія намагається заручитися підтримкою дружніх до неї країн. Так, лідер Ірану аятола Хаменеї на зустрічі з президентом РФ Путіним 19 липня в Тегерані заявив, що Росія воює в Україні з НАТО, тому іранське керівництво підтримуватиме РФ. Хаменеї наголосив, що активно розвиватиме співпрацю з Росією в нафтогазовій галузі, а також готовий постачати їй безпілотники.

З української влади не знято підозри в контрабанді зброї

Представники Європолу заявили, що в Європі виявлено контрабандну зброю та товари воєнного призначення з України, однак конкретних фактів не навели. МЗС України цю інформацію заперечило, а міністр оборони Резніков запевнив, що Міноборони та РНБО розробили трирівневу систему моніторингу та контролю за озброєнням, яке Україна отримала від західних партнерів. За словами секретаря РНБО Данілова, система повністю закрита і призначена для користування лише вищим воєнним та політичним керівництвом країни, з можливим доступом західних дипломатів і військових фахівців.

Офіс президента анонсував запуск "єдиного інформаційного хаба" для інформування світової спільноти про ситуацію на фронті й використання західної зброї українськими військовими.

Водночас американський конгресвумен Спартц заявила, що глава Офісу президента Єрмак узяв під контроль усю вертикаль влади в Україні й залякує політичних опонентів. Вона зажадала від президента Зеленського пояснень, а також наполягає на запровадженні жорсткого контролю США над постачанням зброї Україні.

Під "залякуванням політичних опонентів" Спартц, вочевидь, мала на увазі інцидент із головою тероборони Дніпра, бізнесменом Корбаном. Під час в'їзду до України прикордонники вилучили в Корбана український закордонний паспорт. Вони заявили, що його громадянство «припинено», але не пред'явили будь-яких документів, що підтверджують цей факт. При цьому Конституцією України не передбачено «зупинення» чи позбавлення громадянства. Корбан через соцмережу Facebook запропонував президентові Зеленському "розв'язати це непорозуміння". Проблеми в Корбана могли виникнути через його комунікацію з конгресвумен Спартц, яка критикує ОПУ.

Фінансовий стан України погіршав до переддефолтного

Кабмін на 2 роки відтермінував виплати за єврооблігаціями та ВВП-варантами. 20 липня Група кредиторів України запропонувала власникам українських держзобов'язань відтермінувати виплати з їхнього погашення та обслуговування України з 1 серпня 2022 р. до кінця 2023 р. Котирування українських державних цінних паперів на світових фінансових майданчиках знову впали, відповідно, зросла їхня прибутковість та вартість обслуговування боргу.

Після цього запиту українського уряду агентство Fitch знизило кредитний рейтинг України в іноземній валюті з "C" до "CCC" (переддефолтного). Fitch прогнозує падіння ВВП країни на 33 % за підсумками року через невизначеність терміну закінчення війни та обмеження доступу до морських портів.

21 липня НБУ опустив офіційний курс гривні одразу на 25 % – з 29,25 до 36,57 ₴/$. Після оголошення нового курсу в обмінних пунктах і на чорному ринку ціна долара злетіла до 40 і навіть 42 грн. Чиновники Нацбанку заявили, що зростання офіційного курсу долара лише незначно вплине на роздрібні ціни – через збільшення ціни закупівлі товарів та палива на зовнішніх ринках. За підсумками року вони прогнозують зростання споживчих цін на понад 30 %. Голова парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцев стверджує, що рішення НБУ про девальвацію гривні дасть змогу забезпечити стабільність фінансової системи, допоможе позбутися спекуляцій та зберегти державний контроль над динамікою цін.

Було запроваджено ліміт зі зняття готівки з карток за кордоном – до 12,5 тис. грн на тиждень. Обсяг розрахунків гривневими картками обмежили 100 тис. грн на місяць, а грошові перекази – 30 тис. грн на місяць.

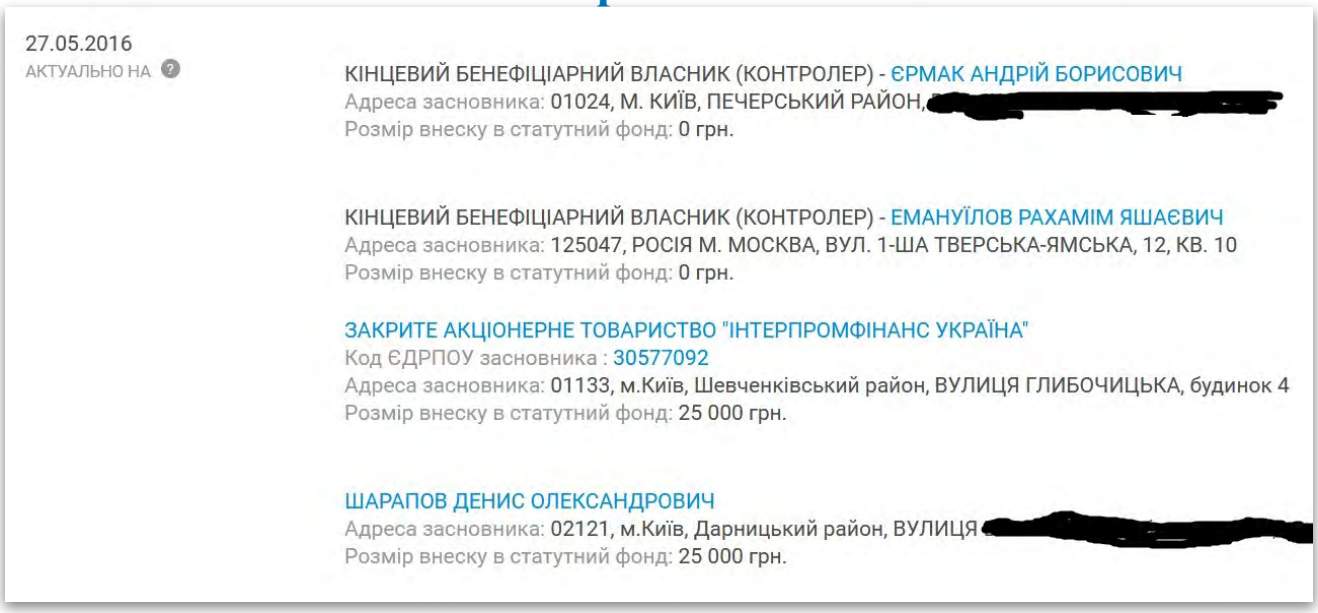
Правління Нацбанку залишило облікову ставку на колишньому рівні (25 %) через суттєві інфляційні ризики. Мінфін очікує, що Захід надасть до кінця року фінансову допомогу в розмірі $16-$17 млрд, що дасть змогу залатати дірку в бюджеті України. До кінця липня держава може отримати до $3 млрд. За словами очільника Мінфіну Марченка, для зменшення щомісячного дефіциту бюджету потрібно збільшувати надходження, але не через зростання податків, а розширенням бази оподаткування.

Глава НБУ Шевченко наголосив на необхідності підписання нової програми кредитування зі МВФ для підтримання економіки. Урядовий уповноважений з управління держборгом Буца заявив, що Україна веде переговори зі МВФ та міжнародними кредиторами щодо можливості зміни графіку виплат із погашення та обслуговування зовнішнього боргу.

***

№ 380.

Чи має Україна запобіжники від саботажу у збройній монополії Єрмака?

2022-07-26

Юрій *Ніколов*, «Наші гроші»

Нового монополіста України по торгівлі зброєю контролює бізнес-партнер Андрія Єрмака, а також батька голови ОП та росіянина з шпигунським минулим часів КГБ.

Україна зараз є світовою кузнею по переплавці зброї у гроші. Оцінити кешфло неможливо через зрозумілу секретність закупівель. Однак зрозуміло що мова йде про мільярдні суми. **На які влада знову встановила монопольну контору.**

У червні тимчасовий во міністра оборони Ростислав ***Замлинський*** (біографія) підписав наказ про створення ***держпідприємства «Агенція оборонних закупівель»***. Яке має право самостійно проводити закупівлі зброї та формувати очікувані вартості для цих закупівель. Реєстрацію підприємства провела радник директора держкомпанії «Укрспецекспорт» Тетяна ***Поліщук***.

Денис Шарапов

Повноцінного керівника у агенції поки що немає. Але журналістка «Цензору» Тетяна Миколаєнко повідомила, що підприємство буде у сфері впливу **заступника міністра оборони** Дениса ***Шарапова***.

Шарапов – це офіційний бізнес-партнер голови Офісу президента Андрія ***Єрмака***. Вони були бенефіціарами ТОВ «Медійна група європейського партнерства» разом з росіянином Рахамімом ***Емануїловим*** (нині цю фірму переоформили на Юлію ***Науменко***, директорку ще однієї фірми Єрмака ТОВ «Ер Пі Ай»).

Денис Олександрович Шарапов народився 18 лютого 1973 року.

Освіта вища. Кандидат технічних наук. У 1995 році закінчив Київський інститут Сухопутних військ. Із 1995 по 1998 рр. навчався на ад'юнктурі у Київському інституті Сухопутних військ. З 1999 по 2000 рр. проходив оперативний курс навчання в Національному інституті військової розвідки.

Трудова діяльність:

1999-2000 – оперативний офіцер, старший оперативний офіцер ГУР МО України.

2001-2004 – приватний підприємець, інжинірингові послуги.

2004-2013 – фінансовий директор, директор у приватних товариствах виробничого та міжнародного напрямку.

2013-2019 – заступник, перший заступник директора ДП «Укроборонсервіс».

2020-2021 – заступник Міністра стратегічних галузей промисловості України.

2021-2022 – перший заступник Міністра стратегічних галузей промисловості України.

9 квітня 2022 року Денис Шарапов призначений Кабінетом Міністрів України заступником Міністра оборони України.

У Дениса ***Шарапова*** біографія дуже непростої людини. Наприкінці 90-х років був старшим оперативним офіцером Головного управління розвідки Міноборони України. Однак після недовгої кар’єри розвідника пішов у бізнес і став засновником вищезгаданої фірми ще у 2001 році. Тоді вона мала іншу назву ***«Міжнародна агенція з питань власності»***, а її директором був батько голови Офісу президента Борис ***Єрмак***.

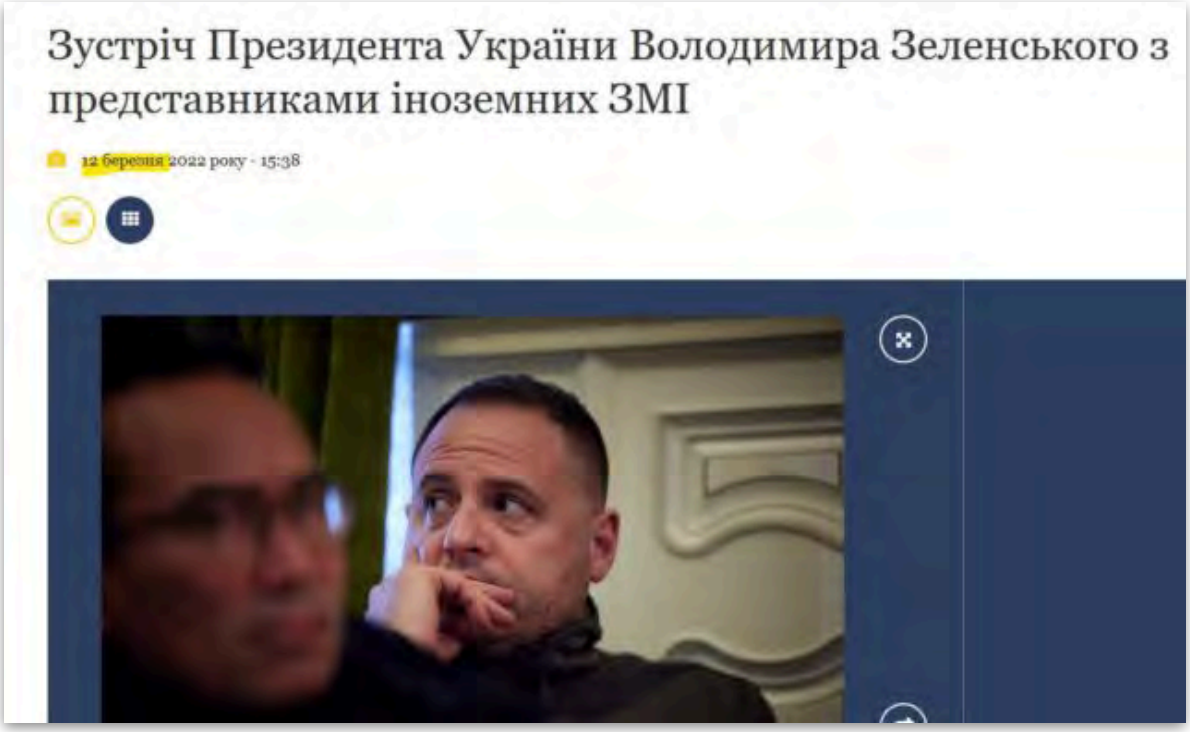

Борис Єрмак, батько голови Офісу президента

Борис ***Єрмак*** – це теж дуже непроста людина з шпигунським минулим. За даними «Новинарні», він – колишній працівник Головного розвідувального управління Російської Федерації (якщо там звісно бувають «колишні»).

За часів ***Януковича*** Денис ***Шарапов*** повернувся у держсектор і став першим замдиректора держпідприємства ***«Укроборонсервіс»***. Принагідно його сестра Дар'я ***Шарапова*** стала співвласницею ТОВ «Торговий дім «Україна-ДР Конго». І саме з Демократичною Республікою Конго Україна мала значні обороти у сфері поставок зброї.

Після обрання президента Зеленського та призначення Єрмака головою ОП Шарапов пішов з «Укроборонсервісу», за яким тягнувся довгий шлейф кримінальних справ щодо корупції у сфері торгівлі зброєю. Та сплив у Мінстратегпромі, який за задумом ОП мав стати новим місцем сили в оборонно-промисловому комплексі. Однак це міністерство з його прожектами не злетіло. А потім почалось вторгнення.

З початком вторгнення ***Єрмак*** ненадовго зник з поля зору медійників та повернувся на перші шпальти у середині березня, коли перша паніка щодо захоплення Києва дещо вщухла.

Шарапова призначили заступником міністра оборони 9 квітня, через кілька днів після остаточного відходу російських військ з півночі України. Після того при Міноборони почали кувати нового збройного монополіста.

Але репутація Шарапова як торгівця зброєю з корупційних часів Януковича – це лише частина пересторог.

Давайте повернемось до третього співвласника «Медійної групи європейського партнерства» – росіянина Рахаміма ***Емануїлова***. Це теж дуже непростий персонаж.

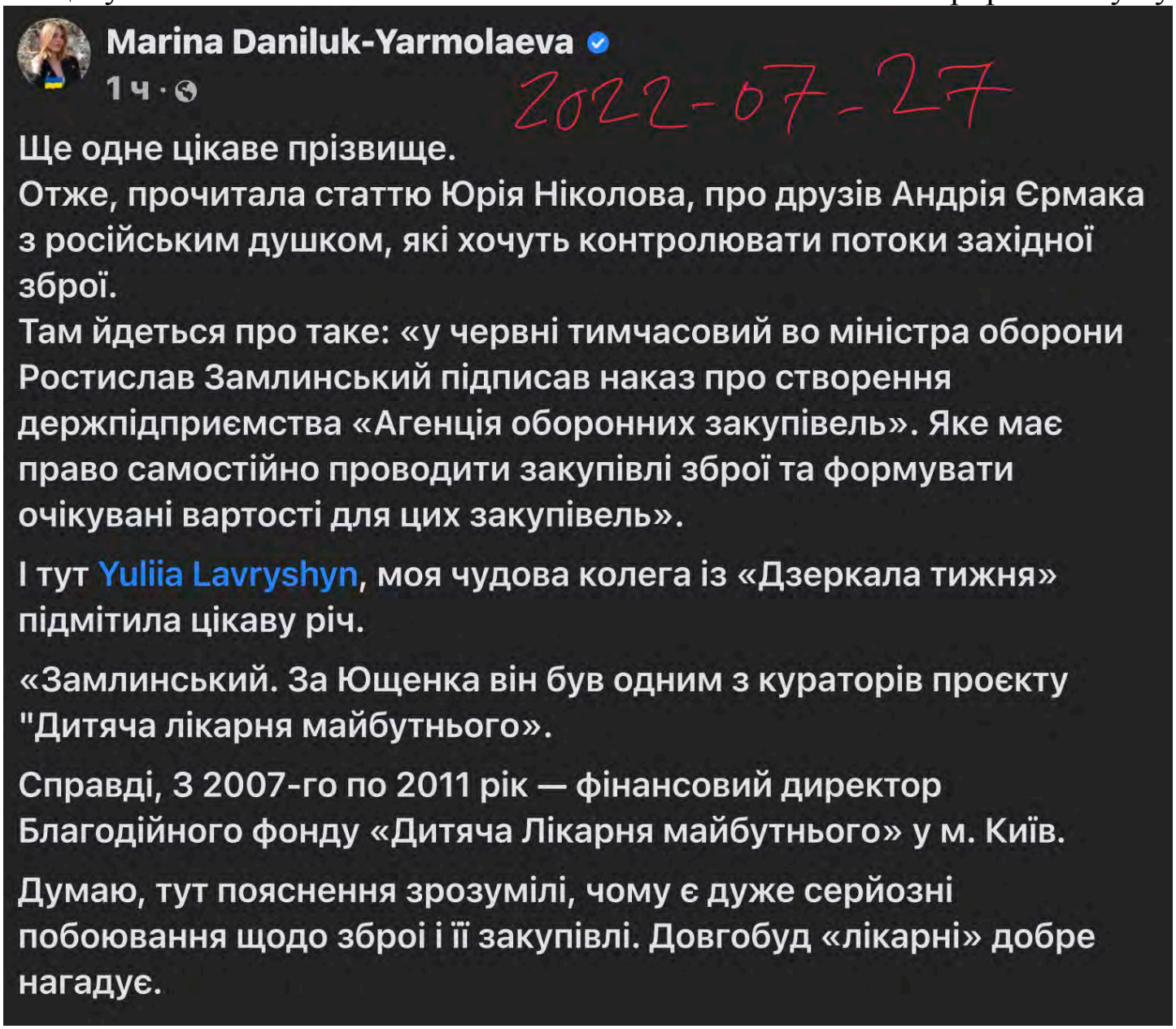

Рахамім Емануїлов

Емануїлов – це старовинний товариш батька голови ОП Бориса Єрмака. За деякими даними, вони знайомі ще з радянських часів. У 70-80-х роках

минулого сторіччя Емануїлов працював перекладачем в посольства СРСР в Ірані та у торговому представництві в Афганістані (біографія). Зайве говорити, що за радянських часів в таких місцях могли працювати лише шпигуни.

З розпадом СРСР Емануїлов пішов на гражданку, як зробили багато спецслужбістів. У 90-х він став співвласником такого собі «Інтерпромбанку» у

Москві та обзавівся спільною фірмою в Україні з Борисом Єрмаком та Шараповим.

> Після обрання президентом РФ Володимира Путіна Емануїлов став позиціонуватись вже не як розвідник-бізнесмен, а науковець. Причому у досить чутливому для Путіна секторі. Він випустив монографію «Террор во имя веры: религия и политическое насилие», взяв участь у складанні книги «Возрождение России: медведь превращается в тигра». Став брати участь у заходах дискусійного клубу «Валдай», на майданчику якого

Путін любив робити заяви накшталт «исчерпания современной модели капитализма» та що НАТО з території України загрожує Росії.

І знову ж таки нагадаємо, «востоковєд» Емануїлов служив в Ірані, з яким Путін днями уклав велику угоду про співпрацю.

Це звісно не доводить, що Емануїлов зараз є великим цабе у російській розвідці. Дружба і служба з Емануїловим також не доводить і те, що батько Єрмака є російським шпигуном, і те що їхній партнер Шарапов в інтересах ворога щось саботує в Міноборони.

Однак така кількість російських спецслужб у такій чутливій сфері як торгівля зброєю (ба більше – монопольному торговцю зброєю) все-таки напружує. **Невже у всій Україні немає людей з більш пристойними біографіями?** Бо все це створює поле для підозр та ворожих ІПСО-атак.

Наприклад, днями Росія запустила качку, що банально купила но чорному ринку дві самохідні артилерійські установки «Цезарь», що призначались для поставки ЗСУ, але корумповані торговці зброєю з України продали їх нашим ворогам через дарк-нет.

Звісно, це була брехня, **побудована на повній відсутності у наших союзників даних щодо долі їхньої зброї в Україні**. Чи вона знищена на полі бою, чи захоплена ворогами при відступі, чи продовжує служити в ЗСУ. Та, вибачте за туманне формулювання, через **певну невпевненість з минулим та сьогоденням Шарапова і Єрмака, вкритим мороком спецслужб**.

***

№ 381.

Депутаты опомнились: зарегистрировано два постановления об отмене "закона Третьяковой", умножившего на ноль трудовой кодекс

2022-07-25

После того, как закон прошел два чтения и 19 июля принят в целом, депутаты вдруг заметили **уничтожение фундаментальных основ трудового законодательства**.

В этот же день депутаты поднимали себе зарплату.

В Верховной Раде зарегистрировали два проекта постановлений, которыми предлагается отменить решение Верховной Рады Украины о принятии закона

№ 5371 «О внесении изменений в некоторые законодательные акты об упрощении регулирования трудовых отношений в сфере малого и среднего предпринимательства и уменьшении административной нагрузки на предпринимательскую деятельность». Указанный закон был принят 19 июля и **фактически умножил на ноль основные гарантии трудовых прав украинцев**.

> Как объясняют авторы одного из проектов постановления – 5371-П1, *«принятый закон откровенно направлен на уничтожение фундаментальных основ трудового законодательства».*
>
> *«Принятый закон нарушает Конституцию Украины, нормы ратифицированных Украиной Конвенций Международной организации труда и соответствующие Директивы ЕС, что абсолютно недопустимо для нашей страны, как **кандидата в члены Евросоюза**»*, - отмечают авторы постановления.

Подобная аргументация содержится и во втором проекте постановления об отмене закона.

После того, как закон прошел два чтения и был принят в целом, депутаты вдруг заметили, что:

1) Законом выводится за рамки общих условий трудового законодательства огромный массив отношений в сфере труда, а именно **вводится исключительно индивидуальный договорный режим их регулирования**.

2) **Полностью нивелируется роль коллективных договоров** в определении отраслевых особенностей условий труда.

3) Законом предусмотрено предоставление **работодателю неограниченного права на расторжение трудового договора** по его инициативе в одностороннем порядке и без обоснования причин увольнения работника, поскольку он не будет иметь таких обязательств.

4) В случае нарушения трудовых прав **работник не сможет обратиться в суд**, поскольку у него не будет для этого определенных законом оснований.

5) Положениями принятого закона разрешается работодателю **устанавливать работникам за одинаковую работу разные размеры заработной платы**, а в сфере рабочего времени – **устанавливать разные условия привлечения работников к сверхурочным работам, работам в праздничные, нерабочие и выходные дни**. Такая норма **легализует в**

Украине дискриминацию трудовых отношений, и нарушает баланс отношений между работодателем и работником.

6) Также принятым законом **нивелируется роль профсоюзов** в представительстве и защите трудовых, социально-экономических прав и интересов работников в отношениях с работодателями.

Напомним,

19 июля Верховная Рада приняла законопроект ***№5371*** авторства главы Комитета по вопросам социальной политики Галины ***Третьяковой*** и ввела договорный режим трудовых отношений для малого и среднего бизнеса.

Фактически этим законом Рада разрешила бизнесменам самим устанавливать условия найма работников.

Как следует из комментария к закону главы партии "Слуга народа" Елены ***Шуляк***, так называемый "трудовой кодекс" депутаты считают пережитком, а регулирование отношений между работодателем и работником – жесткой зарегулированностью.

Этими изменениями Верховная Рада фактически продолжила ряд изменений трудового законодательства, начатых ранее.

В частности,

3 июля Верховная Рада внесла существенные изменения в законодательство о трудовых отношениях, которые затронули отпуска, совместительство, увольнение, исчисление стажа и т.д.

Также Рада урезала права государственных служащих. Теперь закон о государственной службе больше не защищает трудовые права госслужащих. Приоритет в регулировании трудовых отношений с госслужащими будет иметь другой закон.

В то же время, в этот же день 19 июля, когда депутаты приняли "закон Третьяковой" и потоплтались по трудовым правам украинцев, они приняли решение о повышении себе выплат и надбавок на средства международной помощи, которую получит Украина от иностранных партнеров.

***

№ 382.

Частини 1, 2

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ЗРАДИ: ДВАНАДЦЯТЬ ДРУЗІВ ДЕРКАЧА

В. Куртев **2022-07-26**

Навесні 2020 року в НАЕК "Енергоатом" була призначена нова команда (в особі Галущенка, Котіна, Хартмута, Бояринцева), яку пов'язують з опальним екс-депутатом Андрієм Деркачем. Рік тому фронтмен цієї команди Герман Галущенко пішов на підвищення та був призначений міністром енергетики України.

> Практично весь цей час робота атомно-промислового комплексу України супроводжувалась постійними скандалами: саботаж добудови сховища відпрацьованого ядерного палива, махінації на ринку електроенергії, підтверджені аудиторами багатомільйонні збитки, фактичне банкрутство компанії "Східний ГЗК", скандали із закупівлею із Росії запчастин тощо.

Зрада це чи випадковість?

Атомна енергетика України історично сформована як складова союзного атомно-промислового комплексу і має безліч економічних, технологічних та професійних зв’язків з Держкорпорацією "Росатом" як правонаступника Міністерства середнього машинобудування СРСР.

> Проте з розвалом Союзу для Росії вітчизняний атомний сектор не просто став ласим шматком та ринком збуту, а і конкурентом на світових ринках.

Саме тому РФ протягом усього строку нашої незалежності використовувала всі важелі впливу, щоб не дати Україні позбутися залежності у цій сфері.

В далекому 2006 році, після політичного "піруету" Олександра ***Мороза*** та створення нового уряду на чолі з Віктором ***Януковичем***, за квотою Соціалістичної партії України президентом НАЕК "Енергоатом" був призначений молодий та перспективний керівник, випускник вищої школи КДБ, Андрій ***Деркач***!

Після цього, 2006-2007 роки були дуже плідними з точки зору співпраці НАЕК "Енергоатом" з Федеральним агентством з атомної енергії Російської Федерації (у подальшому реорганізоване в Держкорпорацію "Росатом").

Важливим елементом цієї співпраці було підписання довгострокового контракту з ВАТ "ТВЕЛ" (дочірня компанія ДК "Росатом"), який базується на "Методиці формування цін на свіже ядерне паливо" для АЕС України, що дозволяє розраховувати вартість "відповідно до наявних тенденцій на світовому ринку послуг і матеріалів ядерно-паливного циклу", а також налагодження співпраці між російським "Атоменергопром" та ДК "Укратомпром".

Так українська атомна енергетика на довгі роки стала заручницею атомно-промислового комплексу Росії, як у сфері постачання ядерного палива, так і комплектуючих для блоків АЕС.

Як наслідок цього, галузь стала джерелом збагачення Деркача та його молодої команди, втративши будь-які шанси на розвиток.

Більше ніж рік тому ФБР США виявило зацікавленість щодо діяльності багаторічних "тіньових керівників" атомної галузі України та встановили зв'язки Деркача з російськими спецслужбами. В Україну пішли відповідні запити.

24 червня цього року СБУ, в рамках спецоперації "Порятунок лейтенанта Баканова", витягло із засіків "деркачівський кейс", і, стряхнувши з нього пил, арештувала Ігоря ***Колєснікова***. Він розповів про роль Деркача, яку йому відводили росіяни напередодні військового вторгнення. СБУ реалізувала частину матеріалів, що стосується цієї сторони діяльності екс-нардепа, і відзвітувалась перед громадськістю:

https://www.facebook.com/SecurSerUkraine/videos/735490880826702/

Хто ж вони ці "лучшіє люді города"?

З 2006 по 2008 на посаді віце-президента у ***Деркача***, а з 2013 по 2014 роки на посаді президента НАЕК "Енергоатом" працював Микита ***Константінов***, який з 2015 року займає офіційні посади в ДК "Росатом" (генеральний директор АТ "Росатом Оверсіз", генеральний директор АТ "Росатом Енерго Інтернешнл", заступник генерального директора АТ "Концерн Росенергоатом").

Саме за його поданням та за сприяння тодішнього Міністра юстиції України Олени ***Лукаш*** розпочав свій шлях в енергетиці на посаді виконавчого директора з правового забезпечення НАЕК "Енергоатом" Герман ***Галущенко***.

Дехто стверджує, що

проблемами енергетики він переймався ще з 2006 року, допомагаючи пану ***Деркачу***, однак документальних підтверджень цьому немає.

> Проте є підтвердження програних НАЕК "Енергоатом" судів на десятки мільйонів доларів (стор. 8, № 47 газети "Деловая столица" від 25.11.2013), арешту на території РФ всіх коштів та майна НАЕК, появи так званих "посередників" в рамках господарської діяльності національного оператора АЕС з підприємствами РФ – "фірм-прокладок" на території Грузії, Чехії, Словаччини, Угорщини, Італії, Австрії, Німеччини та країнах Балтії, які підвищували ціну на обладнання від 50% до 300%.

Вже в 2020 році, після призначення Германа ***Галущенка*** віце-президентом з перспективного розвитку, а Якоба ***Хартмута*** віце-президентом з фінансів НАЕК "Енергоатом",

> було ліквідовано Представництво НАЕК "Енергоатом" в ЄС (м. Брюссель) та згорнуто співробітництво національного оператора АЕС України з європейськими інституціями.

Також

> припинено роботу з добудови 3 та 4 енергоблоків Хмельницької АЕС з РУ В-320 за ліцензією "Skoda JS",
>
> роботу з організації прямих поставок європейської продукції для потреб НАЕК "Енергоатом" без участі посередників,
>
> роботу з організації подальшої взаємодії з "Євроатом" в напрямку підвищення безпеки діючих енергоблоків,
>
> згорнуті лобіювання українського "атому" на європейському ринку електроенергії.

Результатами менеджменту Галущенка та Хартмута в НАЕК "Енергоатом" протягом 2020-2021 рр. стали

> **5 кримінальних проваджень** (№52020000000000618 від 02.10.2020; №52020000000000729 від 17.11.2020; №120201001000007741 від 25.12.2020; №52021000000000006 від 05.01.2021; №52021000000000012 від 12.01.2021), **пов'язаних із реалізацією електроенергії за заниженими цінами та розтратою коштів НАЕК під час здійснення закупівель, суми збитків від яких обраховуються мільярдами**.

Кадровою ж основою вертикалі управління НАЕК "Енергоатом" були і залишаються "люди Деркача", які пов`язані з російськими спецслужбами та мають громадянство РФ.

З 2002 по 2019 роки Виконавчий директор Дирекції з персоналу НАЕК "Енергоатом" Олег ***Бояринцев*** був помічником народного депутата України Андрія ***Деркача*** та представником кандидата в депутати ВРУ в Сумському окрузі.

Після призначення ***Галущенка*** міністром енергетики т.в.о. президента Петро ***Котін*** одразу призначив виконавчим директором з кадрових питань ***Бояринцева***, створивши для цього відповідну посаду з правом підпису.

Протягом роботи в НАЕК "Енергоатом" ***Бояринцев*** розпочав активну розстановку кадрів серед керівництва з фізичного захисту, нехтуючи інструкціями та КЗпП та допомагав у зборі інформації та проведенні тіньових операцій своєму "колишньому шефу" Андрію ***Деркачу***.

> Інсайдери приписують ***Бояринцеву*** не лише контроль за кадровою політикою, а і за фінансово-господарськими операціями, а також відповідальність за протидію витоку невигідної для керівництва НАЕК "Енергоатом" інформації.

24 березня 2022 року Олега ***Бояринцева*** було затримано співробітниками Служби безпеки України. Виконавчого директора з персоналу НАЕК "Енергоатом" підозрюють у прямій співпраці з окупантами.

Головним консультантом президента НАЕК "Енергоатом" Петра ***Котіна*** на Південноукраїнській АЕС був Сергій ***Попов*** (звільнений у січні 2022 року), до цього – виконавчий директор з якості та управління НАЕК "Енергоатом". Він має громадянство РФ (паспорт РФ № 4514819284, ІПН 772412795258). Протягом 2019 року ***Попов*** отримував дохід в АО "Концерн Росэнергоатом по реализации капитальных проектов" (РФ) та АО "Русатом Энерго Интернешнл" (РФ) загальним обсягом близько 700 тис. рос. руб. Систематично здійснював подорожі до РФ та Білорусії.

На Рівненській АЕС консультантом Петра ***Котіна*** працює Дмитро ***Жирков*** (уродженець м. Єкатеринбург, станом на 2011 рік мав водійське посвідчення РФ № АВЕ 076969, на 2005 рік був єдиним власником нерухомого майна у м. Москва за адресою: вул. Наметкіна, 9, корп.1, кв. 212 та/або 213). Тривалий час до 2019 року ***Жирков*** був фігурантом кримінального провадження за фактом розкрадання коштів Запорізької АЕС, під час розслідування якого перебував на території РФ.

Ще одним "радником" Петра ***Котіна*** є Ігор ***Миронюк***, з 2002 по 2012 роки – помічник народного депутата Андрія ***Деркача***, близький друг та однокурсник останнього в Харківському вищому військовому командному училищі ракетних військ (1985-1989 рр). Активно відвідував РФ та Білорусь. Його ***син Миронюк*** А.І. – співробітник Відділу координування проектів технічної допомоги НАЕК "Енергоатом", який відповідає за реалізацію проєктів з підвищення безпеки АЕС (розробка проектів та закупівля систем та обладнання) за кошти міжнародних донорів.

Заступником директора з міжнародних проєктів Дирекції з міжнародного співробітництва НАЕК "Енергоатом" є Віктор ***Лелека*** (уродженець м. Вітєбськ, Білорусь, у 1987 році ***Лелека*** закінчив факультет іноземних мов та закордонної військової інформації Військовий інститут Міністерства оборони СРСР, який готував розвідників для подальшого проходження служби в КДБ та ГРУ ГШ МО РФ, у т.ч. під глибоким прикриттям). Протягом 2017-2019 років він часто подорожував до РФ та Білорусі.

До початку війни ***Лелека*** активно створював обставини для посилення підпорядкування АЕС України Московському центру МАГАТЕ та протидіяв підпорядкуванню Паризькому центру в питаннях інспекційних перевірок експлуатації ядерних об’єктів на території України. До 24.02.2022 у ході взаємодії з керівництвом Паризького центру МАГАТЕ ***Лелекою*** велась риторика щодо відновлення перевірок АЕС України московським центром МАГАТЕ.

Скандальна голова Печерського районного суду м. Києва в 2007-2014 роках Ірина ***Отрош***, після її просування на посаду радника президента НАЕК "Енергоатом", в січні 2022 року мала бути призначена директором Виконавчої дирекції з правового забезпечення НАЕК. Це створило б умови доступу до всіх конфіденційних документів та договорів НАЕК "Енергоатом", оскільки всі вони погоджуються зазначеною Дирекцією.

Отрош має громадянство РФ (паспорт РФ № 9714097358, ІПН 910512078385), що підтверджується даними Федеральної податкової служби РФ.

Протягом 2014-2019 рр. Вона перебувала на ТОТ Крим. Встановлено, що 27.06.2019 ***Отрош*** прибула з ТОТ Крим через КПВВ Каланчак з використанням паспорту громадянина України.

Як бачите,

"випадкові" люди в керівництві НАЕК "Енергоатом" не працюють.

Чому ж тоді при такій наявності фактів "деркачатам" вдається і станом на сьогодні "кошмарити" атомну галузь?

Очевидно, що

безтурботне життя команді Деркача забезпечували "свої" люди в правоохоронних органах. Тому і більшість справ, відкритих у минулі роки, просто "спускали на гальмах".

> І цьому підтвердження – затримання 16.07.2022 працівника СБУ, в нещодавньому минулому начальника управління СБУ в Криму Олега ***Кулініча***, якого підозрюють у співпраці зі спецслужбами Росії.
>
> За часів прем'єрства Віктора ***Януковича*** в 2006-2007 роках Олег ***Куліній*** був віцепрезидентом НАЕК "Енергоатом". В цей самий період НАЕК "Енергоатом" очолював Андрій ***Деркач***. ***Куліній*** також є випускником академії ФСБ Росії.

Сукупність подібних фактів і наявність в державних структурах такої кількості зрадників остаточно вибило ґрунт з-під ніг голови Служби безпеки України – 19.07.2022 Ивана **Баканова було звільнено**.

Але суспільство чекає відповіді на питання:

1. Чи підтверджується інформація зустрічі росіян на Запоріжський АЕС (в особі в.о директора, заступника директора з фіззахисту) зі словами: "добро пожаловать на новую станцию Росатома"?

2. Чи ведеться робота з денонсації міждержавних (не міжвідомчих) угод між Російською Федерацією та Україною в частині атомної тематики?

3. Як саме сталось, що на Запорізький АЕС технічна документація по паливу "Westinghouse" потрапила до росіян? Хто в цьому винен?

4. Будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива (ЦСВЯП). Початкова кошторисна вартість будівництва сховища була біля 650 млн. грн. Два рази відповідні тендери були відмінені. 09.12.2022, без тендеру, був укладений договір майже на 2 млрд. грн. з фірмою "КБР" на добудову. В

той же час в мережі є плівки, на яких людина схожа на Божко говорить, що "все спиз#ено" – це стосовно будівництва ЦСВЯПу. Чи ведуть правоохоронні органи відповідні розслідування? Які справи з добудовою Сховища? Коли паливо туди плануєте почати завозити?

5. Що відбувається на Східному ГЗК? Чи були передані ліквідні активи на НАЕК "Енергоатом"? Чи збирається міністр скидати "неліквід" на ДП "Бар'єр" (у минулому – Придніпровський хімічний завод).

6. Зміна директора Рівненської АЕС Павлішина. Що це було? І при чому тут його син? Кажуть, що після переведення у нього були зустрічі в РНБО України. Багато цікавого розповів.

7. Що трапилось з турбіною другого блоку Хмельницкої АЕС? Хто винен? Що з ремонтом? Стан ремонтних робіт по блоках АЕС взагали? Ми готові до зими?

8. НАЕК "Енергоатом" з профспілкою підписали спільне рішення до колективного договору, згідно з яким для керівництва премія зберігається у повному обсязі – 100%, а для персоналу відповідно 40 і 50% Чи правда це? Чому це так?

9. Чи має НАЕК "Енергоатом" стратегію до 2050 року? З яких коштів буде профінансоване будівництво нових 9 (чи 14) атомних блоків вартістю 6-7 млрд доларів кожен? Куди видавати потужність? Як це вписується в енергетичний баланс України?

Відповіді на ці питання насправді відомі, і я розкажу про них в наступних публікаціях.

Запасайтеся попкорном, далі буде …

Частина 2

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ ЗРАДИ:

СХЕМА РОБОТИ ДЕРКАЧА ТА ЙОГО ДРУЗІВ

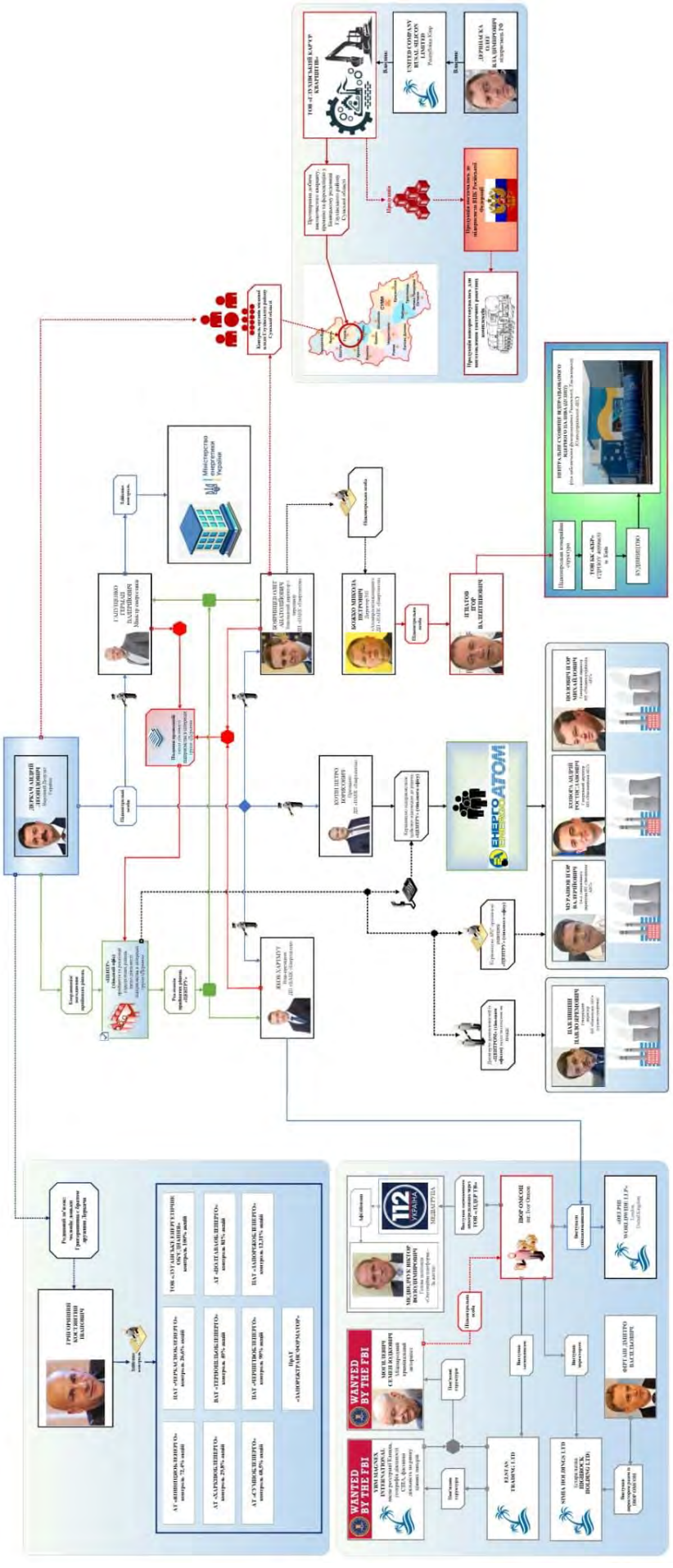
Минулого тижня я почав вам розповідати Історію однієї зради:

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=480738927384720&id=100063458505237

Відкривайте попкорн, поїхали далі!

Зрозуміло, що здійснювати вплив на систему можливо лише в умовах організованого угрупування за типовим мафіозним сценарієм, де

запорука "вірності" – це родинні зв'язки і спільні злочини, а також

готовність захищати "свого".

Схема, що додається, наочно це демонструє!

Як ми бачимо, схема має глибоке російсько-мафіозне коріння та працює виключно на умовах "один за всіх і всі за одного"!

Почнімо з того, що Деркач був народним депутатом з 1998 року (III, IV, V, VI, VII, VIII та IX скликань) по мажоритарному округу (Глухівський, Путивльський, Кролевецький, Ямпольський, Середино-Будський райони Сумської області) – і це не випадково. Окрім отримання депутатської недоторканості для "кришування" та формування своєї антиукраїнської команди, це давало йому можливість контролю та впливу на органи місцевого самоврядування (на Сумщині) через низку важелів, делегуючи наглядові функції Олегу Бояринцеву.

Маленьке місто Глухів у Сумській області стало основним центром інтересів Деркача, а саме: "Глухівський кар'єр". Під егідою Деркача тут ведеться видобування високочистого кварциту, кремнію та феросиліцію у Баницькому родовищі. І здавалося б, що тут дивного: типова схема більшості українських політиків, але ж ні. Видобуток здійснювався через кіпрську офшорну компанію UNITED COMPANY RUSAL SILICON LIMITED, власником якої виступає відомий російський підприємець Олег Дерипаска. Очевидно, що корисні копалини вивозились за межі України, проте мало кому відомо, що вони напряму постачались до підприємств російського військово-промислового комплексу для виготовлення тактичних ракетних комплексів. Таким чином, Деркач, будучи багаторічним українським політиком, безпосередньо сприяв підготовці й бойовому зміцненню Росії та формуванню нею стратегічного запасу ракет різного типу, що сьогодні летять на голови українців.

Якби ж то, це було єдине посередництво Деркача між Україною та Росією.

Через підконтрольних осіб Деркач повністю контролює діючого Міністра енергетики Германа Галущенка та весь топ-менеджмент атомно-промислового комплексу України, а через "тіньовий офіс" (ЦЕНТР) координує прийняття та реалізацію стратегічних рішень щодо діяльності підприємств галузі в інтересах команди Деркача.

Т.в.о. президента НАЕК "Енергоатом", за рекомендацією Деркача та сприяння деяких функціонерів Офісу президента, у 2020 році було призначено Петра Котіна, який повністю та безумовно підпорядковується "ЦЕНТРу" та у якого повністю відсутні власні амбіції.

Рішення, що погоджені "ЦЕНТРом", реалізуються через Якоба ***Хартмута*** (віце-президента НАЕК "Енергоатом") та Олега ***Бояринцева*** (виконавчого

директора з персоналу НАЕК "Енергоатом"). Вони ж, разом з міністром Германом ***Галушенком***, подають "схеми та пропозиції" до "ЦЕНТРу" щодо діяльності підприємств енергетичної галузі.

Якоб ***Хармут*** є однією з найдовіреніших осіб Деркача, якій випала "честь" продовжити багатолітній зв'язок родини Деркачів з усім відомим міжнародним кримінальним авторитетом – Семеном Могилевичем. Так, через підконтрольну Могилевичу особу (Івор Омсон), разом із Якобом Хармутом, виступають засновниками лондонської компанії DELPHI WORDWIDE LLP, яка заточена під відмивання грошей з атомної галузі України.

Івор Омсон, у свою чергу, опосередковано через ТОВ "ЛІДЕР ТВ" виступає засновником медіагрупи "112 Україна", афільованого в той час до Віктора Медведчука. З Івор Омсон також пов’язаний ще один всім відомий персонаж – Дмитро Фірташ – через кіпрську компанію SIMIA HOLDINGS LTD, директорами якої вони обидва виступають.

Олег ***Бояринцев*** на пряму відповідає за розстановку "потрібних" людей на важливих посадах. Серед яких, через підконтрольну особу, повністю контролюється директор ВП "Атомпроектінжиниринг" НАЕК "Енергоатом" Микола ***Божко*** (це той, у якого все "спи#жено"). А сам процес "спи#ження", в свою чергу, на початку схеми реалізував Ігор Ігнатов. Завдяки йому, наприклад, вкладені мільярди у ЦСВЯП: але ми і дотепер маємо лише "хатинку на курячих ніжках", яку три рази офіційно вводили в експлуатації під камери. Саме він контролював протягування скандального генпідрядника БК "КБР" на всі державні закупівлі, але у подальшому він був просто "кинутий" (наразі відмивання коштів через БК "КБР" здійснюється безпосередньо її директором Дмитром Нєстеруком).

Не самостійними є й керівники атомних електростанцій, які призначаються за рішенням "ЦЕНТРу", серед яких: Ігор Мурашов (т.в.о. генерального директора ВП "Запорізька АЕС"), Андрій Козюра (генеральний директор ВП "Хмельницька АЕС"), Ігор Полович (генеральний директор ВП "Південноукраїнська АЕС") та Павло Павлишин (до недавна генеральний директор ВП "Рівненська АЕС"). Окремо у цьому переліку варто виділити Павла Павлишина, оскільки свого часу він був змушений "грати за правилами", але наразі він має конфлікт та судову суперечку з "друзями".

Однак, і це не всі досягнення Деркача.

Для повного і всебічного контролю енергетичної сфери ще у 2009 році Андрій Деркач поріднився з Костянтином ***Григоришиним*** (брат дружини Деркача одружився з дочкою російського олігарха). Це дало змогу клану впливати на 10 українських Обленерго, контролюючи там від 12 до 100% акцій.

Отже, згідно з вищезазначеним, усім стають очевидними відповіді на питання, поставлені мною у першій частині Історії.

І якщо ви думаєте, що осягнули увесь розмір Айсбергу …, то у наступній частині Історії я вас переконаю у зворотньому.

Але не можна говорити, що правоохоронні органи Україні нічого не роблять!

> Не встигли вгамуватися пристрасті щодо першої частини Історії "Дванадцять друзів Деркача", як стало відомо, що НАБУ повідомила про підозру ще одному колезі депутата: екс-голові комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки – Миколі ***Мартиненку***.
>
> Окрім того, доблесні детективи НАБУ в середу (27 липня), в рамках кримінального впровадження по ЦСВЯПу, провели обшук вдома у директора ВП "Атомпроектінжиниринг" Миколи ***Божка***.

І найголовніше – **"правоохоронна махіна" наших заокеанських партнерів теж поступово набирає обертів у потрібному напрямку!**

Щось мені підказує, що у "друзів" земля вже горить під ногами!

Україна понад усе!

Далі буде …

***

№ 383.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 25 липня 2022

Головне

1) Рашистського крота демченка звільнено. Те, що воно крот, не має бути жодних сумнівів. Про харківську капітуляцію сказано в дайджесті.

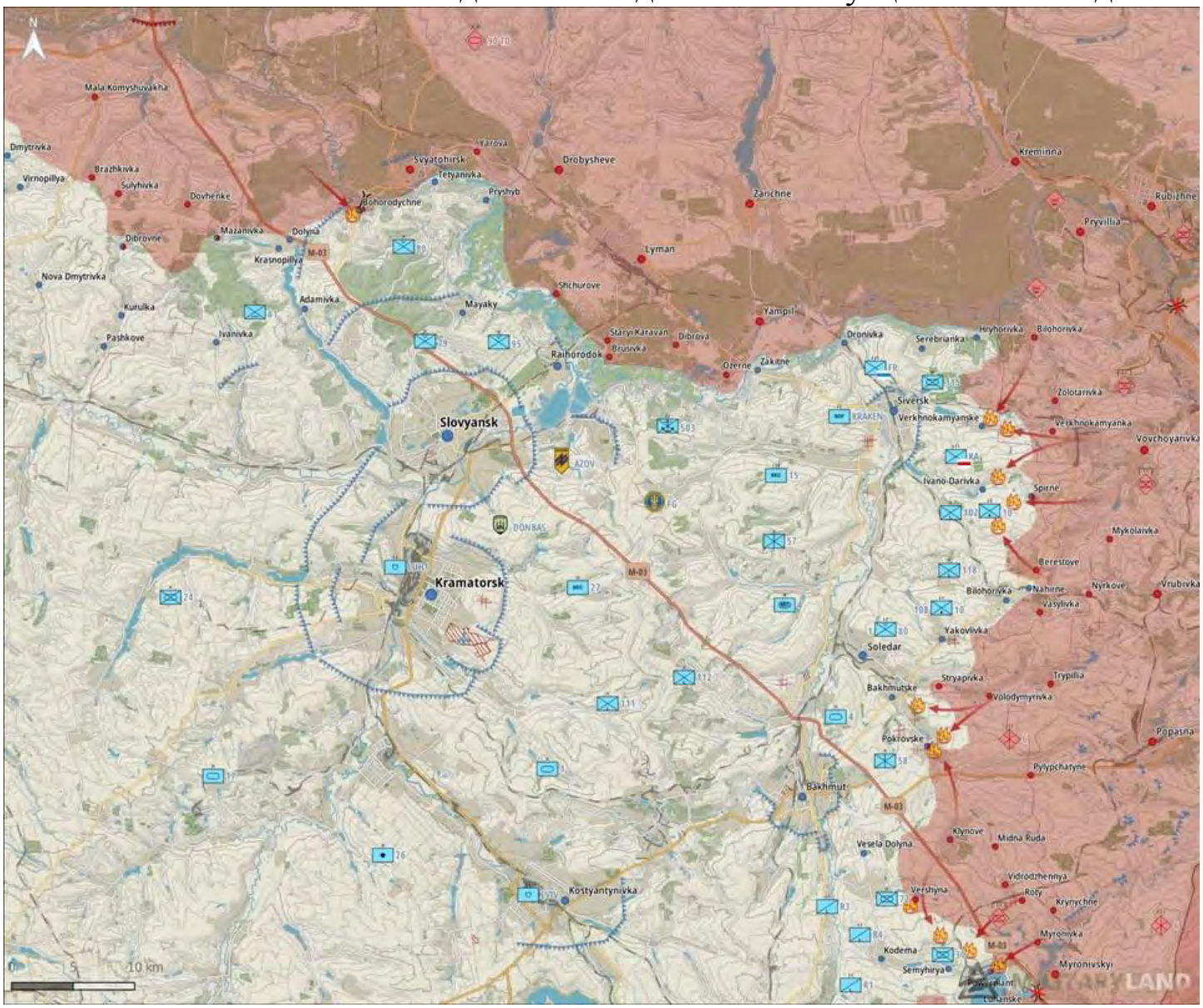
Але "тихесенько так звільнили". А на його місце кодла поставила ще одного розвідника–виробника відосиків буданова. І таки так, про буданова в дайджесті теж є.

А також про рига-рашиста сивковича. І його "праву руку" – "видатного зеленого іканамізда" хамсамольця гетманцева.

2) А наприкінці дайджесту (остання частина) – про велике крадівництво, базу для якго кодла вже закладає. Війна же ж.

3) Про зерно не писав лише лінивий. Але тут є нюанси. Розповідати довго – краще читайте.

4) Про фронт... описана поточна ситуація. Багато мап від МілітаріЛенд і WarMonitor3. Більш-менш адекватно відбивають ситуацію. Все складно на

сході. Що б вам на вуха не вішали "марафони" і #боневтік-и.

5)’Воєнна допомога... Окрема тема, треба читати і думати

6) Дефолт Нафтогаза? чому б ні? Бо так треба, ага.

Теми дайджесту

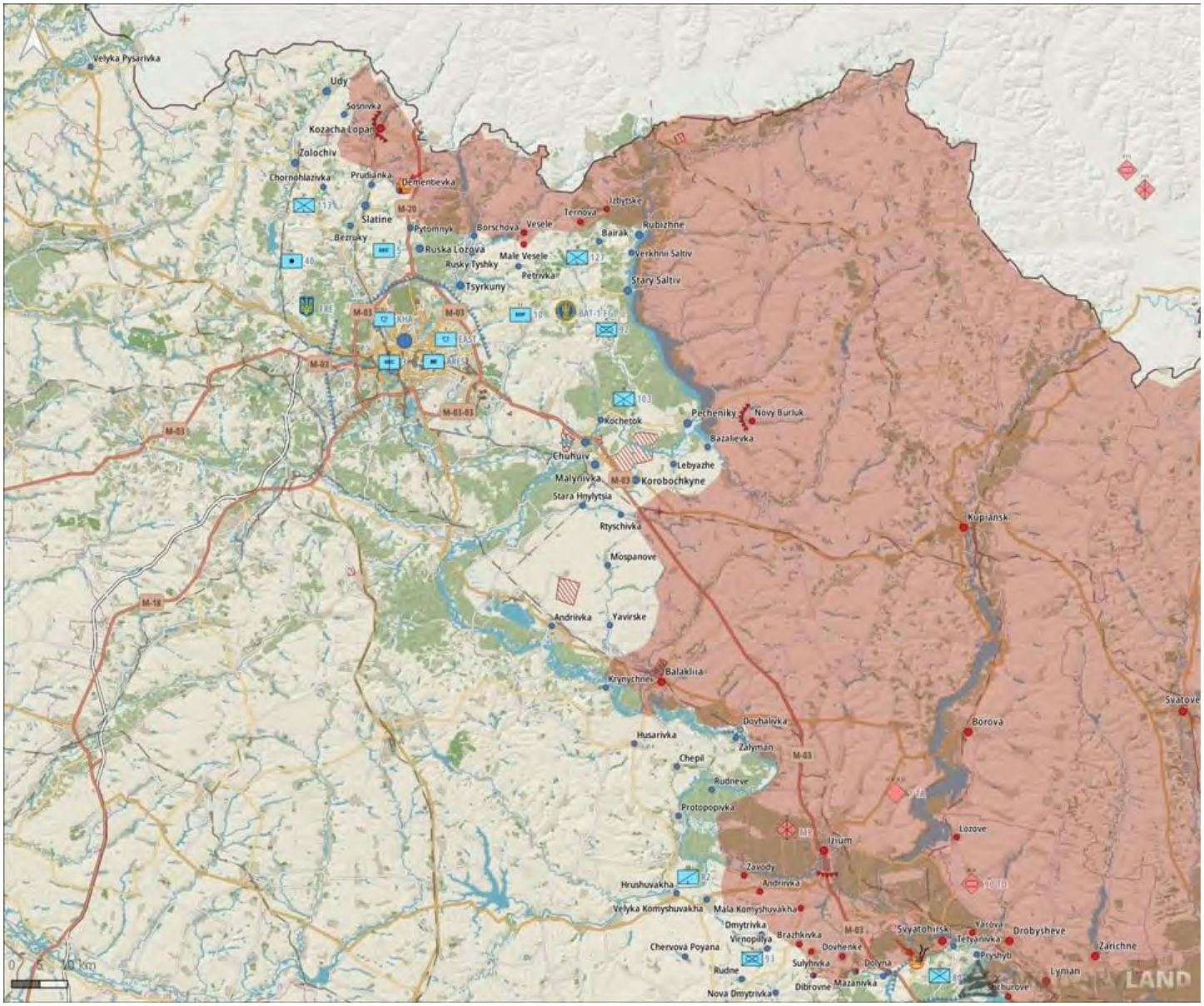
1) Зеленський звільнив одіозного заступника секретаря РНБО Демченка.

2) Газпром знову скоротив постачання до ЄС "Північним потоком".

3) На північному сході Донецької області точаться жорстокі бої.

4) Уряд прагне реструктуризувати держборг.

1. Війна

1-1) Фронт

• У небі над Волинню війська ППО збили два безпілотники, які прилетіли з території Білорусі та вели розвідку воєнних об’єктів і прикордонної території. За повідомленнями білоруських опозиційних ЗМІ, міністерство оборони планує закупити 1 тис. пластикових мішків для транспортування трупів.

• Зі ствольної артилерії та РСЗВ обстріляно два села в Чернігівській та Сумській області поблизу кордону з РФ.

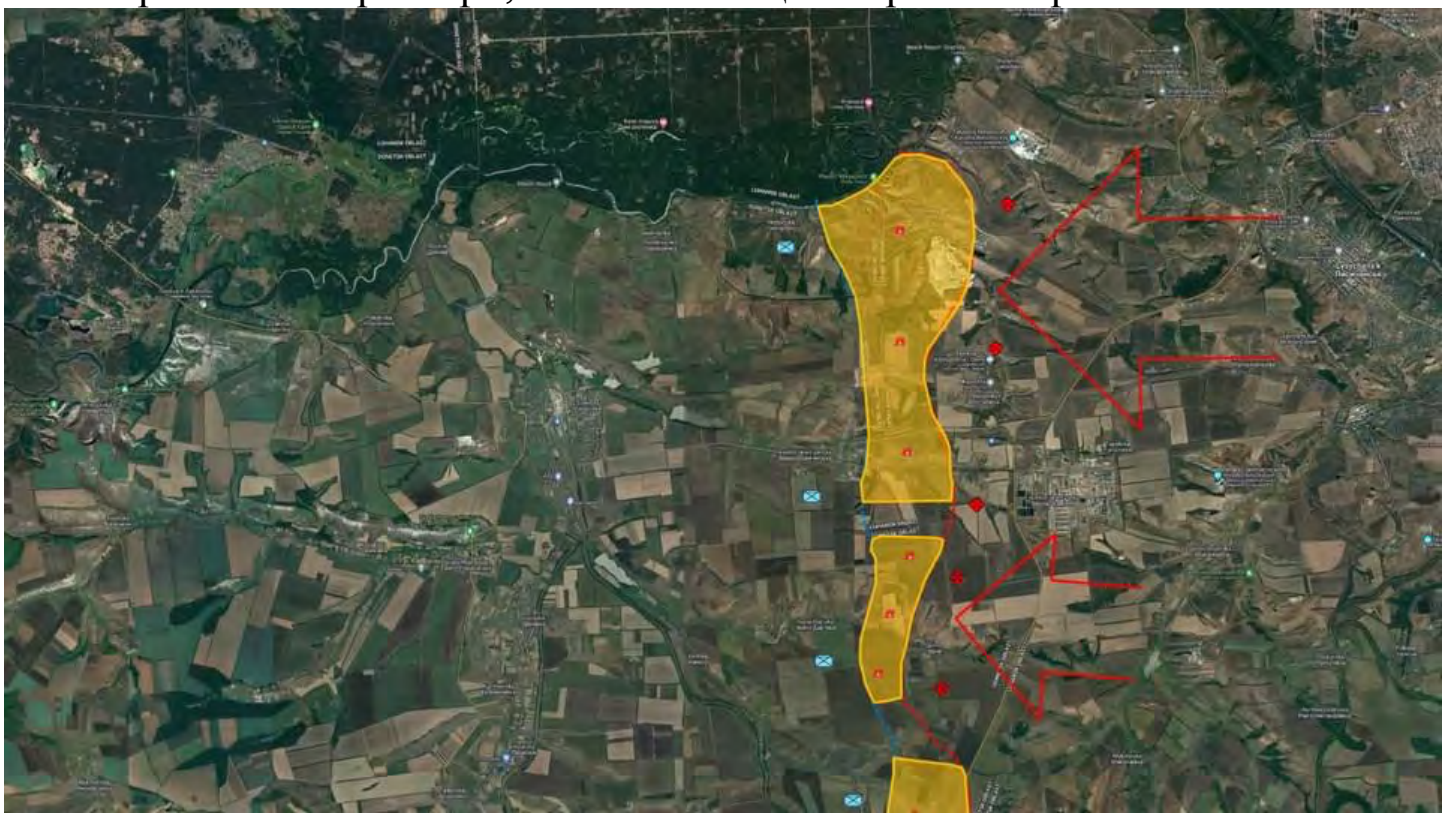
• Вночі ракетами обстріляно будинки в центрі Харкова. За словами мера Терехова, вони не є об’єктами воєнної інфраструктури. На півночі Харківщини сталися бойові зіткнення в Дементіївці, окупанти знову не змогли захопити село.

• На південь від Ізюма відбито чергову танкову атаку російських військ у Богородичному на березі Сіверського Дінця. Село наразі все ще в "сірій зоні".

• Жодного дня не припиняються тяжкі бої на кордоні Донецької та Луганської областей від Сіверського Дінця до Світлодарського водосховища. Окупанти рвуться вперед, попри важкі втрати, ведуть безперервні обстріли з усіх видів зброї по позиціях українських військ, рівняють із землею міста та селища. У напрямку на Сіверськ російські війська здійснили атаки на Верхньокам'янське, Спірне, Івано-Дар'ївку, успіху не мали.

• Підрозділи армії РФ та найманці ПВК наступають на Соледар із двох сторін, утримують Стряпівку та закріпилися на околиці Покровського.

• На південь від Бахмута окупанти прагнуть за будь-яку ціну замкнути кільце оточення навколо угруповання ЗСУ, що обороняє Вуглегірську ТЕС. Їм вдалося захопити частину станції, проте не спромоглися прорватися через трасу М-03 у Вершині та Семигір'ї. Українські війська тримають оборону в Новолуганському, хоча окупанти й захопили південну частину селища. Під вогонь російської артилерії, РСЗВ та авіації потрапили практично всі міста та

селища Донбасу в ближньому тилу української оборони.

• За інформацією розвідки, у Хрустальному (Красному Лучі) Луганської області внаслідок влучення ракети в готель знищено понад 100 окупантів.

• На лінії фронту від Горлівки до берега Дніпра в Запорізькій області бойових дій не було, окупанти обстріляли з артилерії та завдали авіаударів по населених пунктах. З РСЗВ із лівого берега Дніпра з району Запорізької АЕС

обстріляно села на околицях Нікополя. У Мелітополі окупанти намагаються відновити злітно-посадкову смугу аеродрому для чого запустили бетонний завод, який не працював із початку вторгнення.

• На Херсонщині тривають важкі бої на плацдармі на лівому березі річки Інгулець у районі с. Давидів Брід та на півночі області в районі водосховища Криворізької ТЕС.

Уночі знову було обстріляно Миколаїв. Крилатими ракетами, які запущено з літаків російської стратегічної авіації, атаковано Одеську область.

Об’єднане командування "Південь" стверджує, що ЗСУ тримають під вогневим контролем логістичні маршрути російських військ на території області. За інформацією розвідки, окупантам не вдалося повністю відновити рух стратегічним Антонівським мостом через Дніпро, тому вони намагаються

навести через річку дві додаткові понтонні переправи.

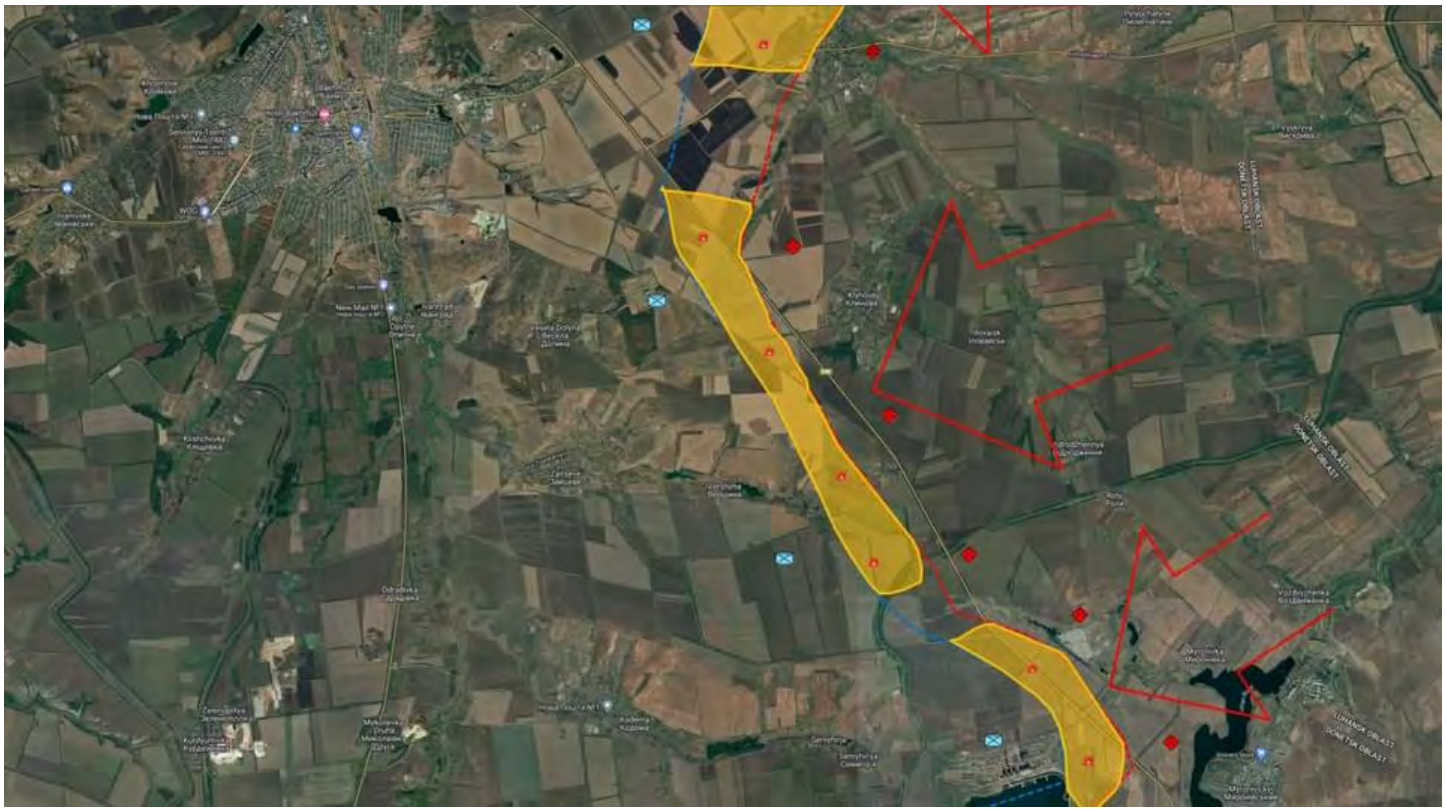
• За інформацією британської розвідки, через брак ресурсів російське командування стоїть перед дилемою – і надалі наступати на Донбасі або зміцнювати оборону західної ділянки фронту.

• СБУ повідомила про формування Росією на окупованій території Херсонської області підрозділів "МВС" та поновлення діяльності спецпідрозділу "Беркут", до яких набирають місцевих колаборантів – колишніх співробітників українських правоохоронних органів.

Окупаційна влада має намір найближчим часом повністю вилучити з обороту гривню та перевести розрахунки на рублі.

• На окупованій території для прискореної русифікації дітей окупанти завозять до шкіл російські підручники, а також знищують українські книги, дитячі тощо.

• За інформацією журналістів "Радіо Свобода", у Донецькій області на "референдумі" про приєднання до Росії окупаційна влада планує "намалювати" 70 % підтримки "виборців", для чого збирає особисті дані громадян. Для створення масовості буде організовано "вуличні виборчі комісії" в наметах.

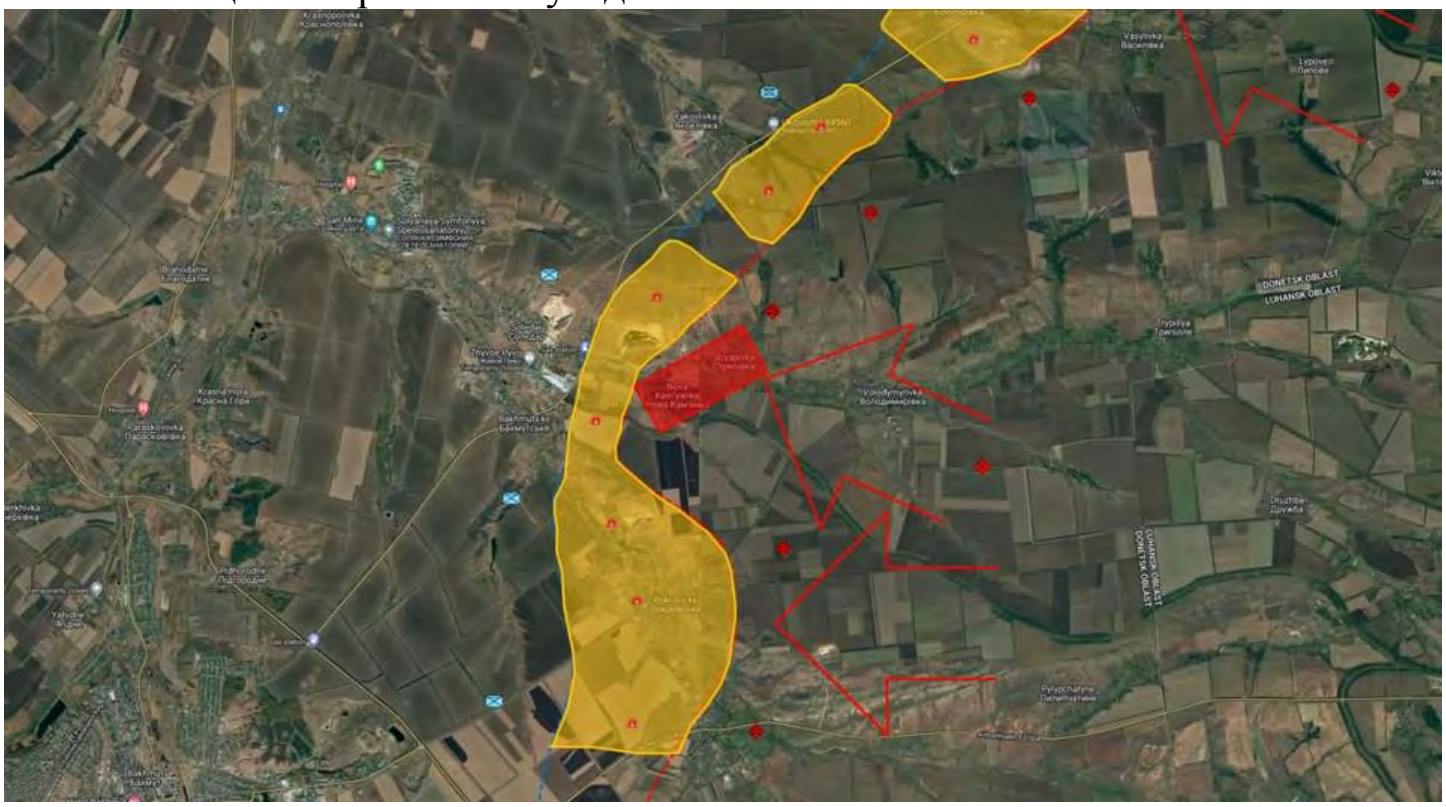
• Міністр оборони Резніков заявив, що вручення повістки та взяття на військовий облік не означає негайної мобілізації призовника. За його твердженням, проблем із наповненням армії особовим складом наразі немає.

1-2) Тил

• Президент Зеленський звільнив одіозного політика епохи Януковича Демченка з посад першого заступника секретаря РНБО та заступника голови свого Офісу – начальника комітету з розвідки. Прессекретар президента Никифоров стверджує, що Демченка звільнено "за станом здоров’я, оскільки він потребує серйозного лікування". Нікіфоров відкинув "безпідставні звинувачення" щодо чиновника.

Демченко мав потрапити під люстрацію, проте під час його призначення Зеленським інформація про заборону обіймати державні посади зникла із сайту Мін'юсту. Офіс президента відмовився повідомити журналістам результати люстраційної перевірки Демченка. Він був одним з авторів та головних лобістів "Харківських угод" про продовження терміну оренди Севастополя Чорноморським флотом РФ в обмін на знижку на ціну газу, які підписали президенти Медведєв та Янукович у 2010 р.

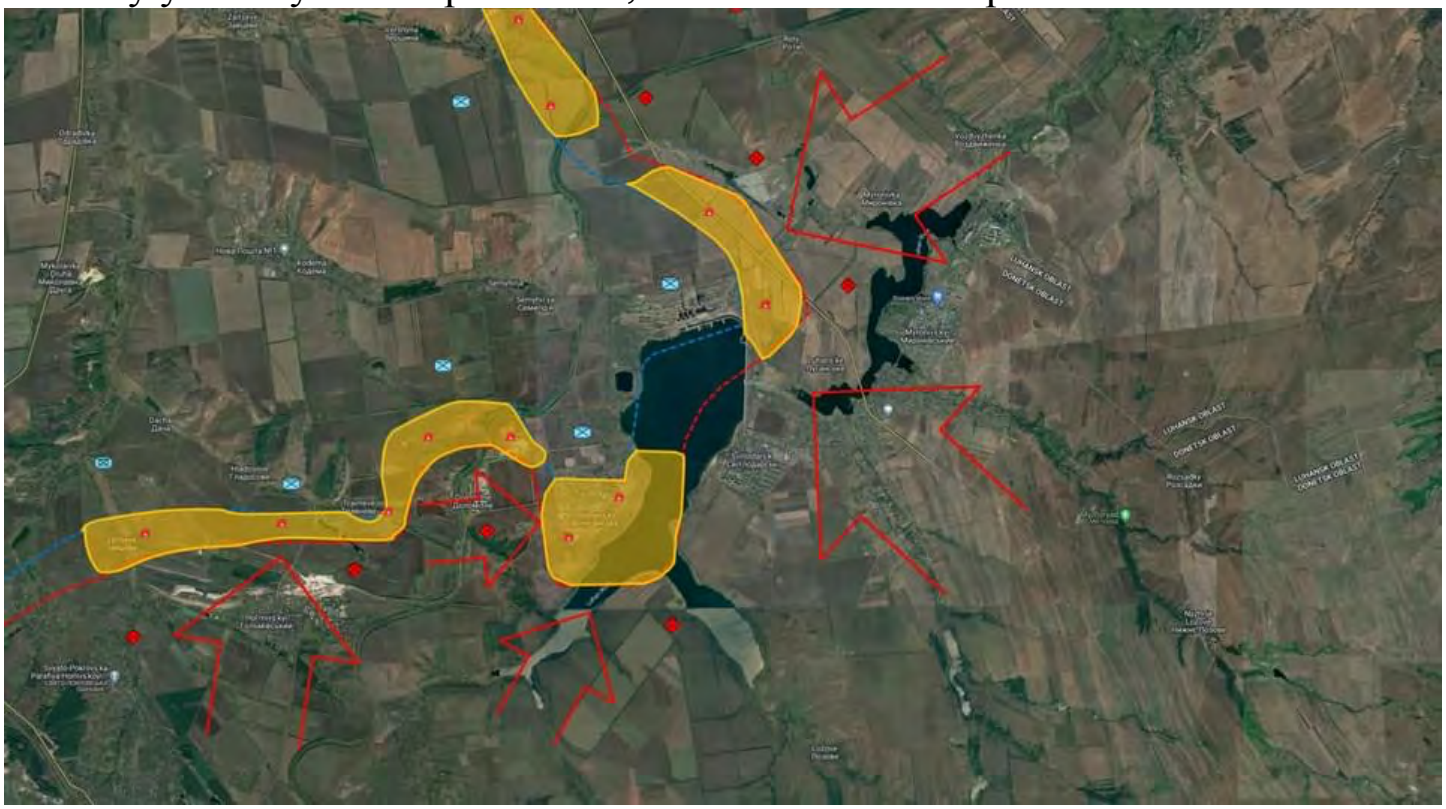
Держбюро розслідувань повідомило про підозру в держзраді двом міністрам режиму Януковича – Лавриновичу та Грищенку в справі про підготовку та імплементацію "Харківських угод".

Зеленський призначив керівником Комітету з розвідки начальника Головного управління розвідки Буданова. Журналісти програми "Слідство.Інфо" з'ясували, що в особняку, що "орендує" Буданов, також мешкає скандальний колишній заступник міністра внутрішніх справ Гогілашвілі. Гогілашвілі було звільнено зі МВС після інциденту на блокпосту на Донеччині, де він погрожував застосувати зброю проти бійців Нацгвардії та співробітників Нацполіції. До призначення у МВС проти нього було відкрито справу про зберігання та розповсюдження наркотиків, а в міністерстві він очолив саме це управління. За інформацією журналістів, дружина Гогілашвілі Левченко працює помічницею президента Зеленського. Вона отримувала зарплату в його компанії "Квартал-95" й була офіційно працевлаштована на роботу до Офісу президента лише після журналістського розслідування. Журналісти мають небезпідставні підозри, що Гогілашвілі має російський паспорт, і це створює ризики для нацбезпеки. Особняк, у якому живуть Буданов та

Гогілашвілі, належить дружині бізнесмена Стрєлковського – організатора компаній – "конвертаційних центрів", які є способом уникнення податків та відмивання готівки.

Зеленський звільнив командувача Сил спеціальних операцій Галагана та призначив його начальником управління Центру спецоперацій СБУ "А". Командувачем Сил спецоперацій призначено генерала Хоренка, який брав активну участь у війні проти Росії, починаючи з 2014 р.

Держбюро розслідувань оголосило підозру в держзраді колишньому заступнику секретаря РНБО, міністру уряду Азарова та депутату Верховної Ради Сівковичу. Глава управління СБУ в АР Крим Куліних, якого було заарештовано 2 тижні тому, та ще низка високопосадовців Служби передавали Сивковичу секретну інформацію. У цій же "команді" працював і колишній депутат Деркач. Вочевидь призначення цих осіб після інавгурації президента Зеленського не могло трапитися без безпосереднього схвалення звільненого з посади голови СБУ Баканова – близького друга президента. Низка журналістів пов’язують усунення Баканова саме з цим розслідуванням.

США в січні запровадили санкції проти Сівковича за підозрою в шпигуванні на користь Росії. Помічником Сівковича працював депутат Гетманцев – голова комітету з фінансів, податкової та митної політики, який є основним "економічним експертом" Зеленського та його "команди" та фактично формує економічну політику країни.

• Президент Зеленський підписав закон про продаж електроенергії за двосторонніми договорами лише через електронні аукціони. Ще одним

законом відтерміновано переведення розрахунків за газ із кубометрів на кіловат-години з 1 травня року, що настає після скасування режиму воєнного стану.

• До Верховної Ради внесено законопроєкт про створення єдиної екстреної служби із викликом за коротким номером "112", яка має об’єднати всі служби, які може бути залучено для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

• Відповідно до рішення Кабміну Укравтодор поінформував власників єврооблігацій про можливе перенесення термінів виплати дивідендів та погашення. Облігації було випущено торік під державні гарантії на суму $700 млн із прибутковістю 6,25 % річних. Прохання про перенесення термінів незабаром має намір оголосити ще одна держкомпанія – "Укренерго".

Пресслужба Нафтогазу повідомила, що має достатні кошти на рахунках для обслуговування єврооблігацій, але її керівництво очікує на рішення уряду з цього приводу. Власники облігацій не підтримали затримку виплат. "Пільговий" період із виплат спливає 26 липня, після чого може бути оголошено "жорсткий дефолт" компанії. Кабмін планує направити ці кошти на закупівлю газу для опалювального сезону.

Радник президента з економічних питань Устенко заявив, що уряд в умовах запланованого зростання дефіциту бюджету до кінця року до $50 млрд ухвалив єдине правильне рішення щодо реструктуризації держборгу і проводить переговори з міжнародними кредиторами щодо заморожування виплат.

• Менш ніж за місяць після початку експорту електроенергії до європейської енергосистеми ENTSO-E доходи Укренерго перевищили 0,5 млрд грн.

• Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) за дорученням Єврокомісії виділив Україні ще один транш фінансової допомоги (кредиту) у розмірі €1,59 млрд на відновлення критичної інфраструктури та забезпечення нагальних потреб населення. Перший транш подібної допомоги в сумі €0,67 млрд було виділено після початку повномасштабної війни – у березні.

• Нацбанк повідомив, що з початку року виплати з погашення та обслуговування ОВДП на 34,1 млрд грн перевищили суму розміщення на аукціонах Мінфіну. На думку більшості експертів, причиною провалу аукціонів є низька прибутковість українських держзобов’язань.

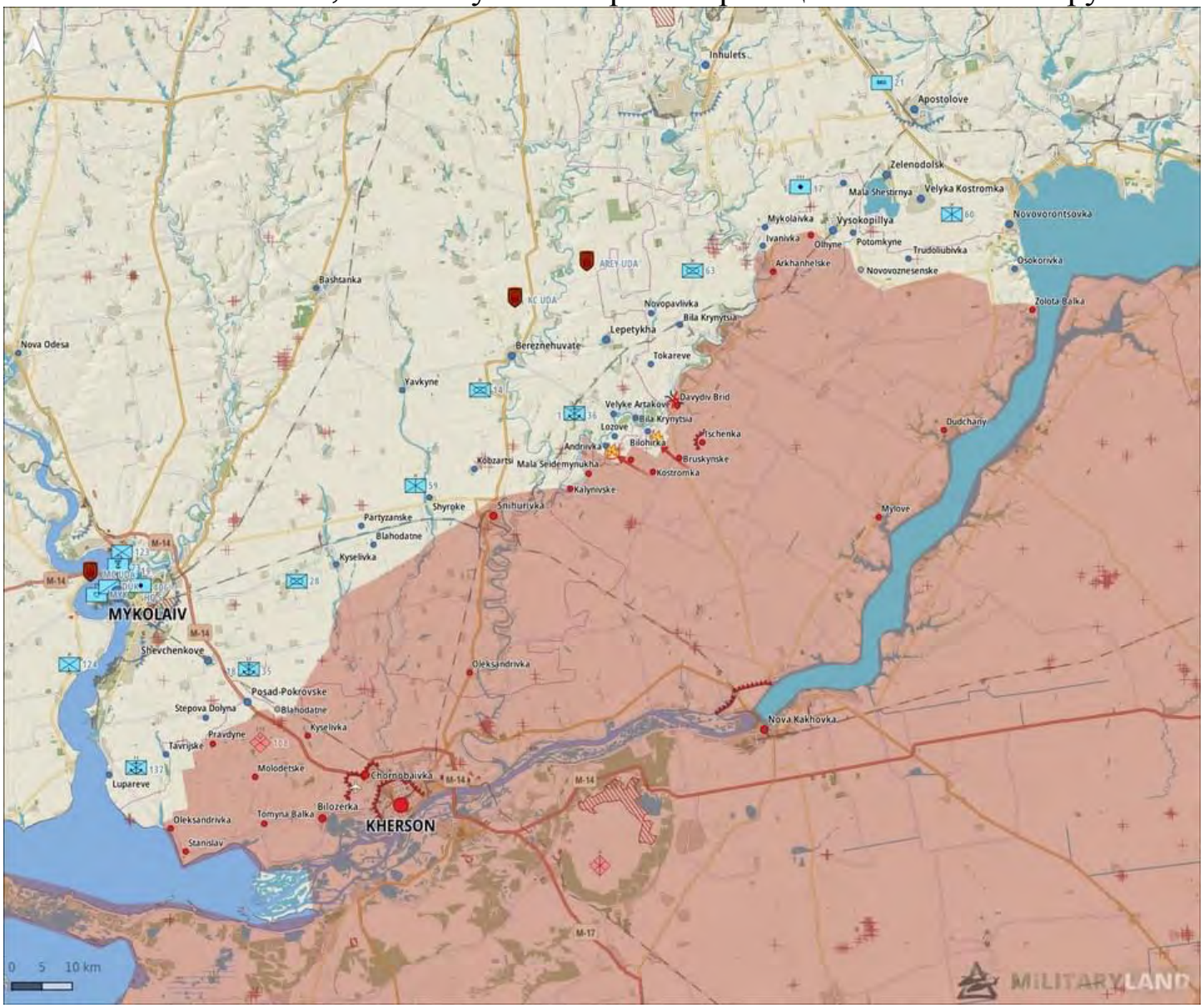
2. Україна та світ

• Прессекретар російського президента Пєсков заявив, що ракетний удар по одеському порту було завдано нібито по військовій інфраструктурі, тому це не вплине на домовленість про вивезення зерна.

Представник USAID Пауер повідомила, що США працюють над "планом Б" вивезення українського зерна після атаки порту, який включає залізничні, автомобільні та річкові маршрути. За її словами, розблокування експорту дозволить зменшити світові ціни на продовольство.

Речник Держдепартаменту Прайс повідомив, що США разом з іншими партнерами працюють над примусом РФ до виконання стамбульських угод.

Німецька преса вважає, що російський президент Путін відверто знущається зі світової спільноти, не очікуючи жорсткої реакції на негайне порушення

угоди, що тільки-но було підписано. На думку оглядачів, ООН знову припускається помилки, покладаючись на "добру волю" Росії та досягнення угод через переговори, і це вже призвело до значних жертв серед мирного

населення Сирії. Журналісти наполягають, що Україна не буде в безпеці доти, доки Путіна не буде зупинено.

Після ракетного удару по Одесі ціни на пшеницю на світових біржах суттєво зросли.

Радник турецького президента Калин вважає, що за угодою про розблокування експорту зерна може відбутися поновлення російсько-українських переговорів про припинення вогню та обмін полоненими, а зрештою – підписання угоди про мир. Президент Ердоган заявив, що, попри обстріл порту, очікує "від учасників угоди" дотримання взятих на себе зобов'язань. Вочевидь ключі від "транзиту" тримає в руках російський президент, який за власним бажанням у потрібний час може миттєво припинити процес і тримає всіх його учасників у заручниках.

Президент Зеленський заявив, що Україна лише готує коридор для вивезення, а за безпекою суден мусять стежити партнери – Туреччина та ООН.

Міністр інфраструктури Кубраков стверджує, що угода запрацює вже найближчими днями, причому вивозитиметься не лише зерно, а й інше продовольство та добрива, а також аміак. За його словами, транзит буде зупинено в разі загрози торговим суднам із боку російського Чорноморського флоту. Аміак було розміщено в сховищах Одеського припортового заводу на "відповідальному зберіганні" після початку вторгнення. Його власником є російське підприємство "Тольятті Азот" до якого застосовано санкції ЄС і США.

Адміністрація морських портів оголосила, що перший караван суден для вивезення зерна вже сформовано, і приймає заявки на включення балкерів до наступних караванів.

Судячи з заяв українських чиновників, у Стамбулі, крім "ініціативи", було підписано або погоджено й інші домовленості, які влада не має наміру розкривати.

Окупанти відновили подачу електроенергії до порту Маріуполь для організації вивезення краденого зерна. За інформцією журналістів, у портах Туреччини розвантажуються не менш ніж 4 судна із краденим зерном. Влада країни стверджує, що не може перевірити його походження, попри супутникові знімки, що підтверджують завантаження цих балкерів у портах Севастополь і Бердянськ.

• Колишній держсекретар США Кіссінджер, який підтримував Росію та радив західним лідерам проводити політику примирення та співпраці з Путіним, останнім часом змінив риторику. Він закликав українське керівництво та

західних союзників України не піддаватися російському шантажу й не йти на територіальні поступки на майбутніх мирних переговорах із Росією.

• Газпром знову скоротив постачання газу до ЄС "Північним потоком" до 20 % від планової потужності через зупинення на ремонт ще однієї помпи. Спотові ціни на європейських газових хабах негайно підскочили до $1900/1000 м³.

Водночас російський монополіст різко збільшив тиск на вході до української газотранспортної системи. Подібні дії призвели до великої техногенної аварії в Таджикистані у 2009 р.

Глава Єврокомісії фон дер Ляєн стверджує, що Росія не є надійним постачальником енергоресурсів, тому Євросоюз має бути готовим до повного зупинення постачання газу – раніше чи пізніше. Вона закликала всі країни-члени Союзу скоротити споживання на 15 % до березня наступного року. Представники ЄС ведуть переговори щодо альтернативних постачань, зокрема, з владою Нігерії. Міністр енергетичної трансформації Франції Панньє-Рюнаше виступає проти "однакового для всіх" скорочення споживання газу.

Зростання цін на газ та попиту на нього в Європі дали змогу США стати найбільшим у світі експортером скрапленого газу.

• Голова комітету з оборони німецького Бундестагу Штрак-Циммерман виступає за пряме постачання Україні німецьких основних танків Leopard замість тристоронніх угод про постачання до країн ЄС в обмін на передавання ЗСУ застарілої техніки виробництва СРСР. Вона наголошує, що "кругова" схема суттєво уповільнює процес. Політик підкреслила, що Німеччина може надати Україні бронетранспортери Marder та бронемашини Fuchs вже зараз. Міністр оборони Рєзніков підтвердив, що Україна веде переговори про постачання танків Leopard, а також американських танків Abrams. Він підтвердив отримання ЗСУ трьох німецьких зенітних танків Gepard.

Оперативне командування "Південь" отримало 6 британських ЗРК Stormer HVM для знищення цілей, що низько летять, і поставило їх на бойове чергування.

Міністри оборони Словаччини – Надь та Великої Британії – Уоллес обговорили в Братиславі кроки щодо збільшення воєнної підтримки України. Надь заявив про плани передати ЗСУ 11 винищувачів радянського виробництва МіГ-29 в обмін на взяття повітряного простору країни під контроль літаками ВПС Польщі та Чехії. Літаки може бути передано Україні наприкінці серпня.

Представник польського міністерства оборони повідомив про передавання ЗСУ невказаної кількості танків PT-91 Twardy, які є глибокою модернізацією радянських танків Т-72М.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг анонсував надання Україні комплексного пакета воєнної допомоги, до якого буде включено "сотні" переносних комплексів боротьби з безпілотниками, засоби захищеного зв'язку, паливо, медикаменти, протимінне оснащення, засоби хімічного, радіаційного та біологічного захисту, а також бронежилети та медикаменти.

• Китай припинив інвестиції в розвиток проєкту "Один пояс, один шлях" у Росії, проте збільшив закупівлю енергоносіїв.

• Після запровадження санкцій ЄС, у російських виробників кондитерських виробів виникли проблеми з постачанням емульгаторів та барвників, що може спричинити скорочення асортименту вже незабаром.

• Російська влада планує заборонити на території країни діяльність агентства "Сохнут", яка сприяє репатріації євреїв до Ізраїлю. Уряд Ізраїлю заявив, що подібний крок негативно вплине на російсько-ізраїльські відносини й попередив про готовність вжити певні заходи у відповідь.

МЗС Ізраїлю закликало громадян країни утриматися від поїздки до Умані на святкування єврейського нового року та негайно залишити територію України, а також утриматися від поїздки до країни. Посольство не надає консульських послуг через війну.

• ФСБ РФ оголосила про розкриття "операції української розвідки" щодо викрадення військових літаків пілотами. Укроборонпром на початку вторгнення оголосив премію в розмірі $1 млн за вкрадений чи трофейний боєздатний літак.

• Європейський мовний союз повідомив, що наступний пісенний конкурс Євробачення буде проведено у 2025 р. у Великій Британії державною компанією BBC від імені українського державного мовника із впровадженням українських елементів оформлення.

• Єврокомісар з охорони здоров'я Карікакідес попередила, що ЄС взимку накриє ще одна хвиля епідемії коронавірусу та закликала прискорити вакцинацію вразливих груп населення.

3. Тренди

• У квітні Верховна Рада ухвалила закон про конфіскацію російських та білоруських активів. Серед таких активів – підприємства та кар'єри, які

чиновники планують передати компаніям, які беруть участь у президентському проєкті "Велике будівництво". Розпорядником майна є Агентство з розшуку та управління активами, отриманими в корупційний чи злочинний спосіб (АРМА). Журналістські розслідування неодноразово підтверджували, що через "Велике будівництво" відмивалися мільярди бюджетних коштів. Керує "проєктом" чиновник із ближнього кола президента Зеленського, заступник голови його Офісу Тимошенко. Після звільнення колишнього голови АРМА Янчука внаслідок пред'явлення йому детективами НАБУ підозри в розтраті 426 млн грн та зловживанні владою місце керівника структури наразі є вакантним. Кабмін оголосив, що кандидата на посаду вже відібрано й буде призначено 29 липня.

***

№ 384.

М. Женнаков **2022-07-26**

Чимало питають останнім часом - чи виконає Україна зобов'язання, взяті на себе перед ЄС, і як влада збирається провести ці 7 пунктів реформ, зокрема в сфері верховенства права

А ніяк.

Ніяк не збирається.

Точніше, проводити збирається чимало, і вже проводить. Але не реформи, а їх повну протилежність. А продаватиме все це Заходу вона під соусом "ми от який робимо прогрес, не все, звісно, виходить, але ви ж розумієте - війна".

Скажу чесно - я тримався скільки міг. Але я вже дуже втомився знаходити цьому всьому виправдання, щоб "зберігати єдність". Бо зберігати єдність з тим, що відбувається останнім часом у цій сфері - це просто шкодити країні.

- Мало того цирку, що відбувається з **САП**.
- Мало того концентрації всього і вся в руках ***Татарова***.

Завтра першими в порядку денному ВР на 12:00 стоять два кадрові питання

Перше - про призначення ***Генпрокурором*** Андрія ***Костіна***.

Пан Андрій - голова комітету ВР з правової політики, який щосили на цій посаді блокував судову реформу.

Зокрема, за 15+ місяців він ні разу не поставив навіть в порядок денний невідкладний президентський законопроєкт про ліквідацію ОАСК, який в перші дні повномасштабного вторгнення майже повернув в крісло Президента Януковича

А ще пан Андрій вилетів з того самого конкурсу на посаду голови САП, бо не отримав рекомендації незалежних міжнародних експертів через проблеми з доброчесністю.

За законом голова САП є заступником Генпрокурора. Так що виходить, що людину, яка на думку міжнародних експертів посаді заступника ГП не відповідає, завтра призначать Генпрокурором.

За які такі заслуги? Кажуть, пан Андрій є кумом іншого пана Андрія - Єрмака. Буквально.

Дмитро Чекалкин
19 мин. ·

Рада підтримала призначення Андрія Костіна Генпрокурором України

ЗА - 299 депутата:
СН - 220
ЕС- 0
Батьківщина - 2
Платформа за життя та мир - 15
За майбутнє - 14
Голос - 3
Довіра - 18
Відновлення України - 14
Позафракційні - 13

Друге питання - призначення на посаду *судді КСУ* народної депутатки Ольга *Совгиря*.

Це взагалі прямо суперечить нашим домовленостям з ЄС.

В першому ж пункті з семи в рішенні Єврокомісії про наше кандидатство міститься зобов'язання

"впровадження законодавства щодо процедури відбору суддів КСУ... на основі оцінки їх доброчесності та професійних навичок, відповідно до рекомендацій *Венеційської комісії*".

А висновок Венеційки щодо добору суддів КСУ чорним по білому пише:

не має бути ніяких призначень на посади суддів ДО запровадження цього конкурсного добору (щоб не продовжувати практику політичної залежності суддів, яка є основним джерелом проблем у КСУ). Висновок, до речі, ухвалений ще у 2020 році на запит

Президента Зеленського після рішення КСУ про скасування е-декларування, про яке Секретар РНБО Данілов казав, що тоді суддями керують прямо з РФ.

Венеційка ще двічі з тих пір наголошувала в своїх рішеннях на необхідності запровадження конкурсу. Влада за той час конкурс, звісно, так і не запровадила.

Але вже встигла призначити ТРЬОХ суддів КСУ всупереч цій рекомендації.

І завтра, скоріше за все, призначить четверту.

І одночасно першу - після рішення Єврокомісії та Євроради про надання нам статусу кандидата.

Обидва рішення, до речі, говорять про те, що

не тільки переговорів про вступ (початку реальної інтеграції до ЄС) без виконання цих зобов'язанн не буде. А й статус кандидата можуть відкликати без прогресу в реформах.

А наразі **в цій сфері не те що прогресу немає, а робиться все просто з точністю до навпаки**.

Це також щоб у майбутньому не виникали цікаві питання типу "фон дер Ляєн, чому ми ще не в ЄС?". От чому.

P.S.

До речі, пані Ольго, як вам взагалі в такий спосіб і в такий час отримувати таку посаду? Нічого не заважає?

***

№ 385.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 26 липня 2022

Головне

1) Коли я дивлюсь на табло обмінників, розумію повну безпорадність нашого зеленого уряду імітаторів. На жаль, вся верхівка не розуміє, що війна дає шанс на докорінні зміни парадігми. Або навпаки, ДУЖЕ добре розуміють. Отаке.

2) Не питайте мене, чи є дефолт Нафтогаза поганою новиною. Тому що я не хочу бути капітаном очевидність (КО). Щодо причини того що трапилося - див. п.1

3) До бабці Європи поступово доходить, що хуйло з нею в іграшки не грає. На жаль, дуже повільно й не до всіх.

4) На півдні є шанс на контрнаступ, на сході – все тяжко. Та самі читайте, маю надію, зрозумієте.

5) А Ердоган таки торгаш. Чи продасть він хуйлу Байрактари? Бо йдеться не про гроші.

Теми дайджесту

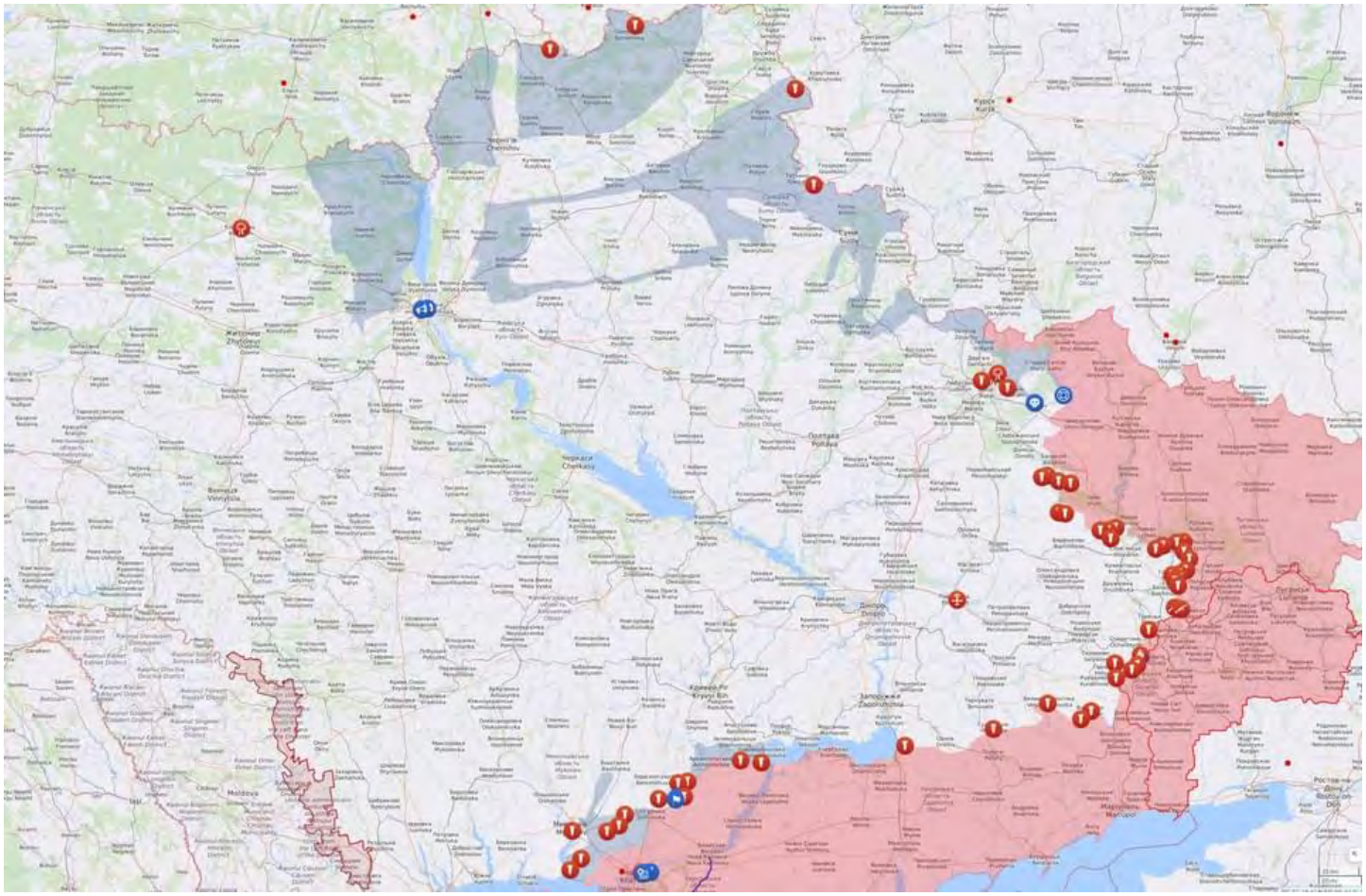
1) The Financial Times прогнозує "круте піке" економіки України цієї осені.

2) Нафтогаз оголосив дефолт за зобов’язаннями, звинувативши в цьому Кабмін.

3) На Херсонщині ЗСУ руйнують логістику та створюють передумови для контрнаступу.

4) ЄС скоротить споживання газу взимку на 15 %.

1. Війна

1-1) Фронт

• Російська армія веде регулярні обстріли прикордонних сіл Чернігівщини та Сумщини з важкої артилерії та РСЗВ. Обстріляно населені пункти всією лінією фронту — від Харкова до Кривого Рогу. Окупанти активно застосовують розвідувальні та ударні безпілотники.

• Російські війська завдали ударів по Харкову ракетами комплексу С-300, який призначено переважно для знищення повітряних цілей. На території області для відновлення постачання передових частин російські війська наводять понтонні переправи замість мостів, які зруйнувала українська ракетна артилерія.

• На південь від Ізюма окупанти активності не виявляли і сконцентрували зусилля на наступі на ділянці фронту на кордоні Донецької та Луганської областей — від Сіверського Дінця до Світлодарського водосховища.

ЗСУ відбили атаки на Сіверськ у Верхньокам'янському, на схід та південь від Соледара та в районі Бахмута.

У районі Світлодарського водосховища точаться важкі бої. Низка джерел повідомили про захоплення військами окупантів Вуглегірської ТЕС, за іншими даними, бої на станції тривають. Також не припиняються бої в Кодемі та Семигір'ї, які критично важливі для українського угруповання на ТЕС та в Новолуганському для запобігання загрози оточення.

• У Донецькій та Запорізькій областях активних бойових дій не було.

• Під обстріл РСЗВ потрапив Марганець — на правому березі Каховського водосховища навпроти Запорізької АЕС. Російська ракетна артилерія обстріляла південь Дніпропетровської області в районі водосховища Криворізької ТЕС.

• Тривають запеклі бої на плацдармі на лівому березі річки Інгулець у районі Давидова Брода, який українські війська утримують понад місяць. Плацдарм є зручною стартовою точкою можливого контрнаступу ЗСУ, тому російське командування намагається його ліквідувати за будь-яку ціну, проте успіху не має.

Російські війська вранці обстріляли Миколаїв, ракети потрапили до промислової зони та ремонтного підприємства в районі порту. Воєнна обладміністрація повідомила, що ціллю атаки була портова інфраструктура.

За інформацією місцевих жителів, українська ракетна артилерія таки зруйнувала стратегічний Антонівський міст, який пов'язує Херсон із лівим берегом Дніпра і який був головним шляхом постачання для російських військ у Херсоні та на правобережній частині області. Завдано удару й по залізничному мосту. Також, найімовірніше, пошкоджено ще один автомобільний міст — до греблі Каховської ГЕС. Отже, російське угруповання, яке намагається вести наступ на Кривий Ріг і утримує позиції на адмінкордоні з Миколаївською областю, уже практично відрізане від постачання й це створює передумови для контрнаступу ЗСУ в регіоні.

• Російська авіація обстріляла Одеську область 13-ма крилатими ракетами. Більшість із них були націлені на Затоку та міст через Дністровський лиман.

• За оцінкою експертів західних розвідок, Росія дуже стурбована нарощуванням у ЗСУ кількості протикорабельних ракет. Це повністю руйнує

плани російського командування щодо висадження десанту та захоплення чорноморського узбережжя. Саме тому авіація завдає ударів по можливих місцях складування ракет.

• У Запорізькій області на контрольовану територію повернуто 25 загиблих українських військовослужбовців в обмін на тіла вбитих окупантів.

1-2) Тил

• Президент Зеленський вніс до Верховної Ради подання щодо призначення генпрокурором депутата від своєї партії Костіна. Костін брав участь у конкурсі на посаду голови Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Експерти від громадських організацій віднесли його до осіб із сумнівною репутацією, оскільки саме він, як голова парламентського комітету з правової політики, особисто блокував законопроєкти щодо судової реформи. Ба більше, він не задекларував продаж квартир в Одесі й засвітився в "схемі працевлаштування родичів" помічниками депутатів.

• Подала у відставку в. о. голови Фонду держмайна Батова.

• Кабмін вніс фармацевтичну промисловість до списку пріоритетних галузей економіки.

• Нафтогаз не погасив єврооблігації 2022 р. та відсотки за облігаціями 2024 р. інвесторам в останній день пільгового періоду. Це означає дефолт за зобов’язаннями та позбавлення компанії доступу до світових фінансових ринків. Пресслужба Нафтогазу звинуватила в дефолті уряд, який заборонив ці виплати. Дефолт не означає припинення діяльності компанії, Кабмін оголосив про намір і далі проводити консультації з кредиторами.

• Верховний суд підтвердив законність ухвали Нацбанку про проведення перевірки Приватбанку в жовтні 2016 р, за результатами якої було ухвалено рішення про націоналізацію.

• Готівковий курс гривні падає й сягнув майже 40 ₴/$. Ситуація в українській економіці гіршає. За оцінкою The Financial Times, економіка України може піти в "круте піке" вже восени цього року, попри відмову уряду від обслуговування держзапозичень. Українські експерти переконані, що будь-яке підвищення податків спричинить банкрутство величезної кількості підприємств та поглибить економічну та гуманітарну кризу в країні. Водночас витрати на оборону постійно зростають. Уряд буде змушений піти на скорочення витрат, соціальних тощо. З початку війни в Україні звільнено лише 8,5 тис. держслужбовців із майже 168 тис. Федерація профспілок України повідомила, що Мінфін має намір заморозити мінімальну зарплату з початку наступного року.

Українські соцмережі активно обговорюють петицію на сайті президента про надання українського громадянства голові британського уряду Джонсону та висування його на посаду прем'єр-міністра України. Велика кількість позитивних відгуків про подібну ініціативу свідчить про недовіру українських громадян до власного уряду через його нездатність впоратися з викликами, що стоять перед країною, яка веде війну на виживання.

• Мінфін підняв прибутковість середньострокових гривневих ОВДП, що дало змогу розмістити 1,2-річні зобов'язання на суму 3,7 млрд грн. Загальна сума продажів сягнула майже 4,3 млрд грн, €50 млн та $100 млн.

• Глава НБУ Шевченко заявив про плани укладання угоди зі МВФ щодо надання Україні до кінця року кредиту в розмірі $15–20 млрд для фінансування дефіциту бюджету та на підтримання економіки.

2. Україна та світ

• Німеччина передала ЗСУ 3 установки залпового вогню MARS II, 5 зенітних танків Gepard та 3 самохідні гаубиці. Міністр оборони Ламбрехт пообіцяла прискорити постачання важких озброєнь Україні. За її словами, усього буде передано 30 танків Gepard, 60 тис. снарядів до них та 10 гаубиць, які наразі є на складах Бундесверу.

Пресслужба Пентагону повідомила, що США прискорюють постачання воєнної допомоги Україні з пакета, оголошеного президентом Байденом 2 тижні тому, РСЗВ HIMARS тощо.

Міністр оборони США Остін погодив лікування українських військовослужбовців в американському шпиталі в Німеччині.

Благодійний фонд "Повернись живим" придбав у компанії Baykar Makina повний комплекс Bayraktar, до якого включено 3 БПЛА, станцію управління, ракети та систему розпізнавання "свій-чужий".

• Міністр оборони Туреччини Акар оголосив, що спільний координаційний центр моніторингу транзиту українського зерна буде відкрито в Стамбулі в середу, 27 липня. Російську делегацію очолюватиме головний штурман ВМФ Росії контрадмірал Луйк.

Лідер республіканців у Сенаті США Макконнелл заявив, що Росію примусили до переговорів постачання Україні новітніх систем озброєнь. За його словами, морській блокаді Одеси вдалося б запобігти, якби подібну зброю було надано раніше.

Глава МЗС Уганди Одонго після переговорів із російським міністром закордонних справ Лавровим назвав розмови про можливий голод в Африці спробою Заходу втягнути країни континенту в конфлікт між Україною та Росією.

• Президент Туреччини Ердоган зустрінеться з російським президентом Путіним у Сочі 5 серпня. Темами переговорів будуть ситуація в Україні, реалізація "зернового коридору", війна в Сирії, а також двосторонні економічні відносини. Ердоган повідомив про прохання Путіна про відкриття в Росії заводу з виробництва БПЛА Bayraktar. Подібний завод хочуть побудувати й Об'єднані арабські емірати. Туреччина та ОАЕ створили тепличні умови для російського бізнесу, проти якого запроваджено західні санкції. Багато великих російських компаній перенесли штаб-квартири до цих країн.

• За словами координатора Ради нацбезпеки США Кірбі, Пентагон поки не спостерігає постачання іранських бойових безпілотників до Росії.

• Міністр закордонних справ Лавров заявив, що Росія ніколи не відмовлялася від переговорів з Україною. За його словами, українське керівництво припинило контакти із РФ під тиском США.

• За словами голови комітету з оборони нижньої палати Конгресу США Сміта, президент Зеленський заявив, що наступні кілька тижнів до початку осені матимуть вирішальне значення для деокупації територій, захоплених Росією, оскільки зима для України та Європи буде вкрай важкою.

• Міністри енергетики країн ЄС домовилися про добровільне скорочення на 15 % споживання газу цієї зими "за надзвичайних ситуацій", враховуючи інтереси "найвразливіших країн". Проти проголосував лише угорський міністр. Винятку для себе вимагає й Естонія — на випадок увімкнення електростанцій "гарячого резерву". Глава Єврокомісії фон дер Ляєн привітала це рішення й назвала його рішучим кроком Союзу перед загрозою повного припинення постачання газу з РФ. Глава МЗС Німеччини Бербок заявила, що Росії не вдасться розділити Євросоюз дефіцитом газу. Віцеканцлер Габек назвав ситуацію з постачанням газу в країну "вкрай серйозною". За його словами, російський газ заміщатиметься постачанням із Нідерландів та Норвегії. Габек виключив запуск "Північного потоку-2" та наголосив, що подібний крок став би капітуляцією Німеччини перед Путіним.

Після скорочення постачання "Північним потоком" ціни на спотовому ринку газу ЄС надалі зростають і майже сягнули рекордного рівня $2300/1000 м³.

Глава українського МЗС Кулеба вважає удар у відповідь єдиним виходом для Європи в газовій війні, яку розв'язав Путін. За словами Кулеби, ЄС має різко посилити санкції для знекровлення російської економіки.

Агентство Bloomberg вважає, що Росія постачатиме до Європи газ лише в мінімальних обсягах, що спричинить гострий дефіцит енергоресурсів ЄС. Метою таких дій є примус ЄС до скасування санкцій та відмови від підтримки України.

Колишній канцлер Німеччини Шредер, голова ради директорів Роснафти та комітету акціонерів керувальної компанії Nord Stream, прибув до Москви на переговори про збільшення постачання газу до ЄС газогоном "Північний потік". Відомство федерального канцлера повідомило, що цю поїздку не була погоджено з урядом країни. Прессекретар російського президента Пєсков не виключив зустрічі Шредера з Путіним.

• На тлі скорочення постачання російських енергоносіїв єврокомісар з енергетики Сімпсон анонсувала збільшення вдвічі імпорту української електроенергії.

• Уряд Угорщини створив Раду оборони з особливими повноваженнями для зміцнення безпеки та захисту суверенітету країни та призначив її керівником прем'єр-міністра Орбана. У травні Орбан оголосив у країні надзвичайний стан через війну в Україні, а в липні було запроваджено режим надзвичайної ситуації в енергетиці.

• Уряд України звернувся до США із проханням про надання "газового ленд-лізу" для стабільного проходження опалювального сезону.

• Прем'єр-міністр Великої Британії Джонсон нагородив президента Зеленського премією Черчилля за лідерство та мужність у протидії агресії Росії.

• До Держдуми РФ внесено законопроєкт про визнання України терористичною державою. Це надасть російській владі можливість конфісковувати майно юридичних та фізичних осіб України без рішення суду. Аналогічні заходи запропоновано запровадити й щодо країн — "пособників тероризму".

• Російська армія з 30 серпня до 5 вересня влаштує навчання військ Східного військового округу за участю повітрянодесантних військ, штурмової та військово-транспортної авіації.

• Новий глава Роскосмосу Борисов анонсував вихід РФ із проєкту Міжнародної космічної станції.

• Під тиском Росії Єврокомісія таки пом’якшила санкційні обмеження для вантажів, що прямують до Калінінградської області РФ литовською залізницею — перші потяги вже прибули до Калінінграда.

• Американська компанія Mc Donald's списала збитки на суму $1,2 млрд від втрати бізнесу в Росії.

• МВФ прогнозує уповільнення зростання світової економіки із 6,1 % торік до 3,2 % цього року, на тлі уповільнення зростання ВВП США та Китаю. Наслідком цього може стати рецесія та глобальна економічна криза, оскільки економіка ще не відновилася від наслідків всесвітнього карантину через епідемію коронавірусу.

• Єврокомісія позитивно оцінила виконання Україною угоди про асоціацію за результатами 2021 року та початку 2022 року.

3. Київ

• Завершено ремонт тролейбусної контактної мережі на пр. Перемоги, яку було порушено в перші дні вторгнення. З 27 липня проспектом відновлюється рух 3 маршрутів із центру на Куренівку, Виноградар, Біличі.

***

№ 386.

Верховна Рада сьогодні таки призначила Ольга Совгиря суддею Конституційного Суду

М. Жернаков **2022-07-27**

Це одночасно порушення 1) Конституції, 2) прямої норми закону і 3) наших зобов'язань перед ЄС.

1. Конституція каже, що судді КСУ обов'язково проходять конкурс.

> "Конкурс", який проходила пані Совгиря (до речі, в комітеті Костіна, в якому вона сама є заступницею голови) не перевіряв навіть елементарної відповідності кандидатів формальним вимогам Конституції.
>
> Зокрема, переможцем "конкурсу" тоді було також визнано кандидата від ОПЗЖ колишнього міністра Павленка, який тільки юридичний ВНЗ закінчив 6 років як, коли Конституція вимагає 15 років юридичного стажу.

Чи мають кандидати "високі моральні якості" і чи є "правниками з визнаним рівнем компетеноності", як цього вимагає Основний закон, також, звісно, ніхто не перевіряв.

2. Закон про Конституційний Суд (ч. 3 ст. 11) чітко пише:

> *"Суддя Конституційного Суду має відповідати критерію* ***політичної нейтральності****. Суддя* ***не може належати до політичних партій*** *чи професійних спілок, публічно виявляти прихильність до них,* ***брати участь у будь-якій політичній діяльності****".*

І тут або в депутатів сталася масова амнезія, і вони забули, що пані Совгиря народна депутатка, або вони таки всі дружно наплювали на пряму норму закону.

До речі, в своєму висновку щодо Конституційного Суду, ухваленому на запит президента Зеленського в розпал конституційної кризи, Венеційська комісія чітко пише, що головна проблема нашого КСУ - це політична залежність. Превіт.

3. На цей самий висновок посилається в своєму рішенні Єврокомісія, коли рекомендує надати нам статус кандидата на членство в ЄС ЗА УМОВИ ухвалення справжньої конкурсної процедури добору суддів КСУ.

В цьому ж висновку Венеційка категорично застерігає не призначати суддів КСУ до ухвалення такої процедури.

Що ми робимо через місяць після отримання цього рішення? Правильно, плюємо на наші зобов'язання, наші перспективи євроінтеграції, наші ж Конституцію і закони.

Все для того, щоб призначити до КСУ ще одну "100% свою" людину.

Не те щоб мене це дивувало, ні. Просто думаю

- а **що ще має статися такого, щоб таке скотське ставлення до свого народу, своїх законів і Конституції і своїх же зобов'язань змінилося?**

***

№ 387.

Про громадянина замовте слово: руйнація економіки України та проблеми післявоєнного періоду

Добробут громадян має стати основною метою державної економічної політики.

ВИКТОР ХЕЛЕМСКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-07-28

> *Великі нації ніколи не бідніють через марнотратство та нерозсудливість приватних осіб, але вони нерідко бідніють внаслідок марнотратства та нерозсудливості державної влади*
>
> *Адам Сміт.*

З початку війни увага багатьох українських економістів прикута до питання післявоєнного відновлення країни.

Першу спробу систематизувати такі спроби на державному рівні, окрім попередніх декларативних політичних заяв, було представлено програмою Відновлення України в Лугано 4-5 липня 2022 року [1] .

> Програма абсолютно справедливо була піддана досить різкій критиці насамперед через її безсистемність. Кожен напрямок національних програм по суті був набір проектів, що навіть не претендують на формування цілісної картини розвитку галузей.

Наприклад,

> національні ***проекти інтеграції з ЄС*** заявлені із загальним **бюджетом до 1 млрд євро.**

Якщо детально переглянути перелік представлених у рамках цього кластера проектів - то на що підуть ці гроші - абсолютно незрозуміло, оскільки їхнє економічне обґрунтування так і не оприлюднене.

Потреби фінансування кластера ***модернізації регіонів та житлового будівництва***, очікувано, виявилися наймасштабнішими – 150-250 млрд євро планується витратити на проекти енергоефективності житлових будинків, будівництво нових та ремонт пошкоджених будинків.

У частині ***енергетичної безпеки*** – цей кластер мав бути розрахований в останню чергу – коли були б зрозумілі запити планового енергоспоживання інших галузей майбутньої економіки та досягнуто домовленості з ЄС щодо потенційних обсягів експорту (якщо Україна на нього розраховує).

Заявлений обсяг фінансування ***кластера секторів з доданою вартістю***, який – начебто – і мав стати ключовим, заявлений на рівні 40-50 млрд євро та **представлений комбінацією не пов'язаних між собою проектів різних за рівнем впливу на економіку, але чомусь зведених у єдину групу.**

Важко зрозуміти, наприклад, суть проекту ***«Полігон світових ідей»***, вплив його на додану вартість та на ринок зайнятості. Те саме стосується проекту ***«Підвищення інноваційної активності підприємств»***. Сама собою активність у сфері інновацій, безумовно, має бути пріоритетом державної політики, але що є суттю проекту, де тут додана вартість і на що саме потрібне фінансування – залишається загадкою.

Чи враховують ці проекти кардинальну зміну демографічної ситуації, пов'язаної з внутрішнім і зовнішнім переміщенням населення, майбутню вимушену міграцію?

оскільки без робочих місць населення вимушено мігрувати туди, де вони або є, або потенційно можуть з'явитися – **швидше за все ні**, **оскільки ні така проблематика взагалі, ні відповідні розрахунки, не були представлені.**

Як для зазначеної державної програми, так і для багатьох інших вітчизняних, присвячених відновленню України – характерною є особливість – відсутність фокусування на громадянині України, його доходах, зайнятості, умовах життя та бізнесу.

Наприклад,

у програмі, представленій Урядом у Лугано, як

KPI створення нових робочих місць згадано двічі,

зниження безробіття п'ять разів – трохи як для приблизно двадцяти напрямків проектів.

Зростання реальних доходів населення як ***ключовий цільовий показник*** **не вказано жодного разу**.

Постає закономірне питання – кому, на думку авторів проекту, ми будуємо Україну майбутнього? Хто стейкхолдер?

Якщо

це підрядники, вітчизняні чи західні – то, напевно, можна продовжувати розвиток дискурсу у тому ж ключі – **головне – це процес освоєння коштів**. А що і для кого ми будуємо – глибоко вдруге. Грубо кажучи – питання для кого ми будуватимемо дороги, якими ніхто не їздитиме або будинки, в яких ніхто не житиме – ми виносимо за дужки обговорення.

Незважаючи на абсурдність такого підходу, що здається, – він теж має право на життя.

Наприклад, є такий феномен як міста-примари (ghost cities) у Китаї. Побудовані в розрахунку на вибухове індустріальне зростання, але так і не забезпечили робочих місць для своїх жителів – вони стоять напівпорожні як зловісне нагадування бездумної погоні за процесом, а не результатом[2] .

Громадянин, його доходи, якість життя мали б бути основним критерієм як до-, і післявоєнної економіки.

Навіть до війни ситуація тут була дуже плачевною – станом на ***2021*** рік медіанна заробітна плата в Україні на рік склала ***4 434*** дол. за ВВП (ППС) на душу населення ***13 341*** дол.

Для порівняння

в Польщі, рівня якої ми хочемо досягти – дані показники становлять ***8 885*** дол. на рік і ***35 165*** дол. на душу населення відповідно [3] .

Таргетний рівень ВВП на душу населення програмою «Відновлення України» взагалі не вказано,

хоч і він далеко не завжди корелює з ***медіанною заробітною платою***,

наприклад, у Казахстані ВВП (ППС) становить 27 517 дол. за медіанної заробітної плати 3 661 дол на рік,

у Румунії 33 339 дол і 5 206 дол відповідно, що при сумісності за масштабом із польським ВВП на душу населення – суттєво не дотягує до польського рівня показників медіанної заробітної плати.

Однак,

виключно показник медіанної заробітної плати не є релевантним – для забезпечення якості життя за заданої медіанної заробітної плати необхідно зберегти

1) стабільність грошової одиниці,
2) утримати інфляцію на мінімальному рівні та – основне –
3) **забезпечити максимальну зайнятість населення**, що робить завдання збільшення добробуту громадянина подвійно складним.

Інша сторона питання – а

1) **Скільки працездатного населення може бути задіяно у військовій та повоєнній економіці?**

2) **На який трудовий потенціал ми можемо розраховувати?**

За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців станом на 19 липня 2022 року **кількість біженців з України до країн ЄС становила майже 6 млн осіб** (переважна більшість становлять жінки, діти та пенсіонери), з яких отримали **тимчасовий офіційний статус близько 3,7 млн людина** [4] .

Додатково

– за оцінками Міжнародної організації міграції – **6,275 млн. осіб стали внутрішньо переміщеними особами** [5] . Оціночно 1,7 млн осіб було переміщено до РФ.

Очевидно, що

суттєві міграційні зміни не можуть не вплинути на структуру робочої сили в Україні, як зараз, так і в майбутньому.

За оцінками Міжнародної організації праці (станом на 11 травня 2022 року)

4,8 млн робочих місць в Україні буде втрачено внаслідок війни, порівняно з довоєнним рівнем,

а за ескалації конфлікту – оціночні втрати становитимуть до 7 млн робочих місць.

Що стосується біженців, то

> **з 6 млн приблизно половина (43,4%) є активною робочою силою**, причому досить високої якості – майже 85% мають вищу чи незакінчену вищу освіту [6].

Немає сумнівів, що такі особи будуть працевлаштовані у країнах ЄС рано чи пізно.

На сьогоднішній момент адміністративна заборона на виїзд з України чоловіків працездатного віку стримує потенційний міграційний потік, однак такий стан речей не може існувати вічно.

Зрештою **заборона буде знята і приблизно стільки ж (2,5-3 млн осіб) виїдуть із країни для возз'єднання з сім'ями.**

Причини дуже прості

> – **створення робочих місць в Україні потребує часу та умов**, а оскільки **держава досі активних дій у цьому напрямі не робить** – **втрата робочих місць швидше за все піде за песимістичним сценарієм**.

У 2020 році Державна служба статистики опублікувала збірку «Робітнича сила України», яка розкриває структуру та професійний склад ринку праці.

> Незважаючи на часту та досить обґрунтовану критику вітчизняної статистичної служби – по суті це єдині дані на які можна спертися з достатнім ступенем достовірності.

Ключові показники звіту:

1. **Працездатне населення лише 17,7 млн осіб, з яких жінки 8,4 млн, чоловіки 9,3 млн.**
2. **Непрацездатне населення (поза складом робочої сили) 14,4 млн осіб**
3. **Зайняте населення 15,9 млн. осіб, з яких жінки 7,6 млн., чоловіки 8,3 млн. чоловік.**
4. **З вищою або незакінченою вищою освітою 9,5 млн., професійно-технічна освіта 4,7 млн., повна загальна середня освіта 3,1 млн., 0,4 – базова освіта, початкова освіта або без освіти взагалі.**
5. **Найбільші статистичні групи укрупнено такі: професіонали (без уточнення) – 2,8 млн., найпростіші професії – 2,8 млн., сфера торгівлі**

та послуг – 2,7 млн., кваліфіковані робітники з інструментом 1,9 млн., працівники з експлуатації машин та механізмів – 1,8 млн., законодавці, керівники, менеджери – 1,3 млн. осіб.

6. **У сільській місцевості проживало 4,9 млн., у містах 11 млн. зайнятого населення [7]**

Статистика примітна зниженням зайнятого у технічних спеціальностях населення залежно від віку – молодші вікові групи зайняті значно менше у технічних спеціальностях ніж старші вікові групи.

Беручи до уваги статистику щодо біженців

– отримуємо **відтік працездатного населення до країн ЄС 2,58 млн та потенційний (при знятті адміністративних обмежень) – додатково 2,5-3 млн осіб**.

Дехто може заперечити, що більшість біженців після закінчення війни повернеться в Україну.

Тут треба розуміти, що в умовах глобалізації ринку праці та таких потужних факторів міграції як війна – робоча сила прямуватиме туди, де на неї існує платоспроможний попит і де товариства можуть забезпечити умови для добробуту робочої сили та їхніх сімей. Очевидно, що ні за чинної, ні за прогнозованої економічної, фінансової та промислової політики – Україна їм це запропонувати не в змозі.

Разом маємо мінус 4,5-5,5 млн. працездатного населення.

За фактом отримуємо:

1. Працездатне населення 14,2-13,2 млн осіб
2. Зайняте населення 8,9-11,1 млн осіб (і це оптимістична оцінка, враховуючи плани Уряду щодо радикального скорочення державного апарату вдвічі [8])
3. Непрацездатне населення (за вирахуванням переміщених до ЄС 3,4 млн) 11 млн осіб.

Викладена статистика є важливою для розуміння кількості та якості наявних трудових ресурсів під час війни та тенденції їх кількісних та якісних змін після її закінчення.

Поки що **жодна із запропонованих експертами програм військової економіки та повоєнного відновлення не дає розуміння послідовності планування**:

1. ***Цільової структури економіки*** – планів із вимірними KPI у середньому обрії планування із щорічною деталізацією – скільки відсотків ВВП має генерувати ІТ галузь, військово-промисловий комплекс, промисловість (яка саме), сільське господарство тощо.

2. ***Ринок збуту*** – зовнішнього чи внутрішнього та досяжності показників цільової структури економіки за даних внутрішніх та зовнішніх обмежень

3. ***Аналіз ресурсів*** (робочої сили, природних, основних засобів, капіталу, електроенергії тощо) – необхідних для досягнення цільової структури економіки

4. ***Порівняння потреби у ресурсах та наявних ресурсів***.

5. ***Повторного перегляду цільової структури*** економіки, виходячи з отриманих даних.

Ресурс робочої сили може стати однією з ключових проблем, оскільки

> **її кількість і якість зараз радикально не відповідає завданням ні військової, ні післявоєнної економіки, а професійний розподіл – має виражений сировинний або сервісний характер і ніяк не зможе з наявних кваліфікацій і продуктивності праці забезпечити не те що економічний прорив, і навіть функціонування економіки воєнного часу.**

Умовно кажучи – дуже складно уявити собі вчорашнього державного службовця з гуманітарною освітою біля верстата з ЧПК, а вчорашнього менеджера з продажу – оператором роботизованої виробничої лінії.

На підготовку фахівців такого рівня йде за різними оцінками до 2-х років.

> *Післявоєнна Японія зіткнулася з подібною проблемою [9] , проте там підвищення попиту на кваліфіковану робочу силу було задоволене за рахунок випускників шкіл, які спочатку навчаються нових технологій. Але навіть при цьому – у країні було запущено масштабну державну програму фінансової підтримки перекваліфікації для старшої вікової групи. Аналогічні програми були запущені в Сінгапурі та Південній Кореї під час їхніх економічних проривів.*

Сама по собі змінена структура працездатного – непрацездатного населення України, вже не кажучи про зміну структури економіки, за результатами

міграції зумовить необхідність радикального підвищення продуктивності праці зайнятого населення, яке можна досягти лише внаслідок використання сучасних технологій виробництва,

стимулювання імпорту яких в Україні як не було, так і немає.

Жоден приклад побудови військової економіки (СРСР, Німеччина) і тим більше – економічних проривів (післявоєнна Японія та Південна Корея, Сінгапур та Малайзія) – не було здійснено без активного втручання та цілепокладання держави у промисловій сфері та сфері ринку праці.

Знаменита південнокорейська POSCO ніколи не народилася б на умовах вільного ринку, однак саме осмислена промислова політика і політика ринку праці уможливили те, у що ніхто не вірив – побудувати з нуля галузь промисловості не маючи при цьому ні ресурсної бази ні навченого персоналу [10] .

Добробут громадян має стати основною метою державної економічної політики.

Громадянину байдужі рапорти про зростання ВВП, кілометри збудованих доріг або, цитуючи класика, зростаючий з кожним днем відсоток жирів в олії. Його цікавить зайнятість, конкурентна зарплата, що утримує його від еміграції, гідний рівень життя для нього та його сім'ї та сприятливе підприємництву економічне середовище.

Виходячи з цього – фокусом державної політики мають стати:

1) - збільшення медіанної заробітної плати за стабільності грошової одиниці та контрольованої інфляції;
2) - Політика максимальної зайнятості;
3) - Політика стимулювання збільшення продуктивності праці;
4) - політика стимулювання перенавчання та постійного підвищення кваліфікації;
5) - Політика стимулювання імпорту нових технологій;
6) - політика максимальної локалізації виробництв, пов'язаних із військовою та післявоєнною економікою.

Безумовно – **за нинішнього бізнес-клімату жоден із зазначених пунктів не може бути реалізований**.

Ніхто не інвестуватиме у технологічно складні виробництва, які вимагають висококваліфікованої та високооплачуваної робочої сили з ***діючою в Україні судовою, правоохоронною та податковою системами***.

Чи можна відновити зруйновані будинки та інфраструктуру в Україні без цього?

Звичайно можна,

> ***схема*** **«закордонне фінансування – закордонні підрядники – задоволені у всіх сенсах українські чиновники» чудово впораються із цим завданням.**

Тільки який сенс у цьому для українських громадян, якщо це не створить ні робочих місць, ні належних умов оплати праці?

Бібліографія

[1] https://uploads-ssl.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_ENG.pdf

[2] https://www.bloomberg.com/news/features/2021-09-01/chinese-ghost-cities-2021-binhai-zhengdong-new-districts-fill-up

[3] https://worldpopulationreview.com/country-rankings/median-income-by-country

[4] https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine

[5] https://reliefweb.int/attachments/891673f9-e0c4-4fde-b92f-a75dde431c70/IOM_Gen%20Pop%20Report_R6_final.pdf

[6] https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/documents/briefingnote/wcms_844295.pdf

[7] https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/zb_r_s_2020.pdf

[8] https://www.epravda.com.ua/publications/2022/07/4/688781/index.amp

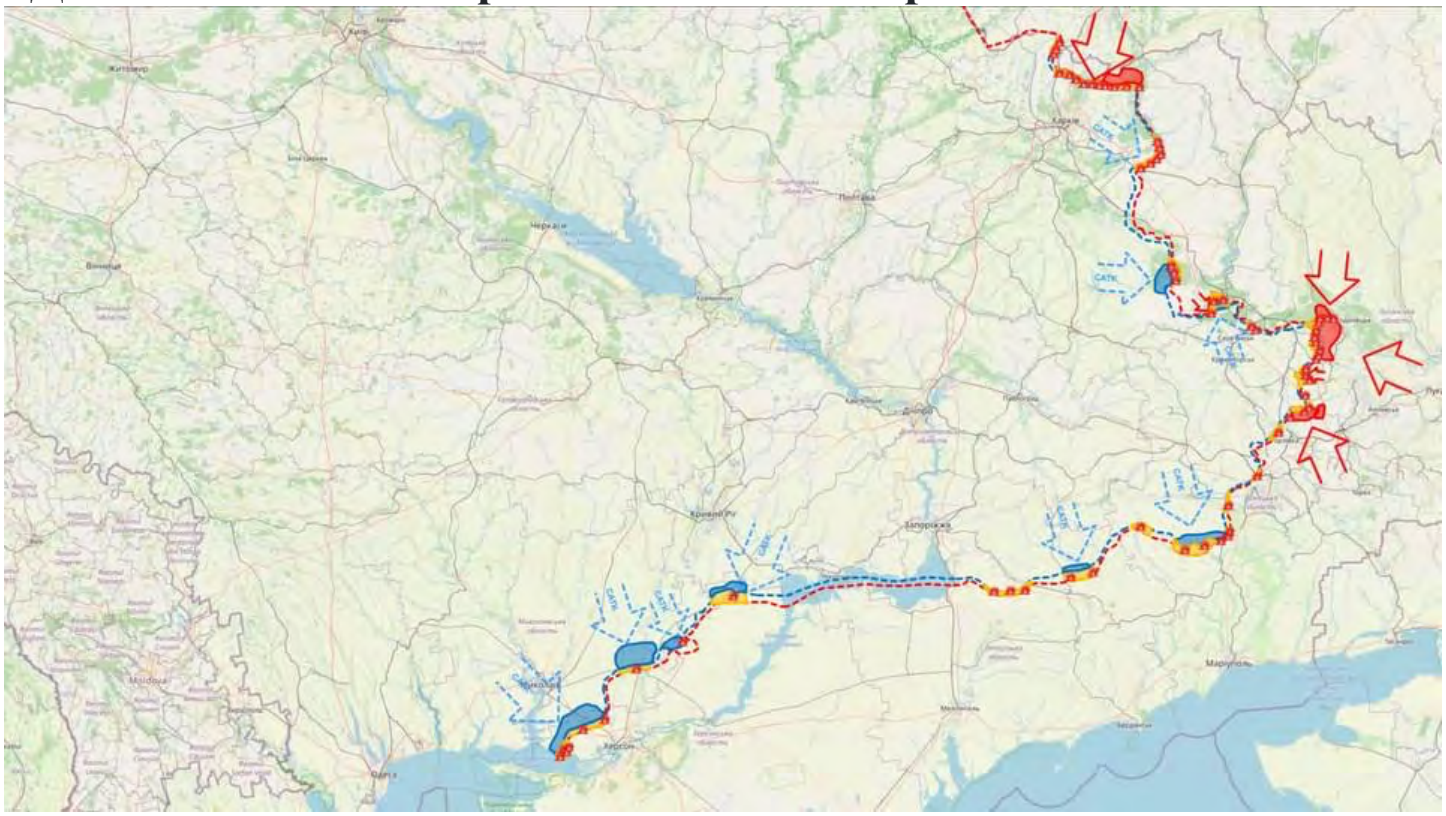
[9] https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_120334.pdf

[10] https://gmk.center/ua/posts/istoriya-posco-shhos-z-nichogo/

***

№ 388.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 27 липня 2022

Головне

1) Нарешті єрмакак просунув на посаду головного прокурора країни свого висуванця. Тепер йому нічого загрожує. Щодо цього кості на... читайте дайджест. Там все цікаво. Не гірший за якусь пшонку.

2) Вікі Спартц і тим, хто в Америці НАСПРАВДІ за Україну і працює на перемогу разом із нами, оця єрмакака й кротівня ДУЖЕ не подобаються. Якщо є бажання - читайте її лист до Байдена (я вчора його опублікував)

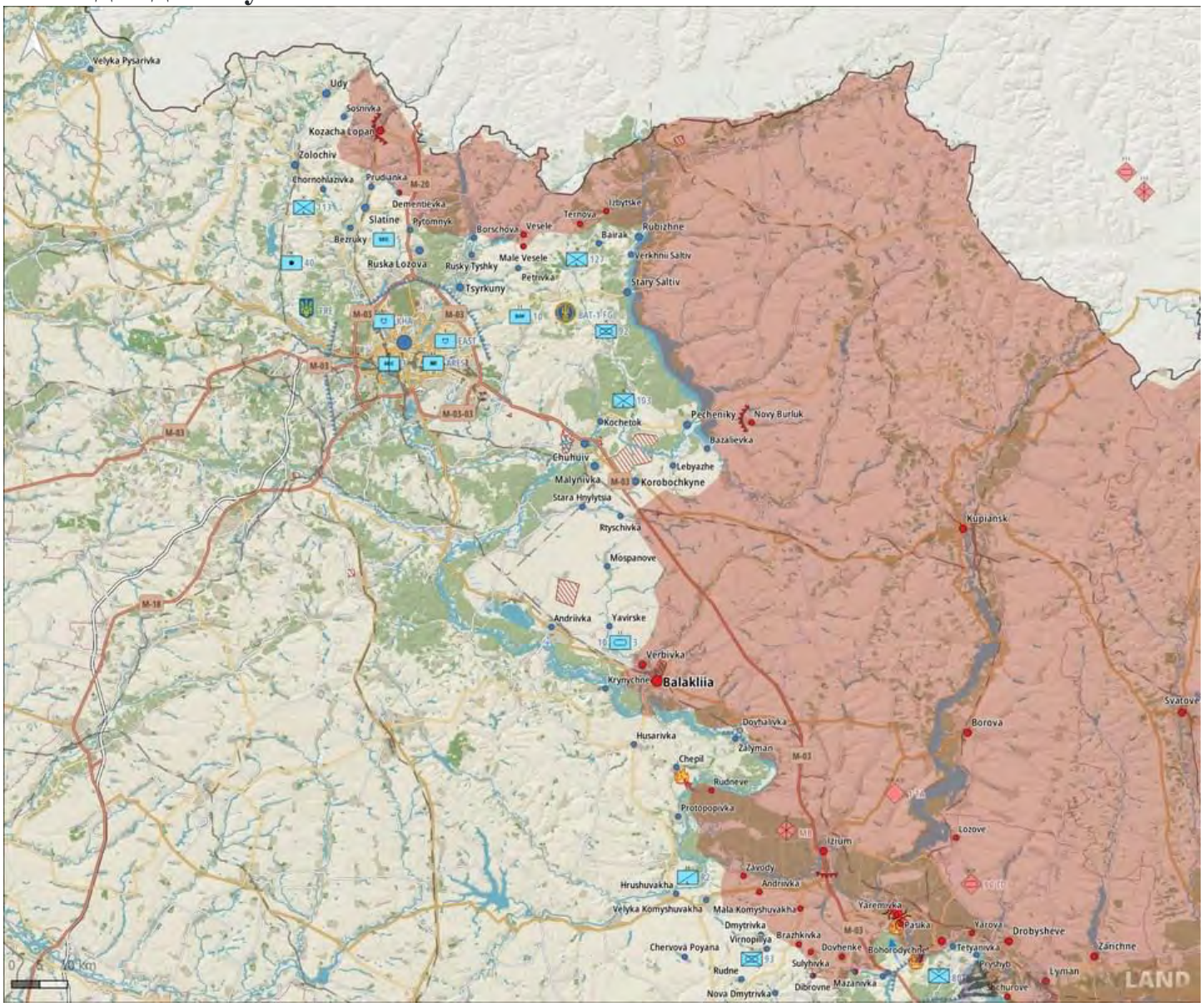
3) На фронті на Сході все складно. Наши вимушено залишили Вуглегірську ТЕС і Новолуганське. Що там нам співають про перемогу, яка вже "ось"? А гидьманцеви вже планують розпилювання бюджетів...

4) Щось здохло у берлінському лісі. Не менш ніж якийсь тиранозаврус рекс. Бо шмольці погодили ПРОДАЖ Україні гаубиць.

5) Щодо "Спільного координаційного центру" з хуйловояками... смердить.

6) .. як і з "щирих відносин" з бульбенфюром. Бо саме з бульбенрейху сьогодні вранці прилетіли ракети до військової частини у Лютежі...

Теми дайджесту

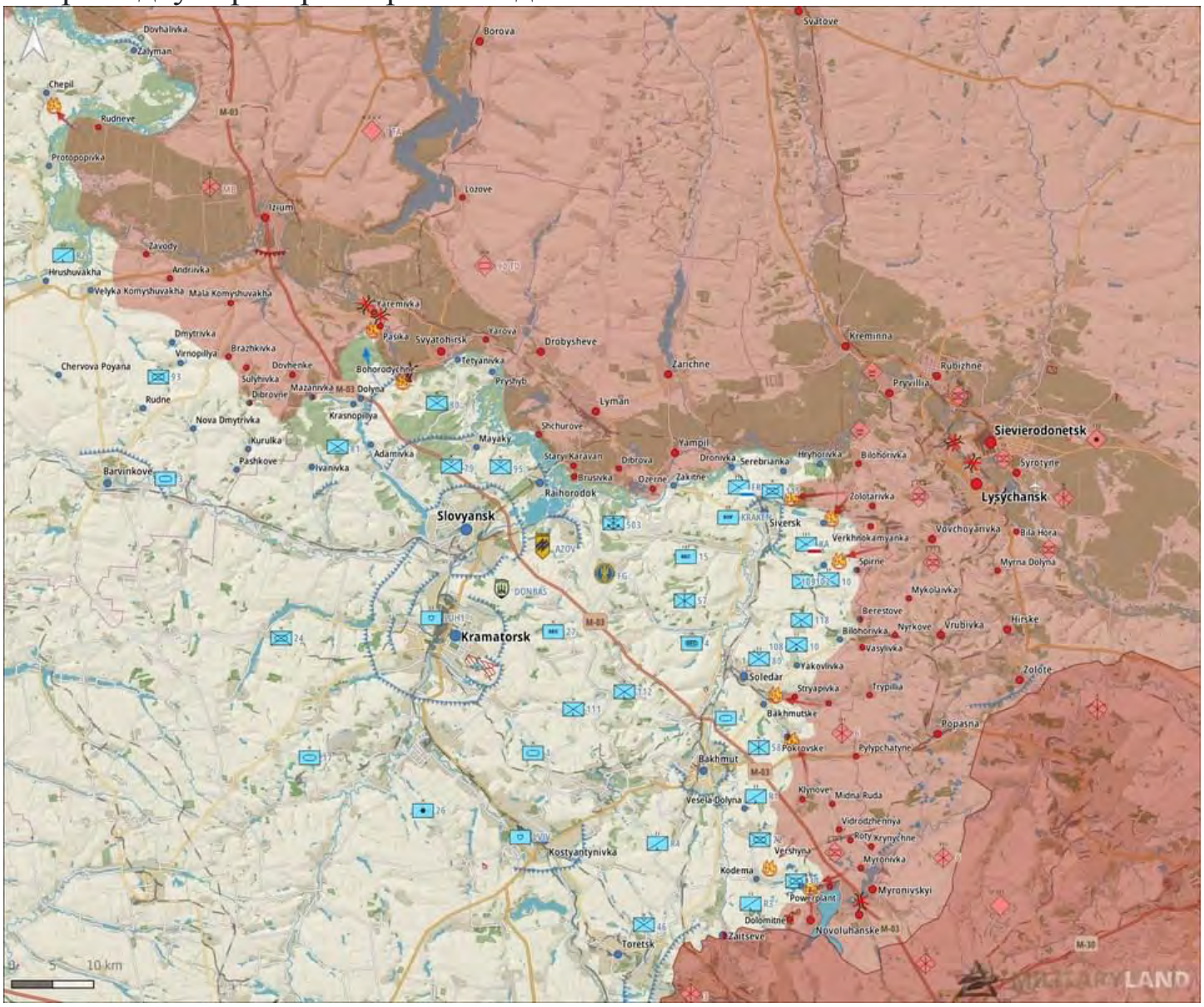
1) Новим генпрокурором призначено депутата від "Слуги народу" Костіна.
2) Російські війська завдали ракетних ударів по околицях Києва.
3) ЗСУ залишили Новолуганське та Вуглегірську ТЕС.
4) Німеччина погодилася продати Україні 100 САУ Panzerhaubitze 2000.

1. Війна

1-1)!Фронт

• Генштаб зафіксував ротацію підрозділів білоруських військ поблизу українського кордону. Вони ведуть інженерне обладнання позицій та

авіарозвідку території України за допомоги безпілотників.

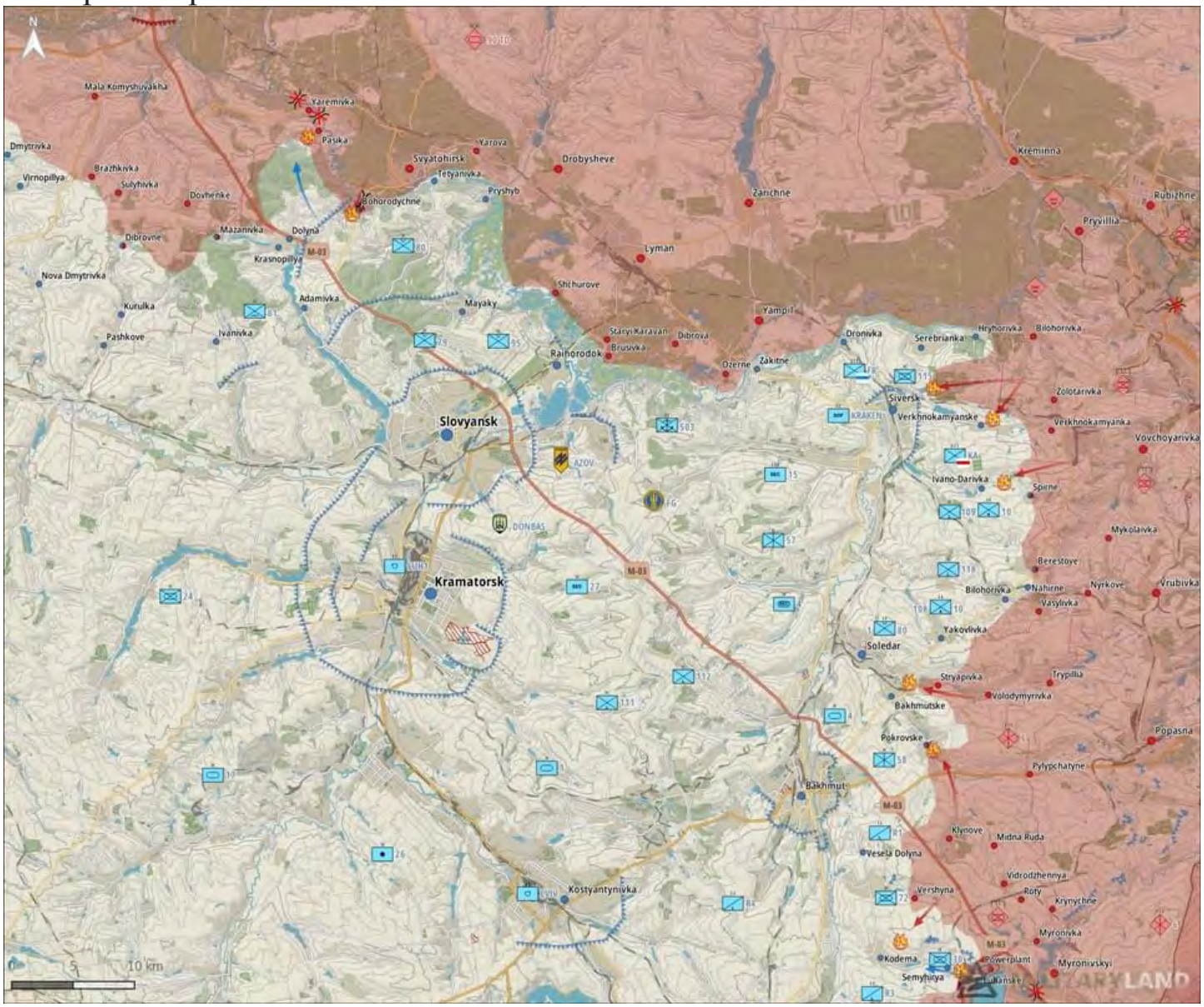
Приблизно о 5-й ранку 28 липня російські війська здійснили понад 20 пусків ракет з аеродрому Зябрівка на Гомельщині в Білорусі. Кілька ракет влучили у військову частину в Лютежі Вишгородського району Київщини, решта впали на територію Чернігівщини на південь від обласного центру.

Україна не розірвала дипломатичних відносин із Білоруссю, хоча кордон закрито з моменту повномасштабного вторгнення Росії.

До Мінська прибув "лідер ДНР" Пушилін, який одразу ж заявив, що "вже час звільняти" "засновані російськими людьми" українські міста Київ, Чернігів, Дніпро, Харків, Запоріжжя, Одесу та Луцьк.

За твердженням секретаря РНБО Данилова, 3/4 російських ракетних ударів потрапляють до цивільної інфраструктури та житлових кварталів. Данилов попередив про кримінальну відповідальність власників торговельних центрів та інших об'єктів із великим скупченням людей за ігнорування сигналів

повітряної тривоги.

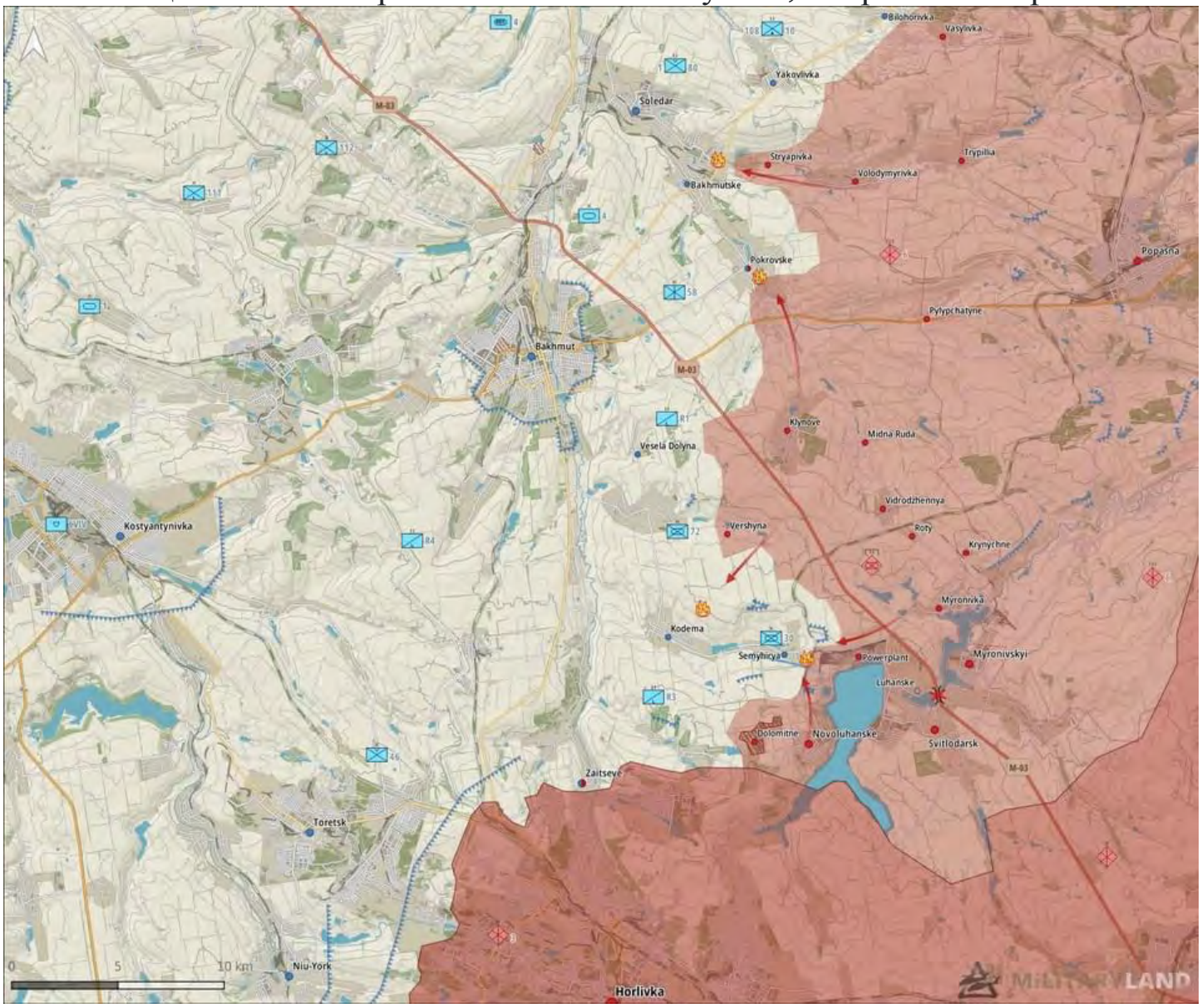
• З РСЗВ та мінометів обстріляно прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини. ФСБ РФ проводить "загороджувальні заходи" в Курській та Брянській областях, які межують з Україною.

• Окупанти обстріляли житлові квартали Харкова ракетами ЗРК С-300, Чугуєв потрапив під вогонь важкої артилерії. На ділянці фронту на півночі області тривають перестрілки та бої місцевого значення. На південь від Балаклії попереджено прорив диверсійної групи в Чепілі.

• На південь від Ізюма українські війська здійснили успішну контратаку в районі Долини та Богородичного та відтіснили окупантів до с. Пасіка.

• Російське командування кинуло всі сили на лобовий штурм Сіверська, Соледара та Бахмута. Ударні підрозділи армії РФ, "народної міліції республік"

та найманці ПВК "Вагнера" намагаються наступати, попри тяжкі втрати.

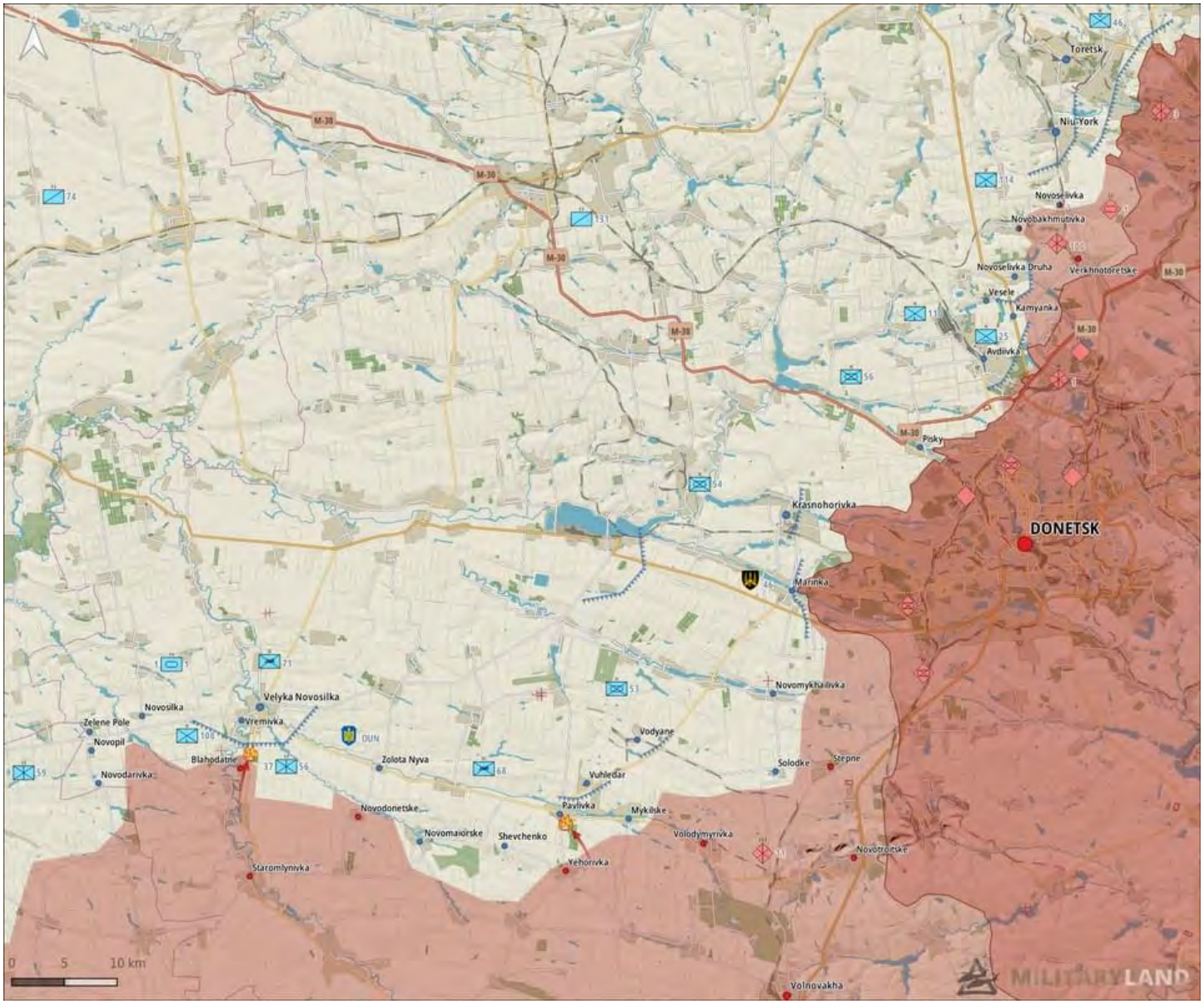
У районі Сіверська точаться запеклі бої в Григорівці, Новокам’янському та Івано-Дар’ївці, українські війська тримають оборону та відбивають усі атаки. Тривають бої в Нагірному та Берестовому.

• Окупанти намагаються з наскоку увірватися до Соледара після захоплення Стряпівки. Наступ на місто продовжується і з півдня — з боку Покровського. Бої тривають на околицях селищ Бахмутське та Покровське.

• На південь від Бахмута російські війська захопили важливе с. Вершина в районі траси М-03 Харків — Довжанський та атакують Кодему. Це створило загрозу оточенню українського угруповання, яке боронило Новолуганське та Вуглегірську ТЕС. Підрозділи організовано відійшли, окупанти взяли під контроль обидва пункти опору. Бої в Кодемі та Семигір’ї тривають.

• На південний захід від Донецька ЗСУ відбили чергову атаку на Вугледар та Павлівку, тривають бої в Благодатному на південній околиці Великої

Новосілки.

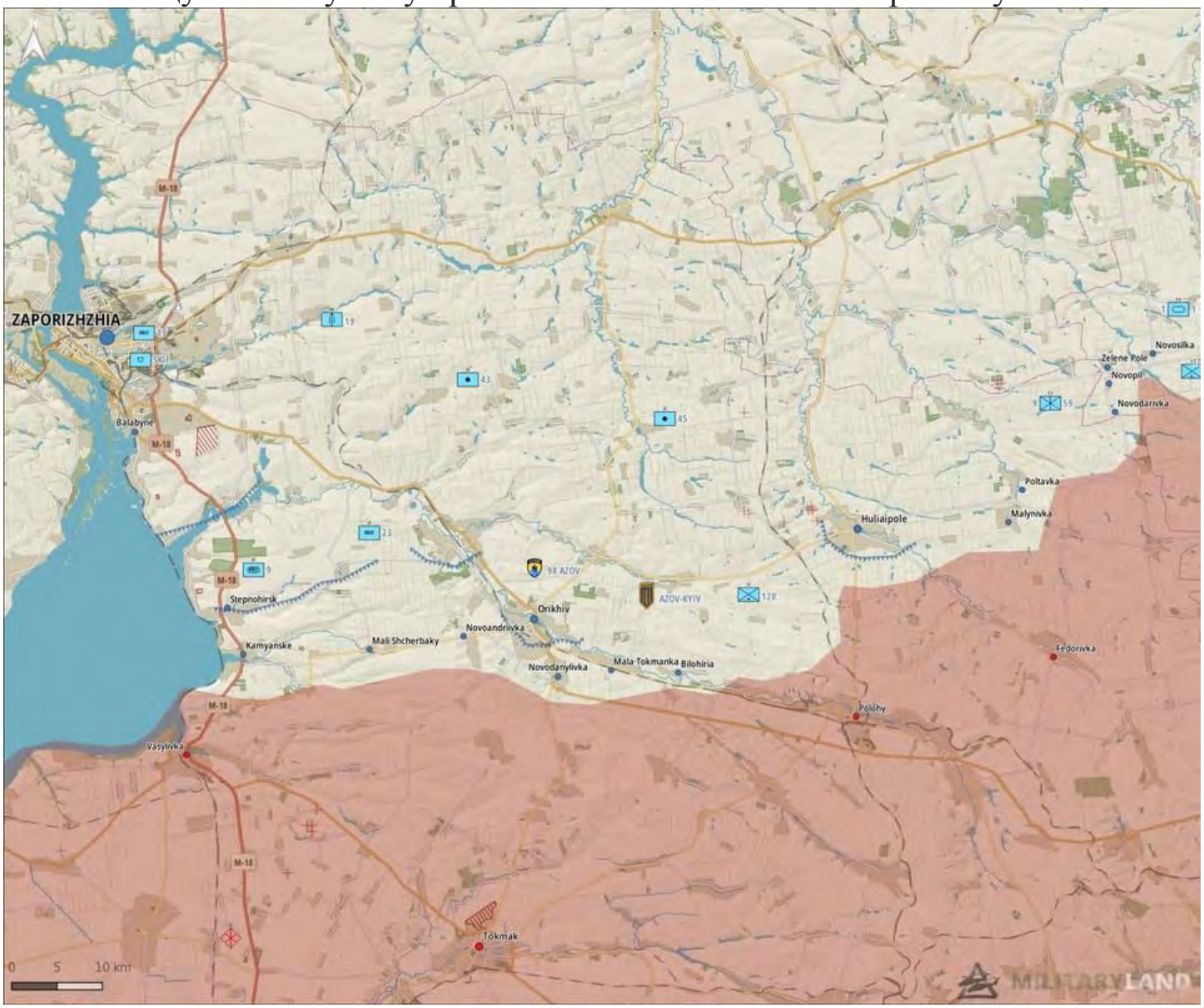

• На ділянці фронту на Запоріжжі змін немає. Розвідка повідомляє про перекидання свіжих підрозділів російських військ до регіону для зміцнення лінії фронту та можливого наступу на Гуляйполе та Запоріжжя.

• Російські війська вкотре не змогли ліквідувати український плацдарм на лівому березі р. Інгулець у районі Давидова Брода. Підрозділи ЗСУ влаштували контратаку й відновили та навіть розширили плацдарм. На інших ділянках фронту на Херсонщині відбуваються артилерійські дуелі та перестрілки, з обох боків працює штурмова авіація. Схоже, українське командування чекає на виснаження запасів боєприпасів і палива в російського угруповання, щоби розпочати контрнаступу, після того, як було пошкоджено мости через Дніпро.

Російські війська обстріляли з РСЗВ "Ураган" території в районі водосховища Криворізької ТЕС. Ракетами РСЗВ "Смерч" обстріляно Миколаїв.

• На окупованій території Херсонської та Запорізької областей активно діють партизани. Вони підривають залізничні колії та автомобілі з колаборантами, а також знищують живу силу противника й захоплюють оперативну

документацію російських військ.

• Російські війська ведуть активну розвідку території Одещини та Миколаївщини оперативно-тактичними безпілотниками.

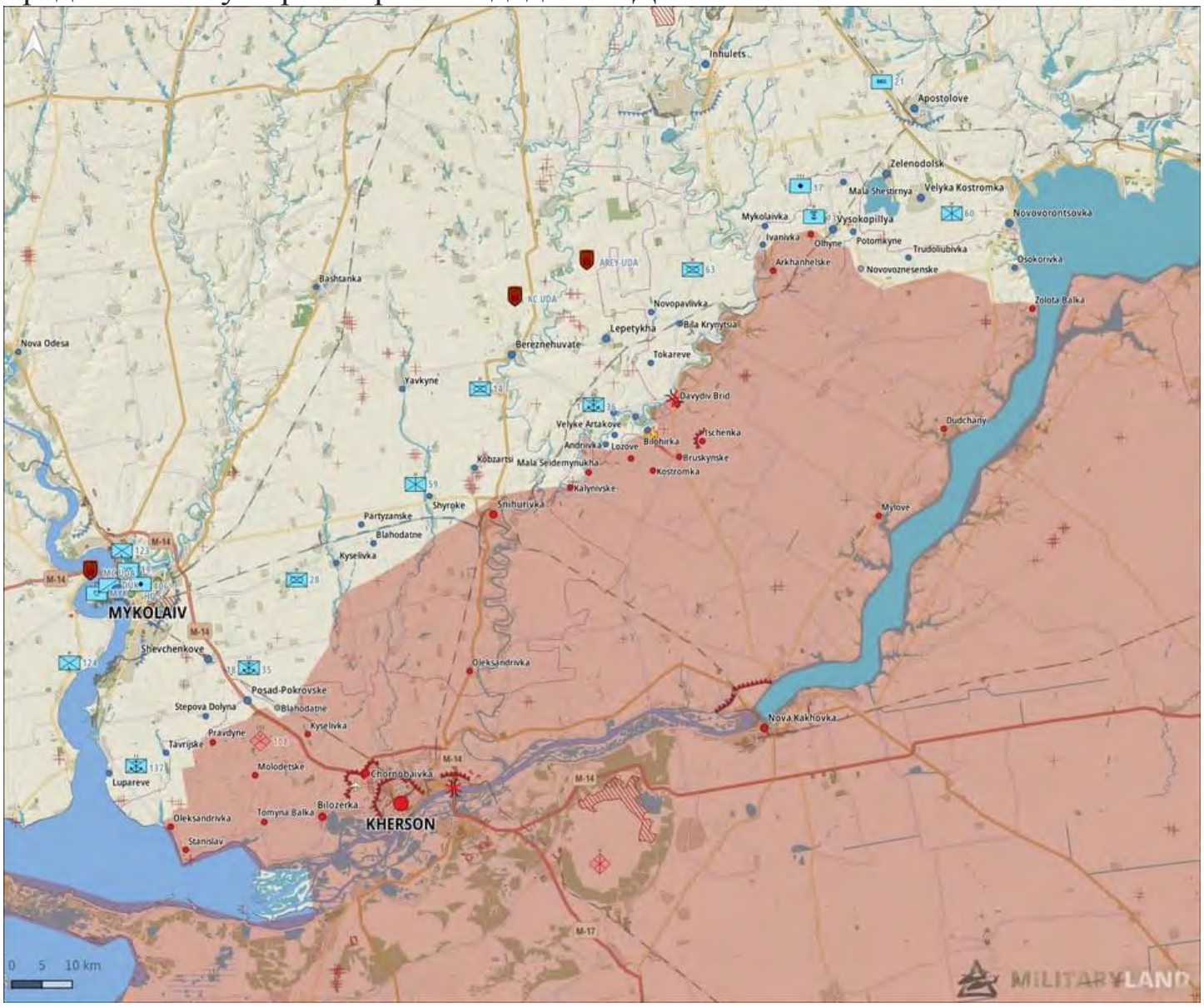
• В Одеському порту спалахнула серйозна пожежа, сирени повітряної тривоги не спрацювали.

• Командування ЗСУ повернуло генерал-майора Марченка до Миколаєва для координації роботи з воєнною адміністрацією та партизанами.

1-2) Тил

• Верховна Рада ухвалила закон про легалізацію оповіщення учасників судового процесу про дату та час та адресу проведення засідання, а також про

предмет позову через портал та додаток "Дія".

Прийнято закон про розширення на час чинності режиму воєнного стану повноважень НБУ щодо регулювання фінансового сектору, а також про можливість припинення діяльності кредитних спілок.

Під час воєнного стану колекторським компаніям заборонено стягувати з військовослужбовців борги за споживчими кредитами.

Заборонено приватизацію держпідприємств, які виготовляють усі види озброєнь для ЗСУ.

Ухвалено закон про адаптацію українських митних декларацій до вимог митного кодексу ЄС.

Заборонено стягнення боргів із комунальних послуг із підприємств оборонно-промислового комплексу, органів військового управління, військових частин та інших підрозділів ЗСУ, а також військових навчальних закладів. З

населення борги не стягуватимуться лише за нерухомість, що розташована в зоні бойових дій або на окупованій території.

Ухвалено закон про можливість вибору схеми управління акціонерними товариствами — однорівневої чи дворівневої, із наглядовою радою. Також, за твердженням авторів документа, він посилює захист прав міноритарних акціонерів і погоджує його з нормами ЄС.

У першому читанні підтримано законопроєкт про звільнення від оподаткування благодійної допомоги сім'ям поранених та загиблих учасників війни.

Подовжено роботу тимчасової слідчої комісії з розслідування смерті депутата Полякова, яку низка експертів вважають умисним вбивством.

Скасовано ввізне мито на імпорт обладнання для зберігання зерна.

• Депутати призначили суддею Конституційного суду депутата від партії "Слуга народу" Совгірю, яка представляла інтереси парламенту в Суді.

• Верховна Рада призначила генпрокурором депутата президентської фракції Костіна. На голосуванні був присутній президент Зеленський, що є ознакою того, наскільки важливим для нього саме це призначення. Костіна було знято з конкурсу на главу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури через сумнів громадської ради в його доброчесності. У 2019 р. Костін із сім'єю їздив до окупованого Криму, нібито, на консультацію до лікаря. Радник глави Офісу президента Подоляк заявив, що Зеленський обрав кандидатуру Костіна через його "бездоганну репутацію". Більшість експертів називають Костіна ставлеником глави Офісу президента Єрмака, який неодноразово наголошував, що Костін є його близьким другом. Саме Єрмак лобіював включення Костіна до виборчого списку партії "Слуга народу" на парламентських виборах.

• Офіс генпрокурора підтвердив успішну перевірку переможця конкурсу на посаду глави САП Клименка на відповідність закону про очищення влади, а також те, що він має доступ до державної таємниці.

• Голова парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцев оголосив, що план відновлення України буде затверджено протягом 2 тижнів.

• Кабмін скасував заборону на експорт жита та мінеральних добрив.

Затверджено список 420 держпідприємств, які буде передано Фонду держмайна для приватизації (продажу) чи ліквідації. У списку — лише 33 підприємства, що працюють.

• "АрселорМіттал Кривий Ріг" з 1 серпня через бойові дії та зменшення попиту на залізорудну сировину зупиняє роботу свого гірничо-збагачувального комбінату. Для збереження робочих місць робітників переведено на 2/3 ставки.

• За оцінкою видання Forbes-Україна, олігарх Ахметов втратив унаслідок війни 2/3 своїх статків.

• У Києві закрився великий торгово-розважальний центр Ocean Plaza, власником левової частки якого є компанія російського олігарха Ротенберга — найближчого друга президента Путіна.

• Нафтогаз має намір запропонувати кредиторам відтермінувати виплати за єврооблігаціями, зокрема, тих, які мали бути погашені в червні 2022 р. Пресслужба компанії наголосила, що прохання до інвесторів про реструктуризацію боргу мають бути частиною спільних дій уряду та містити умови, які запропонують інвесторам інші державні компанії.

• Нацбанк перевів усі електронні гаманці та розрахункові рахунки небанківських організацій на міжнародний стандарт IBAN.

• Нацбанк емітував чергові 15 млрд грн через викуп "воєнних держоблігацій". З моменту повномасштабного вторгнення регулятор "надрукував" 240 млрд грн. Заступниця голови НБУ Рожкова вважає, що обсяг емісії до кінця року не перевищить 400 млрд грн.

Курс продажу готівкового долара в низці мереж обмінних пунктів та на чорному ринку подолав психологічну позначку 40 грн.

НБУ дозволив комерційним банкам продаж валюти не лише в обсягах її купівлі, а й часткою безготівкових коштів — до 50 % обсягу купівлі через каси. На думку чиновників регулятора, це пригальмує ажіотажний попит на валюту.

2. Україна та світ

• Газпром скоротив постачання газу до Європи газогоном "Північний потік" до 20 % проєктної потужності. Глава енергетичного регулятора Німеччини Мюллер заявив, що газ є часткою російської зовнішньої політики й, можливо, воєнної стратегії.

Канцлер Австрії Нехаммер повідомив про рішення створити стратегічні запаси газу. Австрійський оператор ПСГ RAG Austria взяв під контроль найбільше сховище в країні. Основним оператором ПСГ було дочірнє підприємство Газпрому, яке припинило закачування газу минулої осені.

Британський міністр закордонних справ Трасс заявила, що російський президент Путін тримає мир у заручниках, підвищуючи ціну на газ. Вона підкреслила, що в разі, якщо Росія переможе в енергетичній війні, це спричинить "невимовне горе" для всієї Європи. За її словами, Путін не зупиниться в Україні, під загрозою — весь схід Європи та західна демократія, тож Велика Британія має намір його зупинити.

Президент Франції Макрон заявив, що Росія веде проти Заходу гібридну війну нового типу, у якій використовує як інструменти інформацію, енергію та продовольство.

Міністр енергетики Галущенко заявив, що постачання української електроенергії дасть ЄС змогу скоротити закупівлю російського газу на 5–6 млрд м³.

• За інформацією агентства Reuters, керівники країн "Великої сімки" (G7) планують погодити порогову ціну на нафту до 5 грудня — до моменту набуття чинності європейськими санкціями проти імпорту російської нафти танкерами.

Сенатори-республіканці внесли до Конгресу США законопроєкт про штрафи для юридичних осіб, які страхують або реєструють танкери, що перевозять нафту та скраплений газ із РФ до Китаю.

• Уряд Німеччини схвалив продаж Україні 100 САУ Panzerhaubitze 2000. Сума контракту — €1,7 млрд. Виробництво розпочинається негайно.

Уряд Чехії погодився надати допомогу Словаччині в обороні її повітряного простору, що відкриває можливість передавання Україні словацьких винищувачів МіГ-29.

Словенія передасть Україні засоби розмінування та надасть допомогу у відновленні Харкова.

Керівник російської делегації на переговорах про контроль над озброєннями у Відні Гаврилов погрожує тим, що нарощування передачі Україні західного важкого озброєння "може змусити РФ перейти до жорсткіших дій у відповідь", оскільки це "створює загрози громадянам Росії".

• Польща підписала з Південною Кореєю угоду про купівлю 48 винищувачів, 180 танків та 600 гаубиць. У Польщі буде налагоджено виробництво танків та гаубиць.

• Президент Зеленський висловив занепокоєння, що наступний прем'єр-міністр Великої Британії послабить підтримку України.

• У Стамбулі розпочав роботу Спільний координаційний центр моніторингу за експортом українського зерна. Співробітники центру доглядатимуть судна, що прямують до українських портів Одеса, Південний, Чорноморськ і у зворотному напрямку — із зерном. ВМС України повідомили про поновлення роботи цих портів.

• Прессекретар російського президента Пєсков повідомив, що на переговорах у Сочі президенти Путін та Ердоган обговорять воєнно-технічну співпрацю.

• Уряд Філіппін розірвав контракт на купівлю в Росії 16 військово-транспортних гелікоптерів Мі-17 через загрозу потрапити під санкції США. Сума контракту складала $227 млн.

• Виробник ліфтів OTIS залишає російський ринок. Бізнес продано місцевій компанії Ice Development.

• Православна церква в Україні звернулася до Вселенського патріарха Варфоломія із закликом позбавити престолу патріарха РПЦ Кирила (Гундяєва), який "підмінив віру цивільною релігією" та благословляє росіян на війну з Україною. МЗС Литви заборонило Кирилу на 5 років в'їзд до країни за підтримку ним російського вторгнення в Україну.

• Інфляція в США й далі б'є рекорди. Для її гальмування Федеральний резерв (ФРС) підвищує ключову ставку. У середу ставку було підвищено відразу на 0,75 % — до 2,25–2,50 %. Ці дії впливають на всі світові фінансові процеси насамперед б'ють по валютах країн, що розвиваються (України тощо) через втечу інвесторів, які вкладали кошти в державні боргові папери.

3. Тренди

• Конгресвумен — республіканка Спартц написала ще один лист до президента Байдена з попередженням про зосередження влади в Україні в руках глави Офісу президента Єрмака, який розставляє своїх людей на ключові посади в країні. За її словами, це створює загрози нацбезпеці США та перешкоджає контролю витрачання коштів американських платників податків.

Спартц згадала про незаконне позбавлення громадянства бізнесмена Корбана та призначення на ключову посаду до Міноборони бізнесмена — бізнес-партнера батька Єрмака, який є колишнім високопосадовцем ФСБ РФ.

Понад 100 відомих громадських діячів, бізнесменів та політиків закликали президента Зеленського скасувати указ про позбавлення Корбану громадянства.

- За даними телефонного опитування 2000 осіб Київський міжнародний інститут соціології констатував, що 84 % респондентів категорично заперечують будь-які територіальні поступки Росії.

***

№ 389.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 28 липня 2022

Головне

1) Зерновий транзит - СУТО комерційна операція. Це сказав чиновник ООНу. Ну й 2 інші цілі - скасування ембарго на експорт рашистської жратви, а також примушення України до капітуляції під виглядом "мирних переговорів". Читайте, у дайджесті все є.

2) До України таки приїхали ревізори. І одразу ж у лігві на Банковій розпочався великий шухер. Отаке. "гіпс знімають, клієнт їде..." ©Діамантова рука

3) На сході - все дуже складно.

4) Раджу звернути увагу на ставлення "депутатів" і президента до повітряних тривог. Дуже показове, як на мене.

5) Про призначення Клименка.... побачимо. Поки для мене це маленька перемога заходу над хуйлоєрмаком. Проміжна.

Теми дайджесту

1) Клименка, нарешті, призначено головою САП.

2) У День державності російські війська завдали ракетних ударів по українських містах.

3) Зеленський зібрав Ставку для обговорення постачання ЗСУ.

1. Війна

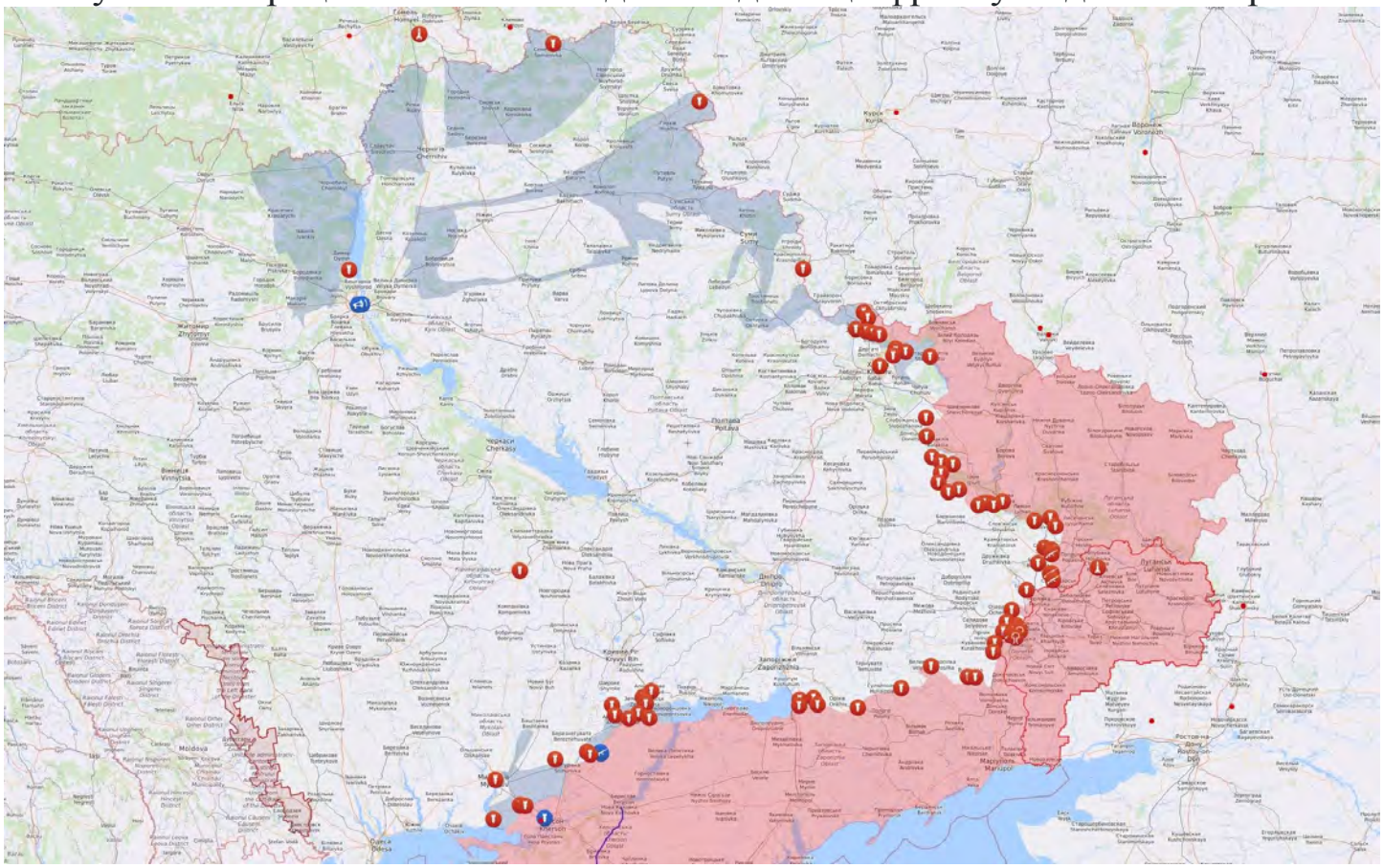
1-1) Фронт

• Прикордонні села Чернігівщини та Сумщини обстріляно з артилерії та РСЗВ із території РФ.

• Центр Харкова потрапив під обстріл російських РСЗВ. Обстріляно населені пункти на півночі та в центрі області.

• На південь від окупованого Ізюма ЗСУ провели контратаку та звільнили с. Бражківка на автодорозі на Барвінково.

• Російська артилерія завдала ударів по житлових кварталах Слов'янська, Бахмута та Торецька. Активних дій на ділянці фронту вздовж Сіверського

Дінця впродовж доби не було.

• У районі Соледара тривають бої, окупантам вдалося трохи просунутися до міста. На трасі Лисичанськ – Бахмут їм не вдалося провести розвідку боєм у Берестовому та Нагірному.

• Вкрай важка для українських військ ситуація склалася на південь від Бахмута, де наступ ведуть ударні російські підрозділи разом із найманцями ПВК "Вагнера". Атаки на Вершину та Семигір'я відбито.

• Російські війська різко активізувалися в районі Донецька. Протягом кількох діб за підтримки всіх видів артилерії та авіації триває штурм Авдіївки, також

окупанти намагаються наступати на Водяне, Піски, Красногорівку та Велику Новосілку. ЗСУ успішно відбивають усі атаки. Під час проведення розвідки боєм у Пісках російські військовослужбовці перевдяглися в польову форму ЗСУ.

• День української державності Росія відзначила потужними ракетними ударами. Сирени лунали весь день у всій країні. 5 ракет влучили у військову частину в Лютежі у Вишгородському районі Київської області. По Кропивницькому та по Кіровоградщині завдано удару крилатими ракетами "Калібр" і балістичними ракетами ОТРК "Іскандер-К". Підрозділам української ППО вдалося збити лише 3 ракети.

• На півночі Херсонщиниі російське командування без успіху намагається ліквідувати український плацдарм на лівому березі річки Інгулець та утримати Високопілля на адмінкордоні з Дніпропетровщиною.

Окупанти обстріляли з РСЗВ околиці Нікополя та населені пункти в районі водосховища Криворізької ТЕС. Унаслідок ракетного удару по Миколаєву пошкоджено приватні будинки, елеватор та пункт видавання гуманітарної допомоги.

Через неможливість відновити мости через Дніпро та Інгулець, які було пошкоджено українською артилерією, окупанти намагаються наводити понтонні переправи. У районі Антонівського мосту на північ від Херсонщини вони запустили між берегами Дніпра пасажирський теплохід. Генштаб заявив, що ЗСУ готові до спроб російського командування відновити постачання передових частин, які ведуть бойові дії на заході й півночі Херсонщини.

• Українська ракетна артилерія знищила великі склади боєприпасів в Іловайську на південь від Донецька та на півночі Херсонщини.

1-2) Тил

• Президент Зеленський затвердив призначення депутата своєї фракції Костіна генпрокурором. Костін одразу призначив переможця конкурсу на голову Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Клименка керівником відомства. З цим кроком Україну привітали посли країн "Великої сімки" та представник ЄС в Україні Маасікас.

• Зеленський зібрав Ставку верховного головнокомандувача для обговорення постачання армії озброєнням та амуніцією. Представники США проводять перевірку Міністерства оборони щодо використання воєнної допомоги. Заступник міністра оборони Маляр повідомила, що на складах, нарешті, створено "відчутний резерв" бронежилетів та касок.

• Глава Нацполіції Клименко повідомив про розслідування понад 300 справ про шахрайство та зловживання з гуманітарною допомогою.

• Заступник міністра оборони Маляр повідомила, що всі військовослужбовці отримають додаткові виплати ("бойові") найближчим часом, а решту коштів уже перераховано в частини в повному обсязі.

• Депутати Верховної Ради разом із президентом Зеленським провели засідання, присвячене Дню державності України. Під час заходу пролунала сирена повітряної тривоги, проте учасники не залишили сесійну залу.

• Верховна Рада ухвалила закон про особливий статус громадян Польщі в Україні.

Депутати ухвалили закон про скасування покарання військовополоненим, яких обмінюють на українських військовослужбовців та мирних громадян.

Також ухвалено закон про створення єдиної української електронної системи, у яку будуть об’єднані всі освітні реєстри.

• Антимонопольний комітет дав дозвіл на передавання Нафтогазу пакетів акцій 6 ТЕС, попри очевидну небезпеку антиконкурентних дій у зв’язку з можливістю постачання на них газу за ціною, нижчою від ринкової.

• Департамент стратегічних розслідувань Нацполіції повідомив, що з моменту широкомасштабного вторгнення було заарештовано активи компаній із РФ та Білорусі на суму 39,5 млрд грн. Конфісковано та передано ЗСУ транспортні засоби на суму 1,3 млрд грн. СБУ стверджує, що протягом цього тижня передала до управління Агентства з управління активами, що отримано в корупційний та інший злочинний спосіб (АРМА) майно та кошти російських компаній на суму 15 млрд грн, зокрема, "Газпрому", "Ростеху", Росатому", "Роснафти".

2. Україна та світ

• Турецьке керівництво активно працює над замиренням "конфлікту в Україні", що наразі дуже вигідно Росії. Турецький міністр закордонних справ Чавушоглу висловив упевненість, що "зернова угода" може стати кроком до відновлення мирних переговорів між Україною та Росією та підтвердив готовність Туреччини їх прийняти. Чавушоглу наголосив, що домовленості не лише розблокували український експорт продовольства, а і зняли перешкоди до зернового експорту Росії. В українській версії документа, яку опублікували ЗМІ, не йдется про скасування ембарго на російську агропродукцію.

Заступник генерального секретаря з гуманітарних питань Гріффітс сподівається на відновлення експорту зерна, починаючи з п’ятниці. Він наголосив, що операція з розморожування транзиту є комерційною, а не гуманітарною. Маршрут суден проходитиме вздовж узбережжя Одещини до Румунії. Кораблі ВМС України, за потреби, супроводжуватимуть каравани в українських територіальних водах. Оперативне командування "Південь" оцінює загрозу для балкерів як реальну, оскільки російські військові кораблі перебувають у північно-західній частині Чорного моря, недалеко від запланованого маршруту транзиту.

Російська армія цілеспрямовано випалює поля з урожаєм та сховища зерна. У Миколаєві внаслідок влучення ракети згорів ще один елеватор.

Посол України в Лівані Осташ повідомив президенту країни про прибуття до порту Триполі судна з вантажем краденого українського ячменю.

Єгипетське Генеральне агентство постачання товарів розірвало вже оплачені контракти на імпорт 240 тис. т української пшениці, яку її власники – компанії Nibulon та Inerco – не можуть вивезти з окупованих портів.

• Президент Литви Науседа виступив перед депутатами Верховної Ради. Він вручив президенту Зеленському найвищу нагороду країни та анонсував ще один пакет воєнної допомоги Україні, до якого буде включено 10 бронемашин та військову амуніцію.

Уряд Латвії затвердив збільшення воєнної допомоги України без конкретизації її складу та строків постачання.

Обидві фракції Конгресу США підтримують передачу Україні ракет середньої дальності ATACMS з поразкою понад 270 км для РСЗВ HIMARS і M270.

Уряд Німеччини передає Україні пакет воєнної допомоги, до якого увійдуть засоби захисту від ядерної, хімічної та біологічної зброї на суму €0,86 млн.

Прем’єр-міністр Нідерландів Рютте пообіцяв президенту Зеленському не зменшувати воєнну підтримку України.

Турецька компанія Baykar Makina безплатно передасть ЗСУ безпілотник, кошти, на який зібрали громадяни Польщі. Представники компанії запропонували перенаправити кошти на гуманітарну допомогу українцям.

• Сенат США схвалив резолюцію із закликом до держсекретаря Блінкена оголосити Росію державою – спонсором тероризму. Держдепартамент повідомив, що активно працює над можливістю легалізації цього рішення, оскільки резолюція Сенату є лише декларацією.

• Прессекретар російського президента Пєсков заявив про намір Путіна повністю "звільнити Україну від проявів неонацистських настроїв".

• Міністр закордонних справ Великої Британії Трасс пообіцяла бути найбільшим другом України в разі її обрання на посаду прем'єр-міністра країни. Вона наголосила, що її метою буде завдання Росії стратегічної поразки.

• Через ціни на газ у Європі, що швидко зростають, Євросоюз із суботи збільшує закупівлю української електроенергії у 2,5 раза. Потужність, що передається до об'єднаної європейської енергосистеми ENTSO-E, зросте зі 100 до 250 МВт.

На думку єврокомісара із зовнішньої політики Борреля, Росія вже припинила б постачання газу цього літа, якби президент Путін мав подібні плани. Багато країн ЄС через енергетичну кризу розконсервували вугільні електростанції, що суперечить політиці декарбонізації.

• Американське державне агентство USAID оголошує про надання пакета гуманітарної допомоги на суму $74 млн для підтримки українського населення. що постраждало від воєнних дій. Через агентство вже надано допомогу на суму понад $1 млрд, а всього з початку вторгнення уряд США надав допомогу на суму понад $1,5 млрд.

• Глави МЗС Польщі та Литви висловили готовність переконувати партнерів по НАТО в необхідності початку переговорів щодо вступу України до Альянсу.

• Чехія та Румунія припинили участь у "Міжнародному банку економічного співробітництва" та "Міжнародному інвестиційному банку", основним акціонером яких є Росія.

• Литовський "Шяуляй Банк", який обслуговує транзит російських вантажів до Калінінграда, ухвалив рішення про припинення банківських операцій із РФ. Після "роз'яснень" Єврокомісії Росії вдалося переправити до анклаву кілька потягів із санкційними вантажами литовською залізницею.

• ЄС не готовий до запровадження повної заборони на видавання віз громадянам РФ. На думку єврочиновників, заборони запроваджено лише щодо олігархів та чиновників для недопущення фінансування агресії й вони не спрямовані проти звичайних громадян. Естонія заборонила видавання віз росіянам та посвідок на проживання для навчання.

• Парламент Молдови подовжив у країні режим надзвичайного стану, який було запроваджено після широкомасштабного вторгнення російських військ.

• УЄФА відкрив дисциплінарне провадження проти турецького клубу "Фенербахче", уболівальники якого вигукували слоган на підтримку російського президента Путіна під час матчу з київським "Динамо".

3. Тренди

• Президент Зеленський стверджує, що рішення про позбавлення громадянства бізнесмена Корбана було ухвалено на підставі чинного законодавства та запропонував "припинити спекуляції" навколо цієї події. Корбан звернувся до секретаря РНБО Данилова з пропозицією допомогти виявити чиновників, які мають паспорти інших держав та закликав його відійти від подвійних стандартів та принципу "друзям – усе, ворогам – закон". Корбан наголосив, що другого громадянства в нього немає.

Кабмін вніс до Верховної Ради законопроєкт щодо умов набуття громадянства України.

• За інформацією журналістів агентства Reuters, російська розвідка за рік до вторгнення розпочала інфільтрацію агентів на Чорнобильську АЕС, щоби підготувати її до безкровного захоплення. Це вдалося зробити вже вранці 24 лютого. Через АЕС також було налагоджено передавання секретних документів СБУ про стан української оборони, які вищі посадові особи Служби продавали агресору.

***

№ 390.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 29 липня 2022

Головне

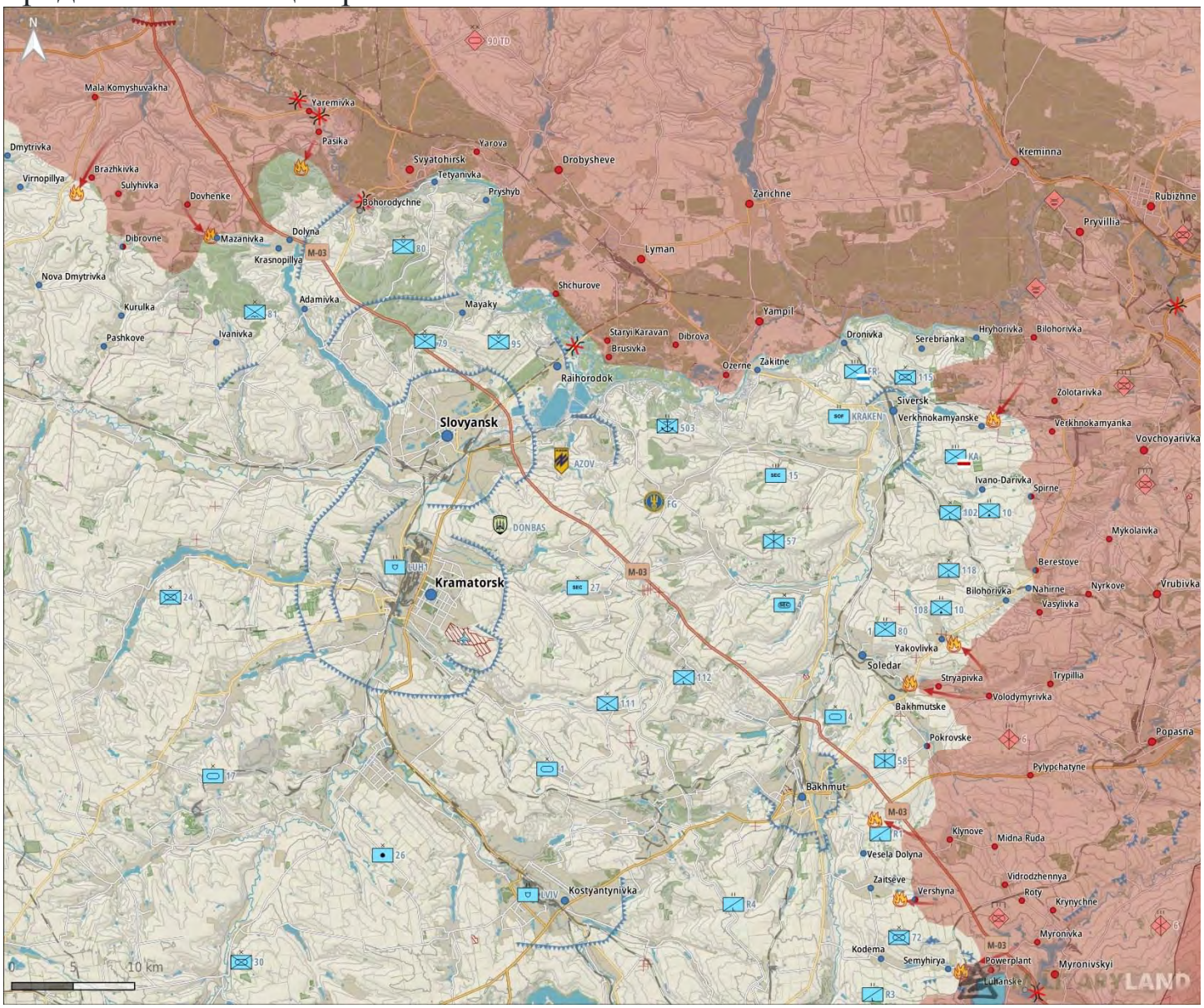
1) Коли мене питають, чому я такий злий, я спокійно відповідаю - краще бути дурним. І не копирсатися у цьому лайні, яке навколо нас. Проте я впевнений – якщо не викинемо гівно із власних стаєн, перемога нам не світить аж ніяк.

Запоребрик допомагає це зрозуміти, доводячи щодня, що нас ніхто не буде жаліти. Рашистське кодло приперлося до України задля того, щоб знищити нас. Фізично. І будь-яка мразота, яка працює проти обороноздатності України, однозначно є таким самим хуйлом. Думайте про це, а не про хуйню, яку вам вішають на вуха "марафонами" і хуйлорестовичами з падляками.

2) За цієї моделі життя НІЧОГО путнього не вийде. Війна - час на різкі зміни парадигми. Як бачать оці зміни ті, хто поруч із коритом – читайте "інфляційний звіт НБУ". Я прочитав. Висновки зробив. Невтішні.

3) Вам подобається жити у хуйлостані? Ні? тоді як сприймати повсюдне його мавпування тими хто біля корита? #неначасі, ага. Я вважаю, що курси валют малюватимуть на асфальті. Цього ніхто не забороняє робити, правда ж? А грошей ще надрукують. Щоб сьогоднішній курс згадували як щастя.

4) Про зерно я вже писав. Це СУТО комерційний проект. Гроші до України з нього не прийдуть. Але хуйло вже отримало зиск з "розблокування" портів. Воно розблокувало власний експорт. І тепер займе місце українського продовольства на цих ринках.

Теми дайджесту

1) Окупанти в Оленівці вбили полонених оборонців "Азовсталі".

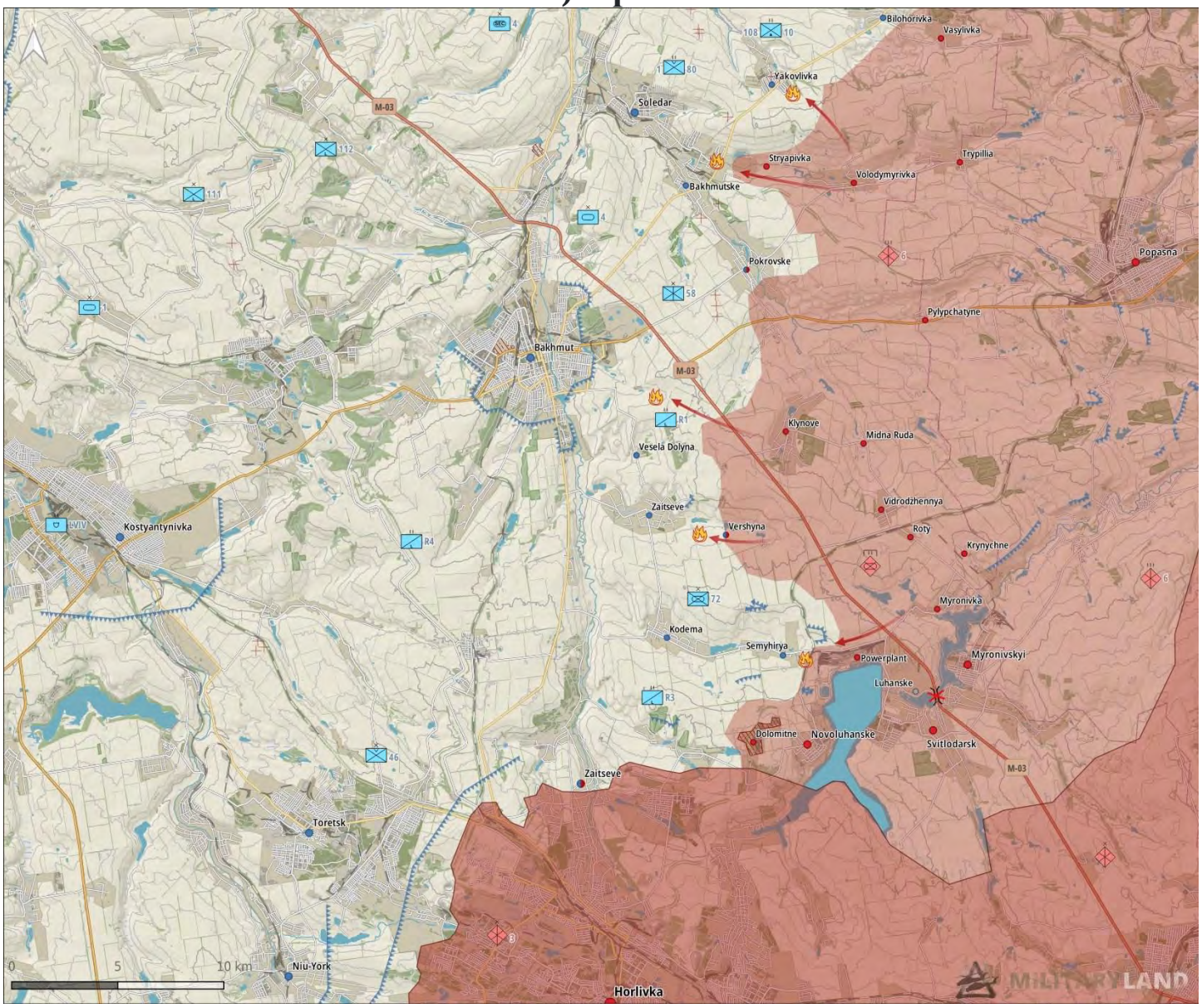
2) Верховна Рада заморозила ціни на газ для населення та постачальників тепла.

3) Близьких родичів загиблих на війні військовослужбовців звільнено від мобілізації.

4) Нацбанк заборонив інформаційне табло пунктів обміну валюти.

1. Війна

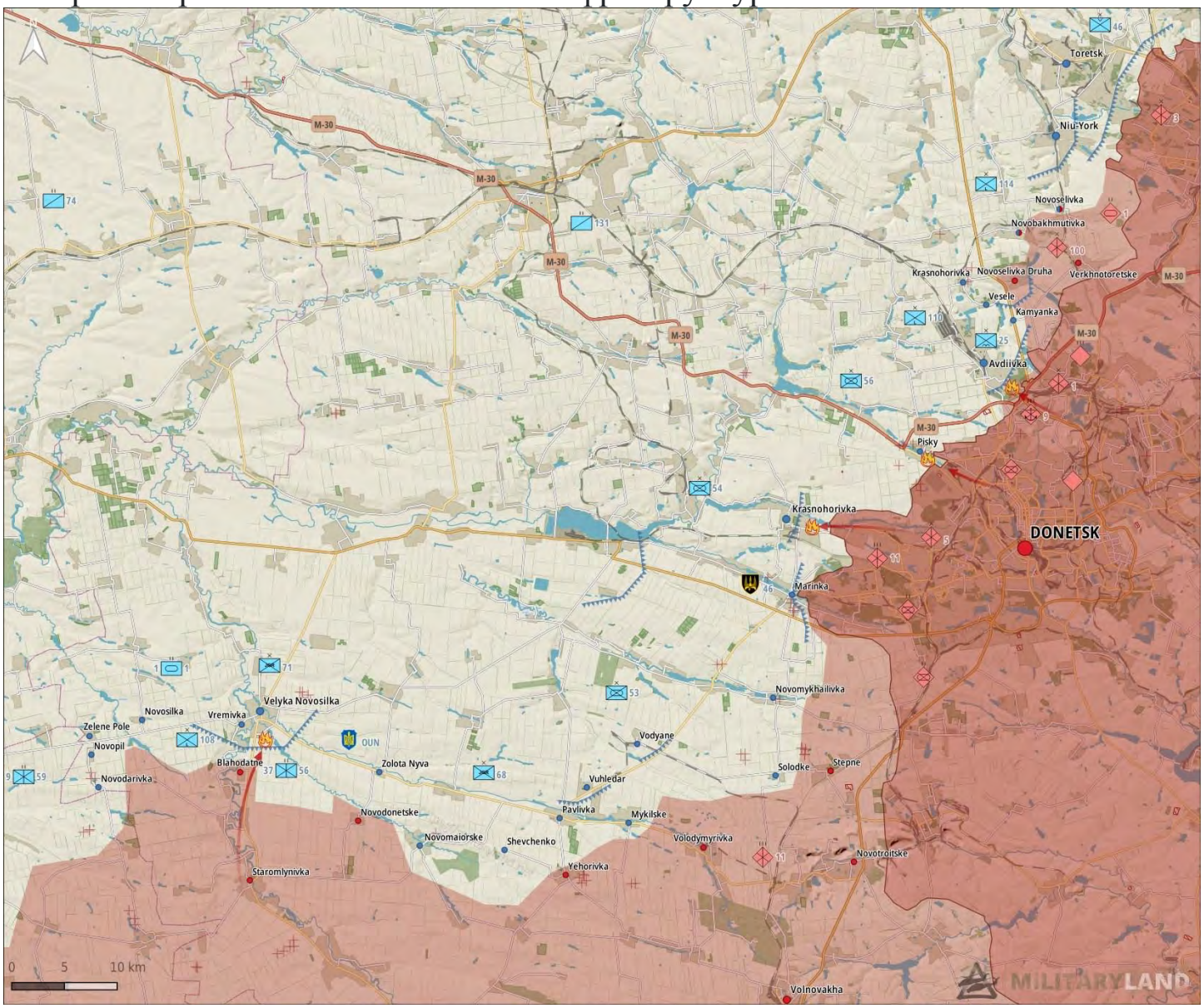
1-1) Фронт

• Російські війська цілеспрямовано знищують житлові будинки та інфраструктуру прифронтових населених пунктів ударами авіації, артилерією та РСЗВ. Зі ствольної артилерії та РСЗВ обстріляно прикордонні села Чернігівщини та Сумщини.

• У центрі Харківщини в районі Чугуєва ЗСУ запобігли спробі прориву диверсійної групи в Щурівці в районі Балаклії. У Харкові вночі було

обстріляно ракетами ВНЗ та об’єкт інфраструктури.

• На південь від Ізюма українські війська відбили атаки на села Дмитрівку та Бражківку поряд з автошляхом на Барвінкове.

• На захід від Сіверська відбито атаку у Верхньокам’янському. Наступ ударних підрозділів армії РФ і найманців ПВК "Вагнера" на Соледар і на південь від Бахмута – на Вершину та Семигір’я – успіху не мав.

• На околицях Донецька російські війська та "народна міліція ДНР" уже кілька днів без успіху намагаються пробити ешелоновану українську оборону в Кам’янці, Авдіївці, Пісках та Красногорівці.

• У Запорізькій області на лінії фронту змін немає. За повідомленням з окупованої території, російське командування перекидає війська з лінії фронту до Херсона.

• Українська артилерія вивела з ладу основні логістичні шляхи на правобережній частині області та мости через Дніпро. Окупанти намагаються навести понтонні мости через річку Інгулець та запустити пором через Дніпро, без чого постачання угруповання на захід від Херсона є великою проблемою.

Тривають бої в районі українського плацдарму на лівому березі річки Інгулець та на південь від водосховища Криворізької ТЕС.

Під обстріл РСЗВ із лівого берега Дніпра потрапили житлові квартали Нікополя та населені пункти району, а також села на південь від Кривого Рогу. Знову з РСЗВ обстріляно об’єкти інфраструктури Миколаєва. Українська артилерія завдала ударів у відповідь – знищено склад боєприпасів, пошкоджено готель в Енергодарі, де мешкали російські вояки.

• У виправній колонії в Оленівці, на окупованій території на південь від Донецька, у якій окупанти тримали українських полонених, зокрема, оборонців "Азовсталі", сталися сильні вибухи. Загинуло приблизно 40 українських бійців, поранено – 130. За інформацією розвідки, вбивство скоїли найманці ПВК "Вагнера", ймовірно, підривом вибухівки, за прямою вказівкою власника формування – "кухаря Путіна" Пригожина. Російські РСЗВ "ГРАД" здійснили обстріл по контрольованій ЗСУ території в надії на вогонь у відповідь, який, мав стати прикриттям теракту, проте ЗСУ на обстріл не відповіли. Бійців за кілька днів до теракту перевели саме до барака, який став об’єктом удару. Жоден з окупантів та співробітників колонії не постраждав. СБУ перехопила телефонні розмови "військовослужбовців ДНР", які підтверджують, що вибухи не були результатом обстрілу.

Уповноважений із прав людини Лубинець звернувся до Міжнародного Червоного Хреста із проханням про сприяння в поїздці до Оленівки для огляду тіл загиблих та зустрічі з пораненими. Міноборони, ЗСУ та СБУ зажадали від МКЧХ та ООН, які є гарантами життя та здоров’я українських бійців, направити своїх представників на місце теракту.

Президент Зеленський назвав загибель військовополонених в Оленівці свідомим воєнним злочином Росії та закликав світову спільноту визнати Росію спонсором тероризму.

Митрополит ПЦУ Єпіфаній заявив, що ідеологія "російського світу" має бути заборонена, як це відбулося з нацизмом та більшовизмом. Він висловив переконання, що на рашизм чекає міжнародний суд у Гаазі та "новий Нюрнберг".

Єврокомісар із закордонних справ Боррель заявив, що ЄС засуджує звірства армії РФ та її маріонеток, які порушують Женевські конвенції та є воєнними злочинами.

Координатор Ради нацбезпеки США Кірбі заявив, що американська адміністрація поки не має достатньо інформації про випадок в Оленівці, тому робити висновки зарано.

• Українське суспільство сколихнуло відео кастрації українського військовополоненого та його подальшого вбивства, яке було скоєно російськими військовослужбовцями. Ролик був поширено через проросійські телеграм-канали. Особу ката встановлено. Офіс генпрокурора відкрив провадження за фактом тортур та вбивства українського бійця.

Моніторингова місія ООН була "приголомшена" відео тортур та вбивства й закликала "усі сторони" уникати порушень прав військовополонених.

• Головнокомандувач ЗСУ Залужний у відповідь на звірства окупантів пообіцяв помсту за кожного вбитого чи скаліченого воїна. Він наголосив, що Україна, на відміну від окупантів, дотримується норм міжнародного гуманітарного права.

• На думку низки експертів, російське керівництво подібними діями намагається розхитати ситуацію всередині України, посіяти паніку та зневіру в перемогу. Путін і його оточення намагаються підштовхнути українську владу до відновлення мирних переговорів, у момент, коли російські війська не можуть швидко відновити важкі втрати й потребують оперативного перепочинку.

• Уряд створив штаб з евакуації мешканців Донецької області на чолі якого поставив віцепрем’єр-міністру Верещук. Штаб опікуватиметься розселенням та працевлаштуванням переселенців. Нацполіція попередила, що батьки в разі відмови від евакуації дітей беруть на себе відповідальність за їхнє життя.

• Заступник міністра внутрішніх справ Павліченко повідомила про ідентифікацію 5,6 тис. українських дітей, яких було депортовано до Росії. За її словами, до РФ насильно вивезено кілька сотень тисяч громадян України, і точну їхню кількість наразі встановити неможливо. Вона заявила, що механізм їхнього повернення на батьківщину "відпрацьовується".

1-2) Тил

• Верховна Рада ухвалила пакет законів про заморожування тарифів на газ, а також ціни на газ для теплопостачальних підприємств протягом терміну чинності режиму воєнного стану.

Ухвалено закони про розширення списку осіб, які не підлягають мобілізації, а також тих, хто має право на відтермінування призову. Від призову звільнено близьких родичів військовослужбовців, які загинули на війні. Відтермінування надано науковцям та педагогам, які працюють не менш, ніж на 0,75 ставки.

У першому читанні ухвалено законопроєкт про примусове вилучення майна в умовах режиму воєнного стану. Йдеться про обладнання, яке може бути використане для цілей оборони чи оборонних виробництв. Рішення про вилучення має ухвалювати РНБО.

У першому читанні ухвалено законопроєкт про реформування Служби зайнятості та системи соціального страхування на випадок безробіття, а також про сприяння працевлаштуванню безробітних.

За основу прийнято законопроєкт щодо захисту географічних назв у назвах алкогольних напоїв для гармонізації законодавства з ЄС. Прем'єр-міністр Шмигаль висловив сподівання, що депутати вже незабаром розглянуть приблизно 50 "євроінтеграційних" законопроєктів.

• Шмигаль закликав комісію з відбирання кандидатів на посаду директора Національного антикорупційного бюро негайно розпочати роботу.

• Уряд має намір дозволити банкам – учасникам програми "доступні кредити під 5–7–9 %" підняти ставку до 20 % через підвищення облікової ставки НБУ. За словами Шмигаля, це дасть можливість реанімувати програму пільгового кредитування для відродження економіки.

• Подільський райсуд Києва відправив під арешт колишнього голову Конституційного суду Тупицького, що дає можливість його екстрадиції з Австрії.

• НБУ в інфляційному звіті за липень спрогнозував зменшення реальних зарплат українців на 27 % без надії на їхнє відновлення протягом 2 років.

За оцінкою чиновників регулятора, ВВП України у 2022 р. скоротиться на понад третину, що є найглибшим падінням за всю історію України. Водночас вони прогнозують лише повільне відновлення – ВВП зростатиме на 5–6 % на рік. У звіті констатовано зростання безробіття в країні до 35 %.

• Нацбанк посилив вимоги до обмінних пунктів та небанківських установ, фактично звинувативши їх у зростанні готівкового курсу іноземних валют. Запроваджено заборону на табло з курсами валют, а інформацію населення отримуватиме "у стандартизованому форматі" й лише біля каси. Користувачі

соцмереж та низка експертів заявляють, що ця заборона є калькою дій Центробанку РФ у лютому 2022 р.

• Водночас ситуація на безготівковому валютному ринку докорінно змінилася після різкої девальвації гривні. НБУ протягом тижня купив $682 млн, продав лише $33 млн.

2. Україна та світ

• Координатор Ради нацбезпеки США Кірбі оголосив, що президент Байден найближчим часом підпише указ про ще один пакет воєнної допомоги.

Північна Македонія знімає з озброєння танки Т-72 радянського виробництва й передає їх Україні.

Міністерство оборони Німеччини планує передати ЗСУ 16 танків-мостоукладачів для подолання водних перешкод.

• Президент Зеленський відвідав Одещину, де заявив, що Україна готова відновити експорт продовольства за кілька днів. Міністерство інфраструктури повідомило, що зерном завантажено вже 17 суден, з них готові до відправлення – 10. Міністр Кубраков заявив, що першими в море вийдуть судна, які не змогли покинути порти через початок вторгнення Росії.

У районі одного з усть Дунаю на міні підірвалось українське гідрографічне судно.

• Конгресвумен Спартц закликала генерального секретаря ООН Гутерреша тимчасово зупинити "зернову угоду" до набуття Україною належних гарантій безпеки.

Чиновники МЗС Лівану відмовилися коментувати постачання краденого українського судна до порту Триполі до моменту завершення розслідування. Посольство РФ назвало звинувачення України "необґрунтованими". За даними морського трекера, судно перебувало на рейді Феодосії в окупованому Криму, вимкнуло транспондер, потім за кілька днів зробило короткочасну зупинку в Турецькому Ізмірі, й, нарешті прибуло до Лівану з вантажем зерна.

• Уперше з моменту вторгнення відбулася розмова держсекретаря США Блінкена з міністром закордонних справ Лавровим. Блінкен заявив, що США ніколи не визнають анексію українських територій. Американська влада очікує виконання Росією зобов’язань щодо розблокування експорту українського зерна. Лавров заявив, що "мета та завдання спецоперації на Україні будуть обов’язково досягнуті". Він вкотре поскаржився на те, що Захід "накачує Україну американською та натовською зброєю, затягуючи

агонію режиму в Києві та примножуючи жертви". Лавров стверджує, що санкції Заходу ускладнюють експорт Росією продовольства та добрив. Обговорення обміну американців на російських шпигунів триватиме.

Після розмови з Лавровим Блінкен зателефонував міністрові закордонних справ Кулебі й обговорив практичні кроки, які спрямовано на відбиття російського вторгнення.

• Представник Газпрому стверджує, що повернення до Німеччини турбіни "Північного потоку" після ремонту в Канаді поки неможливе, оскільки порушено умови контракту. Також, усунуто не всі несправності. Газпром, нібито, готовий відновити постачання газу до ЄС у повному обсязі після "розв'язання всіх питань", які пов'язано з турбіною.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан сподівається на підписання до кінця літа ще однієї угоди з Газпромом про збільшення обсягу постачання ще на 0,7 млрд м³. Більшість експертів вважають, що її буде підписано, щоби продемонструвати іншим країнам Європи переваги лояльної позиції щодо Росії.

• Інфляція в ЄС прискорилася майже до 9 % проти минулого року. Найважча ситуація – у Німеччині, яка, на думку низки економістів, входить у період рецесії економіки.

• США внесли до списку санкцій 2 російські організації та 4 приватних осіб із їхнього керівництва, які втручалися в американські вибори. Під західні санкції не потрапив жоден із топменеджерів російського військового концерну "Алмаз-Антей" – виробника систем ППО та ракетних систем, ракет "Калібр" тощо.

• Представник Управління оборонної промисловості Туреччини повідомив, що керівництво країни поки не розглядає варіантів спільного з Росією виробництва бойових безпілотників.

• Концерн Renault пішов із російського ринку, втративши €2,2 млрд, загальні збитки компанії за підсумками I півріччя сягнули майже €1,4 млрд.

***

№ 391.

Перед битвой за Херсон. Юрий Федоров – о военных альтернативах

2022-07-29

Юрий Федоров

В первых числах июля, когда российские войска вышли на границы Луганской области, завершилась очередная фаза войны в Украине.

Через две-три недели обозначились контуры новой стратегической ситуации и, следовательно, следующего этапа боевых действий.

Более половины российских сил, брошенных в Украину, находится в Донецкой области.

> Их первоочередная задача – захватить Бахмут и агломерацию Славянск – Краматорск, а затем оккупировать всю область. В итоге, рассчитывают в Москве, будет выполнена важнейшая стратегическая установка Владимира Путина – включить в так называемые народные республики всю территорию Луганской и Донецкой областей.

Остальные российские войска ведут позиционные бои в Харьковской и Херсонской областях, сдерживая натиск Вооруженных сил Украины.

Одновременно готовится аннексия занятых Россией территорий. Объявив их частью Российской Федерации, Кремль в случае попыток деоккупации может угрожать применением всех имеющихся у страны средств, включая ядерное оружие.

В Украине принято решение о наступлении на юге.

Задачей номер один является разгром российской группировки на правом берегу Днепра и освобождение Херсона.

> При благоприятном развитии событий наступление ВСУ может быть продолжено для освобождения всей Херсонской области, оккупированной части Запорожской области и выхода к Перекопскому перешейку и подступам к Чонгару.

Но даже если ВСУ смогут освободить только Херсон, это будет крупнейшей военной и политической победой Украины и тяжелым поражением России.

> **В частности, будут сорваны планы аннексии Херсонской области: проводить "референдум" под прицелом украинских HIMARS невозможно.**

Насколько успешным может быть украинское наступление на юге и как будет складываться обстановка в осенне-зимнюю кампанию 2022 года?

В последние недели на Западе появилось немало статей, утверждающих, что Украина не может выиграть войну с Россией, а потому должна согласиться на урегулирование конфликта на российских условиях; иными словами, капитулировать.

Оставляя в стороне вопрос о мотивации авторов таких утверждений, некоторые из которых могут вполне искренне заблуждаться, обращусь к фактам.

В первые 7–10 дней войны в результате *неподготовленности* ВСУ и политического руководства страны к войне российские войска подошли к Киеву, Чернигову, Сумам и Харькову, захватили обширные территории на юге.

> Однако уже к концу марта они были вытеснены из северо-восточных областей. В Москве объявили о битве за Донбасс, в которой будет решаться судьба войны.

Достижения России в этой "битве" не впечатляют:

> **понадобилось более трёх месяцев для того, чтобы выйти на границы Луганской области.**

Несмотря на превосходство российских войск в вооружениях, подчас многократное, темпы наступления оказались крайне низкими, а потери очень высокими.

> Начальник штаба обороны Великобритании адмирал Энтони Радакин сообщил, что за четыре с половиной месяца войны Россия потеряла около 1 700 танков и 4 400 боевых бронированных машин. Это превышает данные о потерях этих вооружений, предоставленных на тот момент украинским военным командованием.

Одновременно выявились системные пороки военной системы России, устранить которые в боевых условиях невозможно.

Прежде всего,

> **российские вооруженные силы были выстроены как “армия блицкрига”.**

Предполагалось, что воздушно-десантные дивизии и ударные соединения за несколько дней захватят ключевые политические и военные центры Украины или государств Балтии (именно эти страны входили в список первоочередных целей Кремля), выйдут на границу Польши или даже прорвутся к Висле.

Затем Москва намеревалась поставить НАТО перед "дьявольской альтернативой": капитуляция или ядерная война.

Такие представления предопределили особую роль ВДВ, состоящих из четырёх дивизий и четырёх бригад, в планировании будущих операций и в структуре вооруженных сил.

Попытка захвата аэродрома в Гостомеле с тем, чтобы высадить там способный захватить Киев десант, провалилась.

> **После этого ВДВ использовались (и используются) в Украине на наиболее опасных направлениях как элитная мотопехота и, соответственно, несут тяжелые потери.**

Доля сухопутных войск, на которые ложится основная тяжесть военных действий, была в России занижена до 28% численности всех вооруженных сил (в армии Китая, например, на сухопутные войска приходится 50% личного состава). Этих сил недостаточно для достижения убедительной победы в сколько-нибудь длительной войне с ВСУ.

Возможно, понимая это обстоятельство,

> российское командование планировало, повторяя опыт Второй мировой войны, **мощные танковые удары, прорывы обороны противника, окружение и уничтожение его группировок**.

Эти планы остались на бумаге.

Насыщение ВСУ современными лёгкими противотанковыми вооружениями обесценило действия танковых частей.

> Ракеты ***Javelin*** (их поставлено в Украину 6500 штук) **уничтожали танки прежде, чем те успевали выйти на дистанцию прицельного огня**.

Наличие у украинских войск большого количества переносных ракетных комплексов ПВО позволило до некоторой степени нейтрализовать превосходство России во фронтовой авиации.

В результате

> **российским силам пришлось опираться на ракетные удары, главным образом по гражданским объектам, и тактику "огневого вала" – массированные артиллерийские налеты, стирающие с лица земли один городской квартал за другим.**

Высокоточные американские ракетные системы залпового огня, создавая для российской армии серьезные логистические трудности, снижают эффективность артиллерии.

В итоге,

> **в осенне-зимней кампании превосходство России в вооружениях будет если не сведено к нулю, то существенно ослаблено.**

Первые крупные сражения новой фазы военных действий могут начаться уже в августе,

> **когда украинские войска, как ожидается, двинутся в наступление на Херсон.**

Оно имеет неплохие шансы на успех по двум причинам.

Во-первых,

> **линии снабжения российской группировки на правом берегу проходят по двум мостам через Днепр**: по Антоновскому мосту рядом с Херсоном и по другому, находящемуся рядом с плотиной Каховской ГЭС. Оба моста чрезвычайно уязвимы и перед наступлением ВСУ наверняка будут разрушены ударами HIMARS.

Во-вторых,

> **значительная часть российских войск вовлечена в затяжные бои в Донецкой области.** Если часть их перебросят на юг для отражения украинского наступления, то заведомо не будет выполнена задача оккупации всей Донецкой области. Следовательно, главная политическая цель "битвы за Донбасс" не будет достигнута.

Потеря правобережной части Херсонской области может означать начало провала всей "специальной военной операции".

Как Москва будет решать задачу удержания этих земель, пока *не ясно*.

Можно, однако, предположить, что такая задача вообще не имеет реального решения, если только Кремль не пойдет на мобилизацию военнообязанных запаса. Но и в этом случае понадобится значительное время, как минимум полтора-два месяца, а к этому времени судьба Херсона будет решена.

Контуры первой стадии осенне-зимней кампании просматриваются более или менее ясно:

> **"битва за Херсон"**.

Можно конструировать различные сценарии дальнейшего развития событий.

Но все они, по сути дела, сводятся к двум основным вариантам:

1) или ***Москва вынужденно идёт на переговоры*** на украинских условиях (то есть как минимум оставляет украинские территории, оккупированные после 23 февраля), или

2) ***продолжается война на истощение***, в которой Украина будет получать растущую экономическую и военную помощь западных стран.

Учитывая соотношение сил между Россией и "коллективным Западом", избежать поражения в этой войне Москва не сможет.

***

№ 392.

ВЛАСТЬ УЖЕ НЕ НУЖДАЕТСЯ В ПУБЛИЧНОСТИ

Небоженко, 2022-07-30

Никто не знает, кто принимает важные политические и экономические решения в украинском государстве, и кто несет за них ответственность.

Если премьер-министр Украины Шмыгаль официально, публично объявлен главным менеджером Кабмина, то какие тайные функции, полномочия и ответственность у Вечного Друга президента, главного «менеджера президента», главы Офиса президента Ермака - никому неизвестно.

Откуда он взялся и куда он уйдет, точно никто не знает.

> Соответственно, никто не знает, но догадывается, чем занимается и за что несет ответственность во время войны, Кабмин Шмыгаля. Например куда делся героический министр здравохранения Ляшко, - может он, по-прежнему, изнемогает в борьбе с ковидом, а мы об этом не знаем. И так со всеми министерствами, кроме МО Украины.

Если то, что делают военный в борьбе с врагом мы видим и надеемся на ВСУ, то **что делает огромный аппарат министерств и ведомств во время войны никто не знает и не понимает**.

При этом, наряду с туманом бюрократической власти, ведомственной тайны и анонимности, центральная власть, прикрываясь войной, взяла за привычку ничего не объяснять своим гражданам, а ставить их перед фактом. В лучшем

случае выйдет какой-нибудь «Арахамия» или «Арестович» и что-нибудь ляпнет, и исчезнет, до следующего скандала.

Поэтому, когда одно из самых публичных и передовых ведомств центральной власти – «Нафтогаз Украины» во главе с лучшим менеджером Украины Витренко вдруг объявляет дефолт, то это никого не волнует и удивляет. Более того, никто ни в Кабмине, ни в Офисе президента, ни в Нафтогазе не понес никакой ответственности или намека на будущее наказание - война все спишет.

Почему неуклонно растет зарплата и богатство членов парламентской фракции мифической партии «Слуги народа», а не благосостояние самого народа. Никто из депутатов парламентского большинства не может толком сказать, что он сделал для Украины за эти три года, зато он точно знает, что он не может как все украинцы разделять бремя войны.

Ползучая аномия государственных норм и ценностей (безответственность и коррупция) в сочетании с усиливающейся анонимностью управления страной с каждым днем опускается все ниже и ниже. Все глубже и глубже аномия и анонимность проникает в ткань государственной власти и хозяйственной жизни страны. Все это прикрывается условиями военного положения и трудностями борьбы с врагом.

Примеры:

> сначала исчезли ценники на табло АЗС, теперь Нацбанк запретил обменникам публиковать курсы валют. На очереди исчезновение с улиц досок с наименованием госучреждений и снятие с дверей кабинетов табличек с должностями и фамилиями в министерствах и ведомствах.

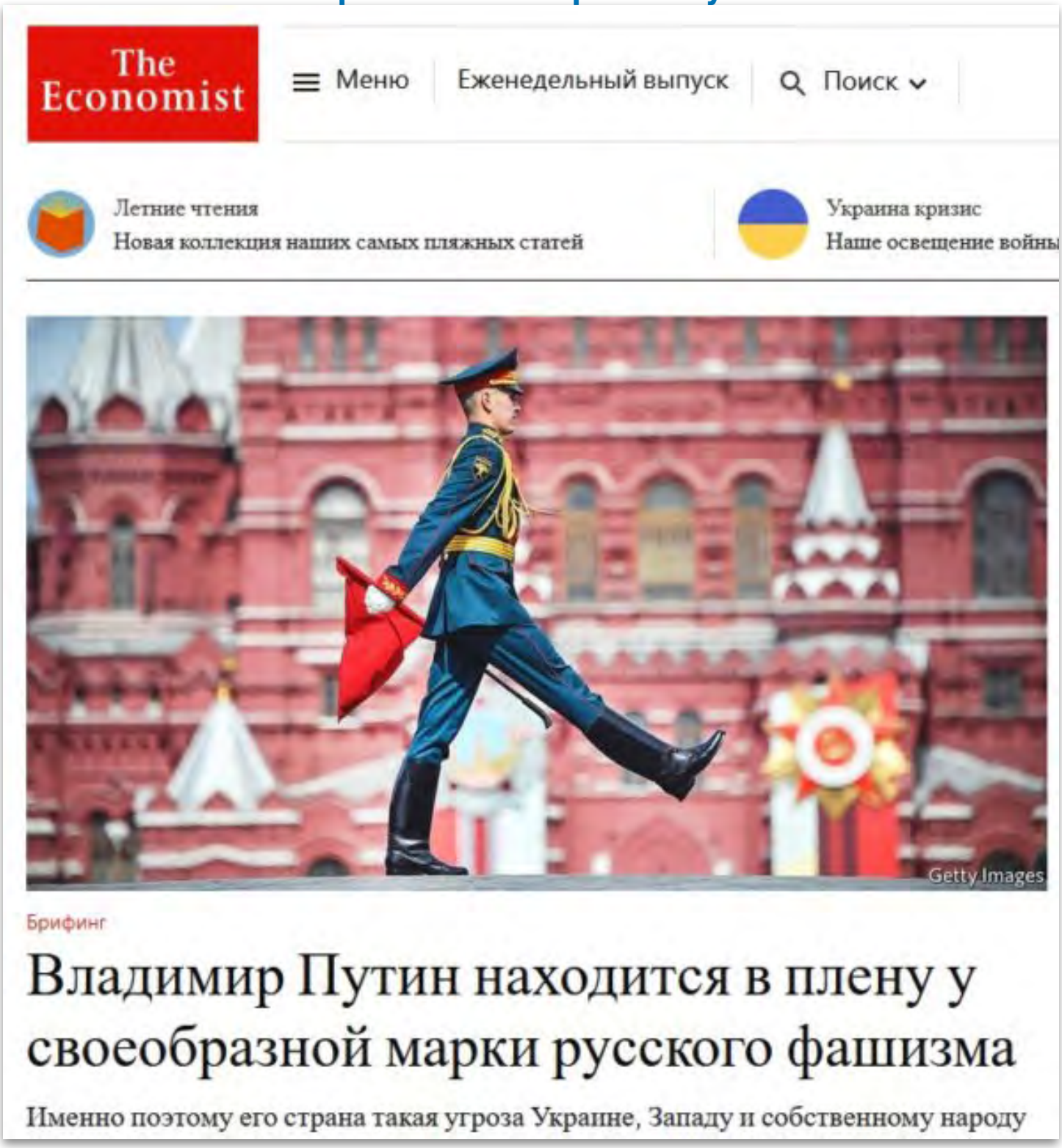
Пиком кампании по анонимизации власти будет вручение всем высокорангированным чиновникам, а также депутатам от партии «слуги народа», вместо удостоверения личности, карточки с номерами и индексами баллов лояльности, надежности и финансовой скромности(коррумпированности).

После всего этого уже можно не "возрождать", а строить Другую Украину, без «родимых пятен» и прелестей нынешней олигархо-авторитарной Украины.

***

№ 393.

Володимир Путін перебуває у полоні своєрідної марки російського фашизму

2022-07-31

Ось чому його країна становить таку загрозу для України, Заходу та його власного народу. (Оригінал тексту *«The Economist» англійською мовою*)

У Москві в ці дні найважливіше те, чого нема. Ніхто не каже відкрито про війну в Україні. Це слово заборонено, а розмови небезпечні.

Єдиний слід бойових дій, що відбуваються за 1000 км на південь, – це рекламні щити з портретами героїчних солдатів. І все-таки Росія перебуває у розпалі війни.

У Москві також немає смолоскипних ходів. Рідко можна побачити напівсвастику з буквою «Z», що символізує підтримку війни. Штурмовики не влаштовують погроми. Володимир Путін, старіючий російський диктатор, не збирає натовпу захопленої молоді та не закликає до масової мобілізації. І все-таки Росія перебуває у лещатах фашизму.

Як Москва приховує свою війну за «спеціальною військовою операцією», так вона приховує свій фашизм за кампанією викорінення «нацистів» в Україні. Тімоті Снайдер, професор Єльського університету, виявляє характерні симптоми:

«Люди не згодні, часто люто, з тим, що таке фашизм, – написав він нещодавно в New York Times, – але сьогоднішня Росія відповідає більшості критеріїв».

Кремль створив культ особистості навколо Путіна і культ мертвих навколо Великої Вітчизняної війни 1941-45 років. Режим Путіна прагне відновити втрачений золотий вік і очистити Росію шляхом зцілюючого насильства. До списку пана Снайдера можна додати ненависть до гомосексуалізму, прихильність до традиційної родини та фанатичну віру в силу держави. Все це не є природним у світській країні з сильною анархістською жилкою та вседозволеними поглядами на секс.

Розуміння того, куди рухається Росія за пана Путіна, означає розуміння того, до чого вона прийшла. Упродовж більшої частини його правління Захід розглядав Росію як мафіозну державу, яка управляла атомізованим суспільством. Це було не неправильно, але неповно. Десятиліття тому популярність пана Путіна почала падати. У відповідь він почав використовувати фашистське мислення, яке знову виникло після розпаду Радянського Союзу.

Можливо, це почалося як політичний розрахунок, але Путін потрапив у цикл образ і невдоволення, який залишив розум далеко позаду. Кульмінацією цього стала руйнівна війна, яка, як

багато хто думав, ніколи не станеться саме тому, що вона не піддається зважуванню ризиків та вигод.

В умовах фашизму, створеного Путіним, Росія взяла курс, який не знає шляху назад. Без риторики віктимності та застосування насильства пану Путіну нема чого запропонувати своєму народу. Для західних демократій цей рух уперед означає, що поки він при владі, відносини з Росією будуть пронизані ворожістю та зневагою. Деякі на Заході хочуть, щоб після закінчення війни все повернулося на круги свої, але з фашистською Росією не може бути справжнього миру.

Для України це означає тривалу війну. Мета Путіна – не лише захопити територію, а й придушити демократичні ідеали, що процвітають серед сусідів Росії, та їх почуття окремої національної ідентичності. Він не може дозволити собі програти. Навіть у разі припинення вогню він має намір добитися поразки України, за необхідності знову застосувавши силу. Це означає, що він буде використовувати насильство та тоталітаризм, щоб нав'язати свою волю у себе вдома. Він не тільки прагне зруйнувати вільну Україну, а й веде війну проти найкращих мрій свого власного народу. Поки що він перемагає.

1. Війна – це мир

Що таке російський фашизм? Слово на букву «ф» часто вживається побіжно. У нього немає усталеного визначення, але воно харчується винятковістю та ресентиментом – сумішшю заздрощів та розчарування, породженого приниженням. Стосовно Росії джерелом цього приниження є не поразка від іноземних держав, а жорстоке поводження з народом із боку своїх правителів. Позбавлені самостійності і ті, хто боїться влади, вони шукають компенсації в уявній помсті ворогам, призначеним державою.

Фашизм включає спектаклі – згадайте всі ці мітинги і уніформу – з додаванням гострих відчуттів реального насильства. У всіх своїх різновидах, говорить Снайдер, він характеризується торжеством волі над розумом. Його есе було озаглавлено «Ми маємо сказати це. Росія – фашистська». Насправді, першими про це заговорили самі росіяни. Одним із них був Єгор Гайдар, перший пострадянський прем'єр-

міністр. У 2007 році він побачив примару, що піднімається з постімперської ностальгії Росії.

«Росія проходить через небезпечну фазу», – писав він. «Ми не повинні піддаватися магії цифр, але той факт, що між розпадом Німецької імперії та приходом Гітлера до влади був 15-річний розрив, а між розпадом СРСР та Росією у 2006-07 роках – 15 років, змушує задуматися…».

До 2014 року Борис ***Нємцов***, інший ліберальний політик, висловився однозначно:

«Агресію і жорстокість розпалює телебачення, а ключові визначення дає господар Кремля, який трохи одержимий… Кремль культивує і заохочує в людях найнижчі інстинкти, провокуючи ненависть і бійки. Це пекло не може закінчитися мирно».

Через рік ***Нємцов***, якого на той час назвали «національним зрадником», був убитий поруч із Кремлем. У своєму останньому інтерв'ю, за кілька годин до смерті, він попередив:

«Росія швидко перетворюється на фашистську державу. Ми вже маємо пропаганду на зразок нацистської Німеччини. У нас також є ядро штурмових бригад… Це тільки початок».

Володимир Соловйов бореться із лібералами

Ніхто не сигналізував про зростаючий вплив фашизму голосніше, ніж пан Путін та його аколіти. Вдалині від благополучних московських вулиць Кремль помітив танки, людей та телевізійні канали буквою «Z». Напівсвастика була намальована на дверях російських кіно- та театральних критиків, пропагандистів «декадентського та дегенеративного» західного мистецтва. Пацієнти лікарень та групи дітей, деякі з яких стоять на колінах, були побудовані у формі напівсвастики для розміщення в Інтернеті.

У 1930-х роках Вальтер ***Беньямін***, вигнаний німецький культурний критик, проаналізував фашизм як спектакль.

«Логічним результатом фашизму є впровадження естетики в політичне життя, – писав він. Ця естетика була покликана витіснити розум, а її найвищим виразом стала війна».

Сьогодні дві особи війни на телебаченні, Володимир ***Соловйов*** та Ольга ***Скабеєва***, – це карикатури на нацистських пропагандистів. Пан Соловйов часто одягнений у чорний двобортний піджак у баварському стилі. Пані Скабеєва, сувора і точена, має натяк на домінанту. Вони випромінюють ненависть та агресію. Вони та їхні гості засуджують Захід за те, що він оголосив війну Росії, і театрально благають Путіна перетворити його на попіл, розв'язавши всю міць російського ядерного арсеналу.

Цей фантастичний Армагеддон підкріплюється реальним насильством, що становить основу відносин між російською державою та її народом. Опитування центра Левада, проведене на замовлення Комітету проти тортур (який тепер сам знаходиться в чорному списку), показало, що 10% населення Росії в той чи інший момент стикалися з тортурами з боку правоохоронних органів. Існує культура жорстокості. Домашнє насильство у Росії більше не є злочином. У перший тиждень війни молоді жінки-демонстранти зазнавали принижень та сексуального насильства в міліцейських камерах. Майже 30% росіян вважають, що тортури мають бути дозволені.

Звірства, здійснені російською армією в Бучі та інших окупованих містах, – це не просто ексцеси війни або порушення дисципліни, а риса армійського життя, яке все ширше поширюється серед ветеранів. 64-та мотострілецька бригада, яка імовірно звершувала звірства, була удостоєна паном Путіним звання «гвардійської» за

захист «Батьківщини та державних інтересів» і отримала високу оцінку за «масовий героїзм і доблесть, стійкість і мужність». Бригада, що базується на Далекому Сході, сумно відома в Росії своїми знущаннями та зловживаннями.

Як і багато іншого, що виходить із Кремля, фашизм – це проект «згори донизу», крок правлячої еліти, а не низовий рух. Він вимагає пасивного прийняття, а не мобілізації мас. Його мета – роз'єднати людей та запобігти будь-якій формі самоорганізації. Кремль та телевізійні боси можуть включати та вимикати його. У перші роки свого президентства пан Путін використав гроші, щоб відвернути людей від політики. Після того, як у 2011-12 роках економіка зайшла в глухий кут, а міський середній клас вийшов на вулиці, вимагаючи більше прав, він розпалив націоналізм і ненависть. Під час політичного затишшя після анексії Криму у 2014 році фашизм був згорнутий так само раптово, як і з'явився.

Його відродження в 2021-22 роках послідувало за зниженням легітимності Путіна, протестами проти отруєння та арешту лідера опозиції Олексія Навального і зростаючим відчуженням молодих росіян, які менш сприйнятливі до телевізійної пропаганди і більш відкриті для Заходу. Для них пан Путін – старіючий, мстивий і корумпований дідусь, який має секретний палац, викритий у 2021 році переглянутим на YouTube фільмом пана Навального. Пану Путіну треба було знову збільшити гучність і Україна запропонувала йому для цього засоби.

2. Свобода – це рабство

Російський фашизм має глибоке коріння, що сягає початку 20-го століття. Фашистські ідеї процвітали серед білоемігрантів після більшовицької революції та були частково перенесені до Радянського Союзу Сталіним після війни. Він боявся, що перемога над фашизмом, здобута разом з Америкою та Британією, додасть сили та звільнить його власний народ. Тому він перетворив радянський успіх на тріумф тоталітаризму та російського імперського націоналізму. Він перетворив союзників по війні на ворогів і фашистів, які прагнуть знищити Радянський Союз і позбавити його слави.

Російський, а не український фашизм. Андрій Головін, священик церкви Андрія Первозванного Усіх Святих, очолює похорон трьох вбитих жертв на цвинтарі у Бучі, 18 квітня 2022 року, під час російського вторгнення в Україну. (Фото: Yasuyoshi CHIBA/AFP) (Фото: YASUYOSHI CHIBA/AFP via Getty Images)

У наступні десятиліття фашизм стримувався офіційною комуністичною ідеологією та особистим досвідом росіян, які билися з нацистами разом із західними союзниками. Однак після розпаду СРСР обидва ці обмеження зникли, і темна матерія була вивільнена. Крім того, ліберальна еліта 1990-х років повністю відкинула старі радянські цінності, змітаючи сильну традицію антифашистської літератури та мистецтва.

Весь цей час фашизм гноївся під прикриттям, усередині КГБ. Наприкінці 1990-х років Олександр Яковлєв, архітектор демократичних реформ за Михайла Горбачова, відкрито говорив про спецслужби як про колиску фашизму.

«Небезпека фашизму в Росії реальна, тому що з 1917 року ми звикли жити у злочинному світі зі злочинною державою на чолі. Бандитизм, освячений ідеологією – це формулювання підходить і комуністам, і фашистам».

Така двозначність повною мірою виявилася в «Сімнадцяти миттєвості весни», найпопулярнішому 12-серійному телесеріалі, знятому на замовлення КГБ у 1970-х роках. На перший погляд, серіал був не більше ніж спробою ребрендингу сталінської таємної поліції. Юрій Андропов, тодішній глава КГБ, а пізніше радянський лідер, хотів прославити радянських шпигунів та залучити нове покоління молодих людей на службу. Як виявилося, ці програми допомогли впровадити нацистську естетику в російську популярну культуру – естетику, яку зрештою використовував Путін.

Герой – вигаданий радянський шпигун, який впроваджується у нацистське верховне командування під ім'ям Макс Отто фон Штірліц. Він – високопоставлений штандартенфюрер есесівців, завдання якого – зірвати секретний план, розроблений ЦРУ та Німеччиною наприкінці війни. Нацисти у фільмі, зіграні найулюбленішими радянськими акторами, людяні та привабливі. В'ячеслав Тихонов, який зіграв роль Штірліца, був взірцем чоловічої досконалості. Високий і красивий, з ідеальними вилицями, він виблискував в елегантній нацистській формі, пошитій у радянському міністерстві оборони.

Прості росіяни були заворожені. Дмитро ***Пригов***, російський художник і поет, написав:

«Наш чудовий Штірліц – ідеальна фашистська людина та ідеальна радянська людина одночасно, що здійснює трансгресивні переходи від одного до іншого з підкорювальною і непомітною легкістю… Він – провісник нового століття – часу мобільності та маніпулятивності».

Пан Путін став бенефіціаром. У 1999 році, незадовго до того, як його було призначено президентом Росії, виборці сказали, що Штірліц був би одним з їхніх ідеальних кандидатів на цю посаду, після Георгія Жукова, командувача Червоної Армії у Другій світовій війні. Пан Путін, колишній кгбшник, який служив у Східній Німеччині, культивував образ Штірліца останнього часу.

Коли компанія «ВЦИОМ», один з організаторів опитування, повторила цю вправу в 2019 році, Штірліц посів перше місце.

«Сталася інверсія», – заявили автори опитування. «У 1999 році Путін здавався кращим кандидатом, тому що він був схожий на Штірліца; у 2019 році образ Штірліца залишається актуальним, тому що його втілює в життя найпопулярніший політик країни».

24 червня цього року перед штаб-квартирою Служби зовнішньої розвідки (СЗР), яка була частиною радянської КГБ, було відкрито статую Штірліца.

Для Путіна фашистська естетика поєднується з характерною для Росії фашистською філософією. Він і більшість його колишніх колег по КГБ прийняли капіталізм і виступали проти лібералів та соціалістів. Вони також проектували приниження, яке зазнали у перше пострадянське десятиліття, на всю країну, представляючи закінчення холодної війни як зраду та поразку.

Їхній пророк – Іван ***Ільїн***, мислитель початку XX століття, який був відправлений більшовиками на заслання у 1920-х роках і прийняв фашизм в Італії та Німеччині. Ільїн розглядав фашизм як *«необхідне та неминуче явище… засноване на здоровому почутті національного патріотизму»*. Він виправдовував їхню самозвану роль зберігачів держави. Як такі вони мали право контролювати його ресурси.

Після Другої світової війни Ільїн відкинув те, що він вважав помилками Гітлера, такими як атеїзм, та його злочини, включаючи винищення євреїв. Але він зберіг віру у фашистську ідею національного відродження. У 1948 році він писав, що *«фашизм – складне, багатогранне явище і, з історичної точки зору, далеко не зжите»*. Відповідно, Путін прийняв релігію, відкинув антисемітизм і відмовився від колективного керівництва заради свого прямого правління, підтвердженого плебісцитом.

Книга ***Ільїна «Наші завдання»*** була рекомендована Кремлем як обов'язкове читання для державних чиновників у 2013 році. Вона закінчується коротким есе, адресованим майбутньому російському лідеру. Демократія та вибори західного зразка приведуть Росію до загибелі, пише Ільїн. Тільки *«єдина та сильна державна влада, диктаторська за масштабами та державно-національна по суті»* може врятувати її від хаосу.

Робота Ільїна, яку, як кажуть, Путін читав і перечитував, – це «Що означало б для світу розчленування Росії», написана в 1950 році. У ній автор стверджує, що західні держави спробують *«здійснити свій ворожий і безглуздий експеримент навіть у постбільшовицькому хаосі, оманливо представляючи його як вищий тріумф «свободи», «демократії» та «федералізму»… Німецька пропаганда вклала надто багато грошей та зусиль у український сепаратизм (і, можливо, не лише український)».*

2005 року, після першого народного повстання в Україні, відомого як «помаранчева революція», пан Путін назвав розпад Радянського Союзу найбільшою геополітичною катастрофою 20-го століття. Спираючись на антиукраїнські настрої у Росії, він направив свою країну на шлях конфронтації із Заходом. Того ж року тіло Ільїна було повернуто до Росії зі Швейцарії, де він помер у вигнанні 1954 року. За повідомленнями, пан Путін заплатив за надгробок зі своїх заощаджень. 2009 року він поклав квіти на могилу Ільїна.

3. Невігластво – сила

Той факт, що пан Путін прийняв фашистські методи і фашистське мислення, є тривожним сигналом для решти світу. Фашизм працює,

творячи ворогів. Він робить Росію хороброю жертвою чужої ненависті, навіть виправдовуючи почуття ненависті до своїх реальних ворогів усередині країни і за кордоном.

Дмитро ***Медведєв***, колишній президент і «модернізатор», нещодавно написав у соціальних мережах:

«Я їх ненавиджу. Вони виродки та дегенерати. Вони хочуть, щоб ми, Росія, померли… Я зроблю все можливе, щоб вони зникли».

Він не намагався уточнити, кого він має на увазі. Але ворожість Росії має три цілі: ліберальний Захід, Україна і зрадники всередині країни. Усі вони повинні зрозуміти, що означає російський фашизм.

Путін давно прагне підірвати західні демократії. Він підтримує украй праві партії в Європі, такі як Національне об'єднання у Франції, Фідес в Угорщині та Ліга Півночі в Італії. Він втручався у американські вибори, сподіваючись допомогти Дональду Трампу перемогти демократів.

Навіть якщо бойові дії в Україні припиняться, прихильники Ільїна у Кремлі не підуть на угоду із західними демократіями. Путін і його люди будуть робити все можливе, щоб боротися з лібералізмом і сіяти розбрат.

Протягом століть Росія була частково європейською країною, але Кирило Рогов, політичний аналітик, нещодавно написав, що війна в Україні дозволила Путіну відрізати цю частину її ідентичності. Поки Путін перебуває при владі, Росія створюватиме союзи з Китаєм, Іраном та іншими антиліберальними країнами. Вона, як завжди, перебуватиме в ідеологічному авангарді.

Перспективи України ще похмуріші. Через кілька тижнів після початку війни державне інформаційне агентство «РИА Новини» опублікувало статтю, в якій закликало до очищення *«від етнічного компонента самоідентифікації народів, що населяють території історичних Малоросії та Новоросії [України та Білорусії], ініційованого радянською владою».*

Україна, сказав Путін, була джерелом смертельних вірусів, де знаходилися фінансовані американцями біологічні лабораторії, які експериментували зі штамами коронавірусу і холери.

«Біологічна зброя створювалася у безпосередній близькості від Росії», – попередив він.

На російському державному телебаченні українців називають хробаками. У недавньому ток-шоу Соловйов пожартував:

«Коли лікар дегельмінтизує кішку, для лікаря це спецоперація, для глистів – війна, а для кішки – очищення».

Маргарита Симоньян, керівник RT, яку контролює держава міжнародної телевізійної мережі, заявила, що *«Україна не може продовжувати існувати»*.

Мета вторгнення – не просто захоплення території, а очищення України від її окремої ідентичності, яка загрожує ідентичності Росії як імперської нації. Разом із каральними військами Кремль також направив сотні шкільних вчителів для перевиховання українських дітей на окупованих територіях. Він прирівнює незалежну суверенну Україну до нацизму. Або Україна припинить своє існування як національну державу або Росія сама заразиться ідеєю звільнення, яка зруйнує її імперську ідентичність.

Найпохмурішим із усіх є прогноз для Росії. Пан Путін не планував війну на виснаження. Він вважав, що удар по Києву швидко призведе до встановлення нового режиму в Україні та підпорядкування українського суспільства його волі. Поки що Путіну не вдалося перемогти Україну. Але він досяг успіху в поразці Росії.

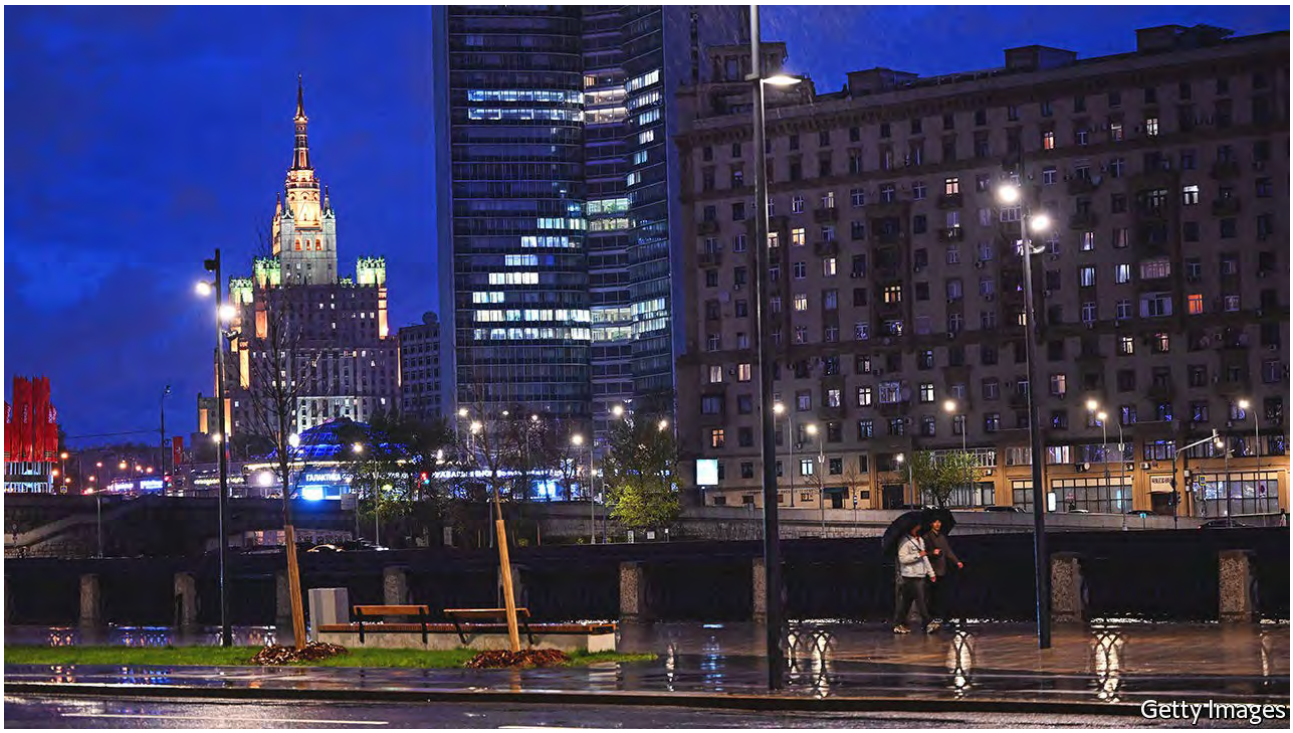
Розмови про тілесне забруднення та очищення не обмежуються Україною. У Росії також присутні чужорідні елементи – зрадники, що запихуються устрицями та фуа-гра, які ментально живуть на Заході та заражені ідеями ґендерної мінливості. Російський народ, заявив пан Путін у телевізійному зверненні, *«просто виплюне їх як комаху з рота»*, що призведе до *«природної і необхідної самодетоксикації суспільства»*.

Як і Сталін, пан Путін не довіряє і боїться народу. Населення потрібно контролювати, маніпулювати ним і, коли потрібно, придушувати. Він виключає людей із процесу прийняття реальних рішень. Як стверджує російський соціолог Григорій Юдін, вони потрібні для ритуалу виборів, які демонструють легітимність правителя, але в решту часу вони мають бути невидимими. Пан Юдін називає таке ставлення *«люди на виклик».*

Війна все змінила. Як сказав Гітлер Геббельсу навесні 1943 року, *«війна… зробила для нас можливим вирішення низки проблем, які ніколи не були б вирішені у звичайний час».* Незабаром пан Путін зміг запровадити де-факто військове правління та цензуру. Він заблокував Facebook, Twitter і Instagram і всі незалежні ЗМІ, що залишилися, ізолював країну від отруйного західного впливу і вигнав з країни всіх, хто заперечував проти війни. Будь-яка публічна заява, яка ставить під сумнів версію Кремля про події в Україні, карається 15-річним ув'язненням.

Григорій Асмолов із Королівського коледжу Лондона стверджує, що цю нову політичну реальність неможливо було уявити лише кілька місяців тому, і вона є найзначнішим досягненням Кремля у цьому конфлікті. Війна дозволила Путіну перетворити Росію на те, що пан Асмолов називає *«роз'єднаним суспільством».* Він пише:

«Ці зусилля зумовлені уявленням про те, що неможливо захистити внутрішню легітимність нинішнього керівництва та зберегти лояльність громадян, якщо Росія залишиться відносно відкритою та пов'язаною з глобальною мережевою системою».

На цій фотографії, зробленій 8 травня 2022 року, через вікна зі світлом видно букву Z на адміністративній будівлі, яка стала символом підтримки військових дій Росії в Україні, у центрі Москви. (Фото: Кирило КУДРЯВЦІВ / AFP) (Фото: KIRILL KUDRYAVTSEV/AFP via Getty Images)

4. Z – не Зеленський

Досі метою пана Путіна був параліч російського суспільства, а не згуртування натовпу. Демонстрація єдності та мобілізації досягається за рахунок телебачення, що працює в інформаційному просторі, очищеному від альтернативних голосів. Серед телеглядачів – переважно людей старше 60 років – понад 80% підтримують війну. Серед 18-24-річних, які одержують новини з Інтернету, таких менше половини. Можливо, тому символічними представниками z-операції є не робочі чоловіки та жінки, а бабуся з червоним прапором та восьмирічний «онук» (намальовані на фресках та надруковані на шоколадних упаковках, відповідно). Вони – ідеальні телеглядачі та статисти реаліті-шоу.

Поєднання страху та пропаганди призводить до того, що пан ***Рогов*** називає *«нав'язаним консенсусом».* Держава публікує результати опитувань громадської думки, згідно з якими більшість росіян підтримують «спеціальну військову операцію». Головна причина, через яку люди підтримують Путіна, полягає в тому, що вони думають, що всі інші теж підтримують його. Потреба належати суспільству дуже сильна. Навіть коли люди мають доступ до інформації, вони *«просто ігнорують її чи раціоналізують, аби не руйнувати створене*

пропагандою уявлення про себе, країну та владу…», – зазначає соціолог Олена ***Конєва***.

У двигуна фашизму немає задньої передачі. Пан Путін не може повернутися до авторитаризму, заснованого на реальності. Експансія – у його природі. Він прагнутиме розширення як географічному, і у приватне життя людей. **У міру того, як війна затягується, а кількість жертв зростає, питання полягає в тому, чи зможе пан Путін мобілізувати пасивну більшість чи почне виявляти занепокоєння. Еліти у Кремлі, армії та службах безпеки уважно спостерігатимуть за тим, що відбувається.**

5. Два плюс два – чотири

Віктор Клемперер, німецький єврей, який воював у першій світовій війні і пережив другу, писав, що *«нацизм проникав у плоть і кров людей через окремі слова, ідіоми та структури речень, які нав'язувалися їм у мільйонах повторень»*. У його книзі «Мова Третього рейху» описується, як дисонуючий префікс ent-(de-) набув широкого поширення в Німеччині під час війни.

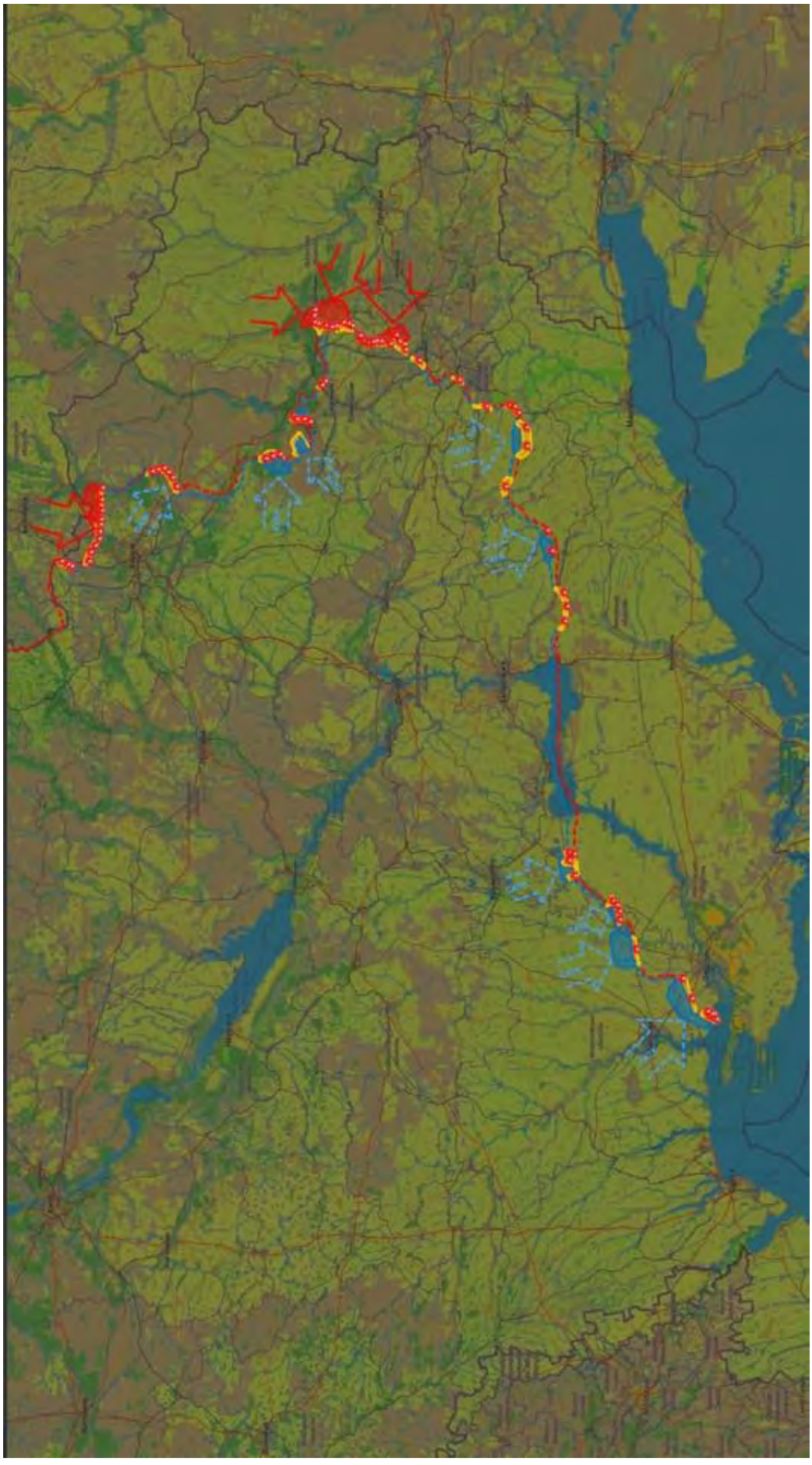
Коли російські танки увірвалися в Україну в ранні години 24 лютого, пан Путін почав свою війну проти України з тієї ж диспозиції. Метою, за його словами, є денацифікація (де-нацифікація) та демілітаризація (де-мілітаризація). Державне інформаційне агентство «РИА Новости» пізніше додало, що «де-нацифікація неминуче стане і де-українізацією».

«Німеччина була майже знищена нацизмом», – писав Клемперер, – «Завдання вилікувати її від цієї смертельної хвороби сьогодні називається «де-нацифікацією». Я сподіваюся і вірю, що це страшне слово… зникне і вестиме не більше ніж історичне існування, як тільки виконає свій нинішній обов'язок… Але це станеться ще не скоро, бо мають зникнути не лише дії нацистів, а й… типово нацистський спосіб мислення та його живильне середовище: мова нацизму».

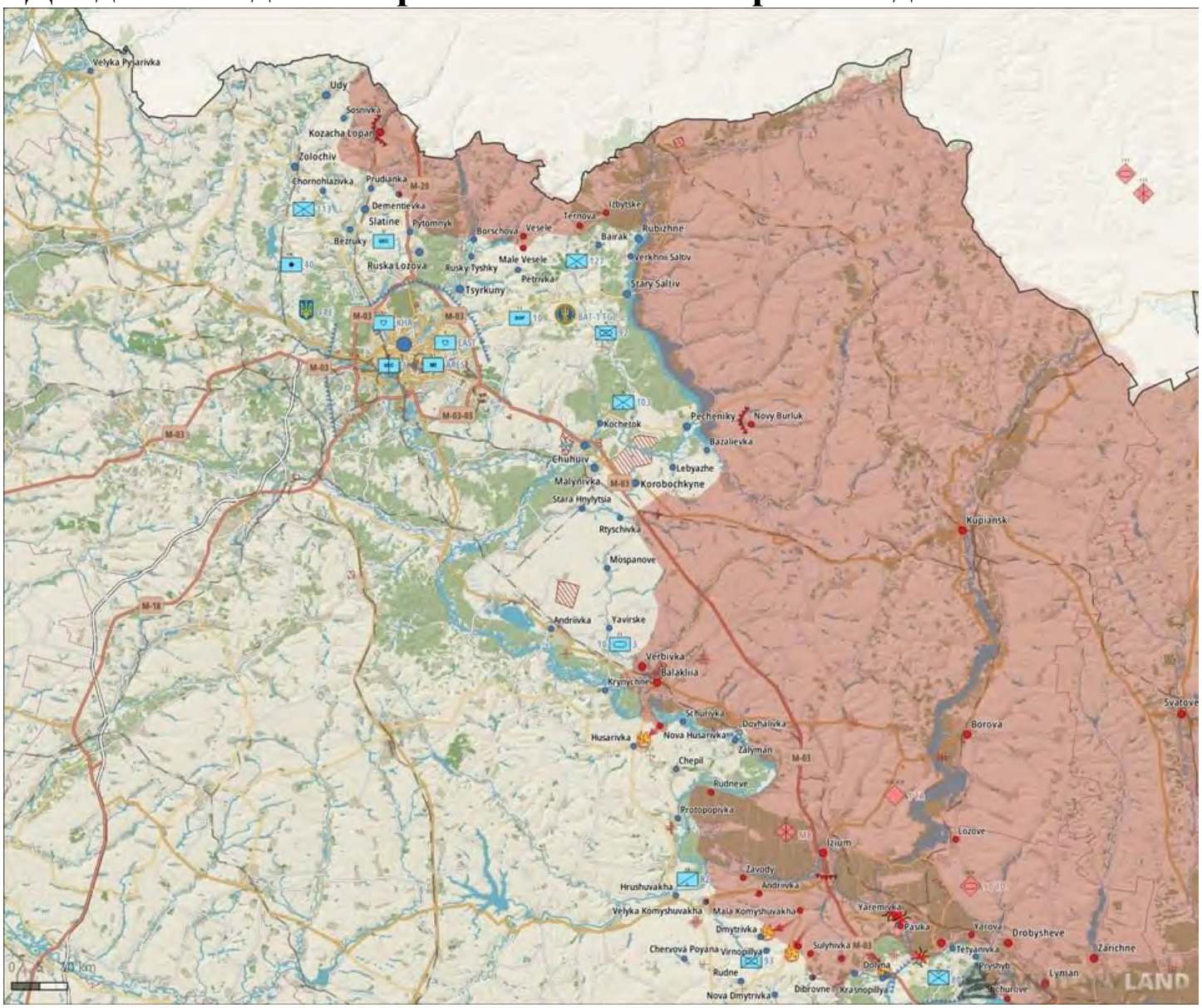
Ця стаття вийшла у розділі «Брифінг» друкованого видання «The Economist» під назвою «Темна держава».

***

№ 394.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 31 липня 2022

Головне

1) Ну, що, запустили нашим коштом заробляння грошей агробаронми? Раді? Ото ж бо. Це не наші гроші. Це гроші алєгархів. Ну й гарантій вивезення від хуйла - жодних. Або є щось і ще якісь "документи", які нам не показують...

2) Невже хтось має сумнів що саме хуйлята вбили азовців в Оленівці?

3) Визнання Косова, на мою думку було ДУЖЕ небезпечним прецедентом. Чому - читайте дайджест.

4) І взагалі, хуйло лодку хитає так, що не балуйся... Але сита Європа все ще має надію, що вагітність якось розсмокчеться.

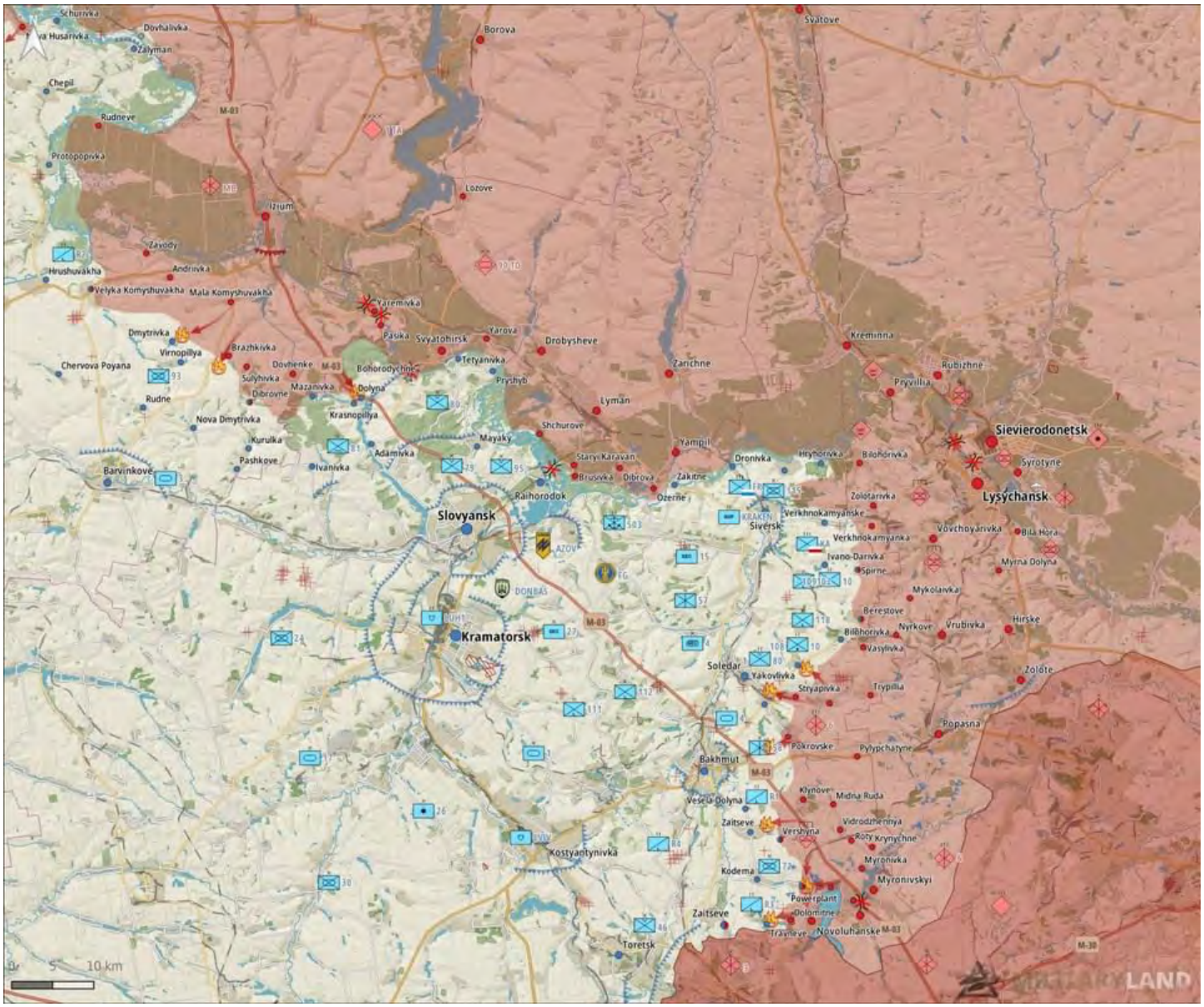
Теми дайджесту

1) З Одеси вийшов перший балкер з українським зерном.

2) Окупанти не пустили представників Червоного Хреста на місце загибелі українських військовополонених.

3) З 1 серпня антибіотики в Україні можна купити лише за електронним рецептом.

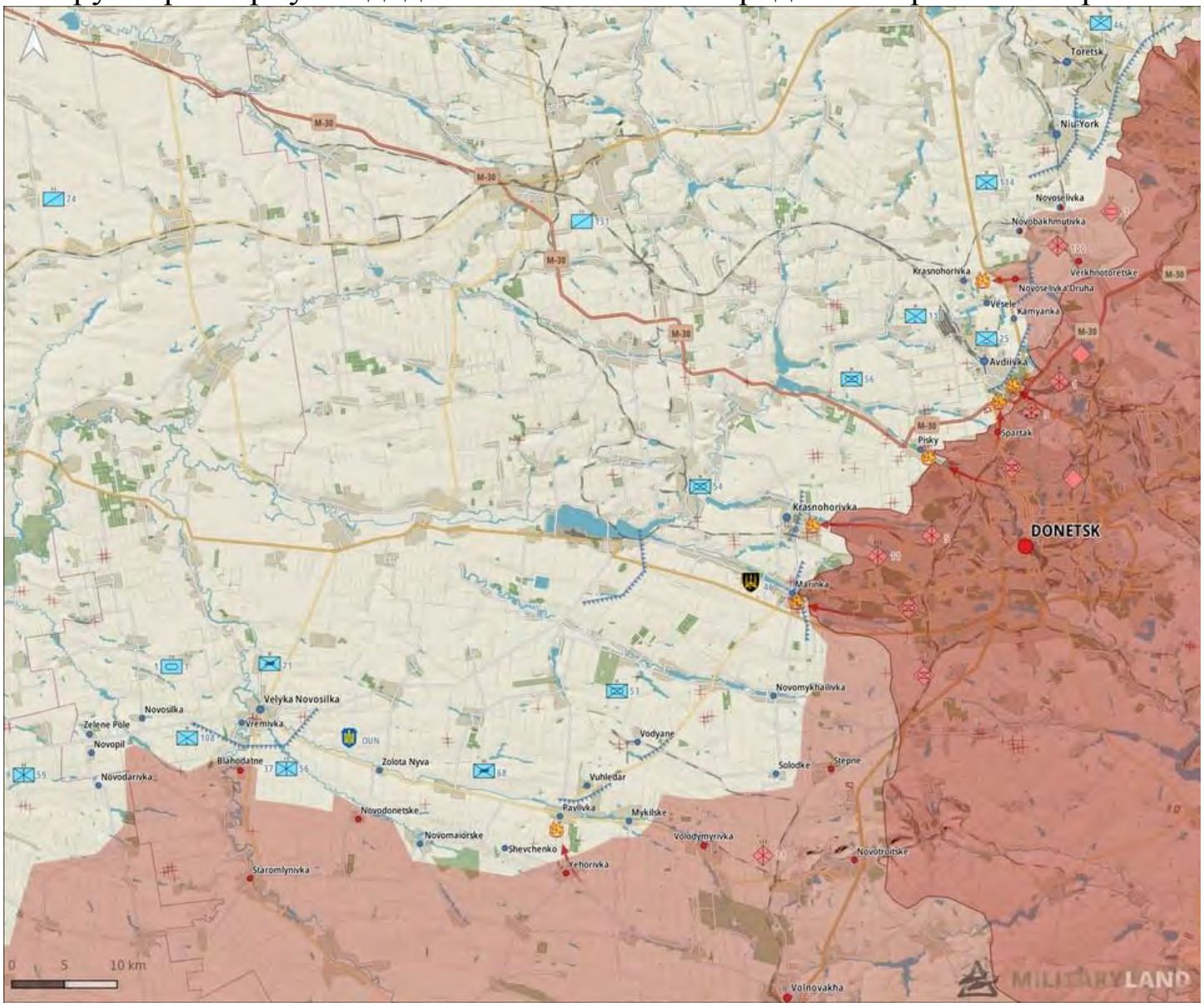
1. Війна

1-1) Фронт

• На думку експертів британської розвідки, режим білоруського президента Лукашенка є цілком залежним від Росії. Російське командування використало територію країни для розміщення армії вторгнення, і постійно завдає ракетних ударів із повітря та землі по цілях в Україні. Лукашенко повторює російські пропагандистські наративи. У прикордонних з Україною районах армія

Білорусі розгорнула додаткові комплекси радіоелектронної боротьби.

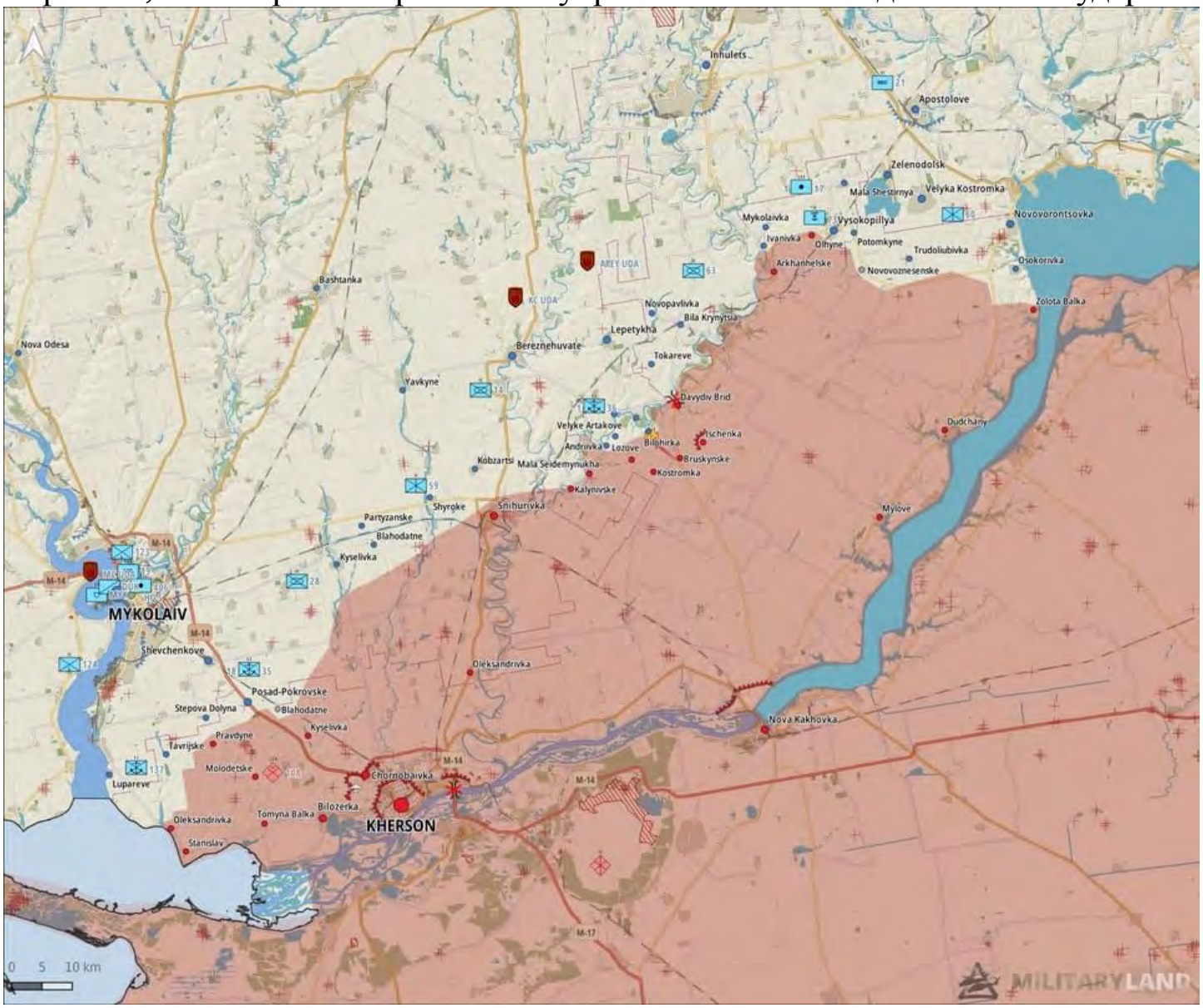

• Не було жодного дня, щоби прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини не потрапили під обстріл важкої артилерії, мінометів та РСЗВ із території Росії. Російська артилерія та авіація методично нищать прифронтові населені пункти всією лінією бойових дій.

• Харків обстріляно ракетами ЗРК ППО С-300. На півночі області на лінії фронту тривають перестрілки, окупанти ведуть активну авіарозвідку. ЗСУ запобігли проривам диверсійних груп у районі Балаклії – у Гусарівці, а також на адмінкордоні з Донецькою областю на околицях траси М-03 – у Мазанівці та Долині. Відбито атаки на Вірнопілля та Бражківку в напрямку Барвінкового.

• Тривають запеклі бої в районі Соледара. Окупанти наступають на місто з півдня та сходу, їм вдалося закріпитися на околицях селища Бахмутське.

• На схід від Бахмута – у Покровському, а також на південь – у районі Вершини, Семигір'я та Травневого українські війська відбили атаки ударних

частин російських військ, які ведуть наступ разом із найманцями ПВК "Вагнера".

• Тривають бої в районі Донецька. Окупанти та їхні маріонетки з "армії ДНР" штурмують Кам'янку, Красногорівку, Авдіївку, Піски та Мар'їнку, а також ведуть атаки в напрямку Вугледара – у Павлівському. Їм вдалося закріпитися на кордоні промзони Авдіївки, у всіх інших пунктах атаки відбито.

• На Запоріжжі в районі міста Пологи окупанти були змушені відвести підрозділи зі станції Верхній Токмак та села Чернігівка після успішного артилерійського удару ЗСУ.

• На Херсонській ділянці фронту українські війська запобігли ще одній спробі російського командування ліквідувати стратегічний плацдарм на лівому березі річки Інгулець у Білогірці – у районі Давидова Брода. На правобережну

частину області через греблю Каховської ГЕС перекинуто частини 3 армій Східного військового округу РФ разом із технікою та боєприпасами.

З РСЗВ обстріляно Марганця на правому березі Дніпра, навпроти Запорізької АЕС, а також села Нікопольського району.

На території Херсонщини ракетами HIMARS знищено залізничний потяг із живою силою, технікою та боєприпасами армії РФ.

Знову жорстокого ракетного удару завдано по Миколаєву. За інформацією чиновників обладміністрації, ракети ЗРК С-300 влучили в житлові будинки, промислові об’єкти та навчальні заклади.

• По Одещині завдано удару 2 ракетами ОТРК "Іскандер" із касетними боєприпасами, які потрапили в кар’єр і викликали спалах поля.

• Окупаційна влада Севастополя визнала, що безпілотник, який,нібито, атакував штаб Чорноморського флоту РФ, було запущено з території міста.

1-2) Тил

• З 1 серпня купівля антибіотиків в Україні можлива лише за електронними рецептами.

• Кабмін подовжив ще на місяць пільгову ціну газу для постачальників гарячої води.

• Голова Закарпатської обладміністрації Микита оголосив, що аеропорт Ужгород не готовий до приймання пасажирських рейсів, оскільки не має дозвільних документів, небо над країною – закрито, а угоду з країнами ЄС не підписано.

• Голова ради НБУ Данилишин стверджує, що дестабілізація на ринку готівкової валюти є тимчасовою й пов’язана з проблемою ввезення банкнот в Україну.

2. Україна та світ

• Турецька влада розраховує, що зерновий транзит через Чорне море відновиться 1 серпня, а вже 3 серпня до Туреччини прибуде перший караван суден з українським зерном для Сомалі. Міністр інфраструктури Кубраков підтвердив, що перше судно із зерном уже залишило порт Одеса.

Президент Зеленський прогнозує скорочення врожаю цього року вдвічі проти того, що був торік.

Поблизу берега Румунії флот країни ліквідував міну, що дрейфує.

У Чорному морі перебуває угруповання з 15 російських військових кораблів, 5 із них – з крилатими ракетами "Калібр" на борту.

• Міністр оборони Резніков подякував урядові Італії за новий пакет воєнної допомоги. Склад пакета засекречено.

• Президент Путін у день ВМФ Росії затвердив нову Морську доктрину, у якій НАТО названо загрозою, а Чорне, Охотське та Берингове моря, а також уся Арктика – зоною російських інтересів.

• Папа Римський Франциск під час недільної меси закликав сторони "конфлікту" зупинитися та розпочати переговори. Він назвав події у світі "третьою світовою війною, яка роздроблена на кілька регіональних". Франциск заявив, що за них несуть відповідальність не тільки ті, хто розв'язав ці війни, а й ті, хто не зміг їх запобігти.

• Литва з 1 серпня припиняє дію угоди з РФ про спрощене перетинання кордону мешканцями прикордонних районів. Після закриття консульства в Пскові російським громадянам припинено видавання прикордонних перепусток.

• Посол США в Україні Брінк засудила вбивство українських військовополонених в Оленівці та підтвердила, що адміністрація Байдена й далі підтримувати країну у війні проти РФ.

Після ухвалення резолюції про визнання Росії спонсором тероризму палатою представників Конгресу США, подібну ж резолюцію може ухвалити й Сенат. Легітимно визнати країну спонсором тероризму може лише Держдепартамент США. Це спричинить суттєві обмеження й визнання Росії ізгоєм, подібно до Куби, Північної Кореї, Сирії та Ірану. Представники адміністрації США неодноразово наголошували, що санкції, які вже запроваджено проти РФ, майже такі ж самі, як і обмеження після визнання країни спонсором тероризму.

Окупанти не допустили представників Міжнародного комітету Червоного Хреста до колонії в Оленівці, де було вбито українських військовополонених. За інформацією журналістів-розслідувачів групи Bellingcat, Росія готувалася до вбивства українських військовополонених завчасно. На супутникових

знімках за тиждень до теракту на території колонії з’явилися тільки-но вириті могили. На думку низки експертів, російська влада вбила військовополонених, щоби приховати сліди тортур і знущань із них.

• У Європі назріває ще один збройний конфлікт – між Сербією та частково визнаною республікою Косово. Влада Косова з 1 серпня не визнає сербські автомобільні номери та документи, якими користуються серби, що там мешкають. Прем’єр-міністр Косова Курті заявив, що найближчі дні можуть бути складними, оскільки країна зіткнулася із сербським шовінізмом. Президент Сербії Вучич повідомив, що командувач миротворчого контингенту KFOR переговорить із представниками сербської меншини в Косові для відновлення діалогу. Вучич висловив сподівання, що конфлікт можна врегулювати в мирний спосіб, водночас наголосив, що про здавання інтересів не йдеться, а Сербія здобуде перемогу. Один із лідерів владної партії – Джуканович, заявив, Сербія буде змушена розпочати "денацифікацію Балкан". Міністерство оборони стверджує, що сербські військовослужбовці не заходили на територію Косова. На автодорозі поблизу адмінкордону пролунали автоматні черги, місцеві серби будують барикади. Влада Косова відклала на місяць перехід на власні номери та документи.

Міжнародні сили KFOR під головуванням НАТО висловили готовність втрутитися в конфлікт і застосувати зброю на підставі резолюції ООН від 1999 р. Командування KFOR закликало до діалогу між Сербією та владою Косова.

Низка експертів вважають, що позиція Європи щодо визнання Косова могла стати приводом для Росії здійснити анексію Криму, а також визнати Південну Осетію, Абхазію та донбаські "республіки". Україна Косова не визнала.

МЗС України рекомендує громадянам відмовитися від поїздок до цього району.

• У Болгарії на заводі компанії EMCO стався вибух на складі боєприпасів. Власник компанії Гебрев визнав, що подібні боєприпаси підірвали російські агенти в Чехії у 2014 р. У 2015 р російські спецслужби двічі намагалися отруїти його речовиною "Новичок".

• Міністр фінансів Німеччини Лінднер закликав уряд країни заборонити виробництво електроенергії спалюванням газу та заощадити його на опалювальний сезон. Віцеканцлер Габек заявив, що подібний крок спричинить кризу на енергоринку та віялові відключення, оскільки низка ТЕС працюють лише на газі.

- Влада Китаю попередила США, що армія країни не "сидітиме, склавши руки", у разі візиту до Тайваню спікера палати представників Конгресу Пелосі.

***

№ 395.

Дайджест подій в Україні та навколо України за тиждень 25-31 липня 2022

Головне

1) Тиждень склався дуже цікаво. Хуйло підіймає ставки повсюдно. У Європі - теж. І я не впевнений, що жоден з топ-політиків Заходу не працює на нього прямо чи опосередковано.

А поки в Україні він знову воює на мапі, перекинувши за дуже обмежений час надвеликі сили на південь – до Херсонщини. Хоча на Донбасі напруга не спадає.

2) Якщо новий глава Спеціалізованої антикорупційно прокуратури посадить татаріва - тоді повірю. Поки ... дивлюсь без захвату.

3) Тиждень, що минув, укотре довів, що український уряд абсолютно безпорадний. Але ж #неначасі знову, ні?

Теми тижня

1) Російська армія готує наступ на півдні й намагається залякати українців масовими стратами військовополонених

2) Економіка України може піти в "круте піке" вже цієї осені

3) В Україні відбулися кадрові перестановки на ключових посадах

4) Росія розхитує ситуацію в Європі

1. Російська армія готує наступ на півдні й намагається залякати українців масовими стратами військовополонених

Росія й далі порушує норми міжнародного гуманітарного права. Так, 28 липня у виправній колонії в окупованій Оленівці Донецької області, де утримували українських полонених, зокрема, оборонців "Азовсталі", сталися сильні

вибухи, внаслідок яких загинуло понад 40 українських бійців, іще 130 дістали поранення. За інформацією розвідки, вбивство скоїли найманці ПВК "Вагнера", ймовірно, підривом вибухівки, за прямою вказівкою власника формування – "кухаря Путіна" Пригожина. Російські РСЗВ "Град" здійснили обстріл позицій ЗСУ, сподіваючись на вогонь у відповідь, який мав стати прикриттям теракту, проте ЗСУ на обстріл не відповіли. Бійців за кілька днів до теракту перевели якраз до того барака, який став об'єктом удару. Жоден з окупантів та співробітників колонії не постраждав. СБУ перехопила телефонні розмови "військовослужбовців ДНР", де окупанти зізнаються, що вибухи не були результатом обстрілу.

Представники Міжнародного Червоного Хреста та ООН не змогли потрапити на місце теракту. Президент Зеленський назвав загибель військовополонених в Оленівці свідомим воєнним злочином Росії та закликав світову спільноту визнати РФ спонсором тероризму. Європейська спільнота відреагувала стримано.

Разом із тим українське суспільство сколихнуло відео кастрації українського військовополоненого та його подальшого вбивства, яке було скоєно російськими військовослужбовцями й викладено в мережу Інтернет. Особу ката встановлено. Офіс генпрокурора відкрив провадження за фактом тортур та вбивства українського бійця. Моніторингова місія ООН була "приголомшена" відео тортур і вбивства й закликала "всі сторони" уникати порушень прав військовополонених.

На думку низки експертів, російське керівництво подібними діями намагається розхитати ситуацію всередині України, посіяти серед населення паніку, а українську владу – підштовхнути до відновлення мирних переговорів у момент, коли російські війська не можуть швидко відновити важкі втрати й потребують оперативного перепочинку.

Тривають запеклі бої на плацдармі на лівому березі річки Інгулець у районі Давидова Брода, який українські війська утримують понад місяць. Плацдарм є зручною стартовою точкою можливого контрнаступу ЗСУ, тому російське командування намагається його ліквідувати за будь-яку ціну, проте успіху не має.

Тривають важкі бої на Донеччині – в районі Соледара і Бахмута, де наступ ведуть ударні частини російських військ разом із найманцями ПВК "Вагнера". Точаться весь тиждень бої в районі Донецька.

На північ від Харкова, на території РФ, сконцентровано велике свіже угруповання, яке готове в будь-який момент розпочати наступ на Харківщину

для того, щоб обійти обласний центр з півдня й розвивати наступ на Дніпро і Запоріжжя.

Українська влада неодноразово робила заяви про підготовку до контрнаступу на Херсон. Зокрема, міністр оборони Резніков в інтерв'ю британській газеті The Times повідомив, що президент Зеленський віддав наказ деокупувати південь країни. Окупанти не мають наміру залишати підконтрольні їм території Херсонщини та Запоріжжя й планують влаштувати там "референдуми" вже цієї осені. За інформацією з окупованої території Донецької, Запорізької та Херсонської областей, упродовж останніх 2 тижнів російське командування перекинуло на південну ділянку фронту великі військові з'єднання, переважно Східного військового округу – разом із технікою. Низку з них навіть було знято з фронту на Донбасі та навколо Ізюма. Для посилення їм надано кілька бригад із донбаських "республік". Схоже, російське командування засвоїло уроки перших місяців війни й ефективно розв'язує логістичні проблеми.

Окупанти навели понтонну переправу через Дніпро на південь від Нової Каховки та швидко перекидають війська на правий берег. Також відновлено рух мостом у Дар'ївці на північ від Херсона.

Угруповання російських військ у Білгородській області й на Донбасі не дають змоги українському командуванню перекинути підрозділи на Запоріжжя й південну ділянку фронту. Низка чинників вказують на те, що незабаром на півдні розгорнеться основна битва.

2. Економіка України може піти в "круте піке" вже цієї осені

Українська економіка продовжує "сипатися" на тлі війни з Росією. Нафтогаз не погасив в останній день пільгового періоду єврооблігації 2022 р та відсотки за облігаціями 2024 р. Це спричинило дефолт за зобов'язаннями та позбавлення компанії доступу до світових фінансових ринків. Пресслужба Нафтогазу звинуватила в дефолті уряд, який заборонив ці виплати. Водночас дефолт не означає припинення діяльності компанії, Кабмін оголосив про намір і далі проводити консультації з кредиторами.

За словами першої заступниці голови НБУ Рожкової, Нацбанк провів емісію додаткових 15 млрд гривень шляхом викупу державних облігацій. З 24 лютого регулятор "надрукував" 240 млрд гривень, а до кінця року чиновники планують довести цю суму до 400 млрд грн. Така політика призвела до швидкого падіння курсу національної валюти. Готівковий курс гривні вже сягнув понад 40 ₴/$. Нацбанк посилив вимоги до обмінних пунктів та небанківських установ, фактично звинувативши їх у зростанні готівкового

курсу іноземних валют. Було запроваджено заборону на оприлюднення курсу валют на табло. Тепер цю інформацію населення має отримувати "у стандартизованому форматі" й лише біля каси.

За оцінкою The Financial Times, економіка України може піти в "круте піке" вже восени цього року. Українські експерти переконані, що будь-яке підвищення податків спричинить банкрутство величезної кількості підприємств та поглибить економічну та гуманітарну кризу в країні. НБУ в інфляційному звіті за липень спрогнозував зменшення реальних зарплат українців на 27 % без надії на їхнє відновлення протягом 2 років. За оцінкою чиновників регулятора, ВВП України у 2022 р. скоротиться на понад третину, що є найглибшим падінням за всю історію України. Водночас вони прогнозують лише повільне відновлення – ВВП зростатиме на 5–6 % на рік. У звіті констатовано зростання безробіття в країні до 35 %.

Агентства Standard & Poor's і Moody's знизили довгостроковий суверенний рейтинг України в іноземній валюті до рівня переддефолтного стану із негативним прогнозом. Зниження рейтингу пов’язано з наміром уряду реструктуризувати держборг, а також відтермінувати платежі за єврооблігаціями найбільших держкомпаній – Нафтогазу, Укравтодору, Укренерго.

Перше судно з українським експортним зерном залишило порт Одеси, та оскільки збіжжя належить агрохолдингам, держбюджет навряд чи отримає суттєві надходження від його експорту. Разом із тим так звана стамбульська угода вирішила одну з проблем Росії – відкрила шлях для експорту російського зерна та добрив, який був утруднений через санкції.

3. В Україні відбулися кадрові перестановки на ключових посадах

Президент Зеленський здійснив деякі кадрові перестановки на ключових посадах у країні. Так, він звільнив одіозного політика часів Януковича Демченка з посад першого заступника секретаря РНБО та заступника голови свого Офісу – начальника Комітету з розвідки. Прессекретар президента Никифоров стверджує, що Демченка звільнено "за станом здоров’я, оскільки він потребує серйозного лікування". При цьому будь-які звинувачення на адресу чиновника ОП відкидає.

Демченко мав потрапити під люстрацію, проте під час його призначення Зеленським інформація про заборону обіймати державні посади зникла із сайту Мін’юсту. Він був одним з авторів та головних лобістів "Харківських угод" про подовження терміну оренди Севастополя Чорноморським флотом

РФ в обмін на знижку на ціну газу, які підписали президенти Медведєв та Янукович у 2010 р.

Посаду керівника Комітету з розвідки замість Демченка обійняв начальник Головного управління розвідки Буданов. Журналісти програми "Слідство.Інфо" з'ясували, що в особняку, який "орендує" Буданов, також мешкає скандальний колишній заступник міністра внутрішніх справ Гогілашвілі. Гогілашвілі було звільнено з МВС після інциденту на блокпосту на Донеччині, де він погрожував застосувати зброю проти бійців Нацгвардії та співробітників Нацполіції.

Тим часом Верховна Рада призначила генпрокурором замість звільненої тижнем раніше Венедиктової депутата президентської фракції Костіна. На голосуванні був присутній президент Зеленський, що є ознакою того, наскільки важливим для нього саме це призначення. Костіна було знято з конкурсу на главу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури через сумнів громадської ради в його доброчесності. У 2019 році Костін із сім'єю їздив до окупованого Криму – нібито на консультацію до лікаря. Радник глави Офісу президента Подоляк заявив, що Зеленський обрав кандидатуру Костіна через його "бездоганну репутацію". Більшість експертів називають Костіна ставлеником глави Офісу президента Єрмака, який неодноразово наголошував, що Костін є його близьким другом. Саме Єрмак лобіював включення Костіна до виборчого списку партії "Слуга народу" на парламентських виборах.

Після того, як президент Зеленський затвердив призначення Костіна генпрокурором, той одразу ж призначив переможця конкурсу на голову Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Клименка керівником відомства. Вимоги ЄС і США нарешті виконано, після пів року навмисного затягування процесу.

4. Росія розхитує ситуацію в Європі

Росія намагається дестабілізувати не тільки Україну, а й усю Європу. Так, Газпром припинив постачання газу до Латвії "через порушення умов відбирання". До 20 % від замовлення скорочено постачання великій італійській енергокомпанії Eni й низці інших споживачів. Разом із тим прем'єр-міністр Угорщини Орбан сподівається на підписання до кінця літа ще однієї угоди з Газпромом про збільшення обсягу постачання ще на 0,7 млрд м³. Більшість експертів вважають, що її буде підписано, щоби продемонструвати іншим країнам Європи переваги лояльної позиції щодо Росії.

Водночас назріває збройний конфлікт між Сербією та частково визнаною республікою Косово. Влада Косова з 1 серпня не визнає сербські автомобільні номери та документи, якими користуються серби, що там мешкають. Президент Сербії Вучич повідомив, що командувач миротворчого контингенту KFOR спробує переговорити із представниками сербської меншини в Косові для відновлення діалогу. Вучич висловив сподівання, що конфлікт можна врегулювати в мирний спосіб, водночас наголосив, що про здавання інтересів не йдеться, а Сербія здобуде перемогу. Один із лідерів владної партії – Джуканович, заявив, Сербія буде змушена розпочати "денацифікацію Балкан". Міністерство оборони стверджує, що сербські військовослужбовці не заходили на територію Косова. На автодорозі поблизу адмінкордону пролунали автоматні черги, місцеві серби будують барикади. Через загострення конфлікту влада Косова відтермінувала на місяць перехід на власні номери та документи.

Міжнародні сили KFOR під головуванням НАТО висловили готовність втрутитися в конфлікт і застосувати зброю на підставі резолюції ООН від 1999 р. Командування KFOR закликало до діалогу між Сербією та владою Косова.

Низка експертів вважають, що позиція Європи щодо визнання Косова могла стати приводом для Росії здійснити анексію Криму, а також визнати Південну Осетію, Абхазію та "республіки" на Донбасі. Україна Косова не визнала.

Тим часом у Болгарії на заводі компанії EMCO стався вибух на складі боєприпасів. Власник компанії Гебрев визнав, що подібні боєприпаси підірвали російські агенти в Чехії у 2014 році. У 2015 році російські спецслужби двічі намагалися отруїти його речовиною "Новачок".

***

№ 396.

Меньше государства в экономике: перезапускаем массовую приватизацию

По какому принципу будет проходить приватизация и какие объекты останутся в собственности государства? (укр)

СУББОТА, 30 ИЮЛЯ 2022

ЮЛИЯ СВИРИДЕНКО

первый вице-премьер-министр – министр экономики

У попередній *колонці "Яку економіку ми будуємо?"* я виклала підходи, що застосовує наша команда для економічної політики, яку проводить Уряд.

Наше бачення викликало хвилю публікацій, в яких автори висловлювали свої думки щодо економічного розвитку.

Це чудово, оскільки тема зростання ВВП нарешті стала важливим предметом обговорення в порядку денному. Але залишимо теоретичну полеміку для науковців.

Переходимо до практики. Восьмий крок анонсованої нами програми – подальше зменшення держави в економіці через масову приватизацію.

На цьому тижні ми здійснили справжній прорив у цьому напрямку: парламент у другому читанні ухвалив законопроєкт про швидку приватизацію, яким значно прискорив процедури і зняв численні обмеження, що роками унеможливлювали продаж державних активів.

Крім того, Уряд передав одразу 420 підприємств на приватизацію та ліквідацію. І далі буде ще більше.

1. Прискорена приватизація стає можливою

Верховна Рада ухвалила законопроєкт №7451, який розблоковує "малу приватизацію" і значно скорочує тривалість усіх приватизаційних процедур: зі 100 до 25 днів.

Вже скоро десятки підприємств, які занепадали, знайдуть нових ефективних власників. Запустять виробництва, виготовлятимуть продукцію на експорт та створять нові робочі місця. Це частина нашої загальної стратегії – зменшити присутність держави в економіці.

Бізнесом повинні займатися приватні компанії, адже органи влади в більшості випадків не можуть конкурувати з приватною підприємницькою ініціативою.

В українському суспільстві немає консенсусу щодо приватизації.

Частина населення все ще перебуває під впливом радянських ***наративів*** про сильну державу в економіці.

Проте створення, існування і, нарешті, падіння радянської системи довело – ігнорувати приватну власність, підміняти підприємництво державою у довгостроковій перспективі неможливо.

Це просто не працює. Держава не здатна контролювати всі аспекти життя людей і господарської діяльності, якщо тільки вона не перетворюється на авторитарну систему.

Тут ключовим є домінуючий мотив – отримання прибутку. Немає мотиву – немає результату. Тому в довгостроковій системі капіталізм перемагає і сприяє кращим суспільним результатам, адже він дає особистий мотив.

Наприкінці серпня ми очікуємо оголошення аукціонів Фондом держмайна щодо великого пулу об'єктів:

елеватори, спиртзаводи, промислові майданчики – на ці об'єкти є величезний попит.

Війна росії проти України докорінно змінила наші логістичні маршрути. Під новий урожай потрібні місця зберігання.

Для сировини, яку не можемо вивезти, потрібні переробні потужності. Приватні власники зможуть це швидко організувати. А ми дамо їм таку можливість через приватизацію.

У держави залишиться невелика кількість активів, що можуть генерувати прибуток у довгостроковій перспективі.

Чи може держава володіти комерційними підприємствами? Безумовно так – держава може бути акціонером. Мета такого володіння проста – отримувати прибуток через дивіденди.

Але найкращі світові практики доводять, що для досягнення максимальних дивідендів необхідно розділити володіння бізнесом (роль акціонера) та управління бізнесом (роль менеджменту).

Таке розділення функцій і є головною ідеєю корпоративної реформи, яку ми зараз активно впроваджуємо.

Враховуючи нашу визначену ***мету*** – **отримувати прибуток від діяльності підприємств, якими володіє держава** – потрібно зрозуміти, які підприємства можуть генерувати прибуток у довгостроковій перспективі, а які – ні. Це і має бути визначальним фактором для прийняття рішення – володіти чи продати.

Компанія може мати прибуток вище вартості капіталу лише, якщо вона має стратегічну конкурентну перевагу – тобто може робити те, що не можуть робити конкуренти.

Існує три типи конкурентних переваг:

> 1) **монополія** (наприклад – "Укрзалізниця", Адміністрація морських портів); 2) **наявність технології**, недоступної іншим гравцям ("Енергоатом", компанії концерну "Укроборонпром"), 3) **доступ до обмежених ресурсів** (лісгоспи).

Власне, всі підприємства, що підпадають під ці три визначення, можуть залишитися у державній власності і генерувати прибуток для держави.

> Є ще одна, четверта, категорія – **компанії, що виконують соціальну функцію або функцію держави** (наприклад – "Укрпошта", що доставляє пенсії навіть у найбільш віддалені куточки України, де немає відділень банків та банкоматів, або Реєстр судноплавства, передбачений міжнародними конвенціями).

За нашим планом, **у державній власності мають залишитися не більше 100 підприємств**, причому більшість з них будуть у підпорядкуванні Кабінету Міністрів України.

Всі вони мають бути перетворені на акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю.

> Там має бути повністю впроваджена система корпоративного управління, коли менеджмент контролюють не чиновники, а члени наглядової ради, серед яких більшість – незалежні.

Уряд цього тижня передав до Фонду держмайна 420 підприємств – частину на приватизацію, решту – на ліквідацію.

> З-поміж 3,5 тисяч держпідприємств, 1,8 тисяч уже давно не працюють – не ведуть діяльності, не приносять прибутків, не генерують додану вартість.

Тому їх доцільно передати на ліквідацію. На жаль, там уже немає чого приватизовувати. До того ж, на таких об’єктах часто борги більші, ніж потенційна вартість активів, а за умовами приватизації покупець зобов’язаний

не тільки сплатити до бюджету ціну, визначену на аукціоні, але й погасити всі раніше накопичені борги підприємства.

За підсумками 2020 року держава отримала від непрацюючих підприємств 51,3 млрд грн збитків.

Це – баласт, який ми здобули у спадок від пострадянської економіки.

Без інвестування та модернізації вони лише руйнуються і втрачають свою цінність.

Дати їм шанс на нове життя можуть лише приватні інвестори, які здатні розвивати бізнес в довгостроковій перспективі.

2. Приватизація заради зростання

66 держпідприємств, згідно з проведеним Урядом тріажем, передаються до Фонду держмайна на приватизацію.

Поширена хибна думка, що приватизація – це про поповнення бюджету.

Насправді, **приватизація – це, в першу чергу, про економічне зростання**. На занедбане виробництво приходить новий власник та вкладає кошти в його оновлення. Він модернізує обладнання, запускає нові лінії, випускає продукцію, в тому числі – на експорт.

При цьому зберігаються та створюються робочі місця, сплачуються податки, генерується додана вартість, зростає ВВП.

***

№ 387.

Что значит «малое государства в экономике»

Борьба света и тьмы внутри Юлии Свириденко и украинской власти

Романчук, 2022-08-02

Вице-премьер Украины Юлия Свириденко продолжила позитивную практику ведения интеллектуальных дискуссий на уикенд. Субботник утром 30 июля вышла её статья ***«Меньше государства в экономике: перезапускаем массовую приватизацию»***

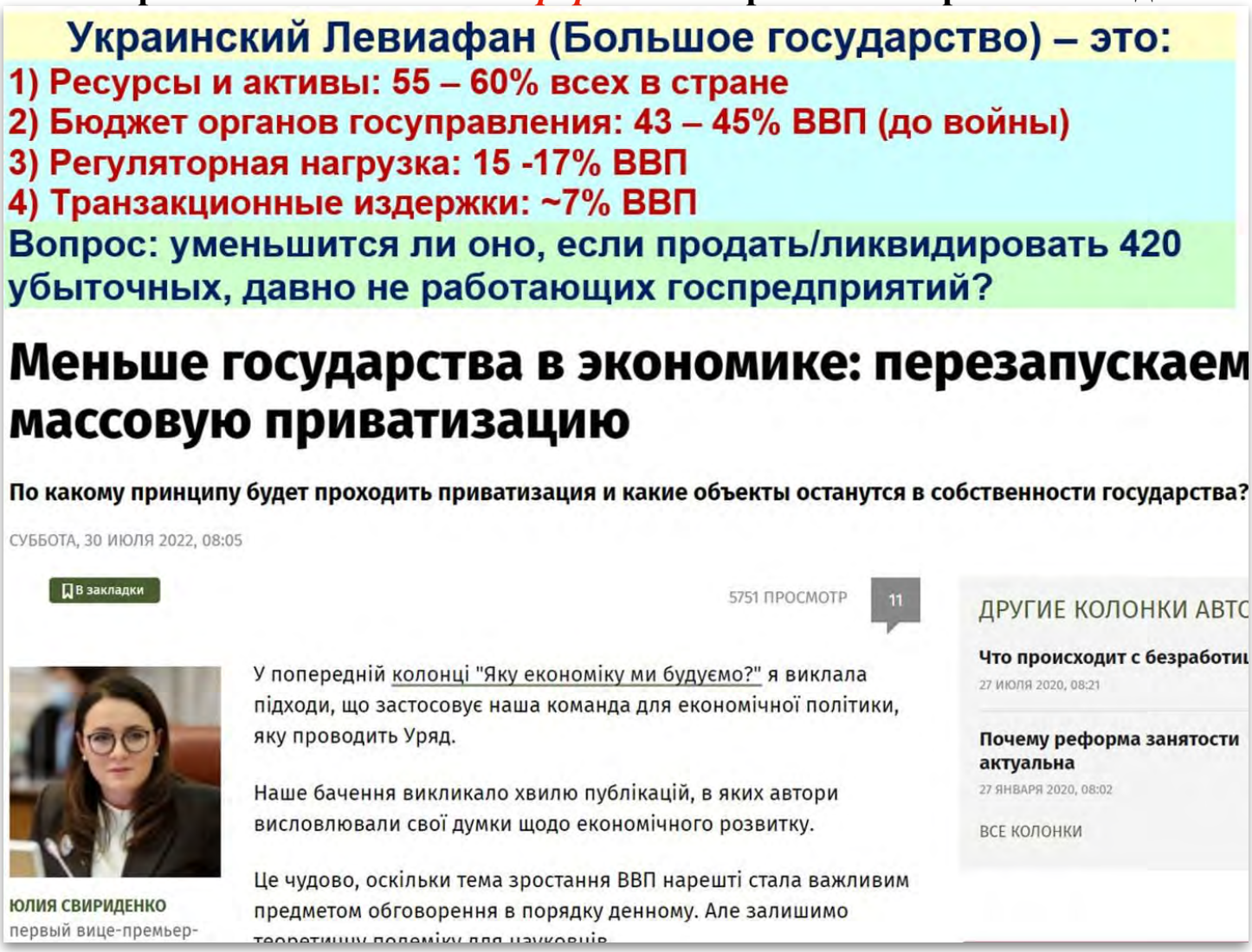
https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/07/30/689818/

1) Как не порадоваться призыву уменьшить присутствие государства в экономике Украины?

2) Как не поощрить министра за повышения внимания к теме экономического роста?

3) Как не приветствовать признание аксиомы «частное управляется качественнее»?

Министр экономика назвала *прорывным* принятие Верховной Радой во

втором чтении проекта закона № 7451 о разблокировке малой приватизации.

> Приватизационные процедуры сокращаются со 100 до 25 дней. Правительство передало 420 госпредприятий на приватизацию и ликвидацию. Обещало ещё больше.

На самом деле число этих предприятий составляет всего ~12% от общего числа государственных коммерческих субъектов.

По оценке самого министра в госсобственности сегодня ~3 500 предприятий, из которых 1 800 (51,4%) давно не ведут никакой деятельности.

Если это так, то почему же не передать сразу на приватизацию и ликвидацию все эти коммерческие «трупы»?

Получается, что прорывным является решение о приватизации/ликвидации только 23,3% от «мёртвых» объектов. Не понимаю, **в чём здесь прорыв**.

> Идёт война. Время для экономики так же ценно, как оружие для ВСУ, а **Кабинет Министров сразу не может признать очевидного и избавиться от всего государственного балласта**.

По информации Минэкономики по итогам 2020 г. неработающие украинские госпредприятия получили ₴51,3 млрд. убытков (~$2 млрд.). Нет оснований считать, что в 2021 г. было меньше. С учётом тех денег, которые ежегодно выделял бюджет страны на поддержку госсектора, на покрытие убытков банков, на госпрограммы/проекты, которые в итоге оказались провальными, а также с учётом издержек упущенной выгоды, т. е. той прибыли, налоговых поступлений, доходов населения, дополнительного спроса на товары/услуги, то с начала 2000-ых ежегодные потери Украины от сохранения такого большого государственного сектора в экономике оцениваются на 17 – 20% ВВП. Только в период 2002-2021гг. это ~$470 – 500 млрд.

Иными словами,

> торможение приватизации, государственные субсидии, дотации казённым предприятиям, искажение конкуренции и дискриминация частного сектора за последние 20 лет нанесла Украине ущерб, сравнимый с потерями от войны с Россией в 2022г. Только рашизм/путинизм – это внешний враг, международный преступный режим, а блокировка приватизации и сохранение Левиафана в экономике Украины – это внутренний саботаж политических, экономических и интеллектуальных элит.

Причём, **речь не идёт о неком одном политическом фрагменте новейшей истории.**

> Все от Леонида Кучмы до Петра Порошенко, от Верховой Рады III созыва (председатели А. Ткаченко, И. Плющ) до Рады-VIII (председатели В. Гройсман, А. Парубий), от премьер-министров В. Ющенко и А. Кинаха до А. Яценюка и В. Гройсмана проводили курс на консервацию Левиафана в украинской экономике. Такой же курс проводила Рада-IX, Кабинет министров и президент страны с 2019г. Речь не идёт о эксцессе исполнителя. Нет оснований говорить о том, что в какой-то из периодов в высшие эшелоны власти случайно попали социалисты и сторонники

марксизма-дирижизма. Горькая правда в том, что ни оттуда никогда не уходили.

Отношение к собственности – самая качественная лакмусовая бумажка для определения мировоззрения человека, политической структуры и правительства.

Тот факт, что Украина вплоть до начала 2022г. была страной, где самым крупным собственником было государство (~55 - 60% всех активов и ресурсов в руках *распорядителей чужого*) говорит о том, что в Украина – страна, порабощённая социализмом, поражённая марксизмом, больная «Левиафаном головного мозга».

Объём ресурсов и собственности в руках Государства (распорядителей чужого) – это только один из параметров для оценки присутствия государства в экономике.

Второй важный параметр – это

финансы органов госуправления **или ежегодный бюджет страны.**

В Украине за последние 20 лет он составлял ~43 - 45% ВВП. Было и более 50% ВВП. Причём никогда, даже в самые сытые года быстрого экономического роста бюджет государства не был профицитным или хотя бы сбалансированным. **Такой уровень нерыночного сектора (решения принимают не частные субъекты в рамках своей собственности в режиме добровольного обмена) – яркий показатель *социалистической, номенклатурно-олигархической экономики*.**

Порочная привычка распорядителей чужого жить в долг приобрела хронический характер.

В результате последние десять лет бюджетные расходы на обслуживание госдолга постоянно превышали расходы на оборону.

Если бы госфинансами Украины руководители российские шпионы, тогда такой сюжет был бы вполне логичным. Это способ изнутри разрушить финансовую устойчивость страны, взрывать мины под макроэкономической стабильностью и кормить модель «Олигархат/ Схематоз» за счёт денег налогоплательщиков и активов/ресурсов, которые по Конституции принадлежат народу, а по факту являются кормовой базой VIP-распорядителей чужого.

Третий ключевой параметр оценки роли и месте государства в экономике – это оценка *регуляторной нагрузки*.

Иными словами,

сколько нужно тратить денег, времени, ресурсов, активов для того, чтобы выполнить все регуляторные требования Государства. Речь идёт о лицензировании, сертификации, регламентах, требованиях денежно-кредитных, статистических, налоговых трудовых, таможенных, экологических органов, процедурах, разрешениях, параметрах входа на рынок и выхода из него. В Украине оценка ежегодного регуляторного бремени составляет 15 – 17% ВВП. Для сравнения в США это 10 - 12% ВВП, в ЕС - ~13% ВВП. Если считать по 2021 году, то объём денег, которые коммерческие организации вынуждены тратить на выполнение регуляторных требований государства составляет $30 – 34 млрд. Это цена за управление самыми разными рисками и угрозами, которые якобы создают производители товаров и услуг.

Наконец, четвёртый параметр для оценки размера Государства в экономике – объём *транзакционных издержек*.

Речь идёт о тех расходах, которые экономические субъекты должны нести, чтобы защитить свои права собственности, свои права в рамках подписанных договоров. Судебные иски, выяснение отношений с контрольными органами, госорганами – всё это стоит денег (адвокаты, эксперты, финансисты, бухгалтера). Есть же ещё неформальный порядок решения споров и конфликтов. Это тоже деньги и ресурсы. Оценочно ежегодные транзакционные издержки в украинской экономике составляют ~7% ВВП.

Итак, **мы имеет огромного украинского Левиафана**.

Он

1) **владеет ~55% ресурсов и активов страны,**
2) **2) ежегодно перераспределяет через руки распорядителей чужого и**
3) **3) является источником регуляторных, транзакционных издержек на 65 – 69% ВВП.**

И вот выходит уважаемая Юлия Анатольевна с призывом ***«меньше государства в экономике»***.

Вроде бы надо крикнуть «ура», но, когда видишь, что **«прорывом» названо решение ускорить процедуры ликвидации давно не работающего хлама**, не понимаешь, как от этого даже самому зоркому глазу станет государства меньше в экономике.

Украинская экономика, как страдающий, истекающий на кресте Иисус. Он намертво прибит 1000 гвоздями. И тут добросердечные власти решили облегчить его страдания – и ускорили процедуру согласования изъятия из тела Христа двух гвоздей. Hallelujah! Добрые намерения. Осталось лишь оценить остаток сил и энергии в украинской экономике, чтобы понять, доживёт ли она до очередного подобного «прорывного» решения.

Внутри Свириденко борется либеральный Свет и социалистическая Тьма.

> С одной стороны, она справедливо заявляет: «Бизнес должны заниматься частные компании, ведь органы власти в ***большинстве случаев*** не могут конкурировать с частной предпринимательской инициативой».
>
> Вроде бы так, но ***сильно настораживает «в большинстве случаев»***.

Министр экономики, следуя голосу Света пишет:

> ***«Государство не способно контролировать все аспекты жизни и хозяйственной деятельности, если только она не становится авторитарной системой»***.

Не то, что не способно. Оно не должно этого делать, но почему-то делает. Подтверждение – четыре вышеописанные параметра украинского Левиафана.

Свириденко почему-то *не признаёт*, что Украина по размеру государства и его функционалу – одна из самых огосударствлённых экономик мира.

> **Не признав этого, не осознав того, что с таким размером Государства ни одна страна в мире не обеспечила быстрые, долгосрочные темпы экономического роста, принимать адекватные ситуации экономические решения проблематично.**
>
> *Одно дело, когда у тебя заноза, другое – заражение крови.*

И вот тут в Свириденко в полный голос заявила о себе социалистическая Тьма.

Она задаёт вопрос:

> *«Может ли государство владеть коммерческими предприятиями»? И отвечает:* ***«Безусловно, может. Государство может быть акционером. Цель такого владения – получение прибыли через дивиденды».*** **А как же «бизнесом должны заниматься частные компании»? Как же признание того, что частное эффективнее и качественнее?**

Свириденко повторяет догмы сторонников теории «всеобщего государственного интервенционизма».

«Ключевой аспект – доминирующий мотив. Это получения прибыли... Нет мотива – нет результата… Поэтому в долгосрочной перспективе капитализм побеждает и способствует получению совместным результатам. Капитализм – это индивидуальный мотив».

Интересно, а почему только в долгосрочной перспективе? А «долгосрочная» - это сколько, пять или 50 лет? Капитализм работает и даёт результат моментально, потому что сразу раскрепощаются сами люди. Капитализм – это миллионы людей. Дай им свободу – и они моментально включатся в процессы производства и обмена. Это же не сложный компьютер, который централизованного управляет миллионами.

Экономическая наука однозначно делает вывод, что эффективность и качество работы капитализма/свободного рынка не зависит от временной перспективы.

> **Оправдывать блокировку или торможение реформ особенностями функционирования капитализма – это ненаучно. Это литературный фейк и одно из типичных отговором бенефициаров *Государства всеобщего интервенционизма*.**

Дальше голос социалистической Тьмы внутри Юлии Анатольевны становится всё громче и категоричнее.

> *«У государства остаётся небольшое число активов, которые могут генерировать прибыль в долгосрочной перспективе». Вроде бы разует это «небольшое число активов».*
>
> По оценке правительства в экономике должно остаться не более 100 государственных предприятий, большинство из которых «будут подчиненны Кабинету Министров Украины».
>
> **Мало того, что это яркий пример конфликта интересов, когда главный орган исполнительной власти де-факто вовлечён в коммерческую деятельность.** Следом мы читаем длинный список критериев, по которым определяется, приватизировать предприятие или оставлять его в госсобственности.

Вот какие основания для сохранения госсобственности приводит Свидиренко.

В списке перечисление «стратегического конкурентного преимущества» в виде:

1) монополия (например, «Укрзалізниця», Адміністрація морських портів);

2) наличие технологий, которые недоступны другим игрокам («Енергоатом», компании концерна «Укроборонпром»);

3) доступ к ограниченным ресурсам (лесхозы).

«Все предприятий, которые попадают по эти три критерия, могут оставаться в государственной собственности и генерировать прибыль для государства».

Есть ещё четвёртая категория: «компании, которые выполняют социальную функцию или функцию государства» (например, «Укрпошта», которая доставляет почту даже в самые отдалённые места Украины, где нет отделений банков и банкоматов)».

И вот тут Тьма социализма полностью забивает науку «экономика», экономическую историю в виде тех стран, которые создали условия для быстрого, долгосрочного экономического роста.

1) Во-первых, весьма легкомысленно трактуется понятие «монополия».

«Укрзалізниця» - это огромное нагромождение самых разных ресурсов, активов и функций. Речь ведь идёт о ж/д услугах. Причём тут «Укрзалізниця» в её нынешнем виде? Выделить в отдельную государственную структуру рельсы со всеми инженерными коммуникациями, а всё остальное (вагоны, транспортные компании) – должно быть частным. Есть много примеров приватизации и организации работы частного ж/д транспорта. Монополия – это следствие решений властей по запрету конкуренции.

С точки зрения экономической науки монополия имеет совсем иное значение.

В эту категорию сегодня не должны попадать ни энергетические, не телекоммуникационные, ни почтовые государственные компании.

2) Второй аргумент в пользу госсобственности звучит ещё менее убедительно, мягко говоря.

«Наличие технологий, которые недоступны другим игрокам» **- так это же суть современной конкуренции.**

У Apple есть то, чего нет у других. Равно как к Google, Cisco, Tesla и т.д. В эпоху IV промышленной революции мы видим постоянные дизрупции, радикальное изменение архитектуры производства, потому что отдельные компании имеют не доступные другим технологии. Пока не доступные.

Данный пункт наверняка будет блокировать развитие частной энергетики, ВПК и инфраструктурных компаний.

3) Третий аргумент в пользу госсобственности – это уже совсем социализм.

«Доступ к ограниченным ресурсам» - это что? Так каждый экономический ресурс по определению ограничен. Причём тут лесхозы? Лес – это такое же сырьё, такой же бизнес, как и растениеводство или животноводство. Частные леса в Америке, Новой Зеландии – яркий пример того, что лесное хозяйство – это и бизнес, и ответственное отношение к природе. Запрет на владение лесами – отрыжка советского режима.

4) Четвёртый аргумент -это тоже из обоймы VIP-распорядителей чужого, которые привыкли делать бизнес за счёт налогоплательщиков.

Понятие ***«социальная функция»*** - это же советский колхоз.

Этой функцией прикрываются тоталитарные правители А. Лукашенко и В. Путин.

Сохранение государственной, кричаще неэффективной государственной монополии «Укрпошта» только на том основании, что она доставляет пенсии в «самые отдалённые места Украины»? А кто-нибудь подсчитал затраты на выполнение этой простой задачи? Кто-нибудь сравнил издержки от монополии «Укрпошты» с оценкой её денежного вклада в выполнение т. н. социальных функций? Может, правительство объявляло открытый конкурс на выполнение конкретных функций (например, доставка пенсий по конкретному количеству адресов) среди всех участников рынка? Может, Министерство экономики, изучило блестящий опыт деятельности частных логистических, почтовых компаний типа Amazon, DHL, UPS или FedEx? Скоро дроны будут посылки и товары прямо в дом доставлять, а украинское правительство продолжает повторять речёвки советских времён. Нет не научных, ни финансовых, ни управленческих – никаких аргументов в пользу того, чтобы «Укрпошта» оставалась государственной монополией. Тем более

что украинцы создали прекрасный пример частной логистической, почтовой компании - «Новая почта».

Если правительство будет руководствоваться всеми четырьмя принципами оправдания существования государственной собственности, Украине никогда не стать полноценной частной экономикой, с режимом открытой конкуренции.

Ставка Министерства экономики на то, что через внедрение международных стандартов корпоративного управления удастся отделить функцию владения и распоряжения – это из разряда грёз, хотелок и благих пожеланий.

Неформальные институты, договорняк, схематоз из Украины никуда не делся. Проблема «принципал-агент», функционирование механизмов принятия решений по госсобственности вызывает большие проблемы и в странах с гораздо более высоким качеством госуправления и институтов защиты прав собственности.

В Украине же риски захвата советов директоров и наблюдательных советов «своими» для бенефициаров системы «Олигархат» остаются очень высокими.

В стране, где «покупаются» депутаты и министры заручиться поддержкой члена наблюдательного совета, например, «Укроборонпрома» - это рутинная процедура.

Свириденко права в том, что:

«В украинском обществе нет консенсуса в отношении приватизации. Многие продолжают оставаться под влиянием советского нарратива о сильном государстве в экономике».

За 30 лет элиты украинского общества не сформировали правильное, научное представление о фундаментально важном для свободы институте – частной собственности.

1) Марксистская мифология переплетена с нарративами VIP-распорядителей чужого о необходимости держать частную собственность в узде.

2) Очевидны провалы в понимании научного значения понятия «монополия» и «конкуренция». Не выучены уроки более ста стран мира, которые в последние 70 лет пытались обеспечить рост и развитие за счёт государства.

Наконец, пора переосмыслить собственную более чем 30-летнюю современную экономическую историю.

> **Главным в ней было всеохватывающее, доминирующее, неэффективное, коррупционное Государство. Набор институтов для 5% населения – за счёт 95% остальных украинцев. Данный баланс не изменит приватизация ни 420 «убитых» госпредприятий, ни даже всех 1 800 объектов.**

Украине нужен системный, комплексный план ликвидации Левиафана, в экономике и в головах.

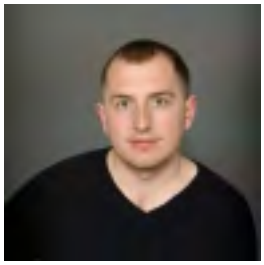
Очень хотелось бы, чтобы не только Юлия Свириденко, а и все значимые, популярные инфлуенсеры Украины включились в эту работу. Этот фронт сегодня нужен нам для того, чтобы Украина стала мощной, конкурентоспособной экономикой с такими вооружёнными силами и системой безопасности, чтобы ни одному нацисту, диктатору даже в голову не приходила мысль занести над ней свою поганую руку.

***

№ 398.

Утримувати Херсон Росії буде дуже складно

США сумніваються, чи давати Україні ракети ATACMS. Ось як вони можуть змінити хід війни

Володимир Даценко

2022-08-02

Ракети ATACMS – це «довга рука», якою можна дотягнутися практично до будь-якої точки України. Вони можуть повністю обірвати критичні логістичні маршрути – мости, залізничні станції. Якщо союзники нададуть ці ракети Україні, утримувати південь ворогу буде дуже складно

Будь-яке постачання зброї нового рівня потужності в Сполучених Штатах завжди супроводжується палкими суперечками. Умовно американський

політикум можна поділити на два табори. Перші кажуть, що найголовніше – не спровокувати ескалацію війни. До цього табору входять переважно політики. Другі кажуть, що іншого вибору, як дати все необхідне Україні, немає. Це в основному генералітет армії США у відставці й дипломати, які більше спеціалізуються на Східній Європі.

Поки що адміністрація Байдена дотримується обережної й прагматичної політики по відношенню до війни.

Кожне постачання нового типу зброї проходить складний шлях від «це неможливо», бо може спровокувати Третю світову, до «це дуже складно й довго», і потім в якийсь момент США робить перші обережні постачання і спостерігає за їхнім впливом на обстановку на фронті.

Дискусія довкола ракет ATACMS тривала весь липень. І поки що не вийшла з глухого кута, попри те що передачу цих ракет нібито підтримали обидві партії

Конгресу США.

Наприкінці травня, коли приймалося рішення про надання HIMARS, президент Джо Байден сказав журналістам, що «ми не збираємося надсилати в Україну ракетні системи, які можуть вдарити по Росії». Поки що адміністрація президента США притримується цієї ж риторики.

Радник президента США Джо Байдена з національної безпеки Джейк Салліван минулого тижня заявив, що Україна не отримає далекобійні ракети ATACMS.

За його словами, Байден вважає, що «ключовою метою є убезпечення від того, щоб не опинитись у ситуації, коли починається дорога до Третьої світової війни».

Але проблема в тому, що ніхто не знає, де починається дорога до Третьої світової. Чи можна дійти до неї тим шляхом, де агресора постійно намагаються не спровокувати? Чи ж тільки тим шляхом, де він зазнає фатальної поразки?

Страх того, що Росія опиниться в безвихідній ситуації (з точки зору Кремля) і застосує останній аргумент (ядерну зброю), лишається головним страхом капітолійських пагорбів.

1. Що таке ATACMS

HIMARS та нещодавно передані M270 – це лише пускові установки, вони можуть використовувати різні типи ракет. Залежно від того, якої дальності й потужності ракети вони використовують, їх можуть називати MLRS (реактивна система залпового вогню) або ATACMS (оперативно-тактичний ракетний комплекс).

Основні типи ракет, які можуть використовувати HIMARS і M270:

1) MFOM – сімейство відносно ***старих некерованих ракет дальністю до 45 км*** (калібр 227 мм, вага бойової частини 150 кг);

2) GMLRS – сімейство ***керованих ракет із GPS-корекцією, дальністю до 80 км*** (калібр 227 мм, вага бойової частини 90 кг);

3) AFOM, які переводять MLRS в режим ATACMS, тому їх зазвичай так і називають – ***сімейство ракет калібру 610 мм, дальністю 140–300 км*** (вага бойової частини до 560 кг).

Наскільки відомо, Україні не поставляли старі некеровані ракети класу MFOM і почали одразу постачати ракети GMLRS.

Це сучасна високоточна зброя, але в неї є два основні недоліки: цих ракет випущено не так багато (50 000 штук на 2021 рік) **і вони мають достатньо легку масу бойової частини (близько 90 кг).**

Максимальний річний обсяг виробництва GMLRS – 9 000 штук, але такий обсяг було замовлено лише в 2021 році, і поки що немає інформації, чи був він виконаний. Згідно зі звітами виробника Lockheed Martin, в попередні роки компанія виготовляла в середньому близько 3 000 ракет GMLRS за рік.

Теоретично ЗСУ використовують від 10 до 100 ракет GMLRS на день. Ціна однієї ракети близько $130 000–150 000. Тож в довгостроковій перспективі запаси GMLRS можуть значно скоротитися. Це вже почало хвилювати військове командування США.

Також 227-й калібр не дає змоги нести важкий заряд на велику відстань. GMLRS мають майже вдвічі більшу дальність ніж їхні попередники ракети MFOM, але при цьому й вагу бойової частини довелося значно зменшити.

Тому **ракети GMLRS можуть ефективно працювати по таких цілях, як склади боєприпасів, паливні бази, скупчення сил, командні пункти**. **Але проти важких капітальних споруд – мостів, залізничної інфраструктури й капітальних будівель – вони не такі ефективні.**

Саме для таких цілей потрібні важкі балістичні ракети.

На початок війни цю функцію в ЗСУ виконували ОТРК «Точка-У». Але ракет до цих радянських комплексів лишалось не так багато, до того ж вони вкрай неточні, що не дозволяло їх використовувати по цілях, які розташовані поряд із цивільними об’єктами.

ATACMS має високу потужність і неймовірно високу точність для свого класу. Для ракети MGM-140 ATACMS заявлена точність у три метри при дальності 300 км. Для решти сучасних версій близько 10 м.

Деякі ракети ATACMS мають максимальну дальність 140–165–220 км (M39, M39A3, MGM-164B). Як варіант, можливо, нам нададуть ракети саме з такою, немаксимальною дальністю.

На 2018 рік було виготовлено понад 3850 ракет ATACMS. Близько 600 із них уже використали у військових операціях. Понад 1 200 з них це найстарші ракети M39 дальністю 140 км, але з максимальною вагою бойової частини (560 кг). Після цього компанія Lockheed Martin отримала щонайменше два контракти на виготовлення близько 800 сучасних версій ракет ATACMS.

Тож теоретично США має близько 4 000 ракет цього класу. Ціна однієї ракети – приблизно $1 млн.

2. Що змінить постачання ATACMS в Україну

Навіть постачання 100 ракет ATACMS в короткостроковій перспективі могло б істотно вплинути на розклад сил. Застосування цих ракет може дати можливість перерізати основні маршрути логістики на дуже значній відстані від лінії фронту.

Поки що армія ворога продовжує покладатися на залізницю як основний спосіб забезпечення свого війська. Знищення складів боєприпасів ракетами GMLRS змушує відсувати кінцеві пункти розвантаження залізничних поїздів і витрачати на логістику значно більше часу й ресурсів.

Ракети ATACMS можуть повністю обірвати критичні логістичні маршрутні лінії – мости, залізничні станції. До того ж на значно більшій відстані.

Це «довга рука», якою можна дотягтися практично до будь-якої точки України. Будувати логістику і забезпечення російським військам стане вкрай складно.

Теоретично армія РФ може перейти на постачання військової амуніції виключно автомобільним транспортом. Але для цього треба перебудувати всю логіку забезпечення й скорочувати лінію фронту.

Зараз боєприпаси для херсонського напрямку йдуть через Крим і долають сотні кілометрів, які теоретично можуть опинитися в зоні дії ATACMS. За таких умов утримувати південь ворогу буде дуже складно.

ATACMS, найімовірніше, не стане «срібною кулею» на всіх фронтах, зважаючи на їхню кількість. Але ці ракети можуть бути ключовою умовою контрнаступу на південному напрямку. Головне питання – коли і скільки цих ракет ми отримаємо.

***

№ 399.

Нова західна зброя: як відсутність довіри заважає на шляху до перемоги

Українська правда **2022-08-03**

*Дар'я **Каленюк**, виконавча директорка Центру протидії корупції*

Постачання сучасної зброї від західних союзників – один із ключових факторів, завдяки якому Збройним силам України вдалося зупинити наступ росіян, суттєво зменшити наші втрати та почати масові удари по складах боєприпасів та техніки ворога.

Військові експерти вже називають такі дії початком контрнаступу України для звільнення окупованих територій.

Головна умова його успіху – постійне швидке надходження сучасного озброєння з країн НАТО, особливо зі США. У цьому ми вже переконалися на

прикладі застосування HIMARS, що знищили десятки складів російської армії.

Проте, щоби справді ефективно протидіяти ворогу, точкового застосування окремих видів зброї недостатньо.

Гарантією перемоги України у війні з Росією має стати повноцінна система, що передбачає повний перехід від радянської зброї до військової техніки за зразком НАТО, який був оголошений у квітні. Разом із відповідними технологіями та налаштованою логістикою.

Зараз налаштувати таку систему заважають три пов'язані фактори:

1. Західної зброї досі недостатньо. Часто передане обладнання – це фактично застаріла списана зі складів техніка, яка не тримається довго на полі бою;

2. Союзники передають нам сучасну зброю без повного доступу до технологій. Через це ми не можемо використовувати її на повну потужність та ремонтувати в Україні;

3. Довіра. Росія розуміє, що саме від поставок західної зброї залежить перевага України на фронті. Тому вже почала гібридну спецоперацію, завданням якої є переконати США, що надана Україні зброя або а)

розкрадається, або б) потрапляє до рук злочинців чи ворогів. Досягати поставленої цілі росіяни будуть через комплекс інформаційних кампаній, що швидше за все будуть підкріплюватися агентурними мережами всередині України.

На фактор довіри варто звернути особливу увагу. Наші партнери хочуть мати повну впевненість у тому, що поставлена зброя буде використана за призначенням, а інформація про отримані технології не опиниться у третіх осіб.

На жаль, за попередні роки ми не показали себе відповідальними партнерами з нульовою толерантністю до корупції. В результаті сьогодні помилки минулого стають на заваді отримання найновітнішої зброї, від чого залежатиме наша перемога.

Розберемося, чому така ситуація виникла та що ми маємо зробити вже зараз, аби побудувати довіру.

1. Як США контролює передачу зброї іншим країнам?

США – найбільший експортер зброї у світі. Росія посідає друге місце. Так історично склалося в ході гонки озброєнь під час Холодної війни.

Військове обладнання в Америці виробляють приватні компанії, але закон про експортний контроль зброї жорстко регулює збут виробів у треті країни. Експорт зброї є невід'ємним елементом зовнішньої політики США, покликаним захищати інтереси національної безпеки Америки на глобальному рівні.

Щодо будь-якої країни, яка отримала зброю американського виробництва, уряд США зобов'язаний здійснювати постійний моніторинг (end-use monitoring).

Він передбачає:

1) фізичне регулярне інспектування зброї американського походження в третіх країнах,
2) надсилання запитів про місце її перебування,
3) перегляд звітів про її використання.

Так США стежить, щоб американська зброя не потрапила до рук ворогів, недружніх країн чи злочинців. Ця процедура покликана захистити вогневу технологічну перевагу американської армії.

Загалом будь-яка передача виробленої у США зброї, зміна цілі використання та умови утримання обладнання мають бути погоджені урядом США.

Окрім того, у США діє закон Лехі (Leahy law), який забороняє надавати допомогу підрозділам іноземних сил безпеки, що задіяні в значних порушеннях прав людини – тортурах, вбивствах, зґвалтуваннях тощо.

Тобто, якщо в американського уряду є недовіра до країни, зокрема через високий рівень корупції, то передача оборонним силам цієї країни військових технологій та зброї буде вкрай обмежена або зупинена.

2. Як США допомагали Україні після 24 лютого

У березні та травні цього року в США прийняли два спеціальні закони – так звані "Ukraine Supplemental Appropriations Acts".

Вони передбачають фінансування на суму 53,7 мільярда доларів, однак на військову допомогу Україні з них передбачено близько 19 мільярдів доларів.

З цих коштів на сьогодні витрачено орієнтовно 8 мільярдів доларів.

Ці гроші можуть витрачатися на військову допомогу в рамках трьох основних програм:

1) президентські списання (presidential drawdowns),
2) ініціатива з безпекової допомоги Україні (USAI) та
3) іноземне військове фінансування (FMF).

Більшість зброї від США, включно з тими самими HIMARS, ми отримали в рамках програми президентських списань.

> Відповідно до неї, Джо Байден визначає, яке озброєння на складах США є надмірним і не вкрай потрібним, та своїм рішенням передає його Україні, враховуючи зовнішньополітичні інтереси Америки.

Це – найшвидша програма, за якою можна отримувати військову допомогу зі США. Але вона має *низку недоліків*:

1. Доступне озброєння на складах США за кілька місяців завершиться.
2. Програма не запускає виробництво нової зброї для України, а отже, високотехнологічне нове обладнання не є доступним для нас.
3. Не передбачено системи допомоги утримання такої зброї, зокрема її ремонту.

А головне – **уряд США в особі президента Байдена та його Нацради з безпеки, визначає на свій розсуд**, яка саме зброя, у яких об'ємах і коли потрібна Україні.

Наприклад,

> у квітні США з великими потугами передали Україні артилерійські системи 155 калібру, що є стандартом зброї НАТО. До того американці переважно допомагали Україні з пошуком та постачанням радянської зброї в східноєвропейських країнах.

Тоді ситуація на фронті була критичною – вичерпувалися снаряди 152 калібру до наших пострадянських артилерійських систем. Усі такі боєприпаси, доступні для нас у світі, ми вже викупили.

Ворог мав перевагу в рази і знищував артилерійським залпом кілометри наших позицій. Протиставити їм ми могли лише західні NLAW, "Стінгери" та "Джавеліни". Проте вони є системами близького бою й ними неможливо перемогти російську артилерію.

В Америці довго вагалися, чи давати Україні сучасні артилерійські системи 155 калібру, пояснюючи, що це може спровокувати Путіна на подальшу агресію.

> Але публічний розголос, викликаний жахіттями в Бучі й Ірпіні, та тиск Конгресу змусили адміністрацію Байдена розпочати постачання.

Дії США стали сигналом для інших партнерів надавати нам західну артилерію.

Проте є важливий момент.

> Американці передають Україні артилерію без цифрових систем контролю вогню та без технічної документації, необхідної для ремонту цієї техніки. **На практиці це означає, що наші солдати наводять американську артилерію на ціль вручну**, замість цифрової більш точної та ефективнішої системи наведення цілі.

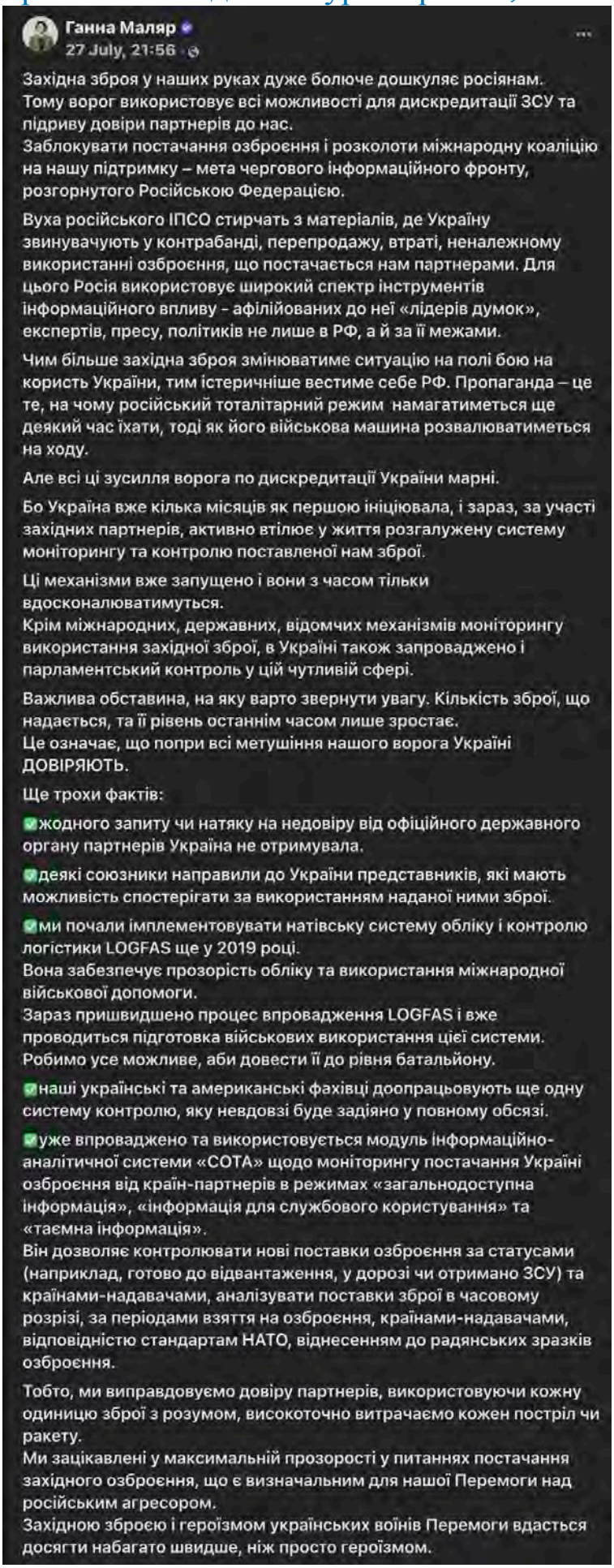
Якщо зброя виходить із ладу, її везуть на ремонт до Польщі. Ламаються ці системи часто, бо,

> 1) по-перше, вони не нові, а,
>
> 2) по-друге, через невелику кількість і відсутність цифрових систем ЗСУ експлуатують їх дуже інтенсивно.

Тобто,

> це якби замість новенького MacBook ми отримали старий комп'ютер без доступу до Інтернету, гарантії й технічної документації. Нам просто

провели швидкий курс про те, як користуватися Word на цьому

Ганна Маляр
27 July, 21:56

Західна зброя у наших руках дуже болюче дошкуляє росіянам.
Тому ворог використовує всі можливості для дискредитації ЗСУ та підриву довіри партнерів до нас.
Заблокувати постачання озброєння і розколоти міжнародну коаліцію на нашу підтримку – мета чергового інформаційного фронту, розгорнутого Російською Федерацією.

Вуха російського ІПСО стирчать з матеріалів, де Україну звинувачують у контрабанді, перепродажу, втраті, неналежному використанні озброєння, що постачається нам партнерами. Для цього Росія використовує широкий спектр інструментів інформаційного впливу - афілійованих до неї «лідерів думок», експертів, пресу, політиків не лише в РФ, а й за її межами.

Чим більше західна зброя змінюватиме ситуацію на полі бою на користь України, тим істеричніше вестиме себе РФ. Пропаганда – це те, на чому російський тоталітарний режим намагатиметься ще деякий час їхати, тоді як його військова машина розвалюватиметься на ходу.

Але всі ці зусилля ворога по дискредитації України марні.

Бо Україна вже кілька місяців як першою ініціювала, і зараз, за участі західних партнерів, активно втілює у життя розгалужену систему моніторингу та контролю поставленої нам зброї.

Ці механізми вже запущено і вони з часом тільки вдосконалюватимуться.
Крім міжнародних, державних, відомчих механізмів моніторингу використання західної зброї, в Україні також запроваджено і парламентський контроль у цій чутливій сфері.

Важлива обставина, на яку варто звернути увагу. Кількість зброї, що надається, та її рівень останнім часом лише зростає.
Це означає, що попри всі метушіння нашого ворога Україні ДОВІРЯЮТЬ.

Ще трохи фактів:

✅жодного запиту чи натяку на недовіру від офіційного державного органу партнерів Україна не отримувала.

✅деякі союзники направили до України представників, які мають можливість спостерігати за використанням наданої ними зброї.

✅ми почали імплементовувати натівську систему обліку і контролю логістики LOGFAS ще у 2019 році.
Вона забезпечує прозорість обліку та використання міжнародної військової допомоги.
Зараз пришвидшено процес впровадження LOGFAS і вже проводиться підготовка військових використання цієї системи.
Робимо усе можливе, аби довести її до рівня батальйону.

✅наші українські та американські фахівці доопрацьовують ще одну систему контролю, яку невдовзі буде задіяно у повному обсязі.

✅уже впроваджено та використовується модуль інформаційно-аналітичної системи «СОТА» щодо моніторингу постачання Україні озброєння від країн-партнерів в режимах «загальнодоступна інформація», «інформація для службового користування» та «таємна інформація».
Він дозволяє контролювати нові поставки озброєння за статусами (наприклад, готово до відвантаження, у дорозі чи отримано ЗСУ) та країнами-надавачами, аналізувати поставки зброї в часовому розрізі, за періодами взяття на озброєння, країнами-надавачами, відповідністю стандартам НАТО, віднесенням до радянських зразків озброєння.

Тобто, ми виправдовуємо довіру партнерів, використовуючи кожну одиницю зброї з розумом, високоточно витрачаємо кожен постріл чи ракету.
Ми зацікавлені у максимальній прозорості у питаннях постачання західного озброєння, що є визначальним для нашої Перемоги над російським агресором.
Західною зброєю і героїзмом українських воїнів Перемоги вдасться досягти набагато швидше, ніж просто героїзмом.

комп'ютері. Але все ж у

порівнянні з друкарськими машинками ворога (артилерією радянського зразка) нам ці комп'ютери вкрай допомагають.

Публічно можна знайти купу різних пояснень, чому так відбулося. Але є головна причина, над якою нам треба ґрунтовно працювати – американці не настільки довіряють українській владі, щоби передавати найсучасніші оборонні технології в повному обсязі.

Для нас це є серйозною загрозою. Безумовно, Росія це добре розуміє та буде системно бити в цю слабку ланку.

Навесні росіяни вже пробували вигадувати фейки про те, що українські військові буцімто "здавались із західною зброєю". Будуть з'являтися й нові фейки та наративи про нелегальний продаж та контрабанду західної зброї. Й Україні не достатньо списувати все на росіян у відповідь на кожне питання від партнерів та ЗМІ щодо того, куди дівається західна зброя.

3. Що зробити, аби вибудувати довіру?

Для формування довіри фактично є дві умови.

1) *Перша* – у короткостроковій перспективі Україна мала б запровадити ***систему контролю*** за поставленою західною зброєю.

2) *Друге* системне завдання – запровадити ***реформу оборонних закупівель***, у рамках якої усунути будь-які можливості для корупції. Така реформа має забезпечити підзвітність та високі стандарти в нашій системі закупівель зброї.

Щодо першого – заступниця міністра оборони Ганна ***Маляр*** заявила, що Україна вже кілька місяців запроваджує **таку систему моніторингу та контролю**.

Це **чудова новина**, але

> **в основі ефективної системи моніторингу є цифрова система логістики зброї, якої в Україні досі немає. А отже, поки що немає переконливих аргументів для наших партнерів.**

На практиці це означає, що кожну зламану американську гаубицю ми поки що веземо в Польщу на ремонт, бо партнери не передають Україні детальну документацію й дозвіл на ремонт свого обладнання.

Щодо другої передумови – усе лишається невтішно. Історично склалося так, що **закупівлі та продаж зброї в Україні є однією з найбільш закритих секретних і непрозорих систем, де крутяться мільярдні грошові потоки**.

Петро Порошенко поплатився президенством за толерування корупції в цьому секторі, бо корупційні схеми Укроборонпрому вилізли назовні в ключовий момент виборчих перегонів.

За президентства Володимира Зеленського в умовах повномасштабної війни в нас є шанс вичистити авгієві стайні оборонних закупівель. На кону стоїть існування країни та життя мільйонів людей.

Але цей шанс тане на очах, як і довіра американців та інших західних партнерів до України.

Так,

> **замість проведення прозорої реформи оборонних закупівель у Міністерстві оборони формується монополіст із торгівлі зброєю – державне підприємство "Агенція оборонних закупівель".**

Кілька співрозмовників УП в оборонній сфері розповіли, що відповідальним за роботу цієї агенції є заступник міністра оборони, колишній бізнес-партнер Андрія Єрмака Денис ***Шарапов***.

За інформацією видання "Наші гроші", ***Шарапов*** має репутацію торговця зброєю з корупційних часів екпрезидента Віктора ***Януковича***.

Безумовно,

> **до біографії та дій Шарапова та загалом новоствореного ДП найближчим часом буде прикуто увагу й американських, і російських спецслужб.**

1) Росіянам треба роздобути фактаж для інформаційно-психологічних операцій під час осінньої виборчої кампанії в США.

2) Американцям же – розуміти, наскільки Україна серйозно налаштована змінюватися та вибудовувати довіру до себе в дуже чутливому та грошовому секторі оборонних закупівель.

Американських партнерів і досі вражає ефективність Збройних сил України в тому, як вони відбивають напади росіян попри вогневу перевагу агресора.

За перші п'ять місяців війни до української армії вибудувалася довіра та повага західних партнерів. Саме тому з кінця квітня розпочалися поставки серйозного сучасного натівського обладнання в Україну.

Проте поки цього обладнання недостатньо для перемоги. Як і немає, на жаль, повної довіри наших західних партнерів до всього сектору оборони України.

Завданням кожного, хто дотичний до ухвалення рішень у державі, має бути розбудова такої довіри. В умовах війни це – актив, який забезпечить нашій армії високотехнологічну зброю для звільнення окупованих територій, гарантуватиме безпеку нашим громадянам та пришвидшить розгром Росії.

***

№ 400.

The New York Times

OPINION

THOMAS L. FRIEDMAN

The Ukraine War Is About to Enter a Dangerous New Phase

July 12, 2022

By Thomas L. Friedman

Opinion columnist

When trying to explain the recent improvements in the Russian Army's operations in Ukraine, some Ukrainian officials have taken to saying, "All the dumb Russians are dead." It's a backhanded compliment, meaning that the Russians have finally figured out a more effective way to fight this war since their incompetent early performance that got thousands of them killed.

Precisely because the Ukraine war seems to have settled into a grinding war of attrition — with Russia largely standing back and just shelling and rocketing Ukrainian cities in the east, turning them to rubble and then inching forward — you might think the worst of this conflict is over.

You would be wrong.

I believe the Ukraine war is about to enter a new phase, based on this fact: Many Russian soldiers and generals may be dead, but Ukraine's steadfast NATO allies are tired. This war has already contributed to a huge spike in natural gas, gasoline and food prices in Europe — and if it drags into the winter, many families in the European Union may have to choose between heating and eating.

As a result, I think the war's new phase is what I call Vladimir Putin's "winter strategy" versus NATO's "summer strategy."

It is obvious that Putin is ready to keep plowing forward in Ukraine, in the hopes that the soaring inflation in energy and food prices in Europe will eventually fracture the NATO alliance. His bet seems to be: If average temperatures in Europe are colder than normal, and if average global oil and gas supplies are tighter than normal, and if average prices are higher than normal, and if electricity blackouts from energy shortages become widespread, there's a good chance that European NATO members will start pressuring President Volodymyr Zelensky of Ukraine to cut a deal with Russia — any deal — to stop the fighting.

So Putin must surely be telling his own exhausted troops and generals: "Just get me to Christmas. Winter is our friend."

It is not a crazy strategy. As The Times's Jim Tankersley reported last week: "White House officials fear a new round of European penalties aimed at curbing the flow of Russian oil by year-end could send energy prices soaring anew, slamming already beleaguered consumers and plunging the United States and other economies into a severe contraction. That chain of events could exacerbate what is already a severe food crisis plaguing countries across the world."

NATO and E.U. efforts to curb Russian oil exports to Europe, the story added, "could send oil prices soaring to $200 per barrel or more, translating to Americans paying $7 a gallon for gasoline." Gasoline at $9 to $10 a gallon is already not uncommon in Europe, where natural gas prices have risen "some 700 percent," Bloomberg reported, "since the start of last year, pushing the continent to the brink of recession."

Meanwhile, NATO, U.S. and Ukrainian officials are surely saying to themselves: "Yes, winter is our enemy. But the summer and autumn can be our friend — IF we

can inflict some real hurt on Putin's tired army now, so, at a minimum, he will accept a cease-fire."

This, too, is not a crazy strategy. Putin may be making some gains in eastern Ukraine, but at a very high price. Numerous military analyses suggest that Russia has suffered, at a minimum, 15,000 soldiers' deaths in less than five months — a staggering figure — and probably double that number of wounded. More than 1,000 Russian tanks and artillery pieces have been turned into scrap.

U.S. officials tell me that Putin has nowhere near enough troops right now to try to break out of eastern Ukraine and seize the port of Odesa in order to leave Ukraine landlocked and strangle its economy.

As The Times's Neil MacFarquhar reported this weekend, Putin desperately needs more forces simply to maintain the recent momentum in the east and is already undertaking a "stealth mobilization" to get more men to the front "without resorting to a politically risky national draft. To make up the manpower shortfall, the Kremlin is relying on a combination of impoverished ethnic minorities, Ukrainians from the separatist territories, mercenaries and militarized National Guard units" and promising large cash incentives for volunteers.

Putin is reluctant to draft more men because that would suggest that what he had told his people was just a "special military operation" in Ukraine is not only much bigger, but also going much worse.

NATO is clearly hoping that the Ukrainian Army can use the new M142 High Mobility Artillery Rocket Systems, or HIMARS, which the U.S. has transferred to Kyiv, to inflict significantly more death and destruction on the Russian forces in Ukraine in the summer and fall. If so, Putin's advances may not only stall but even lose ground, and the Russian president may feel compelled to agree to a cease-fire, a big exchange of prisoners, humanitarian evacuations and better conditions for Ukrainian food exports — all of which would help to ease inflation and, hopefully, reduce pressure from Ukraine's European allies to cut just any deal with Putin.

There is no sign that Putin is ready to make a final peace deal, but it may be possible to push him into this kind of cease-fire, which could provide relief to energy and food markets.

So for all these reasons I'd argue the war in Ukraine is about to enter its most dangerous phase since the Russians invaded in

No wonder that a deputy Ukrainian prime minister, Iryna Vereshchuk, has appealed to residents of Russian-held territories in the south to evacuate quickly so Russians could not use them as human shields during the anticipated Ukrainian

counteroffensive. “You need to find a way to leave, because our armed forces are coming to de-occupy,” she said. “There will be a massive fight.”

Alas, there is no telling what Putin might do if his forces get stalled again or lose ground. It might make him more amenable to a cease-fire. It might also force him into a national mobilization to bring more troops to the fight.

There is only one thing that I am certain of: This war in Ukraine will not end — really end — as long as Putin is in power in Moscow. That is not a call to overthrow him. That’s for Russians to decide. It’s simply an observation that this has always been Putin’s war. He personally conceived it, planned it, directed it and justified it. It is impossible for him to imagine Russia as a great power without Ukraine. So, while it may be possible to force Putin into a cease-fire, I doubt it will be more than temporary.

In short: This Ukraine war is so far from over that I can’t even see over.

***

Пытаясь объяснить недавние улучшения в операциях российской армии на Украине, некоторые украинские чиновники сказали: "Все немые русские мертвы". Это закулисный комплимент, а это означает, что русские, наконец, нашли более эффективный способ борьбы с этой войной после их некомпетентного раннего выступления, в результате которого тысячи из них погибли.

Именно потому, что война на Украине, похоже, переросла в ошеломляющую войну на истощение - когда Россия в значительной степени отступает и просто обстреливал и обстреливал украинские города на востоке, превращая их в руины, а затем продвигаясь вперед - вы можете подумать, что худшее из этого конфликта закончилось.

Вы были бы неправы.

Я считаю, что война на Украине вот-вот вступит в новую фазу, исходя из этого факта: многие российские солдаты и генералы могут быть мертвы, но непоколебимые союзники Украины по НАТО устали. Эта война уже способствовала огромному всплеску цен на природный газ, бензин и продовольствие в Европе, и если она затянется в зиму, многим семьям в Европейском союзе, возможно, придется выбирать между отоплением и едой.

В результате я думаю, что новый этап войны - это то, что я называю "зимней стратегией" Владимира Путина по сравнению с "летней стратегией" НАТО.

Очевидно, что Путин готов продолжать вспахать в Украине в надежде, что растящая инфляция цен на энергоносители и продовольствие в Европе в конечном итоге разорвет альянс НАТО. Его ставка, кажется, заключается в следующем: если средние температуры в Европе холоднее, чем обычно, и если средние глобальные поставки нефти и газа будут жестче, чем обычно, и если средние цены выше нормы, и если отключения электроэнергии из-за нехватки энергии станут широко распространенными, есть хороший шанс, что европейские члены НАТО начнут оказывать давление на президента Украины Владимира Зеленского, чтобы он заключил сделку с Россией - любую сделку - чтобы остановить боевые действия.

Поэтому Путин, должно быть, говорит своим измученным войскам и генералам: "Просто отвести меня на Рождество. Зима - наш друг".

Это не сумасшедшая стратегия. Как сообщил на прошлой неделе Джим Танкерсли из The Times: «Чолжностные лица Белого дома опасаются, что новый раунд европейских штрафов, направленных на сдерживание потока российской нефти к концу года, может привести к резкому росту цен на энергоносители, раскритиковав уже осажденных потребителей и погрузив Соединенные Штаты и другие экономики в серьезный спад. Эта цепочка событий может усугубить и без того серьезный продовольственный кризис, преследующий страны по всему миру".

Усилия НАТО и ЕС по сдерживанию экспорта российской нефти в Европу, добавила история, «могут вывести к росту цен на нефть до 200 долларов за баррель или более, что привело к тому, что американцы платят 7 долларов за галлон за бензин». Бензин на уровне от 9 до 10 долларов за галлон уже не редкость в Европе, где цены на природный газ выросли "примерно на 700 процентов", - сообщил Блумберг, "с начала прошлого года, подтолкнув континент на грань рецессии".

Между тем, НАТО, американские и украинские чиновники, безусловно, говорят себе: "Да, зима - наш враг. Но лето и осень могут быть нашим другом - ЕСЛИ мы сможем нанести реальный ущерб уставшей армии Путина сейчас, то, как минимум, он примет прекращение огня".

Это тоже не сумасшедшая стратегия. Путин, возможно, добился некоторых успехов на востоке Украины, но по очень высокой цене. Многочисленные военные анализы показывают, что Россия потеряла как минимум 15 000 солдат менее чем за пять месяцев - ошеломляющая цифра - и, вероятно, удвоила это число раненых. Более 1 000 российских танков и артиллерийских орудий были превращены в металлолом.

Официальные лица США говорят мне, что у Путина сейчас далеко не достаточно войск, чтобы попытаться вырваться из восточной Украины и захватить Одесский порт, чтобы оставить Украину не имеющей выхода к морю и задушить ее экономику.

Как сообщил Нил Макфаркуар из The Times в эти выходные, Путин отчаянно нуждается в большем количестве сил просто для поддержания недавнего импульса на востоке и уже проводит «скрытную мобилизацию», чтобы привлечь больше людей на фронт, «не прибегая к политически рискованному национальному призыву. Чтобы компенсировать нехватку рабочей силы, Кремль полагается на сочетание бедных этнических меньшинств, украинцев с сепаратистских территорий, наемников и милитаризованных подразделений Национальной гвардии" и обещает большие денежные стимулы для добровольцев.

Путин не хочет призывать больше людей, потому что это говорит о том, что то, что он сказал своему народу, было просто «специальной военной операцией» на Украине, не только намного больше, но и намного хуже.

НАТО явно надеется, что украинская армия сможет использовать новые высокомобильные артиллерийские ракетные системы M142, или HIMARS, которые США перевели в Киев, чтобы нанести значительно больше смертей и разрушений российским силам на Украине летом и осенью. Если это так, то достижения Путина могут не только застопориться, но даже потерять позиции, и российский президент может чувствовать себя вынужденным согласиться на прекращение огня, большой обмен пленными, гуманитарную эвакуацию и лучшие условия для украинского экспорта продовольствия - все это поможет ослабить инфляцию и, надеюсь, уменьшить давление со стороны европейских союзников Украины, чтобы заключить любую сделку с Путиным.

Нет никаких признаков того, что Путин готов заключить окончательное мирное соглашение, но, возможно, можно подтолкнуть его к такому прекращению огня, которое могло бы оказать помощь энергетическому и продовольственному рынкам.

Поэтому по всем этим причинам я бы сказал, что война на Украине вот-вот вступит в самую опасную фазу с тех пор, как русские вторглись в феврале: зимняя стратегия Путина соответствует летней стратегии НАТО.

Неудивительно, что вице-премьер Украины Ирина Верещук обратилась к жителям удерживаемых Россией территорий на юге быстро эвакуироваться, чтобы русские не могли использовать их в качестве живого щита во время ожидаемого украинского контрнаступления. "Вам нужно найти способ уйти,

потому что наши вооруженные силы приходят к деоккупации", - сказала она. "Будет массовая драка".

Увы, неизвестно, что может сделать Путин, если его силы снова застопорятся или потеряют позиции. Это может сделать его более подрывным к прекращению огня. Это также может заставить его к национальной мобилизации, чтобы привлечь больше войск для борьбы.

Есть только одна вещь, в которой я уверен: эта война на Украине не закончится - действительно закончится - пока Путин будет у власти в Москве.

Это не призыв свергнуть его. Это для россиян. Это решать. Это просто наблюдение, что это всегда была война Путина. Он лично задумал это, спланировал, руководил и оправдывал. Он не может представить Россию великой державой без Украины. Таким образом, хотя возможно принудить Путина к прекращению огня, я сомневаюсь, что это будет более чем временно.

Короче говоря: **эта война на Украине настолько далека от завершения, что я даже не могу ее увидеть**.

***

№ 401.

The New York Times

OPINION

THOMAS L. FRIEDMAN

Why Pelosi's Visit to Taiwan Is Utterly Reckless

Aug. 1, 2022

By Thomas L. Friedman

Opinion Columnist

I have a lot of respect for House Speaker Nancy Pelosi. But if she does go ahead with a visit to Taiwan this week, against President Biden's wishes, she will be doing something that is utterly reckless, dangerous and irresponsible.

Nothing good will come of it. Taiwan will not be more secure or more prosperous as a result of this purely symbolic visit, and a lot of bad things could happen. These include a Chinese military response that could result in the U.S. being plunged into indirect conflicts with a nuclear-armed Russia and a nuclear-armed China at the same time.

And if you think our European allies — who are facing an existential war with Russia over Ukraine — will join us if there is U.S. conflict with China over Taiwan, triggered by this unnecessary visit, you are badly misreading the world.

Let's start with the indirect conflict with Russia, and how Pelosi's visit to Taiwan now looms over it.

There are moments in international relations when you need to keep your eyes on the prize. Today that prize is crystal clear: We must ensure that Ukraine is able, at a minimum, to blunt — and, at a maximum, reverse — Vladimir Putin's unprovoked invasion, which if it succeeds will pose a direct threat to the stability of the whole European Union.

To help create the greatest possibility of Ukraine reversing Putin's invasion, Biden and his national security adviser Jake Sullivan held a series of very tough meetings with China's leadership, imploring Beijing not to enter the Ukraine conflict by providing military assistance to Russia — and particularly now, when Putin's arsenal has been diminished by five months of grinding war.

Biden, according to a senior U.S. official, personally told President Xi Jinping that if China entered the war in Ukraine on Russia's side, Beijing would be risking

access to its two most important export markets — the United States and the European Union. (China is one of the best countries in the world at manufacturing drones, which are precisely what Putin's troops need most right now.)

By all indications, U.S. officials tell me, China has responded by not providing military aid to Putin — at a time when the U.S. and NATO have been giving Ukraine intelligence support and a significant number of advanced weapons that have done serious damage to the military of Russia, China's ostensible ally.

Given all of that, why in the world would the speaker of the House choose to visit Taiwan and deliberately provoke China now, becoming the most senior U.S. official to visit Taiwan since Newt Gingrich in 1997, when China was far weaker economically and militarily?

The timing could not be worse. Dear reader: **The Ukraine war is not over**. And privately, U.S. officials are a lot more concerned about Ukraine's leadership than they are letting on. **There is *deep mistrust* between the White House and President Volodymyr Zelensky of Ukraine — considerably more than has been reported.**

And there is ***funny business*** going on in Kyiv. On July 17, Zelensky fired his country's prosecutor general and the leader of its domestic intelligence agency — the most significant shake-up in his government since the Russian invasion in February. It would be the equivalent of Biden firing Merrick Garland and Bill Burns on the same day. **But I have still not seen any reporting that convincingly explains what that was all about.** It is as if we don't want to look too closely under the hood in Kyiv for fear of what corruption or antics we might see, when we have invested so much there. *(More on the dangers of that another day.)*

Meanwhile, senior U.S. officials still believe that Putin is quite prepared to consider using a small nuclear weapon against Ukraine if he sees his army facing certain defeat.

In short, this Ukraine war is SO not over, SO not stable, SO not without dangerous surprises that can pop out on any given day. Yet in the middle of all of this we are going to risk a conflict with China over Taiwan, provoked by an arbitrary and frivolous visit by the speaker of the House?

It is Geopolitics 101 that you don't court a two-front war with the other two superpowers at the same time.

Now, let's turn to the potential for an indirect conflict with China, and how Pelosi's visit could trigger it.

According to Chinese news reports, Xi told Biden on their phone call last week, alluding to U.S. involvement in Taiwan's affairs, such as a possible Pelosi visit, "whoever plays with fire will get burnt."

Biden's national security team made clear to Pelosi, a longtime advocate for human rights in China, why she should not go to Taiwan now. But the president did not call her directly and ask her not to go, apparently worried he would look soft on China, leaving an opening for Republicans to attack him before the midterms.

It is a measure of our political dysfunction that a Democratic president cannot deter a Democratic House speaker from engaging in a diplomatic maneuver that his entire national security team — from the C.I.A. director to the chairman of the Joint Chiefs — deemed unwise.

To be sure, there is an argument that Biden should just call Xi's bluff, back Pelosi to the hilt and tell Xi that if he threatens Taiwan in any way, it's China that "will get burnt."

That might work. It might even feel good for a day. It also might start World War III.

In my view, Taiwan should have just asked Pelosi not to come at this time. I so admire Taiwan and the economy and democracy that it has built since the end of World War II. I have visited Taiwan numerous times over the last 30 years and have personally witnessed how much has changed in Taiwan in that time — so much.

But there is one thing that has not changed for Taiwan: ***Its geography!***

Taiwan is still a tiny island, now with 23 million people, roughly 100 miles off the coast of a giant mainland China, with 1.4 billion people, who claim Taiwan as part of the Chinese motherland. Places that forget their geography get in trouble.

Do not mistake this for pacifism on my part. I believe it is a vital U.S. national interest to defend Taiwan's democracy, in the event of an unprovoked Chinese invasion.

But if we are going to get into a conflict with Beijing, at least let it be on our timing and our issues. Our issues are China's increasingly aggressive behavior on a wide range of fronts — from cyberintrusions to intellectual property theft to military maneuvers in the South China Sea.

That said, this is not the time for poking at China, especially considering what a sensitive time it is in Chinese politics. Xi is on the eve of locking in an indefinite extension of his role as China's leader at the 20th Communist Party Congress, expected to be this fall. The Chinese Communist Party has always made clear that

reunification of Taiwan and mainland China is its "historical task," and, since coming to power in 2012, Xi has steadily and recklessly underscored his commitment to that task with aggressive military maneuvers around Taiwan.

By visiting, Pelosi will actually give Xi an opportunity to divert attention from his own failures — a whack-a-mole strategy of trying to shut down the spread of Covid-19 by using lockdowns of China's major cities, a huge real estate bubble that is now deflating and threatening a banking crisis and an immense mountain of government debt resulting from Xi's unrestrained support for state-owned industries.

I seriously doubt that Taiwan's current leadership, in its heart of hearts, wants this Pelosi visit now. Anyone who has followed the cautious behavior of President Tsai Ing-wen, of Taiwan's pro-independence-leaning Democratic Progressive Party, since her election in 2016 has to be impressed by her consistent efforts to defend Taiwan's independence while not giving China an easy excuse for military action against Taiwan.

Alas, I fear that the growing consensus in Xi's China is that the Taiwan question can only be resolved militarily, but China wants to do it on its own schedule. Our goal should be to deter China from such a military endeavor on OUR schedule — which is forever.

But the best way to do that is to arm Taiwan into what military analysts call a porcupine — bristling with so many missiles that China would never want to lay hands on it — while saying and doing as little as possible to provoke China into thinking that it MUST lay hands on it now. Pursuing anything else than that balanced approach would be an awful mistake, with vast and unpredictable consequences.

***

Я очень уважаю спикера Палаты представителей Нэнси Пелоси. Но если она продолжит визит на Тайвань на этой неделе, вопреки желанию президента Байдена, она будет делать что-то совершенно безрассудное, опасное и безответственное.

Из этого не выйдет ничего хорошего. Тайвань не будет более безопасным или более процветающим в результате этого чисто символического визита, и может произойти много плохих вещей. К ним относится китайский военный ответ, который может привести к тому, что США погрузятся в косвенные конфликты с Россией, обладающим ядерным оружием, и Китаем, вооруженным ядерным одновременно.

И если вы думаете, что наши европейские союзники, которые сталкиваются с экзистенциальной войной с Россией из-за Украины, присоединятся к нам, если произойдет конфликт США с Китаем из-за Тайваня, вызванный этим ненужным визитом, вы плохо неправильно истолковываете мир.

Давайте начнем с непрямого конфликта с Россией и того, как сейчас нависает визит Пелоси на Тайвань.

В международных отношениях бывают моменты, когда вам нужно следить за призом. Сегодня эта премия кристально чиста: мы должны обеспечить, чтобы Украина могла, как минимум, притупить - и, как максимум, обратить вспять - неспровоцированное вторжение Владимира Путина, которое в случае успеха создаст прямую угрозу стабильности всего Европейского союза.

Чтобы помочь создать наибольшую возможность для того, чтобы Украина обратила вспять вторжение Путина, Байден и его советник по национальной безопасности Джейк Салливан провели серию очень жестких встреч с руководством Китая, умоляя Пекин не вступать в украинский конфликт, оказывая военную помощь России - и особенно сейчас, когда арсенал Путина был уменьшен на пять месяцев сдерживающей войны.

Байден, по словам высокопоставленного американского чиновника, лично сказал президенту Си Цзиньпину, что если Китай вступит в войну на Украине с российской стороны, Пекин рискует получить доступ к двум своим самым важным экспортным рынкам - Соединенным Штатам и Европейскому союзу. (Китай является одной из лучших стран в мире по производству беспилотных летательных аппаратов, которые сейчас больше всего нужны войскам Путина.)

По всем признакам, говорят мне официальные лица США, Китай ответил тем, что не предоставил военную помощь Путину - в то время, когда США и НАТО оказывают Украине разведывательную поддержку и значительное количество современного оружия, которое нанесло серьезный ущерб военным России, якобы союзнику Китая.

Учитывая все это, почему в мире спикер Палаты представителей решил посетить Тайвань и намеренно спровоцировать Китай сейчас, став самым высокопоставленным должностным лицом США, посетившим Тайвань со времен Ньюта Гингрича в 1997 году, когда Китай был намного слабее в экономическом и военном отношении?

Время не может быть хуже. Уважаемый читатель: **Война на Украине еще не закончилась**. И в частном порядке официальные лица США гораздо больше обеспокоены руководством Украины, чем позволяют. **Между Белым домом и**

президентом Украины Владимиром Зеленским существует *глубокое недоверие* - значительно больше, чем сообщалось.

И в Киеве происходит ***забавный бизнес***. 17 июля Зеленский уволил генерального прокурора своей страны и руководителя ее внутренней разведки - самая значительная встряска в его правительстве со времен российского вторжения в феврале. Это было бы эквивалентно тому, что Байден уволил Меррика Гарленда и Билла Бернса в один и тот же день. **Но я до сих пор не видел никаких сообщений, которые убедительно объясняли бы, о чем это было**. Как будто мы не хотим смотреть слишком внимательно под капотом в Киеве, опасаясь, какую коррупцию или выходки мы можем увидеть, когда мы так много туда вложили. *(Подробнее об опасностях этого в другой день.)*

Между тем, высокопоставленные официальные лица США по-прежнему считают, что Путин вполне готов рассмотреть вопрос о применении небольшого ядерного оружия против Украины, если увидит, что его армия потерпевает определенное поражение.

Короче говоря, эта война на Украине ТАК не закончилась, ТАК нестабильна, ТАК не без опасных сюрпризов, которые могут вспыхнуть в любой день. Тем не менее, в середине всего этого мы рискуем конфликтом с Китаем из-за Тайваня, спровоцированным произвольным и легкомысленным визитом спикера Палаты представителей?

Это Geopolitics 101, что вы не ухаживаете за двухфронтовой войной с двумя другими сверхдержавами одновременно.

Теперь давайте обратимся к потенциалу косвенного конфликта с Китаем и к тому, как визит Пелоси может спровоцировать его.

Согласно китайским новостям, Си сказал Байдену во время своего телефонного звонка на прошлой неделе, намекая на участие США в делах Тайваня, таких как возможный визит Пелоси, "тот, кто играет с огнем, сгорит".

Команда национальной безопасности Байдена ясно дала понять Пелоси, давнему защитнику прав человека в Китае, почему она не должна ехать на Тайвань сейчас. Но президент не позвонил ей напрямую и не попросил ее не идти, по-видимому, опасаясь, что он будет мягко смотреть на Китай, оставив республиканцам возможность напасть на него до промежуточных экзаменов.

Мерилом нашей политической дисфункции является то, что президент-демократ не может удержать спикера Демократической палаты от участия в дипломатическом маневре, который вся его команда по национальной

безопасности - от директора ЦРУ до председателя Объединенного комитета начальников - считает неразумным.

Безусловно, есть аргумент в пользу того, что Байден должен просто назвать блеф Си, вернуть Пелоси к рукоятке и сказать Си, что если он каким-либо образом угрожает Тайваню, именно Китай "сожжет".

Это может сработать. Это может даже чувствовать себя хорошо в течение дня. Это также может начать Третью мировую войну.

На мой взгляд, Тайвань должен был просто попросить Пелоси не приходить в это время. Я так восхищаюсь Тайванем и экономикой и демократией, которые он построил с конца Второй мировой войны. Я много раз посещал Тайвань за последние 30 лет и лично был свидетелем того, как много изменилось на Тайване за это время.

Но есть одна вещь, которая не изменилась для Тайваня: его география!

Тайвань все еще является крошечным островом, теперь с 23 миллионами человек, примерно в 100 милях от побережья гигантского материкового Китая, с 1,4 миллиардами человек, которые претендуют на Тайвань как на часть китайской родины. Места, которые забывают свою географию, попадают в беду.

Не путайте это с пацифизмом с моей стороны. Я считаю, что защита демократии Тайваня является жизненно важным национальным интересом США в случае неспровоцированного китайского вторжения.

Но если мы собираемся вступить в конфликт с Пекином, по крайней мере, пусть это будет связано с нашими сроками и нашими проблемами. Нашими проблемами является все более агрессивное поведение Китая на широком спектре фронтов - от кибервторжения до кражи интеллектуальной собственности и военных маневров в Южно-Китайском море.

Тем не менее, сейчас не время тыкать в Китай, особенно учитывая, какое это чувствительное время в китайской политике. Си находится накануне бессрочного продления своей роли лидера Китая на 20-м съезде Коммунистической партии, который, как ожидается, состоится этой осенью. Коммунистическая партия Китая всегда ясно дала понять, что воссоединение Тайваня и материкового Китая является ее «исторической задачей», и с момента прихода к власти в 2012 году Си неуклонно и безрассудно подчеркивал свою приверженность этой задаче агрессивными военными маневрами вокруг Тайваня.

Посетив, Пелоси фактически даст Си возможность отвлечь внимание от своих собственных неудач - стратегии попытки остановить распространение Covid-19, используя локдауны крупных городов Китая, огромный пузырь недвижимости, который в настоящее время сдувает и угрожает банковскому кризису, и огромную гору государственного долга в результате безудержной поддержки Си в государственной промышленности.

Я серьезно сомневаюсь, что нынешнее руководство Тайваня в глубине души хочет этого визита Пелоси сейчас. Любой, кто следил за осторожным поведением президента Цай Инвэнь из Демократической прогрессивной партии Тайваня, выступающей за независимость, с момента ее избрания в 2016 году, должен быть впечатлен ее последовательными усилиями по защите независимости Тайваня, не давая Китаю легкого оправдания для военных действий против Тайваня.

Увы, я боюсь, что растущий консенсус в Китае Си заключается в том, что тайваньский вопрос может быть решен только в военном отношении, но Китай хочет сделать это по своему собственному графику. Наша цель должна заключаться в том, чтобы удержать Китай от таких военных усилий по НАШЕМУ графику, который навсегда.

Но лучший способ сделать это - вооружить Тайвань в том, что военные аналитики называют дикобразом - ощетиненный таким количеством ракет, что Китай никогда не захочет возлагать на него руки - говоря и делая как можно меньше, чтобы спровоцировать Китай думать, что он ДОЛЖЕН положить на него руки сейчас. Преследование чего-либо еще, кроме этого сбалансированного подхода, было бы ужасной ошибкой с огромными и непредсказуемыми последствиями.

***

ІРЖА НЕДОВІРИ

Друзенко

На днях один з найбільш титулованих журналістів світу Томас ***Фрідман***, трикратний лауреат Пуліцерівської премії, автор семи світових бестселерів, кавалер Ордену Британської Імперії, написав у своїй колонці для ***The New York Times***:

"And privately, U.S. officials are a lot more concerned about Ukraine's leadership than they are letting on. There is deep mistrust between the White House and Ukraine President Volodymyr Zelensky — considerably more than has been reported."

Українською:

"офф-рекордз високопосадовці США набагато більше непокояться через українську владу, аніж це роблять публічно. Існує глибока недовіра між Білим Домом та українським президентом Володимиром Зеленьским, – значно більша, аніж повідомляється"...

Звинуватити Томаса ***Фрідмана*** у роботі на Кремль чи "розповсюдженні кремлівських наративів" неможливо.

Його позиція щодо російської агресії добра відома та публічна: *"я сподіваюся, що більшість американців триматимуться доти, доки Україна не відновить свій суверенітет військовим шляхом або не укладе гідну мирну угоду з Путіним"*, – написав він нещодавно у своєму блозі на НВ.

Отже залишається почути цей дзвоник і задуматись про причини цієї "глибокої недовіри" між Білим Домом та Банковою.

Бо будемо відверті:

> **без американської підтримки наш героїчний спротив перетвориться на війну моджахедів.**

Коли вчора журналісти попросили мене прокоментувати цей пасаж Фрідмана, я об'їжджав стабпункти #ПДМШ на передку, тому мусив бути лаконічним:

"Якщо коротко, то як на мене українська влада воює за кордони (мовляв, Техас мають грабувати техасці), а американці прагнуть аби ми воювали за новий зміст і нову якість в цих кордонах. І тут я цілковито на боці останніх".

***

№ 402.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 02 серпня 2022.

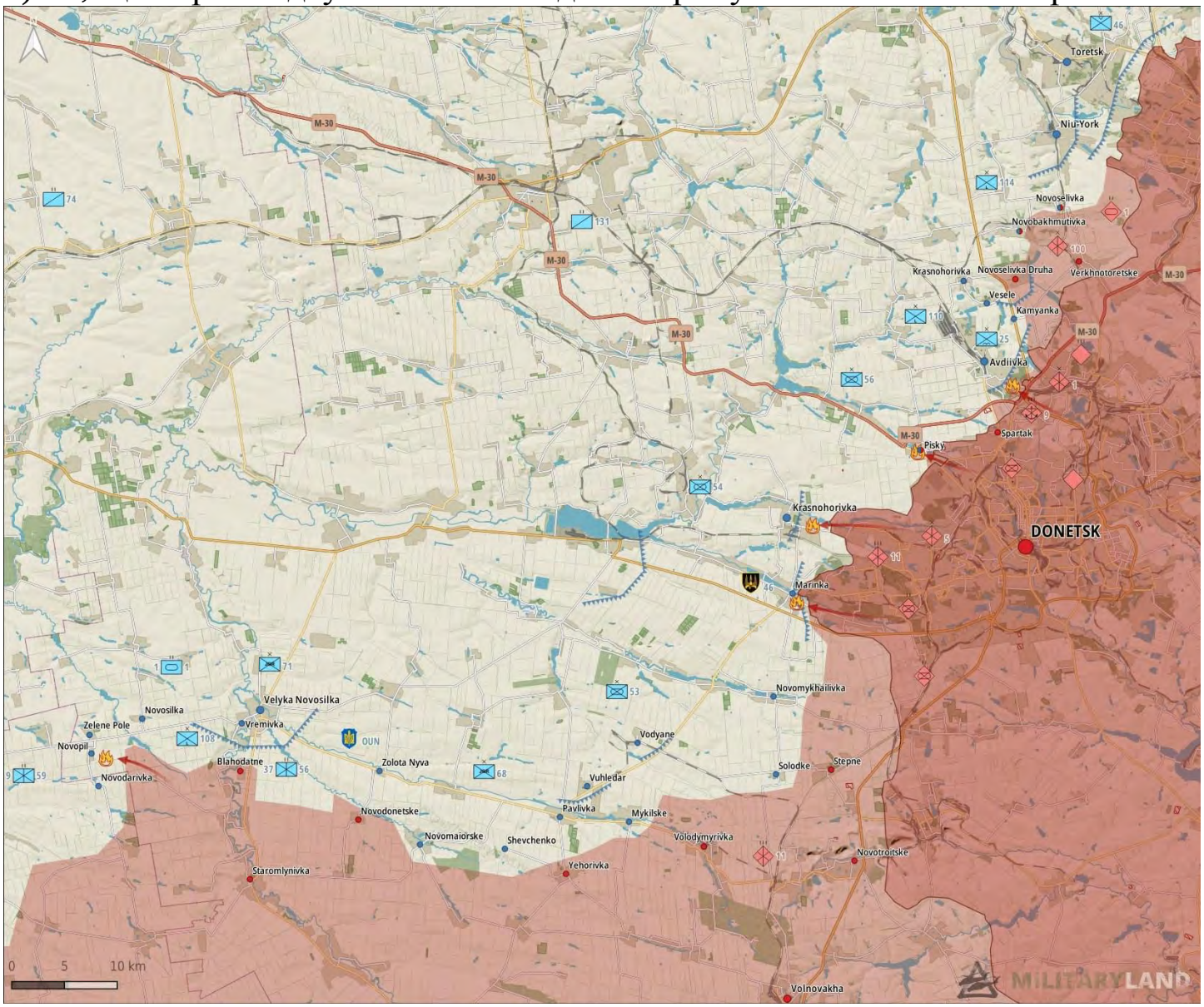
Головне

1) Перевірка Китаю на вошивість триває. Бо наразі йдеться про світове лідерство. Якщо Китай стухне, то все буде надцікаво. Якщо ні - то незабаром на нас очікує зупинення світу (я не жартую, бо Тайвань виробляє до 2/3 процесоров в усьому світі). Для телефонів, до речі, теж. А якщо Китай відійде у куточок, буде новий розклад.

І я не виключаю, що великий тигр тоді. полюватиме на весь схід хуйлостана.

У будь-якому разі це не спричинить ядерний конфлікт. Поки що.

2) Те, що наразі відбувається на сході - напряму пов'язане з Міноборони. Яке

разом із так званим "укроборонпромом" моло забезпечити армію боєприпасами.

Але вони, схоже, планували шашлики у травні. Боєприпаси, далекобійні ракетні системи і дрони не на часі. Ба більше, зараз. Простіше просити, нє?

3) Зерно таки пішло. Але вимикач процесу у руках хуйла. І воно натисне гачок, коли вважатиме для себе найвигіднішим.

Теми тижня

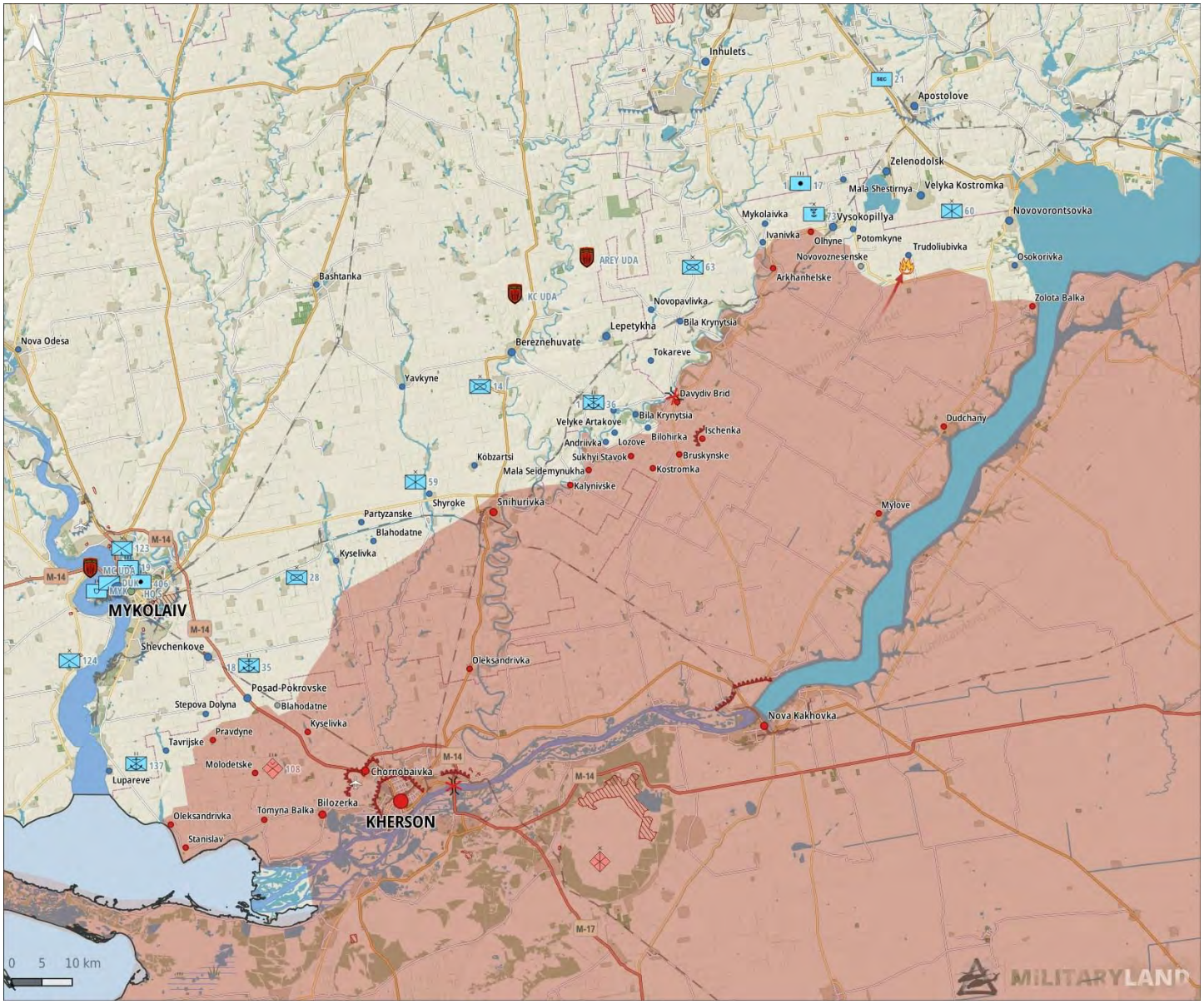
1) У районі Донецька українські війська ледве тримають оборону.

2) Рада НБУ залишила облікову ставку на рекордному рівні 25 %.

3) Кабмін анонсував програму доступної іпотеки під 3 % для військовослужбовців, медиків, науковців та педагогів.

4) ЗСУ отримають боєприпаси в пакеті воєнної допомоги США.

1. Війна

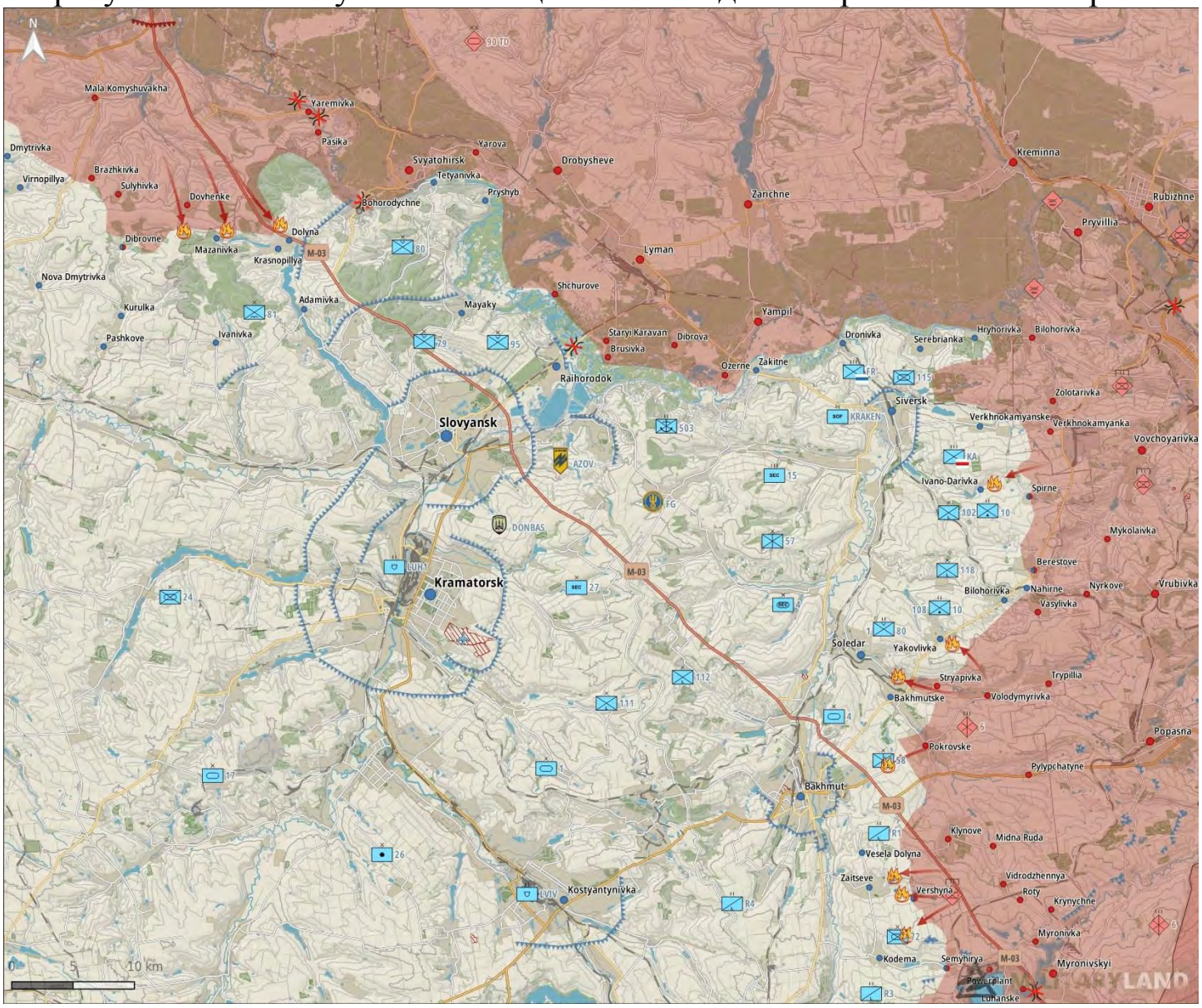

1-1) Фронт

• Зі ствольної артилерії з російської території обстріляно українські прикордонні застави та населені пункти Чернігівщини та Сумщини.

• На північ від Харкова російські війська невдало намагалися влаштувати в прикордонному районі атаку на Тернову та Байрак. Наступ на Дементіївку відбито, окупанти з втратами повернулися на попередні позиції. Обласний центр протягом дня й уночі зазнав ракетних обстрілів, зокрема, ракетами комплексу С-300 з Білгородської області Росії. У районі Білгорода зосереджено свіжі підрозділи російської армії, які готові будь-якої миті розпочати наступ у напрямку Харкова.

• Ситуація на Донбасі знову загострюється. Ізюмське угруповання російських військ намагається наступати в напрямку Слов'янська. Підрозділи армії РФ безрезультатно атакували позиції ЗСУ вздовж траси М-03 Харків –

Довжанський у Мазанівці та Долині.

• Наступ окупантів на Сіверськ через Івано-Дар'ївку за підтримки танків та артилерії знову провалився, як і спроба провести розвідку боєм у Берестовому поблизу траси Лисичанськ – Бахмут.

• На околиці Соледара – у Бахмутському та Яковлівці українські війська відбили атаку з боку Стряпівки.

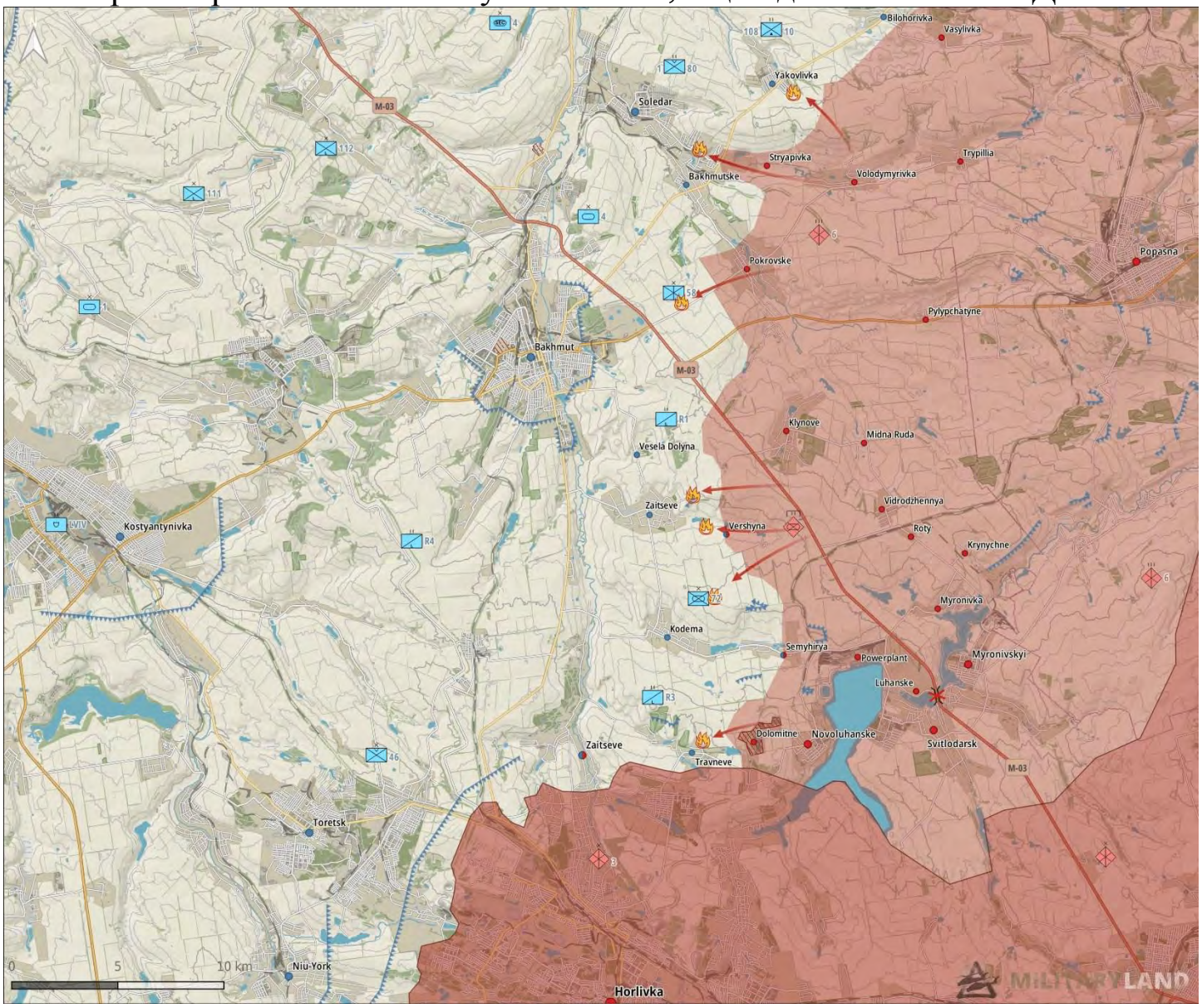
• На південь від Бахмута зі змінним успіхом точаться бої за Майське та Кодему.

• На околицях Донецька тривають важкі бої в промзоні Авдіївки, Пісках, Красногорівці та Мар'їнці. Окупантам вдалося захопити майже всю промзону Авдіївки та частину позицій у Пісках за потужної підтримки артилерії та

авіації. Через нестачу боєприпасів українська артилерія не може вести ефективний вогонь у відповідь. Підкріплення, що підійшло, дало змогу стабілізувати ситуацію.

• У районі Великої Новосілки – у Новополі – бойове зіткнення закінчилося відходом окупантів на колишні позиції.

Міністр оборони РФ Шойгу оголосив, що дії військ на Донеччині

відбуваються строго за планом, армія послідовно захоплює населені пункти в районі Соледара, Бахмута та Світлодарського водосховища.

• На Запоріжжі лінія фронту з місця не зрушила.

• На Херсонщині тривають бої на плацдармі на лівому березі річки. Інгулець у районі Давидова Брода. Підрозділи ЗСУ завзято тримають оборону, наперекір безперервним атакам окупантів. На півночі області російське командування перевірило надійність української оборони в Трудолюбівці, мабуть, з метою підготовки наступу вздовж берега Дніпра на Нікополь. Оперативне

командування "Південь" констатувало посилення ударного угруповання військ, яке націлене на Кривий Ріг.

Українська артилерія завдала удару по російській військовій базі в районі Херсонського аеропорту в Чорнобаївці. Також завдано ударів по складах боєприпасів та шляхах постачання в Бериславському районі.

Російська артилерія послідовно знищує Миколаїв, використовуючи в тому числі ракети ППО та заборонені Женевською конвенцією касетні боєприпаси. Черговим об'єктом нічного удару став супермаркет.

• Командувач оперативного командування "Південь" генерал Ковальчук повідомив, що Україна станом на початок серпня не втратила жодної системи HIMARS. Ці дані підтвердило й американське оборонне відомство.

Міністерство оборони РФ звинуватило США в участі у війні на боці України, оскільки, як стверджує пресслужба міністерства, ЗСУ узгоджують цілі з Пентагоном.

• Російські стратегічні бомбардувальники Ту-95 запустили цілі в Україні з повітряного простору над Каспійським морем 8 крилатих ракет. 7 із них збили підрозділи ППО, ще одна – потрапила до комплексу ППО на Львівщині. За оцінкою Генштабу, загроза ракетних ударів із території Білорусі зберігається.

• Віцепрем'єр-міністр Верещук повідомила, що обов'язкова евакуація із Донецької області вже розпочалася. Перший поїзд із переселенцями вже прибув до Кропивницького. Миколаївська обладміністрація не планує примусової евакуації мешканців області попри постійні обстріли.

• Верховний суд Росії визнав полк "Азов" терористичною організацією та заборонив його діяльність на території РФ. Пресслужба полку у відповідь заявила, що світ має визнати РФ державою-терористом. Нацгвардія, до складу якої входить полк, вважає, що метою Росії є фізичне усунення найбільш мотивованих оборонців України та виправдання воєнних злочинів, скоєних російськими військовослужбовцями. Колишній командир полку Жорін заявив, що викладені російським міністерством оборони списки загиблих частково підтверджені, але не повні.

Міністр оборони РФ Шойгу оголосив про намір провести в серпні "Міжнародний антифашистський конгрес", який, за його словами, має об'єднати зусилля щодо боротьби з неонацизмом. Він заявив, що на конгрес запрошено "представників 74 дружніх країн".

Ватажок "ДНР" Пушилін оголосив, що у в'язницях "республіки" перебувають понад 3,5 тис. українських військовополонених, щодо яких проводяться

"слідчі дії". За інформацією звільнених із полону українських вояків, їх

допитували співробітники слідчого комітету РФ та схиляли їх до надання свідчень проти України.

1-2) Тил

• Президент Зеленський у відповідь на петицію про легалізацію одностатевих шлюбів відповів, що Конституція визначає сім'ю як союз чоловіка та жінки, а в умовах воєнного стану Основний закон не може бути змінено. Зеленський перенаправив прохання про легалізацію таких шлюбів на розгляд уряду.

• На офіційному сайті президента набрала 25 тис. голосів ще одна, уже третя, петиція про дозвіл на виїзд чоловіків із країни. Автор петиції вважає, що право виїзду мають здобути чоловіки без бойового досвіду, а також обмежено придатні до військової служби. Держприкордонслужба роз'яснила, такі чоловіки не мають права залишати країну у воєнний час, згідно із законом про мобілізаційну підготовку та мобілізацію.

• Прем'єр-міністри Шмигаль оголосив про запуск із 1 жовтня програми доступної іпотеки з фінансуванням через держпідприємство "Укрфінжитло". Умови купівлі житла – під 3 % річних, строком до 20 років із початковим внеском у розмірі 20 % вартості житла. На першому етапі в програмі братимуть участь військовослужбовці на контракті, співробітники сектору безпеки та оборони, медики, вчителі та педагогічні працівники, а також науковці. З 2023 року уряд має намір започаткувати подібну програму для всіх громадян, але зі ставкою 7 % річних.

• Уряд погодив умови реструктуризації боргу Нафтогазу з огляду на політику відтермінування виплат України з погашення та обслуговування держборгу.

• Кабмін погодив призначення головою Херсонської обладміністрації чиновника режиму Януковича – Янушевича, який у 2013 р. очолював держпідприємство "Документ" у складі Міграційної служби, а під час президентства Порошенка – керував "Укрчастотнаглядом".

• МВС частково відновило роботу електронного кабінету водія. Власники зможуть застрахувати свої транспортні засоби, а також перевірити автівку за VIN-кодом та персональними даними власника.

• Міністерство економіки повідомило, що понад половину "доступних кредитів під 5–7–9 %" надано агропідприємствам. Загальна сума кредитування – понад 133 млрд грн, різницю із комерційною відсотковою ставкою банків погашено коштом бюджету.

• За твердженням заступника голови комітету Верховної Ради з фінансів, митної та податкової політики Железняка, надходження від розмитнення автомобілів у липні сягнули понад 1,7 млрд грн, і це є другим за обсягом джерелом наповнення бюджету, після нафтопродуктів.

• Єврокомісія перерахувала українському уряду другу половину траншу макрофінансової допомоги. Загальна сума траншу – €1 млрд. За словами прем'єр-міністра Шмигаля, у липні до бюджету надійшло приблизно 170 млрд грн, з них 90 млрд грн – від податків та мита, а 80 млрд грн – це грантова допомога від міжнародних партнерів. Критично важливим завданням уряду є посилення економічної стійкості.

Заступник голови Офісу президента Жовква стверджує, що Німеччина та ще низка країн блокують надання другого пакету фінансової допомоги Україні в розмірі €8 млрд, який був погоджено всіма лідерами країн ЄС.

• Комітет із монетарної політики НБУ зберіг облікову ставку на рівні 25 %.

• Чиновники Мінфіну відмовилися підіймати дохідність воєнних ОВДП, тому надходження від їхнього продажу скоротилися до 3,11 млрд грн, проти 3,68 млрд грн минулого тижня. Практично всі облігації, що було розміщено – із погашенням за півтора року та прибутковістю 16 % річних.

2. Україна та світ

• Перший зерновоз з українською кукурудзою прибув до Туреччини. Мінагрополітики оголосило, що в портах завантажено зерном уже 15 суден, які готові до проходу безпечним коридором. Турецька влада очікує відправлення приблизно 1 судна із зерном на добу. Міністр інфраструктури Кубраков заявив, що Україна постачанням зерна допомагає світові запобігти голодній кризі.

За словами прем'єр-міністра Шмигаля, агровиробники зібрали вже майже 12 млн т нового врожаю.

• Міністр оборони Іспанії Роблес оголосила, що танки Leopard 2A4 Україні надано не буде через їхній незадовільний стан.

Президент Зеленський зателефонував до генерального секретаря НАТО й попросив у країн Альянсу більше важкого озброєння для відбиття агресії Росії та контрнаступу ЗСУ.

Польський президент Дуда в інтерв'ю німецькому виданню Frankfurter Allgemeine заявив, що Україна наразі захищає не лише себе, а це й Німеччину та всю Європу, а в разі її поразки у війні проти Росії під прямою загрозою опиняться Польща та країни Балтії. Канцлер Німеччини Шольц відкинув звинувачення в затягуванні військових постачань Україні.

• Кабмін України припинив дію угоди з Білоруссю від 2001 р. про кооперацію та співпрацю оборонних підприємств.

• Федеральна служба держфінансів Бельгії повідомила, що з 2014 р. заморожено активи юридичних та фізичних осіб РФ загальною вартістю €50,5 млрд.

• Спікер нижньої палати Конгресу США Пелосі прибула на Тайвань, попри погрози Китаю застосувати зброю у відповідь на цей візит. Китай привів армію в бойову готовність і влаштував навчання з бойовою стріляниною в Південнокитайському морі в шести локаціях навколо острова. Збройні сили країни оголосили про намір провести "точкову воєнну операцію" через цей візит. Посла США викликано до МЗС для надання пояснень.

МЗС РФ назвало візит Пелосі на Тайвань "відвертою провокацією" й заявило, що Китай має право вжити адекватних заходів для захисту суверенітету.

США перекинули до регіону дві авіаносні групи, ракетний есмінець та крейсер, а також десантний корабель. Пелосі заявила, що США підтримує демократію "острова стійкості", що розвивається, а її візит не суперечить політиці країни, яка визнає Тайвань автономною частиною єдиного Китаю. Президент Байден відмовився коментувати візит, проте заявив, що поважає рішення Пелосі. Угодою від 1979 р. проголошено "стратегічну двозначність". Відносини Тайваню та США є офіційними, але не дипломатичними.

• Держсекретар США Блінкен повідомив про заборону в’їзду до країни 893 політикам, чиновникам та військовослужбовцям РФ, які підтримали або брали участь у війні проти України. До списку додано сенаторів Ради федерації Росії, а також 31 представника іноземних урядів, які підтримали окупацію Криму та порушення суверенітету України. Мінфін США оголосив про запровадження санкцій проти можливої дружини російського президента – Кабаєвої, кількох олігархів та колаборантів – "глав адміністрацій" окупованих російською армією областей півдня України.

• Прессекретар російського МЗС Захарова пригрозила США повним розриванням дипломатичних відносин у разі визнання РФ державою – спонсором тероризму.

• Колишній президент РФ, заступник секретаря Ради безпеки Медведєв, опублікував у російській соцмережі ВКонтакті й відразу ж видалив повідомлення про те, що Грузія має бути повністю окупована, оскільки "раніше її не було". Також він написав, що "Русь стане єдиною після звільнення Києва та всієї території Малоросії від банд націоналістів, які проповідують придумане ними українство". Помічник Медведєва заявив, що повідомлення з’явилося, нібито, внаслідок злому облікового запису.

• МЗС Швеції викликало посла РФ після повідомлення на сторінці посольства в соцмережі Facebook із загрозою на адресу шведських громадян, які воюють в Україні в складі ЗСУ проти російських окупантів.

• Канцлер Німеччини Шольц назвав правильним рішення уряду Канади щодо повернення Газпрому через Німеччину турбіни помпи Північного потоку. Він підкреслив, що Росія навіть не намагається переправити турбіну на станцію, що перекачує, і це доводить, що скорочення постачання газу до Європи є свідомим кроком.

• У Болгарії не припиняється урядова криза. Президент Радєв на церемонії представлення нового уряду заявив, що його головним завданням буде не дасть втягнути країну у воєнний конфлікт, а також стримати зростання цін на енергоносії та інфляцію.

• Голова керівної партії Бельгії "Реформаторський рух" Буше вважає недоречним "цькування" міністра закордонних справ Лябіб. Вона відвідала окупований Крим як журналістка в обхід України коштом російського фонду. Лябіб написала листа міністру закордонних справ Кулебі та запевнила його в підтримці територіальної цілісності України.

• Єврокомісар із внутрішніх справ Йоханссон під час візиту до Києва заявила, що українські біженці можуть повернутися до ЄС у будь-який час після поїздки на батьківщину. Їм дозволено вільно пересуватися територією Євросоюзу, вони мають право на отримання медичних та освітніх послуг, а також житла. За інформацією агентства DPA, у разі повернення до ЄС вони мусять зареєструватися ще раз.

3. Тренди

• СБУ повідомила про розкриття великої "ботоферми" "однієї з політичних партій", яка працювала на дискредитацію влади. За твердженням пресслужби відомства, керував проєктом громадянин РФ, що мешкає в Києві й позиціює себе політичним експертом. ЗМІ з’ясували, що замовником послуг була партія попереднього президента Порошенка "Європейська солідарність". Фахівці в галузі комп’ютерної безпеки та користувачі соцмереж звернули увагу на явні нестикування в описі технічних засобів "ферми". Представники партії спростовують причетність до кампанії та заявляють, що СБУ на замовлення влади своїм повідомленням втягує ЗМІ в політичну провокацію.

***

№ 403.

Основні питання

Бутусов **2022-08-03**

1. Коли закінчиться війна?

Війна не закінчиться найближчим часом, ні до кінця осені, ні до кінця зими, усі прогнозисти які розповідають про терміни просто намагаються заволодіти увагою публіки. Війна тривала 8 років, і може тривати ще довгі роки.

2. Від чого залежить закінчення війни?

Закінчення війни залежить виключно від здатності української армії завдавати російській армії таких втрат, які вона не здатна відновити.

3. Чи зупиниться Росія якщо захопить Донбас?

Ні. Росія зосередила війська на Донбасі для створення максимальної переваги, оскільки у російської армії не вистачає сил. Російська армія зупиниться тільки там, де вона буде розбита - як була розбита під Києвом, Харковом та Миколаївом.

4. Чи закінчуються у Росії ракети, снаряди та бомби?

Росія витрачає багато, але вони готувались. Тому Росія зберігає, та значний час буде зберігати перевагу у бойовій техніці та боєприпасах, її запаси боєприпасів та техніки поповнювались останні роки, працює воєнна промисловість.

5. Чому НАТО дає нам так мало зброї?

Насправді, країни НАТО дають нам дуже багато зброї, але Україна не створила власних запасів зброї і розгорнула велику армію, тому усе, що дає НАТО з коліс йде на фронт і цього постійно не вистачає.

НАТО надало за 5 місяців понад 450 танків, 18 РСЗВ калібру 227 мм та тисячі керованих та некерованих ракет, понад 250 гармат 155 мм, включно з новітніми САУ, понад 500 тисяч снарядів 155 мм, включно з високоточними самонавідними снарядами, десятки гармат радянських калібрів 152 та 122 мм, сотні тисяч снарядів 152 мм, 122 мм, тисячі реактивних снарядів 122, 220, 300 мм, десятки мінометів 120, 82 мм, десятки тисяч мін до них, майже 100 тисяч ручних гранатометів, понад 2 000 ракет переносних зенітно-ракетних комплексів, понад 8 000 ракет протитанкових ракетних комплексів, зенітно-ракетні комплекси, протикорабельний ракетний комплекс "Гарпун", десятки радарів, сотні зенітних ракет до ЗРК, сотні авіаційних ракет, 10 гелікоптерів, і велику кількість інших видів озброєння.

Нам ***передали*** основних озброєнь та боєприпасів **набагато більше, ніж у нас було запасів до війни**.

6. Чому НАТО не передає нам більшість своєї зброї?

Країни НАТО не можуть надати нам усі свої запаси зброї, через те, що у них:

а) є свої плани оборони; б) вони не мали самі великих запасів для великої наземної війни, натівська доктрина покладається на систему панування у повітрі та на морі; в) Росія, Китай, Іран створюють нові військові загрози у світі, і країни НАТО мають забезпечувати резерви, які теж збільшуються.

7. Коли запрацює *лend-ліз* та НАТО дасть стільки зброї скільки потрібно?

Країни НАТО зараз різко збільшують потужності виробництва зброї, але це не можна зробити дуже швидко.

Щоб розгорнути масштабне виробництво озброєння НАТО потрібно мінімум рік, по деяких видах - два роки.

8. Чи може виграти Україна війну у Росії?

Так, стратегічно ми виграємо у війні з Росією, політично та інформаційно на нашій стороні країни, які виробляють понад 50% ВВП світу.

Але.

Росія (2% ВВП світу) **зберігає *військову перевагу***, і війна дається нам дуже високою ціною - десятками тисяч життів.

Ми зупинили великий російський наступ, але

ми поки що ***не можемо розгромити*** російські ***ударні угруповання*** та знищити російську артилерію.

Росія володіє тактичною ініціативою на більшості ділянок фронту.

9. Яка головна перевага України у війні?

Якість людей.

Тому і головне наше завдання війни - зберігати та якісно застосовувати людей. Щоб не виснажувати людей до останнього. Щоб покращувати постійно знання та оснащення. Щоб на той момент, коли зброя НАТО

піде на фронт більш масово, у нас були досвідчені та злагоджені війська.

10. Що треба робити державі?

Потрібно готувати армію, економіку та країну до багаторічної наземної війни.

Для цього потрібна мобілізація усієї країни, чітка оборонна доктрина, документи планування, зміни у якості комплектування, підготовки резервів, застосування військ, зміни у якості забезпечення та організації логістики.

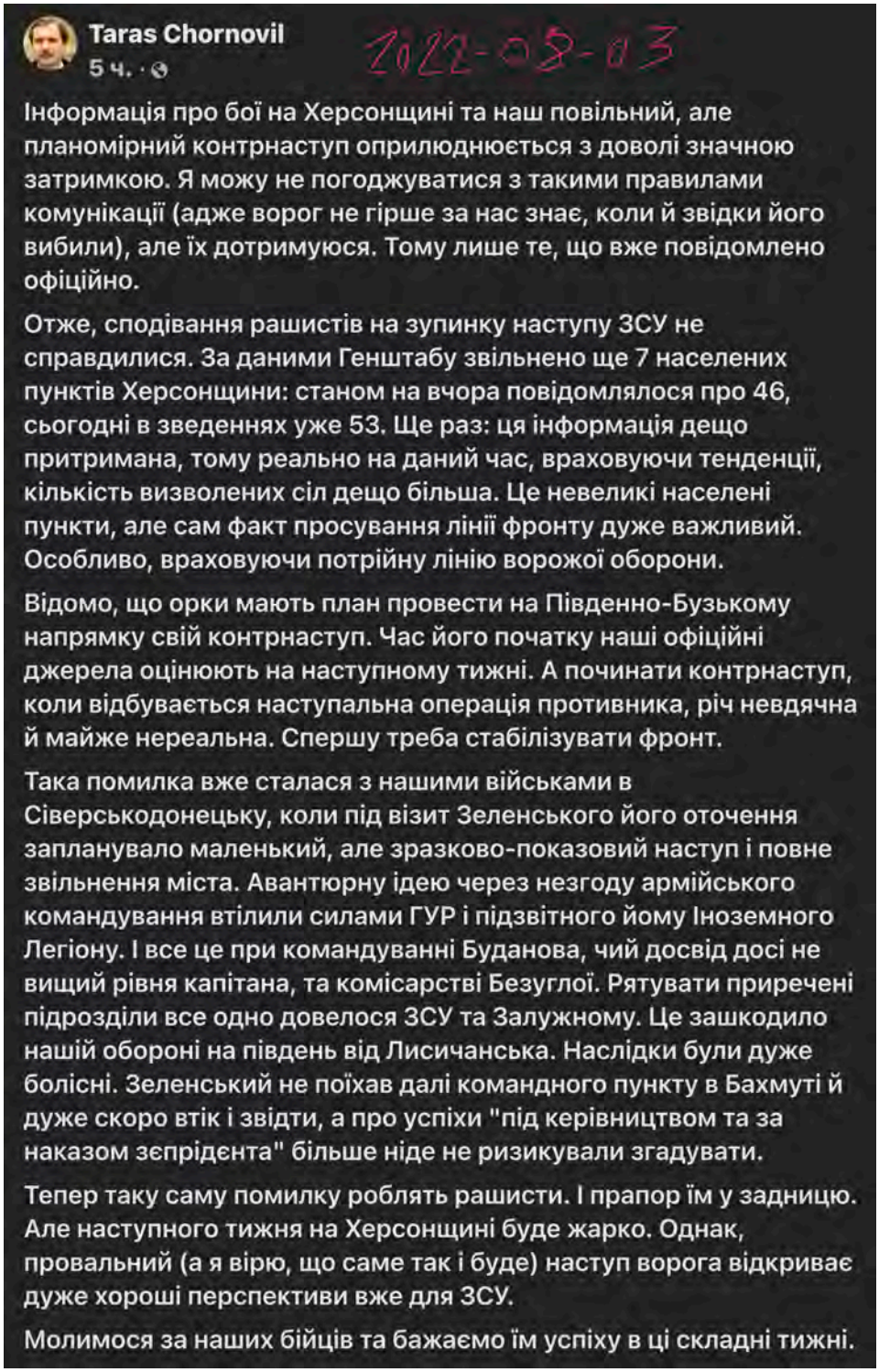
Кількість вирішує не все - перевагу створює якість, і саме якісні та системні зміни мають ключове значення.

11. Чи можемо ми звільнити окуповані території?

Інших варіантів закінченні війни нема - поки ми не звільнимо окуповану Україну, війна буде продовжуватись. Росія не хоче миру, вона вимагає капітуляції та фактичного знищення України. Тому наш порятунок - це тільки перемога.

***

№ 404.

Taras Chornovil
5 ч. ·
2022-08-03

Інформація про бої на Херсонщині та наш повільний, але планомірний контрнаступ оприлюднюється з доволі значною затримкою. Я можу не погоджуватися з такими правилами комунікації (адже ворог не гірше за нас знає, коли й звідки його вибили), але їх дотримуюся. Тому лише те, що вже повідомлено офіційно.

Отже, сподівання рашистів на зупинку наступу ЗСУ не справдилися. За даними Генштабу звільнено ще 7 населених пунктів Херсонщини: станом на вчора повідомлялося про 46, сьогодні в зведеннях уже 53. Ще раз: ця інформація дещо притримана, тому реально на даний час, враховуючи тенденції, кількість визволених сіл дещо більша. Це невеликі населені пункти, але сам факт просування лінії фронту дуже важливий. Особливо, враховуючи потрійну лінію ворожої оборони.

Відомо, що орки мають план провести на Південно-Бузькому напрямку свій контрнаступ. Час його початку наші офіційні джерела оцінюють на наступному тижні. А починати контрнаступ, коли відбувається наступальна операція противника, річ невдячна й майже нереальна. Спершу треба стабілізувати фронт.

Така помилка вже сталася з нашими військами в Сіверськодонецьку, коли під візит Зеленського його оточення запланувало маленький, але зразково-показовий наступ і повне звільнення міста. Авантюрну ідею через незгоду армійського командування втілили силами ГУР і підзвітного йому Іноземного Легіону. І все це при командуванні Буданова, чий досвід досі не вищий рівня капітана, та комісарстві Безуглої. Рятувати приречені підрозділи все одно довелося ЗСУ та Залужному. Це зашкодило нашій обороні на південь від Лисичанська. Наслідки були дуже болісні. Зеленський не поїхав далі командного пункту в Бахмуті й дуже скоро втік і звідти, а про успіхи "під керівництвом та за наказом зєпрідєнта" більше ніде не ризикували згадувати.

Тепер таку саму помилку роблять рашисти. І прапор їм у задницю. Але наступного тижня на Херсонщині буде жарко. Однак, провальний (а я вірю, що саме так і буде) наступ ворога відкриває дуже хороші перспективи вже для ЗСУ.

Молимося за наших бійців та бажаємо їм успіху в ці складні тижні.

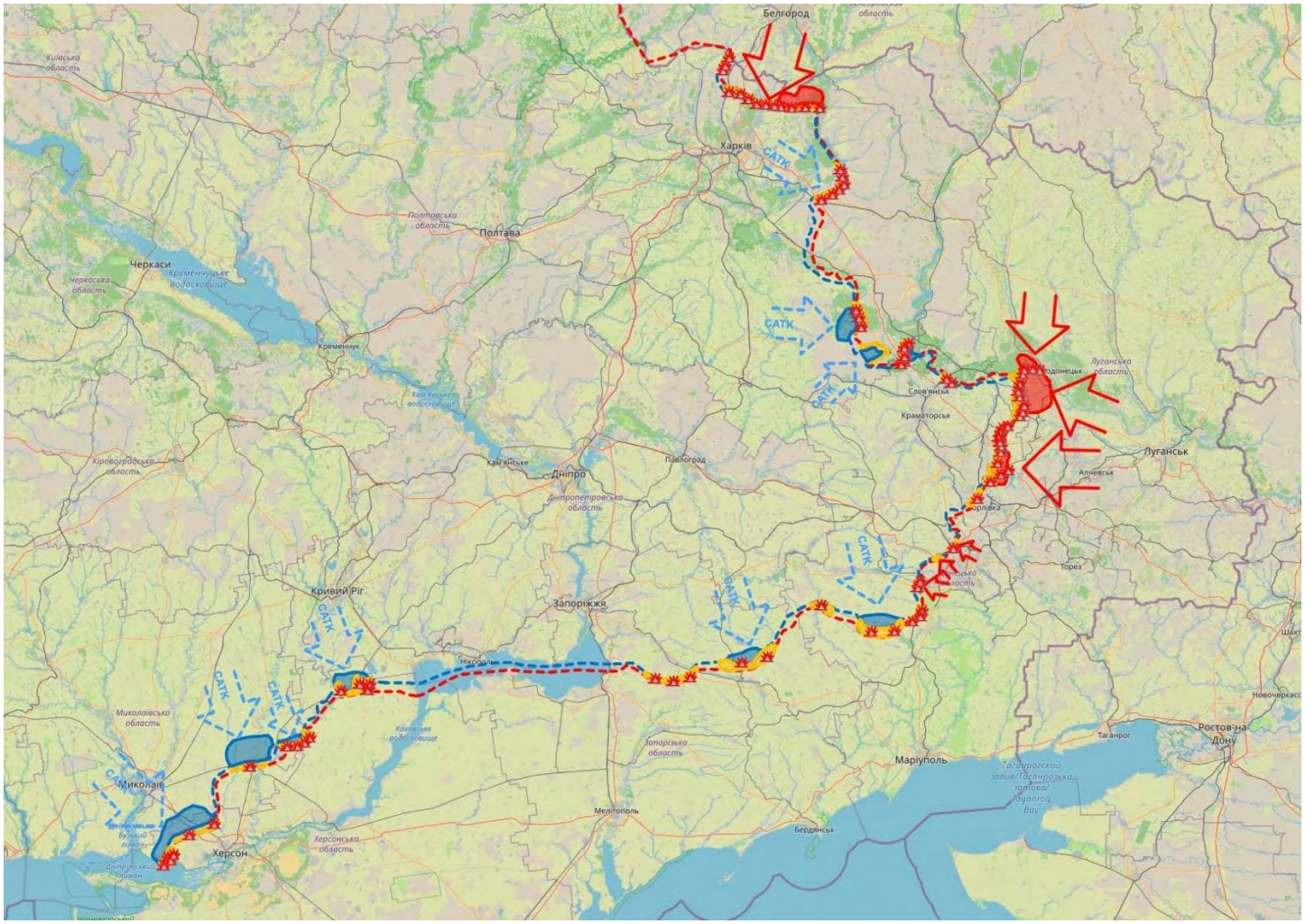
***

№ 405.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 03 серпня 2022

Сьогодні - **концептуальний дайджест**. Спробуйте прочитати до кінця. Це РЕАЛЬНИЙ стан справ, а не фуфло з марафонів і гівноканалів.

Головне

1) Шрьодер спрацював одразу в двох ролях - поганого і хорошого поліціянта. Насправді ж він є звичайним хуйлятком. Тільки з завеликою зарплаткою. Хоча все одне - це людина другого сорта за оцінкою хуйла.

Це ж треба ТАК любити гроші.. та незабаром же ж на цвинтар, але ...

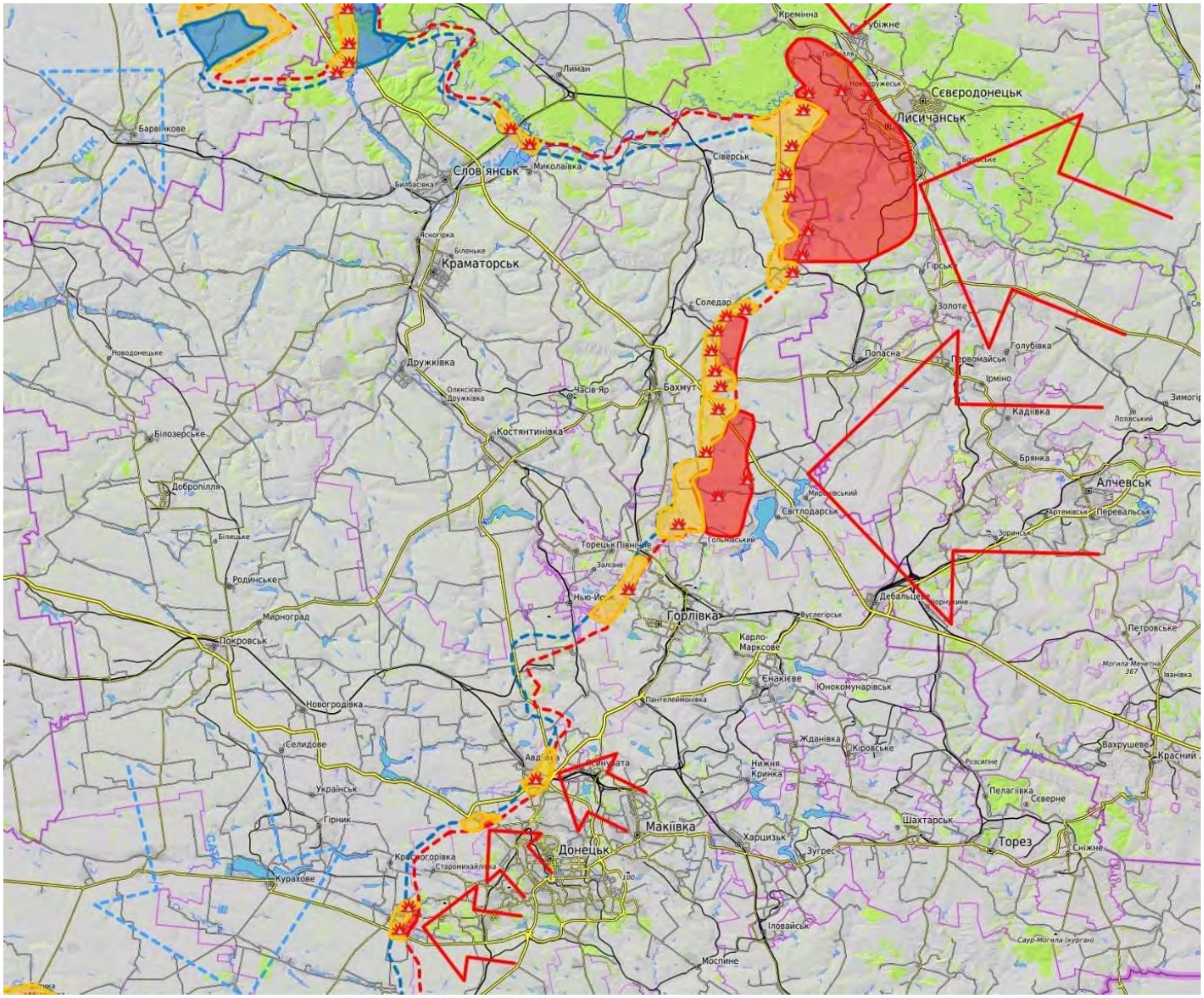
2) Ситуація на сході гіршає день від дня. Бо ГЕТЬ НІЧОГО не змінилося за 2 місяці. Боєприпасів і арти не вистачє. А з калашматом на танки не попреш. Отже, наші війська відступають... Повільно, але, але, але.. Що там з шашликами на 1 травня?

3) **Брехня про "евакуацію" оборонців Азовсталі нарешті всплила.** Де там сука верещука й інші підари - падляки з ара хамами? Від відповіді на це запитання залежатиме ваше особисте ставлення до війни

4) Про зерно. Ціна цього зерна - гроші, яки отримає хуйло на фінансування війни. До речі, українські ринки зерна хуйло успішно підминає під себе. Торгуючи БЕЗПЕРЕШКОДНО краденим українським зерном.

5) Я злий? ні. Я в розпачі. Хоча дайджест – нейтральний. Я це стверджую.

Теми дня

1) Шредер запропонував запустити "Північний потік-2", а Україні – відмовитися від НАТО.

2) На Донбасі точаться жорстокі бої.

3) Червоний Хрест не несе відповідальності за полонених українських бійців з "Азовсталі".

4) Росія домоглася скасування санкцій проти власного експорту збіжжя й добрив,

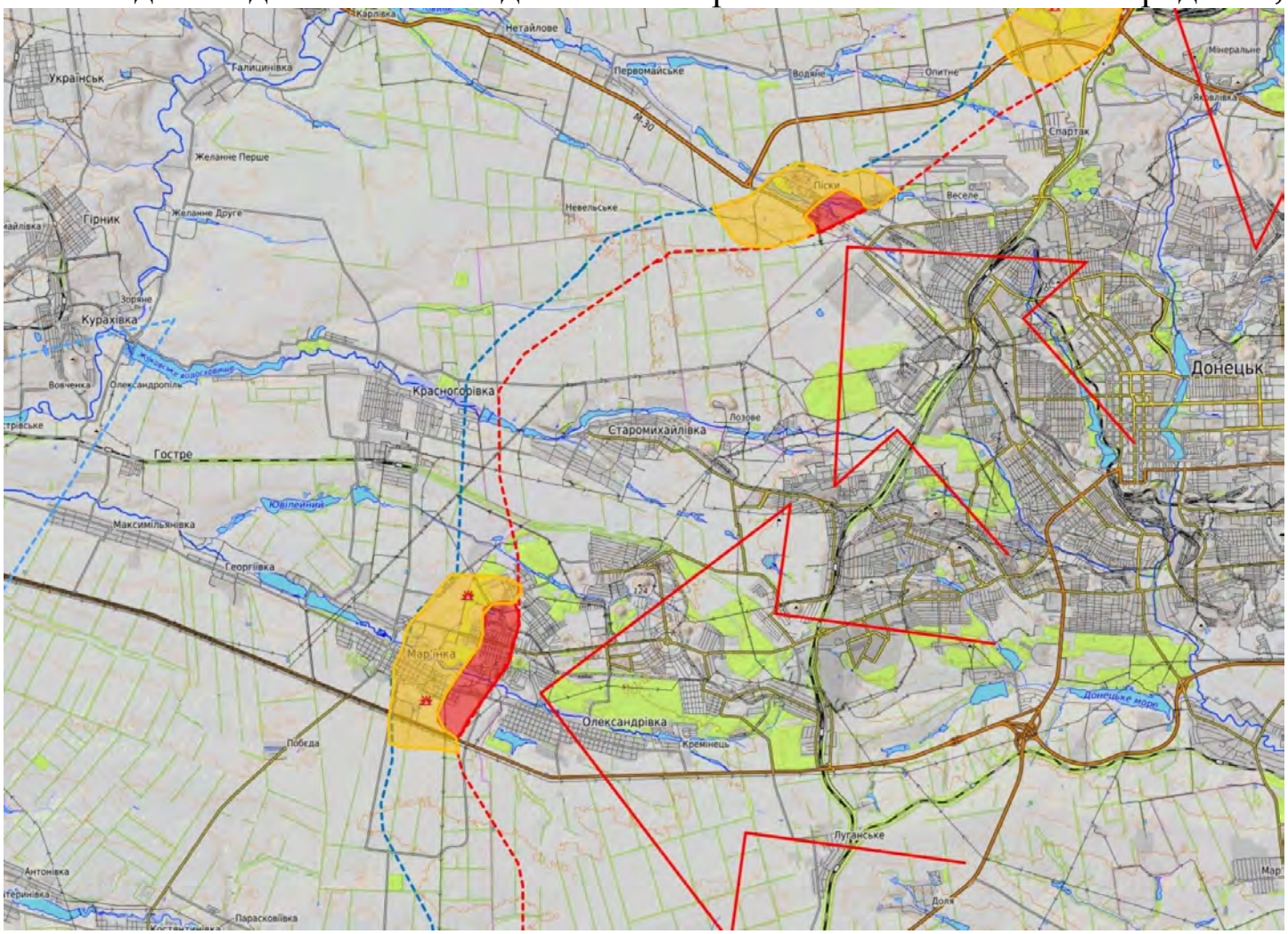
1. Війна

1-1) Фронт

• За інформацією Генштабу, Білорусь здійснює перевірку боєздатності підрозділів та посилила охорону кордону з Україною.

• З важкої артилерії та мінометів із території Росії знову обстріляно прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини. Під обстріл потрапили 2 райони Харкова. У центрі області точаться бої в районі Балаклії, окупанти наступають на Гусарівку на правому березі Сіверського Дінця.

• На південь від Ізюма ЗСУ відбили атаки російських військ на Богородичне,

Довгенське та Долину.

• Українські війська на Донбасі завзято тримають оборону на лінії Сіверськ – Бахмут. Російська армія має багаторазову перевагу в артилерії та практично необмежене постачання боєприпасів, що дає їй змогу вести вогонь безперервно, а також ефективно полювати на українські гаубиці.

• Ударні підрозділи разом із кількома батальйонними групами ПВК "Вагнера" наступають на Соледар із півдня та сходу, на Бахмут – з боку Покровського. Тривають запеклі бої на південь від Бахмута в районі с. Зайцеве й у Кодемі.

• У районі Донецька окупанти та "війська ДНР" просунулися на кількох напрямках – у промзоні Авдіївки та на північ від міста, а також у Пісках та Мар'їнці. В Авдіївці залишилося не більш ніж 2,5 тис. мешканців.

• На Херсонщині ні на день не припиняються бої на плацдармі на лівому березі річки Інгулець, який ЗСУ утримують уже другий місяць.

Російські війська навели поромну переправу для перекидання особового складу, палива, техніки та боєприпасів на правий берег Дніпра біля пошкодженого українською ракетною артилерією стратегічного Антонівського мосту. Окупаційна влада оголосила, що рух мостом відновиться наступного тижня. Ще одна поромна переправа функціонує біля пошкодженого залізничного мосту. Оперативне командування "Південь" повідомило, що російські війська концентруються на правому березі для наступу для виходу на адмінкордон області.

Знову обстріляно Нікополь, а також прифронтові населені пункти на півдні Дніпропетровщини. Миколаїв планомірно знищується російською артилерією. Протягом доби було обстріляно ракетами два райони обласного центру, житлові будинки тощо.

• Міжнародне агентство з атомної енергії МАГАТЕ оголосило про повну втрату контролю над Запорізькою АЕС, яку захопили окупанти.

• Уповноважений Верховної Ради з прав людини Лубинець заявив, що ООН та Міжнародний Червоний Хрест досі не отримали відповіді від Росії про можливість інспекції колонії в Оленівці, де було вбито понад 50 українських військовослужбовців – оборонців "Азовсталі".

МКЧХ оголосив, що не гарантував безпеку українських бійців, які здалися в полон у Маріуполі, оскільки "не в змозі її гарантувати", про що наперед було роз’яснено всім сторонам. Це повністю викриває брехню українських офіційних осіб, які брали участь у переговорах – голови фракції "Слуга народу" Арахамії, глави Офісу президента Єрмака та віцепрем’єр-міністра Верещук, які заявили, що подібні гарантії, нібито, були отримані – і від МКЧХ, і від ООН. Після "евакуації" Верещук було усунуто від переговорів про обмін полоненими.

Розслідувачі групи InformNapalm на підставі наявних даних припускають, що полонених було вбито за допомоги термобаричного заряду, а не внаслідок обстрілу. Головне управління розвідки вважає, що російські вояки вбили військовополонених для того, щоби приховати тортури та знущання з них.

• Правозахисна організація Amnesty International засудила українських військовослужбовців, які, нібито, розміщують важку техніку та артилерію в житлових кварталах, поряд зі школами та лікарнями, що є порушенням міжнародного гуманітарного права.

1-2) Тил

• Президент Зеленський підписав закон про започаткування масштабної ***програми термомодернізації будівель***.

• Глава Нафтогазу Вітренко заявив, що компанія знизила видобуток газу через воєнні дії в Україні. За його словами, наразі ситуація стабілізувалася, а наступного року заплановано збільшення видобутку.

• Мінекономіки оголосило про запуск ***програми локалізації***, без чого участь підприємств у держзакупівлях буде неможливою. Чиновники вимагають, щоби виробники розрахували собівартість товару окремо за українськими та імпортними компонентами. Не менш ніж 10 % кінцевого продукту має бути виготовлено на території України. Підприємства будуть зобов'язані подавати Міністерству звіти про локалізацію для отримання права на участь у публічних закупівлях. Компоненти з ЄС, США, Японії, Південної Кореї та ще кількох країн, з якими Україна підписала відповідні угоди, не враховуватимуться як імпортні.

• Секретар РНБО Данилов у відповідь на петицію на сайті президента про дозвіл виїзду чоловіків за кордон заявив, що їм не слід "ховатися за жіночими спідницями", а допомагати фронту всім, чим можуть. **Данилов не взяв до уваги факт, що безробіття в країні зросло до третини працездатного населення, а реальна зарплата повсюдно знизилася**.

• **Міністр фінансів Марченко повідомив, що через сервіс "єПідтримка" помилково отримали по 6,5 тис. грн понад 25 тис. осіб**. Вони не мали права на ці виплати, оскільки є працівниками бюджетних підприємств та установ, тому зобов'язані повернути кошти до бюджету.

• МВС оновило порядок складання іспитів на отримання посвідчення водія. Кандидати з 1 серпня складатимуть **іспити лише в сервісних центрах МВС**, на підставі довідки про проходження теоретичного навчання в автошколі, що чинна протягом 1 року.

• **Влада прилаштувала колишнього генпрокурора Венедиктову на нове місце. Міністр закордонних справ Кулеба подав її кандидатуру на призначення послом України у Швейцарії**.

• НБУ дозволив громадянам купівлю безготівкової валюти обсягом до 50 тис. грн на місяць із подальшим її розміщенням на депозитах.

• Готівковий курс валюти в обмінних пунктах знизився та наблизився до офіційного. На думку експертів, це пов'язано зі зменшенням коштів у населення та зниженням панічних настроїв, що виникли після підняття Нацбанком офіційного курсу долара на 25 % – до 36,57 грн.

За словами заступника голови парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Железняка, уряд розробляє законопроєкт про запровадження додаткового "воєнного" збору в розмірі 10 % на купівлю валюти – для всіх товарів та послуг. Він заявив, що метою документа є зменшення попиту на імпорт. Желєзняк заявив, що влада "подивиться, що з цього вийде". Рада НБУ схвалила документ. На думку низки експертів та економістів, закон призведе до тотальної втечі грошей за кордон і збільшення вартості майже всіх товарі, вироблених в Україні тощо – через зростання ціни палива, компонент, добавок тощо.

2. Україна та світ

• Колишній канцлер Німеччини Шрьодер відвідав Москву. Після зустрічі з Путіним він заявив, що російський президент відкритий до дипломатичного врегулювання "конфлікту" з Україною й висловився за посередництво Німеччини та Франції в цьому процесі. Він заявив, що однією з умов припинення війни стала б відмова України від вступу до НАТО й назвав "мудрим рішенням" заперечення канцлера Меркель та глави МЗС Штайнмаєра проти надання Україні Програми з членства (ПДЧ) в Альянсі у 2008 р. Шредер назвав війну в Україні "помилкою російського президента", водночас, стверджує, що для її закінчення "потрібні поступки обох сторін". За його твердженням, Донбас має залишитися в складі України, проте "мати широкі права". Він вважає за неможливе повернення контролю України над Кримом у воєнний спосіб, Путін також не має наміру відмовлятися від цієї території. Тому Шредер наполягає на тому, що питання деокупації півострова слід відкласти "на кілька поколінь".

Шредер веде активну діяльність на підтримку Росії та президента Путіна, обіймає посаду голови ради директорів "Роснафти", члена ради директорів "Газпрому" і є головою ради акціонерів російських газопроводів "Північний потік".

Голова комітету німецького Бундестагу Штрак-Циммерман не вірить у готовність Путіна до мирного діалогу, про що сказав Шрьодер. Вона додала, що більше дослухається заяв міністра закордонних справ РФ Лаврова, ніж до висловлювань колишнього канцлера.

Президент Зеленський заявив, що якби Росія хотіла поновлення переговорів, то не перекидала б резерви на південь України й не вбивала б мирних людей. Він назвав "огидними" заяви Шредера на підтримку Росії. Зеленський наголосив, що глобальна система безпеки не спрацювала, тому у світі виникає дедалі більше збройних конфліктів. Глава МЗС Кулеба назвав заяви про

готовність РФ до переговорів "димовою завісою", яка прикриває наміри російського керівництва й далі вести війну.

• Міністр закордонних справ Кулеба заявив, що Міжнародний суд ООН не може застосувати статтю "агресія" проти Росії "суто з юридичних причин" та конкретно – щодо вторгнення російських військ. За його словами, на Заході є проблема "інституційного егоїзму", і це перешкоджає створенню спецтрибуналу проти вищого керівництва Росії. Певні лідери, за його словами, вбачають у такому трибуналі недоречну альтернативу Міжнародному кримінальному суду. Кулеба висловив переконання, що шанси на створення трибуналу все ще є.

Посол США в Україні Брінк обговорила з генпрокурором Костіним можливості співпраці щодо притягнення Росії до відповідальності за воєнні злочини, а також реформу правосуддя й боротьбу з корупцією.

Директор департаменту зовнішньополітичного планування МЗС РФ Дробінін заявив, що епоху співпраці із Заходом безповоротно завершено. Він виключив повернення у відносинах із ЄС та США до ситуації до 24 лютого, оскільки Росія "вступила у фазу єдиноборства з агресивним альянсом недружніх держав на чолі зі США".

• Газпром відмовився приймати відремонтовану в Канаді турбіну для помпи "Північного потоку" через "санкційні обмеження Канади, Великобританії та США". Канцлер Німеччини Шольц заявив, що ця відмова свідчить про цілеспрямоване використання постачання газу до Європи як зброї. Шольц підтримав подовження терміну експлуатації АЕС країни. За його словами, заповнюваність підземних сховищ газом навіть краща, ніж була торік, він також сподівається, що наприкінці року буде введено в експлуатацію термінали регазифікації скрапленого газу. Усі ці заходи дадуть можливість знизити залежність від експорту енергоресурсів із Росії.

Колишній канцлер країни Шредер після поїздки до Москви та розмови з президентом Путіним заявив, що в разі запуску газогону "Північний потік-2" Німеччина уникнула б проблем із постачанням газу. Отже, він доніс до мешканців країни пропозицію Путіна щодо постачання газу в обмін на лояльність до його дій в Україні.

Міністр енергетики Франції Паньє-Рунаше прогнозує, що до початку опалювального сезону ПСГ країни буде заповнено "під зав’язку" та закликала компанії та населення до економії газу та електроенергії.

Данія введе в експлуатацію велике газове родовище Tyra лише наприкінці 2023 – на початку 2024 р., і це відтягує звільнення країни від залежності від російського газу до цього терміну.

Агентство Standard & Poor's суттєво підвищило прогнозні ціни на газ у Європі в найближчій перспективі й у наступні роки через скорочення постачання з Росії.

Генеральний секретар ООН Гутерреш закликав уряди збільшити податки нафтогазовим компаніям, які отримують величезні прибутки через зростання цін на енергоресурси через війну в Україні. За словами чиновника, ці надприбутки є виявом "гротескної жадібності".

• За інформацією агентства Bloomberg, Росія знайшла спосіб обходу санкцій проти морських постачань своєї нафти та мазуту. Журналісти виявили факт перевалки російської нафти на єгипетському терміналі Ель Хамра з подальшим її змішуванням із місцевою для запобігання ідентифікації. Переміщення танкерів останнім часом усе частіше приховуються за допомоги вимкнення транспондера, який дає можливість відстежити маршрут судна. Країни "Великої сімки" (G7) мають намір обмежити граничну ціну на нафту як інструмент боротьби з монополією картелю "ОПЕК+". З грудня країни ЄС запроваджують ембарго на постачання нафти з РФ, а також забороняють страхування танкерів та транспортування російської нафти та нафтопродуктів, мазуту тощо.

• Міністерство оборони Туреччини повідомило про завершення інспекції представниками координаційного центру першого судна з українським зерном. В інспекції беруть участь військовослужбовці РФ. Міністр закордонних справ Кулеба повідомив, що чергові кораблі вже завантажено зерном і вони готові до відплиття.

За оцінкою міністра агропромислової політики Сольського, урожай зернових цього року складе 65–67 млн т, що більше за прогнозований приблизно на 12 %. За словами президента Зеленського, експорт зерна надасть країні можливість протриматися на плаву ще 2 місяці. Він підтвердив, що економіка України перебуває в стані коми, а щомісячний дефіцит бюджету становить приблизно $5 млрд.

Уряд Канади виділив 40 млн канадських доларів для будівництва та облаштування додаткових зерносховищ в Україні. Кошти буде надано через Продовольчу та сільськогосподарську організацію ООН (FAO).

Прем’єр-міністр Шмигаль оголосив, що масова приватизація держпідприємств розпочнеться з 1 вересня. На продаж будуть виставлені, зокрема, елеватори та хлібокомбінати.

На думку низки експертів, Росія дозволила проходження коридором лише 1 судна на день і повністю контролює процес, розблокувавши власний експорт зерна, добрив та аміаку. Схоже, на скасуванні санкцій проти РФ наполягали саме українські представники. Експерти висловили припущення щодо наявності непублічної частини домовленостей, про яку не повідомлено українському суспільству. Водночас Росія вже практично безперешкодно експортує зерно, украдене на окупованих територіях. Російські дипломати насамперед глава МЗС Лаврів, всіляко підкреслюють бідним країнам вирішальну роль РФ у рятуванні світу від голоду.

• Інфляція в Туреччині зростає швидкими темпами й за рік сягнула 80 %, що сильно вдарило споживачам. Допомога в організації транзиту українського зерна та розміщення "координаційного центру" в Стамбулі покликане підвищити рейтинг президента Ердогана серед турецьких громадян та на світовій арені. Міністр закордонних справ країни Чавушоглу висловив сподівання, що розблокування українського експорту через Чорне море дасть змогу прискорити досягнення домовленості щодо завершення війни. За його словами, відновлення постачання українського зерна знизить світові ціни на продовольство.

• Перед переговорами Ердогана з російським президентом Путіним, які мають відбутися 5 серпня, найближчий союзник Туреччини – Азербайджан завдав ще одного удару по невизнаному Нагірному Карабаху. Азербайджанські війська зайняли кілька стратегічно важливих пунктів регіону, попри присутність російських "миротворчих сил". ЗМІ повідомляли, що певну частку "миротворців" було перекинуто на війну до України. "Президент НКР" Арутюнян оголосив у "республіці" часткову мобілізацію.

• Уряд Іспанії затвердив перерахування коштів територіальним громадам для надання допомоги українським біженцям. Це дасть змогу виплачувати €400 дорослим, і €100 – неповнолітнім українцям протягом 6 місяців. До країни після російського вторгнення приїхало приблизно 130 тис. українських біженців.

• Французька банківська група Societe Generale зафіксувала збитки від продажу бізнесу у РФ у розмірі €3,3 млрд, але їх було компенсовано зростанням обігу вже в першій половині року.

Найбільший світовий контейнерний перевізник Maersk має намір завершити процес продажу активів у Росії "незабаром". Компанія лише недавно знайшла покупця на активи, хоча про вихід із РФ оголосила ще в середині березня.

Уряд Швейцарії приєднався до 7 пакету санкцій ЄС і запровадив обмеження на торгівлю російським золотом, а також заморозив активи Ощадбанку РФ.

• Міністр оборони Молдови Носатий вважає, що Росія поки не планує вторгнення до країни. Президент Санду заявила, що в разі вторгнення до Молдови країна звернеться по воєнну допомогу до Румунії. На території невизнаної "Придністровської республіки" розташований найбільший у Європі арсенал боєприпасів, яких гостро потребує українська армія.

• Генеральний секретар НАТО Столтенберг повідомив, що миротворча місія Альянсу готова втрутитися в збройний конфлікт у Косові в разі його поновлення. Він висловив сподівання, що протистояння вдасться уникнути та закликав сторони відновити дипломатичний діалог.

• Міністр фінансів Великої Британії Захаві підтримав виділення £3 млрд кредиту Україні через держагентство UK Export Finance. З цих коштів £2,3 млрд буде спрямовано на закупівлю військової техніки та послуг, ще £0,7 млрд – на відновлення економіки. Захаві визнав, що ризик збитків від цього кредиту може бути "значним", тому спочатку треба врегулювати всі юридичні питання.

• Сенат США підтримав вступ Швеції та Фінляндії до НАТО.

• Під час поїздки на Тайвань глава палати представників Конгресу США Пелосі підтвердила "залізну підтримку" його демократичного шляху розвитку. По закінченні візиту Китай розпочав військові навчання з бойовими стрілянинами в районі острова, зокрема, на ділянках, які Тайвань вважає своїми територіальними водами. Також китайська влада запровадила ембарго на постачання з острова риби та цитрусових. Припинення імпорту чіпів, основним світовим виробником яких є Тайвань, у планах китайського уряду немає.

3. Тренди

• Один із провідних оглядачів The New York Times **Фрідман розмістив статтю, у якій повідомив про "глибоку недовіру" адміністрації президента Байдена до президента Зеленського та його оточення**. Координатор Ради нацбезпеки країни Кірбі спростував ці твердження й заявив, що президент Байден неодноразово висловлював захоплення мужністю Зеленського та постійно спілкується з ним особисто, а також підтримує весь український народ у боротьбі з російською агресією.

***

№ 406.

Приближается экономическая зима. А еще монетарная и финансовая

Куц **2022-08-04**

Совет НБУ утвердил рекомендации правительству относительно *долговой*, *налоговой* и *экономической* политики.

Разберем их по пунктам.

1. Пріоритизувати видатки Державного бюджету України, скоротивши при цьому некритичні та непріоритетні з них. Забезпечити мінімально достатні обсяги соціальної підтримки доходів вразливих категорій громадян.

> Тезис о том, что новые деньги могут делать лишь банки и государство путем формирования затратной части госбюджета, у нас до сих пор не усвоили, равно как и принципы функционирования ***циркуляционной экономики***.

В период пандемии и глобального финансового кризиса, правительства развитых и развивающихся стран существенно расширили процесс создания "новых денег" по принципу:

> государственные расходы = доходы бизнеса и домохозяйств.

В период экономического роста новые деньги создают банки путем выдачи кредитов.

В период кризиса банки у нас 1) покупают депозитные сертификаты НБУ и 2) никого не кредитуют.

Если еще и государство перестанет создавать новые деньги, экономику ждет полный коллапс.

> Экономики таких стран как США, Индонезии или Китая уже давно рассыпались бы вдрызг, если бы их центральные банки агитировали правительства проводить рестрикционную, а не экспансионистскую политику.

В Украине хотят сократить "некритические" расходы, под которые можно записать все что угодно, от затрат на восстановление до школьных обедов.

Богдан Данилишин
Вчера в 09:22 ·

Рада Національного банку схвалила рекомендації Уряду щодо впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України

2 серпня 2022 року, відбулося засідання Ради Національного банку України (далі – Рада), на якому було розглянуто питання щодо впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України.

На підставі та в межах повноважень, визначених пунктом 14 частини першої статті 9 Закону України "Про Національний банк України" за результатами обговорення Рада схвалила рекомендації Кабінету Міністрів України стосовно впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України, які зводяться до наступного:

1. Пріоритизувати видатки Державного бюджету України, скоротивши при цьому некритичні та непріоритетні з них. Забезпечити мінімально достатні обсяги соціальної підтримки доходів вразливих категорій громадян.

2. Мобілізувати доходи Державного бюджету України. Податки повинні стимулювати обмеження некритичного витрачання ресурсів, необхідних для продовження оборони України. Доречним є введення додаткового оподаткування імпорту, враховуючи необхідність підтримки конкурентоспроможності вітчизняних виробників і значний дефіцит валюти на ринку.

3. Переглянути, з метою оптимізації, кількість та обсяг податкових та митних пільг, провести оцінку їх ефективності за критеріями адресності, цільового використання та результативності в економічному та соціальному вимірах. Внести відповідні законодавчі ініціативи до Верховної Ради України.

4. Посилити контроль за трансфертним ціноутворенням при здійсненні поточних операцій та укладанні фінансових угод, зокрема шляхом імплементації рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо боротьби з розмиванням податкової бази та переміщенням прибутків за кордон (Base Erosion and Profit Shifting) та запровадження міжнародного автоматичного обміну фінансовою інформацією в податкових цілях за єдиним стандартом (CRS MCAA).

5. Посилити координацію дій щодо запобігання подальшому відтоку валютних коштів реального сектору та посилити заходи щодо забезпечення відповідності торговельних кредитів та неповернення валютної виручки законодавству щодо оподаткування, митного контролю та валютного регулювання.

6. Активізувати внутрішні ринкові залучення, в тому числі за допомогою підвищення ставок за гривневими ОВДП до рівнів, на яких попит на них з боку різних груп економічних агентів суттєво збільшиться.

7. Запровадити індексовані ОВДП, придбання та погашення яких здійснюватиметься за гривні, водночас номінальна вартість яких та купон будуть прив'язані до обмінного курсу гривні до долара США/Євро.

8. З метою стимулювання детінізації доходів громадян продовжити термін дії одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб за зниженою ставкою за умови придбання військових ОВДП та лібералізувати умови та порядок декларування активів.

9. Розглянути можливість відмови від маркування окремих випусків ОВДП як «військових», оскільки частина банків з іноземним капіталом обмежені у купівлі подібних цінних паперів через регуляції материнських інституцій.

10. Посилити інвестиційний профіль державної програми "Доступні кредити 5-7-9%" з метою активізації кредитування інвестиційних проектів малих та середніх підприємств за пріоритетними напрямами, визначеними Урядом України.

11. Встановити максимальний граничний обсяг емісії цінних паперів Уряду України для їхньої купівлі Національним банком України на первинному ринку під час воєнного стану в обсязі, визначеному Урядом України за погодженням з Національним банком України, для зменшення відповідних інфляційних та девальваційних ризиків.

12. Нарощувати дипломатичні зусилля для збільшення обсягів міжнародної допомоги, ініціювати нову програму з МВФ.

Но свои зарплаты в НБУ точно не сократят. Зато советуют сократить зарплату условного библиотекаря.

2. Мобілізувати доходи Державного бюджету України. Податки повинні стимулювати обмеження некритичного витрачання ресурсів, необхідних для продовження оборони України.

Доречним є введення додаткового оподаткування імпорту, враховуючи необхідність підтримки конкурентоспроможності вітчизняних виробників і значний дефіцит валюти на ринку.

История с 10% налогом на импорт вызывает у меня массу вопросов.

> Ведь у нас есть система импортных пошлин, когда можно варьировать ставки в зависимости от важности импортных поставок.
>
> Новое оборудование и технологии дополнительным налогом облагать нельзя.
>
> Например, фермер для переработки зерна хочет купить оборудование для производства муки или биоэтанола.

Сейчас его хотят обложить дополнительным налогом в 10%, в дополнение к 20% НДС и пошлине.

Вместо стимулов, налоговый пресс в 30% на старте бизнес-проекта.

"Хорошая" экономическая политика, ничего не скажешь.

Повышенная пошлина нужна на некритичный импорт, на те самые подержанные автомобили, которые у нас ввезли на миллиард долларов (кстати с льготой).

А вот когда наступило время структурной перестройки экономики, решили оглушить ее новым налогом на импорт, не разобравшись, где оборудование, а где костюмчики для собачек.

На фоне роста предельной склонности потребителей к импорту и остановки ряда производств в Украине, такая политика подстегнет инфляцию и больше ничего.

Отток капитала новый налог не остановит, так как импортеры будут занижать стоимость товара по импортным контрактам, закрывая платежи через офшорные схемы.

> Таможня озолотится, когда партия товара в 10 млн дол будет оценена в 2 млн.

Внутреннего производителя уже поддержала девальвация курса с 29,25 до 36,6.

Будущее падение гривны сделает наш рынок еще менее привлекательным для импорта.

Но свои производители появятся лишь при наличие стимулов, а не новых налогов на оборудование и технологии.

3. Переглянути, з метою оптимізації, кількість та обсяг податкових та митних пільг, провести оцінку їх ефективності за критеріями адресності, цільового використання та результативності в економічному та соціальному вимірах. Внести відповідні законодавчі ініціативи до Верховної Ради України.

> Под предлогом борьбы с льготами, будут проводить ограничение бизнес-активности, хотя формально пункт звучит правильно.

4. Посилити контроль за трансфертним ціноутворенням при здійсненні поточних операцій та укладанні фінансових угод, зокрема шляхом імплементації рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) щодо боротьби з розмиванням податкової бази та переміщенням прибутків за кордон (Base Erosion and Profit Shifting) та запровадження міжнародного автоматичного обміну фінансовою інформацією в податкових цілях за єдиним стандартом (CRS MCAA).

Будут форсировать применение стандартов BEPS в Украине, пытаясь запихнуть "сорочинскую ярмарку" в "швейцарский банкинг".

> Эти стандарты откладывают даже экономически благополучные страны, а в Украине подобное требование "стриптиза" бизнеса перед государством приведет не к "легкой обнаженке", а к жесткому вывертыванию карманов.

На мой взгляд, сейчас в Украине наоборот нужно вводить максимально либеральные механизмы либерализации капитала, возможно даже путем принятия конституционной декларации государства с многолетними гарантиями защиты легализованных активов.

Дать возможность во время военного положение разместить в банке любую сумму без подтверждения источников, что позволит существенно увеличить ликвидность банков как в гривне, так и в долларах.

Но у нас выбрали иной путь.

5. Посилити координацію дій щодо запобігання подальшому відтоку валютних коштів реального сектору та посилити заходи щодо забезпечення відповідності торговельних кредитів та неповернення валютної виручки законодавству щодо оподаткування, митного контролю та валютного регулювання.

Как в контексте этого пункта объяснить увеличение НБУ сроков возврата валютной выручки экспортеров с 120 до 180 дней?!!!

6. Активізувати внутрішні ринкові залучення, в тому числі за допомогою підвищення ставок за гривневими ОВДП до рівнів, на яких попит на них з боку різних груп економічних агентів суттєво збільшиться.

Удивительное непонимание того факта, что военные риски формируют настолько высокий порог требований инвесторов по процентам, что они просто разорят нашу страну.

Это путь, когда по ОВГЗ придется платить 30%+ годовых, то есть путь очень быстрого банкротства.

7. Запровадити індексовані ОВДП, придбання та погашення яких здійснюватиметься за гривні, водночас номінальна вартість яких та купон будуть прив'язані до обмінного курсу гривні до долара США/Євро.

Ключевой риск для инвесторов сейчас - не валютный, а суверенный.

Откройте с Большой семеркой своп-линии в их валютах, привлеките доллары, фунты, евро в резервы НБУ по своп-линиям, передайте G7 эквивалент в гривне и продайте им наши долговые гривневые инструменты для покрытия дефицита бюджета.

Получите по этим облигациям еще и гарантии Семерки и создайте их вторичный рынок.

Получите на выходе "облигации Бредли", которые американцы выпускали совместно с латиноамериканскими странами в 80-90-х годах прошлого века под гарантии США для снижения стоимости обслуживания долга стран Южной Америки.

Вместо этого нам предлагают индексированные гривневые облигации, привязанные к курсу национальной валюты, при том, что у нас курс фиксированный!!!

По какому курсу они тогда будут индексироваться?

По тому, который придумают в НБУ для инвесторов?

Странный междусобойчик вырисовывается...

8. З метою стимулювання детінізації доходів громадян продовжити термін дії одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб за зниженою ставкою за умови придбання військових ОВДП та лібералізувати умови та порядок декларування активів.

Тут неоднократно писал, что любая амнистия капиталов возможно лишь после перезагрузки налоговой модели и нахождения консенсусной точки фискального давления, которая будет устраивать общество, бизнес и государство.

В противном случае, получим пшик, что и доказали результаты налоговой амнистии в прошлом году: 4 млрд грн задекларировано, в бюджет уплачено чуть более 200 млн.

Позорище...

9. Розглянути можливість відмови від маркування окремих випусків ОВДП як «військових», оскільки частина банків з іноземним капіталом обмежені у купівлі подібних цінних паперів через регуляції материнських інституцій.

Нам как раз и необходимо маркирование военных облигаций для покупки их Национальным банком.

Они должны быть беспроцентные (для снятия нагрузки по их обслуживанию с госбюджета) и выпускаться на длительный срок.

И приобретаться НБУ для прямого финансирования дефицита бюджета на весь период военного положения.

А то, что некоторым банкам с иностранным капиталом "стыдно" покупать военные облигации - это их проблемы.

10. Посилити інвестиційний профіль державної програми “Доступні кредити 5-7-9%” з метою активізації кредитування інвестиційних проектів малих та середніх підприємств за пріоритетними напрямами, визначеними Урядом України.

Целый год я писал том, что программу 5-7-9 пустили на рефинансирование старых кредитов и пополнение оборотных средств, выдавая их благополучным компаниям.

И в результате получили нулевой эффект мультипликатора, так как кредиты шли не на кап инвестиции и переработку, а уходили в высокорентабельный сырьевой бизнес, который незачем было дотировать льготными кредитами.

Наконец, прозрели.

11. Встановити максимальний граничний обсяг емісії цінних паперів Уряду України для їхньої купівлі Національним банком України на первинному ринку під час воєнного стану в обсязі, визначеному Урядом України за погодженням з Національним банком України, для зменшення відповідних інфляційних та девальваційних ризиків.

НБУ уже не хочет финансировать дефицит бюджета?

О каком пороге идет речь?

А если нужно срочно финансировать оборонный сектор, а лимит покупок НБУ "военных облигаций" достигнут?

Просто перестанем платить зарплаты военным?

12. Нарощувати дипломатичні зусилля для збільшення обсягів міжнародної допомоги, ініціювати нову програму з МВФ.

Ну хоть здесь все четко и лаконично.

В общем, экономическая зима приближается.

Если мы хотим ее пережить, нам нужен военный Кабинет и расширенный состав правительства, включающий в себя связку КМУ+НБУ.

И нам нужны совершенно иные идеи.

Иначе эта зима может стать непреодолимой.

А рекомендации, которые я прокомментировал выше, к сожалению, нас лишь ослабят, но не усилят.

***

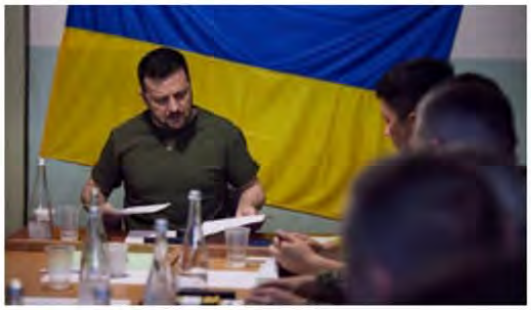
№ 407.

Экономика Украины в коме

НОВИНИ ▸ ЕКОНОМІКА 03.08.22 14:52 8 055 98

війна (24257) Зеленський (13560) економіка (587)

Економіка України перебуває в комі, щомісячний дефіцит 5 млрд доларів, - Зеленський

Президент Володимир розповів про стан економіки України під час війни.

Про це він заявив під час виступу перед студентами з 20 вишів Австралії, інформує Цензор.НЕТ.

"Коли така кількість людей виїхала або втратила (роботу. - Ред.). Ми втратили велику кількість робочих місць, мільйони. Для держави, населення якої 40 млн - 12 млн переміщених осіб, це просто удар по економіці, майже її вбивство. Вона сьогодні перебуває в комі. Ми, не тільки Україна, а й увесь світ, повинні сьогодні зробити все, щоб наша економіка почала дихати", - зазначив глава держави.

Я. Романчук **2022-08-03**

3 августа 2022г. президент Владимир Зеленский заявил: «Сегодня экономика находится в коме». Жёсткий, но честный и справедливый диагноз. КОМА!

1) **ежемесячный дефицит государственного бюджета - $5 млрд.**

2) **12 млн перемещённых граждан.**

Это состояние, при котором

экономика не реагирует на внешние раздражители (убытки, ценовые шоки, паралич старой структуры капитала, инвестиционная засуха). Нарушаются жизненно важные институты и механизмы, парализованы источники доходов, между небом и землёй находятся производители товаров и услуг.

Причины комы экономики Украины:

1) ***война с нацистской России***. Это внешний, экзогенный фактор. На него влияет ВСУ, тероборота и добровольцы – украинские герои-защитники своей Родины. Рашисты разрушают, убивают, расстреливают города по всей стране. Они превратили всю Украину в зоны очень высоких рисков для ведения экономической деятельности, в том числе инвестиционной и производственной.

2) ***неадекватная экономическая политика самого правительства*** Украины.

Пришла большая беда. Срочно нужно *было* радикально менять:

1) систему принятия решений, 2) денежно-кредитную политику, 3) регуляторную политику, 4) социальную политику.

Возвращение довоенного режима - грубейшая ошибка, потому что нет старой довоенной экономики, нет старого рынка труда.

Нельзя управлять тем, регулировать то, чего нет и рассчитывать на успех.

Вклад в кому руками самих властей – это:

1) - сохранение старой ***системы управления*** экономикой,
2) - ручное ***регулирование цен***,
3) - доведение до ***множественности курсов*** гривны,
4) - сохранение ***жёсткого валютного регулирования***,
5) - восстановление ***довоенных***:
   a. ***налоговой*** системы,
   b. ***регуляторной*** системы,
   c. ***таможенной*** политики,
6) - угроза введения 10% налога на обмен валюты,
7) - низкое качество управления ***инфляционными*** и ***девальвационными*** ожиданиями,
8) - ***сохранение*** довоенной ***социальной*** политики и социальных выплат,
9) - сохранение ***доминации*** государства в ТЭКе, ***логистике*** при доведении госрасходов до 75-80% ВВП.

Правительство обязано было адекватно реагировать на *внешний экономический шок*.

Если у тебя только $2 млрд, ты не можешь тратить $7 млрд. **Это прямой путь к экономическому коллапсу**.

Попытки финансировать за счёт щедрой денежной эмиссии – это грубейшая ошибка, «подливание масла в огонь».

Значит,

1) Большой вклад в кому украинской экономики сделали те,

кто не сделал необходимый бюджетный секвестр.

2) Второй ответственный – тот,

кто принял разорительное решение восстановить довоенную налоговую систему, т. е. поступления доходов в бюджет.

Экономика страны во время войны не может генерировать доходы их таких налоговых баз, как «добавленная стоимость», «прибыль», «зарплата», «недвижимость», «земля».

3) Третий ответственный – тот,

кто принял решение восстановить довоенное регулирование (лицензии, разрешения, сертификаты, регламенты, квоты, требования трудового, экологического и др. законодательства.

Всё это нужно обнулить.

4) Четвёртый ответственный – тот,

кто сохранил старый таможенный режим. Это диверсия, удар вооружённым сила в спину.

5) Пятый ответственный – тот,

кто не осмелился сократить социальные выплаты, потому что «платить не из чего».

…Бюджет государства не безразмерный. **Выполнить все социальные обязательства мирного времени перед людьми *невозможно***.

Признание этого факта предполагает переход в ***режим социальной политики военного времени***.

Это означает ***ревизию*** её (*соцполитики*): 1) ***содержания***, 2) ***ресурсов*** и 3) ***бенефициаров***.

6) Шестой ответственный – тот,

кто не договорился с иностранными партнёрами по конкретной сумме помощи, которая необходима для ведения войны и жизнеобеспечения страны.

Вместо этого мы видели шоу ***«Лугано»*** с претензиями на ***$750 млрд***.

«Мы, не только Украина, но и весь мир должен сегодня сделать всё, чтобы наша экономика начала дышать», - заявил В. Зеленский.

Начнёт дышать и даже энергично двигаться, если

1) снять с её слабеющего каждый день тела тяжёлый, удушающий ***налоговый*** пакет на голове,

2) распутать верёвки безумного ***регулирования*** и

3) ***уволить балласт сотен тысяч распорядителей чужого***, который даже в условиях войны пытаются изобразить свою полезность экономики.

Когда мы это сделаем внутри страны, когда покажем нашим партнёрам чёткие, понятые решения, объясним необходимые суммы, полностью доверим частным предпринимателям производство товаров и услуг без никаких ограничений, тогда вероятность на помощь всего мира в финансировании госрасходов непременно придёт.

> Только нельзя смущать мир такими расчётами, что один высокопоставленный чиновник называет цифры дефицита $5 млрд. в месяц, а другой - $9 млрд.

Чтобы вывести экономики Украины из комы, В. Зеленский должен поставить на экономический фронт своего Валерия Залужного, наделить его всеми полномочиями – и не мешать.

Только марксистов, любителей управлять и потреблять чужое, душить национальный бизнес государственной «заботой» не предлагать.

Средства введения экономики в кому не могут совпадать со средствами выведения из неё.

***

№ 408.

Война в Украине превращается в путинский Вьетнам

Адмирал Джеймс Ставридис

2022-06-22

Источник: Time, перевод Натальи Карпенко для "Хвилі"

Война России против Украины. Потери врага

Поскольку война в Украине продолжается четвертый месяц, а конца и края не видать, ряд экспертов начинают сомневаться: **«Не устанет ли Запад поддерживать Украину?»**.

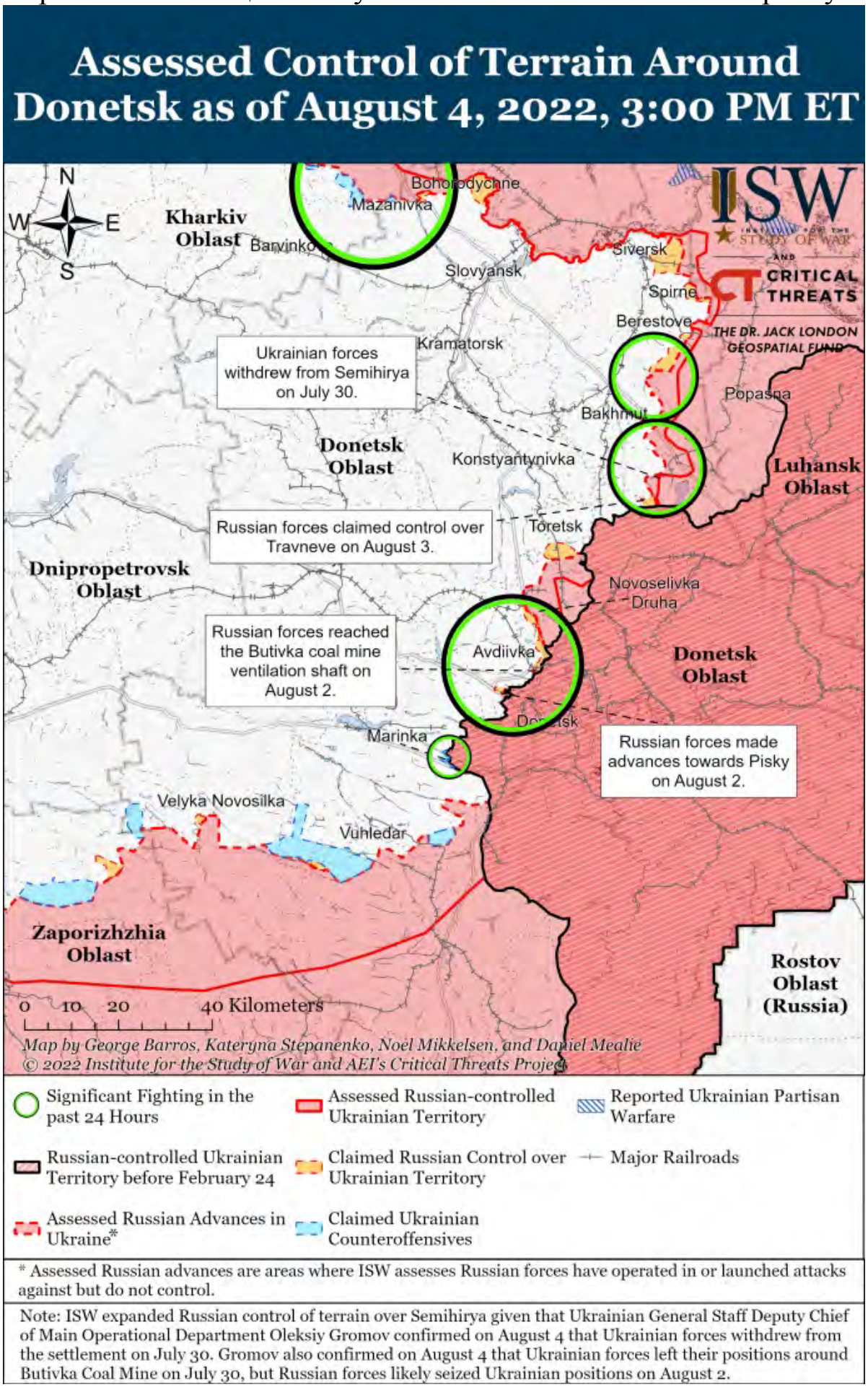
> Некоторые аналитики полагают, что «время играет на стороне Путина» и что жесткая реакция НАТО и других глобальных демократий будет постепенно ослабевать из-за экономических проблем, связанных с инфляцией, недопущения украинской аграрной и углеводородной продукции в международные экономические проекты. А также внутриполитических разногласий (особенно в США) и усталости от бесконечного новостного цикла 24/7.

Я достаточно пережил, чтобы помнить **опыт США во Вьетнаме, и ситуация с Путиным все больше напоминает эту длительную и мучительную авантюру**.

> Его изначально слабый расклад с каждым днем становится все слабее. ***Время скорее на стороне Украины и Запада, чем на стороне Путина***, и по истечении года это станет очевиднее.

Начнем с фактов на поле боя на местном уровне.

Первоначальной целью Путина было завоевать всю Украину одним махом,

обезглавив правительство Зеленского и установив в Киеве марионеточный режим.

1) План «А» провалился в результате чрезмерной самоуверенности, плохой разведки, отсутствия полководческих способностей и отвратительного руководства на местах.

2) Его «План Б» — это возвращение к традиционной советско-российской тактике: захват небольших участков территории и терроризирование гражданского населения Украины преднамеренной кампанией военных преступлений.

Аналогично ситуации с США во Вьетнаме, большинство населения Украины решительно настроены против внешнего агрессора. Вместо обещанной водки после вторжения российских солдат встречали коктейлями Молотова. Разоблачения военных преступлений только укрепят сопротивление и волю украинцев, а время – их стойкость.

Поэтому у Путина едва ли есть шанс изменить ситуацию на местах и заполучить значительную дополнительную территорию.

По сути,

перед вторжением он контролировал 15% территории Украины, планируя заполучить около 100%. Теперь он в лучшем случае оставит за собой 20-25%. **Это незачет по любой шкале.**

Подобно опыту США во Вьетнаме,

Путин сталкивается с решительным противником, имеющим доступ к внешней поддержке и военным базам извне.

США так и не удалось перекрыть поток оружия во Вьетконг, и русские также не смогут остановить существенную помощь, направляемую украинцам.

Однако по сравнению с Вьетконгом

украинцы обеспечены гораздо более значительными финансовыми потоками, а также оружием, идущим через границы, превосходной разведывательной и киберподдержкой.

Также **быстро возрастает число погибших российских солдат и уничтоженной техники**.

В соответствии с надежными источниками число погибших россиян близится к 20 000 человек – шокирующая цифра, почти в три раза превосходящая потери США за 20 лет бесконечных войн. Гибель Черноморского флагманского корабля «Москва» стала ударом кинжала в

сердце российского флота. Уничтожено более 1 000 российских танков. Такой уровень потерь неприемлем, и Путину, возможно, придется перенастроить Россию на военный лад, что повлияет впоследствии на его внутреннюю политику, независимо от контроля над СМИ. Линдон Джонсон оценил бы всю тяжесть предстоящего выбора Путина.

В некотором смысле ситуация Путина сложнее, чем была у Штатов во Вьетнаме.

На долю демократических соперников Путина – США, большинство стран Европы, страны НАТО, Японию, Австралию и других – приходится около 60% мирового ВВП. На экономику России - всего около 10% ВВП, и поэтому страна серьезно уступает в экономической сфере.

Китай не проявляет особого желания бросать России спасательный круг, и если США введут вторичные санкции в отношении российских бизнес-партнеров, экономическая ситуация станет для Путина еще критичнее.

К счастью для Киева, по сравнению с огромным потенциалом западной экономики, цена поддержки украинцев совсем невелика.

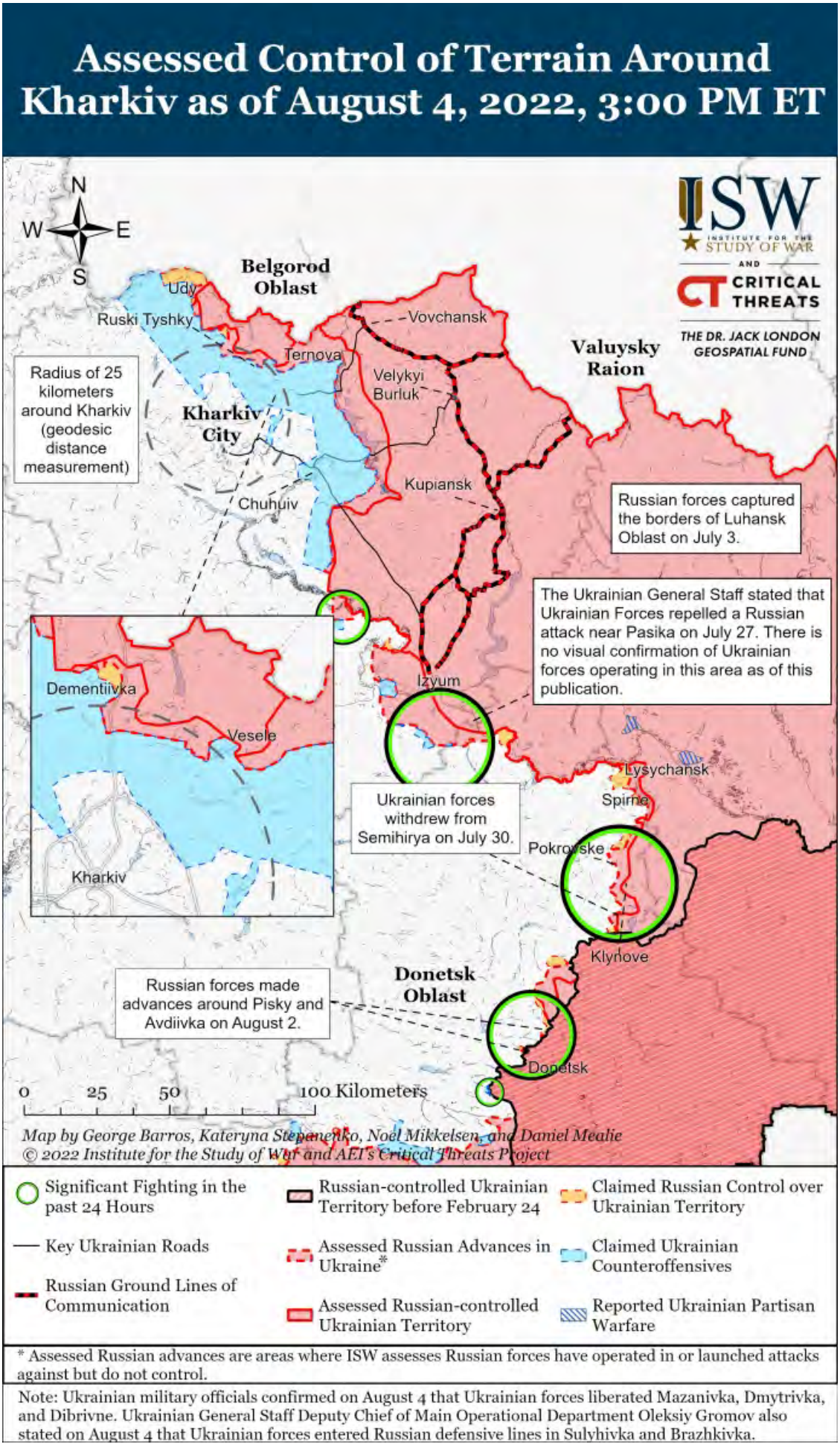
Расходы по поддержанию Украины по текущим стандартам очень скромны по сравнению с миллиардами, которые вливались в Афганистан и Ирак в самом разгаре военных операций.

Зеленский оказался мастером коммуникации, с легкостью «одолев» неуклюжие и неправдоподобные российские «повествования» о свержении «нацистского режима» в Киеве. Со временем навыки Зеленского в продвижении задач своей нации укрепят его позиции.

Наиболее вероятным сценарием поведения Путина будет стремление захватить как можно больше территорий до того, как «скорость выгорания» сработает с учетом количества убитых в бою русских, уничтоженного оборудования, сокрушительных санкций и осуждения на международной арене.

В качестве стратегии выхода он, вероятно, надеется, что Запад просто окажет давление на украинский народ, чтобы тот согласился на перемирие, обеспечивающее России «де-юре» контроль над 20% их родины.

На данный момент это кажется маловероятным, учитывая военные преступления и энергичное сопротивление Украины. Оба эти фактора усилятся в ближайшие месяцы.

У Путина неудачный расклад, и по аналогии с США во Вьетнаме, он

приближается к серьезному поражению. Время ему не союзник.

***

Адмирал Джеймс Ставридис (в отставке), редактор TIME, в прошлом - 16-й Верховный Главнокомандующий Объединенных вооруженных сил НАТО, в настоящий момент является заместителем председателя инвестиционного

фонда Carlyle Group по международным делам, а также председателем правления в фонде Рокфеллера. Соавтор новеллы «2034: Роман о следующей мировой войне». Последняя научно-популярная работа: «Рискнуть всем: девять конфликтов и горнило принятия решений».

***

№ 409.

ISW: Росіяни постануть перед важким вибором, якщо Україна натисне на Ізюм

2022-08-05

Якщо Україна зможе сильно натиснути на Ізюм, продовжуючи контрнаступ на Херсонщині, то росіяни постануть перед важким вибором – їм доведеться або відійти з своїх західних позицій навколо Ізюма, або використатати більше особового складу та техніки.

Джерело: Інститут дослідження війни (ISW)

Дослівно: "Серйозність дилеми, що стоїть перед російським вищим командуванням, ймовірно, залежить від здатності України проводити масштабні контрнаступні операції одночасно на кількох напрямках. Якщо Україна зможе сильно натиснути на Ізюм, продовжуючи перехід у контрнаступ у Херсоні, то російські війська постануть перед важким вибором. Їм, ймовірно, доведеться вирішити або відмовитися від своїх західних позицій навколо Ізюму на користь захисту своїх наземних комунікацій (GLOC) далі на північ і схід, або виділити більше особового складу та техніки, щоб спробувати утримати нинішню лінію фронту".

Деякі ключові висновки аналітиків ISW:

1) Росіяни спробували просунутися на північний захід від Ізюма і продовжували наземні атаки на північний схід та південь від Бахмута. Такод вони продовжували спроби наступу на Піски і провели обмежену наземну атаку на південний захід від Донецька.

2) ЗСУ провели серію локальних контратак між Ізюмом та Слов'янськом та

відбили позиції у низці населених пунктів.

3) Російські війська продовжували перекидання техніки та особового складу на північний схід Херсонської та заходу Запорізької областей.

4) Україна, ймовірно, перехоплює стратегічну ініціативу та змушує Росію перерозподіляти сили та змінювати пріоритети зусиль у відповідь на українські контрнаступальні операції.

***

№ 410.

Opinion | The West's Ukraine strategy is in danger of failing

By Fareed Zakaria
Columnist | + Follow

July 7, 2022 at 6:22 p.m. EDT

There's a famous saying that no military plan survives its first contact with the enemy. The greatest theorist on war, Carl von Clausewitz, often explained that strategy must be dynamic, constantly changing and rejuvenating itself. In his famous treatise "On War," he wrote that some generals "consider only unilateral action, whereas war consists of a continuous interaction of opposites." The West needs to take these lessons to heart in its struggle with Russia and adjust its strategy — which is in danger of failing.

The core of the West's strategy has been two-pronged: to provide Ukraine with arms, training and money, as well as imposing massive sanctions on Russia. That basic idea still makes sense, but the balance needs to change. It is now clear that the economic war against Russia is not working nearly as well as people thought it would. President Vladimir Putin cares less about what these sanctions do to the Russian people than he does about what they do to the Russian state. And thanks to rising energy prices, Bloomberg News projects the Russian government will make considerably more revenue from oil and gas than it did before the war, around $285 billion this year compared with $236 billion in 2021.

Meanwhile, Europe is facing its worst energy crisis in 50 years.

The basic problem with the economic war against Russia, as I have argued before, is that it is toothless because it exempts energy. The Russian economy is fundamentally an energy economy. Revenue from oil and gas

alone make up almost half of the Russian government's budget. And unfortunately, the solution would not be for the West to stop buying Russian energy altogether because, with less supply in the world's markets, that would only drive prices even higher. Having developed a dangerous dependence on Russian energy over the past two decades, Europe cannot quickly change that without plunging into a deep and protracted recession.

Look at what is already happening on the continent, where natural gas prices are now 700 percent higher than they were at the beginning of last year. On July 11, Nord Stream 1, the pipeline through which Germany gets most of its Russian gas, is scheduled to close for maintenance. It is possible that Putin will decide to punish the West and Germany by not letting it reopen. If so, Germany — Europe's largest economy — will almost certainly fall into a recession. Putin's strategy appears to be to impose costs on the West and play for time, assuming that cracks in the coalition against him will grow as economic pain in these countries grows.

Western countries are still not treating this challenge as a paramount priority. The Netherlands has a huge gas field, but it's actually slowing production. Germany still will not reverse its self-defeating phaseout of nuclear energy. The Biden administration is still making it harder to finance long-term investments in natural gas and oil. It also cannot seem to find a way to restore the Iran nuclear deal — a move that would bring an enormous influx of new oil supplies onto the world market and almost certainly stabilize the price. I understand that there are valid objections and concerns with all these policies — but the priority has to be to defeat Putin.

Meanwhile, Putin's real vulnerability is on the military front. The Russian army has expanded its control in the Donbas region of Ukraine, but at great cost. Thousands of Russia's soldiers have died, its supplies are dwindling, and most important, it is finding it very tough to get recruits. The Economist reports that the government is having a hard time filling the ranks and is offering new recruits triple the median wage.

Russia is suffering heavy losses of weapons that will be difficult to replace, especially when they require sophisticated technology — almost all of which it used to import from the West and its allies. Recently, Secretary of Commerce Gina Raimondo revealed that captured Russian equipment is being found to contain computer chips that were taken out of refrigerators and dishwashers.

Western leaders should recognize that economic sanctions simply will not work in a time frame that makes any sense. They should increase as much of the supply of energy worldwide as they can but also dial back those sanctions that clearly are causing more pain to the West than Russia. Meanwhile, they should amp up military support to Ukraine, erring on the side of taking more risks. Freeing up the blockade around Odessa would be a huge economic win for Ukraine, and a shattering symbolic defeat for Russia.

Winter is coming. Homes in Europe might not have enough heat. Troops in Ukraine will find it harder to dislodge Russians once the snow blankets the land. Time is not on our side.

***

WP: Стратегія Заходу в Україні перебуває під загрозою провалу

2022-07-08

Є відомий вислів, що жоден військовий план не переживає першого контакту із ворогом.

Великий теоретик війни Карл фон ***Клаузевіц*** часто пояснював, що **стратегія має бути динамічною, має постійно змінюватись і оновлюватись**.

> У своєму знаменитому трактаті "Про війну" він писав, деякі генерали "розглядають лише односторонні дії, тоді як війна складається з безперервного взаємодії протилежностей".

Захід має прийняти ці уроки близько до серця у своїй боротьбі з Росією та скоригувати свою стратегію, яка перебуває під загрозою провалу, пише Фарід ***Закарія*** для ***The Washington Post***.

Суть стратегії Заходу полягала у двох напрямках:

1) ***забезпечити Україну*** зброєю, навчанням та грошима, а також 2) запровадити масштабні ***санкції*** проти Росії.

Ця основна ідея все ще має сенс, але баланс потрібно змінити.

Тепер зрозуміло, що

економічна війна проти Росії працює не так добре, як люди думали.

Путіна не так хвилює те, що ці санкції роблять із російським народом, як те, що вони роблять із російською державою.

І **завдяки зростанню цін на енергоносії, Bloomberg News прогнозує, що російський уряд отримає набагато більше доходів від нафти і газу, ніж до війни**, приблизно 285 мільярдів доларів цього року порівняно з 236 мільярдами доларів у 2021 році.

Тим часом

Європа стикається з найгіршою енергетичною кризою за останні 50 років.

Основна проблема економічної війни проти Росії, як автор уже стверджував раніше, полягає в тому, що

вона ***беззуба***, оскільки не поширюється на ***енергію***.

Російська економіка за своєю суттю є ***енергетичною***.

Тільки доходи від нафти та газу становлять близько половини державного бюджету Росії. І, на жаль, рішення не полягало б у тому, щоб Захід повністю припинив купувати російські енергоносії, тому що з меншою пропозицією на світових ринках це призведе до ще більшого зростання цін.

Розвинувши небезпечну залежність від російських енергоресурсів протягом останніх двох десятиліть, Європа не може швидко це змінити, не занурившись у глибоку та тривалу рецесію.

Подивіться, що відбувається на континенті, де ціни на природний газ зараз на 700 відсотків вище, ніж на початку минулого року. 11 липня "Північний

потік-1", трубопровід, через який Німеччина отримує більшу частину російського газу, планується закрити на ремонт.

Не виключено, що Путін вирішить покарати Захід та Німеччину, не давши йому знову відкритися. Якщо так, то Німеччина – найбільша економіка Європи – майже напевно впаде у рецесію.

Схоже, що стратегія Путіна полягає в тому, щоб нав'язати витрати Заходу і тягнути час, припускаючи, що тріщини в коаліції проти нього зростатимуть у міру зростання економічних проблем у цих країнах.

Західні країни досі не розглядають цю проблему як першочергову.

У Нідерландах є величезне газове родовище, де практично уповільнюється видобуток. Німеччина все ще не скасовує свою поступову відмову від ядерної енергетики.

Адміністрація Байдена все ще ускладнює фінансування довгострокових інвестицій у природний газ та нафту.

Він також не може знайти спосіб відновити ядерну угоду з Іраном – крок, який принесе величезний приплив нових постачань нафти на світовий ринок та майже напевно стабілізує ціну. Автор говорить про те, що розуміє, що є обґрунтовані заперечення та занепокоєння по всій цій політиці, але пріоритетом має бути перемога над Путіним.

Тим часом справжня вразливість Путіна полягає на військовому фронті.

> Російська армія розширила свій контроль на Донбасі в Україні, але дорогою ціною. Тисячі російських солдатів загинули, її запаси скорочуються, і найголовніше, їй дуже важко рекрутувати новобранців. The Economist повідомляє, що уряд має труднощі з поповненням рядів і пропонує новобранцям потрійну середню зарплату.

Росія зазнає великих втрат зброї, яку важко замінити, особливо коли для цього потрібні складні технології — майже всі раніше імпортувалися із Заходу та його союзників. Нещодавно Міністр торгівлі США Джина Раймондо повідомила, що захоплене російське обладнання містить комп'ютерні чіпи, витягнуті з холодильників і посудомийних машин.

Західні лідери мають визнати, що економічні санкції просто не спрацюють у розумний термін. Вони повинні якнайбільше збільшити постачання енергії в усьому світі, але також скасувати ті санкції, які, очевидно, завдають болю Заходу більше, ніж Росії, вважає Фарід Закарія.

Водночас вони мають піти на ризик та посилити військову підтримку України. Зняття блокади навколо Одеси було б величезною економічною перемогою для України та нищівною символічною поразкою для Росії.

Зима наближається. У європейських будинках може бракувати тепла. Військам в Україні буде найважче витіснити росіян, коли землю вкриє сніг.

Час не на нашому боці.

***

№ 411.

Отопительный сезон: дефицит ресурсов, денег и реформ

2022-08-05

Николай Тесля

Энергетик, управленец, экономист. 20 лет работы в энергетической отрасли, из них 8 – в государственных структурах. Адвокат доступной энергии для граждан по честной цене.

Где государству взять деньги, чтобы не замерзнуть

Отопительный сезон **или пройдет по новым правилам, или станет первой во времена независимости катастрофой**.

Ежегодно в июле в Офисе президента начинаются совещания о том, как пройти отопительный сезон.

> Задача и до войны была непростая — надо не потерять рейтинги, убедить МВФ и европейцев, что «реформы идут», и не сильно нарушить обычные и комфортные правила, годами подкармливающие и олигархов, и местные элиты.

В этом году вопрос предоставления гуманитарной помощи финансово-промышленным группам не стоит — олигархи не просто потеряли инструменты влияния, команды Дмитрия Фирташа и Рината Ахметова отчаянно пытаются сохранить хоть что-то.

Проблема президента в другом:

> **где взять средства, необходимые для того, чтобы выполнить обещания?**
>
> *«Это будет действительно самая сложная зима за все годы независимости. Но! **Все нормально**. Должны пройти ее так, чтобы*

наши люди почувствовали нормальную работу государства», — заявил ***Зеленский*** в июне 2022.

Уже в конце июля выяснилось, что

денег для этого «нормально» нет и пока не предвидится.

Успешные менеджеры НАК «Нафтогаз Украины»» смогли найти деньги только на «Бентли». Для запасов газа их не хватило, несмотря на заявления о «прибыльности» в 2021 году.

Денег нет ни для того, чтобы

1) обеспечить ***запас*** в 15 млрд кубометров, которые «достаточны» с точки зрения Юрия Витренко, ни для того, чтобы

2) ***закачать*** 19 млрд, как того требует правительство.

Такое разительное отличие в оценках потребности в запасах — следствие войны, ведь никто не знает до конца, сколько газа нам понадобится, учитывая падение производства (в частности в химической промышленности).

Поэтому

«Нафтогаз» называет минимальный объем, а правительство требует максимальный, чтобы обезопасить себя также от возможных перебоев с углем и иметь запас для генерации электричества.

В международных поездках украинские чиновники обещают помочь Европе слезть с «газовой иглы» и заместить производство энергии из газа, а для своей генерации газ все же хотят купить.

Впрочем, расчет на «Энергетический ленд-лиз» **не сработал**,

из-за океана вместо денег на закупку газа передавали приветы от тех, кто ***предостерегал*** от ***слома корпоративного управления*** в прошлом году.

В Госдепе таких унижений не забывают даже во время войны.

Последние шансы на получение денег из-за границы развеялись на этой неделе,

когда «Нафтогаз» допустил дефолт по ***внешнему долгу***, поскольку не смог договориться с инвесторами.

Единственное решение, обсуждаемое сейчас,

— прямое финансирование дыры в «Нафтогазе» из бюджета Украины, откуда руководство компании планирует получить 230 млрд грн (или 150 млрд, если удастся продать активы «Укрнафты»).

Это деньги, которые не вернутся никогда, поскольку газ снова придется продавать населению и тепловикам по цене ниже рыночной.

С электричеством ситуация не лучше.

На одной из закрытых презентаций регулятора (Нацкомиссии, осуществляющей госрегулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг) даже подсчитали сумму, которую придется просить у международных доноров, чтобы рынок электроэнергии не свернулся, — это 65 млрд грн.

Эти деньги должны пойти на латание дыр всех участников рынка, несущих обязательства перед населением (поскольку оно платит меньше рыночной цены), и «зелеными» производителями (потому что государство согласилось поддерживать чистую энергию).

Успешные менеджеры «Энергоатома» помочь не могут.

Несмотря на работу на максимальной мощности во время прошлых осени и зимы, он также находится в финансовой дыре.

По состоянию на этот момент долг компании за ПСО (собственно, за компенсацию разницы в тарифах) составляет 17,5 млрд грн и продолжает увеличиваться.

Это деньги, из которых должна была бы покрываться разница между рыночными тарифами и ценой электричества для населения. Откуда теперь их брать, пока непонятно.

Основная причина такой ситуации

— неэффективное управление компанией и многочисленные коррупционные скандалы.

Связка «Энергоатом»—«Гарантированный покупатель» регулярно «сливала» дешевую электроэнергию структурам Коломойского и Ахметова.

Ремонтная кампания не начиналась,

при этом

Министерство энергетики занимается **не контролем за состоянием «Энергоатома», а усилиями по назначению собственного менеджмента** на компанию «Восточный горно-обогатитетельный комбинат» и попытками взять под контроль Чернобыльскую АЭС.

Добавляют рисков к прохождению «Энергоатомом» сезона также скандалы с деятельностью команды, связанной с подсанкционным депутатом Андреем *Деркачом*.

Бывшие советники Деркача до сих пор работают в компании, главного кадровика Олега Бояринцева как-то даже задержали в начале войны, хотя быстро отпустили.

Других советников и работников с длительным опытом общения с российским «Росатомом» никто не трогает.

Вопрос о наличии российских агентов поднимали даже на заседании парламентского комитета, но руководство «Энергоатома» отказалось на него отвечать, а на последнее заседание просто не пришло.

Латать дыры «Энергоатома» власть пытается, использовав единственный источник, генерирующий доход на рынке электроэнергии,

— оператора сети *«Укрэнерго»*, зарабатывающего на продаже сечений для экспорта.

После присоединения Украины к европейской энергосети ENTSO-E **там начали проводить аукционы, которые за первый месяц принесли полмиллиарда гривен.**

Правда,

компания ***задолжала огромные деньги*** производителям «зеленой» электроэнергии, но не спешит их платить, — на них рассчитывают и «Энергоатом», и традиционно ***«Центрэнерго»*, где деньги исчезают быстрее, чем антрацит в топке**.

Как их забрать, знает министр энергетики Герман *Галущенко*.

В теплой домашней атмосфере министерство пытается «оседлать» прибыль, для чего создало ***«единого трейдера для государственной электроэнергии»***.

Если этот трейдер, которым руководит бывший менеджер Ахметова Виталий ***Бутенко***, **получит монополию на торговлю электроэнергией**

государственных станций, вся прибыль вновь окажется под единым политическим контролем.

Европейцы эту ситуацию, кстати, четко понимают, поэтому открывают экспорт очень медленно, по чайной ложке в 100 МВт в месяц.

Это в новостях министр ***Галущенко*** выглядит победителем, который ***«договорился об увеличении экспорта»***.

Его можно было бы увеличить значительно быстрее, если бы министерство работало на политическом уровне.

Вместо этого европейцы терпеливо наблюдают за возней вокруг трейдеров**, чтобы понять:**

Украина будет зарабатывать по-новому или «как всегда»?

И если там увидят *политическое влияние на распределение прибыли*, о дополнительных миллиардах евро, уже анонсированных, можно будет забыть.

Кабмин хорошо понимает, что отопительный сезон под угрозой.

Его прохождение всегда требовало трех вещей:

1) проведения ремонтов,
2) накопления запасов топлива и
3) денег для первого и второго. **Вот именно денег Украине сейчас очень не хватает.**

Поэтому действительно, *уменьшение потребления газа* по примеру европейцев — необходимость, но *не панацея*.

Да и для этого мало заявлений о том, что «в квартирах будет немного холоднее».

Чтобы регулировать температуру в многоквартирных домах, все равно надо провести хотя бы ремонтную кампанию, а на нее, как и на все остальное, нужны деньги.

Получить деньги действительно можно только из-за границы.

Проблема заключается в том, что

ни у европейцев, ни у американцев, ни у международных организаций нет желания принимать участие в постоянных совещаниях в офисе президента.

Они давно озвучили свои *условия*:

> **деньги можно будет получить только под конкретные *проекты* и только под *компании*, независимость которых гарантирована корпоративным управлением.**

То есть,

нам дадут деньги только при условии, что они действительно будут работать на отопительный сезон.

> Выбрасывать ресурсы на обычные расклады в то время, когда вся Европа страдает от российского энергетического шантажа, никто не будет даже под предлогом войны.

Видимо, поэтому

> **к европейцам с просьбой помочь с прохождением зимнего периода до сих пор… никто не обращался.**

Перечислить деньги в Ukraine 24 просили.

А посчитать,

> **чего не хватает для зимы, сколько электрических и тепловых сетей разрушено, еще руки ни у кого не дошли.**

На абсолютно провальных презентациях в Лугано о прохождении зимы никто не сказал ни слова.

Вернуться к разговору с кредиторами теперь можно будет только в сентябре,

> после сезона отпусков в ЕС. Это у нас война, а у них — отпуска.

И этого разговора нам не избежать, — своего ресурса этой зимой нам просто не хватит.

Возвращаться нужно с *двумя вещами*.

> 1) ***Во-первых***, с четким ***планом*** действий, демонстрирующим понимание того, как будут работать эти деньги.

2) ***Во-вторых***, с ***перечнем компаний***, которые эти деньги могут использовать по плану.

Ни война, ни холодная зима не убедят заокеанских партнеров вливать деньги в компании,

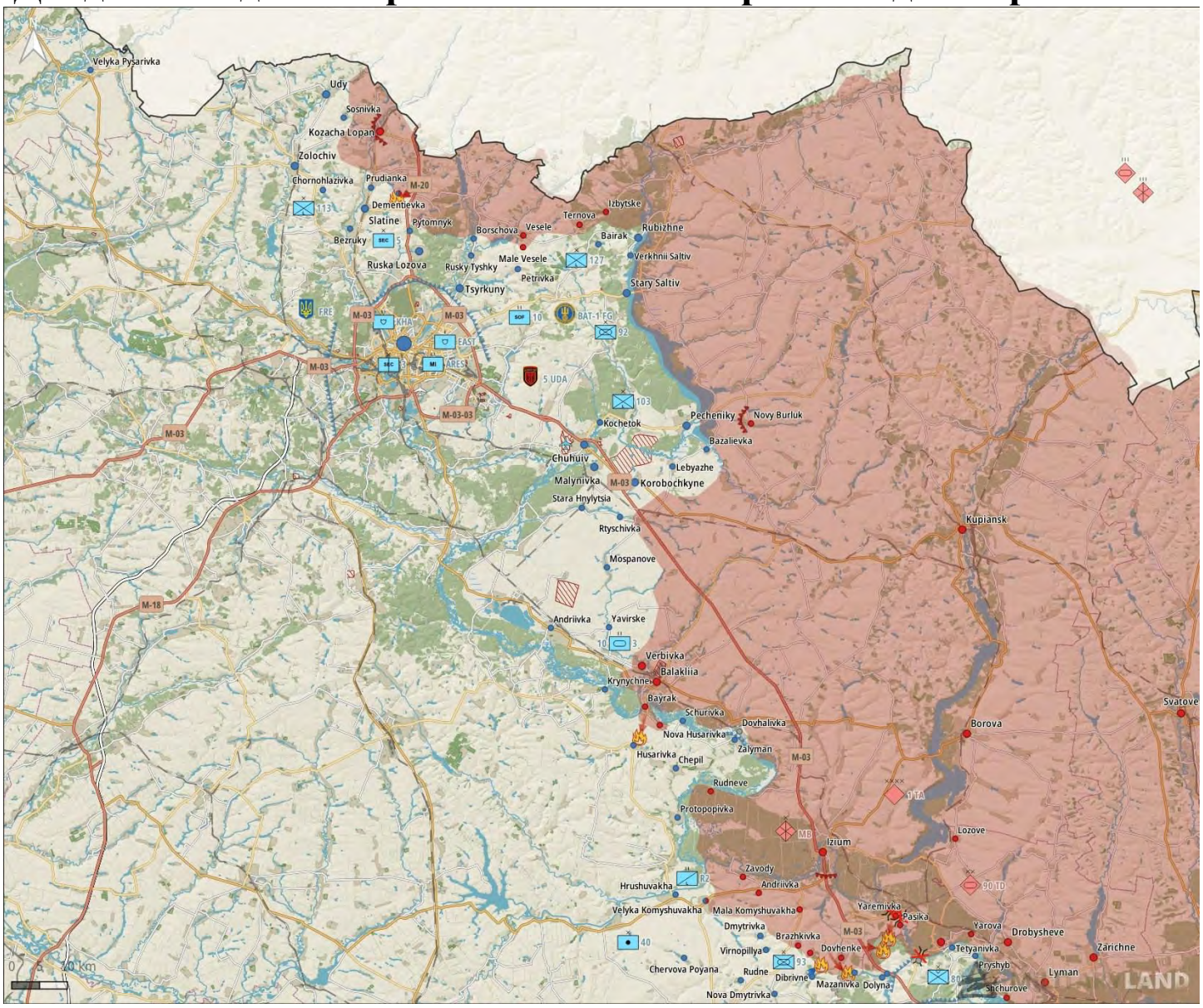
1) где поломали ***корпоративное управление***, в компании, 2) где работают ***российские агенты***, и 3) в компании, имеющие долгий ***коррупционный шлейф***.

Чтобы пройти зиму, на совещаниях у Зеленского должны придумать, как за август немного навести порядок в энергетической сфере. Если не для усиления рейтингов, то хотя бы для того, чтобы не замерзнуть.

***

№ 412.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 04 серпня 2022

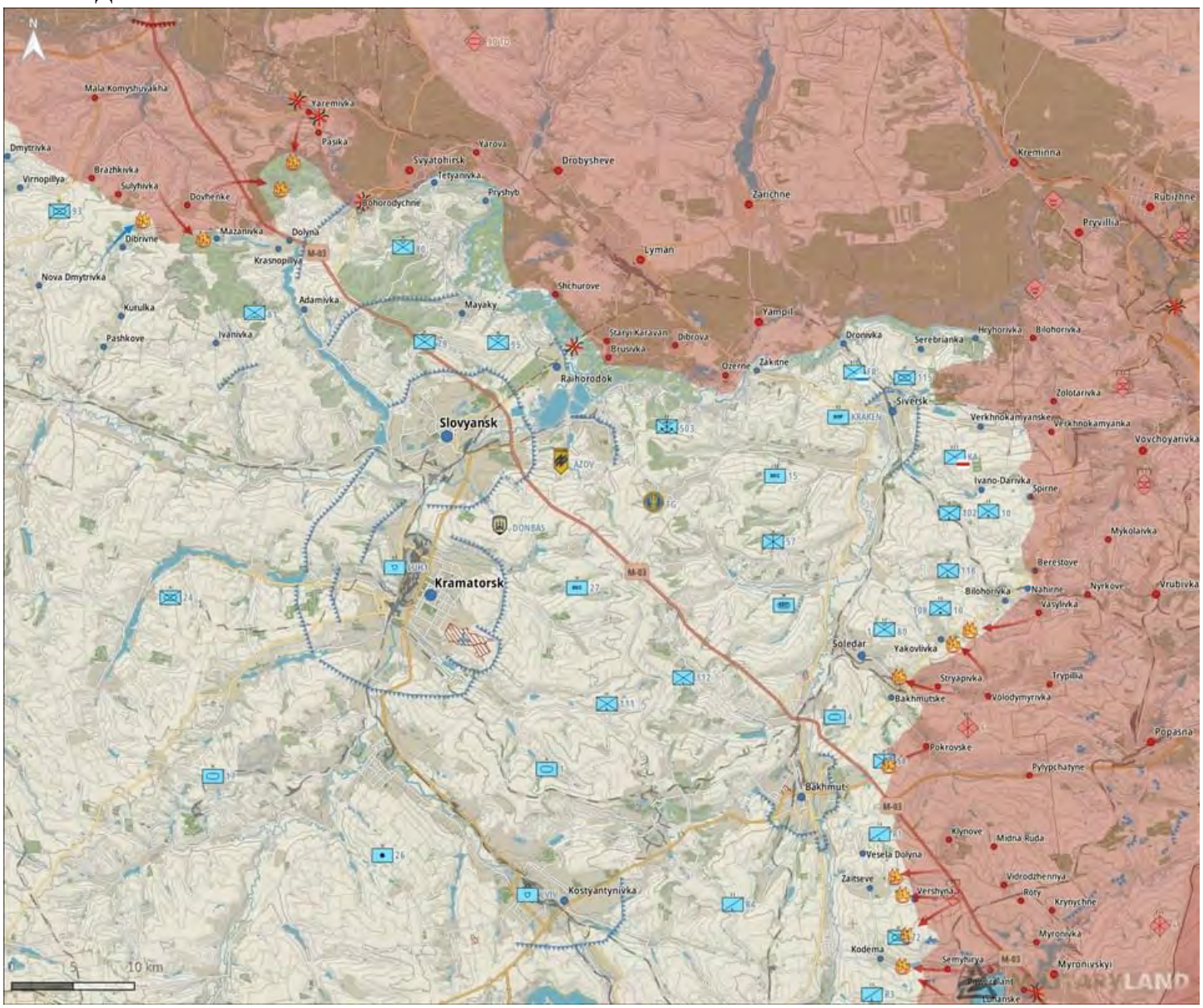
Головне

1) Хуйлята з Амнезії інтернешнл не здивували аж ніяк. Бо вони й їм подібні "правозахисники" працюють лише на гроші спонсорів. Невже не зрозуміло, хто наразі спонсорує? Ото ж бо .

2) Ситуація на Донбасі жорстка аж пздць як. Щоб там не розповідали усілякі блохєри й інші "ігзпьорди". Раджу відправити їх до Пєсок або до Авдіївки. Або до Кодеми. З калашматами. Якщо залишаться живими - добити малими саперними лопатами.

3) Я не вірю у "випадкові інтерв'ю". Ба більше, в інтерв'ю "важковаговиків". Яким, безумовно, є Кучма

Теми дня

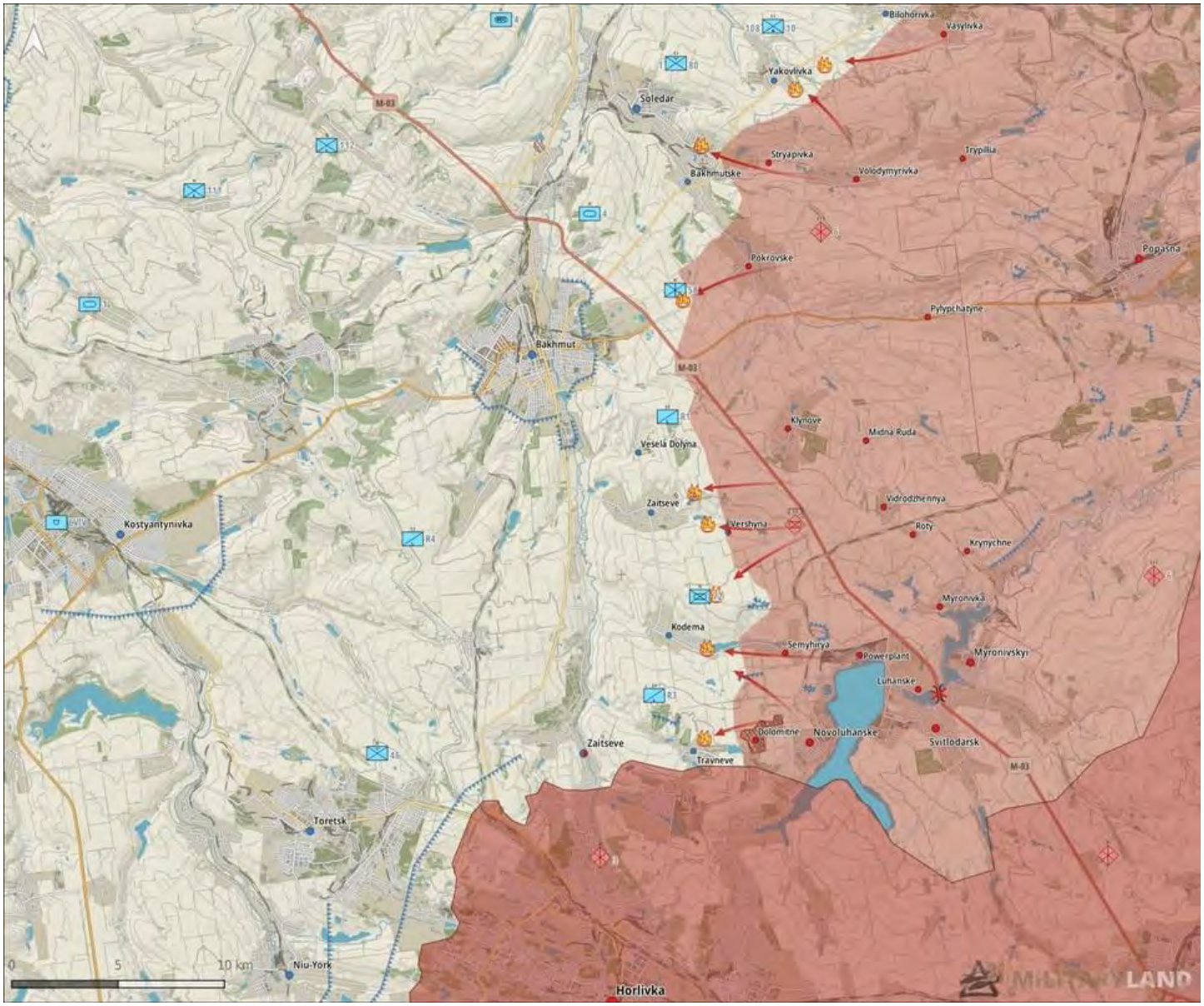

1) Кучма не вбачає швидкого закінчення війни.

2) Росія посилює тиск на Європу для примушення її до лояльності.

3) ЗСУ відступили із Семигір’я та із шахти "Бутівка".

1. Війна

1-1) Фронт

• Командувач Об’єднаних сил генерал Наєв запевнив, що оборона Києва міцна й шансів на його захоплення в Росії немає.

• Вночі з важкої артилерії та РСЗВ обстріляно Харків, Чугуєв та населені пункти області в ближньому тилу українських військ. Окупанти намагаються розширити плацдарм на правому березі Сіверського Дінця, проте спроба наступу в Гусарівці знову провалилася. Відбито атаку на півночі області – у Дементіївці.

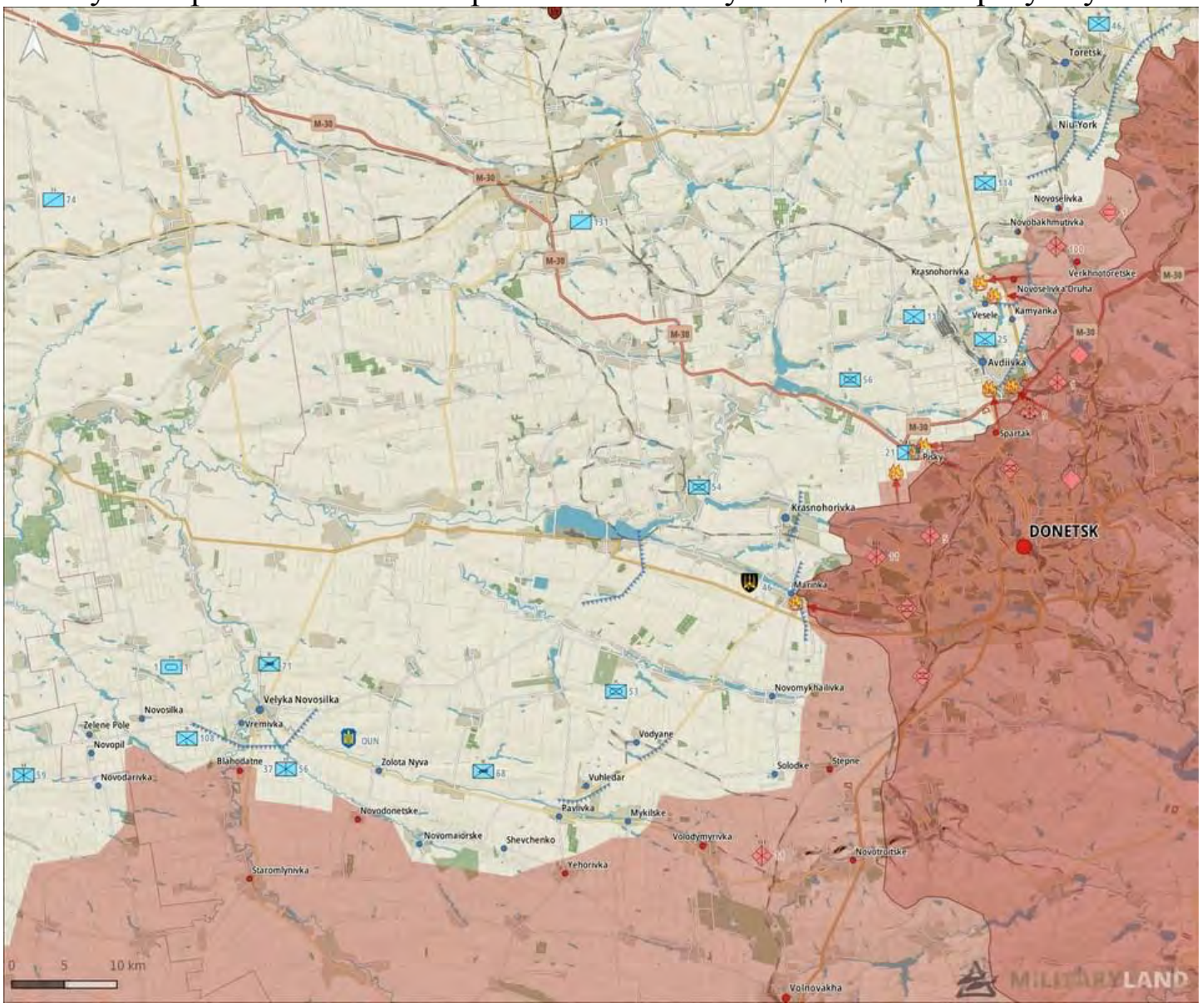
• На південь від Ізюма армія РФ веде наступальні дії за підтримки з повітря, а також ствольної та реактивної артилерії. ЗСУ відбили села Дмитрівка та

Мазанівка. Атаки ударних підрозділів російських військ на Долину та Богородичне успіху не мали.

• ЗСУ впевнено утримують Сіверськ, на який окупанти намагаються наступати з півдня – через Бахмутське, та зі сходу – через Яковлівку.

• Атаки російських військ на Бахмут із боку Покровського було відбито.

• Українські війська відступили із Семигір'я на південь від Бахмута. Окупанти атакують Зайцеве та Кодему з трьох напрямків. У прифронтовому Торецьку загинули приблизно 10 мирних жителів унаслідок обстрілу зупинки

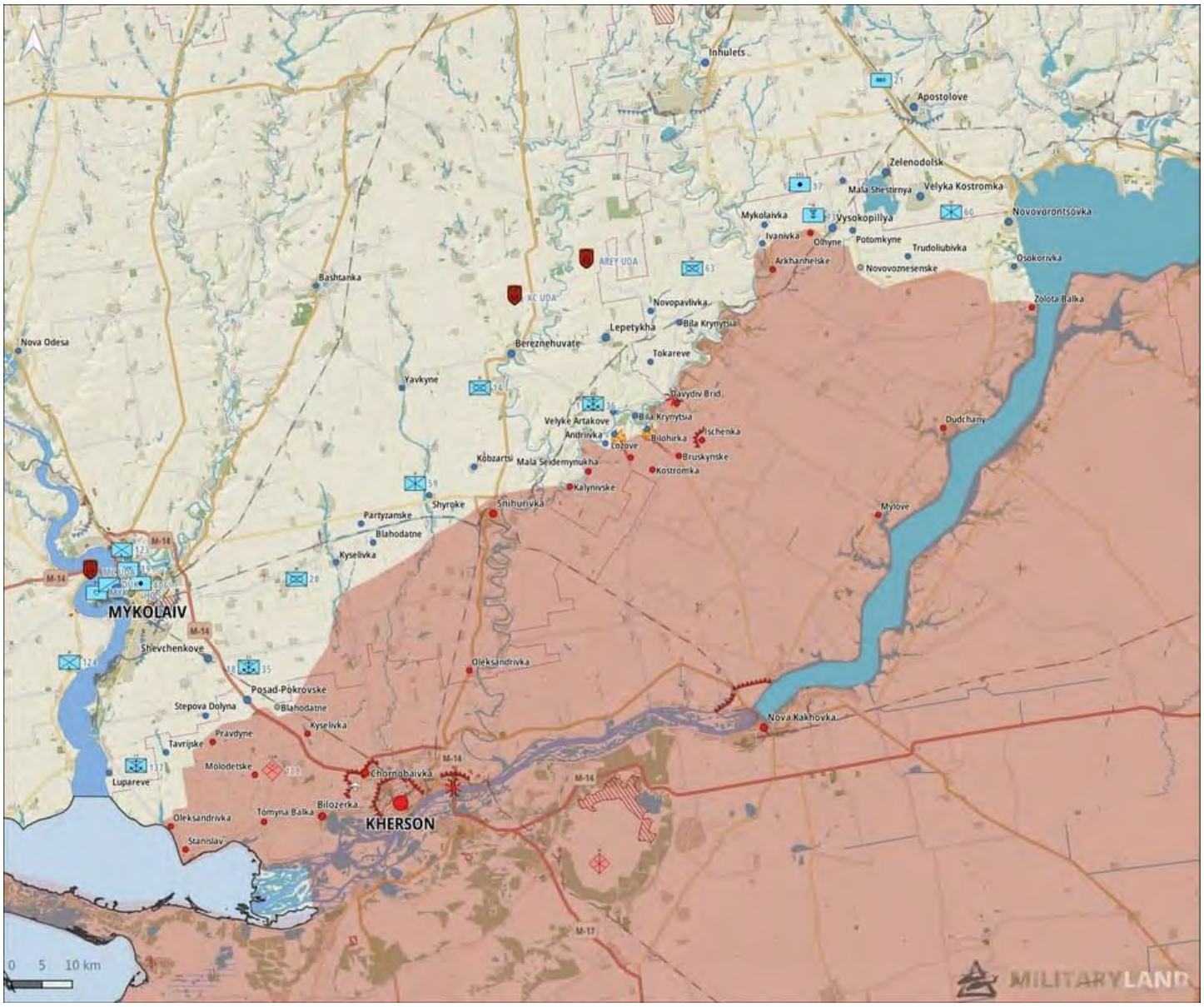
громадського транспорту російською артилерією.

• У районі Донецька точаться запеклі бої. Підрозділи ЗСУ відбили атаки на Красногорівку та Веселе та утримують Авдіївку, але були змушені відступити від шахти "Бутівка". Бій у Пісках триває. Лобова атака підрозділів "народної міліції ДНР" на Мар'їнку вкотре провалилася.

• На Запоріжжі фронт із місця не зрушив. Околиці обласного центру обстріляно ракетами ЗРК С-300.

• На Херсонщині тривають бої на українському плацдармі на правому березі річки Інгулець, який уже місяць не можуть ліквідувати значні сили російських десантників. З РСЗВ та ствольної артилерії обстріляно населені пункти в районі водосховища Криворізької ТЕС та Нікополь. Крилата ракета потрапила в об’єкт залізничної інфраструктури в Мировому, що на південь від Запоріжжя. Знову під потужний ракетний обстріл потрапив Миколаїв.

Оперативне командування "Південь" констатувало різке посилення авіаційних та артилерійських ударів окупантів. Українська артилерія щодня знищує кілька складів боєприпасів, проте це практично не впливає на вогневі можливості російських військ.

Зосередження великого угруповання армії РФ на півдні країни свідчить про те, що Путін планує за будь-яку ціну влаштувати там у вересні "референдуми" про приєднання до Росії.

• На окупованій території активно працюють партизани. У Біловодську на Луганщині підірвано автівку із "мером" та його "заступником". "Голова адміністрації" Херсонської області Сальдо "раптово потрапив у лікарню".

• В обласних центрах – Тернополі, Вінниці, Хмельницькому, Кропивницькому та Рівному було проведено евакуацію людей із вокзалів та ринків через повідомлення про їхнє мінування, які виявилися хибними.

• Президент Зеленський скликав Ставку верховного головнокомандувача для обговорення невідкладних питань безпеки.

1-2) Тил

• За останні два місяці кількість імпортерів моторного палива в Україну збільшилася майже у 2 рази. Нарощування постачання палива призвело до зниження цін на ринку, на скраплений газ та дизпаливо тощо.

• Мінсоцполітики повідомило, що громадянам, що працюють на окупованих територіях, страховий стаж не нараховуватиметься, оскільки вони не сплачують єдиний соціальний внесок.

• Міністерство цифрової трансформації має намір під’єднати інтернет до всіх шкіл, які мають обладнані бомбосховища.

• Кабмін не очікує на збільшення кількості одержувачів субсидій на оплату комунальних послуг через виїзд людей із постійного місця проживання. Субсидії, що призначено раніше, виплачуються повністю.

• Личаківський райсуд Львова подовжив до 19 вересня арешт проросійського політика Медведчука – кума російського президента Путіна, якому пред’явлено звинувачення в держзраді.

• Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку з 8 серпня скасовує практично всі обмеження на угоди з купівлі-продажу акцій та капіталу, які було запроваджено на початку широкомасштабного вторгнення.

• НБУ заборонив мікрофінансовим компаніям збір додаткових відомостей про позичальників та заборонив звернення до їхніх родичів без отримання письмової згоди. Заборонено зустріч колекторів із позичальниками за місцем їхньої роботи.

• Голова парламентського комітету з фінансів, податкової та митної політики Гетманцев повідомив, що з початку широкомасштабного вторгнення надходження до бюджету склали 805 млрд грн (приблизно $27 млрд). З них понад 50 % – це пільгові кредити та гранти союзників, а також міжнародних фінансових організацій. За інформацією агентства Reuters, Єврокомісія має намір погодити виділення Україні другого траншу макрофінансової допомоги в розмірі €8 млрд, часта яких буде кредитами під низькі відсотки, решта – грантами.

• Албанія надала Україні грант у розмірі €1 млн на фінансування пріоритетних видатків бюджету.

2. Україна та світ

• Президент Зеленський влаштував онлайн пресконференцію з журналістами Нігерії, Гани та ПАР. Він заявив, що глави держав Африки не мають зустрічатися з російськими дипломатами та чиновниками, які їдуть лише туди, де їх ще приймають. Зеленський підкреслив, що країни Африки не можуть бути нейтральними до російської агресії, оскільки вона, зрештою, торкнеться і їх. За його словами, перемога Путіна в Україні означатиме початок третьої світової війни. Зеленський анонсував поїздку цієї осені міністра закордонних справ Кулеби країнами континенту.

• Міністр інфраструктури Кубраков заявив, що ще 3 судна із зерном вийшли з порту Одеса.

Суд у Лівані зняв арешт із сирійського судна Laodicea, яке перевозить крадене українське зерно. Українське МЗС висловило розчарування рішенням, яке було ухвалено, попри докази, надані компетентними органами України. СБУ встановила осіб, які беруть участь у крадіжці зерна в Запорізькій області. Серед них – "глава" окупаційної "адміністрації" – колишній депутат Верховної Ради від "Опозиційного блоку" та "Партії регіонів" Балицький, "в. о. мера" Бердянська Сауленко, "директор порту" Бердянськ Стельмаченко. СБУ наклала арешт на активи родини Балицького вартістю майже 150 млн грн.

Російські війська запустили з території окупованого Криму в бік Одеси протикорабельну ракету "Онікс", яка вибухнула в небі над Чорним морем.

• Північна Македонія передала Україні 4 штурмовики Су-25, які купила в неї ще 2001 р.

Уряд Японії оголосив про надання Україні ще одного пакета допомоги, до якого увійдуть малі безпілотники та автофургони.

Генеральний секретар НАТО Столтенберг заявив, що країни Альянсу співпрацюють із виробниками озброєнь для збільшення постачання Україні. За його словами, основними завданнями НАТО наразі є посилення обороноздатності учасників, підтримка України та недопущення воєнного конфлікту з Росією.

Міністр оборони Канади Ананд повідомила про відправлення до Великої Британії 200 інструкторів для навчання українських військовослужбовців.

• Газпром зажадав від ЄС, Канади та Великої Британії підтвердження того, що відремонтована турбіна Siemens для помпи "Північного потоку" не потрапить під санкції.

Мешканці Фінляндії звернули увагу, що Газпром уже впродовж півтора місяця спалює газ на компресорній станції "Портова", щоби не збільшувати прокачування "Північним потоком".

Польща повністю заповнила свої підземні сховища газом та готова до опалювального сезону. Без відставання від графіка закачують газ до сховищ інші країни ЄС, причому газ закуповується, навіть, за поточними надвисокими цінами.

• Естонія розпочинає консультації з країнами Балтії про перехід на вузьку залізничну колію. Метою названо відділення залізничної мережі країн ЄС від Росії та Білорусі.

Латвія зупинила дію угоди з Росією від 2010 р. про економічне співробітництво та прикордонне сполучення.

Польща має намір збудувати електронну огорожу на кордоні з російським анклавом – Калінінградською областю.

• Агентство Standard & Poor‘s оголосило дефолт Білорусі за суверенним боргом і знизило рейтинг країни до рівня обмеженого дефолту (SD). Уряд країни виплатив купонний дохід за єврооблігаціями білоруськими рублями замість доларів, що є порушенням умов розміщення.

• Обробка проросійськими політиками населення Європи для посилення лояльності до дій РФ триває.

Глава Amnesty International (AI) Каламар заявила, що критика висновків організації про порушення прав людини "не послабить їхньої неупередженості та не змінить фактів". Вона також повідомила про атаки тролів із РФ та України на профілі організації в соцмережах, назвавши коментарі "пропагандою війни" та "дезінформацією". Звіт AI містив

інформацію про розміщення українських військ, техніки та боєприпасів у житлових кварталах, школах та лікарнях.

За твердженням голови українського офісу AI Мітяєвої, його співробітники не брали участі в підготовці доповіді та її поширенні.

Президент Зеленський вважає, що організація намагається амністувати Росію через перекладання відповідальності за воєнні злочини з агресора на жертву агресії. Він наголосив, що кожен, хто амністує Росію, грає на руку справжнім терористам. Радник глави Офісу президента Подоляк заявив, що життю мирних українців загрожує лише російське військо, а "доповідь" AI є участю в кампанії дискредитації України та її Збройних сил. Міністр оборони Рєзніков назвав "збоченням" сумнів "захисників прав людини" в праві українців на опір геноциду та звинуватив організацію у втраті адекватності.

Прем'єр-міністр Угорщини Орбан заявив, що для досягнення миру в Україні потрібні прямі переговори Росії та США. Він стверджує, що дії "глобалістських лідерів" ведуть до ескалації воєнних дій та зменшують шанси на досягнення миру.

За даними опитування служби Deutschlandtrend, кількість противників збільшення постачання зброї Україні серед респондентів у Німеччині впродовж останній місяць зросла і складає 32 %, перевищивши кількість тих, хто вважає за необхідне посилити підтримку (23 %). Зменшилася й кількість прихильників посилення санкцій проти РФ.

За твердженням колишнього посла в Німеччині Мельника, мерія Берліна не дозволила провести в місті виставку знищеної російської військової техніки, яку перед цим продемонстрували мешканцям Вроцлаву, Варшави та Праги.

Поліція столиці Австрії – Відня відмовилася засудити проведення семінару для своїх співробітників за участю російських пропагандистів, оскільки вважає за необхідне подання інформації "з різних точок зору". Ці дії обурили українське посольство.

Польські спецслужби вважають, що проблема з цукром у країні штучно роздута пропагандою та дезінформацією, які розповсюджують російські інтернет-портали задля посилення ворожого ставлення поляків до українських біженців.

Російські пропагандистські ЗМІ поширюють наратив, що РФ, нібито, було втягнуто у війну країнами Заходу, вона "боронить братні народи" та "встала на захист пригноблених російськомовних мешканців України". Війна в Україні, за новою методичкою, названа "сучасною українською кризою".

• Рада ЄС запровадила нові санкції проти колишнього президента Януковича та його сина Олександра через посилення загрози територіальній цілісності та суверенітету України.

• Єврокомісар із закордонних справ Йоханссон повідомила, що за правилами ЄС діти українських біженців 1 вересня мусять йти до шкіл країн, де вони наразі перебувають. Вона підтвердила, що не вбачає ризику припинення безвізового режиму для українських громадян, які можуть повернутися на територію ЄС після поїздки додому, оскільки Україна вже стала кандидатом у члени Союзу.

• Держсекретар Блінкен закликав владу Китаю "не створювати кризу" навколо Тайваню через візит на острів голови палати представників Конгресу Пелосі. Він наголосив, що США протидіятимуть спробам змінити статус-кво в тайванському питанні. Китай направив до острова 22 винищувачі. Влада Японії повідомила, що кілька китайських балістичних ракет впали в море у винятковій економічній зоні країни. Війська Тайваню оголосили про перехоплення 4 китайських безпілотників. Видання The Wall Street Journal повідомило, що США відклали планові випробування балістичної ракети Minuteman III, щоби не посилювати конфронтацію з Китаєм.

• Держагентство США USAID надасть допомогу Україні на підтримку медицини в розмірі $1,8 млн через Всесвітню організацію охорони здоров’я.

• У США оголошено режим надзвичайної ситуації через спалах епідемії віспи мавп.

3. Київ

• Агентство Standard & Poor's зафіксувало рейтинг Києва на рівні CCC+ з негативним прогнозом. Цей рейтинг означає обмежену можливість обслуговування боргу в іноземній та національній валюті.

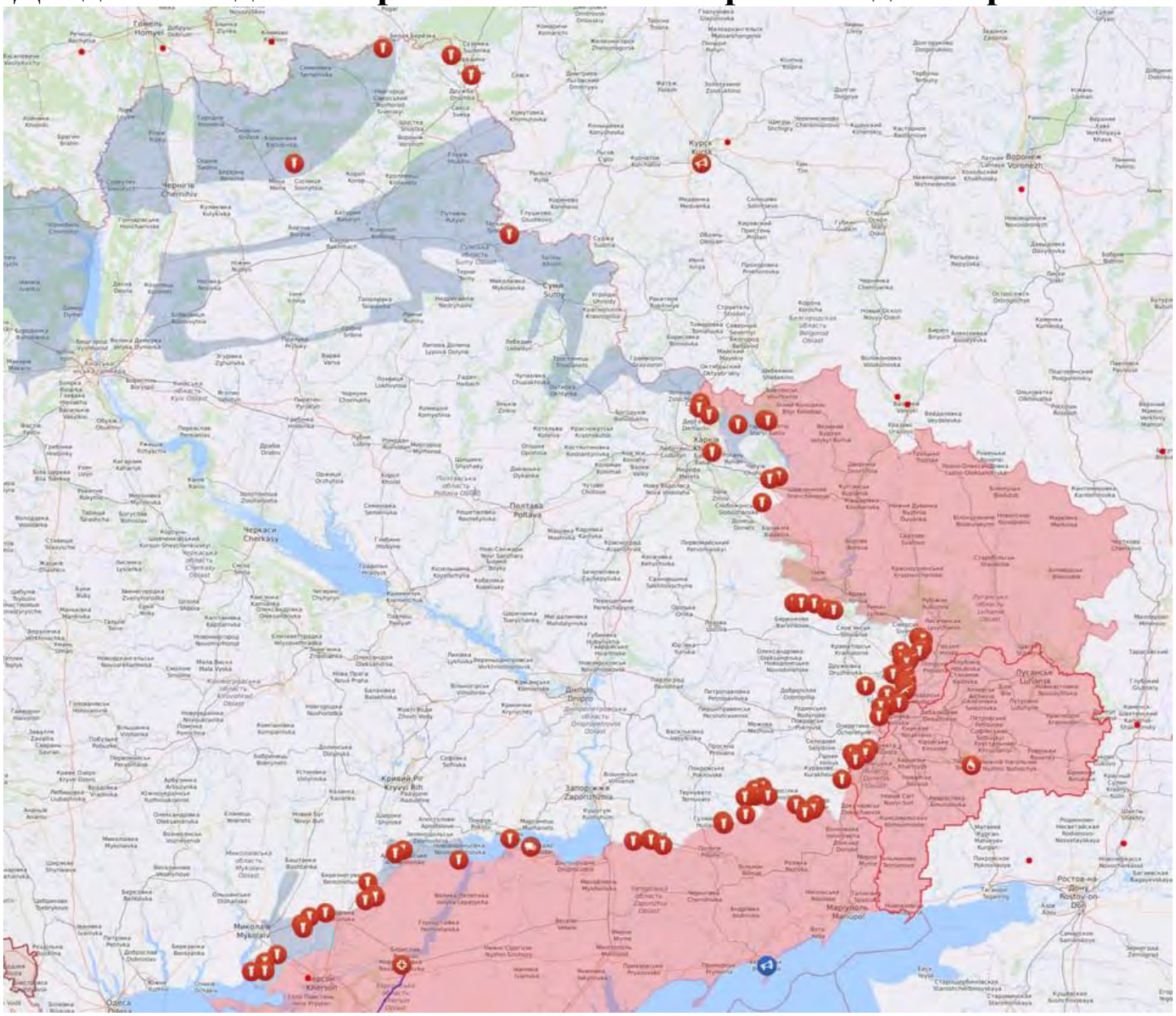
4. Тренди

• Колишній президент Кучма вважає, що війна в Україні не закінчиться незабаром, а на її перебіг впливатимуть низка чинників – здатність ЗСУ до наступу, вибори, політичні кризи та економічна ситуація в країнах-партнерах. За його словами, наївно розраховувати на те, що західні санкції вб’ють економіку Росії, помре Путін чи населення РФ вийде на антивоєнний протест. Він переконаний, що для України єдиним способом зберегти незалежність є перемога над Росією на полі бою.

***

№ 413.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 05 серпня 2022

Головне

1) Насправді, обстріл Запорізької АЕС і її мінування (який не є критично небезпечним, на мою думку) – ще один козир, який хуйло витягнув з рукава. Майже ніхто не звернув учора уваги на ракету, яка прямувала до Одеси й вибухнула над Чорним морем. Але й це було нагадуванням всім, що саме хуйло тримає руку на червоній кнопці й начебто готовии її натиснути. Ставки зростають, зростають, зростають...

2) Який з Ердогана "економіст", демонструє інфляція у майже 100% протягом року, хоча критичних передумов для цього геть немає. Тому він намагається, як щирий торгаш, компенсувати цей "пройоб ™ іншими "перемогами".

Наприклад, "плідними стосунками" з хуйлом.

Про Ердогана - окрема розмова. Але тре взяти до уваги всім українцям – він на не друг і не товариш. У нього на порядку денному – лише власні шкурні інтереси.

3) Наступ на Донбасі триває. Але ми тут в обговоренні звернули увагу на те, що наступ ведуть ссучені пдари "вагнера" й "армії республік". А ось регулярних частин хуйловіськ таки поменшало. Про що це свідчить? а про те й свідчить. Брак ресурсів. Але до контрнаступу ще як до неба.

Теми дня

1) Окупанти скоїли теракт на Запорізькій АЕС.

2) Путін та Ердоган обговорили зерновий транзит та експорт, постачання газу та розподіл сфер впливу.

1. Війна

1-1) Фронт

• Влада Білорусі подовжила навчання військ на полігонах в усій країні ще на тиждень – до 13 серпня. За оцінкою експертів, армія не готова до масштабних наступальних операцій, ба більше, враховуючи вивезення боєприпасів до РФ. Білоруських військовослужбовців відправлені на військові навчання до Казахстану.

• З території РФ із важкої артилерії та мінометів обстріляно прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини. Російські війська завдали артилерійських та авіаційних ударів по прифронтових населених пунктах на всій лінії бойових дій. Ракетами обстріляно Харків.

• Тривають бої на півночі та сході Донецької області. Атаки підрозділів ПВК "Вагнера" та "армій республік" у напрямку на Сіверськ та Соледар відбито. Українські війська відступили з Травневого на південь від Бахмута. Запеклі бої точаться в Зайцевому, Кодемі та на околиці райцентру.

Не припиняються запеклі бої навколо Донецька – на околиці Авдіївки, на північ від міста – у Кам’янці та Красногорівці, у Пісках, Невельському та Мар’їнці.

• Окупанти скоїли теракт на території Запорізької АЕС. Територію станції було двічі обстріляно з РСЗВ, пошкоджено будівлі критичної інфраструктури, виведено з ладу високовольтну лінію. МЗС України засудило обстріл станції й заявило, що попадання ракет у реактор, може спричинити катастрофу, яку

можна порівняти за наслідками з вибухом ядерної бомби. Російські війська розмістили техніку та боєприпаси в приміщеннях машзалу 1 та 2 блоків АЕС, які виведені в ремонт, а також заряди під естакадами та в приміщеннях блоків. Російські війська обстріляли з РСЗВ "Град" Нікополь на протилежному березі Каховського водосховища. Ракетами ЗРК С-300 обстріляно Запоріжжя та населені пункти на його околицях.

• Відновилися бої на півдні Херсонщини – в Олександрівці, Миролюбівці, Киселівці. ЗСУ відбили чергові атаки російських військ на плацдарм на правому березі річки Інгулець.

Залпом РСЗВ HIMARS знову пошкоджено стратегічний Дар'ївський міст на північ від Херсона. Українська ракетна артилерія завдала точкових ударів по складах боєприпасів у Луганській, Донецькій, Запорізькій, Херсонській областях, а також по військових об'єктах у Донецьку, Макіївці та Херсоні.

Черговий потужний обстріл російською артилерією Миколаєва спричинив нові руйнування та людські жертви.

• В окупованому Донецьку Слідчий комітет РФ відкрив своє управління для координації дій підрозділів, які створено в містах на всій окупованій території.

• СБУ запустила онлайн-сервіс із пошуку військовополонених і зниклих безвісти через сервіс Google Forms.

• Після скандалу з публікацією правозахисною організацією Amnesty International скандального звіту про нібито порушення прав людини Збройними силами України, керівник київського офісу Покальчук написала заяву про звільнення. Польське представництво AI засудило злочини російської армії в Україні.

• Журналісти проєкту Bellingcat та видання The Insider встановили особу російського військовослужбовця, який катував і вбив українського військовополоненого. Ним виявився уродженець республіки Тива, який служить у батальйоні глави Чечні Кадирова "Ахмат".

1–2) Тил

• Кабмін вніс до Верховної Ради законопроєкт про акціонування НАЕК "Енергоатом".

• Кабмін підготував законопроєкт про конфіскацію активів російських фізичних та юридичних осіб в Україні.

• За словами прем’єр-міністра Шмигаля, Україна майже на 60 % готова до опалювального сезону. До підземних сховищ закачано 12,1 млрд м³ газу проти плану в 19 млрд м³.

• 7 із 16 заборонених проросійських партій оскаржили рішення апеляційного адмінсуду Львова у Верховному суді.

• НБУ дозволив емісію платіжних карток системи Visa небанківським та мікрофінансовим організаціям.

• Нацбанк упродовж тижня продав із резервів $490 млн, купив усього $8 млн. Минулого тижня регулятору вдалося поповнити резерви на $682 млн. У липні завдяки міжнародній допомозі падіння міжнародних резервів України сповільнилося – вони зменшилися лише на 2 % (на $0,37 млрд) – до $22,39 млрд.

Єврокомісія й далі робить "технічні кроки" й веде переговори з країнами – членами ЄС щодо виділення Україні другого траншу макрофінансової допомоги в розмірі €8 млрд.

Міністр фінансів Марченко підписав договір з урядом Італії щодо надання довготермінового кредиту на суму €200 млн.

2. Україна та світ

• Міністр інфраструктури Кубраков оголосив, що в портах Одеської області очікують на відправлення 13 суден із зерном та іншою агропродукцією. Міністерство агрополітики повідомило, що врожай зібрано на понад 40 % посівних площ, намолочено 17,5 млн т збіжжя нового врожаю.

Заступник міністра економіки – торговий представник України Качка озвучив побажання уряду щодо включення до "зернової угоди" ще й експорту металу. За його словами, у липні через дунайські порти, залізничним та автотранспортом було експортовано орієнтовно 3 млн т зерна – приблизно половина того, що транспортувалося морем до широкомасштабного вторгнення.

• Посол України в Канаді Ковалів закликала уряд країни відмовитися від ремонту ще 5 турбін насосів російського газогону "Північний потік". За її словами, повернення турбіни посилило в Путіна почуття безкарності та підтвердило можливість повного чи часткового скасування санкцій, що є, на її думку, "слизькою доріжкою". Міністр природних ресурсів Канади Вілкінсон не вірить, що постачання українською ГТС може замінити Німеччині газ, який вона отримує з "Північного потоку", ба більше, цей маршрут є "ризикованішим".

Єврокомісія підтвердила, що перешкод для повернення турбіни до РФ немає. За словами представника ЄК, санкції не стосуються обладнання та технологій промислового транспортування газу до ЄС, самого газогону "Північний потік" також немає в санкційному списку.

Рада ЄС ухвалила консолідоване рішення про добровільне зниження споживання газу на 15 % цієї зими. У разі оголошення Єврокомісією попередження про загрозу зривання постачання це рішення стане обов'язковим для всіх країн Євросоюзу.

• Держприкордонслужба повідомила, що в'їзд на територію ЄС дозволено лише власникам біометричних паспортів. Це не стосується громадян, які потребують захисту (біженців).

• Росія висилає з країни 14 болгарських дипломатів у відповідь на оголошення на початку червня персонами нон грата 70 співробітників російського посольства та консульств за підозрою в шпигунстві.

Болгарія на невизначений термін призупинила видавання туристичних віз громадянам РФ – як туристичних, так власникам нерухомості в країні.

• В.о. Міністра економіки Болгарії Михайлов повідомив, що Україні передано 4,2 тис. т зброї, водночас, не розшифрував номенклатуру постачань.

Агентство Reuters повідомило, що американська адміністрація в понеділок планує оголосити про надання наступного пакета допомоги Україні на суму $1 млрд. За попередньою інформацією, до нього увійдуть ракети для РСЗВ HIMARS та ЗРК ППО NASAMS, а також 50 медичних бронетранспортерів M113.

• Російський президент Путін заборонив іноземним інвестором із "недружніх країн" продаж акцій банків та компаній, що працюють у паливно-енергетичному комплексі. Це рішення покликано запобігти "м'якій" втечі компаній із Росії.

• У Сочі відбулася зустріч президента Туреччини Ердогана з російським президентом Путіним, яка тривала понад 4 години. Ердоган погодився частково оплачувати газ російськими рублями. Він дуже зацікавлений у якнайшвидшій добудові Росатомом АЕС "Аккую". Нестримна інфляція в країні та падіння рейтингів підштовхує турецького лідера до широкого залучення російського бізнесу та туристів. Водночас він не хоче нічим поступатися в питаннях безпеки та зовнішньополітичних інтересів країни в Нагірному Карабасі та північній Сирії. З огляду на те, що текст прийнятої спільної заяви до ранку наступного дня ще не було опубліковано, можна дійти

висновку, що частина домовленостей була непублічною та їхнє обговорення ще триває.

За інформацією агентства Bloomberg, 10 країн "Великої двадцятки" (G20) відмовилися приєднатися до санкції проти РФ, однією з них є Туреччина.

• Владна партія Грузії звинуватила опозицію у влаштуванні "ксенофобсько-шовіністичної кампанії" проти російських громадян. До країни після початку вторгнення РФ переїхали майже 110 тис. росіян, влада Грузії не вважає їх загрозою.

• Заступник міністра оборони США Каль заявив в ООН, що Китай швидкими темпами збільшує свій ядерний арсенал. Глава МЗС Китаю Ван оголосив про запровадження санкцій проти спікера палати представників Конгресу Пелосі "за втручання у внутрішні справи країни". Також припинено двосторонні переговори з питань оборони, боротьби з міжнародною злочинністю та захисту озонового шару.

• За оцінкою видання The Economist, у 2022 р світова економіка втратить $1 трлн через війну, яку розв'язала Росія в Україні.

• Папа Римський Франциск має намір відвідати Москву у вересні для зустрічі з президентом Путіним та патріархом РПЦ Кирилом (Гундяєвим). Як етап підготовки поїздки, Франциск зустрівся з митрополитом Антонієм – другою особою за ієрархією в РПЦ.

3. Тренди

• СБУ влаштували обшуки на підприємствах, які належать бізнесмену Бродському в справі про незаконний видобуток піску та несплату податків протягом 2017–2019 рр. Це вже не перший випадок атаки на нього. Попередній був пов'язаний із продажем бронежилетів у мережі "Епіцентр" його компанією через чиновників. Жилети були частиною гуманітарної допомоги армії. Бродський назвав обшуки спробою тиску на нього. Бізнесмен є власником одного з найбільших інтернет-видань України "Обозреватель". Низка експертів вважають, що "наїзд" на підприємства Бродського пов'язано із "зачищення" інформпростору оточенням президента Зеленського.

***

№ 414.

"Росія не зможе утримувати території, які захопила" — аналітик Том Купер про бої на Донбасі й контрнаступ на Херсонщині

Ірина Саєвич

2022-06-09

Воєнний аналіз ситуації від австрійського аналітика Тома Купера передруковують десятки українських та світових видань. До російського вторгнення в Україну Купер аналізував Ірако-Іранську війну, ізраїльське вторгнення до Лівану, вторгнення Сполучених Штатів у Гренаду, Громадянську війну в Нікарагуа та інші. Нині основний фокус його аналізу на Україні.

Том Купер рідко дає інтерв'ю, втім, погодився на розмову із Суспільним. Про те, чи може армія РФ взяти під контроль Сєвєродонецьк, чи можливий масштабний контрнаступ ЗСУ на Херсонщині, як Україні слід реагувати на військові навчання Білорусі біля кордону та багато іншого — читайте в інтерв'ю.

— Кілька днів тому росіяни вдарили ракетами по Дарницькому вагоноремонтному заводу у Києві, бо вважали, що там начебто зберігаються танки Т-72 від наших союзників. В "Укрзалізниці" це заперечили. Яка, на вашу думку, мета цього ракетного нападу?

— Путін – вимагач. Він весь час шантажує. Очевидно, що російська розвідка не знає, де Україна зберігає зброю від союзників. І очевидно, що західного озброєння не було на цьому заводі. Росія не може зупинити поставки зброї в Україну. Залишається лише залякування. Тому це дійсно попередження Заходу, щоб він припинив постачати важке озброєння.

— Раніше експерти стверджували, що мета російської армії — оточити українські сили у два кільця: "Сєвєродонецьк-Лисичанськ" та "Слов'янськ-Краматорськ". Чи вдасться це росіянам?

— Російські воєнні плани постійно зменшуються. Спочатку вони намагалися захопити всю Україну. У Харкові, наприклад, місцеві розповідали, що першою російською колоною, яка увійшла до міста, була колона поліції. Вони хотіли заявити: "Ми контролюємо Харків". Таким був їхній план A. Він провалився. Потім вони пішли на план B, і він також провалився. План C теж. D, E, F — всі були неуспішними. План F полягав у тому, щоб наступати з Ізюма на Запоріжжя, щоб з'єднатися з тими російськими підрозділами, які йшли на Запоріжжя зі сторони Мелітополя. Це теж не вдалося. Так вони прийшли до плану G — пробитися до Краматорська і Бахмута. Очевидно, це теж не вдалося. Тож вони пішли за наступним планом.

Однак кожного разу ці плани все менші і менші, адже російські війська зазнали значних втрат. І це втрати найкращих підрозділів і техніки. Вони

доукомплектовують їх резервістами, які погано підготовлені і мають бідніше оснащення. Як наслідок здатність росіян просуватися знижується. Зараз вони намагаються оточити Сєвєродонецьк. Меншою мірою під ударом перебуває Бахмут, Слов'янськ і Краматорськ.

Спершу вони намагалися прорізати собі шлях між Білогорівкою через Сіверський Донець і Попасну. І навіть це не вдалося, бо не було координації. Потім вони пробивалися в Сєвєродонецьк з півночі. Україна швидко відреагувала, зруйнувала плацдарми, мости. Це коштувало росіянам величезних втрат і відкинуло їх назад. І тільки потім, через тиждень, вони посунули на Попасну. Та це було надто пізно і погано скоординовано.

Тоді вони призначили одного-єдиного генерала Геннадія Жидка координувати весь фронт на Донбасі. Але у нього не залишилося достатньо військ. Залучені батальйонні тактичні групи Росії нині складають 200-300 людей (зазвичай батальйонна тактична група — це 600-800 військових, — ред.). І навіть, якщо у нього є 20, 30 чи 40 таких БТГ, цього все одно недостатньо, щоб подолати українське військо, скажімо, між Краматорським і Сєвєродонецьком.

Тому зараз вони перейшли до плану М чи N, називайте як завгодно. Він передбачає захоплення все меншої і меншої території. Вони намагаються досягти будь-якої перемоги лише для того, щоб мати можливість сказати: "Ми перемагаємо. Все добре". Але все зовсім не добре. Путін наполягає на досягненні будь-якого великого успіху, але не може його отримати, бо сил стає все менше. Він може залучати все більше резервістів, але вони все гірше підготовлені й оснащені. Він більше не може виграти. Не може досягти навіть мінімального успіху. Тому плани зменшилися до намагання хоча б захопити Сєвєродонецьк.

— Українські армійці, які воюють на Донбасі, зокрема у Сєвєродонецьку, розповідали нам, як працює російська армія. Спершу годинами б'є крупнокаліберна артилерія. У цей час піхота шукає слабкі сторони в обороні, передає координати і відступає. Знову б'є артилерія. Потім заїжджають танки. І так по колу. Наскільки ця стратегія дієва?

— Російська армія оснащена, організована і навчена для механізованого просування до позицій противника і в глибокий тил. А те, що вони роблять протягом трьох місяців в Україні, — атакують сильно укріплені райони. Тобто це суперечить російській доктрині. За їхніми методичками, вони мали б пройти повз, фланкувати (вести вогонь у фланг противника, — ред.) такі місця, як Сєвєродонецьк, перетнути річку, піти далі, пройти повз Бахмут, Краматорськ у напрямку Запоріжжя, наприклад. Але вони цього не роблять. Натомість, ймовірно, за наказом Путіна, вони весь час атакують сильно укріплені райони, несучи при цьому величезні втрати. Звичайно, і вони

завдають величезних втрат. Однак річ у тім, що російська армія не оснащена і не навчена вести війну так, як їх змушують це робити зараз.

— Українські бійці у Сєвєродонецьку розповідають, що на один наш постріл приходиться 20 російських. Раніше ви казали, що наприкінці травня росіяни можуть досягти критичної точки зі спорядження і техніки, але ще мають величезний запас застарілої зброї. То чи досягли вони цієї критичної точки?

— У них ще є модернізовані танки. Є багато артилерії, наприклад далекобійні системи "Мста-С" та "Мста-Б". Однак з початку війни, за моїми підрахунками, росіяни втратили приблизно половину модернізованих танків. Через це вони більше не можуть швидко просуватися. Іноді форсують українські позиції на 2-3 кілометри, але це все.

Однак втрати артилерії не такі великі. Росія має багато артилерійських систем та боєприпасів, і, щоб знищувати їх, теж потрібна велика кількість артилерії, а цього Україні досі бракувало. Саме тому Захід надсилає таку кількість артилерії. І тут йдеться не лише про кількість озброєння, а й про його характеристики. Воно може цілити на більшу відстань набагато точніше, ніж російське. На мою думку, перевага росіян в артилерії знижуватиметься впродовж наступних тижнів, поки не буде повністю нейтралізована.

— Британський професор Лоуренс Фрідман стверджує, що після 9 травня росіяни почали воювати професійніше, бо навчені попереднім досвідом. Чи ви помічаєте це?

— Це не має значення, бо вони використовують лише один спосіб ведення бою — йти в атаку на добре укріплені українські позиції замість того, щоб обходити їх. Те, що вони робили у лютому-березні, не відрізняється від того, що роблять зараз.

Лютневий наступ був дилетантською спробою захопити Україну. Зараз вони не поводяться ефективніше: знову і знову, два, три, чотири, п'ять, шість, сім разів на день штурмують ті самі укріплені позиції, які не можуть захопити останні три місяці.

— Президент України заявив, що щоденно на Донбасі гине від 60 до 100 українських бійців. Наскільки ці цифри релевантні?

— Були дні, коли українські війська втрачали по 100 солдатів на добу. І будуть дні, коли українські сили знову втрачатимуть понад 100 військовослужбовців у день. Але це не середні показники. Так, є великі втрати, були підрозділи, де цілі роти були знищені, є підрозділи, де пів батальйону розстріляли. Але такі цифри є не завжди. Інколи це число значно менше. Контратака на

Сєвєродонецьк забрала досить багато життів, близько 100 загинуло. Російський прорив у Попасній — теж. Власне, саме про цей період говорив Зеленський. Але він президент, він повинен робити заяви, які запам'ятовуються. Тому він часто говорить гіперболами. Це повідомлення було адресоване громадськості здебільшого на Заході. Але потрібно розуміти, що є кращі дні, є гірші.

— Нещодавно росіяни знову намагалися наступати на Харківщині на напрямках Довгеньке – Долина та Бражківка – Вірнопілля. Але невдало. Чому вони так роблять: спершу відводять частину військ, переходять в оборону, а зараз знову наступають?

— Вони намагаються відштовхнути українців не стільки від російського кордону, як від Вовчанська. Путін знає, що українська армія не має мети "доїхати до Москви" чи загалом зайти на територію Росії. Це була би божевільна трата ресурсів і військ. Україна обороняється всередині країни.

Росіяни ж намагаються тримати українську артилерію подалі від Вовчанська, бо він є важливим залізничним вузлом на шляху до Куп'янська та Ізюма. Якщо вони не втримають Вовчанськ, то матимуть серйозні проблеми із постачанням до того ж Ізюма, якщо не далі.

— Для російської армії район Куп'янська та Ізюма стратегічно важливий. На ваш погляд, отримавши від західних партнерів озброєння, чи зможе українська армія відсунути ізюмське угруповання росіян?

— Однозначно так. Для того, щоб вразити Куп'янськ, Україна має підвести артилерію дуже близько до лінії фронту. Щоб відтіснити українців від лінії зіткнення, кілька днів тому армія РФ розпочала контратаку на Харківщині, але вона провалилася. Їх розбили на шматки. Тож українці все ще на своїх попередніх позиціях.

Я думаю, що вирішальним для України у Харківській області є розширення плацдарму на схід від Сіверського Дінця. Раніше в районі Старого Салтова ЗСУ підійшли до першої лінії росіян. Ті намагалися відтіснити їх, але не змогли. Зараз українці намагаються деокупувати більше населених пунктів навколо Старого Салтова, щоб розмістити у цьому районі засоби протиповітряної оборони. Потім створити над цим простором "повітряну бульбашку", щоб нейтралізувати артилерійські, ракетні та інші обстріли з боку росіян й мати змогу завдати удар по російських позиціях у Вовчанську. Це ще важливіше, ніж завдати удар по Куп'янську. Бо він південніше Вовчанська. Якщо відрізати шляхи постачання у районі Вовчанська, то до Куп'янська нічого не доходитиме. Нам залишається лише чекати, поки надійде озброєння і його розмістять на потрібних позиціях.

Проблема в тому, що ця територія межує з російською. Тобто війська РФ можуть наносити удари зі своєї території, зі свого повітряного простору по потенційному зосередженню української артилерії та протиповітряної оборони в районі Старого Салтова.

— Нещодавно українська армія перейшла річку Інгулець на межі Миколаївщини та Херсонщини й захопила плацдарм, який може стати базою для контрнаступу. Чи достатньо у ЗСУ сил для цього?

— Мені не хочеться давати росіянам підказки, де українцям слід атакувати. З іншого боку, українські війська добре знають, що те місце, яке вони атакували, не є місцем, яке вони повинні атакувати. Тож насправді це приманка, щоб відволікти й утримати росіян на їхніх позиціях. Це не наступ для звільнення Херсона. Це наступ, щоб відвернути увагу росіян від інших напрямків.

— Якщо Україні вдасться звільнити Херсонщину, як це вплине на подальший хід війни: це б перерізало шляхи постачання із тимчасово окупованого Криму й ослабило російську армію на Донбасі?

— На цьому етапі Херсон важливий більше у символічному, політичному сенсі. З тих пір, як спроба Росії дійти аж до Одеси, а потім до Придністров'я, провалилася, Херсон втратив стратегічне значення. Я не хочу говорити прямо, але скажімо так, я не бачу ознак того, що українська армія зараз іде прямо на Херсон, щоб звільнити місто. Вони зроблять це по-іншому. Скажімо так, коли це станеться, українська армія вже контролюватиме кримські перевали.

— Армії РФ вже немає на Сумщині, але час від часу росіяни обстрілюють область. Навіщо вони це роблять?

— Щоб не дати українцям перекинути підрозділи із цього регіону, наприклад, на Донбас чи південь. Водночас для України було б безвідповідально відводити війська від кордону Білорусі чи із Сум та Чернігова.

— Білорусь перевіряє бойову готовність військ, полігонів, мінує прикордонну з Україною зону. Яка мета цих кроків? Чи може Білорусь включитися у війну?

— Лукашенко не може дозволити собі відправити армію в Україну, бо так багато білорусів уже втекли від цього — є цілі підрозділи, які воюють за Україну проти росіян. Але Путін тисне на нього. То що йому робити? Він не може зробити більше, ніж створити напруження навколо кордону і оголошувати: "Ми зробимо те, ми зробимо се". Він знає, що якщо почне вторгнення в Україну, його армія в першу чергу обернеться проти нього. Тому

що білоруси назагал знають про війну в Україні достатньо, щоб скептично ставитися до власної участі у ній.

Нині Лукашенко лише намагається трохи допомогти Путіну "прив’язати" українські війська до кордону з Білоруссю. От уявіть, що загрози з боку Білорусі, Придністров'я немає. Тоді Україна могла б миттєво перекинути щонайменше п’ять, якщо не сім чи вісім бригад на Донбас. А це дало б можливість відкинути російські війська від Сіверського Дінця аж до російського кордону. Настільки це суттєво. Щодо мінування кордону, то це зворотній сигнал. Ви мінуєте територію, лише якщо вам потрібен захист.

— Путін заявив, що якщо Україна отримає ракети дальньої дії, то Росія буде бити по тих українських об'єктах, які досі не обстрілювала. Проте не уточнив, про які саме об’єкти йдеться. Чи можуть росіяни до цього вдатися?

— У вас ситуація, коли немає днів без обстрілів. То які цілі він хоче вразити? Це черговий шантаж Путіна. Він знає, що у західних ЗМІ кожна його заява викликає істерику. Навіть у багатьох західних президентів, канцлерів чи навіть у генерального секретаря НАТО "тембр голосу лізе вгору", як тільки Путін говорить щось подібне. І він цим користується. "Ой, я збираюся вразити цілі, які ще ніколи не вражали". Які такі цілі в Україні Росія досі не вражала? Якщо вони щось не обстрілювали, то тому, що їхня зброя надто погана й не може туди влучити.

Єдине, що він може зробити, як наступний крок — розгорнути ядерну зброю. Але якщо ви подивитесь уважно, зрозумієте, що він лише погрожує: "Ой, я вводжу ядерні сили в бойову готовність" і бла-бла-бла. Але ви подивіться, ядерне озброєння досі на базах. Воно не напоготові. Це означає, що це також був блеф. Він весь час шантажує, коли сердиться. На цьому будується його зовнішня політика. "Якщо ви не натиснете на Захід, ми не дозволимо Україні експортувати їхню пшеницю. Отже, ви будете голодні". У цих фразах —вся політика Путіна. Це те, як він керує Росією з 2000 року.

— Але в Росії минулого тижня почалися навчання із ядерним озброєнням.

— Це просто ще один шантаж. Немає якоїсь червоної кнопки, яку він може натиснути, і тоді автоматично всі російські ядерні бомби злетять. Він має ланцюг командування. Між ним і хлопцем, який реально натискає кнопку, є ще щонайменше 20 ланок. Якщо хоча б одна людина із цих 20 не згодна, нічого не станеться. В історії радянських Збройних сил було два випадки, коли був виданий наказ про запуск ядерної зброї. Одного разу під час Кубинської кризи 1962 року та вдруге — під час заколоту на фрегаті

"Сторожевой" у 1975 році. В обох випадках принаймні одна особа з командування сказала "ні". Путін це прекрасно усвідомлює. Він подумає 150 разів, перш ніж сказати: "Добре, запустіть ядерну зброю". Якщо хтось скаже "ні", то це кінець правління Путіна.

— Новий безпековий пакет допомоги Україні від США включатиме високомобільні ракетні артилерійські системи HIMARS. Як швидко вони можуть прийти в Україну? І як вплинуть на хід війни?

— Постачання HIMARS — це те, на чому я наполягав вже з початку березня. Тому що ця зброя є потужнішою у порівнянні з аналогічною російською. Ці високоточні артилерійські системи мають дальність щонайменше 60 кілометрів. Рішення про надання цього озброєння, як на мене, запізніло на два місяці.

Щоб доставити HIMARS, створити необхідну допоміжну інфраструктуру, знадобиться щонайменше місяць. Тому, я б сказав, вони будуть на позиціях до липня. Але коли опиняться там і якщо їх буде достатньо, ми побачимо ефект впродовж кількох днів, якщо не швидше.

— Путін заявив, що у постачанні американських РСЗВ Києву "немає нічого нового", бо ніби на озброєнні української армії є "аналогічні системи радянського зразка з такою ж дальністю". Чи це так?

— Путін, як і більшість тих, хто приймає у Росії рішення, не усвідомлює величезної різниці в якості західного і російського озброєння. Припустимо, у вас є російський снаряд 152 мм і західний снаряд 155 міліметрів. Боєголовки приблизно такого ж розміру, але західні боєголовки створюють приблизно на 30-40% більше надлишкового тиску під час вибуху. Це означає, що ударна хвиля завдає набагато більшої шкоди, приблизно на 30-40%. Тож ці слова Путіна — чергова пропаганда.

— Німеччина також заявила, що готова поставити Україні системи протиповітряної оборони IRIS-T. Але з огляду на те, як повільно відбувається цей процес, схоже, ми їх ще скоро не побачимо.

— Ви повинні пам’ятати, що війна — це великий бізнес. Якщо вона закінчиться, скажімо, через два-три тижні чи два-три місяці, то це погано для оборонного бізнесу. Тому оборонний сектор на Заході зацікавлений, щоб війна тривала роками, як, скажімо, в Афганістані чи Іраку.

Компанія, яка виробляє зенітно-ракетні комплекси IRIS, може постачати лише дві системи на рік. Навіть якщо вони отримають достатньо деталей, то можуть збільшити виробництво до чотирьох одиниць на рік. Чи цього достатньо для України?

— На який період буде достатньо того озброєння, яке ми отримаємо від західних партнерів?

— Якщо брати до уваги все те озброєння, яке Україна має зараз, і все те, що ви маєте отримати впродовж 3-5 тижнів, ви можете зупинити російське вторгнення. Ви вже зробили це. Як на мене, найгірша стадія війни позаду. Але звільнення України від росіян чи принаймні повернення до тієї лінії фронту, яка була станом на 24 лютого, навряд чи вдасться здійснити протягом наступних двох-трьох місяців. Путін збирається й надалі готувати резерви, відправляти їх на передову навіть з мінімальною підготовкою. Їх кількісно так багато, що потрібен час, щоб перемогти.

Крім того, Путін зацікавлений, щоб війна тривала довго. Чим довше вона триватиме, тим більший розкол може бути на Заході щодо продовження підтримки України. Він знає, що вже зараз тема номер один у повсякденних новинах на Заході — не Україна, а висока інфляція, зростання витрат на паливо й харчі. Він розраховує, що знайдеться хтось, хто скаже: "Добре, Володимире, ти можеш залишити собі Крим, Донецьк, Луганськ чи що завгодно. Просто припини війну". Уже зараз є деякі державні діячі, які симпатизують таким поступкам: Макрон, Шольц, Драгі. Якщо їх запитати, вони приймуть рішення про припинення вогню миттєво. Але що це принесе? Війна триватиме так, як останні вісім років до цього.

— Чи правильно я розумію, що ваші прогнози щодо майбутнього України — позитивні?

— У воєнному сенсі — так. Я з 10 березня був впевнений, що Росія не має шансів на перемогу. Більше того, Росія не може навіть утримати ті частини України, які окупувала. Вони можуть це робити рік, можливо, два, але не набагато більше.

Питання в тому, що буде з Кримом, Луганським і Донецьком. Мене цікавить політичний рівень. Щоб його було легко вирішити, треба підключити силу зброї.

Історія сучасних воєнних конфліктів вчить нас, що можна здобути перемогу, але все зіпсувати політичними переговорами. Можна лише поглянути на Ердогана, що він зробив у Сирії три роки тому. Він здобув чисту перемогу, але заплутався. Йому коштували занадто дорого переговори з Путіним. І він програв битву. І таких прикладів багато. Тому мене турбує те, яким може бути політичний результат війни.

***

№ 415.

“СПОДІВАЮСЯ, УКРАЇНА ЗМОЖЕ ПОВЕРНУТИ ХЕРСОН У НАЙБЛИЖЧІ МІСЯЦЬ-ДВА” — ІНТЕРВ’Ю З ТОМОМ КУПЕРОМ

2022-08-03

Австрійський військовий аналітик Том Купер від початку війни аналізує ситуацію на різних ділянках фронту. На початку червня ми вже мали із ним розмову. Тоді він прогнозував, що росіянам не вдасться довгостроково утримувати всі окуповані території, втім, скептично висловлювався щодо деокупації Херсона у найближчій перспективі. Нині ж Купер переконаний: якщо українці продовжать гатити по мостах і знищувати склади російських боєприпасів, то можна сподіватися, що Херсон вдасться звільнити у найближчі місяці.

Чи можуть росіяни піти у наступ на півдні, що із їхніми запасами та чому західна допомога для України все ще не достатня — в інтерв’ю Купера Суспільному.

— Українські спецслужби заявили, що росіяни самі обстріляли колонію з українськими військовополоненими в Оленівці. По тих відео, які є у мережі, на ваш погляд, який характер пошкоджень: це піротехнічний вибух?

— Я не маю кваліфікації експерта-вибухотехніка, щоб дати оцінку пошкодженням, але тим не менш, ситуація зрозуміла. Це просто розправа над військовополоненими, спровокована Путіним, ймовірно, з пропагандистською метою: щоб звинуватити українців в очах Заходу, що, мовляв, використовують західну зброю для вбивства військовополонених. Або може бути ще банальніше: так звана “місцева влада” розікрала гроші на їжу й на утримання в’язнів, і як це краще приховати? Вбити їх, і тоді ніхто про ці гроші не запитуватиме.

Треба розуміти: кожна ракета, випущена системою HIMARS, відстежується GPS-трекерами, тому американці завжди можуть перевірити, чи використовувався HIMARS для злочинів. Зрештою, давайте не забувати, що Путін вбив понад 300 російських мирних жителів ще у 2000 році лише для того, щоб утвердити та зміцнити позицію при владі. Тому що могло зараз його зупинити, щоб не вчинити такий злочин?

— Наша розвідка стверджує, що теракт в Оленівці вчинили “вагнерівці” за вказівкою Євгена Пригожина, але нібито не узгодивши це з керівництвом Міноборони Росії. На ваш погляд, наскільки ПВК

“Вагнера” може бути незалежною у своїх рішеннях від керівництва Міноборони Росії?

— Це трохи складніша тема. Згідно з інформацією, яку я маю, приватні військові компанії в Росії були поставлені під контроль російського Генштабу і Міністерства оборони. Вони не можуть приймати такі рішення самостійно. Хіба що хтось справді міг обвести їх навколо пальця і зробити це цілком самостійно. Але проблема в тому, що питання військовополонених контролює ФСБ, а не Міноборони. Тож є приватні військові компанії під контролем Міноборони і є ФСБ, яка контролює питання військовополонених. Якщо хтось із групи “Вагнера” вирішив вбити військовополонених, то він повинен був зробити це за згодою Міністерства оборони. Але в такому випадку “Вагнерівці” і Міноборони діяли б проти ФСБ. Хіба, що був їхній дозвіл.

Але дуже важко робити якісь припущення. Наразі у мене немає внутрішньої інформації, щоб щось стверджувати.

— Поговорімо про Донецький напрямок. Аналітики Інституту вивчення війни стверджують, що росіянам не вдасться захопити Донецьку область, принаймні не у найближчі місяці. Імовірно, вони можуть провести лише дві значні наступальні операції — на Сіверськ та на Бахмут. На ваш погляд, які зараз головні цілі росіян на Донецькому напрямку і наскільки вони здатні їх досягти?

— Я не бачу, щоб росіяни проводили широкомасштабні наступальні операції. Зараз їхні сили здебільшого концентруються на півдні, особливо в районі на південь від Запоріжжя. Вони стягнули туди п’ять-шість батальйонних тактичних груп ВДВ. Відновлюють 76-ту гвардійську десантно-штурмову дивізію. Привезли 106-ту дивізію ВДВ. Тобто вони перекинули туди як мінімум дві дивізії. А ще роширюють дивізіон важкої артилерії. Питання у тому, як вони хочуть їх використовувати? Війська ВДВ не дуже підходять для оборони. Вони краще навчені та організовані для наступальних операцій.

Але я не бачу, щоб вони зараз починали якісь великі наступальні операції. Вони збираються проводити багато локальних пробних контратак, багато розвідувальних операцій, щоб тримати українців у напрузі та нашкодити українському контрнаступу. Але поки я справді не бачу, щоб росіяни планували проводили будь-які серйозні атаки чи наступальні операції протягом наступних одного чи двох місяців. Їм потрібен час для вербування нових бійців, в процесі цього у них виникають проблеми і це теж забирає час.

Але я можу і помилятися. Я не знаю, що відбувається зараз у штабі в Москві чи Ростові-на-Дону, що Путін накаже своїм генералам. Поки що він штовхає їх на божевільні речі. Його не хвилюють втрати, виснаження. Тож ми не

можемо виключати, що він збирається розпочати ще один наступ. Питання тільки в тому, де? Зараз я не маю відповіді на це питання.

— Тобто, на ваш погляд, зараз у них оперативна перерва, щоб відновити сили?

— У першу чергу вони зайняті відновленням батальйонних тактичних груп: із двох-трьох розбитих БТГ створити одну нову. Стягують війська для підкріплення, набирають нових добровольців. А потім перегруповують і тренують. Вони втратили багато молодших офіцерів, лейтенантів і капітанів, тому зараз готують нових за прискореним графіком, протягом усього лиш місяця. Їм не вистачає командирів рот, командирів ескадрилій і так далі. Це все вимагає часу: треба принаймні від 4 до 8 тижнів, щоб навчити старшого сержанта. Ось чому я не бачу, щоб вони готувалися до атаки, скажімо, у серпні.

— Але радник керівника Офісу Президента Олексій Арестович нещодавно заявив, що росіяни готуються до наступу на півдні. За даними РНБО, росіяни стягують туди додаткові сили. То чи справді наступ поки малоймовірний?

— Я не впевнений, що вони збираються атакувати чи спробувати дійти до Запоріжжя з півдня. У них просто замало сил для цього. Навіть якщо вони розмістять десять БТГ і ті будуть більш-менш цілі — наприклад, на 80-90% їхньої звичної чисельності, це все одно занадто мало, щоб прорвати українські позиції та дійти до Запоріжжя. Загалом замало, щоб наступати на такі великі міста. Тоді який сенс це робити?

З іншого боку, вони можуть спробувати обійти стару лінію фронту на Донбасі з півдня і, наприклад, дійти до Авдіївки із заходу. Це мало б трохи більше сенсу. Але знову виникає питання, чи вистачить у них сил? Думаю, ні. Але це не означає, що вони не підуть в атаку. Ми маємо справу з кимось абсолютно ірраціональним. Путін вважає себе великим стратегом і військовим командиром, тому штовхає на безглузді дії своїх генералів, а вони штовхають підлеглих. Тож не виключено, що він збирається видати такий наказ. Але з військової точки зору у наступі немає логіки.

— У продовження теми південного напрямку: ЗСУ пошкодили Антонівський міст в Херсоні. Наскільки це ускладнить постачання забезпечення до міста?

— Це велике досягнення. І тут я говорю не лише про Антонівський автомобільний міст, а й про залізничний. Я отримав кілька супутникових

фотографій, які показують дуже точне потрапляння у цей міст. І це ідеальне рішення.

Російські війська — 49-а загальновійськова армія, 22-й армійський корпус — тепер відрізані від постачання. До втрати цих мостів вони перевозили ними 90% запасів: боєприпасів, продовольства, води, пального.

Після пошкодження Антонівського автомобільного мосту росіяни закрили його для цивільного руху. Вони, звичайно, намагаються щось підлатати й стверджують, що продовжують його використовувати. Але насправді він настільки сильно пошкоджений, що його неможливо використовувати для військового транспорту. Замість нього останні три-чотири дні вони використовують баржі. Ймовірно, ці баржі будуть новими цілями українців. У них легше поцілити й вивести з ладу, аніж масивний автомобільний міст чи консольний залізничний міст.

— Якщо ми говоримо про цей залізничний міст, то чи можливо його знищити? Ви у блозі писали, що це зробити вкрай важко, але це взагалі можливо?

— Це можливо, втім, вам потрібні дуже прицільні удари в дуже конкретні точки мосту. Найважливішим було б знищити пілони, тобто несучі конструкції мосту. Але з допомогою тієї зброї, яка зараз є в арсеналі України, це зробити важко, їй бракує точності. Тож українці зараз виводять з ладу не металеві частини мосту через річку, а бетонні частини над землею. ЗСУ вже зробили кілька точних ударів. Як мінімум чотири-п’ять днів міст не використовуватимуть, а ремонтуватимуть.

І, мабуть, знадобиться ще одна російська залізнична бригада, щоб його полагодити. У російській армії загалом близько десятка залізничних бригад, які спеціально обладнані і навчені для ремонтів залізниць. Тому важливо і далі тримати ці бригади зайнятими, бо без постачання росіяни не можуть воювати. Вони можуть грабувати й забирати продукти, воду, навіть трохи пального у мешканців Херсонщини, але без боєприпасів рано чи пізно росіянам доведеться або здатися, або відійти через Дніпро назад на схід.

— Крім того, ми бачимо багато новин про ураження російських складів із боєприпасами на окупованих територіях: наскільки суттєві проблеми це створює для Росії? І що, на ваш погляд, має бути першочерговими цілями ЗСУ на окупованих територіях?

— Це ідеальне поєднання. Ви знищуєте склади боєприпасів, а потім лінії постачання. Вони не можуть оновити запаси й відповідно воювати далі. Та виникає питання: “Як довго росіяни можуть продовжувати боротьбу на

західній частині Дніпра?” Якщо Україна знищуватиме мости і склади, даватиме їм два-три дні на ремонт і знову в них влучатиме, то в росіян просто закінчаться запаси. Це може тривати тижнями, але потім дасть змогу атакувати. Тоді до Херсона буде легше дістатися із заходу, чи із півночі, чи звідки завгодно.

Багато людей вважають, що було б добре бити по мостах на південь від Запоріжжя, тих, які ведуть до Криму. Росіяни посилили там 58-му загальновійськову армію. Але, ймовірно, таку операцію Україні було б важко провести успішно. Тож те, що Україна робить зараз — найкраще і дуже перспективне рішення. Якщо українці продовжуватимуть тримати росіян у Херсонській області під тиском і перебивати лінії постачання, то це може змусити їх втекти, або здатися, або прийняти подібне інше рішення. Це зруйнує план Путіна щодо анексії й приєднання Херсонщини до Росії. Запобігти цьому надзвичайно важливо.

— Західні аналітики вважають, що надана Україні зброя допомагає українським силам відновити ініціативу, щоб переламати хід війни на свою користь. На ваш погляд, чи зможе Україна зараз перехопити ініціативу?

— З моєї точки зору, ви все ще маєте занадто мало західної зброї. Україна отримала приблизно чверть того, що, за її словами, їй потрібно для перемоги у війні. Я вважаю, що необхідно ще приблизно стільки ж, скільки ви вже отримали, щоб остаточно зупинити росіян.

Ще одна проблема — те, що велика кількість західної зброї ніколи раніше не розгорталася в такій масштабній та інтенсивній війні. Тому деякі зразки мають, як ми це називаємо, “дитячі хвороби”. Ви отримуєте нову систему, привозите її на поле бою, все нормально, а потім тестуєте у бою і раптом виникають проблеми. Як, наприклад, з Panzerhaubitze 2000. Система перезарядки перегрівається або виходить з ладу після того, як ви відстрілюєте понад 100 снарядів на день. А 100 снарядів на артилерійську установку в день для цілей України — це просто занадто мало. Україні треба дуже інтенсивно застосовувати артилерію: випустити 150, 200, 300 снарядів. Це швидко зношує обладнання. Я не певен, але наразі в Україні приблизно 8-18 Panzerhaubitze 2000 і принаймні половина з них уже на ремонті або його потребує.

Звісно, українці пріоритезують напрямки, де застосовувати зброю, скажімо, як зараз на окремих ділянках на Херсонщині. Я навіть сподіваюся, що завдяки цьому ви зможете повернути Херсон у найближчі місяць-два. Але зброї все одно замало, і вона надходить занадто повільно. Це насправді абсурдна ситуація. Половина Заходу скаржиться на постачання російського газу, чи

відсутність постачання, чи недостатнє постачання, але нікому не приходить в голову подумати: “Як щодо того, щоб перемогти Путіна до зими, і ситуація вирішиться сама собою?

Якщо допомогти українцям вивести російські війська з країни, повернутися на лінію з 2014-2015 років і сказати Путіну: ви тепер на стартовій лінії і зараз ми можемо говорити про зняття санкцій в обмін на поставки газу за минулорічними контрактами”. Але на Заході до цієї думки ніхто не приходить. На війні немає часу. Треба швидко досягати своїх цілей, а не думати про те, що у мене ще є час. У вас немає 20 років, щоб вести війну.

— Останнім часом ми мали багато обіцянок про постачання зброї: Німеччина обіцяла 16 танків-мостоукладників Biber і 100 самохідних артилерійських установок Panzerhaubitze 2000, Північна Македонія обіцяла танки Т-72, Британія — РСЗВ М270, які можуть вражати цілі на відстані до 80 км. Чи достатньо цього всього для того, аби досягти паритету сил?

— Якщо ви хочете розпочати наступ проти росіян, вам потрібно нейтралізувати російську артилерію. Щоб це зробити, вам потрібна краща артилерія та в більшій кількості, ніж у них. Очевидно, що зараз Україна цього не має.

Далі, щоб захистити власну артилерію від російської артилерії, безпілотних літальних апаратів, авіаударів, потрібна система протиповітряної оборони. НАТО не поставило Україні жодної системи ППО. Більше того, щоб просуватися, потрібні пересувні системи ППО, які можуть рухатися за артилерією. В Україні нічого цього немає. Наприклад, ви отримуєте 200 польських танків чи будь-чиїх інших, але цього недостатньо, бо під час наступу ці танки потраплять під удар російської артилерії. Власної артилерії в України недостатньо, щоб нейтралізувати російську. Тому це замкнене коло.

У НАТО немає системності постачання озброєння Україні. Це якісь випадкові поставки:

> Португалія обіцяла гаубиці M114, Іспанія хоче надіслати десять німецьких танків Leopard. Це все добре, але це лише створює додаткові труднощі з точки зору обслуговування, бо все це озброєння потребує різних запчастин.

Чи якщо ми говоримо про ті самі понтонні мости, які Німеччина обіцяє надати, — це дуже добродушно, але смішно. Понтонні мости потрібні, коли ви просуваєтеся, хочете перетнути річку, а мости розбиті. Але який сенс це робити, якщо у вас немає артилерії для підтримки цих військ? Російська

артилерія просто може розбити українські сили ще на етапі встановлення понтонного мосту. Тож це обладнання, ймовірно, буде заховане десь у лісі ще хто знає скільки місяців, перш ніж у ньому буде потреба.

Тому всі ці обіцянки — можливість для політиків сказати: "О, ми так багато зробили для України. Ми надіслали їм понтонні мости, БТРи, старі танки Т-72. Тому нічого скаржитися". Але Україні потрібна системна допомога, починаючи з артилерії, інструментів для її підтримки, як-от БПЛА, артилерійські радари. Після цього потрібна достатня кількість систем протиповітряної оборони, щоб охопити всі великі міста, принаймні основну стратегічну інфраструктуру: сховища нафти, масел і мастильних матеріалів, залізничні станції і тому подібне, а також захистити війська на передовій. І вже після цього потрібні понтонні мости, БТРи та інші речі, які ви зараз отримуєте. Звичайно, українці вдячні за будь-яку допомогу, і це чудово, але поки ця допомога недостатня і хаотична.

— Якщо ми говоримо про Харківщину: яка стратегія росіян зараз на цьому напрямку? Ми бачимо системні обстріли міста, але не бачимо руху російських військ.

— У них є одна мотострілецька дивізія вздовж кордону, а на позиціях перед нею змішані луганські війська та кілька власних другорядних підрозділів. І це дозволяє їм тримати цю частину України окупованою. Вони задоволені, бо на більше у них немає сил і боєприпасів. З іншого боку вони знають, що українці не мають достатньо сил, щоб звільнити цю ділянку на кордоні. Вони називають цю частину України "розмінною монетою" й завдяки ній хочуть тримати Україну під тиском. Та ще й такі персонажі, як Путін, насолоджуються, вбиваючи мирних жителів Харкова і околиць. Тому фронт на Харківському напрямку виглядає замороженим. Я не очікую, що щось суттєво зміниться найближчим часом.

— А як щодо Чорного моря? Оперативне командування "Південь" у суботу заявляло, що вздовж кримського узбережжя Росія зменшила корабельне угруповання до 6 одиниць. Чому вони це зробили?

— Ті кораблі, які вони там мають, не можуть рухатися на Одесу і обстрілювати її, тому що їх потоплять українські "Нептуни" або "Гарпуни", надані НАТО. То що їм там робити? Не забувайте, що, тримаючи корабель у морі, ви витрачаєте на нього додаткове паливо, вашій команді потрібна їжа і так далі. Плюс ці кораблі треба захищати. І як тільки вони опиняються за межами російських територіальних вод, над ними починають літати літаки-розвідники НАТО. Що б вони не зробили, їх миттєво зафіксують і Україна знатиме, що вони поруч. Тож який сенс тримати кораблі в морі?

— Чи ми можемо використовувати HIMARS для знищення російських кораблів? Адже саме з них часто відбуваються обстріли українських міст. Чи в цьому немає доцільності?

— Це гарне запитання. Я думаю, що ніхто не думав про це. Теоретично HIMARS здатний влучити у корабель. Але я думаю, зараз в України інші пріоритети. Вам потрібні HIMARS, щоб цілити по мостах і тримати їх під тиском. У вас так мало HIMARS, що кожен із них важливий. Російські кораблі Чорноморського флоту абсолютно марні. Раз на місяць вони отримують 8 чи 12 крилатих ракет "Калібр" щойно з заводу й цілять по Україні, але це не впливає на ситуацію на передовій. Вони втратили багато морських піхотинців у Маріуполі, Миколаєві, Вознесенську, і тому не можуть висадити зараз десант в Одесі чи на півдні. Вони можуть лише намотувати кола і все.

Як тільки Україна отримає достатню кількість HIMARS, скажімо, 100 з лишком, із достатнім запасом ракет, тоді можна буде думати про те, щоб завдати удару по Севастополю або навіть цілити у кораблі в морі чи портах. Але зараз для України важливий кожен HIMARS, кожна ракета, щоб продовжувати обстрілювати мости через Дніпро. Це зараз, як на мене, пріоритет номер один для України.

— Українське головне управління розвідки стверджує, що через нестачу живої сили російські військові готують третій окремий армійський корпус, який формують в західному військовому окрузі РФ. Чи може це реально допомогти розв'язати проблему нестачі кадрів у російській армії?

— Їм потрібне нове ударне угруповання. Це доктрина російських збройних сил: у них є війська на передовій, і є ударне угруповання в цьому районі. Коли це ударне угруповання використовують для наступу, то війська на передовій штурмують лінію фронту і, як тільки вони знаходять якусь прогалину або створюють її, кидають цю оперативну групу для прориву і маневру вглиб ворожого тилу. У випадку оборони вони використовують цю ударну групу, як силу для контратаки. Щойно ворог атакує, і ви розумієте, де саме "шверпункт", тобто основна мета атаки, можна наступати ударним угрупуванням, а потім намагатися зайти вглиб у тил ворога.

Вони мусять створити ударне угрупування, бо в них немає стратегічних резервів.

— Британська розвідка стверджує, що російському Міноборони бракує піхоти, тому ті залучають найманців приватної військової компанії "Вагнер". Але сил "вагнерівців" недостатньо, щоб щось істотно змінити. Чи погоджуєтеся ви з цією думкою?

— Я вважаю, що всі ці історії про приховану мобілізацію в Росії та російську політику вербування добровольців — велике перебільшення. Це моя особиста думка. Якщо подивитися, наприклад, на російські приватні охоронні компанії, то в Росії їх 20 тисяч. У них 600 000 співробітників. Вони мають 300 000 військових у Росгвардії. Вони мають 40 000 військових в ОМОНі. У них 50 000 військових і воєнізованих приватних кампаній, таких як “Вагнер”, “Редут” тощо.

Фактично вони вже мають достатньо мобілізованих військ. Проблема не у цьому, а в тому, щоб зберегти ці сили. Тому їм потрібні додаткові волонтери, щоб відправляти їх вперед, як гарматне м’ясо. Саме таких людей вони зараз намагаються вербувати. Чоловіків з частин, дуже далеких від Москви, або з так званих “Л/ДНР”.

Вони кидають в атаку ці погано навчені війська, на які всім байдуже. Українці, звичайно, не можуть ігнорувати те, що на них йде величезна маса військ, тож відкривають вогонь. Таким чином росіяни дізнаються: “Саме тут українські позиції”. І тоді накривають їх артилерією. І тільки тоді вони відправляють свої треновані війська.

Таким чином вони намагаються зберегти сили, бо втратили багато офіцерів. Особливо сепаратисти. Немає кому командувати взводами, ротами. Рота може мати 100-200 військових й вони не мають навіть лейтенантів, аби призначити їх командирами рот.

І, звичайно, російським збройним силам, сухопутним військам, зокрема, завжди не вистачало піхоти. Це почалося ще з часів реформ 2008-2010 років. Їхнім результатом було створення чисельних механізованих сил підтримки артилерії. Але для підтримки цього всього їм потрібно було багато екіпажів для танків, для БТР-ів. Ще більше сил потрібно, щоб утримувати всі ці війська. Отже, значно менше ресурсу залишилося для служби у піхоті. І тому, наприклад, типова батальйонна тактична група ВДВ має лише три роти, а дуже часто навіть не три, а лише дві. Це занадто мало. Тоді як в артилеристів, танкістів, у зенітно-ракетних підрозділах — приблизно п’ять-шість рот.

Їхня філософія полягає у тому, що їм потрібна велика вогнева сила для ведення війни. А це передбачає багато артилерії, танків, військ обслуговування й автоматично менше піхоти.

— У Міноборони України заявляли, що росіяни почали використовувати радянські запаси, бо сучасне озброєння закінчується. Водночас ви писали, що у них ще достатньо безпілотників “Орлан-10”. Якщо загалом оцінити запаси озброєння росіян: скільки його, що зараз “просідає”, а з чим проблем немає?

— Якщо ми беремо танки Т-72, у них в запасі їх приблизно 10 000. Більшість із них іржаві. Те саме з масою танків Т-80. Але не проблема витягти їх зі сховища, почистити, замінити двигун, якісь деталі і довести до бойового стану. Тож у них справді багато зброї радянського виробництва.

Те саме з артилерією. Наприклад, є запаси артилертилерії калібру 122 міліметри. Але, особливо у сепаратистів, більшість із цієї артилерії не стріляє в останній місяць, а то й довше. Що вони роблять? Привозять натомість старі гармати калібру 152 міліметри. Тобто вони замінюють стару зброю на більш важку.

Але є сучасна зброя, особливо високоточні боєприпаси, які вони не можуть замінити чимось іншим. Чому? Наприклад, крилаті ракети, випущені з російських стратегічних бомбардувальників або російським флотом, використовують мікросхеми західного виробництва. Електроніка майже повністю складається із західних компонентів. Зараз у них є величезна проблема з її імпортом. Вони можуть виготовляти, наприклад, фюзеляж, крила та двигуни ракет “Калібр” і подібних, але не можуть виготовляти для них авіоніку. А без неї це просто ракета, а не керована ракета.

І, нарешті, є безпілотний комплекс “Орлан-10”. Що такого особливого в цьому маленькому БПЛА? По суті сам апарат: фюзеляж, крила зроблені в Росії. А от камера, авіоніка, електроніка, системи сигналів, системи для сигнальної розвідки, система наведення — все це привозять з-за кордону.

Щоб керувати “Орланом”, вони використовують буквально консолі від Xbox і подібної техніки для ігор. Якщо ви мені не вірите, я вас переконаю. Отже, це контролер “Орлана”, а це скріншот з російського відео. Бачите джойстик Logitech? Це західна компанія. На відео молодий хлопець, може, років 18-19, і його командир праворуч. Ці два хлопці літають на “Орлані” й керують ним за допомогою консолі Logitech. Якщо перевірити камери “Орланів”, які були збиті українськими військовими, то ви побачите, що там стоять камери Canon. До речі, українці вже збили понад 100 “Орланів”.

Тому електроніки в Росії не виготовляють. Усе імпортують. А імпортувати такі речі легко, тому що немає ембарго на ввезення до Росії ігор, фотоапаратів і комерційного обладнання. Вони можуть це робити без перешкод.

— Президент Володимир Зеленський закликав США у найближчі тижні передати Україні якомога більше військової допомоги, щоб не затягувати військові дії до початку зими і не дозволити росіянам закріпитися. Що Україна могла б зробити до зими, якщо отримала б усе необхідне?

— Нехай за ідеальних обставин Україна отримає, скажімо, 500 САУ (самохідних артилерійських систем) M109, 100 систем HIMARS, 100 “Цезарів”, гаубиць “Панцирів” і тому подібного. Тоді потрібно було б, скажімо, від 4 до 6 тижнів, щоб навчити їхні команди. А ще необхідно було б мати достатньо боєприпасів для них і палива. Це за ідеальних умов. Але поки немає і натяку, що це станеться, тому немає сенсу щось прогнозувати. Я згоден із Зеленським чи тим, хто йому радить, що найкращим рішенням було б доправити до України достатньо зброї та боєприпасів, щоб перемогти Росію, скажімо, до жовтня. І я згоден з тими, хто вважає, що це можливо. Але я не думаю, що Захід справді надасть достатньо зброї для цього.

***

№ 416.

Прогноз НБУ до 2024 года. Катастрофа!

Д. Монин, **2022-08-07**

Поскольку **НБУ выдал свой первый "военный" прогноз** я обещал его разобрать еще неделю назад. Исправляюсь и даю

1. Основные тезисы, что ждет Украину из прогноза НБУ:

1) Война не повод менять чтото в будущем. Наша песня хороша, начинай сначала.

> **Вместо хоть какого то видения восстановления страны - опять байки про макроэкономическую стабильность и Новую программу с МВФ** ... как будто войны и не бывало - Катастрофа.

2) В 2022 году НБУ видит падение экономики 33-35%. а в 2023 году - восстановление на уровне 2-5%. а в 2024 году - рост экономики 4-6%.

> Это просто тотальная катастрофа.
>
> **Если это читать с пунктом 1. То это Катастрофа в квадрате. Ибо видение НБУ - это просто серая зона Украина без шансов расти.**

3) Инфляция в этом году по расчетам НБУ составит 30-32%. В 2023 году упадет до 20% а в 2024 году до 10%, но не точно. Ибо альтернативный сценарий снова 20% в 2024-м

4) Сальдо торговли товарами и услугами НБУ в 2022 и в 2023-2024 годах видит на уровне -20 млрд долларов.

Ну в целом логично при такой бездарной экономической политике.

Хотя ранее всегда в кризис в Украине импорт падал быстрее чем экспорт.

5) Международные резервы по мнению НБУ останутся на уровне 20 млрд в конце 2022 года, и по базовому сценарию начнут незначительно расти в 2023-2024 году либо падать в условии затягивания конфликта в 2023 году.

Здесь поднятие курса гривны к доллару до с 29.25 до 36.56 и изменение работу НБУ на межбанке в целом этому способствует.

6) НБУ планирует держать ставку 25% до второй половины 2024 года... Причем в случае увеличения эмиграции населения (бегство из Украины) или мировой рецессии

НБУ планирует еще повысить учетную ставку выше... Это катастрофа в квадрате.

Ведь именно политика НБУ будет способствовать эмиграции ибо будет убивать создание тут рабочих мест.

А Мировая рецессия снизит не только цены на наш экспорт, но и существенно снизит цены на энергоресурсы, что наоборот снизит дисбаланс экспорта-импорта, а не как думают НБУ - увеличит его.

7) НБУ прогнозирует долю Инвестиций в ВВП ниже 10%...

Это катастрофа и приговор восстановлению.

Ведь Украине необходимы 30% ВВП инвестиции сейчас. Причем ближайшие 5 лет с учетом текущих разрушений.

8) НБУ считает что к осени вернется более 1 млн наших граждан... и количество выехавших и не вернувшихся составит около 4 млн человек. А к 2024 году это число снизится до 2.4 млн человек.

Честно говоря, для меня **это выглядит как слишком оптимистичным сценарием. Ибо другие отчеты НБУ говорят о другом**.

Если в мае количество возвратов почти сравнялось с выездом, то в июне опять начали активнее выезжать. Возможно открытие школ в Украине вернет население домой, но с учетом всех других цифр, я скорее склоняюсь к удержанию планки потерь населения в 5 млн человек из-за отсутствия перспектив в Украине и угнетающей экономической политике которую будет проводить как НБУ так и правительство.

9) НБУ оценивает реальную безработицу на уровне 35% вместо 8-10% перед войной. а это значит

> **каждый четвертый потерял работу или доход, не считая падения доходов среди работающих**

10) НБУ оценивает дефицит бюджета на уровне 26% ВВП. Но также считает что нам придет 8% ВВП грантов (уже сейчас 5 млрд долларов грантов зашло)...

> Поэтому реальный дефицит бюджета оценивается на уровне 18% ВВП. При прогнозном ВВП в 2022 году в 4.5-4.6 трлн это 1.2 трлн дефицит бюджета. Наша текущая оценка дефицита бюджета - еще выше - 1.4 трлн

11) **НБУ считает что поднятие цен на газ на рыночный уровень для населения, приведет к возврату большего количества граждан которые вернутся в страну**.

> А если не поднять, то будет еще -3 млн населения... Ведь платить 50-60 тыс гривен за 1000 кубов - это почетно для граждан Украины.

> Я думаю что **большего Идиотизма насаживать рыночные цены на газ нищему населению после войны просто не существует**.

2. Ну а теперь подитоживая несколько моих дополнительных выводов

1) Оба сценария от НБУ - просто Катастрофа для Украины

2) **НБУ вообще не считает вероятным какое либо восстановление экономики Украины** из вне.

> **Его интересует исключительно Побольше долга, побольше ставки по долгам и отдача Украины в лапы МВФ - теперь вероятно уже навсегда.**

3) **С Таким сценарием я не исключаю**

жесткий бунт населения после войны, когда спалят дотла Здание НБУ и Правительства... Либо просто жесткая эмиграция.

Потому что

Государственные институции видят здесь ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО СЕРУЮ ЗОНУ в Колониальной зависимости от кредитов, с высокими зарплатами в самом НБУ...

в общем, Катастрофа. И как по мне - *требует проведения чисток в НБУ целыми департаментами!*

Add

2022-08-08

По мотивам последнего моего поста

Основной упрек который я услышал по моему разбору видения Украины 2024 от НБУ - это мол НБУ - реалист и поэтому видит ту действительность, которую он для себя нарисовал, нравится она Вам или нет.

Попробую обосновать мою претензию.

Как Вы знаете в мире сейчас огромное количество групп готовят что-то вроде аналога плана Маршалла.

А Спрос на Дорожную карту от Украины по восстановлению - это основной запрос от Западных Инвесторов и тех кто готов Инвестировать в Украину...

Денег в Мире огромное количество. Элон Маск может привлекать огромное количество денег потому что он создает картинку привлекательного Будущего. Эмиратские и Саудитские Шейхи Рисуют проекты стоимость 1 трлн долларов. И я уверен что они найдут инвесторов. Потому что это тоже привлекательная картинка Будущего.

А Вот НБУ вместо того, что бы формировать привлекательную картинку будущего - просто Нарисовал Украину - как РАЗРУШЕННУЮ СЕРУЮ ЗОНУ без Перспектив и на исскуственном дыхании от МВФ причем по самые помидоры.

Выглядит ли это привлекательной картинкой для того чтобы хоть ктото захотел вкладываться в Украину? Я уверен любой здравомыслящий - скажет - НЕТ.

Поэтому Жду от НБУ - еще одного Сценария - основанного на состоявшемся проекте восстановления Украины!

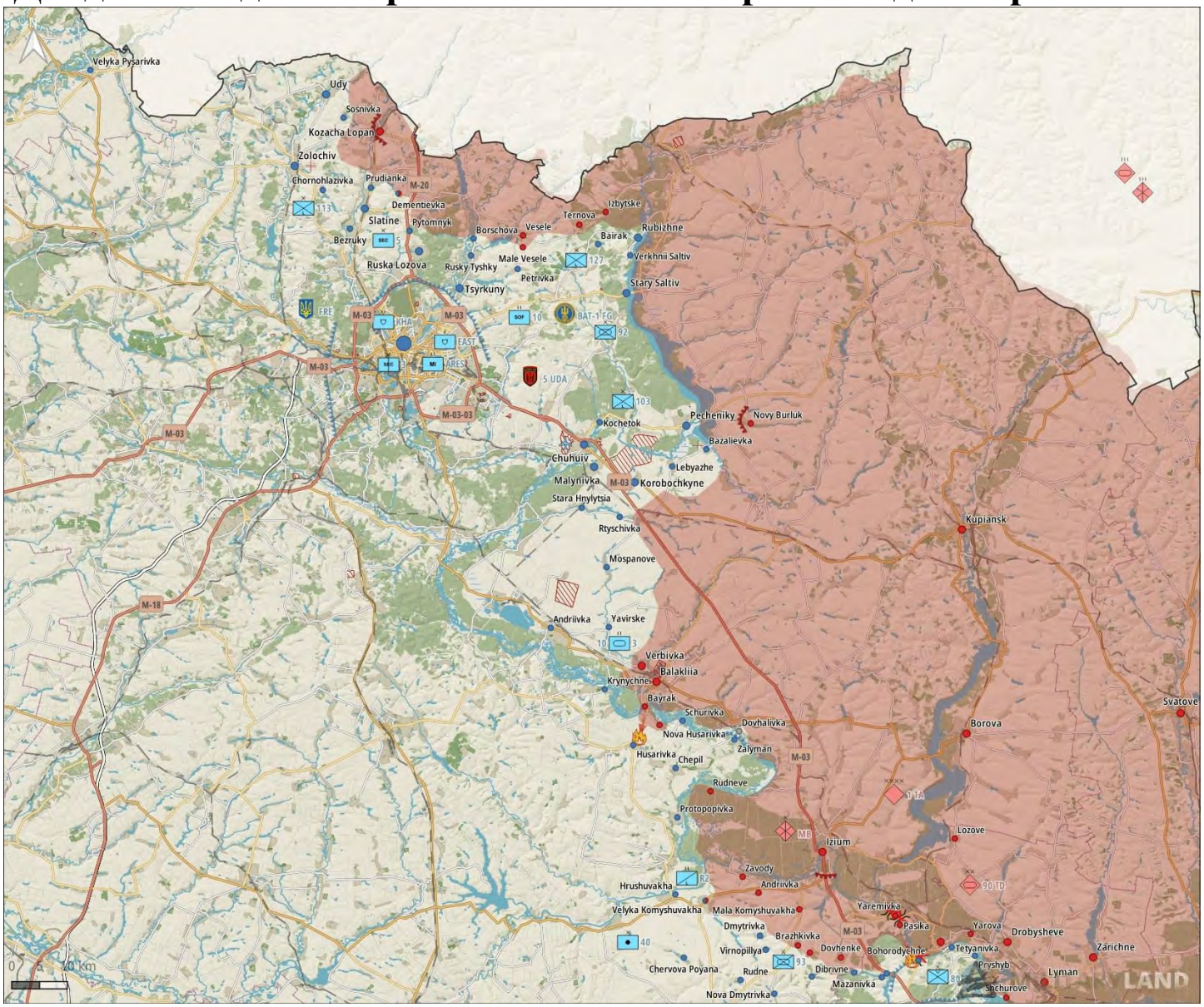
Если его не будет, значит Институция работает Против Будущего Украины и является врагом.

И Значит там нужны жесткие чистки!

***

№ 417.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 06 серпня 2022

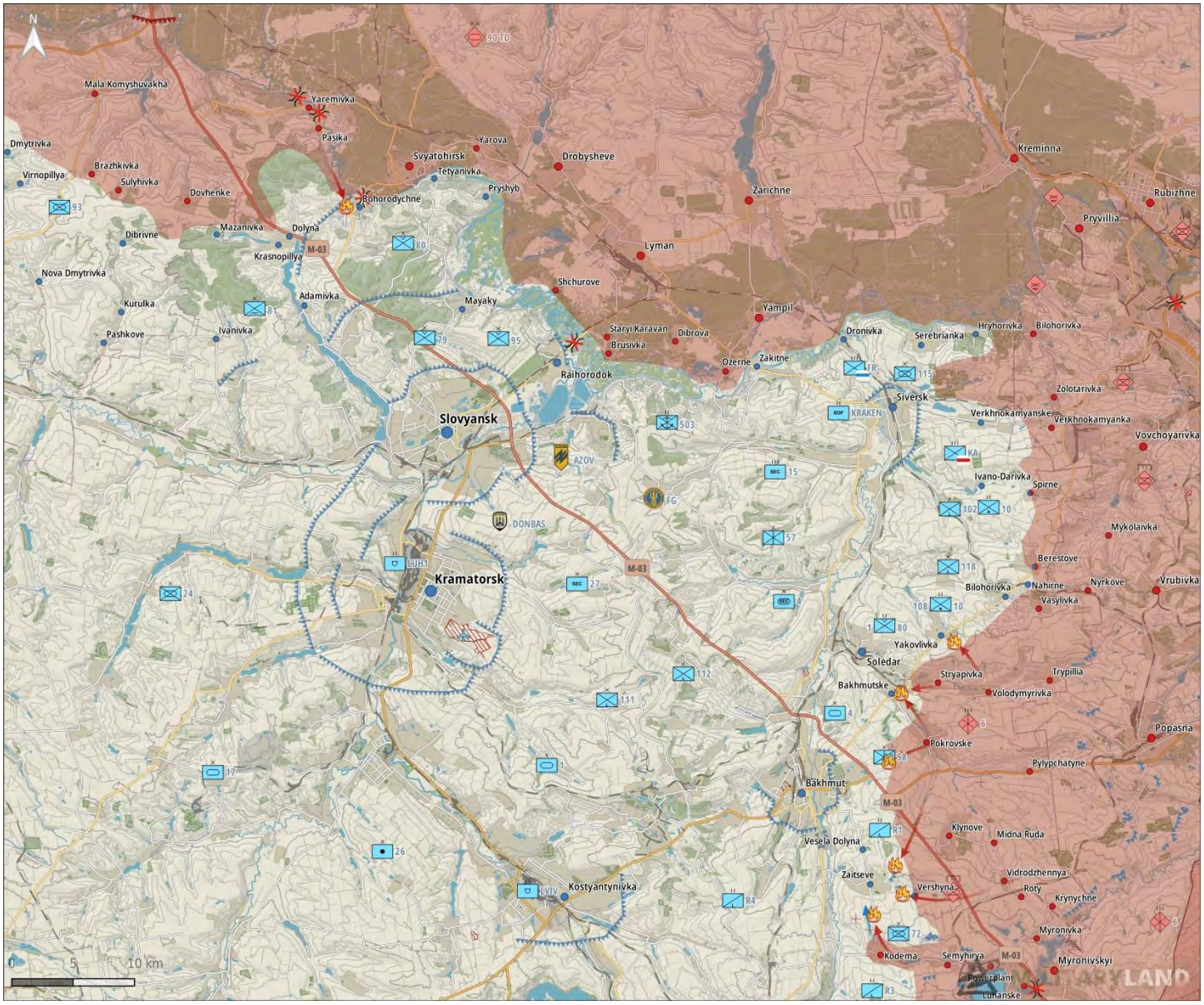
Головне

1) Ну що, маємо ще один козир хуйла на столі? Услід за терактом на Запорізькій АЕС хуйло зайшов з Ердогана. Потужно зайшов, слід визнати. Бо тримає того за @@ газом. А економічна ситуація в кріні - мабуть не краща за українську. Хіба що війни немає.

2) На Донбасі на нас пре стадо з "республік" за підтримки російської артилерії (боєприпасів у них як у дурня фантиків - я вже писав). Що робити... чекати на постачання. Зверніть увагу – жодного звуку щодо виробництва боєприпасів від рєзьнікових й інших єрмакак. Чому? Американська телекомпанія CBS спробувала відповісти.

3) Кісо абідєлась © Ще одна диска до портрету наполеона?

Теми дня

1) На Донеччині українські війська повільно відступають.

2) Росія шантажує Захід імовірною ядерною аварією на Запорізькій АЕС.

3) МЗС анулювало понад 200 диппаспортів депутатів.

1. Війна

1-1) Фронт

• Головне управління розвідки міноборони повідомило про розгортання на території Білорусі ще кількох підрозділів російських ППО поблизу кордону з Україною – для прикриття аеродромів, де базуються російська авіація та ракетні комплекси "Іскандер".

• Жодного дня не припиняються обстріли з території РФ прикордонних населених пунктів та українських прикордонних застав на Чернігівщині та

Сумщині. З РСЗВ та важкої артилерії обстріляно практично всі населені пункти на лінії фронту та в ближньому тилу українських військ.

• Харків знову потрапив під ракетний обстріл. У центрі області, у районі Балаклії, російські війська не залишають надії прорвати оборону ЗСУ в Гусарівці, проте щоденні атаки ні до чого не призводять.

• Така сама ситуація – і на південь від Ізюма, де ударні підрозділи російських військ штурмували Богородичне та Долину, проте відійшли, зазнавши втрат.

• Підрозділи ПВК "Вагнера" та "армій республік" ведуть наступ на позиції українських військ на ділянці фронту від Сіверська до Донецька за потужної підтримки артилерії та авіації. ЗСУ відбили атаки в районі Сіверська – у Верхньокам'янському, на Соледар – з півдня та сходу, а також на Бахмут – зі сходу з Покровського.

• На південь від Бахмута центром бойових зіткнень стало с. Зайцеве, на яке російські війська наступ атаки з боку траси М-03 Харків – Довжанський. За низкою повідомлень, українські підрозділи залишили с. Кодема, і це відкриває окупантам можливість атаки на Зайцеве ще й із півдня.

• Навколо Донецька точаться запеклі бої. Окупантам вдалося трохи просунутися в Пісках та закріпитися на околиці селища, проте атаки в Авдіївці, Невельському та Мар'їнці успіху не мали. Також їм не вдалося прорватися в Павлівці та Пречистівці в районі Вугледару.

• У Запорізькій області на лінії фронту – без змін.

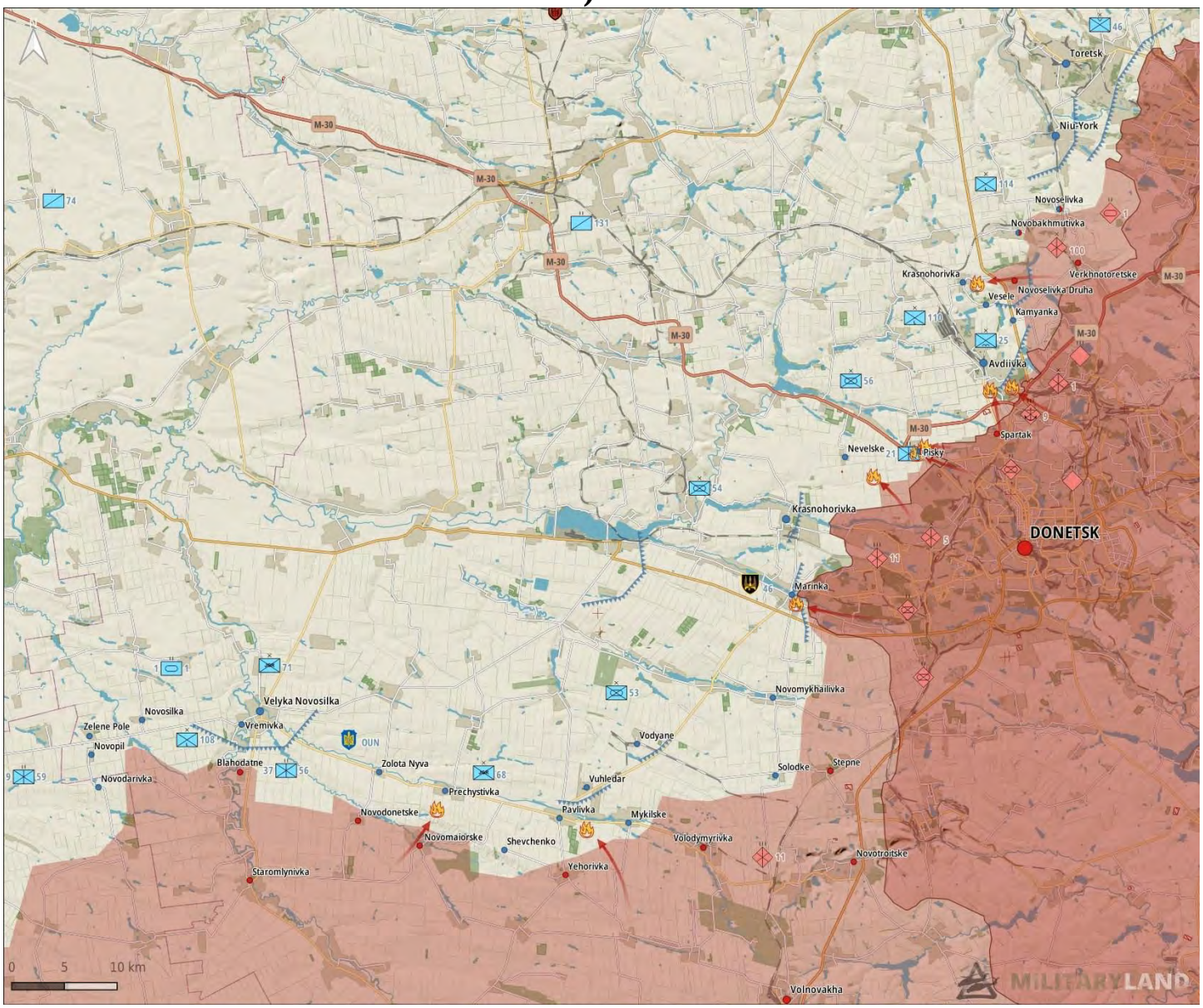
• На Херсонщині сталися бойові зіткнення на півдні та на плацдармі на лівому березі річки Інгулець у районі с. Лозове. Марганець та населені пункти Нікопольського району було обстріляно РСЗВ із лівого берега Дніпра – із району Запорізької АЕС.

Через загрозу обстрілу українською ракетною артилерією окупанти організували рух військової техніки греблею Каховської ГЕС під прикриттям цивільного автотранспорту.

• На окупованій території активно діють українські партизани. У Новій Каховці скоєно замах на заступника голови окупаційної "адміністрації" Гуру, яке призвело до його загибелі. Окупанти на всіх парах готуються до проведення "референдуму" про приєднання до РФ. роздають гроші пенсіонерам для збирання персональних даних та закликають випускників вступати до "нових ВНЗ". До захоплених областей із РФ завезено чиновників, пропагандистів, вчителів та лікарів.

• Окупанти готуються до проведення "суду" над оборонцями Азовсталі – монтують залізні клітини в будівлі філармонії Маріуполя.

1-2) Тил

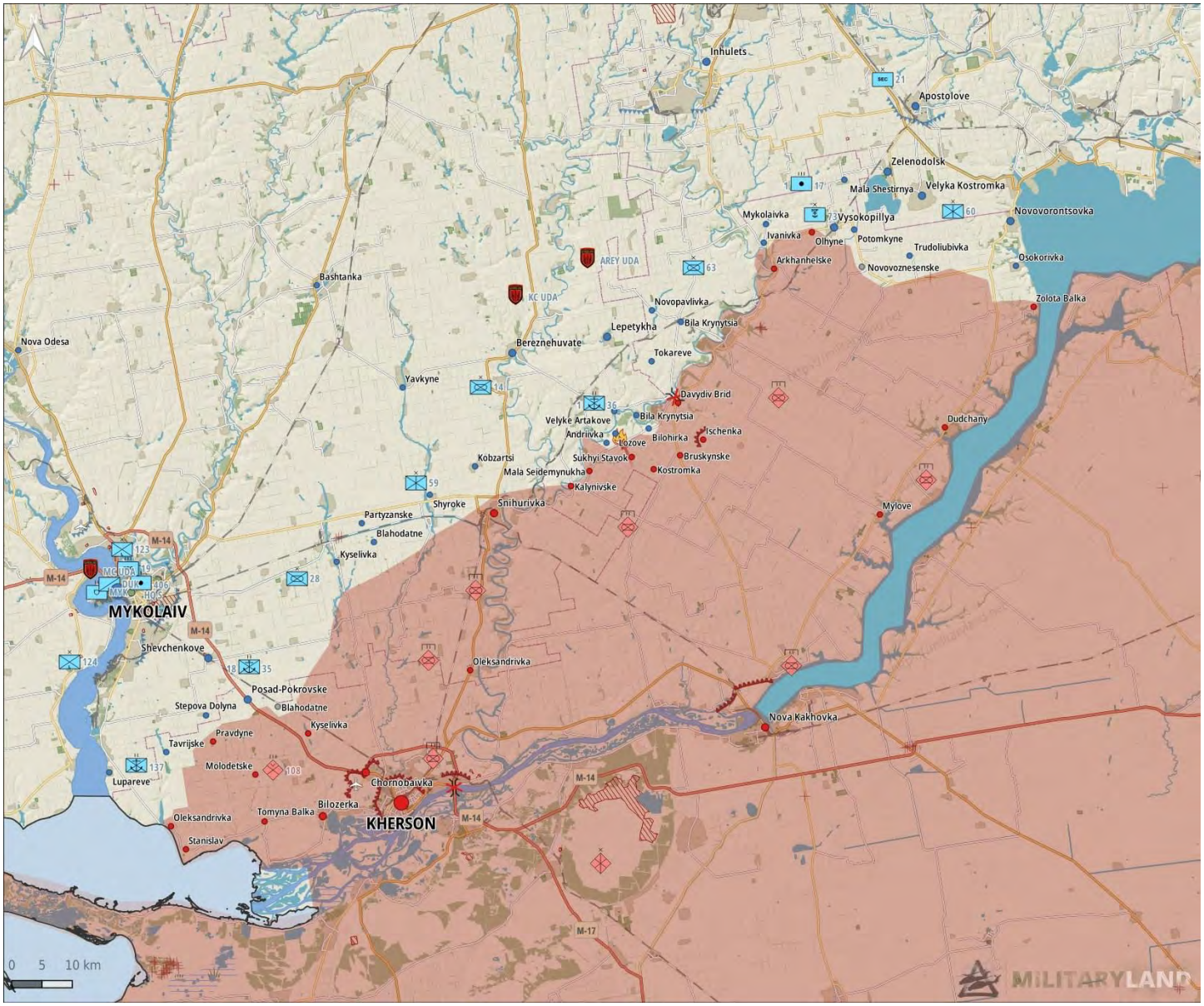

• Президент Зеленський вніс до Верховної Ради законопроєкт про затвердження рішення РНБО від 5 серпня про запровадження секторальних та інших санкцій щодо Росії.

• НБУ скасував ліміти розрахунків за кордоном для волонтерів, які оплачують товари воєнного призначення гривневими картками.

• Чиновники Нацбанку підтримали запровадження податку в розмірі 10 % на купівлю валюти для оплати імпортних товарів та послуг. Вони вважають, що подібний податок сприятиме посиленню конкурентоспроможності вітчизняних виробників, водночас, інфляція, за їхньою оцінкою, зросте лише

на 1 %.

2. Україна та світ

• Енергоатом заявив про витік водню та зростання загрози пожежі на енергоблоках Запорізької АЕС унаслідок обстрілів у суботу азотно-кисневої станції та об’єднаного допоміжного корпусу. Прессслужба компанії заявила, що обстріл було здійснено російськими військами для повного знеструмлення півдня України й шантажу керівництва країни ймовірною ядерною аварією. Співробітники Росатому беруть участь у заходах щодо відключення АЕС від енергосистеми України. Головне управління розвідки повідомило, що російські окупанти завезли зброю та вибухівку на територію станції та замінували комунікації напередодні ймовірного наступу ЗСУ.

Єврокомісар із закордонних справ Боррель вимагає від Росії надати доступ до АЕС експертам МАГАТЕ. Голова організації Гроссі висловив стурбованість ситуацією на станції, закликав "сторони конфлікту" виявляти максимальну

стриманість поблизу ядерного об’єкта та забезпечити безпеку персоналу. Він звернувся до російського керівництва із закликом дозволити інспекцію АЕС.

Американський Інститут вивчення війни вважає, що російський президент Путін терактом на ЗАЕС грає на страху Заходу перед ядерною катастрофою.

Генеральний секретар ООН Гутерреш на заходах із нагоди 77-х роковин ядерного бомбардування Хіросіми заявив, що навіть натяки на застосування ядерної зброї в сучасному світі є неприйнятними. За його словами, подібні кризи швидко поширюються світом – від Близького Сходу до Північної Кореї, а також через вторгнення Росії в Україну.

• Британське видання The Times проаналізувало звіт "правозахисної організації" Amnesty International, визнало його російською пропагандою й запропонувало АІ "піти зі сцени" (самоліквідуватися). Президент Зеленський зазначив, що організація не звертає уваги на ядерний терор, який влаштувала російська армія.

• Грузинська опозиція розкритикувала заяву партії влади "Грузинська мрія", яка висунула звинувачення в розпалюванні "ганебної ксенофобсько-шовіністичної кампанії" російських громадян. Представники опозиції наголошують, що влада використовує риторику російських пропагандистів напередодні вторгнення до Грузії та України. Вони зажадали запровадження візового режиму для громадян Білорусі та Росії.

• Влада Тайваню заявила, що китайська військова авіація та кораблі пропрацювали атаку під час навчань, які відбуваються в "територіальних водах" острова. Колишній спецпредставник Держдепартаменту США з урегулювання на Донбасі Волкер заявив, що перемога України у війні проти Росії стане сигналом для Китаю не чіпати Тайвань. З його слів, китайське керівництво уважно стежить за реакцією Заходу на війну в Україні.

• МЗС Болгарії оголосило, що не припинило видавання віз громадянам РФ, проте процес їх оформлення сповільнився через скорочення персоналу посольства та консульств. Чиновники МЗС наголосили, що візи надаватимуться в "надзвичайних та гуманітарних випадках".

• Президент Ердоган після повернення з переговорів у Сочі з президентом Путіним заявив, що 5 найбільших турецьких банків приєднаються до російської платіжної системи "МИР". Це дасть змогу власникам таких карток безперешкодно розраховуватися ними на території країни і стане "полегшенням – як для російських туристів, так і для Туреччини". Ердоган заявив, що домовленість про розблокування транзиту українського зерна створює передумови для початку переговорів щодо мирного врегулювання

між президентами Путіним та Зеленським, які він запропонував провести в Стамбулі.

• Посол у Ватикані Юраш запросив Папу Римського Франциска відвідати Україну.

• Американська телекомпанія CBS випустила документальний фільм, у якому висловила сумнів, що вся західна зброя, що передано Україні, доходить до передової, оскільки контроль за нею втрачається на кордоні. Журналісти наполягають на запровадженні ефективного контролю за постачанням, як варіант, цивільними представниками країн-донорів.

3. Тренди

- Видання "Українська правда" повідомило, що президент Зеленський був вкрай роздратований закордонними подорожами депутатів Верховної Ради й зажадав відібрати в них дипломатичні паспорти. МЗС України анулювало понад 200 паспортів депутатів, від президентської фракції "Слуга народу" тощо. Пресслужба МЗС пояснила ці дії тим, що депутати мали здати документ на зберігання впродовж 10 днів по закінченні відрядження, проте ігнорували нагадування.

***

№ 418.

З Купером нічого не трапилося, просто він у відпустці. Якщо не озветься на початку тижня, ми почнемо перекладати звіти американського Інституту вивчення війни (Institute for the Study of War).

А поки ось: інший OSINT-оглядач, на відміну від ***Купера*** - військовий: Стефан ***Коршак***.

https://telegra.ph/Korshak-08-05

Нагадуємо, що найшвидше наші переклади з‘являються на тг-каналі: https://t.me/analityka_ukr

Стефан Коршак. День 160 - 2 серпня - Досить порожньо, аби почути відлуння. Накази й ще накази. Масова страта й на великих відстанях

August 05, 2022

Всі ми люди, і навіть аналітики, що пильно стежать за подіями в Україні та світі, вимушені час від часу відпочивати. На днях із відпустки вийшов

Стефан Коршак (Stefan Korshak), чий аналіз оперативної ситуації ми пропонуємо вам сьогодні. В цьому дописі про можливі причини кровожерливої поведінки російської армії, причини, через які російські солдати відмовляються атакувати, та здатність НАТО «постачати боєприпаси швидше, ніж росіяни возять тіла»

Привіт FB! [опубліковано 02.08]

Дякую всім, хто надсилав повідомлення чи іншим чином цікавився блогом. Все гаразд, професійні батареї заряджалися, а життя деякий час йшло своєю чергою – не за комп'ютером, поза цілодобовими інформаційними потоками та польовими звітами, що пишуться під звуки канонад.

Крім того, можливість визирнути зі стрічки новин дозволяє змінити кут зору. Частина російської тактики інформаційної війни полягає в тому, щоби створити враження, ніби хаос і насильство постійні, й чим довше це триває, тим більша ймовірність, що інституції та люди, яких росіяни атакують, просто не витримають.

Постійні ракетні обстріли Харкова та Миколаєва – яскравий приклад: снаряди летять день за днем, люди гинуть, багато поранених, будівлі руйнуються, і все виглядає, ніби українців постійно лупасять.

> *Ви хочете, щоб вбивства припинилися, але цього не відбувається, і тому, якщо ви весь час читаєте звіти про ракетні удари та продовжуєте чекати новин про контрнаступ у Херсоні, який все ніяк не почнеться, то приходите до висновку, що росіяни - невблаганна сила, з якою неможливо домовитись, яку неможливо зупинити, що їхня армія схожа на акулу із «Щелеп», яку майже неможливо оминути.* ***І хлопці з кремля хочуть, щоб ви думали саме так.***

Інша тактика просування ***кремлівського наративу*** це – нерегулярні, але дуже неприємні шокуючі події. ***Мета*** така сама — ***тривога і страх у голові опонента перед непередбачуваним майбутнім***.

Прикладом подібного підходу стало на початку тижня – очевидне принаймні для мене – холоднокровне вбивство десятків українських військовополонених у в'язниці в Донецьку

Численні докази свідчать, що росіяни загнали понад 100 членів маріупольського «Азову» в окрему будівлю та підірвали її термобаричними зарядами. Як можна воювати проти таких [*кровожерливих - перекл.*] людей, не кажучи вже, щоби розраховувати на їхню поразку? Це звірство є відвертим знущанням із бажання українців цінувати людське життя та їхньої чіткої лінії ніколи не залишати своїх солдатів. Немає очевидного способу, як українцям

діяти в таких ситуаціях. Зображення [*нижче*] надано державними ЗМІ рф, нібито зсередини в'язниці.

Знімок ізсередини казарми, де загинули азовці. Цей знімок наданий державним телебаченням росії, яке стверджує, що руйнування були спричинені ударами HIMARS. [Руйнування] виглядають набагато нищівнішими, ніж могли спричинити ракети калібру 227 мм, однак є експерти, які можуть оцінити це краще за мене.

Але якщо триматись трохи на відстані і не читати щоденні новини про ракетні вбивства, то стає очевидним, як ляпас риби по обличчю (не впевнений, чи схвалюєте ви численні риб'ячі метафори, вибачте, якщо так), що росіяни виснажились, що вони (ймовірно) вбивають військовополонених лише тому, що це працювало в минулому, і що немає жодної можливої траєкторії подій, яка призведе до чогось іншого, крім поразки.

> Вони загрузли у смолі, мов ведмідь із казочки про Солом'яного бичка [*в оригіналі був Братик Кролик, персонаж казок дядечка Римуса, але нам здалось так дотепніше -ред.*], у них немає ідей, вони — ходячий військовий труп, який чекає, щоб впасти ниць, вони — Німеччина 1944 року. Питання про поразку — це вже не «якщо», а «коли»

Уявляю собі образ Сонні ***Лістона***, який все ще стоїть на ногах, чекаючи, поки ***Мохаммед Алі*** прийде з черговою серією ударів, надто швидких, щоб їх побачити чи захиститись від них, аж поки чемпіон не падає, щоби ніколи не встати, а молодий претендент стоїть над ним і кепкує:

> «Як мене звуть?» [*мова про один з найкоротших і найскандальніших в історії боксерських боїв, коли чемпіона було неочікувано нокаутовано молодим боксером - перекл.*]

Паралель між росією, що поступається Україні й українцями, які мають право на існування, та тим, як Сонні Лістон визнає, що Мохаммед Алі більше не Кассіус Клей [*ім'я Мохаммеда Алі від народження - перекл.*], насправді досить влучна. Але, напевно, ще рано згадувати про спортивні перемоги.

Утім, не помітити напрямок подій дуже важко.

За місяць, що минув, росіяни не захопили жодної нової української території. Численні надійні звіти свідчать про те, що припинився масований артилерійський обстріл з боку росії по всій лінії фронту, знищено десь від 60 до 80 складів боєприпасів рф, командні пункти та стратегічні мости – все це українцям вдалось зробити за допомогою ракет із GPS-наведенням, яким кремль не може нічого протиставити. Острів Зміїний відвойовано.

Також очевидна неспроможність усієї російської армії впоратися з більш ніж кількома наземними атаками розміром з роту будь-коли будь-де, починаючи з червня.

БОЙОВІ ДІЇ

Нинішні події на фронті загалом дуже нагадують мені діяльність росіян на Донбасі упродовж 2015-2021 років, особливо у 2015-2016. Тоді лінія розмежування була практично нерухома, проте не по всій довжині укріплена. Обидві сторони надійно окопалися, але час від часу здійснювали артилерійські та патрульні рейди. Іноді росіяни розгортали наземні атаки або завдавали дальніх ударів — не так, щоби захопити нові території, як для «підігрівання» атмосфери.

Тим часом ЗСУ тримали на лінії розмежування мінімальну кількість людей, щоб зменшити втрати, а іноді вибирали місця, де можна було здобути невеликі території або отримати скромні перемоги. Нинішня війна на кілька порядків масштабніша, але для кремля зараз важливо зберегти те, що вони вже захопили, й здобути перевагу, змусивши європейців стомитися від новин про війну та насильство й перестати активно підтримувати українців. А для внутрішнього вжитку кремлю важливо показати, ніби він знає, що робити в цій війні далі; аргумент такий: будь-яка діяльність, хай яка абсурдна = реальний план.

Тому за минулі кілька тижнів ми побачили невеликі просування росіян у певних місцях, вони знову й знову намагаються там атакувати. Небагато читачів мого блогу знають назви цих місць — ***Піски***, ***Бахмут***, ***Авдіївка***. А в інших місцях «план» такий: обстрілювати все, що підпадає під категорії «цивільний», «український» і «російська артилерія до нього дістає». Додаю фото від оборонців під Запоріжжям.

Наслідки удару росіян по школі, фото від командування Тероборони Запоріжжя

Пожежа на пшеничному полі, що виникла внаслідок російського артилерійського обстрілу, фото від командування Тероборони Запоріжжя

Внаслідок такої стратегії — підтримувати видимість ефективних наступів і нищення захисту ЗСУ — відбувається ***зниження бойового духу*** **росіян**. Виглядає на те, що росія, поліційна держава з додатковою «палицею» мотивації — Сибіром, майже не здатна змусити свої війська йти в атаку.

Один читач надіслав мені такий тред:

У ньому, як на мене, дуже наочно показано цю ситуацію. Військове керівництво рф так часто вбивало так багато своїх солдатів і тривало це так довго, що нинішня неспроможність рф здійснювати серйозні наземні атаки пояснюється дуже просто: солдати навідріз відмовляються атакувати, і що досвідченіший солдат, то більше ймовірності, що він не підкорятиметься командиру. Й це не красива картинка української пропаганди, — ситуацію підтверджують сотні російських військовополонених, сотні перехоплених телефонних розмов, а також нинішня поведінка російської піхоти. Після п'яти місяців тяжких людських

втрат у лавах армії рф просто не залишилося солдатів, готових атакувати позиції ЗСУ.

Той йолоп у кремлі має відповісти на запитання: як мені виграти війну в Україні? Очевидно, ніяк. У нього є тільки один варіант — відступити і здатися, а оскільки російські змі перебувають під його повним контролем, єдина стратегія, доступна цареві рф — прикидатися, ніби все чудово.

Медик ЗСУ витягує з поля бою російського військовополоненого, фото батальйону «Дніпро» полку «Азов».

А ось і художня ілюстрація: сцена з «Доктора Живаго» про бунт російських солдатів. Це не документальний твір, але він дає добре уявлення про те, чого має боятися кожен сучасний російський офіцер.

"СМАКОЛИКИ" ДЛЯ УКРАЇНИ

Як на мене, то наразі найбентежнішою тенденцією, з точки зору кремля, є те, якими системними та інституціоналізованими стають поставки озброєння з США до України. Київ та Вашингтон уже не метушаться нестямно, намагаючись збагнути, що ж саме треба доставити, якій катастрофі треба запобігти, і що насправді реально дістати попри – на противагу забаганкам обох сторін.

Як нам добре відомо, уряд США має багаторічний досвід постачання зброї для експедиційних воєн. Фактично, на будь-якому курсі історії Європи «для чайників» вам розкажуть, що, насправді, вам **не слід опинятися у ситуації, коли проти вас працює *американська військова логістика***. І власне, саме там і опинилася росія під проводом владіміра путіна.

Останній цикл поставок, як мені видається, цілком прояснює стан речей для пана путіна. Об’єктивно, зараз на лінії фронту Україна не має кризових

ситуацій, тож ЗСУ не волає про допомогу щодо поставок далекобійної зброї чи більшої кількості боєприпасів для гаубиць. Після того, як за останні шість місяців ЗСУ встигли «посидіти на дієті», зараз їхнє становище значно покращилось.

І **не схоже, що Вашингтон вважає за потрібне скоротити обсяги постачання.** За інформацією, яку Пентагон поширив у понеділок, новий пакет допомоги вартістю 550 млн доларів включатиме головним чином ракети до систем HIMARS та 78 000 (!) 155-мм снарядів до артилерії. Тим часом, німці завезли ще три важких ракетних системи M270/MARS II, тож загалом – якщо вірити українським військовим блогерам – якби ЗСУ вишикували рядочком усі свої пускові установки HIMARS та M270, то могли б запустити загалом 136 окремих 270-мм ракет із GPS-наведенням, кожна з яких влучає у ціль на відстані 70 кілометрів із точністю в 1–2 метри.

Якщо ви хоч трохи знайомі із американцями, то, організувавши поставку саме таким чином, вони красномовно сповіщують: «А коли в ЗСУ закінчиться ОЦЕ, ми надішлемо ще. Ми цілком напевно можемо постачати боєприпаси швидше, ніж росіяни возять тіла».

Я знаю, що зводити все до «чорно-білої» картини світу – не надто розумно і взагалі не личить, але, чесно кажучи, саме так і виглядає Арсенал демократії.

Ясне діло, лишається відкритим питання: а скільки ж тих ошатних ракет із GPS-наведенням українцям знадобиться для того, щоб скалічити цілу ділянку фронту до такого стану, що її можна буде легко захопити? Що ми знаємо точно – то це, що масовані удари із використанням високоточної зброї супроти технологічно відсталішого противника були доктринальною практикою НАТО щонайменше в останні тридцять років. І ця тактика багаторазово доводила свою ефективність у конвенційних війнах.

Дивлячись на те, як в останні кілька тижнів палали російські склади боєприпасів, я маю серйозні підстави вважати, що в розвідки США та ЗСУ є детальний перелік підрозділів та комунікаційних вузлів, по яких вони можуть завдати масованого удару керованими ракетами, перш ніж розпочати наступ. Що тому може протиставити російська армія? Мабуть для тих, хто сидить у кремлі, такі роздуми точно не є веселими. Для довідки прикріплюю зображення систем HIMARS та MARS II.

Стокове зображення HIMARS

Стокове зображення німецької MARS II – це модифікована для використання у Бундесвері американська M270, ключова її перевага у тому, що вона може випускати вдвічі більше ракет, ніж HIMARS. Також, вона повільніше пересувається, але й уразити цю систему артилерією складніше.

До речі, щодо теми Тайваню, хтось не дуже ввічливий до німців зробив отакий мем за підсумками того, як німці місяцями тягнули із поставками зброї до України. Лишу тут цю картинку суто заради жарту, але, гадаю, нам завжди слід пам'ятати, що, якими б глибокими та, ймовірно, корумпованими не були б зв'язки між [партією Шольца] SDP та кремлівськими елітами, факт лишається фактом: Бундесвер, фактично, є роззброєним, тож навіть попри те, що Німеччина багата, в неї немає аж такої купи зброї, щоб вона її могла із легкістю передати Україні. Навіть якби Шольц того хотів, а він цілком очевидно цього не хоче.

Дещо несправедливе зображення про німецьку військову допомогу Тайваню

Оригінал тут

Переклад - Тетяна Саніна, Антон Шигімага, Антоніна Ящук

Редакція - Ростислав Семків

*Стефан **Коршак** - воєнний кореспондент, професійний письменник, фотограф/редактор і відеопродюсер. У 1985-1989 роках служив в армії США. Він має ступінь університету Джорджа Вашингтона та Єльського університету. Його досвід у зоні бойових дій включає Чечню, Південну Осетію/Грузію та Афганістан. Як журналіст працював в зонах конфлікту Придністров'я, Абхазії та Нагірного Карабаху.*

***

№ 419.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 7 серпня 2022

Головне

1) Я не мав жодного сумніву, що після провалу ядерного шантажу хуйло застосує шантаж підривом Запорізької АЕС. І це вже серьйозно. Тут є реальна і пряма загроза.

2) Грузія, яку хуйло змішав з гівном у 2008 році, наразі перетворилася на гівно, яке підтримує хуйла. Чому? Тому що тоді ніхто не хотів сперечатися з хуйлом. Та й "бізнес ез южл", те да се... Газ, знову ж. Отак і вигодували з маленького хуйла – величезного хуйла. Нічому, геть нічому історія не вчить...

3) Зверніть уваги на співи папахєна римського. Одноголосно з хуйлятками. Тому що грошенятки хуйла у банку Ватикана не смердять...

Теми дня

1) Російські війська загрожують підірвати Запорізьку АЕС у разі її штурму ЗСУ.

2) Ракетам обстріляно воєнні об’єкти на Вінничині.

3) Amnesty International "висловила жаль" ефектом своєї доповіді, але не відмовилася від висновків.

1. Війна

1-1) Фронт

• Російські окупанти завдали потужних ракетних ударів по Україні. Вибухи пролунали у Вінницькій, Кіровоградській, Черкаській областях, а також у Кременчуці. Командування Повітряних сил повідомило про влучання кількох ракет у воєнні об’єкти у Вінницькій області. Генштаб констатував наявність постійної загрози ракетних атак на об’єкти на всій території країни.

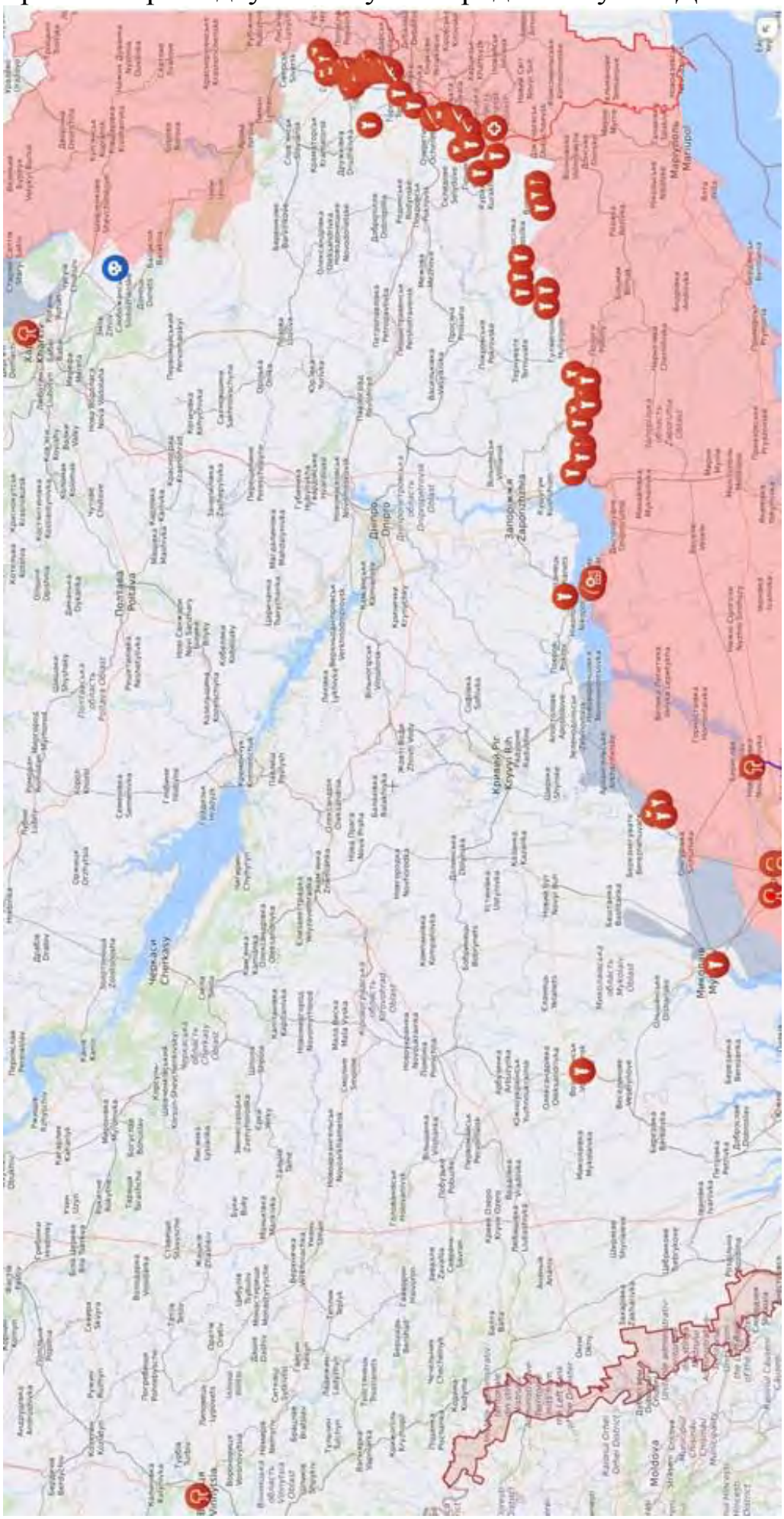
• Під артилерійські обстріли з території РФ потрапили прикордонні населені пункти Чернігівщини та Сумщини.

• Ситуація на лінії фронту впродовж доби не змінилася. Усі атаки та спроби наступу російських військ відбиті.

• Під обстріл РСЗВ потрапило підприємство в північній частині Харкова. Російські війська на півночі та в центрі області без успіху штурмують позиції ЗСУ вже кілька місяців.

• Для послаблення та прориву лінії української оборони російські війська безперервно обстрілюють українські позиції всією лінією фронту на Донбасі, а також завдають ракетно-бомбових ударів із повітря. Спроби окупантів

провести розвідку боєм у Богородичному та Долині на південь від Ізюма

знову не мали успіху.

З РСЗВ обстріляно центр Слов’янська.

Також провалилися штурмові дії російських військ у напрямку Сіверська – у Верхньокам’янському та Івано-Дар’ївці. ЗСУ знешкодили диверсійну групу, яка намагалася "промацати" лінію оборони українських військ у Білогорівці – на трасі Лисичанськ – Бахмут. Атаки окупантів на Соледар із півдня та сходу провалилися, попри посилення військ підрозділами ПВК "Вагнера".

Ситуація в Бахмуті дедалі гіршає, місто зазнає варварських обстрілів. Підірвано пішохідний міст через річку Бахмутка. Атаки на райцентр російських військ за підтримки авіації та танків із боку Покровського успіху не мали.

На південь від міста українські війська утримують села Кодема та Зайцеве, багаторазові спроби підрозділів ПВК "Вагнера" та "військ республік" захопити їх зазнали фіаско.

Сталося бойове зіткнення в Нью-Йорку на північно-західній околиці Горлівки.

У районі Донецька тяжкі бої точаться в промзоні Авдіївки та на північ від міста – у Новоселівці Другій та Красногорівці, а також у Пісках, Невельському та Мар’їнці. "Армія ДНР" та російські підрозділи за потужної підтримки артилерії змогли захопити понад половину Мар’їнки та Пісок, проте були відкинуті на попередні позиції прицільним вогнем української артилерії.

ЗСУ не дали можливості кадровим російським військам прорватися в районі Великої Новосілки.

Президент Зеленський підтвердив, що ситуація на Донбасі є вкрай тяжкою.

• На Херсонщиніі окупанти без успіху намагалися вести наступальні дії в напрямку Миколаєва в районі Херсона – у Благодатному та Снігурівці. Українські війська стійко тримають плацдарм на лівому березі річки Інгулець у районі с. Давидів Брід.

• Окупанти обстріляли Марганець та населені пункти Нікопольського району Дніпропетровської області з лівого берега Дніпра – із району Запорізької АЕС.

• По Миколаєву завдано ще одного ракетного удару.

• Українська ракетна артилерія завдала ударів по стратегічному Антонівському мосту через Дніпро на північ від Херсона, Дар’ївському мосту та понтонній переправі, яку окупантами звели поряд із ним, по військових об’єктах в обласному центрі та в аеропорту Чорнобаївка. Обстріляно аеродром та промислові підприємства в Мелітополі, де розташовано російські

військові бази. Знищено склади боєприпасів та бази військ у Донецьку, Макіївці та інших містах Донбасу.

• Для поповнення важких втрат ударних частин республіки влаштували нову хвилю мобілізації. "Призивають" чоловіків, які мали відтермінування, шахтарів та вчителів тощо, під "мобілізацію" потрапляють і особи, яких раніше було визнано непридатними до військової служби.

• Спікер командування Повітряних сил Ігнат наголосив, що наявними засобами ППО запобігти ударам реактивної та ствольної артилерії по прифронтових містах неможливо, техніку потрібно знищувати на землі.

• Увечері в суботу окупанти знову обстріляли територію Запорізької АЕС із РСЗВ. Ракети влучили в майданчик поряд зі сховищем відпрацьованого ядерного палива. Пошкоджено датчики радіаційного моніторингу поруч зі сховищем. Перед обстрілом окупанти та персонал Росатому сховалися в бункерах станції.

Командувач російським гарнізоном АЕС – начальник військ радіаційного, хімічного та біологічного захисту генерал Васильєв заявив, що всі важливі об’єкти станції заміновано та буде підірвано в разі спроби штурму. Він наголосив, що станція буде – або російською – або нічиєю, а військовослужбовці "з честю виконають будь-який, навіть, найжорсткіший наказ".

МОЗ України опублікувало алгоритм дій у разі радіаційної аварії.

Президент Зеленський мав телефонні переговори з головою Ради ЄС Мішелем. Він зажадав запровадження санкцій проти Росатому та російського ядерного палива у відповідь на акти терору на ЗАЕС.

Глава МЗС Естонії Рейнсалу заявив, що Росія мусить негайно припинити ядерний тероризм і повернути Україні захоплену нею АЕС. Генеральний секретар ООН Гутерреш закликав надати доступ до АЕС інспекторам Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ). Члени Сенату США від обох найбільших партій закликали адміністрацію президента Байдена оголосити Росію державою – спонсором тероризму.

• За інформацією американської розвідки, Іран все-таки передав Росії певну кількість бойових безпілотників. Іранський уряд заперечує використання свого супутника Росією для стеження за територією України.

• Родичі оборонців "Азовсталі" влаштували акції в 10 містах країни та в європейських столицях із вимогою до ООН та Міжнародного Комітету Червоного Хреста гарантувати безпеку військовополонених. Родичі зажадали

від організацій проведення перевірки умов їхнього утримання та стану здоров'я. За твердженням співробітників Головного управління розвідки, теракт в Оленівці був спецопераційою російських спецслужб проти західних постачань зброї Україні, насамперед, високоточної.

1-2) Тил

• Депозитарій НБУ та Нацкомісія з цінних паперів та фондового ринку відновили операції з державними цінними паперами та зобов'язаннями. НБУ відтермінував запровадження нових тарифів на депозитарні послуги до 22 грудня.

• Президент Зеленський передав петицію про анулювання ліцензії компанії 1xBet, яка має російське коріння, на розгляд уряду із залученням компетентних органів.

2. Україна та світ

• У річницю вторгнення російських військ до Грузії МЗС України проголосило рішучу підтримку її територіальної цілісності та суверенітету. Пресслужба МЗС наголосила, що млява реакція світових лідерів на агресію спричинила подальші загарбницькі кроки РФ в Україні – окупацію Криму та Донбасу, а згодом – повномасштабне вторгнення 24 лютого. Зовнішньополітичне відомство підкреслило, що зупинити агресора можна лише об'єднаними зусиллями світової спільноти, посиленням санкцій та підтримкою жертв агресії. Території Грузії та України, які захопила РФ, мають бути деокуповані, а воєнні злочинці – понести відповідальність. МЗС Грузії закликало Росію припинити незаконні дії, вивести війська з окупованих територій відповідно до угоди про припинення вогню від 12 серпня 2008 р., а також скасувати незаконне рішення про визнання окупованих територій.

• Організація Amnesty International висловила "глибокий жаль" через "розпач та гнів" через опублікований нею звіт про нібито порушення прав мирних жителів України українськими військовослужбовцями. Водночас AI не відмовилася від висновків, які виклала у звіті, проте не покладає на ЗСУ відповідальності за "порушення", які було вчинено російськими військами. Функціонери організації стверджують, що зафіксували порушення прав людини в 19 українських містах та селах, які вони відвідали. Співробітники київського офісу не брали участі в цій поїздці.

• З портів Одеса та Чорноморськ вийшли ще 4 судна з агропродукцією. До Чорноморська вперше з моменту блокади увійшло іноземне судно – турецький балкер Fulmar S. Папа Римський Франциск назвав поновлення експорту

українського продовольства "знаком надії" та "зразком діалогу", який, на його думку, у змозі покласти край війні в Україні.

• Президент Зеленський заявив, що проведення Росією "референдумів" на захоплених нею територіях ліквідує можливість поновлення мирних переговорів.

• Федеральне мережеве агентство Німеччини закликало громадян країни до режиму жорсткої економії енергоресурсів для запобігання дефіциту газу в зимовий період. Влада країни домовляється про постачання електроенергії із сусідніх країн, а також скорочує прокачування газу.

• Журналісти видання The Financial Times констатували зростання стурбованості західних лідерів поглибленням зв'язків Туреччини та Росії, а також кроками турецької влади, яка допомагає РФ обходити санкції. Чиновники адміністрації президента Байдена заявляють про можливість запровадження вторинних санкцій проти Туреччини в разі продовження подібних дій. В умовах посилення кризи в країні та різкого зростання темпів інфляції це може спричинити вкрай тяжкі наслідки для економіки, і, зрештою, вплинути й на політичну ситуацію в країні.

***

№ 420.

Поставки ракет HARM в Україну - подія не менш важлива ніж HIMARS

Бутусов 2022-08-08

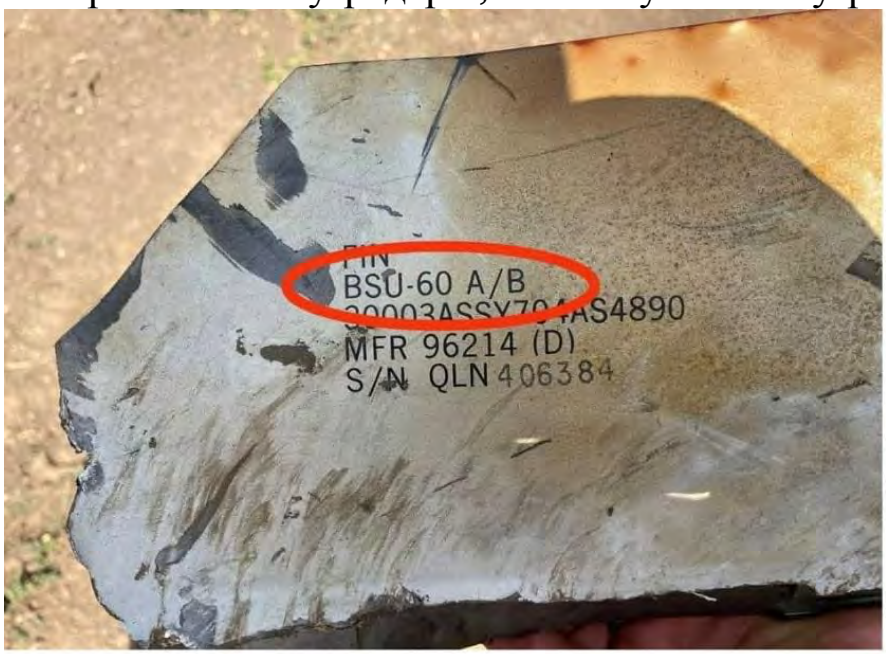
ЗСУ застосували проти російських радарів ППО новітні американські протирадіолокаційні ракети AGM-88 HARM, у мережі викладені фотографії уламків, зроблені на російських позиціях.

Судячи з того, що уламки ракети належать до хвостової частини, а місце влучання не показані, очевидно, що HARM точно уразив російський радар. Бойова частина ракети має неконтактний підривник, вона складається з тисяч готових уламків, і очевидно, ракета вибухнула так як треба там, де треба.

Протирадіолокаційні ракети - це один з найтаємніших видів озброєння, оскільки характеристики систем знищення ППО є одним з найбільших секретів. Постачання ракет HARM до України, означає, що наші союзники довіряють нам свою найсучаснішу зброю фактично без обмежень. Це найвищий рівень допуску.

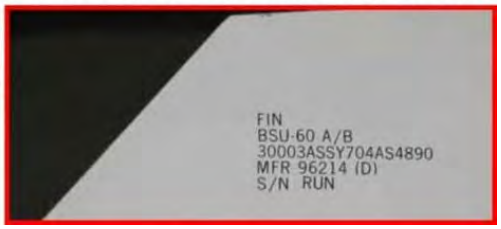
Генштаб ЗСУ почав повідомляти про знищення російських радарів та засобів ППО.

Ракета HARM налаштовується на випромінювання радару, підлаштовується під будь-яку частоту, і може або програмуватись заздалегідь для ураження конкретного типу радарів, або запускатись у район роботи ППО противника,

щоб самостійно вести пошук та ураження радарів. Сама ракета ніякого активного випромінювання не дає, її не можливо помітити засобами радіоелектронною розвідкою, тільки радар може засікти. Але перехопити ракету складно, оскільки вона має малі розміри та швидкість 2,2 тисячі кілометрів на годину, тобто атака та пошук цілі відбуваються дуже швидко. Якщо противник вимикає радар, це його не врятує - HARM запам'ятовує координати випромінювання радара, і все одне летить до обраної цілі. Боєголовка ракети - 66 кг, містить у собі тисячі уражаючих елементів, і гарантовано знищує радар.

Оскільки ракети HARM застосовуються з літаків НАТО, російський блог BMPD вважає, що ракети застосовані ЗСУ з наземних пускових установок.

У нас наразі немає інформації про те, як працюють ракети HARM.

Але можна сказати впевнено, що тепер ефективність роботи українських БПЛА та РСЗВ HIMARS значно підвищиться, оскільки ЗС РФ тепер позбавлені можливості утворювати щільне радіолокаційне поле у оперативно-тактичній зоні через високий ризик, що одночасно з запуском БПЛА та РСЗВ

відбувається і пуск HARM, і радари та зенітно-ракетні комплекси ППО РФ, які вмикаються для боротьби з HIMARS, можуть бути уражені самі.

Масований пуск HARM - 20-30 ракет одночасно - здатен повністю знищити російську ППО на площі в 100-200 квадратних кілометрів, і дозволити безперешкодно працювати усім видам наших ракетних комплексів.

Тепер росіянам доведеться значно збільшувати кількість зенітно-ракетних комплексів та радарів ППО, щоб прикривати важливі об'єкти кількома ешелонами, та постійно маневрувати своїми силами ППО. Тепер кількість часу роботи засобів ППО з однієї точки буде зменшено, вони будуть змушені постійно змінювати позиції після ввімкнення радарів. Тобто російська армія тепер змушена застосовувати набагато більше сил, витрачати набагато більше ресурсів та людей, і при тому це абсолютно не гарантує захисту об'єктів від ураження, та захисту від ураження самих російських ППОшників.

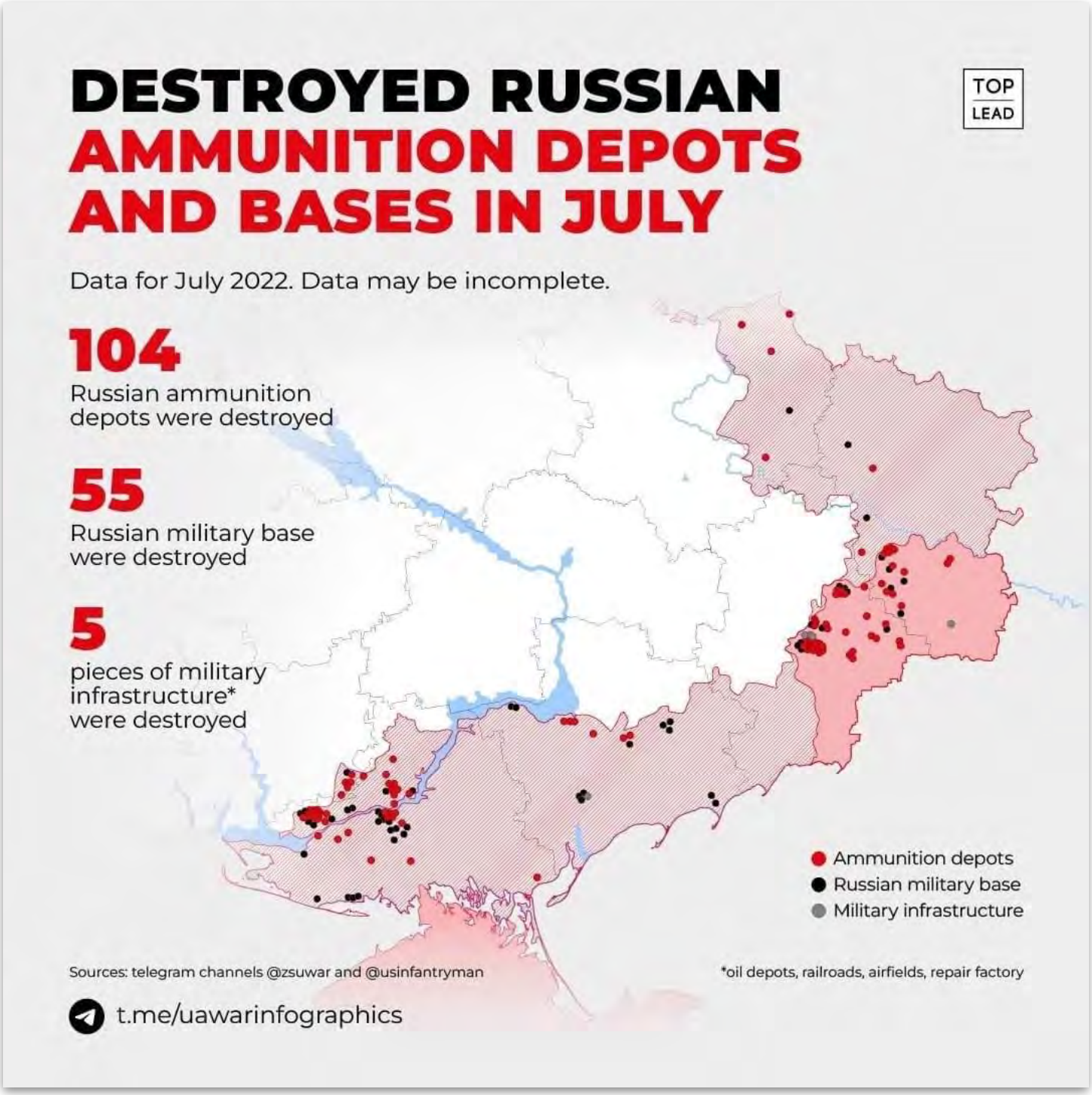
Велике оперативне значення має той факт, що Україна отримала засоби для тимчасового контролю над повітрям на певних ділянках фронту. Тепер наші БПЛА зможуть діяти на тих напрямках, на яких раніше російські ЗРК щільно працювали та полювали на будь-який квадрокоптер. Звичайно, все це потребує відповідної тактики.

Ніколи раніше ЗСУ не застосовували протирадіолокаційні ракети у бойовій обстановці. Нова надсучасна зброя дає ЗСУ нові великі можливості у знищенні російських окупантів.

Дякуємо США, дякуємо нашим союзникам за неоціненну допомогу у боротьбі за свободу усього світу з російською тиранією.

***

№ 421.

***

№ 422.

Теми тижня в Україні та навколо України 01- 07 серпня 2022

Наш спільний дайджест з Юлія ***Юліна***.

Головне

1) Дуже складний тижень, коли хуйло задіяв майже всі свої відкриті та приховані резерви задля примушення України до "миру" (тобто, до капітуляції). У цьому бажанні йому щиро допомагають платні агенти, агенти впливу, корисні ідіоти, а також політики, які вважають, що на здаванні України хуйлу можна заробити непогані гроші.

Тиск посилюєтья. Саме зараз нам потрібні надійні партнери, про підставлять плече. І будь-які дії, які цих партнерів дратують, є нерпипустимими.

2) На Донбасі упродовж тижня досягнення у хуйловіськ є, але невеликі. Вони посунули ЗСУ від Світлодарського водосховища і навколо Донецька, але некритично. Ціна дуже велика, але вона для бункера значення не має. Від слова "абсолютно"

3) Про зерно... У мене завжди були сумніви щодо цієї операції але наразі вони лише посилилися. Панрнерів поставлено до відома. Бо це гроші їхніх платників податків.

Щодо бюджету. Ситуація для України ЩЕ не критична. Якщо, звичайно ж, гидьманцеви й інші шмигалї-хуїгалі-шевченки остаточно не доб'ють економіку.

Теми тижня

1) Україну силують до миру за будь-яку ціну
2) Росія перекидає сили на південь України й наступає на Донбасі
3) Червоний Хрест зняв із себе відповідальність за трагедію в Оленівці
4) У портах Одещини очікують на відправлення 13 суден з українським зерном

1. Україну силують до миру за будь-яку ціну

Росія зазнає важких втрат особового складу й техніки на війні в Україні й конче потребує перепочинку задля відновлення боєздатності армії вторгнення. Але влада України не йде на контакт, імовірно, під тиском західних партнерів і населення, яке не налаштовано на мирні переговори. Саме тому російське керівництво робить низку кроків для примушення України до миру за будь-яку ціну за допомогою агентів впливу й силових акцій.

Низка світових політиків протягом тижня зробили подібні кроки та заяви. 1 серпня попередній президент США Трамп заявив, що Україна могла уникнути повномасштабного вторгнення Росії, якби відмовилася від вступу до НАТО й визнала б анексію Криму. З його слів, шанси на укладання мирної угоди з

президентом РФ Путіним значно зменшилися з моменту вторгнення, а війна вже забрала життя тисяч українців та спричинила руйнування інфраструктури країни.

Аналогічної думки дотримується й колишній канцлер Німеччини Шредер, який нині обіймає посаду голови ради директорів "Роснафти", є членом ради директорів "Газпрому" й головою ради акціонерів російських газогонів "Північний потік" 1 і 2. Після зустрічі з російським президентом Путіним у Москві він заявив, що однією з умов припинення війни має бути відмова України від вступу до НАТО. Шредер також назвав "мудрим рішенням" позицію канцлерки Меркель та глави МЗС Штайнмаєра, які виступили проти надання Україні Програми з членства (ПДЧ) в Альянсі у 2008 році. Колишній канцлер Німеччини назвав війну в Україні "помилкою російського президента", проте вважає, що для припинення бойових дій "потрібні поступки обох сторін". За його твердженням, Донбас має залишитися в складі України, проте "мати широкі права". Шредер також вважає за неможливе повернення контролю України над Кримом у воєнний спосіб. Колишній канцлер Німеччини наполягає на тому, що питання деокупації півострова слід відкласти "на кілька поколінь". Президент України Зеленський назвав заяви Шредера на підтримку Росії "огидними".

Правозахисна організація Amnesty International у своєму звіті, який було оприлюднено 4 серпня, зробила скандальну заяву. За твердженням AI, ЗСУ, буцімто, наражають на небезпеку мирне населення, завдаючи ударів по окупантах із житлових районів українських міст. Радник голови Офісу президента Подоляк у відповідь зауважив, що життю українців загрожує лише російська армія, а заяви Amnesty International є не чим іншим, як участю в дискредитаційній кампанії Росії проти України та ЗСУ. Генсек Amnesty International Каламар натомість заявила, що за хвилею критики публікації стоять російські та українські боти, які розпалюють війну. Директорка Amnesty International Ukraine Покальчук залишила посаду через незгоду з позицією центрального офісу. Незабаром Каламар у листі до агентства Reuters заявила, що шкодує про "розпач і гнів" через опублікований AI звіт про нібито порушення прав мирних жителів України українськими військовослужбовцями. Водночас AI не відмовилася від висновків, які виклала у звіті, проте не покладає на ЗСУ відповідальності за "порушення", які було вчинено російськими вояками. Функціонери організації стверджують, що зафіксували порушення прав людини в 19 українських містах та селах, які вони відвідали. Співробітники київського офісу в цій поїздці участі не брали.

Прем’єр-міністр Угорщини Орбан, відомий своєю проросійською позицією, 4 серпня заявив, що задля досягнення миру в Україні потрібні прямі переговори

Росії та США. Він стверджує, що дії "глобалістських лідерів" ведуть до ескалації воєнних дій і зменшують шанси на досягнення миру.

Президент Туреччини Ердоган намагається в будь-який спосіб всадовити за стіл переговорів президентів РФ та України – Путіна й Зеленського, спираючись на успіх переговорів щодо транзиту українського продовольства Чорним морем. Папа Римський Франциск назвав поновлення експорту українського збіжжя "знаком надії" та "зразком діалогу", який, на його думку, у змозі покласти край війні в Україні.

Тим часом завдяки заявам проросійських політиків і газовому шантажу з боку Газпрому, населення Європи поступово стає більш лояльним до злочинних дій РФ. Так, за даними опитування служби Deutschlandtrend, кількість противників збільшення постачання зброї Україні серед респондентів у Німеччині за останній місяць зросла і складає 32 %, перевищивши кількість тих, хто вважає за необхідне посилити підтримку (23 %). Зменшилася й кількість прихильників посилення санкцій проти РФ.

5 серпня окупанти скоїли теракт на території Запорізької АЕС. Територію станції було двічі обстріляно з РСЗВ, пошкоджено будівлі критичної інфраструктури, виведено з ладу високовольтну лінію. 6 серпня під обстріл потрапив майданчик сховища відпрацьованого ядерного палива. МЗС України засудило обстріл станції й заявило, що влучання ракет у реактор може спричинити катастрофу, яку можна порівняти за наслідками з вибухом ядерної бомби. Російські війська розмістили техніку та боєприпаси в приміщеннях машзалу 1 та 2 блоків АЕС, які виведено в ремонт, а також заклали вибухівку під естакадами та в приміщеннях блоків. Командувач російським гарнізоном АЕС – начальник військ радіаційного, хімічного та біологічного захисту генерал Васильєв заявив, що всі важливі об’єкти станції заміновано та буде підірвано в разі спроби штурму. Він наголосив, що станція буде або російською, або нічиєю, а військовослужбовці "з честю виконають будь-який, навіть найжорсткіший наказ". Щодня окупанти обстрілюють із РСЗВ Нікополь та інші населені пункти по той бік Каховського водосховища з території станції, щоби викликати вогонь у відповідь.

Один із провідних оглядачів The New York Times Фрідман розмістив статтю, у якій заявив про "глибоку недовіру" адміністрації президента Байдена до президента Зеленського та його оточення. Координатор Ради нацбезпеки країни Кірбі спростував ці твердження й заявив, що президент Байден неодноразово висловлював захоплення мужністю Зеленського та постійно спілкується з ним особисто, а також підтримує весь український народ у боротьбі з російською агресією.

Американська телекомпанія CBS випустила документальний фільм, у якому висловила сумнів, що вся західна зброя, яку передано Україні, доходить до передової, оскільки контроль за нею втрачається на кордоні. Журналісти наполягають на запровадженні ефективного контролю за постачанням, як варіант, цивільними представниками країн-донорів.

Другий президент України Кучма дав не надто оптимістичний прогноз щодо перебігу війни. На його думку, війна в Україні скоро не закінчиться, а на її перебіг впливатимуть низка чинників: здатність ЗСУ до наступу, вибори, політичні кризи та економічна ситуація в країнах-партнерах. За його словами, наївно розраховувати на те, що західні санкції вб'ють економіку Росії, помре Путін чи населення РФ вийде на антивоєнний протест. Кучма висловив упевненість, що для України єдиним способом зберегти незалежність є перемога над Росією на полі бою.

2. Росія перекидає сили на південь України й наступає на Донбасі

Російське командування і далі перекидає живу силу та техніку на південь України. Українська артилерія щодня знищує кілька складів боєприпасів, проте це практично не впливає на вогневі можливості російських військ. Пошкоджені українськими військовими мости російська армія оперативно латає. На Херсонщині повсякчас точаться запеклі бої на українському плацдармі на правому березі річки Інгулець, який уже місяць не можуть ліквідувати значні сили російських десантників. Зосередження великого угруповання армії РФ на півдні країни може свідчить про те, що Путін планує за будь-яку ціну влаштувати там у вересні "референдуми" про приєднання до Росії. Паралельно окупанти намагаються проводити пропагандистську роботу з населенням: роздають гроші пенсіонерам для збирання персональних даних і закликають випускників вступати до "нових ВНЗ". До захоплених областей із РФ завезли чиновників, пропагандистів, учителів і лікарів.

На Донбасі тривають важкі бої всією лінією фронту від адмінкордону з Харківщиною аж до Запорізької області. Українські війська відступають під шаленими атаками регулярних російських військ, "армій республік" та найманців ПВК "Вагнера". Окупанти не рахують людські втрати й боєприпаси, які надходять із Росії ешелонами. Водночас ЗСУ відчувають брак важкої артилерії й боєприпасів.

Українське керівництво намагається пришвидшити постачання зброї та боєприпасів. Останній пакет допомоги США містив ракети РСЗВ HIMARS і снаряди для 155-мм гаубиць. Проте на фронт вони надійдуть за кілька тижнів.

Воєнні експерти спостерігають намагання російського командування виконати наказ міністра оборони Шойгу про продовження наступу на всіх напрямках.

Це розтягує українські резерви й не дає можливості сконцентрувати сили, достатні для контрнаступу, який українські високопосадовці начебто запланували в серпні.

3. Червоний Хрест зняв із себе відповідальність за трагедію в Оленівці

Після того, як наприкінці липня російські окупанти вбили українських військовополонених в Оленівці, серед яких були оборонці "Азовсталі", Україна зажадала від росіян віддати тіла. Росія заявила про готовність передати тіла загиблих, але "лише після завершення розслідування". Російські пропагандистські ЗМІ розповсюдили відео допиту командира 36-ї бригади Волинського, який натякнув на насильницьке знищення полонених російськими військовослужбовцями. Генеральний прокурор Костін припускає, що українських військовополонених в Оленівській колонії, ймовірно, було вбито термобаричним зарядом. Уповноважений із прав людини Лубинець заявив, що українська влада намагається встановити місцеперебування командирів підрозділів, які боронили "Азовсталь".

Міжнародний Комітет Червоного Хреста заявив, що не гарантував безпеку оборонцям "Азовсталі". Президент і військове командування запропонували їм здатися в полон росіянам задля порятунку життя начебто під гарантії ООН та міжнародних гуманітарних організацій. Саме вони брали участь у виведенні вояків із комбінату.

Червоний Хрест назвав себе "нейтральним посередником", який сприяв безпечному виходу бійців із території комбінату, і звинуватив у загибелі вояків Росію. Ця заява викриває брехню українських офіційних осіб, які брали участь у переговорах – голови фракції "Слуга народу" Арахамії, глави Офісу президента Єрмака та віцепрем’єр-міністра Верещук, які заявили, що подібні гарантії нібито були отримані – і від МКЧХ, і від ООН. Після "евакуації" Верещук було усунуто від переговорів про обмін полоненими.

Родичі вояків влаштовують акції у великих містах України та за кордоном для привернення уваги до проблеми. Проте керівництво України не оголосило днем жалоби наступний за вбивством в Оленівці день і усіляко уникає цієї теми в ефірі "марафону єдиних новин" та висловлюваннях офіційних осіб.

4. У портах Одещини очікують на відправлення 13 суден з українським зерном

Після того, як 31 липня перше судно із зерном залишило порт Одеса, Генеральний секретар ООН Гутерреш привітав розблокування українського експорту збіжжя. Початку процесу передував ракетний обстріл російською

армією порту Одеса. За інформацією Одеської воєнної обладміністрації, його метою було знищення зернових терміналів, проте ракети в зерносховища не влучили. Прессекретар МЗС РФ Захарова тоді підтвердила, що саме Чорноморський флот РФ завдав удару по одеському порту, а ціллю крилатих ракет начебто був український катер. Депутат Держдуми РФ Попов заявив, що було атаковано ракети Harpoon, які ВМС України зберігали в порту.

Після відряджання першого судна президент України Зеленський висловив переконання, що Росія надалі намагатиметься зірвати експорт українського збіжжя. Втім, розблокуванням українських портів РФ добилася зняття санкцій на експорт власних добрив і продовольства. Під час зустрічі в Сочі 5 серпня президент РФ Путін та турецький лідер Ердоган наголосили на необхідності повного виконання "зернової угоди", підписаної в липні між РФ та Україною за посередництва Туреччини та ООН. Також розблоковано експорт російських добрив та зерна, без перешкод до споживачів прямують і судна з зерном, викраденим Росією на окупованих територіях. Ердоган намагається представити себе як рятівника людства, подаючи розблокування українських портів як власну дипломатичну перемогу, адже, за його словами, через російсько-українську війну продовольча безпека 30 % населення світу була під загрозою.

5 серпня міністр інфраструктури Кубраков оголосив, що в портах Одеської області очікують на відправлення 13 суден із зерном та іншою агропродукцією. Міністерство агрополітики повідомило, що врожай зібрано на понад 40 % посівних площ, намолочено 17,5 млн т збіжжя нового врожаю. Отже, проблема його зберігання постає у повний зріст.

Заступник міністра економіки – торговий представник України Качка озвучив побажання уряду щодо включення до "зернової угоди" ще й експорту металу. За його словами, у липні через дунайські порти, залізничним та автотранспортом було експортовано орієнтовно 3 млн т зерна – приблизно половина того, що транспортувалося морем до широкомасштабного вторгнення.

***

№ 423.

Курт Волкер: До кінця року ми побачимо зміну на фронті, а далі у росіян буде складна зима

Європейська правда

2022-08-09

Розмовляв Сергій Сидоренко, редактор "Європейської правди", відео Володимира Олійника

Посол Курт Волкер відомий українцям з 2017 року, коли його призначили спецпредставником США з питань переговорів про Україну – спершу для сприяння Нормандському формату, потім для усіх переговорів, що стосуються російського-українського конфлікту, а згодом і загалом у відносинах США та України, де на той час не було американського посла. У вересні 2019 року, перед початком процедури імпічменту, він подав у відставку, а його покази стали однією з основ звинувачень на адресу Дональда Трампа.

Це лише один з показників того, що Волкер – дипломат, який готовий говорити жорстко і говорити правду. За часів роботи на українському напрямку саме прямі заяви про російську агресію стали його візитівкою і, по суті, змінили американський порядок денний щодо України.

Не менш відверто він висловлюється і зараз.

Ми поспілкувалися під час приватного візиту Курта Волкера до Києва. Ця розмова, у якій викладений подальший сценарій війни, є натяки на можливість розпаду Росії, пояснюється, як Україна стане членом НАТО тощо, точно заслуговує на вашу увагу. Для тих, хто хоче її подивитися, ми підготували відеоверсію, де зібрали найважливіше.

А для тих, хто віддає перевагу читанню – публікуємо трохи повніший текстовий виклад нашої розмови.

1. "До кінця року справді побачимо зміну на фронті"

– Україна перемагає у війні?

– Я вважаю, що так.

Посудіть самі: Путін мав на меті знищити Україну як державу. Знищити народ, культуру, ідентичність – і він абсолютно провалив цей намір. Україна лишається незалежною, демократичною, європейською країною. А отже – вона перемагає.

– Утім, цього недостатньо для перемоги. Ми і зараз демократія – але ж ми ще не перемогли.

– Бо це дві різні речі.

Перше питання – чи витримала Україна? Так, бо ви вже витримали.

Друге питання – чи здатні ви виштовхати Росію зі своєї землі? Тут ми ще не маємо відповіді.

США та інші країни підтримують вас, надають зброю та допомогу, щоб ви могли це зробити, але ми не знаємо, як саме це станеться.

– Що буде достатнім особисто для вас, щоби сказати: так, Україна перемогла?

– Я відповім у контексті, ширшому за Україну, адже Путін створив загрозу не лише для вас.

Росія має змиритися з тим, що їй доведеться жити у власних кордонах. Доки Росія наполягає на своєму праві нападати на сусідів, ніхто не може бути задоволеним перемогою над нею. Бо це постійна загроза для світу.

Момент, коли можна буде сказати: "Україна перемогла", повинні визначити самі українці. Але і я, і мої українські друзі вважають, що для цього Україна має повернути всю свою територію.

– З Кримом?

– Так, включно з Кримом.

П'ять років тому можна було міркувати, мовляв, "Донбас Росії не потрібен, тому вона його віддасть швидше, а повернення Криму потребує більше часу". Та війна розбила ці міркування.

Зараз надто ризиковано залишати навіть Крим у руках Росії.

– Може бути тимчасовий мир, такий собі "Мінськ-3"?

– Ні. Подивіться на перший та другий "Мінськ": вони лише додали "легітимності" російській окупації та підготували поле для нового нападу Росії. Досягти миру вони не допомогли.

Про що можна говорити, якщо Путін прямо заявляє: війна не закінчиться до захоплення України. Два тижні тому Лавров підтвердив, що це – позиція Росії.

Коли вам протистоїть такий ворог – місця для компромісу немає. Тому треба домогтися того, щоби Путін та Росія сприйняли, що їм доведеться жити у межах своїх кордонів.

– А питаю я про можливість "перемир'я" ще й тому, що в Україні поширена думка: те, що ми не зможемо повернути до зими, згодом буде лише складніше повернути.

– Я в цьому не впевнений.

Швидше за все, ми до кінця року справді побачимо зміну на фронті, передусім на півдні – Херсон, Запорізька область. Можливо – навколо Харкова. Але повернення всієї території України напевно забере більше часу.

Зима справді вплине на події на фронті, але найбільше вона впливатиме на російську армію. Росіяни далі від своєї землі, і їхнім військовим буде складніше отримувати постачання харчів, палива, зброї.

Словом, у росіян буде складна зима.

Це створює для України можливості вже взимку, а також означає, що навесні російська армія буде виснажена.

Тому я би не сказав, що відвойоване станом на осінь – це межа. Так, взимку справді напевно буде пауза. Але ця пауза буде не на користь Росії.

2. "США накладають беззмістовні обмеження на допомогу Україні"

– Як вважаєте, США готові допомагати Україні виграти у війні?

– Ми маємо бути готові це робити. Сполученим Штатам самим це потрібно, інакше ми опинимося перед новою реальністю, де є непокарана та агресивна імперіалістична Росія.

Але президент Байден наразі обрав інший підхід. Він каже про намір "робити все, що потрібно, і так довго, як потрібно, щоби Україна не програла". А це трохи інша річ, ніж "щоб Україна перемогла".

Білий дім пояснює, що не хочуть створити враження, що США увійшли у прямий конфлікт з Росією.

Для цього вони встановлюють певні межі допомоги США, які дозволяли би сказати: бачите, ми не воюємо з Росією, це суто російсько-українська війна. А ми хоч і допомагаємо, але робимо далеко не все, що могли би.

Але це – хибний підхід. Путін все одно вважає нас учасником конфлікту, а ми підважуємо свою власну мету.

При цьому обмеження у військовій допомозі, які накладають США, позбавлені сенсу. Наприклад, ми даємо Україні артилерійські набої дальністю 80 км, але відмовляємо у тих, що мають дальність 300 км. Але чому? Вони кажуть, що ми не хочемо обстрілів російської території. Але ж на лінії фронту поблизу Харкова відстань до військ, розташованих на території РФ – менша за 80 км. Тобто Україна могла би обстрілювати їх тією зброєю, яку надають США. І водночас Україні потрібна можливість стріляти на 300 км, бо є російські сили, розташовані на території України на такій відстані.

Виходить, що США накладають беззмістовні обмеження.

– Як думаєте, це реальні пояснення мотивів Білого дому?

– Так, я думаю, що вони щирі. Але помилкові.

Я так само не розумію, чому США не надають винищувачі та штурмовики.

– Вони кажуть – щоб не почалася третя світова війна.

– Я вважаю, що навпаки.

Путінська імперіалістська ідеологія – рівно така, як нацизм, що довів світ до Другої світової. І ризик довести до третьої світової є саме у разі, якщо не будемо протистояти Путіну.

– Хто в США є "яструбами" і "голубами" у питанні постачання зброї до України?

– Зараз усі виступають за її постачання.

Республіканці та демократи, Палата представників, Сенат, Білий дім – усі підтримують Україну і всі кажуть, що готові робити все для допомоги Україні.

Так, є обережність з боку Білого дому – але це не робить їх "голубами". Уряд Байдена надає Україні гаубиці, HIMARS, купу іншої зброї. Зараз в Україну передали озброєння на $8 млрд, є авторизація ще на $20 млрд. Це більше, ніж річні оборонні бюджети більшості країн світу!

Тому в американській владі нікого не можна називати "голубами". Навіть якщо між різними гравцями триває дискусія про те, як далеко нам заходити у підтримці України.

3. "Росія має змиритися зі своїм новим статусом"

– Що відбудеться з Росією, коли Україна виб'є росіян зі своєї території? Адже Путін і його ідеологія не зникнуть.

– Це дуже правильне запитання.

З одного боку, Путін повів Росію катастрофічним шляхом. Його дії вже призвели до руйнування половини звичайних (неядерних) російських військових потужностей, призвели до глобальної економічно ізоляції Росії. Країна не може імпортувати критичні для неї речі. Якість життя росіян падає. І все це буде змінюватися лише на гірше. Змін на краще не буде.

Це все руйнує Росію. І я думаю, що поступово росіяни почнуть усвідомлювати, наскільки жахливим шляхом їх веде Путін.

Утім, важливо, щоби Росія, чи нею керує Путін, чи хтось інший, змирилася зі своїм новим статусом – що вона звичайна країна, а не імперія.

– Думаю це можливо лише після розпаду Росії. Доки Росія велика за розміром – вона відчуває себе імперією.

– Це питання, яке не може коментувати хтось за межами Росії. Про це мають говорити люди, що лишилися всередині Росії.

В Росії справді є чимало регіонів, які відчувають розчарування через Москву. Але ми визнаємо Росію в її кордонах.

– Утім, розпад Росії реальний. Мені здається, Захід вже зараз має думати над тим, що робити, якщо це станеться – а воно може статися швидко, як свого час розвалився Радянський союз.

– Саме так.

Я нагадаю, коли Союз розпався, США встановили кілька пріоритетів.

Ми тоді надавали гуманітарну допомогу по всій території екс-СРСР, щоб не було злиднів.

Другий пріоритет: США намагалися забезпечити, щоб радіоактивні матеріали та атомна зброя з пострадянського простору не потрапили до терористів.

Третє: ми намагалися встановити конструктивні відносини з новими урядами. З російським урядом така співпраця була, доки до влади не прийшов Путін.

4. "Я не вважаю, що реформи припинилися"

– Як можна описати чинні відносини України та США?

– Як дуже близькі. США надають Україні величезну підтримку. Контакти на високому рівні суттєво посилилися. Президент, глави Держдепу, Пентагону, конгресмени, сенатори, колишні урядовці, як я, підтримують дуже близькі відносини з Україною.

І найважливіше: Україна не встояла би без тієї військової допомоги, яку Україні надали США.

У той самий час українці часом розчаровані і мають на це підстави. Бо ми часто говоримо вам "ні" перед тим, як сказати "так". Бо ми дуже повільні у наданні допомоги. Ми намагаємося її дозувати. Ми ставимо до відома: "Будемо робити ось це, але не ось те".

Навіть стаття, яку Байден написав у New York Times, називається "Що ми будемо робити і чого не будемо робити в Україні". Це все дуже розчаровує українців, які борються за порятунок своєї країни. Як можна тут щось робити наполовину?

Та за розчаруванням не варто забувати, що ви маєте дуже сильну підтримку та потужні відносини з США.

– Немає відчуття, що через домінування військової складової інші відійшли на другий план? Наприклад, раніше у відносинах домінували реформи.

– Справді, зараз в Україні є мислення воєнного часу. Але я не думаю, що це означає припинення реформ.

Крім того, отримання Україною статусу кандидата в ЄС стало неймовірним поштовхом до роботи, що потребуватиме купи реформ у різних сферах. І у мене є враження, що український уряд хоче виконати цю роботу.

– Які напрямки реформ найважливіші для США? Судова реформа? Антикорупційна? Антиолігархічна?

– Головне – це питання верховенства права. Бізнеси мають покладатися на дієве законодавство.

Я вам наведу приклад довоєнних часів.

> Пам’ятаєте, як Україна запровадили "інвестиційних нянь"? Якщо інвестор вкладає в Україну понад $50 млн, уряд має призначити когось, хто буде забезпечувати, що немає надмірної бюрократії з боку уряду, що немає корупційних проблем.

Це, звичайно, мило, але ж насправді це – сигнал тривоги!

Це свідчить, що у вас є проблеми, і замість того, щоб вирішувати ці проблеми – ви просто допомагаєте їх обходити!

Насправді вам треба працювати над тим, щоб цих проблем для інвесторів не стало.

Якраз реформи у сфері верховенства права посилюють впевненість бізнесу, що він може інвестувати, вести виробництво, зростати, наймати співробітників та за потреби виводити з України прибуток.

Це завдання стає ще важливішим з огляду на те, що після війни Україні буде потрібне економічне відновлення. Треба буде створити такі умови, щоби бізнес повірив у вашу країну.

Буде, звичайно, і урядова підтримка відбудови України, але гроші західних урядів витратять – і все! А для реального відновлення вам потрібна жива економіка, яку формує не уряд, а приватний сектор.

– Що ви думаєте про антиолігархічний закон? Він покликаний вирішувати одну з ключових проблем України, але робить це незвичним чином.

– Я казав в Україні ще 4-5 років тому, що вам **замість того, щоби спрямовувати заходи проти конкретних осіб, треба встановити правила гри**.

> Проблема дуже великих гравців є усюди. США вирішують її через антимонопольне законодавство, що обмежує частку ринку, який може контролювати одна компанія.

В історії США було чимало прикладів, коли ми розбивали бізнес-імперії – Standard Oil, Bell System... Зараз ведуться розмови про хайтек-компанії – чи не є вони занадто великими гравцями. Таким чином ми зберігаємо на ринку конкуренцію.

5. "Мені не відомо про сумніви щодо Андрія *Єрмака*"

– У США є голоси – наприклад, Вікторія *Спартц*, – які кажуть, що зброя не їде в Україну через брак системи її відстеження.

– Слухайте, це фальшивий аргумент. Думаю, Спартц хоче кращого, але вона оперує хибними даними, і в результаті грає на руку тим, хто виступає проти підтримки України. У США це крайні ліві та крайні праві. Перші віддають перевагу тому, щоби задовольнити Росію, другі виступають за ізоляціоністську політику для США. Аргументи Спартц допомагають цим групам.

В реальності США не мають сумніву, що зброя надходить на фронт і застосовується за призначенням. Ми бачимо результати цього! Ми бачимо удари HIMARS, підірвані мости, склади боєприпасів.

Тому давайте просто забудемо аргументи про те, що зброю не дають через брак прозорості чи звітності щодо її застосування. Це просто неправда.

– *Чи є шанс контрабанди зброї*, поставленої в Україну?

– Чи є такий шанс? Так, ***завжди є шанс на будь-який розвиток***. Чи є це тим, що зараз відбувається, чи тим, що має непокоїти США? Ні. Натомість нам треба непокоїтися про те, що ми передаємо Україні мало зброї чи передаємо її повільно.

– Що американські політичні гравці думають про Андрія *Єрмака*?

– Я, звісно ж, бачив лист конгресвумен Вікторії ***Спартц*** і вважаю, що він дуже недоречний. Вона – можливо, несвідомо – цим листом підсилила тих крайніх лівих та крайніх правих у США, хто не хоче допомагати Україні.

Президент України робить надзвичайну роботу на чолі країни, що воює.

Андрій Єрмак – це очільник його апарату, критично важлива частина його команди. І я запевняю, що уряд США дуже задоволений співпрацею з президентом Зеленським та його командою. Її склад – це рішення президента. І мені невідомо про жодні сумніви у персональному складі президентської команди, включаючи Андрія ***Єрмака***.

– В Україні багато хто вважає, що Андрій *Єрмак* був причетний до провалу спецоперації із затримання "вагнерівців". Ця спецоперація, як кажуть, була скоординована з США. І доводиться чути запитання: як же тоді можлива співпраця США із ним?

– Це якась конспірологія, закручена навколо іншої конспірології. В США так не працює. Ніхто не керується такими міркуваннями, коли оцінює представників України та ухвалює рішення про наші відносини з ними.

Значно частіше буває інше, і це якраз добрий приклад.

> Частіше хтось запускає дезінформацію, щоб дискредитувати певну людини. І ось така дискредитація справді може мати вплив. Тому я був би дуже обережним, щоби не зіслизнути на такий шлях.

– А чи нормально взагалі, на думку США, що *Єрмак* має настільки великі повноваження – зважаючи на те, що він не був обраний?

– Але ж президент Зеленський був обраний. В Україні війна. Він за умов війни робить надзвичайну роботу. І йому вирішувати, хто має бути поруч із ним у ці часи, щоби країна пройшла через війну.

А ми маємо поважати його вибір і працювати з ним та його командою так тісно, як можливо, щоби підтримати вас.

6. "Грузинська формула членства у НАТО не підходить для України"

– Ви вірите, що Україна стане членом НАТО?

– Так! Україна не має шансу жити у безпеці за межами НАТО. Напад Росії показав, що бути нейтральною або позаблоковою країною в Європі небезпечно, тому Фінляндія та Швеція теж вирішили приєднатися до НАТО.

Неприпустимо, щоби по завершенню війни лишилися сірі зони, щодо яких Росія відчуватиме, що вона може знову на них напасти.

Тому після війни ми маємо повернутися до цього питання – і Україна повинна стати членом НАТО.

– А члени Альянсу з цим погодяться? Досі не було помітно бажання підтримувати вступ України.

– Це так. І навіть США не просували ідею вступу України з 2008 року. Але я упевнений, що російська агресія все змінила.

Можливо, не всі так само оцінюють ці зміни вже зараз, але погляньмо у майбутнє. Україна переможе у цій війні. Буде досягнуте щось на кшталт миру. Росія до певної міри зміниться під впливом своєї провальної агресії. Буде досягнутий рівень безпеки. Але ж зберегти його буде неможливо, доки Україна не стане членом НАТО.

– І, думаю, Грузія також.

– Так. У Грузії є переваги – це маленька країна з добре навченою армією та близькими відносинами з США. Її вади – це її географія та те, що 20% її території окуповані Росією, без реальних перспектив зміни цього стану.

Але щойно ми у НАТО розпочнемо дискусію про закриття сірих зон в Європі – Грузія буде їхньою частиною.

– Хотілося би, щоби ми швидко повернули всі території, включно з Кримом, але 100% впевненості в цьому немає. Те саме стосується Грузії. То *чи можливо стати членом НАТО, маючи тимчасово окуповані території?*

– Реальний шлях до цього виклав колишній генсек НАТО Расмуссен на конференції в Грузії два роки тому.

> "Формула Расмуссена" пропонує, щоби Грузія і НАТО домовилися та оголосили, що вони не підтримують силову операцію для деокупації Абхазії та Південної Осетії, а натомість підтримують їхню мирну реінтеграцію у Грузію. Разом із цим іде домовленість про вступ Грузії до НАТО за умови, що стаття 5 діє тільки на підконтрольну уряду територію, а на Абхазію та Південну Осетію поширюється тільки після того, як вони мирно реінтегруються до Грузії.

Тобто для Грузії формула є.

Але для України вона вже не підходить.

Росія своїм нападом зруйнувала таку можливість:

> Україна не може давати жодних обіцянок, що вона не воюватиме за Крим. Навпаки, Україна має воювати, щоби повернути всі свої землі.

Це надто небезпечно – лишати будь-яку частинку України під російською окупацією. Я також чую це від своїх українських друзів та колег. Тобто Україна буде продовжувати воювати.

Але якщо у якийсь момент буде досягнутий мир, то формула Расмуссена щодо дії статті 5 може бути застосована і тут.

– Коли вступ України до НАТО (а отже, і деокупація) може статися?

– Все справді дуже непередбачуване. Але можна чекати, що до кінця поточного року ми побачимо успішний український контрнаступ. Україна поверне деякі ключові території.

Наступного року ми побачимо спроби України вибити росіян зі своєї землі, мабуть, теж до певної міри успішні. Але ми не знаємо, як довго це триватиме, наскільки важко це буде, не знаємо, що відбудеться у цей час з Росією, чи зміниться вона.

Тобто невідомих багато.

Я не бачу можливості говорити про членство в НАТО, доки триває активна війна та доки Путін лишається при владі в імперіалістичній Росії.

Але щойно буде хоч якась стабільність – це питання постане.

Можливо, чекати доведеться багато років, а може відбутися інакше – щось станеться у Росії і вона вирішить забратися з України.

Як я вже казав, Путін зараз руйнує Росію. Він руйнує її військові потужності, її економіку, її політичний розвиток, і водночас бреше своїм громадянам про те, що відбувається.

В один момент все може розвернутися.

***

№ 424.

Що США будуть і чого не будуть робити в Україні. Пояснення президента Байдена

СЕРЕДА, 1 ЧЕРВНЯ 2022, 09:40 — THE NEW YORK TIMES

1 червня видання The New York Times опублікувало статтю за підписом президента США про стратегію Сполучених Штатів стосовно приборкання російської агресії проти України. Зважаючи на непересічну важливість цього тексту для нашої держави, ми переклали його українською.

«Напад на Україну, який, на думку Владіміра Путіна, мав завершитися за кілька днів, триває уже четвертий місяць. Український народ здивував Росію та надихнув світ своєю жертовністю, мужністю та військовими успіхами. Увесь вільний світ, багато держав на чолі зі Сполученими Штатами

згуртувалися навколо України, надаючи їй безпрецедентну військову, гуманітарну та фінансову підтримку.

Ця війна ще триває.

Тому я хочу чітко окреслити мету, яку ставлять у ній США.

Мета Америки проста:

> **ми хочемо бачити демократичну, незалежну, суверенну та процвітаючу Україну, здатну стримувати та захищатися від подальшої агресії.**

Як і казав президент України Володимир Зеленський, урешті-решт ця війна "остаточно завершиться лише дипломатичним шляхом". Але будь-які переговори відображають розклад сил, досягнутий на полі бою. Тож ми швидко почали постачати Україні значну кількість озброєння та боєприпасів, щоб вона могла битися, а військові успіхи забезпечували для неї сильнішу позицію за столом переговорів.

Через це я ухвалив рішення, що ми надамо українцям досконаліші ракетні системи та боєприпаси, які дозволять точніше вражати важливі цілі на полі бою в Україні.

Ми продовжимо співпрацювати з нашими союзниками та партнерами щодо запровадження санкцій проти РФ – найжорсткіших із будь-коли запроваджених проти великої економіки.

Ми продовжимо надавати Україні сучасне озброєння, зокрема протитанкові Javelin, зенітні ракети Stinger, потужні артилерійські та високоточні реактивні системи, радари, безпілотні літальні апарати, гелікоптери Мі-17 та боєприпаси.

Ми також, за згодою Конгресу, надішлемо до України мільярди доларів фінансової допомоги.

Ми працюватимемо з нашими союзниками та партнерами над шляхами подолання глобальної продовольчої кризи, яку посилює агресія Росії.

Ми також допоможемо нашим європейським союзникам і не тільки їм зменшити залежність від російського викопного палива (включаючи нафту й газ) та прискорити перехід світу до майбутнього, заснованого на чистій енергії.

Ми продовжимо зміцнювати східний фланг НАТО силами і засобами Сполучених Штатів та інших союзників. А зовсім нещодавно я привітав рішення Фінляндії та Швеції вступити до НАТО – цей крок зміцнить спільну трансатлантичну безпеку, додавши Альянсу двох союзників, що є демократіями з високими військовими спроможностями.

Ми не прагнемо війни між НАТО і Росією.

Хай як сильно я не згідний з Путіним, хай якими брутальними є його дії – але **США не намагатимуться скинути чинну владу в РФ**.

> До нападу Росії на Сполучені Штати або на інші держави НАТО ми не будемо брати участь у цій війні, ми не будемо відправляти

американських військових, щоби воювати в Україні або атакувати російську армію.

Ми не заохочуємо Україну завдавати ударів по об'єктах за її межами і не будемо надавати їй засоби для таких ударів. Ми не хочемо затягувати війну лише для того, щоб завдати болю Росії.

Водночас моїм принципом лишається

"нічого про Україну без України", як і було весь час упродовж цієї кризи.

Я не буду тиснути на український уряд — ані приватно, ані публічно — щоб він пішов на будь-які територіальні поступки. Це було б неправильно і суперечило б усталеним принципам.

Зараз переговори України з Росією зупинилися не через те, що Україна відвернулася від дипломатії. Вони зупинилися, бо Росія продовжує збройний напад із метою взяти під контроль якомога більшу частину України.

Сполучені Штати продовжуватимуть працювати над зміцненням України та підтримувати її зусилля, **мета яких – домовитися про завершення конфлікту**.

Неспровокована агресія, бомбардування пологових будинків і культурних центрів, вимушене переселення мільйонів людей тощо роблять війну в Україні глибокою моральною проблемою. Я зустрічався з українськими біженцями в Польщі — з жінками та дітьми, які не були впевнені, яким буде їхнє життя і чи буде все добре з близькими, які залишилися в Україні.

Жодна свідома людина не могла залишитися незворушною, побачивши цей жах та завдане Україні спустошення.

Та підтримати Україну в її скрутну годину – це не просто правильно.

Для США це життєво важливий національний інтерес – забезпечити мирну та стабільну Європу та чітко дати зрозуміти, що сила не робить тебе правим.

Якщо Росія не заплатить високу ціну за свої дії, це засвідчить іншим потенційним агресорам, що вони теж можуть вдатися до захоплення територій та підкорення інших країн. Це поставить під загрозу виживання інших мирних демократій. І це може означати кінець міжнародного порядку, заснованого на правилах, відкривши двері для агресії в інших місцях.

Це призведе до катастрофічних наслідків в усьому світі.

Я знаю, що багато людей у всьому світі стурбовані можливістю того, що РФ використає ядерну зброю.

> Але ми не бачимо жодних ознак того, що Росія має намір завдати ядерного удару по Україні.

Хоча риторика Росії, яка час від часу брязкає ядерною зброєю, сама по собі небезпечна і вкрай безвідповідальна.

Я хочу чітко пояснити:

> **будь-яке використання ядерних зарядів у цьому конфлікті, хай яким буде масштаб цього використання, було б абсолютно неприйнятним і для США, і для решти світу.** Цей крок спричинив би тяжкі наслідки.

Американці й надалі підтримуватимуть український народ, тому що ми розуміємо, що свобода – річ не безкоштовна.

Ми завжди підтримували свободу, коли її вороги намагалися знущатися над невинними людьми та пригнічувати їх. Саме це ми робимо зараз. Путін не очікував такої єдності та сили відповіді Заходу. Він помилився.

І якщо він очікує, що наступні місяці похитнуть або зруйнують єдність Заходу, він знову помиляється.

Джо Байден, 46-й президент США»

***

№ 425.

Зачем Путину соглашение по зерну?

Илларионов **2022-08-09**

Некоторое время тому назад на страницах этого блога обсуждался вопрос о том, опубликованы ли документы т.н. «стамбульского соглашения по зерну».

Кроме того, еще 16 июля ***М. Солонин*** задавался вопросом:

> **Более или менее понятно, зачем такого рода соглашение необходимо Украине, а зачем оно нужно Путину?**

Ответы на эти вопросы предлагаются ниже.

Лавров, 22 июля 2022 г.:

22 июля с.г. в Стамбуле состоялась церемония одновременного подписания двух документов [выделено здесь и далее мной. – А.И.] по морским поставкам украинского зерна и экспорту российской сельскохозяйственной продукции – «Инициативы по безопасной транспортировке зерна и продовольствия из портов Украины» и «Меморандума о взаимопонимании между Российской Федерацией и Секретариатом ООН о содействии продвижению российских продуктов питания и удобрений на мировые рынки»...

Меморандум о взаимопонимании по российскому экспорту сельскохозяйственной продукции подписан Первым заместителем Председателя Правительства Российской Федерации А.Р.Белоусовым и Генеральным секретарем ООН А.Гутеррешем.

1. Главная задача

– обеспечение транспарентных и беспрепятственных поставок российских продовольствия и удобрений, включая сырье для их производства, на мировые рынки.

Речь идет, в частности, о том, чтобы

устранить препятствия, которые создали США и ЕС в сферах финансов, страхования и логистики, добиться конкретных исключений для этой продукции из-под действия ограничительных мер, введенных против нашей страны. Срок действия Меморандума – 3 года.

Сторонами Инициативы по транспортировке украинского зерна выступают Россия, Турция и Украина при вспомогательной роли ООН. Целью является содействие безопасному судоходству для экспорта зерна, продовольствия и удобрений, включая аммиак, из портов Одессы, Черноморска и Южный. Документ предусматривает порядок прохода судов, их досмотр, мониторинг функционирования гуманитарного коридора, модальности разминирования и предотвращения опасных инцидентов силами специального Совместного координационного центра в Стамбуле с участием представителей России, Украины и Турции при подключении сотрудников ООН. Инициатива рассчитана на 120 дней с возможностью продления на аналогичный срок по согласованию сторон.

https://mid.ru/ru/foreign_policy/news/1823484/

Песков, 29 июля 1922 г.:

Предложение ООН о публикации соглашения по экспорту зерна с Украины необходимо обдумать, там много нюансов, связанных с военными, заявил пресс-секретарь президента РФ Дмитрий Песков. «Там очень много нюансов, которые связаны с военными. Конечно, как правило, эта информация не носит публичного характера. Но в то же время, нужно просто обдумать эту инициативу и не забывать, конечно, про взаимную увязку этого механизма по вывозу из украинских портов и по разблокированию косвенных и прямых ограничений на передвижение на внешние рынки наших зерна, удобрений и других аналогичных товаров», – сказал Песков журналистам в пятницу. Так он прокомментировал предложение ООН о необходимости публикации соглашения по экспорту зерна с Украины. Пескову был задан вопрос, согласна ли Россия пойти на это. «Я не могу ответить на ваш вопрос. Безусловно, вы знаете, что там во многом задействованы военные. Вы знаете, что группа наших военных работают в совместном центре в Стамбуле, эта работа сейчас разворачивается», – сказал он.

https://www.interfax.ru/russia/854412

Путин и Эрдоган, 5 августа 2022 г.:

В этом контексте лидеры признали важную роль конструктивных отношений двух стран в заключении Инициативы о безопасном вывозе зерна из украинских портов. Акцентирована необходимость обеспечить полное выполнение Стамбульской пакетной сделки в соответствии с ее духом и буквой, включая беспрепятственный экспорт российских зерна, удобрений и сырья для их производства.

http://kremlin.ru/supplement/5830

2. Главные выводы

1. 22 июля в Стамбуле была заключена, говоря словами Совместного заявления Путина-Эрдогана, **пакетная сделка.**

2. В состав пакетной сделки входят, как минимум, **два документа**:

- «Инициатива по безопасной транспортировке зерна и продовольствия из портов Украины» и

- «Меморандум о взаимопонимании между Российской Федерацией и Секретариатом ООН о содействии продвижению российских продуктов питания и удобрений на мировые рынки».

3. **Главными целями** пакетной сделки являются:

- ***предоставление Украиной права на досмотр судов***, следующих из украинских портов и в украинские порты, т.н. Совместному координационному центру в Стамбуле с участием российских военных;

- ***снятие с России санкций*** в сферах финансов, страхования и логистики для обеспечения, а также содействие продвижению экспорта российских продовольствия, удобрений и сырья для их производства.

4. Участниками пакетной сделки являются **четыре стороны** – ***Украина, Россия, Турция, ООН***.

5. Согласно условиям пакетной сделки

1) ***срок действия*** ее части под названием «Инициатива» (для украинского ***зерна***) составляет ***120 дней***,

2) ***срок действия*** ее части под названием «Меморандум» (для ***российских продовольствия, удобрений и т.п.***) – ***3 года***.

6. Полный текст пакетной сделки опубликован не был.

Таким образом,

указанной пакетной сделкой Путин добился, как минимум, двух целей:

1. ***Суверенитет Украины на перевозки морскими судами в украинские порты и из украинских портов ликвидирован*** и теперь передан т.н. ***Совместному координационному центру с участием военных страны-агрессора***.

2. ***ООН приняла на себя обязательство обеспечить отмену западных санкций против российского экспорта продовольствия, удобрений и т.п.*** (на сумму в несколько десятков миллиардов долларов ежегодно). Указанные санкции не должны действовать против агрессора в течение не менее трех лет. Как известно, 14 июля Министерство финансов США уже сделало специальное заявление, согласно которому ***экспорт российского продовольствия и удобрений санкциям США не подлежит***.

Приобретение военного контроля за украинскими морскими перевозками и начало процесса массового и нацеленного на долгосрочную перспективу демонтажа западных санкций против России делает более объяснимым, в частности, по какой причине за три недели до заключения стамбульской пакетной сделки российские войска оставили остров ***Змеиный***.

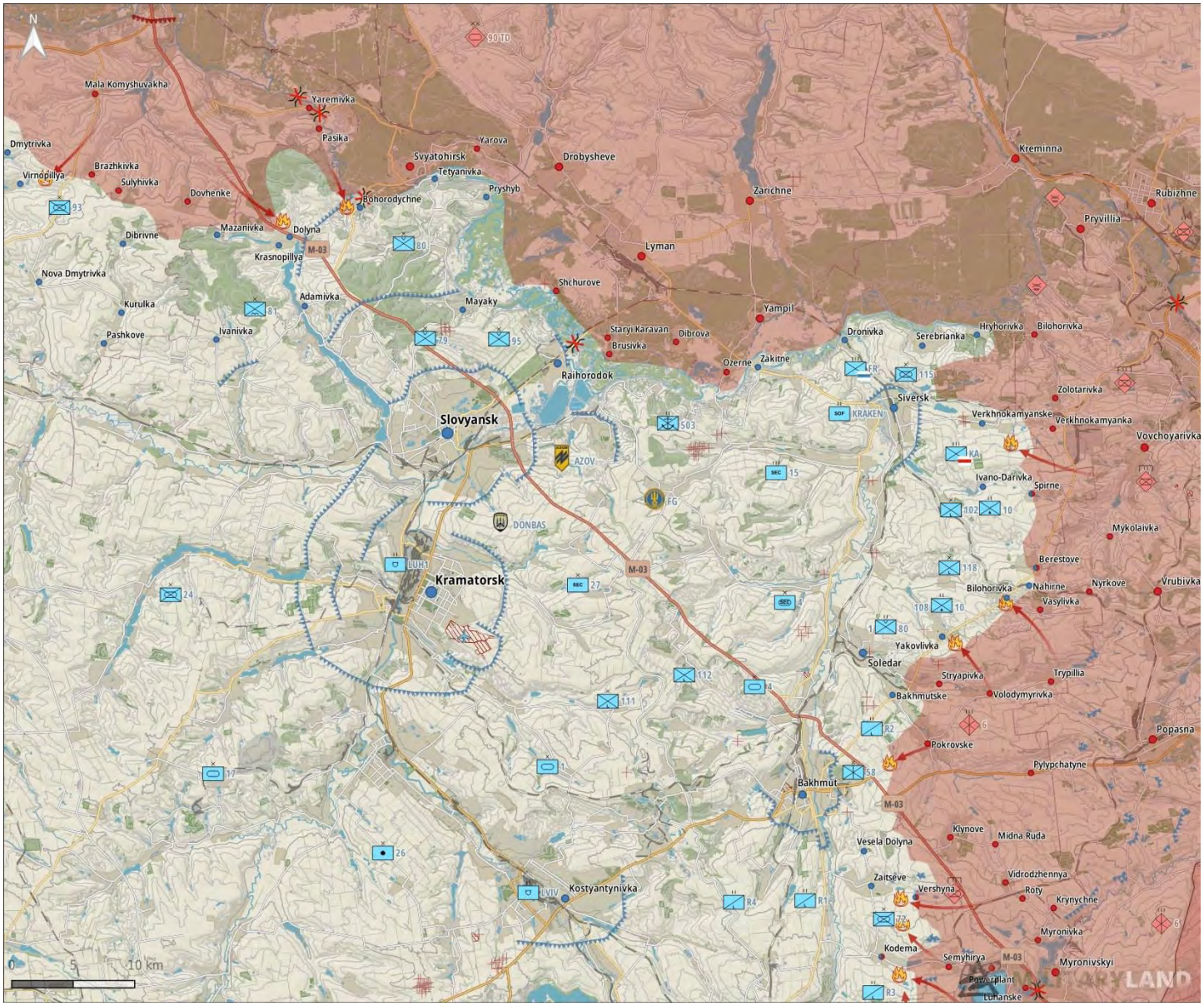
https://aillarionov.livejournal.com/1315271.html

***

№ 426.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 08 серпня 2022

Головне

1) Боєприпаси на фронті - це хліб і вода армії. Маю надію, що їх таки побільшає. Та й новітні ракети проти радарів та ребів допоможуть. Частина вже в Україні, решта приїде незабаром.

2) Фронт зупинився. Невже у хуйла не вистачає сил? Чи його палко водчєскій талант здатний тільки на переміщення фішок на мапі?

Теми дня

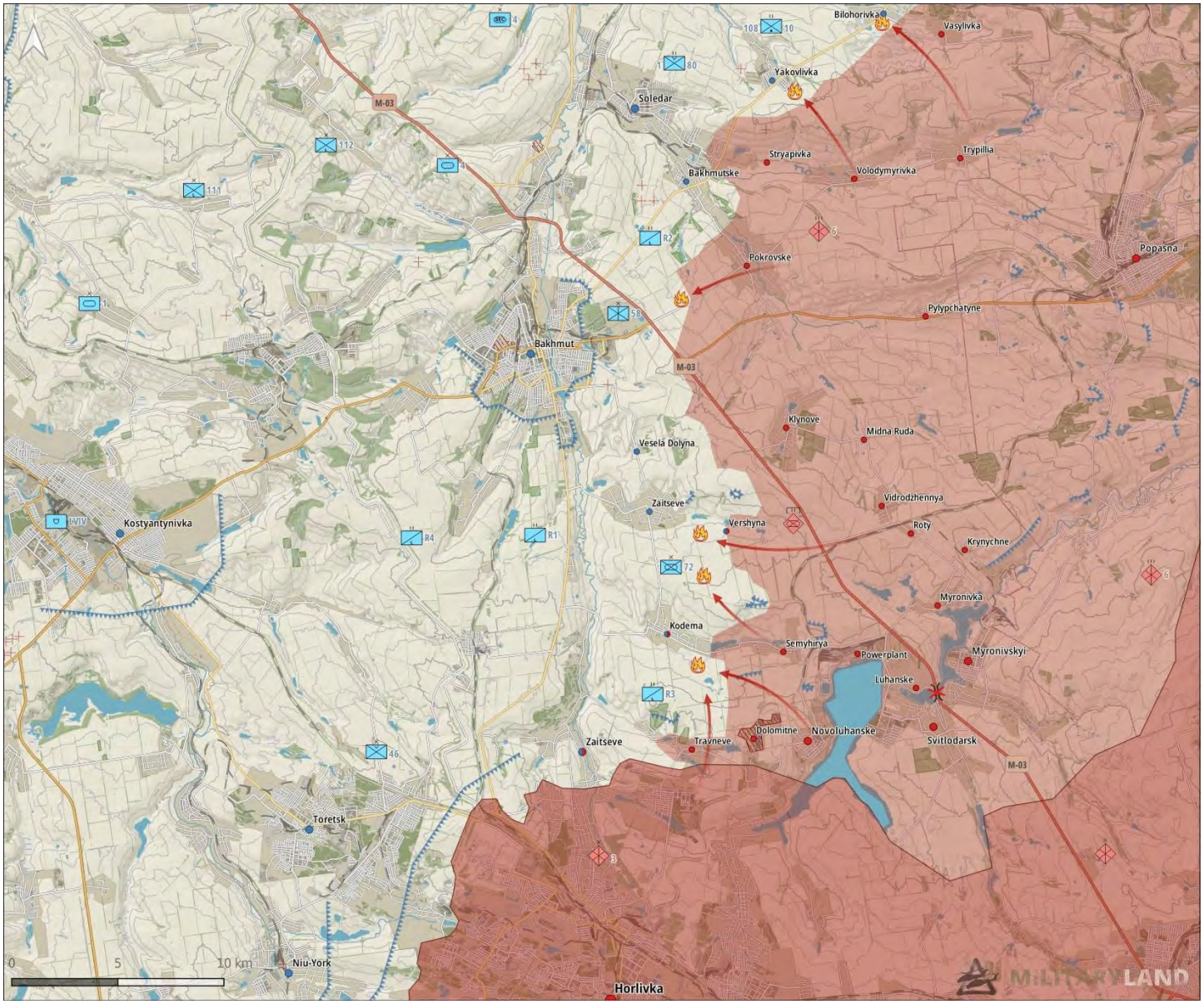
1) США надають Україні боєприпаси та ракети вартістю $1 млрд.

2) Baykar Makina планує відкрити в Україні завод БПЛА.

3) Лінія фронту впродовж доби не зрушила з місця.

4) СБУ відзвітувала про розкриття замахів на Резнікова та Буданова.

1. Війна

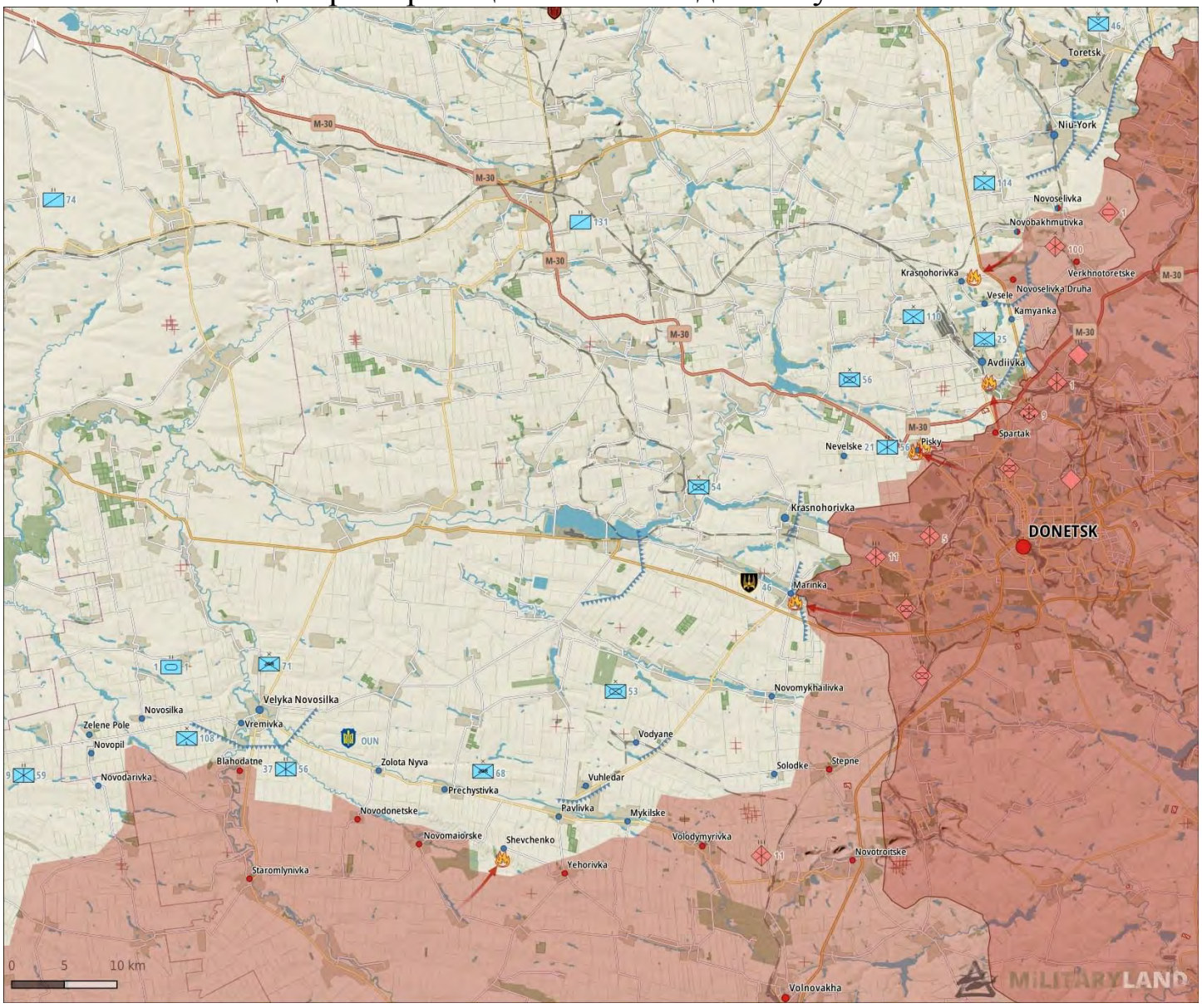

1-1) Фронт

• Російські війська обстріляли з території РФ з артилерії та РСЗВ 3 села в прикордонних районах Сумщини та ведуть авіарозвідку регіону безпілотниками. Обстріли та авіанальоти по населених пунктах уздовж усієї лінії фронту та в ближньому тилу українських військ не припиняються ні на день.

• Лінія фронту стоїть на місці вже упродовж тижня. Спроби штурмових дій окупантів захлинаються, попри введення в бій свіжих резервів. Міністерство оборони Великобританії вважає, що російське командування не спромоглося створити резерви піхотних підрозділів для впевненого наступу на Донбасі. За оцінкою Пентагону, армія РФ (без урахування "мобілізованих" у "республіках") втратила вбитими та пораненими від 70 до 80 тис. військовослужбовців менш ніж за 6 міс, водночас президент Путін не досяг жодної з поставлених цілей.

• На півночі та в центрі Харківщини бойових дій не було.

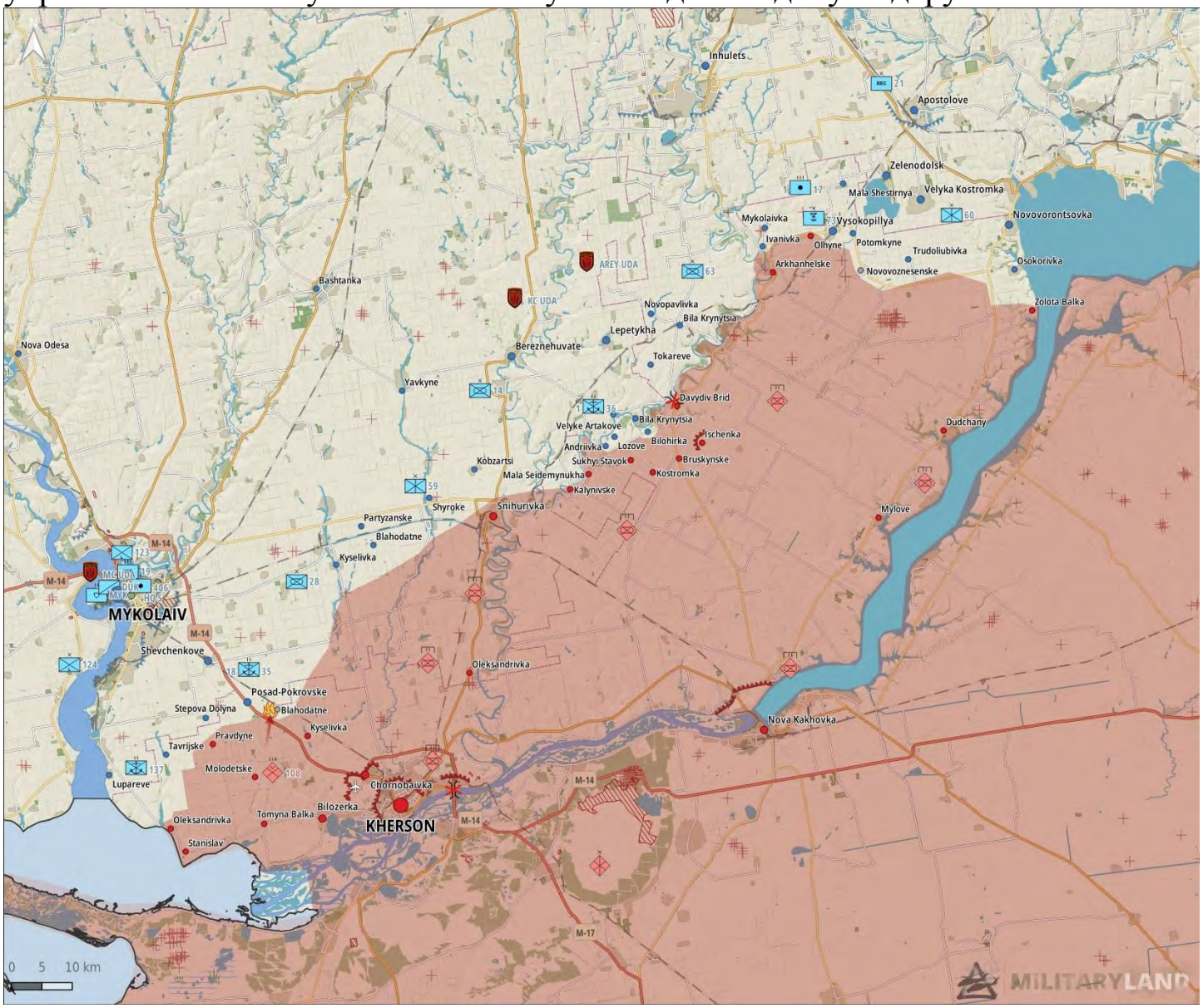
• На південь від Ізюма окупанти намагалися наступати вздовж траси на Барвінково у Времівці, але їх було зупинено й вони втекли. Подібна ж спроба прорвати українську оборону в Долині – на трасі М-03 Харків – Довжанський та в Богородичному на березі Сіверського Дінця – також завершилася невдачею.

• У районі Сіверська відбито атаку російських військ на Івано-Дар‘ївку та Верхньокам’янське. На околицях траси Лисичанськ – Бахмут – у Білогорівці та Яковлівці, а також на околиці Бахмута російське командування влаштувало розвідку боєм для перевірки міцності української оборони.

• Лобові атаки на Соледар та Бахмут провалилися.

• На південь від Бахмута ЗСУ закріпилися в Кодемі, Вершині та Зайцеві на панівних висотах і відбивають усі атаки найманців ПВК "Вагнера" та "народної міліції" "республік", попри потужні артобстріли.

• У районі Донецька підрозділи російських військ та "народної міліції ДНР" за підтримки артилерії, танків та авіації намагаються прорвати українську оборону в Авдіївці та на північ від міста – у Красногорівці, а також у Пісках та Мар’їнці. Їм вдалося трохи просунутися в межах населених пунктів, проте подальші атаки захлинулися. Не мала успіху й атака окупантів на позиції українських військ у Шевченковому на південь від Вугледару. ЗСУ запобігли

проривам диверсійних груп у районі Великої Новосілки – у Времівці.

• У Запорізькій області активних бойових дій не точилося. За повідомленнями з лінії фронту, окупанти мають доволі серйозні проблеми з особовим складом у районі Полог, російське командування посилює частини на передовій підрозділами, що зазнали тяжких втрат під час боїв на Донбасі.

• На ділянці фронту на півдні Херсонської області знову спалахнули бої після перекидання до регіону великої кількості російських військ та техніки, Окупанти намагаються наступати на Миколаїв, проте жодного успіху не досягли. Генерал-майор Марченко, який керує обороною Миколаєва, заявив, що російська армія не спроможна розпочати повномасштабний наступ на обласний центр, проте "активно його імітує". З його слів, українська ракетна артилерія успішно знищує логістичні шляхи та склади боєприпасів окупантів, що знекровлює наступ. Російські війська оточили під'їзди до стратегічних мостів – Антонівського та греблі Каховської ГЕС, рух якими намагаються відновити після ударів української артилерії.

• Нікополь знову обстріляно російськими РСЗВ Град із території в районі Запорізької АЕС. Представник України при міжнародних організаціях у Відні Цимбалюк закликав МАГАТЕ відправити інспекційну місію на АЕС до кінця серпня. За твердженням чиновників Енергоатому, окупанти викрали майже 100 працівників станції. МЗС Польщі вимагає від РФ негайно вивести війська та техніку з ядерного об'єкта.

• Українські війська ППО збили всі 4 крилаті ракети "Калібр", яки було запущено з кораблів Чорноморського флоту. Посол України в Ізраїлі Корнійчук заявив, що російські ракетні атаки загрожують паломникам, які щороку відвідують Умань. Про це свідчить поранення людей уламками російської ракети, яку було збито в районі міста.

• Російські війська дедалі частіше застосовують для обстрілу українських міст модернізовані ракети комплексів ППО С-300. У ніч на вівторок саме ними було обстріляно Харків. За інформацією командування Повітряних сил, удару по військових об'єктах на Вінничині було завдано новітніми російськими гіперзвуковими ракетами "Кинджал" повітряного базування, проти яких українські війська ППО поки не мають засобів боротьби.

• В. о. командира полку "Азов" Надточій вважає, що теракт в Оленівській колонії могло бути здійснено із застосуванням реактивних вогнеметів "Джміль", які діють як термобарична зброя.

• За інформацією Центру інформбезпеки та стратегічних комунікацій Міністерства культури, організація Amnesty International для свого звіту про порушення прав мирного населення воїнами ЗСУ використала свідчення людей, які перебувають у "фільтраційних" (концентраційних) таборах та

в’язницях на окупованій території. Ці "свідчення" отримано під очевидним тиском російських спецслужб.

• Ватажок "ДНР" Пушилін оголосив, що трибунал над оборонцями "Азовсталі" відбудеться в Маріуполі.

• Деснянський райсуд Києва засудив до 10 років позбавлення волі російського танкіста, який розстріляв житловий будинок у Чернігові. Це покарання набагато м’якіше за вирок Вінницького міського суду, який засудив до 15 років тюремного ув’язнення "мобілізованого" "владою ДНР" мешканця Макіївки, що самостійно здався в полон.

1-2) Тил

• Кабмін ліквідував Раду з питань економічного розвитку при прем’єр-міністрові, яку було створено у квітні 2020 р.

• Прем’єр-міністр Шмигаль повідомив про офіційне подання заявки до МВФ про надання нової спеціальної програми кредитування. Він поінформував урядовців про розмову з міністром фінансів Німеччини Лінднером. Німецький міністр підтвердив підтримку реструктуризації держборгу України та відтермінування виплат із погашення та обслуговування боргу, а також про надання Єврокомісією макрофінансової допомоги Україні на суму €8 млрд. Агентство Reuters із посиланням на держагентство США USAID повідомило про намір адміністрації президента Байдена надати Україні додаткову фінансову допомогу в розмірі $4,5 млрд, з них $3 млрд – уже в серпні.

• За інформацією агентства Bloomberg, інвестори знову відхилили прохання Нафтогазу про відтермінування виплат із погашення та обслуговування єврооблігацій, оскільки фінансове становище компанії "є достатньо стабільним для сплачування боргів". Ці кошти уряд планував направити на закупівлю газу для підготовки до опалювального сезону. Прем’єр-міністр Шмигаль доручив Мінфіну опрацювати схему закупівлі газу українського видобутку за коштом рентних платежів за видобуток корисних копалин.

• Держбюро розслідувань оголосило підозру в держзраді міністрові оборони режиму Януковича – Єжелю за участь у підготовці Харківських угод про передавання бухти Севастополя в оренду Чорноморському флоту РФ на 25 років в обмін на знижку на газ. Угоду підписали у квітні 2010 р. президенти Янукович та Медведєв. Колишній чиновник Офісу президента Демченко, який брав участь у підготовці та підписанні угод і керував комітетом із розвідки, – досі поза підозрами.

• Чиновники РНБО планують створити Бюро санкційної політики.

• Пресслужба СБУ оголосила про розкриття замаху кадрових військових розвідників РФ на міністра оборони Резнікова та начальника Головного управління розвідки Буданова.

• Президент Зеленський позбавив стипендії переможця Зимових Олімпійських ігор 1992 року фігуриста Петренка, який не припинив виступи в Росії після початку агресії.

2. Україна та світ

• США оголосили про виділення Україні пакету воєнної допомоги на суму $1 млрд. До нього включено ракети для комплексів HIMARS, снаряди для 155-мм гаубиць та міни для 120-мм мінометів, ракети ЗРК ППО NASAMS, 1000 ПТРК Javelin та "сотні" інших протитанкових комплексів, 50 бронетранспортерів, інше обладнання та спорядження, медичне тощо. Заступник міністра оборони США Каль підтвердив, що Україні вже передано протирадіолокаційні ракети HARM, а також запчастини для винищувачів МіГ-29. Американська адміністрація вважає першочерговим завданням забезпечення постачання боєприпасів, гостру нестачу яких наразі відчувають українські підрозділи на лінії фронту.

Глава МЗС Кулеба заявив, що новий пакет допомоги США свідчить про високий рівень довіри між президентами Байденом та Зеленським.

• Прессекретар російського президента Пєсков стверджує, що керівництво країни нібито не готує на захоплених територіях "референдуми" про приєднання до РФ, хоча "значна кількість населення не хоче жити в Україні". За словами Пєскова, поки немає передумов для переговорів президентів Путіна та Зеленського, про які оголосив турецький президент Ердоган.

За повідомленнями із захоплених армією РФ територій, окупаційна "влада" завозить "туристів" із Криму та РФ для створення масовки для російських пропагандистських ЗМІ на підтримку "референдумів".

Держсекретар Блінкен заявив, що надання Росії свободи дій в Україні неминуче призведе до виникнення подібних криз у всьому світі насамперед у Європі.

• Канцлер Німеччини Шольц виключив запуск російського газогону "Північний потік-2", навіть всупереч рекордно високим цінам на енергоносії. Газпром так і не забрав із Німеччини турбіну для помпи газогону "Північний потік-1", нібито, через загрозу санкцій.

• Razoni – перше судно, що вийшло з порту Одеса під прапором Сьєрра-Леоне з вантажем української кукурудзи, так і не прибуло до порту призначення

Триполі (Ліван), нібито, через відмову покупця. Після низки маневрів воно зупинилося в турецьких територіальних водах поблизу Сирії.

Наступний корабель уже прибув до турецького порту. Міністр інфраструктури Кубраков стверджує, що поновлення українського експорту зерна дало позитивний ринковий сигнал усьому світові. Міністерство економіки прогнозує, що 3 українські порти можуть за місяць відправити до 80 балкерів, які можуть узяти на борт до 3,5 млн т зерна.

• Міністр закордонних справ Кулеба вважає, що Євросоюз ухвалить наступний пакет санкцій проти РФ цієї осені, коли розпочнеться політичний сезон.

• Турецька компанія-виробник безпілотників Baykar Makina придбала земельну ділянку та зареєструвала дочірнє підприємство в Україні. За попередніми оцінками, на БПЛА, які вироблятимуться в Україні, встановлюватимуться компоненти українського виробництва.

• Владна Соціал-демократична партія Німеччини відмовилася виключити зі свого складу колишнього канцлера Шредера, який вівдерто підтримує Росію й обіймає вищі посади у великих російських держкомпаніях.

• Авіакомпанія-лоукостер Wizz Air відновлює з жовтня рейси між Москвою та Абу-Дабі. Перевізники з ОАЕ не припиняли польоти до російської столиці, навіть після початку агресії, перетягнувши на себе практично весь трафік російських авіакомпаній. За інформацією Reuters, Аерофлот уже розпочав розбирання 2 пасажирських авіалайнерів через нестачу запчастин унаслідок західних санкцій.

• За оцінкою експертів ООН, понад 17,7 млн громадян України потребуватимуть допомоги в найближчі місяці через просування лінії бойових дій на захід та виїзд людей із територій, де точаться активні бойові дії.

• Росія оголосила про "тимчасове" запровадження заборони інспектування пускових установок балістичних ракет представниками США за умовами Договору про обмеження стратегічних наступальних озброєнь.

3. Київ

• Влада столиці тимчасово скасувала оплату на муніципальних паркувальних майданчиках.

4. Тренди

- На сайті президента набрала 25 тис. голосів петиція про заборону в’їзду громадян РФ до України протягом наступних 50 років. Президент Зеленський запропонував західним лідерам заборонити відвідування їхніх країн російськими громадянами, що нібито дасть змогу запобігти анексії територій України. Прем’єр-міністр Фінляндії Марін виступає за обмеження видавання туристичних віз громадянам РФ усіма країнами Євросоюзу.

***

№ 427.

Ukraine Can Win This War [SNYDER]

2022-08-03

In my view, what is happening is that Russia is losing.

Russia's decision to invade Ukraine was a crime, but it was also a mistake. It is hard for any government to admit such a thing (one still awaits a judgement on America's Iraq War debacle). But it is particularly hard for a tyrant whose power rests on his image as a strong man with infallible judgement. Russia has reached the stage in the war in which it is fighting because not to fight would be embarrassing. It has reached this stage quickly.

The war only ends when Putin realizes that Russia is losing it, in the precise sense that he realizes that his personal position is threatened. In other words, it is not a direct translation from territory held or lost, or from casualties taken or inflicted, but a political conjuncture that is hard to seize precisely. Most likely, Russian defeat looks like Ukrainian battlefield momentum that changes the mood in Russia and creates visible tension within the Russian state, thereby forcing Putin to change his story. Is that possible?

It is certainly possible for Putin to change his story. He does that all the time. Indeed, it is how he rules. He changed his story the last time he invaded Ukraine and failed to meet his objectives. The shift from "the invasion of Ukraine is impossible" to "the invasion of Ukraine is inevitable" this February took place with Orwellian élan. He could reverse the narrative again (so long as things don't get too far out of control). But he won't change his story until he has to, and only Ukrainian progress will force him to do so.

Is it possible for the Ukrainians to gain the necessary momentum on the battlefield? I think that this is likely, but first I want to acknowledge something very basic. Wars are predictably unpredictable. They take place over time and on terrain, on bodies and in minds, in realms not easily captured in maps or in textbooks — and some unexpected development can intrude from some odd angle and change everything.

I believe, though, that it is most likely that Ukraine will win this war, on the basis of seven underlying factors that tend to decide the form of armed conflicts: time, economics, logistics, landscape, mode of combat, ethos, and strategy (the TELLMES). In the case of this war, we also have to consider the wild card of international public opinion.

In discussing each one of the TELLMES, I will also clarify how matters might turn a different way than I expect, making a Russian victory more likely. Then you can make up your own minds about my judgement. My thinking about all this comes from a couple of sources: my reading of military history over the decades, and my attention to the Russian and Ukrainian sources that I follow on this war. Readers might want to compare what I say with the conclusions of proper military historians -- Lawrence Freedman would be a good start.

Time. Russia was banking on a quick victory. When the quick victory is not produced, and the enemy is not humiliated, then time asserts itself, and other unforeseen factors come into play. The longer a war goes on, the more the advantages that a larger power has (or seems to have) will dissipate.

Economics. Russia is a far larger economy than Ukraine. The sanctions on Russia, in my judgement at least, will begin to matter soon, as the Ukrainian army begins to exhibit a technological superiority that Russia cannot match without (sanctioned) imports.

Russia has done much to destroy the Ukrainian economy. But Ukraine is supported by western economic power, which dwarfs both economies together. In the Second World War, not just the British but also the Soviets depended upon the American economy (a lesson that Russians have actively forgotten). In this war, American and European economic power is on the side of the Ukrainians.

But economics depends upon politics. For economics to be decisive, governments (especially the one in Berlin) have to be willing to use their economic power creatively and quickly, in ways that would be inappropriate in peacetime.

German leaders need to be thinking less about building a German army in five years, and more about can be sent to Ukraine in five weeks and what can be built for Ukraine in five months.

The most impressive economies in the history of the world need to prove that they can produce, for example, artillery pieces and shells on a schedule (Poland seems to have understood this).

Logistics. Ukraine is fighting the war on its own territory, which gives it logistical advantages. Soldiers and supplies do not have to be transported over great distances. Ukrainians in uniform can generally count on support from local people and from local NGOs.

Russian logistics were disastrous in the northern theater of the war in February and March, as Russia invaded from Belarus and tried and failed to take Kyiv. Russian logistics are simpler now, in the Donbas, because eastern Ukraine is contiguous with Russia, and southern Ukraine can be reached from Crimea and the Black Sea, which Russia controls. But those connections can be challenged, and indeed broken, with the right weapons.

Landscape. I can't help but notice that Russia was largely unable to take much advantage of the comparably favorable terrain of southeastern Ukraine in May and June, at a time when Ukraine did not deploy large numbers of long-range weapons received from partners. In the north Russian soldiers had to deal with natural barriers such as hills and forests. In the southeast this is not case -- and yet even so Russian progress has been very slow. And now those weapons are coming.

Mode of combat. Russian soldiers do not like to get close to Ukrainian soldiers. Russian warfare depends on artillery, on killing from a great distance. The Russians shell a position until it is unrecognizable, and then claim the rubble. This kills civilians, flattens cities, and makes whole regions wastelands, but no one in the Russian system cares about that. Ballistics comes down to a kind of math, and so far the Russians have had the advantages: more artillery pieces, more shells, sites that are out of reach.

But if the Russian advantage in artillery disappears, the war changes character. Ukraine is now getting the long-range, accurate weapons to hit Russian ammunition dumps. Russia can adjust to this, but only in ways that slow the distribution of ammunition, and thus the firing of artillery. If the right kinds of weapons continue to be delivered, Ukraine might soon be in a position to dictate the mode of combat. Russians are unlikely to fight well if they have to fight close. If Ukraine gains the advantage in artillery, we may see slow Russian retreats as commanders find themselves unable to rally troops for close combat.

Ethos. I am going to say "ethos" rather than "morale" here, since what I have in mind has deeper foundations than the mood, which can and does alter from day to day.

In the end, Russians can always retreat to Russia, and one does get the impression that many of them want to. At some point, Russian commandersmight make the very reasonable point to their civilian superior that that they have many other responsibilities beyond Ukraine. In the clips that I hear, Russian commanders do not really seem to know why they are in Ukraine. Russian soldiers, by all accounts, including those of Russian military bloggers, are not highly motivated. Phone intercepts (admittedly selective) suggest a force that is happy to loot, but not to advance.

Neither the Russian leadership nor the Russian population seems to care much about the tens of thousandsof killed and maimed Russian soldiers, but soldiers themselves care about returning alive.

The Ukrainians, on the other hand, have nowhere else to go. The country attacking them has leaders that have openly threatened their extermination. Ukrainian soldiers often have a highly articulate account of what makes their country different from Russia. They know what they are fighting for.

Strategy. The initial Russian invasion was based upon Putin's faulty premises: that the Ukrainian state is some kind of foreign or elite imposition, and that the Ukrainian people will welcome its destruction and embrace Russian soldiers as brothers. The Russian "reasons" for fighting the war do not prepare the way for victory, but they do prepare the way for atrocity: the official line is still "denazification and demilitarization," as the foreign minister just emphasized, which means the elimination or humiliation of people Russians associate with the Ukrainian nation and state. "Denazification and demilitarization" can however only define how the war is fought, not how it will end. The Ukrainian nation and state have been altered by this war, but not in a way that benefits Russia. They have been confirmed.

Russia tried these last two months to encircle a section of the Ukrainian army in Donbas, and largely failed. It did take some territory in the region (Luhansk and Donbas oblasts), but not much. Luhansk oblast is now totally or almost totally under Russian control, but about half of Donetsk oblast is not. Most of the territory that Russia has occupied during this war was won in the first four weeks -- indeed, if you start the clock from the end of March, Ukraine has taken back more territory than it has lost (most of it north of Kyiv, but some around Kharkiv and Kherson, plus Snake Island).

Sergei Shoigu, the Russian defense minister, just called for more intense Russian attacks "in all directions," but it is not clear what this means, or how it will be achieved, or how it amounts to a strategy. Like Putin, Shoigu has no military background; he is more of a public relations specialist.

The Russian plan at this point seems to be to destroy the Ukrainian economy, to terrorize civilians with missile attacks on cities, to cut energy supplies to Europeans, and to starve Africans and Asians by blockading food exports, and hope that somehow all of the suffering lines up in Russia's favor. In other words, much of the Russian strategy for the war in Ukraine is to mount a one-country blockade of the world.

The Ukrainian plan, as far as I can surmise, seems to be to protect the physical and social existence of Ukraine, an effort that has been successful, and to counter-attack in order to win back the fertile land and strategic territory of the south (Kherson oblast), which would also break Russian supply lines and any residual image of Russian invincibility in the Russian mind.

I think that strategy matters less than the other factors, and less than people generally think, but that more coherent goals provide a certain advantage. At this point, Ukraine's goals are more coherent.

The wild card is public opinion. Opinion polls suggest a great deal of support for the war in Russia, but it seems like soft support. Thus far Asian soldiers in Russian army, poor people in the Russian army, and conscripted Ukrainian citizens have done the dying on the Russian side. Russians in the cities can more or less watch the war as a television show. That soft, televisual support does not translate into willingness to fight.

Putin is like a western leader in one sense: he is afraid to mobilize his population for war, because war is supposed to be a media event, or a spectator sport. Russia is going to great lengths to recruit people to fight in Ukraine without making much noise about it, to avoid the appearance that anything like a mobilization is happening.

That Russian soft support can change if the nature of the war changes, as Putin seems to understand. His sensibility to Russian public opinion also suggests that he would, if he had to, react flexibly to defeat in Ukraine.

In Ukraine, public opinion is much more solid. The war is reality, not spectacle. The president and the armed forces are extremely popular. This seems unlikely to change in coming months.

What might be the most important variable this summer is public opinion in Europe and in North America. Russian propaganda has not convinced many people that its war of aggression and destruction was justified. It has largely given up on the three "N"s of Nazis, nukes and NATO with which it began the propaganda campaign. Propagandists have done a better job with the idea that Ukraine somehow cannot

win, or that the war could be somehow brought to an end if the West stopped sending weapons.

The war has shown that the Ukrainian state (or really Ukrainian civil society) is far more resilient and functional than almost anyone would have thought. Ukraine is, in my view at least, in a position to win this war. But given the nature of its disadvantages, especially in economic power, Ukraine is vulnerable to shifts in how we think about the war.

Russia's shortcut to victory, and perhaps its only route to victory, is in convincing us that Ukraine cannot win (or that the war is somehow Ukraine's fault, and that it would somehow stop if we turned away).

Our job is incomparably easier than the Ukrainians'. The Ukrainians have to demonstrate resolution of every kind. All we have to do to see things as they are, show some patience, and support the democracy that is under attack -- with the right attitude, and the right weapons. The outcome of the war might well depend upon our capacity to do that.

***

Every day, 400 journalists at Gazeta Wyborcza write verified, fact-checked stories about Polish politics and society, keeping a critical eye on the ruling camp’s persistent assault on democratic values and the rule of law; the growing cultural tension between religious fundamentalism and human rights; and the ongoing Russian invasion in Ukraine. Our journalists are on the front lines in 32 Polish cities, reporting from the streets, hospitals, and courtrooms about issues that move public opinion.

We decided to make our service available to everyone free of charge in order to provide access to high quality journalism for expats and English speakers interested in Polish affairs.

The access to information should be equal for all.

***

Тімоті Снайдер: Україна може виграти цю війну

2022-08-09

Україна, принаймні на мою думку, здатна перемогти в цій війні. Але зважаючи на природу її слабких місць, особливо в економічній площині, Україна є вразливою до мінливості нашого сприйняття цієї війни.

Про це пише відомий історик Тімоті Снайдер у своїй статті Ukraine Can Win This War у Gazeta Wyborcza.

Про що насправді йдеться у російсько-українській війні? Вона не про нацистів, нуклеарну зброю чи НАТО – вона про суверенність та виживання. Тепер я переходжу до питання про те, що відбувається на полі бою.

На мою думку, відбувається те, що Росія програє.

Рішення Росії вторгнутися в Україну було злочинним – але було також і помилковим. Будь-якому уряду визнати таке важко (ми все ще чекаємо оцінки краху Америки у війні в Іраку). Але особливо важко для тирана, чия влада тримається на його іміджі сильної людини з непомильним судженням. Росія досягла тієї стадії війни, коли вона воює, бо не воювати було би соромно. Вона швидко досягла цієї стадії.

Війна закінчиться тільки тоді, коли Путін усвідомить, що Росія її програє – у тому сенсі, що він усвідомить загрозу його особистому становищу. Іншими словами, це не просто баланс територій утримуваних чи втрачених або втрат зазнаних чи завданих, а політична кон'юнктура, яку важко точно вловити. Найімовірніше, російська поразка виглядає як такий темп українського наступу на полі бою, який змінює настрої в Росії та створює видиму напругу в російській державі, тим самим змушуючи Путіна змінити свій наратив. Чи це можливо?

Звичайно, змінити свій наратив Путін може. Він робить це весь час. Властиво, він так править. Він недавно змінив свій наратив, коли вторгся в Україну і не досяг своїх цілей. Перехід від «вторгнення в Україну неможливе» до «вторгнення в Україну неминуче» в лютому цього року відбувся з орвеллівською стрімкістю. Цей наратив він міг би зреверсувати знову (якщо до того часу ситуація не вийде занадто далеко з-під контролю). Але він не змінить свого наративу, аж доки не буде змушений цього зробити – і тільки український успіх примусить його до цього.

Чи можливо, щоб українці набрали необхідний темп на полі бою? Я думаю, що це цілком ймовірно – але спочатку хочу, щоб усвідомилося дещо дуже важливе. Війни передбачувано непередбачувані. Вони відбуваються в часі та на місцевості, у тілах і в головах, у сферах, які важко охопити на картах чи в підручниках, і якийсь несподіваний розвиток подій може втрутитися під якимось дивним кутом і все змінити.

Однак я вважаю за найбільш імовірне, що Україна виграє цю війну, з огляду на *сім основних факторів*, що, як правило, визначають форму збройних конфліктів:

1) час, 2) економіка, 3) логістика, 4) ландшафт, 5) режим бою, 6) етос і 7) стратегія.

У випадку цієї війни ми також маємо взяти до уваги і «джокер» 8) міжнародної громадської думки.

Обговорюючи кожен із факторів, також поясню, як справа може обернутися не так, як я очікую, що зробить перемогу росіян більш імовірною. Тоді ви можете скласти власну думку щодо моєї оцінки.

Мої міркування про все це походять із кількох джерел:

> моя лектура військової історії протягом десятиліть і моя увага до російських та українських джерел, за якими я відстежую цю війну. Читачі, можливо, захочуть порівняти те, що я кажу, з висновками властивих військових істориків – Лоуренс ***Фрідмен*** був би добрим початком.

1) Час

Росія розраховувала на швидку перемогу. Коли швидкої перемоги не досягнуто, а ворога не принижено, тоді час бере своє і в гру вступають інші непередбачені фактори. Що довше триває війна, то більше зникають переваги, які має (або здається, що має) більша держава.

2) Економіка

Народне господарство Росії є значно більшим, ніж України. Незабаром почнуть проявлятися, принаймні за моєю оцінкою, санкції проти Росії, оскільки українська армія почне демонструвати технологічну перевагу, з якою Росія не може зрівнятися без (санкціонованого) імпорту.

Росія зробила багато чого, щоби зруйнувати українську економіку. Але Україну підтримує західна економічна потуга, яка затьмарює обидві економіки разом узяті. Під час Другої світової війни не лише Британія, а й Радянський Союз залежали від американської економіки (урок, який росіяни активно забувають). У цій війні американська та європейська економічна потуга на боці українців.

Але економіка залежить від політики. Щоб вона відігравала вирішальну роль, уряди (особливо уряд у Берліні) мають бути готовими використовувати свою економічну потугу творчо та швидко, у спосіб, який був би неприйнятним у мирний час.

Німецьким лідерам треба менше думати про створення німецької армії за п’ять років, а більше про те, що можна відправити в Україну за п’ять тижнів і що можна побудувати для України за п’ять місяців.

Найсолідніші економіки в історії світу мають довести, що вони можуть планово виробляти, наприклад, артилерійські знаряддя та снаряди (Польща, здається, це зрозуміла).

3) Логістика

Україна веде війну на власній території, що дає їй матеріально-технічні переваги. Солдатів і припаси не треба транспортувати на великі відстані. Українці у військовій формі переважно можуть розраховувати на підтримку місцевого населення та місцевих громадських організацій.

На північному театрі військових дій у лютому та березні, коли Росія вторглася з Білорусі й безуспішно намагалася захопити Київ, російська логістика була катастрофічною. Тепер на Донбасі Росії з логістикою простіше, бо східна Україна межує з Росією, а на південь України можна дістатися з підконтрольних Росії Криму і Чорного моря. Але ці комунікації можна підважити і навіть розірвати за допомогою відповідної зброї.

4) Ландшафт

Я не можу не відзначити, що Росія не змогла повністю скористатися перевагами порівняно сприятливого рельєфу південно-східної України у травні та червні – в той час, коли Україна ще не розгорнула великої кількості отриманої від партнерів далекобійної зброї. На півночі російським військовим доводилося мати справу з природними перешкодами, такими як пагорби та ліси. На південному ж сході цього не було – і все-таки просування Росії було дуже повільним. А вже тепер ця зброя прибуває.

5) Режим бою

Російські солдати не люблять зближуватися з українськими солдатами. Російська війна залежить від артилерії, від вбивства з великої відстані. Росіяни обстрілюють позицію до невпізнання, а потім захоплюють руїни. Це вбиває мирних жителів, знищує міста і перетворює цілі регіони на пустелі, але нікого в російській системі це не хвилює. Балістика зводиться до певної математики, і донедавна росіяни мали перевагу: більше артилерійських систем, більше снарядів, позиції поза досяжністю.

Але коли російська перевага в артилерії зникне, війна змінить характер. Україна зараз отримує високоточну зброю великої дальності дії для ураження російських складів боєприпасів. Росія може пристосуватися до цього – але

лише уповільнивши постачання боєприпасів і, отже, вогонь артилерії. Якщо триватимуть поставки відповідної зброї, то незабаром Україна зможе диктувати спосіб ведення бойових дій. Росіяни навряд чи будуть добре воювати, якщо їм доведеться зійтися у ближньому бою. Якщо Україна отримає перевагу в артилерії, ми зможемо побачити повільний відступ росіян, оскільки командири виявляться нездатними зосереджувати війська для ближнього бою.

6) Етос

Я хочу вжити тут «етос», а не «моральний дух», оскільки те, що я маю на увазі, має глибші основи, ніж настрій, який може змінюватися і змінюється з дня на день.

Зрештою, росіяни завжди можуть відступити до Росії – і складається враження, що багато з них цього хочуть. У певний момент російські командири можуть цілком резонно сказати своєму цивільному начальнику, що вони мають багато інших обов'язків за межами України. У відеороликах, як я чую, російські командири, здається, дійсно не знають, чому вони в Україні. Російські солдати, по всьому судячи, разом із російськими військовими блогерами не відрізняються високою мотивацією. Перехоплені телефонні розмови (очевидно, вибіркові) свідчать про сили, які раді грабувати, але не наступати.

Ні російське керівництво, ні російське населення, схоже, не дуже переймаються десятками тисяч убитих і покалічених російських солдатів, але самі солдати переймаються тим, щоб повернутися живими.

Натомість українцям відступати нікуди. Країна, яка їх атакує, має лідерів, які відкрито погрожують їх знищити. Українські солдати часто мають дуже чітке уявлення про те, що відрізняє їхню країну від Росії. Вони знають, за що воюють.

7) Стратегія

Первісне російське вторгнення ґрунтувалося на хибних припущеннях Путіна: що українська держава певним чином нав'язана ззовні або елітами і що український народ вітатиме її знищення та прийме російських солдатів як братів. Російські «резони» ведення війни не торують шлях до перемоги – вони торують шлях до звірств: офіційна лінія далі полягає в «денацифікації та демілітаризації», як недавно наголосив їхній міністр закордонних справ, – що означає знищення або приниження людей, яких росіяни асоціюють з українською нацією та державою. Проте «денацифікація та демілітаризація» можуть лише визначати те, як ведеться війна, а не те, як вона закінчиться.

Війна змінила українську націю і державу, але не на користь Росії. Війна їх утвердила.

Протягом останніх двох місяців Росія намагалася оточити частину української армії на Донбасі, що в основному провалилося. Вона захопила певні території в регіоні (в Луганщині та Донеччині), але небагато. Луганська область зараз повністю або майже повністю під контролем Росії, але близько половини Донецької області – ні. Більшу частину території, яку Росія окупувала під час цієї війни, вона захопила в перші чотири тижні – справді, якщо почати відлік із кінця березня, Україна повернула більше території, ніж втратила (більшу частину на північ від Києва, трохи навколо Харкова та Херсона плюс острів Зміїний).

Сергій ***Шойгу***, російський міністр оборони, нещодавно закликав до більш інтенсивних російських атак «на всіх напрямках» – але незрозуміло ні що це означає, ні як це буде досягнуто, ні чи це зводиться до стратегії. Як і Путін, Шойгу не має військової кваліфікації; він радше фахівець із піару.

На даний момент російський план виглядає так:

> зруйнувати українську економіку, стероризувати цивільне населення ракетними ударами по містах, припинити постачання енергоносіїв європейцям, заморити голодом африканців і азіатів, заблокувавши експорт продовольства – і сподіватися, що якимось чином усі страждання обернуться на користь Росії. Іншими словами, більша частина російської стратегії війни в Україні полягає у здійсненні блокади світу однією країною.

Український план, наскільки я можу припустити, полягає в тому, щоб захистити фізичне і соціальне існування України – зусилля, які увінчалися успіхом, – і контратакувати, щоб відвоювати родючі землі та стратегічні території на півдні (Херсонська область), що також розірвало би російські лінії постачання та будь-які залишки образу російської непереможності в російській свідомості.

Думаю, що стратегія має менше значення, ніж інші фактори, і менше, ніж люди зазвичай думають, але більш взаємоузгоджені цілі дають певну перевагу. В цьому пункті цілі України більш узгоджені.

8) Джокером є громадська думка

Опитування громадської думки в Росії свідчать про значну підтримку війни, але це виглядає як нетривка підтримка. Досі з російської сторони гинули азіатські солдати російської армії, бідняки в російської армії та мобілізовані росіянами громадяни України. Росіяни ж у містах більш-менш можуть

спостерігати за війною як за телешоу. Ця поверхнева телевізійна підтримка не означає бажання воювати.

Путін схожий на західного лідера в одному сенсі:

> він боїться мобілізувати своє населення на війну, бо війна має бути медійною подією або видовищним спортом. Росія докладає чимало зусиль, вербуючи людей воювати в Україні без особливого шуму з цього приводу – щоб уникнути видимості, що відбувається щось подібне на мобілізацію.

Ця російська м'яка підтримка може змінитися, якщо зміниться характер війни, – і Путін, здається, це розуміє. Його чутливість до російської громадської думки також свідчить про те, що в разі необхідності він би гнучко відреагував на поразку в Україні.

В Україні громадська думка значно твердіша. Війна – це реальність, а не видовище. Президент і збройні сили надзвичайно популярні. Здається малоймовірним, що це зміниться в найближчі місяці.

Що може бути найважливішою змінною цього літа – це громадська думка в Європі та Північній Америці.

Російській пропаганді не вдалося переконати більшість населення у виправданості її агресивної та руйнівної війни.

> **Вона значною мірою відмовилася від трьох «Н»:** 1) нацистів, 2) нуклеарної зброї та 3) НАТО, з яких розпочала свою пропагандистську кампанію. Краще пропагандисти впоралися з поширенням ідеї про те, що Україна чомусь не може перемогти або що війна може бути якимось чином припинена, якщо Захід припинить постачати зброю.

Війна показала, що українська держава (чи дійсно українське громадянське суспільство) є значно стійкішою та функціональнішою, ніж хтось міг би собі уявити. Україна, принаймні на мою думку, здатна виграти цю війну. Але зважаючи на природу її слабких місць, особливо в економічній площині, Україна є вразливою до мінливості нашого уявлення про війну.

Найкоротший шлях Росії до перемоги – і, можливо, її єдиний шлях до перемоги – полягає в тому, щоб переконати нас, що Україна не може перемогти (або що війна якимось чином є виною України – і що вона якимось чином припиниться, якщо ми відвернемося).

Наша робота незрівнянно легша, ніж українська. Українці мають демонструвати рішучість у кожній сфері.

Усе, що маємо зробити ми, щоб побачити речі такими, якими вони є, – **проявити трохи терпіння та підтримати демократію, яка зазнає нападу, відповідним ставленням та відповідною зброєю**.

Результат війни цілком може залежати від нашої спроможності зробити це.

***

№ 428.

КРЫМ КАК «МОГИЛА» ПУТИНА

Небоженко **2022-08-10**

Кремль не нашел в себе силы признать, что удар по крупнейшей российской авиабазе в Крыму, вероятно, нанесла ВСУ. Вся кремлевская пропагандистская машина поступила реактивным образом и хором заговорила о случайных взрывах на аэродроме в Саки и минимальном ущербе. А Украина, пока, не стала настаивать на своем авторстве, но и не скрывала своего «глубокого удовлетворения» достигнутым результатом. Пока есть «свободное время и силы» украинцы успешно попробовали перевести интенсивные военные действия в Крым. Но главное - что этот достигнутый военный и политический эффект этой блестящей операции в Крыму выше пропагандистского успеха. Иными словами, в удачном ракетном обстреле мощной российской авиабазы в Крыму, для Украины, больше политических выгод и эффектов, чем военной удачи. Так и должно быть, ибо остановить эту страшную российско-украинскую войну легче политическими методами, чем военными силами.

Путин и его окружение в шоке.

Во-первых, Путину и Кремлю, наконец, стало ясным, что теперь война затронет все оккупированные за 8 лет территории, а не только там, где он хочет воевать. С другой стороны, Путин трудно сделать эффектную «ответку» на эту блестящую операцию - он исчерпал все методы военно-политического давления на Украину. А Украина еще только начинает нащупывать политические болевые точки Кремля. Как оказалось, для Путина, Крым одна из таких опасных точек.

Во-вторых, грубо сорван российский туристический сезон в Крыму. Крым становится не «Раем», а опасным, для россиян, местом жизни и отдыха.

В третьих, средний класс России, который так упорно не замечал российского-украинской войны вдруг понял разницу между

«операцией» и войной против Украины, Теперь запуганные отдыхающие в Крыму россияне, разнесут по всей стране эту плохую весть, что идет настоящая война и они, все население России, стали частью этой войны.

Впервые Украине удалось военными методами «достучаться» до чувств и мозгов испуганных россиян, минуя мощную российскую кремлевскую пропаганду. Это очень хорошо.

Но самый главный политический эффект бомбардировки Крыма еще впереди. Теперь пропаганде Кремля будет очень трудно удержать версию о случайности ракетного обстрела или самовозгорании авиабазы, а "телевизионная Россия" вдруг почувствует, что Путин растерян и не знает как прямо, а не косвенно и подло «ответить» Украине. Получается, что Путин не просто промахнулся со своей реакцией на ракетный обстрел в Крыму (случайные взрывы боеприпасов), но он и не имеет средств и мужества «ответить».

Россияне начнут, пока тихо, подозревать, что Путин, как российский лидер, еще уникален, но он уже слаб и немощен. Мало того, что он самовольно начал войну с Украиной, не рассчитав своих сил и последствий, но он еще оказался не способен защитить россиян от этой войны. Оказалось, что Путин силен лишь в пропаганде российского телевидения, а не в жизни. Становится ясным, что Путин сильно ослаб и уже не владеет ситуацией и управлением страны, которую он загнал в катастрофическую войну с Украиной.

А слабый политический лидер России, будь то царь, генсек или президент всегда, считалось в России, самым сильным пороком и преступлением. Ибо в российской психологии «глубинного народа» считается, что «Хозяин страны» не может быть слабее его слуг и рабов. Иначе его ждет разочарование и презрение своих поданных и поиск нового «царя».

***

№ 429.

Новий васал Китаю, - Foreign Affairs

Загребельська **2022-08-10**

Як війна в Україні перетворила Москву на молодшого партнера Пекіна

Війна в Україні відрізала Росію від більшої частини західного світу. Піддані санкціям, які засуджуються міжнародними ЗМІ і відсторонені від участі у світових культурних подіях, росіяни почуваються дедалі самотнішими. Але

Кремль може розраховувати принаймні одну важливу опору: Китай. Рішення Путіна про вторгнення в Україну змусило Росію звернутися до свого євразійського гіганта із шапкою в руці.

У двадцятому столітті Радянський Союз розглядав Китай - принаймні до китайсько-радянського розколу 1960-х років - як біднішого кузена, країну, яку треба спрямовувати і допомагати їй у її невпевненому просуванні до респектабельності. Через десятиліття ситуація рішуче змінилася.

Китай уже деякий час може похвалитися сильнішою та динамічнішою економікою, вищою технологічною майстерністю та більшим глобальним політичним та економічним впливом, ніж Росія. Найближчими роками ця асиметрія тільки посилюватиметься, оскільки виживання путінського режиму залежить від Пекіна.

Китай, швидше за все, поглинатиме дедалі більшу частину спільної торгівлі Росії. Він стане найважливішим ринком для російського експорту (перш за все, природних ресурсів), а російські споживачі все більше покладатимуться на китайські товари. І він скористається скрутним становищем Росії, щоб затвердити юань як домінуючу регіональну та основну міжнародну валюту.

Щоб догодити Китаю, російським лідерам залишиться лише погоджуватися на невигідні умови у комерційних переговорах, підтримувати позиції Китаю на міжнародних форумах, таких як ООН, і навіть скорочувати відносини Москви з іншими країнами, такими як Індія та В'єтнам.

У роботах багатьох західних аналітиків Китай і Росія часто постають як пара, дві великі авторитарні держави, які прагнуть переглянути міжнародний порядок. Але це не стосунки рівних. Залежність Кремля від Китаю перетворить Росію на корисний інструмент у більшій грі за Чжуннаньхай, величезний актив у конкуренції Пекіна з Вашингтоном.

Пекін вважає свої відносини з Москвою надзвичайно важливими з кількох причин.

Дві країни мають розтягнутий кордон протяжністю 4200 кілометрів.

Їхні економічні відносини ідеально доповнюють один одного: Росія багата природними ресурсами, але потребує технологій та інвестицій, тоді як Китай може запропонувати технології та інвестиції, але потребує природних ресурсів.

Росія також є ключовим джерелом сучасної зброї для Китаю, потік зброї, який зріс за останнє десятиліття.

Як авторитарні держави обидві країни підтримують одна одну в міжнародних інституціях, головною з яких є Рада Безпеки ООН.

Вони утримуються від критики один одного в питаннях прав людини та дотримуються схожих підходів у багатьох глобальних питаннях, таких як встановлення стандартів для управління Інтернетом, який, на думку обох країн, слід більш жорстко контролювати на національному рівні.

Сі Цзіньпін і Путін мають тісні стосунки, які одночасно поділяють ностальгічне й образливе бажання повернути свої країни до колишнього стану величі.

Двосторонні відносини оживлені почуттям образи та мети, спрямованої головним чином на Сполучені Штати.

Лідери Китаю не думають, що вони багато виграють від критичної позиції щодо дій Росії. Вони чудово знають, що першопричини розбіжностей між їхньою країною та Заходом на чолі зі Сполученими Штатами не зникнуть, якщо Пекін стане на бік України.

Китай також побоюється можливого краху режиму Путіна під вагою безпрецедентних економічних санкцій, результат, який явно суперечить інтересам Китаю. Китай розглядає ворожу до Заходу Росію як актив, а новий режим у Москві з прозахідними ухилами був би стратегічним кошмаром.

Китайські лідери також усвідомлюють, що вони навряд чи змінять російське мислення щодо України; Путін вважає, що війна є важливою для безпеки його країни та його власної спадщини. Крім того, у Китаю немає можливостей або досвіду, щоб відігравати значущу роль у переговорах у війні. У результаті Сі та його зовнішньополітична команда навіть не намагалися допомогти в посередництві.

Не є нереалістичним уявити собі недалеке майбутнє, коли Китай контролюватиме більше половини торгових потоків Росії і стане основним джерелом технологій у таких важливих галузях, як телекомунікації, транспорт та виробництво енергії.

У такому сценарії Пекін матиме величезні важелі впливу на Росію, які він не буде соромитися використовувати. Наприклад, у майбутньому Китай може попросити Росію відмовитися від оборонних зв'язків з Індією та В'єтнамом або активно підтримати територіальні суперечки Китаю у Південно-Китайському морі та його претензії на Тайвань.

Розкол із Заходом не буде усунений доти, доки Путін перебуває у Кремлі, а можливо, і після його правління.

Росія перетворюється на гігантський євразійський Іран: досить ізольований, з меншою і більш технологічно відсталою економікою завдяки ворожості Заходу, але все ж таки надто великою і надто вагомою, щоб вважати її неважливою.

Китай буде найбільшим зовнішнім партнером Росії, основним покупцем експорту, основним джерелом імпорту та основним дипломатичним партнером (особливо за умов, коли Індія продовжує віддалятися від Росії у бік демократичних країн Індо-Тихоокеанського регіону та Європи).

Старіюча правляча еліта в Кремлі, короткозоро зациклена на Вашингтоні, ще охоче ставатиме прислужниками Китаю, який стає заклятим суперником Сполучених Штатів.

Китай від цього лише виграє.

Пекін навряд чи візьме Москву на поруки або істотно допоможе в модернізації російської економіки. Однак Китай зробить достатньо для підтримки дружнього режиму в Кремлі та просування китайських національних інтересів, купуючи російські природні ресурси зі знидками, розширюючи ринок для китайських технологій, просуваючи китайські технологічні стандарти і роблячи юань регіональною валютою за умовчанням у Північній Євразії.

Враховуючи зростаючий вплив, Пекін зможе домогтися від Москви того, що ще рік тому було немислимо: доступу до найсучасніших російських озброєнь та їх розробок, преференційного доступу до російської Арктики, обліку інтересів безпеки Китаю в Центральній Азії та підтримки Росією - як постійним членом Ради Безпеки ООН - позиції Китаю в усіх регіональних та глобальних питаннях, насамперед у територіальних суперечках між Китаєм та його сусідами.

По суті Кремль захистить себе від тиску Заходу ціною втрати дуже високого ступеня своєї стратегічної автономії.

Такий стан справ, ймовірно, збережеться і після закінчення правління Путіна.

Китай може перестаратися, надто сильно і швидко натиснувши на Росію, що може призвести до зворотної націоналістичної реакції та чинити тиск на Путіна, щоб змусити його протистояти вимогам Китаю.

Але для реальних змін у відносинах буде потрібна готовність Кремля повністю звільнитися від міцних обіймів Китаю та відкритість Заходу для відновлення відносин з Росією. І в найближчому майбутньому жодна з цих подій не здається ймовірною.

***

The war in Ukraine has cut Russia off from much of the Western world. Barraged

China's New Vassal

How the War in Ukraine Turned Moscow Into Beijing's Junior Partner

By Alexander Gabuev August 9, 2022

Russian President Vladimir Putin and Chinese President Xi Jinping meeting in Beijing, February 2022
Alexei Druzhinin / Sputnik / AFP

Most-Rea

Stop Ti
It Is Tir
Deferen
Alexande

China's
How th
Into Bei
Alexande

The Fol
Why Re
Husain H

by sanctions, denounced in international media, and ostracized from global cultural events, Russians are feeling increasingly alone. But the Kremlin can rely on at least one major pillar of support: China. Russian President Vladimir Putin's decision to invade Ukraine has forced Russia to turn to its fellow Eurasian giant, hat in hand.

In the twentieth century, the Soviet Union viewed China—at least until the Sino-Soviet split of the 1960s—as a poorer cousin, a country to be steered and helped along in its fitful progress toward respectability. Decades later, the tables have turned decisively. China has for some time boasted a more robust and dynamic economy, greater technological prowess, and more global political and economic clout than Russia. That asymmetry is destined to become only more pronounced in the coming years as Putin's regime depends on Beijing for its survival. China will likely gobble up more of Russia's overall trade. It will become an essential market

for Russian exports (notably natural resources) while Russian consumers will increasingly rely on Chinese goods. And it will take advantage of Russia's predicament to assert the renminbi as both a dominant regional and major international currency.

To keep China happy, Russian leaders will have little choice but to accept unfavorable terms in commercial negotiations, to support Chinese positions in international forums such as the United Nations, and even to curtail Moscow's relations with other countries, such as India and Vietnam. In the writing of many Western analysts, China and Russia often appear as a pair, two great authoritarian powers seeking to revise the international order. But theirs is not a relationship of equals. The Kremlin's dependence on China will turn Russia into a useful instrument in a larger game for Zhongnanhai, a tremendous asset in Beijing's competition with Washington.

Stay informed.

In-depth analysis delivered weekly.

CAUGHT OFF GUARD

Before the unprovoked Russian attack on Ukraine on February 24, Chinese diplomats and intelligence officers had tried to make sense of the large buildup of Russian troops on the border with Ukraine and to assess U.S. warnings that a war was in the offing. Beijing was decidedly skeptical of the alarms that Washington sounded, assuming, like many European governments, that the costs of the invasion for Russia would far outweigh any potential benefits. Despite speculation that Putin at least partially informed Chinese President Xi Jinping of his plan ahead of time, the outbreak of the war appeared to startle China and presented it with a difficult quandary: What position should it take? If China backed Russia, it could expose itself to sanctions and lose access to Western technology and markets, an unpalatable prospect. But if China decried Putin's actions, it could jeopardize its ties to Russia.

Beijing sees its relationship with Moscow as being of paramount importance for several reasons. The two countries share a sprawling 4,200 kilometer border. Their economic relationship is perfectly complementary: Russia is rich in natural resources but needs technology and investments, while China can offer technology and investments but needs natural resources. Russia is also a key source of sophisticated arms for China, a flow of weapons that has grown in the last decade. As authoritarian states, both countries support each other inside international institutions, chief among them the UN Security Council. They refrain from criticizing each other on human rights issues and take similar approaches on many global issues, such as setting standards for the governance of the Internet, which

both countries think should be more tightly controlled at the national level. Xi and Putin have a close relationship, sharing an at once nostalgic and resentful desire to return their countries to prior states of grandeur. The bilateral relationship is animated by a sense of grievance and purpose—directed chiefly at the United States, which China and Russia accuse of seeking to deny them their rightful standing in the world—a sentiment that has grown only more powerful as the Chinese and Russian political systems have become beholden to the personalist rule of Xi and Putin.

These considerations shaped China's predictable response to the February invasion of Ukraine. Beijing turned to its tried and true approach during previous crises sparked by the Kremlin's adventurism, such as the 2008 war in Georgia, the 2014 annexation of Crimea, and Russia's interference in the 2016 U.S. presidential election. China doggedly straddled the fence. With Ukrainian and Western interlocutors, Chinese officials noted that their government supported the sovereignty and territorial integrity of Ukraine and sought a swift end to the war. With Russian counterparts, Chinese officials stressed that close relations with Russia remain unperturbed, that Beijing opposed the West's unilateral sanctions, and that it accepted the Russian position that the expansion of NATO and Washington's zeal to push U.S.-led military alliances around the world had precipitated the conflict.

Western attempts to get China off this fence have so far failed. Chinese leaders do not think that they have much to gain from taking a stance critical of Russia's actions. They know perfectly well that the root causes of disagreements between their country and the West, as led by the United States, will not disappear if Beijing sides with Ukraine. China also fears the potential collapse of Putin's regime under the weight of unprecedented economic sanctions, an outcome that would be clearly counter to Chinese interests. China sees a Russia hostile to the West as an asset, and a new regime in Moscow with pro-Western leanings would be a strategic nightmare. Chinese leaders are also aware that they are unlikely to change Russian thinking about Ukraine; Putin believes the war is essential for securing his country and his own legacy. Additionally, China does not have the capabilities or experience to play a meaningful role in negotiations in the war. As a result, Xi and his foreign policy team have not even attempted to assist in mediation.

SITTING PRETTY

China is threading a needle, refusing to pressure Russia but also trying to avoid possible economic consequences imposed by the West. It has chosen to follow the strictures of the sanctions and U.S. export controls religiously—at least for now. Many Chinese companies have frozen their projects in Russia or are suspending their operations. Similarly, Chinese state-owned energy behemoths have been

reluctant to snap up the Russian assets (now available at steep discounts) of Western companies, such as BP and Shell, fearing exposure to future U.S. sanctions.

But China's compliance with the sanctions doesn't mean that Beijing is not supporting Moscow economically. If anything, its support is stronger. China has taken advantage of the economic disruption of the war, positioning itself as an alternative market for Russian goods that used to be sold in European markets. It has fully exploited opportunities to buy Russian commodities on the cheap through short-term arrangements that do not risk sanction violations.

Since February, China has increased its purchases of Russian hydrocarbons. As Europe cuts its dependence on Russian energy and other mineral resources, the Kremlin has few options but to redirect its exports to Asia—mostly to China, a natural choice because of geography, existing land-based pipelines in addition to sea trade, and its ability to provide payment instruments in yuan as an alternative to those tied to U.S. dollars, euros, Japanese yen, Swiss francs, or British pounds. This trend is already underway. Over the last seven months, Russian exports to China have grown by 48.8 percent to $61.45 billion, reflecting not only a spike in global commodity prices but also increased shipments of Russian oil.

Russia's options are evaporating, giving China the upper hand.

Since 2014, Chinese goods have been gradually replacing European ones in the Russian market, and in 2016, China for the first time overtook Germany as Russia's major source of industrial tools. The combined effect of rising logistical costs and sanctions will limit the availability of many European goods in Russia, so Russian consumers and businesses will ultimately switch to more Chinese alternatives. In fact, in the past seven months, imports from China to Russia have grown 5.2 percent to $36.3 billion. As China becomes Russia's main trading partner for both exports and imports for Russia, more of this activity will be conducted in renminbi. The Chinese currency will become the de facto reserve currency for Russia even without being fully convertible, increasing Moscow's dependence on Beijing. This shift is already well underway, as evidenced by the exponential growth in the volume of renminbi trade in the Moscow stock exchange, which has, for the first time, overtaken euro trade.

Such dealings with China will be costly for Russia. China won't be able to make up for Russia's losses in European markets. Moreover, Moscow's dependence on Beijing will grant China tremendous leverage, and it will be able to extract concessions from Russia that previously would have been seen as absurdly one-sided. For instance, in current negotiations over a new pipeline that will connect gas fields in Western Siberia to the Chinese market, Beijing will be able to enforce a price formula that benefits Chinese customers, makes the renminbi the contract

currency, and limits its legal obligation to buy only the bare minimum of the pipeline's capacity. Additional gas purchases are thus subject to Beijing's desire (or lack thereof) to buy. Moscow is likely to agree to these conditions—it has no alternative—providing Beijing not only with cheap gas but with future leverage in its negotiations with suppliers of liquefied natural gas, such as Qatar and the United States.

Just a year ago, such conditions would have been unacceptable to the Kremlin. But now Russia's options are evaporating, giving China the upper hand. Russian officials are not blind to this dynamic, but war has forced a grudging pragmatism on the Kremlin. As long as China provides a cash flow that can keep the regime afloat and sustain its confrontation with the West, the Kremlin will accept Chinese demands. For China, the main challenge will be managing the risk of U.S. retaliatory measures, such as secondary sanctions on potential Chinese transactions with sanctioned Russian entities or violations of export control regimes. But Chinese leaders are hopeful that they will escape provoking their U.S. counterparts if their business with Russia doesn't explicitly violate sanctions. The United States, they reason, is unlikely to start a trade war with the second biggest global economy amid a looming recession in the vain pursuit of trying to break Putin's war machine.

ADVANTAGE BEIJING

In Moscow, reality is kicking in. Even before the war in Ukraine, the Sino-Russian relationship had been increasingly one-sided. Many Russian officials, including in the highest echelons of power, feared that getting closer to China—without simultaneously improving relations with Western countries and making the Russian economy more competitive—would end up restricting Russia's strategic autonomy. But ties with China nevertheless grew steadily. Before Putin's annexation of Crimea in 2014, China accounted for around ten percent of Russia's total trade; by the end of 2021, China accounted for 18 percent. That figure is only likely to climb in the wake of the war in Ukraine. It's not unrealistic to imagine a near future when China controls over half of Russia's trade flows and has become a major source of technology in important areas such as telecommunications, transport, and energy production. In such a scenario, Beijing would have tremendous leverage over Russia that it wouldn't be shy to use. For example, in the future China could ask Russia to abandon its defense ties with India and Vietnam or to be vocal in its support for China's territorial disputes in the South China Sea and its claim over Taiwan.

Even before the war in Ukraine, the Sino-Russian relationship had been increasingly one-sided.

The schism with the West will not be repaired as long as Putin is in the Kremlin and probably even beyond his rule. Russia is turning into a giant Eurasian Iran: fairly

isolated, with a smaller and more technologically backward economy thanks to its hostilities to the West but still too big and too important to be considered irrelevant. China will be Russia's biggest external partner, a major buyer of exports, a major source of imports, and a major diplomatic partner (particularly as India continues to drift away from Russia toward democracies in the Indo-Pacific and Europe). The aging ruling elite in the Kremlin, myopically fixated on Washington, will be even more eager to serve as China's handmaidens as it rises to become the archrival of the United States.

China will benefit greatly. Beijing is unlikely to bail Moscow out or significantly help modernize the Russian economy. China will, however, do enough to sustain a friendly regime in the Kremlin—and advance Chinese national interests—by purchasing Russian natural resources at knockdown prices, expanding the market for Chinese technology, promoting Chinese technological standards, and making the renminbi the default regional currency of northern Eurasia. Given its growing leverage, Beijing will be able to extract from Moscow something that was unthinkable a year ago: access to the most sophisticated Russian weapons and their designs, preferential access to the Russian Arctic, the accommodation of Chinese security interests in Central Asia, and Russia's support—as a permanent member of the UN Security Council—for China's positions in all regional and global issues, most notably in territorial disputes between China and its neighbors. In effect, the Kremlin will have protected itself from Western pressure at the expense of losing a very high degree of its strategic autonomy. This state of affairs is likely to persist potentially beyond Putin's rule. China could overreach by pushing Russia too hard and too fast, which might result in a nationalistic backlash and put pressure on Putin to resist Chinese demands. But a real change in the relationship would require a willingness on the Kremlin's part to fully free itself from China's firm embrace and Western openness to reengage with Russia. And for the foreseeable future, neither of those developments seems likely.

***

№ 430.

Рубрика "Шеф, сдается мне мы обделались" или "Бобик сдох"

Загородний **2022-08-10**

Вчерашний удар по Крыму и отсутствие внятной реакции орков на него сродни Армагеддону

1. Военные последствия

1. Уничтожен аэродром, с которого происходила бомбардировка Юга нашей страны с самолетами и пилотами. Пилот - это товар штучный. Его по объявлениям в сортирах не наберешь. Минимум 5 лет нужно готовить.

2. Судя по всему, это была промо-кампания ракеты украинского производства ***"Гром-2"***, что является неприятным сюрпризом для орков и их лоббистов в Вашингтоне, которые отчаянно тормозили поставки американских ракет.

2. Политические последствия

1. Отсутствие реакции на удары по территории Крыма, которые орки считают "своим" и обещали применить ядерное оружие (либо другое страшное обычное оружие) для его защиты, говорит о том, что сдулся главный козырь Кремля - ядерный шантаж.

2. Лоббисты Кремля в США и ЕС потеряли главный козырь, чтобы оправдать торможение поставок оружия в Украину. "Третьей мировой" как они пугали всех на Западе в результате освобождения территории Украины не будет.

3. Сторонники Кремля в мире либо те, кто прятались за нейтральностью (Китай, Индия и т.д.) поняли, что ***«клиент спекся»***. Поддерживать его себе дороже. Скорей всего будут еще активней сворачивать сотрудничество. Не удивлюсь, если резко увеличится желающих нам помогать, что самим не остаться в политической изоляции из-за тонущего Титаника.

4. ***Угрозы взорвать ЗАЕС тоже становятся больше блефом, чем реальность. Это тоже ядерный шантаж***.

> Во-первых, судя по тому, что говорят специалисты, это почти невозможно сделать.
>
> Во - вторых, тот кто будет отдавать приказ будет помнить о Крыме и отсутствия реальной реакции на удар по нему. Найдут и могут сделать очень много неприятных вещей с ним. Хотя, я не исключаю, что взрывы таки будут, но как в Чернобыле не получится.

5. Смысла в "референдумах" нет никакого теперь. Они могут провести его хоть завтра. Дальше, что? Присоединять к России? А смысл, если это не защищает от атак нашей Армии?

3. Внутренняя политика России

1. Элите России понятно, что "Акела промахнулся". Значить пора сливать в унитаз.

2. Это чудовищный удар по моральному состоянию армии орков. Пропагандисты могут двадцать раз рассказывать, что ничего в Крыму не было, но они то знают, что было. И вряд ли им понравилась реакция на это.

3. Ватникам все трудней пояснять очевидные провалы. И они начнут задавать вопросы и подозревать в предательстве руководство страны, что есть очень хорошо. **Доверие к Путину - это все на чем держится его власть и вообще властная конструкция России.**

Слава Украине! Слава ЗСУ!

***

№ 431.

НОВОФЕДОРОВКА: ЧТО ЭТО БЫЛО?

Кочетков

Война заставила вспомнить то, чему учили на Днепровском физтехе.

Так вот, оккупантская версия, что на аэродроме в Новофедоровке произошел самоподрыв авиационных боеприпасов — это трусливый бред откровенных идиотов. При нарушении техники безопасности всегда один очаг детонации, от которого по цепочке с временным лагом возникают другие. А в Новофедоровке взрывалось одновременно в нескольких местах,

Но и признаков ракетной или дроновой атаки тоже нет!

В принципе, туда долетают «Нептуны» и «Гарпуны», находящиеся у нас на вооружении. Но это дозвуковые ракеты, их было бы отчетливо видно в ясном небе. И сверхзвуковые ракеты ATACSM, которых у нас официально нет, на ниспадающем участке траектории тоже были бы видны (даже гиперзвуковой «Кинжал» виден).

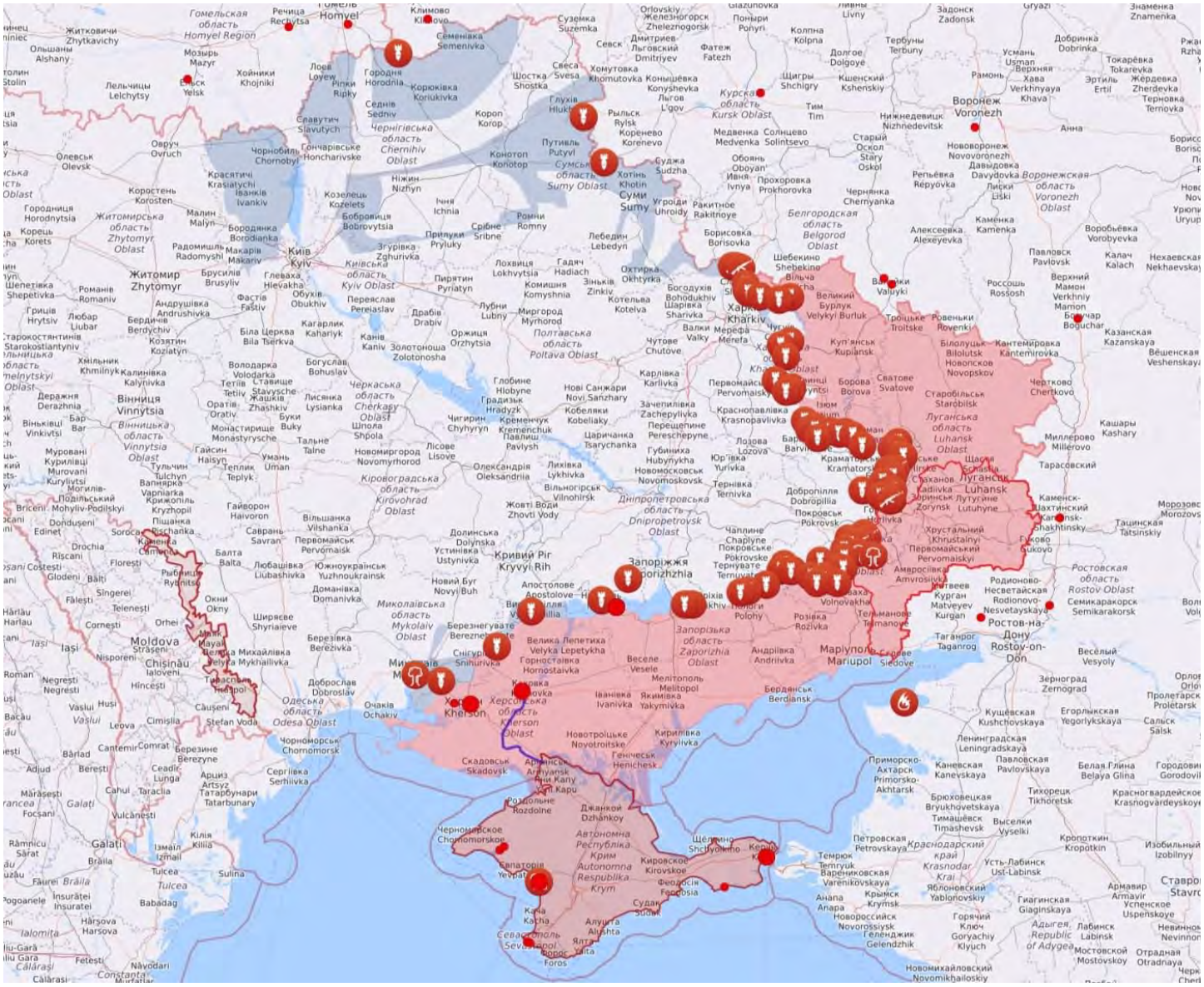
Кроме того, у агрессора этот участок просто напичкан ПВО еще с советских времен. Она бы обязательно засекла атакующие ракеты. Не факт, что удалось бы сбить, но попытались бы обязательно. Точно так же попытались бы сбить наши беспилотники, которые оказались бы заметны и на радарах, и визуально. Но ПВО агрессора дремала, разморенная пляжной жарой.

В принципе, задачу подрыва складированных на аэродроме боеприпасов могла бы решить система залпового огня. Но ее невозможно скрытно подтащить на нужную дальность по морю или по оккупированной территории.

Наиболее соответствует произошедшему диверсия. Но тогда она должна войти в мировые анналы разведывательный-диверсионной работы. Потому что спланировано дерзко и выполнено филигранно.

***

№ 432.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 09 серпня 2022

Головне

1) Ватні пукани розірвало на маленькі шматки. А що буде, якщо міст через Керченську протоку перейде на негативну вишину? Ото ж бо. Відпочинок пошкодили їм, ага...

2) Рашисти вбили ще одного нашого оборонця "Азовсталі"... приховати не вдалося. Тепер цим "опікуватимуться" "експерти" з північної кореї й куби... на чолі з амерівським виблядком сігалом...

3) Санкції НАСПРАВДІ спричинили ЗРОСТАННЯ доходів хуйла. Тому що це - "напівшишечки". Понарошку.

Вони, безумовно, спрацюють, але наразі лише посилюють рашистський непотріб.

Теми дня

1) Українські війська завдали ракетних ударів по військовому летовищу в Криму.

2) Окупанти запустили процес відключення Запорізької АЕС від української енергосистеми.

3) Окупанти вбили в СІЗО оборонця "Азовсталі".

1. Війна

1-1) Фронт

• У Білорусь літаками доставлено велику партію ракет ЗРК С-300/С-400, які може бути використано для обстрілу Києва та північних регіонів України.

Населені пункти Сумщини знову обстріляно з мінометів та САУ з території РФ.

• Протягом доби лінія фронту практично не зрушила з місця.

У Харківській області точилися бої місцевого значення в районі кордону з РФ – в Удах та Ветеринарному, а також на південь від Балаклії – у Гусарівці.

• Тривають жорстокі бої на адміністративному кордоні Донецької та Луганської областей. Атаки ударних підрозділів ПВК "Вагнера" та "народної міліції ДНР" у напрямку Сіверська, на Соледар та Бахмут провалилися. На південь від Бахмута їм вдалося трохи просунутися в напрямку сіл Вершина та Кодема, проте на більше їх не вистачило.

• У районі Донецька було відбито атаки на Красногорівку, Авдіївку, Піски, Мар'їнку.

• На Запоріжжі – без змін. Обстріл Нікополя російськими РСЗВ із району Запорізької АЕС спричинив тяжкі втрати серед мирного населення. Росія вимагає проведення екстреного засідання Ради безпеки ООН нібито через обстріл станції українськими військами.

Війська ППО вночі збили над Запоріжжям 2 ракети. Під артилерійський обстріл потрапило селище Кушугум на південній околиці міста.

• На Херсонщині російське командування зосередило оперативну ударну групу на плацдармі на правому березі річки Інгулець у районі Снігурівки, проте її спроба влаштувати наступ успіху не мала. З РСЗВ "Смерч" уночі знову обстріляно Миколаїв та навколишні села.

Українська ракетна артилерія знищила склади боєприпасів окупантів у Новоолексіївці, а також у курортній Кирилівці – за 150 км від лінії фронту. Після ракетних ударів по мостах російські офіцери евакуюють свої сім'ї з Херсона, куди перевезли їх лише місяць тому.

• Українська армія завдала потужного удару по військовому летовищу Новофедорівка в окупованому Криму, де базується 43-й штурмовий авіаційний полк військово-космічних сил РФ. Літаки з цього аеродрому завдавали ударів по позиціях українських військ у Херсонській області та патрулювали повітряний простір над північною частиною Чорного моря. Унаслідок влучення ракет сталася детонація боєкомплекту, який зберігався на аеродромі, знищено 9 літаків. Військове містечко отримало пошкодження внаслідок розльоту боєприпасів. Курортники масово залишають півострів і створили величезний затор на під'їзді до мосту через Керченську протоку. Командування ЗСУ не розкриває, чим саме було завдано удару. Аеродром розташований за 200 км від передової і прикритий потужною системою ППО. У північних районах півострова окупаційна влада оголосила "жовтий" рівень терористичної небезпеки. Російські пропагандисти не визнали, що аеродром атаковано українськими військами і списують "інцидент" на необережне поводження з вогнем.

Президент Зеленський заявив, що війна має закінчитися визволенням Криму. Прессекретар Білого Дому Жан-П'єр заявила, що США підтримують зусилля України щодо відновлення суверенітету та територіальної цілісності, окупованого Криму тощо.

• Пресслужба "Енергоатому" повідомила, що співробітники Росатому запустили програму відключення Запорізької АЕС від української енергосистеми та підключення її до Криму. Для цього від мережі буде відключено всю територію півдня України з подальшим приєднанням до мережі Криму й наостанок – включено АЕС як останній крок. Станція постачає електроенергію лише однією лінією електропередач із чотирьох після того, як три лінії були пошкоджено обстрілами.

Через зростання загрози ядерної аварії Румунія передала Молдові 1 млн таблеток йодиду калію. Голова Запорізької воєнної обладміністрації Старух повідомив про необхідність евакуації 275 тис. жителів Херсонської, Запорізької та Дніпропетровської областей у разі ядерної аварії на АЕС.

• На контрольовану територію повернуто тіла ще 17 загиблих українських військовослужбовців.

• Російські пропагандистські ЗМІ розповсюдили інформацію про смерть "від наркотиків" у СІЗО українського військовослужбовця – оборонця "Азовсталі". Як з'ясувалося, він помер ще в липні, проте окупанти не повідомили про це, використавши його "свідчення" в "суді" над українськими вояками.

Голова комітету російської Держдуми із закордонних справ Слуцький привіз до колонії "міжнародних експертів" та "журналістів" із Нікарагуа, КНДР і низки європейських країн, а також американського актора та продюсера Сігала, який активно підтримує режим Путіна й навіть набув російське громадянство.

1-2) Тил

• Прем'єр-міністр Шмигаль оголосив початок роботи над бюджетом 2023 р., який він назвав "бюджетом воєнної економіки". У ньому передбачено збереження витрат за всіма соціальними програмами та створення Фонду оперативного відновлення для акумулювання коштів іноземних донорів.

• Кабмін розірвав угоду про співпрацю між міністерствами внутрішніх справ України та Білорусі від 1992 р, зокрема, щодо екстрадиції.

• Міністерство з реінтеграції окупованих територій прийматиме в додатку "Дія" інформацію про зруйноване внаслідок воєнних дій житло з 19 лютого 2014 р., а не з 2022 р.

• Київський торгово-розважальний центр Ocean Plaza, більша частина якого належить російським олігархам, передано в управління Агентству з управління активами, отриманим корупційним та іншим шляхом (АРМА).

• НБУ скасував обмеження курсу купівлі валюти обмінними пунктами. Чиновники регулятора вважають, що це не призведе до розриву між курсами купівлі та продажу через високу конкуренцію в цьому сегменті ринку. Готівковий курс гривні і далі падає після незначної стабілізації.

• НБУ вивів із ринку банк "Січ", віднесений до категорії малих, у зв'язку з допущеним ним дефолтом щодо погашення кредиту рефінансування.

• Чиновники Мінфіну підвищили дохідність 5-місячних "воєнних" ОВДП із 10 % до 12 %. Це дозволило підняти їх продажі – сума реалізації становила 3,36 млрд грн із загального обсягу в 3,50 млрд грн (з урахуванням валютних облігацій). Інвестори вважають, що відсоткова ставка за середньостроковими

облігаціями не відповідає реальності, як і пропозиція щодо прибутковості валютних зобов’язань, тому розміщення таких ОВДП знову провалено.

2. Україна та світ

• Укртранснафта зупинила прокачування російської нафти нафтогоном "Дружба" через санкційну заборону оплати транзиту російськими банками. Угорська компанія MOL оголосила, що готова сплачувати за транспортування власним коштом.

• Німеччина пришвидшеними темпами заповнює підземні сховища газу під загрозою припинення постачання із Росії.

• ЗСУ отримали 50 турецьких бронетранспортерів Kirpi. Туреччина незабаром передасть Україні ще 150 подібних БТР.

Міністр оборони Рєзніков повідомив про прибуття до Великої Британії інструкторів із Фінляндії для навчання українських військовослужбовців

Держдепартамент США ухвалив виділення $93 млн на програму гуманітарного розмінування України.

Прессекретар російського президента Пєсков погрожує руйнуванням ракетами заводу безпілотників Bayraktar, якщо його буде побудовано в Україні.

• У Болгарії розпочалися міжнародні авіаційні навчання Thracian Viper 2022 за участю військових літаків сил США в Європі, Канади, Греції та Румунії.

Президент США Байден підписав білль про ухвалення вступу до НАТО Фінляндії та Швеції.

• З 10 серпня набуло чинності ембарго ЄС та Великої Британії на імпорт російського вугілля. До цих країн Росія постачала приблизно чверть вугілля, що видобуває, експерти оцінюють втрати російського бюджету приблизно в $8 млрд на рік.

Попри західні санкції, що запроваджено проти РФ, профіцит російського зовнішнього бюджету зріс із початку року до $170 млрд через рекордно високі ціни на енергоносії та сировину. Ситуація може змінитися в грудні, коли набудуть чинності санкції проти російського нафтового експорту, танкерних перевезень тощо.

Після запровадження заборони на мовлення та розповсюдження інформації російськими пропагандистськими вебсайтами та телеканалами, у Європі

з’явилася величезна кількість "паралельних" сайтів, які розповсюджують цей контент.

Телекомунікаційна компанія VEON, що належить російським олігархам Фрідману та Авену, на яких накладено західні санкції, скорочує інвестування в російську мобільну мережу Білайн. В Україні, через дочірню компанію, вони є власниками найбільшого мобільного оператора Київстар.

• МЗС Латвії звернулося до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) з проханням дозволити участь у процесі за позовом України проти РФ як третя сторона.

• Євросоюз відклав до кінця 2023 р. запровадження оплати за реєстрацію безвізового в’їзду в розмірі €7 один раз на три роки.

• Міністр освіти Польщі Чарнек оголосив, що з 1 вересня школи країни матимуть змогу прийняти від 200 до 300 тис. дітей українських біженців.

• Китай підтвердив загрозу застосування воєнної сили для взяття під контроль Тайваню. Президент Байден затвердив надання субсидій на суму $54 млрд на перенесення виробництва напівпровідників до США.

Лідер білоруської опозиції Тихановська оголосила про створення "перехідного уряду".

Президент Лукашенко заявив, що країна не готова відмовитися від ринків ЄС, на які постачають продукцію підприємства, які ще не включено до списку санкцій.

***

№ 433.

Цена государства в период войны и послевоенного восстановления.

Кущ **2022-08-10**

Навеяно "программами восстановления". Кстати, не советую вам читать перед обедом экономические статьи наших чиновников.

Очередной тезис, повергающий в шок, я вычитал несколько недель назад.

ОКАЗЫВАЕТСЯ СТРАТЕГИЯ ВЫХОДА ИЗ КРИЗИСА ПОСЛЕ ВОЙНЫ У НАС БУДЕТ СТРОИТЬСЯ НА …. СОКРАЩЕНИИ РОЛИ ГОСУДАРСТВА.

Надо полагать, бизнес сам отстроит разрушенные ТЭЦ

Которые частные компании-управители тут же вернули государству после "прилета".

И ничего не попишешь, железеный закон рынка: нет профита - нет частного бизнеса. Капитализм не научился работать в убыток.

Бизнес отсроит разрушенную инфраструктуру, вот только зачем ему она, в условиях долгосрочных проблем с портовой логистикой.

Бизнес отсроит школы, детские садики, разрушенные предприятия ВПК.

Это все алогичные утверждения, бизнес восстановит лишь то, что будет приносить ему очень быстрые деньги, возврат капитала в течение полугода и норма прибыли на капитал не менее 20%.

Все остальное, в условиях послевоенной разрухи, будет ему неинтересно.

Хотите немного конспирологии в контексте того, чем будут заниматься наши олигархи после войны.

На мой взгляд,

они оставят в Украине лишь свои сырьевые компании, а всю переработку перенесут в сопредельные безопасные страны.

Ведь одна ФПГ уже заявила о планах строительства нового металлургического завода в Болгарии или Польше.

На это они готовы потратить несколько миллиардов долларов. Именно туда пойдет украинская дешевая железная руда.

Или такой вариант - «финт ушами в виде национализации».

Это когда сами же олигархи запустят через правительство тезис о необходимости "национализировать" часть их активов.

Например, тепловую генерацию, которая сейчас на фоне разрушения тяжелой промышленности даром никому не нужна.

А национализация предполагает что?

Правильно, выплату рыночной цены объекта его собственнику.

Хорошая схема вырисовывается:

международная помощь, которую можно будет потратить на национализацию в рамках стратегии послевоенного восстановления.

Экономика останется с кучей ненужных активов, олигархи с деньгами, страна - с долгами.

Именно поэтому, нам нужна не национализация, а введение временных государственных администраций на те стратегические объекты, которы не поддерживаются в рабочем режиме частными собственниками.

И тоже самое необходимо делать с брошенными активами.

В этом году расходная часть бюджета воплне возможно составит более 60 млрд дол, а ВВП опуститься до 100 млрд.

То есть урвоень перераспределения через бюджет достигнет 60%. Казалось бы - катастрофа.

Но по другому во время войны не может и быть. Как и после войны.

О каком сокращении государства в правительственных программах может идти речь. Ведь это путь к поражению и краху.

До войны, почти 68% доходов государства обеспечиваем мы с вами, уплачивая прямые налоги (подоходный), косвенные в цене товара (НДС и акциз) и лишь 32% — бизнес в виде корпоративного налога на прибыль и единого налога в сегменте микропредпринимательства.

Суммарное налоговое перераспределение через ВВП в Украине находилось до войны на отметке 21% (менее 30% с учетом импортных сборов и налогов).

Ни о каких 40% "цены государства", которыми у нас пугали детей, речь не шла.

Цифру в 40% получали путем добавления к налогам расходов госкомпаний, то есть смешивали в одну кучу доходы государства в виде налогов и расходы в виде трат госпредприятий.

Часто добавляли к "цене государства" смету пенсионного фонда, но забывали отнять государственный трансферт на покрытие его дефицита (двойной учет расходов) и не учитывали в общем ценнике державы сумму возмещения НДС бизнесу в размере 150 млрд грн в год (а эти деньги пополняли оборотку).

Если онтять все косвенные налоги и налоги на труд, прямое налоговое давление на бизнес до войны у нас не превышало 5-6% ВВП, в то время как налоговый пресс на население – 13%, то есть более чем в два раза больше.

Поэтому, когда у нас говорят о сокращении налогов, я всегда спрашиваю - каких?

Налог на прибыль предприятий - так его почти не платят.

НДС на импорт - завалим страну секонд-хендом и окончательно убьем внутреннее производство?

Налоги на труд у нас действительно высокие, равно как и косвенные (НДС, акцизы), которые платит наемный работник и конечный потребитель. Вот их и нужно сокращать.

Бизнес выступает в части уплаты этих налогов лишь как транзитер. Бизнес получает добавленную стоимость, но она создана трудом наемных работников.

Уплачивая высокие налоги на труд, предприниматель просто не доплачивает своим работникам справедливую зарплату.

С косвенными налогами все еще проще — их оплачивает конечный потребитель в цене товара или услуги.

До войны, отрасли-драйверы, такие как сельское хозяйство, информация и телекоммуникации, а также строительство, в плане платежей в бюджет пали задних, уплачивая меньше в 1,5 раза, чем платежи добывающей отрасли.

То есть бюджет наполнялся не за счет перераспределения экономического роста, а за счет природных ресурсов, населения и внутреннего рынка, отданного под импорт.

Фундаментальная асимметрия

И о главной проблеме.

Она не в налогах для бизнеса, а в фискальной асимметрии, когда одни платят, а другие нет.

> - Кто будет более конкурентен на рынке труда — работодатель с налогообложением фонда зарплаты в 41,5% или тот, кто платит зарплату "в конверте"?
>
> - Кто захватит рынок – тот, кто исправно платит налог на прибыль в 18%, или тот, кто его оптимизирует?

Именно поэтому у нас нет системных инвесторов.

Они тут не выживают.

А дискурс о высоких налогах для бизнеса — это такой способ превентивной защиты.

Чтобы никто не посмел заговорить, например, об экспортных пошлинах на сырье или о пересмотре системы возмещения НДС в пользу экспорта товаров с высоким уровнем добавленной стоимости, а не обычного сырья, например железной руды.

Кстати, о руде.

Думаете, ГОКи, продававшие железную руду по $160-170 за тонну, разорились бы, уплатив государству 10% экспортной пошлины? Нет, просто их собственники купили бы яхты на десять метров короче…

Кстати, недавно один ГОК опубликовал финплан: кэш-флоу на сотни миллионов долларов, планы по выплате дивидентов собственнику на астрономические суммы. Что мы стимулируем?

А теперь о том, почему мечты иногда намного страшнее реальности.

Нам предлагают в будущем снизить расходы бюджета до 20% Это полный развал экономики и крах государства.

Простой факт:

за счет бюджетных расходов государство создает доходы домохозяйств (выплата социальных трансфертов и субсидий) и бизнеса (госзакупки и инфраструктурные затраты).

То есть создает новые деньги.

То же самое могут делать лишь банки, но в виде кредитов.

Но сейчас банки никого не кредитую и новые деньги посредством двойной записи не создают (это когда кредит тут же становится депозитом в системе балансового учета банков: актив становится пассивом).

В кризис бюджетный дефицит является компенсатором дефицита сбережений населения и инвестактивности бизнеса.

А также — отрицательного торгового баланса.

Профицитными могут быть лишь богатые страны, желательно с положительным торговым балансом.

Говоря о сокрашении расходов, все думают о снижении затрат на чиновников, но в действительности вам незаметно продают *социальную рестрикцию*.

Кстати, кроме расходов на госаппарат и "дороги", резать в центральном бюджете особо нечего.

В довоенном формате:

1) 6% ВВП на оборону;
2) 4% ВВП на образование – и так явно недостаточно;
3) 3% на медицину при нормах бюджетного кодекса на уровне 5%;
4) капитальные затраты – 3%, что недостаточно даже для простого возобновления основных средств.
5) Еще мизер на науку – при законодательном нормативе в 1,7% от ВВП.
6) А 2% на госуправление не дает широкого маневра для экономии, речь может идти о сокращения затрат разве что на 0,5%.
7) Да и 7% на социальную защиту тоже мало – необходимо наращивать до 10% ВВП, ведь в этом показателе 278 тыс. новорожденных, получающих разовую помощь, почти миллион детей с регулярными выплатами, 324 тыс. матерей-одиночек, 195 тыс. малообеспеченых семей, 470 тыс. инвалидов.
8) Расходы на отраслевую поддержку, стимулирование МСБ, науку, спорт, культуру, региональное выравнивание – уже и так на нуле, здесь возможен лишь рост затрат.

Единственна статья для оптимизации – это обслуживание госдолга (4% ВВП), но это возможно лишь при условии реструктуризации и/или снижении уровня долга по отношению к ВВП.

С учетом сказанного для создания "новых денег" в виде доходов домохозяйств и бизнеса цену государства как раз и нужно было бы повысить до 40%, на которые "жалуются" наши реформаторы.

Сделать это возможно за счет увеличения дефицита бюджета до 10% ВВП.

Главная задача - создать фискальный мультипликатор за счет госрасходов и инвестиций в трудоемкие отрасли экономики.

Да, до высокотехнологических производств нам нужно еще дорасти, а пока единственным источником добавочной стоимости у нас будет труд.

По другому добиться появления мультипликатора в системе "расходы - рост ВВП - рост налоговых поступлений - расходы" нам не удастся.

Кстати, все страны, добившиеся успехов в части проактивной политики государства - поступали именно так: инвестировали сперва в трудоемкие отрасли, а уже потом - в высокотехнологичные.

А у нас вечно хотят как Монголия "прыгнуть из феодализма в коммунизм", вписывая в госпрограммы "инновации и переход к высокотехнологическим производствам".

До технологического профиля экономики нам еще нужно созреть: мы только-только оторвались от факторной модели конкурентоспособности и в зачаточной стадии приступили к модели роста производительности труда.

Для инновационной модели, нужны долгосрочные инвестиции государства в человеческий капитал: науку, образование, профподготовку.

Сперва производительность труда - затем технологический скачок. Но никак не наоборот.

Еще одной ложью является утверждение, что в мире снижаются госрасходы. В качестве примера приводят Китай, Сингапур, Южную Корею.

Да, по мере роста, часть затрат, например, на инфраструктуру, перекладывается на бизнес.

Но в абсолютных цифрах госрасходы растут, они падают в относительном значении, в сравнении с уровнем ВВП.

Причина понятна - ВВП растет еще быстрее, чем "цена государства".

Но происходит это как раз благодаря госрасходам и действию того самого фискального мультипликатора.

Главный аргумент против у нас - это коррупция.

Но это как бороться с тараканами, уничтожив кухню.

Без борьбы с коррупцией нам ничего не построить: ни армию, ни экономику.

А бороться с коррупцией путем сокращения государства в ноль - так коррупция в частный сектор перейдет, как в тех же облгазах или облэнерго, где за подключение к сетям три шкуры драли.

Можно, конечно, не платить пенсии, не лечить и не учить, не защищаться, окончательно обвалить коммунальную сферу и добить в хлам инфраструктуру.

Но такая низкая цена государства приведет лишь к его окончательному распаду.

Наша экономика и социальная сфера – это высохшее поле, особенно в части доходов пенсионеров и затрат на социальный капитал: науку, образование и медицину.

И то, что бюджетные каналы забиты грязью коррупции – это не повод эти каналы окончательно забетонировать.

Их нужно расчистить и расширить.

И дать экономике и социальной системе условную воду в виде должного уровня государственных расходов.

На слайде та самая модель создания новых денег банками, которую приводит в своей статье Николайчук (один из творцов монетарной стратегии НБУ и замминистра экономики в бытность Милованова) и его зам.

Слайды правильные, а политика НБУ и Минэкономики - нет

***

№ 434.

«Ми побачимо дуже сильну підтримку України упродовж наступних двох років»

Микола ***Сірук***, для «Главкома»

2022-08-09

Колишній спецпредставник Держдепартаменту США з питань України, почесний співробітник Центру аналізу європейської політики Курт Волкер втретє підряд за останні три роки приїжджає до Києва. За доброю традицією дипломат поспілкувався з «Главкомом». Нагадаємо, що позаторік Волкер приїздив з нагоди відкриття Американського університету.

Минулого року підставою для візиту була участь в інавгураційному саміті «Кримської платформи» – новоствореному міжнародному майданчику, що ставить за мету домогтися деокупації Криму.

Цього року Волкер також приїжджав у справах Американського університету у Києві, а також побував на ДП «Антонов». Цього разу розмову з паном Волкером «Главком» розпочав із мотивів, що спонукали напад Росії на Україну.

***

— Пане Волкер, що, на вашу думку, спонукало Путіна почати війну? Ще в 2019 році ви заявляли, що росіяни не хочуть виконувати Мінські домовленості. Тобто вже тоді було зрозуміло, що Росія йтиме іншим шляхом?

— Ще в 2017 році, коли я почав працювати спеціальним представником США у справах України, намагався дати всім зрозуміти, що це не сепаратисти, а Росія є частиною Мінських домовленостей. І що саме Росія не хоче виконувати свої зобов'язання згідно з Мінськими домовленостями.

Тим часом, Україна їх виконувала. Багато наративів щодо Мінських домовленостей були неправильними і помилковими, бо вони відповідали

російському погляду, який був нечесним, фальшивим, і тому було важливо все це виправити.

І тепер, що набагато очевидніше, Росія явно бере участь у новій агресії проти України, окуповує велику частину її території і в жодному сенсі абсолютно не дотримується міжнародних законів.

1. «Вихід США із Афганістану заохотив Путіна до нападу на Україну»

— Все-таки, що саме мотивувало його напасти?

— Це дуже гарне питання. Ви не можете залізти в голову Путіна. Але він дав якісь натяки. Один з них полягав у тому, що він хоче бути в Росії великим будівничим імперії, як Петро Великий. І він бачить себе великим російським лідером. Тому йдеться про його его і спадщину.

Інший натяк. На мою думку, його приваблюють історичні аналогії. Сто років тому було засновано Радянський Союз на руїнах російської імперії.

А зараз Путін хоче заснувати нову російську імперію на руїнах Радянського союзу.

Він же сказав якось, що розпад Радянського союзу – найбільша трагедія 20-го століття.

Думаю, що ці речі крутилися у голові Путіна, коли він приймав рішення про напад на Україну.

Окрім того, вважаю, що Путіна заохотив до нападу на Україну вихід США із Афганістану. Він побачив у цьому брак рішучості США використовувати силу, що відкрило свого роду двері для нього піти дальше в Україну і не стояти осторонь.

— Чи не гадаєте ви, що іншою причиною для нападу стало виведення США, Великою Британією та Канадою військових інструкторів з України та персоналу посольств? Наприклад, британський аналітик Кір Джайлс сказав в інтерв'ю «Главкому», що цей чинник став «зеленим світлом» для Путіна.

— Думаю, що так, це було свого роду «зелене світло». Але, на мою думку, Путін розпочав планування війни проти Україні задовго до цього. Це почалось, можливо, декілька років тому. Свідченням цього є деякі речі, які ми бачимо під час реалізації війни. Наприклад, вчора я був у Гостомелі (*інтерв'ю записувалось 7 серпня – «Главком»*) і зустрічався з працівниками ДП «Антонов», які мені розповіли, що серед російських військових були

досвідчені спеціалісти, які знали, що шукати і яку інтелектуальну власність украсти в цього підприємства. А таке, зазвичай, не робиться за пару тижнів до війни (сміється), а планується заздалегідь.

Існує багато інших прикладів того, як росіяни планували здійснити цю війну, до якої вони мали бути готовими заздалегідь.

Але ви праві стосовно того, якби ми не вивели наших інструкторів і персонал посольств, то, ймовірно, це б змусило Росію подумати про можливі ризики нападу в такій ситуації. Так, сам факт виведення став, як ви сказали, «зеленим світлом» для Путіна, але не це спричинило напад. Він планувався задовго до цього.

2. «Імперіалістична ідеологія Путіна така сама, як у Гітлера, Муссоліні, японців напередодні Другої світової»

— Дивно, чому в адміністрації Байдена не знайшлося людини, яка могла б привести паралель з тим, що сталося в Грузії у 2008 році, адже тоді Росія використала обстріл грузинською стороною нібито своїх миротворців для нападу. І хтось міг сказати росіянам, якщо загине хоч один з наших інструкторів чи працівників посольства, то ми вступаємо у війну…

— Так. Думаю, президент Байден дуже обережно уникав речей, які, на його думку, можуть втягнути США у прямий конфлікт з Росією, щоб не спровокувати Третю світову війну. Про це я багато чув від його радників.

У мене зовсім інша думка з цього питання. І вона полягає ось у чому: імперіалістична ідеологія Путіна така сама, як у Гітлера, Муссоліні, японців напередодні Другої світової війни. І що не протистояння Путіну спричинить Третю світову війну, а навпаки, якщо ми йому не будемо протистояти.

— У продовження теми Мінських домовленостей: що у них бракувало, аби їх можна було реалізувати?

— **Мінські домовленості абсолютно мертві. Вони ніколи не будуть і не могли бути імплементовані тому, що Росія ніколи їх не імплементувала.** *(сміється)* Тут усе просто. Домовленості вимагали:

1) повного перемир’я і припинення вогню;
2) виведення іноземних військ з території України, що мало на увазі російські війська;
3) розпуск нелегальних озброєних формувань, тобто невизнаних «ЛНР» і «ДНР».

І росіяни ніколи не виконували жодних з цих пунктів і тому вони ніколи не були реалізованими.

3. «Як спецпредставник США я зміг зробити декілька дуже важливих речей»

— Чи не шкодуєте ви про витрачений час на переговірний процес, який зрештою ні до чого не призвів?

— Ні, зовсім не жалкую. Це було дуже важливо. І, оглядаючись на цей період, думаю, що як спецпредставник США я зміг зробити декілька дуже важливих речей.

Перше, і якраз ми про це говоримо, описати чіткою мовою те, що робить Росія. Бо до того ніхто не збирався і не робив цього. Натомість говорилось про контрольовані і неконтрольовані урядом України області, замість того, щоб говорити про російську окупацію. Тож було важливо розібратися і чітко побачити, в чому суть проблеми.

Друге, треба було зняти ембарго на постачання озброєнь Україні, щоб не було підстав не посилати в Україну оборонне летальне озброєння. Ми позбулися цієї перепони і почали надавати «Джавеліни» і більш серйозне тренування для українських вояків. І добре, що ми зробили це у 2017 році, інакше Україні було б значно важче у 2022 році.

США передадуть Україні тисячу Javelin у рамках нового пакету допомоги на суму $1 млрд

— Ви кілька разів проводили переговори з Сурковим. Чи немає у вас інформації, де зараз цей колишній помічник Путіна з питань України і чим займається?

— Ні, у мене немає жодної інформації.

— Про що, на вашу думку, може свідчити його зникнення з інформаційного поля Росії?

— Думаю, що в певний момент Путін вирішив, що йому потрібні інші люди, яким буде доручено працювати над Україною. Це, мабуть, сталось у 2018-19 роках. І саме тоді Путін вирішив, що хоче заволодіти усією Україною. Я не знаю точно, коли він прийняв це рішення, але мабуть не пізніше початку 2020 року. Думаю, що вони витратили рік чи два на планування цього нападу.

4. «Україна має повернути свої території»

— Чи є у вас впевненість, що Україна і США однаково розуміють слово «перемога» у цій війні? Що для США могло б означати перемогу?

— У мене є два дуже пов'язаних погляди. Перший – Україна має повернути свої території. Не можна було допустити, щоб Росія окупувала частину території України. І цьому треба покласти край.

Другий – Росія мусить погодитись жити в межах своїх кордонів. Нас не повинно влаштовувати те, щоб Росія надалі залишалась імперіалістичною державою і захоплювала території інших країни. Це буде постійна небезпека для Європи.

— Це розуміння для США?

— Так, з перспективи США чи НАТО, Росія, яка відчуває себе імперією, і має право захоплювати чи забирати території в інших країн, є постійною небезпекою. І нас не повинно влаштовувати життя з такою Росією.

Ми повинні зупинити Росію у межах її кордонів.

— Чи вірите ви, що Росія може зазнати невдачі саме військовим шляхом?

— Не лише військовим шляхом, має бути комбінація економічних санкцій, тиск на енергетичний сектор і фінансові транзакції, військова поразка в Україні, а також активність в інформаційному просторі, щоб росіяни почали розуміти, що Путін зробив для них.

Останнє не реально, зважаючи на те, як росіянам промивають мізки щодня державні масмедіа…

Принаймні, вони зрозуміють, що Путін їх обманув. Думаю, що в певний момент росіяни мають побачити, що він зруйнував їхню країну. Путін може заявляти, що є великим лідером, але фактично уже цього року знищив половину російських звичайних озброєнь. Він зменшує ВВП Росії, унеможливлює купівлю імпортних товарів, ослабляє російську

промисловість, випускає автомобілі без кондиціонерів, через неможливість отримувати комплектуючі. І все це через війну Путіна.

— Чи вірите ви в розвал Росії?

— У минулому столітті це сталося двічі. Тому цього не можна виключати. Але так чи інакше авторитарна імперіалістична політика, яку проводить Путін, є нежиттєздатною. Тому, це має змінитись.

— І якщо так, то коли це може статися?

— Цього не можна передбачити. Все залишається так, як є, поки чогось не станеться.

— Пане Волкер, чи існує загроза, що після проміжних виборів до Конгресу і Сенату у листопаді цього року, отримавши більшість республіканці почнуть вимагати скорочення допомоги України?

— Ні. Думаю, ми побачимо дуже сильну і тверду підтримку України упродовж наступних двох років. Під запитанням залишається президентські вибори.

А ще зарано передбачати, що станеться через два роки. А щодо середньострокових виборів незалежно від того, чи республіканці отримають більшість у Палаті представників, чи в Сенаті, 80% республіканців та демократів в обох палатах твердо підтримують Україну. І мабуть скоро ми побачимо ще один пакет допомоги Україні, який буде схожим за своїми масштабами до того, що ми мали цього року.

— Як особисто ви сприйняли слова Трампа про те, що Україна мала б піти на поступки Росії?

— Думаю, що він розкидається заявами, бо намагається посилити свою політичну позицію. У жодному разі у політиці США не знайдеться місця заклику, щоб Україна поступитися частиною території.

— Питання в лоб: ви вірите, що Трамп є агентом російського впливу в американській політиці?

— **Ні. Я думаю, що він – популіст і націоналіст.** І до речі, американці, які голосують за нього, не мотивуються зовнішньою політикою, Росією, Україною чи чимось іншим, а соціальними питаннями. Вони вважають, що ліві виступають за радикальні соціальні зміни і хочуть це зупинити.

А Трамп виступає з гаслом «Америка понад усе», говорить про аборти, зброю, навчання, трансгендерність, початкові школи. І це саме ті речі, які мотивують правих у США, і на яких він збирається нажити капітал.

5. «У США – величезне співчуття до України»

— Як зараз американці ставляться до українців? Це ставлення таке ж, як і до сирійців, яких теж, до речі, бомбила Росія?

— У США – величезне співчуття до України і того, що відбувається у вашій країні. І це на сто відсотків. Кожен бачить картини воєнних злочинів, страти цивільного населення, обстрілів пологових будинків, шпиталів, обурливе викрадення дітей і відправку їх до Росії. А також викрадення цивільних громадян. І навпаки тут нуль співчуття до Росії.

Якщо говорити про дебати, то у США не обговорюється питання про співчуття до України, а такі питання як: чи треба нам піти на прямий конфлікт з Росією, скільки це коштуватиме, як довго це триватиме.

— Пане Волкер, чому останнім часом деякі впливові американські ЗМІ (наприклад The New York Times) відверто підігрують Росії, повторюючи тези кремлівської пропаганди. Зокрема відомий публіцист Томас Фрідман написав колонку про Тайвань у цьому виданні, у якій зазначив, що «зараз існує глибока недовіра між Білим домом і президентом України Володимиром Зеленським – значно більша, ніж про це дозволяється висловлюватись». Якщо це не фактор підкупу, то що це?

— Я зовсім не вірю цьому. Про Україну зараз подається дуже багато інформації, зокрема і такої, щоб дискредитувати людей чи створити тертя між країнами. І ми повинні сприймати таку інформацію дуже обережно.

Думаю, що адміністрація Байдена розглядає президента Зеленського, як такого, хто зробив надзвичайну роботу як лідер країни під час війни, який прийняв дуже важкі рішення і реалізував їх. Я не бачу жодного коливання.

— А що ви скажете про матеріал у CNN під заголовком: «Чиновники адміністрації Байдена приватно сумніваються, що Україна поверне назад усі свої окуповані території»?

— Можливо, йдеться про оцінку військових спроможностей України і Росії. І я маю нагадати, що більшість американських експертів помилялися щодо цього на кожному кроці. Вони продовжували недооцінювати як спроможності України, так і Росії.

6. «Щоб справитися з амбіціями Китаю щодо Тайваню, нам треба все зробити правильно з Україною»

— Візит спікера Палати представників Ненсі Пелосі до Тайваню викликав у США гострі дебати щодо доцільності цього кроку, не кажучи про спровоковане ним напруження у відносинах між Вашингтоном і Пекіном. Що ви думаєте з цього приводу?

— У нас є крайні ліві і крайні праві, які з різних причин не хочуть підтримувати Україну наскільки максимально ми можемо. Деякі з них просто намагаються умиротворити Росію і триматися подалі від конфлікту. Дехто з них є ізоляціоністами, дехто хоче аби пріоритетом були відносини з Китаєм. Ці аргументи завжди існували.

Реальність полягає в тому, що Китай дуже уважно спостерігає за війною в Україні, і як ми впораємось з цією проблемою. З одного боку, якщо ця війна ослабить Путіна і Росія зазнає поразки, а Захід буде підтримувати Україну і допоможе їй домогтися успіху, вижити і стати сильнішою, то це буде сигнал Китаю, що він має бути обережним.

Своїм візитом до Тайпею Ненсі Пелосі намагалась «дати зрозуміти, що США не відмовляться від своїх зобов'язань перед Тайванем»

А з іншого боку, якщо Росія досягне успіху в Україні, агресія буде винагороджена і Путін отримає територію, а Захід відступить і в Україні відбудеться зміна влади, то це буде заохоченням для Китаю.

Тому я не погоджуюсь з людьми, які бачать альтернативу між тим, чи ми впораємось з Росією в Україні або чи ми впораємось з Китаєм у Тайвані.

Я вважаю, що ці речі дуже поєднанні. І щоб справитися з амбіціями Китаю щодо Тайваню, нам треба все зробити правильно з Україною.

— Що ви думаєте про роль конгресвумен Вікторії Спартц, яка постійно звертається з листами до Байдена, критикує позицію Білого дому щодо України і вимагає відставки голови Офісу президента *Єрмака*?

— На жаль, **це неправильно**.

Думаю, **вона не права і підживлює тих, кого я вже змальовував: умиротворювачів та ізоляціоністів**.

Вона дає їм аргументи, щоб виступати проти надання допомоги Україні.

> Можливо, вона це робить на власний розсуд, підтримуючи Україну як американка з українським походженням.

Але це має дуже негативний вплив.

Окрім цього,

> **ми не повинні занурюватись у теорії змови та різні звинувачення проти пана Єрмака**.

Ми підтримуємо відносини з Україною, українським народом. І ми твердо підтримуємо президента Зеленського та його команду і маємо це робити надалі.

— Пане Волкер, чи поділяє колективний Захід думку німецького експерта Ульріха Шпека, який написав у Twitter: «Єдиний шанс для тривалого миру в Україні та Східній Європі – зміна поведінки Росії. Ця країна повинна відмовитись від свого імперіалістичного і ревізіоністського курсу. Це може статися лише, якщо Росія програє в Україні, якщо зрозуміє, що не отримає того, що вона хоче».

Чи навпаки з наближенням холодної зими в Європі, через різке подорожчання газу на Заході почнуть тиснути на Україну, щоб вона поступилась Росії?

— Справді, Ульріх абсолютно правий щодо імперіалістичного курсу Росії. Я також погоджуюсь з ним, що абсолютно необхідно змінити поведінку Росії. Але я стурбований тим, що тиск на Україну може збільшитися з боку Західної Європи через обмеження постачання енергоресурсів і високі ціни цієї зими. Оскільки вони вважатимуть це некомфортним.

Але відмінність між людьми, які гинуть, і тими, які платять більше за газ, не сумісна. Ніхто у Західній Європі не повинен бути настільки цинічним, щоб чинити тиск на Україну через можливе підвищення цін на газ.

Курт Волкер: Путін хоче заснувати нову Російську імперію на руїнах Радянського союзу

7. «Нам треба дати Україні все, що вона потребує, аби виграти війну»

— В інтерв'ю українським ЗМІ польський посол в Україні Ціхоцькі заявив, якби Україна отримала Himars раніше, вона б не відступила з Маріуполя. Що ви думаєте про це?

— Я не знаю. Можу лише сказати: ми знали давно, що Україна потребує «Джавеліни», «Стінгери», важкі озброєння, артилерійські гаубиці, Himars, систему протиповітряної оборони, бойові літаки, протикорабельні системи. Ми знали про все це.

І нам треба було почати негайно поставляти всі ці озброєння, щоб надати Україні стільки підтримки, аби вона могла якомога скоріше дати відсіч. Ми не зробили цього. Ми робили це повільно, невеликими партіями, одну систему озброєнь за раз. Спочатку ми сказали «ні», а потім – «так». І це стосувалось «Стінгерів», артилерійських і протикорабельних систем, санкцій SWIFT, скорочення закупівлі російської нафти і газу.

Нам треба було припинити це і дати Україні все, що вона потребує і що може допомогти їй виграти війну.

M142 Himars з ракетою Atacms

— У згаданій статті в CNN, говориться, що Україна потребує 48 Himars. Чи отримаємо ми їх?

— Я не знаю цього. Але певен, що Україна має отримати ці системи, а також боєприпаси до них. Це не надмірна кількість. Але це може змінити ситуацію. Існує ще інша система Atacms – оперативно-тактичний ракетний комплекс США виробництва Lockheed Martin з балістичною ракетою, яка також буде дуже корисною, оскільки відноситься до артилерії з великою дальністю.

Немає жодного сенсу в аргументах, щоб не надавати Україні артилерійських систем великої дальності.

8. «Ми ще не використали те, що є, перш ніж, приступити до «лендлізу»

— Пане Волкер, можете розповісти, що відбувається із законом про «лендліз», коли він почне діяти і наскільки фактор виборів в США у листопаді вплине на його активізацію?

— Існує певна плутанина щодо «лендлізу» і повноважень президента, які зараз використовуються для надання озброєнь Україні. Конгрес звертається до адміністрації і каже: ви можете витратити до $20 млрд на військову допомогу Україні. Це означає, що озброєння можна взяти із запасів США, закупити у промисловості або використати програму іноземного військового фінансування і потім надати їх Україні.

Тому це дуже гнучкий інструмент, щоб дозволити Україні отримати доступ до оборонної продукції чи озброєнь.

Ми використали лише $8 млрд з 20 млрд тому залишається ще 12 млрд.

Лендліз пропонує дещо більші можливості і за більш спрощеними процедурами. Але ми ще не використали те, що знаходиться на столі, перш ніж, приступити до «лендлізу». Він не міняє природи допомоги, а лише означає більше. І це повертає нас до вашого попереднього питання, чому ми зараз не робимо більше.

Єдина відповідь – адміністрація намагається обмежено поставляти озброєння і показати, що ми стримуємось не хочемо на пряму вступати у зіткнення з Росією, що ми не є частиною конфлікту. На мій погляд, це помилковий і неправильний підхід. Ось у чому причина.

— А коли цей підхід може змінитися і адміністрація Байдена все-таки зробить ставку на швидку чи вирішальну перемогу України?

— Я сподіваюсь, що ми дійдемо до цього моменту.

Але я можу сказати, що ми почали надавати більше.

> Спочатку було поставлено дві системи Himars і 42 боєприпаси до них. І це було несерйозно. Тепер на озброєнні української армії 16 Himars і понад тисячу боєприпасів. І це набагато серйозніше. І цю кількість буде збільшено. Думаю, що ми йдемо до цього і пришвидшуємо нашу підтримку і наші поставки. Але ще не дійшли до цього – цієї мети.

8. «До кінця 2022 року Україна успішно поверне частину території, окуповану Росією»

— Пане Волкер, який ваш прогноз: де ми будемо до кінця цього 2022? року?

— Думаю, що до кінця року Україна успішно поверне частину території, окуповану Росією. Особливо це стосується території навколо Херсона, можливо Запоріжжя і Харкова, де українська армія зможе відкинути далі російські війська від цих міст.

Тим часом, мабуть, Луганська і Донецька область залишатимуться під російською окупацією.

З початком зимової пори ситуація буде більш-менш статичною.

Втім, думаю, що для російських військ тут зима буде дуже важкою. Їхні лінії постачання перебуватимуть постійно під загрозою, у росіян будуть великі складнощі з пальним, продуктами, боєприпасами та мобільністю. І все це для них ще більше ускладниться наступною весною.

— Ви започаткували в Україні американський університет. Враховуючи нинішню ситуацію, чи не буде провальним цей проект?

— Американський університет у Києві діє за планом. Починаючи з вересня, ми пропонуємо два дипломи магістра та три бакалаврату. Реєстрація вже відкрита і йде добре. У вересні заняття будуть проводитися в режимі онлайн, але ми сподіваємось уже в січні розпочати очні заняття.

***

№ 435.

Геннадій Корбан: "Людям щодня морочать голови контрнаступом. Це брехня"

2022-08-10

Геннадій Корбан: "Людям щодня морочать голови контрнаступом. Це брехня"

Ольга Паламарюк, Лондон
BBC News Україна

10 серпня 2022

Геннадій Корбан продовжує очолювати штаб оборони Дніпра, хоч вже не може повернутися до України. Він досі не розуміє причини позбавлення його українського громадянства, але озвучує кілька версій. І готує позови в міжнародні суди.

"Треба розуміти, що судова перспектива - це від 2 до 5 років мінімум. За цей час може вже змінитися влада в Україні. Але я все одно повернуся в Україну", - каже він в інтерв'ю BBC News Україна.

Пан Корбан має досить бурхливу політичну біографію. Він відомий співпрацею в минулому з Ігорем Коломойським - як в бізнесі, так і в політиці. Коли останнього призначили керівником Дніпропетровщини у 2014 році, Корбан обійняв посаду керівника апарату облдержадміністрації та вже тоді відповідав за безпекову ситуацію в прифронтовому регіоні. Згодом стосунки з Коломойським зіпсувалися. Сам Корбан пояснює це "світоглядним конфліктом".

З того часу він брав участь у виборах від партії "УКРОП", пережив кілька замахів на життя та був затриманий правоохоронцями у 2015 році за звинуваченням у створенні злочинної організації та утриманні заручників. Вже за два роки всі звинувачення з нього знімають, кримінальну справу закривають.

З того часу він не займався політичною діяльністю. Але з початком вторгнення Росії в Україну в лютому Корбан повертається до активності і очолює штаб оборони Дніпра. І все ніби злагоджено, аж раптом стає відомо про указ Зеленського про позбавлення його громадянства. Саме в цей момент Корбан перебував за кордоном, назад до України його вже не впустили.

Причину такого рішення на Банковій не називають, лише стверджують, що указ цілком законний. Деякі ЗМІ припускають, що це сталося через наявність іншого громадянства, але офіційно про це не говорить ні Офіс президента, ні сам Корбан.

Ми зустрілися з Геннадієм Корбаном у Лондоні, куди він приїхав після невдалої спроби повернутися до України. Це його перше інтерв'ю після анулювання українського паспорта. Ще на початку зустрічі він одразу попередив, що за порадами своїх юристів не буде відповідати на питання про громадянство. Адвокати вважають, що деталі розкривати не можна через майбутні судові процеси. Тому на цю тему він говорить стримано, без подробиць. Але при цьому наголошує, що є громадянином України і обов'язково повернеться додому.

Ми поговорили з паном Корбаном не лише про епізод з громадянством, а й про безпекову ситуацію на Дніпропетровщині, плани Путіна та прогнози стосовно війни.

1. "Я спокійний за Дніпро"

BBC: Чи пам'ятаєте ви, як розпочалося ваше 24 лютого? Чи була у вас комунікація з Києвом та з Офісом президента?

Геннадій Корбан: 24 лютого, ніч, ми всі пам'ятаємо. Мене розбудили одразу після початку воєнних дій, десь о пів на сьому ранку я був уже в обладміністрації. Резніченко - він зараз голова військової адміністрації Дніпропетровської області. І, по суті, ми відразу почали діяти в умовах війни.

Я не можу сказати, що не боявся. Безумовно, це було страшно. Тобто емоції були такі неоднозначні. Їх важко навіть висловити зараз якимось одним словом. І по суті ми зібрали відразу всіх силовиків, зібрали штаб, призначили раду оборони області та поставили перші завдання.

У мене особисто не було комунікації з Офісом президента, але, власне, може цього і не мало бути. Тому що для цього є голова військової адміністрації, і він є офіційною особою. І комунікація мала бути з ним. Мене підключили до ситуації лише тому, що я мав великий досвід ще з 14-го року. Щодо контакту з Офісом президента - у мене його не могло бути, бо я не офіційна особа, я не політик і не обіймаю жодних посад.

BBC: Яка зараз комунікація між верхівкою та регіонами, чи налагодилася ситуація?

Геннадій Корбан: Так, звісно. Можу сказати точно, що щодня наради проводить Офіс президента з різними клерками, із соціальної політики, гуманітарної допомоги тощо.

Але знаєте, якісь стратегічні речі, які мають обговорюватися, якийсь діалог між містами та урядом чи Офісом президента - цього діалогу чомусь немає. Він якось із самого початку не склався, але, можливо, на початку всі були зайняті кожен своїм.

Офіс президента робив те, що він мав робити, і вони робили це як могли. Я не можу критикувати їх, тому що це теж люди, які не мали досвіду, не стикалися з війною, і тому вони робили якісь дії в межах свого розуміння. І я не засуджую це. В кожному регіоні по-своєму відбувалися якісь події.

Річ у тім, що в перші дні війни - перший, другий, третій день - була така плутанина, всі споруджували блокпости, якісь барикади. Люди не розуміли, де свій, де чужий. І була так звана "дружня" стрілянина.

Я вам скажу точно, що дуже багато людей, наших людей, звичайних, нормальних людей, цивільних зокрема, які просто не знали, як реагувати на ті чи інші сигнали, так просто загинули через "дружню" стрілянину. Це

здебільшого відбувалося у Києві. Тому що ворог був дуже близьким до Києва в перші дні війни.

Їхали війська - ніхто не розумів, чиї це війська. Це ворог чи це наші війська рухаються? Тобто не було взагалі жодних розпізнавальних знаків, не було жодних відповідей, жодних паролів, жодних перепусток тощо.

Тому оскільки я мав досвід, я зараз не хвалюся цим - на Дніпропетровщині не було "дружньої" стрілянини. Чому - поясню. Для того, щоб уникнути подібних речей, потрібно розуміти чітко функціонал силовиків кожного підрозділу, який перебуває у віданні штабу оборони. Наприклад, я розумів, що пропускні функції повинні здійснювати виключно працівники поліції, виключно працівники Нацгвардії.

Тому що в той час, в ті перші дні, щоб ми розуміли, зброю роздавали в руки просто так. Ну, тобто практично без документів. Тобто сидів якийсь чоловік, який записував, брав копію паспорта і під це видавав зброю. І так формувалася територона по всій країні, тому що вона, на жаль, не була сформована на початок військових дій.

ВВС: На відміну від Дніпропетровщини…

Геннадій Корбан: Так. У Дніпропетровську ми почали трохи раніше цим займатися, тож у нас не було такого бардака. Але знову ж таки, територона була запущена, але зброї не було. Розумієте, тобто зброю видають уже у воєнний час.

І тому, коли людина отримує зброю, і дуже багато людей отримують зброю на руки - це зовсім інші люди. Людина зі рушницею - це трохи інше, ніж просто людина. Вона інакше реагує на небезпеку. Вона інколи не знає, як реагувати. Із різних соціальних зрізів суспільства (були люди. - *Ред*.).

Коли ти тренуєш територону, і вони розуміють, що їм робити, куди виходити, яке мобілізаційне завдання, де їм потрібно ставати у разі небезпеки. І коли люди мають на руках зброю - це зовсім різні речі та різні ситуації.

Тому та сама ситуація відбувалася і в Києві, і в інших областях, у західних областях. І я був здивований тим, що, звичайно, багато було зроблено необачних неправильних кроків - ніхто не сказав, як робити. І найгірше - ніхто не запитав, як робити.

Тож нам, у Дніпрі, це вдалося. Не було жодної випадкової смерті. Не було жодної людини, яка б загинула від "дружнього" вогню. На відміну від Києва, на відміну навіть від Західної України, де кожна західна область сформувала свою територону.

Вони виставили блокпости, вони стояли на блокпостах, всі служили на блокпостах. Насправді тероборона не має стояти на блокпостах. Розумієте, це пропускний режим. Цей режим має здійснювати поліція та Національна гвардія. І тому довелося стукнути кулаком у перші дні.

Це було на другий день, як зараз пам'ятаю. І ми всіх зібрали разом із Валентином Резніченком. І я сказав - жодної тероборони. Тероборона має займатися своїми функціями. Вона має проходити злагодження, вона має їхати на полігон, вона має займатися підготовкою до військових дій.

Вона має будувати рубежі, і рубежі не просто в місті - а рубежі по кордону області щонайменше. Тому що, коли вже захищаєш місто - це вже вуличні бої, вибачте. Вже трохи інший рівень захисту. Для цього вже треба евакуювати населення, робити цілу низку заходів.

Ось Київ, наприклад, не мав часу, тому можна зрозуміти, чому вони загородилися і вибудували ці барикади. Я не засуджую їх, бо не було іншого виходу. По суті справи, в перший, другий, третій день атака російських військ з боку Гостомеля, з боку Макарова, з боку Бучі - фактично, вони були біля воріт Києва, російські війська, і тому Київ не мав іншого виходу.

Але те, що ніхто не відпрацював сигнали. Врешті-решт, у Києві купа поліції, купа Нацгвардії - тих, хто розуміє, що треба робити в цьому випадку. Скрізь стала тероборона. І вони не розуміли, почали робити якісь свої чати. Розумієте, в цих чатах вони обговорювали: тут проїхала якась машина, незрозуміло, чого приїхала, треба затримати, хтось не встиг затримати, хтось не так зреагував - почали відкривати вогонь на ураження. Гинули люди. Але за це нікого не можна судити. Ніхто не стикався з такою ситуацією. Це кризова ситуація. І в цій кризовій ситуації треба, щоб були кризові менеджери, які розуміють, що це, як це, чому це.

ВВС: Чи була область готова до 24 лютого?

Геннадій Корбан: Я вам скажу відверто, я не темнитиму й не говоритиму про те, що я чекав, я знав, я все передбачав - ні. Особисто я був упевнений, що війна буде, але не матиме такого характеру вторгнення, коли вони підуть із Криму, з Білорусі, з усіх боків десант.

Я був упевнений, що війна буде, але війна буде на Донбасі. Що цьому передувала якась логіка, яку вів Путін, коли говорив - це було засідання Ради безпеки їхньої - коли він у кожного запитував: "Ви що думаєте? А ви що думаєте? А ви що думаєте?" І вони всі казали: "Так, Донбас, треба починати щось із цим робити, якусь операцію проводити".

Тому я був упевнений, що вторгнення буде з моря, з боку Маріуполя і, відповідно, Донецька, Луганська область, які частково вже окупували, мають суміжний кордон з Російською Федерацією.

Тому було шоком для всіх, що вторгнення пішло повномасштабно. Це повномасштабна війна, причому після Другої світової війни такої гарячої війни не було у світі - із застосуванням артилерії, авіації, танків, ракет. Тобто це війна ще страшніша, ніж Друга світова. Тому що системи озброєння вже абсолютно інші. І вони повномасштабно застосовувалися з першого дня. Причому не просто на Донеччині, а по всій Україні.

І, до речі, я вважаю, якщо так думати, як Путін думає, або намагатися думати, як він думає - то це одна з великих його помилок. Саме почати бомбардувати всю Україну. Він цим по суті стер різницю між Харковом та Львовом, між Чернівцями та Дніпром, між Хмельницьким та Запоріжжям.

Тобто він розпочав війну з усією Україною: із західною, центральною, східною, південною одночасно. Якби він пішов тільки на Донбас, не знаю, чи була б така мобілізація людей? Чи була б така самоорганізація людей? Не знаю. Не можна припускати, чого ми не знаємо. Але коли він напав одночасно на всі регіони України, то практично він об'єднав усіх нас.

ВВС: А чи готова Дніпропетровщина до можливого наступу?

Геннадій Корбан: Так, звісно. Я спокійний за Дніпропетровщину, я спокійний за Дніпро. Тому що за пів року, коли я керував і продовжую поки що керувати штабом оборони міста та області, була збудована унікальна система оборони, унікальна, такої немає в жодній області. Такого немає у південних областях, у західних само собою, тому що там і загрози менші. Хоча загроза з боку Білорусі, на мою думку, дуже реальна. Збудовано п'ять рубежів оборони, це не просто якісь окопи, це не просто якісь там бліндажі, а це бетонні споруди, це цілі рови, лінії, тобто це все зроблено за воєнною наукою.

Найцікавіше, що ворог також це знає. І теж розуміє, що Дніпропетровщина для нього буде як Сталінград, напевно. Тобто це неперебoрна перешкода.

Що таке Дніпро? Якщо ви розгорнете карту України й подивитеся, то це ніби така пуповина, навколо якої, по суті, вже сформувалися всі фронти. Тобто Харківська область - вони дійшли до Барвінкового, це напрямок Новомосковська Дніпропетровської області, північний напрямок так званий. Тобто там, по суті, Лозова і вже Дніпропетровська область.

Відповідно, Донецька область - це вся частина, яка примикає, Покровський район, Павлоградський район Дніпропетровської області. Це схід, південь. З одного боку - це Запорізька область, яку фактично окупували у перші два дні

війни, та Херсонська область, яка підходить до Кривого Рогу впритул. А це південь Дніпропетровської області.

Тобто ми ніби розтягнуті, але по суті робимо весь фронт навколо Дніпропетровської області. Це ключова область. Це мости, про які я весь час говорю, що, хлопці, мости - це логістика. Я весь час читаю у цих ворожих групах, в них постійно згадують, дають координати цих мостів. Тобто це про що говорить? Про те, що рано чи пізно це може статися.

2. Про причини позбавлення громадянства

ВВС: Як ви думаєте, за що пан Зеленський позбавив вас українського громадянства?

Геннадій Корбан: Мені складно відповісти на це питання, бо маю таке саме питання. Тобто я здивований з цього приводу. Причому такий цинічний крок - якось треба його хоча б пояснити. Ну, добре, мені не хочете пояснювати - поясніть людям, які ставлять питання.

Ось я для себе визначив кілька версій, які більш менш сформульовані. Перша версія, часто згадувана - що нібито я зустрічався з американським політиком від Республіканської партії Вікторією Спартц і мав з нею якісь численні контакти.

Українське керівництво відреагувало на ці звинувачення досить різкою заявою МЗС. "Радимо пані Спартц полишити спроби заробити собі додатковий політичний капітал на безпідставних спекуляціях довкола теми війни в нашій країні та горі українців. Особливо цинічними є маніпуляції про Україну та її керівництво від конгресвумен українського походження", - заявили тоді в МЗС.

Деякі експерти припустили, що саме так Офіс президента міг "помститися" Корбану за нібито інформування Вікторії Спартц про ситуацію в Україні.

Я одразу хочу відповісти на це запитання, про всяк випадок, якщо воно у когось є, і може виникнути у вас, як у журналіста. Я зустрічався з Вікторією Спартц один раз, коли вона була проїздом у Дніпрі, вона їхала із Запоріжжя і проїжджала через Дніпро, бо дорога лежить через Дніпро. І, справді, вона відвідала штаб оборони.

Оскільки Вікторія Спартц брала, наскільки я поінформований, участь у підписанні ленд-лізу для України, і там навіть, здається, президент Байден подарував їй ручку, якою підписав ленд-ліз, вона стояла у нього за спиною - теж людина відома... Ну як можна не зустрітися з людиною, якщо вона проїжджає повз?

Ми говорили переважно про те, як потрібно комплектувати бойові бригади озброєнням. І як треба складати заявки, бо знову ж таки некомпетентність якихось чиновників у Міністерстві оборони, некомпетентність якихось військових, які може і не повинні бути в цьому компетентні, у Генеральному штабі - я не називаю прізвища, тому що я їх навіть не знаю.

Тобто не можна дати заявку - дайте нам 500 танків, 700 ракет, 800 систем таких і 25 літаків - ну такого не буває. І вона пояснювала мені потім, що озброєння постачається під завдання. Наприклад, є така бригада, яка тримає ось таку ділянку фронту, у цієї бригади є воєнні завдання, і ці завдання - це ж планування, це не просто так, що сьогодні командир піднявся зранку і каже - атакуємо тут. Ні. Це планування. І відповідно до цього планування комплектується озброєння.

Я це слухав і мені це було цікаво, бо це правильна постановка питання. Але я сказав, що, вибачте, я, на жаль, настільки не впливаю на цей процес, але ви формулюєте дуже правильно все це. І я думаю, що всі бойові комбриги хотіли б саме у такому ключі розглядати питання постачання озброєння, але це не наша прерогатива, не наша компетенція. Тобто це компетенція Генштабу, компетенція Міністерства оборони, і це вже з ними говоріть. Ось, власне, вся розмова з Вікторією Спартц.

Я з нею не обговорював Офіс президента, я не обговорював якихось людей, які працюють в Офісі президента, я не обговорював обстановку в країні, я не обговорював внутрішньополітичні питання, я навіть, чесно кажучи, спочатку не знав, з якої вона партії. Тобто потім мені вже сказали, що вона республіканець. Ну, для мене республіканець, демократ - я настільки далекий від американської політики, що, тим більше перебуваючи на війні, мене не цікавило - демократ, республіканець, має це значення, не має значення.

ВВС: Тобто це ваша перша зустріч була, так?

Геннадій Корбан: Так, я взагалі раніше ніколи не зустрічався з американськими політиками. Ну, через свою посаду, людина захотіла поговорити - хіба я можу відмовити? Якщо відмовити - це просто невігластво. Тим паче американському політику. Людині, яка підписувала ленд-ліз. Мені коли сказали, що вона має відношення до підписання ленд-лізу - для мене це була ключова штука, на яку я відреагував, тому що це ленд-ліз - це зброя, це ресурси, це логістика, це паливо - мені це цікаво. Ось - це одна версія.

Інших зустрічей у мене з Вікторією не було, я не перебуваю у жодній комунікації, знаєте, щоб сказати "Вітаю! Це я! Добрий вечір - ходімо вип'ємо кави". Такого немає.

Друга версія, яку артикулювали в українській пресі - дружба з журналістом Юрієм Бутусовим. Ну, давайте так, я теж досить відверто тут говоритиму - я з Бутусовим дружу з 2010 року. У мене стався конфлікт із чинним на той час президентом Януковичем. Бутусов - учасник Майдану першого, вірніше, і першого, і другого. Це був уже другий Майдан, 13-14 рік. Але ми дружимо з ним з 2010 року, коли Янукович прийшов до влади.

І це не означає, що я маю відношення до Цензор.НЕТ, яке належить Бутусову. Якщо хтось думає, що він (мені. - Ред.) належить, чи ще якійсь людині, чи там є якесь коло акціонерів - це неправда. Ось я абсолютно чесно компетентно це заявляю. Це можна перевірити через реєстр.

Багато хто скаже - та, ну, що таке реєстр, ви ж йому гроші даєте. Дивіться, Бутусов - це не та людина, якій можна дати гроші. Тобто він такий моральний авторитет. І тому його дуже поважають, зокрема серед військових. Тому що це один із небагатьох журналістів, який не бере гроші: ні за якісь матеріали, ні за зняття, ні за постановку.

У ті моменти, коли він виїжджав на фронт або повертався з фронту, він зупинявся у мене вдома. А це комусь не сподобалося. Чому не сподобалося? Бутусов критикує владу. Бутусов дуже гостро критикує владу через різні скандали, в які вони потрапили. Це резонансні речі. Це зрив оборонних замовлень. Ну, тобто просидів міністр оборони, якого призначили вже за цієї влади, півтора року, не зробив жодної закупівлі. Але як таке може бути? Тобто, у нього було завдання нічого не робити. Розумієте? І Бутусов це критикував.

ВВС: А чи є у вас ще якісь домисли, крім цих двох варіантів?

Геннадій Корбан: Третій варіант - не знаю, можливо, він навіть більш імовірний. Це системне нерозуміння, скажемо так, яке виникло вже в процесі війни між регіональною владою та Кабінетом міністрів.

Міста включилися активно у війну: Харків активно включився, Дніпро активно включився, Миколаїв включився, Запоріжжя. У Запоріжжі, на жаль, немає мера, тому там активність така собі.

І міста активно беруть участь у допомозі. Армія, тому що вони повинні розміщувати військових. Вони мають приймати медичну логістику, так. Вони мають приймати тіла загиблих. Це ж не везуть у село і не закопують, вибачте. Привозять до міста, треба зробити судово-медичну експертизу, треба вчасно поховати тіла, але залишити файл для того, щоб родичі могли ідентифікувати. Це багато складнощів.

Це навантаження лягло на міста. Але із містами ніхто не розмовляє. Тобто немає зворотного зв'язку з Кабінетом міністрів, намагаєшся звернутися -

дивіться, тут є такий технічний момент, його треба вирішити. А там зайняті іншими речами.

З першого дня кожне місто, кожна регіональна влада прийняла так звану програму допомоги, програму тероборони. Гроші, що були у бюджетах, капітальні витрати, можна легко витрачати на армію, на територіальну оборону. Що, власне, і було зроблено, принаймні у Дніпрі. Це якось в інших регіонах не так популярно було. Я знаю, що у Житомирі це дуже активно робили. У Кіровограді активно це робили, а у Запоріжжі, наприклад, ні. Просто нічого не робили, дурня валяли.

Я вам скажу, що Дніпро на 1 серпня перевиконав бюджет. Це свідчить про що? Про те, що економіку переставили на воєнні рейки. І це є унікальна ситуація. Немає жодного міста, яке могло б повторити цей унікальний досвід! Країна не може повторити цей унікальний досвід. А Дніпро вийшов із плюсом. І це другий місяць поспіль. Хоча у перші місяці був провал.

ВВС: І це не сподобалося Кабміну?

Геннадій Корбан: А це нікому не сподобалося, я не знаю чому…

Звідки виникли це ревнощі, - я не розумію. Це незрозуміло.

ВВС: Хто, на вашу думку, ініціатор цього всього? Це пан Зеленський, пан Єрмак...

Геннадій Корбан: Я думаю, що тут нема чого гадати, президент не лялька якась… Так, чиєю рукою водять. Він самостійна людина, доросла, йому 44 роки. І він же підписував цей указ, так? Але, напевно, готували його якісь підлеглі, у тому числі й пан Єрмак. Тому що вони дуже близькі. Я думаю, що подібні речі обговорюють разом і ухвалюють - навіть рішення з цього питання - разом. Тобто тут немає якихось сил, які маячать за спиною у всіх. І немає якоїсь світової змови. Справжньої причини поки що ніхто не розуміє. Ні я не розумію справжньої причини, ні суспільство не розуміє справжньої причини.

3. "Я все одно повернуся до України"

ВВС: Чи плануєте повертатися в Україну і до Дніпра зокрема?

ГеннадійКорбан: Звичайно, безумовно, я повертатимуся в Україну - це моя Батьківщина, це моя країна. Я народився в Україні, в Україні мешкають мої батьки. Старі, хворі, мама не рухається. В Україні могила мого сина, який загинув 21 року у січні місяці, тож я не можу кинути Україну ні за що! Ані з паспортом, ані без паспорта.

Так, мене можна обмежити, можна ухвалити якісь неконституційні акти щодо мене. Так, це вимагатиме тривалого часу і тривалих юридичних розглядів для того, щоб поновити мої конституційні права. Я це розумію і на це був розрахунок. Розумієте, дуже легко так усунути людину, а тепер сказати: "Йди до суду". Але треба розуміти, що судова перспектива - там від 2 до 5 років мінімум. Щонайменше, за цей час вже може змінитися влада в Україні. Але я все одно повернуся до України.

Я сподіваюся, що ті, хто ухвалив таке рішення, вони його змінять. Я сподіваюся на це. Надій мало, звичайно, але загалом - надія вмирає останньою. І навіть якщо вони не змінять своє рішення, то обов'язково буде якась юридична розв'язка цієї ситуації.

Розумієте, не може бути порожнечі в цьому питанні, тому що той крок, який зробили щодо мене, має дуже глибокі і далекосяжні наслідки. Я поясню: адже насправді піднялася велика інституційна проблема в країні. У країні 40 млн осіб, з яких, я думаю, що 10 млн, напевно, мають паспорти (інших держав. - *Ред*.), я зараз не про себе. Я говорю про інституційну проблему.

Ми знаємо, що на Закарпатті прикордонні угорці мають угорські паспорти, багато людей зі Львівської області мають польські паспорти, люди, які живуть у Чернівцях, мають румунські паспорти. Єврейські громади, які є не лише в Дніпрі, а по всій Україні, люди, які живуть в Україні, народилися в Україні, багато з них мають паспорти Ізраїлю.

І це - інституційна проблема, це не проблема Корбана. Це проблема, яку, в принципі, треба вирішувати. І президент, до речі, коли йшов на вибори, він обіцяв вирішити цю проблему. Він обіцяв ухвалити закон про подвійне громадянство для таких людей. І я не про себе зараз. Він обіцяв повернути українців, які вже довго мешкають за кордоном, і відповідно мають паспорти інших країн, повернути їх до України, зробити все, щоб створити всі умови, щоб вони повернулися до України. Скажіть, ось після такого кроку - вони на що розраховують?

4. Про стосунки з Коломойським

ВВС: Є також інформація, що таким самим чином позбавили громадянства і пана Коломойського. Чи спілкуєтеся ви з ним зараз, що він про це каже?

Геннадій Корбан: Я не спілкуюсь із паном Коломойським багато років. По суті, після того, як він перестав бути губернатором Дніпропетровської області, у 2015 році. Я, відповідно, перестав у солідарність із ним бути його заступником у 15 році. В 16 році у нас стався з паном Коломойським розрив

стосунків. Я про це говорив неодноразово, тобто цей розрив світоглядний, ми не посварилися через гроші чи через якусь власність, чи ще через якусь там матеріальну суперечку. Це світоглядний конфлікт. По-різному дивимося на країну, на людей, на інтереси, на цілі життя. Я не маю особливих претензій до пана Коломойського. Він мені просто не цікавий. Тобто, знаєте, я цю книгу ніби дочитав до кінця. Ось прочитав її останню сторінку.

Сьогодні у мене немає стосунків з Коломойським, я не підтримував їх з того часу і навіть після того, як стала відома новина про те, що мене чомусь помістили між Коломойським та Рабіновичем. Але це такий, знаєте, медійний хід, я вважаю. Розумію, що якісь режисери це крутили… Очевидно, розраховуючи на те, що народ скаже: так це все олігархи. Тільки Корбан не олігарх.

Але чомусь хтось вирішив зробити таку хитрість, такий обман зору, я вважаю. Давайте Корбана поставимо між Коломойським та Рабіновичем. Для чого? Для того, щоб одразу дати посил громадськості: ось бачите, одного поля ягоди. Але не вийшло, не спрацювало. Якщо ви уважно подивіться та зробите моніторинг преси, фейсбуку, лідерів громадських думок, які висловилися з цієї проблеми, - ви побачите, що практично жоден із них не згадав ні про Коломойського, ні про Рабіновича. Усі писали про Корбана...

ВВС: Тим не менш, ми з вами зустрічаємося за кордоном. Як ви до Лондона потрапили?

Геннадій Корбан: Ну, по-перше, маю п'ятирічну візу, по-друге, моя дитина навчається в Лондоні і в мене була ще віза як у батька, який супроводжував дитину на навчання. Тому немає проблем. Більше того, моя сім'я тут отримала тимчасовий дозвіл на тривале перебування, це не дозвіл на проживання, це якось інакше називається. Але є такі дозволи. Це єдине, що я можу сказати.

В мене була розмова з юристами зараз, міжнародна юридична група, яка займається моїм кейсом, готує серйозні позови проти України в Європейському суді, бо по суті мене розлучили з членами моєї родини, що ну просто нонсенс. Юристи готують різні кейси, тому мені дуже наполегливо рекомендували будь-які питання про стосунки з державою Україна, інші якісь стосунки - не розкривати в інтерв'ю, для того, щоб не вплинути на розгляд у судах. Тож ось коротке пояснення.

5. "Херсонщину та Запоріжжя треба звільняти негайно"

ВВС: На вашу думку, коли війна в Україні закінчиться? І як?

Геннадій Корбан: А давайте трохи поговоримо про війну. Про неї в Україні говорять, але дуже скупо. А про неї треба говорити. І в цьому моєму спічі я спробую дати прогноз. В Україні дуже кепські справи з інформаційною політикою. Є тут якісь негласні правила, яких ніхто не знає. Усі медійні ресурси, всі канали поєднані в один канал, який сьогодні нагадує радянський канал УТ-1.

Людям потрібна інформація. Люди хочуть знати правду. І навіть правду про війну. Тому що дуже багато фактів ховаються. Ще раз кажу, має бути воєнна цензура. Для цього мають бути критерії, які чітко виписуються і кажуть, що такі, такі факти не висвітлюються.

Вибачте, коли назагал різні радники Офісу президента розповідають багато днів поспіль, що зараз ми почнемо контрнаступ на Херсонщину, ЗСУ почнуть… І роблять це на постійній основі - люди очікують цього. Люди сподіваються на це. Людям потрібна перемога - це правда. Хоч невелика, але потрібна. Один помічник Офісу президента, інший якийсь експерт Офісу президента, третій - виходять і щодня забалакують людей. Морочать їм голови - зараз Хаймарси, тут розбили, тут підемо. Починаємо контрнаступ. 3-6 тижнів - звільнимо Херсон. Це брехня. Людям треба говорити правду.

Тому що, наприклад, минулого тижня до Херсонської області росіяни завезли близько 30 батальйонно-тактичних груп. Знаєте, скільки це людей - 20 тисяч. Хоча казали, що він (Путін. - *Ред*.) не має резервів, що він із Криму нікого не завозить. Він завіз купу техніки, танки.

Про який контрнаступ ми говоримо? Навіщо баламутити людей? Навіщо людям брехати? Люди в Україні перебувають у такому стані, перебувають у такій трагедії, що вони приймуть будь-яку правду. Навіть найгіршу. Але правду. Ніж коли їх обнадіюють, а потім виявляється, що росіяни наступають замість нашого контрнаступу.

Нам розповідають, що ми перемагаємо, але це не зовсім відповідає дійсності. Які плани у Путіна? Я можу тільки здогадуватися та читати джерела, які публікують якусь аналітику, з якої можна зрозуміти, які у нього плани.

Плани у нього такі: він збирається окупувати Харківську область і відібрати її, відповідно, Донбас - Луганськ та Донецьк, він збирається окупувати Запорізьку область, яку вже окупував на 80%. Він майже повністю окупував Херсонську область, він збирається окупувати Миколаївську та Одеську області, відрізати Україну від моря, і зробити Україну такою собі внутрішньою державою. Розумієте?

Геннадій Корбан: Можливо, і Дніпро. Але те, що я читав - він обходить Дніпро.

Я вам скажу, якщо він забере Запоріжжя, то Дніпро не встоїть. Тому що Запоріжжя розташоване за 60 км від Дніпра. Має прямі комунікації, тобто він форсує Дніпро, Запоріжжя - країни не буде.

Одне те, що він окупував Південь... Я один із перших почав писати таке послання нагору, щоб хтось почув: "Хлопці, на Донбасі вже все зрозуміло. Робимо лінію Маннергейма і тримаємо їх, звідкись відходимо, розумієте, і тримаємо їх цією лінією".

Але треба звільняти Південь. Окупований Південь для України - згубний. Тому що вони вийшли до Дніпра, вони тримають основну артерію, розумієте? Уявіть собі, що хтось перетиснув головну артерію у вашому організмі. Як ви почуватиметеся? Ви будете інвалідом. Тому я сказав, що треба негайно звільняти Запорізьку та Херсонську області. Усі сили туди кинути.

Так, Донбас не можна покинути, ніхто не каже, що треба здати Донбас. Але треба відійти на рубежі, де можна тримати ворога довго. Вимотувати його. А Херсонщину та Запоріжжя треба звільняти негайно. Вони її (Херсонщину - Ред.) взяли за два дні, без опору, без взагалі єдиного пострілу. Як таке може бути? У людей багато питань. Хтось в Офісі президента, напевно, думає, що це якось піде, що питання кудись подінуться - вони нікуди не подінуться.

І тому треба на ці запитання відповісти. Коли ми відповімо на ці запитання, тоді ми можемо сказати, коли війна закінчиться. Тому що інакше вона може тривати довго.

***

№ 436.

Генерал Дмитро Марченко: Ми відвоюємо Крим, так само як Херсон, Луганськ і Донецьк

2022-08-10

Уляна Безпалько

Навіщо Росія перекидає війська на південь, чому окупанти не проведуть у Херсоні референдум 11 вересня і що потрібно для того, аби наступної весни Україна святкувала перемогу – в інтерв'ю РБК-Україна розповів генерал Дмитро Марченко.

Генерал-майор Дмитро Марченко до квітня керував обороною Миколаївщини. Тоді, у перші тижні повномасштабної війни окупанти намагалися оточити обласний центр, однак їхня перша спроба зазнала нищівного краху.

Генерал Дмитро Марченко: Ми відвоюємо Крим, так само як Херсон, Луганськ і Донецьк

УКРАЇНА, СЕРЕДА 10 СЕРПНЯ 2022 07:00

НОВОСТЬ НА РУССКОМ →

Росіян вдалося відтіснити до меж тимчасово окупованої Херсонщини, де наші Збройні сили готують плацдарм для наступальної операції. Відчуваючи вразливість своїх позицій, ворог впродовж останніх тижнів стягує свої війська на південь і, схоже, планує чергову атаку.

Генерал, який наприкінці липня повернувся до Миколаєва з завданнями на території Миколаївської та Херсонської областей, вважає, що росіяни можуть спробувати знову взяти місто в кільце. І додає: їхні плани почнуть руйнуватися, як тільки-но вони почнуть якісь наступальні дії.

Про те, чому Росія перемкнула увагу на південь, який ймовірний план атаки окупантів і чому їхні сценарії щодо приєднання Херсона дають збій – Дмитро Марченко розповів в інтерв'ю РБК-Україна.

– До квітня ви керували обороною Миколаївщини. З якими завданнями ви зараз повернулися в область – з того, що можете розповісти?

– Нічого не можу розповісти. Допомагаю для того, щоби здобули загальну перемогу.

– На вихідних у Миколаєві вводили дводенну комендантську годину. Як було офіційно повідомлено, це для виявлення колаборантів. Які результати?

– Ми провели доволі результативні заходи, "почистили" місто. Було виявлено понад 400 порушників, з них приблизно два десятки колаборантів, були також виявлені наркодилери, люди, що перебували в розшуку. Ці вихідні, напевно, були найбільш спокійні за всю історію Миколаєва.

– Є відкриті дані, що окупанти вже кілька тижнів поспіль стягують сили на південь – в Херсонську та Запорізьку області. Це для якоїсь серйозної наступальної операції чи для локальних атак?

– Це, напевно, щоби нам було зручніше їх знищувати в купі. Насправді, є інформація, що вони підсилюють ті війська, які в них уже там знаходилися. Вони розуміють, що Україна готується до контрнаступальної операції і у зв'язку з цим вони посилюють там свої угрупування, перекидають батальйонні тактичні групи. Але це їм особливо не допоможе.

Наше командування "Південь" зараз дуже вдало наносить артилерійські удари по ворожих об'єктах. За останній тиждень було знищено понад 10 складів з боєприпасами, командних пунктів. Тому, повірте, ситуація у нас не така погана, як усі думають.

– А чи відомо вам, скільки орієнтовно військ окупантів зараз є у Херсонській та Запорізькій областях?

– Кажуть, що приблизно 25 батальйонних тактичних груп. Але скажу вам чесно – ніхто точно не бачив, скільки їх там насправді. Як би там не було,

ніхто їх тут не боїться, ніхто не буде від них тікати. Ми готові їх зустрічати і давати бій.

– Зараз вони стягують сили на південь, перекидаючи в тому числі сили з ізюмського напрямку, з-під Лиману, звідки вони збирались наступати на Слов'янськ. Причому, як вони самі оголошували, захоплення Донбасу – це було для них пріоритет номер один. Чи вірно я розумію, що вони жертвують інтенсивністю свого наступу на сході через те, що вони відчули загрозу від нас на півдні?

– Як я бачу, вони просто хочуть мати хоч десь якийсь успіх. Він зараз у них не спостерігається ні на сході, ні на півдні – ніде. Я вважаю, що вони хочуть спробувати захопити частину півдня і якщо в них це вдасться, то вони зроблять його пріоритетним напрямком.

– Видання The Times нещодавно писало, що окупанти начебто стягнули 25 тисяч військ для того, щоби оточити Миколаїв. Доводилось чути й інші версій щодо їхніх ймовірних планів на півдні. Наприклад, перша версія – щоби рушити в напрямку Кривого Рогу і далі для оточення Запоріжжя. Друга версія – що вони хочуть рухатися в сторону Кривого Рогу і далі звернути на Миколаївщину і, можливо, рухатися на Вознесенськ. Третя версія – що вони з району Херсона хочуть йти на Миколаївщину і на Миколаїв. Який їхній план?

– Це все лише припущення, що вони можуть робити. Як я бачу, вони будуть пробувати наступати в двох напрямках – це миколаївський напрямок і криворізький. Якщо в них вдасться хоча би на одному з напрямків прорватися, то вони будуть перекидати туди решта сил і робити його пріоритетним.

– Якщо говорити про Кривий Ріг, це дуже довге місто. Важко уявити, як його можна оточити чи взяти в кільце. Для чого їм туди рухатися? Чи це вони хочуть рухатися в криворізькому напрямку, щоби вийти на північні адмінмежі Херсонської області?

– Ні, я так розумію, що в них інший план. Вони хочуть захопити Кривий Ріг, щоби створити собі плацдарм для наступу на Вознесенськ та Южноукраїнськ. Тоді вони зможуть спробувати взяти Миколаїв у кільце.

Вони вже намагалися взяти Миколаїв, їм це не вдалося, тому вони зараз хочуть обійти його, взяти в кільце і потім це кільце зменшувати. В принципі так, як вони це робили з Маріуполем. Але я думаю, що всі ці їхні плани почнуть руйнуватися, як тільки-но вони почнуть якісь наступальні дії.

– Збільшення інтенсивності обстрілів Миколаєва – це якийсь з елементів їхньої підготовки до наступу чи це виключно для терору і залякування місцевих жителів?

– Я би сказав, що інтенсивність, навпаки, зменшилась. Сьогодні *(розмова відбулася 9 серпня, - ред.)* була перша тиха ніч. Командування "Південь", крім багатьох складів з боєкомплектами та командних пунктів, дуже влучно вразила цілий дивізіон С-300. Тому в них не все так добре, як може здаватися.

– Уявімо: їм ніяк не вдається підійти та оточити Миколаїв і тому вони через Вознесенськ будуть пробувати прориватися до Одещини. Це реальний сценарій і наскільки великий ризик, що їм вдасться прорватися до Одеської області?

– Так, таке в них і було в початкових планах. Але, скажімо так, свій шанс це зробити вони прогавили ще в березні. Тому зараз їм буде дуже складно, вони понесуть великі втрати і особового складу, і техніки. Вони вже морально дуже пошарпані і хочуть тікати. З їхніх переговорів ми чуємо, що вони вже замість пралок і мікрохвильових печей почали шукати надувні матраци і резинові лодки. Вони вже збираються тікати за Дніпро.

– Яка ситуація з цими ключовими переправами через Дніпро? Наскільки я розумію, то міст у Дар'ївці ми "перфоруємо", Антонівський автомобільний міст – теж. Що з Антонівським залізничним?

– Його теж було пошкоджено. Антонівський автомобільний вони пробували відновити, проводили там ремонтні роботи. Але позавчора був знову нанесений удар, тому нічого в них не вийшло. Вони зробили поромну переправу для того, щоби відводити очі від ремонту Антонівського моста і потрохи ганяли цю мобільну поромну переправу. Вони зазвичай ставлять туди і військову техніку, і цивільне населення, щоби ми не наносили ураження. Але, щоби ви розуміли, переправа одної машини займає орієнтовно три години.

– А що з мостом на дамбі через Каховське водосховище? Як там бути, адже це важлива інженерна споруда, і мені здається, що пошкодити її небезпечно?

– По цьому мосту вже були нанесені удари. Але дуже складно його вражати, тому що там є деякі критичні об'єкти. Якщо ми в них поцілимо, то можемо зачепити затвори дамби. Тому це дуже специфічна робота. Але я думаю, що скоро цей міст буде пошкоджений настільки, щоби вони не могли перекидати ним свої резерви. Як тільки будуть відрізані резерви – Welcome to Ukraine: будемо їх бити і виганяти.

– Як ви сказали, сили, що вони перекидають в південні області – це насамперед на криворізький і миколаївський напрямки. А чи можуть вони паралельно почати рух у Запорізькій області і тиснути по лінії Василівка - Гуляйполе?

– Там дуже складна місцевість, тому розвивати якісь наступальні дії на запорізькому напрямку їм не дуже вигідно. Тому вони і будуть наступати саме на миколаївському та криворізькому напрямках.

– Питання, довкола якого вже шостий місяць вибудовуються різні версії: як окупантам вдалося на початку так стрімко просунутися на півдні – ваша думка?

– Це дуже болюче питання. У мене є свої думки з цього приводу. Але поки що я не можу їх розголошувати. Хочу вас запевнити, що вже йде вивчення цього питання. І я думаю, що найближчим часом ми всі дізнаємося, чому вони так швидко дійшли від Криму до Херсона.

– У Запорізькій області гауляйтер Балицький уже підписав "розпорядження" про проведення "референдуму". Вам відомо, чи запускається щось таке в Херсонській області?

– Їхні фсбшники між собою обговорюють те, що по Херсону в них не вдається той сценарій, який вони застосовували в Криму. Вони вже це визнають як факт. І вони вже готуються до якихось інших заходів, тому що саме цей сценарій у них не виходить. Херсонці дуже проукраїнськи налаштовані і чинять опір. Вони не дають шансів реалізувати в них цей сценарій з "референдумом" і "русскім міром". Тому я думаю, що в Херсоні в них це точно не вийде.

– Тобто 11 вересня вони навряд чи зможуть його провести в Херсоні?

– Я впевнений на 100%, що вони його не проведуть.

– Чи відома вам доля викраденого мера Херсона Ігоря Колихаєва?

– Ні, на жаль, мені невідома. Я знаю лише те, що він у полоні.

– Вам вдалося очистити більшість території Миколаївської області, куди зайшли окупанти. Але є ще частина території поряд з адмінкордоном Херсонщини – район Снігурівки, яка залишається під тимчасовим контролем ворога. Як я розумію, це важливий вузол для окупантів, бо звідти йде дві дороги – до Нової Каховки і до Херсона?

– Так, там є стратегічно важлива розв'язка. Тому вони й тримають цю Снігурівку. Але, на жаль, там є цивільні люди, тому ми не можемо провести

таку спецоперацію з визволення цього міста, оскільки не хочемо, щоби постраждало мирне населення.

– А як тоді бути зі Снігурівкою?

– Я думаю, що ми їх візьмемо в кільце і вони самі побіжать звідти.

– Мешканці Херсонщини та Херсона очікують приходу наших Збройних сил. Чи можете ви оперувати якимись термінами, коли розпочнеться наша наступальна операція у Херсонській області?

– На жаль, я не можу сказати вам ні терміни, ні дати. Але хочу передати херсонцям – хай трошки потерплять, це буде не так довго, як усі очікують. Це буде швидко. Хай ще трошки протримаються. Ми про них не забуваємо, ніхто не відмовляється від свого народу, ми прийдемо їм на допомогу, але хай трошки зачекають. Найближчим часом вони все побачать і почують.

– Чи можемо ми звільнити Крим військовим шляхом?

– Так. Ми й будемо його звільняти військовим шляхом. Ніхто від нього не відмовлявся. Крим – це Україна, це наша земля, там наші люди, які досі змушені сидіти в окупації. Ніхто не давав Росії права прийти, забрати шмат землі і сказати, що "це моє". Ми будемо відвойовувати Крим, так само як ми будемо відвойовувати Херсон, Луганськ і Донецьк.

– Для цього потрібно знищувати Кримський міст?

– Так, це необхідний захід для того, щоби позбавити їх можливості надавати резерви і підсилювати свої війська з території Росії.

– Які завдання в військовому плані для нас досяжні до кінця цього року? Не спішу говорити напевно, що так буде чи не буде – маю на увазі які території ми фізично можемо деокупувати до кінця року?

– Херсон – 100%. Тобто визволення Херсона і закінчення активної фази ведення війни, а потім уже будуть відбуватися якісь більш локальні військові дії. Але до кінця року ми маємо закінчити основну фазу цієї війни.

– Наскільки у нас зараз гостра нестача озброєння? Якого озброєння нам не вистачає для проведення контрнаступальних та наступальних операцій і звільнення наших територій?

– На жаль, ту кількість військової допомоги, яку нам пообіцяли наші західні партнери, надають нам маленькими партіями, що в принципі дуже ускладнює нам проведення саме наступальних дій. Я думаю, як тільки ми отримаємо

повний пакет цієї допомоги, наші контрнаступальні дії будуть дуже швидкими.

– Чи може Україна завершити війну шляхом переговорів, пішовши на певні компроміси, чи все буде вирішуватися виключно на полі бою, допоки ми не вийдемо на кордони 1991 року?

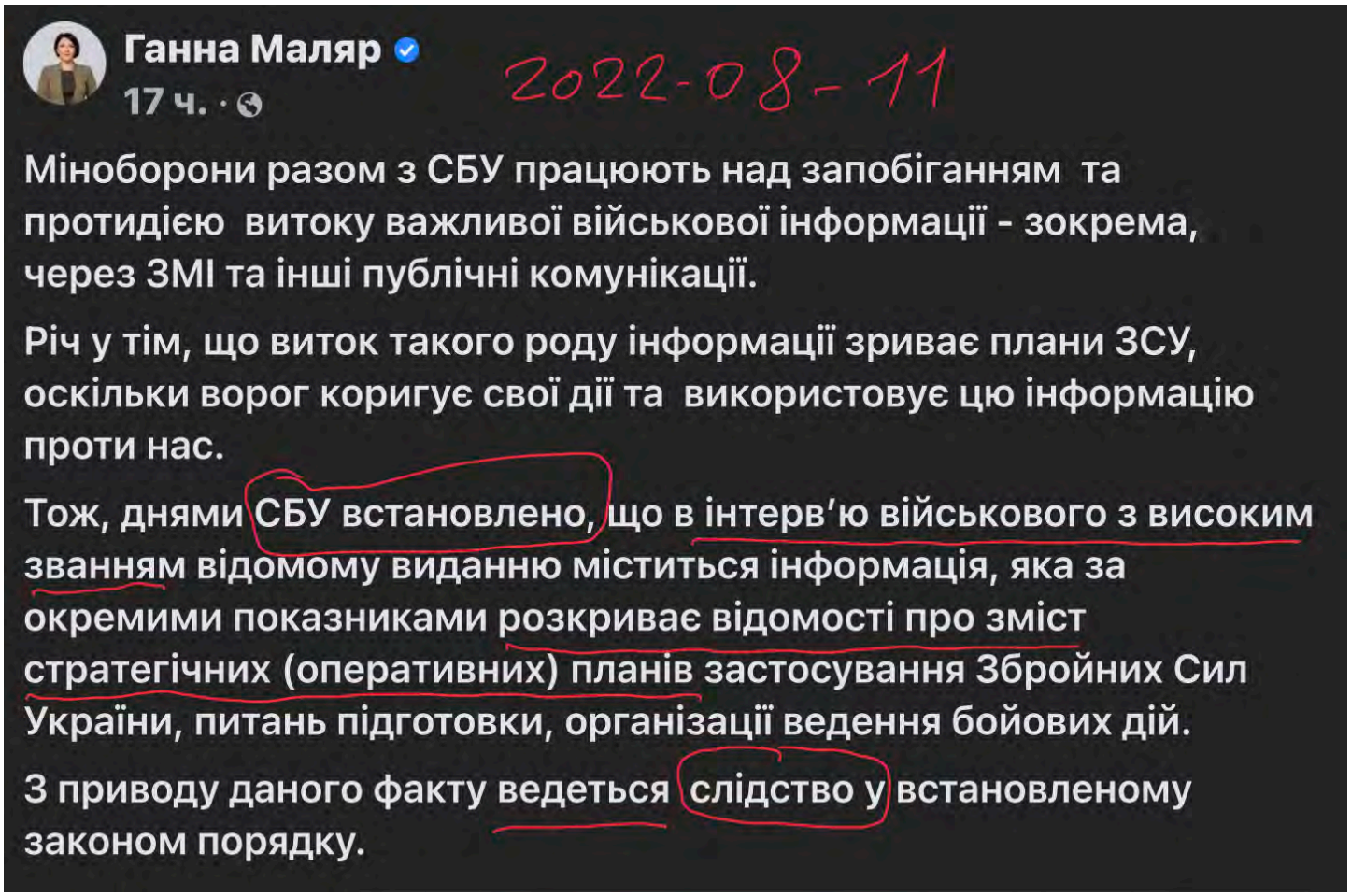
– Точку неповернення ми вже пройшли після Ірпеня і Бучі. Казати про будь-які переговори шляхом здачі якоїсь своєї території – усі військові, усе населення розуміє, що цього категорично не можна робити. Якщо ми це зробимо, то ми цю війну просто перекладемо на плечі наших дітей.

Якщо ми залишимо ворогу хоча би шматок землі, він повернеться додому, зробить певні висновки і через шість чи вісім років нападе знову. Тому нам потрібно відстояти всю територію, нам потрібно брати під контроль усі кордони України і не залишати їм жодного клаптика нашої землі.

– Скільки, на вашу думку, може тривати ця війна?

– Я би не хотів братися за прогнози. Але якщо в нас буде та кількість озброєння, яка нам була обіцяна, яка нам необхідна, то, думаю, навесні наступного року ми будемо святкувати перемогу.

Add:

***

№ 437.

Борислав Береза, піхотинець: "Справжня перемога буде тоді, коли ми зрозуміємо, що загрозу війни знищено. Що не буде війни через 3, через 5 або вісім років"

2022-08-10

Євген Кузьменко, "Цензор.НЕТ", Фото: автора; з архіву Бориславa Берези

Зі своєю напівсивою бородою і свіжим воєнним досвідом Борислав Береза нині здорово нагадує Ернеста Гемінгвея кубинського періоду. У його реакціях суттєво поменшало холеричних сплесків; натомість побільшало пауз для

обмірковування відповідей. Взагалі складається враження, що він економить життєву енергію на довгій дистанції цієї війни. Втім як і більшість із нас.

- Ми з вами розмовляємо в одній з київських вареничних. Чому приїхали до столиці і на скільки?

- Я зараз лікуюсь у військовому шпиталі. Сподівався, що у середу зможу покинути столицю, але поки не відпускають.

- А чому не відпускають?

- У мене і до війни були проблеми зі спиною – протрузія дисків. Але у квітні, коли вимушений був стрибати в окоп "рибкою" і бігти у броніку, сталося загострення. Якось знімав цей біль ліками, але з часом ставало все гірше. Приїхав у шпиталь – і з`ясувалося, що деякі протрузії перейшли в грижі. Так буває…Зараз знімаю це запалення, далі буде краще. Сподіваюсь, що хоча б частково знімуть біль.

- Зараз багато хто після фронту мусить взагалі оперувати грижу.

- Це дійсно проблема. Коли ти бігаєш, ще й з додатковою вагою у 30 кг, навантаження дає про себе знати.

- А скільки вам років?

- 48.

- Юрій Луценко про свій досвід на цій війні сказав мені: "Взагалі-то варто сказати чесно: у 58 років Луценко, з точки зору фізичних параметрів – хєровий боєць як для штурмовика. З іншого боку, для завдань ТРО я підходжу: стріляти навчений у радянській армії – і підтримую цю здатність ще з часів МВС, а потім і ГПУ".

А ви у свої 48 як почуваєтеся на цій війні?

- Нормально я себе почуваю… Єдине – я зрозумів пісню Цоя, що війна – справа молодих, "лекарство проти морщин". Я погодився з цим. Коли мені було 40 років, і я був на Донбасі – тоді і сприйняття було інше, і потужність організму. Я міг більше. Мені було значно легше витримувати різні навантаження. А зараз, на жаль, хоча я багато чого хочу зробити, – але ж дається взнаки вік.

- Відчуваєте, що можливості вашого тіла лімітовані?

- Є таке. Разом з тим – це ж хтось повинен робити, а черг у помічники я не бачу…

1. "Я ЗА ЦІ ПІВ РОКУ ВТРАТИВ БІЛЬШЕ ДРУЗІВ ТА ЗНАЙОМИХ, НІЖ ЗА ВСЮ ПОПЕРЕДНЮ ВІЙНУ"

- Тобто ви зараз щодня буваєте у госпіталях, де лікуються наші поранені. Поділіться своїми спостереженнями.

- Так, спілкуюсь із хлопцями та лікарями. Різні історії. Інколи дуже гумористичні, незважаючи на ситуацію. Але можу сказати, що вражений тим, як швидко і кваліфіковано сьогодні надають допомогу нашим військовим лікарі.

- Ну, все-таки 8 років важкої воєнної практики…

- Так, з'явився досвід. Але чую і про те, як, наприклад, домовились про те, що двох-трьох важко поранених транспортують до шпиталю в Ізраїль. У нас є фахові лікарі і кваліфіковані лікарі – а от засобів, які можуть терміново допомогти людям, - немає. Треба було, мабуть, не тільки бітум та асфальт в Беларусі купувати, а й забезпечувати медиків усім необхідним.

- А от і політична критика почалася…

- Ні, це не критика. Це констатація фактів. Ну, давайте відверто: що, я не правий? Але я хочу сказати, що це – забезпечувати медиків – треба було робити не останні 3 роки, а всі 8 років! І не тільки це. Не звертаючи увагу на прізвища, поясніть мені, чому в нас за 8 років не з'явились патронний завод та лінія з виробництва снарядів? Президенти змінились, а ситуація та ж сама.

- Поговорімо про фронт. У нас вже і домогосподарки вільно оперують термінами "на нулі", "перша лінія", "на ротацію" і таке інше. То розкажіть, будь ласка, де приблизно базуєтеся, що це за підрозділ.

- Раніше я був у 60-й бригаді, 97-батальйон. Це звичайна піхота. Базувалися на Запорізькому напрямку, конкретні міста і села називати не буду…Потім – 72-га бригада: Бахмут, Торецьк та околиці.

- Який типовий день бійця Борислава Березі? Де спите, що їсте, де миєтеся, яким є коло ваших обов`язків?

- В розполозі чи на передку? Де саме цікаво?

- Що таке "в розполозі"?

- Розполога – "расположение". (Сміється – Є.К.). Це ж два різні типові дні.

- Давайте про обидва варіанти.

- Якщо в розполозі, то все дуже приємно. Встаєш о 6:30, мильно-рильні процедури, шикування. Потім – їжа, потім можеш попрати речі, привести себе в порядок. Якщо є наказ, то виконуєш його, а потім залишається час на себе. Нормальний день, коли ти можеш зайнятися своїми справами. Хоча все може змінитися у будь який момент. Не від тебе залежить...

А коли на передку, то зовсім інша річ. Ти виконуєш накази; піднімаєшся не коли можеш, а коли це потрібно. Інколи ти можеш лягти о першій годині, іншим разом – піднятися о першій годині. Все залежить від ситуації. У мене був випадок, коли вночі треба було терміново їхати на КСП(Командно-спостережний пункт), аби відвезти з'вязківців та те, що потрібно. Так трапилося, що зв`язківці не могли доїхати самостійно. І от сідаєш за кермо як звичайний водій, – тому що більше нікого поруч немає, хтоб це міг зробити. І нікого не хвилює, що перед тим, не знаючи, що все так складеться, ти закапав собі очі перед тим, як лягти спати. І от ми вночі їдемо з "тепликом"…

- Ну, хоч "теплик" був…

- А без "теплика" не можна!

- Та як сказати…Ми у текстах на "Цензорі", та й і у ФБ, частенько збираємо гроші на тепловізори для нічних водіїв. Оскільки збираємо – значить, багато хто їздить без "тепликів"…Наступне запитання: як вас годують?

- У "розполозі" їси те, що всім готують. А в окопі – сухпай і те, що ти готуєш сам. З їжею проблем немає. Але, якщо це не бойові дії, тобі привозять гарячу їжу. Дещо купуєш сам, якщо є бажання. Чимало передають волонтери.

- У прямих бойових контактах з ворогом доводилося брати участь?

- Якщо ви маєте на увазі ситуації, де ти бачиш ворога очі в очі – ні, такого не було, кажу відверто. Я не є штурмовик, я – піхота, а піхота має тримати позицію і не відкатуватися, бо тоді ворог підійде ще ближче і почне обстрілювати ще далі.

- Типи працюючої арти, нашої та ворожої, по звуку розрізняєте?

- 100%. Розповім вам історію. Ми приїхали в "розпологу": окрім мене, командир розвідвзводу, позивний Кіт, Лепіла і ще кілька людей. А туди якраз привезли мобілізованих, які проходять бойове злагодження і таке інше. І тут нас почали обстрілювати. І вони побігли хто куди. А ми стоїмо. І хтось із них до нас підходить: "А чого ви не біжите?" І Кіт йому каже: "Дивись, чуєш оцей звук? Це – зависоко, це не по нас, це через нас кидають…О, а зараз

реактивними…". – "Що, вже бігти?" – "По-перше, вже запізно, а по-друге, я ж кажу – це не по нас…". Швидко всі вчаться.

- Чим ворог працює по вас і чим наші працюють по ворогу?

- По-перше, 120-ті міномети; по-друге, танки – це мерзота і велика проблема. Працюють САУ-шки, "нони" (артилерійські установки – Є.К.), Д-30-ті, "гради", "урагани". У нас була історія, коли п`ять людей були поранено, бо пролетіла ракета "Град": не розірвалася, але хвостовиком порубала людей в укритті. І так сталося, що Петрович, у якого внаслідок цього одна нога ампутована по коліно, а на іншій – поранена ступня, але він зберігає внутрішні сили і почуття гумору, каже: "Лікарю, а скажіть, обов`язки я чоловічі буду виконувати?" - "Да, будете". – "От, блін, сачконути не вдасться…". – "Що значить "сачконути"? Я вам поставлю протез, ви ще й картоплю копати будете!" – "Лікарю, вибачаюсь, а які ж плюси тоді в поранених?!"

Наші працюють трошки інакше. Теж є Д-30-ті, "Піони" та інша радянська арта. Але є і західна зброя. Першими, ще навесні, з`явилися "три топори", і я вже тоді бачив, як вони працюють.

- Борославе, давайте одразу розшифровувати з воєнного сленгу на тилову мову. "Три топори" - це…?

- Гаубиці М777. Працюють у нас і різні САУ, і М109. Але у нас невелика кількість арти, порівняно з москалями, кажу як є. Арти в них дуже багато.

- А як у вас справи зі зв`язком? Коли, як і скільки спілкуєтеся з рідними?

- По-різному. Саме у нас все непогано. Але по-різному. Інколи немає мобільного зв`язку – проте є Інтернет. Рятує Старлінк, якби не він, були б великі проблеми. Головне питання от у чому: військові повинні зрозуміти, що ніколи не можна використовувати мобільні телефони на позиції. І телефони мають завжди бути у авіарежимі. Бо коли телефон реєструється в сотці, російський РЕБ це відслідковує.

- Великі особисті втрати на цій війні маєте?

- Так. Я зрозумів, що на війні не можна знаходити друзів. Бо потім буде дуже боляче. Годину тому з людиною обіймався – і тут тобі повідомляють, що його більше немає…

Мені вже лячно дивитися стрічку Фейсбука, бо мій Фейсбук перетворився на якесь персональне кладовище. Мені зараз зателефонували та повідомили, що загинув заступник батальйону з МПЗ разом з хлопцями. Підірвалися на міні.

А я йому допомогав працювати з хлопцями. Навіть після того, як перевели до іншої бригади. Часто спілкувалися. А його вже нема... Величезна кількість людей, яких я знаю особисто, загинули. І так сталося, що деяких з них я багато часу не бачив…І я зрозумів, що треба телефонувати тим, кого давно не чув. Я після таких історій починав писати тим, кого давно не бачив. У когось вибачення попросив, комусь навпаки написав: "Знаєш, я на тебе ображений був – хєр з тим, забули".

Пріоритети змінюються…

- Що люди пишуть у відповідь?

- Завжди - "друже", "брате"… Нещодавно до мене звернувся один знайомий, з яким ми посварилися до війни. Звернувся по допомогу. Я допоміг. Бо війна. А раніше навіть не спілкувалися. Взагалі війна зараз зачепила людей дуже потужно. Я за ці пів року втратив більше друзів та знайомих, ніж за всю попередню війну. І різниця в тому, що зараз багато людей гинуть не у наочному бою, а через арту. Зараз війна не піхоти, а артилерії.

- Артилерії і безпілотників.

- Згоден.

- А яке ставлення сьогодні у людей до військових не у Фейсбуку, а в реальному житті?

- Ми поверталися до Києва з Бахмута. Виїхали зранку та не заїжджали по сухпай. Ще й не встигли поснідати, а їсти ж хочеться. Тож, коли пролунала пропозиція зупинитися на ринку біля Решетилівки та купити хліба, сала і овочів та там поїсти, то всі були "за". Зупинилися. Поки нам нарізали сало, ми купили теплий грузинський лаваш, і я та побратим пішли по овочі. Біля першого прилавку з овочами зупинилися. За ним стоїть сивий чоловік у літах, а на столі перед ним - невеликі купки помідорів, огірків, цибулі та декілька голівок молодої капусти.

Далі стався такий діалог:
- Діду, скільки коштують помідори та цибуля?
- Синки, а ви ж військові?
- Так, військові. І скільки коштують помідори та цибуля?
- Хлопці, беріть безкоштовно, - каже він.
- Та, ну, діду! Не треба безкоштовно. Яка ціна? - наполягаємо ми.
- Для вас, синки, безкоштовно. Беріть скільки треба.
- Дякуємо, але хочемо заплатити. Ми ж розуміємо, що ви тут продаєте, щоб були гроші на життя. Якщо грошей не буде, то як жити будете?, - відповідаю я йому.

- Якщо кацапи прийдуть, то нам життя взагалі не буде, синку. Всім нам. Тож я чим можу - тим і хочу допомогти вам. Бо якщо військові цю наволоч не зупинять, то буде не до продажу.

Овочі ми все ж у нього купили. Але той дід дав нам качан капусти. От просто так. Впихнув. Не захотів нас відпускати без подарунка. Потім стояли недалеко від ринку, їли та обговорювали діда і те, що таке вже зустрічається не рідко. А в моїй голові лунало: "Якщо кацапи прийдуть, то нам життя взагалі не буде". На жаль, багато українців це зрозуміли запізно, а дехто – досі не зрозумів. Війна багатьох з нас змінила і ще багато що змінить в нашому житті - але чим раніше суспільство подорослішає, - тим більше шансів відродити Україну і тим легше це буде нам зробити. А Перемога буде за нами!

І ще одне. До мене у Бахмуті підійшла жіночка та й каже:

- Бориславе, я Вас впізнала. Хочу Вам сказати, щоб Ви не думали чогось поганого про місцевих. Ждунів тут небагато. Є, але небагато. Бахмут - це Україна. Ми українці. Навіть якщо будете вимушені відійти, то повертайтесь та звільняйте місто. Бо ми - Бахмут. Не Артьомовск. Бахмут. І я хочу, щоб моя онука жила в українському Бахмуті, а не в російському Артьомовску.

Це про настрої серед українців на сході. І це не поодинокі історії.

2. "МЕНІ ТЕЛЕФОНУЮТЬ І КАЖУТЬ: "БЕРЕЗА, ЦЕ ДЖЕКПОТ! ТОБОЮ ЗАЙМАЄТЬСЯ ДЕПАРТАМЕНТ КОНТРРОЗВІДКИ СБУ! ВІТАЄМО! ЗАВДАННЯ – ВРУЧИТИ ТОБІ ПОВІСТКУ І ЗРОБИТИ З ЦЬОГО ПІАР. ЯК ДО ТОГО РОБИЛИ РЯБОШАПЦІ, ПАМ`ЯТАЄШ?"

- Поговорімо про той скандал, який стався навколо вас цієї весни. Думаю, більшість читачів подробиці пам`ятають і вже сформували свою думку. Скажімо, у ваших опонентів мені доводилося читати: мовляв, Березу до армії загнали силою, виколупували з жіночого монастиря. Скажіть, як ви відповідаєте людям, які пишуть у ФБ – або мають силу сказати вам це в очі, – такі речі?

- В очі ніхто не казав.

Зараз все розповім. Коли почалася війна, я з перших годин приєднався спочатку до патрульної поліції, 24 лютого в 6:30 я вже був з ними. Чому з ними? Бо вони нікуди не зникли і готувалися до оборони Києва.

Потім я підписав контракт з ТРО. А 21 березня о 4 ранку ми заходили в Ірпінь. И у мене ще тоді не був акцептований контракт з ТРО. Це була довга історія – великій кількості людей, які підписали контракти з ТРО, їх чомусь не акцептували.

А 27 чи 28 березня мені повідомили (не буду казати хто, але з тих, з ким ми заходили до Ірпеня): до нас тут зверталися з ДБР з питаннями: на яких підставах Береза був з вами? Яку зброю використовував? Що робив? І так далі.

Мені так і сказали: "Ти розумієш, що вони про тебе щось копають? Ти підійди і дізнайся, чому тобі досі не акцептували контракт". Я прийшов до військкоммату Дніпровського району і спитав: що взагалі відбувається? Мені сказали, що з ТРО довга історія і запитали: "Хочете в ЗСУ?" Я сказав що мені немає різниці.

Одним словом, 1 квітня я отримав військовий, став рекрутом і почув слова "Ми вам зателефонуємо". От, дивіться, бачите, яке число?

Тобто 1 квітня я вже був призваний і чекав куди направлять. А 9-го чи 10-го була та провокація. Цікава історія? Я тоді повернувся до Києва, знову прийшов до військкомату і почув: "Ми вам зателефонуємо". За добу зателефонували і сказали за дві години бути готовим до виїзду.

Нікого з тих людей, хто повірив у провокацію, не хвилювала правда. Вони хотіли вірити в те, що Береза поганий. І якби я навіть, не знаю, врятував кішечку з дерева, вони б сказали: ні, це Береза загнав кішечку на дерево.

Розумієте, так сталося, що для великої кількості представників влади я – людина, яку вони ненавидять. Не знаю чому, але так було з тієї владою, з цією…вони мене ненавидять.

- Якщо чесно, отакі речі – "Мене ненавидить влада!", "Мене невідступно переслідує злочинний режим!" - дуже часто (хоча і не завжди) здавались мені бажанням політика нагнати собі рейтингу.

- А хіба ви не пам`ятаєте, як мені у Верховній Раді влаштовували перфоманси БПП і "Народний фронт"? А не пам`ятаєте історії про те, що, мовляв, у Берези є ізраїльське громадянство? Навіть посольство Ізраїлю потім вимушене було давати підтвердження, що цього громадянства у Берези немає. Але ж якась кількість людей і надалі хоче вірити, що таке громадянство є. Тому що люди хочуть в це вірити! Їх не цікавить фактаж. Вони бажають отримати підтвердження своїх уяв про когось.

- Повернімося до сьогодення. Багато хто вважає, що якби цієї історії під умовною назвою "Борислав Береза і жіночий монастир" не було, вас би зараз в армії не було.

- Ну, я б і так, і так опинився на фронті. 21 березня, коли я заходив в Ірпінь, то був не в армії, але пішов. Питання в тому, що політик Береза їх дратував, і влада думала, що б такого зробити…

- От прямо влада сидить і думає: що б такого поганого зробити з Березою? Мені здається, у влади зараз є багато інших справ.

- По-перше, ви ж не будете сперечатися, що це робила влада, і саме вона потім розповсюджувала відео в інтернеті. По-друге, якби влада не думала про це, то й не робила. Згодні? І дивіться, коли ми кажемо "влада" - ми ж не узагальнюємо всіх? Деякі її представники. Нехай, наприклад, це буде Єрмак. У нього є Татаров і Подоляк. І от він їм каже: "Слухайте, от Береза нас критикує. На жаль, дуже незручно критикує. І, на жаль, каже правду. Треба з ним щось робити". – "А давай його дискредитуємо". – "Ну, давай".

Не вийшло дискредитувати. Більше того, коли їх критикував політик Борислав Береза – це одне. А от коли солдат Борислав Береза – це значно важче.

- Але якщо чесно: коли трапилася оця історія з жіночим монастирем, багато людей відписалося від вас у Фейсбуці?

- У Фейсбуці - майже ніхто. В Телеграмі було. Ну, тоді у мене в Телеграмі було десь 70-80 тисяч. Зараз – майже 140 тисяч. Але питання в іншому. Я потім витратив час і дізнався, хто замовляв, хто робив.

- Справді? Тоді кажіть.

- Завдання на мій рахунок отримав пан ***Татаров*** від пана ***Єрмака***. Тоді ***Татаров*** дав вказівку ***Сандурському***…

- …Одразу вимушений перервати. Звідки вам відомо про Єрмака і Татарова? Ви що, свічку там тримали?

- (Зітхає через надмірну недовірливість інтерв`юєра, – Є.К.) В Україні, на жаль, інформація не тримається. І коли спілкується хтось з ким, а потім дає завдання підлеглим, то далі можна з`ясувати причинно-послідовні наслідки. Хто отримав, від кого…Так от, ***Татаров*** не міг отримати таку вказівку від будь-кого іншого. А саме Татаров давав ***Сандурському*** вказівку зайнятися мною.

- Розкажіть читачам, хто такий пан *Сандурський*. І взагалі, давайте по порядку.

- ***Сандурський*** - це заступник Голови СБ України. Саме він керує ***Департаментом контрозвідки СБУ*** і він дає "делікатні" завдання. І він особисто потім збирав дані про мене. Це не припущення, а факт.

Розпочну з початку.

Татаров, який зараз курує всі силові структури, отримав від ***Єрмака*** вказівку мене скомпрометувати та якось закрити мені рота. Далі ***Татаров*** пішов до ***Сандурського*** – і відпрацювали ту історію, яка потім трапилася.

Вони знали, що я вивіз сім`ю з Києва. Коли вивозив – усі відмовилися її переховувати. Навіть близькі знайомі.

Кажуть: ми розуміємо, що це небезпечно: прийдуть по них, а постраждати можемо ми та наші сім'ї.

- Не зрозумів - хто прийде?

- Росіяни. Тому що я у них був і є в списках на страту. Вони теж чомусь мене не люблять.

- Нічого собі! Хто і коли вам про це повідомив?

- Хлопці з СБУ 24 лютого. Кажуть: сам сховайся і сім`ю сховай. Я за себе не хвилювався, бо був с ТРОниками та патрульною поліцією. Почав всім телефонувати за сім'ю, всі відмовляються. Дружина відмовилися їхати з України. Я почав піднімати всіх. І так сталося, що тільки в Трускавці у Монастирі Сестер Служебниць знайшлися монахині, які, знаючи, чия це дружина і діти, згодилися їх сховати. Не злякалися.

- Чесно кажучи, схоже на якийсь перекручений детективний серіал. Згадалося, як комісар Катані ховався від мафії у монастирі – щоправда, чоловічому.

- Ну, я-то там не ховався! Я в цей час був у Києві…Так от, у монастирі погодилися їх взяти. Я відправив. А потім, коли зміг, вперше до них приїхав. І, судячи з усього, тоді мене відслідкували.

- А вдруге?

- Вдруге вони, як потім мені повідомили, вели мене від самого Києва. І тоді вперше спробували провести зі мною таку операцію.

- Це ж тоді у вас у ФБ була якась фотка с горами?

- Саме так, я їх викладав, а чого мені було ховатися? Показував, де я.

Але вони спробували вже тоді.

Я дзвоню товаришу, кажу: "Слухай, дуже дивна історія, тільки що до мене підходила чудна людина; представився місцевим воєнкомом. Хоче вручити мені повістку. Яка повістка, коли в мене підписаний контракт? а з нею люди з закритими обличчями які знімають все на камеру".

А це вже після того, як я отримав військовий квиток. Ще першого квітня! А на календарі вже 9 чи 10 квітня.

Мені телефонують і кажуть: "Береза, це джекпот! Тобою займається Департамент контррозвідки СБУ! Вітаємо! Завдання – вручити тобі повістку, зробити з цього піар, як до того робили Рябошапці, пам`ятаєш. Але якщо ти береш повістку, то мусиш прийти у місцевий військкомат. І от тоді – найцікавіше".

- Що саме?

- "Тоді тебе, - кажуть мені – як людину, яка ніколи не служила в армії, відправляють до Нацгвардії, яка підпорядковується МВС. І ти будеш десь в роті охорони, в кусті, під підписку серед "секретчиків" сидіти. Без телефона, без комунікацій, без усього. Рік всього – але будеш мовчати! Зрозумів? Думай, що робити…".

- І хто це все вам так яскраво розповідав?

- А яка вам різниця?

- Цікаво – людина має добре розуміння процесів.

- Не тільки розуміння – вона *знає*, що і ким було сплановано! Євгене, ну я ж не здаю свої джерела, як і ви…

Я розумів, що головне завдання було – закрити мені рот. Не закрили…

Отака історія. Потім я приїхав у Київ і пішов у військкомат. Потім – пройшов підготовку і пішов в армію.

- Дехто каже: пішов в армію аби врятувати політичну кар`єру.

- А 21 березня я в Ірпінь заходив зі зброєю – теж аби врятувати політичну кар`єру? І до того ж я казав ще до війни: після війни я з політики йду загалі. І дружині вже пообіцяв! Війна закінчується – і я з політикою прощаюся!

- І чим будете займатися?

- Бізнесом.

- І який у вас бізнес?

- Інформаційне супроводження, PR, виписування інформаційних стратегій – і не тільки для українських компаній, нетворкінг.

Але я закінчу свою розповідь.

Саме тоді ***Сандурський*** дав завдання співробітнику п`ятого управління Військової контррозвідки СБУ "Дніпро" (з дислокацією в Запоріжжі) полковнику ***Жуку*** – займатися мною в Запоріжжі. І він намагається з`ясовувати у мого комбата, де знаходиться Береза. Той каже: та там де пі***орез…тобто на передку. Той питає: "А як перевірити?" – "То під`їжджайте!". – "Так там же ж можуть вбити" - "Ну!"

Але головна історія - в іншому.

> По-перше, монахині вимушені були сказати: "Вибачте, тут такий скандал, забирайте кудись свою сім`ю".
>
> А по-друге, до мене звернулись товариші, які супроводжували мою сім`ю, і сказали: "Береза, ми тобі не можемо гарантувати безпеку, оскільки вони вже викрили місцезнаходження твоєї сім`ї. Переховуйся десь у іншому місці".

- Неприємно.

- Викрив місце знаходження моєї сім`ї Сергій ***Лещенко***, виклавши це в Телеграм-каналі. І знаєте, коли політики розбираються з іншими політиками – це одна історія. А от коли для цього використовуються сім`ї – це мерзота.

- А не хотілося зателефонувати Сергію Лещенку і спитати: навіщо?

- Я Сергію Лещенку потім зателефоную, коли все закінчиться. І, гадаю, не тільки я.

І останнє.

Де з`явилося відео, яке писали представники Департаменту контррозвідки СБУ першими? На російських ресурсах, а вже після цього – "Труха", і вже далі – на українських ресурсах.

- Ну, і про що, на вашу думку, це свідчить?

- Експерти кажуть: це для того, щоб був більше охват. Бо російські джерела мають більший охват…

А от співпраця українських спецслужб з російськими джерелами – це окрема історія. І це показує, що у той час, як всім треба було об`єднуватися, представники влади готові були воювати проти своїх. І воювали.

3. "ДЛЯ ТОГО, АБИ БРАТИ ХЕРСОН, НАМ ПОТРІБНА ВАЖКА АРТИЛЕРІЯ – І ЗНАЧНО БІЛЬШЕ, НІЖ У НАС Є ЗАРАЗ НА ТОМУ НАПРЯМКУ"

- Поговорімо про цю війну у більш широкому розрізі. І для початку – дурне питання, про яке всі знають, що воно дурне – тим не менш, його ставлять. Отже: коли закінчиться війна?

- Коли здохне останній москаль в Україні.

- Приймається. Інше питання: людям треба готуватися до важкої зими без газу та електрики?

- Сто відсотків. Я писав про це.

- Ви, здається, про все вже встигли написати… Тоді таке питання. Я спілкуюся з багатьма політиками, що воюють на фронті. Помітив, що багатьох з них дратують обіцянки, які щедро роздають дехто з нашої влади (не всі), - про те що ми вже восени візьмемо Херсон, звільнимо Донбас, досягнемо крутого переламу у цій війні. Вас теж дратують ці розмови?

- Я сприймаю це як інформаційний шум. Готовий особисто потиснути руку тому політику, який очолить штурм ***Херсону***. Хтось хоче? От прямо зараз. Ніхто не хоче? А що таке? Тоді будь ласочка, ***Трухін*** Саня – готовий іти вперед? Або, може, Коля ***Тищенко*** чи Ліза ***Богуцька***? Хтось ще! Але якщо хтось голосно каже, що ми зараз будемо брати ***Херсон*** – краще б помовчав.

- Чому?

- Для того, аби брати Херсон, нам потрібна важка артилерія – і значно більше, ніж у нас є зараз на тому напрямку. Зараз у нас там паритет, тобто рівна з ворогом кількість. А коли в тебе рівна кількість, штурмувати когось – безглуздо, бо це величезні втрати.

Те, що найближчим часом ми будемо отримувати зброю і збільшувати можливість наступу – так, це правда. Але хай про це кажуть військові, а не політики. І взагалі, я вважаю, що у нас має бути так, як у Азербайджані під час сорокаденної війни – коли про військові події казав або Президент, або військові. Все! Або як у Ізраїлі, де військові справи коментують тільки військові. Виключно!

І не так, як у нас, коли кожна шаболда вважає себе головною тільки через те, що вона – чийсь радник.

- Але ви ж не будете заперечувати, що люди, які зараз представляють нашу владу, за час війни багато чого навчилися і на багатьох напрямках мють досить гідний вигляд?

- Навіть ведмедя можна навчити кататися на велосипеді. Тому – не здивований. Але одна справа – казати, а інша – робити.

От вам приклад.

> На тому тижні Олександр ***Трухін*** намагався протягнути правку. Це не вдалося завдяки Ярославу ***Железняку***, який цю поправку збив. А була ця поправка про те, щоб гроші з військових перекидати на ремонт доріг.

- Це щоб "відбудувати" дороги до зими, коли росіяни їх бомбитимуть з подвійним азартом?

- Да! Але гроші – розпиляться.

Вони чогось навчилися?

> Тоді чому Генеральний директор Директорату з питань інформаційної політики Офісу Президента Ірина ***Победоносцева*** дзвонила у різні видання з вимогою прибрати статті про російську компанію 1xBet, про що повідомив ІнформНапалм?
>
> А Коля ***Тищенко***, який поїхав гуляти у Париж з дружиною, маскуючи це під волонтерство, та в День Державності привітав всіх з Днем незалежності – він теж чогось навчився?! І чого? Розумієте, вони можуть імітувати – але бути справжніми їм не вдається. Хоча хтось дійсно еволюціонував. Але про ведмедя я вам вже сказав.

- Кожного дня чуєш звідусіль: "коли Україна переможе…". Питання: а що особисто ви будете вважати перемогою України у цій війні?

- Перемогою України я вважатиму гарантоване повернення Україною своїх територій…

- Яких саме? Станом до 24 лютого, чи включно з усім Донбасом і Кримом?

- По-перше, я не вірю, що Крим ми зараз можемо відбити без початку ядерної війни. Це 100%. Крим зараз – це величезна військова база, якщо ми туди

зайдемо, нас атакуватимуть ядерною зброєю, яка там знаходиться. Крим ми можемо отримати тільки після того, як Путін буде відсторонений від влади.

А от у повернення всього Донбасу я вірю. От це буде перемога. Звичайно, з деокупацією решти нині окупованих українських територій.

Але головне ось у чому: справжня перемога буде тоді, коли ми зрозуміємо, що загрозу війни знищено. Що не буде війни через 3 роки, через 5 або вісім років.

- На вашу думку це можливо?

- Так, можливо – якщо ми отримаємо результати, які унеможливлять вторгнення Росії в Україну.

- Ви справді в це вірите? Слухайте, за Путіна встигли зрости як мінімум два покоління шовіністичного "гарматного м`яса", яке ми бачимо зараз в Україні. То чи важливо, є Путін, немає Путіна, - коли таким є народ?

- Я хочу вам нагадати, що у Європі таке вже було у тій самій Німеччині (нацизм) та Італії (фашизм). І нічого – змінилися люди! Час потрібен.

- У Німеччині знадобилися багато років справжньої денацифікації. І для цього знадобилося багато ресурсів і людей. У те, що це вдасться зробити в сучасній Росії, я майже не вірю.

- А ви очікуєте, що це робитимуть росіяни? А інші – так, будуть робити. Тому що Росія стає неконтрольованою державою з ядерною зброєю, яка загрожує всьому світу. І це – не нормально. Тому її будуть якось локалізувати, виправляти, перенавчати. Це буде поступово – але це буде.

***

№ 438.

Міністр оборони Резніков: Росія використовує тактику м'ясорубки. У нас немає ресурсу засипати тілами території

Українська правда Романюк Роман, Севгіль Мусаєва, УП

УКРАЇНСЬКА ПРАВДА УКР

Міністр оборони Резніков: Росія використовує тактику м'ясорубки. У нас немає ресурсу засипати тілами території

РОМАН РОМАНЮК, СЕВГІЛЬ МУСАЄВА — ЧЕТВЕР, 11 СЕРПНЯ 2022, 05:30

2022-08-11

За майже пів року від початку повномасштабного російського вторгнення міністр оборони Олексій Резніков став одним із небагатьох, кому у владі та й країні загалом випала роль постачати приємні новини.

Пости Резнікова про надання Україні чергового зразка сучасної західної зброї стоять поруч із такими генераторами позитивних емоцій, як вечірні звернення президента Зеленського чи відео нової "бавовни" у росіян від головкома Залужного.

За останні криваві пів року Україна зробила не просто ривок у питанні доступу до західних озброєнь, а ледь не квантовий стрибок.

Зібрана на підтримку України коаліція західних держав під умовною назвою "Рамштайн" поступово починає працювати з усе більшим розмахом, тож на поля битв в Україну їде зброя з найрізноманітніших куточків світу – від Австралії до Норвегії, від США до Словаччини.

Але цей різношерстий "зоопарк", як жартома називає поставки сам Резніков, окрім того, що дає Україні поступово відновити паритет у війні, в той самий час створює й великі проблеми.

Україна стала реальним полігоном для передових зброярських компаній і країн світу, але натомість більшість видів озброєння надходить нам невеликими партіями.

Відповідно в ЗСУ воюють ледь не десяток різних систем самої лише артилерії калібру 155 мм. І кожна з них потребує окремої логістики, окремого догляду, сервісу та ремонту, окремо навчених команд і, що не менш важливо, окремого контролю за поставками і використанням.

Переговори про це якраз є прямими і головними обов'язками, з якими прокидається і лягає Резніков останні майже 6 місяців.

"Українська правда" поговорила з міністром оборони про перші тижні війни, про різницю у тактиці російської й української армії, про перехід на системне, а не "виставкове" переозброєння ЗСУ, про можливість стріляти зі західної зброї по окупованих територіях та про те, як уникнути звинувачень у розкраданні західних поставок і впровадити дієву систему контролю за партнерською зброєю.

1. "Росіяни пішли у наступ, не будучи остаточно готові. Тому їхні логістичні ланцюжки легко різалися"

– Минуле наше з вами інтерв'ю досить символічно вийшло о 5:30 ранку 24 лютого, і там був заголовок про те, що "Путін не буде бомбити Київ, бо це другий Єрусалим". Ви самі направду так думали чи просто намагалися "не здіймати паніку"?

– Це комплексно. Я насправді робив все, щоб не було паніки. Але я й насправді не вірив, що росіяни будуть бомбити як Київ, так і інші мирні міста. Я вам скажу більше, ми коли з Дмитром Кулебою були на зустрічі з президентом Байденом і панами Остіном та Блінкеном у Варшаві у березні, то я так і сказав: "Шановний пане президенте, я хочу зробити камінг-аут: хочу зізнатися, що помилився. Тому що я був переконаний і всім говорив, що росіяни не будуть бомбити цивільні міста".

Тому що я був переконаний, і на основі даних розвідки в тому числі, що в очільника Кремля була мрія, що його будуть зустрічати з квітами на вулицях як збирача земель, як нового імператора і т. д. За даними нашої розвідки, їхня розвідка йому доповідала, що в нього зразу буде мінімум 30% підтримки в

Україні, особливо на Півдні й Сході, що дуже мирно все відбудеться, як це було в Криму в 14-му році – практично без серйозного спротиву.

Відповідно, не було сенсу бомбити, і вже тим паче те місто, де стоїть Лавра. А в них же там мрії, скажемо так, "відновити" ці всі історії. Тому я дійсно помилявся, зізнаюсь. Тепер я більш зважено роблю певні прогнози.

– У нас була розмова з головою ГУР Будановим, і він казав, що 23 лютого точно знав, що буде напад, і що все вище керівництво країни він про це проінформував на зустрічі в Офісі президента. Але ми теж знаємо, що 24 лютого вранці у вас планувався виліт із Києва із трьома міністрами закордонних справ країн ЄС. Ви не повірили Буданову?

– Наші дані й дані, які доповідалися, давали не конкретну дату і конкретну годину – вони давали коридор. І ми розуміли, що лютий – це найбільше загострення. Але у всіх доповідях звучало: якщо не відбудеться вторгнення протягом такого-то періоду, то воно не відбудеться взагалі певний період часу. Воно буде перенесене.

Тому що плани вторгнення так само у них були не точні, вони приймали в останній момент свої рішення. І не факт, що вторгнення мало відбутися 24-го. Воно могло відбутися 20-21-го або 25-го, або вже не відбутися.

– Тобто коридор вторгнення був з 20 по 25 лютого?

– Так, приблизно. І тому, коли приїхали міністри закордонних справ наших дружніх балтійських країн, якраз 23-го ввечері, то ми домовилися, що якщо все нормально, то ми 24 лютого на 8 ранку поставили літак на виліт з Жулян відвідати Операцію об'єднаних сил. Але, звісно, цей політ довелося скасувати.

– Є певна суперечність. Влада переконує, що всі були готові до можливого наступу Росії. Водночас абсолютною несподіванкою став наступ із Білорусі, а на півдні наступ ішов так швидко, як швидко могли їхати російські танки. Як пояснити цю суперечність: готувалися, але виявилися не готовими?

– Ви проаналізуйте публічні доповіді і наших розвідок, і партнерів. І ви побачите, що станом на 24 лютого росіянами не було утворено ударних угруповань у повному розумінні військового мистецтва. Це я не сам придумав як цивільна особа, це військові мені пояснили на рівні Генштабу, що ударне угруповання для наступу передбачає певні ознаки: органи управління і органи забезпечення, і госпіталі, і логістичні ланцюжки, і ударні групи, і т.д. Так от на всіх тих ризикованих зонах, які ви назвали, росіяни не мали ознак завершеного формування масштабного ударного угруповання.

Тобто росіяни насправді пішли в атаку, не сформувавши ці ударні угруповання. Власне кажучи, наслідком цього в тому числі стала можливою послідовна деокупація нами Київщини, Чернігівщини та Сумщини.

Я персонально об'їжджав всі рубежі наші. Навіть під час напівоточення Києва ми з генералом Сирським їздили на позиції і нагороджували наших воїнів. Коли я висувався на Чернігівщину, то я у генерала Ніколюка *(командувач ОК "Південь" – УП)* спитав: "Що вас найбільше вразило як військового?". І він каже, що найбільше вразило, як росіяни порушили свої ж інструкції і правила. За правилами, спочатку артилерія відпрацьовує територію, потім ідуть танки, а потім вже піхота. Але вони настільки були переконані, що нахапцем нас візьмуть, що покинули артилерію позаду себе і танками та БТР-ми поїхали на Бровари захоплювати Київ. І ще й везли з собою парадну форму.

Це означає, що вони пішли у наступ, не будучи остаточно готові. Тому і їхні логістичні ланцюжки різалися нами так легко. Те ж саме відбулося і в Білорусі.

З точки зору військового мистецтва ми бачили, що вони не готові, і тому ми казали, що для формування остаточного ударного угруповання їм потрібен ще час – тиждень, два, три.

Я кожен раз питав військових, чи ми це побачимо *(що російська армія готова до наступу – УП)*. "Так, побачимо".

Так, більш скептично були налаштовані наші американські партнери. Але ті ж партнери, в принципі, були переконані, що 72 години – і Київ впаде. Однак цього ж не відбулося.

– Але південь був окупований дуже швидко – Херсон, Мелітополь. Зокрема через це наші військові в Маріуполі потрапили в оперативне оточення вже наприкінці лютого. Як так сталося? Було ж абсолютно очікувано, що буде наступ із Криму і що півострів за роки окупації перетворився на мілітарну базу Росії?

– Дивіться, я думаю, що не зовсім буде правильно, якщо я як цивільний міністр, цивільна абсолютно особа буду давати відповіді на досить військові запитання. Я можу вам просто сказати, що, наприклад, відстань від Маріуполя до лінії дотику – 20 чи 25 кілометрів усього. Тобто це не є там щось таке, що пройшли сотнями кілометрів маршем.

А те, що Крим – військовий авіаносець, ми з вами знали як мінімум із весняного загострення 2021 року, коли була перед Пасхою загроза теж. І приблизна кількість батальйонів тактичних груп навколо України і в тому числі в Криму була аналогічна, як на момент вторгнення. Але тоді вторгнення

на Великдень не відбулося, Путін отримав діалог телефоном із президентом Байденом, а після того – Женевську реальну офлайн-зустріч.

Лютневе загострення так само могло завершитися, якби вони щось, що вони хотіли, отримали. Сценарно кожен рік росіяни проводили аналогічні навчання вздовж наших з вами кордонів…

– Але кожного року західні розвідки не називали конкретну дату вторгнення.

– А ви знаєте, це дуже цікаво, тому що вперше "Politico" та "The Washington Post" про це сказали в жовтні 21-го року. І вперше взагалі цивілізований світ чомусь почав говорити, що нібито в Україні є ризик війни. Ми їм завжди казали: так війна вже триває з 2014-го року, ви що цього не бачите?

– Повернімося трохи до півдня, до питання, яке вам теж, мабуть, не раз ставили: Чонгар і розмінування мостів на всіх перешийках. Це ж, якщо це було, мало бути цивільним рішенням, проведеним через уряд, ні?

– Це вас хтось добряче вводить в оману. Я абсолютно вам відповідально скажу, що прийняття рішення про замінування, розмінування, натискання кнопки, щоб щось підірвати, взагалі не відноситься до компетенції цивільної влади. Ні до уряду, ні до президента, ні до міністра оборони, ні до прем'єр-міністра, ні до народних депутатів, ні до вас – ні до кого.

Це суто військове питання. Тому хтось придумав цей наратив і придумав, що хтось там сказав підірвати-не підірвати, розмінувати – це суто військова історія, саперна.

– Оскільки ці питання є у суспільства, можливо, владі час провести розслідування, щоб до цього питання взагалі не повертатися?

– Тут все дуже просто. Це питання обговорювалося на засіданні профільного парламентського комітету. Я був на ньому разом із генералом Залужним, нашим головнокомандувачем, і начальником Генерального штабу генералом Шапталою. Нашими військовими було дане наступне пояснення, що після перемоги буде проведено відповідне розслідування. І в разі встановлення фактів, що кимось із військових або представників інших сил сектору безпеки й оборони був скоєний злочин, то вони точно будуть притягнуті до відповідальності.

Але сьогодні впливати на розслідування, так генерал Залужний сказав, я не хочу, бо правда буде своя у всіх, а в нас зараз іде війна, і зараз стоїть задача перемогти в цій війні.

Але військові чітко розуміють, що це питання військових, і вони самі зацікавлені у проведенні такого розслідування. І факти всі сьогодні збираються, фіксуються, в тому числі Службою безпеки, контррозвідкою.

Ще раз повторюю: чи мала місце диверсія, чи мало місце шпигунство, чи мала місце провокація, чи безглузда недбалість когось – але це точно не до цивільної частини влади, це питання до управління сектору безпеки і оборони. Тобто людей в погонах, які відповідали за цей напрямок.

Можу сказати лише одну річ, я цей аргумент застосував, захищаючи наших військових під час засідання цього парламентського комітету: усі, хто кричить "Все пропало, міст не підірвали!", послухайте в першу чергу військових! І вони вам скажуть, що там ще 10 проходів є з Криму по суходолу, а не по мостах! І тому підрив моста не вплинув би аж ніяк на можливість росіян просунутися в цьому напрямку. Це відповідально сказав один із військових генералів, який зараз знаходиться в політичній опозиції, я від нього це вперше почув.

По-друге, якщо ви пам'ятаєте, у перші дні у Києві на Оболоні був російський БТР. Як і на підступах до Броварів стояли бурятські танки. Від Броварів до Києва – рукою подати. Міст Метро треба було підривати? Треба.

Але що б сьогодні суспільство говорило?! "Навіщо підірвали мости? Немає мостів через Дніпро!"? Логіка така.

2. "Вести розмову з росіянами й отримати "Мінськ-3" немає жодного сенсу"

– Як би там не було з окупацією, але зараз вже *анонсована деокупація*. І самі ж військові кажуть, що після того, як ми анонсували, що основним ударом контрнаступу буде південь…

– Ми такого не анонсували, я не знаю, де ви це взяли.

– Ми читали ваші коментарі, президента.

– В коментарі дуже чітко сказано: вся морська смуга на півдні. Це якраз від Маріуполя і за Одесу туди, майже до Придністров'я. І це логічно, погодьтеся.

– Але на Херсонському напрямку росіяни останні тижні суттєво насичують територію резервами: військами, технікою і всім іншим. Це був такий стратегічний замисел, щоб змусити їх туди перекинути війська чи, скажімо так, не дуже професійно спрацювала владна комунікація, що ми спровокували посилення там, куди збираємося наступати?

– А хто сказав, що ми спровокували? Я зараз буду змушений вам пояснювати план, але я точно цього робити не буду. Ви ж не знаєте, що насправді знаходиться в стратегічному замислі і де? Нехай росіяни вважають, що вони відреагували.

– Інше питання, яке нам поставив колись один із військових керівників і на яке не вдалося знайти простої відповіді. Ви самі казали, що у нас під штиком у секторі оборони майже мільйон людей…

– Так і є. Під багнетом – це трохи умовно, бо в одностроїї, наприклад, лікарі. Вони теж всі носять форму, але роблять свою справу, зв'язківці, кіберфахівці і т. д. Але якщо порахувати Прикордонну службу, Нацпол, Нацгвардію, СБУ, спецпідрозділи та Збройні сили – це біля мільйона людей.

– А скільки наступає на нас?

– Якщо я не помиляюся, за останнім зведенням, здається, 111 чи 115 батальйонно-тактичних груп. Це приблизно 137 тисяч військових.

– Ми теж люди не військові, як і ви, але військові завжди кажуть, що для ефективного наступу треба мати хоча б трьохкратну перевагу в людях, а щоб наступати на міста – п'ятикратну. Ми по всій лінії фронту не наступаємо, а часто відходимо, маючи таку перевагу в людській силі. Можете розгадати цей ребус?

– Знову ж таки, хоч і цивільна людина, спробую пояснити на пальцях. 2 500 кілометрів сьогодні складає ворожий кордон.

Ми ж розуміємо, що якщо з Білорусі вже напад був, то він може бути повторений? Значить, цю лінію кордону треба захищати, там мають бути військові підрозділи. Київ треба захищати? Треба. Одесу треба захищати? Треба. І так далі. От ви берете весь цей сектор оборони і розтягуєте по всій лінії 2 500 кілометрів.

З часів Другої світової війни такого фронту не було ніде в історії людства взагалі. А тепер не забувайте, що треба резерви тримати, треба ж давати людям відпочити. Ми несемо, в тому числі, і втрати, на жаль.

Плюс Повітряні сили наші, вони не знаходяться формально на лінії фронту, на передку, але вони кожен на своїх місцях і захищають міста, куди прилітає. А Нацпол, який несе службу по всій території України? А блокпости, які мають боротися в тому числі з ДРГ… А прикордонники, які вздовж цього кордону несуть службу… От і маєте.

Це досить невдалий ребус. Бо не можна цей мільйон поставити в якомусь конкретному, найбільш небезпечному напрямку і перемогти ворога. Це перший блок відповіді.

Другий блок: кількість гармат, танків, літаків, артилерії, ракет, систем залпового вогню, снарядів. Їх у росіян багатократно, в 10-15 разів більше, ніж у нас. Історично в них стабільно мільйонна армія була. Уявіть собі, скільки вони накопичили на складах і арсеналах, і весь цей непотріб вони зараз везуть до нас.

Вони діють за своїми, ще радянськими системами наступальних операцій. І це означає, що вони займаються "нанесенням ураження по площі", тобто на один взводний опорний пункт, а це, умовно кажучи, ділянка 400 на 300 метрів, вони можуть випустити 152-міліметровою, 122-міліметровою артилерією до 6 тисяч пострілів за пару годин.

– Як <u>зараз у Пісках,</u> наприклад?..

– …Наприклад. У нас можливості відповідати таким артилерійським ресурсам немає, тому що немає стільки стволів і снарядів. Наші артилеристи повинні вчитися – і вже вчаться вправно – заощаджувати ресурси.

Але завдяки допомозі, яку ми сьогодні отримуємо, і тому, що купуємо самі, сучасна і артилерія, і засоби на ураження, ті ж самі HIMARS, ми уже можемо наносити ураження не площі великої, а конкретних цілей.

За це ми і боролися – за зміну філософії війни. Тому що коли я рік тому у Вашингтоні просив ПРО і ППО, то мені казали, що це неможливо. Але сьогодні, знаєте, все стало можливим.

Це питання зміни взагалі розуміння, що ми інакше будемо воювати. Два великі други України, Лойд Остін і Бен Воллес *(міністри оборони Великобританії та США – УП)*, однаково кажуть: росіяни використовують тактику м'ясорубки, якщо ви плануєте боротися з ними такою ж самою тактикою, ми вам не зможемо допомогти. У нас немає ресурсу засипати тілами і снарядами території, як це робить Росія. Тому треба міняти тактику, воювати в інший спосіб.

І зверніть увагу. Ви казали: ми всюди відступаємо. Ми якраз всюди не відступаємо, тому що на сьогодні лінії фронту більш-менш збалансовані. 6 місяців повномасштабної війни – і де вони просунулися? Пару десятків кілометрів?

– Вони не можуть взяти якісь села насправді…

– В це повірити досі не можуть наші колеги в Пентагоні й у інших штаб-квартирах, я ж із ними спілкуюся. Вони в захваті, такими очима на нас дивляться, як нам це вдається з нашим-то ресурсом.

– Наш контрнаступ, наскільки ми знаємо зі спілкування з людьми, які займалися переговорами, потрібен як аргумент, щоб, можливо, реанімувати перемовини, але вже із сильної позиції. Хоч би для того, щоб зменшити кількість жертв, руйнувань і всього іншого. Станом на зараз ці перемовини, в яких ви також брали участь, вони повністю мертві?

– Останні перемовини, в яких я брав участь, це був Стамбул, день, коли за модерації президента Ердогана було оголошено про "акт доброї волі" і відхід росіян від Києва. Більше в жодних інших перемовинах я участі не брав.

– Росія на осінь готує "референдуми", щоб анексувати новозахоплені території. Ви думаєте, це просто гра на нервах і підвищення ставок, чи вони реально підуть на те, щоб анексувати нові території?

– По-перше, для мене ті чи інші анонси з Кремля не є джерелом інформації, якій треба вірити. Це їхня публічна позиція. У нас своя публічна позиція, її чітко озвучив президент Зеленський. В разі проведення "референдумів", ні про які переговори ми не будемо говорити. Оскільки переговорів немає, то давати оцінку якійсь переговорній позиції немає сенсу.

Але я хочу вам сказати, що шанс для переговорів із росіянами можливий лише за умови, якщо за столом сидять наші партнери. Тому що вести розмову з росіянами й отримати "Мінськ-3" немає жодного сенсу.

– Якщо вони підуть на анексію нових територій, ми зможемо використовувати західну зброю на цих територіях для звільнення?

– Дивіться, у комунікаціях з партнерами я кажу: по території РФ ми використовувати зброю не будемо. Але у нас достатньо стратегічних цілей на тимчасово окупованих територіях України.

– І Захід не зупинить поставки...

– Сьогодні росіяни захопили частину Херсонщини, частину Запорізької області, Бердянськ, Маріуполь. І що, це перешкоджає нам наносити досить філігранні, як скальпелем, ураження? Ні.

Що відбудеться, якщо, умовно, 11 вересня як згадка і нагадування трагічних терактів у Нью-Йорку, росіяни проведуть ще один акт, умовно назвавши його якимось "референдумом"? Юридичного значення – я вам як юрист кажу – це не матиме жодного ні для українського права, ні для міжнародного права.

3. "Переважна частина світу насправді не готувалася до Третьої світової"

– Стосовно "скальпельних ударів". Часом складається враження, що у нас тут виставка передових озброєнь світу. Тобто всі найкращі зразки сучасної зброї, але всього по 2-3 одиниці, виставкових. Як нам зламати цю ситуацію і добитися якогось системного і масштабного переозброєння?

– Щоб не було ілюзій, найближчим часом не зламаємо. Поясню чому. Тектонічний зсув відбувся самим фактом, що нам почали цю зброю давати. От просто уявіть собі, що буквально рік тому це було неможливо.

Але справа в тому, що переважна частина світу насправді не готувалася до Третьої світової війни. Вони вже всі були переконані, що війни не буде великої.

Тому сьогодні, щоб просто дати нам якесь озброєння, його на складах так багато немає. Про це навіть Христина Ламберт, міністр оборони Німеччини відкрито говорить.

Тому, звісно, найбільший донор по озброєнню, це Сполучені Штати. Для них важливо, щоб й інші партнери брали в цьому участь. Сьогодні народилася антипутінська коаліція, яка має назву "Рамштайн". І це не НАТО, це на 20 з лишнім країн більше. І кожен робить те, що може: хтось грошима, хтось медициною, хтось гуманітарною допомогою, а хтось може озброєнням. Це перший момент.

Другий момент: ми доводимо, що ми можемо впоратися з цим озброєнням. Навчання на "Крабах", це польські сучасні САУ, яких ми отримали безкоштовно декілька дивізіонів і ще уклали контракт на придбання, нормальна підготовка вважається 3 місяці. Наші артилеристи впоралися за три тижні. Просто оцініть масштабність, швидкість опанування і вміння.

Звісно, всі лякалися "другої" армії світу. Але ж раніше західна зброя з росіянами не воювала. Там якісь точкові зіткнення десь в Іраку чи Сирії. Але сьогодні дві регулярних армії ведуть справжню відкриту війну з використанням всіх видів озброєння, окрім ядерного.

Тому ви абсолютно праві, у нас, як каже генерал Залужний, "разносортіца". Але іншого варіанту ми не маємо – беремо все.

Бронемашини так само різні заїжджають. Тому у нас цілий зоопарк, можна сказати: "Спартани", "Мастіфи", "Хаскі" і чого тільки немає. Але я думаю, що для західного світу це теж цікаво. Ми, по суті, полігон випробувань. І в реальному бойовому режимі випробовується все.

Я думаю, що перехід на системне переозброєння відбудеться уже після завершення цієї війни. Для НАТО вже очевидно, що ми є той східний щит – 2500 кілометрів Європи – який треба озброювати, оснащувати, щоб їм спокійно спалося.

– Після першого Рамштайну ви казали, що пропонували тоді почати підготовку наших пілотів на Заході. Чи просунулися ми в цьому напрямку?

– На жаль, по навчанню поки що ні. Але є політичний результат, Конгрес вже проголосував фінансування в 100 мільйонів доларів на підготовку наших льотчиків, далі – схвалення сенатом і президентом США. Це питання вже часу.

– Питання часу – це скільки?

– Я думаю, що підготовка наших льотчиків – це питання місяців. Прийняття рішення.

– Але ж є ще питання обслуговування літаків, їхнього ремонту…

– Абсолютно. Власне кажучи, треба дати належне прагматизму наших партнерів. Вони прагматично розуміють, що не всяку зброю є сенс нам давати. Якщо ми будемо програвати цією зброєю, то це буде політично відображатися на наших партнерах.

А друга річ – це готовність цієї техніки і наявність її в необхідній кількості. Чому такий зоопарк? Тому що змогли дати нам першу сотню M777 155 калібру. Це дало сигнал всім решті партнерам, що можна давати. Тому на сьогодні у нас є французькі системи, бельгійські системи, американські, британські, польські будуть, скоро словацька "Сюзанна". І це я тільки про артилерію кажу.

4. "Ми знайомі з Єрмаком, але на мене ніхто не впливає у прийнятті кадрових рішень"

– Хочу перейти до блоку питань щодо контролю зброї. Останнім часом це питання стає дуже політизованим, ми це бачимо по заявах, ми це бачимо по якихось дивних відеосюжетах американських телеканалів. І тут є дві сторони медалі. Перша, що росіяни можуть використовувати це як ІПСО. А інша, що контроль над обігом зброї повинен бути і потрібен. Я знаю, що не так давно ви ухвалили рішення щодо розгортання системи контролю LOGFAS – це програма, яка працює за НАТОвськими стандартам. Можете сказати, коли ця програма запрацює?

– Я абсолютно згоден і підтримую основну задачу – це контроль, прозорість і розуміння, як використовується західна зброя.Тому що ми побудували неймовірний рівень довіри між партнерами, при чому на двосторонніх стосунках, на рівні президента, прем'єрів, міністрів, і ця довіра дає свої результати.

Я з перших днів Рамштайну, у своїх навіть закритих промовах і листах, писав: будь ласка, давайте максимально влаштовувати механізми контролю. Прошу, надішліть сюди офіцерів ваших, генералів, яким ви довіряєте. Це перший момент.

Другий момент: **певні логістичні речі**.

Я не хочу розкривати їх суспільству не тому, що суспільству не довіряю, а тому що ворог нас з вами теж буде читати. Тому наші партнери забезпечують логістичні моменти, знаючи, що і куди потрапляє і щоб їм було це комфортно. Чому? Тому що коли на Рамштайні я виступав, перші два слова були це час і перехід. Тобто перехід від радянської системи до НАТОвських стандартів.

Тому, якби наші партнери не знали, як воно експлуатується і де воно знаходиться, вони б не змогли нам в наступний пакет допомоги включати запчастини, масло, газ і т.д. Тому, повірте, все це вони знають.

Але дійсно ще в 2019 році нам вже була передана система ***LOGFAS*** і Україна розпочала у військових навчальних закладах навчання, підготовку операторів цієї програми.

А коли нам почали давати ту зброю, була розмова з Лойдом ***Остіном*** і потім лист офіційний:

> дайте нам ліцензію розширену і дайте нам більше операторських місць, щоб ми могли зараз разом з вами запустити цю систему. Вона дуже складна і одночасно мудра.

Оскільки вона від центрального оперативного рівня доходить в результаті аж до бригадного. Наша задача хоча би зверху і вниз рухатися. Плюс потрібен переклад на українську мову, щоби наші командування сил логістики або командування сил підтримки на місцях могло теж оперувати цією системою.

Тому ***я думаю***, що

> ***в серпні першу презентацію*** верхнього стратегічного рівня ми проведемо. Ну, звісно, з партнерами в закритому режимі так, як їм це зручно.

Паралельно за допомогою НАТОвського європейського офісу ***разом з нашою Мінцифрою і Мінінфраструктури*** зробили систему, яку назвали ***"Каравай"***.

Але це більш така логістична програма, вона вони не конфліктують з ***LOGFAS***. LOGFAS більше мудра.

> Умовно кажучи, наше військове командування планує якусь операцію і ця програма допоможе навіть спланувати, підібрати, що саме і в якій кількості потрібно.

І третя система зручна для користування військово-політичним керівництвом країни – це система ***COTA***, яка на базі нашого РНБО зроблена.

– Коли буде запущено LOGFAS?

– Вона уже запущена. Просто стоїть питання її постійного розгортання і розширення. Тому перший рівень в цьому місяці *(серпні)* ми плануємо з партнерами завершити.

– Це рівень *командування*, правильно?

– Так.

– А коли програму можна розгорнути до рівня *бригади* та *батальйону*?

– Не готовий сказати, як тільки будуть готові фахівці. Тому я би говорив, моя амбіція – це максимально швидко до ***бригадного*** рівня дійти, і цього вже буде достатньо.

У нас ***дорожня карта*** прописана.

І поки що, скажемо у ***жовтні***, я маю надію, отримати цей результат

– Чому із запровадженням все ж таки, розгортанням цієї системи були заминки?

– Ніколи не було заминок. LOGFAS не потребував жодної постанови.

А щодо системи "Каравай", вона писалася не військовими людьми і стало питання збереження режиму "таємно". При чому "таємно" і в українському сенсі, і НАТОвському або Пентагону. Як тільки мені Мінцифра віддасть цю програму, я, як Міноборони, приймаю його на баланс і починаю використовувати.

– Ще одне рішення, яке абсолютно є логічним з точки зору НАТОвських стандартів – це створення *Агенції оборонних закупівель*. Але водночас

щодо створення є питання і у суспільства, і у експертів, тому що, наскільки я розумію, цю агенцію очолив ваш заступник Денис *Шарапов*.

– Не зовсім коректно, він не очолює цю агенцію, він є заступником міністра оборони. А агенція – це самостійна юридична особа.

– Так, але він призначений відповідальним за її роботу, наскільки я розумію. Можете пояснити, чому ця людина цим займається і чому обрали саме його?

– Про те, що треба створювати таку агенцію, я заявив у своєму виступі в парламенті після призначення на цю посаду. Я зрозумів, що треба дві такі агенції: 1) одна буде займатися військовим озброєнням, технікою, а 2) друга – тиловим забезпеченням. Щоб вони між собою не перетиналися.

Коли ми трошки пережили перші три найскладніші тижні повномасштабного вторгнення, я зрозумів, що реформи треба продовжувати, щось робити, незважаючи на відкриту фазу війни. Тому повернувся до ідеї агенції.

Мало того, я зрозумів, що у мене в команді немає людини, яка розбирається на закупівлях. Рішенням уряду мені передали трьох спецекспортерів, а троє залишилися у Юри Гусєва в "Укроборонпромі".

> *Я зібрав їх всіх і сказав: народ, ваша задача – забути, що ви спецекспортери, ви тепер спецімпортери. Ви тягнете в Україну, а не з України. Забудьте про прибутки, забудьте про премії. Ви "руки-ноги", які бігають і везуть зброю, набої, щоб ми вижили в цій війні, щоб зберегти країну. Зрозуміло? Зрозуміло – все, побігли, працюємо.*
>
> *І у мене було єдине прохання: домовтеся між собою, щоб ви не конкурували по напрямках, по країнах, по видах озброєння. Тому що паралельно ще бігали ці американські, європейські зброярі – кого там тільки не було.*

І тут починаються історії.

Наприклад,

> телефонує мені наша посол Оксана Маркарова. Каже: Олексію, якісь непорозуміння. Я знаю, що Пентагон для нас зараз буде закупляти одну потрібну історію, яка в пакеті допомоги за гроші платників податків американського народу. Але тут приїхали спецекспортери до виробника і кажуть: ми у вас купимо партію цих необхідних речей за гроші і дорожче, поставте Пентагон в другу чергу, а нам продайте вже.

– Це були керівники цих експортерів, які були звільнені нещодавно, тобто Вадим *Ноздря* (Укрспецекспорт) та Євген *Ларін* (Спецтехекспорт)?

– Я не буду зараз казати хто саме, один із спецекспортерів намагався перебити контракт Пентагону. Получили по вухах.

Далі я веду перемовини зі Словаччиною про купівлю для нас "Сюзанни", це 155 сучасна артилерійська установка. Зідзвонюємося ми за традицією з моїм колегою, міністром оборони Словаччини, і він мені каже: Олексію, все клас, ми рішенням уряду все отримали, ми готові вам віддати 4 "Сюзанни" вже.

І потім: а можете попросити визначити одного перемовника, від вас прийшло 5 покупців і всі пропонують вищу ціну за "Сюзанни", можна когось одного від вас визначити?

Я червонію, тому що наші спецекспортери просто почули, що ми ведемо цей контракт і всі побігли пропонувати свої послуги, почали накручувати ціну для України. Я зібрав їх ще раз і попередив, що це остання спроба конкуренції між собою, тому що ви за наживою бігаєте, а не за тим, щоб зброю привезти.

І це ще більше прискорило прийняття мною рішення, що терміново і негайно треба робити *Агентство*, мати ліцензію на Міністерство оборони.

Бо комерсанти, які так і не переключилися і не зрозуміли, що йде війна і головне питання – виживання – і продовжують жити в режимі комерсанта.

– Тобто це питання довіри все ж таки?

– Абсолютно.

– І Денису *Шарапову* ви довіряєте?

– Я познайомився з *Денисом Шараповим*, який був заступником міністра ***Рябікіна*** і знав, що в нього є досвід.

Навів справки про гравців цього ринку, тому що я ніколи не торгував зброєю – от від слова взагалі. В мене навіть клієнтів в моєму приватному адвокатському не було ніколи пов'язаних зі зброєю.

І тому я почав шукати людину, яка зможе мені в цьому допомогти. Я зробив пропозицію. Спочатку спитав згоди у *Паші Рябікіна*, щоб не забирати у нього заступника. Тоді переговорив з ***Денисом***, він сказав: якщо ви просите, я не відмовлю міністру оборони. Яка зона відповідальності?

Я кажу:

> знаючи всю експертизу і розуміючи цей світ авантюристів, комерсантів, мені потрібно щоб ти мені організував, щоб Україна напряму по самих сучасних стандартах швидко і недорого могла купувати зброю в інтересах Збройних Сил.
>
> Щоб у мене не було, що мені пропонують БТР за мільйон, який коштує 400 тисяч, тому що я ж отримав сигнал і від Бельгії, наприклад, що така ситуація мала місце.

Під час війни – це мародерство.

Тому всі дані передані Службі безпеки України, я думаю, що там продовжують дослідження.

– Тобто рішення про те, щоб Денис *Шарапов* став вашим заступником, приймали ви?

– Особисто персонально.

– Впливу Андрія Єрмака не було? *(Денис Шарапов – колишній бізнес-партнер глави ОП Андрія Єрмака. Саме з цим співрозмовники УП серед військового керівництва країни пов'язують його призначення – УП)*.

– На мене в принципі не можна впливати. Навіть при тому, що ми особисто знайомі з ***Андрієм Борисовичем***, але на мене ніхто не впливає у прийнятті кадрових рішень.

> У мене така домовленість була з президентом Зеленським в лютому 2020 року, коли він мені зробив пропозицію зайти в уряд в якості віце-прем'єр міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій.

Я задав два питання:

> воно називалося "тимчасово окуповані території, чи можна додати слово "реінтеграція", він сказав – годиться.
>
> А друге кажу: я **команду формую сам**, без парашутистів. Умова була прийнята. І це було в присутності тоді прем'єр-міністра ***Гончарука***, з тих пір ці домовленості зберігаються. Команду я формую сам.

Єдине, що згідно з указом і законодавством офіційне юридичне поводження призначення заступників міністра як міністерства оборони, так і міністерства закордонних справ відбувається в тому числі і з Офісом президента.

І мені, до речі, три тижні погоджували ***Шарапова***.

– Я правильно вас зрозуміла, що керівники спецекспортерів були звільнені вами саме через те, що ви виявили зловживання?

– Ні, була зроблена перевірка, подивилися всі розрахунки, подивилися шалену дебіторську заборгованість. Тобто вони поукладали контракти, отримали гроші від Міноборони, заплатили, поставку не зробили. Так що ми з тим ще будемо важко і складно жити.

– Водночас вони закупили зброї десь на 15 млрд гривень за чотири місяці. Які ви цілі ставите перед агенцією на наступні місяці?

– Пам'ятаєте анекдот, коли весна, тільки-тільки, ще сніг лежить, ожеледиця, село бідне таке, затуркане, і згори їдуть сані, і везе дрова, і конюх каже: народ, я вам дрова привіз. А коняка обертається і каже: офігєть, подивіться, він привіз. Так і вони "поставили".

Політично у нас були всі домовленості, ми заплатили гроші, ми займалися організацією ліцензії, посольство наше і військовий аташе займалися ліцензією. Спецімпортери – просто юридичні особи, які це організували.

Навіть якщо вони щось знаходили, то ми перевіряли ціну. Якщо ця ціна була реальною, а не завищеною, як це часто було, тоді це привозилося. Або ми їх визначали, як по контракту з "Сюзанною".

– Які у вас очікування від роботи агенції?

– Є нюанс, тому що в мене моя амбіція, щоб це агентство має бути не просто спецекспортером, а це має бути в ідеалі такий військовий Амазон. Коли хтось звертається за потребою, а хтось робить пропозицію. Це моя мрія, щоб там були всі відомі виробники в світі, окрім російських, звісно, тих, яким ми довіряємо, вони були там напряму в реєстрі і мали можливість без посередників нам постачати напряму.

Перший контракт, який буде на агенції, це буде якийсь зрозумілий, з абсолютно відомою публічною компанією.

– Уже є якісь домовленості? Можете розказати ?

– Я не буду розкривати, але це буде щось чергове смачне для ворога.

– Скажіть, будь ласка, щодо пана *Шарапова* також лунали звинувачення, щодо його зв'язків з російськими бізнесменами, спецслужбами, наводилося прізвище Рахаміма *Емануілова*. Якась спецперевірка по відношенню до нього проводилась чи ні?

– У нас за процедурою інакше і бути не може. При чому їх було декілька.

Спецперевірку проходить будь-яка особа, яка стає на державну службу, на посаду призначається, інакше він не може навіть при прийнятті політичного рішення. А далі, оскільки це чутливі речі, купівля зброї, це означає, що він повинен мати повний допуск до таємниці державної. Це означає, що спецоргани спочатку провели спецперевірку – раз, а потім іншу перевірку про допуск. І тільки після того він отримав цей допуск. Інакше він навіть не може бачити потреби Збройних сил, наприклад, що треба привозити і купляти.

Тому, відповідно, наші спеціальні правоохоронні органи цю роботу зробили. І у них не виникло сумніву щодо його патріотизму і відданості саме українському громадянству. Я вам скажу, у мене дуже багато знайомих теж в Росії, так що? Половина з них, правда, емігрувала після цієї всієї історії.

– Ви колись публічно говорили, що розраховуєте на те, що до початку зими гаряча фаза війни закінчиться…

– Дивіться, гаряча фаза ж не означає, що ми ідемо з окопів. Гаряча фаза це, умовно кажучи, ми з вами в травні понесли найбільші втрати. Зараз це кратно менше, тому що нам вдалося завдяки новій зброї поступово наносити оті точечні ураження по складах, пунктах управління, по командуванню. І їх навала зупинилася, просування йде досить повільно.

Але це теж – кров'ю і життям наших хлопців. Тому, коли я кажу про гарячу фазу, це не означає, що завершиться польова, скажемо так, окопна історія.

– В контексті України у світі часто лунають два неприємні сценарії. 1) Перший – корейський, коли по лінії заморозили конфлікт на десятиліття. 2) Другий – сирійський, коли вже років 10 воюють без кінця. Який сценарій вам здається найбільш реалістичним для України?

– Ми почали нашу розмову з того, що я тепер не беруся робити прогнози. Але мені здається, що ні один, ні другий варіант не є основними сценаріями.

Мені здається неможлива корейська історія у нас – з тих причин, що такий шанс був у росіян, якби вони заморозили конфлікт, у 14-му році. Але Кремль це не влаштувало, вони пішли у відкритий наступ.

Що стосується "Сирії", то у росіян теж ресурс виснажується: і людський, і збройний. А у нас навпаки додаються партнери. Тобто це, як вони кажуть, колективний Захід, цивілізований Захід, який сьогодні все більше і більше зацікавлений в нашій перемозі.

Тут є нюанс: який сценарій цієї перемоги побачать в столицях світових через певний період, коли підніметься ціна на газ, стануть питання податків, інфляційних процесів, економіки в їх країнах? Якщо їхній внутрішній порядок

денний буде сильно тиснути, то це може послабити нашу позицію. І тоді деякі політики будуть мріяти, щоб посадити нас за стіл перемовин.

Тому ми маємо з вами максимально бути у виграшній позиції, завдяки відповідним рішенням, діям Збройних сил, продовженню озброєння від партнерів і віри в те, що Збройні сили України, весь сектор безпеки і оборони спроможні перемогти. Я абсолютно вірю, що це реалістичний план.

***

Коментар, *Шабунін:*

За 8 років війни влади не спромоглися забезпечити армію ІТ-системою логістики

Сьогодні армійська логістика відбувається на папірцях: прошиті журнали, паперові накладні і т.д.

> Навіть в рускіх вже кілька років як розгорнуто німецьку систему SAP. В нас же – папірці.

Ефективна логістика – критично важливий елемент нашої перемоги. Логістика на папірцях ефективною бути не може.

В своєму інтерв'ю УП Резніков стверджує, що

> **ІТ-систему логістики *LOGFAS* на рівні *командувань* розгорнуть вже в *серпні*, а на рівні *бригад* – в *жовтні*** (https://bit.ly/3dnUtmn).

На жаль, цього НЕ відбудеться з тієї причини, що ДО піднятого скандалу цей напрям для МО пріоритетним не був. Реалізувати обіцяне в такі строки просто неможливо.

Тепер зовсім трішки про софт "Каравай", інфу про яку оприлюднив сам Резніков.

> В травні 2022 західні партнери надали цю програму для впорядкування українських запитів на зброю. Це дуже-дуже простий софт – примітивне вікно запитів.

З травня до серпня міністр оборони блокував прийняття нормативки, необхідної для запуску програми. Станом на сьогодні її так і НЕ запущено!

В інтерв'ю Резніков заявив:

> "Як тільки мені Мінцифра віддасть цю програму, я, як Міноборони, приймаю його на баланс і починаю використовувати".

Чому ж Резніков блокував софт для запитів на зброю, про який союзники

НАТО дозволило ЗСУ використовувати систему LOGFAS – що це?

субота, 31 серпня 2019 р.

Секретаріат штаб-квартири НАТО з консультацій, командування та управління (СЗВ) включив Україну до переліку держав, які використовують програмне забезпечення LOGFAS.

Сервіс підтримки логістичних операцій LOGFAS (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем, що розроблений для підтримки логістичного забезпечення НАТО. Сервіс дозволяє користувачам збирати, зберігати, обробляти, аналізувати, відображати та розповсюджувати інформацію для підтримки логістичних операцій.

Заступник начальника Генштабу генерал-лейтенант Радіон Тимошенко підписав проект Ліцензійної угоди між Міністерством оборони України та Агенцією НАТО зі зв'язку та інформації, яка була передана Управлінню розвитку автоматизації ЗС України для завершення відповідних процедур та подальшого використання програмного забезпечення LOGFAS.

просять нас з травня 2022? Я не знаю.

З інтерв'ю видно, що, на жаль, Резніков дуже поверхнево розуміється в предметі.

Наприклад, він стверджує, що

> "за допомогою НАТОвського європейського офісу ***разом з нашою Мінцифрою і Мінінфраструктури*** зробили систему, яку назвали "Каравай".

Проте

> **Мінінфраструктури взагалі не має відношення до розробки цієї системи, як і Мінцифри. Останнє могло хіба що розгортати "Каравай" в Україні.**

Найімовірніше,

Резніков плутає “Каравай” з іншою системою (власне, логістики), до якої причетні обидва міністерства, і яка до системи запитів на західну зброю не має жодного відношення.

В підсумку.

З хорошого: хоч і через скандал, проте Міноборони почало рухатися в бік вирішення проблеми паперової логістики.

З поганого: схоже, міністр в тему так і не заглибився, що може свідчити про неусвідомленням ним її важливості.

До речі,

за 8 років влади не забезпечили армію й іншими, не менш важливими ІТ-системами (накриклад, кадровою і т.д).

***

№ 439.

Олексій Резніков: Шекспірівське питання стріляти чи не стріляти, стояти не буде

2022-02-24

Роман Романюк, Євген Будерацький

Якщо дивитись на ситуацію в Україні очима Заходу, то може скластись враження, що Росія "злетіла з катушок" лише кілька місяців тому.

Супутникові знімки накопичення російських військ, сценарії атак, дати широкомасштабного наступу, пошук нових кремлівських "ставленників", розвіддані з планами шматування України Росією. Про все це українці дізнавались із західних ЗМІ ще з осені.

Однак те, що для мешканців багатьох західних країн стає шокуючим відкриттям зараз, українцям відомо давно – поруч із Росією ніхто не може жити спокійно. А Україна в умовах війни живе вже довгих вісім років.

Саме такий аргумент найчастіше лунає з вуст представників української влади, коли їх критикують за занадто спокійну реакцію на ситуацію в останні місяці. Реакцію посадовців можна охарактеризувати одним закликом: "Не панікуйте!".

І хоча українців зараз без перебільшення можна назвати одним з найбільш стресостійких народів Європи, тривога в суспільстві відчувається повсякчас. І її лише словами навряд зіб’єш.

В умовах повної невизначеності суспільство озирається на тих, кому найбільше довіряє. Передусім, на армію. Як звітує фонд "Повернись живим", лише за один день, 22 лютого, українці перерахували на потреби військових більше, аніж за весь минулий рік.

Насмілимось припустити, що поштовхом для суспільної реакції стало навіть не визнання Кремлем фейкових "республік" на Донбасі, а та сюрреалістична риторика, до якої вдався президент сусідньої країни Володимир Путін, коли "аргументував" своє рішення.

В умовах, коли поруч з тобою стоять війська держави, якою керує людина, яка, в принципі, не хоче визнавати право України на існування, очікувати можна чого завгодно.

З такими настроями "Українська правда" прийшла на розмову до людини, яка є однією з небагатьох, хто має повну картину готовності України до викликів, які ставить перед нашою державою господар Кремля.

Про інтерв'ю з міністром оборони Олексієм Резніковим ми домовлялись давно, але більш вчасної нагоди годі й уявити.

За день до введення в Україні надзвичайного стану, міністр у своєму напруженому графіку виділив нам півтори години, за котрі УП розпитала міністра про його враження від промови Путіна, готовність української армії до загострення, можливу мобілізацію, сценарії розвитку подальших подій та перспективи вступу України в НАТО.

1. "Промову Путіна треба віддати не тільки психологам, а й психіатрам"

– Почнімо з того, що у всіх на устах – промова Путіна і визнання ним так званих "ЛНР" та ДНР". В якій ми реальності тепер? Як це змінило позиції України? І що буде далі?

– Мені здається, що сама реальність не змінилася, просто вона стала більш концентровано зрозумілою.

Чому? Тому що, на жаль, для наших західних друзів реальність, в якій Путін з його режимом є агресором, почалась приблизно з жовтня минулого року. З моменту публікації відомих статей у Washington Post та Politico, якщо я не помиляюся.

От з цього моменту у них почався реальний, скажемо так, фокус на події, і він нарощується сьогодні. Україна на перших шпальтах всіх, напевно, медіа світу і на устах усіх політиків.

Але ми ж із вами в цій реальності живемо з 2014 року, коли відбулося загарбання Криму, Севастополя, спроба загарбати Донбас. Потім ми дві третини території відбили, деокупували 200 населених пунктів і вийшли на ту лінію, яка зафіксована постановою Верховної Ради, оскільки вона передбачена, по суті, вже в так званих Мінських угодах.

Зараз Росія просто нарешті перестала приховувати свою присутність. Бо раніше гра була яка? Ми всі точно знали, хто є учасниками Тристоронньої контактної групи: Україна та Росія, а ОБСЄ посередник. Ми всі знали, що в "Нормандському" форматі два посередники, Німеччина і Франція, а Україна з Росією – якраз ті, хто намагається домовитися в мирний спосіб.

Це була пряма агресія, яка відбулася з боку Російської Федерації, але вони все робили в прихований спосіб. А тепер, як кажуть з Венеційської доби, маски зняті нарешті.

Я сам більше двох років був учасником перемовин з РФ в режимі "Мінського" формату і "Нормандського" формату. Так-от росіяни завжди відверто казали на усіх рівнях, що ОРДЛО – це Україна, це у вас внутрішній український конфлікт.

Вони сивіли і біліли, коли ми казали, що порушуються норми міжнародного гуманітарного права. Вони казали – ні, не застосовуйте міжнародне гуманітарне право, тому що це ваш внутрішній конфлікт. Вони боялися взагалі будь-якого натяку на міжнародність. Наратив був однозначний.

А зараз вони вийшли з тіні, зняли маски і чітко сказали: тут ми.

Визнаючи оці угрупування терористичні, Росія, по суті, порушила всі норми міжнародного права, порушила право України на територіальну цілісність і суверенітет.

Мало того, що вони роблять якесь "визнання" нашої території у межах міжнародновизнаних усіма кордонів, так ще й заводять туди війська.

Вони там і так були, ми завжди про це казали. Перший і другий армійський корпус у кількості 35 тисяч, які входять до складу командування Південного округу РФ, 2000 кадрових офіцерів на постійній основі там, зі справжніми іменами чи під псевдонімами…

– Але тепер в геометричній прогресії зростає складність "відкотити" ці рішення назад і прийти до розв'язання кризи в "мінському" чи якомусь іншому форматі...

– Мені здається, коли більше ясності, все одно легше. Тому що, мабуть, і в них була ілюзія, що українська команда, починаючи від президента і далі – уряд, і парламент, підуть на умови небезпечної реінтеграції.

Я завжди підкреслюю, що реінтеграція має бути безпечна для територіальної цілісності, для єдності, унітарності нашої держави. Ніяких федеральних округів, ніяких автономій – такого бути не може. І змін до Конституції з цього приводу бути не може. Ми за цим чітко стояли.

Президент Зеленський 9 грудня 2019 року в Парижі у моїй присутності персонально сказав всім трьом решті учасникам "Нормандського" формату: "Пункт 9 Комплексу заходів Мінських угод не працює в інтересах України".

Не можуть бути спочатку вибори місцеві, а наступного дня – взяття контролю над кордоном між Україною і Росією. І завершиться воно після "повного політичного врегулювання".

Що таке взагалі "повне політичне врегулювання"? Президент сказав, що "ні-ні, такого точно не буде". От спочатку контроль над кордоном, безпекова складова, роззброєння, демілітаризація, наведення ладу і так далі.

Як була зайнята ця позиція, так ми на ній і залишалися. Вони побачили, що не протиснути їхній сценарій, за їхнім наративом – тому вони пішли ва-банк.

Розумієте, я давно це кажу: їх же ставка не Україна. Їхня ставка сьогодні – світова безпекова конструкція взагалі. Тому що сьогодні вони випробовують на єдність і НАТО, і ЄС.

Подивіться, почали ж вони з чого? Хитати через міграційну атаку спершу білорусько-литовський кордон, потім білорусько-польський. Спробували, подивилися – ага, НАТО не відреагувало насправді належним чином. І далі от воно пішло.

Зараз ми слухаємо оцю промову Путіна, яку, на мій погляд, треба віддати не тільки психологам, а й психіатрам, до речі, теж.

Я дуже люблю аудіокнижки останнім часом, тому я вже звик, що якийсь наратор тобі читає чийсь авторський текст. От ми бачили наратора, який читав текст 6 авторів, як мінімум. Тому що там змінюються все: стилістика, викладення ідеї. Там лекція про імперські якісь штуки, потім про комуністичну партію. Я все чекав, що він скаже – все, Леніна виносимо з мавзолею.

І потім мені стало зрозуміло, що мінімум добу писався текст різними авторами, все це склеювалося, потім писалося на відео. І я думаю, що на вході вони самі не знали, яке буде резюме. Воно, я думаю, записано в 3-4 варіантах, ми побачили той, на який він вийшов.

– Цей варіант, на який вони вийшли, що він їм дає?

– Напевно, можна сказати, що по-своєму у них теж терпець увірвався. Вони піднімали, піднімали, піднімали планку своїх вимог…

Росія сказала: все, НАТО, повертаємося у 94-й рік, 14 країн відкидайте назад. Залишалося тільки сказати, що ще відбудовуємо мур в Берліні і відновлюємо поділ Німеччини. Цього він не сказав. "Північний потік", я думаю, його тримає.

А так щось в них там відбувається всередині. Тобто є якісь завищені очікування команди і Путіну треба показати, що Акелло ще має в м'язах енергію. Тому що сьогодні я отримую багато телефонних дзвінків простих людей, від друзів, родичів з Росії – росіяни не хочуть війни з Україною. Вони не розуміють цього.

Я вам скажу більше. Весною, пам'ятаєте, було загострення в Криму перед Великоднем? Тоді якраз я читав дані "Левада-центр", вони вивчали страхи росіян. Перший страх це було, здається, 78% чи 80% – це втрата здоров'я або смерть. Другий страх, здається, 62% – страх війни, третій – страх репресій, 51%. Що, за рік щось змінилося? Дуже важко в це повірити.

Тому мені здається, в Кремлі теж відбуваються якісь свої, можливо, навіть тектонічні зміни, просто ми їх ще не бачимо.

І це, знаєте, такий відчайдушний акт в якомусь сенсі – йти ва-банк до кінця. Там же в промові було сказано – ну і що, а санкції все одно введуть, що б ми з вами не робили. Тобто це був заклик до своїх громадян – готуйтеся виживати, готуйтеся страждати, тому що цей клятий Захід все одно нас позбавить через санкції успішного життя. Це якийсь свій варіант "священної війни".

2. "Спеціальний наказ військовим зараз не потрібен"

– Ви сказали, що ми маємо тепер ясність. У вас 22 лютого була жорстка заява до наших солдатів…

– І офіцерів, і адміралів, і генералів…

– У ній ви говорили чітко, чого раніше не було, що слід готуватися до втрат. По суті, у нас же не буде на лінії зіткнення тепер шевронів уявних "ДНР/ЛНР", а будуть шеврони російських солдатів...

– Не факт. Спочатку сценарно будуть російські солдати, переодягнені в форму з шевронами отих невизнаних угрупувань. Навіть не здивуюся, якщо там буде не два типи шевронів, а чотири, бо туди типу приїдуть із невизнаної Абхазії чи там Осетії. Насправді це будуть російські солдати, просто їм треба буде зіграти в якусь свою кооперабельність.

Вони ж такі самі – відтяпали шматок Грузії в 2008 році через агресію Російської Федерації. Сценарно повторюється все. Росіяни дуже штампові. Вони працюють за сценарієм.

Він же вдалий для них був у 2008-му році? Вдалий. Навіть тодішній президент Російської Федерації Медведєв на тому Радбезі казав, що "у меня же есть небольшой, но опыт".

Сценарно ми дивимося, що однаково аж до того, що там УАЗік підірвали, автобусами повезли людей – тобто все-все-все.

Але, повертаючись до того, що ви кажете, що нарешті сказані жорсткі слова правди…

Навіть зараз, розмовляючи з вами, я все одно вірю в можливість політико-дипломатичного врегулювання.

Поясню, чому. Якось я мав ряд цікавих зустрічей в Ізраїлі, в тому числі з міністром оборони паном Ганцом. Він сам військовий професійний з хорошим досвідом. Так-от він сказав таку фразу, що командир, який має намір направити солдат вмирати в бою, повинен зробити все, щоб уникнути цього бою.

Для мене це дуже важлива філософія. Якщо ми можемо зберегти життя будь-кого з наших військових, це треба зробити.

У вівторок я як офіційна особа був перший раз на церемонії прощання з капітаном Антоном Сидоровим, який після більше ніж 30 днів без втрат, загинув від міни. Це відчуття, коли ти дивишся в очі мамі, коли ти знаєш, що дружина не прийшла на церемонію, бо вона з трьома дочками малими вдома і не може.

Я стояв просто і думав – навіщо? Заради чого? Він заради України загинув. А росіяни заради чого це роблять?

Тому, звичайно, ми будемо будь-які варіанти в політико-дипломатичному полі шукати. Коли ми були зараз в Мюнхені, я був у делегації з президентом, то всі аплодують, знімають капелюха перед Україною за стриманість, що ми не даємо можливості розгорнути повномасштабну агресію. Так, це дуже важко. Але поки що нам це вдавалося.

Хтось навіть мене вже почав критикувати, що ти занижуєш ризики, занижуєш загрози. Я свідомо робив те, що я робив.

Тому що наша задача, моя, нашого уряду, президента, міністра закордонних справ – не дати шансу *(на повноцінну агресію – УП)*.

Але є моменти, коли приходить час казати правду. Після заяви Путіна і їхніх дій, ми маємо готуватися до складних часів.

– У нас є наказ стріляти в російських солдат напряму? Українська армія потребуватиме затвердження таких наказів, чи будемо, як зараз, у відповідь стріляти?

– Дивіться, ми ж не расисти, у нас немає наказу вбивати солдат такої-то національності чи кольору шкіри. У нас такого нема.

– Просто проводячи аналогію з Кримом, коли солдати, армія потребувала наказу, а його не було...

– Ні, дивіться, 2014 рік і 2022 не тільки різні роки з точки зору відстані в часі. Це реально різні роки в ментальності, в готовності влади приймати жорсткі рішення і давати жорсткі накази. А представників сектору безпеки і оборони – виконувати ці накази, от від серця.

Я чому кажу сектор безпеки і оборони, а не тільки Збройні Сили? У нас з вами 45 тисяч Нацгвардії, 45 тисяч прикордонників, 90 тисяч Нацполу, Служба безпеки, Служба зовнішньої розвідки, Головне управління розвідки в Міністерстві оборони, збройні сили як такі зі всіма своїми можливостями.

Ті опції, які використовувалися "зеленими чоловічками" і їхніми "активістами" щодо захоплення адмінбудівель – вони вже не реалістичні зараз. Тому що влада буде жорстко діяти, використовуючи легітимне право на насилля.

Це я побачив по обличчях тих самих нацгвардійців, спецпризначенців, які входять у вертикаль Міністерства внутрішніх справ під час навчань в Прип’яті, коли я був у якості гостя у міністра Монастирського. Вони там переважно пройшли фронт, вони готові досить рішуче.

Я розмовляв в окопах з солдатами. У 2014 році ми вміли стріляти по паперових мішенях, ну, металевих, кому повезло. Але вбити людину психологічно було нереально. Тому ми втрачали дуже багато людей – не встигали…

Мені розповідали бойові хлопці, герої, як водій БТР втрачав свідомість від вибуху. Це страшно, будь-якій людині страшно. І мені страшно, і вам.

Але зараз інша історія. Хтось втратив побратима, хтось друга. Вони навчилися не просто воювати, вони ворога дістануть. Тому тут спеціальний наказ не потрібен. Є питання статуту.

Я вам скажу так, що у командирів є право, захищаючи життя та здоров’я своїх підлеглих, офіцерів і солдат, давати відповідні накази на своєму локальному рівні. Їм роз’яснено статтю 51 статуту ООН права країни на самозахист у вибраний нею спосіб. Вони це знають. Я про це казав, коли, пам’ятаєте, було одне використання "Байрактару". Досить ефективне.

А зараз, коли 85% останніх артобстрілів – всі із забороненого Мінськими домовленостями озброєння... Повірте, наші військові не мають жодного обмеження діяти так, щоб дати відповідну реакцію, але, як я кажу, філігранну.

Цинізм нашого ворога сьогодні полягає в тому, що вони багато важкого озброєння ховають в житлових кварталах. Брутальна поведінка. Їм плювати, що там живі люди. Вони розраховують, що ми дамо відповідь, зруйнуємо житло, загинуть люди і нас звинуватять у геноциді.

Вони і так нас в ньому звинувачують, але це робиться постановочно, по-Мосфільмівськи. Реально доказів немає. Тому в наших військових є розуміння, що відповідь має бути філігранна, не наражаючи на ризик мирних жителів. В цьому є складність.

3. "Росіяни завозять через неконтрольований Україною кордон все, що завгодно. У них там хайвей"

– Росіяни сказали, що будуть "підтримувати незалежність" визнаних ними квазіутворень. Чи маєте ви дані про введення додаткової російської техніки?

– Є. Прямий в'їзд через неконтрольовану ділянку кордону. Я нагадую, що у нас з вами близько 410 кілометрів лінія дотику, і така ж десь ділянка неконтрольованого кордону між Україною і Росією. Тому у них там хайвей, і вони заїжджають, завозять все, що завгодно.

Але з даних нашої розвідки і космосу, яким діляться наші партнери, – ми все бачимо, знаємо. Тому так, вони завели в понеділок вночі, вже не приховуючи, підрозділи із дивізії, яка стояла в Ростовській губернії, в такий спосіб підсилюючи досить панічні настрої найманців на першій лінії. Бо вони розуміють, що вони якраз перші, хто поляже. Росіянам їх же не шкода.

Тому, я думаю, що вони *(нові російські підрозділи – УП)*, як в радянську добу НКВДшні заградотряди, які не дають відступати. Тому бідні ті люди, яких примусово тягнуть через мобілізацію. Є вже доповіді нашої контррозвідки, що людей примушували під видом евакуації сідати в автобус, люди відмовлялися – і їм прострілювали ноги.

– Ви сказали, що росіяни працюють за певними лекалами 2008 року. Тоді вони зайшли, захопили частину Грузії і зупинилися. У вас є відчуття, що на визнанні "ЛНР/ДНР" росіяни зараз зупиняться і не підуть далі?

– Дивіться, 2008-й рік – це вдала в них акція, вона у них спрацювала, як вони хотіли. От якщо візьмете для цікавості, як розвивалися події навіть по черговості, буде приблизно те ж саме.

– Там відбувався наступ на Тбілісі…

– Правильно. Тому що спрацювала провокація. Уряд Грузії тоді прийняв рішення атакувати, росіяни цим скористалися, і далі там уже відкритий пішов наступ, вони зупинилися в 30 кілометрах від Тбілісі...

Але не забувайте, що Грузія, якщо я не помиляюся, розкидана, 4 мільйони населення в горах. Тобто концентрація населення і, відповідно, кількість військовослужбовців, спецпризначенців і просто народу – її важко порівняти.

У нас з вами тільки в Києві 4 мільйони проживає, і ще мільйони 2 в агломерації київській, тобто рахуйте мільйонів 6. Тобто це трошки інша історія.

І у нас армія сьогодні 261 тисяча офіційно, це Збройні Сили. І плюс Нацпол, Нацгвардія, прикордонники, СБУ. Тобто у нас компонент силовий немалий. І захищати завжди легше меншою кількістю, а нападати треба більшою кількістю.

Тому коли сьогодні ми маємо дані розвідки, що плюс-мінус 150 тисяч навколо України приблизно, по пам’яті: 35 тисяч в ОРДЛО і Криму, рахуйте 20 тисяч підрозділи з Ростова, Білорусі 9 тисяч… Порахуйте, 150 тисяч на всю Україну.

Є відмінність від Грузії.

– Якщо йти за аналогією, то нам потрібно чекати на велику провокацію?

– Вони будуть провокувати, будуть тиснути. Росія ж провокує насправді не тільки нас із вами. Ми для них майданчик чи одне із полів битви з цивілізованим світом. Вони сьогодні "виборюють свою суб’єктність", як вони її усвідомлюють своєю ментальністю імперською.

4. "У нас не діряве небо. У Росії нема тотальної переваги"

– Тут питання про співмірності їхніх військ і наших військ. Наскільки їхня, по суті, тотальна перевага в повітрі і в ракетах може нівелювати цю різницю в живій силі?

– Дивіться, вона не тотальна.

По-перше, я зніму цей страх, що в них тотальна перевага. У них кількість повітряних сил велика, але я попросив би, щоб усі зрозуміли, у нас є ППО. Нам би хотілося, щоб вона була краща і потужніша, і більш сучасна. Реально ППО у нас від радянської доби, але і в росіян ППО з тих часів. А далі вже модернізації йшли, нашими національними виробниками.

У нас насправді дуже потужна індустрія свого часу була. Потім, як і все решта, була занедбана. Але сьогодні наша "Вільха", наш "Нептун", "Точка У" – це вже українські історії.

Я вже не кажу про озброєння ще радянське, протиповітряні ракетні дивізіони. Так, їх менше, ніж було колись в Україні, бо ми скорочували армію, дуже сильно вірячи в Будапештський меморандум.

Але я ще раз кажу, у нас не діряве небо, щоб не було переляку. Локально десь прорвати, щось там атакувати, спроби можуть бути, звісно. Але поки що вони діють все одно гібридно.

Тут питання, чи вони наважаться на повноцінну відкриту агресію, тому що Захід їх попереджає, що реакція буде жорсткою. Ми з вами скільки просимо – хоча б опублікуйте, яка жорсткість, який рівень буде. І президент в Мюнхені теж казав – давайте хоча б скажіть, що саме буде, може, це і буде ефект стримування.

Путін теж випробовує Захід на єдність, тому що є різні країни, які не хочуть воювати з Росією, сперечатися, вони хочуть торгувати з нею.

Але росіяни, по суті, об'єднують зараз Захід своїми діями, як, до речі, в свій час об'єднали українців. Я мав якось зустріч із міністром закордонних справ Литви, паном Ландсбергісом. То я кажу – буде в мене шанс, я передам пляшку коньяку в Кремль. Він каже – як? Я кажу – завдяки їхнім діям в 14-му році вони реально відштовхнули нас від себе, від радянщини. Переважна більшість населення в Україні все чітко розуміє, що нам точно з ними не по дорозі.

Я думаю, скоро європейці всі поставлять пляшку Путіну, бо він тестує їх єдність.

Другий момент: слухаючи і читаючи різні промови, які написані для "наратора", там йдеться про мрії зібрати назад імперські землі. А це означає, що населення на тих землях має любити свого царя, з квітами його зустрічати. Ну, є там, як вони кажуть, "заблудшие души", але ж мусять бути і ті, хто вірить у царя.

А тепер питання: Київ – це столиця православ'я, тут відбулося Хрещення Русі, тут Лавра, тут багато інших храмів. Іоанн-Павло II, відомий Папа Римський, казав, що Київ – це другий Єрусалим світу, а Дніпро – це другий Йордан. Бомбити другий Єрусалим на другому Йордані для мене звучить сумнівно.

– Тобто, переходячи до сценаріїв, найбільш обговорюваний зараз – бомбити Київ. Ви не вірите в те, що Путін на таке піде?

– Останнім часом мене питали – віриш не віриш. Я не вірю у загарбання України, нас не можна захопити чи підкорити, я в це не вірю. Не тому, що це суб'єктивне ставлення вірю/не вірю. Це моє, скажемо, сприйняття світу, їхніх можливостей і наших, найголовніше – нашої спроможності чинити опір, нашого народу, наших 400 тисяч ветеранів після 8 років війни, наших збройних сил.

Я не вірю, що можна покорити Україну, це нереально.

– Як щодо, наприклад, білоруського напрямку? Чи можемо ми розраховувати на те, що колись наш дружній сусід не віддасть свою територію для прямого проходу росіян?

– Я забув свою пачку карт Таро, щоб гадати "може – не може". У мене є, я іноді в Генштабі їх розкладаю, і ми по картах плануємо наші плани. Жартую. *(Посміхається)*

Дивіться, все може бути. Тому що вплив, ми це бачимо, створення Союзної держави насправді є... Знаєте, що смішно? Очільника Кремля лякає наближення НАТО до його кордонів. Але в той же час він сам наближається до НАТО через вплив на Білорусь.

Тому все може бути завтра. Але станом на сьогоднішній день, от ми з вами розмовляємо 22 лютого, складно уявити. В мене друзі займаються автоспортом, я теж колись був чемпіоном України, майстер спорту, саме по їзді по бездоріжжю.

Я на своєму багі тричі від Києва до Шацьких озер проїхав вздовж кордону з Білоруссю, тисячу з чимось кілометрів. Я знаю, які там місця, які там болота, які там торф'яники, які там ліси.

Зараз мої друзі тренуються, приїхали звідти і кажуть – все те, що ти знаєш, тільки ще гірше. Вода вже стоїть всюди. Тобто немає вже замерзлого, тільки по дорогах можна рухатися. В інший спосіб ви не перейдете там, тим паче з технікою.

Ну і треба ще пройти непоміченим, щоб тебе не вгатили. Ми ж там не просто так люльку палимо. 9 тисяч *(особового складу – УП)* сьогодні тих, яких ми виявили. Ок, нехай їх більше. Ну це несерйозно – 180 кілометрів треба пройти, щоб добратися до Києва, якщо сценарій саме з Білорусі. Це нереально.

– Що це тоді було з понтонним мостом в зоні відчуження?

– Дивіться, от що треба віддати їм належне, вони нас душать інформаційно, весь світ і нас, щоб у нас відбувся переляк. Скільки мені знайомих пише, текстує, телефонує моїм колегам-міністрам! Люди дійсно налякані цим наративом, що зараз буде наступ зі всіх сторін...

Я думаю, так було, напевно, в 2015 році. Але ми якось легше тоді все пережили, ніж зараз. Ми емоційно на піку Майдану зайшли в 14-15-й роки, і тому якось пролетіли їх, вже не лякалися.

А зараз ми звикли до цього. Людська психіка, це ж захисний механізм виживання. Ми звикли до втрат. 5-6 пострілів на добу це вже, типу, норма. А насправді в минулому році 54 хлопці загинули тільки від снайперського вогню. До початку цієї ескалації.

А зараз гатять по 130 разів на добу, при чому важкою зброєю. І ми зараз на цьому піку напруження. Але навчання в Придністров'ї, навчання в Білорусі, понтонний міст, що там завтра хтось піде, особи кавказької національності, привезені з Росгвардії...

Ми все це знаємо, хто там є і які у них плани. Їх тут дуже тепло будуть зустрічати, зовсім не кавою із чачою, а з чимось іншим.

Тому понтонний міст – це щоб ми були з вами напружені, бо його видно, його бачать наші партнери. З точки зору військового мистецтва все дуже просто – відволікають наш ресурс.

– Ви якось казали, що південний напрямок, напевно, найбільш імовірний сценарій, якщо РФ наважиться на повномасштабну агресію. Море вважають однією з найслабших ланок в наших збройних силах. Що ми спостерігаємо в наших двох морях і як ми взагалі можемо там відповісти Росії?

– Море – це економіка. Економіка – це заробітки держави, це валюта, це знову ж таки утримання збройних сил. Тому свобода судноплавства це важлива складова економіки.

Навчання РФ з перекриттям спочатку всього Азову, а потім величезної частини Чорного моря – це серйозний виклик.

Але, ви знаєте, цікавий момент. Коли вони Азов заблокували, вони заблокували прохід і собі. А у них на Дон *(з Азовського моря – УП)* вихід судноплавства, і це поставки серйозні, які вони самі собі перекрили. Дійшло, і вони так звані рекомендовані шляхи розблокували. Тому в принципі Азов зараз розблоковано.

В Одесі у нас є своя берегова лінія, від Одеси, Зміїного і пішло далі на Румунію, Болгарію. Тому прохід є. Там трошки з глибинами нашими були клопоти, Мінінфраструктури займалось.

Але стояло питання – прийде вугілля/не прийде, щоб страхувати нас з вами по енергетичних ризиках. Зараз уже пішло потепління, ми пройшли кризу, є запаси вугілля.

– Наскільки потужний російський військовий компонент на морі?

– У нас є стратегія флоту, вона затверджена РНБО. У нас є контракт з британцями, ратифікована Верховною Радою рамкова угода... У Туреччині будується наш корвет.

І тому теж, до речі, "наратор" *(мова про Путіна – УП)*, читаючи текст, розповідав про будівництво натівських баз, що вже збудований якийсь там центр. Ви знаєте, от я міністр оборони, знаю, повірте мені, багато, але про те, що у нас є натівський навчальний центр – для мене новина. Спитав усіх наших – ніхто не знає. Знає тільки от наратор.

– Це про Очаків?

– Так. Насправді в Очакові знаходиться наш відомий центр підготовки наших Сил спецоперацій, острів Майський, який ще зі стародавніх часів тримав оборону. Там наші спецпризначенці тренуються, я там був, потужні хлопці. Це наш центр, це ніякий не натівський.

– Давайте закриємо цю тему. Коли говорять про можливий десант і захоплення великих міст, розмови зміщуються в бік Маріуполя. Багато експертів вважають його першим великим містом, яке може потрапити в найбільшу зону ризику. Наскільки ми готові до такого сценарію?

– Маріуполь знаходиться в зоні Операції об'єднаних сил, там на постійній основі знаходяться підрозділи наші. Там наші українські славні морпіхи, в тому числі на постійному місці дислокації.

В цьому напрямку у нас дуже потужні підрозділи стоять, дуже досвідчені. І ми, звісно, будемо захищати Маріуполь, тому що це не просто українське місто, як і будь-яке інше, але це ще й місто нашої економічної потреби, це виробництво, яке дає валютну виручку Україні.

Ми його будемо захищати, і главком разом з Генеральним штабом знають, як це робити. Я просто не можу вам розкривати деталі нашої системи оборони. Але, повірте, що за 7 років цієї війни давно вже все пристріляно, заміновано, встановлено і т.д.

Тобто тільки душевно хворі, скажемо так, можуть дозволити собі вільно прогулятися до Маріуполя. Це не Бродвей.

І ще раз повертаюсь до психологічного настрою наших військових. Шекспірівське питання стріляти чи не стріляти, стояти не буде. Там всі будуть знати, що робити в моменті. Це точно, це навіть не викликає сумніву.

Вони нікого не планують пропускати. От це насправді бойовий дух. І цей дух сьогодні непогано підкріплений зброєю, в тому числі завдяки міжнародній технічній допомозі. А це цікаві штуки, які сьогодні вже на озброєнні, і вони вже в підрозділі роздані, які стоять сьогодні в ризикованих секторах.

– Javelin, Stinger…

– І NLAW. Така класна штука. Мені якось прислали демотиватор, і я не втримався і відправив його пану Бену Уоллесу, секретарю з питань оборони Великобританії. Там картинка така: британський прапор, чотири обличчя музикантів із групи "Бітлз" і англійською мовою написано "All you need is NLAW, NLAW is all you need".

– Ви часто закликаєте уникати слова "загальна мобілізація", але на якій стадії загострення таки доведеться слово "мобілізація" проговорювати офіційно?

– У нас є законодавство, яке регулює такі речі як мобілізація – перша хвиля, друга хвиля. Залежить від того, який правовий стан буде. По великому рахунку, Україна це проходила, якщо ви пам’ятаєте, коли було три місяці воєнного стану в прикордонних областях.

Тому звісно, що в разі високих ризиків від наших колись дружніх сусідів, може бути прийняте рішення про воєнний стан.

– Станом на зараз відбувається кратне збільшення обстрілів...

– Самі обстріли – це не підстава. Поки вони не переходять певну межу, обстріли це, скажемо так, тренування нас на нерви.

– Ми не боїмося, що може бути пізно, коли вони вже перейдуть цю межу?

– Ні, ми не боїмося, тому що у нас є певне розуміння наших спроможностей стримування, період часу, прорахований нашими військовими.

Є певні протоколи, процедури, як це відбувається. В першому резерві знаходяться ті, хто воював, ті, хто знають, досвідчені. Вони знають про свій обов’язок, що в разі, якщо сурма пролунала, вони приходять, отримують все і йдуть в стрій.

Я уже не принижую загроз, не намагаюся когось заспокоїти. Все може бути. І можливо, доведеться приймати таке рішення для того, щоб збільшити спроможність наших збройних сил за рахунок резерву.

– Друге складне слово – евакуація. Чи є в нас план загальної евакуації?

– Тут дуже просто, я зразу вам скажу. Є ще така річ як надзвичайний стан, трошки нижчий за правовими регуляціями, ніж воєнний, але це теж спеціальний правовий стан. Може бути кілька підстав для введення надзвичайного стану, в тому числі – військове загострення, але ще не на рівні, коли треба вводити саме воєнний стан.

То тоді за законом ДСНС є головним суб'єктом і за їхніми планами здійснюється евакуації.

– Ми з вами говоримо теоретично чи зараз це пропрацьовується?

– Це відпрацьовано в ДСНС, це їхній протокол дії. От як десь пожежа – вони знають, як діяти, повінь – знають, як діяти, впало дерево – знають, як діяти, і тут знають. У них чіткі протоколи розписані. І на нарадах я чув доповідь нашого керівника ДСНС – вони готові.

– У поточній безпековій ситуації на Донбасі чи готова Україна бо евакуації населення?

– Не то, що ми готові. Пам'ятаєте, там особливий стан ще з 14-го року, тому військово-цивільні адміністрації давно всі готові. Всі знають, що робити. Я був на нарадах, де був присутній Сергій Гайдай, Павло Кириленко *(голови Луганської та Донецької ВЦА – УП)*…

– Тобто коли почнуться якісь наступальні дії…

– Є план евакуації, і місцеві ДСНС готові, питання транспорту і т.д. Я вам скажу більше, наші сусідні області – Харківська, Запорізька, Дніпропетровська – готові до моментальної абсорбції наших людей. Навіть якщо зараз будуть люди, бажаючі евакуюватися з тимчасово окупованих територій, їх теж будемо приймати, тому що це наші громадяни, і вони точно зрозуміли, що треба тікати звідти.

– А як щодо евакуації органів державної влади? Чи існує резервний план, резервні міста, куди може переїхати Генштаб, Міноборони, президент?

– Дивіться, я такого загострення не бачу. Київ ніхто нікому не планує віддавати. І я не розумію, як сьогодні можна захопити Київ з точки зору військових ресурсів ворога.

Але це ще з радянських часів розписано, є пункти управління кожного центрального органу виконавчої влади, вони відпрацьовані. А військове керівництво теж має усі відповідні речі, їх багато, тому все залежить від ситуації.

Главком, міністр оборони перебувають там, де найкраще місце для продовження здійснення своїх функцій. Тому ми за це не переживаємо.

Але ще раз повторюю: ніхто, починаючи з президента України, міністрів, тим паче керівний штаб не планують взагалі виїжджати з Києва. Виїжджати будемо тільки у справах – в ООС чи ще кудись.

Я, до речі, це було смішно, отримав купу СМС, і потім з'ясував, що міністр Кулеба так само – а чого президент летить у Мюнхен? А може не треба йому летіти? А потім ще смішніше було. Після його виступу в Мюнхені повернулися, а мені пишуть – Ви де? В Києві. – А президент? – Теж в Києві. – А що, ви повернулися?

Це іноземці писали, це не українці. Іноземні представники дипломатичних місій. Дехто там щиро думав, що назад уже ніхто не повернеться. Це мене дуже сильно здивувало.

Президент сказав – я поснідав в Україні і повечеряю в Україні. Так воно і відбулося.

5. "Ніхто ж не сказав, що ми маємо завтра якусь ядерну зброю собі отримати"

– Раз уже зачепили мюнхенський виступ. Президент там сказав сакральну фразу про Будапештський меморандум. Наша потенційна відмова від цього документу допускає певну можливість використання іншої частини цього меморандуму, а саме ядерної зброї. Чи існує взагалі у нас технічна можливість говорити про ядерну зброю?

– Давайте дам відповідь у такий спосіб. Президент дуже чітко сказав: друзі, ми тут робимо ще одну спробу скликати консультації, які передбачені Будапештським меморандумом.

Якщо ви ці консультації не спроможетеся зібрати, то це означає, що в такий спосіб всі учасники Будапештського меморандуму, окрім України, по суті, відмовилися від виконання своїх зобов'язань.

Це означає, що Україна отримує юридичне право вважати, що всі додатки, цілий пакет домовленостей до цього меморандуму так само, як мінімум,

ставляться під сумнів. А це означає, що наступний крок – вивчати юридичну їхню недоцільність і недоречність. От те, що було сказано.

Ніхто ж не сказав, що ми маємо завтра якусь ядерну зброю собі отримати. Ні, ми просто кажемо: якщо цей пакет не працює, то навіщо, взагалі, він існує?

Ви ж зняли з себе зобов'язання? І ми з себе знімаємо будь-які зобов'язання. Ми вільна країна у вільному світі. Крапка. Або три крапки.

– Давайте про партнерів закінчимо. Наша співпраця із Заходом так і залишиться в рамці надавання нам якихось припасів, чи можлива розмова про так званий ленд-ліз, який би якісно міг змінити спроможність нашої армії і нашої співпраці?

– Кажуть, треба з точки зору політесу дякувати за хороші запитання. Але це насправді хороше запитання. Мені самому цікаво, як будуть зараз далі розвиватися наші стосунки з нашими партнерами.

Вони точно будуть розвиватися, тому що після промови Путіна і решти, ми з вами пройшли портал. От коли почалась пандемія, і весь світ був розгублений, ми пройшли цей портал – ми в новому світі живемо, людство живе в новому світі. І після дій Путіна ми з вами, не тільки Україна, а і Росія, і всі пройшли новий портал. Путін відкрив чергові двері, і ми зайшли в нову реальність.

І світ має на це реагувати. Так, інертно. Так, може не одразу, але буде реакція. І кількість дзвінків, які були після ночі вівторка у президента Зеленського, телефонних розмов з першими особами, і слова підтримки, які я отримав від міністрів оборони напряму без протоколу, показує, що зараз будуть приймати рішення топові політики країн, що робити далі. При чому їх будуть тиснути їхні суспільства.

Тому, мені здається, об'єм співпраці зміниться. Не факт, що це буде якийсь загальноальянсовий рівень. У мене зараз відчуття, що настав час побудови нових альянсів.

От заявлено Британія – Україна – Польща. Ми маємо Люблінський трикутник, Кримська платформа, буде цікавий розвиток далі.

А оця нахабна поведінка Кремля не може не спричинити ті тектонічні зсуви, вони відбудуться. Тому моє очікування, що це буде старт співпраці на рівні різних форматів. Починаючи від підтримки нас через санкційний режим.

Тому я сьогодні сказав, давайте триматися, давайте будемо готові до складного, ми маємо вистояти, і ми вистоїмо. Тому що світ має побачити, які

ми, що ми не просто розповідаємо, а що ми будемо битися. Ми і так вже 8 років це робимо.

– А які зараз, конкретно в ці дні, найкритичніші точки в нашій обороні? Що має зробити та ж Верховна Рада?

– У вівторок *(22 лютого – УП)* мав спілкування в кабінеті Руслана Стефанчука, мене запросили до голів фракцій. Мені дуже сподобалася розмова, вона була за закритими дверима, без політесу, про те, як допомогти армії, які потреби.

Я там назвав першочергові речі, тому я не виключаю, що в найближчі дні парламент оперативно попрацює. Це звісно про фінансування, щоб докуповувати речі, які у філософії мирного часу планувалось купити пізніше. Наприклад, у мене було розтягнуто план закупівель певних речей, ті ж захисні системи, шоломи, бронежилети і так далі. Плановість на рік, але тепер вона не працює.

– А яка ситуація із ракетними програмами?

– Одна ракетна програма на 10 років.

– Її прискорення зараз наскільки реалістичне?

– Мені здається реалістичне, але тут немає поняття прискорення, її треба просто запустити. Вона зараз проходить остаточне випробування, я маю на увазі інтелектуальне, в апараті РНБО. Маю надію, що вона пройде затвердження і тоді ми на уряді робимо державну цільову програму і запускаємо.

Справа в тому, що вона на 10 років і там, якщо не помиляюся, треба 230 мільярдів на неї. Це не малі суми, але це незначні суми, якщо подумати, що це національна ракетна програма побудови нашого ракетного озброєння.

Але говорити, що треба її прискорити, і завтра за три дні у зв'язку із загрозою у нас будуть ракети… Давайте, щоб не було ілюзій.

– То може треба перестати будувати басейни-садочки і зайнятись тим, щоб прикрити їх від обстрілів?

– Ні, так не вважаю. Знаєте, тоді хочеться пригадати Черчилля, який розмовляв з міністром культури і каже, ну якщо ми не витрачаємо гроші на культуру, то навіщо ми воюємо. Все має бути збалансовано.

– Але коли непропорційно більше йде на Велике будівництво ніж на Міністерство оборони, це викликає нерозуміння. Опоненти говорять: ви так класно будуєте дороги, а по них до вас заїдуть танки.

– Ну я чув цю риторику. Але дороги танками руйнуються після одного проїзду. Тому це не аргумент. Танки, до речі, не треба зупиняти ракетами, вони зупиняються і нашими чудовими "Корсарами" і "Стугнами" українського виробництва. Я був не підприємствах, бачив, розмовляв з керівництвом. Вони шикарні.

Повірте, ми маємо сьогодні дуже і дуже потужну систему боротьби з танками: і "Корсари", і "Стугни", і NLAW'и, і Javelin'и.

6. "Повірте, людина, яка йшла на вибори і яка є сьогодні президентом – це різні люди"

– Під час президентської кампанії президент Зеленський казав, що треба "просто прекратить стрелять". На етапі кампанії ми таку наївність можемо зрозуміти. Наскільки реалістично він оцінює ситуацію зараз?

– Дуже реалістично, він налаштований рішуче. Я це говорю не тому, що я це маю сказати, ні. Повірте, людина, яка йшла на вибори і яка є сьогодні президентом – це різні люди. І це в хорошому сенсі цього слова. Там дуже великий прогрес.

І тому "наратор" пішов на психи, тому що зрозумів – шансів нема. Його бісить успішність України, його бісить сьогодні політична влада. Тому що виявляється, що людина, яка взагалі не з політики, може стати переможцем президентських перегонів і дати надію. Його це бісить більше всього. Це його нічний кошмар.

– Останнє питання. У Мюнхені Зеленський натякнув, що або на Мадридському саміті НАТО Україна отримає якусь ясність щодо членства, або буде шукати якісь інші формати. Наскільки реальна наша перспектива?

– Тут мова не про реалістичність, а про правду. Про чесність. Тому що коли нам кажуть "відкриті двері", ми кажемо "ок". Нам сказали зробіть таку реформу, ми робимо, освойте стандарти НАТО, ми їх 300 з чимось, 350 чи 360 стандартів, освоїли.

Воююча країна 8 років займається реформуванням. В 94-му році країни, коли їх брали до НАТО, точно не були так реформовані, як ми. Я вже не кажу про військові складові.

Тоді скажіть чесно: народ, ми готові вас взяти в такому-то році і ви повинні виконати от такий план дій. Тоді ми будемо розуміти, що відбувається. Або скажіть щось інше, що ви не бачите найближчим часом. Між собою переговоріть і скажіть.

У нас це записано в Конституції. І до речі ми це записали в Конституції після нападу росіян, після агресії, ми були позаблокові, і це нас не вберегло від окупації.

Хочеться словами класика сказати, "Яких вам реформ ще не вистачає?". Тому президент сказав, скажіть чесно українцям, щоб вони знали – ви нас чекаєте чи ні.

Далі буде зрозуміла ваша стратегія на 10 років, яку ви в Мадриді будете затверджувати, – Україна там є на тих 10 років чи нема? Ми хочемо просто знати правду. І тоді ми будемо вибудовувати нашу з вами модель: НАТО відкладено або навпаки НАТО на порядку денному? Чи ми як Ізраїль розвиваємось самостійно?

Але я вам скажу мій прогноз – НАТО буде нас благати приєднатися до свого захисного альянсу, як би вони не називались в майбутньому.

Бо той досвід, який отримує сьогодні армія України і в принципі вся країна, не має жодна країна НАТО.

***

№ 440.

Том Купер повернувся. Його сьогоднішній ретроспективний звіт стосується, найперше, війни у повітрі. Сподіваємося, завтра-післязавтра скаже й про наземні операції. Оптимістичний звіт – хочеться вірити. Але й сарказм після відпустки зашкалює.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-early-august-2022-part-1-1da764a30863

За переклад дякуємо Микола Ковальчук, Anton Shygimaga, Antonina Yashchuk

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, ПОЧАТОК СЕРПНЯ 2022

ЧАСТИНА 1

Доброго ранку всім! [Опубліковано 10.08, близько 9.30 за Києвом].

Після кількатижневої перерви на відпочинок і виконання інших своїх обов'язків я повертаюся до написання «звітів» про війну в Україні. І для початку пропоную подивитися, що тут відбувалося від (приблизно) 20 липня.

1. ДИПЛОМАТІЯ

Насамперед, у відносинах між Києвом і Москвою за цей час, по суті, нічого не змінилося. Клоун у кремлі досі наполягає, щоб Україна капітулювала — на менше він не згоден. Усе більше ширяться чуток про підготовку «референдумів» на тимчасово окупованих територіях Херсонської, Запорізької областей та Донбасу щодо приєднання їх до рф. Українці ж не бачать причин погоджуватися на капітуляцію. Зеленський кілька разів наголошував, що в разі проведення «референдумів» ніяких перемовин більше ніколи не буде.

Небагато змін і у відносинах України з Заходом. Вашингтон, звісно, щойно виділив мільярд доларів на постачання Україні зброї та спорядження, але насправді і США, і решта країн-членів НАТО досі переважно «думають подумати» над тим, чи давати Україні ще зброю. Вибачайте, любі українці: доведеться вам почекати, бо Захід (поки що) воює у свій «традиційний» спосіб: б'ється за вигоду. Замість битися за перемогу. Це означає, що НАТО постійно заглядає путіну в рот: як той відреагує на те чи те, але найперше переозброює себе, «направо і наліво» замовляє новітню зброю на сотні мільйонів доларів — бо ж від цього залежать прибутки власного олігархату (ні-ні, так його ніхто не називає, говорять виключно про «приватні та корпоративні інтереси», а публіці все це подають під соусом «національних інтересів»). Відповідно, тисячі старих танків і артилерійських установок

залишаються на складах, а ви, любі українці, радійте тим десяткам, що їх вам таки дають — і дякувати не забувайте.

Ну але хоча б угоди про експорт українського зерна нарешті вступили в силу: наскільки мені відомо, з Одеського порту за минулі 10 днів вирушило сім чи вісім кораблів із вантажем, і ще щонайменше два — із порту в Чорноморську. Перші кораблі вже два дні тому прибули до Лівану; від трьох до семи проходять або мають проходити російську «перевірку» в Стамбулі (насправді це така собі «процедура» затримки; ну і привід поговорити, буцім «Україна продає зброю наліво» — кому?...) Переважно кораблі вирушають з українських портів у Стамбул у конвоях по 2-3 судна. До кінця цього року Україна планує експортувати по 3 мільйони тон пшениці щомісяця; завдяки цим новинам ціни на збіжжя помітно впали. Що цікаво, жоден корабель не направляється в ті країни, що, за прогнозами, найбільше постраждають від голоду і пов’язаних із ним проблем — наприклад, Ефіопія, Сомалі...

2. ПОВІТРЯ

Тим часом стало очевидно: росіяни спустошили свої запаси балістичних і крилатих ракет «до дна». Значить, цих снарядів було значно менше, ніж заявляли свого часу «вишестоящі органи» у москві, та й ті вже майже всі витратили. От вам і ще одна ілюстрація, наскільки стратегічно неправильними були розрахунки щодо цієї війни. Найперше і найбільше прорахувався клоун у кремлі.

У результаті росіяни тепер стріляють тим, що здатні складати їхні заводи. А саме — близько 4-8 ракет Х-101 і близько 4-8 3М54 «Калібрів» на місяць (кількість балістичних ракет типу «Іскандер-М» приблизно така сама). Ці цифри залежать не тільки від вартості ракет або виробничих спроможностей заводів: як виявилося, вся ця зброя може нормально функціонувати тільки за наявності в ній західної електроніки, а її зараз значно важче добути; китайці ж не спішать поставляти свої аналоги, бо побоюються західних санкцій.

Та навіть коли росіяни застосовують в Україні свої балістичні та крилаті ракети, непогано організовані та озброєні українці гідно їх зустрічають. Приклад: 8 серпня усі 4 «Калібри», випущені з Чорного моря, було збито над Одещиною (одну — українським перехоплювачем Повітряних сил, три — наземними ППО). Перед тим «Калібри» запускали 24 липня (4 ракети, 3 збито) і 23 липня (4 ракети, 2 збито; 2 інші поцілили по Одеському порту, внаслідок удару загинуло близько 50 українських військових) [інформація про втрати стількох військових не підтверджена - ред.].

Схоже, російські ВКС витратили майже всі Х-22М, які були в них у робочому стані: щонайменше місяць я не чув про удари цими ракетами. Досі проблемою

залишаються Х-59М, бо вони менші, їх часто застосовують для ударів по цілях, ближчих до лінії фронту, а отже, ЗСУ має менше часу на перехоплення.

Не дивно, що ВКС рф тепер вдаються до своєї «показової» зброї: ідеться про ракети Х-47 «Кинджал». Одна така ракета влучила 7 серпня у об'єкт військової інфраструктури під Вінницею. Снаряд заходить в піке, щоб уразити ціль, на швидкості близько 12 000 км/год і в українців — а також у росіян, та й у цілого Заходу — немає систем захисту від таких надзвукових снарядів. Проте, як я вже казав, це «показова» зброя: «Кинджали» ніколи не ставили на серійне виробництво й насправді не планували залучати до «боїв». Весь «проєкт» — кілька балістичних ракет ОТР-21 «Точка», модифікованих для застосування з літаків Міг-31М, найперше з метою пропаганди. Саме тому від 24 лютого ці ракети, наскільки відомо, застосовували всього двічі. Але, звісно, росіяни, в яких закінчуються ракети для ударів всередину України, будуть вишкрібати все, що мають, щоб завдати ще хоч кілька ударів.

Тим часом більшість повітряних ударів ВКС поділяються на два різновиди. Перший — старий добрий підхід «насипай, кудись та влучиш» у виконанні літаків Су-25 — як завжди, неефективний. Час від часу різні експерти, серед яких навіть кілька фахівців, намагаються заперечити це в соцмережах. Ось [https://t.me/milinfolive/88274] приклад, опублікований кілька днів тому, де пояснюють, що «насипання» можна порівняти з «половиною залпу РСЗВ "Град"». Звичайно, «все залежить від типу задіяних боєголовок»… а навігація значення не має, правильно, пане Красна Звєзда?.. [в оригіналі Mr. Red Star — перекл.] Що ж, коли так, дуже дивно, що росіянам вдалося [тимчасово — перекл.] окупувати більше як два квадратних метри території України. Звиняйте, Літаючі Красні Звьозди: поки не доведете протилежного, зоставатимуся при своїй думці та нагнітатиму, що такий підхід годиться тільки, аби уберегти ваші задниці від перетворення на черговий «вантаж 200».

Другий різновид повітряних ударів ВКС — «знищення ворожих засобів ППО», і я не здивуюся, якщо більшість із вас протягом місяця не чули жодного звуку про масштабні російські операції проти українських ППО на Сході. В таких операціях ВКС задіювали великі формування — понад 20 бортів, — зокрема повітряні командні пункти Іл-20М, літаки далекого радіолокаційного виявлення та управління А-50, електронної розвідки Су-24МР, оснащені SAP-14 та іншими засобами РЕБ Су-34, озброєні ракетами Х-58 Су-35 та Су-34 з ракетами Х-59М. День у день. Але наскільки мені відомо, всі ці зусилля увінчалися великою поразкою: вони практично не зачепили важливих цілей, тож українські сили ППО уздовж кордону зостаються неушкодженими. Не скажу, що їх «достатньо» чи що вони «збивають все, що з'явиться у небі», але ВКС досі не мають і натяку на

свободу дій над лінією фронту. Це шкодить усім зусиллям росіян в Україні. Дуже шкодить.

І не в останню чергу тому, що тим часом російські наземні засоби ППО зазнають жорсткого тиску. Доволі часто мають великі проблеми. В середині та наприкінці липня ми бачили, що росіяни намагалися захищати свої передові штаби і склади поєднанням таких систем, як С-300, С-350, С-400, «Бук», «Тор» і «Панцир». Та виявилося, що вундерваффен С-300 й С-400 переважно неефективні, бо українці постійно їх нищать. Кожна батарея С-300 (на військовому жаргоні позиція ППО [в оригіналі SAM-site — перекл.]) має лише один командний пункт із радіолокатором підсвічування цілей та наведення ракет 30Н6Е і може водночас взаємодіяти лише з 6 цілями. І коли українці поєднують, скажімо, 6 ракет М32А1 із пускової установки М142 HIMARS з однією-двома-трьома (чи більше) іншими ракетами, ці пункти не можуть протистояти всім цілям, що до них летять. С-400 трохи кращі, але їм гостро бракує запасів ракет 9М96ДМ із активним радарним самонаведенням.

Насправді більшість позицій С-400, задіяних в Україні, оснащені тільки ракетами 48Н6ДМ із напівактивним радарним наведенням. Якщо задіювати їх проти багатьох цілей водночас, час реагування зростає, тому радіус ефективного застосування значно зменшується. Скажімо, залежно від типу ракет, що стоять на озброєнні, системи С-300 й С-400 мають заявлений радіус 70, 125, 300 чи навіть 400 км — але насправді вони заледве можуть виявити цілі далі, ніж за 30 км, і їх рідко встигають запустити до того, як відстань скоротиться до 20 км. Насправді, перехоплення зазвичай відбуваються на відстані 12–15 км. Це залишає системі надто мало часу для того, щоб перехопити додаткові ракети… Саме тому С-350 стають дедалі важливішими: їх обладнано ракетами 9М317МА з активним радіонаведенням. Вони додають системі кілька секунд на перехоплення — а в такій війні важлива кожна секунда. Однак наразі задіяно дуже мало С-350… може тому, що путінське товариство акціонерів прибрало до рук кошти, за котрі ці системи можна було створити і придбати.

Іще однією системою, що працює краще, ніж очікувалося, виявився “Бук-М3”. Зазвичай підрозділи ППО, що ними керують, мають шість пускових установок та можуть одночасно відпрацьовувати 36 цілей. Як виявилося, це вкрай важливо: подейкують, що 25 липня один із таких підрозділів мусив протистояти 28 ракетам водночас (росіяни заявляють, що все це були заряди М31А1 [до систем HIMARS/MLRS – перекл.]. Не без іронії зазначу, що ніхто не повідомив: а чи багато тих снарядів вдалося збити стороні, про яку йдеться…

Тепер зважайте: така ситуація була ще до того, як українці десь тиждень тому взяли на озброєння ракети AGM-88 HARM (HARM розшифровується як High-speed Anti-Radar Missile – високошвидкісна протирадарна ракета) виробництва США. Кажуть, що ті ракети за один день вибили три радари 30Н6Е (тобто вивели з ладу три дивізіони С-300), і ще один “Панцир” – напевно, десь на Херсонщині.

У теорії здається, що уникнути ударів протирадарних ракет досить “просто”: вони наводяться на радіовипромінення радарів, які мають знищити, тож іще наприкінці 60-х та впродовж 70-х років рішення було досить “зрозумілим” – коли на радар йде атака протирадарними ракетами, то треба вимкнути радар, розгорнути антену в протилежному напрямку – й от маєш, ракета не поцілила… Насправді ж, на початку XXI сторіччя такий підхід уже не працює. Останні модифікації AGM-88C та AGM-88D додатково оснащені GPS-приймачем, тож навіть якщо ворожий радар вимикається, ракета пам’ятає останнє положення сигналу – або б’є за попередньо визначеними координатами.

Станом на зараз достеменно невідомо, як саме українці застосовують ракети AGM-88s. Можливо вони використовують свій єдиний МіГ-29МУ2 (наскільки мені відомо, у ПС України лише цей літак оснащений шиною для передачі даних стандарту MIL-STD-553 – саме вона забезпечує сумісність із західним озброєнням). Чи може вони застосовують прицільну гондолу N/ASQ-213A? … або якусь підмодифікацію ракети, яку можна запускати із наземних систем (такі розробки вже давно має компанія Lockheed-Martin)? В останньому варіанті вони б тоді мали ще встановити прискорювач, який запускав би ракету та виводив її на певну швидкість, – інакше ракета матиме лише обмежений радіус дії.

Так чи інак, ніхто не посперечається, що поява такої передової протирадарної ракети в українському арсеналі – то “велика біда” для росіян, бо вони вперше у своїй історії стикаються зі зброєю такого штибу, а отже не мають зеленого поняття, як їй протидіяти (бо ж вони наполегливо не-вивчали будь-який подібний досвід під час воєн останніх 20 років). Тепер їм доведеться шукати рішення для цієї проблеми і бодай якось захищати свої радари від ракет HARM.

Не така вже й проста задача, якщо зважати на те, що разом з тим вони досі намагаються навчитися збивати снаряди, випущені з систем HIMARS…

—

У ***другій частині*** свого ретроспективного звіту про тенденції війни в Україні Том Купер зосередився на «живій силі» армії рф (вочевидь, ще буде третя

частина про ЗСУ). Певну меланхолію навіває його перелік, скільки ще «м’яса» росія може нагнати на фронт, проте й темпи нищення ворога, які він наводить, доволі вражають.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-early-august-2022-part-2-63aad98130c4

За спільний переклад дякую Тетяна Саніна та Antonina Yashchuk

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, ПОЧАТОК СЕРПНЯ 2022 РОКУ

ЧАСТИНА 2

Всім доброго вечора! [Вочевидь, матеріал підготовано вчора, 10.08, проте опубліковано сьогодні, 11.08 о 13.30 за Києвом; перша частина – нижче].

В цій частині матеріалу хочу обговорити найважливіші моменти, що стосуються дій та досвіду збройних сил російської федерації (ЗСрф) упродовж останніх кількох тижнів їхньої війни в Україні.

Примітка:

> загалом, станом на серпень 2022 року важко описати стан наземних військ з обох боків, не вживаючи слів «стомлені», «виснажені», «нестача особового складу», «критичний брак підготованих (навіть не заїкаюся про «вмілих») сержантів та молодших офіцерів», «потреба відпочинку та реорганізації» і т. д.

В сучасній війні домінує вогнева міць (так чи інакше, обстріл сковує ворожий маневр), тому коли інтенсивні бойові дії тривають так довго, як ця війна (вже п’ять з половиною місяців), вони не лише небаченими темпами поглинають боєприпаси та техніку, але й вкрай швидко та найперше виснажують людських істот.

Іншими словами,

> **солдати з обох боків зараз уже не просто «смертельно втомлені», але й виснажені емоційно.**

Втім,

> **на цьому подібності між російськими та українськими вояками закінчуються.**

1. НАЗЕМНІ ВІЙСЬКА: РОСІЯ

— На тлі всіх українських, західних та навіть окремих російських звітів (сказати б «заклинань») про «труднощі путіна з компенсуванням значних втрат своєї армії та пошуком нових добровольців, аби воювати в Україні», **маю враження, що з тою проблемою справилися**: **тобто - кількісно війська в них є досить**.

Справа в тому, що упродовж останніх 22 років кремлівський дурень розбудував ***величезну мережу*** парамілітарних організацій, з яких можна намобілізувати собі купу контрактників. Ясно, що це йому було потрібно, щоб самому втриматися при владі, проте зараз ці організації стали в пригоді.

— А що то значить *«величезна мережа»*?

— Найперше, є ті, кого я називаю ***«путінські паздарани»*** – тобто ***росгвардія*** [*паздарани – оригінально неформальна назва бойовиків Корпусу вартових ісламської революції, пов’язана з районом Тегерана – перекл.*].

А це десь із 340.000 осіб, що мають доступ до зброї, поза межами юрисдикцій міноборони й міністерства внутрішніх справ рф. росгвардія підконтрольна лише путіну. Ясно, що нікого там особливо не тренували для виконання бойових завдань – членів організації, головним чином, використовували для різноманітних воєнних інсталяцій. Утім, у росгвардії є й бойові підрозділи (включно з окремими частинами для спецоперацій).

Ще є ті, що називають себе ***«русскім казачєством»***. Їх додатково до 600.000 осіб – багато вже зараз на службі в армії рф, яка має свої «казачьи» підрозділи, підготовчі бази і т. д.

Далі додайте ***«союз десантників росії»***, що об'єднує близько 300.000 відомих своєю «готовністю» ветеранів. Упродовж останніх місяця чи двох усі втрати тактичних груп ВДВ доволі швидко «заповнювалися» ветеранами 5-, 10- чи 15-річної давності.

А ще є 40.000 бійців ***ОМОНу*** (який контролює ***росгвардія***) і 40.000 ***СОБРу***…

…й ще більш як 600.000 росіян працюють у сфері ***приватної охорони***.

…от ми й маємо всю картину.

Тому зрозуміло, що

кремлівському дурневі не потрібна ***«загальна мобілізація»*** – навіть якщо такої «вимагають» окремі його пропагандисти. Бо попри справді гігантські втрати перших п'яти місяців війни (агентурна розвідка стверджує, що загинуло вже понад 70.000 росіян), армія рф може й надалі вербувати охочих у кількостях, необхідних для продовження боїв.

(До речі…

В українських та західних медіа якось прошмигнула інформація, що українці «втрачають 200 солдатів за день». Насправді, це стосувалося кількох найважчих днів червня, проте російські медіа та мережі зразу кинулись фантазувати про 30 загиблих українських солдатів на одного російського.

Іронічно, що все якраз навпаки: ***українці втрачають 20-25 солдатів щодня, а от в росіЯн – по 300 убитими й важкопораненими. І так від самого початку війни. В сепаратистів втрати особливо катастрофічні: їх просто вистрілюють цілими натовпами****. Але оскільки належної реєстрації ніхто не веде, то й командири не знають точно, скільки осіб вони втратили – можуть взагалі не зафіксувати, що хтось десь служив і загинув).*

Тобто

кількість для кремлівського дурня та «вишестоящих органів» у москві – не проблема.

От якість – так.

Переважна маса тих, що прибули в Україну впродовж останніх кількох тижнів віком 40+ і аж ніяк не в «добрій формі». Ну, але ЗСрф поповнює ними ряди й повертає батальйонні групи на поле бою. В найгіршому випадку російський генштаб робить із 3-4 колишніх БТГр два або й один «новий» підрозділ.

Звісно, таким підрозділам бракуватиме належної комплектації, проте в росіян так ведеться від початку війни. А взагалі це й не важно: щойно підрозділ «реформують», то зразу посилають назад на фронт. Під Харковом та Херсоном зараз отримані саме отакі «реформовані» підкріплення.

Єдина царина, де росіянам вдається «тримати якість» (а то й «поліпшувати» її) — це в секторі приватних військових компаній (ПВК).

Багато які з них прямо пов'язані з регулярними частинами ЗС рф (навіть розміщуються в їхніх військових частинах) і роками набирають найманців із їхнього числа.

Інші компанії шукають собі рекрутів у лавах ГРУ, ФСБ і ВДВ.

Не дивно, що за даними агентурної розвідки, такі компанії, як

«вагнер» і «редут» / «редут-антитерор» / «антитерор» кожна мають по сім БТГр, які воюють зараз в Україні, а «туран» — щонайменше одну, а то й дві.

Це 15-16 БТГр тільки від приватних компаній — на цей факт на Заході чомусь мало звертають увагу, а тим часом

що більше знижується якість і ефективність ВДВ та регулярної армії, то швидше зростає важливість ПВК — це можна було побачити і в Лимані, і в Попасній, і останнім часом у Пісках.

За минулі п'ять місяців було по-справжньому «захопливо» спостерігати, як клоун у кремлі та його улюблені генерали не розуміють ефективності української артилерії:

тому упродовж кількох минулих тижнів ЗСУ вдавалося відносно легко громити російські підрозділи ще до того, як ті могли дістатися лінії фронту.

Не дивно, що я вже кілька тижнів читаю в багатьох російських (і сепарських) джерелах, що більшості їхньої піхоти не вдалося навіть разу вистрілити по українських солдатах, як їх уже встигала розпанахати артилерія ЗСУ.

Подібні скарги звучать у російських ЗМІ й від танкістів, адже в більшості боїв, що відбуваються на відстані понад 2 000 метрів (поза зоною дії їхніх гармат), велику кількість танків підбивають задовго до того, як вони встигнуть відкрити вогонь. І дійсно, кілька російських танкових екіпажів вже скаржилися на «відсутність боїв танк проти танка»…

З чим російська армія — а особливо сепаратисти із формувань «лнр» і «днр» — мають велику проблему, так це із заміною втрат серед сержантського та молодшого офіцерського складу.

> Ще в квітні-травні — під час боїв за Рубіжне (те, що на північ від Сєвердонецька) — втрати у підрозділах сепаратистів з «лнр» досягли таких масштабів, що у великій кількості їхніх взводів і рот не залишалося командирів: не залишилося лейтенантів, які могли би виконувати роботу.

Відтоді ситуація тільки погіршилася, оскільки — особливо під час боїв за Сєвєродонецьк і Лисичанськ — командири російської армії були схильні кидати піхоту сепаратистів уперед, як «гарматне м'ясо» або «засіб розвідки українських позицій», а власне [російські] війська слідкували позаду.

У зв'язку з цим росармія запустила низку прискорених курсів для молодших офіцерів: навчання нових сержантів скоротили до кількох тижнів, а лейтенантів – до чотирьох місяців.

Майте на увазі: за російською доктриною більше і не потрібно, адже молодші офіцерські звання мають другорядне значення.

> У росії «генерали» мають думати та керувати підрозділами в бою (звісно, не обов'язково з передової),
>
> а нижчі офіцери зобов'язані стежити за тим, щоб війська виконували накази.

Що насправді «склеює» російську лінію фронту, так це артилерія.

Безсумнівно і там відчуваються наслідки зношення — настільки сильні, що

> після заміни більшої частини 122-міліметрових одиниць (через втрати під час контрбатарейного вогню, знос, але також через нестачу снарядів такого калібру) генштаб був змушений замінити 152 мм самохідні артилерійські установки на буксировані установки того ж калібру. Саме тому збільшилась кількість таких штук, як Гіацинт-С та 2С7.

Зараз точні дані про втрати російської артилерії фактично недоступні.

Звісно, в Інтернеті є хтось, хто підраховує кожну втрату, задокументовану за допомогою фотографій або відео, як-от блог Oryx https://www.oryxspioenkop.com/ .

Однак

величезну кількість втрат серед російських артилеристів так ніколи й не буде документовано.

Більше того,

російська військова документація, захоплена ще наприкінці березня, показала, що танкові частини російської армії зазнали більших втрат, ніж задокументовано Oryx.

Таким чином,

щонайбільше, такі [Інтернет] розвідки можна використовувати лише «щоби прикинути» приблизну кількість. Проте кількість російських артилерійських одиниць, які Oryx вважає «знищеними»… вибачте, цього таки занадто мало

Так чи інакше:

якщо артилерія ЗСУ, безсумнівно, завдає все більших проблем [російським військовим], то російська артилерія все ще залишається домінуючим фактором у цій війні.

Якщо є якісь сумніви, запитайте в українських цивільних та військових на Харківщині, військових на Донбасі чи мирних жителів Миколаєва.

Ця перевага відчувається ще сильніше через те, що для протидії великим атакам росії ЗСУ тим часом відвела всю свою артилерію з «менш загрозливих» секторів. Тобто, **є великі ділянки лінії фронту, де взагалі немає української артилерії**.

Оскільки поставки США та НАТО залишаються мізерними, це навряд чи зміниться найближчим часом.

Навпаки,

відомо, що росіяни тим часом зібрали принаймні одну, якщо не дві повні артилерійні бригади, витягнувши з запасу самохідні гаубиці 2С7 калібру 203 мм із 94-го арсеналу поблизу Омська (див. останнє фото).

Не дивно, що у Пісках вони наочно продемонстрували, на що здатні, зосередивши вогонь двох-трьох артбригад на вкрай вузькій ділянці лінії фронту: тільки лиш 1 та 2 серпня випустили 6–7 тис. снарядів по площі близько 1000 на 300 метрів (у такому випадку не виживає ніхто).

Нарешті, на відміну від ситуацій у лютому-квітні, нині такі концентрації добре підтримуються БПЛА та передовими артилерійськими спостерігачами (ПАС), які підключені до штабу та артилерійських підрозділів за допомогою «додатку» з дослівним перекладом «Єдина система управління тактичним підрозділом» (ЄСУ ТЗ).

Для простоти я скорочую позначення цього додатка як UTCS (Uniified Tactical Control System). По суті, це одна з підсистем автоматизованої системи тактичного управління «Constellation», яка керує вищими командними вузлами росармії — від Національного центру управління обороною (НЦУО), через штаб «Південь» у Ростові-на-Дону до штабу об'єднаних сил озброєння армії — використовується для управління всіма підрозділами, які беруть участь в операціях в Україні (ще одна така підсистема використовується для управління роботою протиповітряної оборони, але це вже інша історія).

UTCS не менш важливий, оскільки він виявився дуже гнучким і дуже ефективним у координації роботи БПЛА та артилерійських підрозділів: на щастя українців, аналогів цієї системи немає ні у танкових, ні у мотострілецьких, ні у повітряно-десантних військах росармії.

***

Після повернення з відпочинку Том Купер підготував ґрунтовний огляд подій першої половини серпня. В даному звіті, попри критику ЗСУ, яку він заявляє на початку тексту, Купер високо оцінює роботу українців із забезпечення логістики, зокрема героїчні зусилля працівників Укрзалізниці, а також ефективність роботи системи "Кропива". Але й обіцяна критика також присутня, зокрема, йдеться про критику виснажування досвідчених підрозділів, які часто перекидають у небезпечні зони.

Оригінал тут: https://medium.com/@x_TomCooper_x/ukraine-war-early-august-2022-part-3-de65fd107ef9

За переклад дякую Yaroslav Kliashtornyi, Anton Shygimaga та Antonina Yashchuk

Редакція: Тетяна Саніна

ТОМ КУПЕР

ВІЙНА В УКРАЇНІ, ПОЧАТОК СЕРПНЯ

ЧАСТИНА 3

Вітаю всіх! [опубліковано 14 серпня, близько 12:30 за Києвом]

Ця частина — завершальна в серії публікацій про ситуацію на полях бою

станом на початок серпня 2022 року. Тут я говоритиму про стан Збройних сил України.

Багато хто може закинути, що обговорювати — а значить критикувати — ЗСУ щонайменше «нечесно»: Україну намагаються знищити у жорстокій війні, бойові дії їй нав’язали, і тепер українці б’ються просто за власне виживання, та ще й меншими, ніж у противника, силами. Тому будь-які успіхи ЗСУ на полі бою сприймаються з великою симпатією. У своєму викладі я намагатимусь критикувати, але не впадати у критикантство.

2. Україна: сухопутні війська

Може, це прозвучить дивно, але не логістика чи забезпечення складають найбільшу проблему для ЗСУ. Принаймні більше не складають — незважаючи на те, скажімо, що на початку війни росіяни або знищили, або сильно пошкодили всі великі нафтобази і склади паливно-мастильних матеріалів. Зараз боєприпаси, зброя, паливо та спорядження від НАТО перевозяться і розподіляються аж із західних і південно-західних кордонів країни в гарячі точки на сході та півдні завдяки Укрзалізниці — швидко й ефективно, наскільки це можливо. Тут керівництво та працівники УЗ заслуговують на захват і похвали — тим більше, що впродовж перших чотирьох місяців війни залізнична інфраструктура зазнавала регулярних ударів російськими балістичними та крилатими ракетами. Станом на кінець квітня загинуло більше 70 працівників Укрзалізниці, на сьогодні ця цифра складає більше 170.

Та хай би яких серйозних ударів і пошкоджень зазнавала залізниця, значних затримок руху — довших за 24 години — наскільки мені відомо, не було. На

мою думку, це величезне досягнення, ціла країна має бути вдячна своїй залізниці.

Українці вміють проявити фантазію, коли доходить до необхідності ховати отриману від Заходу зброю та спорядження — а ховати необхідно, бо армія рф досі ще не спорожнила свої запаси балістичних і крилатих ракет. Підрозділи, до яких направляється щойно надана Заходом зброя, зазвичай не можуть отримати її негайно: часто минає кілька днів, поки вона доїде до місця призначення. Буває також, що зброя їде в підрозділи, яким іще належить навчитися нею користуватися. А тим часом, ховати доводиться не тільки важку техніку, а й боєприпаси і запчастини до неї. Особливо великі обсяги боєприпасів ідуть із артилерією, адже їх треба поставляти стільки, щоб вистачило не на один-два дні боїв. І ці обсяги треба не просто ввезти в Україну, а й довезти до самої лінії фронту, а тоді ще й десь там зберігати — та так, щоб росіяни не помітили. Це непросте завдання, але ЗСУ з ним успішно справляється — завдяки децентралізації. За лінією фронту в українців є чимало невеличких складів боєприпасів, і росіянам ніяк не вдається їх знайти.

«Вишестоящі органи» у Москві так старалися порушити цю логістику й завадити розподілу зброї між українськими підрозділами, що у травні почали громити чи не кожен сільськогосподарський ангар, до якого могли дотягнутися (звісно, вони й раніше цілилися у великі склади, заводи тощо в глибині території України). І стріляли росіяни з високоточної зброї (зокрема, ракетами Х-59 із підводних човнів АС-17, а також іноді Х-25 із АС-10 та Х-29 із АС-14). Наскільки мені відомо, ці зусилля не дали результатів.

Оскільки українські ППО працюють досить ефективно, а більшість російської високоточної зброї б’є на порівняно малі відстані, кожен бойовий літак потребує під час вильоту щонайменше одного літака для радіоелектронної підтримки. Тому щоб досягти мізерних результатів, ВКС рф доводиться витрачати багато зусиль, палива і ракет.

Отже, найбільшою проблемою для росіян залишається просто знайти українські склади боєприпасів. Логістика збройних сил рф дуже централізована, БК вони зберігають у великих складах, які легко знайти (ось чому українські M142 HIMARS та інші установки знищили так багато цих складів за минулі два місяці). В Україні колись також були такі великі склади, але їх або було зруйновано на початку війни (один навіть вдалося захопити росіянам), або ж евакуйовано. Нині ж основа української військової логістики — цілий розсип малих складів.

Здається, російські ГРУ та ФСБ впевненіше почуваються «далі на захід»: у них і досі є розвинена мережа інформаторів — і всередині України, і на «східному фланзі» НАТО. Вони дуже уважно моніторять рух натівської зброї,

починаючи від різних аеропортів та портів у Польщі та Румунії. Проблема в тому, що в 99% випадків росіяни втрачають слід цих поставок невдовзі після того, як ті в'їжджають в Україну, а знову почати відстежувати рух цього озброєння в них немає можливості (принаймні до того моменту, коли зброя починає проявляти себе в бою). А отже, система внутрішньої безпеки України працює достатньо добре.

Успіхи українців у цій царині можна зокрема пояснити тим, що вони вміють досить ефективно протидіяти російським кібератакам: не забуваймо, що ця війна так само запекло точиться в інтернеті, як і на «живому» фронті. На початку росіяни мали певні успіхи, але тепер українці та їхні союзники (зокрема й «неофіційні» симпатики) здобули явну перевагу. Тому й додаток «Кропива» виявився таким ефективним (інакше ЗСУ «регулярно» обстрілювали б власні позиції).

Але є й проблемні для української логістики царини. Зокрема йдеться про оснащення: піхоті дуже бракує приладів нічного бачення, бронежилетів і шоломів, а деякі війська спеціального призначення досі не мають власних автомобілів швидкої допомоги. Тому якщо хтось захоче допомогти, рекомендую жертвувати кошти організаціям, які опікуються таким забезпеченням.

Наступна особливість ЗСУ полягає в тому, що це, по суті, «піхота, зосереджена навколо артилерії... якщо та доступна» (на відміну від російської армії, яку можна описати як «механізовані бригади, зосереджені навколо артилерії»).

Головна відмінність між російськими військами і ЗСУ полягає в рівні ситуаційної обізнаності:

> росіяни використовують своє програмне забезпечення лише для координації артилерії.

Тоді як додаток «Кропива» використовують українські артилерія, піхота, бронетехніка та інші підрозділи.

Нехай перебільшення, але я не здивуюся, якщо завдяки «Кропиві» пересічний сержант ЗСУ має приблизно той же доступ до тактичної обстановки, що й генерали південного військового округу в Ростові-на-Дону (і вже точно кращий ніж у будь-яких російських офіцерів нижче рівня цього штабу).

Але у цієї палиці є два кінці: децентралізованість командування ЗСУ означає, що «кожен маленький Наполеон» на полі бою може запросити артилерійський удар. Відтак діям української артилерії часто бракує координації: чисельна російська перевага у важкому озброєнні призводить до частих артилерійських

дуелей, коли українські підрозділи зазвичай розпорошені на великих територіях, часто дуже невеликими загонами з двох-трьох частин. І якщо в цих умовах «кожен сержант» викликає артилерійську підтримку, то таких малих загонів стає більше і більше, часто поза контролем командирів підрозділів, коли кожен стріляє в щось своє.

Як результат, координації таки бракує: досить рідко трапляється, щоб кілька артилерійських підрозділів ЗСУ синхронно накрили концентрацію артилерії ворога в одному місці. Інша неприємна ситуація, це коли вищі чини змушені одночасно відкликати всю артилерію певних підрозділів, тому що вона їм потрібна деінде.

Крім того, артилерії в українців все ще дуже мало:

максимум, працює близько 500–550 систем залпового вогню і близько 200 реактивних систем залпового вогню (проти близько 2 500 артилерійських установок і понад 1 000 систем залпового вогню російської армії). Пов'язано це не тільки з відсутністю снарядів для старих радянських калібрів 122/152мм, але і з втратами.

За моїми даними, наразі ЗСУ втратили понад 100 артилерійських установок (в тому числі близько десятка M777).

А є і хороша новина.

Українці особливо ефективно нокаутують своїх найнебезпечніших супротивників: «МСТА-С», 2С5 «Гіацинт-С», 2С7 «Піон».

За моєю оцінкою, на даний момент їх було вибито понад 150. Та якщо в росіян і виникнуть проблеми з виготовленням нових «МСТА-С», то «гіацинтів» і «піонів» вони можуть втрачати не рахуючи ще довго (а ось знаходити нові екіпажі для них стає все важче).

Так чи інакше, у ЗСУ настільки мало артилерії, що фактично в цьому аспекті ефективно протистояти росармії можливо лише на двох ділянках фронту:

Херсонському та на південному Запоріжжі.

Як вже зазначалося, великі шматки лінії фронту лишаються взагалі без української артилерії через потреби в інших місцях.

Це велика халепа, бо рано чи пізно про це дізнаються росіяни, а українці зазнають жахливих втрат.

Наприклад,

1 і 2 серпня росіяни накрили 6–7 тисячами снарядів батальйон 56-ї мотопіхотної бригади, який тримав Піски.

Так було буквально знищено досвідчений бойовий підрозділ.

Кажуть, з усього резерву, що відправили вперед тримати лінію, лише один солдат повернувся живим. Як не дивно, одна з російських ПВК (усі завжди говорять лише про «вагнера», хоча насправді їх більше) тоді зуміла зайняти більшість позицій.

На українське щастя, росіянам зрештою забракло як піхоти, так і механізованих сил, необхідних для подальшого утримання. ПВК та 11-й полк (Донецьк) зазнали завеликих втрат під час спроби штурму Водяного та Новосельського, де їх було контратаковано українським резервом. Тому російські війська прорватися не змогли, а в Пісках досі тривають бої…

(До речі, 110-та бригада тероборони, яка утримувала частину Авдіївки, ледве уникла подібної долі, насамперед через те, що в її тилу знаходилась 25-та десантна бригада. Остання змогла не лише протистояти російській артилерії, а й вразити 100-й полк сепаратистів під час їх спроби наступу на Красогорівку через кілька днів.

Та попри це в мене лишилось враження, що насправді північний фланг Авдіївки 6 серпня врятувало вимушене переведення росіянами принаймні однієї артилерійської бригади із Донецького напрямку до південного Запоріжжя. Там, за іронією долі, слід було терміново закрити дірки після роботи високоефективної української артилерії.

Ось чому такими важливими є поставки РСЗВ (M142 HIMARS і M270 MLRS) від НАТО:

їхня вогнева міць і точність дозволяють українцям вражати достатню кількість передових російських складів боєприпасів.

Вже буквально за останній місяць інтенсивність артилерійського вогню росармії різко знизилася.

Більше того,

росіяни не лише зазнали великих втрат серед свого дефіцитного особового складу з управління матеріально-технічним забезпеченням, вони ще й були змушені спрямувати додаткові зусилля на створення нових складів. Всі ці склади тепер так далеко від лінії фронту (поза

> зоною дії HIMARS та РСЗВ), що росармії постійно бракує часу, вантажівок і водіїв для нормального відновлення позицій.

Але проблема залишається. Навіть якщо кількість M140 і M270 зросла приблизно до 24-25, їх все одно дуже мало. Максимум, який з них витягують українці, дозволяє ефективно перекрити логістику Росії в певному районі лише на два-три дні, може, трохи довше за великої потреби.

Ось чому росіяни все ж змогли розв'язати такий потужний обстріл Пісків та Авдіївки менш ніж через два тижні після того, як українські HIMARS підірвали більшість складів боєприпасів у районі Донецька. Українцям не вистачало артилерії, щоб повторно атакувати, водночас тримаючи місцеву залізничну мережу під постійним тиском. І це не кажучи про гіркі втрати військ на найгарячіших ділянках між Богородичним і Бахмутом, де й досі немає адекватної підтримки артилерії.

Наступний виклик для ЗСУ – зростаючий дефіцит досвідчених/кваліфікованих молодших офіцерів і сержантського складу. Сюди ж додамо брак офіцерів оперативного рівня.

Давайте згадаємо.

> Було мобілізовано масу українських резервів, що призвело до значного збільшення чисельності військовослужбовців, створення нових підрозділів та розширення існуючих. Тим часом задіяні війська зазнавали великих втрат.

Тепер потрібно знайти стільки ж нових офіцерів та сержантів, приставити до них десь таке ж число інструкторів і консультантів. А далі потрібен час, бо одна річ навчити базовій підготовці, а реальна задача полягає у створенні оперативних/боєздатних взводів, рот, батальйонів, полків та бригад, які вміють використовувати наявні види озброєнь.

Не видається дивним той факт, що просто зараз тисячі українських військових, молодших сержантів та офіцерів ще проходять навчання: дехто у країнах НАТО, але здебільшого в Україні. Менше з тим, через навчання проходять цілі бригади. Українцям треба наново навчити значну частину їхніх сил: їм треба адаптуватися до нового досвіду та умов ведення бою, а ще їх треба перевести на нове озброєння.

Навчання є важливим зокрема через те, що – як показав український досвід – до 95% втрат, яких вони зазнали, сталися серед недосвідчених військових. Тобто тих бійців, що до того не були у бою, іноді навіть під час їхнього першого бою. Будь-який військовий, що вже пройшов бойове хрещення, має на порядок більше шансів на виживання.

Український генштаб досі не має достатньої кількості бійців і техніки для повноцінного заповнення прогалин вздовж лінії фронту, а також досі веде корисну розвідку оперативної ситуації, тож тепер у нього є дві опції:

1) Гнати недосвідчених бійців в атаку як “вогневі бригади” й закривати прогалини там, де це конче необхідно. Такий підхід призведе до серйозних втрат і спричинить згодом протести та зниження рівня бойового духу серед військових, або ж

2) Українці можуть надалі виснажувати підрозділи, що вже мають бойовий досвід, перекидаючи відповідні бойові групи на особливо небезпечні ділянки.

Ясне діло, жодне з цих рішень не є ідеальним, а результати – й поготів.

Ми вже бачили, що стається, коли ЗСУ відводили забагато досвідчених підрозділів навіть з вузької ділянки фронту

> – наприклад, як це було у Новолуганському та Світлодарську. Там вони вивели два батальйони 30-ої механізованої та перекинули їх північніше: росіяни про це довідалися й захопили Світлодарськ майже без бою. Кілька місяців потому такий саме крок призвів до втрати Вуглегірської ТЕС, через що росармія тепер загрожує Бахмуту.

Ми також бачили, як буксують українські контратаки через брак наченого особового складу. До прикладу можна взяти 60-ту піхотну та 61-шу єгерську: їх кидали в атаку до того, як вони були готові.

> Ми стали свідками того, як росіяни розбили недосвідчений та легкоброньований батальйон у Тошківці, – і як через це іще один батальйон втік.
>
> Українці мусили перекидати батальйон однієї десантної бригади аж із Миколаєва, щоб перекрити утворену прогалину в обороні, – але навіть коли він прибув, то все, на що він спромігся – це утримати коридор на південь від Лисичанська достатньо довго, щоб війська, розташовані північніше, мали змогу відійти з позицій.

Це працює і в інший бік:

> ми вже бачили, що сталося із батальйоном новоствореної 25-ої окремої повітрянодесантної бригади, коли росіяни просувалися на південь від Дібровного: вони ледь не залишили без прикриття тил захисників Богородичного та Слов’янська. Довелося перекинути батальйон зі складу 93о-ї механізованої, щоб організувати контратаку. І та контратака

мала успіх: тоді ціною втрати однієї БМП (!) було знищено цілу БТГр росіян (тобто, орієнтовно 10–15 важких танків і ще десь 40 БМП/БТР).

Проте, у підсумку ОК “Схід” десь тиждень не мало резервів. Ба більше, ту контратаку довелося зупинити, щоб вона не дійшла аж до захоплення Довгенького, бо в українців вже бракувало військ для того, щоб закріпитися на вже відвойованих територіях. У підсумку: 93-ій бригаді довелося зупинити дуже перспективну контратаку і “скоротити” лінію фронту…

Оця проблема – брак досвідчених бойових офіцерів та інших командирів – а **також проблеми із тим, що**

> **досі в українських підрозділах є багато командирів “старої гвардії”** (вони мають поважний вік, а ще здавна погано навчені – тож і стиль їхнього командування відповідний: бажання вразити цифрами) найближчим часом, на мою думку, не будуть вирішені.

В ідеалі НАТО треба передати Україні так багато передової зброї, щоб ЗСУ могли принаймні стримувати наступ ЗС рф з допомогою меншої кількості добре оснащених підрозділів.

Але, ми цього не бачимо.

> Натомість, зброя НАТО стає до бою, але у вкрай малих кількостях. І це призводить до постійних боїв на виснаження…

Такий стан речей залишатиметься проблемним для українців ще (принаймні) кілька місяців.

Тим часом, ЗСУ доведеться в якийсь спосіб утриматись від подальшого “виснаження” загартованих тяжкими боями підрозділів, а також від залучення замість них легкоброньованих і недостатньо навчених підрозділів ТрО, бо це – погана ідея, і вирішує проблему лише тимчасово.

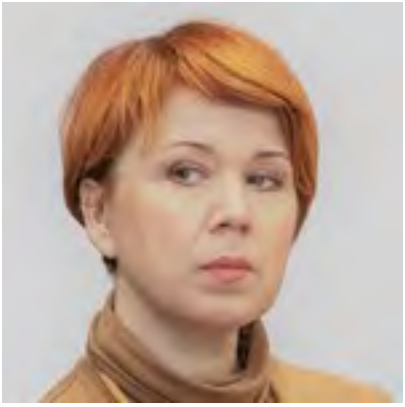
Але звісно, зробити це значно важче, ніж обговорювати.

***

№ 441.

Увімкнення САП. В Україні відкривається антикорупційний фронт

2022-08-11

Інна Ведернікова

Редактор відділу політики ZN.UA

Про ризики, перші кейси нового глави САП та шанси антикорупційного блоку вижити та перемогти

Корупціонери — не самураї. Вони не принесли себе в жертву в ім'я перемоги у війні проти Росії. А, навпаки, корупція набула ще цинічнішої форми: в одну й ту саму хвилину хтось на «нулі» кладе свою голову за країну, а хтось у високому кабінеті — совість за долар. Кому війна, а кому мати рідна. Так уже бувало в історії держав і воєн. Однак слова з книжок раптом втілилися в реальність, яку треба прийняти, перестави нарешті дивуватися, мовляв, як вони можуть та що ж це за люди такі... Такі.

У призначених дублем прокурорів — генерального ***Костіна*** та антикорупційного ***Клименка*** — є шанс повернути країну в правильному напрямку. Задати вектор, який допоможе державі в безперервному режимі латати чорні діри, звідки прямо зараз витікають наші ресурси й сили. Зсередини підриваючи потугу ЗСУ.

Тільки відкритий реальний, а не декларативний другий фронт проти корупції може виправдати жертви, вже принесені тисячами українських родин. Інакше після перемоги над Росією нас чекає ще одна руйнівна війна. Всередині країни, за перемогу над собою. Вікно можливості відстояти не тільки кордони, а й нову якість держави, відчинене ненадовго. Вже зрозуміло, що кордони без якості рано чи пізно буде втрачено. Час для символічних рукостискань і картинок обмежений. Головне — що за ними.

На який і ким підготовлений ґрунт прийшов новий керівник САП Олександр Клименко? Що він за людина, з якими труднощами може зіштовхнутися? Які антикорупційні розслідування може пред'явити країні насамперед? Як може вплинути на результати роботи САП новий генпрокурор Костін? Чи запрацює антикорупційний блок на повну потужність?

Отже:

1. На який і ким підготовлений ґрунт прийшов Клименко?

В антикорупційному блоці (НАЗК—НАБУ—САП—ВАКС), створеному всередині прогнилої правоохоронної системи 2015 року, відомство Клименка відіграє ключову роль.

Під процесуальним керівництвом САП антикорупційний криголам мав проламати кригу й пустити в державну систему чисту воду, яка згодом замінить застояну каламуть.

Але,

> сім років втрачено. Ми вже писали, що ефективність НАБУ на 90 відсотків залежить від САП. І якщо НАБУ створювалося з нуля під пильним контролем міжнародних інституцій, то в САП усе склалося інакше: за ним наглядала виключно українська влада.

У результаті, перший керівник САП Назар Холодницький і його права рука Володимир Кривенко створили всередині інституції ручну систему з підгодованих прокурорів. Робочі конячки (а вони були) тягнули нешкурні справи й погоди не робили. Доступ до реєстру досудових розслідувань, а також включення Кривенка в групу прокурорів кожного провадження забезпечували Холодницькому та Кривенку повний контроль над діями підлеглих.

Свої люди в канцелярії, такі самі — на зарплаті у відділі «секретки». «Зливи», «зливи» і ще раз «зливи»… Стосовно Холодницького в рамках оперативного розслідування були аудіозаписи НАБУ, які санкціонував ще генпрокурор Луценко. Правда, попередня влада використовувала їх для того, аби тримати голову САП на короткому повідку. Кривенка розробляли вже в часи генпрокурора Руслана Рябошапки. Через ці записи і Холодницький, і Кривенко з інтервалом у рік (2019–2020), власне, й звільнилися. А Рябошапку, який мав намір реально вичистити САП, нинішня влада «пішла». Залишивши замість криголама діряве суденце. І ще НАБУ. Хоч і з гордо піднятою головою, але майже без рук.

Тобто з приходом команди Зеленського створена в САП корупційна система не була вичищена, а в нинішньому вигляді просто підвішена на гачок. Оголошений після відставки Холодницького конкурс на голову САП став однією з найганебніших сторінок біографії чинної влади. Прізвище Татарова, який курирує силовиків від ОПУ, тепер знає вся Україна. Виконувач обов'язків голови САП Максим Грищук, з огляду на обмежені повноваження, системне

нависання генпрокурорки Венедіктової, а також третє ока Банкової, яка контролювала кожен крок, не зумів ввести інституцію в рамки закону.

Зеленський два роки (!) не наважувався спаяти останній контакт в антикорупційній платі. І тільки війна та тиск міжнародних партнерів зробили рукостискання Клименка і Костіна неминучим.

Що за людина — новий голова САП, із якими реальними труднощами може зіштовхнутися?

«Клименко — чесний мент і один із найбільш толкових детективів НАБУ. Він не політик, не вміє лавірувати і точно відтопче багато ніг. І це його плюс». Так говорять про нового голову САП його колишні колеги з НАБУ.Клименко керував підрозділом, до компетенції якого входили, в тому числі, питання оборони та безпеки. Він у курсі того, що зараз потребує особливого ока. За ним — реальні й найбільш іміджеві кейси: Насіров, Гладковський та їм подібні, повага і підтримка колективу НАБУ.

Клименка в добрих професійних відносинах із в.о. директора НАБУ Гізо Углавою, а також чинним керівником відділу детективів НАБУ Андрієм Калужинським. Він зберіг комунікацію з ексдиректором агентства Артемом Ситником. (До речі, «ставленика американців», тепер уже заступника голови НАЗК Ситника Банкова записала в «сірі кардинали» всього антикорупційного блоку, який її дратує). Тому, коли керуватися логікою влади, то в пункті «дах голови САП» теж можна поставити плюс.

А ось усередині підрозділу Клименкові буде складніше.

Новий голова САП — не прокурор. А прокурори — це каста, біла кістка системи. І вони дуже не люблять, коли керувати ними приходить людина ззовні. Тим більше якщо вона почне качати права. А Клименко почне. Включно з дисциплінарними провадженнями стосовно прокурорів САП, які особливо напустували за ці роки. Аж до звільнення.

> *«Та річ у тому, що в нього взагалі немає союзників усередині, — розповідає наше джерело в Офісі генпрокурора. — Навіть ті, хто міг стати умовною опорою Клименка, — на фронті. Однак знайти нових, щоб замінити прогнилий кістяк під час війни, — складно й довго».*

Ще одна проблема для Клименка — його перший заступник Андрій Синюк, який був основним опонентом на конкурсі.

Згідно з законом, він став першим заступником голови САП. Синюк, експрокурор 1 відділу ОГПУ — людина ексзаступника Венедіктової Олексія Симоненка. Саме Симоненка «штовхав» на посаду генпрокурора заступник

голови ОПУ Татаров. Але Єрмак апріорі штовхає сильніше. Проте, незалежно від прізвища переможного про-куратора, в САП уже виявилося чергове протікання.

За нашою інформацією, Клименко не має наміру відразу заходити в конфлікт зі своїм заступником. Хоче дати йому шанс зробити правильний вибір і можливість себе проявити. Тим паче що голова САП не може змінити заступника, оскільки структуру САП затверджує генпрокурор за погодженням із керівником НАБУ. По-перше, повноважного керівника НАБУ ще немає. По-друге, чи піде Костін на те, аби допомогти Клименку, — велике запитання.

Тому перед головою САП стоїть двоєдине завдання.

1) З одного боку — ввести роботу прокуратури в законне русло з уже наявним кадровим складом.

2) А з іншого — вжити превентивних заходів, здатних протистояти можливому внутрішньому саботажу.

«Обсяг проваджень у САП величезний. Є справи, що мають по 200–400 томів. Без команди Клименко не зможе їх усі контролювати. Тут йому може допомогти тільки НАБУ», — уточнює наш співрозмовник. А отже, насамперед від Клименка можна очікувати виведення в суд гучних справ, у рамках яких уже неабияк попрацювали детективи НАБУ.

Які антикорупційні розслідування Клименко може пред'явити країні насамперед?

Як стверджують наші джерела, у пріоритеті голови САП — аудит проваджень, злитих його нинішніми підлеглими. І йому буде де розвернутися.

По-перше, за нашими даними, ще до призначення Клименка була готова підозра у справі Приватбанку недавно позбавленому українського громадянства Ігореві Коломойському. США чекають на підозру ексвласникові «Привату» як предикат. Оскільки перший злочин стався в Україні, американці ж зіштовхнулися вже з відмиванням грошей, то визнання цього факту на місці злочину може дуже підштовхнути процес у Штатах.

По-друге, є ціла низка свіжих розслідувань НАБУ, що стосуються діяльності міністерств фінансів, інфраструктури та соціальної політики. У зоні уваги силовиків опинилися як міністри (хоч тепер уже й відставні), так і чинні заступники.

Як пояснюють обізнані люди, кримінальних справ за підсумками війни може бути багато. Стали красти за примітивними схемами, вважаючи, що на все можна накласти грифи таємності або вивести з-під конкурсів. Корупціонери поводяться вкрай необачно, залишаючи сліди.

По-третє, нагромаджено багато якісної й доказової інформації щодо зарплатних конвертів для народних депутатів. Детективи НАБУ вже розібралися в структурі взаємодії всередині парламенту. І навіть переконалися в тому, що «конвертоване держприймання» працює так ретельно, що окремі слуги народу під кінець місяця йдуть у мінус. Їх активно штрафують, і базова ставка 20 тис. дол. депутатської програми лояльності «20/30/50» тане, як шагренева шкіра. Якщо раптом отримувач не виявляє потрібних якостей — не з'являється в залі, не бере участі в засіданнях комітету чи взагалі не голосує — борг переходить на наступний місяць.

Однак є великі сумніви, що це розслідування вистрелить першим. Якщо взагалі вистрелить. Бо, приймаючи рішення стосовно народних депутатів, голова САП зв'язаний позицією генерального прокурора: без його санкції не можна відкрити кримінальну справу.

Депутати — найслабша ланка.

А, крім конвертів, ще ж є незаконне збагачення, схеми тощо. Проте, щоб довести конверт або хабар, потрібні НСД (негласні слідчі дії), включно з прослуховуванням та зніманням інформації. І це теж санкціонує генпрокурор. Або не санкціонує. Чи попереджає фігуранта. Або, прагнучи зберегти ферзя, розмінює пішака. Як це зробила Венедіктова з нардепом Кузьміних, який погорів на хабарі в півмільйона гривень за організацію правильного тендера.

А ось із Трухіним — заминка.

Попри те, що НАБУ давно завершило розслідування й на «касира» ОПУ готова підозра у справі про ДТП та хабар. Є висока ймовірність, що Трухіну таки дадуть «тихо піти в ліс». Хоча цього й не зробив чесний поліцейський, який не зазіхнув на депутатський «бонус» у 150 тисяч доларів.

Як може впливати на результати роботи САП новий генпрокурор Костін?

Залишаючи генпрокуророві час на вибір курсу, ми мусимо бути готовими до гіршого сценарію. З одного боку, генпрокурор може легко заблокувати роботу САП не тільки щодо нардепів, а й щодо будь-якої справи.Банальна складність із експертизою, де ручний Рувін, палацева СБУ, підзвітне МВС, і дійде до того, що й муха не пролетить без погодження з Банковою. (Не завадить уточнити, що в НАБУ всі кримінальні справи, порушені стосовно директора

Інституту судових експертиз Олександра Рувіна, вів саме Клименко. І кілька разів їх у нього незаконно забирали).

З іншого боку — з усіх органів антикорупційного блоку САП інституційно захищена найменше. І якщо стосовно директора НАБУ не можна розпочати дисциплінарне розслідування (є чіткі підстави для звільнення й аудиту НАБУ з участю міжнародників), то стосовно керівника САП — легко.

Над Клименком постійно висить загроза дисциплінарного провадження.

Відтак голову САП можна звільнити, як будь-якого рядового прокурора. Чи багато може бути дисциплінарних гачків, якщо керівник чесний? Не сумнівайтеся. Ірина Венедіктова 2020 року видала внутрішньовідомчий наказ, що забороняє будь-які комунікації з пресою без узгодження з нею. САП — частина генпрокуратури, отже її голова не може без дозволу генпрокурора давати сигнали суспільству. І якщо Клименко, припустімо, з кимсь поговорить без погодження з Костіним (а наказ не скасовано), це привід умикати дисциплінарку.

Питання в тому, чи піде на таку політику стосовно Клименка генпрокурор Костін.

Та й чи проковтне це суспільство, і так наелектризований третій сектор.

«Перші пів року влада, найімовірніше, буде обережною. А потім — залежно від того, за які справи візьметься Клименко і на користь чого — закону чи Банкової — зробить вибір Костін. У генпрокурора є доступ до ЄРДР і всіх проваджень САП. Він має можливість повного моніторингу, оцінки фабул, які вносяться до реєстру, тощо. Понад те, має можливість перекваліфікувати на статтю 190 будь-яку справу НАБУ й віддати, приміром, у ДБР. У рамках розгляду скарги на прокурора САП. І ця схема чудово обкатана його попередниками. Хоча, з погляду чистоти та духу закону, така перекваліфікація — пряме втручання в роботу НАБУ й САП, що заборонено», — уточнює наш співрозмовник.

> *«Ми точно думаємо про це, — прокоментувала ситуацію аналітик ЦПК Олена Щербан. — Я вам більше скажу: в нас уже написані норми змін до законодавства. Але ми зумисне не стали порушувати це питання до затвердження Клименка. Зажадавши гарантій незалежності для й так неугодного голови САП, можна було назавжди заблокувати конкурс. Тепер час настав».*

Однак усе залежатиме не так від ініціативи нашого парламенту, як від наполегливості міжнародних партнерів. Люди, які розуміють масштабність виклику, сподіваються, що МВФ повернеться в Україну і сформує програму

допомоги в ситуації зовнішньої агресії з необхідними внутрішніми умовами. Експерти Фонду стежили за конкурсом на голову САП. Вони в контексті й знають про проблему гарантій його незалежності. І МВФ як бюрократичній інституції простіше давати нам гроші з умовами, ніж ЄС і політикам, котрі потрапили під проміння світової слави президента Зеленського.

Чи запрацює антикорупційний блок на повну потужність?

Це питання прямо адресоване владі, а точніше — Банковій. Яка по суті сьогодні і є виконавчою, законодавчою, судовою, та й медійною владою. Для того, щоб відкрити реальний антикорупційний фронт і розпочати реформу всієї правоохоронної вертикалі, у вас, хлопці, є все.

1. У вас є НАЗК, що дає чесні сигнали про те, людей якої якості ви берете у свою команду, довіряючи їм приймати рішення в системі державного управління.

2. У вас є антикорупційний прокурор, який до сьогодні не давав приводу вважати себе лицеміром.

3. У вас є сильний і професійний колектив НАБУ. І навіть якщо хтось спробує вплинути на результати конкурсу з майбутнього вибору директора НАБУ (з ним, мабуть, ви не будете зволікати, як із САП), йому не вдасться з ходу зламати інституцію. Хоч би кого з трьох майбутніх кандидатур-переможців затвердив, за вашим наказом, Кабмін, йому допомагатиме або протистоятиме колектив НАБУ. Сформований на основі європейських цінностей і забезпечений законодавчими гарантіями від свавілля керівника.

4. У вас є антикорупційний суд. Навіть із урахуванням нинішнього випробування для ВАКС як фінальної ланки антикорупційного ланцюжка. Там другий місяць намагаються почати судити голову ОАСК Павла Вовка і вже третій склад суддів бере самовідвід. Але це тема для окремої розмови, яку ми неодмінно продовжимо.

5. У вас є народ, який дуже втомився дивитися на все це неподобство. І він відволікся лише тому, що прямо зараз захищає Україну й вас від російської агресії.

6. І, нарешті, як додатковий бонус у вас є Захід.

Який під час війни намагається не заглядати в Україні під килим, але після — обов'язково. Не сумнівайтеся, будуть перетрушені всі килимки й заміновані всі ліві підходи до грошей на відновлення.

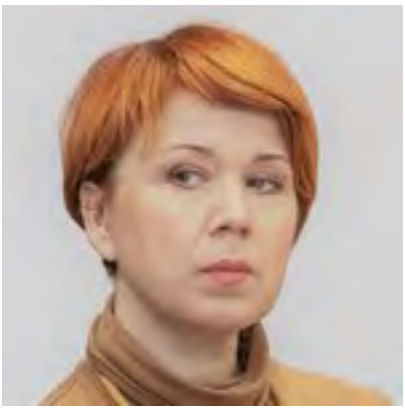
А якщо ви вирішите, що всіх їх у вас немає, що ви всі не заодно, не за Україну, то пам'ятайте, що вони є одне в одного. І це вже сила.

***

№ 442.

Випробування НАБУ. Чи готовий Зеленський відкрити другий фронт проти корупції?

2022-04-16

Інна Ведернікова

Редактор відділу політики ZN.UA

Сьогодні спливли повноваження директора НАБУ Артема Ситника. В. о. директора став перший заступник Гізо Углава. Що далі?

В.о.директора НАБУ Гізо Углава, екс-директор НАБУ Артем Ситник

12 квітня, за чотири дні до законного завершення повноважень чинного глави НАБУ (пункт 4 статті 6 закону про Національне антикорупційне бюро), Кабінет міністрів звільнив Артема Ситника з посади директора НАБУ. У Кабміну було три дні на те, щоб відіграти написаний на Банковій сценарій про незаконне виведення за дужки Гізо Углави та призначення підконтрольного владі в.о. Однак цього не сталося. І це добрий сигнал. Як для України, так і для президента.

Бо після перемоги у війні з Росією нашій державі доведеться витримати ще одну, не менш тяжку битву — з самою собою. І її нові ввідні в антикорупційному блоці закладаються прямо зараз.

До чого тут ОАСК, і навіщо один із кандидатів на місце Ситника відніс туди позов? Чи тільки через війну Кабмін тримає конкурс на директора НАБУ в замороженому стані? Чи встоїть колектив НАБУ після інтервенції «чужого», і чому для роботи антикорупційного блоку так багато важить майбутній керівник САП?

Відповіді, а також інтерв'ю з детективом НАБУ, який розповідає про те, чого антикорупційний блок очікує від влади, щоб допомогти їй не програти країну корупції, — в тексті.

1. Гнилий слід ОАСК

Факт кричущого порушення Кабміном Шмигаля закону про НАБУ можна було б зігнорувати. Однак, за твердженням нашого джерела в Кабміні, в Банкової все ще залишаються варіанти нейтралізації Углави як правої руки давно неугодного Ситника.

Отже, після рішення про звільнення Ситника Кабмін так само незаконно міг винести на голосування питання про призначення в.о. першого заступника Гізо Углави й… не набрати потрібної кількості голосів. На цей випадок у Банкової був і є свій кандидат на роль виконувача обов'язків. Був, тому що Углава вже в.о., а є, тому що Углава — громадянин України тільки з 2015 року, що може стати приводом до зняття його з посади.

Тут варто нагадати, що

> Углава став держчиновником у тому ж 2015-му, коли прийняли новий закон про держслужбу. «Хоча тоді він ще не вийшов із грузинського громадянства, отже працював незаконно», — писали медіа у 2017 році, коли іноземних реформаторів намагався вибити з влади Порошенко.

У наших співрозмовників з уряду відразу ж спливають виправдувальні версії, що

> річ нині зовсім не в ***Углаві***, а в тому, що, мовляв, ***Ситник*** «міг відмовитися залишити посаду, і Кабмін таким чином просто підстрахувався».

Але

> цю версію у зв'язку з її повною надуманістю зразу відкинемо.

А ось кейс громадянства Углави все-таки залишимо.

Як і факт наявності в ОАСК позову

> колишнього заступника Ситника Анатолія Новака про нібито незаконне звільнення його з посади заступника директори НАБУ. Новак передбачливо звернувся по допомогу до команди Вовка ще в лютому 2022 року.

Тут важливо розуміти дві деталі.

Як стверджує наше джерело в НАБУ, Новак був причетний до гучної історії з обвинуваченням Ситника в корупції.

> Це була одна з численних невдалих спроб Банкової змістити останнього з посади. Як ви пам'ятаєте, Ситника було внесено до реєстру

корупціонерів через порушення встановлених законом обмежень про отримання подарунків. Ситник активно оскаржував цей факт у судах, внаслідок чого зміщений з посади і ображений був саме Новак. Але це вже подробиці. Ключове — ОАСК, куди й пішов із позовом можливий ставленик Банкової.

Минув рік після указу президента Зеленського про ліквідацію ОАСК.

Стільки ж у профільному комітеті лежить відповідний законопроєкт.

Ба більше,

видаються нонсенсом нестиковки в останніх заявах заступника голови ОПУ Андрія ***Смирнова*** і голови Верховного суду Всеволода ***Князєва***.

1) Тоді як перший стверджує, що ОАСК надійно заблокований, 2) другий в інтерв'ю ZN.UA підкреслив, що ОАСК приймає позови і виносить рішення.

ZN.UA уже звернулося до голови профільного парламентського комітету Андрія ***Костіна*** з проханням розсудити і прояснити цю патову для воюючої держави та її судової системи ситуацію.

І, поки Костін мовчить, ми можемо припустити: якщо ОАСК таки задовольнить позов Новака, то й сценарій зміщення Углави може отримати своє логічне продовження.

Тим більше що

репутація в уряду в цьому кейсі вже добряче підмочена.

2. Конкурс і керована рука Кабміну

У законі про НАБУ чітко описано механізм ключової кадрової ротації Бюро на умовах конкурсу.

Кабмін зволікав до останнього.

І тільки 14 лютого відбулося засідання уряду, на якому єдиним списком мали затвердити склад конкурсної комісії з обрання директора НАБУ. Ішлося про призначення шести осіб: трьох від Кабміну та трьох від міжнародних партнерів.

Однак

за підсумками закритого засідання замість шести членів комісії було затверджено тільки п'ять. Міжнародний експерт Драго Кос опинився за

бортом. Мотивація? Присутність експерта в комісії на конкурс глави САП, якому, знову-таки незаконно, було висунуто умову — залишити конкурсну комісію САП.

І тут річ не тільки в тому, що

з і так ганебного конкурсу на главу САП таким чином хочуть вивести ключового публічного міжнародного експерта, який робить досить радикальні заяви, оцінюючи дії Офісу генпрокурора та влади.

А ще й у тому, що

внаслідок недбалості/навмисних дій уряду конкурс на директора НАБУ не тільки заморожений, а й навіть у разі поновлення Кабміном створені підстави для опротестування його результатів у суді. Мова саме про зірвані терміни, проголосований неповний список членів комісії та не обґрунтовану законом умову, висунуту стосовно Драго Коса.

Можна припустити, що хтось із читачів цього тексту прямо зараз кине в мене камінь, сказавши, що, роблячи такі припущення, авторка лукавить або ще гірше — підриває державні підвалини під час війни.

Однак зразу ловіть у відповідь

— САП (ключовий інститут в антикорупційному блоці) два роки без очільника.

Конкурс ще до початку війни був підвішений навіть після очевидної перемоги в ньому кандидата — детектива НАБУ Олександра ***Клименка***.

І це попри те, що

влада й особисто Зеленський офіційно запевняли західних партнерів у якнайшвидшому розблокуванні цього інституту та прозорій ротації директора НАБУ.

І попри те, що

Захід, який не дуже вірив нам на той момент, призупинив транш МВФ до виконання Україною умов щодо антикорупційного блоку.

Хлопці, війна перетасувала колоду. Але не викинула з неї карт.

Відсилання до САП аж ніяк не випадкове.

Бо **тільки у зв'язці САП і НАБУ антикорупційний блок може запрацювати на повну потужність.**

І тільки він може дати ключовий аргумент, що демократія в Україні діє, для виконання *пред'явлених умов для вступу до Євросоюзу за скороченою процедурою*.

Бо на будь-яку вимогу має бути моральне право.

Вимагати зброю в Заходу для України, що самостійно відбиває російську агресію, — логічно й правильно.

Вимагати вступу до ЄС і зберігати старі корупційні схеми та підходи — соромно.

3. На інституційній вазі з САП

Очевидно, що за подіями в НАБУ стежать не тільки журналісти і західні партнери, а й люди, котрі перебувають усередині системи. Як судді ловлять ганебні сигнали щодо ОАСК, як правоохоронці спостерігають за маніпуляціями влади в антикорупційному блоці (а він, за задумом, мав бути стартовим майданчиком для переформатування всієї правоохоронної системи), так і детективи НАБУ дають свої оцінки.

Розмова з одним із керівників середньої ланки Бюро відбулася за два дні до війни, коли я планувала писати текст про конкурсні порушення Кабміну. Зараз є привід навести докази мого співрозмовника повністю. Офіцер, природно, не захотів розголошувати свою персону, однак його розповідь дуже наочно демонструє, чим дихає й чого очікує колектив НАБУ в найближчій і віддаленій перспективі.

***

— Що буде, якщо владі все-таки вдасться (через конкурс або в.о.) посадити в крісло лояльного керівника НАБУ?

— У гіпотетичного підконтрольного директора або в.о. буде нелегке завдання: йому доведеться ламати не так управлінську вертикаль, як ідеологію відомства. В якому ключова постать не директор, а детектив. Інституція з самого початку будувалася від детектива, а не від керівника. Безумовно, керівник впливає на ситуацію в НАБУ, але тільки в межах законодавства. При цьому ні директор, ні його заступники не мають безпосереднього стосунку до розслідувань. Локомотив, яким вони керують, їде по рейках, але хто й що робить у його вагонах — справа виключно детективів. Така конструкція. І наш колектив налаштований по-бойовому.

— Які сигнали можуть це підтвердити? Публічні заяви, саботаж на випадок якщо вам непрозоро впроваджуватимуть чужого...

— Може бути і саботаж сумнівних команд , і документування незаконних вказівок керівників із публічним розголосом. Крайній варіант — усі зібралися і звільнилися на знак протесту. Але це вже на випадок критичної ситуації та тиску.

— Люди готові до такого розвитку подій?

— Треба розуміти, що НАБУ не було готовою інституцією, де нові керівники зібрали кілька людей і раптом почали їх ламати, вимагаючи перестати брати хабарі. Це взагалі було не так. НАБУ створювалося з нуля. На стадії створення структури, в рамках перших максимально публічних та об'єктивних конкурсів було набрано дуже мотивованих детективів. Людей, які реально хотіли змінити ситуацію в країні та підходи в роботі правоохоронної системи. Що більшою мірою нам удалося.

Тому нам потрібен компетентний незалежний керівник. Якщо це буде хтось із внутрішніх кандидатів, то він від самого початку користуватиметься довірою колективу. Ми разом багато чого пройшли, і нижча ймовірність, що він буде зрадником. Новому доведеться докласти зусиль аби завоювати довіру колективу.

— А якщо конкурс усе-таки підвісять на невизначений час?

— Я думаю, що час саме визначений. З урахуванням дій Кабміну очевидно, що у разі перемоги в конкурсі не свого кандидата влада може формально оскаржити результати в суді. Але моя інтуїція говорить про інше. Банкова спробує вирівняти в часі два конкурси — на главу САП і НАБУ. Причому САП для контролю діяльності НАБУ з боку влади важливіша. Не дивно, що при законодавчому плануванні нинішнього конкурсу НАБУ перевагу віддали міжнародникам: вони за рівності голосів у комісії отримують перевагу.

Схоже, влада йде шляхом, коли вона може віддати керівництво НАБУ незалежному кандидату, залишивши під собою САП. Але для цього їм потрібен повністю підконтрольний керівник САП. Потенційний переможець детектив Клименко точно на цю роль не підходить. Як і другий претендент із генпрокуратури, який слабкий професійно і не має серйозного досвіду керівної роботи.

Тому така запопадливість і таке ігнорування репутаційних втрат навіть на міжнародній арені. Схоже, вибір зроблено — зірвати конкурс САП і перезапустити знову його паралельно з НАБУ. На паритеті — мовляв, у НАБУ призначайте демократично, кого хочете, а в САП будь-якими способами продавлюватимуть свого. (*Демократичний вступ у ранг в.о. Гізо Углави, можливо, свідчить про ймовірність такого вибору. — І.В.)*

— Який відсоток вашої роботи залежить від САП?

— 90%. Практично жодне процесуальне рішення (наприклад погодження клопотань для проведення технічних заходів або обшуків), без схвалення САП не може бути реалізовано. Наразі більшість функцій голови САП виконує генпрокурор. І тут є значні труднощі. Група прокурорів/процесуальних керівників створюється генпрокурором і вноситься до ЄРДР із її флешки. А ми створюємо слідчу групу та погоджуємо негласні/гласні слідчі дії. На цьому етапі генпрокуратурі стає відома фабула нашого розслідування, і всі наші подальші дії стають прозорими. До початку війни були моменти, коли за деякими категоріями справ, які реєструє виключно генпрокуратура, складалося враження, що фігуранти розслідувань поінформовані про його існування.

— Як у вас ставляться до Новака?

— Його було призначено на посаду заступника без проходження конкурсного відбору. Не можна сказати, що він мав великий авторитет серед детективів і навіть більшості своїх прямих підлеглих. Він не мав достатнього досвіду керівної роботи і не був знайомий зі специфікою роботи всіх підрозділів, які курирував.

— Яка зараз атмосфера всередині колективу?

— Спочатку ми вірили, що з нас почнуться зміни в усій правоохоронній системі. Але потім стало зрозуміло, що система сприймає нас як ворожу силу. Сім років тому ми почувалися криголамом, але за нами ніхто так і не пішов. Крім САП та ВАКС. ДБР в організаційному плані начебто повторює наш шлях, але там такого ефекту, як у нас, не буває. Оскільки все керівництво формували у ручному режимі, плюс конкурси непублічні та непрозорі — у результаті завантажилися шлаком. Там є досить компетентні фахівці, але багато залежних та корумпованих. Те саме буде і з БЕЗ. Навіть, гадаю, ще гірше. Враховуючи, що вони ближчі до фінансових потоків.

— А що буде з вами, якщо владі вдасться провести в САП свою людину?

— Якщо в САП після конкурсу прийде підконтрольна Банковій людина, то буде ситуація, яка була на старті з Холодницьким: він намагався тримати нас під контролем, ми намагалися переконувати, використовуючи аргументи, наполягали, десь хитрували, десь домовлялися. Тобто це буде не злагоджена робота, а протиборство. І це все за умови, що у НАБУ буде незалежний та компетентний директор.

— А якщо в результаті конкурсу НАБУ отримає не чесного, але розумного директора? Який не діятиме нахрапом, а влаштує повзучу інтервенцію?

— Тоді буде складніше вистояти, якщо поступово й не нахрапом. Та однак їм доведеться змінювати управлінську вертикаль. А для заведення своїх людей треба буде взяти контроль над внутрішньою конкурсною комісією, що не так просто. Для цього доведеться замінити багато керівників. Як варіант, звісно, можуть придумати переатестацію всього складу.

— Скільки залишилося людей від першого набору?

— 80–90%

— Що б ти змінив у самій моделі НАБУ? З урахуванням уже набутого досвіду.

— Навіщо ви створили НАБУ і всю структуру (САП, ВАКС), якщо не стало краще? Нам часто ставлять це правильне запитання.

За законодавством, у нашій державі створено систему боротьби з корупцією. Однак реформа передбачала активну участь у цій боротьбі не тільки спеціально створених антикорупційних органів, а й усіх органів державної влади. І керівник усього цього процесу — глава держави.

НАБУ — гострий інструмент/скальпель для конкретних операцій. В одній зв'язці мають працювати генпрокуратура, СБУ, ДБР, ВРУ… Не кажучи вже про всю судову систему. Якщо держава націлена на це і влада виявить політичну волю, то результат один. Якщо ні — то НАБУ ніколи не стане частиною державної системи протидії корупції, а перебуватиме з нею в протиборстві. Доки корупція залишатиметься способом існування всієї адміністративної системи. І я, зізнаюся, поки що реаліст.

Важко сказати, як і де знайти вихід в умовах держави з глибоко вкоріненою політичною корупцією. І що, взагалі, можна говорити, коли в законодавчому органі країни, за деякими даними, основне джерело фінансування не зарплата, а конверт. У такій ситуації складно вести розслідування. Будь-який сигнал стосовно депутата — і влада тут-таки стіною стає на його захист, бо він — носій інформації. Або відразу на стадії внесення виробництва в ЄРДР йде злив. (Тільки генпрокуратура реєструє в ЄРДР провадження щодо народних депутатів. — І.В.) На жаль, у наших старих/нових еліт досі немає достатнього рівня правосвідомості та несприйняття корупції. Багато хто з них вважає це допустимим. Вони звикли вирішувати питання. Наповнювати партійну касу.

Тому, якщо ми розуміємо, що й далі розраховуємо тільки на себе, потрібна перебудова на марші. При формуванні відомства спочатку була присутня невідповідність поставлених завдань та виділених людських ресурсів. Штат обмежений законом. Для того, щоб повноцінно виконувати свої функції навіть у таких умовах, потрібно набагато більше людей. Зі 700 штатних працівників НАБУ приблизно 300 — займаються реальною слідчою та оперативною роботою. Потрібно вирости хоча б до 1500 людей. Але знову ж таки ніхто не хоче, щоб це сталося. Восени питання вносилося до парламенту, але його не підтримали, пояснивши свою позицію недостатністю фінансів у держави. Адже навіть за залежного прокурора САП проблеми корупціонерів зі збільшенням штату НАБУ зростали б у геометричній прогресії. Що вилилося б у позитивний фінансовий результат для бюджету країни. На мою думку, тут питання виключно політичного вибору чинної влади.

***

Що вибере президент Зеленський? Чи готовий він відкрити другий фронт проти корупції? Чи відповідатиме він очікуванням країни після війни? Як відповів на наше бажання битися за свою свободу тепер.

***

№ 443.

«Відкрийте, ревізія!» Нардеп Олексій Кучеренко про землетрус у «Нафтогазі»

Наталка Прудка **2022-08-11**

Інтерв'ю з керівником комісії парламенту, що розслідуватиме зловживання на газовому ринку

Напередодні ймовірно найскладнішого опалювального сезону Верховна Рада взялася за дуже марудну справу – депутати зібралися розплутувати клубок махінацій на ринку газу та в секторі теплокомуненерго. У центрі уваги – компанія «Нафтогаз України». Парламентарі мають підстави підозрювати масштабні порушення законів у цьому державному холдингу. Аби довести або спростувати це, Верховна Рада визначила спецпроцедуру ревізії газового монополіста. Її прописали у законі №7427 «Про мораторій на підвищення тарифів протягом воєнного стану в Україні та шести місяців після нього». Перевірку здійнсюватиме тимчасова спеціальна комісія (ТСК). Її очолив нардеп Олексій Кучеренко.

Саме завдяки непримиренній позиції Кучеренка при розгляді закону №7427 були суттєво скорочені обсяги преференцій, які для «Нафтогазу» вимагав його менеджмент. Як повідомляв «Главком», уряд та керівництво НАКу пропонували спрямувати компанії з держбюджету чверть трильйона дотацій (264 млрд грн). І вже на стадії розгляду законопроєкту депутатам вдалось обмежити ці запити на 63 млрд грн. Але фінальний справедливий обсяг

дотацій буде визначений лише після перевірки фінансового стану «Нафтогазу» та оприлюднення реального енергетичного балансу на 2022 рік.

Про те, що «Нафтогазу» та його менеджерам є що приховувати, говорить один промовистий факт. З одного боку, керівники регулярно бравурно заявляли про прибутковість компанії та свою ефективність, це вони «підтверджували» астрономічними преміями, виплаченими самим собі. З іншого боку, компанія протягом останніх років вперто не пускала до себе державних ревізорів. Ситуацію змінила лише війна та передчуття колапсу в енергетиці. Тепер депутатам доведеться розбирати ситуацію з фінансами «Нафтогазу» та шукати відповіді на питання, які ігнорував і попередній, і до нинішній менеджмент НАКу.

Депутат Кучеренко – головний парламентський критик голови правління «Нафтогазу» Юрія Вітренка. Парламентар розповів «Главкому» про причини і ймовірні наслідки запланованої ревізії «Нафтогазу» та його утаємничених дочок.

***

— Вам доручено очолити тимчасову спеціальну комісію (ТСК) з приводу порушень законодавства, що призвело до кризи в енергетиці. Цьому передував гостросюжетний розгляд законопроєкту №7427 про мораторій на підвищення тарифів протягом воєнного стану в Україні та шести місяців після нього. Як ви оцінюєте цей документ?

— Складається враження, що уряд подав цей законопроєкт № 7427 до парламенту поспіхом. Спочатку готувалися зміни до Закону «Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу». А потім до нього були «пришиті» декілька статей про встановлення мораторію на підвищення цін і тарифів на газ та тепло для населення, а також про надання «Нафтогазу» права збільшувати ціну на газ для підприємств теплокомуненерго (ТКЕ) та отримувати із бюджету компенсацію різниці в цінах на природний газ, що реалізується «Нафтогазом» в рамках виконання спеціальних обов'язків (з метою стримування від зростання цін для населення).

— Останні роки монобільшість «Слуги народу» постійно «рубала» пропозиції опозиціонерів. Що сталося тепер, як вам вдалось проштовхнути свої зміни до цього документа?

— За період опрацювання законопроєкту нам вдалось донести до народних депутатів низку своїх аргументів та зауважень, які увійшли у фінальний текст. При цьому видатки для «Нафтогазу» були скорочені на третину – на 63 млрд

грн. Проте наша фракція не голосувала за цей законопроєкт, тому що основні принципи, закладені в законопроєкті 7427, є недієздатними. Зокрема, нібито за рахунок компенсацій з бюджету для «Нафтогазу» буде забезпечено фінансування закачування імпортного газу у сховища.

Дефолт «Нафтогазу» лише в черговий раз доказує, що компенсації з бюджету потрібні були «Нафтогазу» не для закупівлі імпортованого газу для закачування в підземні сховища, а головним чином для покриття наслідків бездарного управління компанією протягом минулих років, внаслідок чого утворився колосальний розрив ліквідності компанії. Про величину проблеми, ми зможемо дізнатись після звільнення цього менеджменту та в результаті роботи тимчасової спеціальної комісії, запланованої до створення. Як голова цієї комісії, я зроблю все можливе для того, щоб її робота була прозорою та ефективною, а результати сприяли виходу з кризи та підвищенню енергетичної безпеки держави.

***

26 липня «Нафтогаз України» увійшов у дефолт. Компанія не сплатила інвесторам $335 млн за одним випуском єврооблігацій і 45 млн євро – за іншим. «Нафтогаз» стверджує, що має достатньо коштів, але уряд не погодив виплати та доручив компанії розпочати другий раунд переговорів з інвесторами щодо реструктуризації боргу. Невиконання зобов'язань за єврооблігаціями позбавило «Нафтогаз» доступу до міжнародного ринку капіталу, тому уряд взяв на себе повну відповідальність за залучення коштів, необхідних для імпорту природного газу для проходження опалювального сезону 2022/2023.

***

1. «Держаудитслужба отримала право перевіряти дочірні підприємства «Нафтогазу»

— Чи вдасться провести аудит, адже раніше компанія не пускала до себе державних ревізорів? Рахункова палата навіть звинуватила «Нафтогаз» у саботажі аудиту…

— У процесі моїх чисельних звернень до Державної аудиторської служби виявилось, що ця структура не допускалась «Нафтогазом» до перевірок своїх дочірніх підприємств з мотивацією: «дочки» є власністю «Нафтогазу», а не власністю держави.

Під час повторного другого читання законопроєкту 7427, після тривалих «боїв» нам вдалось включити норму, яка надає право Держаудитслужби

перевіряти усі дочірні підприємства без будь-яких погоджень. Думаю, що в процесі співпраці нашої тимчасової спеціальної комісії та Держаудитслужби буде забезпечено проведення повного аудиту всіх дочірніх підприємств «Нафтогазу». У тому числі створених не так давно підприємств (*мова про «Газопостачальну компанію «Нафтогаз України» – «Главком»*), в яких було зосереджено основні процеси, пов'язані із реалізацією природного газу і результати діяльності яких до цього часу приховувались керівництвом «Нафтогазу» від будь-якого контролю.

Спробуйте знайти в публічній площині фінансову звітність такої дочки, як «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» (яка до того ж ще є і постачальником останньої надії), щоб побачити результати її діяльності. Думаю, що будете здивовані, адже попри закріплені на законодавчому рівні вимоги щодо необхідності публікації такої звітності, у «Нафтогазі» за мовчазної згоди Регулятора (*НКРЕКП – «Главком»*) повністю ігнорують такі вимоги.

Крім того, хто бачив звітність таких дочірніх підприємств «Нафтогазу», як ТОВ «Нафтогаз Тепло», ДП «Закордоннафтогаз», Naftogaz Trading Europe AG, ТОВ «Нафтогаз Дріллінг», ТОВ «Нафтогаз ойл Трейдинг», ДП «Нафтогаз біоенергія»? Які «потужні» результати їхньої діяльності? Відтепер діяльність цих підприємств стала доступна для перевірки Держаудитслужбою. Надіюсь, що це відомство скористається своїм правом та проведе повний аудит дочірніх підприємств «Нафтогазу».

2. «Нас чекає багато неприємних несподіванок у фінансах «Нафтогазу» і «Оператора ГТС»

— Місяць тому голова «Нафтогазу» Юрій Вітренко заявляв, що завдяки справжнім реформам в «Нафтогазі», які відбулися минулого 2021 року під його головуванням, він перетворив збиткову компанію на прибуткову і тим самим створив «запас стійкості, який набуває ще більшого значення в умовах, коли країна воює і потребує ресурсу для протистояння ворогу».

— Але минув лише місяць – і куди поділись ці пафосні слова Вітренка і де ці прибутки, які потребує країна для протистояння ворогу, коли «Нафтогаз» не здатен розраховуватись за власними зобов'язаннями?

І це ще ми не знаємо про реальні зобов'язання «Нафтогазу», переважна частина яких замовчується і «Нафтогазом», і новим «незалежним» «Оператором ГТС». Думаю, що після ганебного вигнання пана Вітренка з посади голови «Нафтогазу», а пана Макогона із посади генерального директора «Оператора ГТС», які, як на мене, давно назріли, ми дізнаємось

багато неприємних несподіванок у фінансах і «Нафтогазу», і «Оператора ГТС».

3. «Звільнити Вітренка можуть загальні збори компанії»

— Ви наполягаєте на звільненні Вітренка. Яка роль уряду та наглядової ради «Нафтогазу» у вірогідному процесі звільнення?

— Звільнення пана Вітренка з посади – це давно назріла необхідність. Для звільнення керівника «Нафтогазу» Кабінету міністрів не потрібна ніяка наглядова рада – це має бути рішення загальних зборів. Підстав для такого звільнення більш ніж достатньо. Наглядова рада «Нафтогазу», звичайно, повинна була б давно бути призначена, але її досі нема. Інша справа, що така наглядова рада повинна бути дієвою та професійною. Нагадаю, що завдання, які були виписані урядом для минулої наглядової ради, так і не були виконані, як наслідок це відобразилось на послаблені енергетичної безпеки України.

Ви не знайдете жодного публічного звіту наглядової ради «Нафтогазу» щодо виконання визначених для неї показників. І саме попередній склад наглядової ради погоджував мільярдні премії для топ-менеджерів «Нафтогазу», які також не виконували визначених урядом завдань. На превеликий жаль, депутати більшості не підтримали нашу правку щодо зміни у період воєнного стану порядку призначення та звільнення членів наглядових рад стратегічно важливих для держави підприємств, яка б надавала право Кабміну без довготривалих конкурсів (як у випадку з «Нафтогазом») призначати до складу наглядових рад виключно представників держави.

4. «Лише після оприлюднення балансу газу стане зрозуміло, чи є в Україні дефіцит газу»

— Уряд разом з «Нафтогазом» мав би зробити розрахунки та оприлюднити річний баланс газу і тоді б стало зрозуміло, скільки потрібно дотацій з бюджету, аби закупити імпортного палива. Як дотиснути уряд та НАК, щоб нарешті був оприлюднений баланс газу на 2022 рік?

— Завдяки правкам нашої команди у законі 7427 міститься вимога, відповідно до якої Міністерство енергетики разом з «Оператором ГТС» та «Нафтогазом» повинні надати Держаудитслужбі прогнозний баланс надходження та розподілу природного газу в Україні на період від другого кварталу 2022 року до першого кварталу 2023 року з урахуванням руху природного газу з підземних сховищ України.

Думаю, що після того, як буде надано такий баланс, Держаудитслужба зможе вирахувати суму прогнозної необхідної компенсації з бюджету для виконання «Нафтогазом» спеціальних обов'язків *(з метою стримування ціни газу для населення – «Главком»)*. Водночас наша тимчасова спеціальна комісія матиме змогу дослідити наявність чи відсутність дефіциту власних ресурсів газу «Нафтогазу» для виконання спеціальних обов'язків.

Крім того, думаю, що в процесі роботи парламентської тимчасової спеціальної комісії ми з'ясуємо, чому не були виконані завдання, визначені указом президента на підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки» від 2 грудня 2019 року, зокрема і щодо необхідності щорічного затвердження прогнозного паливно-енергетичного балансу України.

— Йде підготовка до зими, до чого готуватися простим українцям? Мораторій на тарифи – це добре, але ж як кажуть, на Бога надійся, а сам розум май?

— Думаю, що проходження наступного опалювального сезону в умовах воєнного стану, перш за все, потребує консолідації зусиль державної влади та органів місцевого самоврядування. Вони разом мають забезпечити резервні потужності та альтернативні види палива. Безумовно дуже важливо накопичити достатні обсяги газу в підземних сховищах перед початком опалювального сезону. Але враховуючи маніпуляції керівника «Нафтогазу» з наявними ресурсами газу та прогнозами його споживання, а також зважаючи на приховуванням ним реального фінансового стану компанії, що призвело до дефолту, було втрачено дорогоцінний час періоду закачування газу.

Повторюсь, за таких умов кожен день подальшого перебування пана Вітренка на посаді керівника «Нафтогазу» лише підриває енергетичну безпеку країни. Фінансові проблеми «Нафтогазу», звичайно, нікуди не поділись і ми з ними розберемось. Але я закликаю українців, які споживають газ, до свідомого скорочення споживання, а підприємства теплокомуненерго мають забезпечити найощадливіші режими роботи. Ну, і звичайно, дуже важливо здійснювати своєчасну оплату за використаний газ. Це важливо не задля виплат премій менеджменту «Нафтогазу» (з цим ми також постараємось розібратись), а тому що значна частина оплати за газ – це надходження до державного бюджету, за рахунок яких фінансуються потреби Збройних сил. Тому кожен, хто сплачує за комунальні послуги, підтримує нашу армію. Напевне це трохи звучить пафосно, але це дійсно дуже важливо.

— У пресі повідомлялось, що найвищим управлінцям «Нафтогазу» виплатили винагороди за 2021 рік. Сума виплат ледь не склала мільярда

гривень. Що вам відомо про це? «Нафтогаз» на своєму сайті обіцяє цю інформацію оприлюднити у Річному звіті за 2021 рік.

— Мені невідомо, чи виплатили за підсумками 2021 року винагороди для керівного складу «Нафтогазу». Адже, якщо така виплата і була, то відбулась, швидше за все, вже у 2022 році. Не думаю, що таку інформацію ви знайдете у річному звіті «Нафтогазу» за 2021 рік, адже там буде вказано винагороду для керівного складу за 2021 рік. По-моєму, «Нафтогаз» закрив доступ до річних звітів за минулі роки і в публічному доступі залишились лише аудиторські звіти. Звичайно, інформація щодо виплат премій та бонусів для керівництва «Нафтогазу» є досить чутливою темою та повинна бути розкрита в повному обсязі, як це робиться у всіх європейських країнах.

***

За даними Forbes, п'ять членів правління та 15 директорів НАК «Нафтогаз України» отримали 911 млн грн виплат за підсумками 2021 року. Ця сума на 35,5% перевищує показник 2020 року, коли провідний управлінський персонал компанії нараховував 17 осіб. У звіті вона включена до складу витрат на збут, загальних та адміністративних витрат. У середньому керівники «Нафтогазу» отримували 3,8 млн грн на місяць. Ця сума включає заробітну плату і додаткові поточні премії. Такі дані містяться у річному звіті компанії, оприлюдненому 18 травня, але нині доступ до цього сайту закритий.

Окремі показники НАК "Нафтогаз України" (апарат управління)

		2017р	2018р	2019р	2020р	2021р
Чисельність	чол	775	830	894	1 013	1 224
Адміністративні витрати	тис. грн	1 561 211	3 666 042	3 514 572	3 180 396	6 048 714
Витрати на оплату праці	тис. грн	740 952	2 177 067	2 151 660	1 885 574	2 640 186
Середньомісячна заробітна плата	грн	66 293	147 179	127 061	240 690	239 730

***

№ 444.

interfax-УКРАЇНА
ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

пошук по

Головна | Події | Політика | Економіка | Green Deal | Спорт | Телеком | Медицина

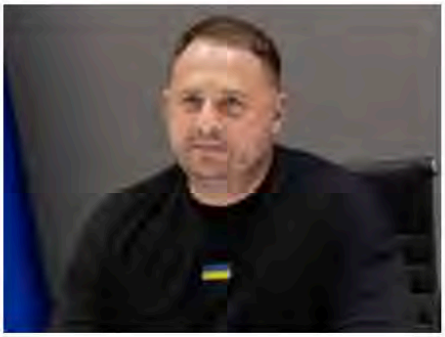
СПЕЦТЕМИ: Крим | Газ | Нерухомість | Війна | Зерно | Відновлення України

Інтерв'ю

17:11
10.08.2022

Після війни я бачу Україну центром Східної Європи – Єрмак

16 хв читати

Ексклюзивне інтерв'ю голови Офісу президента України Андрія Єрмака агентству "Інтерфакс-Україна"

Автори: Олександр Мартиненко, Інна Кардаш

— Точка зору українського керівництва щодо переговорів із Росією на сьогодні: вони неможливі. Це так?

— На цьому етапі переговори малоймовірні. Президент абсолютно чітко сформулював позицію: головною передумовою для початку розмови є виведення російських військ, що окупували частину території України після 24 лютого.

Ми багато разів повторювали й залишаємося на тих самих позиціях: жодних компромісів, які були би пов'язані з українською незалежністю, територіальною цілісністю і суверенітетом. Ми цього не розглядаємо і не розглядатимемо. Коли можуть бути переговори з російською стороною, залежить не від нас. Ми захищаємо свою землю, ми ні на кого не нападали.

— Те, що ми наразі бачимо з російського боку, – це тактика затягування війни? Що ми можемо їй протиставити?

— Безумовно, така тактика спостерігається. Вона точно нас не влаштовує. Головне, що на сьогодні можна їй протиставити, – це досягнення успіхів на фронті. Умовою цих успіхів є своєчасна військова допомога наших партнерів. На сьогодні вона велика, і ми за неї вдячні. Але головне, щоб вона завжди була своєчасною і в необхідних нам обсягах.

За 6 місяців війни весь світ побачив хоробрість і високий бойовий дух наших військовослужбовців. Ми все робимо для досягнення перемоги в протистоянні російській агресії. Це величезний фронт робіт, зокрема й на дипломатичному рівні в режимі 24/7, оскільки все у світі швидко змінюється, і кожна з країн має свої внутрішні проблеми.

Наше головне завдання – тримати український порядок денний у топі. Це складно, але поки що нам це вдається. Сюди входить робота України з іноземними партнерами щодо постачань необхідного озброєння, яка теж має певні нюанси. Зокрема, створення необхідного механізму контролю, прозорості. Приміром, на сьогодні стало практикою те, про що ми нещодавно лише починали говорити, – це щотижневі брифінги наших військових в Офісі президента, на які ми запрошуємо представників країн – міжнародних партнерів. Тому на сьогодні наші партнери не мають жодного запитання стосовно необхідного нам озброєння і термінів його постачання. Ми працюємо в дуже тісній координації.

Я також удячний депутатам за підтримку моєї ініціативи щодо створення спеціальної комісії Верховної Ради з моніторингу та контролю за іноземною допомогою, яка надається нам. До неї ввійшли представники всіх фракцій. Уже відбулося перше засідання. Наші депутати також досить активні в координації роботи з іноземними партнерами.

Далі ми плануємо поширення військових брифінгів на Комітет Конгресу США з безпеки. Вважаю, що це дуже важливо. Крім того, фактично щотижня відбувається наше спільне з Валерієм Залужним спілкування з радником американського президента з питань безпеки Джейком Салліваном і главою Об'єднаного комітету начальників штабів генералом Марком Міллі. Під час одного з таких дзвінків до нас нещодавно приєдналися глава українського МЗС Дмитро Кулеба і держсекретар США Ентоні Блінкен.

Гадаю, в рамках одного з таких дзвінків незабаром до нас можуть долучитися і британські партнери.

У цьому контексті я відзначив би й роботу щодо санкцій проти Росії. Ви знаєте, що наша група Єрмака-Макфола працює досить ефективно. Вже відбулася перша презентація роботи групи для українського парламенту.

Надалі ми працюватимемо з парламентами інших країн. Важлива й наша точкова робота з кожним із наших партнерів, від яких залежить затвердження пакетів санкцій.

— Ви напевно знаєте, що у світовому медіапросторі останнім часом виникала тема непрозорості схем використання Україною поставленого західного озброєння. Я маю на увазі й висловлювання конгресвумен Вікторії Спартц, і матеріал, який нещодавно вийшов на американському телеканалі CBS. Чому, на ваш погляд, це відбувається? Це вплив РФ, майбутні парламентські вибори в США чи щось інше?

— Це вплив Росії на всі 100%, але й, безумовно, є свої політичні процеси в різних країнах. Питання тут полягає лише в правильній комунікації. В цьому сенсі в нас точно, як у держави, совість чиста. Тому важливо, щоб комунікація була своєчасною і люди отримували всі необхідні відповіді на запитання.

Наскільки мені відомо, було ухвалено рішення про створення Єдиного інформаційного центру Міністерства оборони, який буде щодо всього, що стосується військової інформації, акумулювати та централізовано комунікувати.

Це логічні й необхідні кроки, які ми робимо, щоб у наших партнерів не було жодних запитань і вони змогли отримувати всю необхідну інформацію, а ворог не міг цим користуватися і поширювати дезінформацію з метою тиску.

У цьому плані стратегія Росії завжди була спрямована на те, щоб сіяти недовіру, ворожнечу. Я цей прийом відзначав іще під час моєї роботи політичним радником лідерів "нормандського формату", в ТКГ. У них завжди однакові інструменти: посіяти недовіру між партнерами, розколоти, зруйнувати єдність.

Їхня пропагандистська машина продовжуватиме працювати. Необхідно професійно цьому протистояти. Гадаю, ми на сьогодні робимо все, щоб так воно й було.

— Усе-таки про вибори до Конгресу США. Україна на сьогодні має двопартійну підтримку, але чи не загрожують ці майбутні вибори обсягу та швидкості військової допомоги Україні?

— Ви знаєте, що конгресмени й сенатори, які приїжджають в Україну, є представниками обох партій. Ми реально відчуваємо двопартійну підтримку. На мій погляд, вона збережеться.

Але, знову-таки, в усіх країнах є свої внутрішні політичні процеси, періодично щось виходить на перший план, а щось – на другій. І завдання усієї команди Офісу президента – збереження української тематики в топі. У нас у рукаві ще багато креативних підходів і думок для цього. Упевнений, що за останні 6 місяців ми це продемонстрували. Президент Зеленський залишається головним ньюзмейкером у світі. Його виступи стають великою подією, як і виступи нашої першої леді в Конгресі. Продовжуватимемо, і новин буде багато. Ми не дамо світові можливості забути про жахливу війну, яка в нас триває.

— В одному інтерв'ю ви сказали, що хотілося б закінчити активну фазу війни до зими. Чи означає це, що ви маєте на увазі можливу небезпеку для нашої теплоенергетики? Простіше кажучи, ракетні атаки на неї.

— Звісно, такі ризики впродовж усієї війни зберігаються. Російська армія продовжує атакувати об'єкти нашої інфраструктури. Це одна з їхніх цілей, вони її навіть не приховують. Тож це одна з причин, чому ми хочемо вжити максимальних заходів для завершення активної частини війни до кінця осені.

Друге і найголовніше: чим довше російські війська перебувають на наших тимчасово окупованих територіях і намагаються там окопатися, тим складніше буде ці території деокупувати.

Завершити активну фазу до зими – складне й амбітне завдання, але життєво необхідне. Ми робимо все для того, щоб цілі деокупації було досягнуто. І, відповідно, пояснюємо це нашим партнерам. Вони поділяють нашу позицію.

— У чому причина затримки макрофінансової допомоги Євросоюзу?

— Коли рішення залежить від декількох десятків держав одночасно, безумовно, будуть різні позиції. Я не сказав би, що на сьогодні є загроза, загалом, наданню цієї макрофінансової допомоги.

Європейський Союз – це колегіальний орган. Відповідно, наші консультації тривають і з керівниками Європейського Союзу, і з окремими державами.

Я не маю сигналів або відчуття того, що є ризики не отримати європейську макрофінансову допомогу. Ми дуже добре знаємо, як працюють європейські інституції. Це копітка робота, але наші партнери чітко розуміють, що нам потрібна ця допомога. Вони розуміють, в якій ситуації перебуває наша економіка. І вони розуміють, що від цього також залежить наша стійкість із точки зору і воєнних дій, і наша перемога на полі бою.

— Ви бачите загрозу зміни позиції Китаю щодо війни в Україні після різкого загострення американсько-китайських відносин у зв'язку з конфліктом навколо Тайваню?

— Позиція президента і представників його команди полягає в тому, що Україна дуже зацікавлена в прогнозованих, зрозумілих і взаємовигідних відносинах із Китаєм. З перших днів війни ми говорили про те, що від позиції Китаю, який має серйозний вплив на Російську Федерацію, теж багато залежить. Як ми бачимо, на сьогодні Китай все ще займає нейтральну позицію. Ми сподіваємося, що щонайменше вона такою і залишатиметься. Проте ми не втрачаємо сподівання на те, що поглиблення контактів на різних рівнях сприятиме тому, що Китай займе більше проукраїнську позицію. На наш погляд, вона відповідала би перспективам розвитку наших відносин.

Китай принаймні до війни був нашим найбільшим торговельним партнером. Наші двері відкриті. Далі м'яч на стороні наших китайських партнерів.

— А коли з'явиться наш посол у Пекіні?

— Я знаю, що наше Міністерство закордонних справ дуже серйозно ставиться до позиції майбутнього кандидата. Ця робота не припиняється і є одним із стратегічних і дуже важливих завдань МЗС. Я дуже сподіваюся, що найближчим часом це питання буде закрито, оскільки посол у Китаї, який гідно представляв би інтереси України особливо в цей період, нам дуже потрібен.

— Група щодо конфіскації російських активів. Наскільки, з урахуванням законодавства європейських країн, реально запустити цей процес?

— Тут дуже важливо розуміти, що Офіс президента, і я зокрема, в жодному разі не перебираємо на себе функції профільних міністерств і державних організацій. Ми виконуємо координаційну функцію за дорученням президента. Питання компенсації Росії за загибель наших людей, що триває, і заподіювану шкоду є одними з найважливіших. Агресор має за це заплатити. Тож було створено групу, до якої увійшли українські й іноземні фахівці. В групі є декілька напрямів. Зокрема, все те, що стосується міжнародних судів. Це величезні обсяги роботи: фіксація злочинів, координація з партнерами й побудова міжнародного механізму щодо компенсацій.

Історії попередніх воєн свідчать, що такий процес тривав десятиліття. У нас цього часу немає. Ми хочемо зробити все для того, щоб якнайшвидше цей механізм почав працювати. Насамперед, щоб наші люди могли отримувати компенсації в разі втрати близьких, руйнування житла, псування власності, а

також для того, щоб і держава в найближчому майбутньому могла отримати компенсацію за весь той жах, який росіяни принесли на нашу землю.

Складність і специфіка полягає в тому, що всі країни мають різне законодавство. На цьому етапі дуже важливо, щоб російські активи юридичних осіб, насамперед держави, державних російських корпорацій, а також фізичних осіб були відповідним чином заарештовані, заморожені для того, щоб потім можна було з ними працювати.

Існують різні механізми, над якими група наразі працює. Її курирує Ірина Мудра – заступниця міністра юстиції. Вона має досить великий досвід роботи саме з питання компенсацій. Зовсім нещодавно вона озвучувала свою доповідь президентові. В нас був великий діалог за результатами зустрічей її та всієї групи у Брюсселі, Вашингтоні й Парижі.

Крім того, є питання воєнних злочинів російської армії, які належать до відання Офісу генерального прокурора. Там також проводиться велика робота стосовно питань компенсації. Вони тісно пов'язані з питаннями санкцій. Тому що предмет для подальшої роботи щодо компенсацій, зокрема, створюється зусиллями нашої санкційної групи Єрмака-Макфола, коли наші пропозиції приймаються партнерами та стають частиною санкційних пакетів Європейського Союзу, Великої Британії, США.

Отже, в нас є група зі стягнення компенсацій із РФ, санкційна група Єрмака-Макфола, група з гарантій безпеки в контакті з колишнім генсеком НАТО Расмуссеном, а також група з пошуку й допомоги нашим дітям в умовах війни, якою президент уповноважив займатися Дарину Герасимчук.

— А що з українськими активами російських компаній?

— Ми проводимо роботу щодо їх зосередження в одному відомстві для того, щоб робота велася координовано. Найімовірніше, це буде Кабінет Міністрів.

Україна закликає іноземних партнерів продовжувати санкційну політику проти Росії. Безумовно, ми й самі маємо показувати приклад такої роботи, тому до війни частково цю функцію виконувала Рада національної безпеки і оборони. Гадаю, наразі РНБО продовжить працювати в цьому напрямі. Пошук російських активів відповідні органи здійснюють із перших днів війни. Зібрано великий пласт інформації. На сьогодні в рамках цього механізму відпрацьовується процедура.

Так, щоб на сьогодні конфіскація російських активів швидко й ефективно працювала в рамках нашого законодавства, вони передаються в Агентство з

розшуку та менеджменту активів. Далі, на наш погляд, дуже важливий аспект полягає в тому, щоб у результаті цих дій вартість цих активів не була втрачена. На превеликий жаль, у минулому, якщо навіть говорити не про російські активи, такі юридичні кроки часто призводили до закриття підприємств, люди опинялися на вулиці. Дуже важливо, щоб цього не відбувалося. Адже наша ціль – не знищити підприємство, а щоб держава отримала відповідну компенсацію, фінансові кошти або активи, які можна було б спрямувати на компенсацію постраждалим людям, на відновлення інфраструктури тощо. Ми працюємо над таким механізмом. Гадаю, найближчим часом концепт буде публічно презентовано.

— Ви бачите перспективи судового рішення стосовно Віктора Медведчука?

— Я знаю, що СБУ працює. Усі процесуальні дії продовжують виконуватися. Гадаю, щойно вони закінчать, справу буде передано до суду. Є і принципова позиція президента з першого дня, хоча після того вже сталося багато відомих трагічних подій. Провина цієї людини була публічно продемонстрована в результаті публікації великої кількості інформації. Громадськість отримала багато відповідей на свої запитання за цей час. Ми, безумовно, зацікавлені, щоб матеріали були зібрані й суд відбувся.

— Колись була ідея обміняти його на бійців із "Азовсталі", як ми пам'ятаємо. Говорячи, в принципі, про обміни полоненими, чи можливі вони найближчим часом, особливо після трагедії в Оленівці? І яку обрано тактику – судовий процес і обмін уже після судового рішення або ж обмін можливий без суду?

— Парламент ухвалив закон, що дає змогу здійснювати обмін на будь-якій стадії кримінального провадження. Тема дуже чутлива. Саме для цього було створено Центр з обміну, який курирує Головне управління розвідки. Там є представники всіх органів, включно з Національною гвардією, Національною поліцією. Також Збройні сили, співробітники або службовці яких перебувають наразі у полоні або на тимчасово окупованих Росією територіях. Центр постійно контактує з родичами, сім'ями. Дуже важливо, щоб люди могли в режимі 24/7 отримувати інформацію, де їхні близькі, в якому вони стані. Питання обміну та повернення людей є для нас одним із пріоритетних.

На жаль, я не можу розкривати якісь деталі. Ми розглядаємо різні варіанти. Найголовніше, щоб усі наші люди повернулися живими.

— Запитання щодо гучних указів президента про припинення українського громадянства. Президент, коментуючи їх, сказав, що все

робиться у рамках законодавства. А ми приблизно розуміємо, скільки в нас депутатів Верховної Ради з подвійним громадянством та інших осіб? Чи триватиме така практика?

— У нас поки що подвійного громадянства не існує. Коли до Офісу президента надходять подання на надання або позбавлення громадянства тієї чи іншої особи, які відповідають усім вимогам і вже пройшли перевірку, вони пропонуються президентові до розгляду й підписання. У нас усі люди рівні перед законом. Тому якщо завтра це стосуватиметься народних депутатів, міністрів, інших людей, такі самі дії здійснюватимуться у рамках чинних законів.

— Якщо йдеться про Геннадія Корбана, то були побоювання, що постраждає оборона Дніпра. Як ви думаєте, вона постраждала?

— Я вважаю, що ні. Ми в постійному контакті з головою обладміністрації. Наскільки я розумію, ситуація перебуває під контролем. І, взагалі, було б несправедливим на сьогодні прив'язуватися до однієї людини. Значна кількість жителів міста бере участь в організації його оборони. Місто захищають підрозділи ЗСУ й інших силових структур. І на сьогодні пов'язувати міцність наших оборонних позицій з однією людиною, напевно, було б неправильно.

— У цьому указі про втрату громадянства нібито йшлося і про Ігоря Коломойського. Якщо, приміром, з боку ФБР або іншого іноземного відомства буде запит про його видачу, Україна видасть його?

— Мені складно сказати. Мені невідомо про такі запити на сьогодні. Яке рішення ухвалюватиме уповноважений на це орган – це буде вже його компетенція.

— Це важливо й тому, що він міг би потрапити до реєстру олігархів…

— Закон і ухвалювався для того, щоб визначити олігарха, після того, як він потрапить до реєстру. Україна отримала від Європейської комісії відповідні офіційні рекомендації перед наданням нам статусу держави-кандидата в Європейський Союз. Тобто, європейські інституції високо оцінили президентську ініціативу в той час, коли її критикували місцеві політики. Тож дочекаймося, коли цей реєстр з'явиться. Наскільки мені відомо, робота над ним триває. А наразі, коли когось називають олігархом – це лише чиясь думка або припущення.

— Коли ми отримаємо нового директора НАБУ?

— Президент є головним рушієм усіх реформ, зокрема і стабільної роботи антикорупційних органів. Коли є політична воля в тих людей, від яких реформа залежить, власне кажучи, вона й відбувається. Це продемонстрував новий генеральний прокурор, першою дією якого була фіналізація конкурсу на посаду прокурора САП.

Конкурс НАБУ запускає, наскільки мені відомо, комісія. Я не бачу на сьогодні перешкод для того, щоб цей конкурс запустився. Наскільки мені відомо, з боку Кабінету Міністрів усі необхідні процедури було виконано.

— На якому етапі наразі перебуває розробка реформи з оптимізації роботи Кабміну?

— Президент поставив відповідне завдання. Ми перебуваємо у стані війни. На сьогодні вся економіка й увесь державний апарат мають бути максимально компактними й ефективними. Якихось конкретних рішень поки що немає, але робота з оптимізації відбувається і триватиме для того, щоб мобілізувати всі ресурси на перемогу у війні.

— Термінів визначених немає?

— Я гадаю, щойно ця концепція буде готова, ніхто довго з цим не зволікатиме.

Знаєте, в нас дуже багато разів у минулі роки хтось намагався щось оптимізувати. І з цього виходила ще більша кількість чиновників. Тому дуже важливо, щоб цього разу це була справді робота на оптимізацію, прозора та зрозуміла, щоб разом із водою, як то кажуть, не виплеснули й немовля.

— Якою ви бачите Україну після війни? Я маю на увазі й політичну систему, оскільки багато хто в нас говорить про зміцнення президентської вертикалі, про фактичну смерть політики. Ви бачите країну після скасування воєнного стану: президентською, парламентською, президентсько-парламентською, із сильним президентом, з багатопартійною системою, із двопартійною?

— Наразі складно говорити про тонкощі майбутнього політичного устрою. На сьогодні найголовніше – виграти цю війну. Я точно бачу Україну дуже сильною. Я бачу Україну, яка на довгі століття здобула відчуття власної гідності, на жаль, переживши страшну трагедію, втративши величезну кількість людей. Я бачу її центром Східної Європи. Я бачу її центром побудови нової системи безпеки, щонайменше в Європі. Я в цьому переконаний.

Я також бачу дуже швидке членство України в Європейському Союзі. Чесно вам скажу: я вірю в підписання не лише глобального договору про гарантії безпеки, а й у підписання двосторонніх договорів про гарантії безпеки з нашими провідними партнерами.

Якщо говорити про внутрішню політику, я гадаю, що ми такі вільні, що нічого іншого, крім демократії, у нас просто в крові немає. Ми просто не приймемо інше.

Влада має бути демократичною, спиратися на фундаментальні цінності, за які ми, власне кажучи, на сьогодні воюємо.

Чи будуть якісь зміни саме в політичному устрої, я не знаю. Життя покаже. Найголовніше, щоб у пріоритеті були цінності, за які на сьогодні воює весь український народ.

Ми точно заслужили на повагу. На нас точно зважатимуть. Ми ніколи більше не дозволимо, щоб до нас ставилися як до країни, якій можна лише допомагати, яку можна жаліти. Гадаю, все це точно залишилося в минулому.

Головне тепер – виграти війну й будувати абсолютно нову, сильну та прогресивну державу.

— Між Україною і Росією буде стіна? Фізично й не лише.

— У нас точно не буде братських відносин, про які постійно повторювала Росія. Що це, чи буде це нова "берлінська стіна", чи це буде просто прагматичне співіснування, складно сказати. Передусім тому, що складно сказати, що буде з Росією. Напевно, від цього теж багато залежатиме. Але є великий символізм у тому, що, руйнуючи старі радянські будівлі, інфраструктуру, вони знищили й останній зв'язок України з СРСР. Жодних сентиментів навіть у людей, які жили в Радянському Союзі, більше не буде. І це добре.

Ми точно для себе перегорнули цю сторінку. Назавжди. Наше майбутнє зовсім в іншому. В європейському векторі, західних цінностях. Тож будь-які думки про те, як будуватимуться взаємовідносини з Росією в майбутньому після цієї війни, залежатимуть від того, що буде з цією країною.

Ми знаємо, що Німеччина після Другої світової війни й досі продовжує просити вибачення за те, що було 80 років тому. Вона багато для цього робить. І найголовніше, що вона пройшла через етап усвідомлення тієї трагедії, яку колись принесла.

А в Росії цей процес іще навіть не розпочався.

***

№ 445.

Команда Зеленського готується зривати конкурс на Директора НАБУ, а також спрощує процедуру його звільнення

Шабунін **2022-08-11**

https://bit.ly/3AduN4I

Відповідний законопроєкт #7654 зареєстрував член фракції СН - Андрій Клочко.

Проєкт встановлює нові вимоги до кандидатів на директора НАБУ та обмеження на участь в конкурсі.

Це означає, що

> **конкурс доведеться скасувати і розпочати з нуля одразу після прийняття законопроєкту, бо змінюються вимоги до його учасників.**

Таким чином Зе-команда

> **підвісить конкурс, маючи можливість перезавантажити його в будь-який момент.**

Але і це ще не все.

Законопроєкт вводить нову підставу для дострокового звільнення керівників НАБУ і НАЗК.

А саме

> - “притягнення до адмін. відповідальності за пов’язане з корупцією правопорушення“.

В умовах повного контролю за правоохоронною системою організувати це для Єрмака/Татарова - питання одного дзвінка.

Нагадаю, що

> такий протокол попередньому директору НАБУ сфальшував Арсен ***Аваков*** http://bit.ly/2RZu8MS

Членство в ЄС? Довіра західних союзників, від якої залежить кількість наданих нам грошей і зброї?

Начхати на все!

Для частини Зе-команди найважливішим є можливість безкарно красти, ще й під час війни.

Ми точно знаємо, що законопроєкт обговорювався в ОП.

Питанням залишається,

чи погодив цю історію особисто Зеленський.

З'ясуємо це вже найближчим часом…

1) Якщо формальний автор відкличе законопроект - значить, Зеленський НЕ в курсі.

2) Якщо НЕ відкличе - значить, Зеленський особисто санкціонував цей цирк.

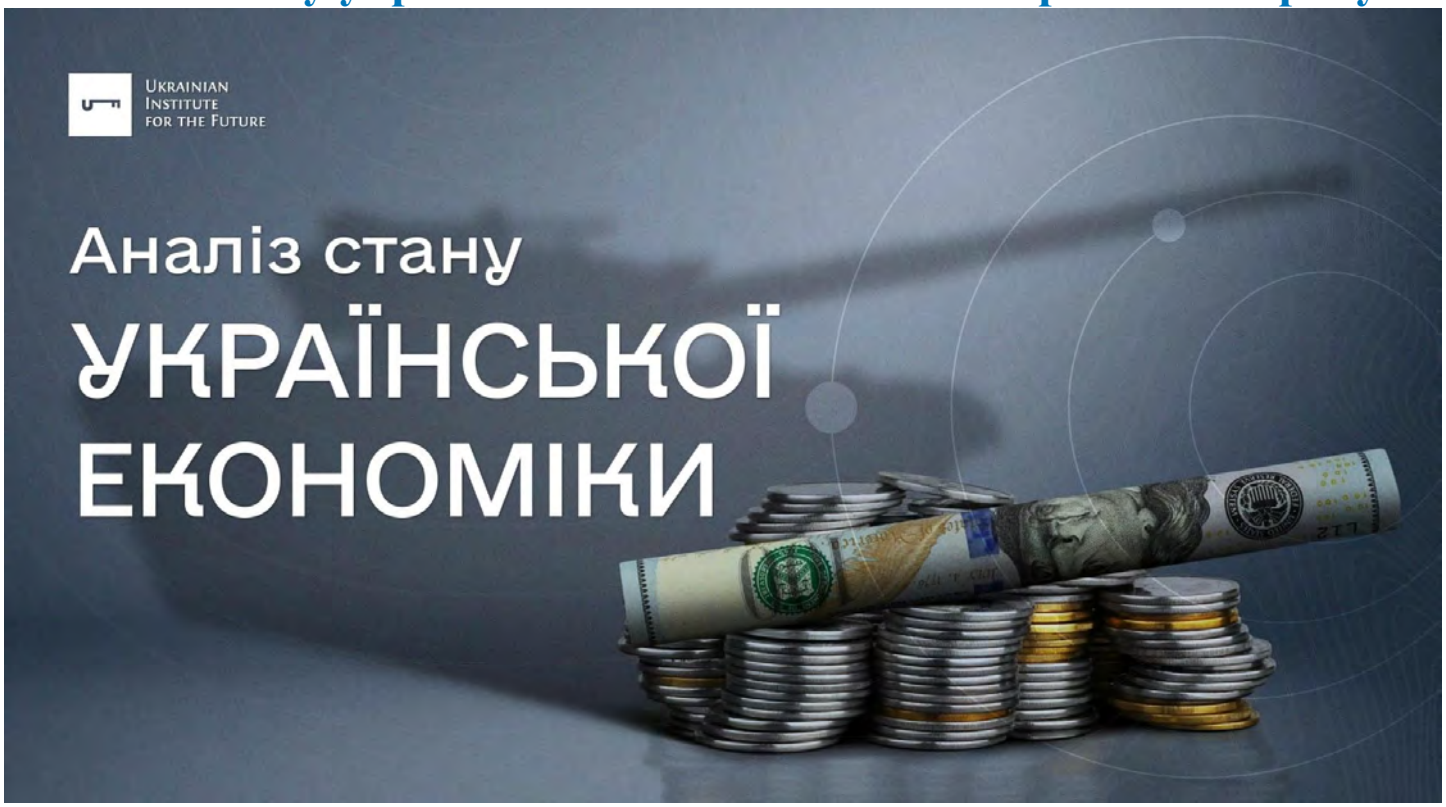
Скучали за тим, як Офіс президента ганьбив Україну конкурсом на голову САП?

Зустрічайте початок нового серіалу.

***

№ 446.

Друзі, Український Інститут Майбутнього презентував сьогодні аналіз стану української економіки за 1-е півріччя 2022 року.

Амелін **2022-08-11**

Якщо коротко

– **ситуація важка і може бути ще гіршою**.

1. Основні висновки

1. Економіка України поступово адаптується до війни, перше дно пройдено.

2. Після шоку у березні ділова активність почала відновлюватись

3. Експорт товарів з України за березень-червень упав на 48% порівняно з аналогічним періодом минулого року, імпорт упав на 37%.

4. Падіння імпорту сповільнилося з квітня, якщо брати помісячні зміни, то там спостерігається 28-39% зростання (квітень-червень).

5. Відновлення експорту відбувається слабше імпорту, місяць на місяць зростання становить 4-11% (квітень-червень), у річному вираженні експорт товарів продовжує падати.

6. Дефіцит Платіжного Балансу за I пол. 2022 рік становив $8,1 млрд., проти $0,3 млрд. профіциту за I пол. 2021 року.

7. Торговий дефіцит – $6,8 млрд. ($0,2 млрд. за 6 міс. 2021 року).

8. Офіційний курс гривні знизився на 34%.

2. Основні тренди в економіці

1. Стагфляція (спад виробництва та зростання інфляції одночасно – до 21,5% р/р у червні).

2. Несистемна економічна політика влади

3. Зростання частки держави та стиснення приватного сектора (зайнятість, доходи). Дефіцит зведеного бюджету за 2022 рік очікується на рівні 26-28% ВВП (без урахування грантів).

4. Критична залежність від зовнішньої підтримки як у війні, так і в економіці

5. Виживання бізнесу відбувається не завдяки держ. політиці, а всупереч.

6. Зростання частки тіньової економіки (стиснення офіційної, що притаманно криз).

7. Ми втратили підприємства на окупованих територіях (388 підприємств).

Проте головні втрати, які зазнає українська економіка, – це люди.

Після 24.02 чистий виїзд українців становив орієнтовно 6 млн осіб (з урахуванням тих, що повернулися і вивезені Росією).

8. Падіння ВВП:

У 1-му кварталі ВВП упав на 15,1% порівняно з аналогічним періодом 2021 року, у 2-му кварталі НБУ оцінює падіння на рівні 39,3% р/р.

Валовий продукт скорочується не тільки через прямі втрати активів і військових дій на частині території країни, а й через цілу низку економічних проблем:

1) - порушення логістики;
2) - зростання собівартості виробництва продукції, проблем із забезпеченням сировиною;
3) - скорочення внутрішнього попиту (міграція, падіння реальних доходів населення);

4) - непослідовної нескоординованої політики НБУ, Мінфіну, Мінекономіки, ВП та ВРУ, що призводить до зростання невизначеності, підвищення трансакційних витрат бізнесу та прямих фінансових втрат.

3. Інструменти держ. політики, які, за нашою оцінкою, завдали *шкоди* економіці

1) зафіксований тривалий час курс НБУ для експортерів (додатковий податок на експорт – 30%)

2) блискавичне підвищення Нацбанком облікової ставки з 10% до 25% (за збереження Мінфіном ставок з ОВДП на рівні 9-11,5%);

3) непередбачуване ослаблення офіційного курсу на 25%

4) запуск фактичних перевірок бізнесу у воєнний час;

5) введення 2% з обороту з паралельно чинною іншою системою, а потім доповнення до нього 20% ПДВ на імпорті;

6) зупинення реєстрації податкових накладних та неповернення ПДВ;

7) контроль цін на АЗС, що призвів до його зникнення

8) обмеження щодо виїзду чоловіків - власників та співробітників експортоорієнтованих підприємств;

9) зростання ставок ренти на видобуток газу та ін.

4. Ситуація в українській економіці може серйозно погіршитись восени на тлі:

а) загострення воєнної ситуації;

б) скочування ключових економік світу у рецесію;

в) відволікання партнерів від допомоги Україні;

г) падіння зовнішнього попиту та цін на сировинні товари;

д) збереження при цьому високих цін на енергоресурси та необхідності закупівлі газу;

е) наростаючих дисбалансів економіки, обумовлених неефективної економічної політикою;

д) диверсій у енергетичній сфері.

Довгу війну не можна виграти без сильної економіки.

А для цього уряду необхідний ***Антикризовий план*** (перелік кроків та інструментів щодо подолання майбутніх викликів), що передбачає скоординовані дії з боку всіх економічних регуляторів задля спільної мети – виживання економіки та забезпечення обороноздатності країни.

Відео презентації за лінком (35 хвилин): https://cutt.ly/6Z6SINM

P.S.

Найближчим часом опублікуємо прогноз економіки України до кінця 2022 року. Але стан економіки буде критично залежним уже від ефективності державної економічної політики.

***

№ 447.

Зеленський мав би взяти на себе економічне лідерство, натомість західні партнери бачать Гетманцева - Длігач

2022-08-12

Економіка України потребує не відновлення, а модернізації, вважає Андрій Длігач

Ускладнюючи життя тим, хто хоче купувати валюту, влада призводить до розкручування інфляції і тиску на національну валюту — Длігач

Футуролог, стратег, генеральний директор групи компаній Advanter Group Андрій ***Длігач*** системно критикує підходи в економіці деяких членів президентської команди, зокрема, народного депутата Данила Гетманцева, який також згадав його в останньому інтерв'ю нашому виданню в контексті плану відновлення України.

Длігач в інтерв'ю "Телеграфу" критикує цей план, а вірніше, каже, що остаточного тексту ще немає, та говорить про необхідність модернізації України, а не відбудови, а також, про зниження деяких податків, інфляцію та важливість лідерства в економіці президента Володимира Зеленського.

1. Проблема не в самому Гетманцеві

- Ви часто критикуєте підходи Гетманцева. Важливо уточнити, що не його особисто. Що не так з його ініціативами?

- Дякую за правильний акцент. Це точно не щось особисте. Ми навіть не знайомі. Всі спроби якось побудувати комунікацію ще до війни не були

— Деякі блогери жорстко критикують розроблений вами план відновлення України. Наприклад, Длігач.

— На жаль, не знаю хто такий Длігач, можливо і непоганий блогер. Але для того аби щось критикувати, без сумніву необхідно:

1. володіти базовими знаннями;
2. прочитати предмет критики.

На жаль, більшість з тих, хто критикує план, представлений урядом, його навіть не читала. Тому критика є безпредметною, а оцінки необґрунтованими на фактах. Нічого не поробиш – поверхневість – ознака часу. Але у медалі є і інша сторона, — той, хто ознайомлений з планом визнає і його рівень, і глибину попри те, що з окремими положеннями може не погодитись. Я більше схильний довіряти членам Advisory Board, — економістам з світовим ім'ям, що брали участь в розробці Плану. Але це безперечно питання смаку (сміється).

ефективними.

Зараз ми дійсно критикуємо його підходи щодо економічної політики. За часи повномасштабної війни вони в нього не змінились.

Це підходи, які декларують замість свобод для бізнесу — контроль з боку держави, його посилення, і ставить підприємця в позицію постійно винного. Підприємець має доводити державі своє право на існування та заробіток. Хоча підприємці – громадяни України і згідно з Конституцією саме громадяни, а не чиновники є головними бенефіціарами країни.

Важко не помітити світоглядні підходи пана Гетманцева, а з іншого – ігнорувати рішення, які приймає комітет під його головуванням, рішення, які він модерує як секретар Ради з відновленням України. Так виглядає, що податкова політика у державі важливіша економічної. Як професор з економіки — університетський, а не "фейсбучний", наполягаю, що податкова політика є лише одним з розділів економічної політики, похідним від стратегії економічного зростання.

Ми ж виступаємо не просто проти збільшення податків, а проти підходу, за яким держава має визначати пріоритети для підприємців, займатись підприємництвом сама, акумулювати більшу частину ресурсу на собі.

Наприклад, у інтерв'ю вашому виданню він критикує позицію міністра економіки щодо зниження відсотку ВВП перерозподілу через державний бюджет.

Цей показник в Україні набагато більший 40%. Міністр економіки (Юлія Свириденко — Ред.), і ми тут підтримуємо її, висуває позицію, що держава має розподіляти не більше 30% ВВП. Тобто держави в економіці має бути менше. На жаль, для пана Гетманцева економічні свободи, інноваційний шлях розвитку держави не є пріоритетами.

2. Неіснуючий План відновлення України, або що представили в Лугано

- План відновлення України — в Лугано його презентували Заходу…

- Ні. В Лугано не представлявся План відновлення України. Більше того, цього плану немає.

- Є презентація Плану, я її читала.

- Це його власна презентація, так. Не план. Її розробила компанія ***McKinsey***.

Насправді **Національна рада не затверджувала жодного документу**. Він ще в роботі. Гетманцев згадує, що цей документ розглядався і підтримувався ***Adviser Aboard***, але я спілкувався з кількома експертами звідти і вони переконують, що вони точно не затверджували цей документ. Можливо, я маю не всю інформацію. Але наразі цей документ, як я знаю, не затверджений.

Загалом, я також був долучений як до розробок Плану Відновлення, так і до ідей, на базі яких готувалася презентація пана Гетьманцева. І, можливо, це буде для нього цікавим. Там були використані деякі мої тези, наприклад, про модернізацію України. Я ввів її у лексикон і Кабінету міністрів, і Нацради.

В цьому документі є позиції про необхідність економічного зростання, про ускладнення економіки — перехід від сировинної до так званої складної.

Але не зафіксовані ключові моменти, на яких наполягає громадянське суспільство, бізнес, громадські експерти: позиції про економічні свободи, прориви.

Пан Гетманцев опирається проведенню податкової реформи, а вона важлива саме зараз, та він зміщує акцент від зниження податків до посилення тиску правоохоронних органів, податкової служби та митниці на бізнес. Він хизується покращенням показників у липні цього року, замовчуючи, що 70 тисяч бізнесів отримали проблеми з блокуванням ПДВ і це призвело до

вимивання грошей з бізнесу. Тому це не справжні податки, це фактично означає, що держава через інструменти блокування ПДВ накладних, забрала на себе частину ресурсу бізнесу. І таких моментів багато. Коли мова заходить про 750 мільярдів на відновлення України, то там теж є незбалансованість у проектах, які мають бути реалізовані.

Тому що **робота робочих груп відбувалась без узгодженої візії з самого початку, без економічного моделювання**. Громадянське суспільство, міжнародних партнерів і бізнес по-справжньому не залучали до роботи. І міжнародні партнери питають: а чому ви робите план відновлення без нас?

3. Що потрібно в реальному плані відновлення України

- Ви в нещодавньому інтерв'ю пропонували створити замість нього "реальний план відновлення України". Яким ви глобально розумієте відновлення? Бо якраз наші іноземні партнери мають розуміти конкретно, на що вони будуть давати гроші, а не на відновлення чогось абстрактного

- Наша команда займалась координацією розробки ***Національної економічної стратегії України до 2030***, яка була прийнята рік тому в 2021 р..

> *Тоді був організований схожий процес: сотні експертів, бізнес, уряд, Верховна Рада — всі були залучені. Ми тоді розглядали, що треба змінювати по галузях, де прориви для України, пораховані економічні моделі.*

Цього разу такого не відбулось.

Ви праві, що Захід чекає конкретику.

Ми зі свого боку запропонували три *концепції*:

> 1) реанімацію, тобто швидкі рішення, які дають змогу відновити бізнес, вирішити проблеми з інфраструктурою; 2) далі відновлення, те, що дає можливість повернути втрачене; і 3) модернізація — що дає можливість побудувати принципово нове.

Щодо реанімації, то

> найкраще це питання відображено в документі, який підготували в Офісі президента, команда Кирила ***Тимошенка***, так званий ***fast recovery***.
>
> Вся вартість роєкту — 17 млрд доларів. На жаль, цей проєкт чомусь не був представлений в Лугано.

На відновленні я би взагалі не робив акцент.

На всіх міжнародних зустрічах нам кажуть: вам потрібно діяти вже зараз.

Не так, як каже пан Гетманцев, що треба спочатку дочекатись поки війна закінчиться, а потім думати про бізнес. А пропонувати вже, у що можна інвестувати. Західний бізнес готовий інвестувати в Україну, вони просять державних гарантій від своїх урядів, їм просто треба допомогти в цьому. Європейський інвестиційний банк збирає великий фінансовий портфель для інвестицій в Україну. Але ми чомусь дуже обережно підходимо до таких дій. Ми рішуче підходимо в цифровій інфраструктурі, в сфері озброєння, а в економічній площині ми показуємо відсутність лідерства.

Друге, що кажуть на Заході, це те, що нам не треба відновлювати стару металургію, залізничні колії, а пропонувати нове — швидкі колії, нові логістичні центри, а таких проектів обмаль.

> *Це наша можливість зараз вибудовувати виробничі ланцюги саме в Україні з міжнародними партнерами. І бізнес це розуміє, але йому не треба вказувати, що робити. І третє, що кажуть на Заході: лідерство в економіці. Жодного справжнього Маршалу, чи консолідованої інституції немає на Заході, які б займалась українською економікою, тому що в Україні немає такої інституції. Все дзеркально. Жоден український політик не взяв на себе таке лідерство.*

Я вважаю, що це мав би зробити президент Зеленський. Прем'єр радше організатор процесів відновлення, аніж організації проривів. Президент за своїм психотипом, енергією, поки що популярністю, міг би бути цією фігурою, яка б взяла це лідерство на себе.

Але наші західні партнери зараз бачать Гетманцева і потискають плечима.

- Як ви ставитесь до ідеї створення українського банку розвитку? Нам в інтерв'ю пан Гетманцев сказав, що його функція буде саме в насиченні економіки України дешевими кредитними грошима.

- В мене є застереження щодо консолідації всіх фінансових потоків в одних руках. Має бути створена ціла мережа фондів, які б опікувались різними сферами. Однієї з інституцій може бути банк реконструкції та розвитку. Але зараз я бачу бажання чинної влади просто все контролювати.

Потрібно, щоб президент і його команда побачили в громадянському суспільстві не політичних опонентів, а економічних союзників. Громадянське суспільство і не думає займатись політикою.

4. Що робити з податками

- Під час війни та скоріше за все щонайменше у першій рік після її завершення будуть одиниці підприємств, які реально матимуть прибуток. Але система податкового адміністрування за його сплатою по всій країні працюватиме. На вашу думку, чи не доцільніше було на цей період встановити нульову ставку податку на прибуток? Адже ви в цілому виступаєте за ліберальну модель.

- У самому питанні ліберальної податкової реформи вже дискредитований імідж. Мовляв, це безвідповідально, бізнес і так не сплачує податки. Але ось податок на прибуток — важливий податок, він не є системоутворюючим в Україні й дійсно компанії зараз будуть мати все менші прибутки. Це відбувалось і під час ковіду. Здавалося, що це найкращий час щось зробити з цим податком, але ми вважаємо, що треба його не зводити до нуля, а звести до нуля податок на той прибуток, який бізнес реінвестує у власний розвиток. Тобто заохотити бізнес не прибирати гроші з економіки, а реінвестувати.

Для цього ще в 2014 році ми запропонували ***податок на виведений капітал***. Це інакша модель, за якою податком оподатковується лише той прибуток, який бізнес виводить в якості власних доходів.

Другий податок, який є системоутворюючим — ***ПДВ***. Але є багато нюансів, які заважають абсолютній автоматизації цього податку, тобто все одно він має контролюватись. Але в нас це ручний режим. Комусь залік ПДВ робиться, комусь ні, комусь повертають ПДВ, комусь ні. Такий ручний режим дозволяє владі контролювати бізнес. Змушувати його домовлятись. Ми пропонуємо знизити ПДВ, щоб уникнути скруток, цього ганебного явища. Це мало б бути зроблено до нашої євроінтеграції, протягом трьох років, ця знижена ставка могла б вирівняти умови і для експортерів, і для внутрішніх продавців, прибрати всі пільги, щоб прибрати корупцію. Зниження ПДВ до 10% робить ці скрутки повністю неефективними.

І третій податок, який є найбільшим для бізнесу — ***податок на працю***. Він є найбільш болючим. Зараз бізнес сплачує більше 40% від фонду заробітної плати. Ми вже багато разів показували, що обілення зарплат можливе лише за умов, коли цей податок не перевищуватиме 20%. Якщо ми хочемо справжній прорив, то це має бути 15%. І не буде потрібно робити окремих Дія.City чи інших пільг. І навіть ФОПи стають не настільки необхідними для зменшення оподаткування праці. Так ми зможемо вивести з тіні мільйони співробітників. Ми спеціально провели дослідження, 208 компаній взяли участь, ми провели аналіз схем, як їм ефективніше буде працювати. І ми побачили зростання ВВП країни на 8%, на 31% зростання білих зарплат, на третину збільшується

інвестиції в країну. Ми побачили, що навіть без урахування зростання економіки, податкова реформа дає можливість отримати ту саму кількість грошей в державний бюджет, що і зараз. Тобто ми ніде не просідаємо.

Ми застосовуємо певні компенсатори, але є деякі нюанси: уявіть собі, що при тому, що в нас 10 млн осіб сплачують ЄСВ, 4,8 млн з них — отримують зарплати з бюджету або у держаних підприємствах. Тобто більшість податків держава платить сама собі. І зниження податків призводить до зменшення доходів держави, але і до зменшення видатків держави. А це, на жаль, замовчується критиками наших реформ. У пана Гетманцева є ці моделі, я знаю, що їх з ним обговорювали, і якщо є зауваження, то я готовий підготувати всю необхідну аналітику. Але діалог не складається. При цьому з прогресивною частиною Уряду, ОП є абсолютне порозуміння і якісна співдія.

- Враховуючи, що значна частина регіонів — Харківська, Донецька, Дніпропетровська, Херсонська, Запорізька, Миколаївська знаходиться в зоні бойових дій та постійних обстрілів, гинуть не тільки військові, а і пересічні наймані працівники. В той же час приватні підприємства повинні робити платежі по їхньому пенсійному соціальному страхуванню, чи не здається вам, що це сюрреалістично? Як на вашу думку варто державі регулювати оплату соціальних внесків в цих регіонах? Чи не варто ввести, наприклад, оплату ЄСВ з мінімалки, тобто якусь фіксовану суму?

- Будь-які проміжні рішення є поганими. Тому що вони лише спотворюють загальну систему і спричиняють зловживання. Є частина областей, які не постраждали. А є, наприклад, Сумська область, яка начебто вже не фронтова, але вона постраждала чи не найбільше. Найкраще рішення — це системно зробити Україну найпривабливішою країною для ведення бізнесу. І чим менше буде виключень, тим легше буде довести цю легкість. Якщо конкретно, то проміжним рішенням могло б бути те, що ви кажете, але суттєво це нічого не вирішить ані для самого бізнесу, ані для держави.

Наші дослідження показують, що бізнес доволі ефективно релокувався. І цей процес фактично вже завершений. Процес повернення бізнесу відбувається повільно, хоча за липень якраз прорив відбувся: лише 38% бізнесів не працює. Було 50% два місяці тому. Але бізнес не може отримати фінансовий ресурс, банки не кредитують через умови, які створені на поточний момент. Програми 5-7-9 гарно спрацювали лише для аграріїв, і не працюють для решти бізнесів. Бізнес витрачає фінансовий ресурс. Його можна залишити в бізнесі, не забираючи його через податки. Але і цього було б замало. Держава невідкладно має знайти ресурс для бізнесу. І підказка дуже проста: Захід фінансує дефіцит українського бюджету, але не армію. Є гроші, які на Заході

лежать виділені під Україну, але Україна під них не може знайти обґрунтування, на що ці гроші йдуть. Якраз вони і могли би бути спрямовані на відновлення бізнесу. Бізнес би передав їх працівникам, створюючи робочі місця, і це би призвело до повернення більшої частини грошей до бюджету і тоді б держава могла фінансувати армію.

5. Ця ідея настільки на поверхні, що дуже дивно, чому нею не користуються

- Отже, ви також не погоджуєтесь з тезою, що допомагати бізнесу будемо після війни?

- На жаль, пан Гетманцев, який дуже часто користується цифрами, які ми даємо, не приділяє їм уваги. Він бачив наші дослідження. Тому що у власному телеграмі час від часу на них посилається.

Так от вже зараз 12,8% бізнесу так чи інакше розглянули для себе можливість перенести діяльність закордон. Тобто значну частину ВВП в перспективі ми втрачаємо. Частина вже там. І уявіть собі, що якщо найближчим часом буде проголосоване рішення про 10% додатковий податок на купівлю валюти, то більшість промислових виробників, які мають імпортну-експортну складову точно не будуть заводити експорту виручку в Україну. Якщо краще залишати гроші там і купувати без того, щоб сплачувати цей додатковий податок. Все це робиться для погіршення ситуації для бізнесу. Пан Гетманцев в інтерв'ю у вас каже, що постійно спілкується з бізнесом. Я так розумію, вони можуть навіть створити спеціальне бізнес об'єднання під спілкування з паном Гетманцевим. Але вже 82 існуючі провідні репутаційні бізнес організації, серед яких і Спілка українських підприємців, і Торгова-промислова палата, CEO club, бізнес-спільнота Board об'єднались і мають спільну позицію. Чому він говорить будь з ким, але не з Коаліцією ключових бізнес-спільнот? Ми не хочемо війни, ми хочемо об'єктивності.

6. Додатковий податок на імпорт і інфляція в Україні

- Деякі експерти кажуть, що додатковий податок на імпорт якраз допоможе зменшити тиск на гривню, яка останнім часом і так девальвується.

- Я **категорично проти**.

Тиск на гривню останнім часом суттєво зменшився. Якраз якщо б всього цього не відбувалось, то ми би вийшли на кінець року з курсом близько 35. Мали б сумарний дефлятор ВВП десь в межах 40%, але такими діями влади зараз розкручується маховик інфляції.

На жаль, **влада не працює як єдиний механізм**.

В нас є чотири гілки, які відповідають за економіку:

1) ***міністерство економіки***, 2) ***міністерство фінансів***, 3) ***Нацбанк*** та 4) ***економічний блок в ОП*** (?).

В кожному з цих блоків є прогресори, але цілі різні.

1) ***Мінфін*** має відповідати за залучення грошей в Україну, але відсутність економічного лідерства призводить до того, що ми отримуємо вдвічі менше грошей ніж мали би отримувати. Якщо б ми отримували 5-6 млрд на місяць, то в нас точно не було б всіх цих проблем.

2) ***Нацбанк*** не має серед своїх пріоритетів економічне зростання. Тому те, що банки не кредитують реальний сектор економіки — погано, але не це завдання НБУ.

3) ***Міністерство економіки*** має визначати економічну політику, але воно фактично усунуте від модерації цих процесів, хоча і має потенціал для справжнього лідерства.

Немає в нас економічного штабу.

А він має бути створений, і створений при президентові. Вся ця ситуація призвела до того, що в нас пріорітетами є податки, а не економічне зростання.

— Прем'єр міністр заявив що з 1 вересня 2022 повинна початись масова приватизація, в тому числі щоб сприяти релокації підприємств. Ви сказали, що вона (релокація — Ред.) вже фактично завершилась. Чи дійсно Україні під час війни необхідна масова приватизація?

- Я прихильник ідеї приватизації, тим більше зараз.

Ми провели аналіз, міністерство економіки провело аналіз. З 600 підприємств в державній власності, переважна більшість це вже фейкові підприємства, і держава має їх позбутись.

Із 600 підприємств, яку мають якусь цінність, в державі може залишитись не більше 50. Решта має бути приватизована. Підприємства можуть продаватись навіть за 1 гривню.

Там де є певна цінність, ми маємо правильно їх оцінювати і виставляти на реальний продаж.

А **в державі мають залишитись лише стратегічні підприємства**.

Бо інші — це збиток для держави і джерело корупції. Бо це не те національне багатство, наше національне багатство — це люди, а не земля, не газотранспортна система. Нею взагалі давно б мали керувати 50/50 українці і німці. І не було б багатьох проблем, зокрема й Північних потоків.

***

№ 448. Частини 1, 2

Частина 1

Другий фронт великої війни: Як Україна перейшла до *воєнної економіки*

2022-06-08

Юлія Свириденко

Перший віце-прем'єр-міністр — Міністр економіки України

1. Триває війна за нашу незалежність і за наше майбутнє. Чому українська економіка вистояла

З першого дня російського вторгнення український бізнес відчув на собі її наслідки. Ворог зруйнував логістичні ланцюжки, виробничі потужності, змусив людей тікати з рідних міст і сіл. На початку війни більшість зовнішніх експертів не вірили у нашу здатність вистояти. Але ми в черговий раз довели, що українці - нація сильних і вільних людей.

В перші дні російського вторгнення економіка перебувала в шоковому стані, тому знадобилися швидкі дії, аби повернути країну до економічного життя.

Наші три основних економічних досягнення за цей час:

1) макроекономічна стабільність,
2) працюючий банківський та
3) приватний сектор.

Попри війну ми пройшли посівну кампанію, вдало завершили опалювальний сезон, банки продовжують кредитувати бізнес, магазини та аптеки працюють, харчові виробництва годують людей, енергетика й далі живить підприємства по всій Україні, а логістика, попри всі складнощі, сполучає виробника та споживача.

2. Наші дії в економіці були зосереджені на ключових напрямках

1. Макроекономіка

В перші дні війни НБУ зафіксував курс гривні, чим попередив її знецінення. Ми зберегли українські золотовалютні резерви НБУ на рівні 90% від довоєнного і втримали економічну стабільність. Прогнозованість — найкраще, що ми могли зробити для бізнесу на початку війни.

2. Все для армії

Ми залучили понад 22 тисячі підприємств, установ і організацій для виконання мобілізаційних завдань. Впродовж перших десяти днів війни вони почали виготовляти товари та надавати послуги, передбачені мобілізаційними планами. Ця важлива складова воєнної економіки і зараз перебуває у центрі нашої уваги. Звичайно, кожне з цих підприємств мало складнощі на початку роботи, але їх усували в ручному режимі і в цілому успішно запустили цілі сектори, які сьогодні обслуговують ЗСУ. Зокрема, харчову, легку промисловість та машинобудування. Ми з перших днів запровадили бронювання від військової служби працівників підприємств, залучених до мобілізаційних завдань, підприємств, що забезпечують життєдіяльність населення та функціонування економіки. А зараз створюємо електронну систему бронювання, яка суттєво пришвидшить цю процедуру і переведе її в онлайн.

3. Стимулювання пропозиції

Реалізували концепцію централізованого замовлення для виробників харчових продуктів, лікарських засобів тощо. Вирішили питання забезпечення приміщеннями та обладнанням для розміщення виробництв таких важливих сьогодні оборонних підприємств.

4. Спрощене оподаткування

Радикально знизили податкове навантаження — дали можливість переходу підприємств на спрощену систему оподаткування (2% від обороту без ПДВ

та податку на прибуток). Запровадили спеціальний режим оподаткування резидентів Дія Сіті - IT-компаній (можна обирати, який корпоративний податок сплачувати). Скасували плату за землю на територіях, де ведуться бойові дії. Звільнили підприємців від відповідальності у разі неможливості виконання платниками податків своїх обов'язків.

5. Дерегуляція

Провели безпрецедентну дерегуляцію, про яку могли тільки мріяти у довоєнний час: 48 дозволів, 19 ліцензій та 500 інших публічних послуг для бізнесу переведені на декларативний принцип. Запроваджено мораторій на перевірки бізнесу. На період воєнного стану продовжили дію дозволів і ліцензій. На один рік пролонгували дію атестатів про акредитацію органів з оцінки відповідності, термін яких спливає у воєнний час. Продовжили строки чинності результатів повірки засобів вимірювальної техніки в умовах воєнного стану. Вдосконалили механізм подання підприємцями декларацій для отримання дозволів та ліцензій. Тепер ця послуга доступна через портал та додаток ДІЯ.

6. Доступ до фінансування

Шок війни призводить до відтоку капіталу. Тому ми спростили кредитування — будь-яке підприємство може отримати до 60 млн грн під 0%.

Відкрили доступ продовольчим торговим мережам до кредитів під 5% на 1 рік для поповнення обігових коштів на суму до 1 млрд грн.

За програмою «Доступні кредити 5–7–9%» зняли обмеження у період воєнного стану щодо верхньої граничної суми отриманої державної допомоги за останні три роки. Загалом за програмою «5–7–9» бізнес оформив більше 40 тис запозичень, а кредитування здійснюють 42 банки-партнери.

7. Продовольча безпека

Ми встановили максимальний строк розрахунків за товари вітчизняного виробництва — не пізніше, ніж через 10 днів після виставлення рахунку — і так гарантували безперебійну роботу продовольчих підприємств. Створили умови для безвідсоткового кредитування аграріїв, завдяки чому вдалося провести посівну кампанію в 23-х областях України. Зняли вимогу щодо граничного рівня торговельної надбавки (націнки) на окремі продукти харчування і забезпечили їх присутність в магазинах. Спростили вимоги

до маркування імпортних продуктів харчування для їх швидшого ввезення під час воєнного стану. Аграріям, що обробляють до 10 тис га землі, держава компенсує відсотки за кредитами. Долучаємо до підтримки аграрного бізнесу міжнародні неурядові організації, які акумулюють фінансову допомогу для українських сільгоспвиробників. А ще ми створили унікальну Національну платформу продовольчої безпеки, де виробники і торговельні мережі можуть контактувати одне з одним на базі Держпродспоживслужби, яка раніше сприймалася бізнесом виключно, як орган контролю.

8. Релокація

Реалізували програму переміщення підприємств на безпечні території Західної та Центральної України. Вже більше 600 бізнесів переїхали до нових громад, майже 400 з них відновили свою роботу, ще понад 250 бізнесів знаходяться у стані переїзду. За перевезення майна релокованих вітчизняних підприємств платить держава, а цю функцію виконують «Укрзалізниця» та «Укрпошта». Ми допомагаємо релокованим підприємствам з оперативним підключенням до газо-, електро- та водопостачання. Даємо можливість оренди об'єктів державної власності під розміщення виробничих потужностей релокованих підприємств за 1 грн/кв м. А ще допомагаємо налагоджувати нові комерційні зв’язки, виходити на нові ринки, в тому числі, іноземні, перебудовувати логістичні шляхи. ДП «Прозорро.Продажі» спільно з маркетплейсом E-Tender створили платформу цифрової взаємодії усіх учасників програми релокації.

9. Пальне

Пальне — це кров економіки. Україна стала першою країною Європи, яка повністю відмовилася від російської нафти, газу та нафтопродуктів. **Ми заплатили за це високу ціну — черги на АЗС та шоковий попит.** Проте сьогодні ситуація значно покращилася, черги стають меншими, хоча добове споживання постійно росте, адже українці повертаються додому, а компанії - до роботи.

Хоча ворог зруйнував наше внутрішнє виробництво, яке до війни давало 20% обсягу пального для України, ми за 2 місяці повністю перебудували логістичні маршрути.

У травні ми отримали великі черги на АЗС, і максимально спростили усі митні процедури.

Скасували акциз та знизили до 7% ПДВ на пальне, що дозволило операторам ринку в перші два місяці війни наростити імпорт без суттєвого здорожчання.

Скасували дозволи на в'їзд автоцистерн для доставки пального в Україну.

Забезпечили можливість приймати пальне в портах Дунаю. Здійснюємо позачергове оформлення пального на кордонах з боку митниці та прикордонної служби.

Митниці влаштували окрему «зелену» смугу для бензовозів з Польщі. Синхронізовали графіки роботи АТ «Укрзалізниці» та польської PKP, що дає змогу в оперативному режимі вирішувати проблемні питання.

У травні ми імпортували 345 тис тонн пального з абсолютно нових логістичних маршрутів через наш західний кордон.

Ми також змогли домовитися з Урядом Польщі про екстрені поставки бензину та дизелю в Україну з польського державного резерву.

10. Ринок праці

Ми практично миттєво розробили і провели через Верховну Раду Закон «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», який вже набрав чинності. Він доповнює діюче законодавство новими нормами. Зокрема, тепер працівник може розірвати трудовий договір за власною ініціативою у зв’язку з веденням бойових дій, запроваджується можливість призупинення дії трудового договору, що не тягне за собою припинення трудових відносин, дозволена тривалість робочого часу у період дії воєнного стану збільшується до 60 годин на тиждень.

Так само швидко був розроблений і прийнятий Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану», яким значно спрощений порядок постановки на облік безробітних, враховані потреби людей, які втратили і роботу, і документи.

Розробили законопроект про договірний режим трудових відносин для малого та середнього бізнесу. Він вже ухвалений парламентом в першому читанні.

Для стимуляції працевлаштування внутрішньо переміщених осіб започаткували програму, згідно з якою протягом двох місяців підприємства отримують ***компенсацію*** по 6,5 тис грн за кожного такого працівника.

Ми відкрили опцію подачі заявок для компенсації на порталі та в додатку ДІЯ. На цей напрямок Уряд спрямував 200 млн грн.

Запустили телеграм-канал «Робота зараз», де Служба зайнятості допомагає роботодавцям знайти персонал, та чат-бот з інформацією щодо трудових відносин під час війни.

Зупинили дію деяких процедур кадрового обліку найманих працівників, що заощаджує час та зусилля підприємців.

Уряд виділив додатково на виплату допомоги по безробіттю 1,3 млрд гривень.

Навіть під час війни заборгованості по виплаті допомоги безробітним немає.

11. Міжнародна торгівля

Досягли домовленості з Великою Британією, Європейським Союзом, Канадою про скасування ввізних мит на українські товари — і це перші кроки по втіленню нашої економічної стратегії. ЄС також зупинили на рік стягнення усіх антидемпінгових та захисних мит на українську сталь.

США скасували 25% мито на українську сталь. Сполучені Штати припинили антидемпінгове розслідування відносно українського меду, а Канада ухвалила рішення не застосовувати антидемпінгові заходи стосовно українського прокату.

Почалися переговори щодо укладення Угоди про вантажні перевезення автомобільним транспортом між Україною та Європейським Союзом. Це буде угода яка формалізує практичні домовленості про скасування автодозволів.

Впорядкували фітосанітарний контроль на кордоні з Польщею, що прискорило експорт української сільськогосподарської продукції.

Домовились про «шляхи солідарності» через ЄС, якими українські вантажі будуть проходити швидко.

Створюємо альтернативний логістичний експортний напрямок через західний кордон.

Єврокомісія закликала керівників компаній у галузі інфраструктури надати необхідні залізничні слоти між центрами перевантаження та портами ЄС.

Ми також працюємо над розблокуванням українських портів заради відновлення експортного потенціалу України та глобальної продовольчої безпеки. Але це чи не найбільш складне завдання військової економіки.

Підтримуємо діалог з урядами країн Африканського, Азійського та Американського континентів.

Україна залишається важливим гравцем на глобальних ринках.

12. Економічна стратегія

Ми розробили ключові положення ***нової економічної стратегії*** для України і зараз пишемо детальний ***План післявоєнного відновлення та розвитку United24***.

- В ньому ключовим є дерегуляція, мінімальне втручання держави в роботу бізнесу та локалізація на рівні не менше 60%.

- План також включає програму, яка стимулюватиме повернення наших громадян в Україну та забезпечить їхню інтеграцію до ринку праці.

Дослідження ***Advanter Group*** демонструють, що на початку березня 74% підприємств зупинили свою роботу, тоді як у квітні таких було лише 21%. А 15% бізнесів навіть змогли збільшили обсяги виробництва.

За даними опитування ***Інституту економічних досліджень***, виробничі очікування підприємців наразі позитивні. Понад 32% планують зростання в наступні два місяці, 34% прагнуть збільшити обсяги продажів, є стійкі очікування припинення тенденції до скорочення зайнятості. Важливо зберегти та розвинути курс на підтримку бізнесу у період війни та післявоєнної відбудови.

Саме приватна ініціатива здатна витримати усі неймовірні навантаження, стабілізувати економіку та в майбутньому виступити драйвером прискореної відбудови і розвитку.

Частина 2

https://skelet.info/kto-takaya-yuliya-sviridenko-zamenivshaya-lyubchenko-v-kabmine/

Под «прямым управлением» Зеленского. Кто такая Юлия Свириденко, заменившая Любченко в Кабмине

2021-11-05

Министерство экономики Украины вместо *Алексея Любченко* возглавила Юлия Свириденко, которая также стала первым вице-премьером в правительстве Дениса ***Шмыгаля***. **Каков карьерный путь нового члена Кабмина и что означает это назначение?**

Юлия Свириденко

4 ноября депутаты Верховной Рады 256 голосами поддержали назначение Юлии Свириденко первого вице-премьер-министра Украины — министра экономики, пишет *ДС.*

1. Из Чернигова в Киев

Юлия Анатольевна Свириденко родом из Черниговщины, где и прошла большая часть ее карьеры. В 2008 г. она окончила Киевский торгово-экономический университет, получила степень магистра, также училась на аспирантуре в КНЭУ. Сразу после университета начала работать экономистом по финансам совместного украино-андоррского предприятия АО «АМП» в Киеве (компания на рынке недвижимости). Через три года возглавила постоянное представительство Чернигова в городе Все (Китай). Она занималась привлечением китайских инвесторов в Украину.

В 2015-м Свириденко окончательно перешла на госслужбу: она сперва стала советником председателя Черниговской ОГА, а с августа 2015-го — начальником

Департамента экономического развития в этой же администрации. С сентября 2017 г. Свириденко была исполняющим обязанности., а с 2018-го — первым заместителем председателя Черниговской ОГА; также несколько месяцев исполняла обязанности руководителя региона.

2. Между правительством и ОП

В 2019 г. Юлия Свириденко начинает работать в Министерстве экономического развития, торговли и сельского хозяйства. Там она в 2019 г. стала сперва просто заместителем, а через год — первым заместителем министра экономики. Отвечала за формирование и реализацию государственной политики в сфере труда и занятости населения, а также в сфере промышленной и ценовой политики.

Но в декабре 2020-го последовал трансфер чиновницы в Офис Президента на должность заместителя руководителя (где она снова отвечала за работу с инвесторами). Также с декабря 2020-го Свириденко возглавляет созданный президентом Владимиром Зеленским Совет по содействию бизнесу.

Кроме того, с марта 2020-го по февраль 2021 г. она входила в состав украинской делегации в Трехсторонней контактной группе по урегулированию конфликта на Донбассе, в подгруппу по экономическим и социальным вопросам. Правда, ничем особым там не отметилась. А в июне-сентябре нынешнего 2021 года Свириденко была членом наблюдательного совета НАК «Нафтогаз Украины».

3. Новые приоритеты

Итак, Свириденко возглавила Минэкономики и стала вице-премьером вместо Алексея Любченко.

Это будет означать, что в экономическом плане правительство перейдет под прямое управление ОП, — считает директор Института мировой политики Евгений ***Магда***.

*«Вместо Любченко придет госпожа Свириденко, и это будет означать, что в экономическом плане правительство перейдет под прямое управление ОП. Ибо Денис **Шмыгаль** на прошлой неделе даже отказался обсуждать вопрос изменений в правительстве без решения парламентской фракции «слуг народа». Не думаю, что он боялся сглазить относительно отставки Любченко — просто премьер не является самостоятельной политической фигурой»,*

— сказал эксперт в недавнем комментарии «ДС».

Выступая в Верховной Раде перед своим назначением, чиновница говорила о необходимости запуска институтов, которые усилят политику государства. А чтобы изменить экономическую ситуацию в Украине к лучшему, по ее мнению, следует пересмотреть сам подход к осуществлению государственных инвестиций.

«Речь идет, прежде всего, о запуске и работе Экспертно-кредитного агентства, Фонда прямых иностранных инвестиций, Фонда улучшения жилищных условий, Государственного лизингового агентства, Фонда микроинвестиций для граждан»,

— сказала она с трибуны, напомним, что такие структуры успешно работают в США и Европе. Часть таких институтов создана и в Украине, но пока не смогла показать свою эффективность.

Также Свириденко назвала пять ключевых экономических кластеров, где, по ее мнению, инвестиции могут иметь самый большой эффект:

1) машиностроение,
2) энергетика,
3) IT,
4) сельское хозяйство,
5) строительство.

Относительно общих подходов к управлению экономикой, то Свириденко выступает за сбалансированный подход.

*«Лет 15 назад мир научился балансировать между **либеральными** и **консервативными** экономическими инструментами, которые более защищены от политических решений и имеют собственные финансовые механизмы. Поэтому мы должны стать более гибкими, отойти от советских стандартов и бюрократии и сформировать устоявшиеся институции»,*

— сказала она с трибуны Верховной Рады перед голосованием за назначение на должность.

Что же касается более приземленных планов развития, то тут у нового министра такие планы:

«Уже в ближайшие три года в Украине может возобновиться судостроение, речь идет о 20 новых судах ежегодно. К 2025 г. мы можем нарастить оборот отрасли до 22 млрд грн и создать почти 50 тыс. рабочих мест. Начиная со следующего года, в наших планах полностью перезагрузить парк грузовых вагонов Укрзализныци. Речь идет о 46 тыс. вагонов. Это создаст рынок с оборотом более 100 млрд грн в ближайшие семь лет».

4. Небезупречный портрет

Как сообщает издание «НВ Бизнес»,

> муж Свириденко Сергей Дерлеменко является собственником компании ООО «ДКС-ГРУПП», которая занимается строительством распределительных объектов для обеспечения электроэнергией и

> телекоммуникациями. А это та сфера деятельности, в которой большую роль играют связи в административной системе.

Сама же Юлия Свириденко с марта по сентябрь 2019-го была

> директором ООО «Сидко Украина» — компании, которая специализируется на производстве кормов для диких птиц и занимается переработкой органической продукции. По данным YouControl, совладельцы этой компании — Валерий Кулинич и действующий мэр Чернигова, экс-нардеп Владислав ***Атрошенко***.

Атрошенко — известен тем, что 16 января 2014 г. голосовал в составе фракции Партии регионов за диктаторские законы, ограничивающие свободу и Конституцию Украины (позже направил заявление с просьбой считать, что он не голосовал).

Атрошенко и члены его семьи — совладельцы ряда компаний в Черниговской области, работающих в сфере страхования, недвижимости, строительства, сельского хозяйства и производства электроэнергии.

—

Юлія Анатоліївна Свириденко (нар. 25 грудня 1985, Чернігів) — українська державна діячка. Перший віцепрем'єр-міністр — Міністр економіки України з 4 листопада 2021 р. Заступниця Керівника Офісу Президента України з 22 грудня 2020 року.

В. о. голови Чернігівської ОДА (2018). Заступниця міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства (29 вересня 2019 — 22 липня 2020). Перша заступниця Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (22 липня 2020 — 22 грудня 2020).

***

№ 449.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 11 серпня 2022

Головне

1) Нова серія улюбленого рашистами серіалу "хуйло погрожує ядрьоною бімбою". Не смішно, аж ніяк. Особливо мешканцям територій, що поруч зі Запорізькою АЕС.

2) Що таке зброя та інші послуги на півтора мільярди євро? Це лише на тиждень війни, якщо хтось не розуміє. "Потужна" допомога.

3) Розірваним на шматки ватним пуканом захарової щодо рішення Сейму Латвії задоволений.

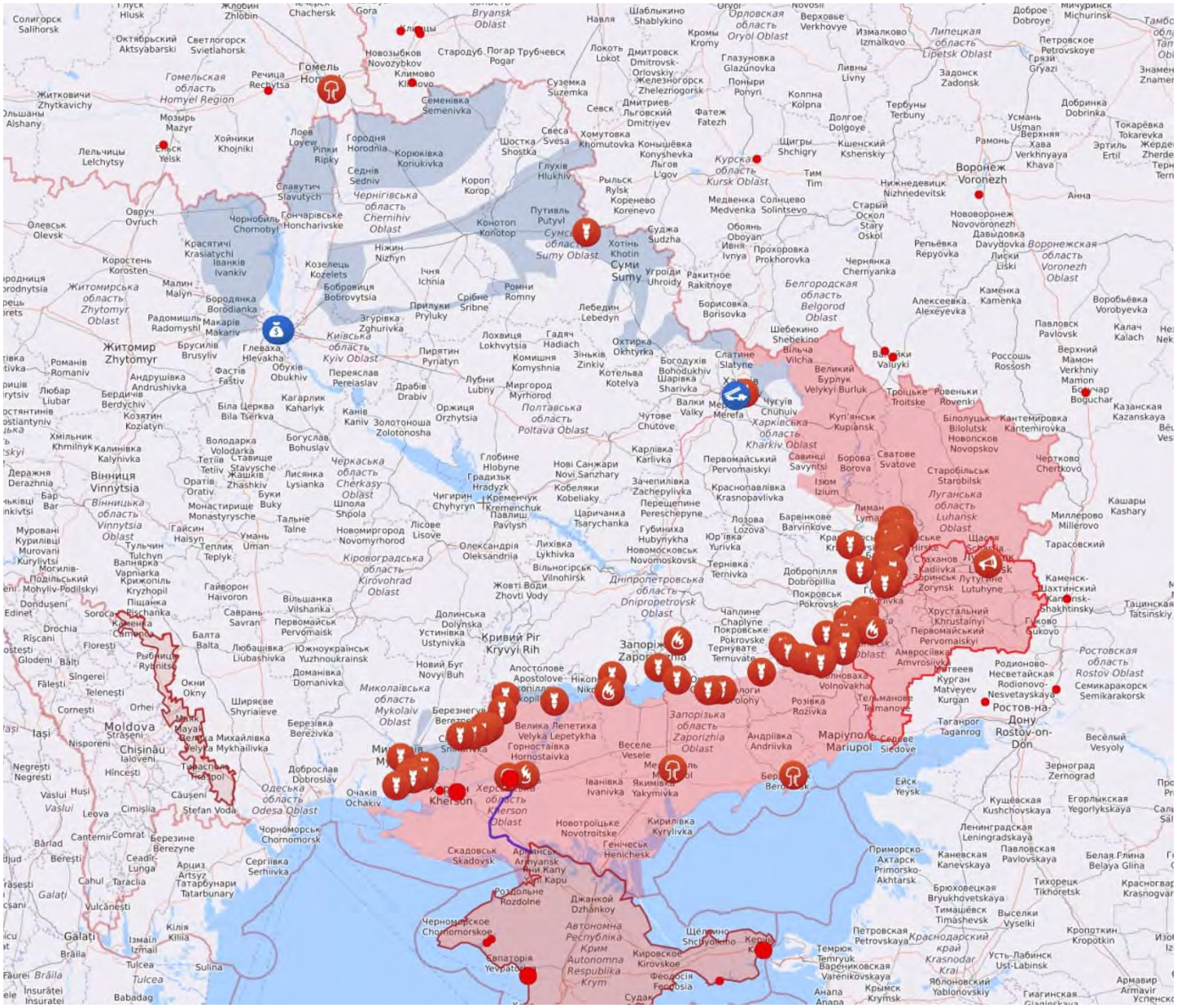
Теми дня

1) Росія відмовилася демілітаризувати Запорізьку АЕС

2) Міністри оборони 20 країн домовилися про надання воєнної допомоги Україні ще на €1,5 млрд.

3) Сейм Латвії визнав РФ країною – спонсором тероризму.

1. Війна

1-1) Фронт

• Українські підрозділи ППО збили над Харківщиною дві ракети "Калібр", які було запущено з акваторії Чорного моря. Харків знову потрапив під обстріл –

уночі місто було обстріляно не менш ніж 5 ракетами. Також з артилерії та РСЗВ обстріляно населені пункти Сумщини та Чернігівщини поблизу кордону з Росією.

• Російські війська намагаються розхитати українську оборону потужними артилерійськими та авіаційними ударами всією лінією фронту від півночі Харківщини до півдня Херсонщини.

• ЗСУ утримують лісисту ділянку на захід від Ізюма, що створює небезпеку російському угрупованню, яке націлено на Барвінкове та Слов'янськ.

• Окупанти не припиняють спроб захоплення Сіверська, Соледара та Бахмута, жорстокість боїв зростає. ЗСУ відбили атаки в напрямку Сіверська в Григорівці, Верхньокам'янському, Івано-Дар'ївці та Виїмці.

• Також відбито спробу наступу на околицях Соледара – у Бахмутському та Яковлівці й на південь та схід від Бахмута – у Вершині, Дачі та Кодемі.

• "Армія ДНР" наступає на Зайцеве на північній околиці Горлівки з півдня та сходу. Бої точаться на околицях селища.

• На околицях Донецька українські війська відбили атаки на Піски та Мар'їнку, а також на південь від Вугледару – у Павлівці.

• У Запорізькій та Херсонській областях змін на лінії фронту немає.

• З району Запорізької АЕС із важкої артилерії та РСЗВ обстріляно Нікополь, Марганець та прилеглі населені пункти на правому березі Дніпра. Під вогонь РСЗВ "Ураган" потрапили села на околицях водосховища Криворізької ТЕС.

• Російські окупанти перед засіданням Ради Безпеки ООН скоїли провокацію на Запорізькій АЕС, щоби звинуватити в неї українські війська. Територію станції було обстріляно 4 рази. Снаряди потрапили до об'єктів інфраструктури, зокрема, на майданчик поряд зі складом зберігання свіжого палива та біля пожежної частини. Пошкоджено декілька контрольних датчиків радіації, на території виникло сильне задимлення.

Міністр закордонних справ Кулеба нагадав функціонерам МАГАТЕ та ООН, що Росія перетворила найбільшу європейську АЕС на військову базу. Міністр енергетики Галущенко заявив, що Росія захопленням станції порушила всі міжнародні конвенції. Пресслужба Енергоатому констатувала, що Росія шантажує весь світ, замінувавши АЕС та оголосивши про готовність її підірвати.

Національна академія наук України звернулася до світової спільноти із закликом визнати дії російських військовослужбовців актом ядерного тероризму, наслідки якого може відчути весь світ.

У Нью-Йорку відбулося за ініціативи РФ засідання Ради Безпеки ООН щодо передаварійної ситуації на ЗАЕС. Глава МАГАТЕ Гроссі заявив, що на цей час безпосередньої загрози безпеці станції немає, проте, на його думку, ситуація може ускладнитися будь-якої миті. Він повідомив, що ремонтники АЕС відновили резервну лінію електропередач, яка сполучає об'єкт з українською енергосистемою. Гроссі закликав керівництво РФ дозволити інспекторам організації відвідати ЗАЕС.

Представник України Кислиця заявив, що саме Росія створила загрозу станції, а перед обстрілами представники Росатому спускаються до бомбосховищ, залишаючи український персонал напризволяще. Він наголосив, що Росія пішла ва-банк, скликаючи засідання Ради Безпеки, на якому намагається просунути брехню.

Генеральний секретар ООН Гутерреш закликав до негайного припинення бойових дій на АЕС. Представник Держдепартаменту США Дженкінс зажадав від РФ негайного повернення Україні контролю над станцією та створення навколо неї демілітаризованої зони. Він поклав відповідальність на РФ за можливі наслідки обстрілу.

Представник РФ Небензя заявив, що російським військам нібито немає сенсу обстрілювати самих себе, а також станцію та місто. За його словами, Росія готова сприяти приїзду на АЕС місії МАГАТЕ наприкінці серпня. Небензя категорично відкинув можливість створення демілітаризованої зони навколо станції.

Представник Китаю закликав Росію та Україну до поновлення мирних переговорів.

Президент Зеленський стверджує, що спровокована російськими військами аварія на АЕС означатиме фактичне застосування нею ядерної зброї. Він наголосив, що ядерну безпеку Європи відновить лише повне відведення російських військ з об'єкта.

На думку низки експертів, фізична руйнація реакторного відділення можлива лише за потужного обстрілу або підриву блоків, проте бетонні стіни та захисна оболонка не дадуть змогу радіації поширитися далі, ніж 30–50 км. Ці міркування стосуються і сховища відпрацьованого ядерного палива. Викид радіації в Дніпро отруїть води Каховського водосховища, проте зараження не торкнеться нижньої течії річки. Отже, наслідки ядерної аварії будуть

серйозними, але не катастрофічними, якщо не буде повністю зруйновано одну чи кілька активних зон реакторів.

Окупанти не відмовилися від наміру відключити ЗАЕС від української енергосистеми із подальшим підключенням до російської мережі через Крим. У цьому їм перешкоджають партизани. У четвер у Чаплинці, неподалік від адмінкордону з Кримом, впала високовольтна опора.

• Українське міністерство оборони відхрестилося від вибухів на аеродромах Новофедорівка в окупованому Криму та Зябрівка в Білорусі. Заступник начальника оперативного управління Генштабу Громов заявив, що інтенсивність застосування авіації російськими військами на півдні після інциденту на аеродромі дещо знизилася, водночас, на всій лінії фронту – зросла вдвічі проти попереднього тижня.

• Віцепрем'єр-міністр Верещук вважає, що окрім жителів Донецької області, потрібно відселити людей та з населених пунктів і інших областей, що перебувають у районах бойових дій – Харківської, Запорізької, Дніпропетровської та Херсонської. Вона заявила, що всім евакуйованим із небезпечних регіонів буде надано житло та соціальний захист.

• Заступник секретаря Ради безпеки РФ, колишній президент Медведєв відвідав Луганськ, де провів "нараду з безпеки та відновлення ЛНР".

• "Влада" донбаських "республік" відновила примусову мобілізацію чоловіків через важкі втрати "армійських корпусів" у боях на Донбасі та півдні України. У РФ повним ходом відбувається прихована мобілізація в суб'єктах федерації під виглядом створення "добровольчих батальйонів". Новобранці підписують короткотермінові контракти та негайно вирушають на фронт.

• Журналісти компанії CNN провели розслідування вбивства українських військовополонених в Оленівській колонії на південь від Донецька на підставі відеороликів, які викладено у відкритий доступ. На їхнє переконання, удар по бараку, де утримувалися полонені, не могло бути завдано ракетами HIMARS. Вони не знають, що саме спричинило загибель бійців.

• Amnesty International спростувала заяву Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки українського Міністерства культури про те, що збирала відомості для своєї доповіді у фільтраційних (концентраційних) таборах та в'язницях. За твердженням організації, її співробітники опитували людей на підконтрольних Україні територіях, причому респонденти давали свідчення "добровільно й у безпечних умовах". AI також заявила, що задокументувала порушення російських військовослужбовців, зокрема, невибіркові обстріли, застосування касетних боєприпасів та позасудові страти. Частина цих

порушень є воєнними злочинами. AI закликає до притягнення винних до відповідальності та засуджує вторгнення Росії як акт агресії та порушення міжнародного права. Твердження організації повністю руйнується тим фактом, що співробітники українського офісу не брали участь у збиранні відомостей та не були обізнані про проведення цього дослідження.

1-2) Тил

• Компанія McDonald's планує поетапне відкриття ресторанів в Україні – починаючи з Києва та міст на заході країни.

• Кабмін зобов’язав Нафтогаз сформувати резерви газу в підземних сховищах на зимовий період обсягом не менш ніж 19 млрд м³ через закупівлю його в місцевих видобувних компаній.

• Міністерство освіти та науки оголосило, що школярі за кордоном можуть навчатися як у місцевих школах, так і в режимі онлайн в українській школі, або обрати будь-яку іншу платформу для здобуття освіти.

• Дефіцит зовнішньої торгівлі за підсумками 7 місяців 2023 р склав $4,3 млрд, що в півтора раза вище, ніж за той же період торік.

• НБУ відкликав ліцензію ще в однієї мережі обмінних пунктів через порушення законодавчих і регуляторних норм під час здійснення валютообмінних операцій. 5 серпня було позбавлено ліцензії 4 компанії, які контролювали 15 % ринку. НБУ й далі перевіряє небанківські організації – оператори мереж обміну валюти. На думку низки експертів, "група впливу" з оточення президента Зеленського через чиновників НБУ "зачищає" ринок для нового гравця, який буде близький до влади. Голова комітету Верховної Ради з фінансів, податкової та митної політики депутат від президентської партії Гетманцев вніс до парламенту законопроєкт про запровадження виплати авансом податку на прибуток обмінними пунктами. За його твердженням, цей бізнес є "надприбутковим".

2. Україна та світ

• У столиці Данії – Копенгагені відбулася зустріч міністрів оборони 20 країн для посилення воєнної допомоги Україні. Данський міністр оборони Бодсков оголосив про досягнення учасниками згоди щодо надання додаткової підтримки Україні в розмірі €1,5 млрд. Міністр оборони Великої Британії Уоллес повідомив, що країна підготує понад 10 тис. українських військовослужбовців – це перевищує кількість, яку оголосив прем’єр-міністр Джонсон. На переконання Уоллеса, російському президенту Путіну навряд чи вдасться захопити Україну, а наступ російських військ захлинається. До

навчання українських вояків у країні приєднаються й інструктори з Норвегії та кількох інших країн.

Міністр оборони Польщі Блащак стверджує, що постачання зброї в Україну не спричинило зниження обороноздатності країни.

Глава шведського оборонного міністерства Гульквіст не відкинув участі оборонних підприємств країни в забезпеченні України зброєю. Подібний же намір висловили його колеги з Польщі, Чехії та Словаччини.

• Сейм Латвії визнав Росію країною – спонсором тероризму через цілеспрямовані атаки на мирне населення та інфраструктуру України. Парламент закликав країни ЄС припинити видавання туристичних та інших віз російським громадянам. Прессекретар МЗС РФ Захарова назвала рішення Сейму "тваринною ксенофобією", а законодавців – "неонацистами".

Канцлер Німеччини Шольц виступає проти заборони в'їзду до ЄС громадянам РФ. За його твердженням, війну розв'язав і веде російський президент Путін, а Євросоюз запроваджує персональні санкції лише проти російських чиновників, військове керівництво та олігархів, які підтримують агресію. У відповідь на це глава українського МЗС Кулеба заявив, що війну веде не лише Путін, але й росіяни загалом підтримують його дії.

Уряд Естонії забороняє в'їзд до країни громадянам РФ, які навіть мають візи – крім дипломатів, водіїв фур та автобусів, а також у гуманітарних випадках – за умови проживання в країні близьких родичів. За словами міністра закордонних справ Кулеби, російські туристи не повинні тинятися за кордоном, поки їхня країна веде криваву війну в Україні.

Представник Єврокомісії Хіппер заявила, що країни ЄС самостійно ухвалюють рішення про видавання віз, з огляду на загрози безпеці. Вона зазначила, що процес видавання віз загальмувався через вислання з Москви співробітників західних посольств.

• МЗС України надсилає Білорусі ноту протесту у відповідь на кожен обстріл із території країни, який влаштовують російські війська. Українських дипломатів евакуйовано з Білорусі в перші ж дні після вторгнення.

• Міністр закордонних справ Кулеба оголосив, усі три порти на Одещині розпочали відвантаження продовольства. На цей час "зерновим коридором" рухаються 11 суден. вже відправлено 0,38 млн т. Чиновники ООН очікують, що обсяг українського експорту зерна чорноморським маршрутом може зрости до 2–5 млн тонн на місяць.

Іспанський залізничний оператор Renfe Mercancías запускає транспортування українського продовольства до портів Іспанії вагонами-контейнерами.

• Ціни на електроенергію у Європі сягнули рекордних рівнів. У Німеччині ціна кіловат•години склала €0,43, у Франції – навіть €0,60 через – рекордно високі температури й майже безвітряну погоду. Падіння рівня води в річках призвело до зниження потужності французьких АЕС, які використовують її для охолодження.

• За оцінкою експертів Міжнародного енергетичного агентства, видобуток нафти в Росії впаде не менш ніж на 20 % відразу після набуття чинності ембарго на її імпорт до ЄС. Постачання нафти на світовий ринок досягли передвоєнного максимуму й наразі становлять понад 100 млн барелів на добу. Частковий вихід із ринку Росії буде негайно заповнений іншими постачальниками.

• Розвідка Великої Британії вважає, що Росія не зможе виконати експортні замовлення на виробництво різних систем озброєнь через важкі втрати у війні в Україні та проблеми з постачанням компонент через західні санкції.

• Російські літаки-розвідники в четвер двічі втручалися до зони дії ППО США на Алясці.

• За інформацією агентства Bloomberg, уряд Німеччини в жовтні планує провести донорську конференцію з відновлення України. За словами канцлера Шольца, план відновлення буде, навіть, амбітнішим за план Маршалла, який дав змогу відновити Німеччину після Другої світової війни.

• Переможець конкурсу Євробачення – український гурт Kalush Orchestra – відмовився від участі у фестивалі в Чорногорії через запрошення на нього організаторами російської співачки, що підтримує Путіна та агресію в Україні.

3. Тренди

• Міністр оборони Резніков стверджує, що підрив мосту на Чонгарі не зупинив би російський наступ із Криму.

• Головне управління розвідки повідомило створення російськими спецслужбами підробленого сайту "Фонду Зеленського". Для його розкручування у світі готується потужна медійна кампанія, метою якої є збирання коштів донорів на користь Росії та дискредитація України та її президента.

***

№ 450.

Экономист и финансовый аналитик Алексей Кущ отмечает, что у многих возникла ошибочная иллюзия, будто в условиях кризиса нужно максимально усилить права работодателя, тогда как права наемного работника не имеют никакого значения.

Кущ **2022-08-12**

«Это абсолютно неправильная позиция, потому как дискриминационные нормы в сторону работника дают определенный эффект на рынке труда лишь при очень коротком интервале времени.

Работодатель в итоге получает дополнительные инструменты по отчуждению добавочного труда, то есть наемных работников.

Соответственно, он становится источником их добавочной прибыли.

Но даже в среднесрочной перспективе ситуация потом переворачивается.

Опыт показывает, что самым токсичным, что может быть на рынке труда, является формат трудового рабства.

Это полностью демотивирует труд, в том числе и продуктивный», —

рассказал он нашему изданию.

Экономическое возрождение. Алексей Кущ считает, что в этом вопросе есть только один путь — кардинальное уменьшение налогообложения на труд.

«У нас есть три налоговых сбора: подоходный налог, единый социальный взнос и военный сбор.

Суммарная нагрузка на фонд оплаты труда — 41,5%.

Я считаю, что необходимо объединять все три налоговых сбора, как я называю, — кумулятивный налог на труд», — подчеркивает эксперт.

Налогообложение, по его мнению, должно при этом составлять 10% для работающих предприятий, до 5% — тем, кто находится в частичном простое, и нулевая ставка — тем, кто не работает, но продолжает платить зарплату хотя бы на уровне минимальной.

Таким образом, считает Алексей Кущ, через налоговое датирование удастся сохранить рабочие места и тем самым поднять рынок труда.

«Сегодня работодатель, прежде чем выплатить зарплату, должен отдать государству 41,5% от суммы, которую планирует выплатить.

В итоге ему проще выплачивать деньги наличными, что еще больше дискриминирует права наемных работников.

Соответственно, датирование сохранения рабочих мест через налоговый стимул в данном случае может спасти ситуацию», — считает экономист.

Он также подчеркивает, что определяющим фактором в государстве должен стать не сбор налогов, а то, как с помощью налогообложения стимулировать экономическую активность.

Однако в головах чиновников, отмечает экономист, эта мысль не находит поддержки.

Трудовые коллективы

Алексей Кущ считает, что в условиях кризиса необходимо дать больше прав наемным работникам и прежде всего по части их самоорганизации, сделав акцент на заключении коллективных соглашений с работодателем.

«Поскольку у нас фактически отсутствуют профсоюзы, то есть де-юре они есть, но де-факто их влияние практически не чувствуется, трудовые коллективы могли бы играть существенную роль.

Особенно сейчас, когда многие работодатели бросают свои предприятия, даже те, которые могли бы работать, закрывая их, условно, на амбарный замок.

В Аргентине была схожая ситуация в начале нулевых, когда работодатели оставили свои заводы и выехали из страны.

Тогда трудовые коллективы объединялись и просто запускали производство.

И там до сих пор есть некоторые специалисты, продолжающие эффективно работать в этом формате», — рассказал он.

Экономист подчеркивает, что в условиях войны абсолютно наивно опираться исключительно на работодателей, потому как их мотивация по части производства стремится к нулю, за исключением некоторых видов производств, таких как медикаменты, продукты питания, топливо.

Неравная «игра»: как изменилась ситуация на рынке труда

2022-08-12

Александр Китраль

Журналист. В журналистике - с 2005 года. Пишет на социальные темы. Работал в газетах "Жизнь, как она есть" и "КП в Украине", интернет-издании "Обозреватель".

В условиях войны ситуация с занятостью в стране резко ухудшилась. По данным Международной организации труда ООН, более пяти миллионов украинцев лишились работы, при этом заработная плата, по оценкам Национального банка Украины, сократилась на 25–50%. Что касается экономики, то «она сегодня в коме», о чем сообщил президент Владимир Зеленский, выступая на днях перед студентами австралийских вузов.

Само собой, **соблюдать трудовое законодательство в создавшихся условиях непросто.**

Но настораживает тот факт, что **государство в этом вопросе встало всецело на сторону работодателей, фактически развязав им руки**.

Речь идет о законе №2136-IX «Об организации трудовых отношений во время военного положения», принятом еще 15 марта и упрощающем процесс увольнения и изменения условий труда.

В то же время **другие законодательные инициативы указывают на то, что ситуация для наемных работников не улучшится и после завершения войны**.

1. Уволить во время больничного и 60-часовая рабочая неделя

Многие украинцы, пытающиеся сегодня трудоустроиться, могли столкнуться с жесткими требованиями к условиям работы, которые предъявляют им потенциальные наниматели. И дело не только в высокой конкуренции среди соискателей, но и в законодательстве, расширяющем права работодателей в период военного положения.

Кандидат юридических наук, глава совета ОО «Социальное движение» Виталий ***Дудин***, много лет занимающийся защитой трудовых прав, считает, что ***закон № 2136*** противоречит статьям Конституции.

> *«Закон разрешил ограничивать права граждан значительно шире, нежели ограничения, определенные указом президента о введении военного положения в Украине.*
>
> *В указе речь шла о* ***статье 43*** *Конституции, гарантирующей* ***право на труд****. Однако принятый закон нарушает право, гарантированное* ***статьей 48****, — о* ***достаточном уровне жизни для всех наемных работников****.*
>
> *Также была нарушена* ***статья 46****, дающая* ***право на социальную защиту****, которая гарантируется системой страхования»*, — рассказал он ZN.UA.

Приведем лишь некоторые нормы закона № 2136, призванного регулировать трудовые отношения работников всех предприятий, учреждений, организаций в Украине независимо от формы собственности.

Итак, работодатель имеет право:

1) — перевести сотрудника на другую должность, не обусловленную трудовым контрактом (ст. 3);
2) — уволить во время пребывания на больничном и в отпуске (ст. 5);
3) — длительность рабочего времени может быть увеличена до 60 часов в неделю для работников, занятых на объектах критической инфраструктуры (ст. 6);
4) — отказать работнику в предоставлении какого-либо вида отпуска, если такой работник привлечен к выполнению работ на объектах критической инфраструктуры (ст. 12);
5) — приостановить действие трудового договора (ст. 13).
6) — Также закон освобождает работодателя от ответственности за несвоевременную оплату труда (ст. 10) и т.д.

Виталий ***Дудин*** считает, что

> принятые меры непропорциональны целям, которые ставились законодателями (экономия средств работодателей), поскольку закон

разрешил ограничивать трудовые права работников на всей территории Украины независимо от того, ведутся там боевые действия или нет.

Экономист и финансовый аналитик Алексей ***Кущ*** отмечает, что у многих возникла ошибочная иллюзия, будто в условиях кризиса нужно максимально усилить права работодателя, тогда как права наемного работника не имеют никакого значения.

> «Это абсолютно неправильная позиция, потому как дискриминационные нормы в сторону работника дают определенный эффект на рынке труда лишь при очень коротком интервале времени. Работодатель в итоге получает дополнительные инструменты по отчуждению добавочного труда, то есть наемных работников. Соответственно, он становится источником их добавочной прибыли. Но даже в среднесрочной перспективе ситуация потом переворачивается.
>
> Опыт показывает, что самым токсичным, что может быть на рынке труда, является формат трудового рабства. Это полностью демотивирует труд, в том числе и продуктивный»,

— рассказал он нашему изданию.

Впрочем, есть и другая точка зрения. Экономист, экс-замглавы НБУ Александр ***Савченко*** отмечает, что почти половина работодателей в Украине из-за войны перестали работать, а многие из оставшихся работают на 20–30%, причем зачастую в минус.

> «Чем либеральнее в итоге трудовое законодательство, тем выше темпы роста страны. Это прямая корреляция. Меры, которые приняло правительство, были необходимы. У нас действовало еще советское законодательство, которое тормозило развитие и способствовало теневому рынку рабочей силы, поэтому трудовые отношения многие легально не оформляли, так как тяжело было впоследствии уволить. Лучше все делать легально, но либерально»,

— рассказал он ZN.UA.

Эксперт также считает, что очень много норм придется унифицировать, но это уже будет после войны, так как из-за высокого уровня неопределенности ситуации каждый шаг может быть ошибочным.

2. Будущее не балует перспективами

Виталий ***Дудин*** считает, что даже если закон № 2136 потеряет силу после отмены военного положения, срок действия которого постоянно продлевается,

система трудового законодательства все равно не будет на стороне работников.

«На подписании у президента сегодня находятся два законопроекта.

Один из них — №5161, о так называемых *нулевых часовых контрактах*.

> Это введение трудовых договоров с нефиксированным рабочим временем, которые снимут с работодателя обязанность предоставлять работу на постоянной основе.

Другой законопроект — №5371, об *упрощении регулирования трудовых отношений*.

> Предлагается упразднить необходимость приводить законноеоснование к увольнению для определенных категорий работодателей. Если на предприятии до 250 работников, то можно составить упрощенный трудовой договор, который можно затем расторгнуть без какого-либо основания с выплатой мизерной компенсации»,
>
> — рассказал он.

Эксперт уверен, что трудовое законодательство Украины движется в сторону сужения гарантий, и наверняка в будущем будут приняты другие конфликтные законопроекты.

> В противном случае за время военных действий мы бы уже видели какие-нибудь положительные инициативы.

«Однако сегодня нет никаких новых гарантий, например, для работников оборонной промышленности. Я не вижу повышения социальной защиты для медиков, которые играют большую роль в сохранении жизни и здоровья украинцев. Не вижу преодоления теневой занятости в сфере строительства, которое на 50% состоит из зарплат в конвертах, при этом данная сфера является важной в восстановлении наших послевоенных городов... В целом считаю, что сегодня законодатели продвигают новые неолиберальные инициативы, которые абсолютизируют гибкость в трудовых отношениях и увеличивают уязвимость работников»,

— рассказал Виталий ***Дудин***.

Добавим, что

подобные инициативы имели место в Украине и до войны.

Ранее уже предпринимались попытки упразднить Кодекс законов о труде, а когда это не получилось, попытались урезать его по частям.

Пример — законопроект № 5388, поданный по инициативе премьер-министра Дениса ***Шмыгаля*** в прошлом году.

> В документе предлагалось фактически нивелировать роль профсоюзов, а также сократить список категорий граждан, которым работодатель не должен устанавливать испытательный срок.

3. Пути выхода

Социальный аспект

Виталий ***Дудин*** считает, что обеспечить рост занятости можно путем усиления государственного контроля над соблюдением трудового законодательства, а также создания рабочих мест в государственном секторе либо дотаций на создание рабочих мест в частном секторе.

Социальный аспект эксперт при этом считает крайне важным, потому как получение работниками выплат — это и налоги, и пожертвования на армию.

Любопытное сравнение приводит Международный валютный фонд, где рост доходов беднейших слоев населения хотя бы на 1% увеличивает ВВП страны на 0,3%, в то время как увеличение доходов на 1% богатейших слоев населения, наоборот, ведет к снижению ВВП.

Дудин также уверен, что главным для Украины сегодня является сбережение человеческого потенциала, дабы в будущем можно было предотвратить дальнейшую эмиграцию населения.

«Сейчас за рубеж и так выехало много женщин и детей. Если не будет социальных стандартов, то после отмены военного положения из страны выедет множество мужчин»,

— подчеркнул он.

Национализация

По мнению нашего собеседника, наибольший эффект в вопросе занятости может оказать государственное управление, потому как бизнес далеко не всегда придерживается социального аспекта.

«В стране останавливаются крупнейшие предприятия. Частные собственники не знают, что с этим делать, и нередко получается, что частная собственность не несет ответственности перед обществом. Хотя государство и пошло при

этом на большие уступки бизнесу, тот по разным причинам останавливает производство»,

— резюмировал В.Дудин.

Трудовые коллективы

Алексей Кущ считает, что в условиях кризиса необходимо дать больше прав наемным работникам и прежде всего по части их самоорганизации, сделав акцент на заключении коллективных соглашений с работодателем.

«Поскольку у нас фактически отсутствуют профсоюзы, то есть де-юре они есть, но де-факто их влияние практически не чувствуется, трудовые коллективы могли бы играть существенную роль. Особенно сейчас, когда многие работодатели бросают свои предприятия, даже те, которые могли бы работать, закрывая их, условно, на амбарный замок. В Аргентине была схожая ситуация в начале нулевых, когда работодатели оставили свои заводы и выехали из страны. Тогда трудовые коллективы объединялись и просто запускали производство. И там до сих пор есть некоторые специалисты, продолжающие эффективно работать в этом формате», — рассказал он.

Экономист подчеркивает, что в условиях войны абсолютно наивно опираться исключительно на работодателей, потому как их мотивация по части производства стремится к нулю, за исключением некоторых видов производств, таких как медикаменты, продукты питания, топливо.

Экономическое возрождение

Алексей ***Кущ*** считает, что в этом вопросе есть только один путь — кардинальное уменьшение налогообложения на труд.

«У нас есть три налоговых сбора: подоходный налог, единый социальный взнос и военный сбор. Суммарная нагрузка на фонд оплаты труда — 41,5%. Я считаю, что необходимо объединять все три налоговых сбора, как я называю, — кумулятивный налог на труд», — подчеркивает эксперт. Налогообложение, по его мнению, должно при этом составлять 10% для работающих предприятий, до 5% — тем, кто находится в частичном простое, и нулевая ставка — тем, кто не работает, но продолжает платить зарплату хотя бы на уровне минимальной. Таким образом, считает Алексей Кущ, через налоговое датирование удастся сохранить рабочие места и тем самым поднять рынок труда.

«Сегодня работодатель, прежде чем выплатить зарплату, должен отдать государству 41,5% от суммы, которую планирует выплатить. В итоге ему проще выплачивать деньги наличными, что еще больше дискриминирует

права наемных работников. Соответственно, датирование сохранения рабочих мест через налоговый стимул в данном случае может спасти ситуацию», — считает экономист. Он также подчеркивает, что определяющим фактором в государстве должен стать не сбор налогов, а то, как с помощью налогообложения стимулировать экономическую активность. Однако в головах чиновников, отмечает экономист, эта мысль не находит поддержки.

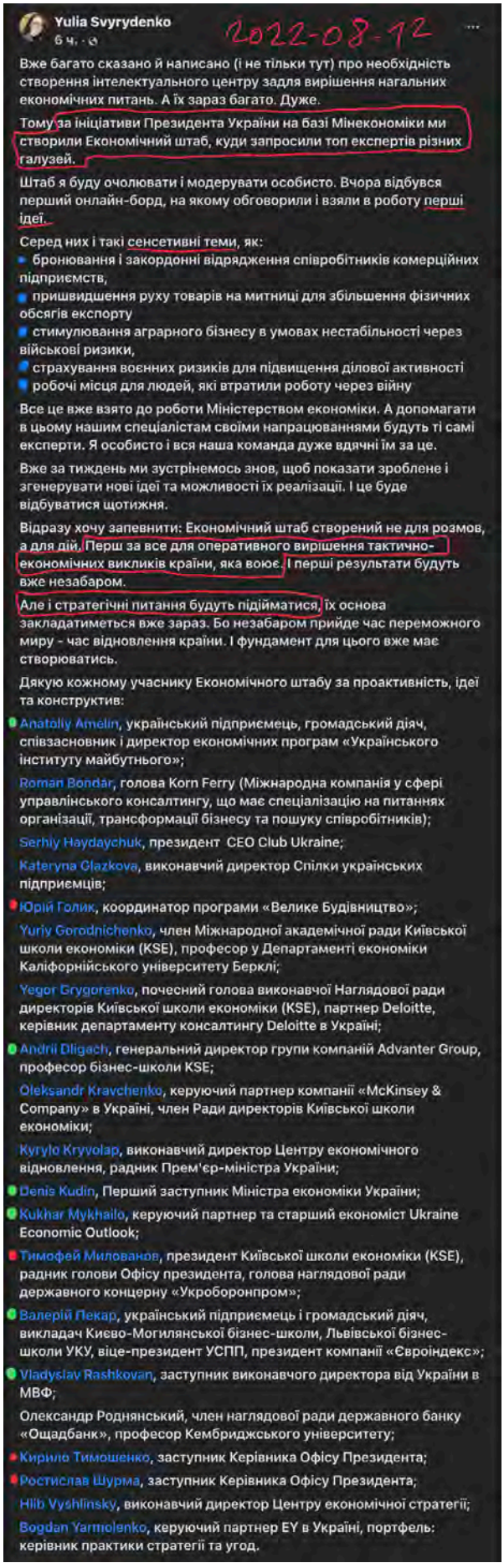
Напоследок хочется указать, что

в своих экономических проблемах Украина сегодня не одинока.

Развитые страны кто в большей, кто в меньшей степени также испытывают приблизительно одни и те же финансовые и экономические трудности, что говорит о нарастающем кризисе в современном мире. Это явно свидетельствует о потребности в совершенно иных общественно-экономических подходах. И вклад в человека как основной ресурс любого государства является важнейшим этапом в развитии. Но для этого нужно создавать надлежащие условия, а начинать необходимо хотя бы с улучшения возможностей людям зарабатывать себе на жизнь.

***

№ 451.

Yulia Svyrydenko
6 ч. · 🌐

2022-08-12

Вже багато сказано й написано (і не тільки тут) про необхідність створення інтелектуального центру задля вирішення нагальних економічних питань. А їх зараз багато. Дуже.

Тому за ініціативи Президента України на базі Мінекономіки ми створили Економічний штаб, куди запросили топ експертів різних галузей.

Штаб я буду очолювати і модерувати особисто. Вчора відбувся перший онлайн-борд, на якому обговорили і взяли в роботу перші ідеї.

Серед них і такі сенсетивні теми, як:
- бронювання і закордонні відрядження співробітників комерційних підприємств,
- пришвидшення руху товарів на митниці для збільшення фізичних обсягів експорту
- стимулювання аграрного бізнесу в умовах нестабільності через військові ризики,
- страхування воєнних ризиків для підвищення ділової активності
- робочі місця для людей, які втратили роботу через війну

Все це вже взято до роботи Міністерством економіки. А допомагати в цьому нашим спеціалістам своїми напрацюваннями будуть ті самі експерти. Я особисто і вся наша команда дуже вдячні їм за це.

Вже за тиждень ми зустрінемось знов, щоб показати зроблене і згенерувати нові ідеї та можливості їх реалізації. І це буде відбуватися щотижня.

Відразу хочу запевнити: Економічний штаб створений не для розмов, а для дій. Перш за все для оперативного вирішення тактично-економічних викликів країни, яка воює. І перші результати будуть вже незабаром.

Але і стратегічні питання будуть підійматися, їх основа закладатиметься вже зараз. Бо незабаром прийде час переможного миру - час відновлення країни. І фундамент для цього вже має створюватись.

Дякую кожному учаснику Економічного штабу за проактивність, ідеї та конструктив:

Anatoliy Amelin, український підприємець, громадський діяч, співзасновник і директор економічних програм «Українського інституту майбутнього»;

Roman Bondar, голова Korn Ferry (Міжнародна компанія у сфері управлінського консалтингу, що має спеціалізацію на питаннях організації, трансформації бізнесу та пошуку співробітників);

Serhiy Haydaychuk, президент CEO Club Ukraine;

Kateryna Glazkova, виконавчий директор Спілки українських підприємців;

Юрій Голик, координатор програми «Велике Будівництво»;

Yuriy Gorodnichenko, член Міжнародної академічної ради Київської школи економіки (KSE), професор у Департаменті економіки Каліфорнійського університету Берклі;

Yegor Grygorenko, почесний голова виконавчої Наглядової ради директорів Київської школи економіки (KSE), партнер Deloitte, керівник департаменту консалтингу Deloitte в Україні;

Andrii Dligach, генеральний директор групи компаній Advanter Group, професор бізнес-школи KSE;

Oleksandr Kravchenko, керуючий партнер компанії «McKinsey & Company» в Україні, член Ради директорів Київської школи економіки;

Kyrylo Kryvolap, виконавчий директор Центру економічного відновлення, радник Прем'єр-міністра України;

Denis Kudin, Перший заступник Міністра економіки України;

Kukhar Mykhailo, керуючий партнер та старший економіст Ukraine Economic Outlook;

Тимофей Милованов, президент Київської школи економіки (KSE), радник голови Офісу президента, голова наглядової ради державного концерну «Укроборонпром»;

Валерій Пекар, український підприємець і громадський діяч, викладач Києво-Могилянської бізнес-школи, Львівської бізнес-школи УКУ, віце-президент УСПП, президент компанії «Євроіндекс»;

Vladyslav Rashkovan, заступник виконавчого директора від України в МВФ;

Олександр Роднянський, член наглядової ради державного банку «Ощадбанк», професор Кембриджського університету;

Кирило Тимошенко, заступник Керівника Офісу Президента;

Ростислав Шурма, заступник Керівника Офісу Президента;

Hlib Vyshlinsky, виконавчий директор Центру економічної стратегії;

Bogdan Yarmolenko, керуючий партнер EY в Україні, портфель: керівник практики стратегії та угод.

***

№ 452.

Олексій Резніков: "Закінчити війну до кінця року абсолютно можливо"

Святослав Хоменко, BBC

2022-07-15

BBC NEWS УКРАЇНА

Головна Війна з Росією Історії Відео Книга року BBC Подкасти РУС

Олексій Резніков: "Закінчити війну до кінця року абсолютно можливо"

Святослав Хоменко
BBC

15 липня 2022

Колишній адвокат, а нині міністр оборони України Олексій Резніков нещодавно відзначився резонансною заявою про те, що Україна нібито збирає мільйонну армію для того, аби відвоювати південні райони України.

Крім того, BBC планувала поговорити з очільником міноборони про натяки на те, що західна зброя, яка постачається до України, може повернутися на Захід - однак вже нелегально: спочатку про це заявила американська конгресменка Вікторія Спартц, потім тему підхопила західна преса.

Проте наша розмова вимушено почалася з іншої теми: зранку в день запису інтерв'ю російська армія завдала ракетного удару по Вінниці, спричинивши десятки жертв та масштабних руйнувань у центрі, здавалося б, мирного українського міста.

В інтерв'ю BBC Резніков розповів про реальні втрати ЗСУ на війні, роботу ППО України для захисту міст від ракет Росії, відповів на звинувачення у контрабанді зброї та спрогнозував, коли закінчиться війна.

1. "Західні літаки в Україні? Переконаний, нам це вдасться"

BBC: Після нещодавніх ударів по Часовому Яру і по Вінниці багато українців ставлять питання: чи може взагалі українська протиповітряна оборона щось протиставити таким атакам?

Олексій Резніков: Давайте будемо реалістами. Якби наша ППО не працювала, то, повірте мені, жаху і страхіття було б кратно більше. Коли я кажу "кратно більше", я маю на увазі, що 50% ракет, які летять в наші міста, збиваються нашою ППО.

Ізраїльські фахівці, наприклад, скажуть, що вони гарантують захист на 80%. Але не сто. Сьогодні не існує 100% захисту від крилатих та балістичних ракет певного виду, наприклад, від тих же "Калібрів". Ізраїльський "Залізний купол", дуже відома система захисту, теж збиває певний тип ракет, але не крилаті ракети.

Тому говорити про те, що можна закрити небо стовідсотково, я б не брався. Але покращити системи протиповітряної і протиракетної оборони ми зобов'язані, і це вже затверджено: незалежно від того, коли буде парад перемоги України над Росією, все одно нам треба розвивати свою власну протиракетну та протиповітряну систему оборони, як це зробила держава Ізраїль.

Я не хочу порівнювати нас з Ізраїлем чи Південною Кореєю, чи з іншими країнами, які живуть в оточенні недружніх сусідів. Ми матимемо власний, український досвід.

Ми дякуємо нашим партнерам, вони нам серйозно допомагають. Зокрема, в оголошеному пакеті допомоги від Сполучених Штатів йдеться про дві системи (ППО) NASAMS. Але це не означає, що дві системи зможуть захистити все небо України…

ВВС: Яку частину України зможуть захистити ці дві системи?

О.Р.: Я не готовий відповісти. Я не ракетник, я - адвокат, юрист на посаді міністра оборони. Тому я зараз не готовий вам сказати.

Але я швидко вчуся. Я можу розказати вам про інші види озброєнь, про які я раніше навіть гадки не мав. А сьогодні я, наприклад, розрізняю MLRS і HIMARS.

І я вивчу все про NASAMS в деталях. Але зараз я знаю точно, що це черговий важливий крок допомоги Україні в її озброєнні й піднятті рівня нашого захисту.

От уявіть собі на секундочку, що в листопаді минулого року шанс отримати Stinger був нульовим.

Мені персонально під час візиту до Вашингтону говорили: "Stinger неможливо, Олексію". Я: "Як неможливо?". Кажуть: "Закон забороняє" - "Так змініть закон" - "Неможливо". Це було сказано мені в листопаді. А вже в січні ми отримали перші сто "Стінгерів" від наших друзів з Литви за згодою, звісно, Сполучених Штатів.

Сьогодні ми з вами маємо вже 155-й калібр артилерії, ми з вами маємо HIMARS, ми маємо вже MLRS, ми маємо різного ґатунку броньовані машини.

ВВС: А літаки дадуть?

О.Р.: Я переконаний, що так. Це якраз йде step by step.

Я весь час мріяв і спілкувався з партнерами: "Дайте протикорабельні комплекси". - "Олексію, це неможливо". Все, "Гарпуни" зараз чудово воюють. "Дайте MLRS" - "Олексію, вам будуть допомагати шукати (лише) "Смерчі", "Гради" і "Урагани". А зараз - маємо перші MLRS, маємо HIMARS.

Є дві речі, за які я ще борюся, - це сучасні танки й літаки. Поки що ми не пробили цей момент. Але я переконаний, нам і це вдасться. Для мене сьогодні відповідь "це неможливо" означає, що це можливо, тільки в майбутньому.

І будуть літаки. Питання які. Бо якщо хтось думає, що літаки F-16 - це рішення, то вони глибоко помиляються. Наші аеродроми не готові для F-16, там є нюанси. Тому, можливо, нам потрібні інші літаки. Не тільки F-16

хороші. Є інші літаки сучасного стандарту. Наприклад, Gripen шведського виробництва.

2. "Я не вчу Залужного воювати"

BBC: В інтерв'ю Time ви заявили, що президент Зеленський віддав наказ відвоювати окуповані прибережні райони України, життєво важливі для української економіки, і для цього Київ збирає мільйонну армію. Ви могли б конкретніше пояснити, що ви мали на увазі?

О.Р.: Скажемо так, там стався трошки misunderstanding (непорозуміння). Я не казав, що ми збираємо мільйонну армію. Нехай вибачають мою англійську мову, вона у мене нерідна.

(Зараз) я чітко формулюю: ми сьогодні в секторі безпеки та оборони маємо мільйон людей під багнетом у тому чи іншому вигляді. Я маю на увазі ЗСУ, включаючи підрозділи територіальної оборони, національна гвардія, прикордонна служба, національна поліція, ДСНС, Служба безпеки України, а також силові підрозділи НАБУ і так далі.

(З них складається цей) мільйон, про який я говорю, а не ми збираємо ще мільйон.

BBC: Добре, давайте цю заяву розберемо по шматках. Є конкретний наказ відвоювати південні регіони?

О.Р.: **Є конкретний наказ президента генеральному штабу готувати плани про деокупацію всієї України, включно з територіями, окупованими з 2014 року. Конкретний наказ.** А далі вже, з точки зору пріоритезації планів - військові, виходячи з можливостей, повинні запропонувати цей (план)…

BBC: Тобто мова не йде про конкретну наступальну операцію, яка от зараз розпочнеться?

О.Р.: А мова і не може йти про конкретну наступальну операцію, тому що я не генерал. Ми домовилися з паном Залужним, що я не вчу його воювати. І президент, до речі, не вчить воювати. Президент ставить політичні завдання, а військові фахово готують ту чи іншу кампанію.

BBC: Бо є така думка, що ця заява мала такий трохи політичний характер. Вона була озвучена відразу після путінського "ми ще нічого не починали".

О.Р.: Я ніколи не рефлексую ні на кого, а тим паче на кремлівські цитати. Я говорю те, що вважаю потрібним донести до суспільства. І коли хтось там

кричить: "Ой, розкрили плани!" - то чого ховати план про те, що ми плануємо деокупувати всі наші окуповані землі? Ми цього не приховуємо. Ми дійдемо до міжнародно визнаних кордонів станом на 1991 рік. Крапка.

ВВС: Тобто включно з Кримом, Донецьком, Луганськом?

О.Р.: Абсолютно. Питання в черговості кампаній і ресурсу, який нам для цього потрібен. І ми це, абсолютно не приховуючи, обговорюємо з нашими партнерами. Вони знають наші плани. І допомагають нам, розуміючи, що і коли нам потрібно для того чи іншого просування.

3. "Пік наших втрат був у травні"

ВВС: Ви кажете, що Україна має сектор безпеки і оборони у мільйон людей. Але буквально на позаминулому тижні, коли вся країна жила скандалом з нібито забороною чоловікам пересуватися без дозволу військкому, коментарі зводилися до того, що цей крок, мабуть, обумовлений тим, що Україна відчуває шалений брак людського ресурсу для війни...

О.Р.: Це справді була біда комунікацій. Брак комунікацій призводить до браку розуміння, а брак розуміння призводить до конфлікту...

Там просто недопрацювали військові юристи, і вийшов такий, скажімо, момент. Його забрали, спокійно роз'яснили, і це точно не пов'язано з тим, що нам чогось не вистачає. У нас сьогодні в секторі безпеки і оборони достатня кількість людей.

Чого ми не приховуємо - щоб бути максимально ефективним, планувати серйозні контрнаступи, нам потрібно більше сучасної зброї.

ВВС: Якщо у ЗСУ достатньо людей, то чому, читаючи соцмережі, спілкуючись зі знайомими, чуєш, що повістки зараз вручають мужику, який вийшов покурити у себе під під'їздом, зайшов до торгового центру або перевищив швидкість на дорозі?

О.Р.: В праві є таке поняття як ексцес виконавця. Це як у прислів'ї про дурня, якого примусили богу молитись. У кожного центру комплектації є свій план. Доукомплектування відбувається у будь-якому разі. Не в якихось там величезних масштабах, але ми маємо і загиблих, і поранених. Ми маємо сьогодні підрозділи, які мають відпочити, відновити боєздатність. Відповідно мають завезти свіжі сили. Тому, звісно, певний набір є.

Ви ж чули, є програма від британців: 10 тисяч наших хлопців будуть готувати (до війни - Ред.) в сучасних умовах і так далі. І ми шукаємо, обираємо тих, хто

бажає і хто входить в поняття резерву. Тому звісно, повістки все одно по конкретних спеціальностях (вручаються)...

Але що таке повістка? Повістка не означає, що тебе забрали в армію. Це означає: прийди, будь ласка, в центр комплектації. Не стоїш на обліку? Перевірмо. Може, ти якраз потрібен зараз - тоді тебе мають право призвати під час воєнного стану. Або скажуть: "Йди, ти в резерві". Або: "Друже, а чого ти не став на реєстрацію?"

Є обов'язок, згідно із законом, якщо ти поїхав з Києва до Одеси, ти маєш там прийти і стати на облік. Деякі не робили цього. Хтось не знав, а хтось спеціально цього не зробив, щоб його не могли знайти.

Тому йде людина - "Добрий день! От вам повістка. Прийдіть - і далі перевіримо".

Іноді це робиться як покарання за щось - наприклад, порушення швидкісного режиму - я точно проти цього. Я вважаю, що це дурня повна, тому що служити країні й захищати країну - це точно не має бути покаранням.

BBC: Ви згадали про втрати, які зараз несе українське військо. На початку червня Михайло Подоляк казав, що йдеться про 100-200 загиблих в день, Володимир Зеленський говорив про близько сотні загиблих в день. Чи є у вас дані, про масштаб втрат ЗСУ?

О.Р.: У мене є дані, але я не можу їх оприлюднити, щоб не дарувати ворогу деталі. Можу сказати, що вони суттєво відрізняються від величезних втрат ворога.

Найбільший пік наших втрат був у травні. Коли Михайло Подоляк і президент говорили у червні - малися на увазі саме вони.

Тоді перевага ворога була найбільшою, особливо на Донбаському напрямку - вони використовували до тисячі артилерійських снарядів за годину. Це був шалений тиск, а у нас не було можливості їм відповідати: у нас не було стільки набоїв. **В травні-місяці дійсно до ста хлопців і дівчат, на жаль, гинуло, і до 300-400 було поранених**.

На щастя, після того, як ми поступово почали змінювати картину завдяки зброї 155-го калібру… Спочатку поїхали "Тріпл севен", чи "Три топора", як їх називають (гаубиці M777), потім поїхали M109, "Цезарі", Panzerhaubitze і так далі - і це конкретно змінило ситуацію.

Контрбатарейна боротьба одразу зменшила інтенсивність вогню.

А як приїхали всім відомі HIMARS - то, ви знаєте, коли ми точно, дуже чітко попадаємо у їхні склади й командні центри, - це починає змінювати картину бою дуже суттєво. І я маю надію на додаткові HIMARS, додаткові M-270 MLRS, які вже три заїхали і будуть ще від наших партнерів.

Я вже не кажу про Чорне море. Деокупація острова Зміїний - це аж ніяк не акт доброї волі, вони накивали п'ятами звідти.

4. "Україна має зрозуміти, що війна не завершена"

BBC: Чи навіть зараз, коли ви говорите, що картина на полі бою змінилась, Україна готова до довгих-довгих років війни?

О.Р.: Це хороше складне питання. І воно не до мене. Це питання до кожного українця. Чи кожен з нас готовий до довгих-довгих років. Я скажу вам чесно: перші три тижні з моменту навали я не пам'ятаю, де я спав і скільки. Я (пам'ятаю), що весь час змінював місце свого перебування через заходи безпеки: то в бункері, то не в бункері, то в кабінеті, то не в кабінеті.

Але десь на 21-й день я відчув, що я можу закінчитись, що я виснажений психічно, емоційно, що я не сплю, немає відновлення моїх батарейок. Тоді я провів сам з собою два дні сеансу психотерапії. Я Близнюк, мені було легко роздвоюватись. І я собі сказав: друже, це не спринт і навіть не стаєрська дистанція, це справжній марафон.

Я зрозумів: щоразу, коли я просинався, перша думка була "що там в телефоні?", а друга - "коли це все закінчиться?" Тобто психіка казала: це ж ненадовго, два-три дні, і все закінчиться, ми повернемося в стан гібридної війни, до якої ми звикли. До стану, в якому ми жили останні вісім років: коли на Донбасі війна, а все решта - ніби мирне життя.

Але я собі сказав: "Ні, друже, визнай, що так, як було, вже ніколи не буде. Буде якось інакше. І ми маємо в цьому "інакше" бути переможцями. Тому визнай, що це марафон, і щоб тобі вистачило пробігти останні 195 метрів, ти маєш розтягнути свої ресурси енергії на 42 км". І ось з цього моменту я примусив себе спати хоча б чотири години на добу. І сьогодні я живу в режимі марафону.

Україна має зрозуміти, що війна не завершена. І навіть деокуповані зараз Київщина, Чернігівщина, Сумщина, і Вінниця, в яку сьогодні прилетіло, і Краматорськ, і Миколаїв, і Одеса - ми живемо в стані серйозної війни. І хто вступив в партію "тих, які завершили війну", не праві абсолютно. Треба навчитися відновлювати свої економічні ресурси, платити податки, працювати у стані війни.

BBC: Водночас Володимир Зеленський, на саміті "Великої сімки" говорив, що закінчення війни до кінця цього року реальне…

О.Р.: Реальне, якщо наші партнери будуть продовжувати нам допомагати, вже абсолютно не сумніваючись, що вони допомагають переможцю. Вони ж раніше вважали, що ми закінчимо поразкою, за три дні здамо Київ, і тому нам не сильно допомагали, тільки підтримували.

Але коли вони повірили, що перемога України - абсолютно реалістичний план, вони захотіли стати співучасниками цієї перемоги. Тому зараз важливо, щоб ми синхронізували наші плани на контрнаступ з їхньою допомогою не тільки зброєю, а й продовженням ще більш серйозних санкцій (проти Росії). Це серйозний загальносвітовий проєкт.

BBC: Тобто закінчення війни до кінця цього року - це не фігура мови?

О.Р.: Це можливо абсолютно. Я можу це сказати, хоч я і юрист, але який вже трошечки з військовими спілкується. Навіть з військової точки зору, це абсолютно реалістичний план - звільнення щонайменше наших територій станом на 23 лютого 2022 року.

5. "Спартц не зовсім володіє фактами"

BBC: Один з аспектів конфлікту, який зараз розгортається у зв'язку з листом пані Вікторії Спартц до Білого дому, - це її заява про те, що в Україні немає системи, яка б дозволяла відстежувати долю озброєння, яке Америка виділяє Україні для боротьби з російською агресією…

О.Р.: Я не вважаю, що є якийсь конфлікт. Це особиста думка однієї особи, яка, на жаль, не зовсім володіє фактами.

BBC: Добре, якби одна Спартц, яка справді може бути не зовсім в матеріалі. Але Financial Times днями теж написали, що є підозри в контрабанді (зброї, яка постачається в Україну)…

О.Р.: Я уважно читав цю статтю. Там все дуже просто. Я як юрист жодного факту, конкретного звинувачення з наочними прикладами там не знайшов. Мало того - навіть посилання на жодне зрозуміле джерело там немає.

Як міністр оборони України я вам скажу, що вже не вперше зустрічаю так звану ІПСО, яку запускають наші російські вороги, країна-терорист.

Вперше це було зроблено на каналі CNN, коли типу колишній однокурсник Путіна, а тепер "опозиціонер", який живе десь у Вашингтоні (мається на увазі Юрій Швець - Ред.), розповідає, що якісь сумніви щодо використання

(Україною) зброї, гуманітарної допомоги і так далі. Після цього робиться інтерв'ю з якимось американським військовим у Львові, який каже: "Ну, я щось чув про гуманітарку, але я займаюся турнікетами. Ну, може, десь і можна купити турнікети". Тобто змішали зброю з турнікетами і гуманітаркою, якою взагалі міністерство оборони не займається. Перші вкиди були такими.

Я вам скажу, що буде наступним кроком. Один NLAW, який потрапив до росіян, - а це війна, наші хлопці могли потрапити в полон, десь якийсь NLAW чи ще щось могло дістатися росіянам - покажуть завтра, післязавтра чи через тиждень в якійсь (європейській) столиці, і скажуть: "Бачите, українці контрабандою вивозять зброю!"

Але це дурня. Поясню чому. По-перше, жодного запиту від жодного (закордонного) офіційного органу я як міністр оборони не отримував. Міністр внутрішніх справ Денис Монастирський жодного такого запиту не отримував. Міністр юстиції і генеральний прокурор про щось подібне не повідомляли.

Чи можлива контрабанда з України в Європу? Можлива. Цигарки ж возять. Якщо наші умільці в Карпатах навіть автомат Калашникова вивезуть - я вірю, що це можливо. Але, вибачте мені, (що) вивезуть артилерійську установку М777, яка важить десятки тон, чи "Краба" сорокатонного - це ж дурня повна. Крім того, це сучасна зброя, яка має в собі GPS-трекери, які наші партнери легко можуть відстежувати.

По-друге, я як міністр оборони на "Рамштайні" кажу: "Шановні колеги, я прошу вас, присилайте ваших емісарів для контролю і моніторингу. Куди захочете - хоч прямо на "передок", дивіться, де працюють ваші установки. Скажу по секрету, деякі представники наших партнерів вже це зробили - подивилися, і у них немає запитань".

Третя історія. У 2019 році ми отримали LOGFAS - натівську систему обліку і контролю логістики. Вона у нас є, хоч і в обмеженому (функціоналі). У нас в університетах вчать використовувати цю систему.

І зараз я написав листа у НАТО через наше представництво в Брюсселі: дайте мені більше ліцензій, розширте цю систему, дайте мені більше терміналів. Хіба що якщо ми хочемо довести її до рівня бригади - ми повинні зробити її українську версію. Тобто ми відкриті для наших партнерів. Ми їхню, натівську, систему пропонуємо разом використовувати.

Тому якщо раптом ви й справді побачите, що у зворотному напрямку через кордон з Польщею, Румунією чи Словаччиною їде військова техніка, то це може бути тільки два випадки.

Або це щось везуть на ремонт, який не можуть зробити в Україні. Або це залишки російських танків, "Буків", "Панцирів", які я везу на виставку в Варшаву, Прагу, Берлін, або в Гаагу, де я хочу поставити біля Міжнародного (кримінального) суду установку "Бук", яку ми забрали у росіян.

"Я за місяць витрачаю річний бюджет міністерства оборони"

BBC: Перед війною Україна витрачала на сектор безпеки оборони приблизно 5% ВВП. Який план ви подасте цього року?

О.Р.: Ситуація наступна - і це абсолютно не секрет. Сьогодні я за місяць витрачаю річний бюджет міністерства оборони. Основні лінії витрат дві. Перша - це грошове забезпечення для військових та, на жаль, виплати за поранення чи втрату годувальника. Друга - це на озброєння. Не все матеріально-технічне забезпечення нам надходить (безплатно), я ще багато чого купую.

BBC: То скільки відсотків ВВП ви попросите на наступний рік?

О.Р.: Це складна історія, тому що я не буду просити від ВВП. Я буду давати реальну потребу. З міністром фінансів Сергієм Марченком і прем'єр-міністром Денисом Шмигалем будемо сідати і мізкувати, що з цим робити. Тому що насправді гроші - це дуже складний виклик.

6. "Ми зобов'язалися не застосовувати HIMARS по цілях на території РФ"

BBC: Днями Федір Веніславський, депутат від "Слуги народу", заявив, що Україна веде переговори про постачання Україні боєприпасів до HIMARS з дальністю 300-500 км. Раніше вважалося, що США їх не передають Україні через принципову політичну позицію. Це зараз щось змінилося, чи це Веніславський щось придумав?

О.Р.: Як би це коректно сказати? Знаєте, коли народні депутати коментують (питання безпеки та оборони), мене завжди цікавить самого: де вони це все беруть? Депутати Верховної Ради, при всій моїй персональній до них повазі, за своїм статусом не є учасниками перемовин і не є посвяченими в те, що насправді відбувається.

Але якраз цього ми не приховуємо. Коли ми говорили про високоточну зброю, ми дійсно говорили, що, аби зберегти життя українських солдатів, вона має бути різної дальності ураження. Звісно, всі ці запити ми давно направили, триває розмова. Але точно, повірте мені, не на парламентському рівні. Це вирішується в інших місцях.

BBC: Україна просить ці ракети?

О.Р.: Ми давно все, що треба, попросили. Але наші партнери оцінюють ситуацію - і повторюю: вони теж нас чують...

BBC: Чи правда, що коли Україні постачали системи HIMARS, то ставили умову, щоб ЗСУ не били ними по Росії?

О.Р.: Це правда, я цього не приховую. Ми брали зобов'язання, що високоточну зброю ми не будемо використовувати по російських об'єктах на території Російської Федерації. Ми всюди це засвідчили, навіть я персонально зробив це листом на ім'я мого колеги - керівника Пентагону, - що ми будемо використовувати американську зброю для стримування ворога та деокупації тимчасово окупованих земель тільки на території України.

BBC: А ця заборона розповсюджується на Крим?

О.Р.: Він у мене спитав це саме. Я сказав, що у нас достатньо стратегічних об'єктів на окупованих росіянами українських територіях. На що він мені відповів: ми тебе зрозуміли.

BBC: Наскільки ймовірним ви вважаєте сухопутний наступ з території Білорусі?

О.Р.: Я вже робив прогноз про те, що я не вірив, що може бути бомбардування росіянами, і, на жаль, я помилився. Тому все можливо, ризик такий є. Але я маю надію, що у цей відрізок часу - ні, такого ризику немає.

BBC: Ще вас називають можливим наступним прем'єром…

О.Р.: Дурниці! Нема такого навіть близько. Ніяких розмов. Дениса Анатолійовича Шмигаля ми не відпустимо. Він абсолютно зважений менеджер, він пройшов випробування ковідом, зараз (проходить) випробування російською війною.

Я взагалі мрію про проєкт, який мені довірять і який не буде пов'язаний з публічною службою. Це моя мрія.

***

№ 453.

Энергетика катится в бездну. Война все спишет?

Готов ли президент и его команда ампутировать коррупционную опухоль в энергетике и пойти на непопулярные тарифные действия? Если нет, то впереди тьма и унижение.

2022-08-12

ИГОРЬ ТЫННЫЙ

предприниматель, соучредитель Украинской ассоциации возобновляемой энергетики

Экономическая правда

Зараз у суспільстві та журналістській спільноті є певний негласний консенсус щодо неприпустимості критики влади під час війни.

Вважаю, що **шість місяців повномасштабної війни – достатній час, аби зрозуміти, що влада не усвідомлює або усвідомлює, але злочинно ігнорує неминучість нашої поразки, не здійснюючи швидких і рішучих дій у соціально-економічній сфері.**

Верстати на війні не менш важливі, ніж патрони.

Усвідомлення необхідності змін приходить не само по собі, а виключно під тиском обставин, себто, кредиторів, які кажуть, що не дадуть країні гроші через неефективне використання.

Соціалістично-популістичну українську владу, ймовірно, це надзвичайно дратує.

> Днями прочитав чудову статтю віцепрем'єра Юлії Свириденко щодо планів приватизації і дуже зрадів. Але не вірю, що обіцянка виконається навіть на 10%. Точно не з цим Кабміном.

Серед усіх секторів української економіки найбільш проблемним, з великим відривом, вважаю сектор енергетики.

1. Фінанси і тарифи

1-1). Всі державні енергокомпанії зафіксували рекордні збитки за період свого існування – "Нафтогаз", "Енергоатом", "Гарантований Покупець", "Центренерго", "Укренерго", державні шахти тощо – мільярди доларів збитків.

За один лише 2020 рік сукупні збитки сягнули фантастичних 3 млрд дол.

1-2) Де-факто скасована реформа корпоративного управління і відбулось часткове повернення до комуністичної централізованої системи управління.

Навіщо наглядові ради, якщо зручніше керувати через міністерства і селекторні наради? Пакети акцій енергокомпаній повернули від Мінфіну до управління Міненерго.

1-3) Ліквідовано інститут незалежного регулятора – НКРЕКП.

Де-факто він, начебто, і є. Але виключно для виконання політичної волі Банкової. Члени НКРЕКП призначаються Кабміном, хоча це і ускладнює ведення ними незалежної політики.

1-4) Тарифи встановлюються у країні за методом політичної доцільності, економічна обгрунтованість тарифів відсутня.

Основою тарифної політики лишився радянський принцип "витрата + нормативний прибуток", він же cost+. Стимулююче тарифоутворення в Україні не прижилося, окрім частини обленерго.

1-5) Залишилося недолуге соціалістичне субсидування всіх верств населення, незалежно від рівня доходів і статків.

Власник будинку на 2000 м2 у Кончі Заспі один економить як сотня бабусь пенсіонерів разом. Перехід до адресних субсидій у виключно грошовій формі в залежності від рівня доходів громадян – як завжди, не на часі.

1-6) Офіс Президента настільки панічно боїться відмови від старої системи пільгових тарифів і переходу на фінансові стимули для малозабезпечених, що готовий поставити під ризик виживання саме існування української державності.

1-7) Зроблю невтішний прогноз – якщо при ринковій ціні газу в Європі понад 2300$ за тис м3 і далі продавати його всім без розбору по 200$ (8000 грн), війну у російської мерзоти шансів виграти немає.

Із субсидіями понад 264 млрд грн для "Нафтогазу" Україна приречена на гіперінфляцію і потужну девальвацію, падіння ВВП понад 80% і руйнування господарських відносин, реального сектору економіки.

1-8) Після 30-річної перерви в українську енергетику повернулись прояви воєнного комунізму

– міністр енергетики, користуючись воєнним часом, підписав низку сумнівних наказів. Кажуть, близько 50.

Тут

і нецільове використання державних коштів, отриманих НЕК "Укренерго" від продажу перетину на погашення боргів,

і волюнтаристське зменшення оплат відновлювальної енергетики,

і "вугільне" PSO.

1-9) Є така несподіванка в Україні, зветься холодна зима.

Протягом всіх років незалежності повторюється одна й та сама п'єса під назвою "термінова закупівля вугілля за державні кошти заради проходження опалювального сезону".

1-10) З "Центренерго" і державних шахт все вкрали за весну й літо,

тож восени треба терміново вкинути ще грошей платників податків. Ну і привіт недорегулятору НКРЕКП, який дозволяє цій п'єсі з успіхом йти протягом стількох сезонів.

1-11) Цьогоріч міністр вимагав прийняти необмежено ПСО,

тобто беремо стільки грошей у НЕК "Укренерго" на закупівлю вугілля, скільки захочемо.

1-12) Обережний прем'єр Денис Шмигаль погодив поки що 2,5 млрд, "а далі подивимось".

А звідки взяти кошти? Знову пограбувати приватних виробників ВДЕ, знову нецільове використання доходів від експорту електроенергії.

2. Корупція, корупція, корупція

2-1) Все, що ми знали про корупцію при закупівлях палива та ремонтних робіт, за часів попередників, виявилося блідою прелюдією роботи справжніх віртуозів протягом 2020-21 років. Числені журналістські

розслідування (1, 2, 3, 4) про зловживання залишились без належної оцінки правоохоронців.

2-2) НАЕК "Енергоатом" – це шикарний кейс.

> Як компанія-монополіст із часткою на ринку ледь не 60% взагалі може бути збитковою?! Ну от як? Я вам скажу як – виключно планово і свідомо.
>
> Коли притомний громадянин чує, що "Енергоатом" бере кредити не лише на закупівлю палива, а навіть на виплату зарплат персоналу.
>
> Не помітити договірну торгівлю протягом двох років на єдиній приватній біржі можна виключно, якщо ти сліпий.

2-3) Як результат,

> кілька трейдерів на кшталт Юнайтед Енерджі, яку журналісти впевнено відносили до орбіти Ігоря Коломойського, отримували знижку і перепродавали енергію за ринковою ціною іншим компаніям.
>
> Прибуток трейдера арифметично дорівнює збитку державних компаній, і складав у кращі для них часи 3-5 мільйонів доларів на добу.

2-4) Улюблений кейс журналістів це, звісно ж, ПАТ "Центренерго".

> Чого тільки варта історія про те, як компанію ховали в лісі на базі відпочинку.
>
> Держкомпанія і вугілля купувала за завищеною ціною, і газ.

У ПАТ "Центренерго" три величезні ТЕЦ, одну з яких, Вуглегірську, позаминулого тижня захопила російська армія.

В мене є нездійснена мрія – щоб ПАТ, навіть із доплатою у 100 млн дол, Україна подарувала республіці Польща.

2-5) Бо **аналогічні компанії там працюють ефективно, а в Україні щороку висмоктують з платників податків кілька мільярдів гривень**.

> Шкода, що президент вкотре відклав приватизацію цієї чорної діри українського бюджету.

3. Призначення у державній енергетиці

3-1) Як, наприклад,

після рекордних збитків "Енергоатому" віце-президент державної компанії може стати міністром енергетики. В Україні це можливо.

3-2) І нехай вас не вводить в оману цифра прибутку в офіційній звітності "Енергоатому" за останній 2021-й рік.

Незалежний аудит компанії пристойними міжнародними аудиторами ніколи не здійснювався, а "прибутки" із величезною вірогідністю намальовані шляхом переоцінки старих радянських активів.

3-3) Державний трейдер електроенергією, створення якого анонсував Кабмін – це просто паноптикум, атавізм у 21 сторіччі.

Ще не було жодного товару за 30 років незалежної України, яким держава ефективно торгувала б.

4. Технологічна відсталість

4-1) Ключова державна власність у енергогенеруючих компаніях нещадно експлуатується без належних амортизаційних відрахувань.

Держкомпанії не мають коштів на демонтаж зношеного обладнання і будівництво нового.

4-2) Фонд виводу відпрацьованих блоків АЕС в Україні порожній.

А 12 з 15 блоків в експлуатації вже відпрацювали свій проєктний нормативний термін у 40 років. Тобто, у фонді мало б бути вже не менше 10 млрд дол, а там пустота.

4-3) Вугільні шахти не закриті, навіть абсолютно безперспективні і виснажені, із шаленою собівартістю і ризиком видобутку.

Ба більше, буквально у 2021 році вугільна генерація визнавалась пріоритетною до інвестування державних коштів.

4-4) Понад 11 млрд дол за роки незалежності безславно проїли на державне вугілля і пов’язану з ним корупцію.

4-5) Капітальні вкладення у вугільні та газо-мазутні блоки ТЕС та ТЕЦ не здійснювались.

На отримання 1 кВт енергії українські державні станції витрачають майже на 40% більше вугілля, ніж їх аналоги у Західній Європі, чи навіть у Польщі.

4-6) Сховище відпрацьованих ядерних відходів у Чорнобилі так і не запрацювало.

Це довгобуд і приклад нескінчених крадіжок. Про демонтаж 1-3 блоків ЧАЕС мова навіть не йде, хоча це мало статись ще десятки років тому. Вибух був на 4-му, як відомо.

4-7) Уран видобуваємо найдорожчий у світі, на державному Східному ГЗК.

Приватних видобувників на ринок не пустили.

4-8) То, може до суспільства дійде усвідомлення факту, що **українська атомна енергетика взагалі не є дешевшою за європейську?**

Ми просто живемо у борг, нехтуючи безпекою і грошима наших дітей.

4-9) Падіння власного видобутку газу і обсягів геологорозвідки, від яких залежать майбутні обсяги видобутку.

4-10) Скасування приватизації 6 застарілих ТЕЦ і передача їх назад у підпорядкування "Нафтогазу" – це взагалі «Epic fail».

Давайте зробимо хронічно збиткову компанію ще більш збитковою, залишимо морально і фізично вбиті станції без ефективного власника і інвестицій.

4-11) Про програми енергоефективності просто позабули.

Згорнули роботи з переходу на заміщення природного газу місцевою біомасою та паливом з агро- і побутових відходів, як це роблять сусіди у Литві, Польщі, Угорщині і взагалі скрізь у ЄС.

4-12) Як і програми масштабного утеплення житлового фонду, заміни теплотрас і теплообмінних вузлів.

5. Відновлювана енергетика – скоріше мертва, ніж жива

5-1) Ставлення до приватних інвесторів у відновлювану енергетику дуже показове

– жодної зустрічі в ОПУ за понад три роки, системне порушення всіх раніше укладених угод і обіцянок, тотальна зневага урядовців.

Результат – відтік прямих іноземних інвестицій з України ще до війни.

5-2) Проголосована система аукціонів на право будувати відновлювану зелену енергетику,

яка мусила б замінити критикований владою "зелений тариф", так і **не запрацювала**.

За 3,5 роки Кабінет міністрів так і не затвердив квоти, так і не розробив порядок проведення аукціонів.

Мінпаливенерго та підпорядоване йому ДП "ГарПок" не оголосили жодного. І не планують. Взагалі ніхто пальцем не ворушить.

На цьому фоні багаточисленні заяви влади про підтримку розвитку відновлюваної енергетики виглядають вкрай цинічно.

5-3) *Під час війни на конференції у швейцарському Лугано влада заявила про плани побудови близько 30 гВт потужності на 35 млрд дол.*

В той же самий час прем'єр Денис Шмигаль прислав до виробників ВДЕ свого радника повідомити, що планує примусово розпустити балансуючу групу Гарантованого покупця, тобто скасувати тарифи на відновлювану енергію.

5-4) До того ж, міністр Галущенко видав указ, аби платити за відновлювану енергію 15-18% від тарифу.

Себто, енергію від сонячних станцій забирає державна компанія за фіксованою адміністративно встановленою ціною і відразу ж продає на ринку за вищою ліквідною ціною РДН (ринок на добу наперед) чи з невеликим дисконтом за двосторонніми договорами.

Воєнний комунізм, інакше не назвати.

6. Збитки для держбюджету внаслідок непродуманих дій

6-1) Наприклад,

до "реформ" 2020 року відновлювана енергетика жодного разу не брала жодної копійки бюджетних коштів.

З 2021 року вона їх і далі не бере, але з метою зробити приємне політичним спонсорам було пролобійовано норму, що 20% зеленого тарифу платиться напряму з держбюджету. Норма лишилась "мертвою", жодних фактичних виплат. Але існує.

6-2) Або інший приклад

– наприкінці 2019 року НКРЕКП шляхом підробки прогнозу виробітку ВДЕ встановило занижений тариф для НЕК "Укренерго", а той, у свою чергу, не зміг виконати зобов'язання перед ДП "Гарантований покупець".

В бюджеті цієї державної компанії утворилась діра розміром у 22,4 млрд грн, яку після двох років суперечок і погроз інвесторів і донорів прийшлося покривати шляхом випуску облігацій НЕК "Укренерго", гарантованих державою.

6-3) Держбанки є найбільшими заручниками безладу в енергетиці.

Їх exposure на проєкти відновлюваної енергетики сягає мільярда євро у кредитування державних енергокомпаній.

6-4) Величезними сумами ризикує в Україні другий найбільший іноземний інвестор в економіку – ЄБРР.

Хаос у державному регулюванні енергетики суттєво вплинув на здатність ЄБРР та інших МФО фінансувати будь-які проєкти, окрім гарантованих бюджетом України.

7. Енергетика і війна

7-1) Останні роки перед атакою у лютому 2022 року залежність України від енергоносіїв з країни агресора зростала і сягала фантастичних 80%.

Може хто забув переможні промови Голови комітету ПЕК ВРУ Андрія ***Геруса*** на каналах Коломойського і Пінчука щодо імпорту енергії з Білорусі?

7-2) Поставки дизелю з Московії та Білорусі взагалі стали безальтернативними і заробляли ***на них активно спонсори війни***.

7-3) У занепаді власної нафтопереробки жодної провини чинної влади немає,

усі заводи зупинились і не були модернізовані задовго до їх приходу у владу.

7-4) Але ж кейс із державним регулюванням цін на нафтопродукти під час війни,

через який суттєво постраждали мільйони громадян, забувати не можна.

7-5) Встановлюємо цінові обмеження і починаємо регулювати ринок.

Результат – половина країни лишається без палива.

Дивну логіку захищають піаром кілька тижнів, але ситуація тисне, тож обмеження знімаються.

Залишається питання – а навіщо все це було?

7-6) Росіяни контролюють п’ять обленерго в Україні, а Валерій Тарасюк, який на них працював, очолював регулятор НКРЕКП протягом тривалого часу і зберігає посаду члена комісії і зараз. Повноваження Тарасюка спливають аж у 2025 році.

7-7) У нещодавньому інтерв'ю міністр ***Галущенко*** визнав, що

при розрахунку енергобалансу враховану роботу принаймні трьох із шести енергоблоків окупованої московитами найбільшої у Європі Запорізької АЕС у місті Енергодар.

7-8) Ми вже бачили прагматичне знищення окупантами об'єктів транспортної та енергетичної інфраструктури.

Цілком імовірно, що окупанти спробують відновити постачання атомної енергії у Крим і ***фізично знищити***, підірвати вибухівкою лінії в центральну частину України.

7-9) А чи не буде Україна після цього імпортувати енергію замість експорту цією зимою?

Масштаб трагедії ЗАЕС ще треба буде усвідомити. У покидьків немає нічого святого, будемо ще свідками ядерного шантажу, побачимо ще заміновані реактори.

7-10) Вже три місяці як "Нафтогаз" контролює ледь не 200 конфіскованих АЗС Glusco,

які, звісно ж, так і не запрацювали. А були в приватних руках – за тиждень вже торгували б.

7-11) Все, до чого торкається рука державного управлінця в Україні – в’яне і гниє, час із цим змиритись.

В нас мусить бути як у США – частка держсектору менше 1%, а не як у Китаї понад 70%.

7-12) Висновки невтішні:

ми впевнено рухаємось до катастрофи

Можна було б ще продовжувати перелік накопичених проблем.

Але давайте подумаємо над кількома питаннями.

1) Чи могла б Росія розв'язати війну, якби не мала доходів від своєї енергетичної зброї?

2) Чи є в України шанс виграти війну в умовах гіперінфляції і зупинки реального сектору економіки?

3) Як довго світ буде нас спонсорувати і на які цілі?

7-13) І найголовніше питання:

Що важливіше для президента та його команди?

Чи готові вони ампутувати корупційну пухлину?

Чи готові вони на непопулярні тарифні дії?

7-14) Бо, якщо ні, то

попереду темрява і приниження замість успішного життя у вільній європейській родині.

***

№ 454.

Проекти відновлення та інвестування в Україну мають готуватися вже сьогодні – глава Міненерго Галущенко

2022-07-18

Ексклюзивне інтерв'ю міністра енергетики Германа Галущенка агентству "Інтерфакс-Україна"

Текст: Ніна Яворська, Олексій Єгоров

- Нещодавно Європарламент прийняв рішення про включення атомної енергетики та газу до "зеленої" таксономії. Bloomberg пише, що у парламентарів до останнього не було спільної позиції, але своїм листом вам вдалося переконати більшість проголосувати за це рішення. Які головні аргументи ви навели і чим це рішення корисне для Європи і України?

- Це досить гучно звучить, що у прийнятті цього рішення ключова роль саме нашого міністерства, але, думаю, ми їх дійсно підштовхнули. Як мінімум, ми заявили нашу позицію.

Ми всі хочемо мати зелену енергетику, переходити на водень, і Україна абсолютно послідовна в цьому. Це добре і це перспектива. Але на сьогодні неможливо не використовувати газ. Це нереально з точки зору енергетики. Щоб позбутися залежності від російських енергоресурсів, абсолютно очевидно, що треба мати можливість отримувати їх з інших джерел. Щоб замістити російський газ, щоб відмовлятися від вугілля – треба мати можливості інвестувати в LNG-термінали, в технології, в розширення маршрутів доставки газу в Європу. Якщо б Європарламент не вніс газ у "зелену" таксономію, то можливості інвестувати, залучати кошти у цей напрямок, у збільшення власного видобутку, були б дуже ускладнені.

Позитивне рішення по атомній генерації – це теж певний компроміс, бо частина держав-членів ЄС була проти "атомки", частина проти газу. У результаті вони домовилися поєднати їх в одному пакеті. Це складний, але компроміс. Впевнений, що дати "зелений" статус атомній енергії та газу на цьому етапі абсолютно правильно. Я читав усю критику, але сьогодні потрібно реально дивитися на речі. Мати можливості інвестувати в атомну галузь і в побудову альтернатив по газу – це спосіб реально позбутися залежності від Росії.

Говорити про те, що це рішення дає можливість Росії постачати газ – це відверта маніпуляція. Я навіть не виключаю, що у неї російські корені. Бо якщо Європа не матиме доступу до фінансового ресурсу інвестувати у збільшення видобутку газу, в альтернативні маршрути постачання, в LNG-термінали, то це на користь росіянам, адже вони далі будуть зберігати монопольне становище.

А питання по російському газу для Європи вирішене – в перспективі вона не буде використовувати російські ресурси, незалежно від того, який у них статус. Є рішення REPowerEU і воно говорить, що до 2030 року вони мають позбутися газу з Росії, а ми, звісно, хочемо, щоб це відбулося ще швидше. Але

для цього нам всім треба вкладати кошти в енергоефективність, оптимізацію споживання, розвиток, ВДЕ, перехід на інші види енергії, в т.ч. в атомну енергетику і газ на етапі переходу до вуглецевонейтральної енергетики.

Україна завдяки атомній енергетиці, яка виробляє більше половини електроенергії, має змогу забезпечувати низький тариф для людей. Якби у нас її не було, то ми навряд чи мали б такі можливості. Це вибір кожної держави, але наша позиція така, і я вважаю, вона логічна і розумна. Тому на всіх зустрічах з європейськими партнерами я говорю: якщо є можливість зберегти атомну енергетику – робіть це. Цим ви заощаджуєте на російських ресурсах – менше вугілля, менше газу. Взагалі, я впевнений, що ухвалене в результаті цієї великої дискусії по таксономії рішення – абсолютно правильне.

- "Зелену" таксономію ще має підтвердити Рада Європи.

- Думаю, все підтвердять. Ще перед тим, як писати листа, ми обговорювали це питання і з еврокомісаром з енергетики Кадрі Сімсон, і з іншими європейськими політиками, тому впевнений у позитивному рішенні. Тут ми з Єврокомісією на одній сторінці. Хоча Австрія і Люксембург розглядають можливості його скасування у судовому порядку. Це їхнє право, але це судові процедури на роки.

- Які конкретні наслідки матиме "зелений" статус атомної енергетики для реалізації анонсованого "великого будівництва" 9 атомних блоків в Україні?

- Це насамперед питання залучення коштів. Банківські інституції дивляться на можливість їх виділення з урахуванням Паризької угоди та принципів Green Deal. Думаю, статус "атомки" як сталої енергетики зніме багато пересторог. До речі, ухвалене рішення щодо таксономії не визначає, що можна робити, що хочеш і коли хочеш. Воно говорить, що певні потужності мають бути введені в експлуатацію до певного часу, зокрема, атомні – до 2045 року.

Я вважаю, що Україна точно буде реалізовувати підписаний меморандум з Westinghouse, рухатися в побудові нових блоків. По частині діючих блоків так чи інакше сплине термін експлуатації. Хоча це і не питання сьогодення, і навіть не завтрашнього дня, але нам все одно треба робити заміну, створювати нові потужності. І у нас є певні домовленості про залучення коштів.

Ще одне питання таксономії – чи буде тепер водень, вироблений на АЕС, вважатися зеленим? Це теж ціла дискусія. Адже статус зеленого водню відкриває можливості для нових технологій. Зараз це також змінить парадигму того, чи можна експортувати у Європу водень з АЕС, або вироблений з застосуванням газу. І це також полегшує етичну складову

розвитку українського експорту – посилюються наші позиції як постачальника електроенергії, виробленої з джерел, які вважаються сталими в Європейському Союзі.

- Наскільки перспективні в Україні газові проекти: видобуток чи газові ТЕЦ?

- Газ теж перспективний. Нам потрібні газова високоманеврена генерація. Ми б хотіли при зміні енергоміксу мати до 2 ГВт газових "пікерів" .

Щодо видобутку, то тут Україна має величезний потенціал. Є реальні досліджені ділянки, де можна видобувати. На жаль, на шельфі це поки неможливо, але після перемоги ми до цього одразу повернемося. Ми не хочемо взагалі імпортувати газ. Від слова зовсім. А хочемо жити за рахунок власного видобутку. Це перший етап, а другий – коли ми зможемо видобувати настільки більше, щоб експортувати у Європу.

На жаль, у нас дуже впав державний видобуток, хоча приватний виріс. Відповідь на питання, чому так стається, ми всі знаємо. Але все одно це нонсенс, коли державний видобуток падає, а приватний росте. Вони ж не на Марсі видобувають, на тих самих ділянках працюють.

Я впевнений, що після перемоги буде багато інвестицій у видобуток, і ми змінимо ситуацію. Треба тільки швидше вигнати цих російських варварів. Які й до активних військових дій, до речі, намагались перешкоджати розвитку шельфового видобутку. Ще до війни норвежці почали досліджувати певні ділянки – є один проект з "Нафтогазом" на шельфі – так росіяни глушили апаратуру своїми радіоелектронними засобами і не давали можливості зробити 3D-сейсміку.

- Чи вдалося досягти якихось конкретних домовленостей на *конференції з відновлення України в Лугано*? Може, хтось вже готовий вкладати?

- Було реально багато зустрічей, в тому числі з компаніями, які вже готові прийти в Україну. Одна готова інвестувати у відновлювану енергетику, інша – в розвиток новітніх технологій в енергетиці. Це проекти, які можуть бути реалізовані в тій частині нашої держави, де зараз немає військових дій. Ще одна компанія, з якою ми давно співпрацюємо, яка багато допомагає у швидкому відновленні електромереж і надає трансформатори, уже каже про готовність працювати, навіть присилати свої бригади одразу після закінчення активних бойових дій.

Компанії відверто кажуть, що Україна їм цікава, насамперед з точки зору технологій. І запропонований нами кейс – взяти якесь місто і відбудувати його за новітніми технологіями – теж цікавий. Йдеться про відмову від газу в

опаленні, переведення його на електрику, застосування найсучасніших технологій у smart grids. Думаю, що такий кейс ми зможемо зробити навіть і під час війни.

Звісно, є багато питань по страхуванню інвестицій у країні, яка воює, але добре, що компанії думають про це уже зараз. Наприклад, перші особи Westinghouse приїздили особисто під час війни в Україну підписувати меморандум про будівництво атомних блоків. Хто розпочне раніше – матиме пріоритет.

Я всім кажу: якщо ви не готові прийти сьогодні, то давайте використаємо цей час, щоб повністю підготувати проект. Тоді на наступний день після перемоги ви вже можете його розпочати реалізовувати, бо завчасно будете чітко розуміти умови, обсяг інвестицій. Користуйтеся тим, що на час військового стану державні органи мають надзвичайні повноваження, і ми можемо пришвидшити будь-яку документацію, видачу дозволів, ліцензій і так далі.

Загалом я побачив інтерес іноземців і до видобутку, і до будівництва energy storage, і до розвитку електрозарядних станцій і всього, що стосується електромобілів.

- Які наслідки матиме передача Канадою з ремонту підсанкційного обладнання для "Північного потоку-1"?

- Всім очевидно, що йдеться не про турбіну. Вони хочуть отримати можливість вирвати певний товар із санкцій, тобто по факту це вейвер на санкції. Їм все одно – це турбіна, паровоз, літак. Для росіян важливий сам факт того, що вони притиснули дві країни G7. І ще це дуже небезпечний прецедент. Бо завтра вони будуть вимагати ще щось, а післязавтра скажуть: "давайте вмикати "Північний потік-2".

Бачте, Німеччина каже, що повернувши турбіну, позбавить росіян аргументу зупинити поставки газу. Але ця турбіна не має жодного відношення до обсягів поставки. До останнього працювало всього три турбіни, і це не заважало прокачувати газ. Тим паче, вони можуть поставляти його через Україну. І якщо є побоювання, що вони не включать Північний потік-1 після ремонту, то яка тоді різниця, скільки там турбін?

Конкретний приклад. Коли певні компанії піддалися на шантаж "Газпрома" і почали платити в рублях, це гарантувало їм поставки? Ні. То ж які гарантії може дати повернення турбіни? Якщо вони справді вирішать припинити поставки в Європу, вони вигадають все, що завгодно – вибух, новий ремонт.

Але Європі теж варто розуміти – люфт для тиску на ЄС у росіян уже стискається. За певний час вони закінчать заповнювати свої сховища на 76

млрд куб. м, і постане питання, куди дівати газ? Вони мають його кудись постачати, або просто втрачати. Я не здивуюся, якщо росіяни його будуть просто спалювати, хоча це навіть для них буде занадто.

- Повернімося з міжнародної арени до наших внутрішніх проблем. Після початку війни ви говорили про дефіцит ліквідності на рівні EUR 250 млн. Яка ситуація зараз?

- Ситуація досить важка. Споживання населення просіло не так драматично, за травень у нас був показник приблизно 7% порівняно з довоєнним. Але споживання бізнесу впало на третину. А ви знаєте, що за рахунок ринкової вартості для бізнесу ми фактично компенсували споживання населення за низькими тарифами. Відповідно, ринок просів, ціна також впала.

Якщо ви слухали виступ директора Секретаріату Енергетичного співтовариства Артура Лорковські в Лугано, то знаєте, що він назвав Україну унікальною, бо їй вдалося зберегти ринок під час війни. Це досягнення. Якщо чесно, були відчуття в перші місяці, що не зможемо цього зробити, бо фінансовий удар був дуже значний.

Попри все, ми залишилися в ринку. Так, був напрацьований також концепт відмови від ринку на час війни, але це останнє, що я хотів робити. І навіть не тому, що це неможливо. Ми прорахували, що в такому ручному керуванні всім стане легше, і ми відразу стабілізуємо фінанси всередині. Але я з жахом думав, у який спосіб ми зможемо потім повернути ринок. Коли починаєш керувати в ручному режимі, розумієш, наскільки це простіше. Тому працюючий зараз ринок – це наше свідоме досягнення.

Другим концептом було запросити допомогу у міжнародних партнерів, і ми їм говорили про це. Якщо вони будуть готові дати кошти – ми візьмемо. Є прораховані моделі, як їх залити у систему.

Але найголовніше – насамперед ми просили дати нам можливість продати наш товар. Тоді не треба навіть допомагати. І те, що ми почали, нехай поки маленький, експорт електроенергії у Європу, це перший, але надважливий крок. Якщо до кінця року ми вийдемо хоча б на 800 МВт – це буде суттєве вливання в наш ринок навіть за тієї кон'юнктури європейського ринку, яка є сьогодні. Але за всіма прогнозами, ціна електроенергії буде ще вищою. Наприклад, французька EDF буде ремонтувати рекордну кількість блоків, і дефіцит потужності буде відчутний.

- Крім перепрофілювання ЄБРР *кредитів "Укренерго" та "Укргідроенерго" на підтримку ліквідності інших коштів ми не отримали* від міжнародної спільноти? Як гадаєте, чому?

- Перепрофілювання кредитів – це важливе рішення. Хоч і обсяги там не дуже великі, але "Укренерго" планує погасити борги на ринку допоміжних послуг здебільшого за рахунок цього. Інших коштів на підтримку ліквідності не було.

- Розкажіть про нове ПСО по населенню. Яким чином у ньому будуть задіяні експортери електроенергії?

- Йдеться про те, що всі експортери електроенергії, незалежно від форми власності, частину свого прибутку від експорту, а саме 80%, передають на зменшення послуги для державної генерації з покриття тарифу для населення. Вважаю, що це справедливе рішення. Я був більш радикально налаштований, але ми знайшли компроміс і зупинилися на 80%. Обсяг коштів визначатиметься НКРЕКП, яка моніторить ринок і діяльність його учасників. Кошти отримуватиме "ГарПок" і пускатиме їх далі по системі, і на цю суму зменшуватиме навантаження на "Енергоатом" та "Укргідроенерго". Ми з НКРЕКП узгодили це рішення попередньо й з Енергетичним співтовариством.

- "Укренерго" також сплачуватиме частину надходжень від продажу перетину для експорту за цією моделлю ПСО?

- Ми вже підготували законопроект, який передбачає можливість спрямування на інші цілі коштів від продажу перетину, оскільки згідно із законом вони мають використовуватися лише на розвиток мереж. Сподіваюся, що найближчим часом його буде внесено до Ради. Законопроект зачіпає дуже багато різних інтересів. Проте в "Укренерго" приблизно 3 млрд грн від продажу перетину, які дуже потрібні ринку. Нам, безумовно, треба розвивати мережі, але під час війни треба виходити з пріоритетів.

Кошти за перетин платять учасники ринку, тому логічно, що вони і зможуть за потреби використовувати гроші від його продажу. Тим паче, що ми розраховуємо на збільшення експорту, а значить, і надходжень від продажу перетину. А кому їх спрямовувати і на які цілі, на мою думку, має вирішувати НКРЕКП. Це регулятор, вони бачать ринок і відчувають, кому гроші в той чи інший час потрібніші. Треба глобально прийняти рішення, що ці кошти можуть використовуватися і за іншими напрямками. Нам потрібна можливість швидкого реагування на ситуацію, адже війна продовжується.

- Наскільки нам відомо, була ідея за ці кошти купувати вугілля для державного "Центренерго".

- Ми ці питання прямо не пов’язуємо. Але хочемо, щоб цей механізм працював принаймні на період воєнного часу з додатковим періодом на півроку, наприклад.

- Щодо єдиного державного трейдера електроенергії. Коли і на яких умовах він може бути створений? Нещодавно АК "Енергетична компанія України" передали до Мінекономіки. Це пов'язано із цими планами? Чи, може, це вже мертве питання?

- Це питання не мертве. Воно в процесі. Тому і передали АК "ЕКУ" в Мінекономіки, бо у такому випадку компанія не може бути під Міненерго, щоб не порушувати наші європейські зобов'язання.

Ця ідея має певний спротив. Але ключове, що треба розуміти: йдеться про інтереси держави. Знаю, багатьом це не подобається, але ми маємо дбати насамперед про це. Не йдеться про монополію, якісь спеціальні правила чи ексклюзивні винятки для держави. Цей трейдер буде таким самим учасником ринку, як і будь-який інший, і правила залишаться для всіх рівні. Ми знайдемо рішення, як це працюватиме, але одразу скажу, що ключовим постачальником електроенергії цьому трейдеру буде державна генерація.

- Державна генерація справляється з реалізацією експортних можливостей? "Енергоатом" останніми днями досить активний учасник аукціонів з продажу перетину, "Укргідроенерго" здебільшого нічого не купує.

- Зараз ми, так би мовити, набиваємо гулі. Треба час, щоб все це відпрацювати. Наприклад, були дні, коли ціна перетину перевищувала ціну електроенергії. Виходить, що сплативши за перетин, компанії не просто втратили прибуток, а пішли в мінус. Це питання торгівельної стратегії, цілий напрямок, який треба відпрацьовувати. І якщо буде прозорість і зрозумілість на аукціонах, то кожна генерація себе знайде. Поки що є багато питань, але в цілому я спокійно на це дивлюся – держкомпанія "Укренерго" так чи інакше отримує кошти. Нове ПСО із залученням експортерів і створення державного трейдера сильно змінить картинку експортних операцій. Думаю, активність учасників підвищиться.

- Про прийдешній опалювальний сезон. За вашими розрахунками, скільки очікується постійної роботи атомних блоків?

- Плануємо працювати максимально. У нас є одне питання – це Запорізька атомна станція, як вона буде працювати. Але орієнтуємося щонайменше на три блоки ЗАЕС, які зараз якраз працюють, блоки Південноукраїнській та Рівненській АЕС. Також цього місяця закінчили ремонт другого блоку Хмельницької АЕС, він вже в мережі. Потужностей "Енергоатома" точно вистачить. Але питання в тому, що нам потрібен експорт. І я би хотів, щоб ми максимально працювали всіма блоками, і ЗАЕС теж, безумовно.

- Оскільки поставки антрациту неможливі зараз, що планується робити з тепловою генерацією, яка працює на цьому вугіллі, і чи планується їх робота на газу?

- Там, де можливо перевести станції з антрациту на марку "Г" – почнемо переводити, в тому числі приватні ТЕЦ. Газ ми розглядаємо як резерв. У плані закачування стоять досить суттєві цифри (19 млрд куб. м) саме з урахуванням резерву для теплової генерації. Але я дуже сподіваюся, що він не знадобиться. Економіка відсутня при ціні газу $1,8 тис./тис. куб. м. Тому його використання для виробництва електрики – це вже крайній захід, коли постане питання національної безпеки.

- Те, що чеська ČEZ Group купує у російської компанії "Об'єднані машинобудівні заводи" інжинірингову Skoda JS, і таким чином виводить її з-під санкцій, дозволить Україні добудувати ХАЕС-3 та ХАЕС-4 за проектом ВВЕР-1000, як це планувалося з самого початку?

- Це дуже важлива для нас новина, втім однозначної відповіді на ваше питання немає. Поки не зовсім зрозуміло, де власність Skoda, а де просто використання технологій по росатомівським ліцензіям. Можливо, факт купівлі заводу не змінить необхідніть отримати згоду росіян, яку ми, звісно, не отримаємо. Турбіна є, готовність будівництва 80%, хоч у мене є багато питань до тих, хто консервував цей майданчик.

З іншого боку є певні напрацювання з американськими партнерами щодо добудови ХАЕС-3. Зараз ведуться інтенсивні перемовини, які, я дуже сподіваюсь, дадуть нам змогу швидко зробити блок.

- А чи є розрахунки, в які терміни Україна може перевести всі АЕС на паливо Westinghouse?

- Не буду їх озвучувати, але ми робимо все, щоб це прискорити цей процес, допомагаємо самій компанії. По великих блоках питань не буде, а по двом малим роботи трохи більше. Взагалі, у Westinghouse зараз унікальний шанс опанувати ринок Європи, адже ринок "Росатома" там величезний.

- Як буде проходити об'єднання "Магістральні газопроводи України" з "Оператор ГТС України"? Це буде злиття, чи збережеться наглядова рада?

- Це питання давно обговорюється. На мій погляд, те, як вони існують зараз, це якась дивна конструкція. Це не працює з точки зору корпоративності, їх точно треба об'єднувати. Ми зараз перебуваємо в консультаціях з Енергетичним Співтовариством, адже це питання в тому числі сертифікації оператора, транзитних угод.

***

№ 455.

Знайшов круту історію про те, як американський президент виробляє курс країни на роки вперед. Аж завидки взяли – Байден зустрічався з ДВОПАРТІЙНОЮ групою істориків і говорив про боротьбу з антидемократичними трендами в США.

The Washington Post
Демократия умирает во тьме

Историки в частном порядке предупреждают Байдена, что демократия в Америке шатается

Когда на прошлой неделе Байден встретился с историками в Белом доме, они сравнили угрозу перед Америкой, с эпохой до Гражданской войны и с профашистскими движениями до Второй войны.

По Майкл Шерер, Эшли Паркера также Тайлер Пейджер
10 августа 2022 г., 18:52 по восточному поясному времени.

Ніколов **2022-08-13**

Це самі ті тренди, які відбуваються прямо зараз в Україні. **В дупу правила, конкурентність, прозорість і професіоналізм. Дайош особисту лояльність, ручне управління і толерантність до корупції. Це ознаки звичайного автократизму, з яким Україна зараз б'ється на фронті, але дозволяє йому проростати зсередини.**

Виділив капслоком двопартійність істориків на зустрічі з Байденом, щоб підкреслити що це означає для США. Це якби Зеленський позвав однодумців Порошенка подумати куди рухатись Україні. Але як ми бачимо він робить абсолютно протилежне.

Наголошується, що ця та інші подібні зустрічі Байдена з експертами – це метод боротьби з ізоляцією, властивою інституту президентства. Тобто виходить з бульбашки для збільшення гелікоптер-в'ю.

На жаль, наша влада зараз уповає тільки на розкол, тільки хардкор. Тільки ЙОГО его і дуполизи. Цей модус не змінила навіть війна з десятками тисяч трупів.

Далі автопереклад лонгріду

https://www.washingtonpost.com/politics/2022/08/10/biden-us-historians-democracy-threat/

«Минулого тижня, в один із найнапруженіших періодів свого президентства, президент Байден зробив паузу, щоб отримати майже двогодинний приватний урок історії від групи вчених, які били на сполох з приводу важкого стану демократії в країні та за кордоном.

За словами кількох людей, знайомих з ходом обговорення, які говорили на умовах анонімності, щоб описати приватну зустріч, бесіда під час сильної грози 4 серпня проходила як своєрідний сократівський діалог між головнокомандувачем та обраною групою вчених, які описували поточний момент як один із найнебезпечніших. у сучасній історії для демократичного правління.

Було наведено порівняння з роками перед виборами 1860 року, коли Авраам Лінкольн попереджав, що «будинок, розділений сам проти себе, не встоїть», і з напередодні виборів 1940 року, коли президент Франклін Д. Рузвельт боровся зі зростаючою внутрішньою симпатією до європейського фашизму опором вступу США до Другої світової війни.

Для Байдена це відволікання було частиною регулярних зусиль із залученням зовнішніх експертів на приватних зустрічах у Білому домі, щоб допомогти йому виробити свій підхід до численних криз, з якими стикається його

президентство. У травні колишній президент Білл Клінтон говорив з Байденом про те, як упоратися з інфляцією та проміжними виборами. Група експертів із зовнішньої політики, включаючи колишніх радників республіканців, приїхала до Білого дому у січні, щоб проінформувати Байдена перед вторгненням Росії до України.

Ці зустрічі відбувалися в міру того, як Байден стикався з ізоляцією, властивою президентству, - проблемою, яка, на думку деяких демократів, посилилася через пандемію коронавірусу, яка обмежувала відвідування протягом більшої частини першого року його президентства, а також через замкнутості внутрішнього кола Байдена, що складається із співробітників, які працювали з ним десятиліттями.

Байден, за словами учасників, часто годинами ставить запитання та перевіряє припущення.

Майкл Макфол, колишній посол США в Росії за президента Барака Обами, разом з іншими експертами інформував Байдена перед вторгненням Росії в Україну та перед зустріччю президента з президентом Росії Володимиром Путіним у Женеві у 2021 році.

«Вони виходять зі своєї бульбашки», - сказав Макфол. «Я працював у Білому домі три роки, перш ніж вирушити до Москви, і, на мій погляд, вони роблять це набагато стратегічніше, ніж ми в адміністрації Обами. Відчувається, що вони більш залучені».

Макфол був серед соціально дистанційованої групи, яка зібралася для обговорення України у Східній кімнаті на початку цього року, разом із колишнім дипломатом Річардом Хаассом, журналістом Фарідом Закарієм, аналітиком Яном Бреммером, колишнім радником Ради національної безпеки Фіоною Хілл та відставним адміралом Джеймсом Г. Верховний головнокомандувач НАТО.

Байден сидів у центрі обіднього столу, а експерти розташувалися по обидва боки від нього, щоб президент перебував на відстані шести футів від групи. Поки деякі учасники, включаючи Макфола та Ставрідіса, дистанційно з'являлися на екрані, Байден почав з коротких коментарів, а потім провів близько двох годин, запитуючи.

«Вони дійсно хотіли нестандартного мислення: чи є спосіб зупинити цю війну, яка буде жахливою для всіх її учасників? Чи можемо ми зупинити її? Як ми можемо її зупинити?» - сказав Бреммер. «Всі мої взаємодії [з Білим домом] за останні кілька років були незмінно відкритими, конструктивними, і я

дійсно хотів отримати найкраще уявлення про те, де вони роблять все правильно, а де ні».

Прес-секретар Білого дому Ендрю Бейтс сказав, що президент «цінує думку широкого кола експертів». Прес-секретар РНБ Адрієнн Вотсон заявила: «Ми підтримуємо регулярні контакти з різноманітною, двопартійною групою ЕКСПЕРТІВ і зацікавлених сторін з цілої низки тем, включаючи неспровоковану війну Росії в Україні».

На прес-конференції у січні Байден заявив, що одним із пріоритетних завдань другого року його перебування на посаді є отримання більшого внеску від наукових кіл, редакційних авторів, аналітичних центрів та інших зовнішніх експертів. «Прагну отримати більше вкладу, більше інформації, більше конструктивної критики про те, що я маю і не маю робити», - сказав він журналістам.

Деякі зустрічі були ексклюзивнішими. Під час приватного обіду з Байденом 2 травня Клінтон високо оцінив зусилля свого наступника щодо створення багатонаціональної коаліції на підтримку України.

Але він також закликав Байдена ухилитися від розмови про зусилля його адміністрації щодо боротьби з інфляцією, очікуючи, що ціновий тиск ослабне за кілька тижнів до проміжних виборів, за словами людей, обізнаних із обміном думками. Клінтон запропонував Байдену позиціонувати себе так, щоб поставити собі заслугу зниження інфляції, якщо воно відбудеться.

Клінтон також закликав Байдена створити різкий політичний контраст з республіканцями, особливо зачепившись за політичні пропозиції сенатора Ріка Скотта (штат Флорида), який запропонував п'ятирічний захід сонця всіх федеральних законів, включаючи Social Security та Medicare, та підвищення податків для багатьох непрацюючих американців.

Як виявилося, Білий дім уже планував подібний контраст, і через кілька днів Байден публічно обрушився на те, що він назвав «ультра MAGA порядком денним», що є посиланням на рух «Зробимо Америку знову великою», організований навколо колишнього президента Дональда Трампа.

Історики, яких Байден запрошував до Білого дому, зазвичай дотримуються більш довгострокової точки зору, розглядаючи його президентство у контексті шляху Америки з моменту її заснування. Байден, якому 79 років і який близько бачив дев'ять президентів, починаючи з Річарда М. Ніксона, дав зрозуміти, що він замислювався про те, що робить одні президентства успішнішими за інших.

Група, що зібралася в Картинній кімнаті Білого дому минулого тижня, була частиною регулярних зусиль істориків президентської історії з інформування президентів - практика, яка виникла принаймні ще за адміністрації Рейгана. Обама неодноразово скликав такі групи, хоча за Трампа ці зустрічі вийшли з моди.

Після аналогічної зустрічі з Байденом минулої весни збори 4 серпня відрізнялися відносно невеликим розміром і тим, що учасники зосередилися на підйомі тоталітаризму в усьому світі та загрозі демократії всередині країни. Серед них були спічрайтер Байдена Джон Мічем, журналістка Енн Епплбаум, професор Прінстона Шон Віленц, історик Університету Вірджинії Алліда Блек та президентський історик Майкл Бешлосс. За столом також сиділи старший радник Білого дому Аніта Данн та головний спічрайтер Вінай Редді.

Байден, у якого все ще був позитивний результат на коронавірус, з'явився на телевізійному моніторі, встановленому поряд з каміном у кімнаті, і робив замітки, сидячи на два поверхи вище у кімнаті для переговорів, яка є частиною резиденції Білого дому. Старший радник Майк Донілон також з'явився на екрані, кажуть люди, знайомі з перебігом подій.

Під час обговорення пролунав гучний гуркіт грому, який, як пізніше з'ясувалося, збігся з ударом блискавки, що вбила трьох людей на площі Лафайєт, через дорогу від Білого дому.

Одна людина, знайома з ходом обміну думками, сказала, що розмова була для Байдена в основному способом почути і подумати про ширший контекст, у якому проходить його перебування на посаді. Він не робив жодних важливих заяв і не обговорював своїх планів на майбутнє.

«Більша частина бесіди була присвячена ширшому контексту боротьби між демократичними цінностями та інститутами та тенденціями до автократії у всьому світі», - сказав співрозмовник.

Більшість присутніх експертів в останні місяці відкрито говорили про загрозу, яку вони бачать для американського демократичного проекту, після нападу на Капітолій 6 січня, заперечення деякими республіканцями результатів виборів 2020 року і спроб заперечників виборів домагатися державних посад.

Епплбаум, автор журналу Atlantic, нещодавно опублікувала книгу про руйнування демократичних норм під назвою «Сутінки демократії: Спокуслива приманка авторитаризму». Блек, давній радник колишнього держсекретаря Гілларі Клінтон, нещодавно був призначений членом правління проекту Університету Вандербільта «Єдність та американська демократія», метою якого є зниження політичної поляризації.

Бешлосс, президентський історик, що регулярно виступає на NBC і MSNBC, останнім часом став більш відверто говорити про те, що він вважає за необхідність Байдена боротися з антидемократичними силами в країні.

Я думаю, що сьогодні ввечері він повинен говорити про те, що ми всі перебуваємо в екзистенційній небезпеці знищення нашої демократії та демократій у всьому світі», - сказав Бешлосс у березні на каналі MSNBC, перед тим як Байден виступив зі зверненням «Про стан справ у країні».

Віленц, лауреат премії, автор книги «Сходження американської демократії: Джефферсон - Лінкольн», останніми місяцями також висловлював тривогу щодо стану країни. Ми стоїмо на порозі того, що Гамільтон у «Федералісті» назвав правління за допомогою грубої сили», - сказав Віленц в інтерв'ю виданню Hill минулого місяця.

Деякі з дискусій минулого тижня були присвячені схожості між сьогоднішньою ситуацією та періодом, що передував Другій світовій війні, коли зростаючий авторитаризм за кордоном знайшов своє тривожне відображення у Сполучених Штатах.

У той час як Адольф Гітлер у Німеччині та Беніто Муссоліні в Італії зміцнювали свою владу у 1930-х роках, преподобний Чарльз Кофлін використав свої радіопередачі для поширення популістського антисемітського послання у Сполучених Штатах. Сенатор Х'юї Лонг (Д-Ла.) також гуртував американців проти Рузвельта і демонстрував симпатії до диктаторського уряду.

Стурбованість антидемократичними тенденціями вже давно одушевлює Байдена, який розпочав свою кампанію 2020 року зі твердження, що йде «битва за душу нації», обігруючи фразу, використану Мічем для назви своєї книги 2018 року «Душа Америки: Битва за наших найкращих ангелів».

Демократи загалом очікують, що ті самі ідеї стануть основою перевиборної кампанії Байдена, якщо він вирішить продовжити її, особливо якщо його суперником знову стане Трамп.

Байден продовжує піднімати ці теми у своїх публічних виступах, востаннє - у липневому зверненні до групи правоохоронних органів, де він критикував Трампа за те, що той не зробив негайних дій, коли натхненні бунтівники напали на Капітолій США 6 січня 2021 року в спробі скасувати результати недавніх президентських виборів.

«Ви не можете бути прихильником повстання та прихильником демократії», - сказав Байден, виступаючи перед Національною організацією чорношкірих керівників правоохоронних органів. «Ви не можете бути прихильниками повстання та проамериканськими».

***

Historians privately warn Biden that America's democracy is teetering

When Biden met with historians last week at the White House, they compared the threat facing America to the pre-Civil War era and to pro-fascist movements before World War II

Michael Scherer

President Biden listens during a meeting with CEOs to receive an update on economic conditions across key sectors and industries on July 28. (Demetrius Freeman/The Washington Post)

President Biden paused last week, during one of the busiest stretches of his presidency, for a nearly two-hour private history lesson from a group of academics who raised alarms about the dire condition of democracy at home and abroad.

The conversation during a ferocious lightning storm on Aug. 4 unfolded as a sort of Socratic dialogue between the commander in chief and a select group of scholars, who painted the current moment as among the most perilous in modern history for democratic governance, according to multiple people familiar with the discussions who spoke on the condition of anonymity to describe a private meeting.

Comparisons were made to the years before the 1860 election when Abraham Lincoln warned that a “house divided against itself cannot stand” and the lead-up to the 1940 election, when President Franklin D. Roosevelt battled rising domestic sympathy for European fascism and resistance to the United States joining World War II.

The diversion was, for Biden, part of a regular effort to use outside experts, in private White House meetings, to help him work through his approach to multiple crises facing his presidency. Former president Bill Clinton spoke with Biden in May about how to navigate inflation and the midterm elections. A group of foreign policy experts, including former Republican advisers, came to the White House in January to brief Biden before the Russian invasion of Ukraine.

These meetings have come as Biden faces the isolation that is endemic to presidency, a problem that some Democrats say has been worsened by the coronavirus pandemic, which restricted visitors through much of the first year of his presidency, and by the insular quality of Biden’s inner circle, made up of staffers who have worked with him for decades.

Biden, at these tabletop sessions, often spends hours asking questions and testing assumptions, participants say.

Michael McFaul, a former U.S. ambassador to Russia under President Barack Obama, briefed Biden with other experts before the Russian invasion of Ukraine and before the president’s 2021 meeting with Russian President Vladimir Putin in Geneva.

“They get out of their bubble,” McFaul said. “I worked at the White House for three years before going to Moscow, and comparatively I think they do that in a much more strategic way than we used to do in the Obama administration. It feels that they are more engaged.”

McFaul was among a socially distanced group that met to discuss Ukraine in the East Room earlier this year, along with former diplomat Richard Haass, journalist Fareed Zakaria, analyst Ian Bremmer, former National Security Council adviser Fiona Hill and retired Adm. James G. Stavridis, a former Supreme Allied Commander of NATO.

Biden sat at the center of a dining table with the experts gathered at either end to keep the president a covid-safe six feet from the group. As some participants, including McFaul and Stavridis, appeared remotely on a screen, Biden began with brief comments and then spent about two hours asking questions.

“They really wanted outside-the-box thinking of, is there any way that this war, which will be horrible for everyone involved, can be stopped? Can we stop it? How can we stop it?” Bremmer said. “All of my interactions [with the White House] in the last few years have been uniformly open, constructive and really wanting to get my best sense of where they’re getting it right and where they’re not.”

White House spokesman Andrew Bates said the president “values hearing from a wide range of experts.” NSC spokeswoman Adrienne Watson said, “We are in regular touch with a diverse, bipartisan collection of experts and stakeholders on a variety of topics, including Russia’s unprovoked war in Ukraine.”

At a news conference in January, Biden said a priority of his second year in office was to get more input from academia, editorial writers, think tanks and other outside experts. “Seeking more input, more information, more constructive criticism about what I should and shouldn’t be doing,” he told reporters.

Some meetings have been more exclusive. At a private lunch with Biden on May 2, Clinton praised his successor’s efforts to build a multinational coalition supporting Ukraine.

But he also urged Biden to lean into speaking about his administration’s efforts to battle inflation, with the expectation that price pressures would ease in the weeks before the midterm elections, according to people briefed on the exchange. Clinton suggested that Biden position himself to take credit for inflation reductions, if they come.

Clinton also urged Biden to create a sharp policy contrast with Republicans, latching especially onto the policy proposals of Sen. Rick Scott (R-Fla.), who had proposed a five-year sunset on all federal laws, including Social Security and Medicare, and tax increases on many Americans who are not working.

As it happened, the White House was already planning a similar contrast, and days later Biden publicly laid into what he called the “ultra MAGA agenda,” a reference to the “Make America Great Again” movement that is organized around former president Donald Trump.

The historians Biden has invited to the White House generally take a longer view, placing his presidency in the context of America’s path since its founding. Biden — who is 79 and has seen nine presidents up close, starting with Richard M. Nixon —

has signaled that he has thought about what makes some presidencies more successful than others.

The group that gathered in the White House Map Room last week was part of a regular effort by presidential historians to brief presidents, a practice that dates at least as far back as the Reagan administration. Obama convened such groups multiple times, though the sessions fell out of favor under Trump.

Following a similar meeting with Biden last spring, the Aug. 4 gathering was distinguished by its relatively small size and the focus of the participants on the rise of totalitarianism around the world and the threat to democracy at home. They included Biden's occasional speechwriter Jon Meacham, journalist Anne Applebaum, Princeton professor Sean Wilentz, University of Virginia historian Allida Black and presidential historian Michael Beschloss. White House senior adviser Anita Dunn and head speechwriter Vinay Reddy also sat at the table.

Biden, who was still testing positive for the coronavirus, appeared on a television monitor that was set up next to the room's fireplace, taking notes as he sat two floors up in the Treaty Room that is part of the White House residence. Senior adviser Mike Donilon also appeared on-screen, say people familiar with the events.

During the discussion, a loud crack of thunder could be heard, which the participants later found out coincided with a lightning strike that killed three people in Lafayette Square, across the street from the White House.

One person familiar with the exchange said the conversation was mostly a way for Biden to hear and think about the larger context in which his tenure is unfolding. He did not make any major pronouncements or discuss his plans for the future.

"A lot of the conversation was about the larger context of the contest between democratic values and institutions and the trends toward autocracy globally," the person said.

Most of the experts in attendance have been outspoken in recent months about the threat they see to the American democratic project, after the attack on the Capitol on Jan. 6, the continued denial by some Republicans of the 2020 election results and the efforts of election deniers to seek state office.

President Biden and former president Donald Trump have faced early pushback from their respective parties and voters on potential 2024 reelection campaigns. (Video: Blair Guild/The Washington Post)

Applebaum, a contributor to the Atlantic, recently published a book on eroding democratic norms called "Twilight of Democracy: The Seductive Lure of Authoritarianism." Black, a longtime adviser to former Secretary of State Hillary

Clinton, was recently named to the board of Vanderbilt University's Project on Unity and American Democracy, which aims to reduce political polarization.

Beschloss, a presidential historian who regularly appears on NBC and MSNBC, has recently become more outspoken about what he sees as the need for Biden to battle anti-democratic forces in the country.

"I think he has got to talk tonight about the fact that we are all in existential danger of having our democracy and democracies around the world destroyed," Beschloss said in March on MSNBC, before Biden delivered the State of the Union address.

Wilentz, prizewinning author of "The Rise of American Democracy: Jefferson to Lincoln," has also voiced alarm in recent months about the state of the country. "We're on the verge of what Hamilton in 'The Federalist' called government by brute force," Wilentz told the Hill last month.

Some of last week's discussion focused on similarities between today's landscape and the period leading up to World War II, when growing authoritarianism abroad found its disturbing echo in the United States.

As Germany's Adolf Hitler and Italy's Benito Mussolini consolidated their power in the 1930s, the Rev. Charles Coughlin used his radio broadcast to spread a populist anti-Semitic message in the United States. Sen. Huey Long (D-La.) also rallied Americans against Roosevelt and showed sympathies for dictatorial government.

Concerns about anti-democratic trends have long animated Biden, who began his 2020 campaign by arguing that a "battle for the soul of the nation" was underway, a play on the phrase used by Meacham to title his 2018 book "The Soul of America: The Battle for Our Better Angels."

Democrats broadly expect the same ideas will anchor Biden's reelection campaign, if he decides to move forward with one, especially if Trump is his opponent again.

Biden has continued to bring up such themes in his public speeches, most recently in a July address to a law enforcement group, where he criticized Trump for taking no immediate action as the rioters he had inspired attacked the U.S. Capitol on Jan. 6, 2021, in an effort to overturn the results of the recent presidential election.

"You can't be pro-insurrection and pro-democracy," Biden told the National Organization of Black Law Enforcement Executives. "You can't be pro-insurrection and pro-American."

***

№ 456.

Спасти нерядового Галущенко

2021-12-16

Герман Галущенко

Украина неумолимо движется к энергетическому коллапсу. Угля не хватает для работы теплогенераций, газа в хранилищах недостаточно для покрытия дефицита топлива, а атомная энергетика в перманентно аварийном состоянии, пишет Валерий Герсусов на сайте Антикор.

Простая арифметика запасов угля и газа показывает, что в феврале, в пиковые морозы, в Украине начнется веерное отключение электричества и тепла. И это еще лайт вариант. Потому как речь может идти о повторении Алчевской трагедии 2006 года, когда в результате каскадной аварии почти на месяц жители города были лишены света и отопления. Но теперь — во всеукраинском масштабе.

В этой ситуации руководство Минэнерго, вместо того чтобы предпринимать антикризисные меры, искать варианты сотрудничества со всеми стейкхолдерами рынка, начинает чистки и разборки в отрасли. В медиа появились публикации, в которых утверждается, что причиной проблем в энергетике является атака мифических «конкурентов» на действующего главу Минэнерго Германа Галущенко. Пиар-служба министра ищет врагов, которые не дают ведомству работать. Расписываются «схемы» захвата ведомства…

Хотя уже и не специалисту сегодня понятно, что причина кризиса не в борьбе за кресло, а в некомпетентность государственного менеджмента в энергетике.

1. Белорусский импорт и причем тут «Энергоатом» и Герман Галущенко?

22 октября «Укрэнерго» начал аукцион по распределению межгосударственных сечений из России и Беларуси на ноябрь. С ноября Украина должна была начать импорт электроэнергии из Беларуси из-за рекордно низких запасов угля на складах ТЭС и ТЭЦ.

25 октября суд заблокировал аукционы «Укрэнерго» по иску ДТЭК. В 2019 году крупнейшим импортером из Беларуси была компания Д.Трейдинг (группа ДТЭК), также импортировал «Нафтогаз Украины» и еще пять компаний. А всего за 2019-2020 гг было более 10 импортеров.

27 октября Укрэнерго провел аукцион на импорт из России и Беларуси по резервной процедуре.

1 ноября Регулятор разблокировал аукционы Укрэнерго. В правительстве сообщили, что Украина не будет продлевать запрет на импорт электроэнергии из Беларуси и РФ в ноябре.

Но уже в начале ноября запасов угля на складах ТЭС в Украине не хватало. Кроме того, с 1 ноября Россия приостановила поставки энергетического угля в Украину. 2 ноября системный оператор «Укрэнерго» запросил аварийную помощь у Беларуси на поставку электроэнергии мощностью 500 МВт для поддержания энергосистемы Украины.

Ожидаемо, белорусы, предвидя подобное развитие ситуации, дали «добро» на экспорт в Украину электроэнергии. Прибыль есть прибыль.

Казалось бы, понятная схема. Есть дефицит электроэнергии, его нужно покрыть. На рынке есть опытные трейдеры и новые игроки со связями в Минске, которые могут обеспечить эту работу. Государству следует лишь создать условия и обеспечить прозрачность процедур.

Но что делает руководство Минэнерго, в лице министра Галущенко?

Оно начинает мутить с участием в аукционе госкомпании «Энергоатом».

ГП «НАЭК «Энергоатом» не может осуществлять подобную деятельность непосредственно. Дело в том, что это не трейдер-импортер, а генерация. Импорт белорусской электроэнергии не только не предусмотрен

их регулятивными документами, но и финпланом на 2021 год. На каком основании компания участвовала в торгах?

> Интересно, как проходили по бумагах компании визит в Минск на переговоры вице-президента «Энергоатома» Якуба Хартмута и замдиректора по правовым вопросам «Энергоатом — Трейдинг» Ирины Кухаренко? Есть документы о командировке? С кем из представителей украинской госкомпании согласован этот визит в Минск?
>
> Кроме того, кто в правительстве Украины давал разрешение руководству «Энергоатома», госкомпании, которая кредитуется Европейским банком реконструкции и развития, вести какие-либо переговоры с чиновниками Беларуси, пребывающими в санкционных списках ЕС и США? Кто подписывал бумаги, позволяющие «Энергоатому» заключать контракты с фирмами или госкомпаниями РБ, также находящимися под санкциями? В Минэнерго или Кабмине понимают возможные последствия и просчитывают реакцию Запада?

Ни для кого не секрет, что «Энергоатом» является «вотчиной» Галущенко и он руководит им почти в ручном режиме. Министр и нынешний менеджмент компании имеют общие бизнеса. Тут не нужно даже журналистского расследования, чтобы предположить, что в случае вхождения «Энергоатома» в импорт белорусской электроэнергии, можно неплохо заработать всем, «кто в теме и в доле».

Но белорусские чиновники посчитали, что с «Энергоатомом», в качестве основного покупателя электроэнергии, им рискованно иметь дело. Всегда в схему может вмешаться «третья» сторона. И эта «сторона» может настоять на решениях, которые могли бы осложнить и без того проблемные отношения Минска и Киева. Политическая целесообразность предусматривала негосударственных трейдеров. Окно возможности для импорта необходимой украинской стороне электроэнергии может существовать недолго.

Условия, в которых в торги вошла компания ТЕТ Групп, были явно неблагоприятными. Все инсинуации вокруг арабских «прокладок», «росукрэнерго» и прочих страшилок — это плод воображения пиар-службы г-на Галущенко. Белорусская сторона пытается снижать риски. То, как она ведет дела со своим же посредником — это ответственность «Белэнерго» перед президентом РБ. Заработок ТЕТ Групп составляет только «маржу рентабельности».

Да и то, в ближайшее время ТЕТ Групп скорее всего выйдет из этой сделки. На суточном аукционе сечение из Беларуси на 690 МВт на 17 декабря

выкупила компания «Трэйдэнергоресурс». Конечный бенефициар — тот самый дубайский посредник Vector Energy.

Убытки во всей этой истории понесло государство по вине именно «Энергоатома» и Минэнерго. «Энергоатом» заплатил за 885 МВт сечения около 460 млн гривен. Это только кажется, что одна госкомпания перечислила средства другой госкомпании («Укрэнерго»). В реальности нанесен крупный урон хозяйственным субъектам. И за эти убытки отвечает Минэнерго.

2. Кадровая чехарда

Креме факапа с «белорусским кейсом» и борьбой с ТЕТ Групп, Галущенко предпринял попытку под занавес, получить контроль над «Укрэнерго».

> Министр всеми правдами и неправдами пытался уволить правление этого системного оператора.

Ресурс «Монополист» пишет, что эти попытки приобрели у Галущенко и его ближайшего окружения форму «навязчивой идеи». Там считают, что в «Укрэнерго» «для Ковальчука (бывшего руководителя) прокручивают большие деньги», к которым у них нет доступа.

В конце ноября наблюдательный совет «Укрэнерго» перестал существовать, так как истек срок его полномочий. А ее последний член Юрий Токарский — уволился.

С этого времени функции наблюдательного совета выполнял акционер — Минэнерго.

Пользуясь тем, что новый наблюдательный совет еще не был назначен, Галущенко подготовил приказ о расширении состава правления с 5 до 7 и замене трех человек в правлении. Содержание проекта этого приказа 7 декабря опубликовало ТОП Energy.

Но на Банковой посчитали, что Галущенко проявляет слишком нездоровый интерес к «Укрэнерго». Инсайдеры утверждают, что после разговора с первыми лицами Офиса президента глава Минэнерго был вынужден почти на выходных переигрывать ситуацию и отзывать приказ о замене правления.

Согласно сообщению НЭК, указанный приказ Минэнерго отменен приказом № 332 от 13 декабря 2021 года.

Как сообщает «Reform.energy», на сайте министерства оба приказа не опубликованы, но ранее «Укрэнерго» отмечало, что приказом № 314

Минэнерго расширило свои права как акционера, позволив себе самостоятельно созвать внеочередное собрание, устанавливать на общем собрании основные направления и цели деятельности компании без представления наблюдательного совета.

Кроме того, Минэнерго позволило себе как акционеру рассматривать и согласовывать проект финансового плана НЭК без его подготовки правлением компании и без согласования наблюдательным советом.

Но теперь приходится идти на попятную. Галущенко не смог обеспечить себе большинство в набсовете «Укрэнерго» (у него 2 против 3) и потерял прямую возможность ручного управления.

Плохие для Галущенко новости состоят еще и в том, что попытка шулерским способом сменить набсовет «Укрэнерго» привела к резко негативной реакции западных партнеров.

Посольства недвусмысленно намекнули Банковой о том, что в отношении главы Минэнерго у них «осадочек» остался. Повторения истории со сменой корпоративного управления, как было в «Нафтогазе», просто так не простят.

Но и этого Галущенко показалось мало. 9-10 декабря министр вступил в публичную полемику с главой Государственной инспекции ядерного регулирования Григорием Плачковым, после чего уволил его. Сейчас и. о. назначен Олег Кориков.

Отметим, что такие действия главы Минэнерго международными наблюдателями уже расцениваются как попытка «разрушения независимости национального органа регулирования ядерной и радиационной безопасности в принятии решений в сфере его компетенции, и являются прямым нарушением не только национального законодательства, но и международных обязательств Украины, в соответствии с конвенциями и Гарантийными соглашениями с международными финансовыми организациями для финансирования Программы повышения безопасности украинских АЭС».

Резюмируя все вышесказанное, хотелось бы прямо обратиться к главе Офиса президента г-ну Ермаку. Андрей Борисович, каких вам еще кадров не хватает в энергетике? Может, уже пора прекращать балаган в отрасли? Если начнет «ложиться» электросеть и теплоцентраль по стране Президент ведь спросит лично с Вас. Пора наводить порядок.

***

№ 457.

«Энергоатом»: что не сможем «слить» России — украдем

2022-08-02

Государственное предприятие «Энергоатом» до 24 февраля обеспечивало 55% потребностей страны в электроэнергии и эксплуатировало 15 действующих атомных энергоблоков.

Сколько электроэнергии сейчас дает стране «Энергоатом» — сказать с точностью сложно, но эта цифра в любом случае критически важна для Украины — предприятие остается единственным оператором всех атомных электростанций страны.

Почти полгода полномасштабной войны внесли значительные коррективы в работу НАЭК «Энергоатом», но внесли ли они коррективы в коррупционные схемы, которые на предприятии налажены давно, а со сменой власти в стране три года назад и вызванной этим фактом путаницей, захлестнули «Энергоатом» ? Что происходит на этом стратегически важном предприятии воюющей сейчас страны? Наведен ли порядок в схемах, по сравнению

с которыми пресловутое «дело Свинарчуков», которое стоило Порошенко властям, — просто кража конфет в младшей группе детского сада?

Сразу после смены власти заговорили о том, что в стране восстанавливается институт «следящих» за теми или иными отраслями.

> «Смотрящими» за «Энергоатомом», как заявила Татьяна Чорновил, стали Андрей ***Деркач*** и Сергей ***Шефир***. Именно они контролировали все движение денег, проходящих через Энергоатом. И согласовывали назначение ключевых руководителей как самого «Энергоатома», так и связанных с ним предприятий.

Так продолжалось, как минимум, до конца февраля — люди Шефира и Деркача укрепляли свои позиции в «Энергоатоме» и при этом пытались оттеснить от поставок на предприятие другую группировку, подконтрольную некоему Ефиму Важиевскому, которого иногда называют Фима «Порш», который благодаря протекции одиозного нардепа. Николая Мартыненко и его ставленника Юрия Недашковского в свое время гордо носил звание короля теневых схем в украинской атомной энергетике. Он чуть ли не единолично решал, кто, когда и сколько получит заказ от НАЭК «Энергоатом», и в какую сумму это обойдется.

Однако после появления на сцене Деркача и Шефира и под давлением своих нынешних партнеров Галущенко и Бояринцева был вынужден сойти с коррупционного трона и отойти на второй план. Но так продолжалось недолго — на помощь Важиевскому неожиданно пришла вопиющая некомпетентность нового менеджмента «Энергоатома» и он смог, пусть и частично, отвоевать утраченные позиции.

Такова общая схема того, что происходило в «Энергоатоме» после прихода к власти команды нынешнего президента.

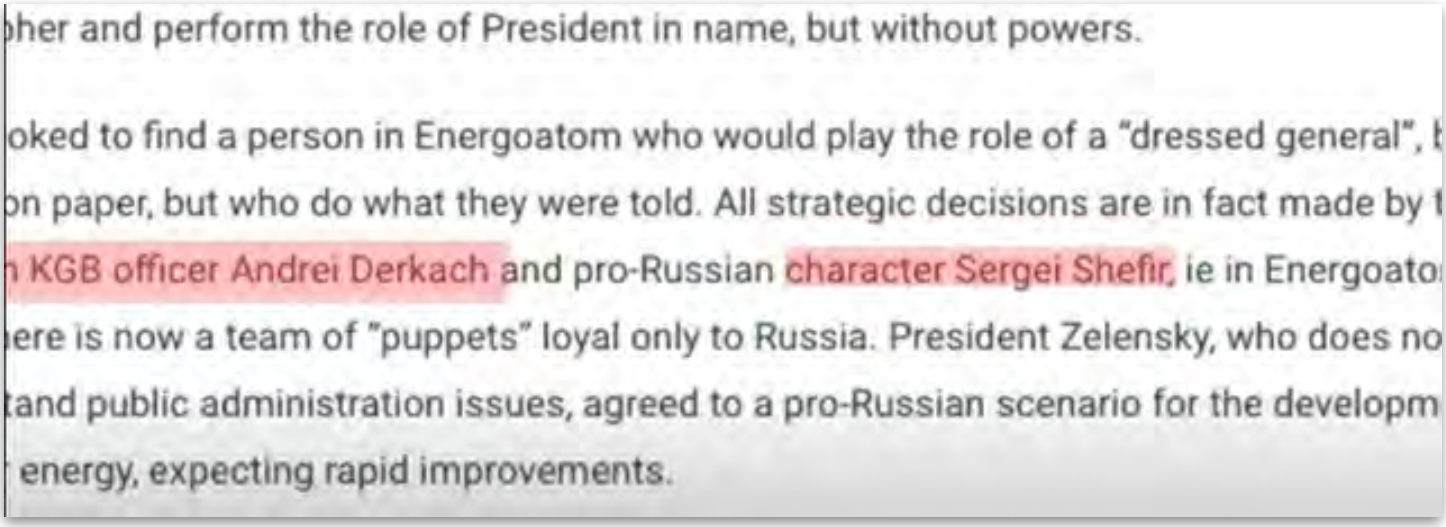
Прошло два года, у Деркача начались проблемы, вызванные его связями с ФСБ, многое изменилось и в «Энергоатоме».

И.о. директора Котин избавился от неприятной для себя приставки «исполняющий обязанности», частично потеряли позиции Галущенко и Бояринцев. Хотя относительно последнего это заявление сомнительно — Олег Бояринцев продолжает занимать одну из ключевых должностей «Энергоатома» — директора по персоналу, которую он получил из рук Деркача.

Еще один человек, которого откровенно называют креатурой Андрея Деркача — Хартмут Якоб — тоже продолжает занимать в «Энергоатоме»

должность вице-президента, и никого, похоже, не интересуют его связи ни с Деркачом, ни с Россией.

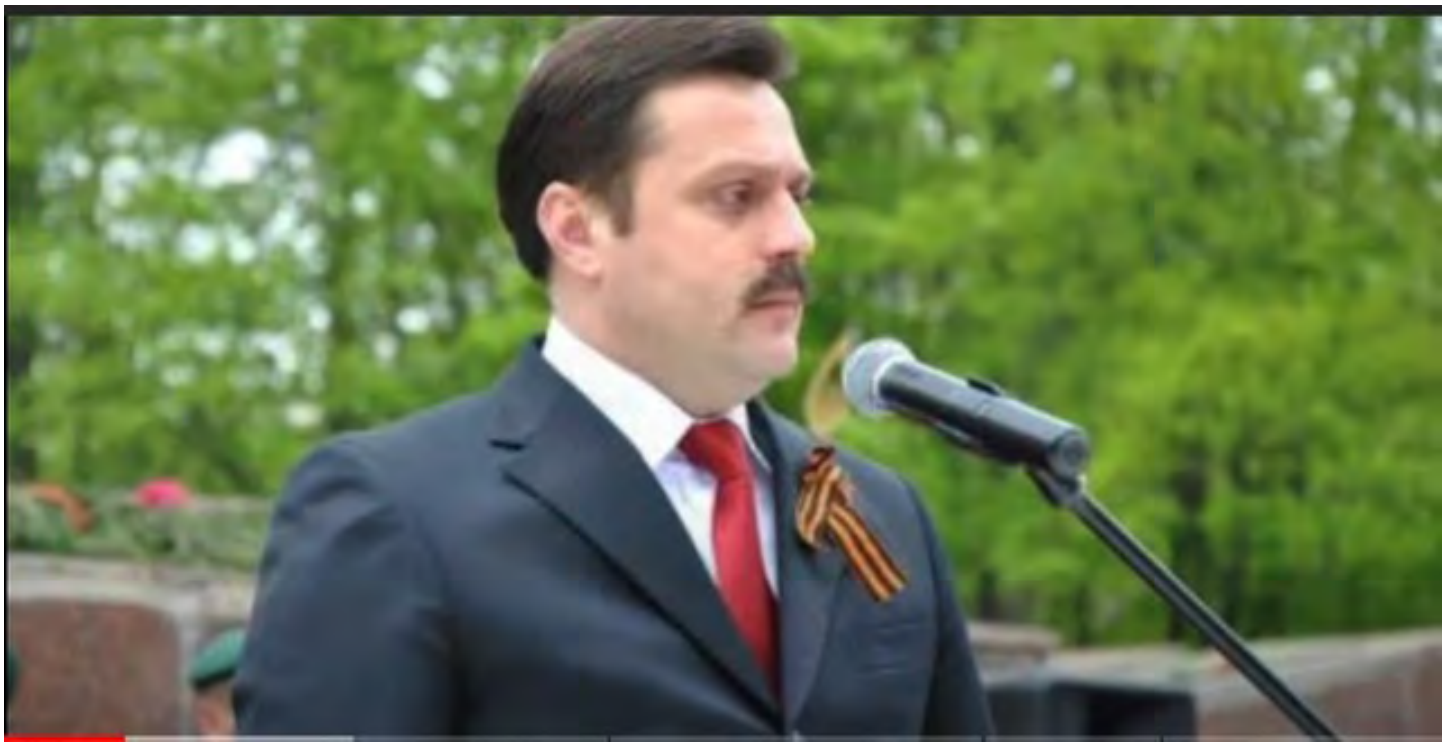
И то, что говорилось еще два года назад — власть отдает «Энергоатом» под контроль России — почему-то стыдливо обходится молчанием. Хотя проблема год назад перестала быть внутренней проблемой Украины и вышла на международный уровень.

«Энергоатом»: что не сможем «слить» России – украдем

Как писало британское издание London Loves Business, «власти Украины возвращают атомную энергетику под контроль Москвы. Все стратегические решения в области принимаются офицером КГБ Андреем Деркачом и пророссийским персонажем Сергеем Шефиром». Издание пришло к выводу, что «Энергоатомом» на самом деле руководит «команда российских муртадов».

По словам Татьяны Чорновил, «смотрящим» за «Энергоатомом» стал Андрей Деркач: «Официальной должности он не занимает, но все кадровые назначения проходят через него»:

Андрей Деркач

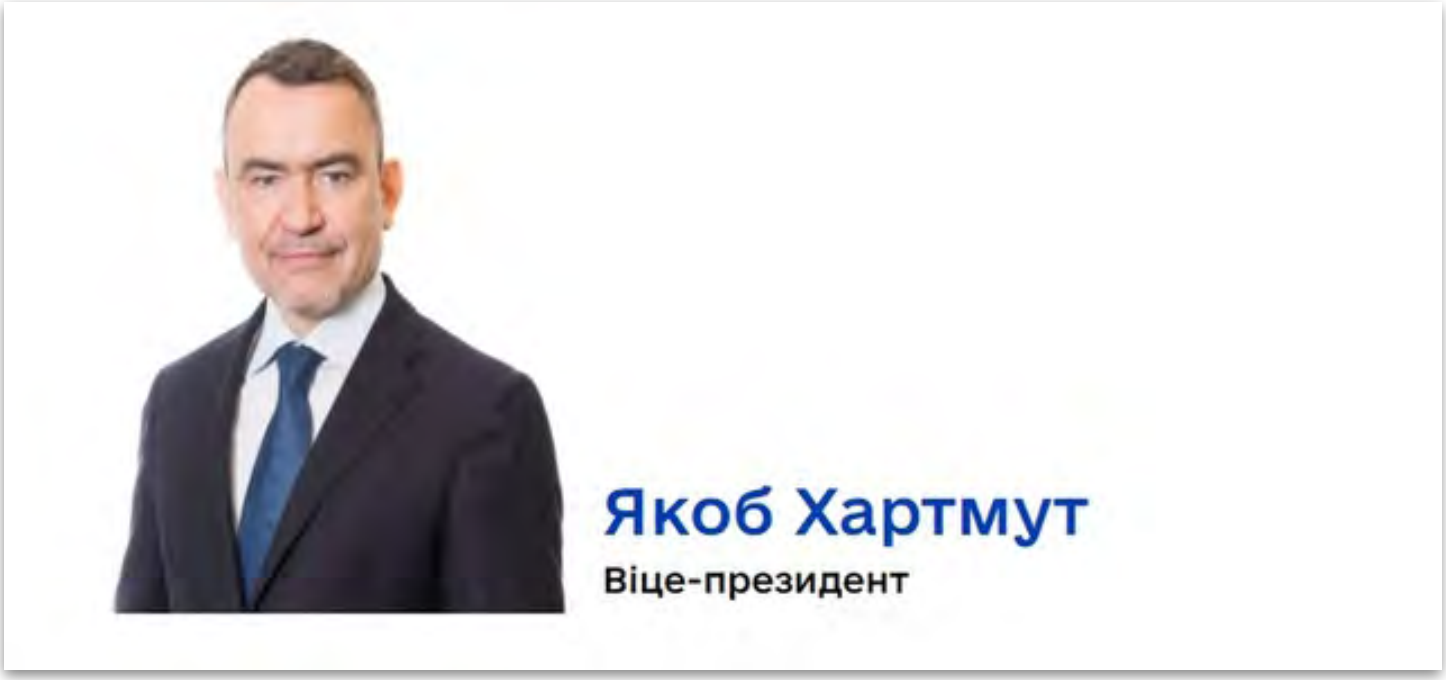
Среди таких называют Германа Галущенко, которого Деркач сделал вице-президентом компании (сейчас фамилия Галущенко в списке высших должностных лиц «Энергоатома» не значится).

Сразу после того, как Шефир и Деркач приобрели статус «смотрящих», в руководстве «Энергоатома» появилось несколько человек Деркача. Например, вице-президент компании Герман Галущенко — приближенный к Деркачу юрист и, как говорится, его крестник. У Галущенко уже был опыт работы в «Энергоатоме» — в 2013 году он возглавил юридическую службу компании. Пришел, проиграл суд на 28 миллионов долларов и ушел.

Еще один человек Андрея Деркача засветился в менеджменте «Энергоатома». Это Олег Бояринцев — многолетний помощник нардепа. Он пришел в «Энергоатом» вскоре за Галущенко как главный консультант в Службе президента компании. Еще один вице-президент компании — Хартмут Якоб. Он также связан с Россией финансово. От него идет цепочка к Севе Могилевичу и Дмитрию Фирташу, которые, в свою очередь, тесно связаны с Кремлем и ФСБ.

И.о. (на тот момент) директора «Энергоатома» Котин, по словам людей, знающих ситуацию на предприятии, стал «послушной марионеткой» в руках Галущенко и Олега Бояринцева. Бояринцев и Галущенко взяли под контроль всю административную вертикаль «Энергоатома» и таким образом контролировали все закупки предприятия.

Как уже говорилось, некоторые из этих людей были оттеснены от ключевых решений «Энергоатома», но Якоб Хартмут остается вице-президентом:

Якоб Хармут

Господин Якоб является владельцем акций четырех российских компаний, среди которых — Федеральная сетевая компания Единой энергосистемы, которая строила линии электропередач из России в оккупированный Крым. В марте его якобы отстранили от обязанностей вице-президента, но на сайте «Энергоатома» Хартмут значится в своей предыдущей ипостасти.

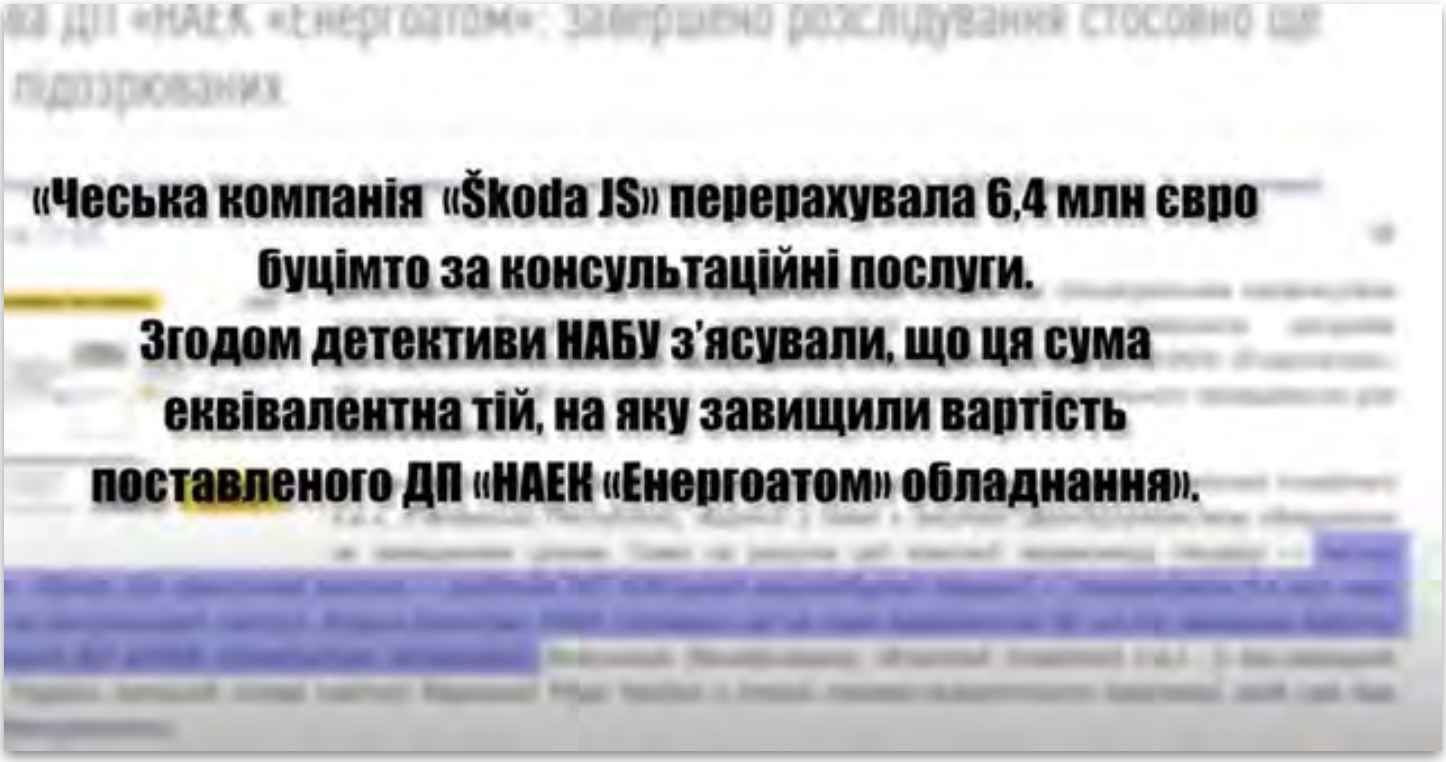
Это насчет кадров. А теперь — немного о финансах.

2018 год «Энергоатом» закончил с прибылью более 4,5 миллиарда гривен. 2019-й принес три с небольшим миллиарда гривен прибыли. Но с 2020 года предприятие начало демонстрировать стабильный ущерб — один миллиард гривен ежемесячно. Это было до 24 февраля, напомним. Что происходит в Энергоатоме последние пять месяцев — не знает никто.

Да, произошли пертурбации в руководстве. Но насколько потеряли позиции «смотрящие» Деркач и Шефир? Насколько потеряли позиции «схемщики», работавшие под Важеевским, Бояринцевым и Галущенко?

Тогда этой группировке удалось взять под контроль 70% закупок «Энергоатома», и это на фоне его убыточности. Участниками этого дерибана были подсанкционные компании, следы которых ведут к Януковичу и России. Что происходит сейчас с этими схемами? Неизвестно. В «Энергоатоме» на все вопросы ответ один: «сейчас война, ваш вопрос „не актуален“».

Неизвестно, что происходит с 73 миллиардами гривен, выделенными на достройку двух энергоблоков Хмельницкой АЭС, решение о котором принял президент Зеленский в 2020 году. Это строительство почему-то отдали находящейся под санкциями США за войну России против Украины фирме, которую уже разоблачали в коррупции именно при сотрудничестве с «Энергоатомом»:

Кстати, пусть никого не сбивает с толку название компании — из-за сложной цепочки она принадлежит российскому «Газпромбанку».

Неизвестно, что происходит с криптофермой, созданной на Запорожском заводе ферросплавов Игорем Коломойским и для которой компания-трейдер с орбиты Коломойского закупила электроэнергию со значительной скидкой у государственного «Энергоатома». Этот аукцион по продаже электрической энергии, как и ряд других, был предметом изучения правоохранителей — это означает, что государство недополучило доходы на несколько миллиардов гривен. Но чем это закончилось и закончилось ли — неизвестно.

Неизвестно, чем закончилось расследование факта исчезновения средств, выделенных западными донорами на строительство стратегически важного объекта для Украины — Централизованного хранилища для отработанного ядерного топлива. Оно должно было помочь Украине сэкономить ежегодно идущие в Россию миллиарды и избавиться от этой зависимости от РФ, куда раньше отправляли это топливо.

Но хранилище, которое начали строить еще при президентстве Петра Порошенко, не заработало и после смены власти — уже при Зеленском.

В то же время бюджет проекта постоянно рос, и уже составил более 2,5 миллиарда гривен. Из них, как выяснилось, более миллиарда было потрачено на нового подрядчика, привлеченного уже при президенте Зеленском, контракт с которым — непубличный, а значит, общественность не может проконтролировать — на что и как тратятся средства. Понятно, что получение подряда на достройку хранилища причастны компании с орбиты Деркача. Но куда ушли деньги — никто не знает.

Таких вопросов — множество. К сожалению, война, которая вспыхнула с новой силой несколько месяцев назад, не позволяет получить ответы на эти вопросы. Единственное, в чем уверены люди, которые разбираются в процессах внутри «Энергоатома», — все эти «смотрящие», «терки», «разборки» и т.п. — направлены на обычную кражу государственных денег.

Но настоящая проблема не в этом — воровали всегда. Ситуация усугубляется тем, что пока недалекие украинские коррупционеры набивают свои карманы, их кремлевские кукловоды, о которых отечественные воры часто даже не догадываются из-за примитивности своего ума, просто уничтожают энергосистему Украины. И последние пять месяцев, невзирая на громкие заявления, ситуация не изменилась.

***

№ 458.

This War of Mine. Другий антиукраїнський фронт

Нова стаття Дмитра Пастернака-Тарнушенка дає масштабну картинку процесів, що відбуваються в Україні у контексті війни з Росією

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"02.08.2022 16:09:57

Сьогоднішній інформаційний простір - такий жорсткий мікс. В Україні запекла війна, Китай висуває безпрецедентний жорсткий ультиматум США з візиту Ненсі Пелосі на Тайвань, Балкани ніби щось нагадують про свою історичну роль порохової бочки Європи (без них, звичайно, проблем не вистачає), в українському Фейсбуці не вщухає жіночий флешмоб підтримку Першої Леді, у студії Юрія Романенка група інтелектуалів обговорює як нам адмініструвати європейську частину Росії.

Останнє, до речі, дуже правильне, тому що прагнення України "окуклиться" і повністю відмовитися від проактивної політики на російському напрямі стало однією з причин того, що у партії війни в Росії були повністю розв'язані руки. Того, що Кремль може дозволити собі будь-яку жорстокість щодо українського народу, українського громадянського населення та військовополонених та не зустріти загального осуду.

Така сумнівна спроба обнести країну інформаційним муром Яценюка замість того, щоб вести розумну мобільну боротьбу. Невиразне бажання розгромити супротивника забороною фільму «Три мушкетери». Тобто тотальна невіра у свою здатність інтелектуально перемагати.

Можна подивитися, як молодь активно спільно тусувалася по Інтернет-проектах, створювала спільні команди в цікавих для них CS, Dota тощо. І що на виході? У рази менша підтримка війни серед російської молоді, ніж у старших поколінь. Якби як у віковій групі 18–24 роки в Росії проти війни

виступали 56% населення, а за війну 19%, жодну війну Кремль розв'язати не зміг би . Але комплекс меншовартості завадив Україні вести скільки-небудь складну інтелектуальну та інформаційну контргру.

So. Новий дивний світ, який наполегливо прокладає собі дорогу, ломиться з кожної інформаційної щілини. Простір уявної даності та визначеності на очах перетворюється на поле ймовірностей, допустимості немислимого, можливості всього.

Надмірно лівопівкульні люди спантеличені — не жити нижче голови і без включення інтуїції більше не виходить. Жодної сонної ілюзії «сталого розвитку», сюжет розвивається за законами драматургії, а не за лекалами, прискіпливо проміряними лінійками та прорахованими калькуляторами.

Так :), це зауваження частково адресоване критикам, які прагнуть виключно аналітичної «фізики без лірики». Цього у моєму матеріалі не буде, не читайте далі. Справжня аналітика, з погляду автора, не робить великих відмінностей між «фізикою» (з поваги до фізики, скажу «статистикою») та «лірикою» як джерелами одкровень. У прагненні пережовувати факти, цифри та оцінки, сучасна людина надто часто втрачає на увазі питання «заради чого?». Заради чого саме жувати факти, цифри та оцінки, гризти граніт аналітики тощо. Лірика, іноді :), дає відповіді на те «заради чого», статистка із цим не справляється.

Отже, інформаційний простір вирує. Чарівний калейдоскоп, складає колишню реальність, що розсипалася в уламки, у всі нові яскраві візерунки. Заманливо їх розглядати нескінченно. Якби таймер війни не клацав і не змушував думати про головне.

1. ПРО ФЛЕШМОБ І ПРІОРИТЕТИ

Час швидкий, але ми не поспішатимемо і почнемо, для розминки :), із суто лірики. Наприклад, із флешмобу.

Хайп навколо дружини Зеленського ілюструє лише одну думку — інстинкт самозбереження нашого великого народу продовжує залишатися на критично низькому рівні. Нездатність визначати пріоритети призводить до нездатності жити своїм порядком у своїй державі », – написав на Фейсбуці Юрій Романенко.

Погоджуючись з цією тезою в цілому, все ж таки доповню її. Є й зворотний бік якщо не хейтерства, то затяжного флешмобу, що розгорнувся у відповідь. Це добре, що жінки знайшли як нагадати про себе в інформаційному просторі України, що поринув у адреналін, тестостерон, жахи та жорстокість війни.

Нагадати просто та людяно. Першою, як відомо, на війні стріляють у людяність. Людство у її нормальних людських проявах. У її уявній і милій недосконалості, у її вразливості. Тому що нормальні людські прояви протистоять голим, стерильним, знелюдненим ідеям і намірам, що маячать за кожною війною.

Але щодо пріоритетів таки доведеться розібратись. Тому що навіть найпрекраснішою картинкою в Інтернеті ситий і в холоди, що наближаються, обігрітий не будеш. А це стає актуальною темою.

Попередня стаття порадувала деякою кількістю негативних коментарів. Це говорить про те, що автор якісно підсвітив сліпу зону (саме себе не похвалиш... ну, читач в курсі :)). Тему, яка ретельно утримується елітами та традиційно підконтрольними ним медіа-ресурсами поза обговоренням, оскільки вони надто небезпечні для цих самих еліт. Як, наприклад, теми партизанської війни, розпаду, втрати елітами контролю та збройного переділу всього взагалі єдиного, що по-справжньому лякає російські (будь-які взагалі) еліти.

У цьому матеріалі я торкнуся ще однієї теми, яка, судячи з настрою Мереж та флешмобів, поки що залишається у сліпій зоні українського суспільства.

2. ПРО ВОЙ НА БОЛОТАХ

Саме в цій статті, в силу основної проблеми, що порушується в ній, автор не може обійти свіжої заяви

1) - майстра влучного бюрократичного образу,
2) - променя світла в темному царстві тонучого ВВП, зашкалюючих боргу і безробіття, що пробило дно,
3) - невпинного архітектора не зовсім нової, але чітко непересічної економічної політики України (зала завмерла, дріб...) Данила Гетьманцева.

Тому що головному "узбагоителю" України Олексію ***Арестовичу***, по ходу, настав час зняти капелюх і негайно піти зі сцени.

Данило ***Гетьманцев*** повідомив стурбованій українській громадськості, що виявлено та вирішено головну проблему наповнення бюджету. Цією головною проблемою виявилися підступи деяких таємничих і жадібних істот, що виють на болотах. Ви не повірите, але це так. І ось коштувало їм, що виють на болотах, успішно прищемити хвости, як у липні до держбюджету насипалося

грошей на 144,7% від плану. Або на 24,5 млрд грн, тобто 61,9% більше, ніж за аналогічний період мирно минулого року. Тепер точно заживемо.

Хоча виникають два взаємозалежні спостереження на букву «е».

1. Якщо існують «виючі на болотах» жадібні схематозники тощо, які розкрадали бюджет більш ніж на 20 млрд. грн. з місяця на місяць, де вони? І хто покараний? Покажіть! Це ж не хухри-мухри, особливо у воєнний час, гігантський масштаб. Більше, ніж пакет американської військової допомоги на кожен місяць. Але їх, таких не виявляється. Ніхто їх таких не бачив. Дещо нагадує старого сатиричного ТВ-персонажу Невловимого Гонзалеса, якого ніхто не ловив. Але його, хоча б, можна було побачити на власні очі.

2. Якщо ніяких «виючих на болотах» не існує, нам доведеться повірити, що завдяки певній, що не має прецедентів у цій земній реальності, надуспішній економічній політиці гроші в український бюджет потрапляють нізвідки. Як у відомому анекдоті Де ви берете гроші? - У тумбочці».

При заявленому Нацбанком падінні експорту на 39,8% (у т.ч. експорту чорних та кольорових металів на 64,2%, продукції хімічної промисловості на 52,4%, машинобудування на 47,5% тощо), що скоротився за квартал реальний ВВП на 39,3%, зростання надходжень до держбюджету з повітря в півтора рази. Чиста магія!

Це не тільки багато, але навіть все пояснює. Звичайно, людина, яка вміє перетворювати ніщо на золото, для країни і Президента в такі скрутні часи просто незамінна.

У зв'язку з цим автор вважає своїм громадянським обов'язком повідомити ще кілька проблем, які вимагають термінового магічного рішення.

Наприклад, в інфляційному звіті за липень Нацбанк «виє на болотах» (закреслено) прогнозує скорочення реальних зарплат на 27% . Також із боліт НБУ повідомляється, що рівень безробіття в країні досяг 35%.

86% опитаних 23-24 липня ц.р. соціологічною групою Рейтинг завили (закреслено) повідомили, що на їхню думку економічний стан України погіршився. Щодо погіршення фінансової ситуації у своїй сім'ї завили (закреслено) повідомили 74% (у січні таких було 52%). За рік кількість тих, хто зазначив, що може якось вплинути на свої доходи, скоротилася з 60% до 50%.

Окремо треба сказати про проблему безробіття та відсутність заощаджень.

> «Новое время» писало з посиланням на Держслужбу зайнятості та grc.ua, що до 1 червня в Україні на одне вільне робоче місце в середньому претендували 12 безробітних. За даними Work.ua, кількість претендентів на одну вакансію з початку війни зросла приблизно в 5 разів.
>
> За даними того ж опитування соціологічною групою Рейтинг, ситуація протягом липня погіршувалась. Кількість людей, які втратили роботу, зросла з 35% у червні до 39% у липні.

Частка опитаних українців, які повідомили, що мають заощаджень у найкращому разі на місяць , — 40%.

> Крім того, 20% людей завили (закреслено) стверджують, після 24 лютого змінили місце проживання (з них 58% вихідці зі Сходу країни). 50% заявили, що не повернуться, доки не закінчиться війна. І їхня кількість зростає.

Зауважимо, що Національна поліція України 23 липня у Телеграмі повідомила про те, що голова Нацполіції Ігор Клименко провів у Рівному та Луцьку координаційні наради.

> «У ці області приїхало чимало внутрішньо переміщених осіб. Тому, відповідно, поліцейська присутність також має бути посилена... Звісно, працюємо на профілактику, використовуючи можливості перевірки на блокпостах. Це потрібно для виявлення ймовірних диверсантів чи інших кримінальних елементів» , - повідомляє Телеграм Нацполіції.

Але, кримінал криміналу різниця.

Ми розуміємо, чим загрожує ситуація, коли переселенці не можуть знайти роботу на новому місці, багато хто не отримував жодної або отримував абсолютно недостатню допомогу від держави. А на щось треба жити і щось треба їсти.

> Причому дані опитування стосуються лише працездатного населення.
>
> А як бути з людьми, яким ці працездатні люди раніше допомагали чи когось утримували?

Крім того, ми розуміємо, скільки в країні зараз зброї. І це посилює гостроту проблеми.

Також із боліт повідомляють, що **Нацбанк планує емітувати (простіше кажучи, додруковувати) по 30 млрд. грн. в місяць**.

> Загалом додруковано цього року буде 400 млрд. Характерно, що раніше нам розповідали, що під проекти розвитку друкувати категорично не можна. Виявляється, друкувати-таки можна. Наступного року з друкарського верстата злетять ще щонайменше 200 млрд. надутих повітрям гривень.

Міністр фінансів Сергій Марченко в ефірі телемарафону у другій декаді липня стверджував, що країна отримала у червні 4,4 млрд. дол. зовнішньої допомоги, у липні лише 3 млрд. До кінця року передбачається отримання 16-17 млрд. дол. допомоги. При цьому уряд намагається утримувати щомісячний дефіцит бюджету 5 млрд. дол.

Є й добрі новини з боліт.

Нацбанк, наприкінці липня, нарешті, купив у резерви, що тануть, 682 млн доларів. Звичайно, не забуватимемо, що перед цим з початку року НБУ було продано валюти на 12 млрд доларів і 1,7 млрд євро більше ніж куплено. Звідки взяли продаж, зрозуміло. Ні, не звідти, де міг подумати читач. Нагадаю, чиста магія!

Прим.

> У момент, коли цю частину матеріалу було дописано, Мінфін раптово і приземлено дезавуював романтичну версію Данила Гетьманцева про виючих на болотах.
>
> Було повідомлено, що ***«у липні до загального фонду державного бюджету надійшло 80,4 млрд грн міжнародної допомоги (грантів)»***. Це майже половина надходжень до загального фонду.

Жаль, так хотілося повірити в економічну магію.

Написане вище, воно не до того, що "все пропало". А до того, що ми не можемо нічого в країні і в ситуації змінити, поки не відштовхуємося від реальної, а не міфічної, містичної і якось інакше вигаданої картини, що відбувається в економіці та в соціальній сфері .

Все описане критично важливе й у мирні часи. Але чому воно, тим більше, важливе під час війни?

3. НОВІ РОСІЙСЬКІ ЗАЯВИ І ПРЕД'ЯВИ

Останнім часом російська сторона відзначилася низкою гучних заяв високопоставленими голосами. До них в Україні поставилися переважно безтурботно. Так було і з початком великої війни, до якого в Україні багато хто всерйоз не ставився (хоча безліч зірок зійшлося і це вказувало на оптимальний момент при повній реальності приготувань).

У книзі «Хрещений батько» дон Корлеоне вимовляє розумну фразу, частина якої стала відомим мемом: «Я виявляю обачність, я був завжди обачним людиною, ніщо мені так не чуже в цьому житті, як безтурботність. Жінки, діти можуть дозволити собі жити безтурботно, чоловіки – ні». Спишемо на старорежимні часи зазначену різницю в жінках і чоловіках. Ніхто не може собі дозволяти бути безтурботним під час війни .

Коли російські еліти кажуть, вустами Шойгу, про реставрацію СРСР , або вустами Пєскова про те, що *«потрібно загалом звільняти Україну»*, або вустами Лаврова «*ми обов'язково допоможемо українському народу позбутися режиму, абсолютно антинародного та антиісторичного »* – це якийсь ментальний тренд . Що ж у них на думці?

Великих проросійських партій та популярних персоналій в Україні немає. Суто військовим шляхом... Постановка такого завдання виглядає нереальною на тлі справді того, що зараз відбувається на фронті (про що не так давно публічно заявила і канадська розвідка).

Навіщо ж нагромаджувати нове мегазавдання, якщо за 5 із лишком місяців «спеціальної військової операції», тобто найбільшої війни на континенті з часів Другої Світової, Росія навіть не захопила повністю Луганську область і далека від виходу на кордон Донецької?

Проте, публічно заявляється завдання набагато більшого масштабу . До чого? Щоб «палякати» Україну, але при цьому виглядати базіками та повними неадекватами для всього світу?

Нам усім хотілося б у це вірити. Але не зовсім кремлівський стиль. Однією з особливостей великої, прикремлівської російської політики (на відміну від «не вхожої», дрібнотравчастої — на рівні крикливих пропагандистів, депутатів, псевдоекспертів та феодалів місцевого розливу) є те, що Росія голосно та офіційно заявлене прагне втілювати. Позив Пушилина «знов звільняти російські міста» можна було взагалі проігнорувати. З «вітриною Кремля» Лавровим та іншими дещо складніше.

4. ТРУДНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ БАЛАНС

Я, суто по-людськи, розумію зневагу до кремлівських коментаторів та коментарів. Нічого хорошого для нас там свідомо не скажуть.

Але, крім того... Багато хто, якщо не більшість українців, уже подумки перейшов у контрнаступ по всьому фронту. Багато хто навіть «взяв» Херсон.

Тим не менш, **залишаються, як мінімум, кілька проблем, які неприємні, але достатньо реальні.**

1. Перехід у широкомасштабний контрнаступ зараз може означати різке зростання втрат з української сторони.

21 липня низка західних ЗМІ послалася на дані директора ЦРУ Вільяма Бернса щодо втрат російської армії в Україні.

Далі цитата по DW: «Останні за часом оцінки від розвідувальної спільноти США становлять близько 15 тисяч убитих і десь утричі більше поранених» . Це близько до оцінок британської розвідки, яка оцінила кількість убитих росіян у 15-20 тисяч.

Далі Бернс каже: «І українці теж постраждали – ймовірно, трохи менше, але все ж таки ви знаєте, це значні втрати».

Це дані не від політиків, від професіоналів, хоч і залучених до конфлікту, але побічно. Тому відштовхнемося від такої оцінки.

Україна зазнала порівнянних, але нижчих втрат, ніж Росія. При величезної, особливо у початковому етапі, технічної переваги противника. Та й прямо зараз щодня Росія обстрілює ракетами і прасує артилерією десятки українських населених пунктів та об'єктів. Як же вдалося досягти такого співвідношення? Хотілося б вірити, що тільки за рахунок кращої підготовки особового складу і набагато більш просунутої тактики.

Але все ж таки не скидатимемо з рахунків й інший чинник — українська сторона переважно оборонялася. При переході української армії в контрнаступ оборонятиметься російська сторона .

Просто такі речі треба усвідомлювати.

2. Вогневий вал залишається головною тактикою російських військ. При цьому дані щодо знищених артсистем, і особливо РСЗВ, поки що не настільки обнадійливі, як інформація про удари по складах та командних пунктах.

Командир оперативно-тактичного угруповання «Північ», Герой України, бригадний генерал Дмитро Красильников нещодавно розповів Центральному Громадському Телебаченню, що зброї, що поставляється нам, *«вистачає, щоб*

створити паритет на окремих ділянках фронту в вогневому враженні противника і вести більш-менш успішно контрбатарейну боротьбу, нову таки, використовуючи всі ті засоби, які у нас є».

При цьому, звісно, українці закуповують і Україна отримує дедалі нові дрони. Також анонсовано великі постачання протидронових систем. Що важливо у цьому зв'язку. Але й ворог діє. При цьому він безпосередньо розпоряджається грошима, заводами, продукцією заводів. А Україна багато змушена просити та довго чекати. Це, як неодноразово зазначалося експертами, сильно впливає на темп і характер бойових дій.

«Дзеркало тижня» 27 липня цитувало, з посиланням на Politico, голову Комітету збройних сил Палати представників США Адама Сміта. Він зустрічався з Президентом України і повідомив про головного меседжу, озвученого Володимиром Зеленським: *«Допоможіть нам зараз, наскільки це можливо. Наступні три-шість тижнів є вирішальними»* .

«Дзеркало» пише: «За словами конгресмена, українська влада підкреслює, що окуповані землі потрібно повертати до настання зими, оскільки нижчі температури та суворі погодні умови уповільнять бойові дії і перетворять протистояння на виснажливу війну, яка вигідна Росії . На думку Зеленського, максимальна підтримка зараз буде набагато ефективнішою, ніж додаткова зброя пізніше».

Привертає увагу фрагмент із звернення Президента 31 липня ц.р.: «Треба триматися, щоб і на тактичних рівнях держава-терорист відчувала свій програш. Потрібно триматися – на півдні, на сході та всюди. Зберігати нашу єдність – і не лише до перемоги, а й після неї, щоби якісно відновити все зруйноване окупантами. Вірю, що ми це зробимо» .

Тому в реальності ймовірно швидше настання відносної рівноваги , як мінімум, на більшості напрямів, ніж тотальний контрнаступ. Про «триматися всюди» та про «нашу єдність» у відеозверненні Президента теж важливо. Але про це трохи згодом.

Ситуація на фронтах перестала бути сприятливою й для великого, успішного російського наступу. У тому числі, на столицю, про що все частіше говорять в Україні. Звичайно, росіяни можуть вважати, що якщо Маріуполь взяли, то Київ — завдання лише в кілька разів масштабніше. Насправді це завдання зараз вирішити не в рази, а на порядки складніше. Місто готове до оборони набагато краще, ніж у лютому. Також українська армія у Києві матиме і сили, і озброєння, яких не мала у Маріуполі. І навіть у Лисичанську із Сєвєродонецьком.

Важливо, що з причин, згадуваних автором ще в травні (коли багато хто чекав на мобілізацію, але її не трапилося), Росія не проводить мобілізацію. Її наступ видихнувся, сили знекровлені. Логістика підривається численними успішними ударами наших сил по складах. Погодний фактор незабаром несприятливо впливатиме не лише на українські сили. Коротше, не найкраща конфігурація для наступу на настільки велику і важку мету як Київ.

Загалом, навряд чи те, що відбувається, навіть на карті, в російських верхах не бачать. Якщо, при цьому, вони вважають заявлене нове завдання посильним, тоді як? Що вони збираються робити? Що може опинитися у сліпій зоні українського суспільства?

Автор читає та дивиться велику кількість оцінок українських експертів. Трохи дивує і насторожує той факт, наскільки багато хто встиг забути, що Росія веде гібридну, тобто багатовимірну війну. Саме це і знаходиться у сліпій зоні. Принаймні переважної більшості обивателів, тобто людей, яким ніколи чи не цікаво багато думати (але, на жаль, не тільки).

Погляд на прикордонну ситуацію, в якій перебуває Україна, з погляду запропонованої Сергієм Дацюком транзистенції, автору видається більш ніж обґрунтованим. Занадто багато хто з нас вже зазнав втрат і втрат у результаті цієї війни.

Але чи достатньо війна при цьому змінила українців,

1) щоби українське суспільство змінило погляд на війну?

2) Щоб у країні, наприклад, припинили повсюдно видавати бажане за дійсне.

3) Щоб побачили виклик, що стоїть перед країною, не лише як доленосний, а й як багатовимірний (і зараз, і в майбутньому), що не обмежується поточною ситуацією на фронті чи проблемами поточної боєздатності армії.

4) Щоб почали звертати увагу на фактор часу, що цокає на тлі серйозних, але не вирішуваних або майже не вирішуваних системних проблем.

***

This War of Mine. Другий антиукраїнський фронт-2: тінь розлюдненої імперії

Єдина «традиція», за яку насправді борються російські еліти, — традиція «красти, і щоб за це нічого не було».

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-08-07

У першій частині статті згадувалася серія нових російських заяв із претензією на всю Україну .

Заявлена мета дисонує з тим, що Росія не намагається проводити мобілізацію та переходити до нової, більш динамічної тактики ведення бойових дій . А часу, сприятливого для спроб наступати, для обох сторін залишається все менше. При цьому і Білорусь щоразу демонструє, що намагатиметься не вплутуватися у військовий конфлікт безпосередньо. Принаймні поки Україна здатна настільки потужно відповісти, як зараз.

Дисонує ця масштабна мета і з нещодавніми «навколоядерними» заявами російської сторони . Із вказівкою на небажання Кремля застосовувати ядерну зброю. Щонайменше, марно, тобто. поки ситуація на фронті дозволяє цього уникнути.

Так, власне, Путін стверджує, що ядерна війна *«ніколи не повинна бути розв'язана»* , і що Росія виступає *«за рівну і неподільну безпеку для всіх членів світової спільноти»* . Друге дивно чути на тлі російської агресії, що триває, проти України. Загалом, стара теза з посиланням до сакрального для оточення Путіна 1997 року, про що автор писав тут .

Представник російської делегації Олександр Трофімов на оглядовій конференції Договору про нерозповсюдження ядерної зброї навіть уточнив стосовно конкретно України. Процитую новину РБК-Україна: «З його слів, застосування ядерної зброї Росією можливе лише у разі агресії проти країни з

використанням зброї масового знищення або при використанні звичайного озброєння, але коли під загрозу поставлено існування держави. « Жоден із цих гіпотетичних сценаріїв не має відношення до ситуації в Україні» , - заявив він (Трофімов — Прим. авт.)» .

Росія жонглює темою ядерної зброї, але ніби натякає, що це все навмисне.

Справа не в гуманізмі Кремля, що добре видно за росіянами російських дій щодо українського цивільного населення і військовополонених.

Вже майже відрізана від Заходу Росія ядерною зброєю спекелі залишки проросійського лобі на Заході і спалить мости з рештою людства. Де б не вибухали боєголовки, Росія перетвориться на екзистенційну загрозу для людства загалом. Ядерних ударів не прийме, в т.ч. та опорний для сьогоднішньої стратегії економічного та технологічного виживання Росії Китай, який сам без особливої потреби ядерною зброєю не розмахує. А «за лаштунками» неодноразово охолоджував ядерний запал сусідньої КНДР. Для всього адекватного світу ЯО залишається інструментом стримування, а не залякування чи знищення .

У першій частині статті також містилося нагадування про те, що Росія веде проти України гібридну війну. Що не завжди залишається у полі зору українських експертів. І, отже, російське керівництво може не просто блефувати, а цілком серйозно вважати , що те, що не можна реалізувати на полі бою, може бути реалізовано гібридним шляхом .

Так як війна ведеться гібридна, тобто багатовимірна, ця частина буде присвячена багатовимірному супротивнику, з яким ми маємо справу. У кількох невійськових вимірах – економічному, ідейному, ментальному. Автор не претендує на те, щоб вважати дослідження вичерпним.

5. СТРАТЕГІЧНЕ УРАЖЕННЯ РОСІЇ. "IN THE DEATH CAR, WE'RE ALIVE".

« *Стратегічно Росія не має шансів перемогти у цій війні*», - зазначив днями Володимир Зеленський. Говорив Президент про це і раніше, про стратегічну поразку Росії.

Ми поговоримо про це. Але спочатку про головну умову, якою має бути доповнена ця теза. *"При цьому Україна не повинна програти"*. Жоден інший варіант для українців не прийнятний. Перефразовуючи Катона Старшого, можна сказати, що імперський *"Карфаген має бути зруйнований, але не ціною руйнування Риму"*.

Тому що стратегічна поразка Росії у війні із Заходом — факт, що призвів до цієї війни, а не її слідство. Нас же має хвилювати подальша доля України. Навіть якщо на Заході вона турбує, на жаль, далеко не всіх. І тому на практиці допомога Україні виділяється недостатніми темпами і в недостатньому обсязі.

Спочатку про стратегічну поразку Росії .

Справа тут навіть не в тому, що як каже Боррель: *"Якщо до початку війни частка російських енергоносіїв у ЄС становила 40 відсотків, то зараз вона опустилася до 20 відсотків"*, - нафту припиняють у Європі купувати і подальше скорочення імпорту російського газу буде швидким. Або Росія втратила доступ до західних технологій, а ВВП Росії цього року скоротиться на 10%, що рівносильно *"найбільшій рецесії… з часів розпаду Радянського Союзу"*.

Тотальний програш конкуренції із Заходом був помітний і раніше, у т.ч. деяким із росіян. Тим, кого сьогодні закликає негайно і публично розіп'яти «партія війни», т.к. вони «шкодять», зокрема. вносячи в головне вухо країни сумніви в користі продовження цієї війни (у недалекому просторіччя «СВО»). Ну, не тільки всяких недогублених сугубих лібералів, а «гнилий інтелігенцію», які там думають взагалі. Чи мало про що вони думають? На кшталт *«не спиться тещі — значить замишляє»* © Дмитро Пастернак-Таранушенко.

Так як мова у статті піде про сценарій «тихої катастрофи», автор, за старою доброю звичкою, загуглив (невеликий серфінг дозволяє олюднити, а іноді збагатити забутими фактами суху аналітичну думку) словосполучення. І ось який, наприклад, виплив матеріал.

У січні 2016 р. «Сьогодні» публікувало економіста Євгена Гонтмахера, який стверджував: «Росію в майбутньому чекає «тиха катастрофа»: наближається час, коли РФ існуватиме лише на карті, але не матиме реального авторитету у світі. $10-15 за барель років за десять для нас будуть дуже гарною ціною».

Оцінка давалася як доповнення до новини про виступ екс-міністра економрозвитку, Глави (підсанкційного тепер) Ощадбанку РФ Германа Грефа на Гайдарівському форумі:

"Ера вуглеводнів залишилася в минулому... Ми програли конкуренцію і опинилися в стані країн, які програють, країн-дауншифтерів. Ми дуже сильно відставатимемо , якщо не змінимо концепцію нашого суспільного підходу. Росії загрожує колосальний розрив у доходах порівняно з "країнами" -переможцями ", - цитувало видання Грефа.

Оцінка, на тлі сьогоднішнього рукотворного сплеску цін на нафту та газ може здатися короткозорою. З погляду автора, вона далекозора. Через 4-5 років саме так з Росією і можливо, і, найімовірніше, буде. Світ перебудується. А Росія залишиться і без дуже умовного благополуччя, що забезпечується спекуляціями з вуглеводнями, і без важелів тиску на західних і прозахідних опонентів, що ще більше відстала технологічно, і без авторитету. Якщо взагалі збережеться у нинішньому вигляді.

Згадався, в дусі чорного гумору, анекдот про біржовика, що розорився, який вистрибнув з сотого поверху, і, відскочивши до десятого, трохи відіграв падіння. Росія зараз як той біржовик .

Але поки що відскок ще в силі і зіткнення цивілізацій у розпалі. Російська цивілізація радісно (©Олексій Арестович) гуркотить по дорозі історії в гробовозці, що стріляє на всі боки, співаючи *«In the death car, we're alive»* (що в Рунеті резонно поетично перекладають як «У катафалку ми живі», — рядок з пісні , виконаною Гораном Бреговичем для маловідомого в Україні фільму Кустуріці (Arizona Dream з юним Джонні Деппом). І намагається затягувати в цю гробовозку об'єкти своєю країною, і тому любові, що ніким не поділяється.

Почасти труна, це і про 40 000 втрачених, за даними Oryx, росіянами ББМ у безглуздій війні проти українського народу. Але також про більше.

6. КОНСОЛІДАЦІЯ ПРОТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ

Історично Росія завжди вирішувала два головні питання — консолідацію та модернізацію . У разі Петра І чи СРСР ці завдання вирішувалися одночасно, що давало потужний ефект. Сьогодні Росія намагається вирішувати питання консолідації за рахунок модернізації . Напевно автор не першим це помітив.

Тобто, 69% росіян, які ніколи не були за кордоном і не помітили, куди прийшов прогрес навколо Росії, як і за часів СРСР, за кордон їздитимуть тільки на танку. Поки що вийде.

У тітки Зіни кофточка з драконами та зміями -
То у Попова Вовчика батько прийшов із трофеями.
Трофейна Японія, трофейна Німеччина:
Прийшла країна Лімонія – суцільна валіза.

© Володимир Висоцький

Набіги, лут і «валізи» як межа суспільних мрій.

Відмова від модернізації в сучасному світі містить приблизно стільки ж здорового глузду, скільки спроба раптово встромити в Маріуполі кінний пам'ятник Олександру Невському. Який загалом скакав не туди. Це, як сказав би Лавров, «антиісторично». Але для людей, які постійно і протиприродно марширують вперед з головою повернутою назад, напрямок — питання глибоко другорядне.

Це ніби колись коханий Путіним Петро не в Європу вчитися наукам вирушив, а кудись і навіщось навпаки. Або навіть довічно завис бухати у Коломенському.

Але «валізи» відмахуються від майбутнього як від настирливої мухи, поринаючи в милу серцю «історичну реконструкцію» в масштабах 1/8 суші . Іноді у переносному значенні, іноді й у прямому.

Наприклад, у проміжках між постами типу «Косово је Србија!» і пильним спостереженням за літаком з Ненсі Пелосі, Олександр Дугін старанно популяризував лубочний фестиваль «Гуляй місто». Все тому, що присвячений він «недооціненій» битві при Молодях, що проходила 29 липня — 2 серпня 1572 р. *«За своєю значимістю ця битва порівняння з битвою за Москву у Великій Вітчизняній Війні»* , - стверджує Аналітичний центр Катехон, анонсуючи значення «Гео битви при Молодях та СВО».

« *На Фестивалі "ГУЛЯЙ МІСТО" представлені споконвічно російські спортивні забави (у тому числі – кулачний бій 500 на 500 осіб) , ремесла та велика історична та культурна програма,* – натхненно пишуть організатори. – *Все це покликане нагадати нам, російським людям, про наші витоки* ». Тобто. без удару кулаком у вухо російська людина про свої витоки перестає здогадуватися... Споконвічна російська забава, і не заперечиш. Гуляй, місто! Рвись об голову гармошка!

У цій забаві кулачної Олександр Гєльєвич помічений не був. Читав лекцію і розмовляв про філософію часу, як останній, що втратив коріння і ліберал, що пішов від кумедних витоків.

Намагаючись висмоктати з минулого ще хоч трохи медку, хлопці тулять у пантеон перемог чергову «недооцінену». Чому? Тому що в їхній картині світу не існує змагання цивілізацій, лише війна цивілізацій . Тільки махач стінка на стінку. Рука дана людині, щоб нею бити, голова, щоб по ній отримувати. Тільки так можна не забути, що ти – російська людина. *«І окрім мордобиття — жодних чудес»* © Володимир Висоцький

Як безумовно розумна та грамотна людина, Дугін не може не розуміти, що єдина «традиція», за яку насправді (!) борються російські еліти — велика

традиція «красти, і щоб за це нічого не було» . Нічого іншого, особливо привабливого, в архаїці для чуваків, що розтинають на ремісничих далеко-далеко надсучасним неросійським лекалам машинах-яхтах-лайнерах, тобто. для російських (і багатьох інших пострадянських) еліт немає.

Ліберали в Росії програли рівно тому, що на новому історичному етапі модернізація означала сувору необхідність замахнутися на це істинно святе. Не те щоб зовсім ніхто з лібералів сам не піддався спокусі вкрасти. Нюанс у тому, що система, що вибудовується ними, означала — красти в майбутньому стане все важче. У прозорому та підзвітному світі доведеться отримувати за вкладом у суспільне благо.

- Та ну його нафіг, - сказали російські еліти! Краще ми залишимося у минулому, що вічно триває. Де хоч красти по-людськи можна.

— Та ну його нафіг, — несподівано жваво вторив їм народ. Краще і ми там залишимося, бо там хоч бухати по-людськи можна. Гуляй, рванина, від нафтодолара та вище!

Так і домовились, на тому й вирішили. Адже у виставі тих та інших СРСР розпався не тому, що застарів, а тому що Горбачов горілку торкнувся. Просто одні посилаються на недонадходження коштів від продажу алкоголю до союзного бюджету, інші на замах на сам народний спосіб життя.

7. КОЛИ НАВКОЛО ОДНА АЛЯСКА

А ось те, що Олександр Дугін розмірковує про час, мабуть, непогано. Тому що у всієї Росії, що надихається Дугіним, історичний час закінчується. Можна відмахуватись від цього факту ешелонами радянських снарядів, але це лише незначна відстрочка.

Адже справа, за великим рахунком, у чому. Справа в тому, що історично на Захід від Росії знаходилися, в основному, більш модернізовані сусіди, на Схід — архаїчніші . З першими в Росії самоствердж уватись виходило не дуже. За рахунок других Російська імперія переважно і приростала територіями та ресурсами, і виживала, і розвивалася. Диспропорція успіху добре видно на поки що актуальній карті Російської Федерації .

Тепер Москва опинилася в принципово новій для себе ситуації . У сьогоднішньому світі не тільки Захід, а й Схід модернізованіший за Росію . Якщо говорити лише про сусідні Китай, Японію, Південну Корею, тобто. навіть не ходячи за Берінгову протоку. Туди ходити – один розлад. Незагоєне як «російська» Аляска.

Російський ВВП відстав від китайського в 11 разів, майже в 3 рази від японського і на волосся випередив південнокорейський. Країна, яка з урахуванням незаконно захопленого ще 2014-го має площу в 170 разів більшу, нажила таку ж за розміром економіку, як Південна Корея (за підсумками 2022-го цифри для Росії погіршаться). Очевидно, що справа не тільки в економіці як такій, а й у тотальному відставанні у технологіях та організації . Саме час займатися консервацією хренового :)

І ось Китай цей вищезгаданий... Позакуповував російську зброю (єдиний предмет національної технологічної гордості, що залишився), та й став робити краще. Принагідно викинувши Росію з насидженого місця 2-го за величиною світового експортера зброї. Сьогодні вже не Пекін прагне закуповувати у Москви, а Москва шукає як купити у Пекіна озброєння.

Більше того, навіть із Півднем непросто . Там швидко модернізуються Туреччина з Іраном. Росія, яка не випадково допила залишки радянських розробок, нещодавно намагалася купити згоду Туреччини на спільне виробництво Bayraktar`ів. І до Ірану Росія спробувала приткнутися по дрони, не навпаки. А ще пам'ятна історія, коли Росія то постачала, то не постачала, то знову постачала Ірану С-300. І Іран сильно із цього приводу переживав.

Тож весь «історично-відродницький» пафос нинішнього російського завойовницького походу — картонна дурниця. Насправді, як зазначено було вище, за ним стоїть банальне прагнення еліт за будь-яку ціну законсервувати систему, де «можна красти і за це нічого не буде». І це архаїчне прагнення виливається в банальне пограбування вже не лише свого населення, а й сусідніх країн.. Тому що коли більше немає конкурентоспроможних товарів, які Росія могла б запропонувати світу, їй залишається прикручувати вентиль майже в нуль, щоб спекульнути газком прямо зараз, не думаючи про наслідки. Залишається красти землі, заводи, АЕС, ТЕС та ін. в України, не думаючи про далекосяжні наслідки. З урахуванням неминучості таких це нагадує «споконвічний російський бізнес» - вкрасти ящик горілки, продати дешево, а гроші пропити.

8. ТІНЬ РОЗЧІЛЬНОЇ ІМПЕРІЇ. ПІВНІЧ БЕЗ ЕТИКИ

Дозволю собі не погодитися з думкою Павла Щеліна, яка нещодавно прозвучала в ефірі. Росія не інтегрувала і не почала інтегрувати свою Тінь. Якщо ти не розщеплений, то інший перестає бути Антихристом. Отже, ніякий Катехон тобі не потрібен. І в екзистенційну битву з іншим вступати нема чого. А більшість росіян себе всередині такої битви відчувають та її підтримують.

Ні. Російська імперія пішла іншим шляхом © В. Ульянов. Вона взагалі відмовилася свою Тінь інтегрувати. Відмовилася підняти свій величезний

історичний біль на поверхню та розглянути, щоб дійти до Витоків і перетворитись. Тому що побачене там колективно не готове перенести.

Натомість багатовіковий російський біль вирішили забетонувати. А коли не вийшло, повністю спроектували реальне джерело болю — свою невизнану Тінь, зовні. На Україну та на Захід. Саме тому у російського суспільства, включаючи провладних інтелектуалів (Павло Щелін, звичайно, не в їх числі), все дуже погано і з Тінню, і з тлумаченням архетипів. І це породжує глобальні наслідки для російської цивілізації.

Тінь Розлюдненої Імперії набула вседозволеності і вирвалася назовні, опанувавши Росію цілком. Темрява заслонила Сонце. Не залишивши місця ні для співчуття, ні для здорового глузду. Звідси, як приватний, але явний приклад, дії проти українського громадянського населення і військовополонених, що посилюються, репресії проти незадоволених війною росіян, які не зустрічають і «тіні» осуду ні у «вершків», ні у «корінців».

Росія тотально переплутала (зробила підміну) гідний архетип Воїна — Тінь якого груба чи тверда, але не жорстока і жахливий архетип Війни . Який і є Тінь людська, що вийшла з-під контролю, в гірших її проявах. Тому що війна — це не просто «шлях обману» (за Сунь Цзи). У більш широкому значенні війна (не кажучи про війну великих країн проти значно менших), у переважній більшості випадків, і є тотальний обман. Спроба за величезну людську ціну ошукати історію.

Війна - синонім байдужості, втрати емпатії (і кожному з нас доводиться зустрічатися із цією її стороною). У той час, як архетиповий воїн здатний емпатії не втрачати. У Війні немає шляхетності, тоді як Воїн на шляхетність здатний.

Через війну шляхетність залишилося долею поляків, із якими люто словесно воюють російські военкори. За гідністю російського офіцера доводиться ходити до Миколи Гумільова, чи не так, Олександре Гельевичу? Та й у дружинах мародерів у погонах не простежується шляхетності та гідності дружин декабристів. Катастрофа.

Драматично, коли ціла нація про підміну взагалі не підозрює.

Павло як істинний ідеаліст вважає себе реалістом, але при цьому видає бажане за дійсне. Жодної «етики Півночі» (за згаданим Павлом Крилову — її ключовий етичний імператив *«інші люди не можуть робити мені того, чого я не роблю по відношенню до них»*) у Росії не прокинулося. Щодо України Росія її не демонструє від слова взагалі . Вона радше вимагає від України демонстрації «етики Півночі». Вимагає показати російську Тінь і заборонити

російській Тіні лютувати. Бо сама Росія свою Тінь побачити чи приборкати вже не здатна.

Насправді, відмова від визнання самого наявності Тіні (те, що є) не є інтеграцією Тіні (те, що побачив Павло). Інтеграція Тіні йде через визнання її наявності і відмову від поведінки , що диктується Тінню . Тобто. не захоплення владою та жорстокістю Івана Грозного чи Сталіна з його «чистками», не замовчування, не повторення того ж на новій історичній ітерації — це ми зараз за фактом спостерігаємо, а розуміння їхньої антилюдської природи та відмова від них. І розуміння того, що проблеми треба вирішувати інакше. Екологічно, якщо це слово про щось говорить суспільству любителів нафти та газу. Не ціною величезних збитків для суспільства чи спільноти країн як екосистеми.

Тому те, що ми насправді бачимо у випадку з колективною Росією ніяка інтеграція Тіні, що не почалася, а небезпечна патологія.

Одна з живих класиків психоаналізу Ненсі Мак-Вільямс повідомляє, що дуже високопоставлений американський військовий питав її, як мовляв зробити так, щоб психопати (не ховатимемося за туманні політкоректні слова про «дисоціальний розлад особистості» і назвемо зрозуміло для читача) не вибивалися в генерали .

Так, влада — головний мотив психопата, незалежно від географії та типу суспільства. Але в деяких суспільствах його поведінка поставлена в жорсткі межі. Тепер уявімо собі ситуацію, коли в системі взагалі немає жодних стримувань.

Причому, представникам російської влади не обов'язково бути психопатами, щоб колективно демонструвати психопатичну поведінку. Сам сформований шаблон взаємовідносин влади й суспільства на Росії у всякі важкі неї часи (а стрімке історичне відставання породжує стрес величезного масштабу) підштовхує еліти до демонстрації колективного поведінки, властивого психопата.

Ось корисні для реалістичної оцінки критерії:

а) безсердечна байдужість до почуттів інших;

б) груба і стійка позиція безвідповідальності та нехтування соціальними правилами та обов'язками;

в) нездатність підтримувати взаємовідносини за відсутності труднощів у тому становленні;

г) дуже низька здатність витримувати фрустрацію, а також низький поріг розряду агресії, включаючи насильство;

д) нездатність відчувати почуття провини та отримувати користь із життєвого досвіду, особливо покарання;

е) виражена схильність звинувачувати оточуючих чи висувати пристойні пояснення своєї поведінки, що призводить суб'єкта до конфлікту із суспільством.

Успішний початок інтеграції Тіні? Вже, звичайно. Для встановлення діагнозу достатньо наявності трьох пунктів. Тут є всі критерії від «а» до «е».

Коли ми читаємо або чуємо особливо цинічні коментарі російських пропагандистів, у тому числі, абсолютно байдужі йоргуванні з приводу Бучі чи Маріуполя, коли обиватель аплодує диким військовим злочинам — це і є воно. Вирвалося назовні і стало очевидним. Для всіх, крім занурених у психологічно перевернутий травмою своєї нещадної історії російський світ.

Нечутливість, безвідповідальність, конфліктність та жорстокість — те, що століттями супроводжує російську внутрішню та зовнішню політику . Те, що Росія гранично часто демонструє, і часто прагне втілювати. І з чим Україні доведеться мати справу. Судячи з останніх коментарів російських верхів, тотально мати справу. І тому ми маємо бути зрячими!

***

This War of Mine. Второй антиукраинский фронт-3

В войне на истощение главный удар наносится по тылу

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"13.08.2022 13:41:19

Наверное мало где так с замиранием сердца следили за ситуацией вокруг Тайваня, как по обе стороны российско-украинского фронта. Произошедшее должно стать уроком для обеих сторон. Для российской, потому что оно демонстрирует поведение страны, понимающей, что такое долгосрочная стратегия. У этой страны есть великие учителя.

«Где побывали войска, там растут терновник и колючки. После больших войн наступают голодные годы», — сказал один из них (Лао Цзы). Нет, это не прикольный чувак — поставщик мемов для Фейсбука. Это мыслитель, на идеях которого и ученика которого, в смысле, Конфуция, держится могущество реально возрождающегося современного Китая.

И вот еще что сказал нефейсбучный Лао Цзы: «Кто храбр и воинственен — погибает, кто храбр и не воинственен — будет жить. Эти две вещи означают: одна — пользу, а другая — вред. Кто знает причины того, что небо ненавидит воинственных? Объяснить это трудно и совершенномудрому».

Когда у тебя такое в коллективной голове записано, ты не будешь спешить пускать в ход оружие.

Другой великий китаец, теоретик войны, сказал хрестоматийное: «Сто раз сразиться и сто раз победить — это не лучшее из лучшего; лучшее из лучшего — покорить чужую армию, не сражаясь».

Поэтому пока воинственная Россия будет безрассудно добивать себя об Украину, небезрассудный Китай будет расти. И прирастать. Потому что его стратегия на длинном интервале не оставит России шансов. Как и российская не оставляет ей шансов.

Помните, уважаемый читатель?

В Нигерии девушка гибкая
На тигре каталась с улыбкою.
Однажды катались они до зари,
И девушка вдруг оказалась внутри.
А тигрова морда светилась улыбкою.

Китаю выгоднее и надежнее иметь российские ресурсы внутри себя. Когда строишь тысячи лет и на тысячи лет вперед, это важно.

Однажды Пекин снова покажет россиянам технику, окрашенную в цвета тундры. Уже не на параде как, некогда, Си Цзиньпин В. Путину... Но никакой войны не будет. Просто представителям российских регионов сделают персональные предложения, от которых нельзя отказаться. Или вы примете, у вас персонально все будет и вам за это ничего не будет. Или не примете, и будет ровно наоборот. Москва далеко, Китай рядом. Что-то мне подсказывает, что среди отобранных по принципу «красть, и чтобы за это ничего не было» Зеленских окажется немного. Потому дальневосточные регионы, без всяких шума-пыли-референдумов, станут китайскими.

Не станет же Москва применять ЯО — средство последнего и единственного российского упования — по Хабаровску или Владивостоку. А больше ей уповать в нарождающейся конфигурации становится не на что. Остальное уже отстреливается в Украине. Остальное уже отстало. Ну, может кроме возрождаемых магазинов «Березка»?

Да, на карте в ключевом зале Национального музея Китая историческая граница широко, но не так уж далеко заходит на российскую территорию. На каких-то несколько сотен километров в глубину. Но если российские границы нигде не заканчиваются, то они нигде и не начинаются. Поэтому, если что (а точнее, когда), россиянам не в чем будет Китай упрекнуть.

Для Украины происшедшее тоже урок.

Подтверждение того, о чем столько лет писали независимые (их, на самом деле, в Украине не так уж много) аналитики. Украине придется, в первую очередь, опираться на свои силы, свои ресурсы и свое стратегическое видение. Только во вторую — на внешнюю поддержку, на которую в Украине готовы всецело уповать и много кто в обществе, и много кто во власти. Но которая, эта внешняя поддержка, зависит слишком от многих факторов.

Как-нибудь иначе выживать и развиваться в мире, каким он уже стал, просто не выйдет. Между каплями без собственного зонтика не много набегаешь.

9. КУЛЬТ ВНЕШНЕЙ ПОМОЩИ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ БУДАПЕШТСКИЙ МЕМОРАНДУМ

Так же как коллективная Россия молится на ракету с ядерной боеголовкой, так в Украине молились на внешнюю помощь.

Оба культа удобны элитам, потому что позволяют консервировать правила игры внутри общества. Элиты просто повторяют мантры, все прочее остается на месте.

Многолетнее упование Украины на то, что за нее проблему безопасности закроет НАТО, по сути, привело к полномасштабной войне. Как и к огромным трудностям в процессе войны. На практике обнаружилось, что 9/10 работы все равно приходится выполнять Украине. Но спехом, при дикой нехватке времени и ресурса, на фоне и ценой беспрецедентных жертв и разрушений.

Еще более длительное и громко воспетое (я о том, что пели громко, как подвал в «Собачьем сердце», но никто не куда особо не шел) упование на вступление в ЕС, привело ровно к такой же ситуации в социально-экономической сфере.

Мы имеем не сработавший Будапештский меморандум в сфере безопасности.

На фоне полномасштабной войны мы имеем и аналог Будапештского меморандума в экономике. Украине вроде как помогают. Но не настолько, чтобы вывести социально-экономическую ситуацию из состояния «комы», о которой сказал Президент.

«Просто денег нет сейчас. Вы держитесь здесь, вам всего доброго, хорошего настроения и здоровья!» — в духе аннексора Медведева отвечает Украине Запад.

Это вдвойне странно, потому что вялые военные поставки объясняют, в основном, невозможностью быстро производить много техники. О деньгах в современном мире такого не скажешь. Просто своя рубашка ближе к телу.

Да, Восточная Европа, преимущественно, активно с Украиной. Но ее возможности очень ограничены. Остальной Запад помогает и сочувствует скорее слегка.

Президент Украины просит у Макрона помочь разблокировать помощь на 8 миллиардов. Макрон заводит разговор об Африке. Не знаю, как было в реальности.

Но звучит примерно как:

> *«Мы тут вообще это, думаем об Африке. Там много таких как вы, нуждающихся и просящих. Но Франция там сотни лет. У нас даже Иностранному легиону на парадах позволено под «Кровянку» с особым ритмом маршировать, как по вязким пескам Сахары. И миллионы избирателей у нас корнями оттуда. Там и проблемы, и пески, и плюшки нам хорошо понятны».*

У Германии второй квартал, погружаясь в грусть и рецессию, сокращается экономика, в США та же пессимистичная история. Но Himars`ов выделили больше. Правда, в абсолютных величинах. Не в процентах от имеющихся в распоряжении.

На этом фоне Трамп, имеющий шансы и большую поддержку среди республиканцев сначала отметился заявлением о школах и Украине. А после дошел до заявлений, что Украине просто надо было раньше признать Крым российским, теперь же Путин захватит все.

«Газпром» сучит ножками по поводу турбины и санкций, намекая на полную остановку поставок. Европа кутается и готовится не потреблять лишних калорий. Инфляция раскачивает парламенты и правительства.

- Там Украина чего-то ждет? Ну, мы и так сильно поиздержались. Придется потерпеть.

10. ПРОТИВ ТЕЧЕНИЯ. КОРЕЙСКИЙ ПРЕЦЕДЕНТ

В принципе, если мы посмотрим на рост ВВП 75 лет не знающей мира Южной Кореи, то обнаружим, сколько раз за интервалы в 8 лет (столько было времени у Украины до полномасштабной войны) эта страна удваивала ВВП. То есть, удваивала собственную экономическую базу в случае возможной войны. Страна не грезила о вступлении в ЕС или в НАТО, хотя, особенно в первые десятилетия перемирия, опиралась на значительную поддержку США. При этом, на каких-то этапах вмешательство государства было сильным, на каких-то оно ослаблялось. Но системная, целостная и целенаправленная экономическая политика существовала постоянно. Именно это, в основном, и приносило результат.

Сегодня на Юге Кореи не просто неплохо живут (не без проблем, но в среднем очень неплохо), стране есть, что противопоставить ядерному оружию Пхеньяна.

Дальше больше. Как 29 июля сообщало Reuters, в прошлом году страна экспортировала вооружений на $7 млрд. Новая сделка с Польшей позволит

поставить *«более 1600 танков и гаубиц* (980 танков и 648 гаубиц — Прим. Авт.), *а также почти 50 истребителей*». Примечательно, что поляки получат технологии и смогут, в дальнейшем, производить корейскую технику.

«Американская оборонная аналитическая компания Forecast International заявила, что сделка может быть больше, чем все ассигнования Польши на оборону в текущем году в размере 14,1 миллиарда долларов. «Как будто все наши компании, большие и малые, собрались вместе, чтобы работать над одним проектом в течение всего года, так что это масштабно», — сказал Ём Хё-сик, бывший руководитель Hanwha и военный в отставке», — пишет Reuters.

11. КРИЗИС ГОСНЕУПРАВЛЕНИЯ

Пресловутая война с «системой», перекинувшаяся с позднего СССР на Украину, привела к тому, что системного у нас не осталось ничего.

Доходная собственность быстро передавалась за бесценок хитромудрым частникам, убыточная вешалась на государство. В результате, у госсектора, в основном, не осталось ни денег, ни менеджеров, ни планов, ни способности чем-то эффективно управлять. А, следовательно, не осталось этого и у государства. Одни пиар-таланты.

Прямо сейчас государство настроено слить и остатки. Андрей Павловский пишет на «Хвиле» о спешной распродаже госактивов (сотен объектов) во время войны: «Неужели правительственным господам и барышням экономистам не понятно, что в условиях войны и тяжелого экономического кризиса в Украину не придет ни западный инвестор ни украинский, поэтому за приватизированные объекты государство не получит их реальной рыночной стоимости!»

А кто когда в украинских коридорах власти думал о завтра? И кто когда заботился о реальной стоимости?

Государство умыло руки везде, где надо было управлять, но встревает всюду, чтобы срубить. Чиновники использовали данные им полномочия, чтобы запустить руки в каждый финансовый поток. В результате, мы видим, что ни способности мыслить масштабно, ни способности управлять целостно у государства нет. Вся премудрость — сцедить денег с тощей экономики или выпросить у международных партнеров, и бросить на счета.

Сейчас не получится ничем не управлять, если не управлять ничем, кроме потока денег и разрешений.

Когда-то экс-губернатор Одесской области Михеил Саакашвили публично «пролил свет» на реальное положение дел в украинском госуправлении. У губернатора были полномочия, чтобы что-то прикрутить, запретить, вставить палки в колеса, но никаких полномочий вообще, чтобы продвигать ситуацию вперед. Это метафора всего госуправления в Украине. Оно идеально приспособлено, чтобы доить, «ощипывать гусей» и т. п., но вообще не приспособлено для того, чтобы созидать общее будущее.

12. ПОРТРЕТ СТРАНЫ В КРАСНО-ФИОЛЕТОВЫХ ТОНАХ

То, что должно было работать на общее благо как система, оказалось на это не мотивированным и неуправляемым. Стремление Президента, явочным порядком, сконцентрировать в своих руках еще больше власти, встревожившая некоторых неравнодушных к Украине зарубежных политиков — попытка хоть как-то управлять 40-миллионной страной в условиях, когда государство провалилось до

Ступени развития в Спиральной динамике (1996)

Цвет	Коды Грейвза	Описание	Атрибуты
		Первая ступень	
Бежевый	**A-N**	*Выживание*. Инстинктивный	• Автоматичность, рефлексивность • Удовлетворение первостепенно • Движим инстинктами и генетикой • Слабое осознание себя как отдельного существа (не дифференцированное) • Минимальное воздействие на окружающую среду или контроль над ней
Фиолетовый	**B-O**	*Родственные связи*. Клановый	• Подчинение желаниям мистических духовных существ • Демонстрация верности старейшинам, обычаю, клану • Охрана священных мест, предметов, ритуалов • Связь со всеми, чтобы обрести безопасность • Жизнь в заколдованной, волшебной деревне • Поиск гармонии с силами природы
Красный	**C-P**	*Власть силы*. Эгоцентричный	• В мире властвующих и безвластных, хорошо быть у власти • Избегание стыда, защита репутации, быть уважаемым • Немедленное удовлетворение чувств и импульсов • Безжалостная борьба, чтобы преодолеть преграды • Не учитывать возможные последствия
Синий	**D-Q**	*Сила правды*. Целенаправленный	• Поиск смысла и цели жизни • Жертва себя ради будущей награды • Наведение порядка • Контроль импульсивности и признание вины • Обеспечение соблюдения принципов праведной жизни • Божественный план распределяет людей по местам
Оранжевый	**E-R**	*Соперничество*. Многомерный	• Стремление к автономии и независимости • Поиск хорошей жизни и материального изобилия • Процесс через поиск лучших решений • Повышение качества жизни благодаря науке и технологиям • Игра, чтобы выиграть и насладиться соперничеством • Обучение проверенными путями
Зеленый	**F-S**	*Межличностные связи*. Относительный	• Исследование себя и других внутренне • Развитие чувства общности и единства • Делитесь ресурсами обществами со всеми • Освобождение людей от жадности и догм • Принятие решений на основе консенсуса • Освежение духовности и несите гармонию в мир
		Вторая ступень	
Желтый	**G-T**	*Гибкий поток*. Системный	• Принятие неизбежности потоков и форм природы • Сосредоточение на функциональности, компетентности, гибкости и спонтанности • Поиск естественного сочетания противоречивых «истин» и «неопределенностей» • Обретение личной свободы без вреда для других или излишних личных интересов • Испытайте полноту жизни на Земле такого разнообразия во многих измерениях • Нужда в интегративных и открытых системах
Бирюзовый	**H-U**	*Глобальное видение*. Холистичный	• Слияние и гармонизация сильного коллектива людей • Сосредоточение на благе всех живых существ как интегрированных систем • Расширенное использование инструментов и возможностей человеческого мозга/разума • Я — это часть большего, сознательного, духовного целого, которое также служит себе • Глобальные сети как рутина • Действия в духе минимализма, поэтому меньше на самом деле значит лучше

фиолетового уровня по Грейвзу (точнее, по его ученикам).

В этой статье подробнее расписать негде.

Заинтересованный читатель может, в общих чертах, посмотреть тут.

В 1952 году Клер Грейвз начал работать над теорией эмерджентных циклических уровней существования с целью объяснить почему люди по-разному реагируют и обладают разной мотивацией. В 1966 году он публикует первую модель системы семи уровней мышления. В 1974 году он выпускает окончательную версию: система теперь состоит из 2 ступеней, при этом в первой ступени 6 уровней мышления, а во второй — 2. В своей теории он использовал 2 спирали: первая спираль — условия жизни, вторая спираль — пробуждающиеся возможности мышления. Условия жизни были придуманы под влиянием теории «иерархических потребностей» Маслоу[2].

В 1975 году Бек и Кован впервые встретились с Грейвзом и работали с ним до самой его смерти в 1986 году. Итогом их работы становится выпуск книги «Спиральная динамика: управляя ценностями, лидерством и изменениями» (1996).

Теорию Грейвза они дополнили терминологией [*источник не указан 304 дня*] и придумали цветовую схему для уровней, сделав теорию привлекательнее.

Наглядно ниже (интерпретаций цветов на картинках встречается много, но, в общих чертах, думаю, понятно).

Рис. Спиральная динамика

Как мог заметить внимательный читатель, слева уровни индивидуальные, справа — коллективные. Поэтому как социум, упав с «синего», Украина провалилась на фиолетовый, до родоплеменного мышления. К привычному для украинской архаики уровню «кум, сват, брат, (друган)». Держащееся на более широких смыслах, подходах, ценностях «синего» уровня, распалось. «Бизнесовый» оранжевый, под постоянным давлением «ощипывателей», так и не пробился густо.

Зато расплодились эгоистичные «агрессоры-индивидуалисты» красного уровня — матерые человечищи передела власти-собственности-денег, вносящие хаос в любое системное управление. Плюс глубоко фиолетовое к большой экосистеме «кум, сват, брат, (друган)». Последнее, к слову, создает некоторую квазиустойчивость на местах. Но превращает страну в одеяло из очень плохо склеенных и проеденных до дыр коррупционной молью микроскопических лоскутков.

Такая приключилась с Украиной история.

Сведущие люди рассказывают, как в решающий для украинской истории момент в кабинет высочайшей администрации экономического профиля вошел будущий «директор парламента». Он взял из шкафа кипу папок, на глазах у изумленных «синих», еще кравчуковских, бюрократов водрузил ноги на стол, не совсем цензурно высказался в духе (следуя сугубо оному духу высказывания, а не букве): *«Ну, чем бы мне тут заняться?»* и принялся переустраивать страну экономически. Типа *«Музыка, играй отчетливо! Пускай всё, как я желаю! Идет новый помещик, владелец вишневого сада!»* Шутка. Так не бывает.

Кажется, все было иначе. В еще более далеком 1992 г. на трибуну парламента (которая тогда что-то еще весила), поднялся некий малоизвестный, не совсем уж презентабельный кандидат в премьеры. Он озадачил парламент заявлением: *«Скажите, какое общество мы собираемся строить, и я его буду строить»*. Понятно, что никто ничего вразумительного не сказал. Тогда, став Президентом, человек этот (звали его, как читатель немедленно догадался, Леонид Данилович Кучма) взял да и выстроил по своему усмотрению олигархический полукапитализм, с которым мы маемся по сей день.

Как бывший «красный директор» (это «красный» не из спиральной динамики) человек тот был довольно «синим» по ментальности и знал цену крупным предприятиям. Но когда, с его благословения, предприятия эти расходились по рукам «красных» олигархов, был уверен, что как-нибудь удержит баланс. Чтоб «и себе, и людям».

На практике такого не случилось. Приносившие в прошлом огромный ресурс «синей» системе предприятия стали гигантскими помпами, закачивающими ресурс в «красных» олигархов. А с ним — влияние на политиков, на законы, на суды, на СМИ, на кадровую политику во всех областях и т.п.

Украина ушла в красный спектр. В силу и передел вместо правил. В купленные судебные решения, должности, водительские права, награды и дипломы. Оголодавшие и лишенные покровительства системы «синие» структуры постепенно ушатали. А народ, в массе своей, мигрировал в фиолетовый. С уничтожением Россией крупных украинских промышленных предприятий этот процесс продолжается.

К слову, уже сейчас часть населения сползает, а с холодами сползет гораздо больше к низшему, «бежевому» цвету спиральной динамики. Т.е. к индивидуальному физическому выживанию.

Напомню цифры из 1-й части статьи — **уже сейчас 39% безработных, у 40% практически нет сбережений**.

> По лесам бродят сбившиеся в стаи мутные люди, которые не могут объяснить спецподразделению, что делают, потому задерживаются и трактуются как ДРГ. Но для всей территории Украины такой защитный механизм не сработает.

Организационное бессилие государства превращается в вакуум государства там, где оно с функциональной тз обязано (для этого создается) быть.

Никакого варианта, кроме возвращения к «синему», с его работающим законом и целостными общенациональными системами, общеобязательными правилами, смыслами и масштабом мышления, плюс ускоренного движения к «оранжевому» с его инициативой, для стран масштаба Украины мир не предложит.

Кому-то вывод покажется слишком общим, но он задает ясное направление. Проблема Украины не в отсутствии частных решений и изменений (их миллион), в а отсутствии общей логики, четкого направления. Без него любые потуги чем-то управлять — имитация, усугубление хаоса и попытки пропетлять там, где пропетлять не удастся.

Мы получили государство и госаппарат, у которого есть права, но нет никаких обязанностей. Государство каждому готово рассказать, кто что ему должен. Но на себя государство не берет обязательств никаких.

«Сине-оранжевая модель» — это то, что делали в Южной Корее, Сингапуре и др. Потому что ниже индивидуалистской «оранжевой» инициативы должен лежать коллективные «синие» закон, работающие на общенациональные задачи госструктуры и т. п. Одно надстаривается над другим. В госстроительстве не получится произвольно пропускать этажи.

Для наглядности. Логика та же, что в компьютерной стратегии. Она выстроена на правилах, т. е. на синем. Но опираясь на эти понятные (!) правила, игрок может проявлять инициативу. Вы можете найти там десятки показателей и вкладок. Но на практике разобраться сможет 7-8 летний ребенок. Это можно сказать о правилах в Украине, о законодательстве и т.п. хоть в одной сфере? Время идет вперед везде. Но в украинском госстроительстве работает принцип «пусть весь мир подождет».

Я много слышу про склонных к анархии украинцев, которые радостно пропинают любой «синий», но хорошо видно, что выезжая из страны, украинцы мгновенно перестают быть склонными к анархии. И я хорошо помню времена, когда «синяя» советская Украина почему-то в анархию не скатывалась. А это и про науку, и про технологии, и про крупные передовые предприятия. Украинская армия сегодня — это про «синий», и фронт не разваливается. Более того, полномасштабная война внесла в повестку дня Украины единственную осязаемую за три десятилетия «синюю» общенациональную задачу. В тылу произошло великое переселение народа. Но никакой четкой общенациональной задачи и ее столь же волевого и энергичного решения нет.

К слову, помощь Украине советниками и информацией, обучение личного состава, поставки оружия сегодня тоже, в первую очередь, про «синий» уровень. Это, в основном, не бизнес в чистом виде. И не про взаимодействие в рамках рода-племени-клана. Про более сложное.

Если Евросоюз все-таки придет восстанавливать, евробюрократы будут работать на понятном им «синем». Что тоже уже неплохо. Но если мы хотим продавать что-то дающее большую добавочную стоимость чем зерно, дальше сами. Мы же видим сегодня как, по факту, выстроены приоритеты развитого мира по отношению к Украине. Никто другой наше общество даже «среднезажиточным» не сделает.

В 1990-х страна не стала расширять оранжевый спектр, а стала тонуть в красном. Т.е. деэволюционировала. Потому еще до войны Андрей Илларионов обращал внимание на то, что Украина в числе (всего) 5-ти стран в мире, экономики которых не выросли с 1990-го года. Но если не пробовать пройти этот путь в правильном направлении, то ничего и не получится.

«Сине-оранжевая модель» — это, немного расширительно, и о сказанном Юрием Романенко про две системы в экономике. Одну, жестко административную (по сути «синюю»), работающую на фронт, другую — предельно либерализированную («оранжевую»), позволяющую людям зарабатывать, а не коллективно болтаться на шее у бюджета (т. е. у печатного станка и международных спонсоров).

Как система, это не так уж отличается от того, что делал Китай. Правда история китайского успеха началась очень давно. С военной катастрофы.

В марте 1939 г. императорский уполномоченный Линь Цзэсюй конфисковал и уничтожил 19 тысяч ящиков и 2 тысячи тюков опиума, принадлежавшего британским торговцам. Через полгода император вообще запретил британцам торговать в Китае. И понеслось. В смысле, случились две катастрофические для Китая Опиумные войны. По итогу Китай заплатил немыслимые контрибуции, открыл рынок для торговли (в т.ч., к сожалению, опиумом), передал Британии остров Гонконг (про Гонконг живо описано в романе Клавелла «Тайпан»), согласился на открытие «договорных портов». В этих портах китайские законы не действовали.

Прошло больше века, прежде чем китайцы нашли как изготовить из лимона лимонад. Почти все то же самое минус опиум :) Нынешний подъем Китая был первоначально сильно связан с открытием, тогда еще не столь емкого, но очень многообещающего, рынка для части западных компаний. И созданием в тех самых приморских городах многочисленных специальных экономических зон. В которых действовало особое, заточенное под удобство иностранцев, законодательство.

Государство придержало аппетиты и выпендроны, недополучило сколько-то денег вначале, но получило огромный экономический и технологический подъем позже. Короче, успешно прошло «зефирный тест».

Даже более того, в еще очень глубоко тогда коммунистическом Китае, был предложен принцип «Одна страна, две системы». Таким образом, когда Гонконг и Макао после ста лет отлучки вернулись в Китай, они получили даже нечто большее, чем привычная автономия. А Китай получил отлично работающую, не развалившуюся систему. Причем ВВП одного крохотного Гонконга в 2020 г. более чем вдвое превышал ВВП Украины. При площади в 550 раз меньше международно признанной площади Украины.

Суть здесь не собственно в СЭЗ. В подходе. По сравнению 1990 г. ВВП Китая вырос в 30 раз. А могли бы до сих ощипывать гусей.

13. THIS WAR OF MINE. ВТОРОЙ АНТИУКРАИНСКИЙ ФРОНТ

В одном из предыдущих материалов, автор описал, почему властители Кремля (да, мир состоит из людей, а люди есть люди) пошли в Украине по югославскому сценарию. Поэтому тут будет о балканском.

Мир меняется. Припоминается концерт Бреговича в Киеве... Ok. Не будем. Если читатель поищет на Youtube известную некогда песню Бреговича «Калашников», у него вероятно всплывет «забойная» запись концерта в Познани 1997 г., транслировавшегося польским каналом TVP Kultura.

Это песня в которой один серб любил автомат Калашникова и прекрасную девушку. На свадьбе он перепил и девушку застрелил. Потом палил в селе. Потом застрелил еврея. Потом стрелял в горах. Пришел за патронами с автоматом к русским миротворцам и они его застрелили.

С тех пор, многое поменялось. Мир сложил мнение о российском миротворчестве. Не думаю, что в Польше или Украине у кто-то сегодня эта песня вызвала бы энтузиазм или улыбку. Брегович и упоминавшийся ранее Кустурица невъездные в Украину. Они выбрали другую сторону баррикады. И еще оба они родом из столицы Боснии и Герцеговины Сараево.

Того самого Сараево, который был осажден сербскими войсками и за 4 года осады доведен до гуманитарной катастрофы с тысячами жертв среди мирного населения.

В 2014-м году небольшая польская 11 bit studios сделала маленький, но поразительный шедевр — игру по мотивам этой осады This War of Mine (Это моя война). Игра заняла 13 строчку в списке лучших видеоигр 2014 года по версии Time. Было продано больше 7 млн. копий. После начала широкомасштабного вторжения в Украину компания 11 bit studios собрала и передала помощи для нашей страны на 850 тыс. долл.

This War of Mine — игра о выживании гражданского населения в осажденном городе во время войны. Если рискнете сыграть, можете начать со сценария с девочкой Искрой и ее отцом Кристо. Им надо морально и физически продержаться до конца осады, в т.ч. собирая дождевую воду, ловя крыс, помогая и получая помощь других, делая трудные выборы, отбиваясь от банд вооруженных мародеров и избегая пуль снайперов. Это непросто.

Предпочтительно играть не глядя обзоров, читая все всплывающие диалоги, дневники персонажей и каждую записку, попадающуюся на пути. Текст — часть потрясающе созданной атмосферы. Не случайно игра стала первой видеоигрой, включенной Министерство науки и высшего образования Польши в школьную программу внеклассного чтения. Игра в целом если не литература нового поколения, то вполне литература для нового поколения.

Название игры вынесено в заголовок, потому что таково вероятно направление главного удара Кремля с началом войны на истощение, о котором говорили многие, в т.ч. с западными дипломатами Президент — удар по тылу. Превращение Украины в сплошной осажденный Сараево. Противник не может победить украинскую армию. Поэтому он будет подрывать дух и силы страны, формируя гуманитарную катастрофу в тылу, для гражданских. Расшатывая фронт через тыл. В т.ч. оказывая *«психологическое воздействие, шокирующее и деморализующее военных и гражданское население противника»* в рамках когнитивной войны, как ее описывает Коичиро Такаги. Мы имеем дело не с тем противником, который станет выбирать средства.

Мелькающий в росСМИ штамп «антинародный режим», упомянутый и Лавровым (*«мы обязательно поможем украинскому народу избавиться от режима, абсолютно антинародного и антиисторического»*) говорит именно

о таких намерениях. О стремлении довести ситуацию до нетерпимой для гражданского населения с тем, чтобы оно потребовало смены курса и руководства страны.

О сложной социально-экономической ситуации с цифрами автор подробно писал в 1-й части. О надвигающихся с холодами серьезных трудностях и возможных решениях было несколько содержательных эфиров на канале Юрия Романенко.

Эта статья призвана обратить внимание на то, что важно сделать все, чтобы не допустить тихой катастрофы в Украине.

> Знаете, такой сюжет, когда внутренняя трагедия человека остается невидимой окружающим до тех пор, пока он не умирает, или не совершает полный отчаяния поступок с драматичными последствиями.

Люди, переживающие сейчас в Украине «тихие катастрофы» не участвуют в флешмобах или срачах на Фейсбуках. У них все «прозаичнее». Им, иногда, просто не за что и негде, непонятно зачем (так) жить, не за что лечиться и т.п. И им стыдно говорить о своих проблемах. Раньше было стыдно, потому что больно и стыдно было показывать свою драму Фейсбуку, который до войны превратился в ярмарку тщеславия. Теперь — потому что ведь все «настоящие», достойные внимания общества, драмы происходят на фронте.

И поэтому в повестку дня они, в основном, не попадают. Ни украинского общества, ни зарубежных СМИ. Они остаются в слепой зоне. Как и сама проблема незащищенных людей во время войны.

Многочисленные и повсеместные тихие катастрофы сегодня не происходят в эпицентрах обстрелов. И потому мы ничтожно мало говорим о них миру. И мир, свыкается с яркими, громкими роликами, и, постепенно, все меньше понимает, обращает внимания на глубину драмы войны для беспощадно атакуемого украинского народа в целом. Не только для бойца на передовой, не только для гражданского человека под обломками. На самом деле, обломками сейчас усыпана вся Украина.

На День государственности Министр обороны Алексей ***Резников*** написал: «За последние 155 дней многие люди осознали, что такое на самом деле иметь свое Государство. Какая это ценность».

***

№ 459.

Трудности и опасности второго этапа войны Украины и России

Украина и Россия еще не готовы договориться о мире, но ставят другую сторону перед риском катастрофы

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-04-14

Этот текст — не аналитика. Настоящая аналитика обязана быть эмоционально отстраненной. За такое качество текста автор сейчас ручаться не может. Хотя стремиться абстрагироваться от эмоциональных оценок будет.

Более того, конкретно этот текст адресован думающей аудитории вообще, а не каким-либо наделенным властью людям. В нем не будет откровений для тех, кто знает достаточно много. Он адресован скорее тем, кто хочет видеть шире и больше, чтобы понимать в каких условиях принимаются решения. И кто тоже считает, что иллюзии в военное время опасны.

So.

Анонсировано сражение на Востоке, которое может стать переломным в ходе войны.

Психологические и военные успехи первого этапа войны существенно влияют на оценку ситуации украинским обществом. Но они не должны отвлекать нас от сугубо военного фактора соотношения сил и средств. Не так давно Алексей Арестович сообщил о соотношении «1 к 8» на отдельных критически важных

направлениях. Это много. И упорное, ползучее продвижение противника на отдельных значимых направлениях тоже не придумано Арестовичем, оно факт. Также как фактом является невозможность деблокады Мариуполя. И продолжающееся, неизбежное в условиях полного окружения и огромного перевеса в силах и средствах, осложнение ситуации для украинских войск в городе.

Общественное мнение, движимое эмоциями, с легкостью пропускает такие факты мимо ушей. Но во время войны нельзя просто игнорировать ту часть информации и реальности, которая не нравится. Если бы «Бог» не был «на стороне больших батальонов» (имею в виду не только количество живой силы, на дворе XXI век), фактор снабжения и стратегия не работали, они бы не изучались в военных учебных заведениях и не использовались. Достаточно было бы, скажем, учета фактора духа. Но это не так. Боевой дух украинской армии высок, но Мариуполь деблокировать не удалось по не зависящим от боевого духа причинам.

Здесь необходима достаочно крупная иллюстрация.

Так повелось, что российскую сторону (с понятным и вполне реальным основанием) считают движимой исключительно иррациональными мотивами. Замечу, что мотивы империй всегда иррациональны, мотивы имперских элит — также. Жажда власти не есть нечто рациональное в принципе. Это, образно говоря, глубже коры головного мозга и сугубо когнитивного. Мотивы империй, элит лишь облачаются в рациональные концепции, стратегии и т.п.

В то же время, восприятие противной стороны как тотально иррациональной способно ввести в опасное заблуждение. Чего нельзя себе позволять во время войны, даже если она длится долго — месяцы, годы, десятилетия.

Потому приведу вполне конкретный и зримый пример. Россия отвела войска с позиций на Северо-Востоке Украины. Да, не по доброй воле. Но, обратите внимание, это достаточно неординарное и не прогнозировавшееся решение, которое наиболее радикальной частью российского общества было воспринято без малого как капитуляция — на фоне тотально доминирующих ура-патриотических настроений и массовых призывов брать штурмом украинские города, включая настолько близкий и вожделенный Киев.

Но является ли такое решение иррациональным? Сомневаюсь. Это вполне рациональное с военной точки зрения решение. Которое кто-то сумел донести до Путина и получить его одобрение (российские военные однозначно не могли принять такого уровня решение самостоятельно).

Очевидно, что такой шаг является следствием весьма качественного анализа ситуации.

Отводя войска, в условиях, когда Украина принципиально не атакует территории России и Беларуси, Россия решает целый ряд важных для нее задач:

1. Снижает потери. Потому что ее войска теперь, преимущественно, плотно прижаты к границам России либо к укрепленным и логистически относительно безопасным Крыму, ОРДЛО, морскому побережью. И атаковать их, в т.ч. на марше, труднее. Войска гораздо меньше рассеяны в лесистой местности, т. е. менее уязвимы для украинских контратак без применения тяжелых вооружений.

Также облегчается взаимодействие между подразделениями. Существенно облегчается эвакуация раненых на территорию России и Беларуси etc.

Российские войска теперь могут наносить удары в более выгодных условиях (меньше обстреливая и бомбя крупные, густонаселенные города) и вытягивая украинские войска за пределы крупных городских агломераций. К примеру, обсуждавшееся освобождение украинской армией Херсона пока не состоялось, возможно потому что уже российские войска получили возможность отходить в городскую застройку и вести оттуда огонь, причем под постоянным мощным прикрытием ПВО и авиации. И уже у украинских войск в этих условиях появляются проблемы, которые отчасти мешали россиянам под Киевом, Харьковом, Черниговом и Николаевом. Усугубленные превосходством противника в воздухе. Проще говоря, Херсон украинской армии не проще или даже сложнее штурмовать, чем россиянам Мариуполь. И если он будет оставлен россиянами, вероятнее, что это случится по причине политического решения, чем военного.

2. Улучшает логистику и повышает защищенность коммуникаций. Примерно по тем же причинам, что и в абзаце 1 п.1. Реальная протяженность плохо защищенных коммуникаций на украинской территории уменьшается в разы. Это создает дополнительные трудности для Украины, т.к. если говорить не сугубо «изолированно» о военных ресурсах, а о целом, ситуация тоже непростая (материальные ресурсы надо транспортировать, это не деньги на счетах, которые легко переводятся со счета на счет и восполняются, если нужно, союзниками). Снабжать под ударами военную группировку — одна сложность задачи и нагрузка на логистику, систему обеспечения топливом etc, снабжать дополнительно миллионы гражданских, которых невозможно эвакуировать, посевную и т.п. - другой сложности задача.

3. Снижает имиджевый урон. Потому что армия уходит с территорий с более нелояльным населением, способным преподносить многочисленные сюрпризы. А захват Краматорска, даже внутри России, проще подать как «освобождение», чем все, что происходило в Буче, Бородянке, Чернигове и т.п. Заметим, что все происходящее на меньшей территории проще контролировать и легче скрыть.

4. Достигает гораздо лучшей концентрации войск на главных направлениях. По Калузевицу. В районе будущей операции на Востоке Пентагон насчитал около 40 российских БТГ. И это, по мнению американских военных, не предел.

Суммируя.

На данном этапе ситуация для украинской армии объективно значительно усложнилась. Очевидно, что Россия стремится навязать Украине решающее сражение, нивелировав основные преимущества украинской армии и усилив собственные. Т.е. в наиболее удобных для России условиях. А, следовательно, существенно уменьшить российские потери и увеличить украинские. И существенно снизив для Украины вероятность благоприятного исхода сражения.

Очевидно также, что ситуация в Мариуполе критическая. Но окружение зоны ООС может создать окружение еще большего масштаба, чреватое соответствующего масштаба потерями. Автор вынужден говорить о потерях в таком, сухом, аналитическом ключе. Хотя мы все понимаем, что на самом деле стоит за этим словом.

При этом руки в выборе средств у российской армии будут развязаны гораздо больше, так как речь не идет о боях в условиях сплошной городской застройки.

Да, у Украины тоже высвобождаются силы. Но Украина уже запустила 3-ю волну мобилизации. Думаю, читателю «Хвилі» это о чем-то говорит.

Сознает ли описанные трудности и масштаб рисков украинское общественное мнение?

Пока нет.

В аналитическом ключе автор вынужден констатировать, что военная пропаганда — палка о двух концах. Она позволяет укреплять боевой дух, но и понуждает общество игнорировать прочие значимые на войне факторы. И тогда вытекающие из них потрясения становятся для общества шокирующим «черным лебедем».

Поэтому, со скромной точки зрения автора, пропаганда в военное время всегда должна оставаться «на коротком поводке», чтобы не препятствовать трезвым решениям, вытекающим из реальной обстановки на фронтах, в экономике, в социальной сфере и т.п.

Накануне, возможно, важнейших событий войны хотелось бы добавить еще вот что существенное.

Россиянам непонятно, почему вдруг украинцы настолько жестко уперлись. У меня есть объяснение, которое мало кому понравится, потому что слишком про правду.

Предположу, что в первую очередь уперлись потому, что у большинства украинцев, в отличие от других западных народов, не осталось ничего кроме свободы. И потому отдать свободу для украинцев нереально. Эту ценность и это чувство нельзя измерить в нефтедолларах, спидометром или счетчиком Гейгера. Но оно — реальность. Ослепительный проблеск высшей реальности, из тех, что делают наш трудный, часто жестокий мир все же достойным местом для жизни.

Для большинства украинцев, в свою очередь, неочевидно, что и у России не осталось уже даже усыпляющего мифа о стабильности. Вообще ничего экзистенциально опорного и позволяющего хоть как-то управлять и объединять общество на громадной территории, кроме мифа о величии, фундаментально замешанного на мифе о воинской доблести.

И если решающее сражение начнется, за этот миф нынешние правящие российские элиты и российская армия будут готовы воевать до упора и без разбора. В духе индейского потлача бросая за него в топку любые силы и средства. Что чревато гигантскими потерями не только для российской стороны.

Важно, в то же время, что ровно это же создает для России колоссальный риск. Потому что чувство свободы невозможно подавить в целом народе, оно в любом случае реинкарнирует. На сколько-нибудь длительном историческом отрезке оно не зависит от исходов крупных битв. А вот миф о неизбежности побед хрупок. Каждая из армий великих империй с его крушением однажды сталкивалась. И это становилось началом их конца.

Есть ли смысл идти на такой риск или все-таки разумнее остановиться у барьера ради никого не устраивающего — ни по большому, ни по малому счету — но устраняющего риск выходящей из-под контроля катастрофы перемирия?

Когда-то глобальное столкновение в Корее (сродни нынешнему глобальному противостоянию в Украине, даже ведущие акторы примерно те же, разве что с изменившимися весом и девизами на знаменах) привело к такому обоюдному решению — как со стороны «коммунистического» мира, так и демократического. Цена вопроса в человеческих жизнях была слишком высока.

Корейское перемирие не стало прочным, тем не менее, оказалось долгим. Прозападная Южная Корея использовала его как шанс и, в результате такого решения, поднялась до нынешних, весьма очевидных высот. К слову, и антизападная КНДР, вероятно, такого же о себе мнения.

Перемирие и переговоры оставляют шанс для обеих сторон, ставка на решающее сражение — игра с нулевой суммой. До тотально обнуляющего и истощающего одну или обе стороны результата. И каждая, до полного ее краха, верит, что победит именно она.

***

№ 460.

Третий этап войны Украины с Россией. О необходимости слушать, думать, быстро и глубоко корректировать

Украинской власти важно не повторить довоенную ситуацию. Т.е. не допустить недооценки огромных рисков о которых сигнализируют и Запад, и общество.

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-05-29

Война России против Украины. ВСУ

С точки зрения автора, нелепо, когда мы не можем анализировать и обсуждать то, что открыто обсуждает противник. Это порождает крикливую или однобокую какбы-аналитику, которой замусорено информ-пространство.

И есть некоторые основания предполагать, что замусорена не только публичная его часть.

Посмотрел с интересом передачу с Павлом Щелиным, не относящуюся к упомянутому преобладающему жанру :)

> Yuriy Romanenko, Ресурсная игра западных союзников Украины. Предварительные итоги. Павел Щелин, Юрий Романенко

Автор разделяет почти все сказанное Павлом. Но существенно бы дополнил сказанное, чтобы не произошло ошибки в оценке важных вещей.

Сегодня Украина рискует оказаться ровно в той же ситуации, что до войны.

Тогда Запад сигнализировал Украине, что война будет.

> А Украина отвечала мол не надо нас пугать, у вас с Россией закулисный договорняк, и вообще вы хотите пожертвовать нашими интересами. Просто возьмите нас в НАТО.

Поразительно, что эта ситуация сейчас буквально повторяется.

> Запад сигнализирует, что война становится все более опасной для Украины и пора бы что-то корректировать.

Что отвечает Украина? Да, практически то же, довоенное:

> «Не надо нас пугать, у вас договорняк, и вообще вы хотите пожертвовать нашими интересами. Просто вы не взяли нас в НАТО».

Да, каждый день войны поднимает для Запада, не только для Украины, цену вопроса. Потому что за его средства предполагается восстанавливать Украину. И это придется как-то объяснять избалованному вниманием западному избирателю.

Но дело, с моей точки зрения, не только в этом. **Украина, по-прежнему, очень существенно отстает в возможностях комплексной и объективной оценки ситуации от Запада**.

Это естественно по нескольким причинам.

1. Украина подверглась жестокому нападению. Что неизбежно эмоционально окрашивает происходящее.

2. **Украина слишком долго пренебрегала потребностью в сколько-нибудь системном и объективном анализе.** Объективный анализ мешает власти управлять на ручнике. А кто из украинских руководителей смог преодолеть соблазн управлять на ручнике?

3. **Украина очарована анализом, ложащимся в прокрустово ложе партийного пиара, в телекартинку.** Поэтому объективная информация, поступающая с мест (например, вот от Юрия Бутусова, как свежий кейс) может вызывать раздражение у многих во власти. Она не вписывается в пиарреальность.

В этой точке возникает неиллюзорный риск.

Фундаментальная проблема формирования политического курса в государстве со сменяемой демократическим путем властью состоит в том, что ***правительство на коротком интервале привязано к текущим настроениям избирателя*** (а нынешняя широкомасштабная война — де-факто пока еще про короткие интервалы).

Это такой танец, где каждый считает, что управляет другим.

На самом деле, оба — и политики, и их избиратели — оказываются вовлечены в инерцию.

Как иллюстрация вспомнился знаменитый эпизод в «Золотой лихорадке», где герой Чаплина танцует, подпоясав спадающие штаны поводком собаки. Даже более-менее танцевать получается... До момента появления кошки.

Среднестатистический избиратель, он же — общественное мнение, откровенно инертен, не утруждает себя углубленным анализом ситуации и всегда сильно запаздывает с оценкой ситуации.

Но он прилипает к иллюзиям и давит на политиков.

Давит на политические решения, на военные решения. Давит, часто подогреваемый армиями ботов, в т.ч. запоребриковых. Потому что привык мыслить упрощенно, поверхностно, и не умеет различать.

Потому что пытаться строить реалистичные прогнозы для него слишком тревожно.

Избиратель сам обманывается политиками, и сам же политикам мстит.

За накопленные, в силу его же попустительства или недальновидных оваций, ошибок. Разочарование и недовольство накрывают избирателя с некоторым опозданием. Что позволяет политикам потешить себя самообманом. Но когда это происходит, реагировать бывает поздно.

Еще сложнее ситуация с учетом контекста.

Например, когда в разы сокращается рейтинг президента (любого) до войны, это совсем не тот же риск для нации, что падение доверия к верховному главнокомандующему во время войны...

Возвращаясь к оценкам Павла Щелина.

Да, избирателю в Украине невдомек, что его эмпатичный массовый западный «коллега» может сегодня симпатизировать Украине и казаться надежным союзником. Но никуда не девался извечный нюанс — своя рубашка, в современном мире, ближе к телу. Да, в массе своей, западный избиратель не скажет — заберите деньги у Украины, дайте нам.

Он скажет: «Хьюстон, у нас проблемы. Их решение безотлагательно требует денег». Дальше политики додумают. Потому что их работодатель — общество, и оно недовольно. Акционеры недовольны... На Западе политики привыкли реагировать на такие вещи, не дожидаясь Майданов.

Но, Запад озабочен не только вечно насущными для демократий выборами.

Ниже я постараюсь дополнить на этот счет тз Павла Щелина.

Сначала позволю себе несколько необходимых тезисов в защиту жанра, в котором будет написан материал.

1. Ересь аналитики :)

Это будет сугубо аналитический материал.

Только для тех, кто стремится честно анализировать и знает, насколько тяжек сей крест :)

> Приверженцев пропаганды я приглашаю читать другие материалы — не относящиеся к беспощадному, мнимо «оскорбляющему чувства верующих» пропаганде, жанру аналитики.

Аналитика и пропаганда выполняют разные функции, хотя и служат одному общему делу. Во время войны — победе.

Но честная аналитика, по правде говоря, всегда рискует больше.

> Потому что, в отличие от пропаганды, она ***нелицеприятна***.
>
> Более того, в силу самой природы своей, она — ***ересь***.

Аналитика заведомо апеллирует к немногим.

Аналитик, как и его вдумчивый читатель, всегда в меньшинстве. Они стремятся видеть и, очень часто, видят узоры будущих событий и грядущие последствия раньше массового читателя.

> И, следовательно, могут опасно далеко отклоняться от устаканившейся «нормы».
>
> А значит всегда рискуют столкнуться с негодованием Святой Инквизиции общественного мнения и всевозможных карающих «отступников» десниц. Всех тех, кто ошибаться, в моменте, по определению не могут. Хотя их ошибки признают и в них даже каются, но, случается, что только через сотни лет.

Аналитик, с его читающим, берут на себя риск заглядывать в будущее и потому оказывается в вероятностном мире — в саду вечно расходящихся и петляющих тропок, где не все возможно «угадать».

Обыватель же «всегда прав», потому что идет по безопасной натоптанной тропе и обо всем судит задним числом (просто не замечает этого).

Правота для обывателя важнее поиска Истины.

Но Истина о нашем мире неудобна, она уязвляет Эго.

Так как созвучна строке из 1-го послания к Коринфянам апостола Павла:

«Теперь мы видим как бы сквозь тусклое стекло, гадательно, тогда же лицом к лицу; теперь знаю я отчасти, а тогда познаю, подобно как я познан».

Несмотря на эту трудность, на нашу неизбежную человеческую ограниченность, аналитика пытается предвосхитить.

Исходя из ***praemonitus, praemunitus*** — предупрежден значит вооружен.

Что еще непостижимее и еретичнее, честная аналитика позволяет себе наглость озвучивать вещь, которую никогда не скажет себе пропаганда: «Я могу ошибаться».

Аналитика даже может позволить предположить, что истин может быть несколько.

И в точности знать, что именно окажется истинным или истиной в будущем людям не всегда дано.

Даже пророкам, даже лучшим из лучших, умнейшим из умнейших, проницательнейшим из проницательных.

Аналитика допускает идею, что другой может быть отчасти прав, тоже прав или целиком прав. Поэтому аналитик способен и готов услышать мнение другого. На что никогда не заморачивается пропаганда.

Аналитика не страшит тот факт, что чем более сложное явление анализируется, тем более сложной, многомерной и неоднозначной становится картина.

В конце концов, дорога — это просто дорога. Нравится она нам субъективно или нет. Глупо требовать от нее «измениться», стать проще, прямее, глаже... Или пенять на приборы.

Аналитика — это способ и способность «читать» мир иначе.

Она, как занятие и как дар, имеет высокую цену. Не только в тоннах затраченного на работу с информацией и ее обдумывание времени. Эмоциональную цену.

Потому что когда обыватель читал бы об очередном успехе подразделений ТРО на линии фронта, он бы просто порадовался.

А аналитик бы задался вопросом — почему в самых горячих точках на фронте появилось столько подразделений ТРО? Вывод не погрузил бы его в блаженство не ведающего.

И тем не менее... И несмотря на это... Зоркий читатель аналитики на «Хвиле», посмотрим уже вперед с высоты свободного аналитического полета. Расправляем крылья.

2. Чего боится Запад, кроме выборов?

С точки зрения автора, Запад, даже англо-саксонский, озабочен тем, что Украина может элементарно не справиться с тем вызовом, с которым столкнулась.

Потому что

поражение Украины ломает всю глобальную игру Западу и создает для него огромные риски. Глобальные риски.

В командных компьютерных играх есть такой важный параметр как тайминг.

Он неумолим и, в огромном количестве случаев, предрешает результат игры. Потому каждому члену команды надо все делать вовремя. Вовремя прокачивать нужный навык, вовремя оказываться в нужном месте. Преимущество Запада в логистике, в значительной мере, связано именно с отменным чувством тайминга. Никакой латиноамериканской маньяны :)

Запад прекрасно понимает, что Украина сильно отстает по таймингу.

Проблемы для России нарастают слишком медленно, чтобы компенсировать отечественное отставание.

Да, Путин с Рогозиным уже в апреле на космодроме Восточный, явно не от хорошей жизни, исполнили перед Лукашенко невиданный дотоле перформанс в духе «В то время как наши космические корабли бороздят просторы Вселенной» из «~~Спец~~операции Ы». Да, на недавней встрече с Лукашенко Путин выглядел и звучал необычно неуверенным.

Но этого пока слишком мало.

Санкции работают слишком медленно и перестали обрастать существенным.

> Денег у России слишком много, чтобы продолжать нанимать «добровольцев», финансировать армию и ВПК.

Украина должна искать, как выиграть время. Я писал об этом за 9 месяцев до войны, пишу сейчас.

И Украине нужна абсолютно другая скорость и глубина перестройки.

У Украины трудности с таймингом не только и не столько потому,

> что наши союзники медлят с поставками, забюрократизировали что-то, сомневаются в чем-то или темнят зачем-то.

Даже не только потому,

> что Украина слишком вяло готовилась к войне, медленно перекраивала предвоенные бюджеты. Что многие во власти опасались армии и не наращивали адекватно ССО, как оптимальный асимметричный ответ на возможности России. Что непростительно долго пинались по поводу военных заказов, тянули с ракетной программой, «Стугной» и т. п.

Что вместо создания эффективного (да, довольно дорогостоящего) и значительного резерва сделали ставку на мобилизацию и Территориальную оборону (автор и сам призывал развивать этот компонент в марте 2014-го, но многие последующие события четко показали, что в Украине это не сработает так, как ожидается).

Да, на практике невозможно компенсировать отсутствие многолетней тщательной подготовки и необходимой мотивации «планом по валу» или инициативами, как выразился вышеупомянутый журналист, в духе сталинского приказа «Ни шагу назад».

Зато можно породить многомиллиардный (в долларах) теневой рынок «услуг», можно побудить массу народа уехать из страны или не возвращаться. Дополнительно обескровливая ее в ходе войны на истощение и на перспективу.

Украина в целом за 30 лет независимости слишком много времени и сил потратила на иллюзорные задачи и внутренние разборки.

На инициативы про бесконечный «бег с препятствиями» и создание рисков для собственных граждан.

> **У страны никогда не было (и все еще не появилось) реалистичной повестки дня, основанной на общенациональных, а не партийных, клановых, чиновничьих или персонально-олигархических интересах.**

И, к слову, избиратель, может предъявлять политикам какие-угодно претензии, но именно он не добился **новых, прозрачных, ясных, честных, прогрессивных правил игры.**

В то время как только их появление, укоренение и могло бы сделать общество (а значит отражение агрессии!) эффективным.

Мы должны четко знать, ясно понимать, что мы делаем как нация в трудном и опасном мире каждый день.

И где ***оптимальное место*** каждого из нас — как в мирное, так и в военное время.

Все это можно было бы выстраивать заранее. Если бы регулярно не побеждало желание очередного истеблишмента наловить немеряно рыбы в мутной воде и позакатывать златопышущее Солнце вручную.

So.

Можно, конечно, сказать, что коллективные западные «они» зря опасаются. «Они» и в первые дни войны боялись и неадекватно оценили стойкость Украины. Но есть нюанс. После бегства Гани в Афганистане, на Западе действительно неадекватно «прочитали» Зеленского. Но этого нельзя сказать об умении Запада считать вообще. Многие вещи в мире происходили не так, как якобы предполагал Запад. Хотя мы не знаем наверняка, кто на самом деле что в действительности предполагал. Даже в Афганистане.

Но, уважаемый читатель, мы же не поставим под сомнение преимущество Запада перед Украиной в науке, в экономике, в качестве вооружений или даже бытовой техники? Все это требует более качественных расчетов. Поэтому с мнениями и опасениями партнеров надо считаться. Они не всегда голословны.

Современная страна не крохотный греческий полис.

> Победа в масштабной войне не держится на героях. Буры или зулусы не были менее смелыми, чем британцы. Но проиграли...

Речь идет о борьбе миров, населенных, преимущественно, обычными людьми. Но живущими по разным правилам. Кому-то правила помогают победить, кому-то мешают.

3. Несколько оценок и трудных вопросов

На фоне не всегда офишируемых, но заметных трений Украины с партнерами Пентагон организовал красноречивый слив в CNN.

> Слив касался количества уничтоженной Украиной российской техники. Оценки источника довольно близки к оценкам украинского Генштаба в танках. Но сильно (практически в разы) расходятся там, где дело доходит до артиллерии и, особенно, авиации. Например, по сбитым вертолетам разница более чем в 3 раза.

По факту, информация нерядового источника CNN в Пентагоне означает, что

> **Россия гораздо дальше от точки исчерпания ресурсов, чем видится в Украине. Даже в сугубо военном отношении, не говоря об экономическом и пр.**

И когда в Украине говорят о грядущем скором паритете на фронте в вооружениях с Россией (который позволит освободить военным путем все оккупированные территории, затем Кубань или там дойти до Приморья, где, как известно, каждый третий — с украинскими корнями), это вызывает вопросы.

А. Действительно ли Запад готов передать нам, как минимум, сотни боевых самолетов, сопоставимое с российским количество вертолетов, комплексов ПВО, дальнобойных ракетных систем?

Не только поставляемое, но и заявляемое пока количество планируемой к поставке техники не идет с необходимым ни в какое сравнение. В памятном феврале 2014-го года Шойгу заявил о том, что только до 2020 г. Россия затратит на закупку новейшего вооружения и военной техники более $641 млрд (да, много по традиции будет разворовано, но далеко не все). Даже не фоне пандемии Россия каждый повышала военные расходы - в предвоенном 2021 г. SIPRI оценивал российские военные расходы в целом в $65,9 млрд.

К слову, опираясь на цифры украинского Генштаба, Forbes оценил стоимость потерянной в Украине Россией техники в $13 млрд. Да, Россия тратит деньги много на что, включая ядерное оружие, отдаленные флоты etc. Но 13 миллиардов слишком далеки от затраченных ей за все время перевооружения триллионов. Сколько затратила за те же годы на перевооружение Украина?

Готов ли Запад покрыть такую разницу? Это о цене паритета и реалистичности его быстрого достижения.

Очевидно, что мы не можем уповать только на поступающее с Запада вооружение. Что-то должно быстро, радикально, качественно измениться в армии, обществе, экономике, чтобы паритет реально возник.

Один из ответов, если поискать честно, на поверхности — каждый должен быть на своем месте. И заниматься тем, чем может максимально повысить выживаемость Украины как системы в целом.

Вообще, если украинцы собираются выстоять, мы должны признать, что больше не можем не мыслить страну в целом (хотя, в большинстве своем, привыкли поступать иначе).

Пока же у нас, к примеру, **в апреле Минфин предполагал падение ВВП до 50%.** Предприятия массово закрывались, мощности разрушались, люди и фирмы разъезжались, штаты сокращались.

Но, что интересно,

> тот же Минфин в мае уже предлагает повысить налоги. Чтобы добить чудом выживших? Чтобы что? Просто как иллюстрация.

Что происходит в странах без нормальной экономики можно вспомнить на примере

> приснопамятной продажи Украиной России 11 стратегических бомбардировщиков Ту-160 и Ту-95МС, плюс почти 600 крылатых ракет Х-55 (дальностью до 2500 км.). Примерно по цене 1 из таких бомбардировщиков, в уплату долга по газу. Возможно часть из них сегодня применяется против Украины же. А могли бы ее защищать. Разрезано на металл, к слову, было в разы больше.

B. Действительно ли при поставках не возникнет эффекта Цусимы, «растянувшейся эскадры», вступающей в бой со сконцентрировавшим силы противником? И вот, например, когда артиллерия поставляется раньше современных систем ПВО, сколько ее будет уничтожено при транспортировке или в местах дислокации до надежного прикрытия с воздуха?

C. Действительно ли не будет оказывать системного влияния тот фактор, что у России аэропорты, нефтебазы, мосты, подстанции, дороги и т.п. остались в исправном состоянии, а у Украины — нет? Поставит ли Запад Украине такое (немыслимое) количество ракет (Президент

вечером 27-го мая назвал цифру 2400), какое уже затратила и еще затратит Россия, чтобы Украина смогла создать и поддерживать равные условия для переброски и ремонта техники, для снабжения?

D. Поставит ли Запад Украине «для паритета» ядерное оружие? Нет, такого вопроса автор задавать не будет.

Запад хорошо осведомлен и, со знанием дела, оценивает ситуацию. Прагматично оценивает.

Когда в Украине все еще осторожничали с формулировками и информацией по Азовстали, ведущие англо-саксонские СМИ уже пестрели заголовками с цифрой 1 730 пленных (синхронно, на тот момент, с российской стороной). И были другие пленные, и плененные в других точках. По информации украинской стороны у нас в плену в целом около 1 000 россиян. Такой разницы может не заметить обыватель, но это информативно для западного аналитика.

То же касается озвучивавшихся ранее цифр украинских потерь.

> Сторона, имеющая огромное техническое преимущество и не особо себя ограничивающая в применении самых жестоких средств вряд ли несет в 10 раз большие потери. Даже если наступает. Более поздние украинские оценки выглядят уже более адекватными.

Да, таких «несовпадений» не хотят понимать или принимать в расчет в украинском Фейсбуке, но я готов поспорить, что на Западе компетентные люди такие вещи плюс-минус хорошо понимают.

И принимают в расчет как жесткую реальность, нисколько не считаясь с крушением украинских иллюзий. В т.ч. потому что ***лучше крушение иллюзий, чем крушение реальности***. Оно может слишком дорого обойтись и Украине, и Западу.

4. Способность к самокоррекции

В опубликованном на «Хвыле» полтора месяца назад материале «Трудности и опасности второго этапа войны» автор описывал существенные изменения, которые произойдут на втором этапе войны.

> Они были вызваны… неожиданно проявленной противником способностью масштабно и быстро корректировать ситуацию.

Автор писал про то, что Россия отвела войска с северо-востока, чтобы «навязать Украине решающее сражение, нивелировав основные

преимущества украинской армии и усилив собственные. Т.е. в наиболее удобных для России условиях. А, следовательно, существенно уменьшить российские потери и увеличить украинские. И существенно снизив для Украины вероятность благоприятного исхода сражения».

И «Ее (РФ) войска теперь, преимущественно, плотно прижаты к границам России либо к укрепленным и логистически относительно безопасным Крыму, ОРДЛО, морскому побережью... (Что) улучшает логистику и повышает защищенность коммуникаций... Реальная протяженность плохо защищенных коммуникаций на украинской территории уменьшается в разы. Это создает дополнительные трудности для Украины».

Немного созвучно с совсем свежими словами спикера Пентагона Джона Кирби о том, что наступление российских войск на Киев завершилось провалом из-за логистических проблем, в результате которых колонна техники была растянута на десятки километров вдали от источников обеспечения. И, дословно, «Донбасс - это другая территория. Она более ровная, более открытая, много полей, малые города и села. И поскольку он на востоке Украины, то ближе к границам России и их цепям поставок и ресурсов».

Правда озвучено на 40 дней раньше. Написано еще раньше, но лаг при опубликовании есть лаг при опубликовании. То есть, мы тоже что-то видим.

Еще там писалось, что «ситуация в Мариуполе критическая. Но окружение зоны ООС может создать окружение еще большего масштаба, чреватое соответствующего масштаба потерями. При этом руки в выборе средств у российской армии будут развязаны гораздо больше, так как речь не идет о боях в условиях сплошной городской застройки».

Это описывает происходящее. Не ставшее фактом, но ставшее реальным риском на нескольких участках фронта в зоне ООС.

И еще...

Созвучно уже другому спикеру — свежему Твиту Михаила Подоляка: *«Россия уже применяет самое тяжелое неядерное оружие против украинцев»* (конкретно речь шла о тяжелой огнеметной системы «Солнцепек», применявшейся на Донбассе и ранее, что не меняет чудовищной сути и масштаба происходящего).

Также автор писал, что «правящие российские элиты и российская армия будут готовы воевать до упора и без разбора. В духе индейского потлача бросая за него в топку любые силы и средства. Что чревато гигантскими потерями не только для российской стороны».

Все это происходит. Материал не был про «все пропало». Но было написано именно про недопустимость возобладавших тогда в обществе шапкозакидательских иллюзий. Нынешний материал такой же. Он о необходимости видеть изменения и стремиться совершенствоваться быстрее противника.

Автор не сомневается, что украинская армия делает все, что от нее зависит и что она может в сложившихся реальных условиях. Даже больше того. Но нельзя не задать себе вопрос о постоянно, зачастую искусственно, завышаемых политиками ожиданиях и замалчиваемых проблемах. Причем, это подхватывается обывателем.

«Правда в том, - пишет один из действующих украинских командиров, - что мы воюем со второй армией мира. Коррумпированной, дурной, но второй. По численности и ресурсам. Мы нанесли им поражения под Киевом и Харьковом, но теперь они воюют с нами всерьез, и сражение это крайне тяжелое. И противник действительно наступает.

Но правда и то что мы можем его победить. И это "вот-вот" наступит только тогда, когда будем честно анализировать ситуацию и честной о ней говорить. Искоренять наши ошибки, а их огромное количество, и правильно внедрять наши успехи».

Уважаемый обыватель (обращение риторическое, на самом деле он не прочтет аналитику на «Хвыле»)... Даже если Украину и дальше будут разрушать такими темпами, а украинцев убивать — месяц, два, полгода, год, **действительно ли, при сохраняющихся подходах, будут достигнуты цели, которые анонсируют некоторые любимые тобой политики и подшефные им эксперты?**

***

Третий этап войны Украины с Россией-2: война тылов, мостов, дальнобойных систем, риск истощения и трудное преодоление страха мира

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-06-04

Третий этап войны не во всем повторит второй. Многие из важных переменных могут сильно измениться.

Продолжение. Начало тут.

Автор убежден, что в любой трудной ситуации наступает момент, когда осведомленность немногих должна сменяться осведомленностью многих (в малых группах - даже всех). Например, инфодемия перегиб, но массовая неосведомленность о надвигающейся пандемии еще губительнее. Такова точка зрения автора, которую он, по традиции, никому не навязывает.

5. Переход от мифа к реальности

Третий этап тяжелой войны — этап неизбежного перехода от мифов и героики к реальности.

Его начало уже заметно по многим оттенкам. Это уже проступило в трудной ситуации вокруг «Азовстали». Заметно по необходимыми тактическим отступлениям украинской армии. По растущей критике отдельных или даже

системных ошибок. По все более частому признанию того, что противник не настолько бездарен и труслив, как хотелось бы верить обывателю — чтобы чувствовать себя в большей безопасности. Ведь если противник сплошь труслив, командование бездарно, а вооружения у него — дерьмо на дерьме, почему он тогда окружает, почему наступает?

По признанию Алексея Арестовича в эфире "Фейгин Live" (цитирую по Цензор.НЕТ), которое многие раскритиковали: *"По непроверенным данным, мы потеряли город Лиман. Российская армия, это надо проверить, захватила ли его. То, как она его захватила, показывает, что там очень талантливые командиры, правильно организовавшие операцию. Это показывает, что уровень оперативного управления и тактического умения российской армии безусловно вырос"*.

Обыватель не хочет считаться с тем фактом, что Россия Путина ведет почти непрерывные войны уже 20 лет. И было бы странным, если бы они ничему не научились. Или даже в условиях высочайших рисков на войне с Украиной, при быстрой зачистке не адаптировавшихся к новым условиям кадров, вообще не способны были обучаться.

Конечно, у россиян ниже данная в переживании ценности или идейная составляющая мотивации. Они не воюют непосредственно за свободу или за свою землю. Хотя на Донбассе многие их приход приветствуют. И это часть правды. Российским военным, в среднем, глубоко плевать на возрождаемые культы Ленина, Сталина, как и на всех нынешних вождей. С «величием» сложнее, потому что на войне оно оправдывает все.

Как там у Булата Окуджавы?

А если что не так - не наше дело
Как говорится, Родина велела!
Как славно быть ни в чём не виноватым
Совсем простым солдатом, солдатом.

Автор служил в советских Вооруженных Силах, где идеологическая работа была поставлена на широкую ногу, общался с сотнями людей, видел тысячи. Сколько-то идейными были единицы.

Но кроме фактора идейной или идеологической мотивации существует ***профессиональная мотивация***. И она присутствует и взращивается во многих подразделениях зачастую гораздо успешнее чем идеологическая.

Существует ***чувство избранности***, заставляющее многие подразделения снова и снова подтверждать свой статус, идти на принцип.

И, все же, войны выигрывают не герои и выигрывает не миф. Речь идет о борьбе миров, населенных, преимущественно, обычными людьми. Об этом было в 1-й части статьи.

И третий этап войны начинает возвращать в эту реальность — миллионов обычных людей и их интересов.

Недавно BBC процитировало выступление Трампа в Хьюстоне, где бывший (как знать, только ли бывший?) президент США задался вопросом - почему у США "есть $40 миллиардов для Украины", но нет денег на обеспечение безопасности в американских школах? Повод задуматься для всех, кто ожидает, что на Украину запросто прольется благодатный дождь из сотен миллиардов долларов или триллионов.

Третий этап войны виден, в том числе, по нарастающим «разброду и шатаниям» в российской информационной среде, по реакции Путина и Лаврова на вступление Финляндии и Швеции в НАТО. По интенсификации переговоров с разными участниками по поводу мира или прекращения огня, по разблокированию поставок украинского зерна во избежание голода. По более взвешенным оценкам политиков.

Например, в интервью нидерландскому каналу NOS Президент Украины Владимир Зеленский сказал: «Я думаю, что вся эта команда работает долгие годы, и они скреплены между собой. Они связаны многими вещами, многими шагами, многими преступлениями. По крайней мере, мы считаем это преступлениями, то, что происходит против нас. Они скреплены. Я не уверен по поводу изменения режима Путина прямо сейчас. Я думаю, что они все его боятся».

Ровно эту же мысль автор постарался подробно донести до аудитории в цикле публикаций на «Хвыле» ***«Россия отыгрывающая»***.

Если не читали и интересно :), почитайте. Начало цикла тут.

В том же нидерландском интервью Президент сказал: "Для меня победа – восстановление территориальной целостности, абсолютно всех территорий. Я не считаю, что военным путем мы можем полностью восстановить всю нашу территорию. Если мы решим идти именно таким путем, то мы потеряем сотни тысяч людей".

Я цитирую Владимира Зеленского, потому что эти — более реалистичные акценты — важны для общества. И это достойный ответ человека, который понимает ответственность за свой народ. И готовится встретить трудности, которые ждут в сложнейшем послевоенном мире.

Общество тоже должно быть готово принять реальность. Для этого ему предстоит оказаться более достоверно информированным о реальном положении вещей. Этой задаче служит, в т.ч., и эта статья. Большая часть ее была написана недели назад, но не была опубликована. Надеюсь, сейчас время принять более широкую реальность уже настало.

Тем более, что на третьем этапе войны сарафанное радио начнет прогибать пропаганду, давая все больше протечек реальности во внутреннее замифологизированное пространство.

Это этап, когда шепот начинает распространяться все шире и постепенно перерастать в ропот. Он, поначалу, еще не идентифицируем как осознанное антивоенное движение или реющий над волной «буревесник» спутников войны — волнений, бунтов, революций. Это пока расползающийся по кухням и окопам вопрос: «Ради чего?»

На третьем этапе обязательно наступает точка, в которой каждая из сторон должна пойти за мифом или за реальностью. Если обе последуют за реальностью, возможен сюжет со снижением интенсивности боевых действий и переходом к какому-либо (объявленному формально, не объявленному формально) миру. В этой точке народы и элиты обычно еще имеют шанс минимизировать для себя цену.

Если же обе стороны, либо одна из них, последуют за мифом — стороны «не встретятся» и произойдет еще большая, более драматическая и опасная эскалация. После чего остановить войну уже не всегда реально, т.к. уплаченная цена тащит войну вперед с силой разгоняющегося локомотива.

Это — критическая развилка. Решение, принимаемое на ней, может иметь более серьезные последствия, чем собственно решение о начале войны, вступлении в войну etc.

Именно так случилось во Второй мировой с Гитлером. Миф витал над ним до тех пор, пока не наступила неизбежная катастрофическая развязка. Никакие предостережения и расчеты, никакие сводки с фронтов, никакое количество погибших солдат, уничтоженных обстрелами и бомбардировками гражданских лиц к реальности его не возвращали. Цена для немцев, для элит, да и для самого Гитлера быстро и многократно росла. Но она была по-настоящему осознана только после войны.

Автор не верит в здравый смысл развязавших войну российских элит, но уверен в том, что эти элиты руководствуются чувством самосохранения. Периодически запускаемые россиянами темы про «безнадежно больного Путина», «Путина, погрязшего в Дугине» и т.п. - одна и та же излюбленная

игра в «Путина, которому нечего терять». Этот трюк уже столько раз применяли, что вряд ли нужно ему придавать больше значения, чем он заслуживает. Т.е. нет смысла отбрасывать эту информацию, нет смысла ставить ее во главу угла.

Так вот. Российские элиты слишком много имеют, чтобы с легкой душой собираться в мир иной.

На случай, если все же, чувство самосохранения российских элит не приведет их к своевременному осознанию уже проступающей реальности, автор считает нужным озвучить ***несколько проблемных точек, на которые еще может надавить Россия***.

6. Борьба тылов и «тотальная гибрибная война». Созидательное и несозидательное разрушение.

Война, развязанная Россией против Украины и против Запада, изначально являлась гибридной. Лавров назвал происходящее сейчас ***«тотальной гибридной войной»***. Ok. России лучше знать, что она развязала. Так вот, тотальность, гибридность, многомерность, неизбежно будут накладывать глубокий отпечаток на все происходящее.

Да, все это было (и есть): применение беженцев как инструмента давления, недопоставок газа и нефти, угроз и манипуляций в информационном пространстве, действий в киберпространстве, формирование гуманитарных кризисов и шантаж голодом, морская блокада, разрушение инфраструктуры, «рукотворный» топливный дефицит, провоцирование социального недовольства через безработицу и бездомность, и т.п. Не только танки и ракеты. Тотальное многомерное гибридное воздействие в режиме реального времени.

Многомерная атака России обернулась многомерной отдачей. Россия уже подожгла фитиль. Когда он догорит до первых серьезных «хлопков» и более глобального «бабах» - вопрос времени. Но нас интересует Украина.

Особенностью относительного военного равновесия третьего этапа является то, что теперь перед каждой из сторон во всей красе неизбежно встают все нерешенные довоенные проблемы, сильно усугубленные происшедшим военным обострением. При этом позволить себе их игнорировать и дальше ни одной из сторон не удастся. Потому что ***война, не остановленная каким-либо образом в начале третьего этапа требует от общества запредельных жертв***.

Трудно не согласиться с Юрием Романенко - Украина все еще не имеет инструментария ведения такой многомерной войны, например, «военного» кабинета министров.

Украина не имеет ***целостного видения такой многомерной войны***.

И потому, к примеру, ***правила игры*** в обществе не меняются.

Хотя это ***ключевой элемент в столкновении систем***.

> Организация, всюду где с ней сталкивается обычный украинец, не меняется к лучшему. Скорее наоборот, на каждом шагу мы сталкиваемся с возведенными из корысти препонами и схемами.
>
> При том, что ноша, возложенная войной на общество, на обычного украинского гражданина, огромна.

Перед началом войны Украина стояла перед выбором «созидательное разрушение» (в терминологии Шумпетера, оно же творческое, креативное) или «несозидательное разрушение». Но выбора не делала никакого, что однажды неизбежно запускает сценарий несозидательного разрушения извне или изнутри. Так учит история. И она не станет делать для какой-либо страны, включая Украину, исключения.

8 лет из каждого ящика целыми днями звучало, что «Путін нападе». При этом реальных ***приготовлений к войне*** не делалось даже во многих ключевых сферах. Если не касаться чувствительной военной сферы, то можно проиллюстрировать на примере работы с переселенцами, с экономикой. Никаких внятных алгоритмов действий по переселению людей, никаких внятных алгоритмов по переносу предприятий и т.п. не было выработано. С началом войны общество погрузилось в хаос. И спасение утопающих, если не врать себе и людям, стало делом рук самих утопающих.

Большинство переселенцев выручила только низовая самоорганизация, низовая солидарность и сверхмасштабная помощь демократического мира. Но никак не последовательная работа нашего собственного государства или осознанная деятельность управленческих элит. Что странно. Правда?

Война якобы облегчила выбор между «созидательным разрушением» и «несозидательным». Потому что Путин открыто приступил к несозидательному разрушению Украины.

Но это иллюзия. Главное наследие Российской Империи — пресловутое «воруют» Карамзина, и в Украине, остается в полной неприкосновенности. Складывается впечатление, что вследствие яростных российских обстрелов и

бомбардировок ни одна масштабная коррупционная схема в Украине не пострадала. Более того, их прибавилось. Нарастающий хаос вдохнул в схематоз новую жизнь, дал новую степень свободы и новый масштаб разгула.

Рядом с неистребимыми Воровством и Схемами шествуют Бардак, Бесчувственность и прочие наследники Российской Империи. Именно таковы сегодня главные «русифицированные» имена и названия, которые не поменять как таблички на домах. И их все еще упорно пытаются не произносить вслух в высоких кабинетах. Потому что это слишком системно, трудно, не всегда интересно и т. п. Но это день за днем разъедает, истощает тыл.

Но система продолжает поступать в духе довоенных украинских монополий (назову это принципом ***«Перебросить вниз»***) — при каждом ухудшении конъюнктуры они не оптимизировались, не начинали умнее тратить и работать эффективнее, а тупо перекладывали растущую нагрузку на плечи потребителя.

Участие в «тотальной гибридной антивойне» на стороне Запада означает, что и Украине придется переставать следовать гибридным подходам и практикам. В материале «Заплатка на гибридный мир» в феврале 2018 г. автор писал:

«Гибридность», по сути, стала детонатором, приводящим в действие гигантские запасы мирового хаоса. Это вынудило американские элиты с беспрецедентной серьезностью отнестись к проблеме гибридности. Ясность и жесткость оказались естественным решением...

Значимую военную поддержку (важный индикатор решительности) Украина получает от США. Наиболее значимые реформы, которые начинались – даже если и были позже спущены на тормозах – в Украине осуществлялись под патронатом США...

Американская политика, повторимся, становится более жесткой, конкретной и нацеленной на неукоснительное, ответственное, "негибридное" соблюдение договоренностей.

Это "плохая новость" для нынешних украинских элит.

Все, что было свойственно глубоко "гибридным" украинским политике и экономике в последние 26 лет – коррупция, полуреформы, полудемократия, полусвобода слова, полуинституты, полукриминальный бизнес и совмещение политики с бизнесом, произвольное трактование законов, несоблюдение обязательств и "петляние", ложь чиновников по любому поводу и тому подобное – абсолютно не вписываются в приемлемую на сегодня, завтра и послезавтра для США картину мира».

Мы либо меняем ***правила игры на более современные, прозрачные, умные и справедливые***, либо получаем непонимание партнеров, претензии европейских оппонентов интеграции Украины в Запад и, вместе с крейсером России, направляемся к социальному взрыву.

Но у России гораздо больше, все еще активно востребованных, природных ресурсов, чтобы побарахтаться. А Украина сейчас почти тотально зависима от помощи извне, которая не будет вечной. Потому не только приложения в смартфоне, дома и машины должны становиться умными, ***государство в быстром и трудном XXI веке обязано становиться умным***.

На фоне войны проблема колоссально усугубляется, т. к. ООН уже прогнозирует, что *«если война затянется на период от одного года, то* ***каждый девятый из 10*** *украинцев может оказаться* ***за чертой бедности***» (Зеркало недели, 16 мая 2022 г.).

Созидательное разрушение — это всегда выбор не против, а за.

> Это осознанный выбор другого будущего, т. е. выбор сформированного образа лучшего будущего.

Он все еще (в очередной раз) на деле не сделан т. к. на сугубой практике, в реальной жизни десятков миллионов украинцев не реализуется и не проявляется.

Значит Украина неизбежно окажется лицом к лицу с ним снова.

> И сохраняется неиллюзорный риск, что несозидательное разрушение будет по инерции продолжено. Что гнев, обращенный против Путина, будет, в какой-то момент, развернут внутрь страны.

Это огромный риск и будет важной чувствительной точкой, на которую постарается надавить Россия.

> Нюанс в том, что эффективной контрпропагандой проблема не устраняется.

Она требует энергичных изменений и ясности в видении страны, стратегиях, правилах, проявленных в осязаемой реальности.

7. Война мостов и дальнобойных систем

Есть еще один момент, который должен пониматься не только военными (они, наверняка, понимают), но и политиками, и рядовыми гражданами.

На момент написания статьи российская армия почти не переступала черту, которую она может переступить на третьем этапе войны. Если российское руководство «на развилке» выберет дальнейшую эскалацию. Дело не в бомбардировке «Печерского треугольника» (ОП, Кабмин, ВРУ) и др. Речь также идет не о применении ядерного оружия или ударов по ядерным электростанциям (тяжелейшие последствия для самой России в таком случае очевидны).

Даже в случае явного провала на фронте, Россия может попытаться нанести огромный ущерб вполне конвенциональным оружием. Автор имеет в виду ***бомбардировку мостов через Днепр***, к которой неоднократно призывали «горячие головы» в российских пабликах.

И аналитики обязаны о таком говорить. А не только о бомбардировке Крымского моста, хотя о Крымском мосте, конечно, говорить «благодарнее». Но она в т.ч., не меняя глобально расклада для Украины к лучшему, может спровоцировать наихудшее.

Сюжет с «войной мостов» полностью созвучен «тотальной гибридной войне», которую развязала Россия. Риск его состоит в том, что при потере мостов через Днепр, Украина рассекается на две части. Быстро компенсировать разрушение крупных мостов сложно.

Пример - многократно атакованный россиянами мост через Днестровский лиман в Одесской области. Если сообщение пресс-службы горсовета Одессы отражает реальную ситуацию, уже после обстрела в начале мая, мост не заработал в течение 2-х недель. В ночь на 17-е мая мост был атакован опять. И пресс-служба сообщила, что «*мост поврежден настолько, что на ремонтные работы потребуются длительное время и затраты. Но сейчас их проведение невозможно, как и эксплуатация моста*».

Существенное повреждение мостов через Днепр резко усложняет и снабжение войск, и поставки на левый берег горючего, товаров для населения и т. п. А также выезд беженцев или вывоз товаров, урожая и т. п. с левого берега. То есть, и усложняет военную ситуацию, и провоцирует гуманитарную катастрофу.

Часть мер, которые могут быть приняты, имеют военный характер и очевидны. Как то — максимально возможная защита мостов. Но требуется также значительное количество ПВО дальнего радиуса действия, дальнобойных ракетных систем и авиации, которые могли бы обеспечить поддержку украинским войскам на Юге и Востоке даже в случае, если поставки в необходимом объеме станут невозможны. И которые также смогут защитить гражданское население, работающие предприятия и т. п. ***В т.ч.***

действуя с другого берега Днепра (т. к. при затяжной войне на левом берегу такие системы будут постепенно «выбиваться» или оставаться без достаточного количества боеприпасов).

О хозяйственных и организационных мерах отдельно писать не буду. Ясно, что на Востоке должны были бы, по возможности, накапливаться запасы критически важных товаров, медикаментов, запчастей, транспорта и т. п. Но ясно также, что страна и так работает на пределе.

Поэтому только о дипломатическом. Украина должна постоянно ставить вопрос, что любые (гибридные) действия, направленные, на (абсолютно сознательное в данном случае) углубление гуманитарного кризиса и страдания мирного населения являются преступлением против человечности.

8. Риск истощения

Так как война ведется на территории Украины и украинское население подвергается гораздо большим страданиям и стрессам, риск психологического истощения для украинского населения является более высоким. Да, мотивация играет значимую роль. Но... Сейчас об этом можно сказать вслух, так как война на истощение стала реальностью. Психологам известна динамика, связанная со стрессом (плюс-минус то, что на картинке ниже, нюансы могут быть разные — суть одна).

Рис. Воздействие стресса

У отдельных людей или групп траектория может оказаться «короче» массовой или растянуться во времени, может не достичь истощения. Но массовая динамика будет примерно выглядеть «по классике». Первоначальный шок

приводит к мобилизационной стадии, после наступает стадия сопротивляемости, затем стадия истощения (что уже сейчас, особенно заметно там, где воздействие стрессовых факторов интенсивно).

Не понимая этого, можно впасть в иллюзию, что армия и общество постоянно будут находиться на том же подъеме, что и в мобилизационной стадии. Или будет будут оставаться столь же стабильными, как на стадии сопротивляемости. На самом деле, динамика будет другой, так как включится фактор истощения.

Этот фактор важен и тоже должен быть учтен.

9. Страх мира и вопрос новой попытки аннексии

Россия боится мира в обоих основных смыслах этого слова. Мы должны не упускать из вида этот страх. В самой России мир с Украиной выгоден одним и не выгоден другим. Не надо тешить себя иллюзией, что в России сейчас мир элитам нужен намного больше, чем нам в Украине. О факторе тайминга автор писал в 1-й части статьи. Украина истощена больше и истощается быстрее. Люди, которые помнят прошлую войну, порой говорили, что послевоенные годы были страшнее самой войны. Из-за послевоенных голода и дичайшей преступности.

Недавний угон вооруженными автоматическим оружием лицами 39 транспортных средств (34-х мотоциклов и 5-ти автомобилей) в Киеве — бледная тень того, что может начаться, если экономика и социальная сфера продолжат разрушаться нынешними темпами. В России не все дураки, они такие вещи понимают.

В то же время, и Россия пока находится перед трудной развилкой. Это требующий ответа вопрос о захваченных территориях и о новой аннексии. Соблазн аннексировать захваченное огромен, потому что это позволило бы получить ура-патриотическую картинку сродни «Крымскому консенсусу».

С другой стороны, аннексия приводит к неизбежному переносу масштабных боевых действий на территорию России. Что для российского общества грозит обернуться шоком. Да, Россия сможет запустить мобилизацию. Но хотят ли российские элиты выгрести все сопутствующие ей риски? Подробнее о таких рисках см. 4 часть моей публикации на «Хвыле» «Россия отыгрывающая».

Очевидно также, что западное сообщество, которое не проглотило войну в Европе, но сделало пока далеко не все (!) в плане санкций, на новую аннексию

прореагирует более чем нервно и жестко. И невозможное сегодня может снова стать возможным завтра.

Поэтому, как и перед войной, Россия колеблется. И это момент, когда какие-то трудные переговоры еще имеют шанс.

И поэтому особенно важен страх мира, который российская «партия войны» постарается сеять в украинских элитах.

Это, к примеру, страх перед тем, что как только война (или ее активная фаза) закончатся, придется строить жизнь по-новому. Придется чем-то «весомым, грубым, зримым» отвечать на вопрос «Ради чего (были огромные жертвы)?» Потребуются перемены, чей масштаб должен, как минимум, соответствовать жертвам. Сложившиеся элиты (не только топ-) могут таких перемен опасаться и им сопротивляться. В том числе потому, что до войны получалось не очень.

Ответа в Украине «Ради будущего (когда-то и при условии) членства в Евросоюзе» будет явно недостаточно. При том, что это будущее все еще туманно и сроки его многие в Европе стремятся отодвинуть вплоть до десятков лет.

Те из элит (и не только), кто проявили себя мощно в условиях войны, могут опасаться, что не смогут быть столь же эффективными в мирных условиях. Хорошо известный, часто встречающийся и много где описанный феномен.

Может быть неприятным и момент превращения Украины в целом в европейского «ветерана войны» (болезненный для многих ветеранов в т.ч. на Западе опыт), который постепенно перестает быть интересным окружающему миру. Даже в таком щадящем зрителя, но отличном сериале как «Братья по оружию», один из самых впечатляющих эпизодов — рассказ о том, насколько буднично сложились судьбы главных героев после войны.

Часть представителей элит (и не только) может быть неготова расстаться с полученными на время войны полномочиями, доступом к дополнительным потокам денег, товаров etc.

При этом частью элит (и не только) может вбрасываться, а населением поддерживаться и мотив мести. Чтобы закольцевать истощающую ситуацию. Месть = новые бои = новые жертвы = еще больше мести = новые бои и т. д. Таким образом затяжные конфликты умудряются растягивать на десятилетия.

Перечисленное может породить стремление длить войну, насколько это только возможно. И ровно это же будет длить старый сценарий роста жертв, разрушений и невозможности реально, быстро продвигаться вперед. К тому, ради чего.

Но пока мы не знаем, когда наступит приемлемый для нашей страны мир. И потому на вопрос «Ради чего?» Украина должна отвечать каждый Божий день. Потому что ***достойный мир и вопрос «Ради чего?» всегда тесно взаимосвязаны***.

***

№ 461.

Россия отыгрывающая-1

Российские элиты настолько боялись потерпеть поражение в противостоянии с Западом, что сами запустили его в опережающем режиме.

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-05-12

Российские элиты настолько боялись потерпеть поражение в противостоянии с Западом, что сами запустили его в опережающем режиме.

Трудное противоборство предполагает необходимость «читать» противника. Сложная, многомерная современная война — тем более.

Если вы «не читаете» противника, если смотрите на текст новостей, месседжи, оговорки пропаганды или значимых спикеров по ту сторону барьера как на смутный код Матрицы (причем, не из роли Нео :)) — это всегда проблема для вас, не для него.

Мы, конечно, можем импортировать «снимки» идеологических позиций и психологических установок противника извне. Но при избыточном пристрастии к импорту всего интеллектоемкого Украине трудно будет сохранить реальную независимость, за которую страна сейчас упорно сражается.

Предположу, что когда касается «чтения» России, у украинского анализа есть неплохие шансы. Мы жили с россиянами в одной империи, а американцы, к примеру, или британцы, французы, немцы — нет. Отсюда неизбежные «трудности перевода». И понимание, опирающееся, порой, на грубоватые клише (может не в духе Голливуда, но все же).

Добавлю, что западные публичные (!) оценки часто не включают полной картины ввиду неоднозначных эпизодов в собственной истории и политике или собственных неафишируемых интересов (что для нынешней внешней политики такая же норма, как и для политики времен Талейрана или Макиавелли).

В этом материале автор поищет (не исчерпывающие) ответы на 3 взаимосвязанных вопроса.

1. Почему Россия превратилась в главного мирового экспортера страха?
2. Почему началась война?
3. Почему при попытке длить войну кризис для России будет только усугубляться?

Попробуем ***панорамно***. Насколько, конечно, реально в рамках статьи. Даже если это аналитический лонгрид для неспешного, вдумчивого чтения.

1. Законопачивая окно в похабный мир. Когда границы немыслимы, мир немыслим

То, что Россия предметно готовилась к новой войне — не новость ни для кого. Империи всегда готовятся к войне (причем, континентальные империи особенно активны на территории сопредельных стран, что хорошо видно на примере вторжений Советского Союза), хотя далеко не всегда к ней оказываются готовы.

Обоснования могут быть разные. Например, пресловутая идея «жизненного пространства», чья узость якобы «не позволяла» довоенным немцам достойно жить. И на которую как две капли воды похож предвоенный тезис имперского идеолога Суркова о том, что *«немыслимо оставаться России в границах похабного (Брестского) мира»*.

Штош... Если не мыслить, то и немыслимо. Если помыслить, то вопрос, конечно, не в границах. Потому что они более чем обширны. И все менее подъемно обширны для России в ее нынешнем виде.

В чем смысл?

Рубить пресловутые окна в Европу, как в петровские времена, России уже было без нужды. А вот законопатить их, в силу немыслимо бездумной гиперактивности было возможно, и у России сейчас успешно получается. Очевидно, что законопачивание одного за другим западных окон приведет лишь к еще большей затхлости «жизненного пространства» и на долгом интервале такового пространства не расширит. Однажды обрушить или обнулить может.

2. Война на опережение против опередивших

Прошу прощения у читателя, что ссылаюсь на статьи и автора, которые с началом войны кажутся сильно присыпанными нафталином. Сурков слишком долго влиял на умы и процессы в России, чтобы поспешно отмахиваться от его слов. И как знать, насколько он еще повлияет.

Так вот, примечательно еще одно причудливое обоснование (вышеупомянутого автора): *«Россия будет расширяться не потому, что это хорошо, и не потому, что это плохо, а потому что это физика»*.

В принципе, ребенок уже лет в 5 знает — если пытаться надувать шарик бесконечно, он лопнет. И хотя ребенок в 5 лет вряд ли изучал физику, причиной «хлопка» тоже будет физика.

Когда элиты не справляются с управлением в быстро усложняющемся глобализованном мире в старых границах, нелепо их расширять. Тем самым, усложняя для себя же управленческую задачу. Что уже не физика. Просто наблюдательная аналитика, здравый смысл — как хотите.

Именно страх устаревающих элит не справиться со сложностью процессов, с управлением доставшимся им огромным — в быстром, на порядки усложняющемся мире — и подтолкнул Россию к войне.

Например, если посмотреть на креативящую и дающую качественную обратную связь независимую мысль, технологии управления, искусственный интеллект, суперкомпьютеры — в каждом из этих ключевых для информационного мира компонентов отставание Российской Федерации от Запада огромно.

Постоянное прощупывание Россией «границ» мирового порядка, постоянные атаки на эти «границы» становятся понятнее, если принять во внимание страх российских элит перед вторжением этого порядка внутрь имперских границ. Ведь там, выражаясь в духе Слепакова, «говно и мох». Явная неспособность конкурировать по правилам высокоразвитого мира.

3. Битва за гарантии

«Транзит» и все прочее — важные, но детали. Он них будет.

Критически важно, что Россия ***как система стремительно отставала*** от мировых систем-лидеров. При этом персонально и малыми группами российские элиты тихой сапой, десятки лет пробирались, интегрировались в большой мир (в договора, счета, виллы, яхты, больницы, вузы и садики для внуков).

В этих условиях становилось вопросом, ***кто именно станет для российских элит гарантом их статуса — собственно российская власть или, скажем, Запад***. И с кем эти (в широком смысле, не только «топ») элиты будут договариваться о гарантиях благополучия в нынешнем непростом мире — с «Политбюро» Путина (которое в случае его ухода рисковало превратиться в ГКЧП) или...

Это объясняет почему, по словам Андрея Ермака, Кремль «не хочет становиться младшим партнером» Запада.

В описанных условиях «транзит» власти мог произойти в какой-то момент самопроизвольно и в непредсказуемом для внутрироссийских групп направлении. А с ним — непременный передел всего: статуса, хлебных должностей, собственности. И даже, в реальных российских условиях, большего.

Когда у тебя по факту сословное общество, много кто «по праву» может на все перечисленное претендовать. Примером — практически вся средневековая европейская (да и российская) история с ее бесконечными династическими разборками.

Поэтому **Путин — не единственная фигура, заинтересованная в произошедшем конфликте, войне и неизбежном обрезании контактов с Западом**.

К слову, у Сталина, как периодически видится российским «ястребам», в законопаченной наглухо стране, вышеперечисленных проблем не было. В борьбу за власть и жизнь не могли вмешаться извне.

Экономика принадлежала государству, т. е. опосредовано Сталину. Позже — Политбюро. Элиты сидели по госквартирам, госдачам и щеголяли дозволенным в пределах дозволенного. Хотя, вообще-то, сидели они как лилипуты в кармане Гулливера, и не высовывались. А тех, кто высовывался сносило пролетавшими щепками. Но прочие могли и как Микоян — «от Ильича до Ильича».

Зарубежные контакты для топ-военных, представителей разведки и др., и др., конечно, заканчивались обвинениями в работе на сто разведок вражеских сразу и известными приговорами. Но с какого-то момента система через «чистки» настолько масштабно «очистилась» (точнее «зачистилась»), что почти перестала пожирать себя.

Кто-то валил лес, кто-то рыл каналы, кто-то пахал за трудодни. Писатели прославляли. Цензоры лепили штампы на номера с передовицами о величии. Все как бы крутилось-работало.

И такая система обеспечивала контроль над даже большим «жизненным пространством», чем нынешняя Россия. Причем, одиноко сидящий на вершине «гений всего» вполне справлялся с управлением 1/6 суши. ***Правда, в мире 70-90-летней давности, но зачем об этом «не к месту» вспоминать?***

Т.е. Сталин был гарантом, не Запад.

Сценарий, тяга к которому может показаться странной — зачем быть тотальным заложником диктатора? Но если мы присмотримся к тому, насколько долгие годы было стабильным окружение Путина и окружение окружения, картина становится менее простой и очевидной.

Ниже я процитирую Суркова полнее, здесь лишь использую одну его примечательную фразу — российские элиты *«никогда и не умели выживать другими способами»*.

4. Россия отыгрывающая. Не «come back», а «acting out»

Итак, ключевой вопрос предвоенной «российской современности» — кто гарант. Путин (на данном этапе) или непонятный, непредсказуемый,

недружественно настроенный к российским силовикам и партийным бонзам Запад. Особенно к силовикам. Достаточно вспомнить сколько (безліч!) критических отсылок было в западной прессе к «чекистскому» прошлому Путина и его окружения.

И именно потому раздавалось столько апелляций власти к Западу и возникает столько российских отсылок к глобальной войне (всегдашний аргумент силовиков) с Западом. С ним, а не с Украиной Россия проигрывала глобальное состязание, он воспринимался как угроза интересам влиятельной и значительной части элит.

Потому же столько апелляций было и есть к США. Отставание от США оказалось наиболее вопиющим и было особенно пугающим.

Еще СССР, в котором росли и формировались нынешние российские элиты, воспринимался как равный США субъект. Еще СССР пытался выиграть у Соединенных Штатов историческую гонку. Пытался, да не смог. И это привело к обрушению СССР, утрате большинством представителей советских элит позиций и к появлению новых, нынешних российских элит — обнаруживших себя ***внутри старого сценария***.

«Историческая генетика лагерей, репрессий, произвола сильных 1/6 мира сего и уравниловки не позволила Советскому Союзу сбросить то, что было диким и неуместным в высокоразвитой реальности. А ***постсоветская Россия, которая была призвана перерасти СССР, этого вызова так и не приняла***», - писал автор этой статьи в январе 2016 г.

Но состав российских элит не подразумевал необходимой гибкости или компромиссов в этом вопросе.

В то же время, не приняв вызова, российские элиты, по сути, отказалась вырываться из ведущей в тупик «исторической колеи». А, следовательно, ее «возвращение» в глобальную игру стало неадекватным моменту. Вместо возвращения в первую треть XXI века, Россия устремилась во вторую треть XX века. В жестокий, но простой и понятный мир. Если бы так сделал в каком-нибудь блокбастере путешественник во времени, это было бы очень существенной промашкой.

В результате российские элиты столкнулись и с традиционными, и с усугубляющимися новыми страхами. На которые не возникало адекватных ответов. Напряжение росло.

В психологии известен такой защитный механизм как acting out (отыгрывание вовне). Это когда сильное напряжение пытаются снять, бессознательно самостоятельно запуская пугающий сценарий. Что, зачастую, приводит к

ретравматизирующему хождению по граблям в режиме почти perpetuum mobile, почти вечного двигателя. Вплоть до самых катастрофических последствий.

Российские элиты боялись потерпеть поражение в столкновении с западным миром. И сами же запустили масштабный сценарий такого столкновения.

5. Властно-силовые многоугольники. Силовики как опора и проблема

Автор не разделяет звучавших эфирах (например, с Пьотром ***Кульпой***) оценок, что в развязанной против Украины войне Путин заинтересован в поражении собственной армии.

Хотя такие опасения, даже в российской информсреде, уже начинают проскальзывать. Более того, штурмы «Азовстали» — несмотря на прямой и публичный приказ Путина Шойгу этого не делать — действительно актуализируют вопрос о том, насколько российскому императору реально подконтрольна и лояльна армия.

Но лично мне ситуация видится более сложной.

Как и Сталин, Путин может опасаться армии и ее побед.

> Такова специфика закрытых или полузакрытых обществ. Особую роль в них играет силовой блок. А внутри силового блока — спецслужбы (наиболее очевидная из опор режима Путина) и армия.

Сталиным, реальный или мифический, заговор в армии был нейтрализован при помощи НКВД. К слову, часто забывают, что преемником НКВД является не только КГБ, но и МВД. Без этого репрессивная база путинского режима плохо понимается и недооценивается.

Реальный или мифический переворот Берии не удался, и его инициатор физически был нейтрализован военными.

Участвовавший в аресте Берии будущий министр обороны СССР Жуков, при снятии поста, был обвинен в том, что «проводил линию на... ликвидацию руководства и контроля над армией и Военно-Морским Флотом со стороны партии, её ЦК и Правительства».

Это из общеизвестных, но уже припавших пылью фактов имперской действительности. Их много.

Ближе к современности, на «восточных рубежах» России — в направлении, куда она быстро себя смещает, Ким Чен Ын расстрелял собственного дядю

Чан Сон Тхэка, бывшего Заместителем Председателя Государственного Комитета Обороны КНДР.

В статье правительственного ЦТАК утверждалось, что Чан «попытался развязать недовольство в армии». На допросах, как сообщало тогда BBC, дядя вождя якобы заявил следующее: "Я собирался устроить переворот с помощью высокопоставленных армейских чинов, состоявших в тесных связях со мной либо путем мобилизации вооруженных сил под контролем преданных мне людей".

Нюанс с мобилизацией довольно интересный и в нынешнем контексте. Но пока не об этом.

«Банда четырех» в Китае оказалась на скамье подсудимых при схожих обстоятельствах «борьбы за войско». Так и не ставшая преемницей Мао, его последняя супруга Цзян Цин утратила многолетнюю поддержку экс-шефа госбезопасности Кан Шэна. И преемником Мао стал, поддержанный также армией, министр общественной безопасности Хуа Гофэн.

Нынешний китайский лидер Си Цзиньпин прошел через несколько военных постов. А в 2010 г. стал заместителем председателя ключевого (со времен Дэн Сяопина всегда возглавлявшегося реальными лидерами Китая) Центрального военного совета КНР. Когда в 2012 г. Си официально был избран партийным лидером, одним из ключевых испытаний для него стало смещение куратора спецслужб от партии, в прошлом министра общественной безопасности Чжоу Юнкана.

Но и после потребовалось великое множество перестановок в армии и спецслужбах, обеспечивших достаточную стабильность власти. Вплоть до полного переформатирования военных округов Китая в 2016 г. с исчезновением старого Пекинского.

Всем памятна и совсем недавняя история уже у «(юго-)восточных рубежей» России с транзитом власти в Казахстане. При ключевой роли в этой драме двух силовых акторов-аббревиатур КНБ и ОДКБ.

Может показаться, что автор напрасно извлек с полок истории некоторые, покрытые толстым слоем пыли сюжеты и фамилии неблизких к Украине (в пространстве и/или времени) стран. Все дело в том, что каждый из этих сюжетов определил выбор на ключевой развилке истории в мире или на континенте, посреди которого Украине жить.

В свете сказанного выше, обратит внимание вдумчивого читателя еще на один важный нюанс — и само возвышение Владимира Путина стало результатом транзита власти, вращавшегося вокруг фигур силовиков.

Стремление семьи Ельцина ограничить влияние альянса Коржакова и генпрокурора Скуратова привело Путина в кресло главы ФСБ.

Затем лояльный семье экс-директор ФСК, затем ФСБ, после глава МВД и, наконец, премьер Сергей Степашин не справился с нейтрализацией рейтинга экс-главы разведки, экс-премьера Евгения Примакова (создавшего альянс с неслабым тогда мэром Москвы Лужковым). Извините за этот трудночитаемый каскад должностей. Они важны и красноречивы.

Надвигались президентские выборы. А Степашин «не сработал». Это побудило семью Ельцина продвинуть на должность премьера Владимира Путина. В качестве трамплина к президентству, о чем заявлялось прямо.

Потом была Вторая чеченская.

Когда действия армии впервые немало поспособствовали росту рейтинга Путина. И была вся последующая часть нарастающей *«непрерывной череды конфликтов, в которых принимала участие Россия после распада СССР»*, о которой также пишет Андрей Ермак. Она делала рейтинг и создавала имидж Путину, она же создавала имидж армии. В далеком 2001 г. уровень доверия к ней составлял немалых 44%. «Двадцать лет спустя», в марте с.г. лояльный Кремлю ВЦИОМ якобы зафиксировал доверие к военным уже на зашкаливающем уровне в 84%.

Так что теперь как и Сталин, Путин может опасаться армии и ее побед.

Но,

> ***ровно как и Сталин, Путин не может допустить поражения собственной армии***.

Ни при каких обстоятельствах. Империя, армия которой начинает проигрывать — под угрозой. Власть императора, чья армия проигрывает — под еще большей угрозой.

Отсюда кажущийся парадокс — украинская разведка сообщает о награждении российских военнослужащих «Медалью Жукова». Да, того самого Жукова, который, как мы помним, непосредственно арестовывал «чекиста» Берию.

6. Пристегивая армию

В продвигающемся от силового к экономическому, и далее к информационному управлению мире ***роль спецслужб сложнее и масштабнее прежней. Информация — их всегдашняя стихия.***

Тем не менее, у правящих Россией представителей спецслужб есть «Ахиллесова пята». Их огромная проблема — в слабости собственной мифотворческой базы. И в силу «закулисной» специфики работы, и по причине отсутствия необходимого ключевому мифу результата.

Наследие большевиков (т.е. и чекистов тоже) современная российская элита ранее как бы отвергла, большим террором вслух гордиться сложно, Берия «не пробился», Андропов «не продлился», постсоветских масштабных, всемирно признанных достижений у ведомой чекистами России нет.

Отказаться от системообразующего мифа в принципе, в современных российских условиях нереально. Поэтому элиты вынуждены прибегать к какой-то другой истории.

И это история всемирного масштаба, на которую опирается российская армия - о Великой Победе времен СССР. История о Великой Победе во Второй мировой объединяет Россию и с крупнейшими игроками на Западе, и с Китаем, и с большей частью постсоветского пространства. Она как бы делает Россию равным субъектом, достойным оставаться одним из ведущих столпов послевоенного мирового порядка.

Великая Победа не просто не отвергнута ни властью, ни российским обществом, но и является ядром системообразующих для России мифов о российской воинской доблести и об особой миссии русского народа.

Российская армия имела слишком очевидное, слишком значимое преимущество перед спецслужбами.

Понимая это, мы можем приблизиться к разгадке нескольких, ***колоссально значимых «загадок», нынешней войны.***

Загадка 1. «Буча».

Загадка 2. «Мариуполь».

Прочитал как-то на «Цензоре» краткий, но предметный анализ Юрий Бутусова *«Два месяца войны: цели и результаты Путина и что будет дальше?»* Юрий по пунктам разбирает несостоявшиеся российские победы. После чего делает вывод: *«Стратегически Путин не смог полностью добиться ни одной из поставленных целей»*.

Да, ни одной из описанных сугубо военных целей Россия Путина не достигла.

Но во внешней политике интересы стран и интересы элит/правителей всегда сосуществуют параллельно. И далеко не всегда совпадают.

Что если собственно Путин на 1-м этапе ставил перед собой несколько иные цели?

Здесь вполне уместно вспомнить Клаузевица, который писал о всегдашней вторичности военных целей по отношению к политическим.

То, что я напишу ниже — версия. Но это не конспирология на пустом месте. Автор постарался достаточно широко развернуть картину, чтобы предложенная версия не показалась голословной.

Начнем с Бучи, других окраин Киева и оккупированных территорий. Масштаб военных преступлений здесь трудно посчитать «казусом исполнителя», только следствием бардака или социального состава сил вторжения. Очевидно, что явной целью российской армии было запугивание украинцев. Но автор допустит существование еще одной цели — неявной.

В качестве предыстории предложу внимательному читателю вспомнить последний предвоенный «смотр лояльности» императору — российский Совбез. Он прозвучал далеко не так слаженно, насколько хотелось бы Владимиру Путину. Приближенные заколебались столь очевидно, что российскому диктатору пришлось самому — ясно, холодно, с нажимом и недвусмысленно — давать понять, «в куда» кому решать и говорить.

Диктатор — человек, сидящий на вершине огромной пирамиды, в миллионы, десятки миллионов, сотни миллионов людей. И по ней огромные потоки людей без устали карабкаются вверх. Многие из них вооружены и даже организованы. Нетрудно представить, насколько в такого «царя горы» играть стремно. Эта демоническая архетипическая картина достойна пера и таланта Данте Алигьери. И она порождает не только впечатляющие образы, но столь же нешуточные страсти, намерения и планы.

Откатываясь к многократно упомянутым временам Второй мировой, имеет смысл вспомнить о существенном расхождении в духе, роли и исторической оценке двух ключевых силовых акторов Рейха - СС и Вермахта (армии).

Часть командного состава Вермахта, что хорошо известно, не разделяла многих планов и подходов Гитлера. Она же стала источником нескольких крупных и опасных заговоров против фюрера.

Автор позволит себе предположение, что масштабные военные преступления в Украине, которые «почему-то» даже не потрудились сколько-нибудь скрыть перед поспешным отходом с северо-востока, ***должны были намертво связать одной судьбой политическое и военное руководство России***.

Армию должны были перестать рассматривать вовне как возможного партнера в игре против Кремля.

Но армию и внутри должны были перестать рассматривать, как возможную альтернативу Кремлю. ***Отсюда «кейс» Донбасса и Мариуполя.***

На парламентских выборах 2019 г. почти 50% избирателей неоккупированной части Луганской области проголосовали за прокремлевскую ОПЗЖ. В Донецкой области примерно 43,4%.

На местных выборах в Мариуполе 9/10 граждан проголосовали за бывшего члена 5-ки «Оппоблока» Бойченко и кандидата ОПЗЖ Клименко (в сумме). На выборах в горсовет, если добавить к результатам «Блока Вадима Бойченко» и ОПЗЖ как минимум «Партию Шария», похожий выбор сделали 8 из 10 граждан.

Но именно эти регионы сейчас беспощадно равняются с землей в процессе так называемого «освобождения» российской армией. И о судьбе Мариуполя трудно говорить без содрогания.

Когда российская армия помогала Асаду разрушать Алеппо — это была история про совершенно чуждых россиянам людей. Про город не присоединяемый к собственно российскому пространству.

В случае с Мариуполем все абсолютно не так — нет ни Асада, ни иранских прокси, ни чуждого гражданского населения. И планы присоединить Мариуполь афишировались изначально. Но город превращен в такой Ад, что городом «русской славы» ему не стать никак. И какие бы потери ни наносились здесь украинской армии, страдания и потери гражданского населения огромны.

То есть, по сути, армии была изначально предначертана роль виновной в самом большом терроре против собственного (с тз россиян) гражданского населения в современной российской истории.

Это «уравнивает» две истории, два больших террора, два силовых столпа российской державности.

На фронтоне Большого театра российской политики 4 коня несут колесницу вождя-возницы: Спецслужбы, Армия, Бюрократия и Сырьевые компании. Каждая должна оставаться в упряжке, но сколько-то порознь и не слишком вырываясь вперед. Каждой должен управлять только возница.

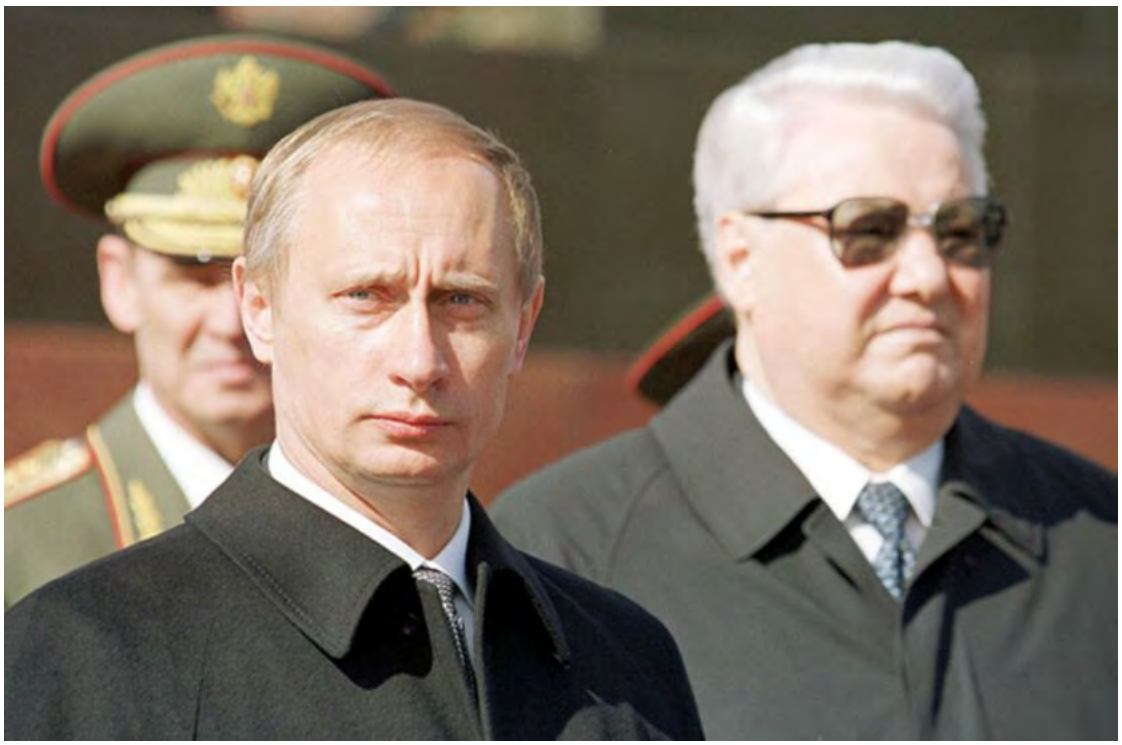
***

Россия отыгрывающая-2

Как именно на решающей исторической развилке конца 1990 — начала 2000-х Россия поворачивала не туда, не задумываясь, что из этого выйдет

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-05-15

Президент РФ Владимир Путин и первый президент России Борис Ельцин, 9 мая 2000 года

Как именно на решающей исторической развилке конца 1990 — начала 2000-х Россия поворачивала не туда, не задумываясь, что из этого выйдет

Продолжение. Первая часть читайте здесь - Россия отыгрывающая

7. Судьбы русского корабля. Об архетипическом, историческом, современном, ментальном и моментальном

В анализе существует много рисков. Два из них связаны с крайностями популярной подачи значимых событий и явлений, которые закабаляют :) аналитиков.

Риск первый

Иногда ***у анализирующих, как и у отечественного избирателя, откровенно «короткая память»***. Задавать такой формат удобно для политиков (мало

какой политик жаждет, чтобы его прошлое помнили и обсуждали в деталях). Шире, для всех, кто реально держит «телевизионную» рамку.

В анализе это не работает. Когда порождающий действия или намерения мотив персоналии или команды лежит за временным горизонтом, который охватывает наш анализ, эти действия или намерения для нас «нечитаемы». Насколько бы реальными они ни были, они будут казаться нереальными.

Например, если анализ не достигает по временной глубине момента формирования нынешних российских элит, такой анализ их действий может оказаться неэффективным. Это как тотально отбросить «лженауку» генетику.

В таком случае любое количество известных фактов не превращаются в понимание.

Риск второй, вторая крайность

Пространные ***апелляции к «сивій давнині» там, где не вполне уместно уже это.*** Здесь как если бы поступить наоборот - отбросить все влияющие факторы, кроме генетики.

Такая точка зрения удобна для обоснования «глубинных различий» между народами. Она крайне удобна идеологически (а анализ никогда не должен себе позволять подчиняться пропаганде — у него другая функция!), но, к примеру, очень плохо объясняет тот факт, почему столько украинских политиков, представителей крупного бизнеса и т. п. вполне нормально находили «общий язык» с российскими визави. И не только украинских, но немецких, французских, австрийских и др.

Когда мы говорим о так обзываемом российском «глубинном народе», о ментальности, даже вытекающих из нее особенностях управления, отсылки к «многовековой истории» более-менее корректны. Но они почти не продуктивны, когда речь идет о мотивах, движущих нынешними российскими элитами. А Россией, практически монопольно, управляют элиты (которые на практике на «глубинный» или какой там еще подвластный им народ оглядываются в очень особых, нечастых, исключительных обстоятельствах).

Автору, конечно, возразит временно или безвременно отодвинутый В. Сурков.

«Умение слышать и понимать народ, видеть его насквозь, на всю глубину и действовать сообразно – уникальное и главное достоинство государства Путина. Оно адекватно народу, попутно ему, а значит, не подвержено разрушительным перегрузкам от встречных течений истории. Следовательно, оно эффективно и долговечно», – воскликнет он, нараспев превознося «Долгое государство Путина».

Штош... Мы поверили и даже не будем интересоваться, кто и что за идейным поребриком курит. Погрязшие в вековом говне «на всю глубину» деревянные сортиры «глубинного народа» безусловно попутны «сообразно» унесенным «течением российской истории» в далекие лазурные гавани элитным суперяхтам.

Хотя нет. На самом деле, мы не верим. Деревянный сортир «глубинного народа» неизбывен и недвижим. Как маяк. Как эпический пуп российской действительности. Из тьмы невежества, страха и тупого отчаяния он все так же маякует об обратном. Но его никогда не узрят увитые туманом элиты, томно умащающие друг друга благовонными Сурковым, Дугиным и прочим, верховно одобренным к применению.

Именно поэтому у русского корабля огромные проблемы с траекторией. Гибрид неотапливаемого сортира и элитной яхты плохо вяжется с «эффективностью» и «долговечностью». При «встречном течении» и «в условиях штормового волнения» выстрел Авроры метафорически топит крейсер Кремля (Слава Нептуну! :)). Конструкция тупо не проходит стресс-тест.

Но... Несмотря на все архетипические или исторические сюжеты и подобия... Нынешние обитатели «элитных надстроек» русского корабля – не некие абстрактные, «архетипические» или «исторические» люди.

Это (плюс-минус с тз поколений) наши современники, которые конечно являются носителями определенной ментальности, но ментальности, отраженной во вполне конкретной актуальности. Т.е. сильно отличающиеся от людей времен Ивана Грозного, Петра I, Николая II, Сталина и даже Брежнева. Как отличается от нынешней и Россия соответствующих периодов. Как отличается и Украина. Как мы сами отличаемся от наших дедушек, прадедушек или пра-прадедушек.

Одна и та же страна (даже тот же город, имени крейсера-неудачника) породила Никиту Михалкова и Дмитрия Быкова. Да много еще кого очень разных. Все эти диаметрально разные люди проживали в одной и той же стране десятки лет. Как это объяснить? И надо ли слишком в эти детали углубляться? Иногда достаточно принять во внимание сам факт.

Несмотря на «архетипическое» сходство сюжетов, коридор политических решений всегда пролегает по конкретным полям. По конкретному ландшафту вполне конкретных событий, интересов, индивидуальность персоналий, коалиций и т. п.

Не принимая во внимание этот очевидный факт, трудно оценить по достоинству или даже мысленно допустить многие события, которые не имели в истории прецедентов.

Так Сингапур вообще никогда не был таким, каким стал при Ли Куан Ю. Вообще никогда не была такой как есть Южная Корея. Израиль никогда не был таким, каким стал. И были времена, когда колонисты существовали, а Соединенных Штатов не было. Насколько бы нынешние США ни коренились в ментальности колонистов, в реальности — это совершенно другой масштаб знаний о мире, претензий, интересов, радикально обновленный набор инструментов, групп, персоналий, установок etc.

Конечно, ментальность нынешних российских элит возникла не на пустом месте, но ***реальные мотивы решений и поступков продиктованы плюс-минус современностью***.

Так что попробуем пройти между вышеупомянутыми «Сциллой и Харибдой».

8. Борьба миров и магия чисел. Загадка 1997-го.

Украинская сеть часто иронизирует по поводу тяги российской властной и идеологической машины к символизму. Автор попробует показать, как в некоторых случаях символическое может быть вполне интересным и информативным.

Одним из требующих объяснения значимых эпизодов ***предвоенных торгов России с Западом были постоянные отсылки первой к 1997*** году. Номинально к основополагающему акту России и НАТО о взаимных отношениях, сотрудничестве и безопасности. По факту же... «Карта не есть территория». То, что говорится не всегда есть то, что подразумевается.

Если читатель помнит, Лавров непрерывно муссировал тезис о неделимой и о ***равной безопасности всех государств-участников. Мы говорим «государств-участников», подразумеваем «правящих элит»***. И в первой части статьи автор уже писал, предполагал, что ключевым в «российской современности» является вопрос — кто гарант.

Автор профессионально анализировал динамику в треугольнике Украина — Россия — Запад, прямо или косвенно влияющие события, еще в далеком 1995 году. Поэтому большинство упоминающихся процессов развертывались, образно говоря, на глазах у автора.

1997 г., с моей в меру скромной точки зрения, примечателен тем, что это ***год между двумя масштабными для российского общества и элит потрясениями*** — неудачей в Первой чеченской войне и кризисом вокруг

Косово с последующей операцией НАТО в Югославии. Но он значим и для Путина.

Вспомним, что в 1996 г. были подписаны Хасавюртовские соглашения, приведшие к выводу российских войск с территории восставшей республики.

Чуть ранее в том же году, мэр Санкт-Петербурга Анатолий Собчак во втором туре, довольно внезапно, терпит поражение на выборах. Для многих из последующих многолетних соратников Путина, входивших в команду Собчака, это становится потрясением.

Сам Путин описывал ситуацию так: «Что делать-то? Собственно, работать было негде. Я, уж если по-честному сказать, даже думал, что делать, может, в такси подрабатывать. Я не шучу, серьезно. Ну а куда деваться?»

Но кризис оборачивается «новой надеждой». Путина подбирает и перевозит в Москву управдел Ельцина «Пал Палыч» Бородин (после победы бывшего подопечного надолго им перемещенный на номинальный пост госсекретаря Союзного государства Россия — Беларусь).

В 1997 г. Путин взмывает в кресло заместителя руководителя Администрации президента России. А сама Россия — после катастрофы в Чечне, показавшей ее поразительную слабость — получает передышку и неожиданную «компенсацию» в виде вышеупомянутого основополагающего акта Россия-НАТО.

Акт подписывался с равной стороной, содержал ссылки на *«принцип неделимости безопасности»*, построение отношений на основе *«равноправного партнерства»*.

В нем же говорилось об «отказе от применения силы или угрозы силой друг против друга или против любого другого государства, его суверенитета, территориальной целостности или политической независимости любым образом, противоречащим Уставу ООН».

Это, практически, момент, как бы предполагавший ***«второе рождение»***. Для Владимира Путина, и для России. Но после него карьера Путина стремительно пойдет вверх, а вот отношения России с Западом — вниз.

В июле 1998 г. Путин перемещается в кресло главы ФСБ. С ним в топ-кресла ФСБ перемещаются знаковые фигуры его будущей силовой команды.

В то же время, с ведущих позиций в правительстве, затем и в политике, уходит Чубайс. 17 августа 1998 г. Правительство и Центробанк России

объявляют о дефолте. Подает в отставку и «подававший надежды» на преемничество вице-премьер Немцов.

Позиции либералов очень серьезно подорваны. После этой развилки в России уже трудно представить попытки системных, но рискованных реформ для модернизации дряхлеющей постсоветской системы. Позже их попытаются подменить заливанием страны нефте- и газодолларами, законсервировав «стабильность» как отсталость.

Премьером становится Евгений Примаков. Что уже предвещает будущее охлаждение отношений России с Западом. И, парадоксальным образом, впоследствии приводит к резкому взлету Путина (см. первую часть статьи).

И в том же 1998 г. начинается, затем быстро разрастается, вооруженный конфликт между сербами и албанцами в тогдашнем регионе Югославии Косово. Это приводит к боевым действиям между НАТО и Югославией в марте-июне 1999 г.

Тем драматическим событиям предшествует «4-я волна» расширения НАТО с вступлением в альянс Польши, Венгрии и Чехии.

Операция в Косово проводится за пределами территории стран НАТО и без санкции Совбеза ООН, ввиду противодействия России и Китая. Действия Альянса, с точки зрения России, не согласуются в т.ч. с основополагающим актом Россия-НАТО.

24 марта российский премьер Евгений Примаков, направляющийся с визитом в США, дает указание ***развернуть самолет над Атлантикой и вернуться***.

В разразившейся на Балканах новой войне российское общество почти тотально сочувствует сербам.

> Аргументы о Вуковарской резне, геноциде в Сребренице или массовых преследованиях в Косово на него не действуют. Страна не дала никакой адекватной оценки даже собственному Большому террору (не дала ее по сей день, что многое объясняет и имеет масштабные психологические последствия).

Итак, в июне Югославия терпит поражение. Почти сразу, по окончании боевых действий, батальон российских десантников совершает авантюрный марш-бросок на Приштину. На аэродроме Слатина он оказывается в окружении тяжеловооруженных британцев. Без поддержки и снабжения. Только железная выдержка британского генерала Майкла Джексона позволяет избежать конфликта, исход которого был очевиден.

Как и Югославия, Россия в Приштине в явном виде столкнулась с полным организационным, информационно-технологическим и логистическим превосходством Запада. Но отказалась это замечать, понимать и делать выводы.

В результате, почти четверть века спустя мы увидим в Украине настолько же авантюрное применение российских десантников и бездумное продвижение российских колон. Настолько же плохую организацию и слабо продуманную логистику. Настолько же нереалистичные политические цели, игнорирующие отставание от Запада, выступившего на стороне Украины.

И все это — на фоне занятных угроз Рогозина, что Маск ответит «по-взрослому» за поставки Starlink Украине. Вызывающих, как минимум, вопрос — интересно, кто ответит за отсутствие аналога Starlink в России? Почему так случилось, что никаких аналогов у России нет? А если бы были, то, наверное, не было бы нынешней войны. Т.к. российское общество было бы качественно другим — видело мир иначе и взаимодействовало бы с миром иначе.

К слову, союзничество Украины с Западом дает надежду, что с точки зрения перечисленных ключевых компонентов наша страна сможет перенять бесценный опыт. А, может быть, и получит впоследствии доступ к значимым технологиям. Не как юзер, а как партнер по производству.

Жаль, что на стороне Украины сейчас нет Израиля. У него можно поучиться другой ценной компоненте. ***Бережному отношению к каждой человеческой жизни***.

> Умению организовать армию так, чтобы каждый боец занимался тем, что он хорошо физически, интеллектуально может и хорошо умеет делать. Не сваливая людей в кучу, как это делали в советской армии или делают с мобилизованными в ОРДЛО. Не бросая в бой без длительной, серьезной подготовки.

Сталинские нормы в духе фильма «Отец солдата» о мобилизации до 60 лет тоже должны уйти в прошлое. Мы имеем не сталинский режим, когда номенклатуре было все равно сколько и кого отправлять за себя умирать. И не статичную окопную Первую мировую, а мобильную войну в век беспилотников, здесь медленный человек в возрасте (не все в возрасте такие, но подавляющее большинство) — слишком легкая мишень. А также нагрузка на подразделение. Если сказать правду (а ее аналитик обязан говорить не только о противнике, хотя так удобнее), бывает стыдно смотреть на кадры, разгоняемые российской военной пропагандой. Но чтобы объемно видеть и знать реальную ситуацию, в момент всепоглощающей пропаганды в СМИ, это приходится делать.

Еще... Я не профессиональный военный эксперт, просто служил и весьма давно занимаюсь анализом (в качественном анализе все со всем взаимосвязано). Но предположу, что гораздо дешевле стране оказалось бы платить деньги регулярно собираемым, подготавливаемым и оплачиваемым 100-150 тысячам резервистов, чем полагаться на бумажную (в начале войны) ТРО или запирать границу и лишать огромное количество людей возможности прокормить семью и себя. И чем нести значительные лишние потери, которые исчисляются не только в деньгах.

Тем более, эта задача будет решаема. Т.к. очень многие страны начинают сознавать, что ***себе дешевле оказать Украине помощь на несколько миллиардов или даже десятки миллиардов долларов. На порядки дешевле***, чем получить российский удар по собственной территории и массу последствий, включая крайне дорогостоящие сугубо экономические: разбалансированную экономику, уничтоженные цепочки поставок, блокаду, разрушенные бомбардировками и обстрелами промышленность, транспорт, склады и т.п.

Возвращаясь к России времен значимого для нее Югославского кризиса.

Российские элитные сословия, в т.ч. очень многие силовики, Югославией весьма напряжены. В распаде федеративной Югославии они видят прообраз возможного распада Российской федерации. В действиях Милошевича и его окружения — собственные. С их точки зрения, действия Белграда по «усмирению» Косово мало чем отличались от попыток Москвы «усмирить» Чечню и были легитимны.

Но чего-то большего, чем бросок на Приштину Москва позволить себе не может. Вспомним, что в этот пред- и последефолтный момент Россия — экономический карлик. Ее военные расходы тоже на исторически минимальном, мизерном уровне. Над армией витает дух неудачи в Первой чеченской.

Через 2 месяца после окончания боевых действий в Косово, возобновляются боевые действия на Кавказе. А Путин оказывается и.о. премьера и становится фактическим преемником Ельцина. Затем и.о. Президента, затем, в марте 2000-го избирается президентом.

В 2000-м Владимир Гусинский продает холдинг «Медиа-Мост» (включавший телеканал НТВ) «Газпрому» и покидает Россию. Борис Березовский продает 49% телеканала ОРТ и тоже уезжает из России. И т.п. Новая власть быстро и жестко концентрирует медиа-ресурсы.

К слову, в США в это время лопается «пузырь доткомов», что извещает о трудном, но начале созревания эпохи информационного управления. Какие разные повестки дня...

В том же 2000-м Милошевич проигрывает в первом туре выборов и вспыхнувшие волнения вынуждают его покинуть власть. ***В 2001 г. он был арестован и передан Международному трибуналу по военным преступлениям в бывшей Югославии*** (11 марта 2006 года Милошевич скончается в тюрьме Гаагского трибунала).

МТБЮ выдвинет обвинения против практически всей силовой и части партийно-бюрократической верхушки тогдашней Югославии (не только против сербов, но в России срезонировало обилие обвиненных сербов).

Страх такого сюжета будет теперь неотступно преследовать российские силовые элиты и усиливаться с каждым падением диктаторского режима. Особые опасения в этой связи будут вызывать процессы в ближнем зарубежье (в первую очередь, в Украине), способные перекинуться на Россию. Он приведет, в какой-то момент, ко все большему ужесточению репрессий по отношению к оппозиции. Он же будет подталкивать к войне. Мир становится слишком сложным для избегающих адекватных реформ статично-сословных российских элит. Но в 2000-м ресурсы России слишком ограничены, страна все еще проходит через транзит власти, элиты разобщены.

В январе 2001 года происходит не столь значительное, но довольно знаковое для российских элит событие. Приведший Путина в московские коридоры власти бывший управделами Ельцина Павел Бородин летит — в качестве госсекретаря Союзного государства России и Белоруссии — в США на инаугурацию Джорджа Буша. В Нью-Йорке его арестовывают в связи с швейцарским обвинением в отмывании денег. Затем два месяца держат в американской тюрьме.

В октябре 2001 года, в ответ на теракты 11 сентября, началась операция США и союзников в Афганистане. Таким образом, обостряется игра в Центральной Азии, где до того Россия пыталась сохранять роль главного игрока.

В марте 2003 г. США с союзниками начинают активно избавлять Ирак от Хусейна. Вооруженная, преимущественно советским оружием огромная армия Саддама терпит быстрое и сокрушительное поражение.

В России, тем временем, Путин вступает в конфликт с Ходорковским. Запускается дело ЮКОСа. С поста главы администрации президента уходит

выдвиженец семьи Ельцина «полулиберал» Александр Волошин. Затем, в начале 2004 г., пост премьера теряет Михаил Касьянов. И т.п.

Вся внутренняя борьба уже в этот период трактуется как непримиримое столкновение с англо-саксами. Автор даже не станет отрицать такового. Столкновение произошло.

Но автор позволит себе задаться вопросом о двух Кореях. Одна из них пошла по пути многодесятилетней борьбы с англо-саксами, другая — по пути сотрудничества (не была расчленена англо-саксами, не рассыпалась, и прочие не). Они получили разные результаты. И перспективы в новом мире и формирующемся мировом порядке у них разные. Если, конечно, не мечтать о том, чтобы по-быстрому покончить с миром посредством ядерного Армагеддона...

В сентябре-октябре 2003 г. разгорается конфликт между Россией и Украиной вокруг острова Тузла.

В марте 2004 г. Восточную Европу накрывает 5-я волна расширения НАТО. Впервые в Альянс вступают бывшие советские республики. Те же республики, и еще 7 стран участвуют в мощном расширении на Восток Евросоюза 1 мая 2004 г.

В ноябре 2004 г. Путин, Лукашенко и некоторые др. постсоветские президенты поздравляют Януковича с победой на выборах президента Украины. Но «компенсации» не происходит. В январе 2005 г. победителем становится Ющенко. Кремль реагирует на это без восторга, но скорее безразлично.

Путинская Россия этого периода еще слишком занята собой. Цены на нефть и газ еще скромны и далеки от будущих. Соответственно, и военные расходы еще только начинают, хотя вполне уверенно, карабкаться вверх.

Но ***в последующие годы Россия окончательно проиграет модернизацию***. Страна еще больше устареет. Мягкой силы, на практике, Россия решит пренебречь. И ее окончательно искусит простейшее, древнейшее и наименее эффективное из управлений — военное, включающее «последний довод королей», ***попытку реванша с применением грубой силы***. А союзником России, который всегда себе на уме, станет, добивающийся пересмотра мирового порядка Китай (в 1990-х и начале 2000-х скорее рассматривавшийся как главная угроза России). Добивающийся пересмотра в свою пользу, не в российскую...

Пока же до Мюнхенской речи Путина остается два года. До отрезания элит «гарантом» от «тлетворного влияния Запада» и требований к США откатиться

к безмятежному и «равному» 1997-му (на которое не было ответа США, т. к. Россия слишком мало чего достигла, чтобы остаться равным партнером) — много войн и полтора десятилетия вскармливания милитаризма. А там, совсем не за горами нынешняя война, показавшая всю катастрофичность отсутствия модернизации и материализовавшая все страхи российских элит и правителей.

***

Россия отыгрывающая-3

Как война стала способом для России бежать от мира в «психическое убежище».

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-05-15

Как война стала способом для России бежать от мира в «психическое убежище».

Продолжение. Первая часть тут, вторая часть - тут

9. Проанализируй это. Россия в психическом убежище

Психолог, как и аналитик — человек, который видит как бы невидимое, но от этого не менее реальное. Автору довелось много лет жизни посвятить обеим профессиям.

За 9 месяцев до вторжения автор писал на «Хвыле», что главным российским аргументом, который предъявят «Президенту мира» Зеленскому будет война. В том материале лишь упоминался югославский сценарий. Гипотеза еще требовала уточнения.

Наблюдая за тем, куда в предвоенные месяцы дрейфуют переговоры и тезисы вовлеченных сторон, автор уже понимал, внутри какой «травмы» находится Россия. Стало понятным, что именно она будет «отыгрывать вовне» (в психологии — acting out).

Поэтому примерно за 40 дней до войны на «Хвыле» автор уже подробно описывал сценарий того, что произойдет, и что произошло. Россия четко шла по югославскому сценарию, где она иллюзорно видела себя уже не униженной и напуганной 1998-2001 годами страной, а стороной-победителем.

Единственный нюанс — я предполагал, что базовым будет сценарий «полномасштабного «дистанционного» удара по значимым военно-промышленным объектам, арсеналам, возможно, по отдельным украинским подразделениям». И что «Россия может попытаться достичь практически полного уничтожения военно-промышленного потенциала Украины и большей части, если не всех тяжелых вооружений ВСУ».

И что только затем, вероятно, при полном перевесе в тяжелых вооружениях, она постарается «решать задачи совершенно другого масштаба. Пробивания коридора в Крым, создания Новороссии и даже продвижения на крупные города — не только Мариуполь, но также Харьков, Днепр или Киев».

Также, автор предполагал, что продвижение будет концентрировано происходить с восточного направления (что представлялось более логичным, и к чему Россия позже пришла).

Россия же положилась на нахрап и «склеила» обе фазы (дистанционных ударов и наземного вторжения), а также распылила силы.

Что, на самом деле, существенно ухудшило для нее же ситуацию, т.к. привело к:

1) мгновенному вводу жестких санкций, к
2) стремительному нарастанию жесткости этих санкций,
3) взрывному росту солидарности с Украиной,
4) стремительно качественно и количественно растущим западным поставкам
5) огромным российским потерям в личном составе и технике.

Под Киевом российские военные, по сути, «отыграли» сценарий марш-броска июня 1999 г. на Приштину, упомянутого в предыдущей части материала.

Меня, не скрою, удивляло, что А***лександр Чалый, который тоже упомянул югославский сценарий как возможный в Украине, отводил ему 5% вероятности***. Я оценивал вероятность как существенно превышающую 50%.

Не скрою также, что я до сих пор убежден, что войны зимой 2022 г. еще можно было избежать. Сохранение российских иллюзий о влиянии и «величии», а также «лица» не могло принести Украине вечный мир. **Но оно могло дать довольно много времени для глубокой перестройки нашей страны. Если бы такая перестройка в Украине происходила (она и до сих пор под вопросом), была осмысленной и энергичной.**

Но теперь о более широкой картине.

Немного упрощая и чуть дополняя сказанное в первых частях материала, напомню уважаемому читателю суть сказанного.

С точки зрения автора, определяющим моментом, предопределившим нынешнюю позицию России, стали судьба Югославии, Милошевича, его силового и партийно-чиновничьего окружения.

«Казус Милошевича и Ко» породил ***новую психологическую реальность, окутавшую российские силовые элиты непроницаемым для здравого смысла одеялом***. А «добивали» их кейсы Саддама, фигуры некогда вполне лояльной к Западу, но однажды закончившей, несмотря на это, плохо. Со «слишком послушным» в вопросе оружия массового поражения Каддафи и др. (тогда как сюжет с Асадом породил иллюзорные надежды на успешное силовое противостояние со «слабым» Западом).

Через призму упомянутых кейсов любая конкуренция с Западом стала рассматриваться как носящая предельную угрозу для значительной части силовых элит.

Российские силовые элиты, последовательно концентрировавшие в своих руках все больше власти, не могли не прийти к выводам, что:

1. И они могут отправиться по стопам Милошевича (или Саддама, или Каддафи), его силового и идейного окружения. Отсюда:

2. Исключительно они сами могут прогарантировать, чтобы такого не случилось. Также из сказанного вытекает:

3. Власть не может быть силовиками выпущена из рук никогда и ни при каких обстоятельствах.

Вступающая в НАТО Украина непомерно усложняла для них ситуацию и задачу. Даже в придуманном роспропагандой формате «АнтиРоссии», наша страна никак не угрожала интересам российского «глубинного народа». Равно как и интересам либерально настроенного бизнеса. Она угрожала исключительно сделавшим ставку на принуждение силовикам, а также аффилированной с ними части бизнеса и чиновничества.

Вопрос в том, почему за силовиками такой огромной «толпой», иногда даже с пританцовыванием и триумфальным упоением 7/10 или даже 8/10 россиян пошли?

В известной, в т.ч. на постсоветском пространстве, работе_***«Психические убежища. Патологические организации у психотических, невротических и пограничных пациентов»*** Джон ***Стайнер*** (John Steiner) дает ценный материал для понимания происходящего с Россией. Происходящего как сейчас, так и века назад.

«Препятствия в поддержании контакта и препятствия на пути прогресса и развития взаимосвязаны... Те и другие возникают вследствие развертывания защитной организации особого типа, с помощью которой пациент ***стремится избежать невыносимой тревоги***. Я называю такие системы защит «патологическими организациями личности» и использую этот термин для обозначения группы защитных систем, характеризующихся чрезвычайной стойкостью и помогающих пациенту избежать тревоги, уклоняясь от контакта с другими людьми и с реальностью. Этот подход привел меня к подробному изучению того, как функционируют защиты, в частности, как они взаимодействуют, формируя сложные и сплоченные защитные системы.

Аналитик наблюдает психические убежища как такие душевные состояния пациента, в которых тот «застрял» и пребывает в изоляции, вне досягаемости», - пишет

В этой пространной цитате можно явственно увидеть многое. Неспособность России удерживать контакт с внешним миром, неспособность развиваться, склонность формировать чрезвычайно сложные и сплоченные защитные системы. Равно как склонность к «застреванию», изоляции и стремление пребывать вне досягаемости «рыцарей длинного стола».

Но то, что обывателю может показаться случайным совпадением, для психолога таковым не является. Психолог понимает, что имеет дело с патологией и видит «узор», структуру, симптоматику.

«Восприятие убежища пациентом отражается в данных им описаниях, а также в бессознательной фантазии... Оно может принимать межличностную форму,

как правило - организации объектов или частичных объектов, которая готова предоставить защиту. Это может быть образ коммерческой организации, школы-интерната, религиозной секты, тоталитарного правительства или мафиозной банды. В описании зачастую явственно видны элементы тиранического или перверсивного характера, но иногда пациент идеализирует эту организацию и восхищается ею», - развертывает картину психотерапевт.

Позволю себе еще одну пространную цитату из Стайнера, так как она очень важна для понимания российской политики и «коллективного бессознательного» России:

«Обеспечиваемое убежищем облегчение достигается ценой изоляции, застоя и отступления, и некоторые пациенты находят такое состояние тягостным и жалуются на него. Однако другие принимают эту ситуацию покорно, с облегчением, а временами с пренебрежением или с триумфом... Иногда, когда пациент распознает фатальный характер ситуации, убежище ощущается как мучительное место, но гораздо чаще оно представляется как место приятное и даже идеальное. Идеализируется ли укрытие или же переживается как неотступное мучение, в любом случае пациент старается остаться в нем, предпочитая его другим, еще худшим состояниям, альтернативы которым он не видит.

У большинства пациентов наблюдается определенное движение, когда они со всеми предосторожностями показываются из убежища лишь для того, чтобы снова вернуться туда, как только возникают какие-то проблемы. В некоторых случаях в эти периоды выхода из убежища возможно истинное развитие, и такие пациенты способны постепенно снижать свою склонность спасаться бегством».

В этой цитате — огромный кусок российской истории, по крайней мере, на западном ее «направлении». Показаться из тайги (зачеркнуто) убежища и непременно снова сбежать в него. Переживать облегчение и триумф там, где окружающий мир будет видеть ужас реального положения. Идеализировать свой деревянный сортир, насилие большой и малой опричнины, неравенство взращенное на беззаконии, несправедливость, предпочитая их *«другим, еще худшим состояниям, альтернативы которым он (пациент и гражданин) не видит»*.

Поэтому так непонятен и пугающ мир, в котором есть место достоинству и свободе. Равно как конкуренции, непредсказуемости, ошибкам, т.е. всему, что бьет по иллюзиям.

«Убежище оказывается областью психики, где можно укрыться от столкновения с реальностью, где фантазия и всемогущество могут

существовать беспрепятственно, где все дозволено», — пишет Джон Стайнер. И мы видим в этой цитате всю развертывающуюся сейчас внешне и внутриполитическую патологию.

Потому, в искаженной логике российского истеблишмента или пресловутого «глубинного народа», границы блоков меняются не в силу интереса народов вступающих стран, а исключительно «по указке» «всемогущих патронов». Действительно, мнения российского народа о таких вещах не спрашивали. Но именно российского.

«В любом случае пациент страшится возможных перемен и на попытки вывести его из убежища может реагировать еще более радикальным уходом», — здесь, как в капле воды, видна российская реакция на попытку Запада вывести Россию из «убежища», предлагая открытость и реформы, на что страна ответила «радикальным уходом» в еще большую изоляцию.

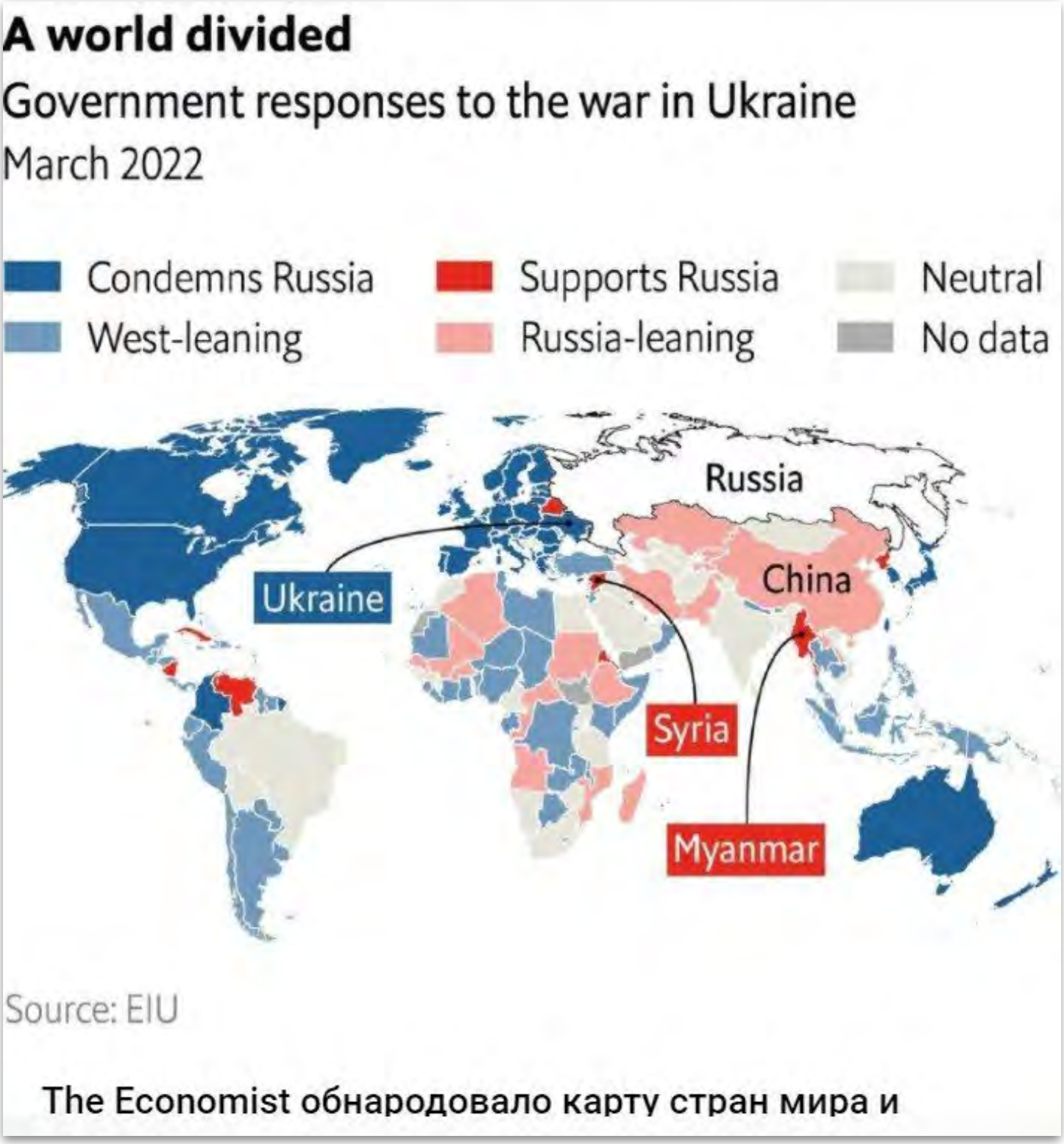
10. Мир разделенный. Интерес против «нравится, не нравится»

Полагаю, уважаемый читатель уже достаточно натерпелся :) психологических терминов. Дальше автор постарается обойтись без столь сложных психотерапевтических иллюстраций. Но, продолжая развертывать собственно картину, увиденную через Стайнера.

45-е место России из 64-х в IMD World Competitiveness Ranking (Рейтинге глобальной конкурентоспособности), для страны безграничных ресурсов и «беспрецедентных научных прорывов» (в ВПК), т.е. на 8 мест ниже Индонезии, на 10 — Казахстана и на 13 ниже Королевства Саудовская Аравия — тоже происки врагов. В обществе ренты, тотально контролируемом силовиками, довольно трудно отдавать должное значению эффективного бизнеса, незашуганной мысли и всякой прочей мягкой силы.

О ***тесной связи методов проведения внешней и внутренней российской политики*** в предыдущей части автор писал. Например, когда упоминал об особой роли судьбы ***до основанья «освобождаемых» Донбасса и Мариуполя***. Здесь лишь добавлю, что всплывшая тема борьбы с национализмом (странноватая для людей, продвигающих «русский мир») и действия без оглядки на жертвы среди мирного населения — прозрачный намек российским же национальным окраинам. В Кремле «за ценой не постоят».

Вдумчивого читателя аналитики на «Хвыле» автор призовет обратить внимание на одну деталь. Такое поведение нетипично для развитых стран, где внешняя политика зачастую делается очень жесткими, в т.ч. военными средствами. Но ***ни такая, ни сопоставимая жесткость не переносится на внутренние территории и внутреннюю политику***.

Разделенный мир по поводу Украины март 2022

Рис. 1. Разделенный мир.

Посмотрим, уважаемый читатель, на предложенную The Economist карту «разделенного» вопросом нынешней войны мира.

За пределами погрязшей в де-факто незавершенной колониальной эпохе Африки. И не касаясь Индии, чья официальная позиция оказалась неоднозначной. При том, что 60% населения не одобряли российскую

агрессию и только 40% одобряли, а лидерство Зеленского одобряли 63% опрошенных, тогда как Путина — всего 44%. Впрочем как и Казахстана, чья, даже умеренная, поддержка России сегодня представляется спорной.

Итак, что же мы сможем заметить? По сути, мы имеем слепок мира, в одних регионах которого (закрашены густым или бледно-синим) явно преобладает интерес, в других (красного спектра) доминирует принуждение.

Говоря об интересе, автор подразумевает не только интерес рыночный, но и возможность граждан свободно проявлять интерес и экспериментировать применительно к массе вещей — в науке, в культуре, в духовном, в личном. Т.е. все, что превратило Запад в лидера мягкой силы.

Здесь же принципиальная и последовательная предрасположенность строить общественные отношения заинтересовывая, а не принуждая.

И если не убегать в удобные отсылки к России, автор, как аналитик, задаст вдумчивому читателю вопрос — а где, в какой части мира (или с какой частью мира), на самом деле находится сейчас сама Украина? Где и почему она будет находиться завтра?

***

Россия отыгрывающая-4

Начав войну, Россия так и не смогла отвоевать Донбасс, зато оказалась оккупированной ОРДЛО. Еще немного и дойдет до идейной оккупации России КНДР.

Дмитрий Пастернак-Таранушенко, для "Хвилі"

2022-05-18

Продолжение. Читайте первую, вторую и третью части.

11. БАРДАК, КОТОРЫЙ ВСЕГДА С СОБОЙ И ЭКСПОРТ СТРАХА ПОД ВИДОМ ЭКСПОРТА ХАОСА

«Если второй закон термодинамики верен (а он верен) и энтропия не может уменьшаться и исчезать, то возникает вопрос (довольно тревожный вопрос) — где она в таком случае? Когда порядок навели, что стало с беспорядком? Где теперь хаос, которого вроде нигде не видно? Куда он делся? В каких местах он теперь растет (он ведь «по закону» должен расти!)?» - вопрошал Сурков.

Следует заметить, что при объективной аналитической оценке российский порядок не является ни порядком, ни хаосом. Он является неким третьим состоянием, которое будет корректным описать словом «бардак» (наверняка, не я это первый заметил :)).

«Бардак» от хаоса принципиально отличается тем, что он обычно условно упорядочен в чьих-то «мутных» («мутных» по-разному, но всегда порочных — от лени, по глупости, из алчности, гордыни ради etc) интересах. И потому он в России никуда не девается, несмотря на иллюзии Суркова. Он прирос — к рукам, к мозгам. Потому всегда и везде «с собой».

Бардак крайне плохо самоорганизуется в целях созидательных. При бардаке нельзя просто сделать что заблагорассудится. При нем эффективно (поддерживается средой) только действие ведущее к деградации, вниз, «по наклонной плоскости». Любые усилия продвинуться в обратном направлении окажутся саботированными и заглохнут на 2-й, 3-й, 4-й итерации.

Но «бардак» не является и порядком, т.к. «мутный» интерес на то и мутен, что искажает, пренебрегает интересами любой экосистемы, куда встроен. Метафорически это как взять толкиеновского эльфа, обдать… какой-нибудь «черной магией» и получить орка. «Бардак» настолько игнорирует любые здравые системы с их балансом интересов, что принципиально ни с чем конструктивным конструктивно нестыкуем. И, следовательно, с тз зрения такой системы постоянно продуцирует хрень.

Над некоторыми практическими следствиями едко иронизирует Сеть.

К примеру... Когда на фоне неудачной войны в Кодексе об административных правонарушениях Российской Федерации появилась статья о *«публичных действиях, направленных на дискредитацию вооруженных сил»*, предполагающая штраф и даже уголовку, Сеть язвительно откомментилась:

По статье о дискредитации армии РФ оштрафована армия РФ.

Еще неплохой пример — феерические заявления министра Лаврова о еврейском антисемитизме и последовавшее за ним «усугубляющее» утверждение МИД России про *«курс нынешнего правительства Израиля на поддержку неонацистского режима в Киеве»*. После чего лично императору пришлось приносить извинения премьер-министру Израиля. Здесь «прекрасно» все. И хаос такое не слепит. Чтобы хаос такое слепил нужны миллионы лет экскре... экспериментов. Но вот заинтересованный бардак, на фоне поощряемой «разрухи в головах», пожалуйста.

Так вот... Предвоенный Сурков находит «гениальный» термодинамический ход — именно в духе корыстного бардака, а не хаоса:

«Все империи делают это. На протяжении веков Русское государство с его суровым и малоподвижным политическим интерьером сохранялось исключительно благодаря неустанному стремлению за собственные пределы. Оно давно разучилось, а скорее всего, никогда и не умело выживать другими способами. Для России постоянное расширение не просто одна из идей, а подлинный экзистенциал нашего исторического бытия.

Имперские технологии эффективны и сегодня, когда империи переименованы в сверхдержавы. Крымский консенсус — яркий пример консолидации общества за счет хаотизации соседней страны».

Приходит на ум поговорка you cannot teach old dogs new tricks — старых собак не научишь новым трюкам. Даже если уровень угроз растет или зашкаливает.

Когда *«суровый и малоподвижный политический интерьер»* не может быть даже поставлен под сомнение, не может быть поставлен под вопрос и знаменитое ***«воруют» (или «крадут») Карамзина***. А значит, ***главный реальный, а не мнимый, многовековой враг и разрушитель России*** перестает быть идентифицируемым. Коррупция превращается в клей, реально скрепляющий всю конструкцию из дерьма и палок, в главный инструмент внешней и внутренней политики. Который превращает эту политику в вечно вчерашнюю в стремящемся ко все большей прозрачности информационном мире.

Думаю, уместным здесь будет процитировать абзац из вышедшей на «Хвыле» статьи Сергея ***Дацюка*** «Что происходит в предельном состоянии?»:

> *«Обнаружить описание транзистенциальной неопределенности, которая ужаснее экзистенциальной — «лучше умереть, нежели измениться, ибо изменение несет более страшную неопределенность, нежели смерть», — обнаружить не удалось нигде, кроме религиозных текстов. Существо чаще всего предпочитает умереть, но не преобразиться».*

Именно такая дилемма стоит перед российскими элитами (возможно, и перед Россией в целом).

Нынешний ***мировой размах экспорта страха Россией полностью отражает степень и масштаб напуганности ее собственных элит, не способных измениться.*** Пытавшаяся прорваться в НАТО Украина (повторюсь, оно не лишне) казалась этим элитам объектом, существенно усложняющим и без того неприемлемо сложную, разъеденную тотальным воровством, шаткую среду.

К слову, таким же объектом казалась и внутрироссийская оппозиция. Когда ее подавили и Запад это проглотил, Кремлю показалось, что трюк можно повторить и с Украиной.

12. МНОГО С И МНОГО Р: РЕГРЕСС К СССР, ОРДЛО, КНДР.

Отдельного внимания заслуживает происходящий на фоне войны все более тотальный откат российской пропаганды и прочих сфер и практик к, по сути, советским штампам и моделям многодесятилетней давности. Он наглядно демонстрирует степень растерянности элит, нулевой креативности и тотальной смысловой пустоты. В психологических терминах это регресс.

Откат в ситуации тревоги или конфликта к менее зрелым и адекватным ситуации вариантам поведения.

СССР ведь проиграл конкуренцию уже в прошлом веке. Что говорить о веке нынешнем?

Если посмотреть сегодня на кадры времен ГКЧП, может сложиться впечатление, что поздним СССР управляли идиоты. И что советовали им тоже идиоты.

Но это не так.

СССР имел мощные интеллектуальные структуры.

> Но они работали в исключительно узком коридоре дозволенного. Это губило всю гуманитарную мысль в СССР (техническая мысль имела больше свободы и разница в результатах 30 лет назад была хорошо заметна).

Чем карманнее и зашореннее интеллектуалы, тем бесполезнее их рекомендации.

> В конце концов, полагающиеся на карманных интеллектуалов власть, неизбежно утрачивает обратную связь.

В современном мире это сродни попытке рулить по извилистой трассе, на растущих скоростях, с завязанными глазами. Или мчаться в темной ночи с фарами, которые светят внутрь салона – давая вам шикарную возможность купаться в свете прожекторов. Но до ближайшего поворота или столба.

Происходящее тем более странно, что (позволю себе себе еще одну цитату из своей ранее упоминавшейся статьи многолетней давности):

«Существует фундаментальное идеологическое различие между СССР и современной Россией, порождающее неразрешимое противоречие.

СССР пытались строить на идеях Маркса, которые "замешаны" на труде, а не на дерибане. Советский Союз, косо и криво – но созидал. А поэтому, пусть формально, всячески продвигал идею созидания, ведущего в светлое будущее. Так как наступление этого "будущего" предполагалось – советская пропаганда была осторожнее российской в угрозах превратить Америку "в радиоактивный пепел" или сбросить "ядерную бомбу в Босфор".

Причем речь шла не только о коллективном светлом будущем, но и о персональном. Не всегда, но довольно часто, труд в СССР окупался. В

основном окупались написанная диссертация, полученный разряд, очередное воинское звание и тому подобное.

В постсоветские времена с этим было практически покончено. В стране отжима, откатов и кидалова труд перестал быть "хорошей стратегией".

В этом смысле мифический "Советский Союз", якобы возрождаемый Путиным и Ко, отличается от реального СССР как обертка от конфеты. Это попытка раздуться до границ того, что создавалось и довольно кратковременно поддерживалось совершенно другими смыслами. Нынешняя Россия такого масштаба смыслов в себе не содержит».

Возник странный парадокс.

Продвигавшиеся большевиками идеи оккупировали российские телевидение и обрезки Интернет-среды, поддержавший «похабный» Брестский мир Ленин шествует по постаментам временно оккупированной части Юга Украины. И даже кремлевский топ-пропагандист, однокашник Суркова Владимир Соловьев, внезапно натянувший военную форму чтобы топ-топ за славой в Мариуполь, не забыл показательно тусонуться на камеру у проходной раздолбанного россиянами же завода Ильича.

При том, что именно при Ленине, «в 17-18 гг прошлого века», по Суркову начался «распад России».

Но Ильич и прикладная рекоммунизация настолько широко шагают по российскому идейному вакууму, будто вознамерились довершить начатое век с лишним назад. Будто остается лишь подождать, ***когда пресловутые коррупционно-олигархический базис и большевистская надстройка*** настолько ***тотально войдут в конфликт***, что все завалится под грузом непосильного для российских масс имущественного и когнитивного диссонанса.

Это странно еще по одной причине.

> В то время как спецслужбы хорошо кормятся с российской экономики и удельный вес выходцев из спецслужб на значимых должностях и потоках огромен (звучала цифра — до 70%), этого не скажешь об армии.

Российская армия имеет достаточно продвинутые вооружения, но российский солдат накормлен, оснащен, снабжен и организован хреново. Если добавить к картине типичное, т. е. очень низовое происхождение среднестатистического российского бойца, коммунистическая идея представляется окурком, который бросают... Куда его только не бросают. В Сети иронизируют, что *«самое*

страшное оружие – окурок: он и нефтебазу спалит, и арсенал взорвёт, и крейсер потопит, и поезд под откос пустит». Даже больше, даже больше.

В целом же, складывается впечатление, что начав войну, Россия так и не смогла отвоевать Донбасс, зато оказалась оккупированной ОРДЛО. Еще немного и дойдет до идейной оккупации России КНДР.

Проблема для россиян в том, что Россия — не КНДР.

Россия — многонациональное государство, имеющее в сто с лишним раз большую территорию и огромную протяженность границ. Россия неизбежно вовлечена в огромное количество современных международных процессов. Россия конкурирует на глобальных рынках, где одна лишь конъюнктура вывозит не всегда. Страна имеет дело с колоссально модернизированными соседями. И потому использовать модели 90-100-летней давности позволить себе не может. ***Китай, к примеру, не остался даже Китаем полувековой давности (что для него — исторический мизер), страной времен Мао***. И именно это привело его ко второму месту в нынешнем мировом первенстве.

Можно сколько-угодно грезить о самодостаточности, импортозамещении и пр. Но продолжающиеся по факту примитивизация, архаизация и милитаризация сознания ведут Россию к коллапсу. Импульс войны — это восстание деструктивного. Это зов инстинкта смерти. И каждый день войны, а тем более, переход ее на все новые уровни — ступени пробуждения этого инстинкта. Ему все равно что разрушать.

13. НЕРАВЕНСТВО + МОБИЛИЗАЦИЯ = РЕВОЛЮЦИЯ. ЯДЕРНЫЙ НЕУДАР

Возвращаясь к сюжету с возможной квазимобилизацией в КНДР. В России век назад реальная ***мобилизация обернулась революцией***. Но российские элиты настолько отгородились от реальности, настолько заслонили мифом о Великой Победе Первую мировую, что забыли о ее драматических итогах.

Да, во время Второй мировой в СССР история не повторилась. Но не по причине силы репрессивного аппарата (чем сегодня пытается отвечать на вызовы Россия) — он как раз в ходе войны утратил былую силу и прежнего масштаба репрессии стали нереальны.

Революции в СССР не случилось, потому что отсутствовало порождающее революции вопиющее ***неравенство***. Нынешняя Россия в смысле неравенства догнала и перегнала «дореволюционную». Тогда как российское общество гораздо менее толерантно к неравенству, чем, скажем, американское. Там, как в известном вестерне «Хороший, плохой, злой» сюжет вертится вокруг того, в

чьих руках пистолет. Слова классика про русский бунт по-прежнему актуальны. И вооруженному люмпену все равно, что громить и где грабить — в Ирпене или Хамовниках. Был бы подходящий случай и фон, а фан найдется.

Вы можете в закрытом обществе, до поры, подавлять антивоенное движение. Но если закрытость сопровождается кричащим неравенством, вы не можете ничего сделать с классовой ненавистью.

Смирившиеся обыватели, жующие чипсы у телевизора — это не сотни тысяч озлобленных солдат из окопов, еще и нанычковавших горы оружия. Элиты могут презирать солдата исключительно потому, что он позволяет это делать и ровно до момента, пока он позволяет это делать. Винтовка (неизбежно) рождает власть, как заметил классик крупнейшей из революций.

Мобилизация (в отличие от призыва резервистов) — это решение элит, приводящее к росту потерь в разы. Потому как масштаб и/или длительность (в любом случае — тяжесть) конфликта многократно растет. К тому же, люди, плохо к войне подготовленные или плохо предназначенные — это легкая мишень. Значит еще круче взлетают потери.

Сунь Цзы говорил:

> *«На войне слышали об успехе при быстроте ее, даже при неискусности ее ведения, и не видели еще успеха при продолжительности ее, даже при искусности ее ведения. Никогда еще не бывало, чтобы война продолжалась долго и это было бы выгодно государству».*

Изнурительная, длящаяся и длящаяся, кровавая война однозначно и неизбежно вбивает клин между интересами верхов и низов. Сливок общества и «глубинных» корешков. Что невозможно компенсировать бравыми спичами и картинками с Соловьевым-Симоньян или пропагандой в Телеге.

«Если бы наши солдаты понимали, из-за чего мы воюем, нельзя было бы вести ни одной войны», - сказал Фридрих Великий.

Элиты ведут войны ради амбиций, статуса, земель и пр. Что представляется им приоритетным по сравнению с человеческими жизнями и судьбами, которыми весь этот банкет щедро оплачивается. Груз потерь практически целиком перекладывается на низы общества. Он быстро растет и ширится, чего элиты не ощущают и что плохо сознают (т. к. сопоставимых потерь не несут, а сливки собирать могут). В какой-то момент ситуация переворачивается. Понесшие огромные потери слои общества требуют сатисфакции. Вспыхивают столь же масштабные кровавые восстания или революции.

На днях спикер Госдумы РФ Вячеслав Володин заявил о том, что мобилизации не будет. Внезапный всплеск инстинкта самосохранения элит.

Второй всплеск — ядерный удар рассматривается «только как возможность ответа на нанесенный удар». Правда, Володин не уточнил, что нанесенный по России удар тоже должен быть ядерным. Поэтому проблеску здравого смысла в гулких коридорах российской власти радоваться пока рано. Но осознание растущей шаткости социальной ситуации при росте масштаба обмена ударами в терема и
закрома высоко над народом поставленных деятелей РФ, похоже, таки заглянуло.

14. КОГДА ПРИКРЕЗИТСЯ ГАЛИС

«Перейдя реку Галис, ты разрушишь великое царство», - якобы возвестил оракул Крезу перед войной с Киром. Крез и перешел. Чем закончилось все знают. Не случайно, войны разрушили столько империй. Не случайно, и в Первой мировой, и во Второй мировой победили более гибкие, а более милитаризированные проиграли, рухнули, разлетелись на куски.

Призывающий к экспорту хаоса, зовущий перейти «реку Галис» довоенный Сурков забыл задаться парой-тройкой вопросов: «Что будет, если начнется экспорт хаоса в обратном направлении? Как прореагирует на такой экспорт «Русское государство с его суровым и малоподвижным политическим интерьером»? Что станется с этим государством в случае неудачи в большой войне, ежели «оно давно разучилось, а скорее всего, никогда и не умело выживать другими
способами?».

***

№ 462.

Пенсіонінформбюро мало час і натхнення, тому порахувало, а чо там у противника?

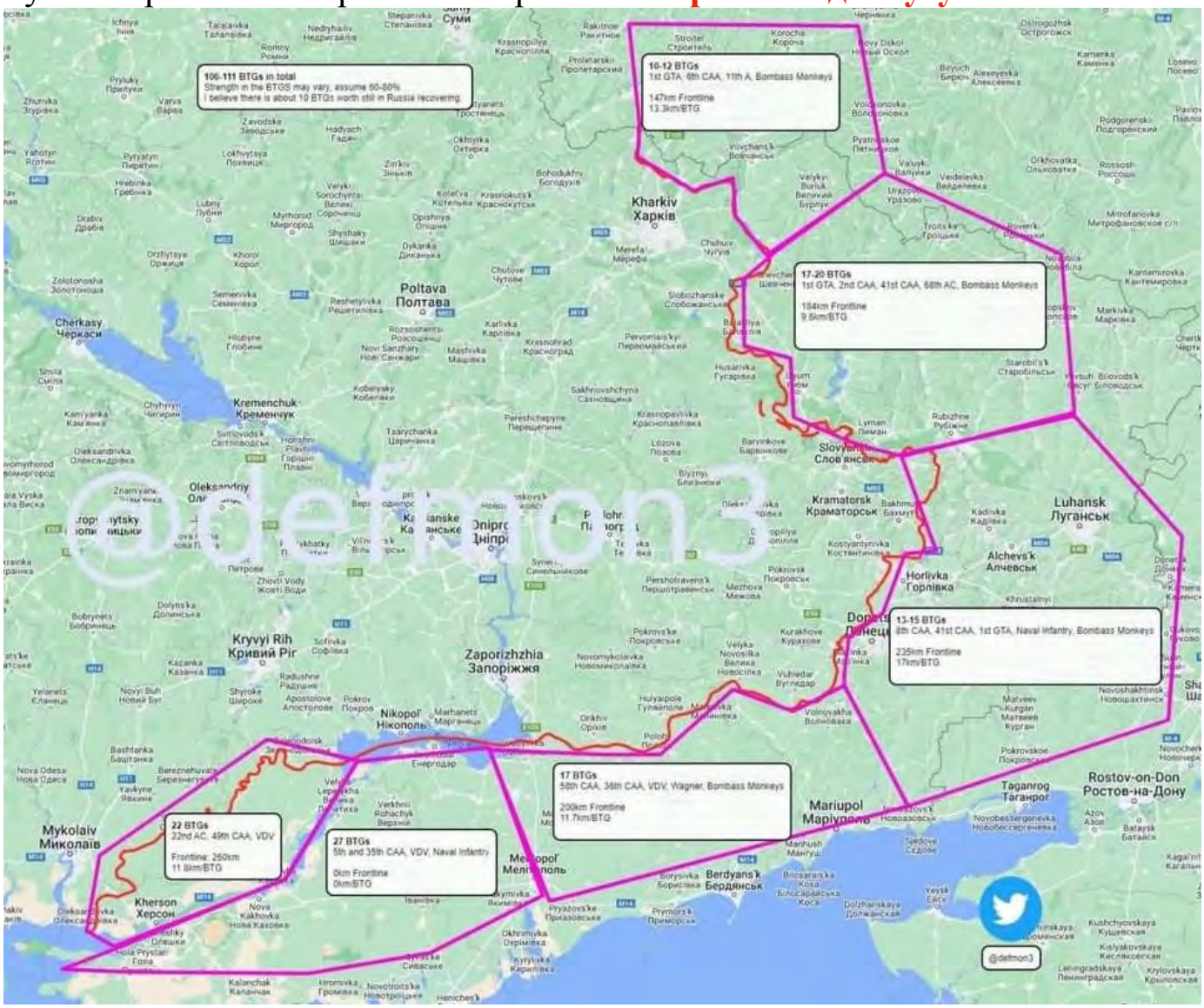
Кевлюк

Станом на 08.2021 по словах Шойгу ЗС РФ мали 170 БТГр.

Станом на 02.2022 по словах розвідки союзників ЗС РФ мали 186 БТГр.

Станом на 08.2022 в ЗС РФ залишилося 113 БТГр (за іншими даними - 116-120). Карта додається, не факт, що там все копійка в копійку, але defmon3, що її малював, попрацював сумлінно.

Бухгалтерія: 186 БТГр - 120 БТГр = **66 БТГр** ЗСУ **відмінусували**.

Десь пару тижнів тому Костянтин Машовець писав про 43 БТГр, що відведені на відновлення боєздатності.

66 БТГр - 43 БТГр = 23 БТГр розгромлені так, що немає чого відновлювати (десь 6 бригад припинили існування).

Груба бухгалтерія: БТГр - це десь 600-800 бійців, хоча все частіше трапляються по 150-200, але й були по 1 200 на початку війни.

Візьмемо середню БТГр з 700 осіб: **66 БТГр * 700 бійців = 46 200 вбитих і поранених**.

Тобто ГШ ЗСУ не сильно помиляється, озвучивши сьогодні втрати противника в 41 900 всі інші БТГр також мають втрати, тому дещо усереднюємо, всіх 200-х зарахуємо сюди, а 300-х - туди).

23.07 ГШ ЗС РФ озвучив цифри загиблих для кремля (я сам не був присутній, можна вірити, а можна ні):

> ЗС РФ вбитими - 43 018, Росгвардія - 2 117, приватні військові компанії - 11 437 (ось цих ніхто не обліковує толком, цифра приблизна).
>
> Знову ж таки більш-менш все крутиться навколо 40 000.

Що бюро може скзати? Молодці ЗСУ і всі, хто разом з ними веде бої, і ГШ, котрий обрав розумну стратегію - перманентна утилізація живої сили і важкого озброєння противника.

***

№ 463.

Радикальні реформи – обов'язкова умова перемоги України та перетворення її на "центральноєвропейського тигра"

2022-08-12

ЯРОСЛАВ ГРИЦАК

історик, публіцист, професор УКУ, член Несторівської групи

Спецпроєкт НАЗК "UKRAINE NOW. Візія майбутнього"

Україна отримала унікальний шанс стати справді незалежною європейською країною, адже сьогодні її підтримує весь цивілізований світ. Ми маємо скористатись цим шансом, а це означає не тільки перемогти у війні з росією, а ще й провести (а в деяких випадках – завершити) важливі реформи.

Тільки швидкі радикальні зміни дозволять Україні відновитись та перетворитись на провідну країну Європи, на справжнього "центральноєвропейського тигра".

Про це ми говорили під час інтерв'ю для проєкту НАЗК.

З історичної точки зору одна з найбільших помилок, яку ми свідомо чи несвідомо допускаємо – дивитися на Україну в тіні росії. Ми звикли до цього, вважаючи, що українська історія тісно пов'язана з російською.

Насправді російський фактор в українській історії є досить пізнім. Це фактор останніх 200-300 років (залежно від того, як рахувати). Ми забуваємо, що до того часу Україна була частиною іншого простору. Якщо окреслити, то це є простір старої Європи.

Встановлений факт: 75% усіх шлюбів дітей київських князів давньої Русі були шлюбами на Захід, у католицькі країни, а не Візантію чи на Схід. І Русь, і українські землі після Русі були тісно пов'язані з європейським континентом, із тим, що ми називаємо католицькою чи Західною Європою.

Найбільший вплив на сучасну політичну культуру України мала культура Речі Посполитої. Як добре сказав гарвардський візантолог Ігор Шевченко, коли йдеться про вплив Польщі, то це насправді не вплив Польщі, це Захід прийшов до України в польському одязі. І цей вплив тривав до Другої світової, якщо брати Галичину, та до Першої, якщо брати решту України.

Тому риторика путіна, що Україна – це частина "ворожого" Заходу, має сенс. Історично ми справді більше пов'язані із Заходом, аніж із росією.

Якщо говорити про історичні реалії, то українці не тільки руйнували, а й будували імперію. Перші покоління української козацької старшини та українського духовенства активно будували імперію, прокладали їй шлях до світової могутності, бо вважали цю імперію своєю.

Блискучу кар'єру зробили потомки козацької старшини в Петербурзі, про що, зрештою, Шевченко пише в поемі "Сон". Тут можливе порівняння з шотландцями, які так само активно будували британську імперію.

Українці справді починали, як шотландці. Але іронія історії полягає в тому, що ми почали як шотландці, а закінчили як ірландці, у яких головною метою було відірватися від Британії.

Треба показати цю зміну: як українці з будівників імперії перетворилися на руйнівників. Ми дуже часто думаємо в категоріях "або – або", а в українському випадку це й одне, й друге – українці й будували імперію, і руйнували її.

Українці вийшли зі своєю мовою, культурою та своєю візією цієї імперії. Вони будували імперію за європейським зразком. А європейські зразки не дуже пасували цій імперії.

Головна ідея козацької старшини – обмеження центральної влади за зразком Речі Посполитої, де короля вибирали, і він правив, але не володарював. Але їхні спроби створити імперію за таким зразком провалилися.

Адже російська імперія не передбачала обмеження влади правителя. Він був самодержавцем, і спроби перетворити імперію на конституційну монархію прийшли запізно – лише після революції 1905 року – і тривали замало.

Усі спроби українських патріотів будувати власні організації зазнавали провалу через урядові заборони й репресії. Ми часто звертаємо увагу на слабкість українського руху та намагаємося знайти причини.

Я ж ставлю питання інакше: "Якщо українці зазнали поразки, то який рух був успішним?". Я не знаю жодного успішного національного руху, може, за винятком Польщі, через чисельність і зорганізованість польської еліти. Але решта рухів на просторі російської імперії була слабкими, бо суспільство було слабким і слабо організованим.

У російській імперії були піддані, але не громадяни. Була традиційна патріархальна спільнота, де роль патріарха виконував імператор. За таких обставин слабкими були не лише національні рухи на окраїнах імперії, але й російські партії в центрі. Чи кадети були сильними? Октябристи були сильними? Навіть більшовики були винятково слабкі.

Українському рухові після падіння імперії не вдалося побудувати й утримати свою державу. Називають різні причини, але зараз історики все більше говорять, що головні полягали не стільки у внутрішніх слабкостях, як у зовнішніх обставинах.

Проблема була в тому, що український рух не мав геополітичної підтримки. На початку 1918 року український рух увійшов у союз із німцями, щоб врятуватись від більшовиків. Це наклало на український рух печатку германофільства.

А Німеччина Першу світову війну програла, й українці з перспективи переможців-країн Антанти опинилися в таборі переможених.

Я майже впевнений: якби німці перемогли в 1918 році, то українська держава втрималася б. Ми би зараз святкували не 30-річчя української держави, а 100-річчя.

Тобто це злий жарт поганої політичної географії, в якій опинилася Україна. Тому важливо підкреслювати, що тепер вперше за останні 100 років українське питання має геополітичну підтримку. Це феномен, який не можна недооцінювати і який є однією з передумов нашої перемоги.

Але чому українці є однією з найбідніших держав у Східній Європі, чому нам не вдається з бідності вийти – це вже інше питання. Це не питання існування самої держави, це питання реформ у цій державі.

Польща теж була в комуністичній системі, але вона не була такою ізольованою від Заходу.

"Батько польських реформ" Бальцерович у молодості був на стипендії Фулбрайта в Америці. Чи хто-небудь із українських радянських економістів міг би поїхати на Фулбрайт в Америку?

Усе розумне й активне в радянському союзі мусило бути в москві, у гіршому випадку – в Ленінграді, але майже ніколи – у Києві чи Мінську, хіба що як виняток. І ця провінціалізація таки вплинула, бо в 1991 році майже нікому було робити реформи в Україні.

Головним завданням України в 1991-му було втримати незалежність попри загрози, які існували, зокрема російські. І це вдалося. А питання реформ було значно пізнішим, коли в Києві зникла ця провінційність, коли з'явилося перше покоління таких реформаторів.

Треба було пройти певні стадії росту. Реформи можна було починати у 2000-х роках, у часи Ющенка. Він мав шанси стати українським Бальцеровичем. Тут уже справді можна висувати законні претензії, зокрема персонально до Ющенка: на нього як економіста була велика надія.

Є дві причини, чому нам довго не вдавалося з реформами. По-перше, росія нас надто відволікає від реформ, бо тяжко впроваджувати їх, коли є небезпека. По-друге, український рух традиційно був зосереджений на питаннях культури.

Обговорення економічних питань у ньому мало присутнє – може, за винятком Франка та першого покоління націонал-комуністів: ці люди вміли думати в категоріях економічних. В цілому український рух був літературним.

Зверніть увагу, що більшість наших лідерів – це поети, письменники, літературні критики. Це те, що Липинський назвав "літературною Україною". Вона більше зосереджувалася на питаннях культури та мови, її модернізаційний потенціал був досить слабким.

І це відображає певні реалії: українці були недержавною селянською нацією, якій доводилося відстоювати свою ідентичність перед лицем загрози з боку державних націй – не з власного вибору, а внаслідок обставин – а питання економічні були "поза межами можливого".

Як писав Орест Субтельний, напередодні Революції 1917 року в Україні виникла дуже небезпечна дихотомія: усе українське було немодерне, а все модерне було неукраїнське. Поєднання українськості та модерності, особливо в економічному питанні, дуже бракувало. Ми наверстали це тільки останні 20-30 років.

Струмінь економічного думання став можливим, коли в український рух увійшли інші категорії, а не тільки поети, письменники, літературознавці.

> *Одна з умов нашої перемоги – продовження чи звершення дуже радикальних реформ.*

Я маю надію, що коли Україні після війни будуть надавати допомогу, то лише взамін на реформи.

Вочевидь, ключовою політичною реформою є судова. Я завше повторюю, що судова реформа – це та голка Кощія, не зламавши якої ми не подолаємо головних проблем України, зокрема вихід із зони бідності.

Я вважаю, що все: причини історичні, колоніальність, складний стан провінційної еліти, зацикленість української національної ідеї на літературі й мові, філології, наше невміння чи небажання довести реформи до кінця – все це є "подарунком минулого".

> *Теперішня війна, звичайно, є катастрофою. Але вона створює нагоду подолати минуле.*

Тому вважаю та весь час це повторюю: для нас стратегічним рішенням є подолання цього минулого. Україна багато чого зробила, але, на жаль, недостатньо.

Якщо говорити про історичні приклади, то, перше, що спадає на думку – це Ізраїль, країна, яка розвивається в умовах постійної загрози. Подібність полягає ще й у тому, що Україна, як і Палестина, стоїть на зоні великого геополітичного пограниччя. Те, що відбувається в таких країнах, має вплив на ситуацію у всьому світі.

Другий приклад, який спадає на думку – це Польща. Бо все-таки історично ми ближче до Польщі, ніж до росії. Я думаю, польський досвід, зокрема кінця 80-х років, для нас мав би бути дуже важливим.

Натомість я мушу сказати, що Україна не може повторити приклад Сінгапуру. Це контрприклад. Лі Куан Ю – герой для багатьох реформаторів, але він проводив модернізацію Сінгапуру дуже авторитарним способом. Його особистий приклад служить виправданням для багатьох авторитарних правителів, але Лі Куан Ю – радше виняток, ніж правило.

Як сказав Дені Роднік, гарвардський професор політичної економії, на одного Лі Куан Ю припадає сто Мобуту. Нагадую: це правитель Заїру, який прийшов до влади внаслідок перевороту, правив країною 22 роки – майже, як путін – і привів її до повного економічного занепаду.

Тобто для України не пасує спосіб ведення реформ авторитарним методом, насадження зверху.

Насамперед треба мати іншу історично-культурно атмосферу, як у нас кажуть, менталітет. Сінгапур є конфуціанською країною з конфуціанською етикою, де правителя, чи старшого батька, чи старшого брата поважають і слухаються майже безумовно.

Україна не є конфуціанською. У нас авторитарна модель не діє. Спробували двічі за Кучми та Януковича – не діє. Тому все-таки ми ближче до польського випадку, що показує, як громадянське суспільство організовано відсилає свій десант до влади, приходить у владу й змінює країну.

Отже, для мене близькими є приклади Ізраїлю, Польщі, США, а не росії, Китаю чи Сінгапуру. Формула проста: у результаті кризи – війни чи революції – у країні до влади приходить новий політичний клас, який має політичну волю провести радикальні реформи, як економічні, такі політичні.

Одна з небезпек, пов'язаних із перемогою в цій війні – це те, що ми матимемо спокусу авторитаризму, може, навіть легкого. Умовно кажучи, "зеленого". Приблизно як Порошенко – "солодкий", але таки авторитаризм.

Я просто боюся, що знову буде не проведення, а вдавання реформ. Теоретично це не виключає, що вдавання врешті приведе до проведення – як кажуть американці, "fake it until you make it". Але я маю надію на прихід до влади групи реформаторів, яка справді повинна змінювати країну, не вдаючи, а знаючи, що вона робить.

Однією з найбільших проблем України було те, що з Майдану не вийшов окремий політичний проєкт. По суті всі політичні лідери, які вийшли з Майдану, інтегрувалися в старі політичні партії замість того, щоб створити нову.

Хвилює, що чим довше буде тривати війна, тим більше ця парадигма може відходити на другий план. Україні просто доведеться вже не реформуватися, а виживати. Тоді наша держава ще більше віддалиться від своєї мети. У нас з'явилося вікно можливостей, але будь-яке вікно не може бути відкритим довго.

Мінятися треба вже найближчим часом. У мене є враження, хоча можу помилятися, що зараз час почне грати проти України, а не за.

> *Вважаю, що переписувати історію треба. Це неминуче. І не тому, що історія – це якась служка політики, що змінюється щоразу з політичним режимом. Я вважаю, що історія – це спосіб відповісти на нагальні питання сучасності, вживаючи історію та її приклади як підказку.*

Зараз головне завдання України, українських підручників – уміти відписати Україну з російського контексту та вписати її в інший – ширший. Очевидно, для багатьох із нас цей контекст європейський. Ми це робили в 90-х роках.

На мою думку, це контекст є добрим, але недостатнім. Ми – глобальна держава зараз. Адже те, що відбувається сьогодні в Україні, має вплив майже на кожну точку світу. Тому контекстом української історії має бути глобальний. Відповідно, коли ми шукаємо моделі для розвитку України, ми дивимося не лише на її найближчих сусідів, але й на країни Азії, Північної та Південної Америки, Південної Африки.

Одна з проблем українських політиків полягає в тому, що вони думають тепер і зараз, думають від каденції до каденції. А мислення від каденції до каденції не є стратегічним – це питання тактичне.

Проблеми ж, які постають перед Україною, потребують стратегічного розв'язання. Це питання не на 5-10, а на 50-100 і більше років. Аби було стратегічне мислення, воно обов'язково повинно мати мислення історичне.

> *Стратегія неможлива без звернення до історії. Історія – це репозитарій підказок для мислення стратегічного.*

Для мене дуже важливо, щоб ми зрозуміли проблеми України, що нам заважають робити реформи.

Якщо наші школярі вчать козацтво, вони повинні сприймати козацтво не тільки як боротьбу за національне визволення та національну волю, а ще й як носій певної політичної культури, яка нас робить близькими до Заходу й не подібними до росії.

Як на мене, дії Міністерства освіти останніх років – ліквідація поділу української історії – є дуже позитивними. Тепер лишилося тільки вписати Україну в глобальний контекст.

Я не кажу, що це все швидко. У середньому період трансформації триває 50 років. Але дуже важливим є вибір стратегії цих змін.

"Стратегія равлика" або черепахи – впевнено, але повільно – не діє. Це стратегія стагнації, бо зміни відбуваються або дуже поволі, або надто пізно. А для держав, таких як Україна, економічно відсталих, має бути стратегія стрибка – те, що називається "стрибок жаби", як казав Александер Ґершенкрон.

Ключова умова дуже проста: стрибок організовується приходом до влади нового політичного класу, який готовий, вміє та має бажання робити цей стрибок, робити радикальні реформи.

Те, що було в Америці наприкінці XIX століття, те, що було в Польщі наприкінці 1980-х років – це дуже важливо. Те, що ще не сталося, але, маю надію, станеться в Україні. Принаймні є всі підстави.

Це надважливо: в Україні є ціла група людей, які не просто хочуть робити реформи у владі, а вже були при владі, набили собі ґулі й синці. Вони вже не тільки мають бажання робити, а ще й досвід, гіркий, звичайно, але досвід. Це дуже важливо. На майбутнє критично необхідно скласти другий захід до влади цій групі реформаторів.

Я не боюся поразки. Вважаю, що можемо її винести за дужки, коли обговорюємо сценарії України. Я боюся, що ціна перемоги може бути надто високою.

Інший мій страх: чим довша війна, тим може бути меншим шанс створити нову Україну. Бо затяжна війна формує інший порядок дня – не росту, а виживання. Час може працювати і за нас, і проти нас, проти України – і цього справді боюся.

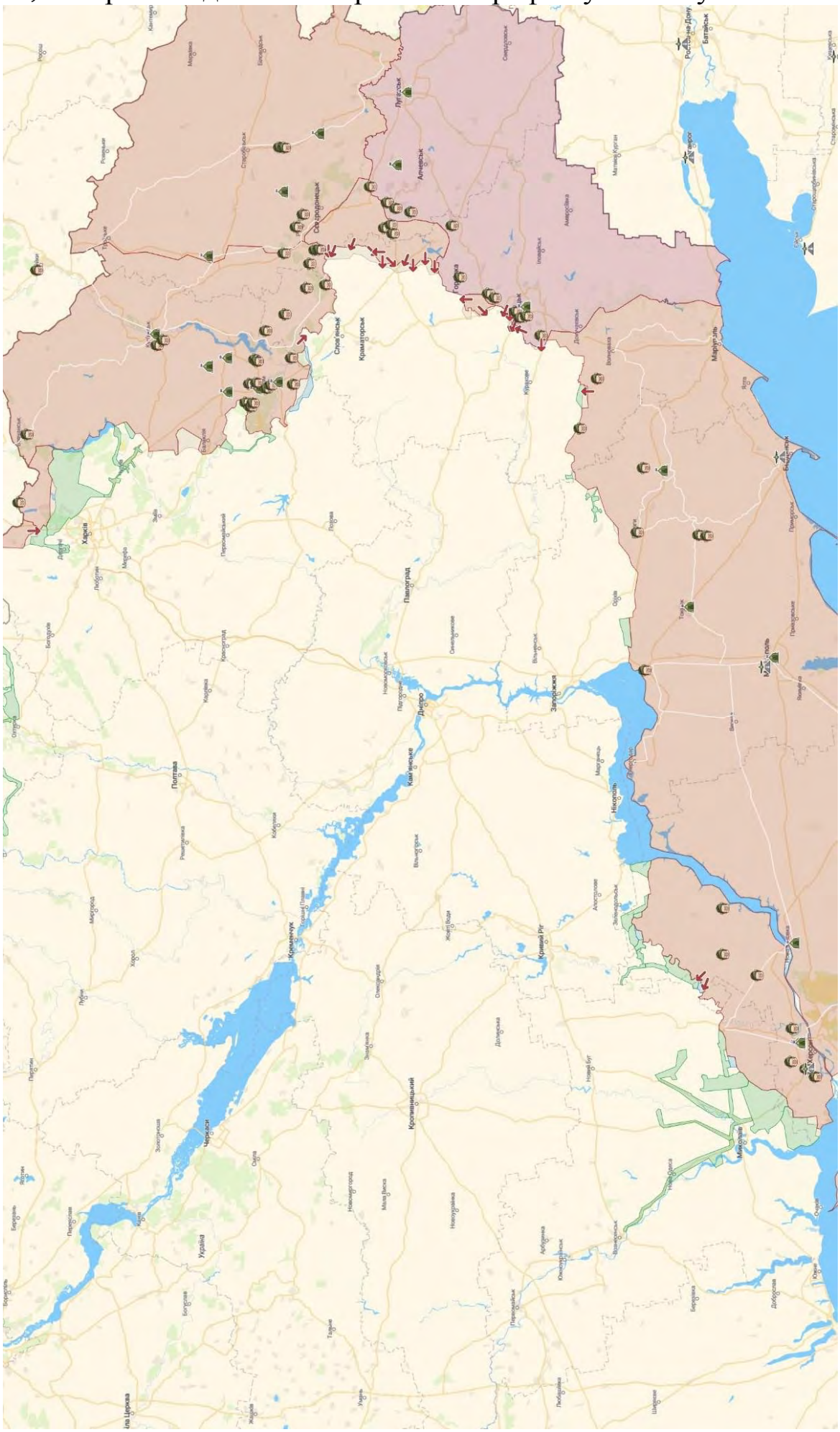
***

№ 464.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 13 серпня 2022

Головне

1) Ті, хто розповідали нам про "катастрофічну нестачу особового складу у

хуйлоармії", м'яко кажучі, брехали. Бо інтенсивність бойових дій на Донеччині зростає чи не щодня. Тотбто резервів (якість наразі ролі не грає) у рашистського командування більш ніж вистачає. Саме тому розраховувати, що вони перекидатимуть частини з однієї ділянки фронту на іншу тільки заради закриття якогось напрямку - геть не варто.

2) Поки я не спостерігаю критичних наслідків обстрілів для Запорізької АЕС, яку, на мою думку, хуйлята вже вирішили увімкнути до російської енергомережі кримським ланцюжком.

3) Вий "російських інтелігентів" на болотах свідчить про те, що вони абсолютно впевнені, що їх буде забанено всюди незаконно, бо "руська культура" є величною, і взагалі вони ні в чому не винні

А чому не залишитися в країні задля боротьби з режимом? Ну й споживати оту "культурку"?

Теми дня

1) На Донеччині тривають жорстокі бої.

2) Окупанти знову обстріляли Запорізьку АЕС.

3) Росія загрожує США повним розірванням взаємин у разі визнання її спонсором тероризму.

1. Війна

1-1) Фронт

• Чернігівщину та Сумщину знову обстріляно з території РФ артилерією всіх калібрів. Російські війська здійснюють інтенсивну авіарозвідку прикордонних районів безпілотниками.

• На півночі Харківщини ЗСУ відбили атаку в районі с. Питомник. Населені пункти області було обстріляно ракетами з району Білгорода (РФ). Голова Харківської воєнної обладміністрації Синегубов заявив, що про обов’язкову евакуацію жителів Харкова поки не йдеться, але подібний сценарій влада розглядає через руйнування окупантами об’єктів критичної інфраструктури.

У районі Балаклії сталися зіткнення в Байраку та Новій Гусарівці.

• На південь від Ізюма два угруповання російських військ наступали на Слов’янськ та Барвінкове вздовж автошляхів. Атаки в Новій Дмитрівці та Долині успіху не мали.

• Основні бойові дії розгорнулися на Донеччині – від Сіверська до Великої Новосілки. Окупантам не вдалося просунутися в напрямку Сіверська в Івано-Дар'ївці та Виїмці. Спроба розвідки боєм у Серебрянці на березі Сіверського Дінця також була невдалою.

• "Армії республік" та ударні підрозділи ПВК "Вагнера" безперервно атакують Соледар зі сходу – з Яковлівки на трасі Лисичанськ – Бахмут та з півдня – з Бахмутського.

• Російські війська ведуть наступ на Бахмут зі Сходу – з боку Покровського, бій триває.

• На південь від Бахмута точаться безперервні бойові зіткнення у Веселій Долині, Зайцевому та Кодемі. Українські війська тримають населені пункти.

• На околицях Донецька інтенсивність боїв зросла, окупанти практично цілодобово за потужної підтримки артилерії та авіації намагаються прорвати лінію фронту на північ від Авдіївки – в Олександрополі та Красногорівці, у промзоні Авдіївки, у Пісках та Мар'їнці. У районі Пісок їм вдалося просунутися вздовж траси на Дніпро та зав'язати бої в Первомайському.

• У район Вугледару та Великої Новосілки російське командування перекинуло кілька батальйонних тактичних груп для протидії можливому наступу ЗСУ на Новотроїцьке та Волноваху. Вони одразу ж розгорнули активні дії в Павлівці та Пречистівці.

Командувач Сухопутних військ генерал Сирський констатував, що на сході країни тривають жорстокі бої, але українська оборона витримує атаки.

• На Запоріжжі лінія фронту з місця не зрушила.

• На Херсонщині провалилася чергова спроба російських військ ліквідувати український плацдарм на лівому березі річки Інгулець. ЗСУ відбили атаки на Широке та Лозове – окупанти із втратами відкотилися на вихідні позиції.

Російські війська обстріляли населені пункти Криворізького району Дніпропетровщини з РСЗВ "Ураган" Увечері ракетами обстріляно житлові будинки в Миколаєві.

Українська ракетна артилерія знищила склади боєприпасів в окупованій Новій Каховці та в околицях Херсона – у Музиківці, а також завдала ще одного удару по Антонівському автомобільному мосту через Дніпро.\

За оцінкою британської розвідки, логістика постачання боєприпасів, палива й техніки для російського угруповання на правому березі Дніпра після виведення з ладу двох основних мостів помітно утруднена, а постачання

двома поромними переправами явно недостатні для посилення наступу російських військ. За твердженням голови Миколаївської обладміністрації Кіма, командування російських військ на Херсонщині переміщено на лівий берег Дніпра.

• Російські війська обстріляли Нікополь зі ствольної артилерії з протилежного берега Дніпра – з території, що прилягає до Запорізької АЕС. Сама станція також потрапила під обстріл окупантів із прилеглого населеного пункту Водяне та паркової зони Енергодару. За оцінкою фахівців Енергоатому, метою обстрілу є руйнування ліній електропередач та відключення станції від української енергосистеми. Станція потребує зовнішнього живлення для підтримки безпеки реакторів. Окупанти сподіваються перепідключити її до енергосистеми Криму лініями, що ведуть до Нової Каховки та Мелітополя.

Президент Зеленський вважає, що у відповідь на ядерний шантаж Росії обстрілами ЗАЕС, Захід має запровадити санкції проти російської атомної галузі.

• Глава британської воєнної розвідки Хокенхал вважає, що війна в Україні не завершиться цього року. На його думку, російський президент Путін може застосувати в Україні тактичну ядерну зброю в разі погіршення ситуації на фронті.

• Держбюро розслідувань розкрило схему хабарів за перетин лінії фронту в Запорізькій області, яку влаштували співробітники правоохоронних органів, чиновники обласної воєнної адміністрації та міськради. Щоденний прибуток від "бізнесу" становив приблизно 2 млн грн.

• В окупованому Мелітополі підірвано автомобіль із російськими вояками.

• Міністр оборони Рєзніков закликав країни, які беруть участь у воєнній підтримці України через ініціативу "Рамштайн" направити до України військових юристів та фахівців із розслідування воєнних злочинів, щоби відповідальність російських військовослужбовців за скоєні ними злочини стала невідворотною.

1-2) Тил

• Прем’єр-міністр Шмигаль анонсував запровадження електронної черги на кордоні та створення сервісних зон для фур та водіїв вантажівок біля пунктів пропуску.

• Радник президента з економічних питань Устенко вважає, що новий договір зі МВФ про надання кредиту на $5 млрд міг би заспокоїти кредиторів України та показати, що уряд країни контролює ситуацію в економіці.

2. Україна та світ

• Словаччина передала ЗСУ 4 155-мм САУ "Zuzana" та планує передати "кілька" винищувачів радянського виробництва.

• МЗС Литви підтримало ініціативу про заборону видавання віз громадянам РФ. Уряд Данії готовий обговорювати такі обмеження й запровадити їх у разі спільного рішення країн ЄС. Глава українського МЗС Кулеба заявив, що росіяни, які висловлюють незадоволення цим обмеженням, можуть апелювати до керівництва РФ і своїх земляків, що підтримують війну.

• США виявили схему постачання до країни з Індії палива, що вироблено з російської нафти. На постачання США нафтопродуктів російського походження накладено санкційні обмеження.

• Президент Зеленський стверджує, що розблокування трьох українських портів дало змогу знизити гостроту світової продовольчої кризи – з портів уже відвантажено приблизно 0,5 млн т продовольства.

• Чиновник російського МЗС Дарчієв підкреслив, що визнання Росії спонсором тероризму владою США стане "точкою неповернення" у двосторонніх відносинах. Він також погрожує "розширенням географію спецоперації" через постачання Заходом новітніх систем озброєнь Україні, які "несуть пряму загрозу Росії" та окупованим територіям.

• Генпрокуратура Литви розпочала розслідування про відмивання коштів та незаконне отримання доходів проросійським блогером Шарієм. У 2012 році він набув політичного притулку й посвідки на проживання в ЄС і втратив його лише в січні 2022 р. У травні його було затримано правоохоронними органами Іспанії.

• Ще одна країна затвердила вступ Фінляндії та Швеції до НАТО – ратифікаційні документи підписав президент Франції Макрон.

• Після різкої критики звіту "Amnesty International" про нібито порушення гуманітарного права військовослужбовцями ЗСУ, організація вирішила віддати його на перевірку "незалежним експертам". Водночас AI від власних висновків не відмовляється. Скандальний звіт спричинив суттєвий відтік пожертв від постійних донорів та зіграв на руку російській пропаганді.

• Газпром збільшив постачання газу до Угорщини, що дасть їй можливість без проблем пройти опалювальний сезон. Постачання здійснюються "Турецьким потоком", в обхід української газотранспортної системи.

• МЗС України підтвердило скоєння ДТП у Відні воєнним аташе посольства, який керував машиною в стані сп’яніння.

3. Київ

• Міністр культури Ткаченко заявив, що уряд планує прибрати радянський герб із монумента "Батьківщина-мати" наступного року.

***

№ 465.

Повар Залужный готовит котлы

Стратегическая инициатива перешла от России к ВСУ

2022-08-11

Юлия Латынина ,

Российская армия, направленная под Херсон, рассечена на три части, — констатирует полковник запаса и бывший сотрудник Генштаба ВСУ, военный эксперт Олег Жданов.

ВСУ окончательно уничтожило Антоновский мост не тогда, когда все батальонно-тактические группы армии РФ (БТГ) переправились на правый берег, а тогда, когда переправилась только половина, а наилучшие, свежие, боеспособные БТГ — 10-15 БТГ — еще находились под Мелитополем.

Кроме этого, справа в Днепр впадает речка Ингулец, через которую проходит Дарьевский мост, соединявший группировку собственно под Херсоном с группировкой под Новой Каховкой. ВСУ уничтожили и этот мост.

После этого ВСУ уничтожили российское ПВО на левом берегу Днепра: 4 системы С-300, если верить украинским СМИ, «Панцирь» и еще по мелочи. ПВО должно было прикрывать российские самолеты и обеспечивать при наступлении господство в воздухе. Это разгром, сравнимый с тем, который в 1982 году в Ливане нанесла советскому ПВО израильская авиация в ходе операции «Арцав».

Для РФ должно быть чрезвычайно обидно то, что разгром был учинен чрезвычайно старыми, по сути, уже списанными США ракетами HARM, — «бабушками», — как замечает полковник запаса, военный летчик Роман Свитан. Бабушки-то они бабушки, да созданы они были как раз для борьбы с «дедушками», — комплексами С-300, и, как выяснилось, с задачей своей справляются превосходно.

У США при этом есть много чего моложе бабушек, а вот у России ничего моложе дедушек нет, — хваленый «С-400», по словам китайцев, «это хорошо покрашенный «С-300».

Примечательно, что американские истребители еще не прибыли в Украину. «Хармы» были установлены на старые украинские МиГи: ракета отдельно, блок управления — отдельно.

А потом во вторник в Крыму прогремели взрывы в Новофедоровке. Сейчас еще трудно сказать, что это было.

Возможно, это был ATACMS, реактивный снаряд для HIMARS, который позволяет бить на 300 км. «Это вполне вероятно, — считает Роман Свитан. — США, как правило, сначала поставляют вооружение, а потом сообщают о поставках публично». Так, HIMARS оказался в Украине по крайней мере за неделю до публичного о том объявления, а о поставках ATACMS, как о решенном деле, уже говорят.

Другой вариант — это украинская ракета «Нептун» (вообще-то предназначенная для моря) или «Гром/Сапсан», которую КБ «Южное» разрабатывало для Саудовской Аравии, а после начала войны оставило себе.

Если это и в самом деле ATACMS, то это очень плохие новости для войск РФ. Обычные GMLRS для HIMARS, которые бьют на 80 км, уже полностью дезорганизовали привычную систему снабжения российских войск и, по сути, сорвали наступление на Донбассе. Если склады, которые сейчас зачищены на расстоянии до 70 км от фронта, зачистят на расстоянии до 300 км, то нынешняя логистическая проблема покажется раем.

Если это «Гром/Сапсан», то дела РФ несколько лучше, потому что их не может быть много: максимум две установки и несколько ракет. Если это «Гром/Сапсан», возникает вопрос, почему не били по Новофедоровке раньше. Ответ, возможно, заключается в том небольшом взрыве, который виден на видео в Новофедоровке перед двумя главными прилетами.

Роман Свитан считает, что этот взрыв — это все тот же HARM, прилетевший с максимального для него расстояния 150 км, и уничтоживший ПВО аэродрома. Сначала выбили ПВО, а потом нанесли главный удар.

Так или иначе, даже если это были окурки (версия, согласно которой склады боеприпасов детонировали из-за несоблюдения правил пожарной безопасности), как настаивает российская пропаганда, то в распоряжении ВСУ оказались окурки, летающие на 300 км.

Таким образом, можно констатировать, что очередной военный план Путина — наступление под Херсоном — еще не начавшись, оборачивается катастрофой, причем размеры этой катастрофы трудно оценить.

План Путина №1 заключался в том, чтобы взять Киев с парадными формами и автозаками в 48 часов. Не получилось.

Потом был план №2 — пробить южный коридор до Приднестровья, отрезав Украину от моря. Не получилось.

Потом был план №3 — взять Донбасс. На этом этапе российские войска перегруппировались и стали наступать привычным советским способом, — с помощью огневого вала и пушечного мяса, засевая землю впереди себя, как Ясон, зубами дракона.

Главной целью наступления были Славянск и Краматорск, потому что именно там находится уникальная система водоснабжения Донбасса, без которой регион превращается в безводную степь.

На первых этапах этому наступлению и войне на истощение сопутствовал успех, — пока не подвезли западную артиллерию 155-го калибра, а потом и «Хаймарсы». «Хаймарсы» вынесли склады российской армии, и огненный вал сильно ослаб.

Российская армия продолжала наступать, пробуя новую логистику и новые тактики.

Так, Углегорскую ТЭС удалось захватить с помощью «вагнеровцев», которые просачивались малыми группами по лесопосадкам, а «огненный вал» создавали 82-мм минометами, которые волокли с собой. Артиллерией такие группы не накроешь. Но для наступления по всему фронту таких хорошо подготовленных групп оказалось слишком мало, да и их вынесли ВСУ с помощью 120-мм минометов.

Пески и Марьинку (пригороды Донецка, где в течение восьми лет проходит мощнейшая линия украинской обороны), вынесли российской артиллерией, расположенной среди донецких девятиэтажек. Украинцы отошли, подождали, пока в Пески зайдет 100-я бригада ДНР, и вынесли, в свою очередь, ее, а потом продолжили выносить уже и артиллерию в девятиэтажках. В Песках потери украинцев огромные. Марьинку туда-сюда брали раз девять, если не больше.

Бахмут стали сметать с лица земли «Смерчами», которые бьют на 70 км: надежда была на то, что HIMARS их едва-едва достанет, а украинцы боятся

подвозить HIMARS к линии фронта. HIMARS-таки подвезли к линии фронта, и они вынесли «Смерчи».

Американская реактивная система залпового огня HIMARS на вооружении армии Украины. Фото: Anastasia Vlasova for The Washington Post / Getty Images

Помните видео, на котором сразу несколько установок HIMARS стреляют днем? Вот это оно и было. HIMARS обычно стреляет ночью, а тут они стреляли днем, потому что «Смерчи» вышли на позиции днем. «Это была настоящая артиллерийская дуэль», — говорит Олег Жданов.

После этого вместо «Смерчей» российские войска стали сметать Бахмут с лица земли обычными «Градами». «Грады» бьют на куда меньшее расстояние — около 20 км, — но фантастически, по сравнению со «Смерчами», маневренны. Колесный «Град», смонтированный на шасси самого обычного «Урала», подъезжает, разгружает пакет за 40 секунд, и немедленно меняет позицию. Никакой контрбатарейный огонь его не достанет.

Вы спросите, откуда снаряды, если HIMARS вынесли склады?

Для наступления на Пески, как говорит Роман Свитан, российские войска возят снаряды аж из-под Дебальцево и Мариуполя, причем используют зерновозы для перевозки и элеваторы для разгрузки. (Так что если это ATACMS, то ждите новостей, что «украинская военщина» поразила в Мариуполе мирный элеватор, который пять часов после взрыва детонировал).

Для наступления на Бахмут снаряды возят теми же зерновозами из-под Каланчака (дальше мост у Купянска взорван HIMARS) через Рубежное.

Кроме HIMARS, учинивших резню в российских складах, надо еще отметить переворот, произошедший на поле боя после появления натовских самоходок («панцергаубиц» и «цезарей»), соединенных с контрбатарейными радарами. Контрбатарейный радар мгновенно по траектории снаряда вычисляет, откуда ведется огонь, и компьютерная программа, соединяющая радары и самоходки в одну сеть, тут же высчитывает, какой из ближайших машин куда стрелять.

Контрбатарейная борьба не так зрелищна, как взрывающиеся ночью склады, и реже попадает на видео, но не менее эффективна. Если HIMARS вынесли склады со снарядами, то контрбатарейка вынесла сами стволы. «155-ая арта вынесла 152-ую», — констатирует Роман Свитан.

То, что раньше Украина делала с помощью гражданских беспилотников и слепленной на коленке программы «Кропива», натовская арта делает в штатном режиме.

Так или иначе, с появлением HIMARS и самоходок российское наступление в Донбассе превратилось в серию локальных, кровавых, но в общем-то стратегически тупиковых стычек. Под Изюмом украинские войска даже перешли в контрнаступление, хотя само по себе оно не стоит на повестке дня: «врага гораздо удобней перемалывать в обороне», — как замечает Алексей Арестович.

Тем безумней на этом фоне представляется **план №4, — любой ценой сорвать освобождение Херсона**. Английская разведка несколько месяцев назад писала, что российскими войсками командует лично Путин, и в данном случае план может носить отпечаток его военного гения, ибо обусловлен явно не военными, а политическими причинами.

Судя по всему, никто в Генштабе не осмелился объяснить Путину, что идея перебросить часть войск на другой берег Днепра, соединенный с основным фронтом лишь тонкой ниточкой трех мостов, когда у ВСУ есть «Хаймарсы» и «Экскалибуры» и плацдармы, с которой до всех этих мостов можно достать 155-мм артиллерией, — это плохая идея.

Но насколько идея плоха — стало ясно после того, как «Хармы» и летающие на 300 км окурки вынесли российское ПВО и российскую авиацию, обеспечивая Украине во время будущей битвы за Херсон господство в воздухе.

У России по-прежнему остаются огромные запасы пушечного мяса и снарядов, время от времени России будет удаваться наносить удачные точечные удары, (как в Виннице, где «Кинжал» вынес на аэродроме массу техники), и повар Залужный (*главнокомандующий ВСУ Валерий Залужный* — прим. ред.), приготовивший для российских войск на правом берегу Днепра целых два котла, явно предпочитает, чтобы российские войска тратили себя в наступлении сами.

Мы также можем ожидать в ближайшее время какой-нибудь экстраординарной российской «ответки» за Новофедоровку, — в конце концов, летал же две недели российский «Авакс» над Белоруссией во время ракетных ударов, и что-то он за это время разведал? (Кстати, после удара точным «Кинжалом» по аэродрому в Виннице стало ясно, что такое был удар по Дому Офицеров. «Калибрами» нанесли удар по Дому Офицеров, при этом включалась украинская ПВО, А-50, летающий в Белоруссии, ее срисовал, а после этого последовал действительно точечный удар по технике, которую это ПВО прикрывало. То есть, возможно, удар, в ходе которого погибли трое детей, это был так, приманка — чтобы выманить ПВО).

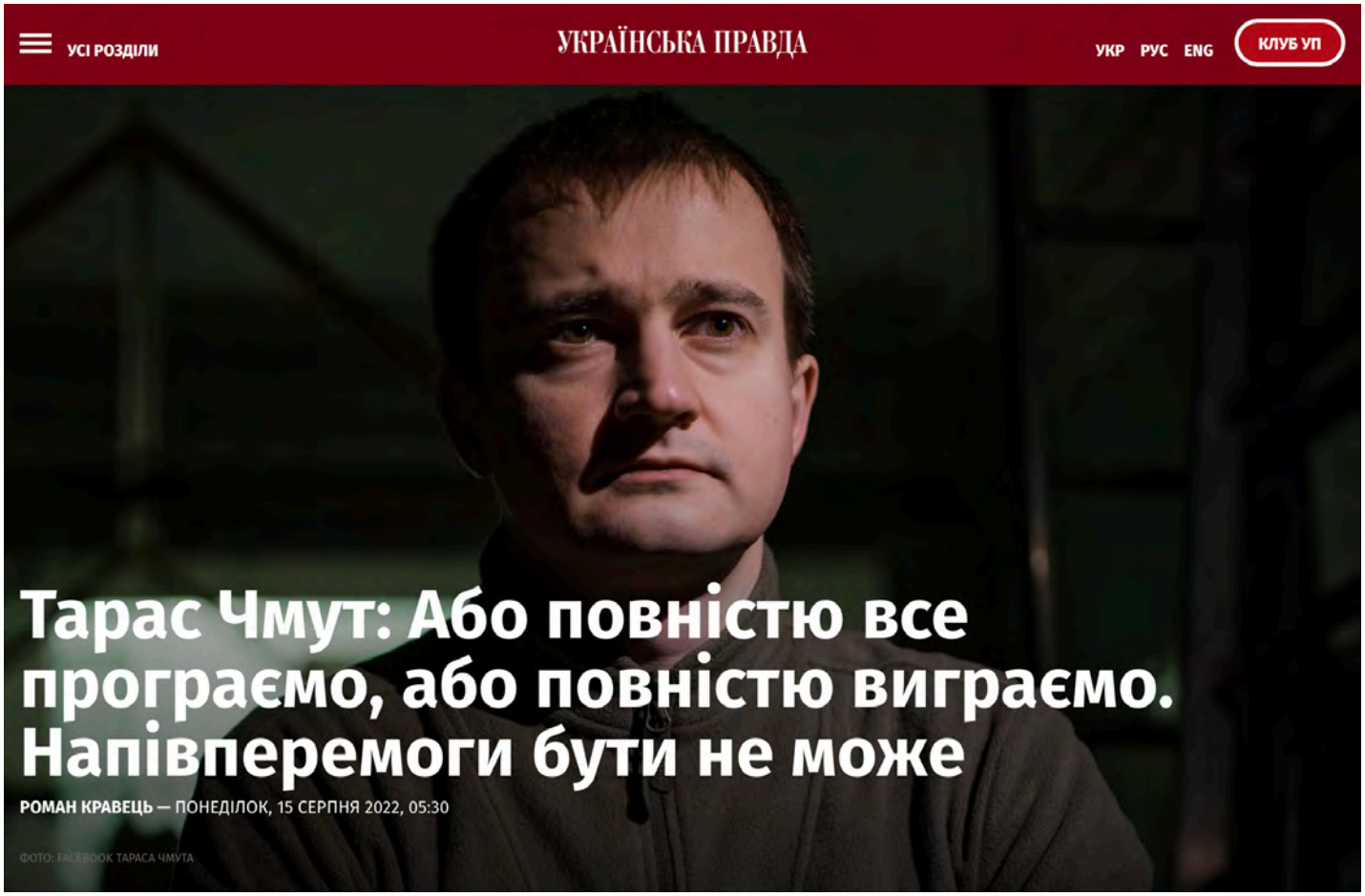
Но после того, как это наступление захлебнется, даже самые непонятливые в Кремле и на Лубянке смогут прочесть известную нецензурную надпись на стене.

Боюсь, что в этих условиях Путину останется только **план №5, а именно — ядерный терроризм**.

***

№ 466.

Тарас Чмут: Або повністю все програємо, або повністю виграємо

Напівперемоги бути не може

РОМАН КРАВЕЦЬ

2022-08-15

Тарас Чмут очолює найбільший фонд допомоги армії "Повернись живим" з 2020 року. До цього фондом керував Віталій Дейнега, який заснував "Повернись живим" в 2014 році, але в 2020-му вирішив повністю вийти з проєкту.

З початку повномасштабної війни "Повернись живим" зібрали вже більше 4 мільярдів гривень пожертв. До фонду зокрема перераховували гроші й читачі "Української правди".

Чмут – колишній морпіх та учасник війни на Донбасі. Раніше волонтер був відомим переважно у волонтерському середовищі, однак після 24 лютого він став справжнім відкриттям для людей, які цікавляться озброєнням та забезпеченням ЗСУ.

В опозиційних та владних таборах керівника фонду "Повернись живим" на рівні з Сергієм Притулою розглядають як потенційного конкурента, який із часом може створити політичну силу.

"У мене немає політичних амбіцій. Наша перевага в тому, що ми аполітичні. Завтра фонд не стане припартійною структурою когось і після післязавтра також", – апелює на політичні запитання УП Чмут.

В інтерв'ю "Українській правді" Тарас Чмут розповів про перебіг війни, пояснив нагальні потреби армії, відповів на запитання про конкуренцію між волонтерами, купівлю "Байрактарів", ставлення влади до волонтерів, а також поділився думкою, чому в Україні не може бути автократії.

1. "Західні партнери не будуть нас завжди підтримувати, якщо ми не будемо проактивними"

– Почнемо з війни. Останніми тижнями ми живемо в очікуванні контрнаступу на півдні. Що нам треба для цього контрнаступу?

– Напевно, мізки. Бо неможливо проводити контрнаступ, публічно попереджаючи противника про нього за місяць. Що стосується практичного компоненту, нічого не змінилося за останні місяці.

Потреби Збройних сил залишаються незмінними – це артилерія, бронетехніка, засоби ППО, безпілотники, танки та інше. Цей список можна нескінченно продовжувати.

– Росіяни у відповідь активізувалися на південному напрямку. Вони підтягують сили до Херсонської та Запорізької областей. За вашим аналізом, яким тоді буде контрнаступ?

– Це питання до військово-політичного керівництва, яке реалізує цей задум.

Ми по телебаченню сказали, що готуємо контрнаступ на Херсон. Природна реакція росіян – підкинути туди техніки й людей, а потім подивитися, що техніки та людей у них ніби вистачає і для свого наступу.

То, може, піти в наступ на нас? Бо ми ж готуємось не оборонятися, а наступати.

– Яка зараз реальна ситуація на фронті, за вашою інформацією? Яка ймовірність, що до зими відбудеться відчутний перелам у війні?

– Фронт – це динамічна історія, тому що там постійно щось змінюється. Як ми всі знаємо, розпочалась битва за Донбас. Противник вийшов на адмінмежу Луганської області, зробив перегрупування, трохи відпочив і пішов на Донецьку область.

Імовірно, до початку морозів противник спробує вийти на адмінкордон Донецької області. Чи вдасться це зробити – покаже безпосередньо лінія фронту, такі речі безглуздо прогнозувати.

Ніхто не знає, як воно піде, але задум у них такий.

Думаю, що буде перетягування конфлікту в довгу, що вже, власне, і відбувається.

Тобто швидка перемога на окремих ділянках не вийшла. Значить можна це розтягувати, як у Сирії.

– Як у Сирії?

– Я часто люблю згадувати Сирію як приклад війни для України.

– У них же дотепер війна відбувається…

– Так, більше десяти років.

– Ми зможемо так довго вести війну?

– Ми хочемо незалежності чи хочемо бути южним округом Російської Федерації?

Ми хочемо мати свою країну в тих кордонах, які ми самі собі вибороли, чи хочемо бути типу незалежною Білоруссю?

Це наш вибір. Ми можемо воювати, можемо не воювати. Це ж не нам хтось каже, що робити – ми самі визначаємо.

– Партнери будуть підтримувати нас у цьому? Ми ж без західної зброї не зможемо.

– Не зможемо. Але для Америки, наприклад, цінність свободи критично важлива. І поки ми боремося за свою свободу, нас будуть підтримувати.

З іншого боку, нас не будуть завжди підтримувати, якщо ми не будемо проактивні в своїй роботі. І це не скасовує купи інших проблем, які є в країні.

Захід зараз не піднімає, але в січні піднімав, і через три місяці буде знову піднімати питання по внутрішній політичній ситуації, по корупції, по реформах, по трансформаціях і так далі. Бо для них це теж важливо.

Бо для них обороноздатність – це не тільки про армію. Це ще й про економіку, це ще про правоохоронну систему, про судову систему, про органи боротьби з корупцією.

І це все важливо, це все пов'язані між собою процеси.

2. "Американці мають бажання донатити на війну в Україні"

– Поговоримо про волонтерство. Скільки загалом ви зібрали грошей за період повномасштабної війни?

– Понад 4 мільярди гривень.

– Зараз пожертви суттєво падають?

– Це проста логіка. Економіка прив'язана до пожертв усіх усім. Падає економіка – падають пожертви. Падає економіка України? Якщо хочете мати пожертви, ідіть не в Україну, що ми, власне, і робимо.

– Ви думаєте якось інакше залучати аудиторію? Наприклад, вигадувати якісь акції, заходи, щоб запрошувати більше людей до цього процесу?

– Так, ми думаємо переходити в більш проєктну історію. Тобто зараз ми збираємо на фонд, умовно кажучи, в єдиний казан, з якого купуємо одночасно і машини, і коптери, і зв'язок, і броню, і ще щось.

На майбутнє у нас уже є визначені напрями роботи, в межах яких будуть конкретні цільові проєкти. Зокрема, розвиток аеророзвідки – це напрям, у межах якого ми сьогодні купуємо "Mavic" (*дрони – УП)*, завтра купуємо "Лелеки", післязавтра купуємо "Байрактари", ще щось, наприклад, F-16 (*винищувач – УП*).

Кожен проєкт буде окремо комунікуватися, окремо збиратися. Ми би хотіли до такої моделі перейти.

– Нещодавно ви їздили до США, вивчали, як там працює ринок. Чи правда, що "Повернись живим" відкриватиме офіси для зборів за кордоном?

– Наразі плануємо восени відкрити в Штатах.

– Чим ця ініціатива буде відрізнятися, наприклад, від United 24, якою займається Зеленський?

– Тим, що ми – не державні й аполітичні. Ви даєте свої гроші у вигляді податків державі, так? Ми всі платимо податки. Питання: чи нормально держава працює з нашими податками? І друге: чи готові ви давати державі ще й благодійні внески?

Є багато хороших волонтерських ініціатив, яким можна давати кошти – українських, закордонних, вузьконаправлених, широконаправлених. Але в мене велике питання, чи варто давати їх державі – але не у вигляді податків, а у вигляді донатів?

У цьому наша різниця.

– Як ви збираєтеся пояснити звичайним американцям, що треба задонатити на війну в Україні?

– У них і так є бажання це робити. Але є нерозуміння і побоювання, як робити це так, щоб кошти доходили до кінцевого користувача і щоб це робилося ефективно. Із цими питаннями треба працювати.

Там є бажання. Ми його бачили.

Але в американців, як у розумних людей, є питання та очікування – від звітності до компетенцій, від того, чому так, а не інакше, від того, наскільки потрібні ті речі, а не потрібні ті, і так далі. Із ними треба працювати. Це величезна ніша, це величезні можливості для України.

– У чому різниця: збирати гроші в американців і в українців?

– Там інший світ. Там інші підходи до волонтерства, до благодійності як такої, до її розуміння.

Наприклад, у них благодійні пожертви можуть зараховуватися за податки. Для них податки – це не так, як у нас. Вони їх платять, рахують, розуміють, що куди йде. Для них можливість за рахунок податків задонатити кілька десятків тисяч доларів – це важлива історія.

Вони люблять фізичні заходи. Наприклад, під час якогось світського вечора збирають "Х" мільйонів доларів на щось.

У нас звикли написати слізний допис у Facebook і зібрати ті самі гроші. У них це менше працює. У них більше працює фізичний контакт. У них більше

працюють якісь неінтернетні історії. У нас це все відбувається здебільшого через інтернет. Це одна з великих різниць.

Але це ринок, в який треба заглиблюватися, і він однозначно вимагає довіри, репутації, компетентності, звітності.

3. "Притула знав, що ми купили "Байрактар". І через якийсь проміжок часу оголосив про збір"

– Нещодавно ви підписали меморандум із виробником "Байрактарів". Що цей документ означає?

– Упевненість у тому, що фонд "Повернись живим" – це інституція, яка може реалізовувати подібні угоди, і яку сприймають як серйозного гравця на ринку озброєнь у світі.

– Окрім вас, хтось в Україні купував "Байрактари"?

– Ні. Чи може купити – теж велике запитання. Окрім держави та спецекспортерів. Щодо спецекспортерів – також питання, тому що ринок зброї дуже специфічний і вимагає репутації, імені та особистого контакту.

– Спецекспортери не мають репутації чи контактів?

– Українські? (*посміхається*) Ви загугліть, що про них пишуть у новинах. Подивіться, скільки там корупційних справ по всьому світові.

– Ви купили цілий комплекс "Байрактар". Поясність, що в ньому?

– Так, це один комплекс у складі трьох літаків (*безпілотників – УП*), наземного обладнання, комплектуючих і декількох десятків засобів ураження.

У ньому є все необхідне і достатнє для самостійної, автономної роботи.

Ми будемо ще докуповувати до нього додаткові елементи й окремо будемо це комунікувати. Але те, що ми закупили – це, умовно, сіли, полетіли, відбомбили, прилетіли.

Для мінімального виконання роботи там наразі є все. Але для розкриття його максимального потенціалу є що ще докуповувати. Це вже наступні кроки реалізації проєкту.

– "Байрактар" асоціюється з іншими волонтерами – Сергієм Притулою та Ігорем Лаченковим. Чи правильно я розумію, що, коли ви вже купили цей комплекс, вони якраз оголосили про збір? Що це було?

– Два фонди працюють (*посміхається*).

– Чи є конкуренція між українськими волонтерами?

– Конкуренція є. І партнерство теж є. Сергій знав, що ми купили "Байрактар".

– І після цього оголосив про збір?

– Через якийсь проміжок часу.

– Це схоже на конкуренцію. Хіба ні?

– (*пауза*) Ні, мотивом Сергія було зробити велику народну кампанію, яка би підняла дух і показала, що ми можемо робити великі речі.

Наше бажання – це компетентно допомогти конкретному підрозділу конкретним виробом для війни.

Це про різне. Але це можна сприймати так, як ви сприйняли.

– Ви після цього розмовляли з Сергієм Дмитровичем? Які у вас стосунки?

– Десь тиждень тому розмовляли. Я, в принципі, з більшістю в хороших стосунках, бо неконфліктна людина (*посміхається)*.

– Останнє запитання про Сергія Притулу. Як ви ставитеся до того, що, коли чуєш слово "волонтер", у більшості українців виникає асоціація з Притулою, а не з вами, наприклад?

– Те, що не я персонально – абсолютно нормально. Я не вважаю себе волонтером. Ми всі працівники фонду компетентної допомоги.

По позиціонуванню – у нас інша ціль. Якби ми хотіли цього, ми би працювали для цього, але в нас інша мета, і ми хочемо трошки іншого.

Якщо ви запитаєте, який фонд найкомпетентніший, найсистемніший, найпрозоріший, найпослідовніший – навряд вам скажуть, що Фонд Сергія Притули або фонд когось іншого.

Вам скажуть: "Повернись живим". Якщо ви запитаєте, хто ним керує, половина людей не зможуть відповісти. І це чудово.

Бо ми фонд не імені. Ми – інституція, де сьогодні є один директор, а завтра може бути інший директор чи директорка, післязавтра – ще хтось, але фонд буде рухатися далі.

– Найближчим часом плануєте ще щось купувати у Baykar?

– Так, у нас уже є домовленість. Вони готові поставити нам те, що потрібно по одній з угод. У майбутньому, я сподіваюсь, їх буде декілька. Можливо, вони будуть трохи іншого рівня.

Але знову ж таки специфіка ринку вимагає тиші, а не хайпу. Тому там, де буде домовлено заздалегідь, і це можна буде озвучити публічно, ми це зробимо, а там, де ні – так само, як із "Байрактаром", буде повідомлено по факту виконання.

4. "Нам неймовірно пощастило із Залужним"

– Як влада ставиться до волонтерів?

– Обережно.

– Чому? У чому проявляється обережність?

– Обережність у тому, що це сила, яка підтримується народом і має довіру на рівні Збройних сил. Як показали вісім років, волонтери можуть робити неможливі речі.

Псувати з ними стосунки може бути політично та репутаційно невигідно.

Особливо, якщо за цими волонтерами стоїть адекватна підтримка Заходу.

– За час повномасштабної війни у вас були якісь зустрічі за участі волонтерів у Офісі президента або з урядовцями?

– **В Офісі – ні**. З урядовцями – ми співпрацюємо з Мінветеранів, Міноборони. Також контактуємо з Генштабом, депутатами.

Ми співпрацюємо, тому що це держава. Але в мене немає політичних амбіцій. Наша перевага в тому, що ми аполітичні.

Завтра фонд не стане припартійною структурою когось і після післязавтра також. У цьому наша перевага і в цьому великі ризики для держави, тому що не за когось.

Гучно буде сказано, але так воно є: ми за Україну і не з кимось.

Я можу спокійно критикувати Порошенка, через три хвилини – Зеленського, а потім похвалити Зеленського, а потім похвалити Порошенка.

– Ви самі зачепили тему політичних амбіцій. Очевидно, що, щойно з'явиться можливість для проведення виборів, волонтерів запрошуватимуть у різні політичні проєкти. Вам вже хтось щось пропонував?

– Пропонували. Двоє (*посміхається*).

– Скажете, хто?

– Ні. Якщо розмова була приватною, вона має залишатися приватною.

– Ви цих людей згадали у попередніх відповідях?

– Ні (сміється).

– Обом відмовили?

– Так.

– За вашими спостереженнями, багато волонтерів підуть у політику?

– Думаю, що так. Багато політиків стали волонтерами, щоб не вийти з політики або потрапити в політику. Багато шукають своє місце.

– В основному ви співпрацюєте з Міністерством оборони?

– У першу чергу, зі Збройними силами, з Генеральним штабом. Це 80% усіх наших партнерств.

– В одному зі своїх інтерв'ю ви розповідали, що в грудні у вас була зустріч із Залужним…

– У нас багато було зустрічей із Залужним. У листопаді, у грудні, у січні, у лютому майже щотижня.

– На цих зустрічах вас попереджали про те, що буде повномасштабна війна?

– Хороше запитання. Україна як держава не вірила в те, що буде повномасштабна війна, з 2015 року. Просто чомусь не вірила.

У 2015-му, 2016-му, 2017-му, 2018-му, 2019-му, 2020-му, 2021-му і 2022-му роках. Не вірила до 23 лютого.

– А 23 лютого повірила?

– Увечері 23 лютого мене попередили, що вранці буде повномасштабне вторгнення.

– Розумію, що ви не скажете, хто вас попередив, але хоч із якого боку?

– Не важливо, з якого боку, просто попередили.

Держава не готувалася до цієї війни належним чином. Військово-політичне керівництво держави теж не вірило в це. Ок це чи не ок – я не знаю.

Чим вони керувалися, теж не знаю. Але це їхнє бачення.

Чи готувалися Збройні сили? Останні п'ять місяців максимально можливо у тих рамках, в яких вони знаходилися – часових, політичних, бюджетних, економічних, геополітичних, кадрових, бюрократичних і так далі. У грудні, січні, лютому запустилося багато хороших процесів щодо трансформації армії.

Якби на нас не напали 24 лютого, а умовно, у серпні – ми би дуже трансформували сектор безпеки й оборони.

Конкретно в контексті закупівель, у контексті Сил територіальної оборони, можливо, в оргструктурі Збройних сил.

Тобто ми були би значно боєздатніші.

– То що ви обговорювали на зустрічах із Залужним?

– Дуже багато всього. Ми займалися створенням, обліком, задумом Сил територіальної оборони. Ми допомагали розгорнути командування. Створювали інформаційну лінію, писали деякі їхні документи. Писали доктрину, яку затверджував президент. Це великий шмат роботи.

Ми були доволі сильно інтегровані.

Ми входили в експертні групи по напрямах, їздили по підприємствах, проводили аудит дослідно-конструкторських робіт, перевіряли, які з них перспективні для України, які мертві, як обмежені кошти розподілити по правильних комірках, щоб у них був результат.

– Аналізуючи останні шість місяців війни, Валерій Залужний зараз на своєму місці?

– Я його знаю з 2016 року, з часів, коли він ще був полковником. Він на своєму місці. Це людина, яка має абсолютну довіру в армії.

Я не знаю кращого офіцера в наших Збройних силах, який міг би бути на цій посаді 24 лютого. Нам неймовірно пощастило.

5. "Через бюрократію бувало таке, що тепловізори на митниці місяць стояли"

– Я знаю кількох волонтерів, які говорять, що наші закони прописані добре, але підзаконні акти страшенно заважають оперативно допомагати ЗСУ. Можете розповісти, як у вашого фонду справи з бюрократією?

– Справді є багато зайвої й непотрібної бюрократії – державна служба експортного контролю, митниця, валютні контролі. Завжди на папірець можна вигадати папірець.

– У час повномасштабної війни це все триває?

– Так. Умовно, якщо ви возите контрабандою 10 тисяч тепловізорів, ви це робите швидко й оперативно. Якщо ви хочете "в білу" купувати тисячами, ви це робите дуже важко і дуже повільно.

Мені би хотілося, щоб держава всіляко відкривала й спрощувала ці процеси. Бо ми як фонд все одно звітуємо. У нас на кожен виріб є акт передачі.

Ми не можемо інакше, бо знаходимося в юридично-правому полі. Якщо відрізати половину з цих папірців, нічого не зміниться для держави і суттєво спроститься для нас.

– Хто взагалі має цим займатися?

– Різні структури. Десь Кабмін, десь Верховна Рада, десь на рівні окремих відомств.

– Вас не чують чи не зацікавлені чути?

– Я не знаю.

Але я ж не можу на тиждень зупинити роботу фонду і сказати, що буду займатися державною бюрократією.

З одного боку, мені треба трансформувати організацію, з іншого боку, продовжувати забезпечувати щодня Збройні сили та інших силовиків.

З третього боку, мені треба вкластися в якийсь розвиток перспективи, і десь збоку є ще й бюрократія. Вона є не лише в нас.

Вона є в усіх, хто системно працює. Зверніться до будь-якого великого фонду, який працює "в білу", він скаже, що багато проблем із цим.

– У вас, напевно, багато історій про митницю. Можете розказати якусь, де не могли щось завезти?

– Так, щоб не могли завезти, не було. А так, щоб вони місяць там лежали, було. Або те, що треба 28 тисяч папірців переробляти, теж так.

– Що стояло місяць?

– Прилади нічного бачення. Такі історії є в різних волонтерів. Десь навпаки є дуже людське ставлення. На все закривають очі, кажуть, що зробимо все на вчора. Тобто ми не можемо говорити, що світ білий і чорний.

Буває по-різному, але мені завжди хотілося би, щоб процеси та процедури трималися не на персоналіях, а на якихось єдиних, спокійних, прозорих, адекватних правилах. Ці правила не мають перерости в бюрократію.

Наприклад, керівництво одного підприємства критично незадоволене рівнем української бюрократії. А це один із наших серйозних партнерів.

Багато наших західних партнерів також незадоволені рівнем української бюрократії, яка гальмує отримання допомоги. Це ж наші проблеми. Це не проблеми Штатів, Німеччини, Китаю чи Туреччини. Це проблеми України, які створили українці, живучи та працюючи в Україні.

– Є якесь рішення цієї проблеми?

– Напевно, якесь є, але чи маю я закривати роботу фонду й витрачати ресурс на те, щоб змінювати ці рішення?

Кожен має робити своє. Ми і так робимо більше, ніж маємо.

– Держава навмисно ставить підніжки волонтерам, боячись вас?

– Думаю, що ні. Мені треба доволі чітка причинно-наслідкова історія, щоб я міг сказати, що це так.

Якщо цього немає, я не можу в це повірити або підтвердити це. Якісь конкретні історії не готовий озвучити.

6. "Ринок зброї нагадує фільм. Головний герой – колишній ЦРУшник, він приходить до тебе, сідає, ви з ним п'єте каву"

– В одному з останніх інтерв'ю ви розповідали про ринок зброї. Це доволі специфічний ринок. Як ви зайшли на нього?

– Зайшли на нього через нашу юристку Руслану Величко. Вона відкрила фонду юридичну можливість закуповувати товари військового та подвійного призначення.

Ми були першою подібною організацією в Україні, яка отримала таку можливість, без посередників. Чому так? Тому що перші досвіди з посередниками були доволі сумними.

Десь угоди відтерміновувалися і провалювалися, тобто кошти йшли і поверталися, вони не працювали. Десь отримували якісь сумнівні товари, потім там змінювали ціну, повертали і так далі.

– Вас "кидали" на гроші?

– На щастя, такого не було. Були історії, коли, наприклад, ми замовили бронежилети одного класу, а приїхали іншого. У цьому випадку нам повернули різницю вартості.

Була також доволі поширена історія, коли, наприклад, замовляєш тисячу касок, а приходить 998. І де поділися дві каски, ніхто пояснити не може. Чи десь на митниці загубилися, чи десь у дорозі. Таке буває.

– То що вас здивувало, коли зайшли на цей ринок?

– Він цікавий тим, що дуже прив'язаний на міжособистісні стосунки, тим, що прив'язаний до репутації, тим, що наповнений людьми, які продають повітря.

Якщо у вас є гроші, вони до вас ідуть і готові продати будь-що, але це повітря.

Ще цікавий тим, що на ньому складно знайти хорошого партнера, але треба зробити так, щоб його не втратити.

І, звичайно, на цьому ринку можна купити, напевно, будь-що.

– Також ви говорили, що ринок зброї нагадує фільм "Збройний барон". У чому саме?

– У всьому (*сміється*). Головний герой фільму приходить до тебе, сідає, ви з ним п'єте каву, він – колишній ЦРУшник, який намагається тобі щось впарити.

– Ви справді сиділи з колишнім ЦРУшником за одним столом?

– Особисто я реально разів вісім. Вони поводяться абсолютно нормально, так, як ви, наприклад.

– Як вони на вас виходять?

– Це цікава історія, бо завжди є якісь друзі, знайомі, партнери, колеги, спонсори, в яких є хтось такий самий, які знають когось, хто хоче дуже сильно допомогти Україні.

– Тобто вони б'ють на емоційну складову – "бажанням допомогти Україні"?

– По-різному. Є спільні інтереси, є те, що вам потрібно, і так далі. Потім створюється якийсь діалог.

Вам кидають якусь пропозицію. Якщо вона вам цікава, ви починаєте передпереговорні процедури.

Дуже часто різні люди кидають одне й те саме під різною ціною. Приклад, який я часто наводжу – бронемашини 110 одиниць, що нам пропонували. Першочергова ціна – 135 тисяч доларів за машину. У переговорах я би її збив до 110 тисяч точно. Реальна їхня вартість – десь 90-100 тисяч. Максимально, скільки мені пропонували, це 300 тисяч євро за машину. Та сама презентація, ті самі фотографії.

– Як ці презентації відбуваються?

– Скидають презентацію, фотографії на пошту або в месенджери. Ви дивитеся, потім можете щось уточнювати. Там, де нормальні постачальники, відбувається більш серйозна розмова.

Наприклад, по одній із можливих угод фонду щодо авіації одразу чітко скинули специфікацію по чотирьох виробах, серійний номер, усі комплектуючі, вузли та агрегати, їхні серійні номери, їхній ресурс, коли вони виготовлені, коли востаннє проходили ремонт.

Такі таблиці були по кожній одиниці авіаційної техніки. Це ознака того, що люди продають конкретні борти в конкретній країні, які виставлені на продаж за визначену одразу суму. Одразу є терміни, одразу є способи доставки.

З такими людьми можна починати діалог.

Якщо просто кидають, мовляв, "ми вам привеземо все, тільки дайте грошей" – навіть не варто розглядати.

– Гроші наперед треба платити?

– Здебільшого так. Такий ринок.

– Ви особисто їздите на переговори?

– Деякі відбувалися в цьому офісі, деякі ще десь були.

– Наскільки взагалі безпечно працювати на цьому ринку?

– Ми купуємо офіційно з офіційних рахунків благодійної організації. 16,5 мільйонів у травні проходили через валютний контроль.

Працівники банку, митниці, валютного контролю бачили, що з такої-то юридичної особи на такий-то рахунок турецького постачальника надіслав таку-то суму грошей за такий-то виріб у складі таких-то систем.

Це все купується офіційно, "в білу". Вибачте, чеків на "Байрактар" немає, але є стос документів.

– У "збройних баронів" фонд щось купував?

– У нас є в реалізації декілька угод. Деякі вже завершені, деякі ще в процесі.

Знову ж таки, коли ми говоримо "збройний барон", ви або читачі можете уявляти ящики з автоматами Калашнікова. А це ж все таки компанії.

– По ваших розповідях, я так собі це і уявляю.

– Ні (*сміється*). Все цивілізовано.

7. "Мені б дуже не хотілося, щоб Україна вступала з Росією в якісь переговори і перемовини"

– Хочу закінчити розмову тим, з чого ми почали. Багато людей очікують на успіхи контрнаступу, які дадуть змогу нам і підсилити позиції, і вийти на переговорний процес з росіянами.

Як думаєте ви, що буде з мирними переговорами?

– По-перше, з Росією про щось домовлятися – це вже така собі історія. І мені б дуже не хотілося, щоб Україна вступала з Росією в якісь переговори. Хіба про капітуляцію або повернення нам всіх окупованих територій.

На жаль, ставки підвищилися настільки, що куди вже далі гірше? Якщо вже всі пішли ва-банк, то давайте стояти до кінця на своєму і або повністю все програємо, або повністю все виграємо. Бо напівперемоги бути не може.

Якщо зараз буде якесь перемир'я, як це було в 14-му році, то через рік, два, три, вісім, вісімнадцять буде нова велика війна. І ту війну з великою долею ймовірності ми точно програємо.

– Останнє питання не про війну, а радше про політику під час війни. Чи сьогодні у нас є загроза автократії?

– Загроза завжди є. В умовах війни вона підвищується.

Але я не думаю, що українське суспільство, яке готове боротися з третьою армією світу до останнього, готове поступитися якомусь українському автократичному режиму.

Ми доволі свободолюбива нація і стільки віддали за це переконання людських життів, що навряд чи готові поступитися ними в майбутньому всередині своєї ж країни, яку ми вибороли, комусь із своїх. Тому я не вірю, що це можливо в Україні.

***

№ 467.

Institute for the Study of War

Загребельська

2022-08-15

1. Російські та маріонеткові війська в Україні, ймовірно, діють приблизно у шести групах сил, орієнтованих на

місто Харків та північний схід Харківської області;

вздовж лінії Ізюм-Слов'янськ; район Сіверск-Лисичанська;

Бахмут; район міста Авдіївка-Донецьк;

та Південну Україну.

Харківська міська та Сіверско-Лисичанська групи, швидше за все, побудовані навколо ядер, взятих із Західного та Центрального військових округів відповідно.

Ось Ізюм-Слов'янськ дедалі більше укомплектовується нещодавно сформованими добровольчими батальйонами, які, мабуть, мають дуже низьку бойову міць.

У районі Бахмута лідирують бійці Вагнера, а в районі Авдіївки – Донецька переважають сили "днр".

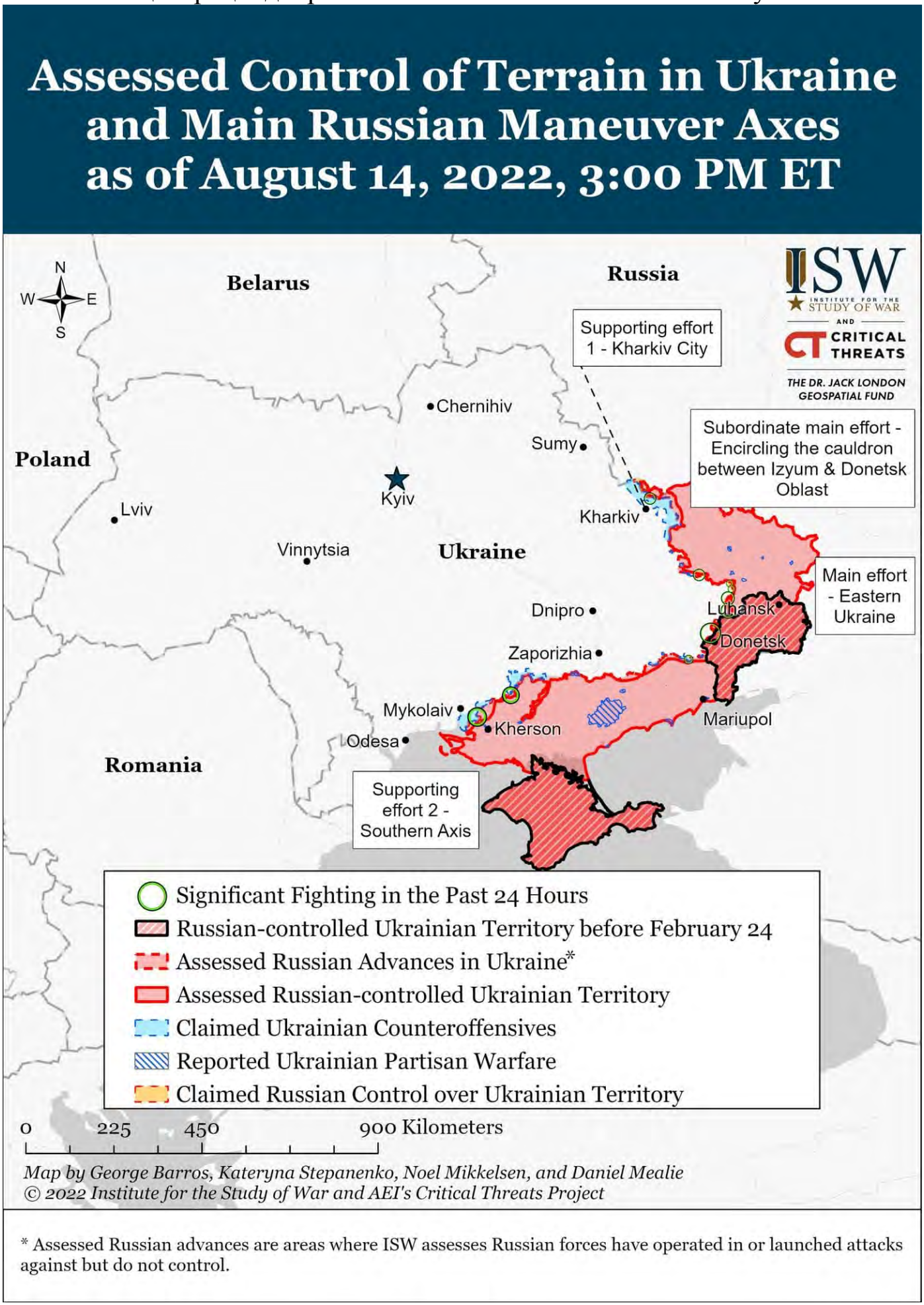
Війська Південного військового округу, ймовірно, складали початкове ядро сил у Херсонській та Запорізькій областях, але були посилені військами Східного військового округу, ВДВ та Росгвардії.

Жодне з цих угруповань не є однорідним - елементи різних військових округів, маріонеткових сил, добровольчих підрозділів та інших формувань розкидані по всьому театру воєнних дій.

Така диспозиція дозволяє припустити, що Москва віддає пріоритет поступу навколо Бахмута і, можливо, у напрямку Сіверска своїми російськими силами,

одночасно намагаючись використати ентузіазм сил "днр" для захоплення території, яку вони не змогли взяти з 2014 року по осі Авдіївки.

Висока концентрація добровольчих батальйонів навколо Ізюму та Слов'янська

говорить про те, що цей район не знаходиться в центрі уваги Росії і може бути вразливим для українських контратак.

Нагромадження сил у Херсонській області та навколо неї може створити значні проблеми для російського командування та контролю, особливо якщо українські сили зроблять там контрнаступ.

2. Місто Харків та північно-східна частина Харківської області:

В основному підрозділи Західного військового округу

Склад російських сил навколо міста Харкова принаймні частково складається з підрозділів Західного військового округу.

Український Генеральний штаб визначив, що російські сили зосередили підрозділи ЗВО навколо міста Харкова та у прикордонних районах Курської та Брянської областей Росії (на північний схід від міста).

Російські наступальні операції на цьому напрямку вцілому були безрезультатними, що свідчить про недостатню цілеспрямованість, що можливо, відображається у більш обмеженому розгортанні сил.

3. Лінія Ізюм-Слов'янськ:

Здебільшого добровольчі батальйони та деякі підрозділи Східного військового округу

Російські сили, ймовірно, спрямовують добровольчі підрозділи і деякі загони Східного військового округу на лінію Ізюм-Слов'янськ і, ймовірно, віддають пріоритет цієї осі на користь захисту позицій на півдні України.

Українські військові чиновники повідомили, що підрозділи СВО, які раніше підтримували наступальні операції у напрямку Слов'янська, передислокуються на південну вісь, намагаючись захистити окуповані території у західній частині Запорізької та Херсонської областей.

Російські видання та Telegram-канали почали виявляти та оголошувати набір до добровольчих підрозділів, що діють поблизу Ізюму, у зв'язку з повідомленнями про підготовку контрнаступу України.

Російське ЗМІ "Реадівка" повідомило, що добровольчі козачі загони "Єрмак" та "Кубань" набирають підкріплення для наступальних операцій у Харківській області, ймовірно, в районі Ізюму, оскільки козачі загони діють у цьому районі з квітня.

Пов'язане з Кремлем видання "Комерсант" також повідомило, що козачий загін "Дон", який з квітня воює в районі Великої Комишовахи (на південний захід Ізюма), приєднується до добровольців та інших козацьких підрозділів (включаючи загін "Кубань").

Російський військовий кореспондент Сашко Коц повідомив, що "Російський легіон" набирає особовий склад для дій на кордоні Харківської та Донецької областей.

За повідомленнями, "Російський легіон" діє на південний схід від Ізюму з моменту вступу до України 12 травня.

Опора на добровольчі сили може пояснити відсутність російського прогресу та деякі успішні українські контратаки на лінії Ізюм-Слов'янськ.

4. Сіверск-Лисичанськ:

Центральний військовий округ із деякими підрозділами "днрлнр"

Підрозділи російського Центрального військового округу та деякі підрозділи "лнрднр" діють на осі Сіверск-Лисичанськ та відновили наступальні операції, ймовірно, після оперативної паузи, розпочатої наприкінці липня.

Командувач ОМОН генерал-полковник Олександр Лапін відвідав Лисичанськ 8 серпня і, ймовірно, під час свого візиту наказав військам ОМОН відновити наступальні операції у напрямку Сіверска.

Міністерство оборони Росії визначило Лапіна відповідальним за безпеку Лисичанська 3 липня, і з того часу він, мабуть, продовжував командувати військами у районі.

Угруповання послідовно почало наступальні операції в районі Сіверска з 8 серпня, тоді як раніше вони брали участь у спорадичних обмежених наступах, зазвичай, з інтервалом два-три дні.

На кадрах із соціальних мереж, опублікованих у Твіттері 5 серпня, видно, що елементи російської 55-ї мотострілецької бригади 41-ї загальновійськової армії СММ, як повідомляється, діють у напрямку Сіверска.

ISW раніше повідомляло, що російські сили також перекинули БТГ СММ у район Сєвєродонецька-Лисичанська наприкінці червня.

5. Бахмут:

Група Вагнера з підрозділами "лнр" та деякими підрозділами ЗВО

Загони "Вагнер Груп" брали активну участь у російських зусиллях із закріплення позицій навколо Бахмута і, ймовірно, зробили свій внесок у недавні успіхи в цьому районі.

Різні російські та українські джерела повідомили, що найманці групи "Вагнер" відіграли важливу роль у захопленні Покровського (на схід від Бахмута), Клинова (18 км на південний схід від Бахмута), Новолуганського (25 км на південний схід від Бахмута) та Вуглегірська електростанція (близько 20 км на південний схід від Бахмута).

Російські Telegram-канали високо оцінили роботу групи Вагнера по завершенню тактично складного захоплення Вухлегірської ГЕС 26 липня, що свідчить про схвалення, яке російський інформаційний простір нещодавно дав групі Вагнера.

На бахмутському напрямі також діють підрозділи "лнр", такі як 6-й козачий полк та інші загони ЗВО.

За наявними даними, група Вагнера також має штаб у Попасній, приблизно за 40 км на північний схід від Бахмута.

Один російський міблогер розмістив у Telegram знімки свого відвідування штабу групи Вагнера, який, за його словами, перебував у Попасній 9 серпня.

Таке розташування, мабуть, дозволяє командуванню групи Вагнера координувати різні наступальні операції на північному сході Донецької області з окупованої Росією території Луганської області.

Різні російські та українські джерела повідомили, що 14 серпня українські сили завдали удару по штабу і знищили його, можливо, на підставі геолокації вищезгаданого повідомлення в Telegram.

Цей удар може вплинути на можливості командування та управління "Вагнера" у районі Бахмута.

6. Місто Авдіївка-Донецьк:

Підрозділи "днр"

Підрозділи "днр", які діють у цьому районі з 2014 року, діють у районі міста Авдіївка-Донецьк після ймовірної участі в операціях із захоплення Луганської області.

Мілблогери та військові кореспонденти з "днр" публікують кадри обмеженого просування 1-ї Слов'янської бригади, 5-ї бригади та 11-го полку ДНР на північ і північний захід від міста Донецька.

"днр" також почала оголошувати набір добровольців до 100-ї гвардійської окремої мотострілецької бригади "днр", а українські чиновники повідомили, що російська окупаційна влада розпочала мобілізацію людей з Маріуполя для участі в операціях "днр".

Readovka також повідомила, що один невстановлений козачий загін діє в районі Мар'їнки, на північний захід від міста Донецька.

ISW раніше оцінив, що міліблогери, що базуються в "днр", стали частіше висвітлювати невеликі успіхи на напрямі Авдіївка - місто Донецьк, ймовірно, у спробі підняти бойовий дух серед бійців "днр" та Росії.

Цілком ймовірно, що таке висвітлення спрямоване на вербування більшої кількості бійців "днр" для підтримки спроб прориву довкола міста Донецька.

7. Південь України:

Змішаний

Склад російських сил на південній осі відносно різноманітніший, ніж на інших осях.

Російське військове керівництво, ймовірно, спішно перекинуло до цього району змішані сили для захисту від очікуваного контрнаступу українських військ, що, ймовірно, пояснює велику різноманітність угруповань сил у цьому районі.

ISW спостерігала елементи 35-ї та 36-ї загальновійськових армій Східного військового округу, 22-го армійського корпусу Чорноморського флоту, 49-ї ОАА Південного військового округу, 76-ї гвардійської штурмової авіаційної дивізії та Росгвардії по всій території півдня України.

Південне оперативне командування України 3 серпня відзначило, що російські війська направляють підрозділи 35-ї САА у північну частину Херсонської області.

3 серпня різні українські офіційні особи повідомили, що українські сили знищили командний пункт 22-го армійського корпусу в Чорнобаївці на околиці міста Херсона.

5 серпня українські сили додатково завдали ударів по пунктах управління 76-ї десантно-штурмової дивізії у Чорнобаївці.

За повідомленнями, підрозділи 49-ї САА діяли на західному березі Дніпра, особливо в районі Снігурівки Миколаївської області.

Заступник начальника Головного оперативного управління Генерального штабу України Олексій Громов заявив 4 серпня, що підрозділи Росгвардії (внутрішні військові сили Росії) перейшли на східний берег Дніпра, що свідчить, що російські сили приділяють пріоритетну увагу забезпеченню оборони цього берега.

8. Основні висновки

Російські та маріонеткові війська в Україні діють приблизно у шести угрупованнях.

Російські сили провели наземні атаки на північ від міста Харкова, на північний захід від Слов'янська, на схід від Сіверску і досягли невстановлених успіхів у районі Бахмута.

За повідомленнями, українські сили завдали удару по скупченню сил Вагнера в Попасній Луганської області, зазнавши втрат.

Сорок дві держави закликали російські сили вивести війська із Запорізької АЕС в Енергодарі, всього за дві-чотири години до завдання чергового удару по Енергодару.

Українські війська завдали удару по Антонівському автомобільному мосту, внаслідок чого по всім трьом автомобільним мостам на правому березі Дніпра, ймовірно, не зможе проїхати важка техніка.

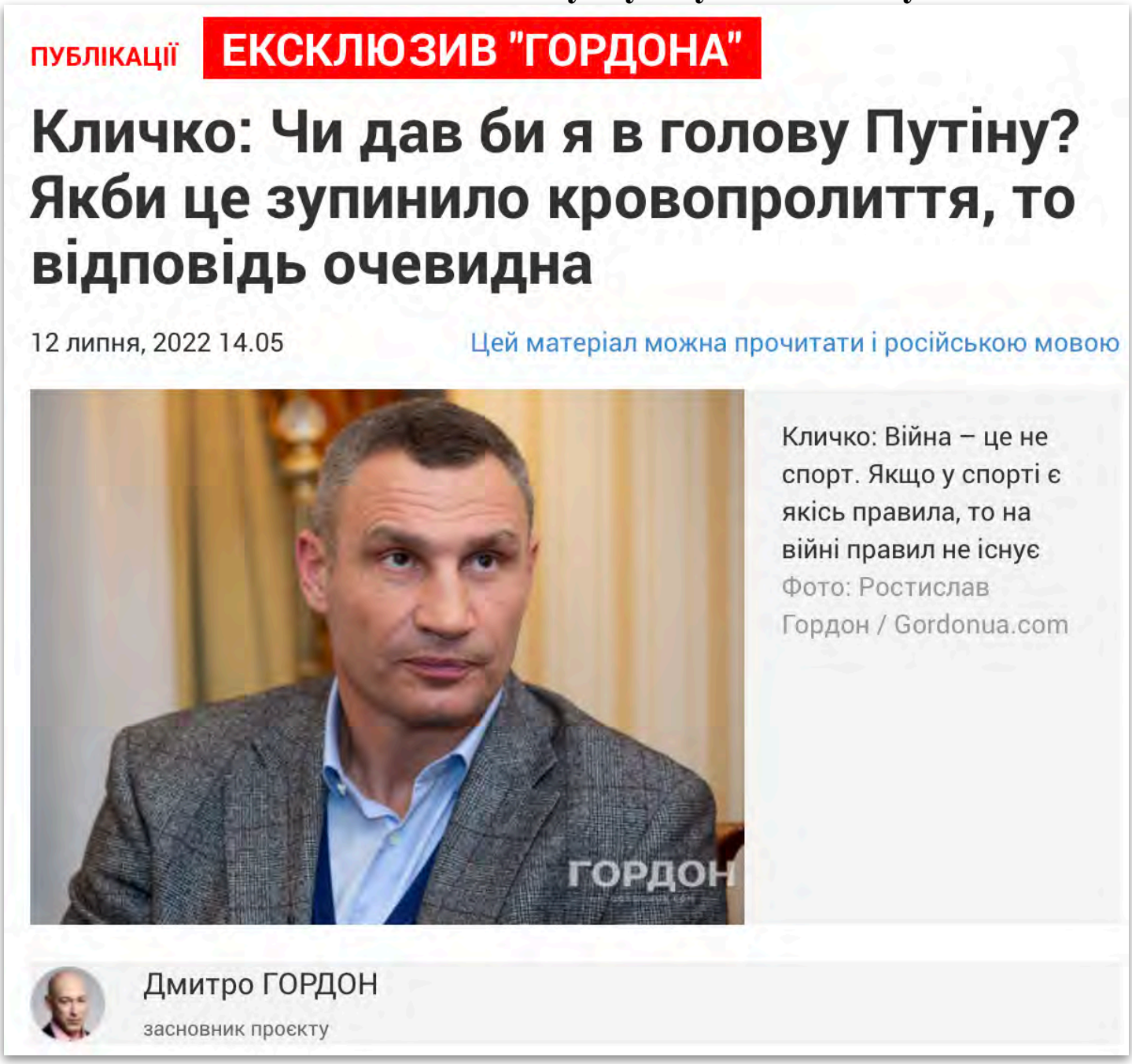
Російські військкомати продовжують стикатися із труднощами у стимулюванні росіян до підписання контрактів на військову службу.

Російська окупаційна влада продовжувала вживати заходів щодо рублевізації та збору даних про цивільне населення на окупованих територіях, щоб створити умови для проведення референдумів з анексії.

***

№ 468.

Кличко: Чи дав би я в голову Путіну? Якби це зупинило кровопролиття, то відповідь очевидна

кровопролиття, то відповідь очевидна

2022-08-12

О 4.00 24 лютого мені зателефонували зі словами: "Почалося". Але навіть тієї миті я не міг припустити, що буквально за два дні під Києвом уже почнуться бої

– Віталію, ось ми йдемо Хрещатиком за 4,5 місяця після початку війни. Ти мер Києва вже вісім років. До речі, чимало. Ти видатний спортсмен, непереможний чемпіон. Скажи, будь ласка, для тебе ця війна стала несподіванкою?

– Ось ми йдемо Хрещатиком. Якби не ця грьобана війна... У нас заплановано капітальний ремонт Хрещатика. За 20 років він уже так втомився... І ми запланували так багато речей гарних, змінюючи місто, так багато об'єктів... Насправді жахлива робота, і в страшному сні тільки можна придумати бути мером. Я порівнюю цю посаду з електричним стільцем. Але один складник дуже позитивний: коли ти можеш безпосередньо змінювати, змінювати своє улюблене місто, свою країну на краще.

– Так.

– Отож, багато було заплановано цьогоріч... Ми збільшили наповнення бюджету. Головна вулиця нашого міста мала перевтілитися і ще більше змінитися на краще. Повністю висадити б каштани... Ну, тут так багато таких інновацій, які ми планували, так багато парків мали відкрити... Два мости мали відкрити. І всі ці плани, на превеликий жаль, війна зруйнувала. Щодо війни всі свої емоції висловлювали. Ми, напевно, не розуміємо по-справжньому... Тут, у Києві, ми не можемо відчути того драматизму і тієї трагедії, яка насправді відбувається в нашій країні. Небо блакитне, атмосфера невоєнна... Але насправді кілька сотень кілометрів на схід – щодня гинуть люди. І мені як меру надходять зведення про тих киян, кого ми ховаємо в цій безглуздій війні, яку розв'язала проти України Російська Федерація.

– Ти пам'ятаєш своє перше враження від того, що почалася війна?

– У мене була абсолютно точна інформація від спецслужб.

– Що почнеться?

– Що 24-го заплановано о 4.00... На 3. 00 я поставив будильник...

– А я на 4.00 поставив.

– І о 3.00 уже не спав. О 4.00 мені перетелефонували зі словами: "Почалося". Але навіть тієї миті я не міг припустити, що буквально за два дні під Києвом уже почнуться бойові дії.

– Скажи, будь ласка, коли тобі сказали: "Почалося", у тебе страх був? Що ти відчув, які емоції були?

– Ну, я чесно можу сказати: тільки людина психічно хвора не має почуття страху.

– Ну що, аж страшно стало?

– Страх насправді – це почуття, яке подарувала природа для самозахисту людини. І той, хто каже, що не має страху, напевно, бреше. Кожен має страх,

але питання в тому, як ти цим страхом користуєшся. Когось він паралізує, хтось абсолютно губиться, когось мобілізує.

– "Людину з такими кулаками, як у мене, і головою, не може страх паралізувати".

– Ну, це питання вже не спорту. Війна – це не спорт. Якщо у спорті є якісь правила, то у війні правил немає. Страху не було – було хвилювання. Така, знаєте, жахлива невідомість і хвилювання: "Що ж тепер?" Але я навіть не міг припустити тієї миті, що настільки агресивно... Усе-таки думали, що якщо якісь воєнні дії почнуться, то почнуться на Донбасі, у зоні зіткнення.

– Було бажання втекти в перші хвилини?

– Ні. Навіть такої думки не було.

– Володя був у Києві?

– Так. Володя був у Києві весь цей час.

– Коли ти побачив його після початку війни?

– Ну, думаю, годині о 8.00 ми з ним зустрілися. Цього самого дня.

– Він вирішив залишитися?

– Ми навіть таких речей не обговорювали: "Що ми тепер робитимемо?" Я виконую свої функції як мер міста. По-друге, як громадянин. Кудись тікати – ні. Навіть більше, Володя перед початком війни на власному прикладі продемонстрував: він вступив до тероборони, підписав контракт – і закликав разом зі мною всіх, кому небайдужий захист міста, захист країни, захищати її, бути тут. І думок покинути, кудись швиденько поїхати навіть не було.

Росіяни думали, що паніка буде, хаос. А в людей виникають почуття люті, ненависті й почуття, що вони нікуди не хочуть тікати, а хочуть захищати своє місто

– Я дивлюсь на Прорізну. Слухай, як гарно зроблено все...

– Лавки ми поставили.

– Я не гуляв тут давно, не бачив цього.

– Люди швидко звикають до змін, які відбуваються. Їм здається, що так і було. А було не дуже гарно.

– Чудово.

– І найбільша насолода для мене, коли люди підходять і дякують за новий сквер, за нову вулицю, за відремонтований парк, за те, що місто змінюється на краще. У цьому насправді дуже велика мотивація. Ти розумієш, що те, що ти робиш, – правильні речі. Ти маєш можливість змінювати життя навколо себе на краще.

– Ти знаєш, для мене найстрашніший момент війни – це танк на Оболоні в Києві, танк на проспекті Перемоги.

– Танка на проспекті Перемоги не було.

– Як? Підбитий.

– Не було.

– Не було?

– Танка на проспекті Перемоги не було. ДРГ заскочила з боку Лютежа. Одна ДРГ була на площі Шевченка. І танк прорвався на Оболонь. Не танк, а БМП.

– Так, коли машину зім'яв. Твої відчуття, коли ти це побачив?

– Ми зараз йдемо так, правильно?

– Так. Пройдімо так, потім на Володимирську гірку. Твої відчуття, коли ти це побачив?

– Лють. Лють і, найцікавіше, – у тисяч, десятків тисяч, сотень тисяч киян ті самі емоції. Одна показова історія. Це був перший чи другий тиждень війни. Я був уранці на роботі. О 8.00 приходить інформація, що на Оболоні ракета влучила в будівлю.

– Так.

– Негайно я виїхав туди. 12-поверхівка. Ніколи не думав, що бетон може горіти, як свічка. Величезна дірка в будівлі, люди метушаться, пожежники, швидкі допомоги під'їжджають. Підходить до мене чоловік років 60–65 у такому гарному настрої. Я був дуже здивований. "Віталію! Я радий вас бачити тут. Ви бачите цю дірку? Це була моя квартира". І я зрозумів, чому він був у піднесеному настрої. Каже, за п'ять хвилин до того, як ракета влучила в будівлю, вийшов. "Бог урятував мене, за що я йому вдячний. Мере, що мені робити?" Я сказав: "Не хвилюйтеся, будь ласка. Ми готові вас евакуювати в безпечніше місце на заході України або за кордон". Його відповідь мене шокувала. Він сказав: "Я – їхати? У цьому місті я провів усе своє життя. Тут живуть мої друзі, мої знайомі. Мере, у мене одне прохання до вас: допоможіть мені, будь ласка. Ви можете дати мені зброю?"

Росіяни думали, що паніка буде, хаос. А в людей виникають почуття люті, ненависті й почуття того, що вони нікуди не хочуть тікати, а хочуть захищати своє місто. Інший приклад. Перший тиждень. Ми видавали бійцям територіальної оборони зброю. О 2.00...

– Просто на вулиці...

– Ну, це було не на вулиці. О 2.00 біля Троєщини... забув назву вулиці... Під'їжджаю. Черга. Вітер, собачий холод, а люди стоять у черзі, напевно, завдовжки з кілометр. Вони стоять удень і вночі. Вони чекають на зброю. Вони нікуди не тікають. Вони вирішили залишитися тут. Вони захищатимуть своє місто. Саме цієї миті ти розумієш, що ти гордий бути українцем. Це нація людей, які готові приймати виклики й нікуди не тікати, захищати свою країну. І насправді таких історій у мене велика кількість. Уже понад 130 днів триває війна – це як один довгий-довгий день. І можна книжку цілу написати, бо щодня трапляються такі випадки, які демонструють, яка оцінка ситуації складається в суспільстві, у місті, трансформації людей, які вчора були мирними жителями, які навіть подумати не могли вдягнути військову форму, узяти до рук зброю, – і однієї чудової миті вони готові віддати своє життя, захищаючи місто.

Наступна історія, маленька. Із броварського напрямку очікували на прорив танків. На передню лінію ми виїхали. Блокпост. І я одразу бачу за формою – нова, на розмір більша. Стоять хлопці, не професійні військові, на блокпості, який ось-ось буде гарячою точкою. Тероборона. Я звертаюся до них: "Звідки ви?" Один із них у нормальному житті був музикантом. "Хто ти?" – "Актор театру". Третій хлопець – лікар. Мирні професії. Вони і припустити не могли взяти до рук зброю, але цієї миті вони стояли на передку. І одне прохання в них було: "Віталію, якщо танки підуть, у нас же лише автомати. Ви можете нам допомогти?" І всі просять зброю. "Ви можете нам допомогти? Гранатомети, якісь міни..." На той момент ще не всі розуміли, як треба воювати. Але вони були готові. Вони розуміли, що між нами залишилося вже кілька кілометрів і будь-якої миті можуть розпочати штурм міста.

Якби не було Майдану, то Україна була б у ключі великої російської імперії. І війни б не було

– Я впевнений, що ти навіть уявити не міг, що на твою долю випадуть такі випробування, коли від тебе стільки залежить як від керівника столиці України. Скажи, будь ласка, тобі не хочеться вщипнути себе? "Це дурний сон, це не зі мною відбувається, це взагалі неможливо".

– Ти описуєш ті емоції, які в мене були, особливо протягом перших тижнів, першого місяця. Я ловив себе на думці... Приходив пізно, вставав дуже рано –

очі розплющую і думаю: "Дай боже, щоб це все наснилося. Це якийсь поагий сон, і зараз усе буде нормально". Але, на жаль, зброя, яка була поруч, нагадувала мені, що це не сон.

– Тобто здається, що це відбувається не зі мною?

– Ну, думки такі... Особливо спочатку я ловив себе на думці, прокидаючись, сподівався, що це страшний сон.

– Ти посивів дуже.

– Ну так, є такий нюанс. Напруження досить велике. Коли твоя зона відповідальності – безпека людей, твоя зона відповідальності – це організація тих процесів... Від тебе залежить дуже багато головних рішень. Ну, не знаю. Може, не через війну. Може, це генетичне. Пора вже. Як-не-як, 50 розміняв.

– Тобі вдається позайматися спортом, фізкультурою?

– Мрію. Іноді я вириваюся, бо це така продухвина, де знімаєш стрес.

– Що ти робиш?

– Заходжу до зали, на доріжці пробігаю.

– Віджимання, підтягування?

– Якісь віджимання, підтягування – усе як годиться.

– Скільки ти зараз підтягнешся? Із твоїм зростом.

– Ну, торік я ж поставив собі завдання. 50 років. Думаю: "Якось потрібно випендритися".

– 50 разів.

– Потрібно ж показати, що до старості ще далеко. Хоча колись я думав, що 50 – це вже час готуватися до землі. Ну, і на свій день народження підтягнувся 50 разів, заліз на п'ятитисячник на Кавказі, 50 кілометрів [на велосипеді] проїхав. Хотів ще п'ять кілометрів проплисти – переплисти Босфор, але не встиг.

– Віталику, ми виходимо на Майдан – знакове місце для кожного українця, але для тебе особливо знакове місце. Ось тут, праворуч, стояла сцена, на яку ти виходив практично щодня, виголошував промову. Ти був лідером Майдану. Зараз доводиться чути, що якби не було Майдану, то Путін не пішов би на Україну війною.

– 100%. Не пішов би.

– Ти згоден із цим?

– Якби не було Майдану, то Україна була б у ключі великої російської імперії. І війни не було б. Ну, навіщо ж воювати проти себе? Ми ж знаємо причини Майдану: небажання підписати асоціацію з Європейським союзом.

– Так.

– Тобто завдання було в Януковича чітке: союз із Російською Федерацією і жодної євроінтеграції. "У Європу ми не йдемо". Хоча коли його президентом обирали, були в нього зовсім інші обіцянки.

– Так. Ти згадуєш Януковича?

– Ні.

– А він тебе, як ти думаєш, згадує?

– Я якось навіть не ловив себе на думці, що я мушу якось його згадувати. Іноді, коли читаю пресу, там згадують його ім'я.

– Ти знаєш, що Путін після початку вторгнення готував його на посаду президента України? Тобто Янукович сидів, кажуть, у Гомелі вже. Якби захопили за три дні Київ, його сюди б урочисто привезли і сказали: "Ось, відновлюємо конституційний лад".

– Так. "Легітимний президент. Це був держпереворот, а ми повертаємо справедливість". Цей сценарій багато разів згадували.

– Ти думав над тим, що станеться, якщо приїде до Києва Янукович і росіяни? Ось особисто ти, твоя доля – що б ти робив у цей момент?

– Ну, по-перше, ми б росіян не пустили сюди в жодному разі. Кияни Януковича не сприймали. І вони показали під час Майдану, що Київ – за європейське майбутнє… Я, чесно кажучи, навіть сам тоді не думав, що майже мільйон киян вийде на акцію протесту проти звірячого ставлення до студентів. Тож я вважаю, що цей складний проміжок часу... Ми ніколи не цінували і сприймали незалежність як таке... Ще навіть жартували: "Незалежність від чого? Від чого ми не залежимо?" Ніхто не міг збагнути.

Росіяни воюють за гроші, а ми захищаємо свої сім'ї, своїх дітей і їхнє майбутнє. Як людина, яка на єдиноборствах трохи розуміється, можу сказати одну річ: у бою не мають значення розмір, сила, набагато важливіші сила духу, характер

– Так. Ми не розуміли.

– Суті цього слова.

– Так.

– Насправді ті випробування, що випали на Україну, – вони згуртували націю, визначили чіткі акценти. І це випробування, яке ми пройдемо. Коли зустрічаюся з іноземцями... Щойно приїхав із-за кордону (вдруге за цей час)… Зустрічаюся із журналістами і говорю: "Ми цю війну виграємо". – "А як ви можете бути впевнені? Це популістська заява". Я говорю: "Ні. Я можу вам повністю обґрунтувати. Ми, українці, захищаємо свою країну, своїх дітей, свої сім'ї, своє майбутнє. А війна – це смерть, війна – це вбивства. І не секрет, що росіянам добре платять, що вони прийшли воювати за гроші. Ось у мене зараз запитання до кожного, хто нас дивиться: а ви готові померти за гроші? Я на 300% упевнений, що кожен скаже: "За гроші? Якого біса?" Інше запитання: а ви готові померти за своїх дітей, за їхнє майбутнє? І я впевнений, що кожний готовий це зробити. Так ось у цьому різниця між російськими солдатами й українцями. Вони воюють за гроші, а ми захищаємо свої сім'ї, своїх дітей та їхнє майбутнє. Як людина, яка на єдиноборствах трохи розуміється...

– Зовсім трохи.

– Трохи розуміється. Можу сказати одну важливу річ: у бою не мають значення розмір, сила. Набагато важливіші сила духу, характер. У будь-якому протистоянні.

– Ну, ти так і боксував.

– Отож я одне можу сказати: сили духу нашим хлопцям не бракує. І цю війну ми виграємо. Тому що ми готові віддати все заради наших дітей. Незважаючи на те, що ми протистоїмо одній із найсильніших армій світу. І насправді велике здивування в усього світу було, бо не лише росіяни мали плани за два-три дні захопити Україну, а й західні експерти так само оцінювали, що протримається Україна не так довго. Але вони не мали рації. І вони це визна*ю*ть.

– Ти ж із Путіним неодноразово зустрічався?

– Не можна сказати "неодноразово". Один раз тільки.

– Один раз.

– Володя також зустрічався.

– Яке враження він на тебе справив? Що то за зустріч була?

– Я не міг багато говорити. Це був Laureus World Sports Awards у Санкт-Петербурзі 2008-го чи 2009-го, не пам'ятаю. Володя зустрічався також на якихось спортивних змаганнях. Я можу сказати одну річ: людина не дурна, але коли людина перебуває при владі величезну кількість часу... Ну, ми вже не беремо матеріальний бік.

– Так.

– Багато експертів кажуть, що він найбагатша людина у світі.

– Так.

– Це викривляє сприйняття світу. І людина неадекватно оцінює все, що відбувається навколо. І в цьому випадку він уже сказав, що він, як і Петро І, збирач російських земель. Він уже говорить про те, що створення України – це історична помилка, а українців не існує. І ми бачимо за діями, що відбуваються в Україні: він воює не за українців, він воює за територію, убиваючи українців. Йому українці не потрібні – йому потрібна ця територія.

– Як ти думаєш, йому не час готуватися до землі?

– Вік підходить – час уже думати.

– Про підготовку... Скажи, будь ласка, якби ви опинилися віч-на-віч, ти б йому дав як слід кулаком у голову за все, що він накоїв із нашою країною і з нашими людьми?

– Мені дуже часто такі запитання ставили журналісти. Якби кулаками, фізичною силою вирішували питання в позитивному сенсі, я б уже, напевно, кулаки до ліктів стер би.

– Проте я ще раз спитаю. Це ж привабливо. Ви удвох у кімнаті, і ти йому з усієї дурі в цю голову, яка стільки нам страждань принесла... Ну невже не дав би? Ну, навіть я не стримався б.

– Якби це зупинило все кровопролиття, то відповідь очевидна.

Путін і Росія поважають сильних. Будемо сильними, захищатимемо країну, показуватимемо свою волю – відчепляться. На слабких, на превеликий жаль, не зважають

– Як ти думаєш, довго ще нашу країну катуватимуть? Коли настане кінець цьому всьому?

– Це те запитання, на яке, на превеликий жаль, я не можу відповісти. Навіть не можуть відповісти досвідчені світові експерти.

– Навіть Арестович?.. Я сказав щось смішне?

– Я анекдот згадав про Арестовича. Потім тобі розповім. Він не для камери.

– Так...

– Бо коли чую "Арестович" – я тільки усміхаюся.

– Але воду не заряджаєш від нього?

– Це якраз із того самого напряму, як Чумак свого часу.

– Так.

– Так ось на запитання, як довго це триватиме, на превеликий жаль, ми не можемо відповісти. Хоча відповідь очевидна, з огляду на поведінку Росії. Путін і Росія поважають сильних. Будемо сильними, захищатимемо країну, показуватимемо свою волю – відчепляться. Будемо слабкими – на слабких, на превеликий жаль, не зважають.

– Ти зустрічаєшся на Заході з керівниками найбільших країн: від Шольца до австрійського канцлера. Нещодавно з Байденом спілкувався. Що це було?

– Це був саміт НАТО.

– Вони самі до тебе підходять. Тобі не треба ні до кого підходити, нікого просити про зустріч.

– Ми знаємо одне одного. Чого не підійти, не привітатися, не поговорити?

– Що вони говорять?

– Вони підтримують Україну. Розуміють, що на сьогодні всі міжнародні критерії, усі правила, прописані між багатьма країнами світу, Росія порушила. І все те, що відбувається в Україні сьогодні, світові експерти оцінюють не як війну, а як геноцид.

– Захід даватиме зброї та грошей стільки, скільки знадобиться Україні?

– Ніхто не дає просто так гроші та зброю. Нам дають зброю, щоб ми захищали нашу країну. Для того, щоб країна стала демократичною. Адже ще один дуже важливий складник, про який багато хто забуває. Причина цієї безглуздої війни є простою і лежить на поверхні: бажання України стати частиною європейської родини, бути у Євросоюзі. Що кардинально не вписується в систему координат президента Росії, де він бачить Україну частиною Російської імперії. Ось у чому причина. У боротьбі за своє

майбутнє, за незалежність, за європейське майбутнє нам партнери дають і фінансову, і військову підтримку... Але хочу наголосити – це defensive weapon, зброя захисту. Ми ні на кого не нападаємо. Ми, українці, завжди були мирною нацією, мирною державою. Ми ніколи нікому не погрожували. Ба більше, 1994 року ми віддали нашу ядерну зброю.

– Так.

– Під гарантії територіальної цілісності та незалежності нашої країни, зокрема з боку РФ. Але Росія порушила всі домовленості. І сьогодні у нас не залишається іншого шляху, як захищати наші сім'ї, наше майбутнє. Я жив у Радянському Союзі. І одне можу сказати: я в жодному разі не хочу повертатися до минулого.

Я бачу майбутнє країни виключно як країни європейської, де є основні цінності, права людини, де є свобода слова, де є демократія. Я не хочу в Радянський Союз, де був один телевізійний канал, де про виїзд за кордон можна було тільки мріяти, де нам розповідали, що американці хочуть нас поневолити... Можете собі уявити? Я ж у сім'ї військового, комуніста жив. Я пам'ятаю той момент, коли помер Брежнєв – я тиждень плакав.

– Так?

– Від страху, що зараз прийдуть американці й нас усіх уб'ють.

– А вони не приходили...

– Американці не приходили і не приходили. Але це якраз показник... Я згадую, як ми чули про Coca-Cola, але ніхто її не пробував...

– Pepsi вже почалося.

– Ми були тоді замкнуті... Зараз багато хто не пам'ятає цього. Моя перша поїздка за кордон – так багато взуття, так багато продуктів харчування... Для нас це було [шоком]... Ми ходили по супермаркетах, як у музеї. І я бачу, що те, що відбувається зараз у Росії, – це насправді повернення в минуле семимильними кроками, де західні новини можна прочитати лише через VPN. За якесь неприхильне висловлювання ти можеш щонайменше на кілька днів або на кілька років загриміти кудись. Тобто один в один як у Радянському Союзі.

Чи залишиться Київ без тепла й електрики? Можу пообіцяти одне: ми зробимо все, щоб усі сервіси, які є в киян, були в тих самих обсягах, що й до війни

– Ми гуляємо, зараз спекотне літо, але попереду осінь, а потім і зима. Доводиться чути, що в Києві будуть величезні проблеми з опаленням, з електрикою, що росіяни можуть бити по ТЕЦ цілеспрямовано – виводити з ладу всю інфраструктуру. Київ може залишитися без електрики й без тепла?

– Такі прогнози вже були взимку, коли почалася війна, і найбільше цього побоювалися. Я відповідальний за критичну інфраструктуру міста. І можу пообіцяти одне: що ми зробимо все, щоб усі сервіси, які є в киян, були в тих самих параметрах, що були до війни. Складна ситуація, згоден. Дуже багато невідомих, дуже багато викликів. Але я думаю, що ми впораємося.

– Мер спокійний.

– Є у військових одне прислів'я: "Генерал, який тікає, викликає паніку у своїх підлеглих". Тому я, у принципі, спокійний і намагаюся в цьому випадку паніки в жодному разі не наводити. Немає причин для цього.

– Ми зараз перебуваємо у святому для кожного корінного киянина місці – на Володимирській гірці. Ти водив Києвом екскурсії, ти знаєш Київ як п'ять пальців. Які в тебе улюблені місця в місті?

– Ну насправді це одне з улюблених місць. Це справді символічне місце. Ось пам'ятник архістратигу Михаїлу, який ми торік поставили, фонтан. Прекрасне місце. Це насправді центр, саме серце України, серце нашого міста. Та й вигляд має європейський. Зроблено ремонт.

– Розкішно просто. Розкішно.

– Може сказати, що він розташований у ботанічному саду. І поступово ми впорядковуємо всі парки міста Києва: а місто Київ відоме своїми парками, зеленими зонами, де можна відпочити з дітьми, з друзями, чудово провести час. У деяких парках таке відчуття, що ти перебуваєш у лісі, а ти перебуваєш у центрі міста.

– Ну твій Київ – це які місця?

– Наразі навігація заборонена. А насправді влітку чудово взяти в оренду катер, пройтися островами. Біля води не так спекотно.

– Так.

– Мій Київ – це острови, мій Київ – це Дніпро, мій Київ – це пагорби, підгірки, мій Київ – це парки. І з кожним із місць у місті Києві пов'язане щось. Є лавочка, на якій я вперше поцілувався.

– Не ця лавочка?

– Ні, ні.

– А дівчинку пам'ятаєш, із якою вперше поцілувався?

– Звісно. Такого не забуваєш.

– Думаю, вона тебе також пам'ятає.

– Ми після школи так і не зустрічалися більше. Тому з містом пов'язано дуже багато складників. І насправді історичну частину міста я знаю дуже добре, бо працював у бюро міжнародного молодіжного туризму "Супутник" і водив екскурсії для дітей, які приїжджали тоді ще з усього колишнього Радянського Союзу. Тому, маючи ті навички, які я колись здобув...

– Можеш водити екскурсії сміливо.

– Я з великим задоволенням проводжу екскурсії для моїх друзів, які приїжджають. Зі страхом в очах вони приїхали до Києва! Україна невідома... І я дістаю величезне задоволення, коли вони розуміють, що це по-справжньому європейське місто, чудове, з особливою енергетикою, якої немає в інших містах світу.

– Зараз для мільйонів людей, які ніколи не були в Києві, ти проводиш екскурсію насправді.

– Ну ось це одне з моїх улюблених місць. Я сюди під'їжджаю велосипедом о 6.00.

– Ось сюди?

– Так. І сонце сходить просто в напрямку святого князя Володимира, який зараз зачохлений, щоб у жодному разі цю святиню…

Зеленський зробив один дуже правильний крок: попри рекомендації наших партнерів, не поїхав. За це йому великий респект

– Жахливо це бачити.

– …обстрілами не посікло уламками і в жодному разі не зруйнувало. Тут чудовий краєвид. Тут можна хвилин 5–10 стояти. Хлопці, із якими я їжджу, кажуть: "Віталію, поїхали. Час!" Можна медитувати: червоне сонце сходить над святим Володимиром. Можемо тут спуститися – і ми вже внизу.

– У тебе тривалий час були дуже непрості стосунки з Володимиром Зеленським. Після початку війни щось змінилося?

– У мене немає складних стосунків. У мене стосунки рівні. Якщо в когось можуть бути зі мною погані стосунки... Я до всіх ставлюся по-доброму, привітно. Тому моє ставлення до Володимира Зеленського аж ніяк не змінилося.

– А в нього щодо тебе?

– Я не знаю.

– Ви зустрічаєтеся?

– Ні.

– Узагалі ні?

– Ні.

– За 4,5 місяця жодного разу?

– Ні.

– А телефонуєте?

– Було кілька разів.

– Він героїчно поводиться, на твою думку?

– Він зробив один дуже правильний крок: попри рекомендації наших партнерів, не поїхав. Президент – це символ країни. І виїхати з міста, виїхати зі столиці, покинути її – це було б великою помилкою. За це йому величезний респект. Він залишився в місті.

– Тобто він мужньо повівся?

– Він повівся в цьому випадку мудро.

– Політичне життя в Україні – запитую в тебе як у лідера партії УДАР – зараз існує?

– Було б зараз дуже безглуздо розмахувати прапорами політичних партій. Я впевнений, що сьогодні всім українцям необхідно сконцентруватися, незалежно від своїх політичних уподобань, лише під одним прапором – під прапором України. І сьогодні якщо хтось починає займатися політикою, то думає він тільки про себе, а не про країну. І це безглуздо.

– Ти не можеш не замислюватися сьогодні, що буде після нашої перемоги. Так, до неї треба дожити, звичайно. Але ж життя триває. Ти думаєш про це?

– Звісно. Намагався принаймні. Є дуже відомий вислів: "Не кожен може зазирнути в завтрашній день". Мало хто це може зробити.

– Не кожен.

– А я в цьому плані кажу: "Я можу". Тому намагаюсь іноді зазирнути в завтрашній день.

– Що там?

– Ці випробування ми пройдемо. І я впевнений, що цими випробуваннями ми насправді демонструємо нашу волю і відданість демократичним цінностям. Ми будемо країною, престижною у плані інвестиційного клімату, країною, яка обрала, виборола...

– Так, і обрала, і виборола.

– ...своє право бути європейською країною. І впевнений, що в нас буде приблизно така сама ситуація, як у Південній Кореї. Із погляду великого розвитку, зацікавленості інвестицій та економічного розвитку.

– А що сьогодні для України перемога? Дехто каже: повернення до кордонів 24 лютого. Інші кажуть: повернення до кордонів 1991 року. Треті кажуть: Путін ніколи не піде з Донбасу, із Херсона, Запорізької області, Харківської... Що ти думаєш?

– Відповідно до всіх міжнародних домовленостей, є кордони України. І Донецьк, і Луганськ, і Крим – це Україна. Завжди була. І ми знаємо, який це був референдум у Криму. Усі знають, що цей конфлікт і заява Російської Федерації не мають до цього жодного стосунку... Усі розуміють, що без постачання зброї [проросійським сепаратистам], фінансування та пропаганди цей конфлікт ніколи б не розпочався. Я впевнений, що всі розуміють абсурдність заяв про "денацоналізацію", "дерусифікацію", боротьбу проти "фашистів", захист інтересів росіян, російської мови... Це все брехня, це все пропаганда в найкращих традиціях Радянського Союзу. І я найкращий приклад тому.

Один хлопчик років 5–6 плакав на вокзалі, кликав маму, тата. Я підійшов якось підбадьорити його... Жінка відвела мене вбік і каже: "Він ще не знає, що ні мами, ні тата в нього немає. Їх убили, а він сирота"

– Як людина, яка...

– Наполовину росіянин. Як я можу ненавидіти росіян, коли моя мама росіянка? Моя перша мова – російська. Я думаю російською. Хоча я українець. Понад 70 національностей живуть в Україні, і навіть росіяни за

національністю захищають Україну, бо це їхній дім і вони не поділяють принципів Російської Федерації. Як довго це триватиме? Не знаю. Але одне знаю: нам потрібно буде боротися. І знаю, що ми виграємо.

– Ти знаєш, я живу одним днем, не загадую на наступний. Як і мільйони українців. Я іноді навіть не пам'ятаю, який день сьогодні, яке число. Такого ніколи не було. У тебе так само?

– Будувати плани немає сенсу... Тому що всі плани залежать від ракетних обстрілів. У людей, які жили в Ірпені, Бучі, Гостомелі... Понад 20 будинків у місті Києві зруйновано. Більш ніж 110 людей загинуло, діти загинули. У них теж свої плани були, але будувати плани, коли тобі може будь-якої миті влетіти ракета в будинок і зруйнувати не тільки плани, а зруйнувати твоє життя чи життя твоїх близьких, дуже важко.

– Як мама почувається?

– Нормально. Ремонтуємо.

– Переживає сильно?

– Мама переживає. Ми коли з Володею телефонуємо їй, кажемо: "Не хвилюйся. Я за Володею наглядаю". Володя каже: "А я – за Віталієм". Тож мама в цьому плані спокійна.

– Багато хто йде до тебе сьогодні зі своїм горем, зі своєю бідою? Я розумію, що це величезне боксерське серце. Але як йому вмістити ці страждання, цей жах?

– А я хочу зараз розповісти ще одну історію. Одну із показових історій болю українців. Другий чи третій тиждень воєнних дій, київський вокзал заповнений біженцями, які приїжджають з усієї України, щоб сісти на потяг і поїхати далі... Я приїхав на вокзал якраз із перевіркою. Один маленький куточок було відведено для дитячої кімнати. Там були іграшки, там лише винятково діти. Один хлопчик років 5–6 плакав, кликав маму, тата. Я підійшов якось підбадьорити його. "Привіт, не плач. Зараз мама прийде. Не хвилюйся". Якось його хотів підбадьорити, заспокоїти. Але в мене не вийшло. Жінка підійшла до мене, відвела мене вбік і каже: "Він ще не знає, що ні мами, ні тата в нього немає. Їх убили, а він сирота". І я зрозумів, що ніхто не наважився ще хлопчикові сказати такі речі. Йому розповідають, що незабаром прийдуть мата з татом. Скільки таких дітей... А скільки батьків... Найстрашніше горе – не дай боже, пережити своїх дітей. Батьки, які втратили своїх дочок, синів... Це величезна трагедія. Велика трагедія для України, Європи. На превеликий жаль, росіяни не розуміють, що це дуже велика трагедія і для Росії.

– Так.

– І одного чудового моменту вони поставлять собі запитання: "Чорт забирай..."

– "Заради чого все це було?"

– "Чому загинув мій син, мій чоловік, брат? Заради чого? Якихсь абсолютно абсурдних амбіцій побудувати якусь імперію?" Це велика трагедія. На превеликий жаль, зараз не побачиш багато людей, які усміхаються. Люди переймаються проблемами, які є в кожного з нас. І ти маєш рацію, Дмитре, у тому плані, що ми не можемо робити плани на майбутнє, будувати ці плани, бо все залежить від подій, які розвиватимуться найближчими місяцями.

– Ми тим часом, Віталію, вийшли на легендарний міст легендарного Віталія Кличка. Звичайно, минуть роки, ти вже не будеш мером, а міст залишиться, і всі знатимуть, що це міст, який збудував Віталій Кличко для свого рідного міста. Чудові краєвиди. Коли ти йдеш мостом, які почуття ти переживаєш?

– Це було ходіння по муках. Бо комусь заважав цей міст, хтось чинив спротив, хтось казав, що... Насправді цей міст було заплановано ще за царських часів.

– Так?

– Поєднати Царський сад із Володимирською гіркою. Бо потрібно було в яр спуститися, потім знову підніматися. Потім плани були побудувати цей міст за радянських часів. І я дуже радий, що таки вдалося. Виїжджали ЮНЕСКО, погоджували, приводили комісії, із громадськими діячами розмовляли, переконували. Потім вороги політичні розповідали, що "Кличко половину грошей на цьому мосту вкрав", що "тут скло не таке, міст тріснув, він неправильний, побудований неправильно, він ось-ось розвалиться". Яких тільки казок не було... Але це все в медійному полі, а коли приходиш сюди, на міст, кожен, хто проходить, дякує за чудовий краєвид.

Ця війна – найбільша дурість Путіна і РФ. На превеликий жаль, ця помилка коштуватиме і вже коштує десятки, а можливо, і сотні тисяч людських життів.

– Це фантастика.

– Це один із найкращих оглядових майданчиків у Києві. Можна побачити острови, можна побачити Дніпро, майже пів міста розкривається перед очима. Ну і его. Моє его, звісно... Ми цей міст назвали скляним. Потім назвали пішохідним.

– А народ назвав...

– А люди назвали "міст Кличка". І скажу щиро: правильно, що таки ми цей міст зробили. Дякую всім, хто був причетним. Чудовий місток, що поєднує дві історичні зони, туристичні зони.

– Так. Ми зараз підходимо до оглядового майданчика, закінчуємо це інтерв'ю. Я дивлюся на це чудове небо і думаю: "Боже мій, ну невже знайшлася скотина, яка захотіла в нас відібрати це небо, це місто, ці схили, пагорби, ці ліси, цей Дніпро?" Який жах у XXI столітті.

– Це ілюзія, що це можна відібрати. Відібрати в людини можна життя, чим займається ця безглузда війна. А це якісь маразматичні, психічні відхилення в голові в окремих людей, які вирішили це все забрати, політично поділити сфери впливу тощо.

– Ну от знамените скло. Тут ти стрибав із Володею?

– Так, саме на цьому склі. Не страшно? Хочеш підійти?

– Тут, у самому серці Києва, я поставлю тобі останнє запитання. Ти прожив уже понад 50 років, багато чого бачив, ти видатний спортсмен, за честь поговорити з яким стоять президенти найбільших країн світу. Вісім років ти мер цього чудового міста, яке ми любимо всім серцем. Це місце нашої сили. Не вийде в Путіна нічого?

– Це запитання мені?

– Так.

– Я маю чітку впевненість: що це найбільша дурість для Путіна як політика, найбільша дурість, яку Російська Федерація могла зробити. Це дуже велика помилка, але, на превеликий жаль, ця помилка коштуватиме і вже коштує десятки, а можливо, сотні тисяч людських життів. Адже найцінніше, що є в кожного з нас, – це життя, дароване Всевишнім. І прожити його треба, даруючи людям любов, доброту, позитивні емоції, у жодному разі не вбиваючи одне одного. І те, що сьогодні відбувається, – це велика трагедія. Але ми пройдемо ці випробування і будемо ще сильнішими. І буде мир.

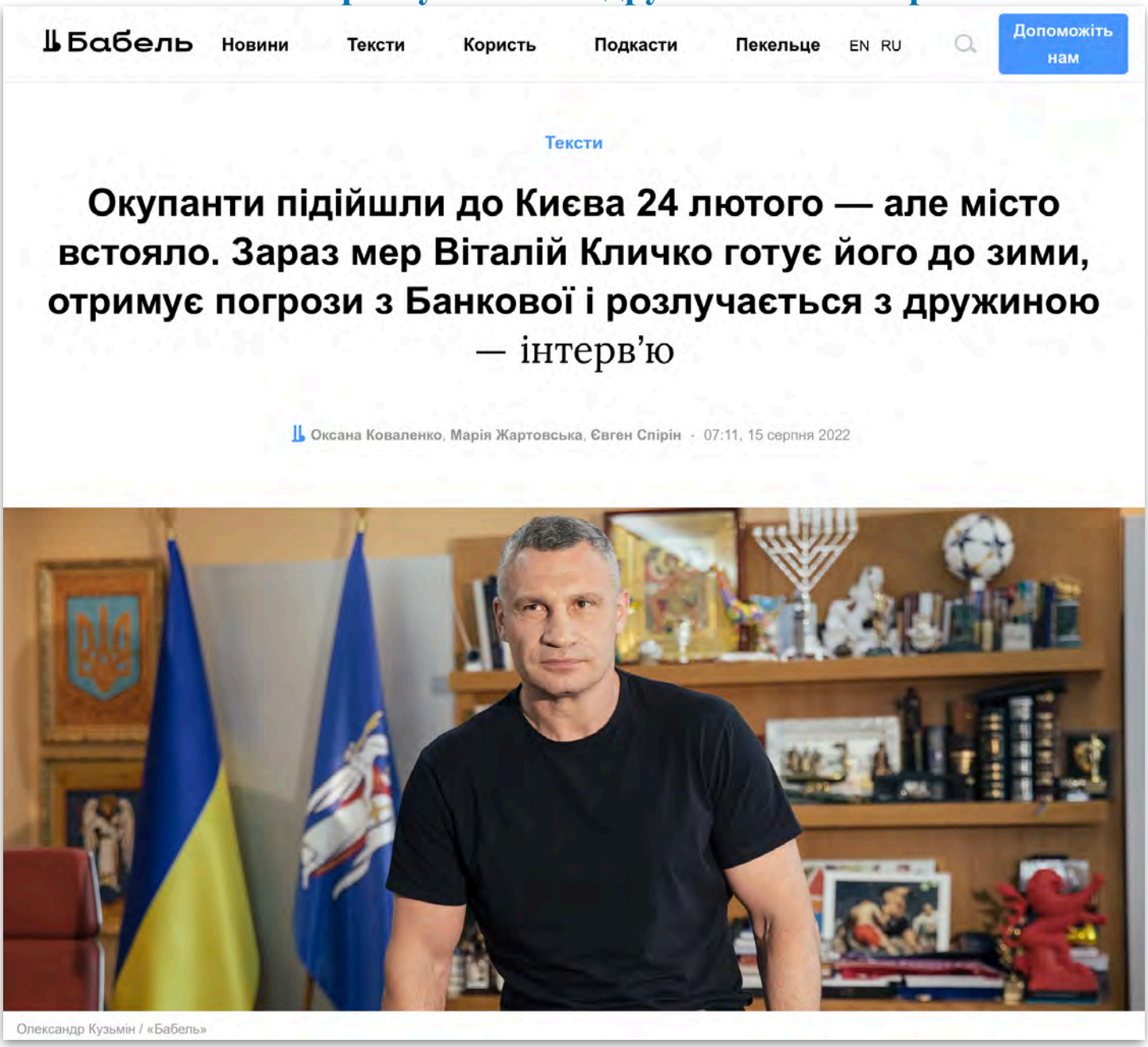
– Ми переможемо.

– Ми переможемо – і все буде Україна.

***

№ 469.

Окупанти підійшли до Києва 24 лютого — але місто встояло. Зараз мер Віталій Кличко готує його до зими, отримує погрози з Банкової і розлучається з дружиною — інтерв'ю

Олександр Кузьмін / «Бабель»

Автори: Оксана Коваленко, Марія Жартовська

Редактор: Євген Спірін

2022-08-15

— У нещодавньому інтерв'ю Дмитру Гордону ви говорили, що у вас була інформація від спецслужб про можливий наступ на Київ і ви завели будильник на третю ранку 24 лютого. Коли ви дізналися?

— У нас була напівофіційна інформація за декілька днів до цього, від наших військових, розвідників — про те, що з великою ймовірністю вторгнення в Україну заплановано на ніч 24 лютого, о четвертій ранку. Я прокинувся о третій, годину не спав. А о четвертій мені зателефонували військові і сказали: почалося.

— І вже потім ви почули вибухи?

— О шостій чи о сьомій ранку я уже обдзвонив усіх, і у нас уже була перша нарада в мерії зранку.

Напередодні війни ви, на відміну від президента і влади, не заспокоювали людей, не говорили, що усе буде як зазвичай і що ми будемо смажити шашлики у травні. Чому?

З відкритих джерел — від наших українських військових, розвідок наших партнерів, країн, що підтримують Україну — надходила інформація. Робили акцент, що ймовірність [повномасштабної війни] достатньо висока. І нам потрібно у жодному разі не розхолоджуватися, а готуватися до цього. Тому я постійно порушував цю тему, проводив наради, що не усім подобалося. Одним із ключових завдань було формування Територіальної оборони в Києві.

— Ви говорите, що про можливість вторгнення дізналися за кілька днів. Не намагалися натякнути киянам, що, можливо, краще виїхати?

— Якщо казати відверто, я розраховував, що якщо воєнні дії почнуться, то найімовірніше — на сході країни. Відверто кажучи, я не очікував, що наступ буде настільки стрімким, з півдня і півночі.

— З початком війни наскільки в Києві була готова *Тероборона*?

— Вона була **на початковій стадії формування**. Щоб вступити до Тероборони, людині треба було зібрати купу папірців, пройти комісії, витратити чимало часу, відпрошуватись з основної роботи. Навіть мій ***брат*** витратив аж два тижні власного часу, щоб зібрати всі необхідні папірці. Я йому підказував, куди потрібно піти, домовлявся, щоб було максимально швидко. Але він власним прикладом показував, що потрібно вступати в Територію. І зробив це одним із перших.

— Він зараз залишається в Території чи займається чимось іншим?

— Так, він у ТрО. Зараз він ненадовго у Німеччині, там веде переговори щодо військового обладнання для наших ЗСУ. Він свій авторитет використовує дуже потужно — це стосується гуманітарної підтримки, економічної, підтримки військовим обладнанням. Усі питання ефективніше вирішуються на

персональному рівні, а не на рівні офіційних листувань. На сьогодні з різних країн і різних джерел ми залучили десятки, якщо не сотні мільйонів євро. Це його зона відповідальності. Я попросив брата використати його зв'язки для залучення допомоги Києву й Україні. Також медійно він багато спілкується, привертає увагу світу до того, що відбувається в Україні, яка допомога нам потрібна. Це теж дуже важливо.

— Як він виїхав, адже чоловікам не можна виїжджати?

— Він виїхав за офіційним запрошенням і дорученням, з оформленням усіх документів. На початку наступного тижня він повертається в Київ. Зараз у нього відбуваються зустрічі в Німеччині, які стосуються допомоги Україні.

— Ви багато часу проводите поруч із братом. Ми раніше вас запитували, та ви не хотіли коментувати — можливо, він піде в політику?

— У політику він не збирається, я про такі плани від нього не чув. Він завжди каже: «У нас в родині вистачає одного політика». Але він — небайдужий громадянин своєї держави і переживає за країну і за родину. І навіть його маленька донька була якийсь час у Києві, бо це — Батьківщина.

— З чого складався ваш робочий день, коли перші півтора місяця росіяни були на підступах до Києва?

— У мене враження, що це був один довгий, нескінченний день: постійні наради, виклики, виїзди, будівництво захисних споруд і блокпостів. Потрібно було перекривати ключові шляхи, не допустити можливої висадки десанту на майданчики в Києві. Щоб не захопили ключові стратегічні об'єкти і об'єкти державного управління. Це напружена робота і вдень, і вночі. І ще постійна небезпека ударів по інфраструктурних об'єктах — нам треба було захистити і киян, і інфраструктуру. А ще — надавати усі послуги з теплопостачання, водопостачання, електрику. Можу сказати, що на той момент збоїв не було, попри велику кількість мобілізованих до ЗСУ і велику кількість людей, які виїхали з міста. Деякі підприємства налічували менше половини своїх співробітників. Увесь цей час ми готувалися до найскладнішого розвитку подій — можливих боїв уже в місті.

— У чому полягала підготовка до такого сценарію? Що влада має робити у таких випадках?

— Не дай бог росіяни би прорвалися до Києва і бої би почалися в місті — нам потрібно було б миттєво організовувати багато сюрпризів оркам. Цим ми займалися. Я можу впевнено сказати, що для них це не було б прогулянкою.

— Але ж 25 лютого проривалися, коли їхні ДРГ на військовому транспорті знешкоджували вже на Оболоні?

— ДРГ намагалися прорватися з боку Лютежа, до площі Шевченка. Їх знищили, більше таких проривів не було. Тим не менш, **диверсійних груп у Києві вистачало**. Їх багато знешкодили тоді, і зараз СБУ продовжує знешкоджувати. Ще чимало так званих консерв, які мали розкритися в годину Х, вони, на жаль, ще є у місті. Тому я завжди звертаюся до киян, щоб вони були пильними і звертали увагу на підозрілих осіб, особливо поблизу об'єктів критичної інфраструктури — на тих, хто здійснює там відеозйомку. Обов'язково одразу ж інформувати правоохоронців про такі випадки. Ми пам'ятаємо, як у Києві наприкінці лютого — на початку березня раптом з'явилося багато міток, їх було видно з повітря. Багато було підсвітлювальних ракет, а також квадрокоптерів, які знімали інформацію, пролітали над ключовими об'єктами. У цьому напрямку зараз трішки спокійніше. Але хочу ще раз підкреслити: жодного ракетного удару по жодному об'єкту в Україні не відбувається без так званої «підсвітки» диверсійними групами чи колаборантами. Тобто, коригувальники продовжують перебувати і в Києві, і в інших містах. Тому звертаюся завжди: будьте пильними і уважними до всього, що відбувається довкола вас.

— У чому Київ виявився неготовим до війни — які були помилки, і чи проведена робота над ними?

— **Час критикувати і розбирати ситуацію прийде**, і ми зможемо все проаналізувати.

Але до сьогодні у мене велике питання: росіяни протягом двох місяців кількістю понад сотню тисяч солдатів на півночі проводили так зване навчання із високою ймовірністю вторгнення, про яке всі говорили. А потім майже без спротиву прийшли впритул до Києва. До Лютежа.

— Якщо простіше, то у вас теж питання, чому так швидко дійшли на півночі?

— Без будь-якого спротиву! Але це загальне питання до військових. І воно залишається. Я переконаний, що роботу над помилками ми виконали, і зараз такого в жодному разі уже не повториться.

— Ми запитуємо про інший рівень — в яких питаннях місто виявилося непідготовленим, і чи виправили ці помилки?

— Те, що ми могли на своєму рівні, ми робили. Закликали вступати в Територіальну оборону, намагалися спростити процес вступу до неї, проводили навчання, готували стратегічні підприємства до можливої роботи в критичний період.

Я не розраховував, що столиця так швидко буде майже в оточенні, а росіяни підійдуть впритул до нашого міста. Але зараз ми виправляємося і враховуємо те, чого тоді не спрогнозували. Щоб у жодному разі така ситуація не повторилася.

— Які дні, за вашими відчуттями, були найскладнішими?

— Для мене — перші два тижні, а для Києва — перший місяць. Потрібно було швидко переформатувати роботу усіх підприємств, налагодити комунікацію і вже працювати в надзвичайній ситуації. Такого досвіду ніхто не передбачав. Але люди показали себе в цей момент достатньо відповідально. Можу сказати своє просте людське враження: були люди, які мали вигляд ботаніків, взагалі непідготовлених до надзвичайних ситуацій, від яких ніхто не очікував, що вони покажуть залізний характер і стрижень, а вони себе проявили блискуче. А деякі, які продавали себе як міцних мачо, в один момент зникли. І в кращому разі їх можна було знайти в Ужгороді.

— На Миколу Тищенка натякаєте?

— Це ви натякаєте. У кращому разі, в Ужгороді або Львові, а в гіршому — за кордоном. Декого ми й донині знайти не можемо. Навіть із посадовців.

— Це правда, що ви деяких своїх заступників не могли знайти в перші дні?

— **До сьогодні одного з цих заступників немає**.

— Ми про кого говоримо?

— Не буду говорити.

— Уже ж можна. Натякніть.

— Один із заступників зник.

— А цей заступник за що відповідав?

— За один із важливих напрямів.

*(За інформацією «Бабеля», мова йде про Олександра **Харченка**, заступника з питань здійснення самоврядних повноважень. На цю посаду Харченка призначили у вересні 2020 року, а звільнили у березні 2022 через відсутність на роботі з поважних причин. На його місце призначений депутат Київради від УДАРу Владислав **Андронов**.)*

— Мери говорять, що закон про Територіальну оборону був пізно прийнятий (набув чинності в січні 2022 року), тому її просто не встигли

розгорнути. Ви почали готуватися заздалегідь, *у вас через це виникали конфлікти з Офісом президента?*

— Постійно.

Мені навіть натякали, що я не повинен цього робити, бо таким чином нібито виходжу за межі своїх повноважень. І навіть деяких людей звільняли за те, що вони брали участь у нарадах, які я збирав і які стосувались оборони і зокрема Територіальної оборони Києва.

— З початком війни на базі КМДА з'явилася *Київська військово-цивільна адміністрація*, очільником якої президент призначив іншу людину — Миколу *Жирнова*, а ви завжди наполягали, що мер має бути і головою КМДА. Які у вас взаємини, спілкування, і за що відповідає він, а за що ви?

— Щодо об'єднання посад голови КМДА і мера Києва, то це прописано в Конституції.

Це що стосується мирного часу, а стосовно воєнного — коли призначили військову людину на військову адміністрацію, я сказав, що ставлюся до цього з розумінням. Тому що військові повинні фахово спілкуватися з військовими.

1) Це стосується *оборони*.

І за цим напрямом з Миколою Жирновим у нас нормальні робочі взаємини. Що стосується оборонних питань — він професійний військовий і навіть має звання генерала. Ми зараз військовим допомагаємо усім необхідним.

2) Що стосується *забезпечення життєдіяльності міста*, послуг, сервісів — у цьому напрямку у військових немає жодного розуміння. І зараз той час, коли ми повинні працювати, допомагаючи військовим.

Тому дискусія на цю тему навіть не починалася.

— Чому здебільшого з киянами комунікуєте ви, а не він?

— Тому що я продовжую виконувати свої функції як голова КМДА і як мер. Люди мене знають і прислуховуються. Я обраний киянами і відповідаю за місто. Цих повноважень з мене не знімали. Тому, звичайно, я і надалі продовжую комунікувати з киянами.

— Поки вас не було, ми роздивлялися ваш кабінет і ту картину з великим човном і купою маленьких...

— Вона висить уже кілька років, це — українська політика.

— Ми подумали про те саме. Коли росіяни стояли на підступах до Києва, то усі об'єдналися, а коли відійшли — українська політика повернулася до улюбленої справи — до внутрішніх протиріч. Ви з братом активно давали інтерв'ю іноземним медіа, комунікували з західними партнерами і весь час були в інформаційній повістці. *Чи правда, що вам телефонували з Офісу президента і просили знизити активність у медіа?*

— Таких дзвінків не було. Мої очільники — це кияни і інтереси міста. І я

роблю все, що вважаю за важливе й необхідне для життєзабезпечення столиці, інформування її мешканців. Бо інформування киян вкрай важливе, і в цьому напрямку ніхто не може говорити, що мені робити. Ми можемо координувати з владою наші повідомлення чи сигнали. Але щодо обмеження — такого не було.

— До Мадриду на саміт НАТО (28 червня), куди ви їздили разом з братом, вас випустили без затримок?

— Ні.

— З чим були пов'язані складнощі?

— З тим самим, з чим постійно пов'язані складнощі з виїздом інших мерів. Ми повинні чітко визначитися з критеріями для виїзду мерів у відрядження. Я переконаний, що контакти будуються на персональних відносинах — між мерами міст, лідерами країн. Коли людина приїжджає до партнерів, озвучує проблематику, вони готові допомогти, але потрібно обґрунтовувати і переконувати. У листуванні це не працює так ефективно. Сьогодні потрібно використовувати всі важелі і можливості для того, щоб отримати допомогу. І ми дуже вдячні допомозі від наших друзів. Від дружніх країн, міст-побратимів, які допомагали і продовжують допомагати.

Але заборона приїхати і говорити з очільником того чи іншого міста, з іноземними політиками, як мінімум…

— Вибіркова.

— Вибіркова і неправильна.

Це також, я вважаю, політичні ігри. Я завжди казав, і зараз хочу: от є слово, деякі люди його не розуміють. У цьому слові — відповідь на всі запитання, які ви ставите. Це слово називається «самоврядування» [підвищує голос і говорить по складах].

Деякі люди вважають, що самоврядуванням потрібно керувати згори. І будувати самоврядування згори донизу.

— Хто?

— Ті, хто завжди намагаються вплинути на мерів і керувати ними.

— У нас є *Конгрес місцевих та регіональних влад*, який очолює голова Офісу президента Андрій *Єрмак*, він?

— У нас є ***Асоціація міст України*** [її очолює Кличко], до якої входять 1 000 громад. І це одна із найстаріших, найпотужніших, найвпливовіших організацій. Ще раз повторю — самоврядування будується знизу вгору, а не навпаки.

— Мер Дніпра Борис Філатов в інтерв'ю «Дзеркалу тижня» скаржився на Кабмін і на прем'єра через рішення уряду повернути усі закупівлі органів місцевого самоврядування, у тому числі на армію та ТрО, в систему Prozorro. Це ускладнило місцевій владі можливість оперативно здійснювати закупівлю товарів та обладнання. *Ви відправляли листа від Асоціації міст України, був діалог з прем'єром з цього приводу?*

— Від прем'єра я від початку війни нічого не чув і не бачив. Телефонував йому багато разів, навіть sms писав. Але бажання чи зацікавленості спілкуватися не побачив.

Добре… Якщо нам не допомагають, тоді ми робимо все для того, щоб вирішити питання самостійно. І поки що в нас виходить.

— У вас взагалі немає діалогу з урядом, а з Офісом президента є?

— Я зустрічаюсь майже з усіма міністрами, коли потрібно. З прем'єр-міністром намагався багато разів. В ОП я спілкуюся з представником, який відповідальний за…

— Регіональну політику? Кирило *Тимошенко*?

— Кирило Тимошенко. І все.

— У вже згаданому інтерв'ю Гордону ви сказали, що з ОП ви спілкувалися лише кілька разів. Чому така слабка комунікація з мером Києва під час війни?

— Я намагаюся вийти на зв'язок у двох випадках: коли Києву потрібна допомога і коли Київ може надати допомогу. Якщо на зв'язок ніхто не виходить, чи вони не можуть надати допомогу, чи наша допомога не потрібна, я використовую всі свої важелі і можливості. Якщо не прямо, то в обхід все робимо.

— Ви є одним із підписантів відкритого листа щодо повернення громадянства [Геннадію] Корбану.

— Так. І багато мерів також підписалися.

— *Хто попросив вас підписати, Філатов?*

— У цьому випадку має йтися не про персоналії, а про принципи, за якими це відбувається.

> Сьогодні про ті кроки, які я роблю, мене просити не потрібно, бо вважаю їх правильними. Потрібно об'єднувати зусилля і максимально використовувати ефективність кожної людини, кожного менеджера, а не створювати штучні інтриги чи перешкоди.

Розповім вам таємницю.

> **Після того як я підписав листа, була у мене розмова з натяком: «Ти такий проактивний, ми ще за твоє німецьке громадянство не**

бралися». Я кажу: «Я буду дуже здивований, якщо мені покажуть та ще й відберуть паспорт Німеччини».

— У вас немає іншого паспорта?

— Я буду дуже здивований, якщо хтось мені зможе показати «мій» американський чи німецький паспорт, щоб відібрати український. Я справді велику частину свого життя провів у Німеччині і в Америці. І можливість отримати громадянство у мене була, були навіть такі пропозиції, але для чого? Я був і залишаюсь громадянином України, інших паспортів у мене немає.

— А хто з вами так жартував?

— Знімемо це питання.

— З Банкової ?

— Ну а звідки? З ЖЕКу?

— А як ви для себе *пояснюєте причини рішення щодо Корбана* і ще кількох людей?

— Ще раз хочу підкреслити: має бути чітке розуміння — все має відбуватися за єдиними принципами для всіх, а не вибірково. У даному випадку виглядає так: ми у цього заберемо, а цим ми поки залишимо, щоб вони були більш слухняними, розуміли, що у них ми також можемо забрати. Потрібен чіткий закон, для всіх один, а не вибіркове ухвалення рішень.

— Ми з вами зустрічалися незадовго до війни, ви мали великі *плани на партію УДАР*, хотіли її розвивати. Сергій Притула також мав плани на свою партію — планував з'їзд. Зараз із соціологічними опитуваннями туго, але NDI у травні робив опитування, зокрема про ставлення до партій. Згідно з ним, ви подобаєтесь 63% українців, а УДАР — 31%. Ви будете конвертувати це в політичну історію?

— Сьогодні зникли всі партійні прапори. Представники різних політичних сил повинні об'єднатися виключно під одним прапором — України. Інших прапорів не може бути.

По-друге, **питання відбудови політичної структури недоцільне на даний момент**. Тому що сьогодні гостро стоїть питання існування держави, а не політичних партій. Якщо держави не буде, можемо забути й про політичні сили. Буде великою помилкою інвестувати час і сили в побудову партій.

Що стосується комунікації — ми координуємо діяльність тих людей, які звертаються з різних осередків партії з приводу гуманітарної допомоги та волонтерства.

Але це не політична діяльність.

— Час від часу західні журналісти й аналітики запитують про можливість виникнення інших політичних проєктів. Наприклад, чи буде там Притула, чи буде Кличко?

— А я інакше спитаю: чи буде існувати Україна?

Збережемо Україну і тоді зможемо говорити про політичні персоналії чи політичну діяльність. До перемоги про це немає жодного сенсу говорити. Це замки на піску чи ворожіння на кавовій гущі.

Ми повинні об'єднувати зусилля заради країни. Попри те що деякі телеграм-канали кажуть, що «все, у нас все добре» чи «ось-ось будемо штурмувати кремль», насправді ситуація дуже непроста. Ми не повинні недооцінювати ворога. І бій триває. Ми показали свою силу. Але поки жоден експерт у світі не може сказати, коли закінчиться війна. Тому всі питання про політичну діяльність і політичну боротьбу в державі, існування якої під загрозою, — недоречні.

— Практичне питання. Є законопроєкт з новими нормами будівництва, який має підписати президент. *Нові будинки мають бути з бомбосховищами і новим доступом до укриттів*. У Харкові планують залізобетонні зупинки громадського транспорту, що мають захистити пасажирів. Які ідеї у Києва щодо захисту людей?

По-перше, ми системно підходимо до цього питання.

Деякі речі ми можемо швидко виправити, деякі — потребують великих інвестицій і часу. Відверто, ще з радянських часів метро у нас було визначене як об'єкт подвійного використання, як бомбосховище. Деякі бомбосховища в Києві, в його центральній частині, залишилися з часів Холодної війни. Коли будували нові райони — я маю на увазі Харківський масив, Оболонь — небезпеки такої не було, тому там питання бомбосховищ стоїть дуже гостро. І це великі масиви, де живуть сотні тисяч людей.

Але миттєво взяти і в дуже короткий термін побудувати бомбосховища нереально.

Тому ми використовуємо будь-які приміщення подвійного користування, там, де можна бути більш-менш захищеним. Це підвальні приміщення, підземні

паркінги, підземні переходи, де можна сховатися у разі бомбардування чи атак. Усі вони є на карті, розміщеній на сайті міської влади, у додатку «Київ Цифровий». Тому прохання до кожного мешканця нашого міста — знати перелік доступних сховищ у своєму районі чи біля роботи, де можна перечекати небезпеку.

Це про відповідальність кожної людини, а що Київ може зробити для того, щоб все-таки це забезпечити?

У нас є розпорядження, що під час тривог весь наземний транспорт зупиняється, люди мають виходити і йти до укриттів. Я передивилася карту укриттів. Наприклад, ділянка від метро «Почайна» в бік Троєщини. Щоб дістатися від торговельних центрів до найближчого укриття, потрібно 26 хвилин. Наприклад, транспорт зупинився саме там. Що робити киянам, і як ви можете їх захистити?

У разі повітряної тривоги скупчення людей — це небезпека. Потрібно виходити з центрів і йти в укриття, в багатьох з яких вони є, зокрема, підземні паркінги. Якщо немає укриття, потрібно миттєво сховатися, це мають бути або бетонні конструкції, або улоговина. Люди повинні вийти з транспорту і розосередитися.

По-друге, критики дуже багато: «Навіщо ми виходимо з транспорту?» Тому що це правила, написані кров'ю. У Миколаєві влучили в зупинку, загинули багато людей, багато поранених. Ці правила для того, щоб уникнути трагедії.

І по-третє, це не сам Кличко прийняв таке рішення.

> Це рішення Ради оборони міста Києва. За рекомендацією військових, фахівців Служби з надзвичайних ситуацій.

— Усе, що ви говорите — це те, що мають робити люди. А місто? Що місто робить, щоб захистити людей у цих нових умовах?

— Ідеальна історія, якщо Київ будуватиме бомбосховище біля кожної транспортної зупинки, але давайте будемо відвертими, цього неможливо зробити.

Ми живемо в особливих умовах, і багато речей миттєво зробити не можемо. Ми зараз говоримо про будівництво бомбосховищ чи приміщень подвійного користування. Але в міста грошей немає! Ну тобто у Києва на рахунку в казначействі є 16 мільярдів віртуальних грошей. А реальних грошей в бюджеті немає!

Усі гроші йдуть зараз на оборону, на війну. І ми це розуміємо. Ми спеціальними рішеннями Кабінету міністрів отримуємо гроші на відбудову тих будівель, які пошкоджені в результаті обстрілів, щоб люди повернулися до початку опалювального сезону. Більше грошей немає.

Ми отримуємо гроші на підтримку, бюджету розвитку немає, від слова «зовсім». І на сьогодні у нас є гроші виключно на підтримку критичної інфраструктури життєдіяльності міста. Крапка. Ми повинні виходити з реалій.

Скупчення людей у громадському транспорті в разі ракетного удару несе загрозу для їхнього життя. Тому вийшли, розосередились чи, оптимально, добігли до бомбосховища або укриття і перечекали повітряну тривогу.

— Ми всі розуміємо, що *зима буде надзвичайно важкою. Які ваші прогнози, чи вистачатиме Києву газу, чи буде електрика?* До чого готуватися місту?

— Не хочу всіх заспокоювати і говорити, що все буде добре.

Ми живемо в суворих реаліях і маємо прораховувати різні сценарії.

Газ — це відповідальність уряду, там нас запевнили, що газ для населення буде і що дорожчати він не буде. Це очікування. Але ми не виключаємо, що можуть бути терористичні акти, атаки по газонасосних станціях. Цей сценарій ми теж враховуємо.

Ми закупили генератори, паливо для цих генераторів. У першу чергу, вони підуть на лікарні, на садки і школи. Ми зробимо все можливе і неможливе, що залежить від нас, щоб в оселях було тепло. Але прошу кожного підготувати теплий домашній одяг, теплі ковдри, тому що не виключаємо, що температура в домівках буде на декілька градусів нижчою за норму. Норма — 21 градус, а може бути 19 чи 18.

Можуть бути і перебої з електрикою. Сподіваємось і зробимо все для того, щоб цього не було.

Якщо будуть перебої з електрикою, у нас є генератори. Якщо не буде опалення чи газу не буде, у нас є запаси мазуту. Певний час ми зможемо функціонувати автономно. Але це досить короткий проміжок часу, який потрібен, щоб вирішити проблему.

— Нещодавно ви сказали, що до Києва вже повернулися три мільйони киян, як ви очікуєте — *ближче до зими люди виїздитимуть чи повертатимуться?*

— Усе залежатиме від ситуації на фронті.

Якщо звідти будуть добрі новини, буде успіх ЗСУ, я переконаний, що люди повертатимуться.

У березні в Києві перебували приблизно один мільйон киян, тому що переважно жінки та діти виїхали з міста, а залишилися чоловіки, які готові були чинити опір можливому вторгненню.

Зараз, за даними мобільних операторів щодо кількості телефонів у місті, ми знаємо, що у столиці приблизно три мільйони людей.

Не всі з них кияни. Сьогодні офіційно стали на облік близько 120 тисяч внутрішніх переселенців, а за нашими розрахунками, їх близько 200 тисяч.

А близько одного мільйона киян ще не повернулися в місто.

— А що кажуть ваші джерела, завдяки яким ви завели будильник напередодні війни? Чи буде наступ?

— Я хочу чітко сказати, і, сподіваюся, всі це розуміють: Київ був метою агресора і метою агресора залишається. Не тільки Маріуполь, Донецьк, Луганськ чи Бахмут. Київ — головна мета, бо це серце держави.

Чи спроможні вони прийти до Києва, захопити місто зараз? Упевнений, що ні, не спроможні. До того ж, ми набагато краще підготовлені і маємо значно більше ресурсів, ніж, наприклад, пів року тому.

— А у них є ракети, на жаль.

— Ми бачимо, наскільки ефективно працює ППО. Я як мер міста на кожній зустрічі за кордоном з нашими партнерами наголошую, що нам потрібен так званий залізний купол над столицею. І можу сказати, що сучасне західне озброєння, сучасне оснащення надходить, і поступово місто стає більш захищеним.

— Ви вже нам розповіли, чим займається ваш брат, гуманітарними питаннями, а чим займається родина?

— Діти навчаються, вони вже достатньо дорослі. Брат — зрозуміло, чим займається, залучає допомогу. До речі, я йому запропонував систематизувати інформацію і зробити невеликий звіт. Усі здивуються, наскільки він ефективно у цій сфері працює. І не надто це афішуючи — бо таким був його вибір.

— А родина?

— Мама зараз зробила операцію, повертається за тиждень.

— Дружина?

— Це не таємниця, що ми багато років живемо не тільки в різних містах, але й в різних країнах. Багато років — різні інтереси, різне життя. І ми вирішили вже оформити це офіційно.

— Тобто розлучення?

— Так. Це бажання обох сторін. У нас залишилися добрі відносини, ми поважаємо одне одного, діти вже дорослі, і життя триває.

— На завершення, питання в стилі ТСН: серце Віталія Кличка вільне чи ні?

— Воно зайняте Києвом. Як тебе не любити, Києве мій?

Кличко каже, що зима буде складною, але ваш донат зігріє «Бабель»:

***

№ 470.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 14 серпня 2022

Головне

1) Хтось вірить у запевнення чиновників та тих, хто біля корита у тому, що скасування "пільг" на податки та акцизи (тобто, обкладання акцизами і податками всіх видів пального) не спричинить різке зростання інфляції? Чи ви не в Україні живете, га? Я не полюбляю локшину на вухах. От зовсім не сприймаю.

2) Продаж віз і смоктання хуйлогрошей - таке поживне для бабуські європи, таке поживне, що аж нехай хуйлята вбивають українців.

3) Донбас, Донбас, Донбас... Щодня я читаю зведення і телефоную друзям на лінію фронту... дуже все тяжко. Насправді. Тому мене просто муляють оті "зелені вжепереможці", що вже стоять на поготові до розпилювання грошей

4) Китай через товариша Кіма надає хуйлу допомогу, яку не хоче світити. Ну й щодо Ірану - я теж впевнений, що дрони – саме китайські, трохи модернізовані для антуражу.

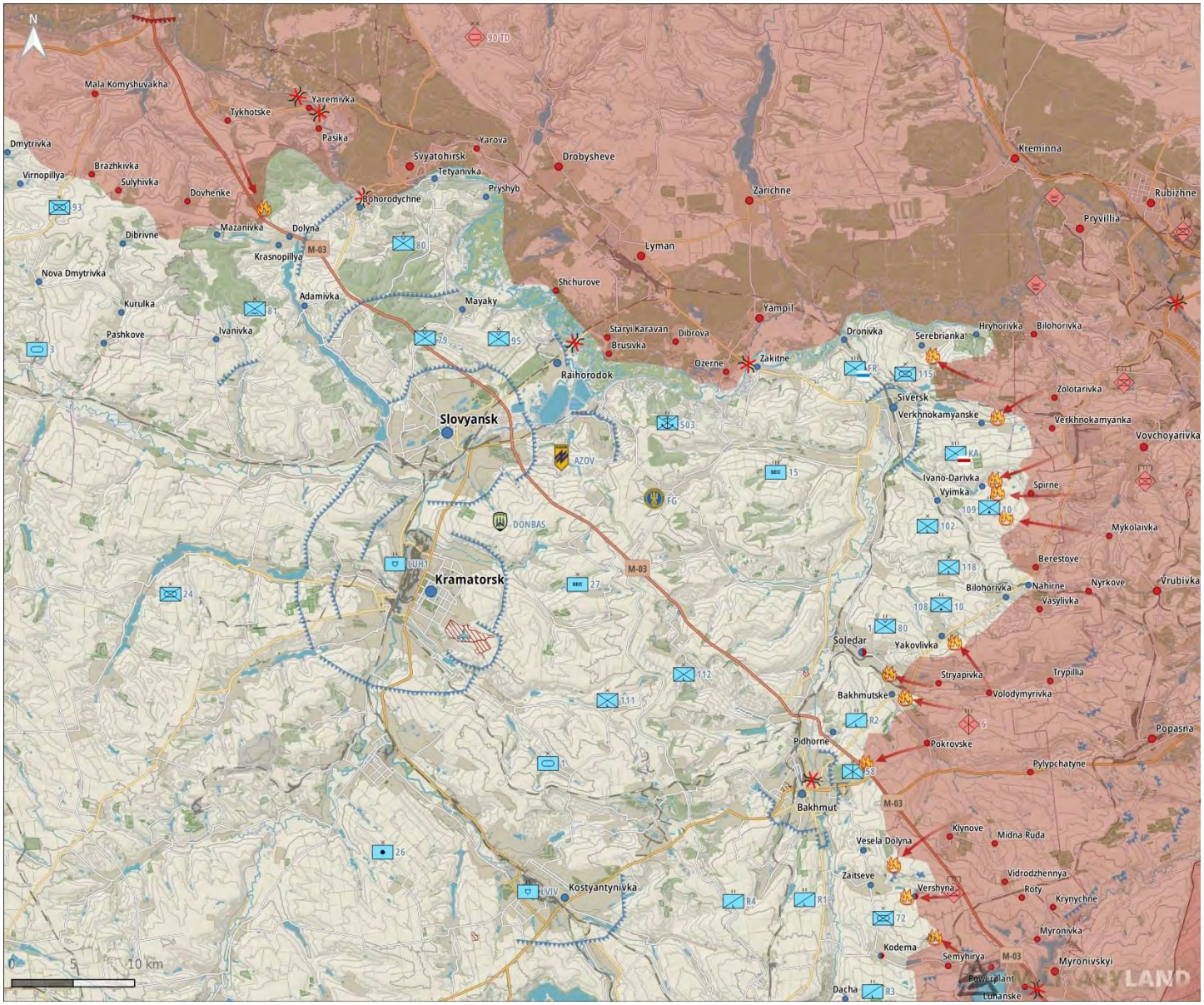
Теми дня

1) Кабмін планує повернути акцизи та ПДВ на пальне.

2) На Донеччині не припиняються тяжкі бої.

3) Німеччина, Франція та Нідерланди не підтримують заборону видавання віз росіянам.

1. Війна

1-1) Фронт

• Прикордонні райони Чернігівщини та Сумщини знову обстріляно з артилерії та мінометів із території РФ.

• У Харкові внаслідок ракетного обстрілу з-під Білгорода (РФ) пошкоджено споруди на території одного із підприємств. Кілька ракет збито підрозділами ППО. В Удах, на півночі області, окупанти спробували атакувати, але ВСУ зупинили їх вогнем і примусили до відступу. Російське міністерство оборони повідомило про захоплення села, проте ця інформація є черговою брехнею.

• Окупанти посилили атаки всією лінією фронту на Донеччині й намагаються послабити українську оборону за допомоги безперервних обстрілів з усіх видів артилерії, РСЗВ, а також завданням ракетно-бомбових ударів із повітря.

• На півночі області російські війська знову наступали на Долину, проте зазнали втрат і відкотилися на попередні позиції.

• У районі Сіверська українські війська запобігли спробі прориву диверсійної групи в Серебрянці на березі Сіверського Дінця. Відбито атаку на Івано-Дар'ївку.

• Не мали успіху спроби окупантів атакувати Соледара з боку Яковлівки та провести розвідку боєм у Веселому.

• Ударні підрозділи ПВК "Вагнера" ведуть наступ на Бахмут та спромоглися просунутися до східної околиці міста.

Українська ракетна артилерія завдала удару по штабу ПВК у Попасній. Його місцеперебування засвітив російський "військовий кореспондент". Унаслідок удару вбито десятки найманців. Серед загиблих міг бути і власник ПВК – герой Росії, "кухар Путіна" Пригожин, проте цю інформацію не підтверджено.

• На південь від Бахмута тривають безперервні бої в районі сіл Зайцеве, Вершина та Кодема, території весь час переходять із рук до рук.

• У районі Донецька жорстокі зіткнення сталися в Красногорівці на північ від Авдіївки та в Пісках, де окупантам вдалося вклинитися в українську оборону вздовж траси на Дніпро та дійти до околиці села Первомайське.

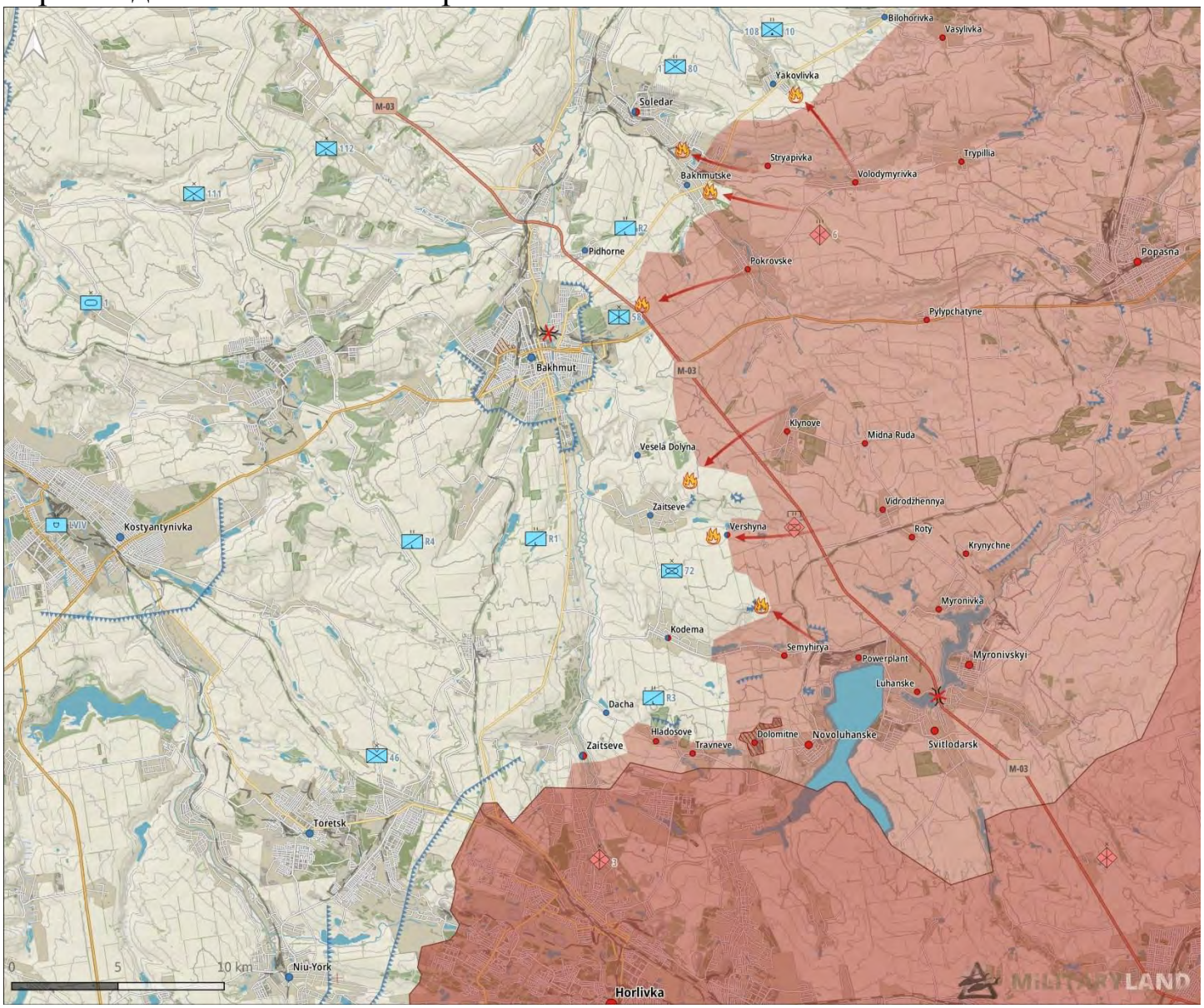
• Спроба наступу на Вугледар свіжих підрозділів російських військ, які нещодавно було перекинуто на цю ділянку фронту, успіху не мала. У районі Великої Новосілки було знешкоджено диверсійно-розвідувальну групу у Времівці.

• На Запоріжжі лінія фронту не зазнала змін. За твердженням мера Мелітополя Федорова, партизани пошкодили стратегічний залізничний міст на південь від міста, яким прямували ешелони з Криму з технікою та боєприпасами для передових підрозділів російських військ.

• Українська артилерія завдала ударів по стратегічному Антонівському мосту та російській понтонній переправі через Дніпро. За інформацією Оперативного командування "Південь", з Херсона евакуйовано штаби підрозділів, які намагаються вести наступ на півдні та півночі області. Віцепрем'єр-міністр Верещук закликала жителів Херсона якнайшвидше евакуюватися з міста, оскільки "наближається тяжка зима".

• Нікополь знову обстріляно з РСЗВ із території, що прилягає до Запорізької АЕС. Місто-супутник АЕС Енергодар було обстріляно з прилеглої посадки, загинув працівник станції. Російські війська застосовують метод залякування населення, який відпрацювали в Донецьку, де подібні обстріли житлових кварталів відбуваються майже щодня.

42 країни закликали Росію вивести свої підрозділи з АЕС, бо вони перешкоджають її безпечній роботі.

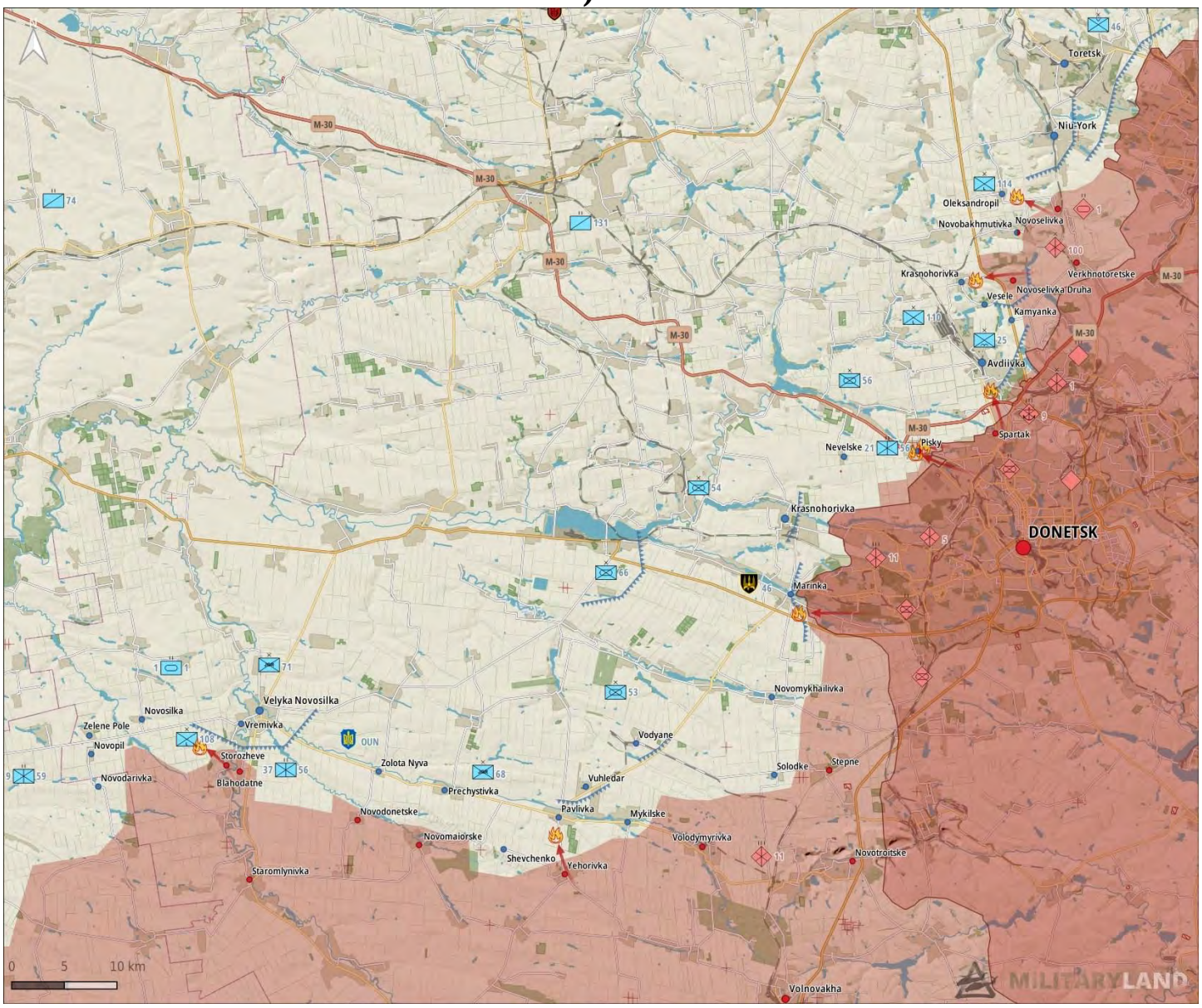

• Російські війська завдали удару по Дніпропетровщині крилатими ракетами Х-59, одну з них було збито українськими підрозділами протиповітряної оборони. Під обстріл потрапили населені пункти Криворізького, Нікопольського та Синельниківського районів.

• Дружина командира полку "Азов" Прокопенка не знає, де він наразі перебуває. За інформацією, що не підтверджено офіційно, окупанти вивезли його до Росії, проте Червоний Хрест відмовляється від комунікації із родичами полонених.

• На пляжі в Затоці на Одещині на міні підірвалися кілька людей, що відпочивали. Обласна воєнна адміністрація неодноразово попереджала населення про те, що пляжі заміновано для запобігання висадженню російського морського десанту.

1-2) Тил

• Кабмін вніс до Верховної Ради законопроєкт про скасування пільгового оподаткування (акцизів та ПДВ) на моторне паливо. Чиновники сподіваються, що це дасть змогу поповнити бюджет принаймні на 2 млрд грн на місяць. На думку низки економістів, цей крок цілком імовірно призведе до нового витку інфляції через зростання витрат на логістику, які закладено в ціну майже всіх товарів та багатьох послуг. Влада та деякі аналітики стверджують, що ціни на пальне не зростуть, оскільки світові ціни на нафту знизилися.

• У додатку для смартфонів та на порталі "Дія" відкрито можливість отримання довідки про доходи, яку вимагають низка країн для отримання віз, а також потрібні для оформлення кредитів та отримання субсидій в Україні.

2. Україна та світ

• Уряд Фінляндії протягом тижня обговорить запровадження обмежень на видавання туристичних віз громадянам РФ. Заступник міністра закордонних справ Польщі Вавжик повідомив, що влада країни працює над розширенням антиросійських санкцій ЄС і має намір розробити схему відмови у видаванні віз росіянам. Він визнав, що заборону видавання туристичних віз не підтримують Німеччина, Франція та Нідерланди.

Міністерство культури Латвії готує законопроєкт про обмеження використання російської мови як другої державної в громадських місцях та на роботі. Президент країни Левітс оголосив про намір влади переглянути візи, що вже видано, та посвідки на проживання, й анулювати їх тим громадянам РФ, які підтримують агресію.

Президент Зеленський заявив, що росіяни, які не висловлюються проти "спецоперації", фактично підтримують війну в Україні.

• Папа Римський Франциск у недільній проповіді заявив, що війна в Україні відвернула увагу світової громадськості від загрози голоду та закликав надати продовольчу допомогу Сомалі. За оцінкою українських експертів, судна, що вийшли з українських портів, доставили продовольство не до країн із загрозою голоду, а до Туреччини, Близького Сходу та Європи.

Європу накрила тотальна посуха, мало опадів було також узимку та навесні, що спричинило різке скорочення виробництва сільськогосподарської продукції.

Після оголошення міністром інфраструктури Кубраковим можливості відвантаження зерна з порту Миколаїв російські війська обстріляли портові споруди міста з РСЗВ "Ураган".

• Німеччина швидкими темпами закачує газ до підземних сховищ, які вже заповнено на 75 %. Прискорення досягнуто через зниження споживання газу та збільшення постачання з країн північного сходу Європи.

Зростання попиту на газ у ЄС провокує збільшення цін на всі енергоресурси. Найбільша нафтова компанія Саудівської Аравії Saudi Aramco оголосила про зростання на 90 % прибутку в II кварталі.

• Президент РФ Путін оголосив про розширення двосторонніх відносин із Північною Кореєю (КНДР). Одним із напрямів співпраці західні експерти називають постачання низки систем озброєнь до Росії, яка відчуває їхню нестачу через серйозні втрати на фронті. Основним постачальником зброї до

КНДР є Китай, отже, китайське керівництво може надавати неявну, але ефективну допомогу Путіну у веденні війни в Україні.

- Ліванський журналіст Маг'є повідомив, що РФ купила в Ірану 1 000 ударно-розвідувальних БПЛА, і вони вже застосовуються на фронті. Росії передано тренажер на навчання операторів цих безпілотників.

***

№ 471.

Просто либерализм у них не той системы

Куц **2022-08-13**

Либеральная система отношений "потребитель-производитель" предполагает максимизацию принципа рационального потребительского выбора по критерию "цена/качества".

В этой системе координат, производители конкурируют между собой, пытаясь дать потребителю максимально выгодное предложение как по качеству, так и по цене.

В Украине же принцип "либеральной экономики трансформируется не в рациональный выбор потребителя, а в "жлобский выбор производителя".

Особенно ярко это проявляется на примере Нафтогаза.

Нам так долго рассказывали, что цена на газ, это как цена на омары в ресторане, должны быть "рыночной" и точка, что многие поверили.

Вначале - это был принцип "импортный паритет".

1) Есть цена на европейском газовом хабе (немецком или голландском).
2) Плюс транспортировка по странам ЕС.
3) Плюс цена на вход в систему украинской ГТС.
4) Плюс доставка с западной границы в условную Полтаву.

На самом деле, потребителя "накалывали" несколько раз.

1) Ему продавали газ, добытый в условной Полтаве, но при этом саму цену газа "крутили" от импортного паритета.

2) То есть брали за основу цену на газ в голландском хабе, где его не покупали.

3) Добавляли европейский транзит, по которому газ не транспортировали.

4) Брали цену за вход в ГСТ Украины, хотя этот газ давно уже был "внутри".

5) Накручивали стоимость транспортировки "к Полтаве", хотя газ был уже там.

6) И, конечно, забывали привести калорийность украинского газа к импортному: первый на 20% ниже второго, то есть и цена должна быть на 20% ниже.

Этому способствовал и виртуальный реверс газа, когда "из трубы" отбирался российский газ, а закрывался этот объем виртуальным реверсом из ЕС:

> **в Великих Капушанах в Словакии был построено "газовое кольцо", которое я назвал "газовым коллайдером".**

Некоторый объем газа крутился "на выход" и тут же заходил "на вход".

> Таким образом, объемы транзита выравнивались в соответствие с объемами отобранного из трубы" газа.
>
> Как "подкрутка счетчика воды у "некоторых" абонентов.

Для чего нужна была такая система?

> На самом деле мы не знаем, сколько в Украине реально добывается газа и никогда не узнаем, покуда существует виртуальный реверс и частный экспорт.
>
> Вполне возможно, что никакого реального импорта газа никогда и не было и мы полностью обеспечиваем себя собственной добычей.

Любые статистические показатели будут искажаться "накрутками" виртуального реверса в пользу "прокладок" из Люксембурга и Швейцарии, когда добытый в Украине газ статистически отражается как виртуальный реверс.

И оплачивается на счета в Люксембурге и Швейцарии.

Что нужно было делать?

Я об этом многократно писал.

Первое - перенос узлов учета газа с западной границы на восточную.

Это сделало бы невозможным "виртуальный реверс".

Слышали что-то подобное из уст Витренко на шестом месяце войны? Я нет.

Второе - создание в Украине "Восточно-Европейского газового хаба".

Сперва начального - привязанного к газовым хранилищам, затем промежуточного - с ценовым бенчмарком для сопряженных рынков, а на завершающей стадии - зрелого хаба, с финансовыми производными и возможностью диверсифицировать газовые финансовые портфели.

И, конечно, с запретом экспорта газа.

Это важное условие для балансировки предложения газа по цене с платежеспособным спросом.

В этой модели,

Нафтогаз должен не выкупать газ по 4 тыс грн, добытый Укргаздобычей, а продавать его на открытых торгах на рыночных площадках газового хаба без права экспорта.

С учетом падения промышленного потребления и сокращения социального спроса, цена на газ в Украине сейчас была бы на уровне 5-6 тыс грн за тыс м куб.

И это цена для всех: для населения, предприятий ТЭК, частного сектора, бюджетников.

В рамках этой модели,

18 млрд куб дешевого украинского газа балансировали бы ценовой индикатор с 1-2 млрд дорогого импортного.

Но вместо этого,

1)!потребителю предлагают цену в 8 тыс. грн. - и подают ее чуть ли не как благотворительность.

2) А частному сектору - и вовсе 40-50 тыс грн. И эта цена - как газовая эвтаназия.

1. **Так почему "патриотичный" Нафтогаз не хочет на шестом месяце войны перенести узлы учета реверса газа с западной границы на восточную и интегрироваться в европейский газовый рынок?**
2. **Почему не хочет продавать 100% своего газа на рыночных площадках?**
3. **Почему не хочет создать в Украине газовый хаб на базе нашей ГТС и подземых хранилищ газа?**
4. **Почему не хочет стать "либеральным", а продолжает оставаться "жлобским"?**

Риторические вопросы....

***

№ 472.

"Вот тебе бабка и Лукас-день" (новая монетарная стратегия НБУ)

Куц **2022-08-15**

А также о финансовой инфляции и реальной рецессии.

Некоторые решения НБУ таки войдут в монетарные анналы.

> Например, увеличение учетной ставки до 25% с надеждой на укрепление гривны, а курс-то фиксированный!
>
> Или идеи Совета НБУ выпустить гособлигации с привязкой тела и купона к курсу гривны длля защиты от валютных рисков.
>
> А курс-то устанавливается государством!

Но это еще цветочки.

> Настоящим веником на торте стал месседж НБУ касательно того, что учетная ставка не опустится ниже 25% до второго квартала 2024 года!
>
> Делается это для формирования у населения устойчивых ожиданий высокой инфляции в среднесрочной перспективе.
>
> Хотя центральный банк, по идее, должен таргетировать доверие и стабильность (как писал когда-то глава Банка Англии Мервин Кинг).

Всесто этого, НБУ устанавливает доверие к своей политике, основанное на долгосрочной нестабильности.

Естественно, есть фактор войны. Но никто не знает каков будет отрезок стагфляции: год, два или полгода.

Формально НБУ стремится провести инверсию (оборачивание) средств до восстребования населения в банках в срочные депозиты.

Сейчас больше половины ресурсов физических лиц в банках - это остатки на карточных и текущих счетах.

То есть ресурс, который может улетучиться в любой момент, вызвав банкопад.

Срочный депозит до окончания срока размещения - не заберешь.

Таким образом, НБУ как бы пытается сформировать стимул как для банков, так и для населения:

1) - граждане, храните деньги на депозитах в банках под 16-18%;
2) - банки - размещайте привлеченную у населения ликвидность на депозитных сертификатах НБУ под 23%!;
3) - и будет всем счастье, а экономике ж....па.

Захотят ли простые украинцы размещать депозиты во время войны - сложный вопрос.

Кризис любит кэш и я не представляю, как нужно любить банки, чтобы разместить даже на три месяца гривну под 14%, уплатив с полученного дохода еще 19,5% налогов.

Лучше уже в военные облигации под 10%. Там хоть налогов нет и продать можно до срока погашения.

Но большинство будут держать свои запасы в кэше и в долларах, потому что во время войны для массового инвестора - главное не заработать, а сберечь.

Сколько стоит "депозитная" модель НБУ?

Уже сейчас, в депозитных сертификатах НБУ закрыто 150-200 млрд грн.

Допустим с помощью обрезанной монетарной трансмиссии, НБУ удастся иммобилизировать еще 100 млрд грн, которые банки привлекут у населения.

Итого - 300 млрд грн.

Подсчет очень грубый, но вполне корректный для понимания масштабов схемы.

Если указанные средства будут все время "болтаться" на депозитных сертификатах Нацбанка, ему придестя ежегодно выплачивать коммерческим банкам в виде дохода (23%) более 60 млрд грн.

За два года - более 120 млрд грн или эквивалент 3 млрд дол.

С точки зрения механики - это чистая эмиссия, которая является платой за мобилизацию средств.

Вот такой парадокс:

для сжимания ликвидности, платим высокие доходы и в итоге расширяем ликвидность на сумму процентов.

Это та самая ситуация, о которой я часто пишу:

не так страшна инфляция и эмиссия, как каналы, по которым данные явления проникают в финансовую систему.

В данном случае, перед нами

"финансовая эмиссия" в интересах коммерческих банков.

Деньги печатает НБУ - а банки получают реальные доходы, оказывая, в том числе и давление на валютные резервы Нацбанка будем кредитования фиктивных импортных контрактов.

То есть эмиссия в любом случае будет.

Вопрос в том - кто будет выгодополучателем этих средств?

Есть два варианта.

Первый. Если низкая учетная ставка - банки заинтересованы брать рефинансирование и НБУ зарабатывает на процентах.

Затем он перечисляет свою прибыль в бюджет - 40-50 млрд грн., хотя я бы предпочел перечислять эти средства на счета экономически активного населения в виде "народного сеньоража": в бюджете эта бюджетная эмиссия уходит в песок, а таргетная социальная эмиссия хотя бы частично работала бы на обычного украинца.

В нашем случае, работает **вариант №2**:

высокая учетная ставка НБУ и банкам выгодно размещать свою ликвидность в депозитных сертификатах Нацбанка.

И инструмент депосертификатов

из временного механизма иммобилизации свободной банковской ликвидности превращается в основной инструмент размещения средств банков и их заработка.

А НБУ при этом несет затраты, печатая доходы для банков.

В итоге, НБУ терпит убытки - денег нет, в бюджет перечислять нечего.

Это мы почувствуем уже в 2023 году.

Зато,

50 млрд грн уйдут вместо бюджета и населения - коммерческим банкам в виде процентов по депосертификатам.

Ну и самое "смешное".

В 20 веке центральные банки руководствовались политикой правил - соотношение инфляции, "перегретости экономики" и учетной ставки.

Например, ***"правило Тэйлора"***.

Согласно этой концепции, учетная ставка формируется исходя из:

1) - разрыва между целевым уровнем инфляции и фактическим;
2) - фактическим уровнем выпуска и уровнем выпуска при полной занятости.

При высоких показателях инфляции, жесткость действий центрального банка должна возрастать в периоде за счет "индексации" его ставки в соответствие с ценовой динамикой (об этом писал на западе наш экономист Городниченко еще в 2008 году).

Но сейчас центральные банки применяют в основном *дискреционную политику*, согласно которой,

ожидания экономических агентов относительно уровня базовой ставки центрального банка влияют на будущую монетарную модель, которую центральный банк пытается регулировать с помощью базовой ставки.

То есть действия центрального банка ни в коем случае не должны быть предсказуемыми, иначе экономические агенты будут просто экстраполировать

те или иные решения монетарного центра в свои бизнес-модели и нивелировать саму суть монетраной политики и ее воздействие на экономику.

Вот почему действия ФРС США не всегда удается "угадать" даже опытным аналитикам.

Например,

если все знают, что ставка будет повышена из-за опасений высокой инфляции, то 90% экономических агентов снизят найм работников и сократят капитальные инвестиции, ожидая ухудшение экономической ситуации.

1) И тогда начнется рецессия и дефляция, то есть обратный эффект.

2) Или экономические агенты начнут закупать производственные запасы "прямо сейчас", пока цены на них не выросли и тем самым лишь ускорят инфляцию вместо ее минимизации.

Впервые на этот феномен обратил внимание экономист Роберт ***Лукас***, а его теория была названа ***"критикой Лукаса"***:

"любые изменения политики будут систематически изменять саму структуру эконометрических моделей".

А его друг Чарльз ***Гудхарт*** сформулировал ***"Закон Гудхарта"***:

«Когда мера становится целью, она перестает быть хорошей мерой, потому что становится объектом манипулирования как прямого (фальсификация чисел), так и косвенного (работа исключительно для улучшения этой меры....

любая наблюдаемая статистическая закономерность склонна к разрушению, как только на неё оказывается давление с целью управления экономикой".

То есть для таргетирования инфляционных ожиданий, нужно минимизировать "топорное" регулирование со стороны центрального банка, которое предсказуемо и существенно искажает саму ценовую модель.

Нужны тонкие настройки и элемент непредсказуемости.

В этом смысле,

установка на "неизменность" учетной ставки НБУ ради уверенности банков в долгосрочной игре "на депозитных

сертификатах" на ближайшие два года является в прямом смысле "трепанацией черепа" реальному сектору экономики.

Ведь теперь даже самому тупому экономическому агенту понятно, что до 2025 года в Украине лучше не работать от слова совсем, так как **здесь Нацбанк будет печатать деньги для банков и больше ни для кого**.

В удивительное время живем.

***

№ 473.

Формула Расмуссена - формула окончания войны Украины с Россией?

Романенко **2022-08-15**

Вчера прочитал заявление ***Ермака***, потом появилось заявление ***Киссинджера***, а потом вспомнил последние интервью Курта ***Волкера*** и у меня начали складываться пазлы.

Но сначала приведу все цитаты, чтобы вы увидели картинку в целом.

***Ермак*:**

> *«Країна має пропозицію для Заходу, яка може зробити світ безпечнішим. Про це, а також роботу нашої міжнародної групи з безпекових гарантій, яку очолюю разом з колишнім генеральним секретарем НАТО Андерсом Фог Расмуссеном, написав для The Guardian.*

Ми вже маємо невдалий досвід Будапештського меморандуму, формулювання якого не пройшли перевірки часом і амбіціями росії. Фактично помилки минулого поставили під загрозу безпеку всього світу.

Тому зараз для нашої та світової безпеки важливо розробити реальні безпекові гарантії. Це відповідає інтересам України та світових держав. Ці гарантії можуть стати одними зі стовпів світового порядку.

Довгостроковою метою нашої держави залишається членство в НАТО, але нам потрібні юридично обов'язкові гарантії від наших союзників щодо надання зброї, обміну розвідданими та підтримки нашої оборонної промисловості та економічної спроможності.

Ми знаємо достатньо, щоб бути впевненими, що немає такої мирної угоди, під якою росія поставила би свій підпис і дотримала би свого слова. З огляду на дії рф в Сирії та її поведінку після захоплення Криму має бути очевидно: росія використовує мирні переговори як відволікаючий фактор і пастку, не прагнучи знайти компромісне рішення.

Наша міжнародна група з гарантій безпеки планує представити світовій спільності рекомендації вже найближчим часом.

Запевнення не працюють, потрібні гарантії, бо це можливість для колективного Заходу протистояти варварським амбіціям росії.»

Ранее же Ермак говорил о том, что необходимо закончить активную фазу до зимы.

Два дня назад появилось заявление ***Киссинджера*** во время презентации его новую книгу Leadership: Six Studies in World Strategy.

Детали появились в ***Wall Street Journal*** 13 августа.

> *«Я был за полную независимость Украины, но считал, что лучшей ее ролью будет что-то вроде Финляндии", - рассказал Киссинджер.*

Однако, "жребий брошен, и после того, как Россия вела себя в Украине", стоит так или иначе относиться к Украине как к члену НАТО. »

Одновременно Киссинджер заявил, что предвидит "урегулирование", которое якобы сохранит за Россией территории, оккупированные в 2014 году, хотя у него нет ответа на вопрос, чем такое урегулирование будет отличаться от "несостоявшегося соглашения для стабилизации конфликта 8-летней давности"

Бывший глава МИД Украины Павел ***Климкин*** быстро отреагировал на это заявление:

> *"Кіссінджер ніколи нічого дарма не каже. Його слова, що "жереб кинуто" і Україну слід формально чи неформально сприймати як частину НАТО, багато чого варті. Гросмейстер геополітики вважає, що ставки зроблені. Я теж), ніяких сірих зон більше не буде".*

И тут вспомнил интервью Курта ***Волкера***, которое он дал на прошлой неделе УП и "Главкому", где также четко прозвучал тезис о необходимости принятия Украины в НАТО:

> *"Я уверен, что Украина должна стать членом НАТО. Недопустимо, чтобы после войны были серые зоны. После окончания войны Украины с*

Россией мы должны вернуться к этому вопросу. Скепсис есть, но агрессия России изменила очень многое. Украина победит в этой войне. Возможно, будет достигнуто что-то вроде мира. Россия, возможно, изменится под влиянием провальной агрессии, но сохранить достигнутый уровень безопасности будет невозможно, пока Украина не станет членом НАТО. И Грузия также. Как только мы в НАТО начнем дискуссию о серых зонах, Грузия будет их частью".

Именно в части о Грузии обозначился интересный тезис, который может быть положен в основу новых соглашений между Западом и Россией относительно статуса Украины.

*"Генсек НАТО **Расмуссен** обозначил путь вхождения Грузии в НАТО при наличие оккупированных территорий два года назад. Формула Расмуссена предполагает, что страны вступающие в НАТО берут обязательство не возвращать оккупированные территории силой, а 5 статья НАТО будет распространяться только на те территории, которые контролирует правительство. Украина же должна воевать, чтобы вернуть себе оккупированные территории. Но нельзя исключать, что эта формула может работать и в отношении Украины", - сказал **Волкер**.*

Учитывая присутствие ***Расмуссена*** в группе с ***Ермаком***, похоже, что речь идет именно об этом механизме выхода из войны.

Рано или поздно установится точка равновесия, как во время войны в Корее в 1950-1953 годах. Волкер четко указал, почему американцы не заваливают Украину оружием, чтобы не создать перевес в возможностях наступать.

"Белый дом не хочет создавать впечатление, что вошел в прямой конфликт с Россией. Логика Байдена – показать границы победы в духе мы не воюем с Россией, это чисто российско-украинская война", - сказал он.

То есть, Байден играет на изматывание России, но при этом ограничен рядом факторов (внутренних и внешних, например, состоянием дел европейских союзников).

Контрнаступление Украины зафиксирует пределы возможной деоккупации в этом сезоне.

Если

контрнаступление будет успешным, то это усилит мотивации США увеличить помощь, поскольку победы Украины будут играть в плюс

Байдену (хотя тут тоже не нужно переоценивать влияние украинской темы на внутреннюю повестку в США).

Кроме того,

это будет мотивировать Россию входить в переговорный процесс, поскольку она еще не успела отмобилизоваться. Тогда появляется окно для переговоров в конце осени после промежуточных выборов с США.

Это первый сценарий.

Думаю, что в нем появится опция, когда Украина возвращает все за исключением ОРДЛО и Крыма. Их статус будет зафиксирован и может появиться опция о вступлении в НАТО по формуле Расмуссена.

Однако,

Россия похоже делает ставку на то, что нужно подморозить Европу и Украину, раскачивая социально-экономическую ситуацию.

При этом Россия за зиму отмобилизует армию, чтобы весной начинать новое наступление. Если зима будет плохой для Украины и Европы, то у России появляется возможность попытаться угрожая новой фазой вторжения заставить Запад выходить в переговорную позицию. Переговоры на фоне коллапса экономики и инфраструктуры сделают позицию Украины крайне слабой, а мотивации Запада идти на уступки более высокими. Это второй сценарий, наиболее плохой для Украины в краткосрочной перспективе.

Наконец, **третий сценарий**

- когда Россия начинает весной наступление, проведя зимнюю мобилизацию, но снова не может достигнуть стратегического перелома в войне и тогда осенью следующего года будет формироваться еще одно окно возможностей для запуска переговоров.

В любом случае,

успешный исход войны для Украины будет напрямую зависеть от ее устойчивости на которую будут ориентироваться и на Западе.

А в тылу Украина еще не начинала мобилизацию от слова вообще.

***

№ 474.

Дайджест подій тижня в Україні та навколо України за 8-14 серпня 2022

Головне

1) Хуйло піднімає ставки. Але сил не вистачає. Проте ми спостерігаємо певні загрози, причому системні отій "спецоперації". Навіть попри потужне підсилення ударних підрозділів на передовій.

2) Чи можуть хуйлята підірвати Запорізьку АЕС у разі нашого наступу? Я не знаю, але не виключаю подібного варіанту. Вся надія на те, що конструкції блоків витримають цей підрив.

3) Агенти впливу активно працюють. Що не тиждень - то нові консерви. Чомусь (ага-ага) "ніхто" не звертає увагу на кротів, яких достатньо у верхівці керівництва України. Без усунення яких перемоги нам не побачити.

4) Як на вашу думку, який будемо мати борг наприкінці війни? Слово "астрономічний", як на мене - ні про що. А завдяки "видатним урядовим іканаміздам" шансів на швидке відновлення не буде. Чому? А ви спробуйте самотужки поміркувати

5) Ну, й нарешті чи не найкраща санкція проти мешканців країни хуйла викликала справжню істерику серед тих, хто смокче з цицьки. Йдеться про "головних лідерів бабці Європи".

Теми тижня

1) Росія не припиняє ядерний шантаж Європи, щоб здобути перевагу на фронті

2) Агенти впливу Росії працюють

3) Українська влада сподівається залатати діри в економіці за допомогою за допомогою зовнішніх запозичень

4) У ЄС пропонують заборонити видавання віз росіянам

1. Росія не припиняє ядерний шантаж Європи, щоб здобути перевагу на фронті

Російські війська повністю контролюють Запорізьку атомну електростанцію. Окупанти заявили, що станцію заміновано, і погрожують підірвати її в разі наступу ЗСУ. З території, що прилягає до Запорізької АЕС, росіяни постійно обстрілюють Нікополь, Марганець та інші населені пункти по той бік Дніпра,

сама станція теж зазнає обстрілів. 13 серпня російська армія обстріляла АЕС із села Водяне, яке розташоване поруч, і з паркової зони міста-супутника Енергодара. За оцінкою фахівців Енергоатому, метою обстрілів є руйнування ліній електропередач і відключення станції від української енергосистеми. Станція потребує зовнішнього живлення для підтримання безпеки реакторів. Окупанти сподіваються перепідключити її до енергосистеми Криму лініями, що ведуть до Нової Каховки та Мелітополя. У цьому їм перешкоджають партизани. 11 серпня в Чаплинці, неподалік від адмінкордону з Кримом, упала високовольтна опора.

МВС України розглядає варіанти евакуації населених пунктів поруч із Запорізькою АЕС через реальну загрозу ядерної аварії внаслідок постійних обстрілів станції російською артилерією. Колишній президент РФ Медведєв стверджує, що станцію обстрілюють ЗСУ, і погрожує можливими "надзвичайними випадками" на АЕС у країнах ЄС.

Президент Зеленський вважає, що у відповідь на ядерний шантаж Росії обстрілами ЗАЕС Захід має запровадити санкції проти російської атомної галузі і визнати РФ спонсором тероризму. Натомість ЄС і США закликають Росію вивести війська зі станції та створити навколо неї демілітаризовану зону. Чиновники російського МЗС погрожують повним розірванням дипломатичних відносин у разі визнання РФ спонсором тероризму адміністрацією Байдена.

На засіданні Радбезу ООН глава МАГАТЕ Гроссі зажадав від Росії дозволити інспекторам організації відвідати ЗАЕС. Цього тижня в Нью-Йорку за ініціативи РФ відбулося засідання Ради Безпеки ООН щодо передаварійної ситуації на станції. Засіданню передував потужний обстріл електростанції. Снаряди окупантів влучили в об’єкти інфраструктури, вибухи пролунали, зокрема, на майданчику поряд зі складом зберігання свіжого палива та біля пожежної частини. Було пошкоджено кілька контрольних датчиків радіації, на території виникло сильне задимл

Загалом можна вважати реакцію міжнародних організацій і світової спільноти на створення Росією передумов для ядерної аварії цілком беззубою й такою, що лише спонукає Путіна до підвищення ставок.

Російська армія намагається виконати наказ міністра оборони РФ Шойгу і президента Путіна наступати на всіх напрямках. У липні Путін заявив, що російська армія в Україні "ще нічого навсправжки не починала".

Щодня прикордонні райони Чернігівщини та Сумщини зазнають потужних обстрілів із території РФ, де перебувають до 4 батальйонних тактичних груп.

Вони сковують на півночі України велику кількість українських військ і не дають можливості перекинути їх на Донбас і Південь.

Російські війська намагаються розхитати українську оборону за допомоги щоденних потужних обстрілів з усіх видів ствольної та реактивної артилерії, а також завдаючи ударів із повітря бомбами й ракетами по позиціях ЗСУ та населених пунктах на лінії фронту й у ближньому тилу.

На півночі Харківщини вже понад тиждень точаться бої поруч із кордоном – в Удах, понад місяць російські війська щодня намагаються наступати вздовж траси Білгород – Харків, бої тривають у Дементіївці й Питомнику. До того ж у Білгородській області російське командування тримає потужні резерви, які будь-якої миті може бути введено в бій, а Харків щодня зазнає потужних ракетних обстрілів.

Ще однією гарячою точкою протягом тижня був російський плацдарм на правому березі Сіверського Дінця на південь від Чугуєва, з якого було зроблено спроби наступу на захід для оточення обласного центру. Бої тривають у Новій Гусарівці, жодного просування російських військ ЗСУ не допустили.

Ударні підрозділи намагаються зламати українську оборону на південь від Ізюма й далі розвивати наступ на Барвінкове і Слов'янськ. Це дало б їм можливість оточити на Донбасі все групування Операції об'єднаних сил. Проте всі спроби наступу виявилися марними. Уже майже місяць лінія фронту не перетинає адмінкордон між Харківською та Донецькою областями. ЗСУ гідно тримають оборону у Вірнопіллі, Новій Дмитрівці, Курульці, Довгенькому, Мазанівці, Краснопіллі, Долині, Богородичному попри шалені спроби прориву кількох російських батальйонних груп. Ба більше, ЗСУ просуванням до Ізюма з заходу створюють загрозу тилам російських військ.

У Донецькій області тривають жорстокі бої вздовж усієї ділянки фронту. На адмінкордоні з Луганщиною окупанти намагаються просунутися в напрямку Сіверська, але успіху не мають, попри потужне підсилення. Бої щодня відбуваються у Верхньокам'янському, Івано-Дар'ївці, Виїмці.

"Армії республік" та ударні підрозділи ПВК "Вагнера" безперервно атакують Соледар зі сходу – з Яковлівки на трасі Лисичанськ – Бахмут та з півдня – з Бахмутського. Також російські війська ведуть наступ на Бахмут зі сходу – з боку Покровського, їм вдалося просунутися до околиць міста.

На південь від Бахмута точаться безперервні бойові зіткнення у Веселій Долині, Зайцевому та Кодемі. Підрозділи ЗСУ щодня відбивають по кілька

атак. Окупанти та їхні маріонетки з "армії ДНР" щоразу відкочуються на попередні позиції, зазнаючи тяжких втрат у живій силі й техніці.

На північ від Горлівки їм вдалося захопити частину селища Зайцевого, проте повного контролю над населеним пунктам їм отримати не вдалося.

На околицях Донецька інтенсивність боїв зросла, окупанти практично цілодобово за потужної підтримки артилерії та авіації намагаються прорвати лінію фронту на північ від Авдіївки – в Олександрополі та Красногорівці, у промзоні Авдіївки, у Пісках та Мар'їнці. У районі Пісок їм вдалося просунутися вздовж траси на Дніпро та зав'язати бої в Первомайському, проте українські війська утримують північну околицю села.

У район Вугледару та Великої Новосілки російське командування перекинуло кілька батальйонних тактичних груп для протидії можливому наступу ЗСУ на Новотроїцьке та Волноваху й намагається посунути передові українські підрозділи.

На Запоріжжі лінія фронту змін не зазнала, проте українська ракетна артилерія й партизани завдали кількох потужних ударів по логістичних шляхах. Російське командування вочевидь розуміє, що наступ ЗСУ на Мелітополь і далі на Бердянськ і Чаплинку може розрізати південне угруповання військ і поставити в надкритичний стан 3 російські армії, що ведуть бойові дії на правому березі Дніпра в напрямках на Кривий Ріг і Миколаїв.

На Херсонщині жодного дня не припиняються бої на українському плацдармі на лівому березі річки Інгулець у районі Давидового Броду. ЗСУ перешкоджають наступу окупантів на Кривий Ріг і Миколаїв, знищуючи їхні склади боєприпасів один за одним. Також ЗСУ вивели з ладу всі три мости через Дніпро – той, що веде до греблі Каховської ГЕС, Антонівські автомобільний і залізничний. За оцінкою британської розвідки, логістика постачання боєприпасів, палива й техніки для російського угруповання на правому березі Дніпра після виведення їх із ладу помітно утруднена, а постачання двома поромними переправами є явно недостатніми для посилення наступу. За твердженням голови Миколаївської обладміністрації Кіма, командування російських військ на Херсонщині вже переміщено на лівий берег Дніпра.

9 серпня на військовому летовищу Новофедорівка в окупованому Криму, де базується 43-й штурмовий авіаційний полк військово-космічних сил РФ, стався потужний вибух. Літаки з цього аеродрому завдавали ударів по позиціях українських військ у Херсонській області та патрулювали повітряний простір над північною частиною Чорного моря. Унаслідок

детонації боєкомплекту, який зберігався на аеродромі, було знищено від 8 до 20 літаків. Отримало пошкодження й військове містечко. Міністерство оборони України відхрестилося від вибухів на аеродромі Новофедорівка, а офіційні особи США стверджують, що не передавали ЗСУ зброї, здатної вразити цю ціль. Втім, офіційні особи України заговорили про перспективи звільнення Криму у воєнний спосіб, а прессекретар Білого Дому Жан-П'єр заявила, що США підтримують зусилля України щодо відновлення суверенітету та територіальної цілісності.

Російські війська протягом пів року зазнали суттєвих втрат і вкрай потребують перепочинку для відновлення боєздатності й поповнення важкою технікою й ракетами. Саме тому можна незабаром очікувати спроб російської влади примусити Україну і її західних партнерів до переговорів про перемир'я.

2. Агенти впливу Росії працюють

Скандальний звіт Amnesty International від 4 серпня, у якому організація заявила, буцімто українські вояки розміщують озброєння в школах і лікарнях і наражають на небезпеку цивільне населення, перевірятимуть незалежні експерти. Експерти планують перевірити проведені дослідження, процес підготовки матеріалу, передумови публікації цього пресрелізу. Також буде вивчено владні рішення всередині колективу. Попри всі закиди, AI від власних висновків не відмовляється. Скандальний звіт спричинив суттєвий відтік пожертв від постійних донорів і зіграв на руку російській пропаганді.

Заразом коментарі найближчого оточення президента Зеленського теж не йдуть на користь українській армії. Заяви голови ОП Єрмака про те, що завершити активну фазу війни треба до настання холодів, радника голови ОП Арестовича – про те, що ЗСУ готуються до контрнаступу на півдні, тільки грають на руку Росії й викривають плани військового керівництва.

Голова Миколаївської обладміністрації Кім своїми дописами в соцмережах здає окупантам плани ЗСУ, а очільник Луганської – Гайдай коментує бої в області, яку вже місяць як повністю окуповано російськими військами.

У соціальних мережах поширено низку дописів щодо недовіри президента до головнокомандувача ЗСУ Залужного і його можливої заміни на когось більш лояльного до Єрмака.

3. Українська влада сподівається залатати діри в економіці за допомогою за допомогою зовнішніх запозичень

За інформацією Держстату, інфляція в Україні в липні прискорилася з 21,5 % до 22,2 % у річному обчисленні. Українська влада на фоні стрімкого падіння економіки країни покладає великі надії на зовнішні запозичення. Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив про офіційне подання заявки до МВФ про надання нової спеціальної програми кредитування. Радник президента з економічних питань Устенко вважає, що кредит від МВФ на $5 млрд міг би заспокоїти кредиторів України та показати, що уряд країни контролює ситуацію в економіці.

За словами Шмигаля, міністр фінансів Німеччини Лінднер у розмові з ним підтвердив підтримку реструктуризації держборгу України та відтермінування виплат із погашення та обслуговування боргу, а також про надання Єврокомісією макрофінансової допомоги Україні на суму €8 млрд. Агентство Reuters із посиланням на держагентство США USAID повідомило про намір адміністрації президента Байдена надати Україні додаткову фінансову допомогу в розмірі $4,5 млрд, з них $3 млрд – уже в серпні.

Водночас за інформацією агентства Bloomberg, інвестори знову відхилили прохання Нафтогазу про відтермінування виплат із погашення та обслуговування єврооблігацій, оскільки фінансове становище компанії "є достатньо стабільним для сплачування боргів". Ці кошти уряд планував направити на закупівлю газу для підготовки до опалювального сезону.

У той же час Мінфін підтвердив згоду власників усіх 13 випусків українських єврооблігацій, а також ВВП-варантів на відтермінування на 2 роки виплати купонного доходу та погашення – зі збереженням наявної прибутковості. Також учасники Паризького клубу кредиторів підтвердили готовність тимчасово зупинити виплати з погашення та обслуговування українського держборгу до кінця 2023 року з можливістю пролонгації угоди ще на рік. Міністр фінансів Марченко стверджує, що це відтермінування дасть уряду змогу заощадити протягом двох років орієнтовно $6 млрд.

Кредитори компаній "Укренерго" та "Укравтодор" також погодилися на дворічне відтермінування виплат, відсоткового доходу за облігаціями тощо.

Водночас агентство Standard & Poor's знизило рейтинг Укрзалізниці в іноземній та українській валюті зі CCC до CCC- з негативним прогнозом, а суверенний рейтинг України в іноземній валюті – до "вибіркового дефолту". За оцінкою компанії, реструктуризація боргу країни є досить проблемною. Ця оцінка стикається з прогнозом агентства Fitch Ratings, яке знизило відповідний рейтинг України до "обмеженого дефолту".

4. У ЄС пропонують заборонити видавання віз росіянам

Міністр закордонних справ Чехії Липавський, який очолює Раду ЄС, запропонував включити до наступного пакета санкцій проти РФ заборону видавання віз російським громадянам. Президент Зеленський закликав Європу запровадити ці обмеження й назвав їх "справедливими". У березні, на початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну, Зеленський неодноразово звертався до громадян РФ із проханням вплинути на керівництво своєї країни задля припинення воєнної агресії. Однак після звірств російської армії в Ірпені, Гостомелі, Бучі український президент перестав апелювати до здорового глузду росіян.

Ініціативу щодо заборони видавання віз російським громадянам підтримали країни Балтії. Також над відповідним рішенням працює Польща. Уряд Данії заявив про готовність обговорювати такі обмеження й запровадити їх у разі спільного рішення країн ЄС.

Ініціатива щодо заборони віз росіянам обурила населення країни-агресора. Так званий російський "опозиціонер" Волков заявив, що не можна карати всіх росіян за те, що Путін почав війну проти України. Прессекретар президента РФ Пєсков зазначив, що "будь-які спроби ізолювати росіян чи ізолювати Росію – це процес, який не має перспектив".

Така реакція як російської влади, так і опозиції свідчить про те, що подібний крок буде вкрай ефективним, а росіяни ще не готові визнати провину за звірства своєї армії в Україні.

***

№ 475.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 15 серпня 2022

Головне

1) Українські підрозділи залишили Піски. Невже незрозуміло, чому саме? Артрилерії немає. Боєприпсів до неї теж. Сьогодні відправлено черговий літак зі США. Поки снаряди й ракети доїдуть до передової... І все одно їх вкрай мало. А у хуйла запаси усього радянського часу. Та й з 1991 року заводи не стояли.

2) Запорізька АЕС - чи буде аварія ? навряд чи. Поки у хуйла залишається хоча б примарна можливість залишити її собі. Або буде такий потужний наступ, що орки побіжать. Хоча й тут може знайтися уйобок, який підірве.

3) Воєнний стан подовжено. Чоловікам немає де працювати. За кордон виїхати не можна. А економіку гидьманцеви й інші шмигалі-хуїгалі вбивають.

4) Раджу прочититати про зерно. Особливо про оте саме перше судно.

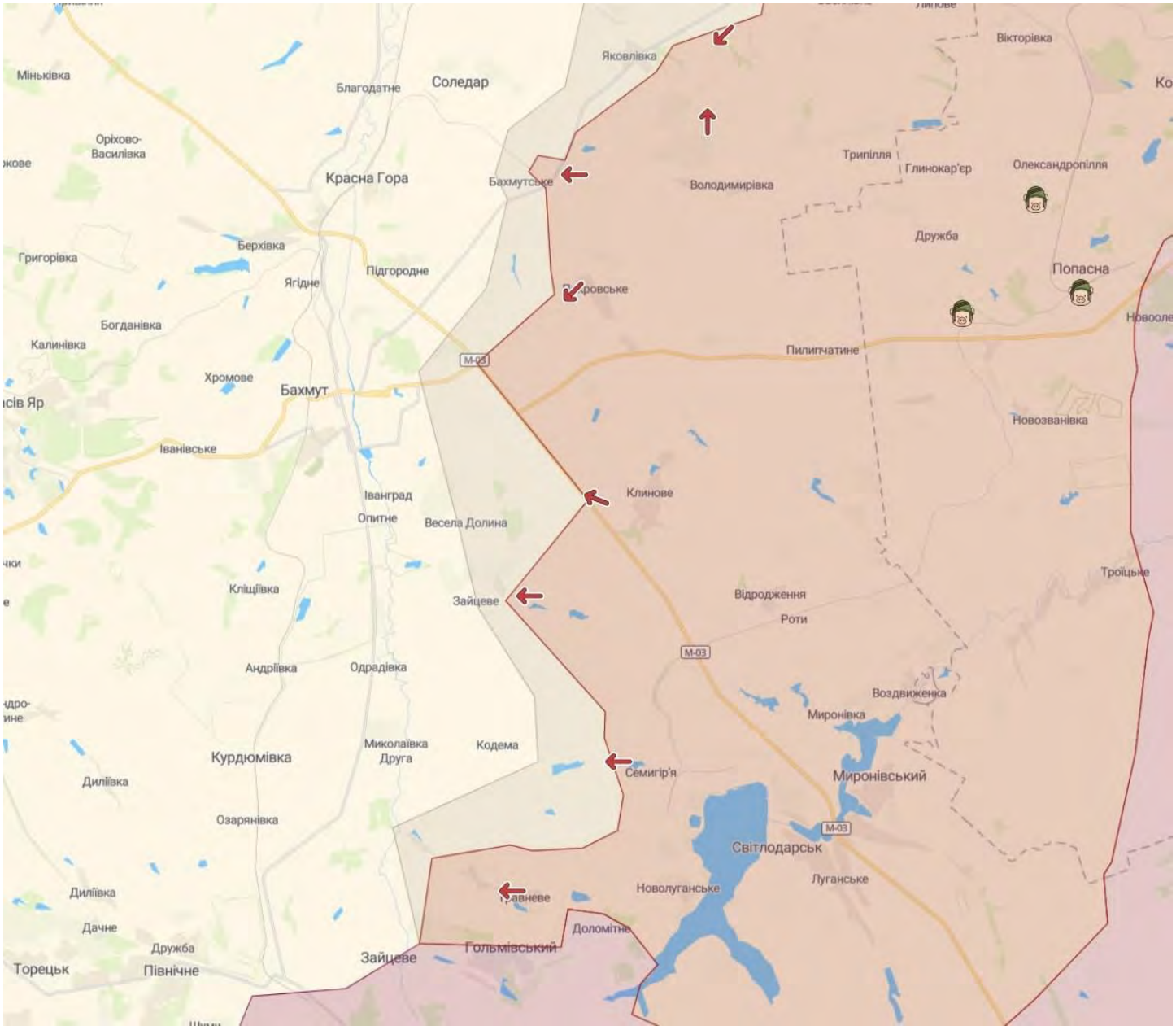
Теми дня

1) Воєнний стан та загальну мобілізацію подовжено до 21 листопада.

2) Путін посилює ядерний шантаж світу можливою аварією на ЗАЕС.

3) Українські війська залишили Піски.

1. Війна

1-1) Фронт

• За інформацією групи "Беларускі гаюн", на аеродромі Зябрівка російське командування розмістило велику кількість пускових установок ЗРК С-400 та ракет до них, а також станції радіолокації та комплекси ППО "Панцир-С1". Це може свідчити про підготовку потужного ракетного удару по Києву, імовірно, на День Незалежності.

• Зі ствольної та реактивної артилерії з території РФ обстріляно прикордонні села Чернігівщини та Сумщини.

• Харків зазнав потужного ракетного обстрілу з району російського Білгорода. Голова обласної воєнної адміністрації Синєгубов оголосив початок обов'язкової евакуації населення з Лозової та Барвінково через ризик початку воєнних дій у цих містах.

• Окупанти завдають потужних артилерійських ударів по позиціях українських військ та прифронтових населених пунктах для послаблення української оборони та наведення паніки в ближньому тилу ЗСУ. На низці ділянок фронту вони мають суттєву перевагу в артилерії. Окупанти не мають проблем із постачанням боєприпасів, на відміну від українських військ. Тому вони планомірно, кілометр за кілометром, рівняють із землею міста та села, а також українську оборону за обмежених можливостей ЗСУ у веденні протибатарейної боротьби.

• У районі Балаклії відбувся бій в Асіївці, на російському плацдармі на правому березі Сіверського Дінця, який окупанти намагаються розширити вже кілька тижнів.

• На південь від Ізюма вони не змогли прорвати українську оборону в Грушувасі поблизу траси на Барвінково, а також у Мазанівці та Краснопіллі на адмінкордоні Харківщини та Донеччини.

• У напрямку Сіверська протягом доби російські війська та ударні підрозділи ПВК "Вагнера" здійснили кілька потужних атак в Івано-Дар'ївці, Верхньокам'янському, Виїмці та Веселому. Атаки відбито, окупанти відступили на вихідні позиції.

• Бої вже точаться на околиці Соледара та Бахмута, російські підрозділи атакують міста із кількох напрямків.

• На південь від Бахмута активні бойові дії сталися в районі сіл Зайцеве та Вершина.

• У районі Горлівки було атаковане селище Залізне на околиці Торецька.

• Українські війська відступили із Пісок на околиці Донецька. Спроби "народної міліції ДНР" та російських військ розвинути наступ на Першотравневе, Водяне та Старомихайлівку успіху не мали.

• На південь від Донецька підрозділи армії РФ провели атаку в напрямку Новомихайлівки. Їм вдалося просунутися на кілька сотень метрів, бої тривають. Відбито атаки на Вугледар та Велику Новосілку.

• В окупованому Мелітополі підірвано підстанцію, якою запитано телевежу, ефірну трансляцію російської пропаганди припинено. Завдавано удару по базі російських військ у Токмаку.

За словами радника мера Маріуполя Андрющенка, окупанти зводять у місті фортифікаційні споруди. Це свідчить про те, що вони готуються до контрнаступу українських військ.

• Миколаїв та села області обстріляно російською реактивною та ствольною артилерією. Атака російських військ у Новогригорівці було відбито, окупанти відкотилися, зазнавши втрат.

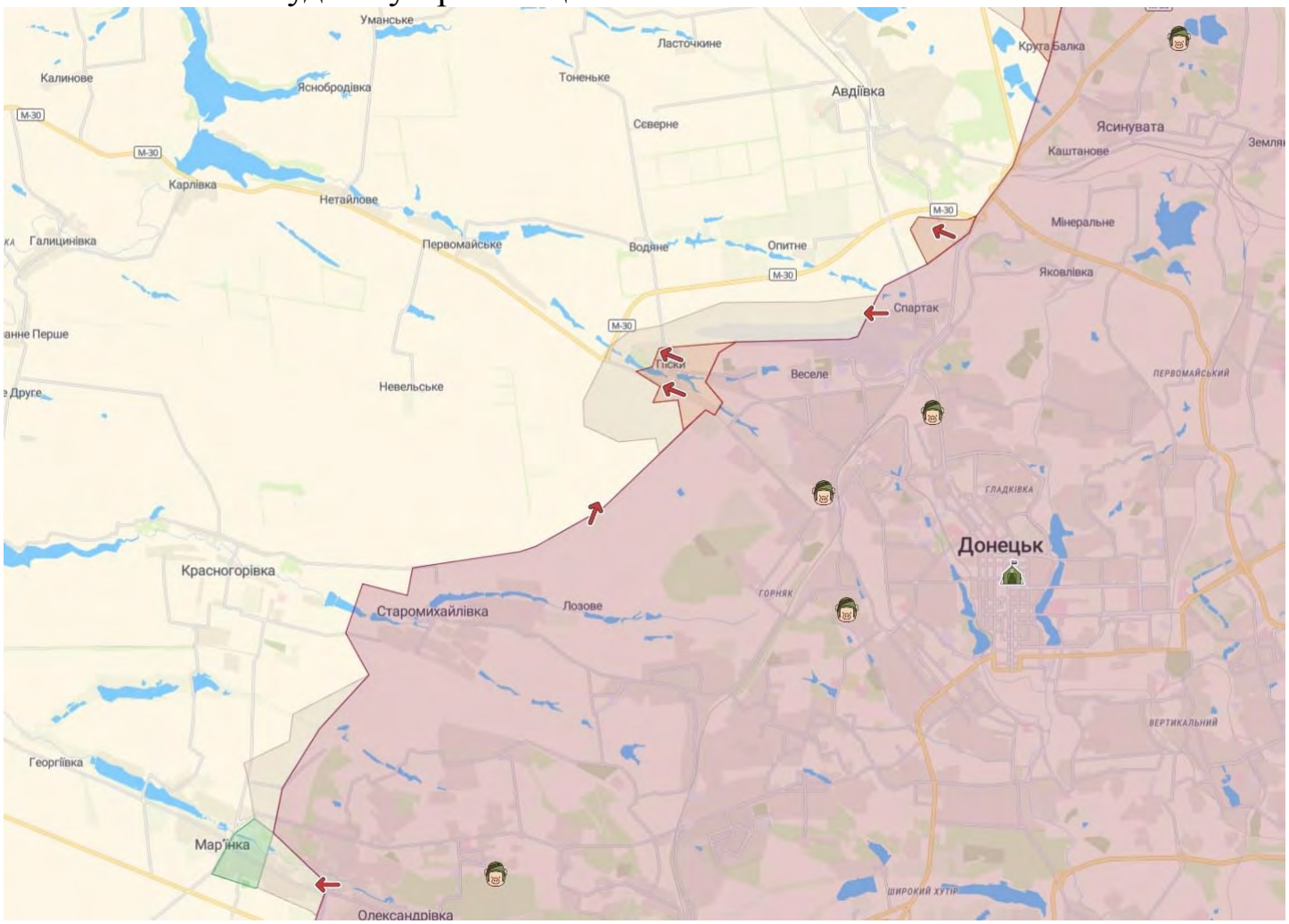
• За інформацією Енергоатому, на Запорізькій АЕС унаслідок обстрілів пошкоджено відкритий розподільчий пристрій ЛЕП, азотно-кисневу станцію, об’єднаний допоміжний корпус, помпову станцію господарсько-побутових стоків. Обстріл 15 серпня спричинив спрацювання аварійного захисту одного з енергоблоків, його відключено від мережі. До української енергосистеми зараз під’єднано 2 блоки із 6.

Президент Зеленський заявив, що Росія не припиняє шантаж світу ядерною аварією на Запорізькій АЕС. Він наголосив, що світ програє терористам, якщо не захистить станцію, і закликав світових лідерів до негайних дій. Зеленський зажадав від РФ, щоби її підрозділи залишили АЕС "без будь-яких умов".

Прессекретар генерального секретаря ООН Дюжаррік повідомив, що Організація готова підтримати будь-який формат місії МАГАТЕ на АЕС, який погодять Росія та Україна. Він спростував звинувачення російського МЗС у нібито блокуванні ООН візиту експертів МАГАТЕ. Російський міністр оборони Шойгу провів телефонні переговори з генеральним секретарем ООН Гутеррешем щодо умов безпечного функціонування АЕС.

Верховна Рада звернулася до ООН, Єврокомісії та Ради ЄС із закликом засудити акти ядерного тероризму Росії, запровадити санкції проти Росатому та його дочірніх підприємств та зупинити привілеї РФ у МАГАТЕ, а також направити на станцію спільну місію безпеки ООН та МАГАТЕ з подальшою демілітаризацією об’єкта.

Чиновник МЗС РФ Вишневецький вважає поїздку делегації МАГАТЕ на АЕС через Київ небезпечною, оскільки їй доведеться перетнути лінію фронту. Він загрожує делегації непередбачуваними наслідками поїздки, оскільки на лінії фронту нібито перебувають "неоднорідні збройні формування України", які "готові вчинити будь-яку провокацію".

1-2) Тил

• Президент Зеленський скликав засідання Ставки верховного головнокомандувача. За словами секретаря РНБО Данилова, на ньому було обговорено поточну воєнно-стратегічну ситуацію, посилення захисту держави в інформаційному просторі та виконання наказів, що було віддано раніше.

Зеленський підписав указ про створення Консультативної ради з питань деокупації та реінтеграції окупованого Криму. У вечірньому відеозверненні він висловив сподівання на розширення складу учасників Кримської платформи – консультативного майданчика для обговорення деокупації півострова.

Президент звільнив начальників управлінь СБУ в Київській, Тернопільській та Львівській областях. 19 липня було звільнено начальників управлінь 5 областей, а також заступника голови СБУ Горбенка.

• Верховна Рада подовжила режим воєнного стану та загальну мобілізацію до 21 листопада.

Ухвалено урядовий закон про "митний безвіз" із Євросоюзом, який визначає порядок приєднання України до комп'ютерної транзитної системи ЄС NCTS, та до Конвенції про процедуру спільного транзиту.

Затверджено збільшення видатків бюджету 2022 р. на 269,5 млрд грн. З них на потреби Міністерства оборони буде направлено 241 млрд, МВС виділено 22,9 млрд, решту коштів розподілено між безпековими відомствами та направлено на поповнення резервного фонду Мінфіну. Уряд сподівається профінансувати це збільшення коштом внутрішніх запозичень.

За основу прийнято законопроєкт про створення єдиної системи екстреної допомоги населенню із загальнодержавним номером телефону 112.

Призначено 2 членів Вищої ради правосуддя за квотою парламенту. Одним із кандидатів став адвокат "Автомайдану" Маселко.У першому читанні прийнято законопроєкт про заборону приниження честі та гідності працівника та цькування на робочому місці (мобінгу).

Прийнято звернення до FATF із закликом про виключення Росії з організації та внесення її до "чорного списку" країн із високим ризиком відмивання коштів. Це має перекрити Росії доступ до фінансових ресурсів.

• Не змогла визначити переможця конкурсна комісія для відбирання кандидатів на посаду директора Нацагентства з розшуку та управління активами, отриманими в корупційний та інший злочинний спосіб (АРМА). Також відхилено пропозицію щодо проведення повторного конкурсу.

• За інформацією Держстату, обсяг українського експорту за підсумками І півріччя знизився на 24 % – до $22,7 млрд.

• Голова Чернігівської обладміністрації Чаус повідомив про досягнення угоди з урядом Франції щодо залучення французьких саперів та техніки для розмінування території області.

• Держбюро розслідувань повідомило про завершення досудового розслідування в справі про силовий розгін студентів на Майдані в листопаді 2013 р. Організатором та замовником акції слідчі вважають Сівковича – колишнього заступника секретаря РНБО за часів президента Януковича. Його спільником названо колишнього голову Київської міської адміністрації Попова.

• Міністр фінансів Марченко заявив про початок роботи над бюджетом наступного року. За його словами, бюджет буде "надзвичайно жорстким". Він відмовився назвати курс гривні, який уряд планує закласти до документа, але стверджує, що він буде "не катастрофічним", а "баланси буде збережено".

• Чиновники Нацбанк констатували, що з початку широкомасштабного вторгнення обсяг погашень ОВДП та відсоткових платежів за ними на 43,7 млрд грн перевищив суму продажу нових держзобов'язань.

2. Україна та світ

• Латвія передала Україні 4 вертольоти Мі-17 та Мі-2. Їх уже доставлено в Україну, вони будуть поставлені на озброєння після завершення збирання та тестування. 6 самохідних гаубиць М109, які уряд Литви нещодавно передав ЗСУ, уже беруть участь у бойових діях на фронті.

• Президент РФ Путін виступив на виставці озброєнь у Підмосков'ї. Він заявив про готовність постачати партнерам та союзникам російські озброєння, які, за його твердженням "на роки, а може, і на десятиліття випереджають закордонні аналоги й неодноразово застосовувалися в реальних бойових умовах".

Глава корпорації "Ростех" Чемезов повідомив про підписання експортних контрактів у 2022 р. на суму понад $16 млрд, з них 40 % – це постачання літаків та гелікоптерів, ще 30 % – засоби ППО. За його словами, майже половину озброєнь уже відвантажено замовникам. Чиновник стверджує, що війна в Україні не вплинула на темпи виробництва та відвантаження.

• Прем'єр-міністр Фінляндії Марін на зустрічі глав держав північної Європи та Німеччини наполягала на запровадженні заборони на видавання віз громадянам РФ. Вона наголошує, що несправедливо надавати доступ до Євросоюзу туристам із країни, яка вбиває людей в Україні. Канцлер Шольц знову заявив, що війну в Україні веде особисто президент Путін, а не російський народ. Він стверджує, що ЄС не має забороняти в'їзд росіянам, які тікають із Росії, рятуючись від режиму Путіна.

• Судно Razoni з вантажем кукурудзи, яке першим вийшло "зерновим коридором" із порту Одеса до Лівану, після відмови покупця прийняти вантаж і короткочасної зупинки в турецькому порту Мерсін, знову вийшло в море й вимкнуло транспондер. У такий спосіб вантаж міг бути доставлений до Сирії. Посольство в Бейруті не має інформації про новий пункт призначення вантажу.

Кількість кораблів, які перевозять збіжжя з розблокованих портів, досі є вкрай незначною. Багато судновласників і покупців відмовляються від фрахту через

вкрай високі витрати на страхування. Основними одержувачами продовольства є Туреччина, Європа та країни Близького Сходу. Лише 16 серпня відправлено перше судно із зерном для регіону, який страждає від голоду. Воно прямує до Сомалі з 23 тис. т пшениці, яку закупила для країни Всесвітня продовольча програма ООН.

Водночас Росія користується зняттям ембарго на експорт, який зростає швидкими темпами після досягнення угоди в Стамбулі.

• Суд Гааги оголосив, що 17 листопада буде оголошено вирок у справі про знищення в небі над Донбасом у липні 2014 р. малазійського авіалайнера MH17 із 298 пасажирами та членами екіпажу на борту.

• Через зростання цін на енергоносії Німеччина з 1 жовтня запроваджує держмито на газ для споживачів у розмірі 2,4 ¢/кВт•год. Федеральний уряд вважає, що збільшення витрат середнього домогосподарства за комунальні послуги за рік становитиме €484 проти минулого року.

• За інформацією агентства Bloomberg, Газпром зміг сплатити транзит газу через українську газотранспортну систему, Водночас Роснафта не змогла перерахувати кошти за прокачування українською гілкою нафтогону "Дружба", і її змушені були сплатити споживачі.

3. Київ

• У додатку для смартфонів "Київ цифровий" з’явилося нагадування про початок комендантської години.

• Мер Кличко закликав мешканців столиці готувати на зиму теплий домашній одяг та ковдри через можливі перебої газо- та електропостачання.

***

№ 476.

Тактический успех должен смениться оперативным

Илларионов **2022-08-16**

Есть ли у России резервы для ведения войны, снизится ли интенсивность боев из-за распутицы и холодов, когда наступит перелом в войне, в какой точке развития этого конфликта мы находимся, и главное – по каким признакам мы поймем, что этот перелом уже близок, – политик и экономист Андрей Илларионов в интервью «Утру Февраля».

Разговор с Викторией ***Федориной***

***

— Какие цели ставит перед собой Путин на этом этапе войны? Программа минимум – программа максимум?

– Программа-минимум – максимально продвинуться по территории Украины, удержать за собой захваченную территорию, включая Луганскую, а также части Донецкой, Харьковской, Запорожской, Херсонской областей. Если удастся, то захватить Харьков, Николаев, Одессу, выйти к Приднестровью. В случае успеха Путин выступит с предложением о переговорах, перемирии и прекращении огня. С тем, чтобы, закрепившись на этих позициях, через какое-то время – через несколько месяцев или лет – совершить новое нападение на неоккупированную часть Украины, в ходе которого попытаться захватить еще Днепропетровскую, Сумскую, Черниговскую, Киевскую области вместе с Киевом.

— То, что произошло в Новофедоровке, о чем говорит? О том, что ВСУ нарабатывают мускулы, союзники работают?

– Это говорит о том, что Вооруженным силам Украины удавались и продолжают удаваться отдельные впечатляющие операции по уничтожению значимых целей противника. Крейсер «Москва». Антоновский мост. Другие мосты через Днепр. Многосерийная Чернобаевка. Многосерийная Белогоровка. Уничтожение складов боеприпасов, штабов, аэродромов, отдельных баз. Это действительно удается. При наличии многочисленных примеров удачных, впечатляющих достижений тактического характера пока нет примеров оперативного успеха.

Так же, как и стратегического. Инициатива по-прежнему находится на стороне агрессора.

Главная причина – по основным параметрам силового противоборства – по соотношению числа орудий, другой боевой техники, числа выстрелов в единицу времени, по массе единовременного залпа, по огневой мощи – агрессор превышает ВСУ в шесть-восемь, иногда – в 10 раз.

— Микропобеды ВСУ могут говорить, как долго будет длиться война, и чем она закончится?

– Пока нет. Пока это тактические успехи. Они очень важны с точки зрения уничтожения боевого потенциала противника. Они важны для дезорганизации его снабжения, нарушения его логистики. Они также важны для поддержания воли армии, духа всего украинского народа, для укрепления веры в то, что стратегическая победа не только возможна, но рано или поздно наступит.

Однако сами по себе эти тактические победы недостаточны для того, чтобы говорить о переломе в войне.

Пока не удалось даже стабилизировать линию фронта.

Пока нет ни одного примера успешного оперативного наступления с закреплением достигнутых рубежей.

Были проведены несколько успешных тактических наступлений ВСУ.

К сожалению, все они были развернуты вспять.

Можем вспомнить наступления под Харьковом, на Изюм, на Купянск, в районе Старого Салтова, все они были отбиты, освобожденные территории и плацдармы были противником заняты вновь.

Было успешное наступление тактического характера в районе Давыдова Брода с занятием плацдарма на восточном берегу реки Ингулец. Однако через некоторое время российским войскам удалось отбить его и заново захватить плацдарм.

Иными словами,

отдельные тактические успехи были, однако оперативных успехов с освобождением значительных территорий, крупных центров, а также их удержания пока нет.

— Чему Украину может научить китайский конфликт, и зачем вообще была заваруха Пелоси с китайскими военными?

– Больше всего это походит на пиар-мероприятие Демократической партии и ее отдельных представителей накануне промежуточных выборов в Конгресс США. Возможно, также это было элементарное лоббирование бизнес-интересов супруга госпожи Пелоси.

— Это каким-то образом окажет влияние на войну России и Украины?

– Сейчас вряд ли.

Пока Китай не готов к проведению полномасштабной военной операции по захвату Тайваня. Но он готовится к ней.

В качестве сопровождения он развернул достаточно успешную пропагандистскую кампанию, в которой показал, что с каждым разом подобного рода визиты будут обходиться США (и кому бы то ни было) гораздо дороже. Это очевидное свидетельство постепенной подготовки

Китаем гораздо более масштабной операции, которая, судя по всему, будет включать масштабное применение силы.

Когда это может произойти?

Полагаю, что китайское руководство так же, как и Путин, понимает, что окно возможностей может закрыться осенью 2024 года в случае победы на президентских выборах в США нового человека, более ответственно относящегося к задачам поддержания мира на планете.

Замена нынешнего президента на другого человека радикально ухудшает шансы материкового Китая совершить операцию по захвату Тайваня, а Путина – продолжать войну против Украины.

— Газовый шантаж сейчас поможет Путину?

– Если речь о сокращении поставок газа в Европу, то такие действия ускоряют процесс перехода европейских стран на поставки из других стран и другие источники энергии. В предстоящие месяцы мы, наверное, еще не раз увидим, как отдельные страны будут уступать Путину по тем или иным вопросам, включая и оплату рублями.

Тем не менее это будут временные отступления — стратегическое решение Европы на отказ от российской энергии принято и при живом Путине пересматриваться уже не будет.

Вопрос упирается в сроки технологической перестройки европейских источников снабжения энергией.

— Что еще может помочь ускорить окончание войны? Падение цен на нефть?

– Этот шаг может оказать определенное воздействие. Снижение цен на нефть приведет к снижению поступления доходов в российский бюджет. Новые санкции также могут увеличить масштабы экономического спада в России.

Но все эти шаги, даже вместе взятые, не смогут остановить войну.

Главным фактором остается фактор военной победы Украины и военного поражения России. **Никакие другие факторы, даже вместе взятые, не в состоянии заменить разгром агрессора в российско-украинской войне.**

— Россия стянула войска на юг Украины. Чтобы что? С чего она начнет? Окружит Николаев? Захватит Одессу?

– Пока задача перед ними, кажется, еще не поставлена. Возможны варианты. Приоритетными целями выглядят захват Николаева и Одессы, а также выход к Приднестровью. Возможны наступления на Кривой Рог, Запорожье, Днепр.

Окончательно задача может быть уточнена в зависимости от того, с какими силами со стороны Украины они столкнутся в этом районе.

Возможны также встречные сражения.

Украинского контрнаступления, о котором так много говорят, скорее всего, в ближайшее время не будет. Обе стороны сейчас активно используют инструменты психолого-пропагандистской войны. Очевидно, что ИПСО, проводившаяся украинским руководством о якобы подготовке наступления на юге, содержала в себе элементы как пропаганды, так и реальной подготовки. Ее очевидной целью было отвлечение части российских войск с донбасского направления. Это удалось.

Однако теперь возникает серьезный вопрос – где, в каком месте российско-украинского фронта длиной 1 200 километров активных боевых действий, риск прорыва войск противника является более опасным для Украины?

Очевидно, что на юге.

> Какой бы тяжелой ни была возможная потеря Бахмута, Северска, Славянска, потенциальная утрата Николаева и Одессы с этим несопоставима.
>
> Так же, как и Запорожья и Кривого Рога.

Поэтому, с одной стороны,

> можно отметить успех украинской пропагандистской кампании по оттягиванию российских войск с востока на запад, на левый и правый берега Днепра в его нижнем течении.

С другой стороны, с военной, экономической, политической, стратегической точки зрения

> появление дополнительных 25 (а по последним данным – до 45–50) новых БТГ в этом районе вряд ли является благоприятным для Украины ходом.

Успешное наступление украинских войск на правом берегу Днепра с освобождением правого берега Днепра и Херсона без какой-либо украинской ИПСО имело бы колоссальный эффект. Включая и психологические,

эмоциональные, пропагандистские следствия. Даже если при этом были бы оставлены такие важные центры, как Северск, Бахмут и Славянск.

— Что в ситуации сложившегося военного дедлока делать Путину? Он следует за ситуацией, по-моему, а не определяет ее.

– Пока этому нет подтверждений.

В отличие от ситуации месячной и двухмесячной давности, когда российские войска вели наступление на одном направлении – Северодонецко-Лисичанском, сейчас они ведут наступление по трем направлениям.

1) На Бахмут.
2) На Донецком направлении – по захвату Авдеевки, Марьинки, Песков.
3) Кроме того, они собрали серьезную группировку на юге, где пока они еще не наступают, но могут наступать на Николаев, Вознесенск, Кривой Рог, Запорожье.

Инициатива, повторюсь, пока на стороне агрессора.

Он демонстрирует не только готовность к ведению наступлений, но и способность к их осуществлению.

Точки коренного перелома война пока не достигла.

— Скоро осень, время дождей, болото, грязь. Потом зима. Что делать с логистикой большой армии, которая растянулась на много километров?

– Войска обеих сторон показали, что они способны действовать в любых условиях. В условиях лета, зимы, осени, весны. Конечно, осенние дожди и распутица обычно замедляют действия наступающей стороны, но не останавливают их. Не следует ожидать сильного снижения интенсивности боевых действий осенью или зимой.

— Военные эксперты отмечают явный и острый дефицит личного состава армии РФ. Держаться на воинах запаса и на ЧВК «Вагнера» довольно трудно. Какими силами будет воевать Россия?

– Такие утверждения о том, что «противник выдыхается», мы слышали не раз, причем регулярно, начиная с середины марта.

Многие военные эксперты, в том числе и весьма высокопоставленные, включая многозвездных американских генералов, с завидной регулярностью повторяли одно и тоже – противник выдыхается, у

агрессора больше нет сил, собираются последние резервы по всем возможным закоулочкам…

Это мы слышали – в марте, апреле, мае, июне, июле – сейчас слышим это уже в августе.

Все это время агрессор продолжал наступать и захватывать новые украинские территории, при этом сохраняя – по сообщениям ВСУ – численное преимущество по сравнению с украинскими войсками.

В августе к этим заклинаниям добавились сообщения том, что на юге сформирована группировка в 20–25 БТГ численностью 20–25 тысяч человек (по некоторым данным, она выросла уже до 45–50 БТГ).

А под Белгородом появилась свежая дивизия.

Это после того, как в течение пяти месяцев нас уверяли в том, что российские силы истощаются, и резервов у них больше нет.

Увы, как видим, у них есть резервы, более того, они растут.

Хуже, они способны проводить новые наступательные операции.

— Что станет очевидной для всех *точкой перелома* в войне?

– Как минимум таким критерием могло бы стать ***освобождение правого берега Днепра вместе с Херсоном***.

Не взятие одной деревни или нескольких сел. Это свидетельствовало бы о том, что Вооруженные силы Украины действительно способны осуществлять крупные наступательные действия оперативного характера.

— Это возможно в ближайшее время?

– **Не знаю**.

Полагаю, что за пределами Генштаба ВСУ вряд ли кто-либо сможет корректно ответить на этот вопрос.

Только у Генштаба есть более или менее адекватное представление о том, какими силами располагают ВСУ. Какие резервы они накопили. В том числе по видам вооружения и боеприпасов. Как происходит подвоз и расход боеприпасов и топлива.

У них должно быть также более точное представление о том, какие российские части им противостоят в том районе.

По внешним, очень неточным, сигналам непохоже, что, по крайней мере, в ближайшее время такой перелом произойдет.

https://utro02.tv/2022/08/16/andrej-illarionov-takticheskij-uspeh-dolzhen-smenitsya-operativnym/

https://aillarionov.livejournal.com/1316823.html

***

№ 477.

Історична езотерика як метод пізнання

АНДРЕАС УМЛАНД

аналітик Стокгольмського центру східноєвропейських досліджень (SCEEUS)

2022-08-15

Ряд псевдоакадемических тенденций в российском обществознании способствовал подготовке войны в Украине.

Помимо пропагандистских и дезинформационных кампаний Кремля, интеллектуальная деформация российской элиты под влиянием манихейских идей таких теоретиков, как Лев ***Гумилев*** и Александр ***Дугин***, отчасти ответственна за растущее отделение России от Европы.

Особенно мрачным аспектом войны России на уничтожение Украины и гибридной атаки Москвы на Запад является ее широкая поддержка не только среди простых россиян, но и среди элиты страны.

Нормативный дрейф значительной части российского образованного класса ***в сторону от Европы*** имеет индивидуально разные причины.

Для многих ученых, занимающих профессиональные позиции, на первом месте могут стоять утилитарные соображения или простой страх перед правительством.

> Можно предположить, что эти мотивы были решающими для нескольких из более чем 700 ректоров российских университетов, которые публично одобрили так называемую "спецоперацию" Москвы в Украине в коллективном заявлении в марте 2022 года.

Многие образованные россияне, похоже, поддерживают агрессию своей страны в Украине, однако, не только из карьерных соображений, но и от чистого сердца. Они не боятся неоднократно и недвусмысленно заявлять о своей позиции.

Об этом свидетельствует, например,

> недавнее интервью небезызвестного декана факультета мировой экономики и международных отношений Высшей школы экономики (ВШЭ) Сергея Караганова. Упомянутый материал в "New York Times" вышел под красноречивым названием "Почему Россия считает, что не может проиграть войну в Украине".

1. В поисках смысла

Причины растущего российского ***эскапизма*** разнообразны.

Они кроются в

1) ряде ***патологий*** постсоветской политической культуры и коллективной психологии, а также
2) в ***истории*** российской литературы и науки.

Последний источник сегодняшних интеллектуальных дислокаций недостаточно изучен международными восточноевропейскими исследованиями и российской серьёзным обществоведением.

Некоторые герои ***российского квази-академического латерального мышления*** воспринимаются не как объекты исследований, а как любопытные товарищи по институтам и конференциям, а также как конкурирующие авторы в интеллектуальных изданиях.

В последние три десятилетия как российские, так и западные социологи часто игнорировали или улыбались спекулятивным текстам и лекциям своих эзотерически ориентированных коллег.

Однако,

> 1) методологическая слабость, 2) эмпирическая скупость и 3) международная неактуальность постсоветских социологических и исторических псевдо-исследований не уменьшили их внутреннего общественного резонанса.

Напротив,

> 1) контрфактические, 2) беллетристические и зачастую 3) конспирологические аспекты альтернативной российской мировой истории увеличили ее популярность.

Скорее пре- чем дескриптивные высказывания этих авторов воспринимаются в России как актуальные.

Грубые, упрощенные и умозрительные объяснения мира этими публицистами, которые часто считают себя просветителями и пророками, находят благодарных читателей.

Их тексты лучше, чем насыщенные данными эмпирические исследования, подходят для компенсации онтологической пустоты после падения коммунистической государственной идеологии.

В результате возникли новые пара-научные дисциплины, некоторые из которых имеют свои собственные подшколы.

Это относится, например, к так называемыми

> цивилизационным исследованиям и культурологии или подходам, которые можно назвать «биоэтнологией» или «физиогеополитикой».

Единой задачей этих и подобных им альтернативных доктрин является

> метафизически, а не эмпирически обоснованное изложение неких "глубинных" структур и законов развития обществ.

Они стараются достичь всеобъемлющего переосмысления или даже фундаментального переписывания человеческой истории.

> Последнее распространяется и на пересмотр датировки исторических событий, и составление альтернативной хронологии истории Европы и Азии.

Взять хотя бы московского математика и националистического историка-любителя Анатолия ***Фоменко***.

> Этот пользующийся сомнительной международной репутацией, но широко известный в России гражданин, например, уже четверть века пропагандирует в псевдонаучных книгах идею о том, что древнего мира как такового не существовало. Фоменко считает, что Иисус был распят в Константинополе в XII веке.

Как студенты и аспиранты, так и широкая общественность в России сталкиваются с обилием различных теорий истории, жизни и политики в средствах массовой информации, книжных магазинах и социальных сетях, а иногда и в школах, учреждениях культуры и университетах.

Таким образом,

> в отличие от СССР, в постсоветской России существует огромное разнообразие исторических и философских мнений.

Однако,

> среди множества объяснительных моделей, находящихся в обращении, те, которые основаны на методологически чувствительных социальных и рецензируемых сравнительных исследованиях, находятся в ***меньшинстве***.

Результаты исследований и выступления в СМИ ***серьезных*** и международно признанных политологов, социологов и историков, которые есть и в России, заглушаются.

Они тонут в

1) ***кажущейся плюралистической какофонии СМИ*** и в
2) ***интеллектуальном дискурсе, насыщенном спекулятивными комментариями***.

Переизбыток ***манихейских объяснений мира***, продвигаемых правительством – особенно в отношении конфликта между Россией и Западом – создает новый спрос на культурно-пессимистические и протофашистские идеологические конструкции.

Быстрая радикализация и общественное распространение российского антизападничества в последние годы

> ***лишь отчасти*** является продуктом целенаправленного манипулирования публичными дискуссиями и процессами ***кремлевскими политтехнологами***.

Некоторые истоки сегодняшних отклонений российской интеллигенции уходят корнями в

1) ельцинские годы, 2) советский период и даже 3) царские времена.

Они многообразны по своей природе и проиллюстрированы здесь лишь двумя из многих ярких примеров:

> учениями псевдо-этнолога Льва ***Гумилева*** и метафизика Александра ***Дугина***.

2. Примеры Гумилева и Дугина

Эти два многопубликуемых российских публициста, защитившиеся как "доктора наук", иногда упоминаются на одном дыхании.

Гумилёв и Дугин оба

> 1) утвердительно использовали термин "евразийство", 2) создавали антизападные теоретические построения и 3) добились значительной известности за пределами академической среды.

Однако на этом сходство в политическом содержании, социальных ролях и структурных особенностях их текстов и выступлений заканчивается.

Гумилев – сын двух известных русских поэтов, Николая Гумилева и Анны Ахматовой.

> Лев Гумилев умер вскоре после распада СССР. В советское время его труды могли публиковаться лишь отрывочно, но впоследствии они были изданы большими тиражами и оказывали влияние на постсоветское общество в течение последних 30 лет.

С другой стороны, журналистская деятельность Дугина в России началась только в год смерти Гумилева.

> С тех пор мультимедийная активность бородатого метафизика неуклонно растет.

Гумилев был антисоветским диссидентом, но частично интегрирован в позднесоветский научный истеблишмент.

> Сегодня он пользуется большим уважением, особенно у старших представителей педагогической и академической среды, выросших в Советском Союзе.
>
> Некоторые из его работ используются в качестве учебников в школах и университетах, и многие россияне почитают его как гениального русского мыслителя 20-го века.

Летом 2004 года Владимир Путин во время выступления в Астане заметил: "Идеи Гумилева завоевывают массы".

Дугин – выходец из нонконформистской молодежной среды позднего Советского Союза и антисистемной оппозиции тогда еще прозападной России 90-ых годов.

Он глубоко интегрирован в международные антилиберальные сети и своими текстами и выступлениями обращается к более молодой, а также менее академической аудитории.

> Говорят, что у Дугина также есть заядлые читатели в российских военных академиях и службах безопасности.

В отличие от малоизвестного в мире Гумилева, Дугин известен за пределами России как российский экстремистский теоретик.

Хотя часто говорят, что он является идеологом для Путина, похоже, что между метафизиком и президентом никогда не было встречи.

> Провозглашенное Путиным евразийство имеет иные источники и содержание, чем так называемое неоевразийство Дугина.

При том, что биографии Гумилева и Дугина вряд ли могут быть более разными, эти два публициста схожи по воздействию их трудов.

Каждый из них по-своему способствовал формированию интеллектуального ландшафта России и проникновению в российские социальные и гуманитарные науки альтернативных исторических нарративов.

Своими трудами они способствовали подготовке войны России против Украины и новой системной конфронтации с Западом.

> Несознательно в случае Гумилева и сознательно в случае Дугина.

3. Теория этногенеза Гумилева

Труды Гумилева внесли вклад в специфические российские постсоветские цивилизационные студии и их радикальный дуализм.

В своем опусе ***"Этногенез и биосфера Земли"*** Гумилев развивает всеобъемлющую теорию мировой истории, частично основанную на биологии.

> Гумилев не является примитивным расистом, который иерархизирует группы людей по фенотипам.
>
> Однако он связывает социально-политическую жизнь культурных сообществ с внесоциальными детерминантами из био- или даже стратосферы, которые предположительно влияют на них.

В соответствии с этим подходом

> **этносы (национальности и нации) и так называемые супер-этносы (пан-национальные группы и цивилизации) являются**

в первую очередь природными и лишь во вторую очередь социокультурными сообществами.

Они находятся в циклическом процессе подъема и спада, в котором центральные роли играют

1) "пассионарные" героические фигуры, с одной стороны,
2) и паразитические инородцы – с другой.

Если бескорыстные и самоотверженные "пассионарии" ведут этнос к расцвету, то

смешение этноса-хозяина с представителями чужих этнических групп (например, евреями) приводит к появлению так называемой "химеры", которая обречена на вымирание.

Загадочные микромутации, вызванные определенными космическими и/или солнечными излучениями, которые Гумилев не уточняет,

ответственны за более или менее динамичное развитие этносов и суперэтносов.

Такие идеи – одна из причин того, что Гумилев не нашел признания за пределами России.

Хотя для западного читателя такие теории звучат странно, они принесли Гумилеву славу в России – или, по крайней мере, не уменьшили его публичный статус гения.

В основном положительное восприятие Гумилева, даже в части российской академии,

определило развитие частично биоэтнологических постсоветских исследований российской цивилизации.

Некоторые из его закрытых исторических моделей преподаются в университетах.

4. Эклектичный антилиберализм Дугина

Если

1) идеи Гумилева работают в основном через проникновение в академическое и педагогическое пространство, то

2) Дугин сверхактивен в электронных и социальных медиа.

Правда, ***Дугин*** несколько лет заведовал ***кафедрой социологии международных отношений*** в престижном ***Московском государственном университете имени Ломоносова (МГУ)***. Однако временная позиция Дугина на скандально известном социологическом факультете МГУ была скорее исключением из правила.

В отличие от Гумилева, Дугин стигматизирован в российском академическом истеблишменте.

> Полностью описать мир идей Александра Дугина сложнее, чем в случае со Львом Гумилевым.
>
> Цель большинства из тысяч страниц работ Гумилева – историческая иллюстрация его полубиологической теории этногенеза.

В отличие от него (Гумилева),

> творчество Дугина имеет постмодернистские черты и характеризуется теоретической произвольностью и программной открытостью.

Действительно, **в большинстве текстов Дугина прослеживается общий базовый мотив**

> **– радикальное неприятие современного либерального мира.**

Однако,

1) анализ упадка, а также формулирование Дугиным

2) фундаментального конфликта и

3) предложения по преодолению современности, находящейся под влиянием Запада, ***не следует четкой линии.***

В отличие от *моно-каузального мировоззрения* Гумилева,

***дискурс* Дугина *плюралистичен, эклектичен и часто противоречив*.**

Несмотря на риторику Дугина, характеризующуюся фазами, многоточиями и настроениями, а может быть, и благодаря ей, публицист нашел себе сторонников в мировой антилиберальной и особенно неофашистской среде.

> Во время визитов в США Дугин был принят Збигневом ***Бжезинским*** и Фрэнсисом ***Фукуямой*** для коротких бесед, которые он впоследствии обнародовал и с тех пор упоминал снова и снова.

В 2014 году известный американский журнал "Foreign Policy" даже причислил Дугина к 100 "ведущим глобальным мыслителям" в категории "агитаторы".

> Такие переоценки его влияния иллюстрируют поразительное внимание к спекулятивным нарративам Дугина.

Ранний этап развития Дугина в 1990-е годы был отмечен интересом нонкоформиста к классическим западноевропейским и североамериканским геополитическим теориям до- и межвоенного периода, например, к трудам Хэлфорда Макиндера и Карла Хаусхофера.

В то же время Дугин открыл для себя немецкую консервативную революцию, не в последнюю очередь Карла Шмитта. Эта увлеченность привела к тому, что Дугин временно увлекся своего рода физио-геополитикой.

Согласно этому мышлению, физическое расположение стран на континентах и их удаленность от океанов, а также обусловленный этим теллуро- или талассократический (то есть сухопутный или морской) характер их культур объясняет мировую историю.

Коллективистские и авторитарные сухопутные державы, возглавляемые сегодня Россией, находятся – согласно тогдашним трудам Дугина – в многовековой борьбе за существование с индивидуалистическими и либеральными морскими державами, возглавляемыми сегодня США.

Для общения внутри России Дугин использует термин "неоевразийство" скорее как маскировочный инструмент, чем основную идею.

"Неоевразийством" Дугин прикрывает свою контрабанду антилиберальных нерусских идей, таких как интегральный традиционализм, национал-большевизм, политический оккультизм, этноплюрализм и так далее, в российский интеллектуальный дискурс.

Он использует название известного межвоенного российского интеллектуального эмигрантского движения "евразийцы", чтобы скрыть зачастую протофашистские западные источники своих радикально антизападных теорий.

В отличие от Гумилева, труды Дугина не получили, однако, широкого резонанса в российском общественно-научном истеблишменте.

Хотя он несколько лет заведовал кафедрой в МГУ, ***его не воспринимают как серьезного учёного***.

5. Конспирология против демократии

Тем не менее, Дугин, наряду с другими ***теоретиками заговора***, внес свой вклад в отравление *манихейскими идеями* **не только** ***медиапространства***.

Большое присутствие Дугина и подобных ему деятелей в российских СМИ и книжных магазинах способствовало ***релятивизации*** выводов исторических и социальных наук для объяснения российских и более широких международных отношений.

Такое проникновение конспирологии в публичные дискуссии, конечно же, можно наблюдать и в других обществах по всему миру, в последнее время и в некоторых западных странах.

Однако,

> **отрыв интеллектуальных и медийных дебатов в российских СМИ от результатов эмпирических исследований идет гораздо дальше.**

В последние годы и месяцы в особенности это привело к растущей эмиграции или изоляции серьёзных российских обществоведов и историков.

Новое искажение отношений между социальной наукой и российским обществом после распада СССР началось еще до вмешательства путинских политтехнологов в общественный дискурс, начиная с лета 1999 года. Поэтому популярность Фоменко, Гумилева, Дугина и множества подобных псевдоисториков была не только симптомом подъема нового постсоветского анти-либерализма.

Тысячи текстов и других медиапродуктов российских антизападных пара-интеллектуалов – подобно роли консервативной революции в упадке Веймарской республики – также стали фактором нового отворота России от Европы в 21-ом веке.

Выздоровление российского общества требует не только смены политического режима, но и *возрождения* общественных и исторических *наук*, а также *гуманитарного интеллектуального дискурса* страны.

Андреас Умланд

Колонка – матеріал, який відображає винятково точку зору автора. Текст колонки не претендує на об'єктивність та всебічність висвітлення теми, яка у ній піднімається. Редакція "Української правди" не відповідає за достовірність та тлумачення наведеної інформації і виконує винятково роль носія. Точка зору редакції УП може не збігатися з точкою зору автора колонки.

***

№ 478.

An interview with Ukrainian President Volodymyr Zelensky

By *Isabelle Khurshudyan*

2022-08-16

Ukrainian President Volodymyr Zelensky, seen at his office in Kyiv this month, said Ukraine was "as strong as we could be" when the Russian invasion began. (Emily Sabens/The Washington Post; Heidi Levine for The Washington Post; iStock)

KYIV, Ukraine — Over the past six months, Ukrainian President Volodymyr Zelensky has become an inspiring wartime leader and champion of his country. During an hour-long, wide-ranging interview with The Washington Post at the presidential office, where hallways are kept dark and are lined with sandbags to protect against Russian attack, Zelensky discussed U.S. warnings about Russia preparing to launch a full-scale invasion — and if he believed them.

The following is a translated and lightly edited transcript of excerpts from the interview. The full transcript will be published at a later date.

Ukraine's President Volodymyr Zelensky spoke to The Washington Post in Kyiv on Aug. 8, about the fear felt by Ukrainians before Russia invaded. (Video: Whitney Leaming/The Washington Post)

Q: When CIA Director William J. Burns met with you here in Kyiv in January, one of the things he told you was that the Russians would attempt a landing at the airport in Hostomel. What was your reaction when that actually happened on Feb. 24? Should there have been more Ukrainian forces already there?

A: Regarding the airport, some six months prior to all of this, and perhaps even earlier, if you remember, there was a gathering of troops on the territory of Belarus and so on. We appealed to all our partners, telling them that we believed this is how they would act. They were training there — and it was well known — to capture or bomb key infrastructure points. They had been training, they had plans to capture Boryspil airport and so on. I don't know how old these plans are.

They used maps, and the way they were capturing things, some of their paths were the same as those of the Nazis during World War II. So to say they had something unique planned here, it is impossible. Everything we had, it was there.

I'm not ready to talk about everything Burns talked about, but his main signals were about threats to my life. And those were not the first signals — they came from everywhere, from our intelligence services, from foreign colleagues and so on.

Look, as soon as the full-scale invasion began, from that moment on, our economy was losing $5 billion to $7 billion a month. This is wages. And you know the money our partners give us, we cannot spend the money on military salaries. There is some kind of global paradox in all this. I need money so I don't lose my country. But I can't spend this money on military salaries. Therefore, simultaneously with the explosions and the shelling, I had a very problematic story. I have to pay salaries to people who go there and die. And you're hopeless. I don't have time for reasoning, warnings, commitments — I just have a task to do. I must not allow them to occupy

our land, and I have to pay people who die. That's exactly what it sounds like. There are no sentiments. You have to do this every month.

When it comes to all warnings or signals from certain partners, here is what I explained to them: If we don't have enough weapons, it will be difficult for us to fight. We will fight them, that's for sure. And they don't want to talk. [Russian President Vladimir Putin] hasn't been willing to communicate for three years. So I don't want to listen to this nonsense that Russians are ready to talk, this is nonsense. I clearly explained that. Everything we need is weapons, and if you have the opportunity, force him to sit down at the negotiating table with me. I'd been talking about this specifically, because we believed there will be an invasion.

You can't simply say to me, "Listen, you should start to prepare people now and tell them they need to put away money, they need to store up food." If we had communicated that — and that is what some people wanted, who I will not name — then I would have been losing $7 billion a month since last October, and at the moment when the Russians did attack, they would have taken us in three days. I'm not saying whose idea it was, but generally, our inner sense was right: If we sow chaos among people before the invasion,

the Russians will devour us. Because during chaos, people flee the country.

The Washington Post
Democracy Dies in Darkness

You can't simply say to me, "Listen, you should start to prepare people now and tell them they need to put away money, they need to store up food." If we had communicated that — and that is what some people wanted, who I will not name — then I would have been losing $7 billion a month since last October, and at the moment when the Russians did attack, they would have taken us in three days. I'm not saying whose idea it was, but generally, our inner sense was right: If we sow chaos among people before the invasion, the Russians will devour us. Because during chaos, people flee the country.

And that's what happened when the invasion started — we were as strong as we could be. Some of our people left, but most of them stayed here, they fought for their homes. And as cynical as it may sound, those are the people who stopped everything. If that were to happen, in October — God forbid, during the heating season — there would be nothing left. Our government wouldn't exist, that's 100 percent sure. Well, forget about us. There would be a political war inside the country, because we would not have held on to $5 billion to $7 billion per month. We did not have serious financial programs. There was a shortage of energy resources in the market created by the Russians. We did not have enough energy resources. We would not have been able to get out of this situation and there would be chaos in the country.

And that's what happened when the invasion started — we were as strong as we could be. Some of our people left, but most of them stayed here, they fought for their homes. And as cynical as it may sound, those are the people who stopped everything. If that were to happen, in October — God forbid, during the heating season — there would be nothing left. Our government wouldn't exist, that's 100 percent sure. Well, forget about us. There would

be a political war inside the country, because we would not have held on to $5 billion to $7 billion per month. We did not have serious financial programs. There was a shortage of energy resources in the market created by the Russians. We did not have enough energy resources. We would not have been able to get out of this situation and there would be chaos in the country.

But it is one thing when chaos is controlled and it is during a military time — you run the state in a different way. You can open the border, close the border, attack, retreat, defend. You can take control of your infrastructure. And it's another situation when you do not have a military situation or emergency regime in place, and you have a state that is ruled by a huge number of different officials and institutions. And minus $7 billion a month, even without weapons, is already a big war for our country.

Q: So did you personally believe full-scale war was coming?

A: Look, how can you believe this? That they will torture people and that this is their goal? No one believed it would be like this. And no one knew it. And now everyone says we warned you, but you warned through general phrases. When we said give us specifics — where will they will come from, how many people and so on — they all had as much information as we did. And when I said, "Okay, if they're coming from here and it's going to be heavy fighting here, can we get weapons to stop them?" We didn't get it. Why do I need all these warnings? Why do I need to make our society go crazy? Since February, even from January as there was a lot going on in the media, Ukrainians transferred out more money than Ukrainians abroad received in assistance. Tens of billions of dollars in deposits have been withdrawn, so Ukrainians spent much more money in Europe compared with the amount Ukrainians had been given there, with all due respect.

Therefore, you must understand that this is a hybrid war against our state. There was an energy blow, there was a political blow — they stirred the pot here, they wanted a change of power from inside the country, thanks to this party. The third blow was during autumn and a financial one. They needed the exchange rate of our currency to be a wartime one so that we did not have gasoline. So they did all this: There was no fuel, we did not have gas, they were cutting us out to ensure that the heating season would lead to destabilization within the country, and for the people to know there are the risks of currency devaluation so they would withdraw money. In general, they did this so we would stop being a country, and by the time of their

invasion, we would have been a rag, not a country. That's what they were betting on. We did not go for it. Let people discuss in the future whether it was right or not right. But I definitely know and intuitively — we discussed this every day at the National Security and Defense Council, et cetera — I had the feeling that [the Russians] wanted to prepare us for a soft surrender of the country. And that's scary.

Q: I understand concerns about sowing panic and tanking the economy, but what would you say to those Ukrainians who now say, "I would've wanted to evacuate my family or just be better prepared"?

A: For all of December, January and February, Ukrainians were withdrawing money out of our economy. We could have been strict about that, but we weren't letting either the National Bank or anyone else limit the people's ability to take their money. Although we knew perfectly well that this will affect the country's economy. The freedom people have in a democratic country is the freedom our people had. They had access to all the information that was available. Sorry, the fact that I wasn't telling them about the Russians' plot to do something to me and everything the intelligence services had been reporting to me: "You have to take your family away." I told them, "How do you imagine that? I'll be taking my family away, I'll be doing something, and people will be just staying here? I can't do that." Our land is the only thing we have; we'll stay here together. And then what happened, happened.

Q: If the United States knew for sure that a full-scale invasion was coming, did it give you enough weapons to defend yourself before Feb. 24?

A: Today, I can only be grateful to the U.S. for what we've got. But we need to have a clear understanding of the fact that we have always had weapons from the Soviet times. We never had the NATO weapons. The minimum we had from 2014 was, in my view, insufficient. The serious forces we needed, like the HIMARS we can all see now, or, let's say, the 155-millimeter artillery — I'm not even mentioning tanks and aircraft — we had none of that and we didn't have a possibility to buy it. The only thing we had agreed on was military drones, Bayraktars, et cetera. But with all due respect, one can't wage war with drones.

And so, as you probably remember, since the full-scale invasion started and until now, all I've been asking is to close the sky, because if the sky was

closed, we wouldn't have all these deaths. And we were offering an alternative to the closed sky: a number of aircraft.

And there was no problem or shortage with that, I think, because we supplied addresses where all those aircraft were. But we never got that opportunity to close the sky. Even now, we are talking about what had been before the war, what had been in 2014, but what's the point if even today, when this war is on, we haven't got a chance to close and secure the sky.

Q: Did you ever get an explanation for why you weren't supplied with more weaponry before Feb. 24 if Washington knew what was coming?

A: I have no complaints — up to the point when someone starts telling me, "But we were sending you signals." Up to that point, I have no complaints. But when one is claiming they were sending us some signals, I tell them, "Send us weapons." I was absolutely right, and I'm sure about it even now.

So as soon as we received serious weapons — I had told them, "Our country is not going to run anywhere, we are ready to fight, give us weapons." And as soon as we got them, we would fight.

Everyone was afraid of the war. No one wants to wage war with Russia. Look, no one wants to wage war with Russia. Everyone wants Ukraine to win, but no one wants to wage war with Russia. And that's it. That's a full stop. And that's why we had to decide how to stay strong. If no one wants to wage war with them, everyone is scared to fight them — excuse me, then we'll be deciding how to do that, whether it's right or wrong. But the war will go farther, deeper into Europe, so please send us weapons, because we are also defending you. And they started sending it.

But is it possible to close the sky now? Just wondering. It's a rhetorical question.

Q: Regarding Kherson, what can be done to prevent Russia from holding a referendum there? What are you asking from your Western partners right now to help you stop it?

A: They can only take strong and specific steps using sanctions. Because the illegal referendum and the annexation of Kherson, what the Russians are planning to do, is a violation of any — well, I don't want to talk about international law, they violated it a long time ago. It makes no sense. But countries can do the same thing because it's a violation of borders. That is,

they can definitely impose restricting sanctions. For example, a ban on the entry of all citizens of the Russian Federation to the European Union countries. Good sanctions. I think they are very good and peaceful.

There is nothing in these sanctions that takes away property or human life. I said from the very beginning that I believe that the most important sanctions are to close the borders, because they are taking away someone else's territory. Well, let them live in their own world until they change their philosophy. So, countries close the borders and put an embargo on energy resources. My personal opinion is that everything else is weaker. There is no complete embargo on the energy supplies, and the borders are not shut.

It's very simple: Whatever the citizens of the Russian Federation may be — there are those who support and do not support it — their children are there, studying abroad, in schools, universities and so on. Let them go to Russia. There's nothing scary about that, let them go there. Not forever, please, let them come back. They'll just understand then. They say, "Oh, we have nothing to do with this and all people can't bear the responsibility." They can. They elected these people and now they are not fighting them, they do not argue with them and don't shout at them. The Russians who publicly oppose the war are just isolated cases and these people are in prisons. But let Russians go home, let everyone go to Russia. You want this isolation, don't you? You're telling the whole world that the whole world will live by your rules. Okay, then go there and live there.

What does this give us? This is the only way to influence Putin. Because this person has no other fear but the fear for his life. And his life depends on whether he is threatened by his internal population or not. Nothing else is threatening to him. That's the way it is. Therefore, when its population puts pressure on his decisions, then there will be results. And the war will end. These are very understandable sanctions, they are very simple. It's not about money, it's not about gas or pipes, or that Germans won't have heat in the winter. Just close the borders for a year and you'll see the result.

David L. Stern in Kyiv and Mary Ilyushina in Riga, Latvia, contributed to this report.

War in Ukraine: What you need to know

The latest: Grain shipments from Ukraine are gathering pace under the agreement hammered out by Ukraine, Russia, Turkey and the United Nations in July. Russia's blockade of Ukrainian Black Sea ports had sent

food prices soaring and raised fears of more hunger in the Middle East and Africa. At least 18 ships, including loads of wheat, corn and sunflower oil, have departed.

The fight: The conflict on the ground grinds on as Russia uses its advantage in heavy artillery to pummel Ukrainian forces, which have sometimes been able to put up stiff resistance. In the south, Ukrainian hopes rest on liberating the Russia-occupied Kherson region, and ultimately Crimea, seized by Russia in 2014. Fears of a disaster at the Zaporizhzhia Nuclear Power Station remain as both sides accuse each other of shelling it.

The weapons: Western supplies of weapons are helping Ukraine slow Russian advances. U.S.-supplied High Mobility Artillery Rocket Systems (HIMARS) allow Ukrainian forces to strike farther behind Russian lines against Russian artillery. Russia has used an array of weapons against Ukraine, some of which have drawn the attention and concern of analysts.

***

Президент Украины Владимир Зеленский, замеченный в своем офисе в Киеве в этом месяце, сказал, что Украина была "насколь сильной, насколько мы могли бы быть", когда началось российское вторжение. (Эмили Сабинс/The Washington Post; Хайди Левин для The Washington Post; iStock)

КИЕВ, Украина - За последние шесть месяцев президент Украины Владимир Зеленский стал вдохновляющим лидером военного времени и чемпионом своей страны. Во время часового, обширного интервью The Washington Post в президентском офисе, где коридоры остаются в темноте и выстиланы мешками с песком для защиты от российского нападения, Зеленский обсудил предупреждения США о том, что Россия готовится начать полномасштабное вторжение - и если он им верит.

Ниже приведена переведенная и слегка отредактированная стенограмма выдержок из интервью. Полная стенограмма будет опубликована позже.

Президент Украины Владимир Зеленский 8 августа выступил перед The Washington Post в Киеве о страхе, который испытывали украинцы

перед вторжением в Россию. (Видео: Уитни Лиминг/The Washington Post)

1. Вопрос: Когда директор ЦРУ Уильям Дж. Бернс встретился с вами здесь, в Киеве, в январе 2022, одна из вещей, которую он сказал вам, заключалась в том, что русские попытаются приземлиться в аэропорту в Хотомеле. Какова была ваша реакция, когда это на самом деле произошло в феврале? 24? Должно ли уже быть больше украинских сил?

Ответ: Что касается аэропорта, то примерно за шесть месяцев до всего этого, и, возможно, даже раньше, если вы помните, на территории Беларуси было собрано войск и так далее. Мы обратились ко всем нашим партнерам, сказав им, что считаем, что именно так они будут действовать. Они тренировались там - и это было хорошо известно - для захвата или бомбардировки ключевых инфраструктурных пунктов. Они тренировались, планировали захватить аэропорт Борисполь и так далее. Я не знаю, сколько лет этим планам.

Они использовали карты, и то, как они захватывали вещи, некоторые из их путей были такими же, как у нацистов во время Второй мировой войны. Так сказать, что здесь было запланировано что-то уникальное, невозможно. Все, что у нас было, было там.

Я не готов говорить обо всем, о чем говорил Бернс, но его основными сигналами были угрозы моей жизни. И это были не первые сигналы - они исходили отовсюду, от наших спецслужб, от иностранных коллег и так далее.

Посмотрите, как только началось полномасштабное вторжение, с этого момента наша экономика теряла от 5 до 7 миллиардов долларов в месяц. Это заработная плата. И вы знаете, что деньги, которые дают нам наши партнеры, мы не можем тратить деньги на военные зарплаты. Во всем этом есть какой-то глобальный парадокс. Мне нужны деньги, чтобы не потерять свою страну. Но я не могу потратить эти деньги на военные зарплаты. Поэтому, одновременно со взрывами и обстрелом, у меня была очень проблематичная история. Я должен платить зарплату людям, которые идут туда и умирают. И ты безнадежный. У меня нет времени на рассуждения, предупреждения, обязательства - у меня просто есть задача. Я не должен позволять им оккупировать нашу землю, и я должен платить

людям, которые умирают. Именно так это звучит. Нет никаких чувств. Вы должны делать это каждый месяц.

Когда дело доходит до всех предупреждений или сигналов от определенных партнеров, вот что я им объяснил: если у нас не будет достаточно оружия, нам будет трудно бороться. Мы будем бороться с ними, это точно. И они не хотят говорить. [Президент России Владимир Путин] не хотел общаться в течение трех лет. Так что я не хочу слушать эту ерунду, о которой русские готовы говорить, это ерунда. Я ясно объяснил это. Все, что нам нужно, это оружие, и если у вас есть возможность, заставь его сесть со мной за стол переговоров. Я говорил об этом конкретно, потому что мы верили, что будет вторжение.

Вы не можете просто сказать мне:

> «Слушай, **вы должны начать готовить людей сейчас и сказать им, что им нужно отложить деньги, им нужно хранить еду**».

Если бы мы сообщили об этом - и это то, чего хотели некоторые люди, которых я не буду называть - то я бы терял 7 миллиардов долларов в месяц с октября прошлого года, и в тот момент, когда русские действительно напали, они бы забрали нас через три дня. Я не говорю, чья это была идея, но в целом наше внутреннее чувство **было правильным**:

> **если мы посеем хаос среди людей до вторжения, русские съедят нас. Потому что во время хаоса люди бегут из страны**.

И вот что произошло, когда началось вторжение - мы были настолько сильны, насколько могли.

Некоторые из наших людей ушли, но большинство из них остались здесь, они боролись за свои дома. И как бы цинично это ни звучало, это люди, которые все остановили. Если бы это произошло, в октябре - не дай Бог, во время отопительного сезона - ничего не осталось бы. Нашего правительства не существовало бы, это на 100 процентов точно. Ну, забудь о нас. Внутри страны была бы политическая война, потому что мы бы не держались от 5 до 7 миллиардов долларов в месяц. У нас не было серьезных финансовых программ. На рынке, созданном россиянами, ощущалась нехватка энергоресурсов. У нас не

было достаточно энергетических ресурсов. Мы бы не смогли выбраться из этой ситуации, и в стране был бы хаос.

Но одно дело, когда хаос контролируется, и это во время войны - вы управляете государством по-другому. Вы можете открыть границу, закрыть границу, атаковать, отступить, защититься. Вы можете взять под контроль свою инфраструктуру. И это еще одна ситуация, когда у вас нет военной ситуации или чрезвычайного режима, и у вас есть государство, которым управляет огромное количество различных должностных лиц и учреждений. И минус 7 миллиардов долларов в месяц, даже без оружия, это уже большая война для нашей страны.

2. Вопрос: Итак, вы лично верили, что грядет полномасштабная война?

О: Смотри, как ты можешь в это поверить? Что они будут пытать людей и что это их цель? Никто не верил, что так будет. И никто этого не знал. И теперь все говорят, что мы предупреждали вас, но вы предупреждали общими фразами. Когда мы сказали, дайте нам конкретную информацию - откуда они придут, сколько людей и так далее - у них у всех было столько же информации, сколько и у нас. И когда я сказал: "Хорошо, если они придут отсюда, и здесь будут тяжелые бои, можем ли мы получить оружие, чтобы остановить их?" Мы этого не поняли. Зачем мне все эти предупреждения? Почему мне нужно сводить наше общество с ума? С февраля, даже с января, так как в средствах массовой информации многое происходило, украинцы перевели больше денег, чем украинцы за рубежом получили в качестве помощи. Десятки миллиардов долларов в виде депозитов были отозваны, поэтому украинцы потратили гораздо больше денег в Европе по сравнению с суммой, которую украинцы получили там, при всем уважении.

Поэтому вы должны понимать, что это гибридная война против нашего государства. Был энергетический удар, был политический удар - они встряхнули горшок здесь, они хотели смены власти изнутри страны, благодаря этой партии. Третий удар был осенним и финансовым. Им нужно было, чтобы обменный курс нашей валюты был военным, чтобы у нас не было бензина. Итак, они сделали все это: не было топлива, у нас не было газа, они вырезали нас, чтобы гарантировать, что отопительный сезон приведет к дестабилизации внутри страны, и чтобы люди знали, что существуют риски

девальвации валюты, чтобы они сняли деньги. В целом, они сделали это, чтобы мы перестали быть страной, и к моменту их вторжения мы были бы тряпкой, а не страной. Это то, на что они делали ставку. Мы не пошли на это. Пусть люди обсудят в будущем, правильно это или нет. Но я определенно знаю и интуитивно - мы обсуждали это каждый день в Совете национальной безопасности и обороны и так далее - у меня было ощущение, что [русские] хотят подготовить нас к мягкой капитуляции страны. И это страшно.

3. В: Я понимаю опасения по поводу посева паники и разваливания экономики, но что бы вы сказали тем украинцам, которые сейчас говорят: «Я бы хотел эвакуировать свою семью или просто быть лучше подготовленным»?

Ответ: За весь декабрь, январь и февраль украинцы вынимали деньги из нашей экономики. Мы могли бы быть строгими в этом отношении, но мы не позволяли ни Национальному банку, ни кому-либо еще ограничивать способность людей брать свои деньги. Хотя мы прекрасно знали, что это повлияет на экономику страны. Свобода, которую люди имеют в демократической стране, - это свобода, которой обладал наш народ. Они имели доступ ко всей имеющейся информации. Извините, тот факт, что я не рассказывал им о заговоре русских что-то сделать со мной и обо всем, что сообщали мне спецслужбы: "Вы должны забрать свою семью". Я сказал им: "Как вы себе это представляете? Я заберу свою семью, я буду что-то делать, а люди просто останутся здесь? Я не могу этого сделать". Наша земля - это единственное, что у нас есть; мы останемся здесь вместе. А потом то, что произошло, случилось.

4. Вопрос: Если бы Соединенные Штаты точно знали, что приближается полномасштабное вторжение, дало ли оно вам достаточно оружия, чтобы защитить себя до февраля. 24?

Ответ: Сегодня я могу быть только благодарен США за то, что у нас есть. Но нам нужно четко понимать тот факт, что у нас всегда было оружие советских времен. У нас никогда не было оружия НАТО. Минимум, который у нас был с 2014 года, на мой взгляд, был недостаточным. Серьезные силы, в которых мы нуждались, такие как HIMARS, которые мы все видим сейчас, или, скажем, 155-миллиметровая артиллерия - я даже не упоминаю танки и самолеты -

у нас ничего из этого не было, и у нас не было возможности ее купить. Единственное, о чем мы договорились, это военные беспилотники, Bayraktars и так далее. Но при всем уважении нельзя вести войну с беспилотниками.

И так, как вы, наверное, помните, с тех пор, как началось полномасштабное вторжение и до сих пор, все, о чем я просил, это закрыть небо, потому что если бы небо было закрыто, у нас не было бы всех этих смертей. И мы предлагали альтернативу закрытому небу: несколько самолетов.

И не было никаких проблем или недостатка в этом, я думаю, потому что мы предоставили адреса, где были все эти самолеты. Но у нас никогда не было возможности закрыть небо. Даже сейчас мы говорим о том, что было до войны, что было в 2014 году, но какой смысл, если даже сегодня, когда эта война продолжается, у нас нет возможности закрыть и обезопасить небо.

5. В: Вы когда-нибудь получали объяснение, почему вам не было больше оружия до 24 февраля, если бы Вашингтон знал, что произойдет?

О: У меня нет жалоб - до такой степени, что кто-то начинает говорить мне: "Но мы посылали вам сигналы". До этого момента у меня нет жалоб. Но когда кто-то утверждает, что они посылали нам сигналы, я говорю им: "Пришли нам оружие". Я был абсолютно прав, и я уверен в этом даже сейчас.

Поэтому, как только мы получили серьезное оружие, я сказал им: «Наша страна никуда не бежит, мы готовы сражаться, дайте нам оружие». И как только мы их получим, мы будем драться.

Все боялись войны. Никто не хочет вести войну с Россией. Слушай, никто не хочет вести войну с Россией. Все хотят, чтобы Украина победила, но никто не хочет вести войну с Россией. И это все. Это полная остановка. И именно поэтому мы должны были решить, как оставаться сильными. Если никто не хочет вести с ними войну, все боятся с ними бороться - извините, тогда мы решите, как это сделать, правильно это или нет. Но война пойдет дальше, глубже в Европу, поэтому, пожалуйста, пришлите нам оружие, потому что мы также защищаем вас. И они начали отправлять его.

Но можно ли закрыть небо сейчас? Просто интересно. Это риторический вопрос.

6. Вопрос: Что касается Херсона, что можно сделать, чтобы помешать России провести там референдум? Что вы просите у своих западных партнеров прямо сейчас, чтобы помочь вам остановить это?

О: Они могут предпринять только решительные и конкретные шаги, используя санкции. Потому что незаконный референдум и аннексия Херсона, что россияне планируют сделать, является нарушением любого - ну, я не хочу говорить о международном праве, они нарушили его давным-давно. Это не имеет смысла. Но страны могут сделать то же самое, потому что это нарушение границ. То есть, они определенно могут ввести ограничивающие санкции. Например, запрет на въезд всех граждан Российской Федерации в страны Европейского Союза. Хорошие санкции. Я думаю, что они очень хорошие и мирные.

В этих санкциях нет ничего, что лило бы собственности или человеческой жизни. Я с самого начала сказал, что считаю, что наиболее важными санкциями являются закрытие границ, потому что они отнимают чужую территорию. Ну, пусть они живут в своем собственном мире, пока не изменят свою философию. Таким образом, страны закрывают границы и ввели эмбарго на энергетические ресурсы. Мое личное мнение заключается в том, что все остальное слабее. Нет полного эмбарго на энергоснабжения, и границы не закрыты.

Это очень просто: какими бы ни были граждане Российской Федерации - есть те, кто ее поддерживает и не поддерживает - их дети там, учатся за рубежом, в школах, университетах и так далее. Отпустите их в Россию. В этом нет ничего страшного, отпустите их туда. Не навсегда, пожалуйста, пусть они вернутся. Тогда они просто поймут. Они говорят: "О, мы не имеем к этому никакого отношения, и все люди не могут нести ответственность". Они могут. Они избрали этих людей, и теперь они не борются с ними, они не спорят с ними и не кричат на них. Русские, которые публично выступают против войны, - это просто единичные случаи, и эти люди находятся в тюрьмах. Но отпустите русских домой, отпустите всех в Россию. Вы хотите эту изоляцию, не так ли? Вы говорите всему миру, что весь

мир будет жить по вашим правилам. Хорошо, тогда иди туда и живи там.

Что это нам дает? Это единственный способ повлиять на Путина. Потому что у этого человека нет другого страха, кроме страха за свою жизнь. И его жизнь зависит от того, угрожает ли ему внутреннее население или нет. Больше ничего ему не угрожает. Так оно и есть. Поэтому, когда его население окажет давление на его решения, будут результаты. И война закончится. Это очень понятные санкции, они очень просты. Дело не в деньгах, не в газе или трубах, или в том, что зимой у немцев не будет тепла. Просто закройте границы на год, и вы увидите результат.

Дэвид Л. Стерн в Киеве и Мария Ильюшина

Борьба: Конфликт на местах продолжается, поскольку Россия использует свое преимущество в тяжелой артиллерии, чтобы нанести удар украинским силам, которые иногда могли оказать жесткое сопротивление. На юге украинские надежды опираются на освобождение оккупированной Россией Херсонской области и, в конечном счете, Крыма, захваченного Россией в 2014 году. Опасения катастрофы на Запорожской атомной электростанции сохраняются, так как обе стороны обвиняют друг друга в ее обстреле.

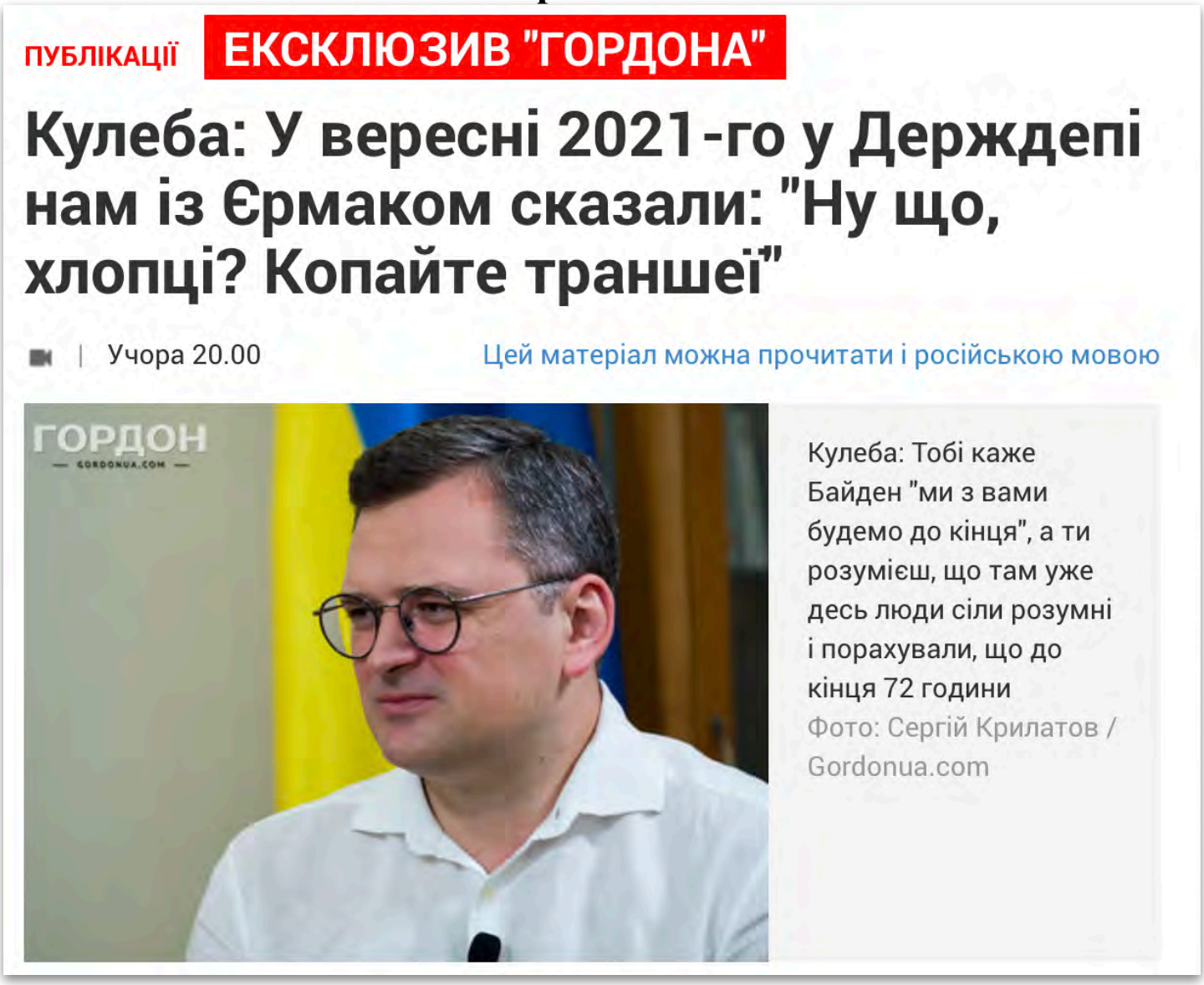
Оружие: западные поставки оружия помогают Украине замедлить продвижение России. Поставляемые США высокомобильные артиллерийские ракетные системы (HIMARS) позволяют украинским силам наносить еще дальше в тылу российской артиллерии. Россия применила множество видов оружия против Украины, некоторые из которых привлекли внимание и озабоченность аналитиков.

***

№ 479.

Кулеба: У вересні 2021-го у Держдепі нам із Єрмаком сказали: "Ну що, хлопці? Копайте

траншеї"

2022-08-15

***

– Дмитре Івановичу, доброго дня.

– Добрий день.

– Ну, не в кабінеті у вас записуємо це інтерв'ю – десь унизу. Але розуміємо, що відбувається. Страху нема?

– Ні. І, як не дивно, не було. Я не знаю, напевно, з першого дня якась відбулася мобілізація психіки. І страшно не за себе – страшно за людей. Тобто для мене безпека співробітників центрального апарату – це топпріоритет. Тому я одразу, коли є найменша загроза, даю інструкцію, щоб усі залишили будівлю і працювали дистанційно. Тому що можна пережити втрату будівлі, пережити втрату майна якогось, яке може згоріти, але пережити, пробачити

собі втрату людей – це, з моєї точки зору, просто неможливо морально. Тому страху нема – є максимальна мобілізація.

– Нас дивляться мільйони людей в усьому світі. Не усі ще, на жаль, розуміють українську мову. Від Сполучених Штатів до Австралії. Увесь світ дивиться.

– Це тимчасово.

– Так. І тому я просив би вас, якщо це можливо, перейти на російську мову. Щоб вас зрозуміли всі. Тому що міністр закордонних справ України під час війни – я думаю, що всі мають його почути і зрозуміти, яка у нас зовнішня політика, що робить міністр. І взагалі який спротив чинить Україна на дипломатичному фронті.

– Ну давайте спробуємо. Попрацюємо на глобальну аудиторію.

– Ви народилися в сім'ї дипломатів. Батько завжди був дипломатом, замолоду працював послом. І зараз посол ще – так? – досі.

– Ні. Адже в нас законодавство у країні передбачає боротьбу з конфліктом інтересів. І не можуть близькі, прямі члени сім'ї працювати у вертикалі одне одного. Тому, коли я став міністром, батько мені зателефонував і сказав: "Я все розумію". Він на той момент був послом України у Вірменії. МЗС – це все його життя. Він мені зателефонував і каже: "Я все розумію. Я своє прожив, відпрацював".

– "Дякую тобі за те, що передчасно закінчую роботу".

– Він так і сказав: "Я не стоятиму на твоєму шляху. Тому ми готові з мамою повертатися і бавити онуків". І після цього ми розпочали відповідні процедури. Як синові мені було дуже важко. Як дипломату мені було теж важко, бо мій батько – дуже професійна, досвідчена й шанована людина. Я розумів, що це ніби втрата для системи. Але є закон. Тому батько пішов із дипломатичної служби, можна сказати, на пенсію. І справді, тримає слово: активно займається моїми дітьми.

– Мама теж дипломатка?

– Ні. Мама все життя провела вчителькою української мови та літератури. Вона в якийсь момент пожертвувала своєю кар'єрою заради батька. Тому що кар'єра дипломата – ти маєш виїжджати за кордон. Це для кожної сім'ї складна ситуація. Тому що хтось має пожертвувати собою. Іноді, якщо жінка – дипломатка, чоловік жертвує собою. Якщо чоловік, то навпаки. Тому мама якоїсь миті пожертвувала собою: покинула свою роботу, яку вона дуже любила. І діти її любили. Вона шкільна вчителька. І відтоді вона допомагала татові й виконувала функцію дружини посла. Тому що це також робота. Коли ти за кордоном, то це теж робота.

– Звісно. У яких країнах тато працював?

– Австрія, Єгипет, Чехія, Казахстан і Вірменія.

– Він був послом...

– У чотирьох із цих країн.

– У Єгипті...

– У Єгипті, Чехії, Казахстані та Вірменії.

– У якій країні йому працювалося краще? Що він сам каже?

– Я думаю, що з погляду його особистого відчуття... Це, звісно, треба його запитувати, але мені здається, що Чехія була для нього місцем, де він максимально, скажімо, реалізував себе дипломатом. Але в нього така

специфіка... Дуже складне життя. Він, як то кажуть, сам себе зробив. Простий хлопець із села Полтавської області, без будь-якого лобізму, підтримки. Він брався завжди за найскладнішу роботу, був у Чорнобилі в перші дні, займався організуванням – як сказати? – загонів для евакуації, ліквідації. Був у Афганістані радником. Майже в 40 років пішов учитися заново: здобувати другу вищу освіту, – щоб вивчити англійську мову. Він такий, дуже міцний хлопець у цьому сенсі. Тому він у всіх країнах знаходив контакти, мав пошану. Але на мою думку, його ось пік такий – це була Чехія.

– Українська дипломатична школа – вона особлива. Я пам'ятаю, я ще застав Анатолія Зленка: був абсолютно унікальною людиною, з якою можна було спілкуватися на будь-які теми. Справжній дипломат. У нього і постава була справжнього дипломата. І Геннадій Йосипович Удовенко тощо. А ви наймолодший міністр закордонних справ України за всю історію незалежної України.

– Мене все життя переслідувала одна й та сама фраза: "Він занадто молодий для цієї посади". Тобто хоч на якій посаді я перебував, мені весь час: "Ну рано. Треба ще... За всіма професійними критеріями відповідає, але надто молодий". Я пам'ятаю, колись я працював із [главою МЗС України у 2003–2005-му та 2010–2012 роках] Грищенком Костянтином Івановичем, і він тоді сказав таку фразу. Там було нас двоє таких: молодих і перспективних...

– Хто другий?

– Був такий – він і зараз є – Михайло Бно-Айріян. Він тоді працював у команді Костянтина Івановича. Він приїхав із ним із посольства в Росії. Потім він був...

– Губернатор Київської області.

– Очолював Київську область коротко, так. Ну, шляхи наші ніби розійшлися, але тоді ми були разом. Він каже: "Можна було б вас, звісно, кудись призначити, але що ж це люди скажуть? Що Грищенко зовсім із глузду з'їхав – дітей почав призначати". Тому мені це звично, я ніби до цього спокійно ставлюся. Але коли мені виповнилося 40 років, то я на всі аргументи про молодість: "40 років – це, як казав мій дідусь, уже з базару". Є час, коли ми йдемо на базар, а є час, коли йдемо з базару. Ось 40 – це "вже з базару". Але я з іронією завжди сприймав ці зауваження.

Я завжди знав одну річ: я маю давати результат. Результат моєї роботи – це найкращий захист проти будь-яких інтриг, проти будь-яких звинувачень "надто молодий". Якщо є результат – отже, треба рости, треба йти вперед. Це дуже тверде кредо, якому, до речі, мене навчив батько. "У будь-якій ситуації, –

він завжди казав і досі мені каже, – працюй, давай результат. І все буде нормально".

– Яка принципова відмінність між українською дипломатією 90-х, нульових і сьогоднішньою?

– Ну, зараз у нас дипломатія короткого бою, знаєте. Якщо порівнювати з боксом, то раніше наша дипломатія нагадувала фазу бою, де боксувальники стрибають один навколо одного, ніби намагаються спровокувати, але в контакт не йдуть, сподіваючись, що ось цими стрибками й мовою тіла можна буде дестабілізувати супротивника – і здобути результат. А зараз у нас дипломатія – коли ми перебуваємо в максимально близькому контакті і з ворогом, і з партнерами, і там, де потрібно, ми, замисливши – ми не робимо нічого, не продумавши, – ми будь-якої миті готові завдати удару: різкого, сильного. Навіть якщо це наш партнер, але ми бачимо, що він наші інтереси ігнорує, то у нас з'явилася ця бійцівська якість.

Партнерам треба було звикнути до сучасного стилю української дипломатії. "А як же? Україна завжди була така поступлива, завжди, там, пострибає, але наприкінці її можна посадити на місце, умовити – і вона однаково на все погодиться"

– І це видно.

– Так, і ця зміна, яку в дипломатію приніс президент Зеленський ще до початку війни. Тобто я пам'ятаю, він телефонує: "Ну що ви там? Ну скажіть, як треба". Я кажу: "Володимире Олександровичу, ну це ж тут треба, розумієте..." Він каже: "Дімо..." Я кажу: "Володимире Олександровичу, я вас почув". І навіть мені довелося боротися із залишками цієї такої, зайвої куртуазності, пострибування, але в мене була дуже... Тому що я, у принципі, завжди був схильний до жорстких реакцій, але жорстко прорахованих. Я не знаю: я впевнений, що в боксі є спеціальний термін для цих рухів боксерів. Залишки цього в мене пішли з моменту, коли я почав працювати з президентом. У президента в цьому плані дуже чітко. Якщо друг робить добре – дякуємо, хвалимо і намагаємося допомогти у відповідь; якщо друг робить нам погано – б'ємо.

– Він нам не друг.

– Ні, це наступна фаза. Якщо друг нам кілька разів поспіль робить погано, тоді він точно нам не друг. І наші партнери не звикли до цього стилю. "А як же? Україна завжди була така поступлива, завжди, там, пострибає, але наприкінці її можна посадити на місце, умовити – і вона однаково на все

погодиться". А тут вони і так, і так, а ми все не погоджуємося. І їм також треба було звикнути.

Цей шлях, який ми проходили за останні роки, викликав в Україні, скажімо так, критику з боку людей, які вважають, що з партнерами треба лише лобизатися, обійматися й потурати їм у всьому. Це комплекс меншовартості в дипломатії. І ми його подолали. Я вважаю, що це дуже важливий результат. І я дуже радий, що зараз виховують школу дипломатів, які, коли треба, обдумано, але завдадуть удару. Це важливо вміти в дипломатії.

У вересні 2021-го на зустрічі в Держдепі високопосадовець прийшов, сів, чашку кави поставив і каже нам із Єрмаком: "Ну що, хлопці? Копайте траншеї"

– Війна. Я впевнений, що і ви, як і я, ніколи не могли припустити, що нам доведеться жити в епоху великої справжньої війни. Ну, що війна Друга світова: книжки, фільми? "Це ж було колись. Такого вже не може бути у принципі"... І, ви знаєте, я б хотів повернутися до початку. Усі наші офіційні особи казали, що війни не буде. Я сам говорив на ефірах... Я навіть не міг припустити, що може початися війна: ось така, повномасштабна, із таким жахом, який ми побачили.

Але наскільки я знаю, і президент США Джо Байден, і прем'єр-міністр Великобританії Борис Джонсон, і керівники ЦРУ, керівники MI6 попереджали наших офіційних осіб про те, що війна почнеться, називали терміни. Одна людина з керівництва України точно казала всім, що війна буде. Це начальник ГУР Кирило Буданов. Він знав, що почнеться війна. Знав, що розпочнеться 24-го. І говорив про це. Скажіть, ви своїми дипломатичними каналами отримували попередження про те, що почнеться війна, і коли?

– Ну, по-людськи я абсолютно тут із вами на одній хвилі, звісно. Уявити таку війну... Не війну в принципі, а таку війну уявити було неможливо. Є певне коло людей, які мають інформацію. Так? Ми всі мали приблизно один обсяг інформації: президент Зеленський, [глава Офісу президента] Андрій Єрмак, прем'єр-міністр [Денис Шмигаль], Кирило [Буданов], [Олександр] Литвиненко із СЗР, я, міністр оборони [Олексій Резніков]. Тобто ми всі варилися... І коли в тебе лежить на столі певний обсяг інформації, ти маєш для себе ухвалити внутрішнє рішення і взяти на себе відповідальність: ти в це віриш чи не віриш. Бо інформація не була ніби з божою печаткою: "Я вам обіцяю, що армагедон розпочнеться 24 лютого о 4.00". Це був комплекс даних, на підставі якого ти мав зробити для себе висновок і зайняти позицію. Адже у політиці, дипломатії – та й у житті звичайному – це велика відповідальність: зайняти позицію.

– Так.

– Більшість людей вважають за краще насправді не займати позицію, а хилитися.

– Пропетляти.

– Так. Як казав Леонід Макарович [Кравчук] покійний, "між краплинками". Ось. Тому ми всі почали одержувати певний обсяг інформації з осені минулого року.

– Із жовтня, мабуть.

– Так, так. Ну, перші дзвіночки у вересні були. Саме ми з Єрмаком були у Вашингтоні. І нам уже такі перші почали подавати сигнали. Ми дуже серйозно до цього поставилися.

– Як подавати? Казали прямо: "Почнеться"?

– Ну, легендарна фраза – десь треба буде у якихось мемуарах використати. Ми були з Андрієм на одній зустрічі із Держдепом, але не з державним секретарем: його тоді не було цього дня у Вашингтоні. І прийшов чоловік, сів, ось як ви, так чашку кави поставив і каже: "Ну що, хлопці? Копайте траншеї". Ось так я вперше почув...

– То був вересень?

– Це було у вересні. Але це все було.

– Жах.

– На запитання: "Дайте, на підставі чого ви робите такі висновки" жодного підтверджувального факту ми не отримали.

– Це висока особа була?

– Так, достатньо. Скажімо, другий рівень управлінського рівня в Держдепі. Але в чому була проблема ранньої осені? Тобі кажуть "ми бачимо, що справа йде до війни", але після цього ставлять крапку і жодної більше інформації тобі не надають. І ти маєш... А тоді – згадайте – була дуже складна ситуація. Росіяни, певна річ, готувалися. Мій тато, маючи військовий досвід в Афганістані, тоді сказав: "Якщо ти збираєш таку армаду на кордоні, ти не можеш її довго тримати в бездіяльності". Але тоді ще жив нормандський процес, тоді ще гра була велика дипломатична із суперставками політичними на тему "хто перший моргне". Ну, тобто "Мінськ"... Росії ж що було важливо? Росії було важливо, щоб ми якось їх спровокували.

Ось логіка, яку вони вели: спровокували їх безпосередньо вздовж кордону чи спровокували їх у тристоронній контактній групі. І тоді, наприклад, Андрієві Єрмаку, який відповідав за нормандський формат, – я йому кілька разів говорив: "Слухай, я реально не розумію, як ти все це терпиш: ці нескінченні переговори із [заступником глави адміністрації президента РФ, російським перемовником у нормандському форматі Дмитром] Козаком". Бо свідомо буквально... Було видно, що він штовхає, провокує.

Партнери від вересня казали: "Тільки не провокуйте Росію" – і радили копати траншеї

– Козак?

– Козак, звісно. Андрій тоді виявляв без перебільшення просто величезну мудрість, витримку для того, щоб тримати цю лінію. Тобто, з одного боку, ти розумієш, що зараз розігрують комбінацію, у якій тебе намагатимуться звинуватити в тому, що ти спровокував. І ті самі партнери від вересня говорили: "Але тільки ви їх не провокуйте. Не давайте їм жодного приводу". А з іншого боку, ті кажуть: "Копай траншеї". І ти маєш ухвалювати рішення. Це були перші ластівки.

А потім, коли вже настав жовтень, коли вже було більше інформації – то я для себе ухвалив... Я все проаналізував, зіставив – й ухвалив собі рішення, що війна буде. Але що це буде локальна війна: на Донбасі. І буде три мети цієї війни. Перша: завдати поразки нашому угрупованню на Донбасі та зайняти Донецьку й Луганську області в адміністративних кордонах і показати допомогу, яку Росія надала "ДНР" і "ЛНР". І завдати військової поразки Україні. Вихідна із цього друга мета – це похитнути українську владу. Бо зрозуміло: після поразки народ почав би ставити справедливі запитання владі.

І я переконаний, що президент Путін погано ставиться до президента Зеленського саме тому, що він не зміг його зламати, не зміг його обіграти. Він думав, що це буде якась легка прогулянка, але Зеленський виявився міцним горішком. Тому йому було важливо похитнути Зеленського, викликавши внутрішнє бурління. Ми знаємо: у нас країна демократична. У нас би забурлило дуже швидко все. І третя мета була цього конфлікту, на мою думку, – це нав'язати Заходу ніби позицію, що "ми однаково тут усе вирішуємо. От бачите? Вирішили тут. Можемо ще більше вирішити. Тому переформатуємо ніби Україну з урахуванням наших, російських інтересів".

Ось три мети, що логічно вписувалися в цю історію. І в те, що війна буде такою, я був певен аж до 24 лютого. Перша ракета, яка впала на Київ, показала, що я помилявся і це буде зовсім інша війна.

Байден не приймає особливо глав МЗС інших країн. Якщо ти не президент і не глава уряду, зустрічі з ним не підтверджують до останнього

– Я обов'язково запитаю вас про те, про що ви говорили в Білому домі з президентом США Байденом 22 лютого, за два дні до початку війни. Але я запитаю це, коли ми з вами почнемо нашу прогулянку.

– Гаразд.

– Отже, 22 лютого Овальний кабінет президента Сполучених Штатів Байдена. Ви з ним віч-на-віч, я так розумію?

– Ні-ні-ні. Треба розуміти так, що є дві специфіки. Перше: у принципі, президент Байден не приймає особливо міністрів закордонних справ інших країн. І друге: якщо ти не президент і не голова уряду іншої країни, то до останнього моменту тобі не підтверджують зустрічі з Байденом. Тобі кажуть: "Ну, ви приїжджайте..." Просто ти, наприклад, сидиш десь на зустрічі чи їдеш у машині, в посла будь-якої країни дзвонить телефон, і кажуть: "А можете за 30 хвилин під'їхати до Білого дому? Зустріч одну проведемо". Це ще не означає, що з вами зустрінеться президент Байден.

– Так...

– Ви ніколи не знаєте, куди і в який кабінет вас заведуть. І в мене була така сама історія. Тобто – чому Байден вирішив зустрітися зі мною? Не тому, що я хороший хлопець і він хотів сказати: "Дмитре, привіт".

– Я думав тому.

– Звісно, я був для нього представником України – країни, яка потребувала його підтримки і до якої він об'єктивно, щиро небайдужий. За мене особисто замовив слівце Ентоні Блінкен, мій колега і друг, не побоїмося цього слова. Тобто він сказав президентові, що я нормальний хлопець, зі мною можна зустрітися.

– Можна мати справу.

– Зі мною можна зустрітися, так. Тому Тоні відіграв свою роль. І ми їхали машиною з Маркаровою Оксаною з однієї зустрічі на іншу.

– Амбасадоркою України у США.

– Так. І Оксані зателефонували з Білого дому – і кажуть: "Приїжджайте, зробимо зустріч міністра з радником Байдена з національної безпеки Джейком Салліваном". Ми приїхали, і справді нас повели у крило, де кабінет Саллівана. Але кабінет Саллівана неподалік кабінету Байдена. І нас попросили почекати

в кімнаті. І я вам щиро говорю: на той момент ти не знаєш реально, куди тебе поведуть. Усе так організовано – тобі ніхто нічого не каже. Тут відчиняються двері – і виходять усі, кого називають "внутрішнє коло Байдена". Ось усі вони виходять один за одним. Хтось у погонах, зірки, хтось просто в костюмах. І стою я ось так ось...

Люди з оточення Байдена 22 лютого дивилися на мене, як лікарі на людину з четвертою стадією раку

– Сцена для спогадів.

– Так. Отак-от двері, ось тут я стою. І вони виходять, і кожен на мене кидає в буквальному сенсі прощальний погляд, як от, знаєте, ніби щойно відбувся консиліум лікарів, і там вирішили, що у вас четверта стадія раку. Ось усі виходять до пацієнта, кажуть: "Привіт". І так: "Ех..." І пішов далі. Кожен із них зробив так: потис мені руку, зробив такий, співчутливий, видих – і пішов далі.

– Фантастика – те, що ви зараз розповідаєте.

– Так, так. Звісно, ви розумієте, який настрій одразу.

– "Гарний".

– А в них була нарада щодо України. Першим вийшов Блінкен – і каже: "У нас якраз була нарада щодо України". І всі ці люди пройшли. І після цього, справді, мене повели до Овального кабінету.

– Ви вперше там були?

– Так, так, був уперше. Тому що я був у Вашингтоні на візиті президента, але тоді у президента Зеленського з Байденом був тет-а-тет в Овальному кабінеті, тому нас туди не запрошували. Ми сіли, був Тоні Блінкен, була, по-моєму, Аманда Слоут із Ради національної безпеки та Оксана Маркарова.

– Усе?

– Так, у цьому колі ми спілкувалися. Ну, розмова була душевна така...

– Довго говорили?

– Так. Я думаю, хвилин 40.

– О! Довго.

– Ну, вони кажуть, типу 15 хвилин. Але потім, як кажуть, розмова пішла. Розумієте, Байден – це людина, яка щиро прив'язана до нашої країни. Нам

справді пощастило, що зараз саме президент Байден у цей момент очолює Сполучені Штати.

– Він знає Україну краще за інших просто. Правда?

– Так. Я завжди говорив, що, з погляду національної політики та національної дипломатії, найпроблемніші посли іноземних держав чи лідери іноземних держав – це або ті, хто взагалі нічого не знає про Україну, або ті, хто надто добре знає Україну. Ось Байден саме належить до другої категорії.

Байден сказав 22 лютого: "Буде війна. Ми будемо з вами до межі, до кінця". А я мав інформацію, що в НАТО вже порахували – до кінця 72 години

– Про що він говорив?

– Ну, він сказав, що в них є останні розвіддані про те, що незабаром усе почнеться. Потім: коли вже ця зустріч закінчилася – я поїхав у Держдеп. Мене там завели в кабінет, і спеціальна людина показала мені вже низку фактів, які...

– Мапи?

– Не мапи, а крапки. Тобто: "От аеродроми, на цих аеродромах стоять такі вантажні літаки, вони вже повністю ніби готові злітати..." Це був такий момент, коли крізь мене пройшов такий розряд блискавки. Я доповів одразу президентові, вийшовши звідти. Президент Байден був... Ну, то була для нього людська зустріч. Він хотів...

– Це емоція була.

– Так, то була емоція. Ми говорили, знаєте, наприкінці вже про дітей. Він – про свого сина, який відомою був теж в Америці людиною і якого, на жаль, президент Байден втратив. Я розповідав про своїх дітей. Тобто наприкінці це вже була розмова двох людей, одна з яких пережила якісь страшні втрати у своєму житті, а друга, тобто я, у цій розмові розумів, що ми стоїмо на порозі моменту, коли ми будемо змушені, найімовірніше, теж пережити страшні втрати в житті.

– Гаразд, він сказав, що буде війна. Він запропонував щось: Байден? Він сказав, що "ми вам допоможемо тим і тим"? Чи що він сказав?

– Він сказав: "Буде війна. Ми будемо з вами до межі, до кінця".

– О, це важливо.

– Але він сказав: "Ви там із Тоні поспілкуєтеся про конкретику". Президент Байден – це авторитетне джерело інформації. Він президент. Він говорить смислами. А в нас на руках на той момент було багато шматочків іншої інформації. Наприклад, у мене була інформація про те, що в НАТО між державами-членами відбулося обговорення перспектив України в разі повномасштабної війни – не локальної. І, у принципі, усі зійшлися на думці, що 72 години – і кінець Україні.

Був момент, коли Байден показував мені фотографію свого сина загиблого, померлого, і він мені сказав: "Пане міністре, ви маєте завжди думати про своїх дітей"

– Ось так?

– Так. Тобто тобі каже президент Байден "ми з вами будемо до кінця", а ти розумієш, що там уже десь люди сіли розумні й порахували...

– Незабаром кінець.

– Що до кінця 72 години, так. Тож це був дуже важливий емоційний момент. Ця зустріч відбулася, як я сказав, тому що Байден із Зеленським має особливі, але теплі стосунки, стосунки взаємної глибокої поваги і тому що я на той момент як представник України опинився у Вашингтоні.

Я, звісно, не вийшов із цієї зустрічі умиротвореним. Навпаки, я розумів, що ми неминуче котимося до війни. Коли вона почнеться – завтра, післязавтра, за три дні – це вже питання другорядне. Але був момент, коли Байден показував мені фотографію свого сина загиблого, померлого, і він мені сказав: "Пане міністре, ви маєте завжди думати про своїх дітей". Коли тобі в Білому домі, в Овальному кабінеті, президент Сполучених Штатів Америки говорить про те, що...

– Мене мороз проймає.

–..."це, звісно, добре, що ти міністр і думаєш про те, як захистити свою країну, але насамперед ти батько і ти маєш думати про своїх дітей". Тому вийшов я звідти – і поїхав у Нью-Йорк, де виступав у Генеральній Асамблеї. Це було вже 23-тє число. Ну і ввечері, у ніч із 23-го на 24-те я мав летіти з Нью-Йорка у Стамбул, а зі Стамбула – у Київ. І сідаючи в літак, я вже почав отримувати інформацію про те, що "сьогодні вночі".

– Буде.

– Так. Це вже було приблизно опівночі.

– Ну, ви президента одразу ж поінформували про зустріч із Байденом. Що він сказав?

– Ну, до нього ж стікалася інформація найрізноманітніша. Від військових, від розвідників, дипломатів. Тому я передав цю інформацію. Президент на той момент уже умовно не спав, не їв – він постійно жив у цьому процесі. Він сказав: "Гаразд, це теж враховуємо в загальній картинці".

Деякі люди, які мають доступ до керівництва України, мали думку, що війни не буде і це все розвідняк. Але ні Зеленський, ні Єрмак, ні Шмигаль, ні я так не вважали

– Ви знаєте, кілька людей з вищого керівництва України за півтора місяця до початку війни і далі, і далі – аж до початку війни – казали мені: "Та не звертай уваги. Та це все "розводки". Та це Путін із Байденом нас хороводять, нас використовують, а насправді вони підвищують ставки. Ніякої війни не буде". Чи була така думка в керівництві України?

– Була така думка в деяких людей, які мають доступ до керівництва України. Але ні президент Зеленський, ні Андрій Єрмак, ні Денис Шмигаль, ні я як міністр закордонних справ... Ми не виходили із цього. Тобто ми не вважали, що це є базова інтерпретація подій. Президент із першого дня максимально глибоко – точніше, максимально серйозно – ставився до всієї інформації. Але президент має рису, якої я теж у нього навчився. Він завжди каже: "Якщо я починаю займатися якимось питанням, перш ніж робити висновки, я максимально глибоко, по цеглинках, це питання розкладу".

– Звісно.

– Так. Тим паче коли ти маєш на кону долю країни. Тому були люди – історія їх розсудить, – які проривалися до президента і намагалися йому цю версію донести. Але ще раз наголошу, що ні президент, ні Єрмак, ні Шмигаль, ні я – ми не вважали, що йдеться про якийсь розвідняк. Річ у тім, що конспірологія завжди найпривабливіша.

– Та й як президент США може розводити? Це взагалі неможливо. Правда?

– Ну, теоретично це можливо. Ми знаємо, що Сполучені Штати Америки теж у різні роки у своїй зовнішній політиці не завжди ухвалювали правильні рішення. Пам'ятаєте скандал із "Кольчугою"?

– Так, звісно.

– Якої не знайшли. Америка всіх переконувала і весь світ на вуха поставила, що Україна продала "Кольчугу" в Ірак. Ядерна зброя в Іраку, якої так і не знайшли. Хоча міністр оборони США...

– Хімічна, хімічна.

– Сорі, хімічна зброя.

– Може, погано шукали?

– Так. Він уже сидів, пробірку показував: "Ось ми дістали з Іраку". Ні, дивіться: за всієї поваги до Сполучених Штатів, за всієї симпатії, за всієї емпатії, але треба зберігати тверезість розуму.

– Ну звісно.

– Тому на віру... Дуже легко виявитися пішаком у чужій грі.

– І цього не хочеться.

– Авжеж. Крім того, що в тебе є якась особиста амбіція, щоб ти грав, а не грали тобою, ти ще розумієш, що на кону країна стоїть. Але такого, щоб там керівництво країни вважало, що це все конспірологія, – ні, цього не було.

– Першого дня війни... Мільйони людей будуть ще не раз – багато разів – у своєму житті повертатися до цієї реперної точки. Перший день війни – яким він вам видався?

– Я сидів у літаку Нью-Йорк – Стамбул, заплатив, під'єднався до Wi-Fi. Прийшла новина, що якийсь борт у "Борисполі" вже йшов на зліт, і його з рульової доріжки завернули назад, припаркували, бо закрите було небо: росіяни закрили...

У ніч із 23-го на 24 лютого в літаку "Стамбул – Варшава" я не зміг стримати сльози. Це був єдиний момент за всю війну

– Це ніч із 23-го?

– Із 23-го на 24-те. Так склалася доля. Тобто я 23-го числа закінчую відрядження до Сполучених Штатів, куди я поїхав за дорученням президента, сідаю в літак – і тут новина... Ну, там же соцмережі всі цим бурлять. І тут я бачу новину, що в "Борисполі" літак ішов на злітну смугу – його розвернули й назад припаркували. І я все зрозумів. І написав...

– Усі зрозуміли?

– Звісно. Я написав одразу повідомлення помічникові, що треба перебивати квитки Стамбул – Київ на Стамбул – Варшава. Я зазвичай дуже добре сплю в літаку на цих далеких перельотах, не дивлюся кіно. Просто засинаю.

– Було не до сну.

– Але я всю ніч не спав. Я стежив за новинами. Уранці за європейським часом я вже прилетів у Стамбул. За, по-моєму, дві чи три години сів на борт до Варшави. Я летів... Це був, до речі, єдиний момент за всю війну, коли я не зміг стримати сльози і трохи заплакав. Тому що я сидів у літаку рейсу Стамбул – Варшава і вже всі стюардеси були з українськими прапорцями. Вони всі, там, наді мною крутилися...

– Ой, як зворушливо...

– Не тому, що я міністр, а тому, що я просто українець. І тут до мене підходить... Там за кілька крісел від мене сиділа пара. Підходить молода жінка і каже: "Я вас упізнала". Я кажу: "Я вас – ні. Але мені теж приємно познайомитися". Вона підсіла до мене і каже: "У мене двоє дітей із нянею зараз на Оболоні. Ми з чоловіком повертаємося з бізнес-поїздки. Скажіть, що нам робити? Прориватися до них у Київ чи вивозити їх із Києва до Львова?"

Ми з нею нормально поговорили. Я все-таки їм порадив не їхати до Києва, а просто зараз, після приземлення у Варшаві, організовувати евакуацію. Вона сказала: "Щиро дякую", пішла. Я відвернувся, чесно кажучи, до віконця, і в мене просто грудка в горлі – не було чим дихати...

– Ви заплакали?

– Чесно скажу, дві-три сльози покотилися. Це був перший момент, коли до мене прийшло повне розуміння того масштабу трагедії, яка зараз розгорнеться. І це був єдиний момент за всю війну, коли дозволив собі емоції.

І потім я приїхав у Варшаву. Виходжу з літака, а мені наш посол каже: "[Президент Польщі Анджей] Дуда хоче вас прийняти".

– Андрій Дещиця каже?

– Так. Я кажу: "Хоче – ясна річ, поїдемо". Я приїхав у їхню Раду національної безпеки. Така закрита, закапсульована кімната. Там був президент Дуда, [тодішній прем'єр Польщі] Ярослав Качинський, усі військові, мапа вже була – усе. Ну так, був такий важливий політичний момент. Вони кажуть: "Дивіться. Ми будемо з вами стільки, скільки ви воюватимете".

І після цього я машиною вирушив до кордону з Україною. І години, мабуть, о третій ранку в ніч із 24-го на 25-те я дістався кордону. І в цей

самий момент приїхали мої діти, мої батьки та мої собаки. Я всіх обійняв, поцілував, почухав за вушком. І я в'їхав в Україну, а вони виїхали з України. Ось і все. Потім уже я був у Львові. До Львова я в'їхав під звук повітряної сирени. Уже в цей момент ти думаєш лише про роботу. У тебе немає жодних емоцій. У тебе мозок працює лише на розв‘язування конкретних завдань.

На четвертий чи п'ятий день війни зателефонував президент, нарізав завдань – і пауза. Він сказав: "А взагалі, знаєш, мені так шкода, що ти зараз не в Києві і не бачиш, як ми б'ємо росіян..."

– Скажіть, паніка спочатку, у перші дні війни, у керівництві була чи ні?

– Ні. Узагалі не було.

– Ось як було?

– Ми всі були на зв'язку. Президент, Єрмак, прем'єр, [спікер Верховної Ради Руслан] Стефанчук були в Києві. Телефон, зрозуміло, розривався від повідомлень, дзвінків – усього. Усі нарізали завдання.

– Усе в ручному режимі?

– Усе було в ручному режимі. Правда життя в тому, що хай як ти до війни готуєшся, однаково вона тебе поставить перед мільйоном несподіваних завдань. Ні, паніки не було. Я чув голос президента. Я не бачив його – я не був фізично в Києві. Але коли він телефонував, він був дуже зосереджений, жорстокий. Єрмак телефонував – також ми обговорювали якісь кроки. Не було, чесно. Не було страху, не було паніки. Була лість і було бажання вижити. Ну, не фізично самому собі, а показати, що ці тварюки, ці тварини програють, що ми вистоїмо. То був дуже сильний драйвер.

Був момент, десь, по-моєму, на четвертий чи п'ятий день війни мені зателефонував президент, нарізав завдань – і така пауза зависла. Я розумію, що він не кладе слухавку. Я завжди намагаюся мінімально навантажувати його чимось. І він каже: "А взагалі, знаєш, мені так шкода, що ти зараз не в Києві і не бачиш, як ми б'ємо росіян..." І в ньому пролунав цей... Ось я тоді почув у ньому цю абсолютну, 200% зарядженість на боротьбу.

Це взагалі епохальна трансформація. Тобто президент, який прийшов із порядком денним миру, який щиро вірив у мир і хотів цього миру, – коли йому нав'язали війну... Це не був наш вибір, але коли йому нав'язали війну, він прийняв цей виклик за секунду і він зрозумів: "Добре, коли ми воюємо, – значить, ми воюємо й убиваємо". І тоді, коли я почув у ньому... Це навіть складно назвати якимось "залізом" – це була така енергія боротьби.

– Вам вона теж передалася?

– Так, звісно... Президент – узагалі така людина, що від нього дуже легко передається будь-яка енергія, і позитивна, і негативна. Він дуже сильна сам собою енергетична людина. Тож чесно: не було страху. Діти були на той момент у безпеці.

– Це найголовніше.

– Так, так. Усе інше – то була моя доля, мій вибір. Я підписався під цією історією. І я для себе внутрішньо ухвалив рішення, що буду з президентом, зі своєю країною до кінця. Тобто коли ти сумніваєшся в чомусь, це важко. А коли ухвалив для себе рішення, то ці кайдани з тебе скинуті – і все стає дуже простим.

– Коли ви вперше побачили президента? Яким він вам здався під час зустрічі?

– Чесно кажучи, таким самим. Енергійним, сильним, упевненим. Перше, що мене здивувало, – це абсолютна й спокійна впевненість у перемозі. Тобто ти ж читаєш новини, отримуєш якісь зведення інформації. Але тоді справді, коли ми зрозуміли, що ми можемо їх бити, і досить ефективно, коли партнери... Країни-партнери – вони ж як люди. Усі країни поділяються на три категорії спочатку. Перші – які за тебе просто тому, що вони за тебе. Це вузьке коло.

– Скажімо, хто це. США, Великобританія, Польща...

– Так, то були США, Великобританія, Польща, Балтія. У принципі Центральна Європа. Румунію слід згадати, чехи молодці, словаки. Ніби вони були за нас.

– Так...

– На тому полюсі – країни, які проти тебе. Їх також мало. Це там ось умовна група дружби Росії.

– Так.

– А в центрі...

– Ті, які очікують.

– Так. Це ті, що завжди хочуть бути на боці переможця. Певна річ, якби, не дай боже, прогнози великих західних аналітиків виправдалися – і за 72 години Київ упав, то ті країни, які зараз б'ють себе в груди і кажуть: "Так ми ж завжди за вас були і будемо з вами до перемоги", – вони б спокійно займали іншу позицію. А коли минуло, там, кілька тижнів, і стало зрозуміло, що ми стоїмо,

міцно стоїмо, і здатні їх стримувати, і бити ворога, як кажуть, – звісно, ти бачиш, що країни теж починають тягтися до тебе. А це вже надихає. Плюс нам тоді вдалося перші справді потужні санкції застосувати. І я зрозумів, що цей перелом стався. Він стався на нашу користь. І це надавало впевненості.

– Ви розуміли, що економіка летить у прірву?

– Так. Для президента це був головний чинник стримування від відкритішої підготовки до оборони країни. Тому що його лінія була такою. Він казав: "Друзі, дивіться. Зараз навіть політично вийти сказати: "Усе, ми розвертаємося" – це легко. Але ми маємо зрозуміти, що курс одразу полетить, інвестори полетять, економіка побіжить".

– Вона й так полетіла й побігла.

– Так, але ми могли опинитися в набагато гіршому становищі ще до початку війни, а не за кілька місяців після її початку. Кожна заява Сполучених Штатів про неминучість війни, коли ввечері в газеті, а вранці в памфлеті...

– Так, так.

– Так і тут. Увечері заява – уранці курс просів.

– Авжеж.

– Треба було знайти баланс між підготовкою країни до оборони й утримуванням економіки на плаву. І це було завдання президента. У принципі, він із ним упорався. Але, звісно, коли почалася війна – тут уже готуйся, не готуйся – усе понеслося.

– Що з інформаційним складником? Він дуже важливий. Ви теж займалися ним, напевно.

– Ну, дивіться. Найвідоміший і найпотужніший бренд України у світі сьогодні – це президент Зеленський.

– Так.

– Це ніби факт.

– Так, авжеж.

– І звичайно, коли в тебе є такий криголам – будемо відвертими – працюється легше. Другий чинник: звісно, історія абсолютно чорно-біла. Тобто саме одна країна напала на іншу.

– Добро і зло.

– Це боротьба добра зі злом, це боротьба минулого з майбутнім... Тобто там уже можна розвивати наратив. Коли в тебе сіра зона максимально звужена, то тим, хто хотів би в ній сховатися: "Ну, там не все так однозначно, розумієте..." – теж легше, вони змушені займати позицію. Ну і третій чинник: це, звісно, система. Я завжди говорю, що система б'є клас. Я з футбольних часів Валерія Васильовича Лобановського...

– "Порядок б'є клас", так.

– Він завжди, ми пам'ятаємо, говорив ці слова. Не команда зірок, а команда-зірка.

– Так.

– От. До речі, коли ти цим керуєшся, коли ти розумієш, що треба працювати системно, треба налагодити ніби комунікаційний механізм, то він дає свій результат. Але в інформаційній війні не буває остаточних поразок чи остаточних перемог. Це нескінченний процес. Тому будуть, безперечно, російські наступи, будуть наші контрнаступи, будуть наші наступи, їхні контрнаступи... Класичний приклад – це історія про те, що нібито західна зброя розповзається з України по світу. Ось класичний приклад. Це "сталінградська битва" в інформаційному просторі.

В Анталії Лавров верз нісенітниці про денацифікацію та демілітаризацію. Я вийшов із цієї зустрічі 100-відсотково переконаним, що він вірить у все те, що каже

– Перемовини з росіянами. Ви брали участь у переговорах протягом війни?

– Я особисто в них не брав участі. Тому що було обрано такий формат, до якого не долучалися міністри. Якщо ви маєте на увазі ці делегації.

– Так, так.

– Мій представник – заступник міністра закордонних справ Микола Точицький – був завжди у процесі глибоко. Тому як МЗС ми розуміли, що відбувається, і могли коригувати процес. У мене був один контакт, одні переговори прямі з Лавровим – в Анталії за посередництвом [глави МЗС Туреччини Мевлюта] Чавушоглу. То був єдиний раз.

– Як він поводився, ця нахабна кінська пика? Вибачте мені за емоцію.

– Ну, перше скажу вам: не такий страшний чорт, як його малюють.

– Але те, що він чорт, ми не сумніваємося.

– Ось. Він був невпевнений у собі.

– Невпевнений?

– Ні. Він дотримувався суворо, 100-відсотково офіційної лінії: "неонацисти"...

– Так? Ось таке молов?

– Ми зайшли до кімнати. Я плюс дві людини з мого боку, Лавров плюс дві людини з його боку, Чавушоглу плюс дві людини з його боку.

– Хто з Лавровим був? Карасін?

– Ні. Там був Руденко, заступник його. Який саме брав участь у цих делегаціях.

– Із чудовим українським прізвищем.

– Так. Та вони всі... Усі ці манкурти – їх там повно. Найгірші україножоби – це вихідці з України, які присягнули імперії.

– Так. Ті, хто прагне довести, що вони – з нею.

– Так. І ось у кімнаті на дев'ять осіб, без преси – без нікого – я на самому початку сказав: "Пане міністре, до цього ви про мене і мою країну наговорили публічно, я – про вас і про вашу країну багато наговорив публічно. Але я пропоную: поки нас тут дев'ятеро, давайте це все взагалі забудемо просто..."

– Ви дипломат.

– "...і відверто поговоримо. Що ви хочете? Ну, реально, що ви хочете?" І він просто у відповідь почав верзти всі ці нісенітниці про денацифікацію, демілітаризацію... Тобто якщо я до цього вважав, що він, може, все-таки не вірить у це все, а просто ніби відпрацьовує...

– Вірить.

– В Анталії я вийшов із цієї зустрічі повністю переконаним, що він вірить у все те, що він говорить. Пам'ятаєте, тоді маріупольський пологовий будинок розбомбили?

– Так, так, звісно.

– Він розповідав, що всі фотографії вагітних – це фейки, це монтаж. Він щось почав про утиски російської мови розповідати. Я йому кажу: "Що ви мені розповідаєте? Я зі Східної України. Я взагалі виріс, усі літа свого життя я провів у Сумській області й у Полтавській області. Я знаю чудово, що таке

російська, що таке суржик, якого ви не знаєте. І всі завжди спілкувалися нормально, усе було без проблем. Він відповів "геніальним" аргументом. Він сидів такий, крутиться, крутиться, а потім каже: "Ось я ваші слова сприймаю так: що в глибині душі ви не згодні з політикою нацистського режиму боротьби з російською мовою. Але як частина цього режиму ви не можете прямо висловити свою думку". Тобто коли людина вже безпосередньо в цьому форматі такі речі...

– Жах.

– Так. Потім він вийшов... Ми домовилися заздалегідь із турками, із протоколом... Турки люблять усіх мирити завжди. Ми з ними заздалегідь домовилися, я сказав: "Жодних рукостискань".

– Так, так, фотографій.

– "Жодних спільних фотографій. Я зайду до кабінету після того, як зайде він, щоб він був уже на своїй території. Після зустрічі ми розходимося в різні боки на пресконференції". Він пішов на пресконференцію і ще допоміг нам інформаційно – сказав, що Росія не нападала на Україну – щось таке. Тому, у принципі, якщо не мати страху перед росіянами, їх можна перемагати. Зокрема, за переговорним столом. У нас цього страху немає. Нас війна позбавила страху. Війна, яка розпочалася 14-го року ще.

– Так.

– А ось фраза "якщо немає страху перед росіянами, то їх можна перемагати" – це той наратив, який ми намагаємося пояснити тепер деяким нашим партнерам, які за нас... Наприклад, для них думка про поразку Росії – це як, наприклад, світ розвалюється.

– Чому?

– Так от я їм кажу: "Ви маєте позбутися цього вашого глибокого, вкоріненого страху перед Росією. Не бійтеся їх перемагати. Ви можете це. Вони набагато слабші, ніж вам здається". Ворога потрібно поважати як твого ворога, не потрібно займатися закидуванням шапками, але позбудьтеся страху. Бо якщо ви боїтеся, Путін це дуже відчуває. У нього на це тваринний інстинкт".

Роль Абрамовича в переговорах, як її подають у медіа, безумовно, перебільшена

– Роман Абрамович. Його роль у переговорах між Україною та Росією справді така велика, як про це говорять? Чи це серйозне перебільшення?

– Ну, уявіть, у вас війна, нічого ще не зрозуміло, і тут приходять і кажуть: "Є людина, яка має прямий доступ до Путіна". Ви відкинули б послуги такої людини?

– Ні.

– Не відкинули б – ну ось і президент теж не відкинув послуг. Але роль його в цьому процесі, як її подають у медіа, безперечно, перебільшена.

– 16 червня до Києва приїжджають канцлер Німеччини Олаф Шольц, президент Франції Еммануель Макрон та прем'єр Італії Маріо Драгі.

– І президент Румунії [Клаус] Йоганніс.

– Так. Ось тут запитання. Отже, як мені сказали, вони – особливо ця трійка – приїхали переконувати Володимира Зеленського негайно сідати за стіл переговорів із росіянами й вирішувати питання. А як вирішувати? Крим – 15 років оренда, Донбас – отже, теж якось відходить до Росії. Решту Росія залишає Україні – і розходимося в різні боки. Дізнавшись про це, 17 червня спішно сюди прибув...

– Джонсон.

– Джонсон. Який не збирався сюди приїжджати 17-го числа, але, як мені сказали, летів літаком із Лондона до Польщі, а звідти мало не машинами їхав до Києва, і за пів дня дістався Зеленського. І сказав: "У жодному разі, жодних переговорів із росіянами. Ми не для того з американцями вам допомагаємо, щоб ви зараз погодилися на ці ганебні умови". Усе це правда чи ні?

– Усе це неправда.

– Так...

– Ось ми з вами зараз уздовж Михайлівського собору ходимо, тож Господь не дасть збрехати. Це гарна історія...

– Ви знаєте цю історію?

– Авжеж. Я ж теж читаю Facebook, я жива людина і присутній в українському інформпросторі. Візит – ця історія прив'язана винятково до питання кандидатства на членство в Європейському союзі, до якого Борис Джонсон з об'єктивних причин глибоко байдужий.

– Звісно.

– Річ у тім, що в нас дуже важко народжувалося рішення щодо надання Україні статусу кандидата на членство у ЄС. І коли воно все-таки визріло, і ми зрозуміли, що ми туди йдемо, це було буквально за кілька днів до 16-го числа. Звісно ж, увімкнувся наступний механізм. 17 червня Європейська комісія мала оприлюднити – і оприлюднила – рекомендацію державам – членам ЄС, надавати кандидатство чи ні. Щойно стало зрозуміло, що консенсус є, і Шольца, і [прем'єр-міністра Нідерландів Марка] Рютте як два останні бастіони вмовили...

– Шольц і Рютте були двома останніми бастіонами?

– Із тих...

– Німеччина і Нідерланди.

– Так. Із тих, хто... Це окрема епічна історія, як мене президент відправив до Німеччини та Нідерландів адвокатувати кандидатство. Але це окреме інтерв'ю. І коли зрозуміло стало, що вони погодилися, одразу лідери вирішили: "А чого це Європейська комісія має забирати на себе політичні лаври?" Тому вони приїхали з однією метою – повідомити Україну, і всю Європу, і весь світ про те, що Україна буде кандидатом у члени Європейського союзу. Тема переговорів із Росією, тема якихось поступок...

– Не йшлося?

– Узагалі не обговорювали. Тим паче, що до цього президент Зеленський з усіма цими лідерами окремо спілкувався, і вони зрозуміли, що це взагалі не літає.

– А схиляли, так?

– Ні, вони до переговорів...

– Ну, казали, що треба Путіну дати зберегти обличчя? Хочете морозива?

– Я люблю морозиво, так.

– Візьмемо?

– Так. Давайте я вас пригощу. Добрий день. А можна мені?.. У стаканчику є якесь біле? А от: "Хрещатик", пломбір.

– І мені біле теж. Дякую.

– Скільки це?

Продавець: 80.

– Не кожного дня міністр пригощає.

– Да, це точно.

– Ви уявляєте, щоб так Москвою гуляв Лавров із якимось російським журналістом і морозиво ще їли?

– Ну, тому ж Україна...

– Тим Україна і відрізняється від Росії.

– Україна – не Росія, як класик стверджував.

– Як Леонід Данилович сказав... Тобто схиляли, так? Завернімо сюди – хоч подивимося на схили.

– Вони завжди говорили про переговори. Це мантра, святе. Але якісь формулювання типу, там, Крим на 50, на 100 років, Донбас – це ніколи не було предметом пропозиції з європейської сторони. Але на ранніх стадіях війни фраза "Путіну треба зберегти обличчя" звучала.

– Активно.

– Це було так.

– Макрон був головним проповідником, провідником цієї фрази?

– Ну, не це, скажімо так... Я ж усе-таки мушу залишитися тут дипломатом. Скажімо так, президент Макрон...

– Не Макрон і не Шольц. Ні, ми не про них.

– Президент Макрон вірив, що з Путіним треба якось далі підтримувати діалог і спілкуватися.

– Яке місто чудове... Подивіться. Хіба можна таке Путіну віддавати?

– Ні, ні. Усе наше – нікому не віддамо. Я пам'ятаю, коли я приїхав до Києва, і місто було мертве зовсім.

Я сказав Блінкену у травні: Тоні, покоління попередніх державних діячів України, які боролися за вільну Україну, – усі вони закінчили своє життя написанням мемуарів в екзилі. Я свої напишу в Києві

– Ага.

– Теж унікальний досвід, коли ти в мертвому місті. І коли з кожним днем місто почало оживати – це також надихало. Бо я фанат Києва. Я через роботу і

життя з батьками багато років провів за кордоном, але завжди прагнув повернутися тільки сюди. Я не уявляю, яким може бути життя за кордоном. Коли у травні Блінкен приїжджав, ми з ним у кабінеті сиділи удвох, говорили про ескалацію: що Путін хоче, куди все веде.

Я йому говорю: "Тоні, дивися. Я хочу, щоб ти мене особисто дуже добре зрозумів. Покоління попередніх державних діячів України, які боролися за вільну, інтегровану в цивілізацію Україну, – усі вони закінчили своє життя написанням мемуарів в екзилі. Я маю особисту амбіцію. Я свої мемуари напишу в Києві, удома, в успішній, європейській, незалежній і дуже сильній країні. Тому я маю шкурняк тут, маю особистий інтерес".

– Гідно.

– Тож у цьому місті стільки сили... Воно дуже надихає, зміцнює.

– Сила, звісно. Сила. Зрозуміло мені стосовно цих хлопців, котрі намагалися зберегти Путіну обличчя. А Джонсон чому приїхав до Києва 17-го числа?

– Джонсон приїхав, бо Україна є частиною його політичної взагалі історії, політичного життя. Зверніть увагу: коли він виступав із прощальною промовою в парламенті, де він сказав Hasta la vista, baby, він свою політичну спадщину сформулював у трьох пунктах. Перший – "тримайтеся Америки". Другий – "допомагайте Україні". А третій забув. Але там щось було.

– Перші два вже дуже гарні.

– Джонсон приїхав сюди, бо це було для нього особисто, для його внутрішньої політики. Але історія, що президента хтось кудись схиляє, а потім приїжджає Джонсон і все відновлює – це гарна вигадка від "а" до "я". Насамперед тому, що Зеленського, у принципі, неможливо нікуди схилити. Якщо він у щось вірить, він залізобетонно цю позицію тримає.

– Ви величезну кількість людей бачили на найвищих поверхах влади в різних країнах. Хто справив найяскравіше враження?

– Джонсон, звісно.

– Джонсон?

– Так.

– Чим?

– Ну, по-перше, це людина гігантського інтелекту. І ось ця тонкість британська в ньому поєднується із зовнішньою такою, робітничо-селянською натурою. Найглибший інтелігент. Навіть просто англійську, якою він говорить, приємно слухати. Друге – людина харизми, людина вчинку. Ось цей приїзд його перший до Києва.

– Прогулянка.

– Так. Його позиція, яку він завжди, там, не намагається вуалювати, а озвучує. Ну і третє – ще до того, як став міністром, я прочитав його книжку "Фактор Черчилля". Визнав у ньому ще й талановитого письменника. Тому перейнявся до нього особливою симпатією.

– Хто ще залишив яскраві враження?

– З останнього дуже сильне враження на мене справив президент Гватемали. Людина, яка з дитинства хворіє на розсіяний склероз, яка ходить усе життя на милицях... Тобто я тут два місяці проходив на милицях після того, як ахілл порвав...

– Відоме фото було.

– Так, так.

– Ви обидва на милицях.

– Так. Він усе життя на милицях. Він сказав собі, що стане солдатом. І став морським піхотинцем у Гватемалі.

– Фантастика.

– Став офіцером. Потім, незважаючи на хворобу, сказав, що він стане президентом, – і з четвертої спроби виграв президентські вибори у Гватемалі. Це людина залізної волі. Він теж дотепний, цікавий такий у спілкуванні. Наша, знаєте, проблема зовнішньої політики – точніше, проблема сприйняття нашої зовнішньої політики народом – у тому, що вона дуже європо- та американоцентрична. А у світі величезна кількість дуже цікавих країн, дуже цікавих людей, харизматичних, сильних, які змінюють історію не лише своїх країн, а й історію планети.

– Так.

– І з моменту, коли я став міністром, у мене була мрія якраз відкрити ці нові горизонти для України та для українців, які мають бачити, що світ набагато більший. Слава богу, президент ніби абсолютно на тій самій хвилі. Точніше, я

на тій самій хвилі, як і президент. Тому зверніть увагу: він зараз постійно розмовляє з африканськими лідерами, із латиноамериканськими лідерами.

– Так.

– Уперше прем'єр-міністр Австралії приїжджав до України. Тобто мені у професійному плані...

– Завоювання світу.

– Ось це завоювання світу, так. Я просто кайфую від цього.

– Ви знаєте, президент обрав дуже цікаву, на мій погляд, манеру спілкування із західними лідерами, і не лише західними. Я думаю, на це звернули всі увагу. Мені ось цікава ваша думка як головного дипломата України. Мені це подобається. Я за багато що раніше критикував президента, але є речі, які мені дуже подобаються. Мені подобається, як він жорстко, недвозначно, без зайвих слів розмовляє із західними лідерами. Іноді хамить їм, до речі. Іноді хамить. І справедливо, і правильно. Бо вони не розуміли інакше. І це приносить для України, як на мене, серйозні плоди. Це нове трактування дипломатії? Нове розуміння взагалі процесу?

– Для України – звісно. Це повертає нас на початок розмови. Розумієте, у принципі, там, у 90% випадків, історично західні лідери звикли, що "Україна підкориться, стане в позу, але врешті-решт ми їх зламаємо і вмовимо". Десь пестощами, десь тиском, десь погрозами. І коли вони зіткнулися із Зеленським, позиція якого – "буде ось так", вони ж за звичкою думають: "Ну добре, ми зараз виявимо повагу, ще, там, кілька тижнів потанцюємо навколо України, а потім вона погодиться". Вони два тижні потанцювали, а однаково позиція України – "ось так". Це почало їх дивувати. І звісно, їхня перша реакція була: "Ні, це неконструктивно. Друзі, ви стали неконструктивними". Я їм казав: "Ми для вас стали неконструктивними, тому що ми перестали прогинатися під вас".

– Так.

– Ми вимагаємо, ми справедливо очікуємо від вас якоїсь поваги й прийняття того, що наші позиції можуть бути різними. А їм, певна річ, боляче до цього звикнути, але все вдається.

Найдраматичнішими були переговори з ЄС щодо від’єднання російських банків від SWIFT. Це був армагедон

– Які найважчі, найдраматичніші, може, моменти під час переговорів у вас були? Ось такі, коли, ну...

– У мене найдраматичнішими були онлайн-переговори з міністром закордонних справ Європейського союзу щодо від’єднання російських банків від SWIFT.

– Так.

– Це був армагедон. Але...

– Не хотіли, правда?

– Ні. Знову ж таки, люди вважають... Ну, на той момент вони все-таки намагалися [обійтися] "малою кров'ю". І довелося увійти у пряму конфронтацію, тобто поіменно називати колег, говорити: "Як ви можете, сидячи у Брюсселі, у тихому спокійному залі, так поводитися, коли тут із літаків бомблять міста і люди вмирають?" Але якщо коротко, то мої переговори звелися до запитання: "Совість у вас є?" І совість з'явилася наприкінці.

– Намацали.

– Так. Вони дуже важко, знехотя, але від’єднали перші російські банки від системи SWIFT.

– Скажіть, нервова напруга ці майже шість місяців зашкалює? Як ви почуваєтеся? Ви ж молодий ще.

– Думаю, дуже добре, що... Я про це думав нещодавно. Мені здається, дуже добре, що загалом команда президента зараз, скажімо, у розквіті сил. Як це? "Я чоловік у самому розквіті сил".

– Так.

– Тому що нервова система ще здатна витримувати ці навантаження в довгому забігу. Я не знаю, які будуть наші нерви років за 10, коли почне відпускати. Це знову ж таки, як мій батько: він усе життя зібраний, мотивований. Піднімав будь-яку вагу, як то кажуть, у життєвих викликах і завжди був таким суператлетом.

А потім, після 60, просто одне за одним почало вивалюватися. І лікарі йому кажуть: "Іване Дмитровичу, а що ж ви думали? Можна жити, не шкодуючи себе, і сподіватися, що в кінці все буде добре?" Звісно, система починає вирубатися під тиском, накопиченим за роки. Ми зараз накопичуємо, певна

річ, шалений тиск на організм. Але дуже добре, що ми молоді, здорові й енергійні, і здатні витримувати його зараз на користь нашої країни.

– Скільки ви спите на добу?

– Я, до речі...

– "Я не сплю".

– Ні, ні, ні. Я сплю. Я намагаюся спати сім-вісім годин залізно. Я примушую себе спати. З однієї простої причини – я знаю свій організм. Якщо я буду позбавлений сну, моя ефективність почне [падати]. Я на якомусь етапі зрозумів, що в такі моменти... Ти сидиш на роботі й раптом тебе вимикає. Тобто ти емоційно, фізично спустошений. Ти не хочеш спати – нічого. Ти просто хочеш сидіти з розплющеними очима і не рухатися. Я пішов до лікаря. Лікар прописав мені пігулки. І, у принципі, життя стало кращим.

– Як нога у вас? Що, до речі, сталося з ногою? Ви шкутильгаєте трошки.

– Так. Я люблю баскетбол. Звісно, почалася війна – жодного баскетболу. Але потім минуло чотири місяці, і я раптом якось так отямився і думаю: "Ні, треба щось зробити. Треба якесь розмаїття внести в життя". Я сильно погладшав на той момент. Тому що постійно ти їси геть усе – бутерброди, ковбаса, картопля – усе, що потрапляє під руку. І пішли ми з хлопцями зіграти в баскетбол на одне кільце. І годину ми грали чудово, усі були щасливі. А наприкінці я підстрибнув у боротьбі за м'яч, до речі, з ним – із цим молодиком (*показує рукою на того, хто стоїть навпроти*) у зеленій футболці.

– Так... Хоч знайшли винного.

– Так. Але лікар його врятував згодом. Він його реабілітував. І я приземлився, і я мав чітке таке відчуття, що мені хтось носком ноги ось сюди... Я навіть не зможу підняти [ногу і показати]. Там, де стик ступні й кісточки. Отак просто в'їхав. Звісно, одразу звинуватили Георгія в цьому злочині проти основ національної безпеки.

– Це російський агент.

– Так (*усміхається*). Але я, певна річ, вирішив, що нічого такого не сталося, а просто забій, і навіть намагався відновити гру. Але зрозумів, що я не можу стрибати. Потім я, як завжди, подумав: "Нічого, саме мине". Але за два дні нога розпухла. Я пішов на МРТ, і лікар сказав, що порвав ахілл. І реабілітував Георгія, сказавши, що коли рветься ахілл, то саме таке відчуття, ніби тобі хтось носком в'їхав чи металевим ціпком. Потім зробив операцію. Вісім

тижнів на милицях. А зараз ось я вже ходжу, але ще шкутильгаю. Тому що мій зшитий ахілл має відновити еластичність, а м'яз – тонус.

– Україна сьогодні чудово, на мій погляд, говорить про те, що треба визнати Росію в усьому світі державою-терористом. Тому що Росія є за фактом державою-терористом. Наскільки велика ймовірність, що це станеться?

– Велика. Що довше триватиме війна, то більшою буде ймовірність. У всьому світі статус держави-терориста – це ніби політичне тавро. Але в одній країні світу статус держави – спонсора тероризму – це конкретні юридичні наслідки.

– Сполучені Штати.

– Це Сполучені Штати Америки. Тому ми вже бачимо, як починають різні країни, там, ухвалювати рішення, говорять про Росію як про терориста. Але це політичні оцінки. Ми зараз працюємо, і це завдання... Я вчора президентові надіслав повідомлення з одним результатом роботи. Він мені пише: "Краще нехай США визнають державою-терористом". Я говорю: "Так точно". Тобто він особисто контролює це питання і визначив його як пріоритет. Американці опираються поки що. Тому що для їхньої країни це матиме дуже серйозні наслідки для відносин із Росією.

– Але це може статися?

– Ну, ми працюємо над тим, щоб це сталося.

– Головне – Росія над цим працює. Те, що вони коять...

– Росія дуже допомагає. Шкода, що ціною наших життів і руйнування нашої країни. Але вони не покладаючи рук роблять свій внесок у скарбничку.

– Президент виступив з ініціативою, яку ви підтримали та яку підтримала вже ціла низка урядів, Сейм тощо: про те, щоб росіян припинили пускати на Захід. Це чудова історія, як на мене. Тому що, якщо ви хочете "русского мира", сидіть у своєму "русском мире".

– Живіть в "русском мире", звісно.

– У своїй калюжі сидіть, нікого не чіпайте і не їдьте в цю "гейропу, яка загниває". Наскільки погодиться Європа на те, щоб припинити пускати росіян до себе?

– Уся Європа не погодиться.

– Не погодиться?

– Ні. Але що таке з фізичного погляду в'їзд для російської людини? Нагадаю, що діє візовий режим між Росією та Європейським союзом, Сполученими Штатами й Канадою. Тому ти маєш отримати візу. А видавання візи – це, зрештою, національна політика кожної держави – члена ЄС. Потім є другий рівень. Що таке в'їзд росіянина до Європи? Є фізичний в'їзд: машиною, поїздом, автобусом. Він можливий через Фінляндію, країни Балтії та Польщу. Якщо ці країни закриваються, не видають віз, не пускають навіть за чинними візами, то, у принципі, ти пасажиропотік до Європи гасиш практично до нуля.

– Ну, літаки.

– Залишається тільки один обхід: ти летиш до Туреччини, Стамбула, – у Стамбулі пересідаєш. Але ти, умовно, там, зі 100 до 20 скорочуєш пасажиропотік. Тому головним зараз є ухвалення рішень хоча б цими країнами. А потім уже дотискатимемо повноцінне рішення.

– Я хочу вас запитати про тих росіян, яких небагато, але які насправді підтримують Україну, виступають проти війни, які ненавидять Путіна. Як зробити так, щоб не перекрити в'їзд до Європи? Як відсортувати непотріб від нормальних людей?

– Перше. Ненавидіти Путіна й поважати Україну, не те що підтримувати, а поважати Україну – це дві різні історії.

– Так, логічно.

– Ми всі знаємо класичний приклад Йосипа Бродського – геніального поета, який ненавидів усім серцем систему і хотів...

– І Україну заразом.

– І хотів доброго, світлого, вільного майбутнього Росії. Але щойно дійшло до незалежності України, увесь цей нудотний вищир російської душі виявився сповна.

– Зустріти весілля – це на добро?

– Авжеж.

– Так? Ось ми його зустріли.

– Особливо якщо це не твоє весілля, то взагалі найбільша удача.

– Ось і наречена, і наречений.

– Дай боже.

– У Києві весілля. Я хочу сказати... Нас дивляться в усьому світі. Подивіться, у Києві весілля, Київ живе.

– Так.

– Ось розбита техніка орківська стоїть і тут таки весілля.

– І тут нова сім'я зароджується.

– Ось це сьогоднішній Київ.

– Так. Ось ваші фанати прийшли. Учасники весілля.

– Може, і ваші.

Перехожі – Гордону: А з вами можна сфотографуватися?

– Ні. Зараз – ні.

– Ось і відповідь, чиї фанати.

– Дмитре Івановичу, і щодо росіян, які нормальні...

– Певна річ. У кожній країні є: перше – статус політичного біженця; друге – виняток на в'їзд із гуманітарних причин. Тобто ми маємо розуміти, що реально говоримо про поодинокі випадки.

– Звісно.

– І це трагедія Росії сучасної. Тому що вони розсудливих людей звели до поодиноких випадків.

– Ну, є такі, як Макаревич, Шендерович, Галкін, там, Каспаров тощо. Є люди, які активно підтримують Україну.

– Я впевнений, що для них можна знайти рішення, як я сказав, на гуманітарних підставах. Але загалом, звісно, російський народ поділяє відповідальність із президентом Путіним за цю війну.

Туреччина, допомагаючи нам протистояти Росії на фронті, заробляє гроші на Росії

– Колективна відповідальність, авжеж. Ви щойно згадали Туреччину. Скажіть, політика Ердогана... Ви ж добре з ним знайомі, ви не раз зустрічалися з ним. Ось він за нас ніби, він дає Bayraktar. Дякую йому щиро. Не забуватимемо, що керує виробництвом Bayraktar його зять, він господар Bayraktar фактично.

І одразу Ердоган їде до Тегерана, зустрічається з Путіним, тисне йому руку. Потім він їде до Сочі, тисне Путіну руку в Сочі. Це загалом нонсенс. Після злочинів, які Путін вчинив, тиснути руку цій людині – якщо його можна так назвати, тому що він не є людиною, – неможливо. Чому Ердоган так поводиться: і вашим, і нашим?

– Стародавніх традицій османської дипломатії ніхто не скасовував. Якщо коротко сказати про Туреччину, про її зовнішню політику зараз, – то це співпраця у військово-технічній сфері з Україною, і співпраця у торгово-економічній сфері з Росією. Тобто допомагаючи нам протистояти Росії на фронті – об'єктивно це Туреччина робить, – вони заробляють гроші на Росії.

– Османська імперія.

– Є таке, так.

– Коли закінчиться війна?

– Нашою перемогою.

– Зрозуміло, що нашою перемогою. А коли?

– Не знаю. Ніхто в жодному кабінеті світу не може передбачити цю дату.

– Але ви для себе якісь часові межі розумієте? Це може статися цьогоріч, наступного? Чи це роки?

– Я не маю права встановлювати собі якісь часові межі. Мене часто в інтерв'ю та спілкуванні міністри закордонних справ запитують: "А скільки ви ще протримаєтеся?" А я їм відповідаю всім: "У вас неправильна, у принципі, оптика. Таке відчуття, що замість того, щоб запитати: "А що ще потрібно зробити, щоб перемогти Путіна якнайшвидше?" – ви всі чекаєте, коли ми завалимося – і проблема зникне сама собою". Вони, звісно, болісно реагують на мої відповіді, але це правда. Тому я не маю права собі встановити якийсь дедлайн. Ми боротимемося стільки, скільки буде потрібно для перемоги нашої країни.

– Спецтрибунал для Путіна та цієї банди буде?

– Так. Не швидко, але суд за скоєння саме злочинів й агресії, який має засудити особисто Путіна й усю його найближчу кліку, – історія цей трибунал... Точніше, ми допоможемо історії створити цей трибунал.

– Майбутнє Росії яким ви бачите?

– Буде найскладніший період після смерті Путіна. Найскладніший. Тому що країна відвикла жити без свого керманича.

– У голові.

– Абсолютно, так. І цей період створюватиме Україні не менші проблеми, ніж сам Путін. Єдине, що буде краще, – що, звісно, у Путіна є особиста одержимість Україною... Особиста одержимість Україною. Він же був, у принципі, досить успішним лідером, але тричі в житті він обпікся, і всі три рази це була Україна. І звісно, ми для нього – особиста образа.

Але я знаю, усі зараз обговорюють, розпадеться Росія чи ні... Я в ці теми не вдаюся. Це поки що гіпотетичний сценарій. Я тверезо розумію, що поки Путін живий, буде приблизно так, як є. Після нього Росія потрапить у глибоку кризу, із якої вийде нова Росія. Або ще деспотичніша, або вільніша. Але якщо вона буде вільною, то незабаром після цього етапу вона знову сповзе в деспотію, бо, усупереч святій вірі європейців та європейських інтелектуалів, що свобода в Росії можлива...

– Менталітет, на жаль.

– Практика історична вказує, що це не так.

– Україна. Європейський вибір і стратегічний союз зі США – як це поєднується?

– Тому що насправді...

– І з Великобританією я хочу сказати, що дуже важливо.

– Вибір зараз такий: або ти Захід, або ти Схід, або ти намагаєшся...

– Або тебе нема.

– Поки що є, але ти намагаєшся бути між усіма. Ми однозначно є частиною Заходу. А це Сполучені Штати, Великобританія, Канада, Європейський союз, Австралія, Нова Зеландія, Японія, Корея.

– Англосаксонський світ, так.

– Тобто незалежно від географії... Зараз президент з африканськими лідерами спілкується, я – із міністрами. Ну, чітко видно, хто в Африці за Захід, а хто – за Китай та інші країни.

– Звісно.

– Тому Захід – це не географічне поняття. Це політичне поняття. І Україна, безперечно, є частиною Заходу в усіх його виявах.

– Китай підтримує Росію?

– Китай поки що зберігає нейтралітет. Політично лише на рівні наративів їхня інтерпретація причин війни збігається. Але на рівні практичної підтримки, якої так прагне Росія, Китай дотримується нейтралітету і не допомагає ні нам, ні Росії. Це станом на зараз.

– Дмитре Івановичу, я вдячний вам за інтерв'ю.

– Навзаєм.

– Ви знаєте, ви маєте можливість зараз... Вас дивляться мільйони людей у всьому світі. Упевнений, що і ваші колеги теж у низці країн. І всім, певна річ, цікавим є голос України, голос головного дипломата України. Тому ви маєте можливість кілька слів сказати людям.

– Звернутися на камеру. А в яку камеру треба дивитися?

– У будь-яку. Обирайте будь-яку.

– Я думаю, що насправді бути з Україною сьогодні – це бути на правильному боці історії, це бути на боці добра. Тому хай де ви є, у якій частині світу – знайте, що бути з Україною – це бути частиною історії успіху й бути на правильному боці історії, на боці добра. Будьте з нами. І це буде наша спільна перемога над деспотією і над злом. Успіхів вам. І бережіть себе.

– Дякую, Дмитре Івановичу.

– Вам дякую. Дуже було приємно поспілкуватися.

– Дякую.

***

№ 480.

Что можно было сделать с октября по конец февраля...

Гаврилечко **2022-08-16**

Понятия не имею, что должны были делать ВСУ, но вот что должно было быть сделано в рамках ГО и подготовки госаппарата и экономики к войне, тут много чего можно было успеть, например:

1. - заминировать все переходы/переезды/мосты в приграничных областях, ведущие из РБ и РФ; разобрать рельсы и обесточить участки УЗ, примыкающие к РБ и РФ

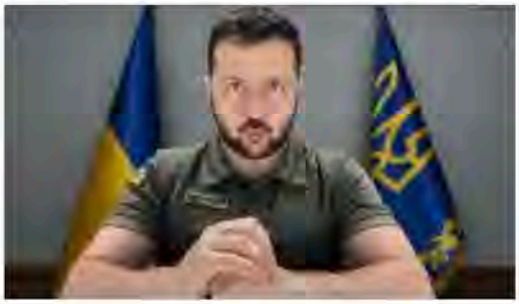
2. - эвакуировать из 30 км приграничной зоны все населенные пункты. Принудительно, между прочим, так как угроза ж была не просто прогнозируемой, а известной

3. - вооружить легким стрелковым и "обстрелять" полумиллионную ТрО и ДФТО в областях, имеющих границы с РФ и РБ (а также с АР Крым), обязав бойцов хранить личное оружие и бк дома, а ПЗРК и ПТРК - в оружейках поротно или по отделениям (да, ТрО и ДФТО - это, изначально и фабулярно, парафия ГО, а не ВСУ)

4. - прогнать через хотя бы 2ух-дневные курсы такмеда всех учителей и преподавателей ВУЗов (да, за 5 месяцев это вполне реалистичная задача)

5. - создать тактические запасы топлива/еды/воды

Якби влада попередила українців про майбутнє вторгнення РФ ще в жовтні - Україна протрималася б три дні, - Зеленський

Від початку повномасштабного вторгнення Росії Україна щомісяця втрачає від $5 до $7 млрд. Країна не витримала б таких витрат, якби широкий загал дізнався про плани РФ ще в жовтні.

Про це президент Володимир Зеленський сказав в інтерв'ю The Washington Post, повідомляє Цензор.НЕТ.

"Якби ми про це (плани Росії на повномасштабне вторгнення. - Ред.) повідомили - а цього хотіли деякі люди, яких я не буду називати, - тоді я б втрачав 7 мільярдів доларів на місяць, починаючи з жовтня минулого року, і на момент, коли росіяни напали, вони б нас захопили три дні", - сказав він.

За словами Зеленського, мовчання влади про плани росіян дозволило уникнути масової еміграції та загалом втримати країну.

Читайте: "У вересні 2021 року у держдепартаменті США нам з Єрмаком сказали: "Хлопці, копайте траншеї!", - глава МЗС Кулеба

"Якби це сталося, то в жовтні - не дай Боже, в опалювальний сезон - нічого б не залишилося. Нашого уряду не було б, я впевнений на 100 відсотків. Ну, забудьте про нас. Була б політична війна всередині країни, тому що ми б не втрималися на 5-7 мільярдів доларів на місяць. У нас не було серйозних фінансових програм. На створеному росіянами ринку був дефіцит енергоносіїв. Нам не вистачало енергетичних ресурсів. Ми б не змогли вийти з цієї ситуації, і в країні був би хаос", - сказав він.

Зеленський додав, що якщо держава ще може впоратися з хаосом у воєнний час, не факт, що це вдалося б у мирний.

"Одна справа, коли хаос контрольований у військовий час - ти керуєш державою по-іншому. Ви можете відкрити кордон, закрити кордон, атакувати, відступати, захищатися. Ви можете взяти під контроль свою інфраструктуру. Інша ситуація, коли у вас немає військової ситуації чи надзвичайного режиму, а у вас є держава, якою керує величезна кількість різних чиновників та інституцій. А мінус 7 мільярдів доларів на місяць навіть без зброї - це вже велика війна для нашої країни", - сказав він.

6. - опустошить склады нефтебаз и раскидать вагоны-цистерны по сети дорог УЗ

7. - создать штабы ГО (придумать кому их подчинить, кстати), провести аудит состояния бомбоубежищ и укрытий, подготовить (купить за границей в конце-концов) мобильные генераторы, сделать запасы медикаментов/еды/воды в каждом убежище, назначить ответственных за их наличие/использование, прописать инструкции для таких ответственных и т.д. и т.п.

8. - наработать нормативку для исполнительной власти и гос.компаний для работы во время ВП и состояния войны

Зеленський: Ми можемо збільшити армію в два-три рази, але тоді, наприклад, не зможемо будувати дороги

19:19 18.02.2022 66 236 466

Президент Володимир Зеленський вважає, що Україна не може дозволити собі збільшення армії, бо тоді доведеться відмовитися від інфраструктурних проєктів.

9. - принять Закон Украины "Об особом правовом режиме "состояние войны" и нормативку под него

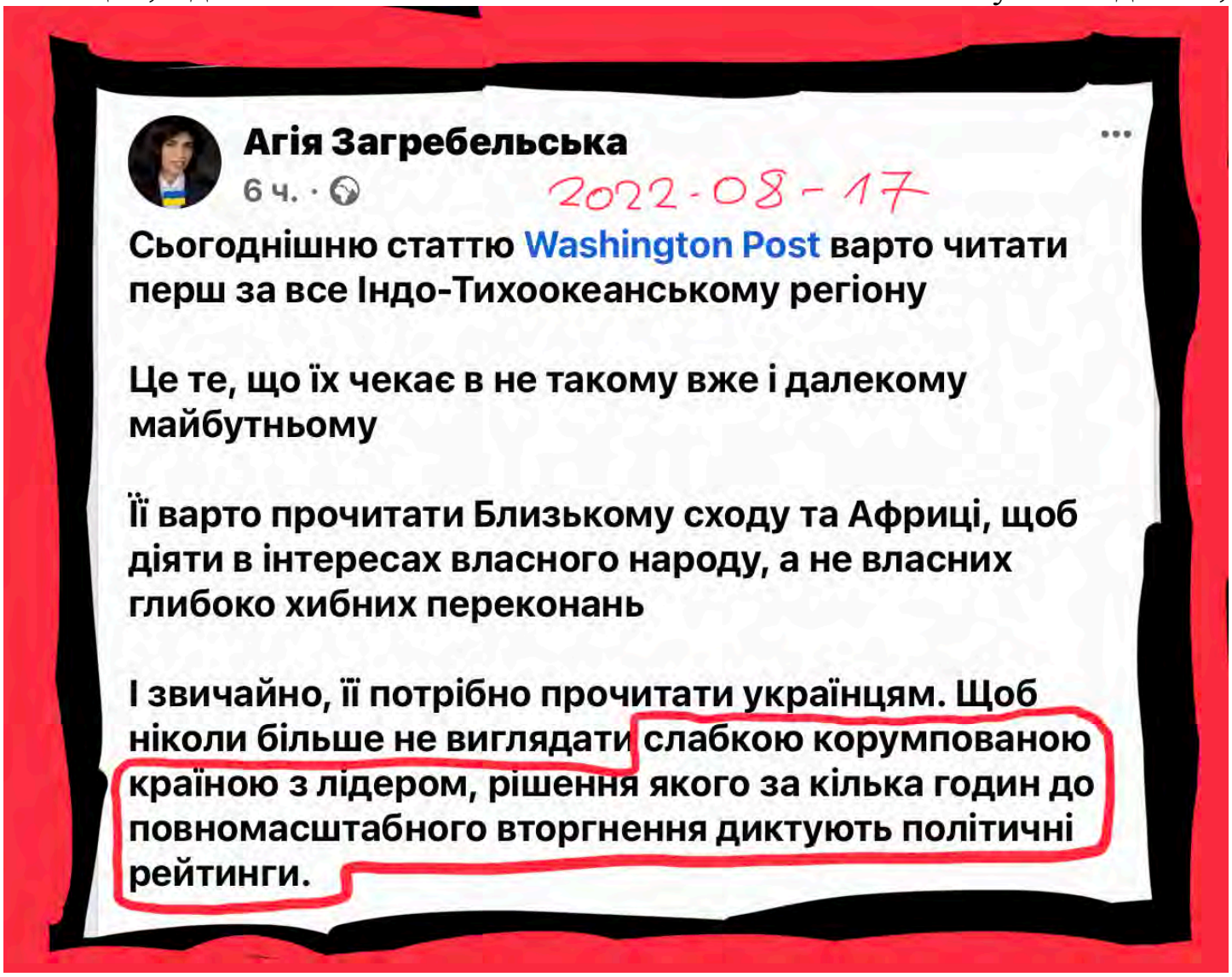
10. - подготовить мобилизационные планы так, чтобы не повторить ситуацию 2014/15 гг когда из-за призыва закрывались предприятия, так как работать на них оказывалось некому

11. - озадачить предприятия госзаказами на проднаборы (а до этого определить наполняемость таковых, понимая что из-за боевых действий в стране появится масса временно перемещенных лиц, которых надо кормить, как минимум)

12. - выкупить в ближнем и дальнем зарубежье запасы расходников для такмеда и договорится с партнерами о складировании их на них же территориях

13. - озадачить госзаказами предприятия легпрома на пошив униформы, разгрузок, ремней, рюкзаков и т.д.

В общем, сделать можно было много чего. Это я за 20 минут накидал то,

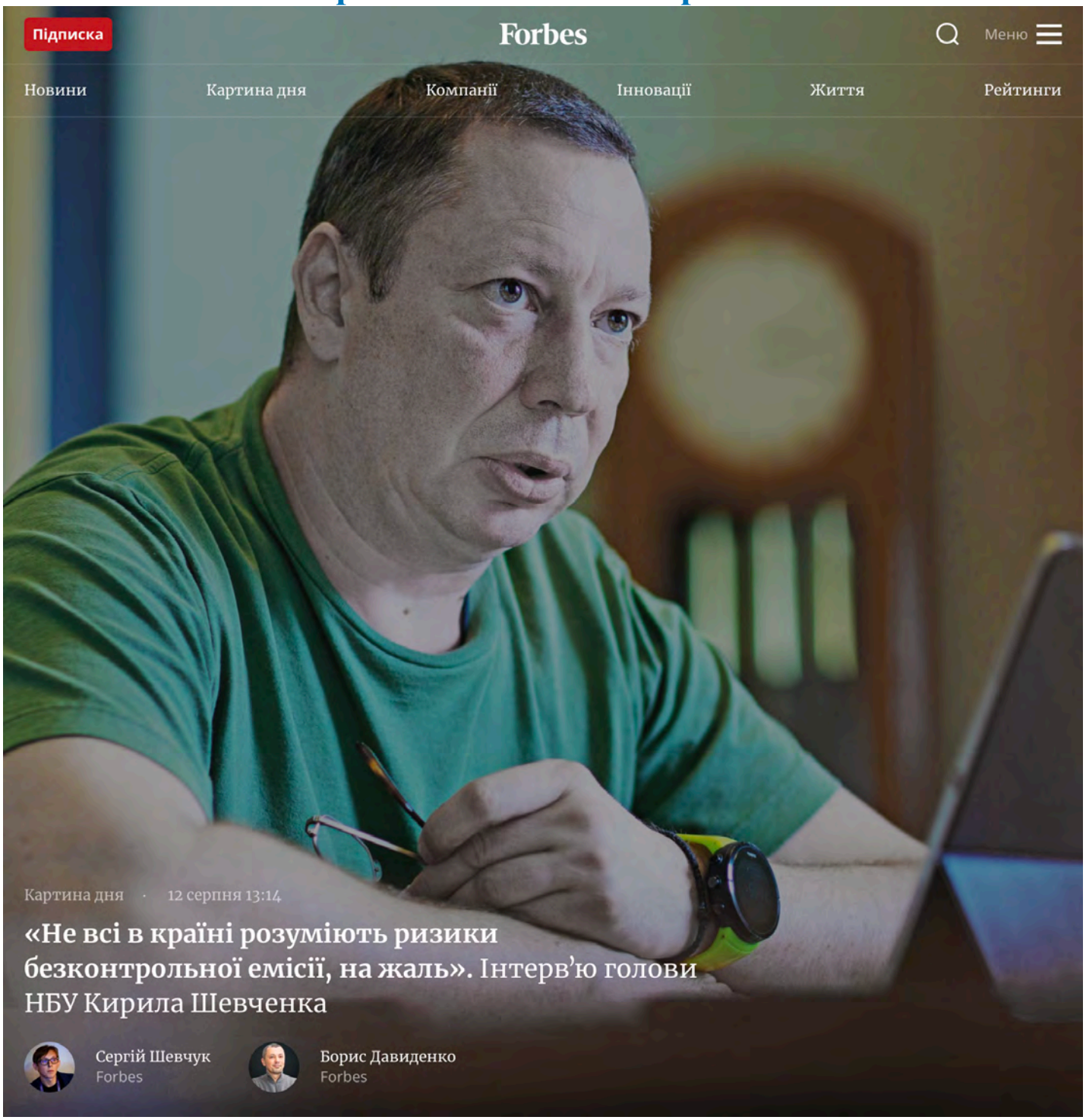

оперативно вспомнилось...

***

№ 481.

«Не всі в країні розуміють ризики безконтрольної емісії, на жаль». Інтерв'ю голови НБУ Кирила Шевченка

2022-08-12

Сергій Шевчук, Борис Давиденко

Очільник Національного банку України Кирило Шевченко: про нові податки, дискусію з Мінфіном, небезпеку «друку» грошей, запас міцності курсу 36,6 грн/$ і всієї економіки та міжнародну допомогу, що потрібна Україні

З початку російського вторгнення голова НБУ Кирило Шевченко, 49, віддає перевагу одягу military style замість звичних для банкірів класичних костюмів. Зміни в роботі головного банкіра країни не тільки зовнішні: чи не кожен день Шевченку треба вибирати між поганими і дуже поганими рішеннями для економіки. З березня НБУ «надрукував» понад 250 млрд грн, зафіксував курс, наклав обмеження на роботу готівкового валютного ринку. Головний економічний бій НБУ зараз – питання, як фінансувати шалений дефіцит бюджету. Нацбанк готовий надати бюджету до кінця року ще 150 млрд грн. Мінфін і депутати прагнуть більшого: на початку серпня вони подали проєкт змін у Закон про бюджет, що збільшує граничний борг на 270 млрд грн.

Ключовий партнер НБУ в дискусії про емісію гривні – Міністерство фінансів, якому доводиться щомісяця вирішувати, як профінансувати «діру» у $5 млрд між доходами та видатками (тільки оборонний бюджет зріс у 10 разів). «Ні» казати завжди важко. Але не настільки, якщо ти розумієш позитивний результат для країни», – каже Шевченко.

Яким Нацбанк бачить розв'язок рівняння, де з одного боку – працююча економіка та фінансова система, а з іншого – драматично великі видатки на війну?

Це скорочена та відредагована для ясності версія інтерв'ю Кирила Шевченка.

1. Про 10% з імпортерів і повернення акцизу

— Найближчим часом в Україні, ймовірно, з'явиться додатковий збір на імпорт у 10%. Цього побоюються не лише імпортери, а й експортери, які закуповують для виробництва імпортну продукцію. Якою є логіка цього рішення та якими можуть бути наслідки для економіки?

— Будь-які податки на імпорт ми як орган, що опікується стабільністю гривні, сприймаємо крізь призму збереження валютних резервів. Завдяки резервам ми забезпечуємо безперебійну роботу фінансової системи країни та стримуємо зростання цін, зокрема на імпортовану складову. Це основний внесок НБУ в конкурентоспроможність українських виробників.

Швидке відновлення імпорту, у тому числі непріоритетних товарів в умовах війни, виснажує резерви. Інший аспект – додатковий збір поліпшить ситуацію з дефіцитом бюджету. Це зменшить потребу в емісії, що потрапляє на валютний ринок і так само тисне на резерви. Вичерпання резервів загрожуватиме неконтрольованими процесами, що призведе до суттєвого подорожчання імпорту та матиме руйнівні наслідки для українських виробників.

Ми постійно наголошуємо – зараз хороших для всіх рішень просто не існує. І потрібно робити те, що дозволить фінансовій системі протриматися в умовах повномасштабної війни. Як саме виглядатиме цей податок – це вже компетенція Мінфіну, але ми приєднуємося до дискусій для пошуку оптимального варіанту.

— Які ваші очікування щодо додаткових доходів бюджету від цього кроку?

— Наші розрахунки кажуть про 15-18 млрд грн на місяць. Але фіскальний ефект має оцінювати Мінфін. При цьому ми не очікуємо суттєвого впливу на інфляцію. Поява цього збору додасть один відсотковий пункт до річного показника, але цей ефект вже враховано у нашому прогнозі.

— Виходить, що на початку війни імпортери мали кращі умови, тоді як зараз «маятник» хитнувся в інший бік?

Звісно, імпортерам стане зараз трохи важче, але не треба забувати, що наша країна функціонує в умовах повномасштабної війни. У нас сформувався непоганий запас міцності, який дозволив досить впевнено пройти перші п’ять місяців. На початок року міжнародні резерви НБУ становили майже $31 млрд. Але запаси не безмежні. І на 1 серпня вони знизилися до $22,4 млрд.

— Які ще податкові новації ви обговорюєте з урядом? За інформацією наших співрозмовників у одній з держструктур, наразі йдеться про повернення оподаткування палива до довоєнного рівня.

— Додатковий збір з імпорту – непопулярне рішення, але воно допоможе наповнити бюджет і зберегти резерви. Будь-що, що допомагає нам досягти фіскальної консолідації – це за нинішніх умов позитив. У тому числі йдеться про повернення акцизу на паливо. Я знаю, що така дискусія відбувається. Хоча й про неї краще запитувати в уряду.

Але для початку я б говорив не про конкретні новації , а про мету – втримати макрофінансову стабільність і контроль над інфляцією. Це потрібно, щоб захистити гривневі заощадження і доходи громадян та зберегти довіру до монетарної та економічної політики. Без достатнього рівня резервів це буде зробити неможливо.

Якщо прибрати з доходів бюджету міжнародну допомогу, дефіцит на кінець року може сягнути 25% ВВП. Звісно, обсяги міжнародної допомоги великі ($13,8 млрд), й до кінця року ми сподіваємося отримати ще близько $14 млрд. Але цього недостатньо. Тож **ми маємо чотири шляхи покриття цього розриву.**

Перший – за рахунок раніше накопичених резервів, які не є безмежними.

Другий – залучати гроші на внутрішньому ринку. Але для повноцінної реалізації його потенціалу Мінфіну потрібно підвищувати ставки за ОВДП до ринкового рівня, до чого ми неодноразово вже закликали. Так, це перенесення навантаження на майбутні боргові виплати. Водночас уряд зможе його контролювати, вибудувавши криву дохідності так, щоб мінімізувати утворення боргових піків та розтягнути виплати в часі.

Третій – скоротити дефіцит бюджету шляхом оптимізації видатків та пошуку джерел доходів. Тут, зокрема, йдеться про наповнення бюджету за рахунок податків. Це найнепопулярніший шлях, але він має значно менш негативні наслідки для економіки порівняно з емісією грошей.

Четвертий – емісійне фінансування. Якщо ми обмежимося обсягами у 400 млрд грн на 2022 рік, вплив на економіку буде контрольованим. Якщо ж «друк грошей» для фінансування дефіциту бюджету зростатиме суттєвішими темпами, це посилить ризики. Значна емісія може розігнати інфляційно-девальваційну спіраль, коли виникне необхідність індексувати витрати, «друкуючи» для цього нові й нові гроші. За такого сценарію наслідки неготовності приймати непопулярні рішення ми відчуватимемо ще дуже довго. Таких прикладів є достатньо в історії, зокрема у латиноамериканських країнах.

Це шлях до втрати довіри громадян, причому на тривалий час. Звісно, що найпростіше покладатися на емісію, але це найзагрозливіше для країни. Зараз дуже важливо, щоб уряд взяв на себе політичну відповідальність і використовував усі інші неемісійні шляхи фінансування дефіциту або звузив його.

2. «Ні» казати завжди важко»

— Як би ви оцінили прогрес у вашій дискусії з Мінфіном щодо ставок з ОВДП?

— Певний прогрес є, і ми вітаємо поступове підвищення ставок, яке ми бачимо впродовж останніх кількох тижнів. Суттєвіших змін я очікую з відкриттям вторинного ринку ОВДП, що відбулося сьогодні.

— Який рівень ставок задовольнив би Нацбанк?

— Наші колеги з Мінфіну достатньо фахові для того, щоб самостійно вибудовувати криву дохідності. Ми не маємо намірів щось диктувати.

Важливо, щоб сальдо внутрішніх боргових запозичень в нас було зі знаком «+», а не від'ємне, як зараз. Мінус, знову ж таки, доводиться покривати НБУ. Щоб це стало можливим, ставки мають бути привабливими для інвесторів з урахуванням інфляційних очікувань та ризиків.

— Скільки, на вашу думку, Мінфін міг би взяти на внутрішньому ринку?

— Стовідсотковий роловер плюс 80 млрд грн до кінця року.

— Один із контраргументів Мінфіну щодо підвищення ставок: війна – це не час для отримання надприбутків за рахунок держави. Водночас банки вкладають у депсертифікати НБУ під 23%, заробляючи по 100 млн грн на день. Чи нема тоді нелогічності у вашій тезі про підвищення ставок за ОВДП? НБУ – це теж держава.

— Я не бачу нелогічності. Депсертифікати – це розміщення ліквідності на один день. ОВДП має набагато довші терміни. Фактично, ці інструменти не конкурують між собою і перекладання банками ліквідності в ОВДП лише тимчасово зменшить обсяг їх вкладень у депозитні сертифікати.

Тут також важливо, що депозитні сертифікати є невід'ємним елементом трансмісійного механізму. Якщо ми знизимо ставки за ними, імпульс від підвищення облікової ставки стане зворотнім: зниження ставок за депозитними сертифікатами може призвести до зниження ринкових ставок. Тоді як для громадян та бізнесу, так і для фінансової системи загалом, за поточних умов дуже важливо, щоб дохідність ринкових інструментів і далі зростала. Це дозволить захистити заощадження від інфляції, знизить тиск на курс і міжнародні резерви, а також зменшить ризик відтоку депозитів з банків.

— Хто виступає арбітром у вашому спорі з Мінфіном? Офіс президента?

— У нас немає спору з Мінфіном. Це не бокс, де можна розвести партнерів по кутам. Це дискусія, де одна сторона може переконати іншу. Не більше і не менше.

— Як і очільник Мінфіну Сергій Марченко, ви прийшли до НБУ 2020 року у розпал пандемії Covid-19. Наші співрозмовники, дотичні до уряду та Нацбанку, розповідають, що і тоді дискусія оберталася навколо того, що НБУ має «допомагати» держбюджету. Як сильно ця розмова загострилася зараз?

— Україна закінчила 2021 рік з дуже хорошими показниками фінансової стійкості. Дефіцит бюджету – 3,6% ВВП, співвідношення боргу до ВВП менше 50%. На мій погляд, у таких хороших показниках є також заслуга НБУ,

тому що ми послідовно відмовлялися від пропозицій на кшталт «надрукувати грошей», «запровадити цільовий рефінанс» тощо. «Ні» казати завжди важко. Але не настільки, якщо ти розумієш позитивний результат для країни.

Зараз ситуація, звісно, важча, тому що на початку війни ми були змушені відкрити емісійне фінансування бюджету. Нам важливо не допустити безконтрольної емісії, ризики якої розуміють, на жаль, не всі.

Один із важелів, як цього досягти – не робити кроків, що призводять до розширення дефіциту бюджету. Можна пригадати нещодавнє рішення розширити видатки на 81 млрд грн. Це все дуже важливо, але головне питання – як ці видатки можна покрити? Якщо цього розуміння не буде, то запит на їх покриття може прийти в НБУ. І вже ми вимушені будемо приймати складні рішення. Тут ми пам’ятаємо про ризики інфляційної спіралі.

До того ж, ми бачимо, що зростання дефіциту та доступ до прямого фінансування НБУ може провокувати окремих політиків на досить небезпечні законодавчі ініціативи. Ми пам’ятаємо поправку, що з’явилася в законопроєкті змін до бюджету, що зобов’язує НБУ одразу повертати у бюджет доходи від ОВДП.

Мета таких поправок – мати постійну можливість доступу до друкарського верстата замість здійснення непопулярних, але потрібних кроків. Це неприпустимо і протирічить умовам співпраці з МВФ та несе ризики для євроінтеграції України в ЄС.

— Вам доводиться говорити «ні» тільки уряду чи Офіс президента також бере участь у цих дискусіях?

— НБУ не просто відповідає «ні» на зайві пропозиції «піддрукувати грошей», він зобов’язаний це робити. Під час ковіду усі засвоїли термін ШВЛ (штучна вентиляція легенів). Так от емісія – це і є ШВЛ для економіки. Це екстрена допомога, яка рятує життя, але у великих дозах чи у випадку вразливих ситуацій може призводити до ускладнень.

Найбільш палкі дискусії у нас відбуваються з урядом, тобто між інституціями, які несуть за це політичну відповідальність. Основна проблема – це навіть не емісія як така, а значний дефіцит. Далі вже питання – з яких джерел його профінансувати.

— Хто ваші союзники у цій дискусії?

— Ми ніколи так не розмірковували.

Міністерство фінансів намагається покрити дефіцит бюджету, і це завдання короткострокової перспективи, щоб було чим забезпечувати обороноспроможність країни, сплачувати роботу військових, здійснювати соціальні видатки тощо. Завдання НБУ – забезпечити стабільність грошової одиниці в тривалій перспективі, щоб ті ж зарплати та соціальні виплати не знецінювалися швидко та неконтрольовано. Це нормально для багатьох держав, оскільки створює певний баланс.

Тому відповідь – кожен повинен займатися своєю справою та проводити політику, у яку вірить, але розуміти, що війна не закінчиться сьогодні, і нам треба думати про майбутнє.

3. «Кожен українець сплачує «інфляційний податок»

— Чому, попри підвищення облікової ставки до 25%, ставки по депозитам у багатьох банках залишаються на однозначковому рівні?

— Зазвичай, це не швидкий процес, але він міг би бути динамічнішим за умови кращої координації з урядом, до якої ми рухаємося.

Так, у частини банків ставки залишаються однозначковими, але якщо подивитися на індекси, то короткі депозити подорожчали вже у півтора рази. Більш довгострокові вклади розміщуються за ставками 14–15%, в основному, у невеликих банків та тих установ, які мали заборгованість за рефінансуванням перед НБУ.

Наприклад, Укрексімбанк та Укргазбанк дають 13% річних. Як на мене, це непоганий результат роботи монетарної трансмісії. Але якщо уряд підвищить ставки за ОВДП до ринкових рівнів, це підштовхне банки активніше підіймати дохідність за депозитами.

Ми не маємо права втратити довіру громадян до національної валюти. Сьогодні кожен українець сплачує так званий інфляційний податок – ціною своїх заощаджень та доходів у національній валюті. Як їх захистити? Треба підвищувати вартість гривневих активів. Тобто коли ми говоримо про «монетарну» трансмісію, йдеться про захист громадян від бідності. Спільні дії влади мають приводити до такого стану речей в економіці, коли громадянин не хвилюється за свої гроші у банках.

— НБУ нещодавно підвищив рівень фіксованого курсу долара, але готівковий ринок миттєво пішов вгору, знову відірвавшись від курсу НБУ. Чому, на вашу думку, ці курси ніяк не вдається зрівняти?

— Реакція готівкового курсу була для нас очікуваною. Вона, на нашу думку, є ситуативною та має психологічне забарвлення, яке підігрівалося

спекуляціями. Тому ми запровадили низку заходів, завдяки яким вдалося дещо заспокоїти ринок.

Різниця між офіційним і готівковим курсами, передусім, пов'язана з існуванням валютних обмежень, які в свою чергу необхідні для захисту міжнародних резервів. Допоки існуватимуть обмеження, існуватиме і ця курсова різниця.

Щоб вона була помірною, ми розширили можливості банків для продажу готівкової валюти, а також частково задовольняємо попит на безготівкову іноземну валюту, дозволивши громадянам купувати її для розміщення на депозит.

— Рішення заборонити вуличні табло з курсами спрацювало?

— Так, але потрібно пам'ятати, що тоді ми прийняли цілу низку заходів щодо посилення вимог до обмінників. НБУ вперше за 20 років зайнявся цим сегментом ринку. Ми також повернулися до виїзних перевірок. Результати вже є. Зокрема, ми анулювали ліцензії 600 обмінників, які займали близько 15% ринку. Це також сигнал до тих, хто звик працювати, нехтуючи ліцензійними умовами.

— Чи мали ці обмінники стосунок до схем, пов'язаних із «банкоматним туризмом»?

— «Банкоматний туризм» – це дійсно одна з причин, чому ми посилили вимоги до ринку обмінників. Але питання схем – це вже компетенція правоохоронних органів.

— Якими є зараз обсяги «банкоматного туризму»?

— Я не бачу економічної доцільності у «банкоматному туризмі» зараз. Якщо різниця між готівковим курсом та картковими курсами банків буде розширюватися, загроза знову стане актуальною. Але у нас є ще одна «домашня заготовка», яку ми готові застосувати у такому випадку.

— Який запас міцності має українська економіка, щоб зберегти фіксований курс у 36,6 грн/$?

— Про конкретні строки переходу до плаваючого курсу говорити поки зарано. Прогрес є, але його поки недостатньо.

Що вже змінилося? Поступово налагоджується альтернативна логістика та частково розблоковані порти. Останнє, за оптимістичними припущеннями, може принести Україні додаткові $4 млрд до кінця року.

Навіть часткове розблокування портів – дуже велика перемога для України, і я вдячний усім, хто доклав зусиль, щоб це стало можливо. Ураховуючи «ціну», яку довелося сплатити для повернення до роботи українських портів, я дуже сподіваюся, що наші великі експортери не будуть зловживати можливістю постачати продукцію без завезення виручки протягом 180 днів, яку ми надали реагуючи на проблеми з логістикою. На нашу думку, при експорті зерна морським шляхом вичікувати такий термін із отриманням валютної виручки немає жодної потреби.

З іншого боку, через курсову корекцію та відновлення оподаткування імпорту можна очікувати на скорочення відпливу валюти з країни.

— Якою все ж є політика НБУ та держави загалом щодо банків с з російським капіталом?

— У нас абсолютно чіткий підхід. 24 лютого ми відкликали ліцензії у двох банків, що належать державі-агресору, це МРБ та ПІБ. Сподіваюся, держава зрештою забере їхні активи. Інші три установи – Альфа Банк, «Форвард» та PIN. Тут ми орієнтуємося на санкційну політику наших іноземних партнерів або власне України. Якщо є санкції, ми діємо, як було з Альфа Банком. Готові приймати рішення, якщо зі свого боку санкції накладатиме РНБО. Також аналізуємо ділову репутацію власників цих банків – громадян РФ та плануємо проводити додаткові наглядові дії.

Якщо ж ми побачимо, що ці установи не виконують зобов’язання перед українськими вкладниками – це вже наша зона відповідальності. Повірте, ми не звикли зволікати з рішеннями у таких ситуаціях.

4. «МВФ зараз, як ніколи, «не тільки про гроші»

— Чи буде найближчим часом розблокована допомога від ЄС?

— На початку серпня ми отримали близько €1 млрд від ЄС. Ми бачимо певний прогрес та сподіваємося, що Україна почне отримувати наступні транші вже у вересні.

У цьому сенсі я хотів би окремо зазначити важливість програми з МВФ. Сьогодні це, як ніколи, «не тільки про гроші». Це бенчмарк для інших кредиторів, допомога нам з погляду консолідації зусиль усіх гілок влади. Зараз ми складаємо з колегами план програми, що дозволила б країні вільно дихати та фінансувати як бюджетний дефіцит, так і дефіцит платіжного балансу.

— Коли може бути підписана програма?

— Зараз це важко спрогнозувати.

— Переговори взагалі ведуться?

— Так, ми перебуваємо в активних перемовинах. Нещодавно, наприклад, була зустріч прем'єр-міністра з керівником європейського департаменту МВФ. Єдина проблема – це час. Зараз у світі період відпусток, на відміну від нас. Але я очікую, що вже у вересні ми матимемо більш чітке розуміння щодо програми.

— Коли треба розпочати програму?

— Бажано – вже в листопаді.

— Чи готовий МВФ до такого швидкого руху? Є розмови, що у Фонду є певні внутрішні обмеження, через які вони прагнутимуть уникнути співпраці з країною, що воює.

— Ми аналізували це питання – у статуті МВФ немає заборони фінансувати країни, які знаходяться у стані війни. Зрозуміло, що це дуже важко, адже такого досвіду у Фонду ще не було. З іншого боку, також не було і прикладів, коли під час війни країні вдалося зберегти повністю працюючу фінансову систему.

— На яку суму ви орієнтуєтеся?

— Я думаю, близько $20 млрд вистачить. Однак ми обговорюємо різні формати програми. Якщо на першому етапі це буде короткострокова програма з чітким фокусом на вирішення нагальних проблем з бюджетом і платіжним балансом, сума може бути меншою. Але тоді одразу треба проговорювати й наступний етап – більш довгострокову програму з фокусом на відновлення економіки та структурні реформи.

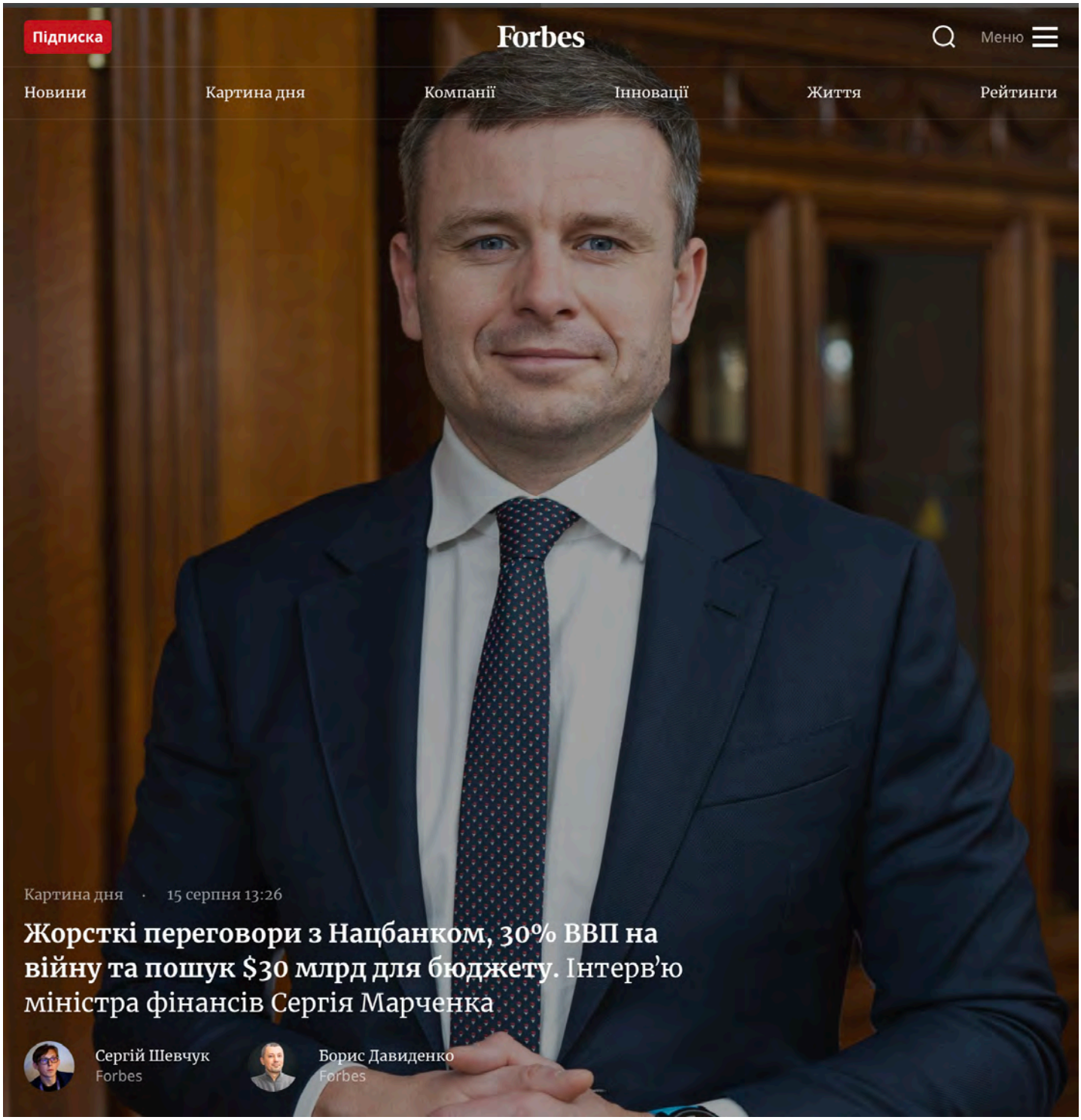
Крім того, кошти від МВФ можуть бути лише частиною пакету офіційної підтримки України. Наприклад, програма EFF 2015 року із запланованим фінансуванням $17,5 млрд була частиною загального пакету міжнародної допомоги в $40 млрд.

***

№ 482.

Жорсткі переговори з Нацбанком, 30% ВВП на війну та пошук $30 млрд для бюджету. Інтерв'ю міністра фінансів Сергія Марченка

2022-08-1

Сергій Шевчук, Борис Давиденко

Міністр фінансів Сергій Марченко про пошуки грошей на війну: відносини з НБУ та «арбітраж» Офісу президента, допомогу донорів, оптимізацію оборонного бюджету й перспективи підвищення податків. Велике інтерв'ю.

Втомлений вигляд міністра фінансів Сергія Марченка, 41, не дивує: вже майже пів року йому щодня доводиться вирішувати проблему обсягом у $5

млрд на місяць, яких Україні не вистачає, щоби профінансувати всі термінові видатки, пов'язані з війною.

Варіантів у Мінфіну небагато. Податків вистачає лише щоб покрити дві третини бюджету на оборону. За інші джерела Марченку доводиться боротися. В Україні – з НБУ, який виступає різко проти емісії гривні понад 30 млрд грн на місяць. На міжнародному рівні йдеться про непрості переговори з донорами. Більшість дала уряду зрозуміти, що не даватиме Україні гроші безпосередньо на війну.

Втім, Україна вже показала світові унікальний досвід кризового менеджменту під час руйнівної агресії. «Такого ще ніколи не було, щоб країна, яка воює та тимчасово втратила частину територій, при цьому мала повністю функціонуючий уряд та фінансову систему й навіть претендувала на програму МВФ», – каже Марченко.

Як він планує розв'язувати суперечності з НБУ, чи можна оптимізувати видатки Міноборони, скільки грошей Україна отримає від партнерів та наскільки консервативним буде бюджет 2023 року?

Це скорочена та відредагована для ясності версія інтерв'ю Сергія Марченка.

1. «Фінансування оборони – близько 30% ВВП»

— У Верховній Раді з'явився законопроєкт про розширення внутрішніх запозичень уряду цього року на 270 млрд грн. Що це за гроші?

— Це простий законопроєкт. Точніше, це констатація факту, що в нас триває війна. Разом із Міноборони ми опрацювали їхню потребу, і через нардепів відправили в Раду. Джерело покриття зрозуміле – за рахунок зовнішніх грантів та кредитів.

— Якщо подивитися на цю ініціативу з погляду Нацбанку, це, очевидно, удвічі збільшить обсяги емісії гривні. НБУ казав, що готовий «друкувати» не більш ніж 30 млрд грн на місяць, якщо більше – наслідки для економіки можуть бути катастрофічними. Як Мінфін оцінює ці ризики?

— У нас проста позиція: ми воююча країна, а війна коштує дорого. За нашими розрахунками, фінансування сектору оборони – це близько 30% ВВП. Ще одна теза – наші партнери категорично не дають нам гроші на військові потреби. Хоч це зарплати, хоч закупівля зброї.

Власних доходів, які генерує наша економіка, не вистачає навіть щоб профінансувати тільки військові видатки. Минулого місяця ми зібрали 87,9

млрд із податкової та митниці. Відшкодування ПДВ при цьому не було. Військові видатки на місяць – приблизно 130 млрд грн. Ось і все. Різницю на те, щоб фінансувати оборону, ми повинні закривати з інших джерел. Їх у нас аж одне – це ОВДП, які ми продаємо або ринку, або Нацбанку.

НБУ перебуває у власній парадигмі, де нам перш за все треба стабілізувати ситуацію та боротися з інфляцією. Це все добре та дуже важливо, але внутрішнього ринку в нас фактично немає. Наша логіка проста: ми не маємо такого росту доходів, щоб у майбутньому обслуговувати ці борги за такими ставками. Але ми все ж підіймаємо дохідності, хоч і повільно, тому що розуміємо, що нам так чи інакше потрібно працювати з ринком.

Тому ми змушені звертатися до Нацбанку. Інший варіант – збільшити доходи, що зараз уже майже неможливо, або скорочувати видатки. Окрім військових, у нас залишилися соціальні. Тому я хочу побачити пропозиції по скороченню видатків.

— А проте, скільки із цих 270 мільярдів припадатиме на ринок, а скільки – на емісію?

— Поки не знаю, залежить від надходження податків. До НБУ ми намагаємося звертатися в найостаннішу чергу. Ми чудово розуміємо, що це нікому не дає користі. Ми живемо в реальному світі й розуміємо, що це спільна проблема. З іншого боку, нам потрібно виходити з власних можливостей. Звісно, що менше ми будемо запозичувати в НБУ, то краще. Наприклад, минулого місяця було 30 млрд. Точніше, фактично 25 – бо ми виплатили Нацбанку 5 млрд грн за старими облігаціями. У нас є свої пропозиції щодо спільної з НБУ політики. Готові шукати компроміс.

— 270 мільярдів – це вся додаткова потреба Мінооборони до кінця року?

— Є ризики, що ні. 270 мільярдів – це додаткова потреба на кілька місяців.

— Завдяки чому склався відносно вдалий липень, коли вам із НБУ вдалося вписатися в межі емісії на 30 млрд?

— По-перше, доходи були більшими, ніж ми очікували. Частково – менші видатки на сектори оборони, а також окремо медицини та освіти. Червень – це традиційно місяць відпусток – тоді видатки у цих двох секторах у нас зросли, у липні, відповідно, була менша потреба.

— З чим пов’язане зниження видатків на оборону?

— Важко сказати. Можуть бути технічні затримки. Але загалом платіжні доручення всіх міністерств ми виконали.

2. «Девальвація і інфляція – «екстерналії», які дозволяють балансувати ситуацію»

— Чи правильно ми розуміємо, що, згідно з вашими розрахунками, за емісії в 70 млрд на місяць економіка не звалиться в неконтрольовані інфляцію та девальвацію?

— Ми розуміємо, що це ризики інфляції та девальвації дуже високого рівня. Але питання в іншому: як зробити так, щоб це було не 70 млрд, а 30 млрд, наприклад. Для нас дуже важливий обсяг внутрішніх запозичень. Але так чи інакше нам доводиться частково конкурувати з Нацбанком та його депсертифікатами. По-перше, у нас немає таких коротких інструментів, а навіть якби й були, це шлях в нікуди. По-друге, ми не можемо собі дозволити такі ставки.

— Що, на вашу думку, міг би зробити Нацбанк?

— Є питання в резервуванні, до ставок по депсертифікатам та до перерахування доходу НБУ. Регулятор каже: «У нас модель, по-іншому це працювати не може». Проте в нас зараз немає моделі, тому що йде війна й економіка не працює так, як раніше.

Інфляція у воюючій країні – це історія, яка цілком може мати місце. Крім того, якщо подивитись на країни-сусідки, у деяких показники інфляції приблизно на нашому рівні. Тобто і в нас вона не викликана тільки емісією гривні, тож зробити її низькою за рахунок наявних інструментів неможливо.

Тому давайте чесно говорити: враховуючи масштаби викликів, коли, наприклад, оборонний бюджет зріс у десять разів, і девальвація, і інфляція – це ті «екстерналії», які дозволяють нам балансувати ситуацію. Той же бюджет, який є абсолютно незбалансованим. Питання в тому, як зробити, щоб ці речі не перетворилися на неконтрольовані процеси.

— Компроміс із НБУ можливий, зважаючи на відмінності у ваших поглядах на ситуацію?

— Я вважаю, що в нас більше точок дотику, аніж причин для спору, дискусій. Незважаючи на жорсткі переговори, ми періодично виходимо на конструктив. Інша справа, що, на відміну від НБУ, Мінфін є органом виконавчої влади. На жаль, ми не можемо говорити щось на кшталт «у нас є свої правила, і ми будемо слідувати їм, що б не сталося». На мою думку, в теорії в ідеальній країні, у Мінфіну має бути право вето на певні рішення, які розбалансовують бюджет.

— Як відбувається арбітраж вашої дискусії з НБУ – яку позицію займає Офіс президента?

— Як бачите, НБУ реалізував усі основні рішення, які вважав за потрібне. От вам і відповідь. Але коли не виплачують зарплат військовослужбовцям – це наша проблема. Відсутність коштів на казначейському рахунку – теж. Зате девальвація та інфляція – це речі, які зрозумілі абсолютно всім. Тому це більш чутлива інформація, зрозуміла всім громадянам.

— Скільки зараз коштів на казначейському рахунку має Мінфін?

— У нас є валютна ліквідність – кошти від партнерів, які ми можемо направляти на соціальні зобов'язання: освіту, медицину і так далі. Йдеться про понад $1 млрд. Іноді на казначейському рахунку можуть бути невеликі перебої, але на 1 серпня жодної заборгованості не було.

3. «Оптимізацію військових видатків мають ініціювати Генштаб та Міноборони»

— 130 мільярдів видатків щомісяця на армію – чи розуміє Мінфін, на що йдуть ці гроші? Наприклад, грошове забезпечення військовослужбовців – близько 60 млрд грн. Якщо рахувати, що в секторі оборони зараз близько 800 000 осіб, то виходить, що в середньому одна людина отримує по 75 000 грн на місяць. Водночас більшість перебуває в тилу. Чи є розуміння, чи справді ці кошти Міноборони використовує ефективно?

— У нас була дуже жорстка дискусія з МО в мирний час. Зараз вона носить зовсім інший характер. Будь-який аудит видатків Міноборони можливий тільки після рішення РНБО.

Перекладаючи: все, що доводить до нас МО, ми фінансуємо. Але зазначу, що навіть так потреба значно більша. Наприклад, ті ж 270 млрд – це вже сума, яка пройшла через дискусію в Мінфіні. Насправді заявлені обсяги були в рази більшими.

— Чи є місце для оптимізації видатків у секторі оборони?

— Звичайно. Але подібні ідеї потрібно реалізовувати дуже обережно, щоб не отримати проблем з мотивацією у воєнний час. Тож вони мають виходити безпосередньо з Генштабу та МО. Основна мета – справедливий розподіл коштів, якщо військовослужбовець на передовій, він має отримувати достойну винагороду.

4. «Я проти податкової лібералізації у військовий час»

— Яким може бути фінальний дизайн додаткового 10% збору на імпорт?

— Ми хочемо, щоб це питання було ретельно прораховане. Потрібна оцінка впливу цього рішення загалом на економіку. Ми розуміємо, скільки приблизно це може принести в бюджет, але треба також розуміти, як це вплине на український бізнес.

Якщо це стосується споживчих товарів не першої необхідності – це можна було б зробити досить швидко й безболісно. Якщо йдеться про сировину, запчастини тощо, без яких певний вітчизняний бізнес не зможе працювати, – це вже зовсім інші наслідки.

— Чи набуває вже обрисів законопроєкт?

— Є узгоджена концепція. Залишилось ретельно прорахувати наслідки її впровадження. Такого, щоб ми були готові завтра зареєструвати законопроєкт, – поки немає.

— Повернення довоєнного оподаткування палива – на часі?

— Я повністю за. Думаю, всі зрозуміли, що будь-які ідеї зі скасуванням податків жодних чином не впливають на наявність палива на заправках та зниження цін. Але суттєво знижують надходження до бюджету, які вкрай необхідні для забезпечення нашої оборони.

— Які ще джерела наповнення бюджету ви бачите?

— Є кілька ідей, які не пов'язані з підвищенням ставок податків та взагалі перегляду підходів до оподаткування. Йдеться про ефективне адміністрування. Наприклад, якщо ми вводимо обов'язковий РРО – ми повинні забезпечити, щоб його виконували всі, на кого він поширюється. Це ж стосується і сплати податків.

— Як ви сприймаєте численні ідеї податкової лібералізації?

— Я проти цього у військовий час – ні до чого, окрім втрати доходів бюджетів усіх рівнів, це не призводить. З іншого боку, я не підтримую і підвищення податків, оскільки бізнес дуже сильно постраждав та може не витримати додаткового навантаження.

— Чи є у вас запитання до керівника митниці?

— На жаль, там є проблеми, до того ж про більшість із них ми говорили ще два роки тому. Ті ж регіональні митні «князьки». Але в поточних умовах **запитань до керівника особливо не виникає.** Незважаючи на те, що у нас фактично працює лише західний кордон, розмитнення йде, доходи

збираються. Позитив – це те, що ми рухаємося в ЄС. Під час інтеграції митниця буде реформованою однією з перших.

5. «Донорам простіше провести рішення про передачу зброї»

— Наскільки успішно виконується *план із залучення грошей партнерів?*

— **Плану як такого немає.** Є потреба у $5 млрд на місяць. Жодного разу ми її в такому обсязі не закривали. Липень – $1,7 млрд, червень – $4,4 млрд, травень – $1,5 млрд, квітень – $1,7 млрд, березень – $3,4 млрд. У серпні орієнтовно очікуємо понад $5 млрд, враховуючи $3 млрд від США.

Це важкий процес. Спочатку ви повинні зробити так, щоб партнери вам довіряли, потім – продемонструвати, що ви берете їхні кошти за умови, що витратите їх тільки на певні потреби й готові забезпечити прозорість. Тобто якщо ви використали американський грант, щоб заплатити пенсії, треба одразу ж показати це у звіті.

— Є зрозумілі аргументи від партнерів, чому вони не хочуть, щоб ми використовували гроші на оборону?

— Це непопулярно та важко провести через парламенти тих же європейських країн, оскільки вважається, що все одно вони фінансують війну, навіть якщо це ситуація оборони від агресії.

Тому їм, наприклад, простіше провести рішення про передачу зброї, ніж про виділення коштів на утримання української армії.

— Чому Німеччина блокує макрофін Євросоюзу?

— Цього тижня ми отримали запевнення від німецьких колег, що вони зроблять усе можливе, щоб кошти надійшли. Це велика сума, ми на неї дуже розраховуємо.

— Які очікування з іноземної допомоги до кінця року?

— Включно з макрофіном ми розраховуємо вийти на суму близько $30 млрд із початку війни. На даний момент отримали $14 млрд.

6. «Орієнтовний дефіцит бюджету-2023 – $25-30 млрд»

— Чи є вже розуміння основних параметрів бюджету 2023 року?

— Наше бачення – це буде надзвичайно жорсткий бюджет, який перебачатиме суттєву консолідацію видатків, при тому, що навіть попри високу інфляцію, доходів у нас більше не стане. Розмір дефіциту поки розраховуємо.

Орієнтовно – $25-30 млрд. Але питання не у банальній цифрі, а в тому, як її профінансувати.

— Яке ваше бачення щодо емісії наступного року? НБУ каже, що згоден на 200 млрд. Чи треба більше?

— Ми хотіли б, щоби бюджет не передбачав жодних сум фінансування з боку Нацбанку. Таку можливість варто зберегти, але точно не в якості стабільного джерела надходжень.

Окреме питання – відсотки, які ми сплачуємо НБУ за облігаціями. Наступного року це більш ніж 100 млрд грн. Ми хочемо, щоб ці кошти одразу поверталися до держбюджету. Зараз це питання дискутуємо з НБУ, думаю, знайдемо конструктивне рішення.

— Чи буде в держави ресурс, щоб підтримувати бізнес?

— **Я не прихильник того, щоб підтримувати бізнес за рахунок іншого бізнесу.** Що ми можемо толерувати – це компенсацію відсоткових ставок. Хоча й до війни я не дуже це сприймав. Це потрібно, щоби бізнес міг у принципі кредитуватися, адже ставку під 30% жоден бізнес зараз не потягне.

— Чи очікуєте ви вже найближчим часом реалізації ідеї зі скороченням держапарату?

— Війна дійсно показала потенціал до оптимізації, але **я не впевнений, чи варто йти цим шляхом** у час воєнного стану. Демотивувати працюючу систему дуже легко. Потрібно дуже ретельно рахувати.

7. «Програма МВФ без грошей нам не підходить»

— Чи ведуться конкретні перемовини щодо фінансування від партнерів на 2023-й?

— Всі орієнтуються на МВФ як якірного інвестора. Ми розраховуємо, що в нас буде програма, віштовхуючись від якої, ми будемо вести перемовини з іншими партнерами, зокрема, Єврокомісією та США.

— Коли програма може запрацювати?

— Ми подали запит. Тепер усе залежить від МВФ – який формат співробітництва він може запропонувати. Проблема в тому, що в нашому випадку жодні існуючі лекала не працюють. Наприклад, експерти МВФ поки не готові безапеляційно сприймати макрорамку, узгоджену НБУ та Мінекономіки. Тому триває дискусія.

— Наскільки високий ризик, що МВФ зволікатиме, і ми зайдемо у 2023-й без програми?

— МВФ не те що зволікає, є невизначеність. З одного боку, країни-фаундери, наприклад США, дуже сильно проштовхують це питання. З іншого – ця невизначеність мені зрозуміла: такого ще ніколи не було, щоб країна, яка воює та тимчасово втратила частину територій, при цьому мала повністю функціонуючий уряд та фінансову систему й навіть претендувала на програму МВФ.

— Це правда, що МВФ пропонував загальну рамкову програму без грошей?

— Таку ідею висловлювали деякі представники окремих країн. Але ми одразу сказали, що нам це не підходить. Як доповнення до програми з грошима – окей, може бути. До того ж без грошей не влаштовує не тільки нас, а й партнерів, адже після консенту (угода про відстрочення виплат за єврооблігаціями уряду на два роки) у нас залишаться зобов'язання перед МФО, зокрема Фондом. Тож ми фактично будемо використовувати кошти інших партнерів на погашення боргу перед МВФ.

***

№ 483.

«Я – прихильник радикальних податкових змін». Як планує рятувати економіку заступник голови ОП Ростислав Шурма. Інтерв'ю

2022-08-16

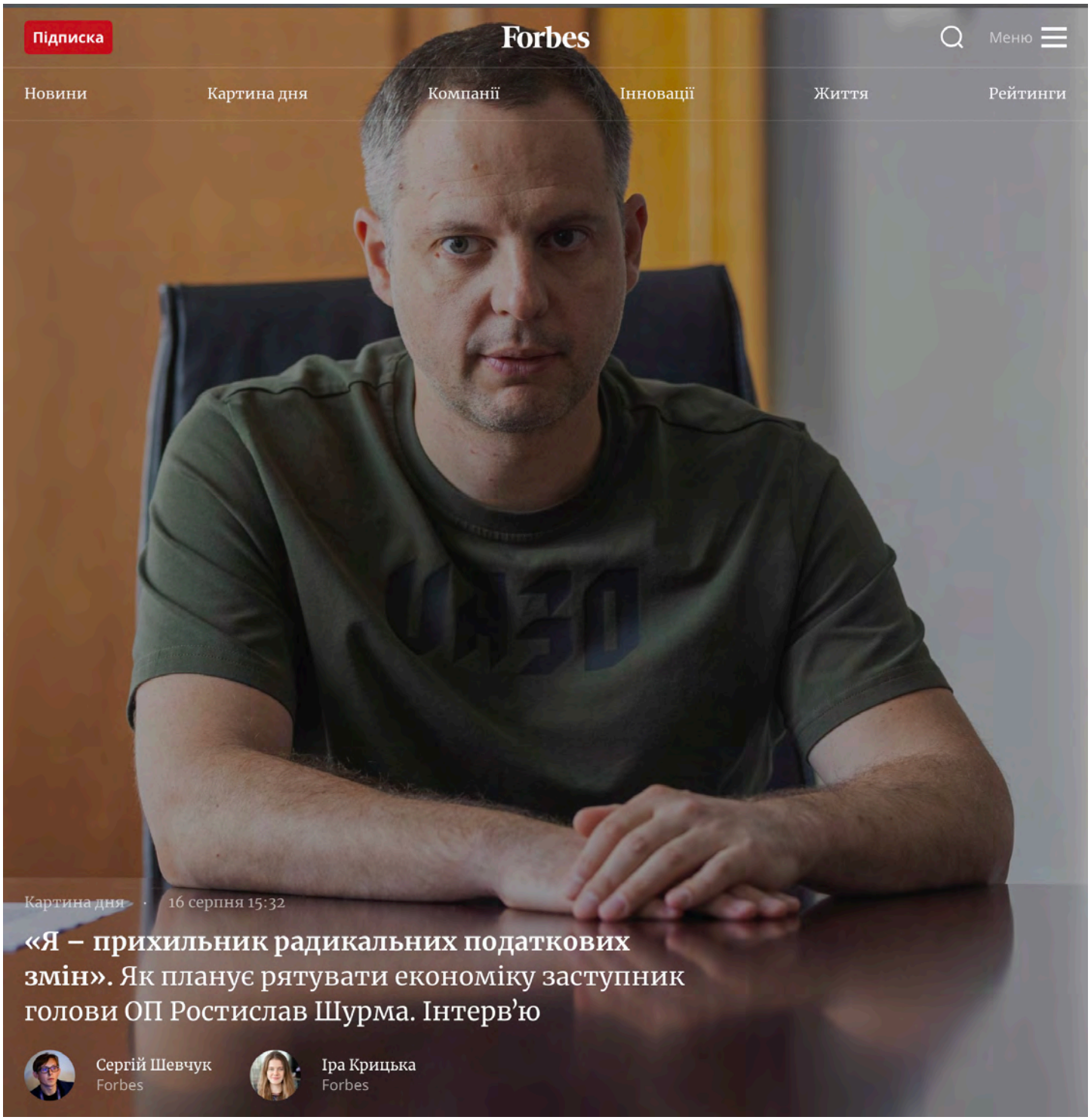
Сергій Шевчук, Іра Крицька

Заступник керівника Офісу президента Ростислав Шурма розповів Forbes про погляд ОП на ключові проблеми української економіки під час війни. Як розв'язати спір між НБУ та Мінфіном, чи на часі кардинальні податкові зміни, як Україна готується до опалювального сезону?

Заступник очільника Офісу президента Ростислав Шурма – третій топпосадовець з економічного крила керівництва країни після голови НБУ та міністра фінансів, з яким Forbes поспілкувався протягом минулого тижня.

Суперечність між Мінфіном та Нацбанком щодо того, як фінансувати розірваний війною держбюджет та скільки грошей можна відносно безболісно для цього друкувати – одне з ключових запитань до Шурми. ОП, як

повідомляють співрозмовники Forbes, дотичні до Банкової та уряду, виступає в цій дискусії неформальним «арбітром».

Однак це далеко не єдина роль та сфера відповідальності економічного заступника Андрія Єрмака. Саме Шурма разом із Єрмаком у травні приймав у ОП делегацію представників бізнес-спільноти, які виступили проти Данила Гетманцева. Зараз у «пайплайні» його завдань – держпрограми підтримки бізнесу, іпотека, підготовка до опалювального сезону та навіть проєкт радикальної податкової реформи.

Які деталі може розкрити «головний по економіці» з Офісу президента?

Це скорочена та відредагована для ясності версія інтерв'ю Ростислава Шурми.

1. «10% – податок на прибуток, 10% – ПДФО та 10% – ПДВ»

— У середині травня низка бізнес-об'єднань виступила із закликом до президента звільнити керівника податкового комітету ВР Данила Гетманцева та загалом змінити підхід до формування економічної політики. Як в ОП сприйняли цей демарш?

— По-перше, я не називав би це демаршем. Була ініціатива окремих навіть не стільки підприємців, скільки громадських діячів.

Ми активно залучаємо і громадських діячів, і бізнесменів до процесу формування рішень. Інша справа, що далеко не завжди результат відповідає їхнім чи навіть моїм очікуванням, адже це завжди складний консенсус. Навіть усередині бізнесу різні асоціації мають різний погляд на ту саму проблему.

— Чи є серед обговорень податкова реформа?

— Остаточного рішення ще немає. Але так, ми справді обговорюємо модель, яка називається «10–10–10»: 10% – податок на прибуток, 10% – ПДФО та 10% – ПДВ, а також скасування ЄСВ та воєнний збір 3%. Однак при цьому – майже повне скасування всіх пільг, посилення відповідальності за порушення податкового законодавства й такі речі, як, наприклад, доступ податкової до інформації про банківські рахунки для запобігання ухиленню від сплати податків.

Ми не пропонуємо нічого унікального. Наприклад, у США відповідальність за порушення податкового законодавства є чи не найбільшою серед усіх можливих правопорушень. Водночас ми хочемо створити модель, яка дасть змогу Україні бути конкурентною з податкової точки зору, зокрема й для глобального бізнесу.

На жаль, ми поки не дійшли консенсусу в цьому питанні, але сподіваюся, протягом найближчих місяців – пів року зможемо ухвалити нову податкову модель.

— Що заважає зробити це невідкладно, як, зокрема, пропонують підписанти травневого листа до президента?

— Перш за все виникає питання, що буде з надходженнями до бюджету в найближчий рік. Бюджет зараз і так не збалансований: за рахунок власних доходів ми ледь закриваємо 30% своїх потреб.

При цьому ні в кого не викликає сумнівів, що така модель дасть серйозний імпульс економіці в довгостроковій перспективі. Але що робити в найближчі роки? Для цього потрібно розуміти, які в нас можуть бути явні компенсатори. Наприклад, якщо всі без винятку почнуть сумлінно платити податки за зниженими ставками.

Також, із чисто податкової точки зору, в нас недостатньо оподатковуються такі речі, як забруднення довкілля або шкідливе споживання, тобто тютюн, алкоголь, нафтопродукти. Ще одна ідея – податкові стимули для розвитку переробної промисловості, які передбачають скасування відшкодування ПДВ на сировинні товари.

— Яким є ваше розуміння – чи здатна економіка адаптувати таку реформу без суттєвих втрат для бюджету?

— Я – великий прихильник таких радикальних податкових змін, причому вважаю, що їх, мабуть, треба робити зараз. Це також наш унікальний шанс змінити культуру сплати податків у країні. Однак це справді дуже відповідальне рішення, тож ми маємо ухвалювати його тільки коли досягнемо консенсусу.

— Ви підтримуєте ідею додаткового збору з операцій на купівлю валюти під імпорт?

— Ми розглядаємо цей податок не стільки як метод наповнення бюджету, скільки як засіб боротьби зі спекулянтами. Цей податок має знизити попит на валюту з боку недобросовісного бізнесу, який користується можливістю здійснювати розрахунки протягом 180 днів. Відповідно це вирівняє платіжний баланс та знизить тиск на гривню.

Мінфін, коментуючи цей збір, висловлював побоювання, що наслідком може стати перехід частини імпортерів у тінь та, відповідно, зниження всіх податків загалом.

Звісно, у будь-якому подібному рішенні є свої ризики. Але я вважаю, що це дасть нам можливість розв’язати два фундаментальні завдання: знизити спекулятивний попит на валюту й посилити позиції національного виробника.

2. «Емісія гривні може спокійно складати від 30 до 60 млрд грн на місяць»

— Мінфін та НБУ зараз ледь не конфліктують через фінансування держбюджету за рахунок емісії гривні. Нацбанк каже, що це може загнати економіку у важку інфляційну кризу, Мінфін показує розрив між доходами та видатками, зокрема на оборону. Чиї аргументи вам ближчі та

як, на ваш погляд, можна збалансувати довгострокові ризики для економіки й невідкладні потреби бюджету в грошах?

— Інституційний конфлікт між НБУ та Мінфіном – це нормальна ситуація для розвинених країн. Інша справа, що в екстремальних ситуаціях вони повинні працювати як одна команда. На жаль, нам цього не вистачає.

Але сподіваюся, ми зможемо зблизити ці позиції і знайти розумний рівень монетарної підтримки, який допоможе закрити проблеми бюджету та не створить надмірного девальваційного тиску.

Щодо розрахунків, ми розуміємо, що за збалансованості експортно-імпортних операцій, вирішенні питання з виплатою держборгу й суттєвою підтримкою міжнародних партнерів, ця сума може спокійно складати від 30 до 60 млрд грн на місяць. Це діапазон, який не створюватиме проблем.

Наприклад, ми розблокували ситуацію із зерном, далі – завдяки збору в 10% на валютні операції приберемо $1–2 млрд спекулятивного попиту на валюту. Якщо рівень підтримки партнерів збережеться, то це означає, що платіжний баланс вирівняється, тобто ми зможемо забезпечити підтримку бюджету в понад 30 млрд грн на місяць без значних ризиків для валюти.

— Чому все-таки ми не бачимо спільної роботи Мінфіну та НБУ? Проблема саме в догматичності особисто Марченка та Шевченка?

— Було б некоректно давати оцінку персоналіям, але, на мою думку, надто догматичний підхід в обох інституцій.

3. «Підтримка бізнесу буде навіть у найконсервативнішому бюджеті»

— Чи спрацювали програми підтримки бізнесу, запущені під час війни – кредити під 0%, гранти для аграрної та IT галузей, малого й середнього бізнесу? Яка з них найуспішніша?

— Абсолютна більшість цих програм спрацювала. Надзвичайно успішними були кредити під 0% для аграріїв. Багато в чому завдяки їй ми змогли провести навесні посівну: понад 80% необхідної території було засіяно. Кредити на 38,5 млрд грн залучили 18 000 аграріїв. Крім того, МСБ отримали близько 46,26 млрд грн.

— Чи планується додаткова підтримка бізнесу?

— Один із проєктів – доступна іпотека, програма, яку ми почали розробляти ще до війни. Хтось може сказати, що це не найактуальніший напрям зараз.

Але міжнародний досвід та практичні розрахунки кажуть про протилежне. Наприклад, саме будівництво стало основним драйвером економіки післявоєнної Європи та Америки 50-х–60-х років.

Житлове будівництво має високий рівень локалізації – до 95%. Також тут є високий мультиплікативний ефект для інших галузей: виробництва бетону, цементу, скла, видобутку щебеню, вапняку, піску тощо. Крім того, це велика кількість нових робочих місць, бо, на відміну від переробних підприємств, тут низький рівень автоматизації.

В Україні традиційно велика частка населення не була забезпечена достатньою кількістю квадратних метрів. Понад 80% житлового фонду – це старі радянські будівлі. Ця проблема особливо актуальна зараз, коли близько 10 млн українців покинули власні домівки, а мільйони з них не можуть повернутися, бо їхнє житло зруйновано або пошкоджено.

— Як працюватиме іпотечна програма?

— Програма стартує 1 жовтня: іпотечний кредит на 20 років у гривні, перший внесок – 20% від вартості житла. Програма передбачає два види відсоткової ставки – 3% для військовослужбовців, працівників сектору оборони, медичних працівників, науковців та освітян. Для всіх інших – 7%.

Оформити іпотеку можна буде онлайн через додаткок «Дія» або через застосунки банків. Єдине, що потрібно зробити офлайн, – підписати угоду. Весь процес має займати до 48 годин.

— Які ще програми розробляє держава?

— Масштабна середня та мала приватизація. Мета – не стільки наповнити бюджет за рахунок приватизації, скільки запустити нові підприємства та створити робочі місця. Програма запрацює найближчими місяцями.

Ми не виключаємо згодом запуску й великої приватизації. Наразі ми не бачимо великої кількості інвесторів, які готові вкладати сотні мільйонів доларів у великі об’єкти. Причини очевидні – воєнні ризики. Якщо ми побачимо зацікавленість інвесторів конкретним проєктом, то виставимо його на конкурс. Сподіваюсь, три-чотири таких об’єкти цього року ми зможемо передати на приватизацію.

— Чи є в держави системне рішення щодо страхування ризиків?

— Готового механізму немає, ми над цим працюємо. Питання в моделі страхування, яка має бути доступною. Бізнес не зможе платити 5–7% на рік.

Окреме питання – створення гарантійного фонду, з якого в разі настання страхового випадку виплачуватимуться кошти. Одне з можливих джерел – фонди міжнародних фінансових інституцій. Наразі ми ведемо перемовини зі Світовим банком та іншими організаціями. Другий варіант – відшкодування за рахунок російських репарацій. Зараз ми розраховуємо можливі варіанти.

— Вже у вересні Мінфін має подати першу редакцію бюджету-2023. Дуже вірогідно, що вона буде консервативною та налаштованою на максимальну економію. Чи може бути таке, що наступного року в держави просто не знайдеться ресурсів для підтримки бізнесу?

— Підтримка бізнесу завжди знайде своє місце навіть у найконсервативнішому бюджеті. Інше питання – який масштаб цих програм.

4. «Держава не може фінансувати такий великий та неефективний держапарат»

— Чи варто восени очікувати масштабної реформи держапарату?

— Остаточного рішення поки що немає, але зараз справді йде активне обговорення реформи всієї системи держуправління.

Держапарат в Україні історично є надлишковим. Це, з одного боку, дуже великий масив робочих місць, з іншого, велика кількість чиновників створює зайві бар'єри для громадян та бізнесу. І, що найважливіше, держава не може собі дозволити й надалі фінансувати такий великий та неефективний держапарат.

Тому з високою часткою ймовірності реформа держуправління передбачатиме значну диджиталізацію і, відповідно, скорочення апарату. Водночас ми запропонуємо людям, які підпадатимуть під оптимізацію, компенсації та допомагатимемо з працевлаштуванням.

— Як, за вашими очікуваннями, мине цьогорічний опалювальний сезон?

— Це буде один із найважчих опалювальних сезонів у історії, тому ми дуже ретельно до нього готуємося. Але можу сказати, що ми закумулюємо достатню кількість газу та вугілля, щоб пройти цей період спокійно. Єдиний ризик – дії ворога, який не знає жодних червоних ліній. Але й на цей випадок ми маємо плани «B» та «C».

— Чи плануєте продовжити довоєнну програму термомодернізації?

— Так. Думаю, що перші пілоти почнемо запускати впродовж найближчих за опалювальним сезоном кількох місяців.

***

№ 484.

Доступна іпотека: як програма допоможе вирішити "квартирне питання"

Хто і на яких умовах зможе скористатися державним іпотечним кредитуванням під 3%?

2022-08-16

ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО

перший віцепрем'єр-міністр – міністр економіки

"Твій дім там, де про тебе думають" — є така проста мудрість. І сила її саме в простоті. Україна – наш спільний дім, і ми маємо думати про кожного українця.

І про те, де і як ми будемо жити у відновленій країні під час переможного миру, який безумовно настане.

Ефективність же відновлення України напряму залежить від того, чи зможемо ми вирішити проблему дефіциту житла.

Чи повернуться з-за кордону мільйони наших громадян, чи інтегруються до нових громад внутрішньо переміщені особи, чи матимуть власний дім люди, які через бомбардування втратили будинки та квартири.

Отже, давайте думати.

1. Про необхідність доступної іпотеки

Уряд створює ефективний інструмент подолання житлової кризи – програма "Доступна іпотека". Вона по суті — для всіх українців, хто потребує гідного житла. Але при цьому має особливі умови для військових, правоохоронців, педагогів, медиків.

> Реалізація іпотечної програми матиме довгостроковий позитивний вплив на економіку. Вона створить своєрідний ланцюговий ефект: попит на житло – інтенсифікація будівництва – повернення людей додому – зростання продуктивних сил – економічний розвиток.

Навіть до війни житловий фонд України не відповідав сучасним стандартам. Щонайменше 40% громадян були незадоволені своїми умовами проживання.

Тепер через російську агресію проблема поглибилася й досягла загрозливих масштабів.

Банківські кредити сьогодні доступні далеко не всім громадянам.

Тому **держава має допомогти, взявши на себе частину витрат**.

2. Про етапи впровадження

Ідея доступної масової іпотеки була ініційована Президентом Володимиром Зеленським ще до війни. І вона активно напрацьовувалась Урядом. Але після 24 лютого програма не зупинилась, вона була модернізована та адаптована до потреб воєнного часу.

Її реалізація розбита на два етапи:

1) На першому етапі, що стартує з 1 жовтня, програма матиме потужну соціальну складову.

Кредитуватимемо військовослужбовців, працівників сектору безпеки та оборони, медиків, вчителів, педагогічних працівників та науковців закладів державної та комунальної форм власності.

Це люди стратегічно важливих професій, для сімей яких слід в першу чергу створити умови для життя та праці. Бо це наші захисники, від яких залежить безпека кожного і які виборюють майбутнє України.

Державна іпотека не є обтяжливою та не лягатиме зайвим тягарем на родинний бюджет. Це пільговий кредит під 3% на 20 років з початковим внеском в розмірі 20%.

Розраховуємо, що вже в поточному році не менше двох тисяч людей матимуть новий дім.

2) Другий етап розпочнеться з початку 2023 року.

Тоді **фінансування за іпотечною програмою поширеться на усіх українців і вони зможуть взяти кредит під 7% річних**.

3. Про новий дім

Базова умова доступної іпотеки: 52,5 квадратних метри на одну людину + 21 "квадрат" на кожного члена сім'ї.

Наприклад, якщо сім'я з трьох людей, то вона може розраховувати на отримання іпотеки для купівлі квартири\будинку загальною площею до 94,5

квадратів. Це комфортні умови проживання, де кожен матиме власний приватний простір.

4. Про регіональні нюанси

Іпотечна програма гнучка до цінової політики в різних регіонах України. Сума кредиту буде залежати від конкретного міста\містечка\села, в якому людина хоче оселитися.

Базовою є опосередкована вартість спорудження квадратного метру житла, яку визначає Мінрегіон. Нюанси:

1) - Від базової ціна "квадрату" збільшується в 2,5 рази для обласних центрів, міст з населенням понад 300 тис осіб, міст на відстані до 15 км від Києва.

2) - Для міст із населенням 100-300 тис осіб застосовуємо збільшення в 2 рази.

3) - Для інших населених пунктів – коефіцієнт 1,75.

Таким чином розраховується оптимальна сума для того, аби мати змогу придбати комфортну квартиру за адекватною ціною.

5. Як це працюватиме?

Забезпечить масове іпотечне кредитування ПрАТ "Укрфінжитло" через уповноважені банки. Вона надаватиме кошти фінансовим установам під 3% річних, а ті видаватимуть кредити позичальникам під 7%%.

Проте, для визначених соціальних категорій (військові, медики, педагоги) частину процентної ставки компенсуватиме Фонд розвитку підприємництва. Таким чином замість 7% вони сплатять лише 3%.

6. Про участь у програмі

Алгоритм дій кожного потенційного позичальника дуже простий.

Якщо ви громадянин України віком від 18 до 70 років, платоспроможні, володієте нерухомістю менше 52,5 кв м (додатково 21 кв м на кожного наступного члена сім’ї), не знаходитесь під санкціями, шлях до участі відкритий.

Достатньо зробити п’ять послідовних кроків.

1. *Подати заявку через Дію (зараз така можливість технічно розробляється).*
2. *Там же, в Дії, отримати відповіді банків.*
3. *Вибрати житло, яке плануєте придбати.*
4. *Укласти договори з банком та договір купівлі-продажу квартири.*

Увесь ланцюг процедур максимально цифровізований, дозволяє автоматично підтягувати необхідні дані про заявника, швидко взаємодіяти з банками, перевірити інформацію та повноту даних. Все це заощадить час та зніме бюрократичні перепони.

7. Про велику відбудову

Програма масової іпотеки – це частина великого комплексного плану відбудови України.

Максимальне відновлення транспортної, соціальної та житлової інфраструктури держави за перші 24 місяці після завершення війни дозволить збільшити потенціал для подальшого економічного росту.

Доступна для тисяч українців іпотека стане драйвером розвитку будівельного бізнесу. З часом встановимо критерії, за якими купити житло можна буде лише у нових будинках та будівлях, які нещодавно здані в експлуатацію. Тоді будівельники отримають нові замовлення на зведення житлових об'єктів.

Це матиме мультиплікаційний ефект, коли кожна гривня витрачена на житло дає в 5,5 разів більший внесок в економіку: нові робочі місця, сплата податків.

Нове житло зводитимуть за сучасними стандартами. Відповідний закон нещодавно ухвалила Верховна Рада, передбачивши обов'язковість бомбосховищ в новобудовах.

Таким чином ми не лише задовільним попит на нерухомість, але й гарантуємо безпеку українців у власних домівках.

І не забуваймо: "Твій дім там, де про тебе думають".

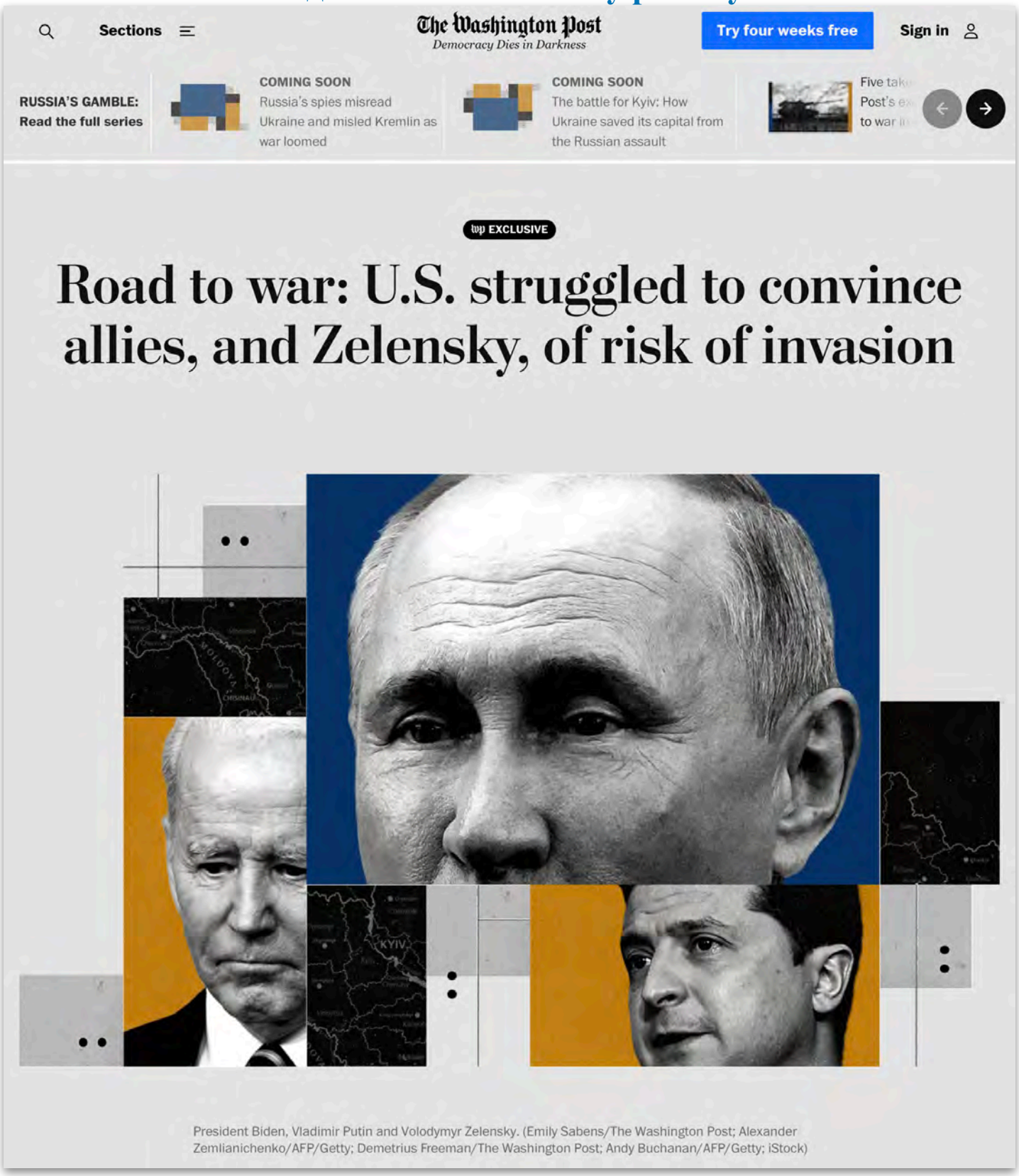
***

№ 485.

Укр-Англ

Загребельська **2022-08-17**

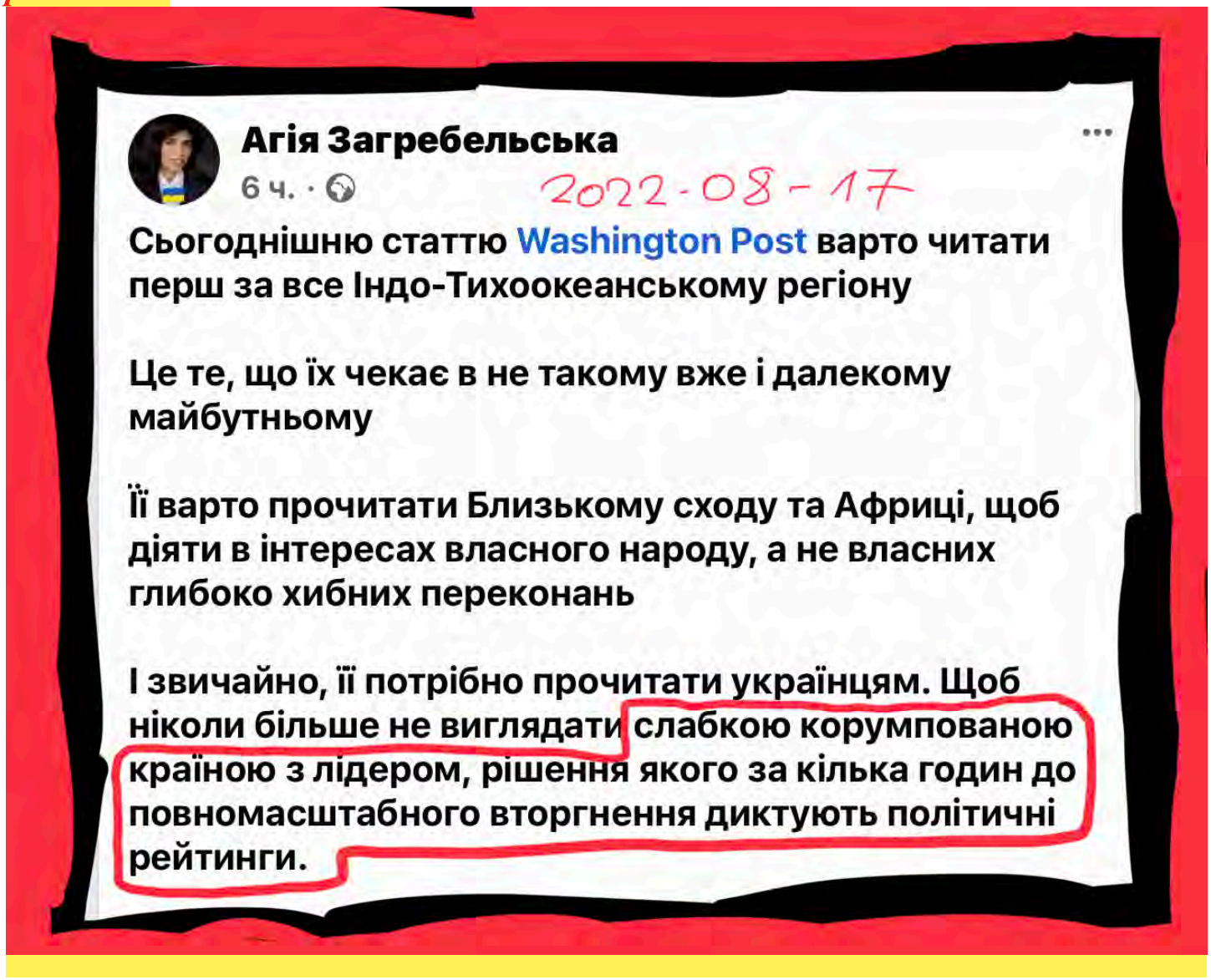
Сьогоднішню статтю Washington Post варто читати перш за все Індо-Тихоокеанському регіону

Це те, що їх чекає в не такому вже і далекому майбутньому

Її варто прочитати Близькому сходу та Африці, щоб діяти в інтересах власного народу, а не власних глибоко хибних переконань

І звичайно, її потрібно прочитати українцям. Щоб ніколи більше не виглядати слабкою корумпованою країною *з лідером, рішення якого за кілька годин до повномасштабного вторгнення диктують політичні рейтинги*.

США намагалися переконати союзників і Зеленського в ризику вторгнення, - Washington Post

I.

Сонячного жовтневого ранку вищі керівники розвідки, військові та дипломати країни увійшли до Овального кабінету для термінової зустрічі з президентом Байденом. Вони прибули, несучи із собою суворо засекречений аналіз розвідданих, складений із нещодавно отриманих супутникових знімків, перехоплених повідомлень та людських джерел, який був військовими планами російського президента Путіна щодо повномасштабного вторгнення в Україну.

Протягом кількох місяців чиновники адміністрації Байдена з побоюванням спостерігали за тим, як Путін перекидає десятки тисяч солдатів та вибудовує танки та ракети вздовж кордонів України. З настанням літа Джейк Салліван, радник з національної безпеки, зосередився на зростаючому обсязі розвідувальної інформації щодо Росії та України. Він призначив зустріч в Овальному кабінеті після того, як його власні роздуми перейшли від невпевненості в намірах Росії до побоювань, що він надто скептично оцінює перспективи воєнних дій та тривогу.

Це засідання було однією з кількох зустрічей, які офіційні особи проводили в Україні восени - іноді вони збиралися в невеликих групах - але воно було примітним тим, що на ньому була представлена докладна розвідувальна картина. Байден та віце-президент Гарріс зайняли свої місця у кріслах перед каміном, а держсекретар Блінкен, міністр оборони Остін та генерал Міллі, голова Об'єднаного комітету начальників штабів, приєдналися до директорів національної розвідки та ЦРУ на диванах навколо журнального столика.

Доручивши Саллівану скласти всеосяжний огляд намірів Росії, вони повідомили Байдену, що розвіддані про оперативні плани Путіна, доповнені розгортанням військ уздовж кордону з Україною, показують, що зараз все готове для масованого нападу.

За словами американських чиновників, розвідувальна спільнота США проникла в багато ланок політичного керівництва, шпигунського апарату та збройних сил Росії, від вищого керівництва до передової лінії фронту.

Набагато радикальніші, ніж анексія Криму у 2014 році та розпалювання сепаратистського руху на сході України, військові плани Путіна передбачали захоплення більшої частини країни.

Використовуючи карти, встановлені на мольбертах перед стійкою, Міллі показав позиції російських військ та українську територію, яку вони мали намір завоювати. Це був приголомшливий за своєю зухвалістю план, який міг загрожувати східному флангу НАТО або навіть зруйнувати архітектуру безпеки Європи, створену після Другої світової війни.

Вивчаючи інформацію, Байден, який обійняв посаду, пообіцявши захистити країну від нових воєн, твердо вирішив, що Путіна потрібно або стримувати, або протистояти йому, і що США не повинні діяти поодинці. Проте НАТО далеко не була єдиною у питанні про те, як поводитися з Москвою, а довіра до США була слабкою. Після катастрофічної окупації Іраку, хаосу, який пішов за виведенням військ США з Афганістану, і чотирьох років, протягом яких Трамп прагнув підірвати альянс, було не очевидно, що Байден зможе ефективно очолити відповідь Заходу на експансіоністську Росію.

Україна була неспокійною колишньою радянською республікою з історією корупції, і відповідь США та союзників на попередню російську агресію там була невизначеною та розділеною. Коли настане час вторгнення, українцям буде потрібна значна нова зброя для самооборони. Занадто мала кількість може гарантувати перемогу Росії. Але надто багато може спровокувати прямий конфлікт НАТО з Росією, яка має ядерну зброю.

Ця розповідь з подробицями, які раніше не повідомлялися, проливає нове світло на нелегкий шлях відновлення довіри до США, спробу збалансувати секретність розвідданих з необхідністю переконати інших у їх правдивості, а також на проблему визначення того, як найпотужніший у світі військовий альянс допоможе менш ніж ідеальній демократії на кордоні Росії відобразити напад без пострілу НАТО

Перша із серії статей, присвячених шляху до війни та військової кампанії в Україні, написана на основі докладних інтерв'ю з більш ніж трьома десятками високопосадовців США, України, Європи та НАТО про глобальну кризу, кінець якої ще не визначено. Деякі з них говорили на умовах анонімності, щоб обговорити секретні розвіддані та внутрішні обговорення.

Кремль не відповів на неодноразові прохання про коментар.

Того жовтневого ранку, коли Міллі викладав розклад сил, він та інші підсумували наміри Путіна. "За нашими оцінками, вони планують провести значну стратегічну атаку на Україну з кількох напрямків одночасно", - сказав Міллі президенту. "Їх версія "шоку та трепету".

За даними розвідки, росіяни мали наступати з півночі, по обидва боки від Києва. Одні сили рушать на схід від столиці через українське місто Чернігів, а інші обійдуть Київ із заходу, просуваючись на південь із Білорусі через природний розрив між "зоною відчуження" на покинутій Чорнобильській АЕС та навколишніми болотами. Наступ мав відбутися взимку, щоб тверда земля зробила місцевість легко прохідною для танків. Сформувавши кільце навколо столиці, російські війська планували захопити Київ за три-чотири дні. Спецназ повинен був знайти і усунути Зеленського, вбивши його, якщо буде потрібно, і встановити маріонетковий уряд, дружній Кремлю.

Окремо російські війська мали прийти зі сходу і пройти через центральну Україну до Дніпра, а війська з Криму зайняти південно-східне узбережжя. Ці дії можуть тривати кілька тижнів, прогнозували російські плани.

Після паузи для перегрупування та переозброєння вони мали просунутися на захід, до лінії північ-південь, що простяглася від Молдови до західної Білорусі, залишивши на заході уламок української держави – територію, яка,

за розрахунками Путіна, була населена невиправними неонацистами-русофобами.

Сполучені Штати отримали "надзвичайні подробиці" про секретні плани Кремля щодо війни, яку він продовжував заперечувати, пояснила пізніше директор Національної розвідки Авріл Хейнс. Вони включали не лише розташування військ і озброєнь та оперативну стратегію, а й такі тонкощі, як "незвичайне та різке збільшення фінансування Путіним військових операцій на випадок непередбачених обставин та створення резервних сил навіть в умовах нестачі ресурсів на інші невідкладні потреби, такі як боротьба з пандемією. ", - сказала вона. Це не було простою вправою із залякування, на відміну від широкомасштабного розгортання російських військ у квітні, коли путінські війська загрожували кордонам України, але так і не напали.

Деяким у Білому домі було важко усвідомити масштаб амбіцій російського лідера.

"Це не схоже на те, що зробила б розумна країна", - сказав пізніше один із учасників зустрічі про заплановану окупацію більшої частини країни площею 232 000 квадратних миль та населенням майже 45 мільйонів осіб. Частина України була налаштована глибоко антиросійсько, що створювало загрозу повстання, навіть якщо Путін скине уряд у Києві. І все ж таки розвіддані показували, що все більше і більше військ прибуває і розташовується для проведення повномасштабної кампанії. У російські табори доставлялися боєприпаси, продовольство та найважливіші предмети постачання.

Байден натиснув на своїх радників. Чи дійсно вони думають, що цього разу Путін може завдати удару?

Так, - підтвердили вони. Це дійсно так. Хоча протягом наступних кількох місяців адміністрація публічно наполягатиме на тому, що вона не вірить, що Путін ухвалив остаточне рішення, єдине, що його команда не могла сказати президентові того осіннього дня, це те, коли саме російський президент натисне на курок.

Директор ЦРУ Вільям Дж. Бернс, який працював послом США в Москві і спілкувався з Путіним безпосередньо найбільше в адміністрації Байдена, описав російського лідера як зацикленого в Україні. Контроль над цією країною був синонімом путінської концепції російської ідентичності та влади. Точність планування військових дій у поєднанні з переконаністю Путіна в тому, що Україна має бути поглинена, не залишили сумнівів у тому, що Путін готовий до вторгнення.

"Я повірив, що він налаштований цілком серйозно", - сказав Бернс через кілька місяців, згадуючи брифінг.

II.

Розвідка наголосила на багатообіцяючих словах самого Путіна. За три місяці до цього, у липні, він опублікував есе з 7000 слів "Про історичну єдність росіян та українців", пронизане образою та сумнівними твердженнями. Росіяни та українці, стверджував він, були "одним народом" - ця ідея корениться в заявах Путіна про "кровні узи" - і Москва була "пограбована" підступним Заходом.

"Я впевнений, що справжній суверенітет України можливий лише у партнерстві з Росією", - написав Путін.

За кілька тижнів до появи цього есе Байден і Путін провели 16 червня саміт, який, за їхніми словами, був "конструктивним". На той момент Україна викликала занепокоєння, але, на думку чиновників Білого дому, можна було впоратися. Коли делегація Білого дому залишала зустріч, що проходила у Женеві, старший помічник Байдена пізніше згадував: "Ми не сідали в літак і не поверталися додому з думкою, що світ стоїть на порозі великої війни в Європі".

Але подальша публікація Путіна "привернула нашу увагу значною мірою", - сказав пізніше Салліван. "Ми стали дивитися, що тут відбувається, яка його кінцева мета? Наскільки сильно він збирається тиснути?" Як запобіжний захід 27 серпня Байден розпорядився взяти із запасів США і відправити в Україну оборонну зброю на суму 60 мільйонів доларів.

До кінця літа, у міру того, як вони збирали воєдино розвіддані з кордону та з Москви, аналітики, які присвятили свою кар'єру вивченню Путіна, все більше переконувалися в тому, що російський лідер – сам колишній офіцер розвідки – бачить, що вікно можливостей закривається. Українці вже двічі піднімалися на боротьбу за демократичне майбутнє, вільне від корупції та втручання Москви, під час Помаранчевої революції 2004-2005 років та протестів на Майдані 2013-2014 років, які передували анексії Криму Росією.

Не будучи членом НАТО чи ЄС, Україна зараз неухильно рухається у західну політичну, економічну та культурну орбіту. Цей дрейф підживлював ширше невдоволення Путіна щодо втрати Росією імперії.

У похмурій актуарній оцінці аналітики дійшли висновку, що Путін, якому незабаром виповниться 69 років, розумів, що у нього залишається мало часу,

щоб закріпити свою спадщину як одного з великих російських лідерів - того, хто відновив російську перевагу на Євразійському континенті.

На думку аналітиків, Путін розрахував, що будь-яка реакція Заходу на спробу повернути Україну силою супроводжуватиметься великим обуренням, але обмеженим реальним покаранням. Російський лідер, за їхніми словами, вважав, що адміністрація Байдена була покарана принизливим відходом США з Афганістану і хотіла уникнути нових воєн. США та Європа все ще борються з пандемією коронавірусу. Канцлер Німеччини Ангела Меркель, фактичний лідер Європи, залишала свою посаду і передавала владу неперевіреному наступнику. Президента Франції Еммануеля Макрона чекала боротьба за переобрання з правим крилом, що відроджується, а Великобританія страждала від економічного спаду після Brexit. Більша частина континенту залежала від російської нафти та природного газу, які, на думку Путіна, він міг використовувати як клин для розколу західного альянсу. Він нагромадив сотні мільярдів доларів грошових резервів і був упевнений, що російська економіка зможе пережити неминучі санкції, як це вже було в минулому.

За словами Саллівана, на жовтневому брифінгу, коли Байдену були представлені нові розвіддані та аналіз, у нього "в основному було дві реакції". По-перше, щоб спробувати стримати Путіна, їм "потрібно було послати когось у Москву, щоб він зустрівся з росіянами на високому рівні і сказав їм: "Якщо ви зробите це, ось які будуть наслідки".

По-друге, їм потрібно було поінформувати союзників про американські розвіддані та залучити їх до того, що, на думку адміністрації, має бути єдиною та жорсткою позицією загрозливих санкцій проти Росії, посилення та розширення оборони НАТО та допомоги Україні.

Бернс був направлений до Москви, а Хейнс - до штаб-квартири НАТО у Брюсселі.

Через кілька місяців Міллі все ще носив у своєму портфелі картки із записами інтересів та стратегічних цілей США, які обговорювалися на жовтневому брифінгу. Він міг переказати їх напам'ять.

Проблема: "Як підтримати та забезпечити дотримання заснованого на правилах міжнародного порядку" щодо країни з надзвичайним ядерним потенціалом, "не доводячи справу до третьої світової війни?".

№1: "Не доводити до кінетичного конфлікту між збройними силами США та НАТО із Росією". № 2: "Стримувати війну у географічних кордонах України". № 3: "Зміцнювати та підтримувати єдність НАТО". № 4: "Розширити можливості України та дати їм ресурси для боротьби".

Радники Байдена були впевнені, що Україна чинитиме опір. США, Великобританія та інші члени НАТО витратили роки на навчання та оснащення українських військових, які були більш професійними та краще організованими, ніж до нападу Росії на Крим та східний регіон Донбасу сім років тому. Однак у ході навчання майже стільки уваги приділялося тому, як організувати внутрішній опір після російської окупації, скільки тому, як йому взагалі запобігти. Зброя, яку вони постачали, була здебільшого малокаліберною та оборонною, щоб її не розцінили як провокацію Заходу.

Адміністрація також мала серйозні побоювання з приводу молодого президента України, колишнього телевізійного коміка, який прийшов до влади на величезній хвилі народної підтримки та бажання корінних змін, але втратив авторитет у суспільстві частково тому, що не зміг виконати обіцянку укласти мир з Росією. 44-річний Зеленський, здавалося, не міг зрівнятися із безжальним Путіним.

Математика була не на користь України. У Росії було більше військ, більше танків, більше артилерії, більше винищувачів та керованих ракет, і в попередніх конфліктах вона демонструвала готовність добивати своїх слабкіших супротивників, не звертаючи уваги на загибель мирного населення.

Київ, можливо, впаде не так швидко, як очікували росіяни, думали американці, але він упаде.

III.

2 листопада Бернса проводили до кремлівського кабінету Юрія Ушакова, радника Путіна із зовнішньої політики та колишнього посла в США. Бос Ушакова перебував на іншому кінці телефонної лінії і розмовляв з Бернсом із курортного міста Сочі, куди він поїхав під час чергової хвилі коронавірусних інфекцій у Москві.

Російський лідер висловив свої звичайні скарги на розширення НАТО, загрозу безпеці Росії та нелегітимне керівництво в Україні.

"Він дуже зневажливо відгукнувся про президента Зеленського як політичного лідера", - згадує Бернс.

Потренувавшись у вислуховуванні тирад Путіна за роки роботи в Москві, Бернс виступив зі своїм власним рішучим посланням: Сполучені Штати знають, що ви задумали, і якщо ви вторгнетесь в Україну, ви заплатите величезну ціну". Він сказав, що залишає лист від Байдена, яким підтверджує каральні наслідки будь-якого нападу Росії на Україну.

Путін "був дуже коректним", - сказав Бернс. Він не заперечував наявність розвідданих, які вказують на вторгнення Росії в Україну.

Директор ЦРУ також зустрівся з іншим радником Путіна, Миколою Патрушевим, колишнім офіцером КДБ із рідного міста Путіна Санкт-Петербурга, який очолював Раду безпеки Росії.

Патрушев вважав, що Бернс прилетів до Москви, щоб обговорити наступну зустріч Путіна та Байдена, і був здивований тим, що шеф ЦРУ приїхав із попередженням щодо України.

У розмові з Бернсом він майже точно повторив претензії Путіна до історії та НАТО. Здавалося, не було місця для конструктивної взаємодії, і це змусило директора ЦРУ задуматися, чи Путін та його вузьке коло помічників не створили свою власну ехо-камеру. Путін не прийняв незворотного рішення про початок війни, але його погляди на Україну стали більш жорсткими, його апетит до ризику зріс, і російський лідер вважав, що його сприятливий момент скоро пройде.

"Рівень мого занепокоєння підвищився, а не знизився", - доповів Байдену шеф розвідки.

IV.

Поки Бернс розмовляв з Путіним, Блінкен сидів із Зеленським у Глазго, Шотландія, у кулуарах міжнародного саміту зі зміни клімату. Він виклав картину розвідки та описав російський шторм, який прямував у бік України.

"Ми були удвох, за два кроки один від одного", - згадує Блінкен. Це була "важка розмова".

Блінкен вже зустрічався з українським президентом і думав, що знає його досить добре, щоб говорити відверто, хоча це здавалося сюрреалістичним – "говорити комусь, що ти віриш, що його країну буде захоплено".

Зеленський здався йому "серйозним, виваженим, стоїчним" - поєднання віри та зневіри. Він сказав, що проінформує своїх старших команди. Але українці "бачили безліч російських фінтів у минулому", знав Блінкен, і Зеленський явно побоювався економічного краху, якщо його країна запанікує.

Презентація Блінкена та скептицизм Зеленського заклали основу, яка повторюватиметься як у приватному, так і у публічному порядку протягом наступних кількох місяців. Українці не могли дозволити собі повністю

відкинути дані американської розвідки. Але з їхньої точки зору, інформація була спекулятивною.

Зеленський чув попередження США, згадував він пізніше, але сказав, що американці не пропонували тих видів зброї, які потрібні Україні для самозахисту.

Ви можете мільйон разів говорити: "Слухайте, можливе вторгнення". Добре, вторгнення може бути - ви дасте нам літаки?". сказав Зеленський. "Ви дасте нам протиповітряну оборону? "Ну, ви ж не член НАТО". Ну, добре, тоді про що ми говоримо?

За словами Дмитра Кулеби, міністра закордонних справ Зеленського, американці надали мало конкретних розвідданих на підтримку своїх попереджень "до останніх чотирьох чи п'яти днів перед початком вторгнення".

Менш ніж за два тижні після зустрічі в Глазго, коли Кулеба та Андрій Єрмак, керівник апарату Зеленського, відвідали Державний департамент у Вашингтоні, високопоставлений американський чиновник зустрів їх чашкою кави та посмішкою. "Хлопці, рийте траншеї!" – почав чиновник.

"Коли ми посміхнулися у відповідь, - згадує Кулеба, - чиновник сказав: "Я серйозно. Починайте рити окопи. ... Ви будете атаковані. Великий напад, і ви повинні до нього підготуватися". Ми попросили подробиць, але їх не було".

Якщо американці були розчаровані скептичним ставленням України до планів Росії, то українці були не менш збентежені дедалі публічнішими попередженнями США про майбутнє вторгнення.

"Ми мали знайти баланс між реалістичною оцінкою ризиків і підготовкою країни до гіршого... і підтримкою економічного та фінансового функціонування країни", - сказав Кулеба. "Кожен коментар із США про неминучість війни негайно відбивався на курсі [української] валюти".

Ряд американських чиновників заперечують спогади українців, стверджуючи, що вони надавали київському уряду конкретну розвідувальну інформацію на ранніх етапах та протягом усього періоду підготовки до вторгнення.

Однак коли справа стосувалася України, американська розвідка навряд чи була відкритою книгою. Офіційне керівництво забороняло шпигунським агентствам ділитися тактичною інформацією, яку Україна могла б використати для наступальних атак на місця дислокації російських військ у Криму або проти сепаратистів, що підтримуються Кремлем на сході країни.

Власний розвідувальний апарат України також пронизали російські "кроти", і американські чиновники побоювалися, що секретна інформація потрапить до рук Москви. Після початку війни адміністрація Байдена змінила свою політику та поділилася інформацією про пересування російських військ територією України на тій підставі, що тепер країна захищається від вторгнення.

V.

На паралельній зустрічі під час конференції Групи 20 у Римі наприкінці жовтня Байден поділився деякими новими розвідданими та висновками з найближчими союзниками Америки – лідерами Великобританії, Франції та Німеччини.

У середині листопада Хейнс скористалася раніше запланованою поїздкою до Брюсселя, щоб поінформувати ширше коло союзників: Північноатлантична рада НАТО, головний орган прийняття рішень в альянсі, що складається з 30 членів. Виступаючи у великій залі, вона обмежила свої зауваження тим, що, на думку розвідувальної спільноти, показують факти і не запропонувала політичних рекомендацій.

"Ряд членів порушили питання і скептично поставилися до ідеї про те, що президент Путін серйозно готується до можливості широкомасштабного вторгнення, - згадує Хейнс.

Французькі та німецькі чиновники не могли зрозуміти, навіщо Путіну намагатися вторгнутися та окупувати величезну країну за допомогою лише 80 000 - 90 000 військовослужбовців, які, як вважається, були зосереджені на кордоні. Супутникові знімки також показали, що війська переміщуються від кордону. Інші припустили, що росіяни проводять навчання, на чому наполягає сам Кремль, або грають у гру, щоб приховати мету, не пов'язану із вторгненням.

Більшість сумнівалися і зазначали, що Зеленський, схоже, вважав, що Росія ніколи не нападе з амбіціями та силою, які прогнозували американці. Хіба Україна не розуміла наміри Росії краще за всіх?

Тільки британці та країни Балтії були цілком згодні. Якоїсь миті чиновник із Лондона встав і жестом вказав на Хейнс. "Вона має рацію", - сказав чиновник.

Але Париж та Берлін пам'ятали категоричні заяви США про розвіддані щодо Іраку. Тінь цього глибоко хибного аналізу нависла над усіма дискусіями перед вторгненням. Деякі також вважали, що кілька місяців тому Вашингтон сильно

переоцінив стійкість афганського уряду, коли американські військові виводили війська. Уряд звалився, як тільки таліби увійшли до Кабулу.

"Американська розвідка не вважається надійним джерелом інформації", - сказав Франсуа Хейсбур, експерт з питань безпеки та давній радник французьких чиновників. "Вважалося, що вона схильна до політичних маніпуляцій".

Європейці почали ділитися на табори, які мало змінилися б протягом кількох місяців.

"Я думаю, що в основному було три смаки", - сказав один високопосадовець адміністрації. Для багатьох у Західній Європі те, що робили росіяни, було "дипломатією примусу, [Путін] просто нарощував сили, щоб подивитися, чого він зможе досягти. Він не збирається вторгатися... це божевілля".

Багато нових членів НАТО у східній та південно-східній Європі вважали, що Путін "може щось зробити, але це буде обмежено за масштабами", - сказав чиновник, - "...ще один укус від [українського] яблука", подібно до того, що сталося в 2014 році.

Але Великобританія та країни Балтії, які завжди нервували з приводу намірів Росії, вважали, що буде повномасштабне вторгнення.

Коли скептично налаштовані країни-члени попросили надати більшу розвідувальну інформацію, американці надали деякі дані, але втрималися від того, щоб поділитися ними повністю.

Історично склалося так, що США рідко розкривали свої найтаємніші розвідувальні дані такій різноманітній організації, як НАТО, переважно побоюючись витоку секретів. Хоча американці та їхні британські партнери поділилися значним обсягом інформації, вони приховали необроблені перехоплення або характер людських джерел, які були важливими для визначення планів Путіна. Це особливо засмутило французьких та німецьких чиновників, які давно підозрювали, що Вашингтон і Лондон іноді приховують основу своїх розвідданих, щоб вони здавалися більш певними, ніж є насправді.

За словами Хейнс, деякі країни альянсу надали свої висновки. США також створили нові механізми обміну інформацією в режимі реального часу зі своїми іноземними партнерами в Брюсселі. Остін, Блінкен та Міллі розмовляли телефоном зі своїми колегами, ділилися інформацією, слухали, умовляли.

Згодом, згадував один високопоставлений європейський чиновник у НАТО, "розвіддані передавалися неодноразово, послідовно, чітко, переконливо, з великою кількістю деталей, з дуже хорошим сценарієм і підтвердженням доказів. Я не пам'ятаю жодного ключового моменту, коли б спрацювала лампочка" у багатомісячній спробі переконати союзників, сказав чиновник. Зрештою, "це була гучність світла в кімнаті".

VI.

Макрон і Меркель мали справу з Путіним протягом багатьох років, і їм було важко повірити, що він настільки ірраціональний, щоб розпочати катастрофічну війну. Протягом кількох тижнів після зустрічі Байдена в Женеві вони намагалися організувати саміт ЄС-Росія, але були відхилені скептично налаштованими членами блоку, які розглядали це як небезпечну поступку агресивній позиції Росії.

Через місяць, незважаючи на нові дані американської розвідки, французи і німці наполягали на тому, що шанс на дипломатію є. Американці та британці не сподівалися, що будь-які дипломатичні зусилля принесуть плоди, але були готові тримати двері відчиненими - якщо європейці дадуть щось натомість.

"Велика частина нашої уваги, - згадує Салліван, - полягала в тому, щоб сказати їм: "Послухайте, ми підемо дипломатичним шляхом і будемо ставитися до нього [як] до серйозного... якщо ви серйозно поставитеся до планування [військової] силової присутності та санкцій". "

Кожна сторона була переконана у своїй правоті, але готова була діяти так, начебто могла помилятися.

Протягом наступних кількох місяців американці прагнули показати західноєвропейським та іншим країнам, що вони все ще готові шукати мирного рішення, хоча в глибині душі вони були переконані, що будь-які російські зусилля щодо переговорів – це шарада. "В принципі, це спрацювало", - сказав Салліван про стратегію адміністрації.

7 грудня Путін і Байден поговорили по відеозв'язку. Путін заявив, що розширення західного альянсу на схід було головним фактором у його рішенні направити війська до кордону України. Росія просто захищала свої інтереси та територіальну цілісність, стверджував він.

Байден відповів, що Україна навряд чи вступить до НАТО найближчим часом, і що США та Росія можуть дійти згоди з інших питань, які викликають у Росії занепокоєння щодо розміщення американських систем озброєння в Європі. Теоретично тут є можливість для компромісу.

Якийсь час, поки Блінкен очолював дипломатичні зусилля США, неодноразово відвідуючи столиці країн НАТО та штаб-квартиру альянсу в Брюсселі, українці продовжували свої контакти з європейськими урядами, які все ще здавалися набагато менш переконаними у намірах Путіна, ніж американці.

Кулеба та інші урядовці вважали, що війна буде, як пізніше сказав міністр закордонних справ України. Але до вторгнення "я не міг повірити, що ми зіткнемося з війною такого масштабу". Єдиною країною у світі, яка наполегливо і з такою впевненістю говорила нам, “що будуть ракетні удари, були США. Всі інші не поділяли цей аналіз і натомість говорили: так, війна можлива, але це буде скоріше локалізований конфлікт на сході України".

"Поставте себе на наше місце", – сказав Кулеба. "З одного боку, США говорять вам щось абсолютно неймовірне, а з іншого боку, решта моргають вам оком і кажуть, що це не те, що, на нашу думку, має статися".

Насправді британські та деякі прибалтійські чиновники вважали, що повномасштабне вторгнення цілком імовірне. Але Кулеба був далеко не самотній у своєму скептицизмі. Його президент поділяв його, за словами помічників Зеленського та інших офіційних осіб, які проводили для нього брифінги.

"Ми серйозно ставилися до всієї інформації, яку надавали нам західні партнери", - згадує Єрмак, начальник штабу Зеленського. Але давайте будемо чесними: уявіть собі, якби вся ця паніка, яку нагнітало так багато людей, мала місце. Створення паніки – це метод росіян. Уявіть собі, якби вся ця паніка почалася за три-чотири місяці до цього. Що сталося б з економікою? Чи змогли б ми протриматися п'ять місяців, як зараз?"

VII.

На початку січня заступник державного секретаря США Венді Шерман очолила дипломатичну делегацію в Женеві та зустрілася із Сергієм Рябковим, своїм російським колегою, якого вона добре знала. Він повторив позицію Москви щодо України, офіційно запропоновану в середині грудня у двох запропонованих договорах - що НАТО має припинити свої плани розширення та припинити будь-яку діяльність у країнах, що приєдналися до альянсу після 1997 року, до яких входять Польща, Румунія, Болгарія та країни Балтії.

Відкинувши пропозицію закрити двері НАТО і знизити статус існуючих членів, адміністрація натомість запропонувала переговори та заходи щодо зміцнення довіри в ряді областей безпеки, включаючи розгортання військ та розміщення озброєнь на східному фланзі НАТО вздовж кордону з Росією.

Пропозиція була обумовлена деескалацією військової загрози для України. Рябков сказав Шерман, що Росія розчарована ставленням американців.

Білий дім розглядав зустріч Шерман з Рябковим як "можливість перевірити, наскільки серйозно росіяни ставляться до суті заклопотаності... і чи є шлях уперед для якоїсь дипломатії", - сказала Емілі Хорн, тоді прес-секретар Ради національної безпеки. "Я думаю, що досить швидко стало ясно, що [росіяни] виконували дипломатичну роботу, а не займалися дипломатією. Вони навіть не робили це з усією серйозністю".

"Всі західні союзники хотіли донести, що існує альтернативний шлях, що включає діалог і повагу до Росії як великої держави", - сказав високопоставлений представник британського уряду, який брав участь у переговорах. "Стало все очевиднішим, що Росія в цьому не зацікавлена".

У той час як США йшли дипломатичним шляхом, вони також розміщували сили для захисту НАТО, всі вони були видимі Москві та європейцям і демонстрували готовність Америки взяти участь у грі. Хоча Байден неодноразово заявляв, що американських військ в Україні не буде, Пентагон збільшив запаси зброї у Польщі та перекинув туди вертолітний батальйон із Греції. Десантники 173 повітряно-десантного сполучення були перекинуті в країни Балтії. З Італії до східної Румунії були направлені додаткові війська, а інші вирушили до Угорщини та Болгарії.

Протягом наступних кількох місяців військова присутність США у Європі збільшилася з 74 000 до 100 000 військовослужбовців. Чотири ескадрильї повітряно-десантних винищувачів перетворилися на 12, а кількість надводних бойових кораблів у регіоні збільшилася з п'яти до 26. Бойові повітряні патрулі та засоби спостереження виконували цілодобові польоти над східним флангом альянсу з можливістю спостереження у глибині України.

Ми говорили: "Послухайте, ми серйозно ставимося до дипломатії, але ми настільки стурбовані цим, що фактично перекидаємо людей та матеріальні засоби", - згадує Салліван.

З дозволу Агентства національної безпеки США встановили пряму лінію зв'язку між українськими військовими та Європейським командуванням США. Ця високозахищена система дозволяла американцям підтримувати прямий контакт зі своїми українськими колегами з розвитком подій.

Адміністрація також відправляла зброю до України. У грудні Байден санкціонував виділення додаткових 200 мільйонів доларів на озброєння з американських запасів - незважаючи на те, що київський уряд, багато хто в

Конгресі і дехто в самій адміністрації стверджував, що якщо США дійсно вважають, що буде повномасштабне вторгнення, то цього недостатньо.

Але кожен крок у кампанії адміністрації був спрямований на те, щоб уникнути прямої участі США у воєнному зіткненні. Переважна занепокоєння Білого дому з приводу провокацій впливало на кожне рішення про те, який обсяг допомоги та зброю надати українцям для самозахисту.

"Я не вибачаюсь за те, що одна з наших цілей тут - уникнути прямого конфлікту з Росією", - сказав Салліван про передвоєнний період.

Росіяни збиралися робити те, що вони робили, незалежно від того, що робили союзники, сказав високопосадовець, який брав участь у прийнятті рішень, і адміністрація вважає "неймовірною" думку, як деякі пізніше стверджували, озираючись назад, що "якби ми тільки дали" українцям більше зброї, "нічого б цього не сталося".

Визначити, чи Росія інтерпретуватиме військові навчання чи постачання зброї як провокацію чи ескалацію, - це "швидше мистецтво, ніж наука", - сказав чиновник. "Тут немає чіткої та простої математичної формули. ... Завжди існував баланс між тим, що необхідно для ефективної оборони, і тим, що буде сприйнято Росією як те, що США по суті фінансують вбивство величезної кількості росіян".

Українські офіційні особи висловлюють нескінченну подяку США за те, що вони надали від початку війни. "Жодна країна у світі не зробила для України більше, ніж США, щоб отримати необхідну зброю з 24 лютого. Жодна країна у світі", - сказав нещодавно Кулеба. Але від початку, за його словами, він та інші українські чиновники вважали, що стратегія "непровокації" була помилковою.

"Куди вона нас привела?" сказав Кулеба. "Я думаю, що ця війна - з тисячами вбитих і поранених, втраченими територіями, зруйнованою частиною економіки... є найкращою відповіддю тим, хто все ще виступає за "непровокацію" Росії".

VIII.

У рамках кампанії з переконання миру в майбутньому - і переконання росіян - Білий дім наприкінці 2021 року вирішив кинути виклик власному небажанню і небажанню розвідувальних служб оприлюднити деякі зі своїх найбільш секретних відомостей.

Американська розвідка засікла заплановані росіянами операції "хибного прапору", під час яких вони інсценуватимуть напади на свої власні сили так,

ніби вони були здійснені з території України. Публічне розкриття цих планів може позбавити Путіна можливості вигадати привід для вторгнення, розмірковували чиновники адміністрації.

Першим кроком Білий дім вирішив розкрити масштаб нарощування військ, яке тривало на кордонах України. На початку грудня адміністрація опублікувала супутникові фотографії, а також карту, складену американськими аналітиками, на якій було показано позиції російських військ, та аналіз російського планування, проведений розвідувальною спільнотою.

В аналізі йдеться про те, що росіяни планували "масштабні переміщення" 100 БТГ, що включають до 175 000 військовослужбовців разом із бронетехнікою, артилерією та обладнанням. Картина, яку чиновники адміністрації розробляли протягом кількох тижнів у таємниці, тепер було видима по всьому світу.

Напередодні більш вибіркового розкриття розвідувальної інформації Салліван організував у Білому домі регулярний процес, під час якого група фахівців визначала, чи може конкретна інформація, якщо вона буде оприлюднена, перешкодити російським планам чи пропаганді. Якщо відповідь була позитивною, то інформація передавалася до розвідувальної спільноти для отримання рекомендацій про те, чи слід її оприлюднити і яким чином.

Наприкінці січня британський уряд публічно звинуватив Росію у змові з метою встановлення маріонеткового режиму у Києві. Це звинувачення, засноване на даних американської та британської розвідки, було зроблено у вельми незвичайній заяві для преси міністром закордонних справ Ліз Трас пізно ввечері в Лондоні, але вчасно для ранкових недільних газет.

А на початку лютого адміністрація Байдена повідомила, що Москва розглядає можливість зйомок фальшивого українського нападу на російську територію чи російськомовне населення - неправдивого прапора, який виявила розвідка. За словами чиновників, пропагандистський фільм буде дуже видовищним, з графічними сценами вибухів, що супроводжуються трупами, що видаються за жертви, і скорботними, які вдають скорботи за загиблими.

"Я дуже багато разів спостерігав, як Путін помилково викладає суть подій", - сказав інший американський чиновник. Тепер "ви могли бачити, як він цілком конкретно планує фальшиві прапори [на сході України]. Це було дуже точно".

Викриття розвідданих самі собою мали театральний характер. Початкове викриття супутникових фотографій можна було підтвердити комерційними зйомками, хоча аналіз був унікальним для розвідувальної спільноти. Але чи повірить громадськість наступним викриттям, залежало від авторитету уряду.

І чиновники адміністрації Байдена знали, що після війни в Іраку та захоплення влади талібами в Афганістані вони зіткнулися з громадськістю як у країні, так і за кордоном, яка може з глибоким скептицизмом ставитися до "розвідданих".

Загалом інформаційна кампанія США спрацювала. Увага світової громадськості було зосереджено нарощуванні російських військ. Ідея про те, що Путін може сфальсифікувати причини свого вторгнення, здавалася правдоподібною, можливо, тому що в 2014 році він повністю заперечував присутність своїх військ у Криму, що призвело до появи описів "маленьких зелених чоловічків" у військовій формі без відзнак, що окупували частину України.

Враховуючи, наскільки скептично деякі союзники ставилися до розвідданих, найсильнішим ефектом від їхнього розкриття було формування поведінки Росії та позбавлення Путіна можливості використовувати дезінформацію, сказали американські чиновники.

IX.

12 січня Бернс зустрівся у Києві з Зеленським і виступив із відвертою оцінкою. Розвідувальна картина стала тільки ясніше: Росія мала намір завдати блискавичного удару по Києву та обезголовити центральний уряд. США також виявили ключовий елемент планування бойових дій: Росія спробує висадити свої сили спочатку в аеропорту в Гостомелі, передмісті столиці, де злітно-посадкові смуги можуть прийняти потужні російські транспорти з військами та зброєю. Штурм Києва розпочнеться звідти.

У якийсь момент їхньої розмови Зеленський запитав, чи загрожує небезпека особисто йому чи його родині. Бернс сказав, що Зеленський має серйозно ставитись до своєї особистої безпеки.

Ризики для президента зростали. Розвіддані того часу вказували на те, що російські групи вбивць вже можуть перебувати у Києві та чекати, коли їх активізують.

Але Зеленський чинив опір закликам перевести його уряд в інше місце і був непохитний у тому, щоб не вводити громадськість у паніку. На цьому шляху, вважав він, можна зазнати поразки.

"Ви не можете просто сказати мені: "Слухай, ти маєш почати готувати людей зараз і сказати їм, що вони повинні відкладати гроші, запасатися їжею", - згадує Зеленський. "Якби ми так сказали - а цього хотіли деякі люди, яких я не називатиму, - то я б втрачав 7 мільярдів доларів на місяць з жовтня минулого

року, а в момент, коли росіяни напали б, вони б взяли нас за три дні. ... Загалом наше внутрішнє почуття було право: якщо ми посіємо хаос серед людей перед вторгненням, росіяни нас зжеруть. Тому що під час хаосу люди тікають із країни".

Для Зеленського рішення залишити людей у країні, де вони могли б боротися, захищаючи свої будинки, було ключем до відбиття будь-якого вторгнення.

"Хоч би як цинічно це звучало, але саме ці люди зупинили все", - сказав він.

Українські чиновники, як і раніше, роздратовані тим, що американці не діляться докладнішою інформацією про свої розвідувальні джерела. "Інформація, яку ми отримували, була, я сказав би, констатацією фактів без розкриття походження цих фактів або передумов, що стоять за цими фактами", - згадує Кулеба.

Але західна розвідка була не самотня у своїй думці, що Зеленському слід готуватися до повномасштабного вторгнення. Деякі співробітники розвідки самої України, як і раніше, скептично ставлячись до того, що Путін завдасть удару, планували найгірше. Кирило Буданов, начальник військової розвідки України, сказав, що за три місяці до початку війни він перевіз архіви зі свого штабу та підготував запаси палива та боєприпасів.

Американські попередження були повторені 19 січня, коли Блінкен здійснив короткий візит до Києва для особистої зустрічі із Зеленським та Кулебою. На жах секретаря, Зеленський продовжував стверджувати, що будь-який публічний заклик до мобілізації призведе до паніки, а також втечі капіталу, що підштовхне і без того хитку економіку України до краху.

Хоча Блінкен, як і в попередніх бесідах, наголосив на важливості збереження Зеленського та його уряду у безпеці та цілісності, він був одним із кількох високопосадовців, які спростували повідомлення про те, що адміністрація закликала їх евакуюватися зі столиці. "Ми сказали Україні дві речі", - згадував пізніше Блінкен. "Ми підтримаємо вас, хоч би що ви хотіли зробити. Ми рекомендуємо вам подивитися... на те, як ви можете забезпечити безперервність урядових операцій залежно від того, що станеться". Це може означати, що треба сховатися у Києві, переїхати на захід України чи перевести уряд до сусідньої Польщі.

Зеленський сказав Блінкену, що він лишається.

Він почав підозрювати, що деякі західні чиновники хочуть, щоб він утік, щоб Росія могла встановити маріонетковий уряд, який дістане угоди з країнами НАТО шляхом переговорів. "Західні партнери хотіли цього - я впевнений, що хтось дуже турбувався про те, що станеться зі мною та моєю родиною", -

сказав Зеленський. "Але хтось, ймовірно, хотів просто швидше покінчити з усім цим. Я думаю, що більшість людей, які мені дзвонили - ну, майже всі - не мали віри в те, що Україна зможе вистояти і вистояти".

Аналогічним чином, попередження українців готуватися до війни, як цього хотіли деякі партнери, сказав він, послабило б країну економічно та полегшило б росіянам її захоплення. "Нехай люди в майбутньому обговорюють, правильно це було чи ні, - згадував український лідер, - але я безперечно знаю та інтуїтивно відчуваю - ми обговорювали це щодня в Раді національної безпеки і оборони і так далі - у мене було відчуття, що [росіяни] хотіли підготувати нас до м'якої здачі країни. І це лякає".

X.

На прес-конференції 19 січня Байден сказав, що, на його думку, Росія вторгнеться до країни. Путін зайшов надто далеко, щоб відступати. "Він має щось зробити", - сказав президент.

Байден пообіцяв, що Захід відповість на напад Росії. "Наші союзники та партнери готові зазнати серйозних витрат і завдати значної шкоди Росії та російській економіці", - сказав він, передбачивши, що якщо Путін віддасть наказ про вторгнення, то це стане "катастрофою" для Росії.

Це було одне з найрішучіших попереджень Байдена досі. Але президент також заплутав ситуацію, припустивши, що "незначне вторгнення" російських військ, на відміну від повномасштабного вторгнення, може не викликати такої жорсткої відповіді, якою він та його союзники загрожували.

"Одна справа, якщо це незначне вторгнення, і тоді нам доведеться сперечатися про те, що робити і не робити, і так далі", - сказав Байден, давши зрозуміти, що НАТО не є єдиною у своєму неприйнятті будь-якого застосування сили Росією. "Якщо буде щось, де російські сили перетнуть кордон, уб'ють українських бійців і так далі, я думаю, це все змінить", - сказав Байден, коли пізніше на прес-конференції репортер попросив його уточнити, що він мав на увазі під " незначним вторгненням".

"Але від того, що він [Путін] зробить, залежить, якою мірою ми зможемо досягти повної єдності на фронті НАТО".

Коментарі Байдена виявили тріщини у плануванні його власної адміністрації, а також у НАТО. Блінкен був у Києві і заприсягся, що США підтримають Україну всіма способами, крім введення власних сил, якщо країна зазнає нападу. Але приватно чиновники адміністрації вже кілька тижнів обмірковували, як вони дадуть відповідь на "гібридну" атаку, в якій Росія

може завдати руйнівних кіберударів по Україні та обмежений напад на східну частину країни.

Зеленський та його помічники, які ще не були впевнені в тому, що Путін почне війну, відповіли на коментарі Байдена про "незначне вторгнення" їдким твітом.

> *"Ми хочемо нагадати великим державам, що не буває незначних вторгнень і малих держав. Так само, як не буває незначних жертв і маленького горя від втрати близьких. Я говорю це як президент великої держави".*

Наступного дня Байден уточнив, що якщо "будь-які зібрані російські підрозділи перейдуть український кордон, це буде вторгненням", за яке Путін заплатить. Але **чиновники Білого дому тихо обурювалися, що коли адміністрація намагалася заручитися підтримкою України, Зеленський був більше зацікавлений у тому, щоб тицьнути президентові в око за незручний коментар**.

> *"Це було прикро", - сказав колишній співробітник Білого дому. "Ми робили кроки, які намагалися допомогти йому, і було відчуття, що він захищає свій власний політичний бренд, або заперечуючи, або проеціюючи впевненість, тому що це було важливо для нього на той час".*

Помічник Зеленського, який допомагав складати твіт, сказав, що він був покликаний спростувати Байдена, але також був легким і гумористичним, щоб розрядити напругу, що наростає. Оточення Зеленського непокоїлося, що прогнози Вашингтона про те, що війна не за горами, можуть мати непередбачувані наслідки.

Поки Байден надавав роз'яснення, команда Зеленського намагалася заспокоїти Вашингтон примирливим посланням.

"Дякую @POTUS за безпрецедентну дипломатичну та військову допомогу [США] для [України]", - написав Зеленський у Твіттері, супроводжуючи повідомлення емодзі із зображенням прапорів США та України.

XI.

21 січня в Женеві був холодний, похмурий день, поривчастий вітер хльостав поверхню зазвичай спокійного озера, що носить ім'я швейцарського міста. Коли Блінкен та його помічники сиділи навпроти своїх російських колег за столом, накритим у бальному залі розкішного готелю на узбережжі, міністр запропонував як метафору білі кола. Можливо, сказав Блінкен міністру

закордонних справ Росії Сергію Лаврову, вони матимуть змогу заспокоїти бурхливі води у відносинах між двома країнами.

Вони обмінялися напруженими люб'язностями і торкнулися інших питань - суперечки про розміри та діяльність посольств у столиці один одного, іранська ядерна угода - перш ніж перейти до України. Блінкен знову виклав позицію США. Якщо Путін має законні побоювання щодо безпеки, США та їхні союзники готові обговорювати їх. Але щойно розпочнеться вторгнення в Україну, західні санкції будуть швидкими та нещадними, ізолюючи Росію та завдаючи шкоди її економіці, а альянс надасть Україні масовану військову допомогу. Якщо хоч один російський солдат або ракета торкнеться бодай одного сантиметра території НАТО, США захищатимуть своїх союзників.

Блінкен знайшов відповіді Лаврова різкими і непохитними. Після півтори години безплідного спілкування здавалося, що сказати більше нічого. Але коли їхні помічники почали виходити з бальної зали, Блінкен утримався і попросив російського міністра поговорити з ним наодинці. Вони увійшли до невеликого сусіднього конференц-залу і зачинили двері, поки американська та російська команди незручно стояли зовні.

Протягом майже 18 років перебування Лаврова на посаді міністра закордонних справ Росії американські дипломати знаходили його прямолінійним та доктринерським, але іноді відвертим та реалістичним у відносинах між двома країнами. Після чергового обговорення ситуації в Україні Блінкен зупинився і запитав: "Сергію, скажіть мені, чого ви насправді намагаєтеся досягти?" Чи справді йдеться про побоювання з приводу безпеки, які Росія висловлювала знову і знову - про "посягання" НАТО на Росію та про можливу військову загрозу? Чи річ у майже теологічній вірі Путіна в те, що Україна завжди була і залишається невід'ємною частиною Росії-матінки?

Не відповівши, Лавров відчинив двері і пішов, його співробітники пішли за ним.

Це була остання особиста зустріч вищих посадових осіб з питань національної безпеки Росії та США перед вторгненням.

Байден ще раз поговорив із Путіним по телефону. За повідомленням Білого дому, 12 лютого він сказав російському президенту, що "хоча США, як і раніше, готові до дипломатичних дій у повній координації з нашими союзниками та партнерами, ми однаково готові і до інших сценаріїв".

XII.

За день до цього міністр оборони Великобританії Бен Уоллес прилетів до Москви, щоб зустрітися зі своїм російським колегою Сергієм Шойгу, довгожителем у Кремлі, який допоміг створити образ крутого парубка Путіна.

Уоллес хотів ще раз запитати, чи є можливість для переговорів щодо вимог Путіна щодо розширення НАТО та діяльності альянсу у Східній Європі. Росіяни, за його словами, не виявили жодного інтересу до переговорів.

Уоллес попередив Шойгу, що Росія зіткнеться із запеклим опором, якщо вторгнеться в Україну. "Я знаю українців - я відвідував Україну п'ять разів - і вони боротимуться".

"Моя мати українка", - сказав Уоллес, на що Шойгу відповів, маючи на увазі, що він краще знає народ. "Це все частина нашої однієї країни".

Потім Уоллес торкнувся питання перспективи санкцій. Шойгу відповів: "Ми можемо страждати, як ніхто інший". А я сказав: "Я не хочу, щоб хтось страждав". "

Шойгу озвучив довгий і вже звичний перелік претензій і сказав, що Росія не може миритися із західною траєкторією України. "Це було в певному сенсі незрозуміло", - сказав британський чиновник, який був присутній на зустрічі. "Всі хотіли продовжувати переговори - ми повертали з дороги, але вони не їхали".

Коли британські чиновники вже збиралися йти, Шойгу звернувся до Уоллеса. Він подивився мені у вічі і сказав: "У нас немає планів вторгнення в Україну", - згадує Уоллес. "Це показує, наскільки це була брехня".

Через тиждень, 18 лютого, Байден зателефонував лідерам кількох союзників по НАТО і розповів їм про останній аналіз США. Того ж дня Байден сказав журналістам у кімнаті Рузвельта у Білому домі: "На даний момент я переконаний, що він ухвалив рішення" про вторгнення. "У нас є підстави так рахувати".

Французи, проте, продовжували шукати вихід із кризи.

20 лютого Макрон зателефонував Путіну і попросив його погодитись на зустріч у Женеві з Байденом. Ця розмова змусила французького президента повірити, що Путін нарешті готовий шукати шляхи врегулювання.

"Ця пропозиція, яка заслуговує на увагу", - сказав Путін, згідно з записом розмови, показаної через кілька місяців у документальному фільмі телеканалу France TV "Президент, Європа і війна".

Макрон натиснув на російського лідера. "Але можемо ми сьогодні, наприкінці цієї розмови, сказати, що ми згодні в принципі? Я хотів би отримати від вас чітку відповідь щодо цього. Я розумію ваш опір призначенню дати. Але чи готові ви рухатися вперед і сказати сьогодні: " Я хотів би провести зустріч [віч-на-віч] з американцями, а потім розширити її до європейців"? Чи ні?"

Путін не взяв на себе зобов'язання і, схоже, був зайнятий важливішими справами. "Якщо бути з вами гранично відвертим, я хотів піти [пограти] у хокей, тому що зараз я в спортзалі. Але перш ніж розпочати тренування, дозвольте запевнити вас, я спочатку подзвоню своїм радникам".

"Je vous remercie, Monsieur le President", - підсумував Путін, подякувавши йому французькою мовою.

Чути, як Макрон захоплено сміється, коли він кладе слухавку. Французький президент і його радники думали, що їм вдалося досягти прориву. Дипломатичний радник Макрона Еммануель Бонне навіть танцював.

Але наступного дня в телезверненні Путін офіційно визнав дві сепаратистські українські провінції на Донбасі, включаючи територію, яку контролює Київ, незалежними державами. Це була яскрава ознака того, що Путін, якщо відкинути його франкомовні люб'язності, має намір розчленувати Україну.

XIII.

Поки Британія та Франція робили останні спроби дипломатії, світові лідери зібралися в ***Мюнхені на щорічну безпекову конференцію***. Зеленський був на ній, що викликало в деяких американських чиновників побоювання, що його відсутність може дати Росії ідеальний момент для завдання удару. Інші запитували, чи не вірив український лідер в те, що Росія нападе, і чи не скористався він можливістю покинути країну до того, як почнуть падати бомби.

У своїй промові Зеленський нагадав аудиторії, що його країна вже перебуває у стані війни з Росією, а українські війська воюють проти східних сепаратистів із 2014 року.

"Щоб дійсно допомогти Україні, не потрібно постійно говорити лише про дати ймовірного вторгнення, - сказав Зеленський. Натомість ЄС та НАТО мають прийняти Україну у свої організації".

Деякі європейські чиновники все ще не переконані, що напад неминучий. Один із них сказав репортеру: "У нас самих немає чітких доказів того, що Путін ухвалив рішення, і ми не бачили нічого, що могло б свідчити про протилежне".

"Було відчуття потойбіччя", - сказав британський чиновник. У кулуарних бесідах американські та британські чиновники були переконані у неминучості вторгнення, але "у залі не було такого настрою".

Дехто в Лондоні почав сумніватися у собі, сказав британський чиновник. "Люди говорили, що ми помилилися в Афганістані. Ми повернулися і знову вичистили розвіддані по [Україні]".

Вони дійшли одного й того висновку - Росія вторгнеться. Але, незважаючи на дипломатичну кампанію США та обмін розвідданими, це, як і раніше, було важко реалізувати.

"Якщо ви дізнаєтеся про чиїсь плани нападу на країну, і ці плани здаються абсолютно шаленими, є шанс, що ви відреагуєте раціонально і вирішите, що це настільки шалено, що цього не станеться", - сказав Хейсбург, французький експерт з безпеки.

"Європейці переоцінили своє розуміння Путіна", - сказав він. "Американці, я вважаю, ... замість того, щоб намагатися вмістити себе в голову Путіна, вирішили, що вони діятимуть на основі даних і не турбуватимуться про те, чи це має якийсь сенс чи ні".

Причин для подиву було багато. Американська розвідка показала, що військові плани Кремля не доходили до командирів на полі бою, які мали їх реалізовувати. Офіцери не знали своїх наказів. Війська з'являлися на кордоні, не розуміючи, що вони вирушають на війну. Деякі американські урядові аналітики були спантеличені відсутністю зв'язку у російських збройних силах. На думку аналітиків, все було настільки заплутаним, що плани Росії могли провалитися. Але ця думка залишилася у меншості.

Для Кулеби поворотний момент настав у дні після Мюнхенської конференції 18-20 лютого, коли він знову вирушив до Вашингтона. "У ці дні я отримував конкретнішу інформацію", - згадує він. У конкретному аеропорту А в Росії, сказали йому, п'ять транспортних літаків вже перебували в повній бойовій готовності, готові будь-якої миті прийняти десантників і перекинути їх у напрямі конкретного аеропорту Б в Україні.

"Саме тут ви бачите послідовність подій та логіку того, що відбувається", - сказав він.

Представники західної розвідки, озираючись назад на те, що виявилося безславним нападом Росії на Київ, визнають, що вони переоцінили ефективність російських збройних сил.

"Ми вважали, що вони вторгнуться в країну так, як ми вторглися б", - сказав один британський чиновник.

XIV.

Раннього вечора 23 лютого Білий дім отримав термінове повідомлення розвідки. Існувала "висока ймовірність" того, що вторгнення почалося. Війська були в русі, і росіяни випустили ракети за цілями в Україні. Найвищі радники президента зібралися; одні зустрілися у ситуаційній кімнаті, інші – по захищеній лінії.

Салліван розмовляв з Єрмаком, начальником штабу Зеленського. У Києві був "надзвичайно високий рівень збудження", сказала людина, знайома з розмовою. "Вони не виходили з-під контролю. Просто вони були вкрай емоційними, але так, як і слід очікувати".

Єрмак сказав Саллівану почекати – він хотів покликати Зеленського до телефону, щоб поговорити безпосередньо з Байденом. Салліван з'єднав дзвінок з Договірною кімнатою, частиною резиденції Білого дому на другому поверсі, що використовується як кабінет, і з'єднав з президентом.

Зеленський закликав Байдена негайно зв'язатися з якомога більшою кількістю інших світових лідерів та дипломатів. Він повинен сказати їм, щоб вони виступили публічно, а також зателефонувати безпосередньо Путіну та сказати йому, щоб він "вимкнув це".

"Зеленський був стривожений, - згадує співрозмовник. Він попросив Байдена" надати нам усі розвіддані, які тільки можна. Ми боротимемося, ми захищатимемося, ми зможемо втриматися, але нам потрібна ваша допомога".

***

I

On a sunny October morning, the nation’s top intelligence, military and diplomatic leaders filed into the Oval Office for an urgent meeting with President Biden. They arrived bearing a highly classified intelligence analysis, compiled from newly obtained satellite images, intercepted communications and human sources, that amounted to Russian President Vladimir Putin’s war plans for a full-scale invasion of Ukraine.

For months, Biden administration officials had watched warily as Putin massed tens of thousands of troops and lined up tanks and missiles along Ukraine’s borders. As summer waned, Jake Sullivan, the national security adviser, had focused on the increasing volume of intelligence related to Russia and Ukraine. He had set up the

Oval Office meeting after his own thinking had gone from uncertainty about Russia's intentions, to concern he was being too skeptical about the prospects of military action, to alarm.

The session was one of several meetings that officials had about Ukraine that autumn — sometimes gathering in smaller groups — but was notable for the detailed intelligence picture that was presented. Biden and Vice President Harris took their places in armchairs before the fireplace, while Secretary of State Antony Blinken, Defense Secretary Lloyd Austin and Gen. Mark A. Milley, chairman of the Joint Chiefs of Staff, joined the directors of national intelligence and the CIA on sofas around the coffee table.

Tasked by Sullivan with putting together a comprehensive overview of Russia's intentions, they told Biden that the intelligence on Putin's operational plans, added to ongoing deployments along the border with Ukraine, showed that all the pieces were now in place for a massive assault.

The U.S. intelligence community had penetrated multiple points of Russia's political leadership, spying apparatus and military, from senior levels to the front lines, according to U.S. officials.

Story continues below advertisement

Much more radical than Moscow's 2014 annexation of Crimea and instigation of a separatist movement in eastern Ukraine, Putin's war plans envisioned a takeover of most of the country.

Using mounted maps on easels in front of the Resolute Desk, Milley showed Russian troop positions and the Ukrainian terrain they intended to conquer. It was a plan of staggering audacity, one that could pose a direct threat to NATO's eastern flank, or even destroy the post-World War II security architecture of Europe.

As he absorbed the briefing, Biden, who had taken office promising to keep the country out of new wars, was determined that Putin must either be deterred or confronted, and that the United States must not act alone. Yet NATO was far from unified on how to deal with Moscow, and U.S. credibility was weak. After a disastrous occupation of Iraq, the chaos that followed the U.S. withdrawal from Afghanistan, and four years of President Donald Trump seeking to undermine the alliance, it was far from certain that Biden could effectively lead a Western response to an expansionist Russia.

Gen. Mark A. Milley, chairman of the Joint Chiefs of Staff. (Emily Sabens/The Washington Post; Jabin Botsford/The Washington Post; iStock)

Ukraine was a troubled former Soviet republic with a history of corruption, and the U.S. and allied answer to earlier Russian aggression there had been uncertain and divided. When the invasion came, the Ukrainians would need significant new weaponry to defend themselves. Too little could guarantee a Russian victory. But too much might provoke a direct NATO conflict with nuclear-armed Russia.

This account, in previously unreported detail, shines new light on the uphill climb to restore U.S. credibility, the attempt to balance secrecy around intelligence with the need to persuade others of its truth, and the challenge of determining how the world's most powerful military alliance would help a less-than-perfect democracy on Russia's border defy an attack without NATO firing a shot.

The first in a series of articles examining the road to war and the military campaign in Ukraine, it is drawn from in-depth interviews with more than three dozen senior U.S., Ukrainian, European and NATO officials about a global crisis whose end is yet to be determined. Some spoke on the condition of anonymity to discuss sensitive intelligence and internal deliberations.

The Kremlin did not respond to repeated requests for comment.

As Milley laid out the array of forces on that October morning, he and the others summed up Putin's intentions. "We assess that they plan to conduct a significant strategic attack on Ukraine from multiple directions simultaneously," Milley told the president. "Their version of 'shock and awe.' "

Story continues below advertisement

According to the intelligence, the Russians would come from the north, on either side of Kyiv. One force would move east of the capital through the Ukrainian city of Chernihiv, while the other would flank Kyiv on the west, pushing southward from Belarus through a natural gap between the "exclusion zone" at the abandoned Chernobyl nuclear plant and surrounding marshland. The attack would happen in the winter so that the hard earth would make the terrain easily passable for tanks. Forming a pincer around the capital, Russian troops planned to seize Kyiv in three to four days. The Spetsnaz, their special forces, would find and remove President Volodymyr Zelensky, killing him if necessary, and install a Kremlin-friendly puppet government.

Separately, Russian forces would come from the east and drive through central Ukraine to the Dnieper River, while troops from Crimea took over the southeastern coast. Those actions could take several weeks, the Russian plans predicted.

[Maps of Russia's invasion of Ukraine]

After pausing to regroup and rearm, they would next push westward, toward a north-south line stretching from Moldova to western Belarus, leaving a rump Ukrainian state in the west — an area that in Putin's calculus was populated by irredeemable neo-Nazi Russophobes.

The United States had obtained "extraordinary detail" about the Kremlin's secret plans for a war it continued to deny it intended, Director of National Intelligence Avril Haines later explained. They included not only the positioning of troops and weaponry and operational strategy, but also fine points such as Putin's "unusual and sharp increases in funding for military contingency operations and for building up reserve forces even as other pressing needs, such as pandemic response, were under-resourced," she said. This was no mere exercise in intimidation, unlike a large-scale Russian deployment in April, when Putin's forces had menaced Ukraine's borders but never attacked.

Some in the White House found it hard to wrap their minds around the scale of the Russian leader's ambitions.

"It did not seem like the kind of thing that a rational country would undertake," one participant in the meeting later said of the planned occupation of most of a country of 232,000 square miles and nearly 45 million people. Parts of Ukraine were deeply anti-Russian, raising the specter of an insurgency even if Putin toppled the government in Kyiv. And yet the intelligence showed that more and more troops were arriving and settling in for a full campaign. Munitions, food and crucial supplies were being deposited at Russian encampments.

Biden pressed his advisers. Did they really think that this time Putin was likely to strike?

Story continues below advertisement

Yes, they affirmed. This is real. Although the administration would publicly insist over the next several months that it did not believe Putin had made a final decision, the only thing his team couldn't tell the president that autumn day was exactly when the Russian president would pull the trigger.

CIA Director William J. Burns, who had served as U.S. ambassador to Moscow and had had the most direct interactions with Putin of anyone in the Biden administration, described the Russian leader to the others as fixated on Ukraine. Control over the country was synonymous with Putin's concept of Russian identity and authority. The precision of the war planning, coupled with Putin's conviction that Ukraine should be reabsorbed by the motherland, left him with no doubts that Putin was prepared to invade.

"I believed he was quite serious," Burns said months later, recalling the briefing.

II

The intelligence had underscored the promise of Putin's own words. Three months earlier, in July, he had published a 7,000-word essay, "On the Historical Unity Between Russians and Ukrainians," suffused with grievance and dubious assertions. Russians and Ukrainians, he argued, were "one people" — an idea rooted in Putin's claims about "blood ties" — and Moscow had been "robbed" of its own territory by a scheming West.

"I am confident that true sovereignty of Ukraine is possible only in partnership with Russia," Putin wrote.

Just weeks before the essay appeared, Biden and Putin had held a June 16 summit that both declared was "constructive." At that point, Ukraine was a concern, but one that White House officials felt could be dealt with. As the White House delegation left the meeting, held in Geneva, a senior Biden aide would later recall, "we didn't get on the plane and come home and think the world was on the cusp of a major war in Europe."

But Putin's subsequent publication "caught our attention in a big way," Sullivan later said. "We began to look at what's going on here, what's his end game? How hard is he going to push?" As a precaution, on Aug. 27, Biden authorized that $60 million in largely defensive weapons be drawn from U.S. inventories and sent to Ukraine.

By late summer, as they pieced together the intelligence from the border and from Moscow, analysts who had spent their careers studying Putin were increasingly convinced the Russian leader — himself a former intelligence officer — saw a window of opportunity closing. Ukrainians had already twice risen up to demand a democratic future, free from corruption and Moscow's interference, during the 2004-2005 Orange Revolution, and the 2013-2014 Maidan protests that preceded Russia's annexation of Crimea.

Putin and Biden in Geneva in June 2021. (Emily Sabens/The Washington Post; Brendan Smialowski/AFP/Getty; iStock)

While not a member of NATO or the European Union, Ukraine was now moving steadily into the Western political, economic and cultural orbit. That drift fed Putin's broader resentment about Russia's loss of empire.

In a grim actuarial assessment, the analysts concluded that Putin, who was about to turn 69, understood that he was running out of time to cement his legacy as one of Russia's great leaders — the one who had restored Russian preeminence on the Eurasian continent.

The analysts said Putin calculated that any Western response to an attempt to reclaim Ukraine by force would be big on outrage but limited in actual punishment. The Russian leader, they said, believed that the Biden administration was chastened by the humiliating U.S. withdrawal from Afghanistan and wanted to avoid new wars. The United States and Europe were still struggling through the coronavirus pandemic. German Chancellor Angela Merkel, the de facto European leader, was leaving office and handing power to an untested successor. French President Emmanuel Macron was facing a reelection battle against a resurgent right wing, and Britain was suffering from a post-Brexit economic downturn. Large parts of the continent depended on Russian oil and natural gas, which Putin thought he could use as a wedge to split the Western alliance. He had built up hundreds of billions of dollars in cash reserves and was confident the Russian economy could weather the inevitable sanctions, as it had in the past.

Story continues below advertisement

Presented with the new intelligence and analysis at the October briefing, Biden "basically had two reactions," Sullivan said. First, to try to deter Putin, they "needed to send somebody to Moscow to sit with the Russians at a senior level and tell them: 'If you do this, these will be the consequences.' "

Second, they needed to brief allies on the U.S. intelligence and bring them on board with what the administration believed should be a unified and severe posture of threatened sanctions against Russia, reinforcement and expansion of NATO defenses, and assistance for Ukraine.

Burns was dispatched to Moscow and Haines to NATO headquarters in Brussels.

Months later, Milley still carried in his briefcase note cards encapsulating the U.S. interests and strategic objectives discussed at the October briefing. He could recite them off the top of his head.

Problem: "How do you underwrite and enforce the rules-based international order" against a country with extraordinary nuclear capability, "without going to World War III?"

No. 1: "Don't have a kinetic conflict between the U.S. military and NATO with Russia." No. 2: "Contain war inside the geographical boundaries of Ukraine." No. 3: "Strengthen and maintain NATO unity." No. 4: "Empower Ukraine and give them the means to fight."

Biden's advisers were confident Ukraine would put up a fight. The United States, Britain and other NATO members had spent years training and equipping the Ukrainian military, which was more professional and better organized than before Russia's assault on Crimea and the eastern region of Donbas seven years earlier.

But the training had focused nearly as much on how to mount internal resistance after a Russian occupation as on how to prevent it in the first place. The weapons they had supplied were primarily small-bore and defensive so that they wouldn't be seen as a Western provocation.

[Breaking down the billions of dollars in U.S. military aid to Ukraine]

The administration also had grave concerns about Ukraine's young president, a former television comic who had come into office on a huge wave of popular support and desire for fundamental change but had lost public standing in part because he failed to make good on a promise to make peace with Russia. Zelensky, 44, appeared to be no match for the ruthless Putin.

Math was not in Ukraine's favor. Russia had more troops, more tanks, more artillery, more fighter jets and guided missiles, and had demonstrated in previous conflicts its willingness to pummel its weaker adversaries into submission, with no regard for the loss of civilian lives.

Kyiv might not fall as quickly as the Russians expected, the Americans concluded, but it would fall.

III

On Nov. 2, Burns was escorted into the Kremlin office of Yuri Ushakov, Putin's foreign policy adviser and a former ambassador to the United States. Ushakov's boss was on the other end of a phone line and spoke to Burns from the resort city of Sochi, where he had retreated during another wave of coronavirus infections in Moscow.

The Russian leader recited his usual complaints about NATO expansion, the threat to Russian security, and illegitimate leadership in Ukraine.

"He was very dismissive of President Zelensky as a political leader," Burns recalled.

Practiced at listening to Putin's tirades from his years in Moscow, Burns delivered his own forceful message: The United States knows what you're up to, and if you invade Ukraine, you will pay a huge price. He said he was leaving a letter from Biden, affirming the punishing consequences of any Russian attack on Ukraine.

CIA Director William J. Burns. (Emily Sabens/The Washington Post; Jabin Botsford/The Washington Post; iStock)

Putin "was very matter-of-fact," Burns said. He didn't deny the intelligence that pointed toward a Russian invasion of Ukraine.

The CIA director also met with another of Putin's advisers, Nikolai Patrushev, an ex-KGB officer, from Putin's hometown of St. Petersburg, who ran Russia's Security Council.

Patrushev had thought Burns flew to Moscow to discuss the next meeting between Putin and Biden and seemed surprised that the CIA chief had come bearing a warning about Ukraine.

[The man who has Putin's ear — and may want his job]

He almost exactly echoed Putin's grievances about history and NATO in his discussions with Burns. There seemed to be no room for meaningful engagement, and it left the CIA director to wonder if Putin and his tight circle of aides had formed their own echo chamber. Putin had not made an irreversible decision to go to war, but his views on Ukraine had hardened, his appetite for risk had grown, and the Russian leader believed his moment of opportunity would soon pass.

"My level of concern has gone up, not down," the spy chief reported back to Biden.

IV

As Burns was speaking with Putin, Blinken was sitting down with Zelensky, in Glasgow, Scotland, on the sidelines of an international summit on climate change. He laid out the intelligence picture and described the Russian storm that was heading Ukraine's way.

"It was just the two of us, two feet from each other," Blinken recalled. It was a "difficult conversation."

Blinken had met before with the Ukrainian president and thought he knew him well enough to speak candidly, although it seemed surreal to be "telling someone you believe their country is going to be invaded."

He found Zelensky "serious, deliberate, stoic," a combination of belief and disbelief. He said he would brief his senior teams. But the Ukrainians had "seen a number of Russian feints in the past," Blinken knew, and Zelensky was clearly worried about economic collapse if his country panicked.

Blinken's presentation, and Zelensky's skepticism, set a pattern that would be repeated both privately and in public over the next several months. The Ukrainians could not afford to reject U.S. intelligence wholesale. But from their perspective, the information was speculative.

Zelensky heard the U.S. warnings, he later recalled, but said the Americans weren't offering the kinds of weapons Ukraine needed to defend itself.

“You can say a million times, ‘Listen, there may be an invasion.’ Okay, there may be an invasion — will you give us planes?” Zelensky said. “Will you give us air defenses? ‘Well, you’re not a member of NATO.’ Oh, okay, then what are we talking about?”

The Americans offered little specific intelligence to support their warnings “until the last four or five days before the invasion began,” according to Dmytro Kuleba, Zelensky’s foreign minister.

Less than two weeks after the Glasgow meeting, when Kuleba and Andriy Yermak, Zelensky’s chief of staff, visited the State Department in Washington, a senior U.S. official greeted them with a cup of coffee and a smile. “Guys, dig the trenches!” the official began.

“When we smiled back,” Kuleba recalled, the official said, “ ‘I’m serious. Start digging trenches. … You will be attacked. A large-scale attack, and you have to prepare for it.’ We asked for details; there were none.”

If the Americans became frustrated at Ukraine’s skepticism about Russia’s plans, the Ukrainians were no less disconcerted at the increasingly public U.S. warnings that an invasion was coming.

Ukrainian Foreign Minister Dmytro Kuleba. (Emily Sabens/The Washington Post; Serhiy Morgunov for The Washington Post; iStock)

“We had to strike a balance between realistically assessing the risks and preparing the country for the worst … and keeping the country running economically and financially,” Kuleba said. “Every comment coming from the United States about the unavoidability of war was immediately reflected in the [Ukrainian] currency exchange rate.”

A number of U.S. officials have disputed Ukrainian recollections, saying they provided the Kyiv government with specific intelligence early on and throughout the lead-up to the invasion.

Yet when it came to Ukraine, U.S. intelligence was hardly an open book. Official guidance prohibited the spy agencies from sharing tactical information that Ukraine could use to launch offensive attacks on Russian troop locations in Crimea or against Kremlin-backed separatists in the east.

Ukraine’s own intelligence apparatus was also shot through with Russian moles, and U.S. officials were leery of sensitive information ending up in Moscow’s hands. After the war began, the Biden administration changed its policy and shared information on Russian troop movements throughout Ukraine, on the grounds that the country was now defending itself from an invasion.

V.

At a side meeting during the Group of 20 conference in Rome at the end of October, Biden shared some of the new intelligence and conclusions with America's closest allies — the leaders of Britain, France and Germany.

In mid-November, Haines used a previously scheduled trip to Brussels to brief a wider circle of allies: NATO's North Atlantic Council, the principal decision-making body of the 30-member alliance. Speaking in a large auditorium, she limited her remarks to what the intelligence community believed the evidence showed, and didn't offer policy recommendations.

"A number of members raised questions and were skeptical of the idea that President Putin was seriously preparing for the possibility of a large-scale invasion," Haines recalled.

French and German officials couldn't understand why Putin would try to invade and occupy a large country with just the 80,000 to 90,000 troops believed to be massed on the border. Satellite imagery also showed the troops moving back and forth from the frontier. Others posited that the Russians were performing an exercise, as the Kremlin itself insisted, or playing a shell game designed to conceal a purpose short of invasion.

Director of National Intelligence Avril Haines. (Emily Sabens/The Washington Post; Melina Mara/The Washington Post; iStock)

Most were doubtful, and noted that Zelensky seemed to think Russia would never attack with the ambition and force the Americans were forecasting. Didn't Ukraine understand Russia's intentions best?

Only the British and the Baltic states were fully on board. At one point, an official from London stood up and gestured toward Haines. "She's right," the official said.

But Paris and Berlin remembered emphatic U.S. claims about intelligence on Iraq. The shadow of that deeply flawed analysis hung over all the discussions before the invasion. Some also felt that Washington, just months earlier, had vastly overestimated the resilience of Afghanistan's government as the U.S. military was withdrawing. The government had collapsed as soon as the Taliban entered Kabul.

"American intelligence is not considered to be a naturally reliable source," said François Heisbourg, a security expert and longtime adviser to French officials. "It was considered to be prone to political manipulation."

The Europeans began to settle into camps that would change little for several months.

“I think there were basically three flavors,” a senior administration official said. To many in Western Europe, what the Russians were doing was “all coercive diplomacy, [Putin] was just building up to see what he could get. He’s not going to invade … it’s crazy.”

Many of NATO’s newer members in eastern and southeastern Europe thought Putin “may do something, but it would be limited in scope,” the official said, “ … another bite at the [Ukrainian] apple,” similar to what happened in 2014.

But Britain and the Baltic states, which were always nervous about Russian intentions, believed a full-scale invasion was coming.

Story continues below advertisement

When skeptical member states asked for more intelligence, the Americans provided some, but held back from sharing it all.

Historically, the United States rarely revealed its most sensitive intelligence to an organization as diverse as NATO, primarily for fear that secrets could leak. While the Americans and their British partners did share a significant amount of information, they withheld the raw intercepts or nature of the human sources that were essential to determining Putin’s plans. That especially frustrated French and German officials, who had long suspected that Washington and London sometimes hid the basis of their intelligence to make it seem more definitive than it really was.

Some of the alliance countries provided their own findings, Haines said. The United States also created new mechanisms for sharing information in real time with their foreign partners in Brussels. Austin, Blinken and Milley were on the phone to their counterparts, sharing, listening, cajoling.

Over time, one senior European official at NATO recalled, “the intelligence was narrated repeatedly, consistently, clearly, credibly, in a lot of detail with a very good script and supporting evidence. I don’t remember one key moment where the lightbulb went off” in the months-long effort to convince the allies, the official said. Ultimately, “it was the volume of the lights in the room.”

VI.

Macron and Merkel had been dealing with Putin for years and found it hard to believe he was so irrational as to launch a calamitous war. In the weeks after Biden’s Geneva meeting, they had tried to arrange an E.U.-Russia summit, only to be shot down by skeptical members of the bloc who saw it as a dangerous concession to Russia’s aggressive posture.

Months later, despite the new U.S. intelligence, the French and Germans insisted there was a chance for diplomacy. The Americans and the British had little hope that any diplomatic effort would pay off, but were prepared to keep the door open — if the Europeans gave something in return.

“A big part of our focus,” recalled Sullivan, “was basically to say to them, ‘Look, we’ll take the diplomatic track and treat it [as] serious … if you will take the planning for [military] force posture and sanctions seriously.’ ”

Each side was convinced it was right but was willing to proceed as if it might be wrong.

Over the next several months, the Americans strove to show the Western Europeans and others that they were still willing to search for a peaceful resolution, even though in the back of their minds, they were convinced that any Russian efforts at negotiation were a charade. “It basically worked,” Sullivan said of the administration strategy.

On Dec. 7, Putin and Biden spoke on a video call. Putin claimed that the eastward expansion of the Western alliance was a major factor in his decision to send troops to Ukraine’s border. Russia was simply protecting its own interests and territorial integrity, he argued.

Reporters in a Dec. 7, 2021, news briefing with national security adviser Jake Sullivan about Biden's video call with Putin. (Emily Sabens/The Washington Post; Demetrius Freeman/The Washington Post; iStock)

Biden responded that Ukraine was unlikely to join NATO any time soon, and that the United States and Russia could come to agreements on other concerns Russia had about the placement of U.S. weapons systems in Europe. In theory, there was room to compromise.

For a while, as Blinken headed the U.S. diplomatic effort with repeated visits to NATO capitals and alliance headquarters in Brussels, the Ukrainians continued their contacts with European governments that still seemed far less convinced of Putin’s intentions than the Americans were.

Kuleba and others in the government believed there would be a war, the Ukrainian foreign minister later said. But until the eve of the invasion, “I could not believe that we would face a war of such scale. The only country in the world that was persistently telling us” with such certainty “that there would be missile strikes was the United States of America. … Every other country was not sharing this analysis and [instead was] saying, yes, war is possible, but it will be rather a localized conflict in the east of Ukraine.”

Story continues below advertisement

“Put yourself in our shoes,” Kuleba said. “You have, on the one hand, the U.S. telling you something completely unimaginable, and everyone else blinking an eye to you and saying this is not what we think is going to happen.”

In fact, the British and some Baltic officials believed a full invasion was probable. But Kuleba was far from alone in his skepticism. His president shared it, according to Zelensky’s aides and other officials who briefed him.

“We took all of the information that our Western partners were giving us seriously,” recalled Yermak, Zelensky’s chief of staff. “But let’s be honest: Imagine if all of this panic that so many people were pushing had taken place. Creating panic is a method of the Russians. … Imagine if this panic had started three or four months beforehand. What would’ve happened to the economy? Would we have been able to hold on for five months like we have?”

VII.

In early January, Deputy Secretary of State Wendy Sherman led a diplomatic delegation to Geneva and met with Sergei Ryabkov, her Russian counterpart, whom she knew well. He reiterated Moscow’s position on Ukraine, formally offered in mid-December in two proposed treaties — that NATO must end its expansion plans and halt any activity in countries that had joined the alliance after 1997, which included Poland, Romania, Bulgaria and the Baltic states.

Rejecting the proposal to close NATO’s doors and reduce the status of existing members, the administration instead offered talks and trust-building measures in a number of security areas, including the deployment of troops and the placement of weapons on NATO’s eastern flank along the border with Russia. The offer was conditioned on de-escalation of the military threat to Ukraine. Ryabkov told Sherman that Russia was disappointed in the American attitude.

The White House had envisioned Sherman’s meeting with Ryabkov as “a chance to test whether the Russians were serious about the substance of the concerns … and if there was a way forward for any kind of diplomacy,” said Emily Horne, then the spokesperson for the National Security Council. “I think it became pretty clear, pretty quickly that [the Russians] were performing diplomacy, not actually undertaking diplomacy. They weren’t even doing it with much seriousness.”

Deputy Secretary of State Wendy Sherman and Russian Deputy Foreign Minister Sergei Ryabkov in Geneva. (Emily Sabens/The Washington Post; Denis Balibouse/AFP/Getty; iStock)

“All the Western allies wanted to convey that there was an alternative path involving dialogue and respect for Russia as a great power,” said a senior British government official involved in negotiations. “What became increasingly clear was that Russia was not interested in those.”

As the United States pursued the diplomatic track, it also positioned forces to defend NATO, all of them visible to Moscow and to Europeans and demonstrating American willingness to put skin in the game. While Biden repeatedly said there would be no U.S. troops in Ukraine, the Pentagon increased pre-positioned weapons stocks in Poland and moved a helicopter battalion there from Greece. Paratroops from the 173rd Airborne were deployed to the Baltic states. More troops were sent from Italy to eastern Romania, and others went to Hungary and Bulgaria.

Over the next several months, the U.S. military presence in Europe increased from 74,000 to 100,000 troops. Four airborne fighter squadrons became 12, and the number of surface combatant ships in the region increased from five to 26. Combat air patrols and surveillance were flying 24/7 missions over the alliance’s eastern flank, with visibility deep inside Ukraine.

[Here's why Putin misjudged the war in Ukraine]

“We were saying, ‘Look, we’re taking diplomacy seriously, but we’re so worried about this that we’re actually moving men and material,’ ” Sullivan recalled.

With National Security Agency authorization, the United States established a direct communication line from the Ukrainian military to U.S. European Command. The highly secure system would keep the Americans in direct contact with their Ukrainian counterparts as events unfolded.

The administration was also sending arms to Ukraine. In December, Biden authorized an additional $200 million in weapons to be drawn from U.S. inventories — even as the Kyiv government, many in Congress and some within the administration itself argued that if the United States really believed a full-scale invasion was coming, it was not enough.

But every step in the administration campaign was premised on avoiding direct U.S. involvement in a military clash. The overriding White House concern about provocation influenced each decision about how much assistance and what kind of weapons to give the Ukrainians to defend themselves.

Story continues below advertisement

“I make no apologies for the fact that one of our objectives here is to avoid direct conflict with Russia,” Sullivan said of the prewar period.

The Russians were going to do what they did regardless of what the allies did, a senior official involved in the decisions said, and the administration found “incredible” the notion, as some later argued in hindsight, that “if only we would have given” the Ukrainians more arms, “none of this would have happened.”

Determining whether Russia would interpret a military exercise or a weapons shipment as provocative or escalatory was “more art than science,” the official said. “There’s not a clear and easy mathematical formula. … There has always been a balance between what is required to effectively defend, and what is going to be seen by Russia as the United States essentially underwriting the killing of huge numbers of Russians.”

Ukrainian officials have expressed unending gratitude to the United States for what it has provided since the start of the war. “No other country in the world did more for Ukraine to get the necessary weapons than the United States since 24 February. No other country in the world,” Kuleba said recently. But from the beginning, he said, he and other Ukrainian officials have believed that the “non-provocation” strategy was the wrong one.

“Where did it take us to?” Kuleba said. “I think this war — with thousands killed and wounded, territories lost, part of the economy destroyed ... is the best answer to those who still advocate the non-provocation of Russia.”

VIII.

As part of its ongoing campaign to convince the world of what was coming — and dissuade the Russians — the White House decided toward the end of 2021 to challenge its own reluctance, and that of the intelligence agencies, to make some of their most sensitive information public.

U.S. intelligence had picked up on “false flag” operations planned by the Russians, in which they would stage attacks on their own forces as if they had come from Ukraine. Publicly exposing those plans might deny Putin the opportunity to concoct a pretext for invasion, administration officials reasoned.

As a first step, the White House decided to reveal the scale of the troop buildup that continued on Ukraine’s borders. In early December, the administration released satellite photos, as well a map created by U.S. analysts showing Russian troop positions and an intelligence community analysis of Russian planning.

The analysis said the Russians planned “extensive movement” of 100 battalion tactical groups, involving up to 175,000 troops, along with armor, artillery and equipment. The picture that administration officials had been developing for weeks in secret was now seen around the world.

National security adviser Jake Sullivan. (Emily Sabens/The Washington Post; Demetrius Freeman/The Washington Post; iStock)

In anticipation of more selective disclosures of intelligence, Sullivan set up a regular process at the White House in which a team would determine whether a particular piece of information, if made public, could thwart Russian plans or propaganda. If the answer was yes, it would then be submitted to the intelligence community for recommendations on whether and how to release it.

In late January, the British government publicly accused Russia of plotting to install a puppet regime in Kyiv. The allegation, based on U.S. and British intelligence, was revealed in a highly unusual press statement by Foreign Secretary Liz Truss, late in the evening in London but just in time for the Sunday morning papers.

And in early February, the Biden administration disclosed that Moscow was considering filming a fake Ukrainian attack against Russian territory or Russian-speaking people — the false flag that intelligence had detected. The propaganda film would be heavy on spectacle, officials said, with graphic scenes of explosions, accompanied by corpses posed as victims and mourners pretending to grieve for the dead.

“I had watched Putin falsely set the narrative too many times,” another U.S. official said. Now, “you could see him planning quite specifically in [eastern Ukraine] false flags. It was quite precise.”

The intelligence disclosures themselves had an air of theatricality. The initial revelation of satellite pictures could be corroborated by commercial footage, though the analysis was unique to the intelligence community. But whether the public believed the subsequent disclosures depended on the government’s credibility. And Biden administration officials knew they faced a public, at home and abroad, that could be deeply skeptical of “intelligence,” following the Iraq War and the Taliban takeover in Afghanistan.

Story continues below advertisement

Broadly speaking, the U.S. public information campaign worked. World attention focused on the Russian troop buildup. The idea that Putin would falsify the reasons for his invasion seemed plausible, perhaps because in 2014 he had denied entirely that his troops were in Crimea, an assertion that led to descriptions of “little green men” in military uniforms without insignia occupying part of Ukraine.

Given how skeptical some allies remained about the intelligence, the most powerful effect of disclosing it was to shape Russian behavior and deprive Putin of the power to use misinformation, U.S. officials said.

IX.

On Jan. 12, Burns met in Kyiv with Zelensky and delivered a candid assessment. The intelligence picture had only become clearer that Russia intended to make a lightning strike on Kyiv and decapitate the central government. The United States had also discovered a key piece of battlefield planning: Russia would try to land its forces first at the airport in Hostomel, a suburb of the capital, where the runways could accommodate massive Russian transports carrying troops and weapons. The assault on Kyiv would begin there.

At one point in their conversation, Zelensky asked if he or his family were personally in danger. Burns said Zelensky needed to take his personal security seriously.

The risks to the president were growing. Intelligence at the time indicated that Russian assassination teams might already be in Kyiv, waiting to be activated.

But Zelensky resisted calls to relocate his government and was adamant that he not panic the public. Down that path, he thought, lay defeat.

“You can’t simply say to me, ‘Listen, you should start to prepare people now and tell them they need to put away money, they need to store up food,’ ” Zelensky recalled. “If we had communicated that — and that is what some people wanted, who I will not name — then I would have been losing $7 billion a month since last October, and at the moment when the Russians did attack, they would have taken us in three days. ... Generally, our inner sense was right: If we sow chaos among people before the invasion, the Russians will devour us. Because during chaos, people flee the country.”

For Zelensky, the decision to keep people in the country, where they could fight to defend their homes, was the key to repelling any invasion.

“As cynical as it may sound, those are the people who stopped everything,” he said.

Ukrainian officials remained irritated that the Americans weren’t sharing more about their intelligence sources. “The information that we received was, I would call it, a statement of facts without a disclosure of the origins of those facts or of the background behind those facts,” Kuleba recalled.

But Western intelligence wasn’t alone in thinking Zelensky should prepare for a full-scale invasion. Some of Ukraine’s own intelligence officials, while still skeptical that Putin would strike, were planning for the worst. Kyrylo Budanov, Ukraine’s military intelligence chief, said he moved the archives out of his headquarters three months in advance of the war and prepared reserves of fuel and ammunition.

Secretary of State Antony Blinken, left, in Jan. 21 meeting in Geneva with Russian Foreign Minister Sergei Lavrov (not shown). (Emily Sabens/The Washington Post; Anadolu Agency/Getty; iStock)

The American warnings were repeated on Jan. 19 when Blinken made a brief visit to Kyiv for a face-to-face meeting with Zelensky and Kuleba. To the secretary's dismay, Zelensky continued to argue that any public call for mobilization would bring panic, as well as capital flight that would push Ukraine's already teetering economy over the edge.

While Blinken stressed, as he had in previous conversations, the importance of keeping Zelensky and his government safe and intact, he was one of several senior U.S. officials who rebuffed reports that the administration had urged them to evacuate the capital. "What we said to Ukraine were two things," Blinken later recalled. "We will support you whatever you want to do. We recommend you look … at how you can ensure continuity of government operations depending on what happens." That could mean hunkering down in Kyiv, relocating to western Ukraine or moving the government to neighboring Poland.

Zelensky told Blinken he was staying.

He had begun to suspect that some Western officials wanted him to flee so that Russia could install a puppet government that would come to a negotiated settlement with NATO powers. "The Western partners wanted to — I'm sure someone was really worried about what would happen to me and my family," Zelensky said. "But someone probably wanted to just end things faster. I think the majority of people who called me — well, almost everyone — did not have faith that Ukraine can stand up to this and persevere."

Similarly, warning Ukrainians to prepare for war as some partners wanted him to, he said, would have weakened the country economically and made it easier for the Russians to capture. "Let people discuss in the future whether it was right or not right," the Ukrainian leader recalled, "but I definitely know and intuitively — we discussed this every day at the National Security and Defense Council, et cetera — I had the feeling that [the Russians] wanted to prepare us for a soft surrender of the country. And that's scary."

X.

In a news conference on Jan. 19, Biden said he thought Russia would invade. Putin had come too far to pull back. "He has to do something," the president said.

Biden promised that the West would answer Russia's attack. "Our allies and partners are ready to impose severe costs and significant harm on Russia and the

Russian economy," he said, predicting that if Putin ordered an invasion, it would prove a "disaster" for Russia.

It was one of Biden's most forceful warnings to that point. But the president also muddied the waters, suggesting that a "minor incursion" by Russian forces, as opposed to a full-scale invasion, might not prompt the severe response that he and allies had threatened.

"It's one thing if it's a minor incursion, and then we end up having to fight about what to do and not do, et cetera," Biden said, signaling that NATO was not unified in its opposition to any Russian use of force. "If there's something where there's Russian forces crossing the border, killing Ukrainian fighters, et cetera, I think that changes everything," Biden said when, later in the news conference, a reporter asked him to clarify what he meant by a "minor incursion."

"But it depends on what he [Putin] does, actually, what extent we're going to be able to get total unity on the NATO front."

Biden at the Jan. 19 news conference where he said he thought Russia would invade. (Emily Sabens/The Washington Post; Demetrius Freeman/The Washington Post; iStock)

Biden's comments revealed the cracks in his own administration's planning, as well as in NATO. Blinken was in Kyiv, vowing that the United States would support Ukraine, in every way short of committing its own forces, if the country was attacked. But privately, administration officials had been contemplating for weeks how they would respond to a "hybrid" attack, in which Russia might launch damaging cyber-strikes on Ukraine and a limited assault on the eastern part of the country.

Zelensky and his aides, who still weren't convinced Putin would go to war, replied to Biden's comments about a "minor incursion" with a caustic tweet.

"We want to remind the great powers that there are no minor incursions and small nations. Just as there are no minor casualties and little grief from the loss of loved ones. I say this as the President of a great power."

Biden clarified the next day that if "any assembled Russian units move across the Ukrainian border, that is an invasion" for which Putin will pay. But White House officials quietly fumed that while the administration was trying to rally support for Ukraine, Zelensky was more interested in poking the president in the eye over an awkward comment.

[Six ways Russia views Ukraine]

“It was frustrating,” said a former White House official. “We were taking steps that were attempting to help him, and there was a feeling that he was protecting his own political brand by either being in denial or projecting confidence because that’s what was important to him at the time.”

An aide to Zelensky who helped craft the tweet said it was meant to rebut Biden, but also to be light and humorous, a way to defuse the burgeoning tension. Zelensky’s inner circle worried that Washington’s predictions that war was around the corner would have unintended consequences.

As Biden was clarifying, Zelensky’s team tried to assuage Washington with a conciliatory message.

“Thank you @POTUS for the unprecedented [U.S.] diplomatic and military assistance for [Ukraine],” Zelensky tweeted, with emoji of the U.S. and Ukrainian flags.

XI.

Jan. 21 was a cold, bleak day in Geneva, with gusty winds whipping the surface of the usually placid lake that shares the Swiss city’s name. As Blinken and his aides sat across from their Russian counterparts at a table set up in the ballroom of a shoreline luxury hotel, the secretary offered the whitecaps as a metaphor. Perhaps, Blinken told Russian Foreign Minister Sergei Lavrov, they could calm the turbulent waters between their two countries.

They exchanged tense niceties and covered other issues — a spat about the size and activities of their embassies in each other’s capital, the Iran nuclear deal — before turning to Ukraine. Blinken again laid out U.S. positions. If Putin had legitimate security concerns, the United States and its allies were ready to talk about them. But once an invasion of Ukraine began, Western sanctions would be fast and merciless, isolating Russia and crippling its economy, and the alliance would provide Ukraine with massive military assistance. If one Russian soldier or missile touched one inch of NATO territory, the United States would defend its allies.

Blinken found Lavrov’s responses strident and unyielding. After an hour and a half of fruitless back-and-forth, it seemed there was little more to say. But as their aides began to file out of the ballroom, Blinken held back and asked the Russian minister to speak with him alone. The two men entered a small, adjacent conference room and shut the door as the U.S. and Russian teams stood uncomfortably together outside.

Blinken and Lavrov before their Jan. 21 meeting in Geneva. (Emily Sabens/The Washington Post; Alex Brandon/AFP/Getty; iStock)

During Lavrov's nearly 18 years as Russia's foreign minister, a succession of American diplomats had found him blunt and doctrinaire, but occasionally frank and realistic about relations between their two countries. After again going over the Ukraine situation, Blinken stopped and asked, "Sergei, tell me what it is you're really trying to do?" Was this all really about the security concerns Russia had raised again and again — about NATO's "encroachment" toward Russia and a perceived military threat? Or was it about Putin's almost theological belief that Ukraine was and always had been an integral part of Mother Russia?

Without answering, Lavrov opened the door and walked away, his staff trailing behind.

It was the last time top national security officials of Russia and the United States would meet in person before the invasion.

Biden spoke with Putin once more by telephone. On Feb. 12, the White House said, he told the Russian president that "while the United States remains prepared to engage in diplomacy, in full coordination with our allies and partners, we are equally prepared for other scenarios."

XII.

A day earlier, British Defense Minister Ben Wallace had flown to Moscow to meet with his Russian counterpart, Sergei Shoigu, a longtime Kremlin survivor who helped sculpt Putin's tough-guy persona.

Wallace wanted to ask one more time if there was room for negotiation on Putin's demands about NATO expansion and alliance activities in Eastern Europe. The Russians, he said, showed no interest in engaging.

Wallace warned Shoigu that Russia would face fierce resistance if it invaded Ukraine. "I know the Ukrainians — I visited Ukraine five times — and they will fight."

"My mother's Ukrainian," Wallace said Shoigu replied, implying that he knew the people better. "It's all part of our same country."

Wallace then raised the prospect of sanctions. Shoigu responded: " 'We can suffer like no one else.' And I said, 'I don't want anyone to suffer.' "

Shoigu aired a long and by now familiar list of complaints and said Russia couldn't tolerate Ukraine's Western trajectory. "It was in some respects incomprehensible," said a British official who attended the meeting. "Everyone wanted to keep negotiations going — we were throwing off-ramps, but they weren't taking them."

As the British officials were about to leave, Shoigu spoke directly to Wallace. “He looked me in the eye and said, ‘We have no plans to invade Ukraine’ ” Wallace recalled. “That shows you how much of a lie it was.”

British Defense Minister Ben Wallace, right, with Russian counterpart Sergei Shoigu. (Emily Sabens/The Washington Post; Tim Hammond/MoD Crown Copyright/Getty; iStock)

A week later, on Feb. 18, Biden called the leaders of several NATO allies and told them the latest U.S. analysis. Biden told reporters in the Roosevelt Room at the White House later that day, “As of this moment, I’m convinced he’s made the decision” to invade. “We have reason to believe that.”

The French, however, continued to seek a way out of the crisis.

On Feb. 20, Macron called Putin and asked him to agree to a meeting in Geneva with Biden. The conversation led the French president to believe that Putin was finally willing to seek a settlement.

“It’s a proposal that merits to be taken into account,” Putin said, according to a recording of the conversation aired months later in a France TV documentary, “A President, Europe and War.”

Macron pressed the Russian leader. “But can we say, today, at the end of this conversation, that we agree in principle? I would like a clear answer from you on that score. I understand your resistance to setting a date. But are you ready to move forward and say, today, ‘I would like a [face-to-face] meeting with the Americans, then expanded to the Europeans’? Or not?”

Story continues below advertisement

Putin didn’t commit and appeared to have more-pressing matters at hand. “To be perfectly frank with you, I wanted to go [play] ice hockey, because right now I’m at the gym. But before starting my workout, let me assure you, I will first call my advisers.”

“Je vous remercie, Monsieur le President,” Putin concluded, thanking him in French.

Macron is heard laughing in delight as he hangs up. The French president and his advisers thought they had a breakthrough. Macron’s diplomatic adviser, Emmanuel Bonne, even danced.

But the following day, in a televised address, Putin officially recognized two separatist Ukrainian provinces in Donbas, including territory controlled by Kyiv, as

independent states. It was a stark sign that Putin — his French-language pleasantries aside — intended to dismember Ukraine.

XIII.

As Britain and France made last-ditch efforts at diplomacy, world leaders gathered in Munich for an annual security conference. Zelensky attended, prompting concerns among some U.S. officials that his absence might give Russia the perfect moment to strike. Others wondered if the Ukrainian leader believed Russia would attack and had used the opportunity to leave the country before the bombs started falling.

In a speech, Zelensky reminded the audience that his country was already at war with Russia, with Ukrainian troops fighting against the eastern separatists since 2014.

“To really help Ukraine, it is not necessary to constantly talk only about the dates of a probable invasion,” Zelensky said. Instead, the European Union and NATO should welcome Ukraine into their organizations.

Some European officials were still unconvinced that an attack was coming. One told a reporter, “We have no clear evidence ourselves that Putin has made up his mind, and we have not seen anything that would suggest otherwise.”

“It felt otherworldly,” the British official said. In sideline conversations, U.S. and British officials were convinced of an imminent invasion, but “that just wasn’t the mood in the hall.”

Some in London began to doubt themselves, the British official said. “People were saying [we] got it wrong on Afghanistan. We returned and scrubbed the [Ukraine] intelligence again.”

Zelensky in an interview with The Post at his office in Kyiv on Aug. 8. (Emily Sabens/The Washington Post; Heidi Levine for The Washington Post; iStock)

They came up with the same conclusion — Russia would invade. But despite the U.S. diplomatic and intelligence-sharing campaign, it remained a difficult sell.

“If you discover the plans of somebody to attack a country and the plans appear to be completely bonkers, the chances are that you are going to react rationally and consider that it’s so bonkers, it’s not going to happen,” said Heisbourg, the French security expert.

“The Europeans overrated their understanding of Putin,” he said. “The Americans, I assume … rather than try to put themselves in Putin’s head, decided they were

going to act on the basis of the data and not worry about whether it makes any sense or not."

There had been many reasons to be mystified. U.S. intelligence showed that the Kremlin's war plans were not making their way down to the battlefield commanders who would have to carry them out. Officers didn't know their orders. Troops were showing up at the border not understanding they were heading into war. Some U.S. government analysts were bewildered by the lack of communication within the Russian military. Things were so screwy, the analysts thought, Russia's plans might actually fail. But that remained a distinctly minority view.

Story continues below advertisement

For Kuleba, the turning point came in the days after the Feb. 18-20 Munich conference, when he traveled again to Washington. "These were the days I received more-specific information," he recalled. At a specific airport A in Russia, they told him, five transport planes were already on full alert, ready to take paratroops at any given moment and fly them in the direction of a specific airport B in Ukraine.

"That was where you see the sequence of events and the logic of what is happening," he said.

Western intelligence officials, looking back at what turned out to be the shambolic Russian attack on Kyiv, acknowledge that they overestimated the effectiveness of the Russian military.

"We assumed they would invade a country the way we would have invaded a country," one British official said.

XIV.

Early in the evening of Feb. 23, the White House received an urgent intelligence flash. There was "high probability" that the invasion had begun. Troops were on the move, and the Russians had fired missiles on targets in Ukraine. The president's top advisers assembled; some met in the Situation Room while others joined on a secure line.

Sullivan spoke with Yermak, Zelensky's chief of staff. There was "an extremely high level of agitation" in Kyiv, said a person familiar with the call. "They were not spinning out of control. Just extremely emotional, but in a way you'd expect."

Yermak told Sullivan to hold on — he wanted to bring Zelensky to the phone to speak directly with Biden. Sullivan connected the call to the Treaty Room, part of

the second-floor White House residence used as a study, and got the president on the line.

Zelensky implored Biden to immediately contact as many other world leaders and diplomats as possible. He should tell them to speak out publicly and to call Putin directly and tell him to “turn this off.”

“Zelensky was alarmed,” the person recalled. He asked Biden to “ ‘get us all the intelligence you possibly can now. We will fight, we will defend, we can hold, but we need your help.’ ”

Harris reported from Washington and London; DeYoung from Washington, Brussels, and Joint Base Ramstein and Stuttgart in Germany; Khurshudyan from Kyiv; Parker from Washington; and Sly from London. Paul Sonne and Olivier Knox in Washington, Souad Mekhennet in Berlin, Rick Noack in Paris and Serhiy Morgunov in Kyiv contributed to this report.

correction

A previous version of this article incorrectly said that U.S. paratroops from the 171st Airborne were deployed to the Baltic states before the war. They were from the 173rd Airborne. The article has been corrected.

About this story

Editing by Peter Finn. Copy editing by Martha Murdock and Tom Justice. Photo editing by Chloe Coleman. Video filming by Whitney Leaming. Video editing by Jason Aldag. Design and development by Garland Potts and Emily Sabens. Design editing by Joe Moore. Project management by Jay Wang.

***

№ 486.

Чому ми не готувались належно до війни?

Зеленський в інтерв’ю WP замахнувся ледве не на «Короля-Сонце. Що не так зі скандальними тезами — тверезий розбір.

Данилюк-Ермолаева **2022-08-17**

1. «я б втрачав 7 мільярдів доларів на місяць, починаючи з жовтня минулого року, і в той момент, коли росіяни справді атакували, вони б нас захопили за три дні».

По-перше, це наші податки, а не ефемерні «мої кошти». Якби людям тверезо пояснити, що нині в пріорітеті не розпили на ковіді/дорогах — люди б згодилися витрачати на безпеку і оборону. Бо ж втрати кожного зараз більші ніж 7 мільярдів доларів на рік. В Ірпені люди ремонтують будинки за свій кошт, в Мотижині є проблеми з електрикою, люди з Бучі — це київське Беверлі-Хілз не чули, що там з компенсаціями хоча би приблизно. А скоро зима.

2. «Ви не можете просто сказати мені: "Слухай, ти повинен почати готувати людей зараз і сказати їм, що їм потрібно відкласти гроші, їм потрібно запастися їжею».

Не у нас перших війна за незалежність, не у нас останніх. Запаси палива і води могли б врятували тисячі українців. Чимало хто не мав змоги вчасно евакуювати родину через брак палива. Знаю історії парамедиків, які на Півночі Київщини знаходили людей, які померли від зневоднення. Їх багато було. Або згадаємо свідчення тих, кому вдалось вирватися із Маріуполя — там зайве паливо і питна вода рятували життя. Давали шанс на порятунок. Діти вмирали від зневоднення у непідготовлених підвалах. Люди без бензину не мали шансів врятуватися зі спаленого Маріуполя.

3. «Я не кажу, чия це була ідея, але загалом наше внутрішнє відчуття було правильним: якщо ми посіємо хаос серед людей перед вторгненням, росіяни нас зжеруть. Тому що під час хаосу люди тікають з країни».

Не ми перші і не ми останні, хто має війну за незалежність. Для того, щоб не було хаосу — заздалегідь готуються евакуаційні плани. Достеменно знаю, що у багатьох громад їх не було. Бо не було команди зверху. Саме тому вранці 24 лютого низка киян, наприклад, виїздила родинами в села на північ і попадали в пастки. Є чіткі приклади, до чого призводило це замовчування, ці ідеї того, «про кого не скажу». Родина Яцюків — кияни, поїхали вранці 24.02 в село на Київщину. По дорозі на Умань тата і маму розстріляли. Старшу дівчинку окупанти забрали з собою, молодшу лишили в сусідньому селі. Мовчанка і відсутність ґрунтовної розмови з суспільством призвела до трагедії. Їх тисячі.

4. «Під час хаосу люди тікають з країни».

Зараз дуже нелегко. Але люди повертаються додому. Масово. На початку війни приїхати воювати за Україну приїхали ті, хто давно успішно мешкає в Канаді, Африці, Європі. **Не треба приміряти особисте боягузтво з гранатометом за занавєскою на усіх. Казати таке — це неповага до народу.** До твоїх виборців, які вранці 24.02 побігли до

воєнкоматів і на волонтерські пункти. Жінки кидали коктейлі Молотова в танки на Херсонщині і Чернігівщині. Це були люди, які голосували і за СН, і за ЄС. Ніхто не втік. Втекли Суркіси, Портнов, Мураєв — вони б і так втекли. Але вчасне попередження змусило б усіх швидше пройти курси тактмеду, стрільби. Не було би відмазок «у нас нема грошей на ТРО». А якраз сама біда з ТРО була на Півдні, хоча охочих були тисячі.

5. «Нашого уряду не було б, я впевнений на 100%. Ну, забудьте про нас. Була б політична війна всередині країни, тому що ми б не втрималися на 5-7 мільярдів доларів на місяць».

Зеленський тут чесно визнав, що у жовтні суспільству нічого не сказали, бо боялися втрати рейтингів, серйозної політичної дискусії про те, як готуватися до війни. Це страшно, не плювок в обличчя суспільства. Бо у листопаді було святкування дня народження Єрмака із гелікоптерами. І прес-конференція із «я прєзідєнт, Міша». **Ми не казали народу про війну, щоб зберегти владу** — цинізм вищої проби. Мабуть, Черчилю не треба було про «піт і сльози», а чекати, коли німецька десантура захопить Лондон. Не вивозити в села дітей, музеї і гроші — аби були гарні рейтинги.

6. «У нас не було серйозних фінансових програм. На створеному росіянами ринку був дефіцит енергоносіїв. Нам не вистачало енергетичних ресурсів. Ми б не змогли вийти з цієї ситуації, і в країні був би хаос».

У серпні 2021 Зеленський мав зустріч із Байденом, де підписав меморандум про реформи, на які Захід охоче дає гроші. Але ***реформи не робились і тому грошей не було***.

Більше того восени 2021 у нас почалось прославляння комуністичної партії Китаю і заяви, що «омєріка нас пугаєт».

Із дефіцитами енергоресурсів — у нас ЗАЕС зараз у заручниках рашистів. Що будемо робити? Надіємось на Ердогана? Так цей ушлий вусатий дбає про свій шкурний інтерес.

Мені особисто дуже неприємно чути такі слова Зеленського у WP. Склалось стійке враження, що **Зеленський не поважає свій народ, суспільство. «Держит всех за лохов».**

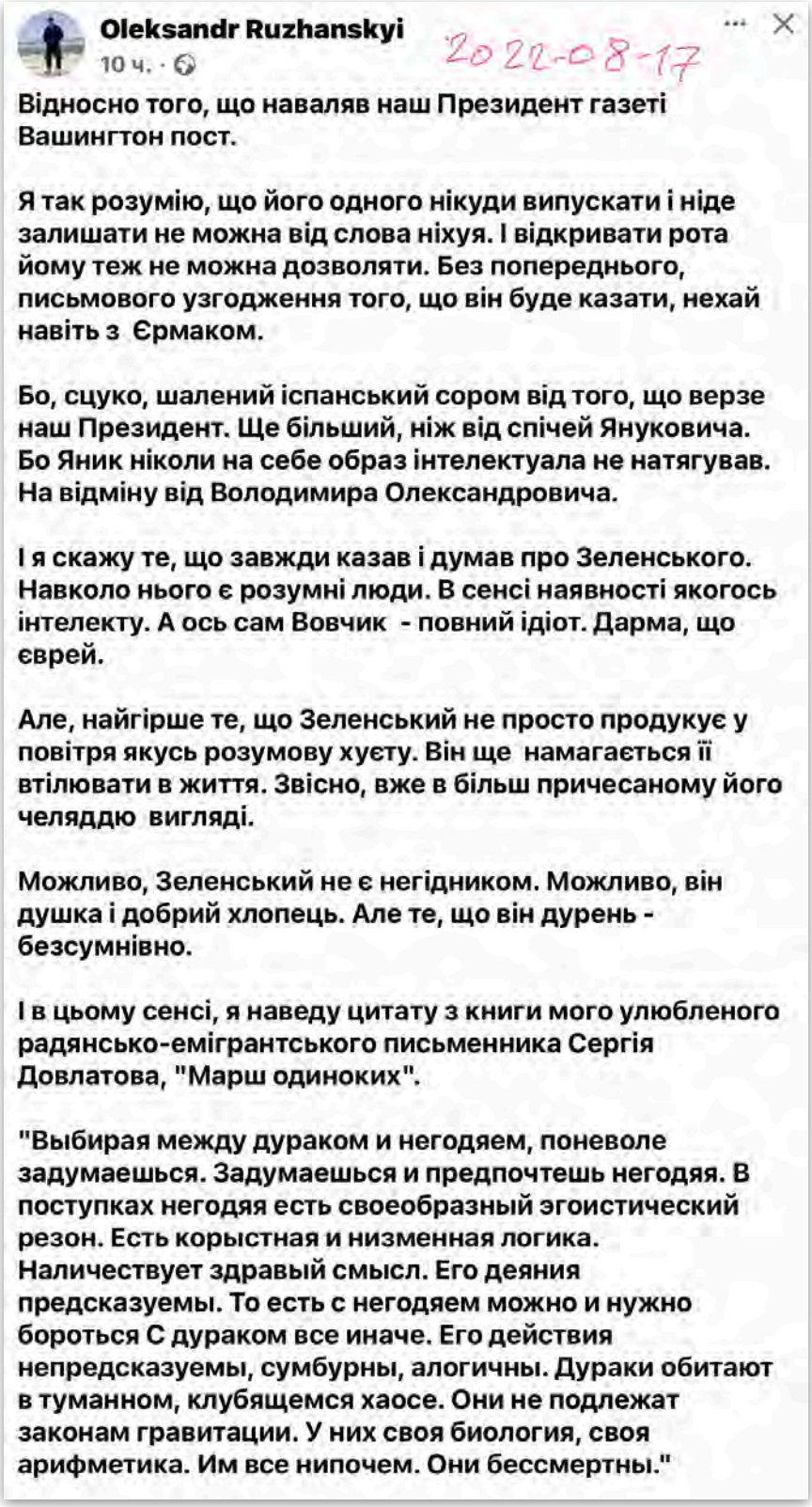
І якщо ми не почнемо розриватися із цією оглушливою правдою зараз — значить, що новий виток протистояння з РФ забере уже не добру сотню тисяч життів наших громадян — як зараз. А кілька мільйонів. Бо вкраїнський народ уперто не хоче вмикати критичне мислення і думати.

Інтерв'ю тут:

https://www.washingtonpost.com/national-security/2022/08/16/zelensky-interview-transcript/

***

№ 487.

Oleksandr Ruzhanskyi
10 ч. ·

2022-08-17

Відносно того, що наваляв наш Президент газеті Вашингтон пост.

Я так розумію, що його одного нікуди випускати і ніде залишати не можна від слова ніхуя. І відкривати рота йому теж не можна дозволяти. Без попереднього, письмового узгодження того, що він буде казати, нехай навіть з Єрмаком.

Бо, сцуко, шалений іспанський сором від того, що верзе наш Президент. Ще більший, ніж від спічей Януковича. Бо Яник ніколи на себе образ інтелектуала не натягував. На відміну від Володимира Олександровича.

І я скажу те, що завжди казав і думав про Зеленського. Навколо нього є розумні люди. В сенсі наявності якогось інтелекту. А ось сам Вовчик - повний ідіот. Дарма, що єврей.

Але, найгірше те, що Зеленський не просто продукує у повітря якусь розумову хуєту. Він ще намагається її втілювати в життя. Звісно, вже в більш причесаному його челяддю вигляді.

Можливо, Зеленський не є негідником. Можливо, він душка і добрий хлопець. Але те, що він дурень - безсумнівно.

І в цьому сенсі, я наведу цитату з книги мого улюбленого радянсько-емігрантського письменника Сергія Довлатова, "Марш одиноких".

"Выбирая между дураком и негодяем, поневоле задумаешься. Задумаешься и предпочтешь негодяя. В поступках негодяя есть своеобразный эгоистический резон. Есть корыстная и низменная логика. Наличествует здравый смысл. Его деяния предсказуемы. То есть с негодяем можно и нужно бороться С дураком все иначе. Его действия непредсказуемы, сумбурны, алогичны. Дураки обитают в туманном, клубящемся хаосе. Они не подлежат законам гравитации. У них своя биология, своя арифметика. Им все нипочем. Они бессмертны."

***

№ 488.

Криза на ЗАЕС: чи вирішать її сліпі пілоти?

2022-08-09

Микола Тесля

Енергетик, управлінець, економіст. 20 років роботи в енергетичній галузі, з них 8 - в державних структурах. Адвокат доступної енергії для громадян за чесною ціною.

Ядерний козир у грі

Найбільшу в Європі атомну електростанцію — Запорізьку — росіяни перетворили на ефективну зброю проти України.

Стратегічний задум максимально простий — налякати наслідками можливої ядерної катастрофи. І примусити Україну до переговорів, щоб зупинити війну і зафіксувати статус-кво.

Розрахунок на те, що до миру Україну примусять Європа та Туреччина, які постраждають у разі «позаштатної ситуації». Якщо нікого не налякав шантаж

відключенням газу, мають злякатися хмар радіоактивного пилу після вибуху на реакторі. Росіяни не переймаються, що дуже швидко ці хмари опиняться і в Ростові з Краснодаром, і в захопленому росіянами Криму.

Стратегія росіян зрозуміла, речник офісу президента Михайло Подоляк уже озвучив завдання Кремля: заморозити війну на певний час, необхідний, щоб закріпитися на півдні України та знайти технологічне рішення проти ударів HIMARS.

> **Дивує те, що безпекою Запорізької АЕС, яку використовують для політичного тиску, почали перейматися лише зараз.**
>
> Із 4 березня на атомній станції склалася ситуація, за якої її контролюють російські військові, але технологічними процесами управляють українські фахівці. Адже станція перебуває в єдиній енергосистемі не тільки України, але й Європи, бо Україна відділилася від Росії та Білорусі.

Технічно переключити Запорізьку станцію на живлення окупованих територій, включно з Донеччиною, Луганщиною та Кримом, — непросте завдання.

> Це процес, який передбачає відключення півдня держави від української енергосистеми (приєднаної до Європи) і приєднання його до енергосистеми Росії.
>
> Це надскладне завдання, реалізація якого наштовхуватиметься на сюрпризи та проблеми. Не лише технічного характеру. Російські енергетики це чудово розуміють, тому всі заяви про «переключення» ЗАЕС є димовою завісою справжньої мети росіян — налякати світ атомною загрозою.

Із початку березня насправді не змінилося нічого, крім рішення Росії спровокувати ескалацію саме зараз, коли Путіну зручно це робити.

Так само нічого не було зроблено для того, аби ситуацію змінити.

> Ще в березні, одразу після захоплення станції, в Міністерство енергетики України почали надходити пропозиції щодо формування тиску на Росію в зв'язку з порушенням нею ключового міжнародного договору — про нерозповсюдження ядерної зброї.
>
> Саме цей договір регламентує роботу МАГАТЕ, і за ним підписанти, в тому числі Росія, несуть гарантії безпеки. У договорі не передбачено ситуацій, яка має місце на ЗАЕС. Але він дає основу для формування

прецеденту. Очевидними були кілька рішень — сформувати партнерство із союзниками, які могли би тиснути на Росію в питаннях атомної безпеки, вимагати деокупації Запорізької АЕС і поступового повернення її під повний контроль України заради безпеки всього континенту.

З березня можливостей працювати над таким прецедентом було безліч, приклад успішного рішення щодо вивезення зерна мав би надихнути енергетиків і дипломатів на те, що такий формат можливий.

Чесна розмова із союзниками про початок міжнародного тиску для деокупації станції мала би початися з двох речей:

1) візиту МАГАТЕ і
2) позбавлення станції ліцензії регулятором — Державною інспекцією ядерного регулювання України. Ці дві речі мали покласти всю відповідальність на агресора — Росію і відкрили би дорогу політикам, дипломатам, юристам.

Нічого з цього не зроблено.

Але

1) візиту ми перешкоджали,
2) а ліцензію забрали в… Чорнобильської АЕС, уже після деокупації.

Саме так,

юридично Україна нестиме всю відповідальність за будь-що, влаштоване росіянами, бо ліцензія на роботу в ЗАЕС досі чинна.

Замість того, щоб максимально використовувати юридичні важелі, прописані в договорі про нерозповсюдження ядерної зброї та статуті МАГАТЕ, міністр енергетики Герман Галущенко заходився критикувати його главу — Рафаеля Гроссі і напряму звинуватив його в роботі на Росію.

Але проблема не в заявах,

— зрештою, офіс президента останнім часом любить, коли чиновники критикують міжнародні організації.

Проблема в тому, що,

крім заяв, ніхто не намагався працювати на юридичному та дипломатичному полі.

Понад те,

Міненерго зупиняли моніторинговий візит Рафаеля Гроссі заявами про те, що «він можливий лише після того, як російські війська залишать станцію». «Енергоатом» також регулярно заявляв, що «Україна повністю контролює ситуацію на ЗАЕС». Крім фізичної безпеки.

Чому Міненерго та «Енергоатом» обрали тактику страуса в цьому питанні, незрозуміло.

Не могли чиновники такого рівня не розуміти ризиків. Не могли також не бачити, що ситуація погіршується.

Система онлайн-моніторингу поводження з ядерними матеріалами почала виходити з ладу. Простими словами, інспектори МАГАТЕ час від часу переставали бачити на відео матеріали, зокрема паливні збірки Westinghouse, які там зберігаються. Є великі підозри, що присутні на ЗАЕС представники «Росатому» могли вивчити технології американців повністю.

Пояснень такій поведінці може бути два:

1) *погане* та 2) *ще гірше.*

Погане — **в Міненерго намагалися приховати інформацію про реальний стан справ із ЗАЕС**, щоб не виводити її з енергетичного балансу. Електроенергія ЗАЕС справді потрібна і для проходження опалювального сезону, і для розрекламованого Зеленським експорту електроенергії, який має принести мільярди гривень прибутку бюджету, і для полегшення зимової кризи в ЄС та зміцнення добрих відносин із Молдовою, яка теж залежить від української електроенергії. Бо необхідне для розв'язання проблеми позбавлення ліцензії однозначно виведе блоки з роботи на якийсь час.

Ще гірше — **свідоме підігрування Росії на рівні міністерства, яке дало змогу розіграти карту саме зараз, нагнітаючи ситуацію.** При цьому в нагнітанні сильно допомагає «Енергоатому» заявами про «можливий блекаут станції». Експерти, які розбираються в ситуації, розуміють: блекаут означає потребу ввімкнення дизель-генераторів для охолодження реакторів. В якому стані генератори, скільки в них лишилося дизеля (який тепер непросто доставляти через Дніпро), знають лише росіяни.

Офіс президента «прозрів», лише коли навколо станції почали вибухати снаряди (очікуваний процес під час давно планованої контратаки, чи не так?).

Голосний окрик голови офісу Андрія Єрмака про те, що станція контролюється «безумцями», пролунав лише минулого тижня разом із вимогою провести інспекцію МАГАТЕ.

Андрій **Єрмак поставив і міністра, і «Енергоатом» в ідіотське становище**,

> — ще в червні вони вимагали зупинити інспекцію, а вже минулого тижня довелося забирати свої слова назад.
>
> Голова «Енергоатому» в понеділок в ефірі марафону примудрився одночасно і підтвердити підтримку місії, і заявити, що вона можлива «лише за умови виведення росіян зі станції».

Фактично весь енергетичний блок країни п'ять місяців ігнорував проблему, а коли вона постала максимально гостро, почав генерувати істеричні заяви.

А вони не допоможуть захистити ані Запорізьку АЕС, ані південь України.

> Очільники галузі схожі на сліпих пілотів з анекдоту, в якому літак піднявся з землі лише після істеричних криків пасажирів. «Уявляєш, як ми розіб'ємося, якщо вони колись не закричать?» — говорить один пілот іншому після зльоту.

Реальність не така смішна, крику недостатньо. Україна повинна знайти вихід із ситуації, щоб не піддаватися на шантаж.

> Почати з проведення місії МАГАТЕ та позбавлення ліцензії ЗАЕС, щоб покласти відповідальність на росіян. Сформувати болісний для росіян пакет санкцій проти атомної галузі — від заборони використання паливних збірок до заборони на інвестування в спільні проєкти з РФ. Чому група Єрмака—Макфола цього досі не зробила? Слушне запитання до енергетичного блоку уряду. Ніхто не попередив про актуальність проблеми?

Наступним кроком мало би бути залучення нейтральних посередників, тієї ж Південної Кореї, перед парламентом якої виступав Володимир Зеленський. Ця країна має значний досвід в ядерній енергетиці і ще має можливість говорити з росіянами.

Усе це складно, але реально, Україна повинна як мінімум спробувати і продемонструвати, що безпека громадян усієї Європи для нас не порожній звук.

Інша річ, що такий план передбачає наявність людей, до яких є довіра в міжнародних партнерів.

П’ять місяців заколисування про те, що «ситуація під контролем», від Міненерго та наявність в «Енергоатомі» колишніх партнерів депутата Деркача, на якого наклали санкції за роботу з Росією, ставлять під сумнів успіх плану.

Залишається вести істеричну публічну роботу на українську аудиторію.

Поки росіяни працюють із дипломатами та експертами, переконуючи, що «лише Кремль може захистити Європу від атомної катастрофи».

***

№ 489.

Конфлікт із західними партнерами назріває. Подякуємо енергетикам

2022-08-17

Микола Тесля

Енергетик, управлінець, економіст. 20 років роботи в енергетичній галузі, з них 8 - в державних структурах. Адвокат доступної енергії для громадян за чесною ціною.

Навіщо Міненерго посилати під три чорти західних партнерів

Якщо ми хочемо зберегти шанси на відбудову країни з допомогою партнерів, нам треба відучити владу діяти так, як учать радянські анекдоти.

> В одному з них персонажі мультфільму Чебурашка і крокодил Гена мстилися піонерам, надягаючи кожному на голову залізний люк із вигуком «А ось його пілотка!».

Міністерство енергетики України минулого тижня саме з таким вигуком вирішило призначити нового керівника газотранспортної системи.

> Заступник міністра Германа Галущенка Фарід Сафаров просто надіслав листа, де вимагає призначити керівником свого колегу — іншого заступника міністра Миколу Колісника.

У піонера є і пілотка, і барабан, в **Оператора газотранспортної системи України (ОГТСУ) є наглядова рада**, яка управляє компанією, є навіть закони, що забороняють Миколі Колісніку обіймати таку посаду.

> Але мультяшним персонажам, які керують галуззю, потрібно доповісти нагору про успішно надягнутий на голову іноземцям каналізаційний люк.

Здавалося б, у чому проблема, державне підприємство, держава може робити все, що завгодно? Ситуація трохи складніша.

1. Не повторити помилок Кірпи

Коли глава Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн на конференції щодо відбудови України сказала, що «немає нічого неможливого для народу України», вона мала на увазі не зовсім те, що почули українські урядовці.

Ніхто не пообіцяв грошей на відбудову України без жодних умов.

У тій же промові глава ЄК натякнула:

> *«Інвестори мають бути переконані, що гроші працюють в інтересах громадян». Це максимально прямий натяк, який із дипломатичної мови*

перекладається «давайте не красти грошей, бо їх вам ніхто тоді не дасть».

Що таке «не красти» в розумінні європейців та американців? Як можна контролювати гроші на відбудову? Різними способами, один із них — непопулярна в Україні корпоративна реформа.

Трохи про її справжню суть.

Ідея корпоратизації державних підприємств не в тому, щоб платити колишнім депутатам зарплату за написання панегіриків у соцмережах чи західним пенсіонерам за підписи під усім, що попросять. **Суть у побудові системи контролю за грошима державних підприємств, який здійснюють люди, що цінують власну репутацію.**

В Україні кожен менеджер хоче стати Георгієм Кірпою. Не в тій частині, де він отримав дві кулі в голову, а в повторенні міфу про керівника державного підприємства, в якого є і «Майбах», і вулиця його імені, і любов людей, і багато грошей на рахунках. І все це завдяки умілому керівництву державним майном.

В Україні кожна влада також хоче мати свого Кірпу, — щоб і стрічки перерізав перед виборами, і правильні фонди наповнював за потреби. А якщо зовсім край, то за дзвінком спрямовував вільні гроші туди, куди треба.

Система наповнення партійних та інших кишень через прямі «договорняки» діє в Україні вже чверть століття, і нею користуються всі президенти й уряди. І навіть після двох революцій вона нікуди не поділася.

2. Одна проблема — європейці та американці не хочуть за неї платити

Наші партнери хочуть, аби гроші, які вони виділяють для України, хоч якось контролювалися.

Непублічно партнери дали зрозуміти, що ніякого ***«дуже великого будівництва»*** вони не потерплять: гранти, кредити та інвестиції підуть у компанії, які працюють за зрозумілими всім правилами.

Для контролю над державними грошима і вигадали на Заході наглядові ради.

Які

1) не пропускають великих платежів «за командою згори»,

2) контролюють керівників та їхні закупівлі,

3) затверджують стратегії та

4) відсікають від роботи лижних інструкторів під виглядом інвесторів.

Якщо історія про Кірпу вам здається древньою, то згадайте про «Нафтогаз».

Ще торік у нього була наглядова рада, з незалежними іноземцями. Тоді в компанії були і газ, і гроші на його купівлю.

Минулого літа 2021 корпоративну реформу найбільшого платника податків у державі поламали, і вже ***сьогодні компанія в дефолті та просить грошей*** із мізерного бюджету, знесиленого війною.

І справа не в Коболєві чи Вітренкові — ці два хлопчики, зрештою, схожі і освітою, і мільйонами на рахунках. Справа у тім, хто наглядав за їхньою роботою.

Член наглядової ради «Нафтогазу»» Людо ван дер ***Хейден*** міг спокійно сказати ***Вітренкові***: «Там, де ти вчився, я викладав», бо й справді був деканом найкращої школи економіки INSEAD.

Коли Кабмін в одну ніч звільнив ***наглядову раду*** НАКу, Людо був більш лаконічний.

*«Гадаю, що **Вітренко** підпорядковується особисто **уряду** та президенту, а не **правлінню**», — заявив він після звільнення.*

3. Пошук грошей на полі з граблями

Скандал зі зламом корпоративного управління нічого не навчив, в *офісі президента* ця історія тільки підігріла апетити.

Під час війни там придумали і провели через Верховну Раду закони, які дозволяють звільняти та призначати кого завгодно, прикриваючись «питаннями національної безпеки».

І от рівно через рік після скандалу з «Нафтогазом» влада намагається насунути європейцям та американцям люк на голову знову.

Призначити нового, зручного, керівника ОГТСУ.

Важко вигадати більш ідіотський крок у країні, яка залежить від іноземних кредиторів, бореться з газовим шантажем Росії та намагається пройти опалювальний сезон під час війни.

По-перше, це відкритий плювок у бік іноземних партнерів. Лист із вимогою призначити заступника міністра енергетики надійшов наглядовій раді «Магістральних газопроводів України» (яка контролює ОГТСУ, — так вирішили під час анбандлінгу) того ж дня, коли посли великої сімки випустили заяву про необхідність відновити незалежний контроль над «Нафтогазом». І того самого дня, коли сама наглядова рада «Магістральних газопроводів» ухвалила своє рішення про обрання нового керівника. Не Колісника, іншого претендента, який пройшов усі співбесіди.

Сприйматиметься ситуація однозначно. Хочете наглядову раду в компанію-банкрута? Будь ласка! Але ми поламаємо корпоративне управління в компанії, яка все ще заробляє гроші.

По-друге, призначення керівником Оператора ГТС заступника міністра енергетики порушує ***Закон «Про запобігання корупції»***, який чітко стверджує, що **жодна особа протягом року не має брати участі у керівництві організаціями, на які вона могла впливати, коли працювала на державу**.

Це ще один запобіжник від корупції, закладений під час реформ, — щоб ніхто не формував політику «під себе». З таким же порушенням торік призначали Юрія ***Вітренка***, що спричинило скандал і припис Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) про скасування рішення. Відповідний лист від НАЗК уже навіть прийшов, і цього тижня в агентстві попросили прояснити ситуацію.

Міненерго ще більше її заплутало.

Там офіційно заявили, що «змінили розподіл повноважень заступників».

Проблема в тому, що

зміна повноважень не поширюється на весь минулий рік, а протягом цього року Колесник не міг «не впливати на газовий сектор».

Хоча б тому, що до призначення на посаду заступника Галущенка працював у директораті Міненерго, де «забезпечував формування політики в нафтогазовому комплексі, взаємодію з підприємствами нафтогазового комплексу, реалізацію проєктів щодо збільшення видобутку газу, підписання угод про розподіл продукції».

На сайті міністерства так і написано — чистісінька явка з повинною.

По-третє, таке призначення перетвориться на ризик для чинного контракту на транзит, який із боями підписували з «Газпромом». Лист про необхідність призначити Колісника підписав не сам Галущенко, а його заступник Фарід Сафаров, який при цьому є членом наглядової ради «Укрпошти». Тієї самої «Укрпошти», яка для чогось отримала ліцензію на торгівлю газом.

Національний регулятор — Національна комісія, що здійснює держрегулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, — намагався в обтічних формулюваннях пояснити міністерству, що це не просто порушення Закону «Про ринок газу».

Це ставить під загрозу сертифікацію газотранспортної системи України.

А відтак, і контракт на транзит російського газу. Чого росіяни тільки й чекають.

Реакції не було.

У відповідь на критику, яка вже почала розгортатися в медіа, і на запитання з боку іноземних партнерів Фарід Сафаров нашвидкуруч підготував листа посольствам, де на кількох сторінках розповів про необхідність реформи ОГТСУ, про наполеонівські плани здійснення цієї реформи (після опалювального сезону) і про необхідність терміново змінити менеджмент (проти чого наглядова рада МГУ не виступала — навіть знайшла заміну). І жодного слова про суперечності власних пропозицій із законами.

Вводити посольства в оману — такий собі хід з погляду ефективності та майбутньої кар'єри. Але ж люк потрібно насунути на голову.

4. Шахматка замість пояснень

Навіщо Міністерству енергетики робити таку дурницю напередодні опалювального сезону та перемовин про надання фінансової допомоги і так сміливо посилати під три чорти всіх послів?

Якщо відкинути думку про свідому російську диверсію, то залишається єдина логічна відповідь.

У політику повернулися традиції «розписування шахматки», коли ключові призначення в уряд і на державні підприємства роздають в офісі президента під конкретні зобов'язання.

Чутки про зміну частини уряду та керівництва НАК «Нафтогаз України» ходять на ринку тривалий час, це вже не запитання «чи станеться?», це запитання «коли, нарешті?».

> А поєднання контролю над «Нафтогазом» і ОГТСУ — надзвичайно ласий шмат. Бо за умови, коли в Україні все ще є «дешевий» газ для населення, саме між цими двома підприємствами відбувається магія. «Дешевий» газ для населення інколи перетворюється на дорогий для хіміків, бізнесів, підприємств. Головне — правильно домовитися на задньому сидінні нового «Бентлі».

Мабуть, в офісі президента і розраховують на те, що «швидко проведуть усі призначення», а вже потім почнуть перемовини про те, як рятувати країну. «Для українців немає нічого неможливого», — згадали там.

Ще на початку липня голова офісу Андрій *Єрмак* демонстрував, що розуміє позицію партнерів.

> *«Головними принципами використання коштів, залучених на відбудову країни, мають стати прозорість і довіра», — заявляв він на тій же конференції в **Лугано**.*

Уже через місяць влада поглиблює недовіру і демонструє поведінку, яку ніяк не можна назвати прозорістю.

Наші міжнародні партнери вивчили український політикум і розуміють, що пояснень може бути два:

1) або голова офісу президента лукавив і дав відмашку на постановку «правильних» людей,

2) або це роблять за спиною офісу, прикриваючись «високими кабінетами».

Однак мотивація Гени та Чебурашки з Міністерства енергетики європейців та американців не цікавить.

Їх цікавлять результат і дієва корпоративна реформа.

І час почекати в них, на відміну від нас із вами, є.

***

№ 490.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 16 серпня 2022

Ростов-на-Дону
Луганськ
Мариуполь
Харків
Дніпро
Запоріжжя
Полтава
Кривий Ріг
Миколаїв
Херсон
Одеса
Київ
Черкаси
Бердянськ
САТК

Головне

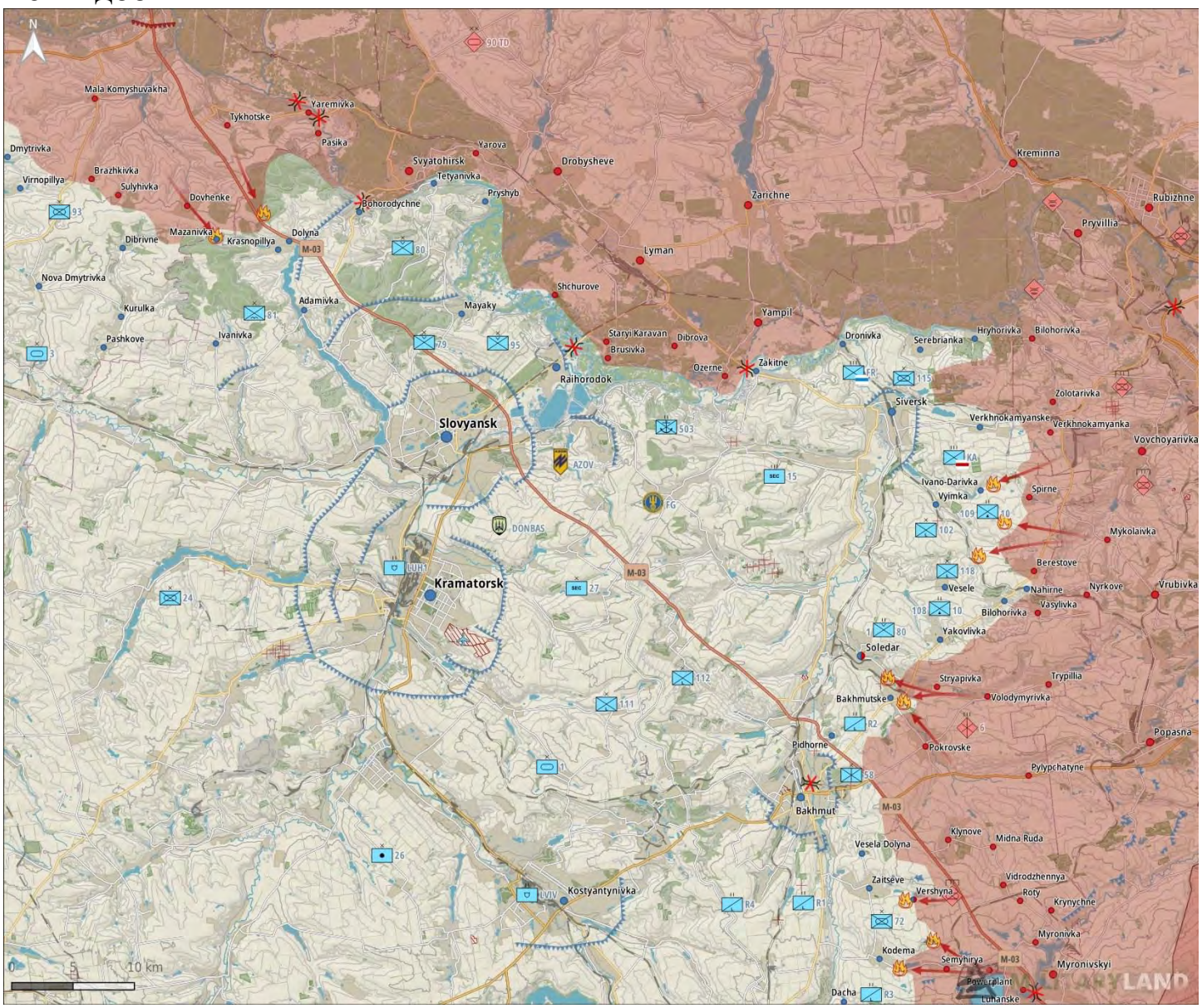
1) Вибухи - це класно, але те, що верзе Зеленський без папірця спічрайтера - це бл треш. Ну хоч вбий мене, кращого подарунку хуйлу зробити просто не можна.

2) Чекаємо на "випадковий" вибух потяга з боєприпасами на мосту через Керченську протоку.

3) Мирний голуб Ердоган прагне заробити на Україні хоча б якийсь політичний капітал. Бо всередині Туреччини рулять власні гидьманцеви й милованови.

4) Дупутати провалили закон про захист персональних даних. Дія довела, що витік персональних даних українців, що призвів до масових вбивств, не є проблемою. А головна проблема - гроші в їхніх кишенях.

Теми доби

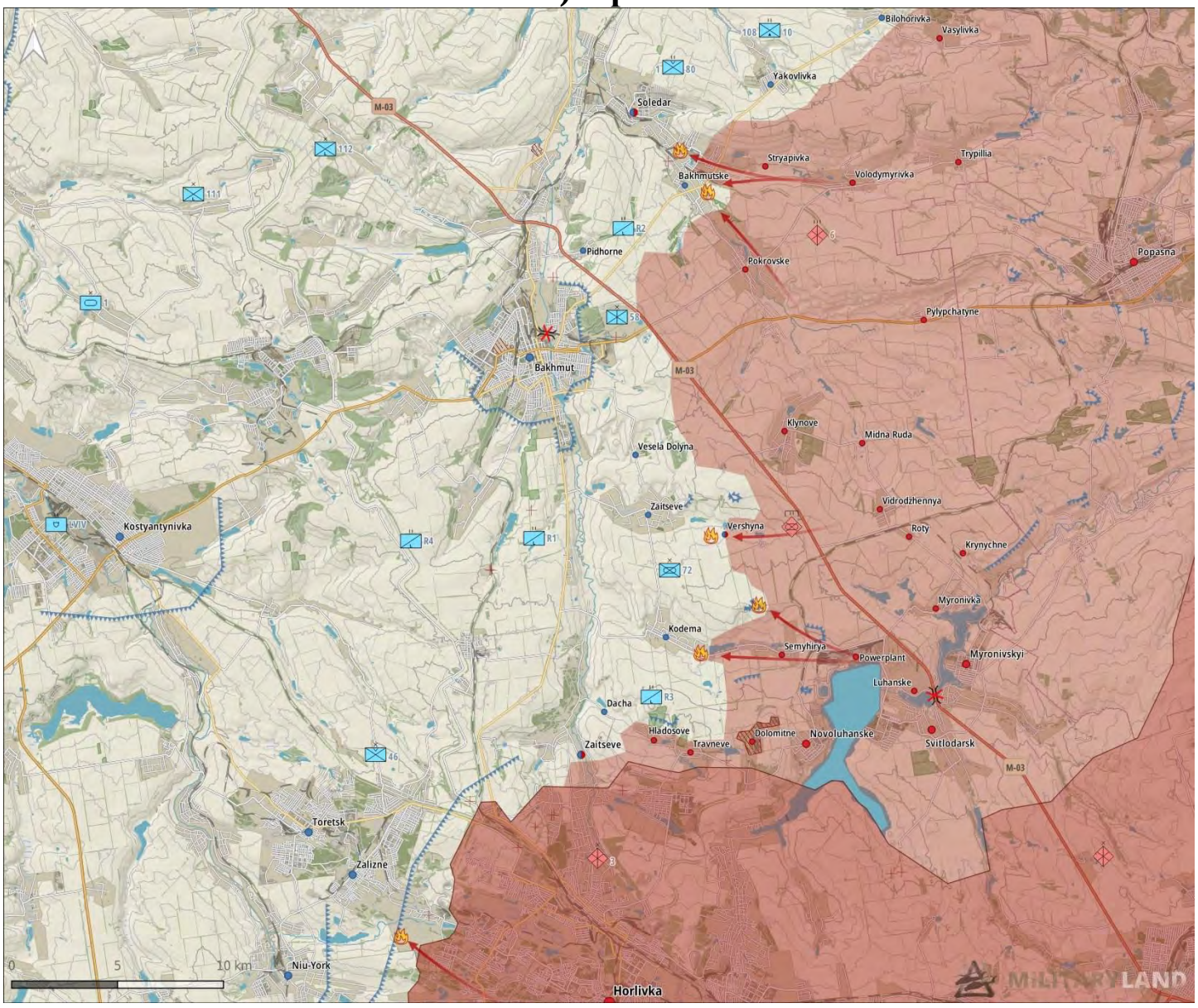
1) Зеленський не вважав за потрібне готувати країну до неминучого вторгнення.

2) В окупованому Криму знову пролунали вибухи на аеродромі та складі боєприпасів.

3) Мінфін провалив розміщення "воєнних" ОВДП.

1. Війна

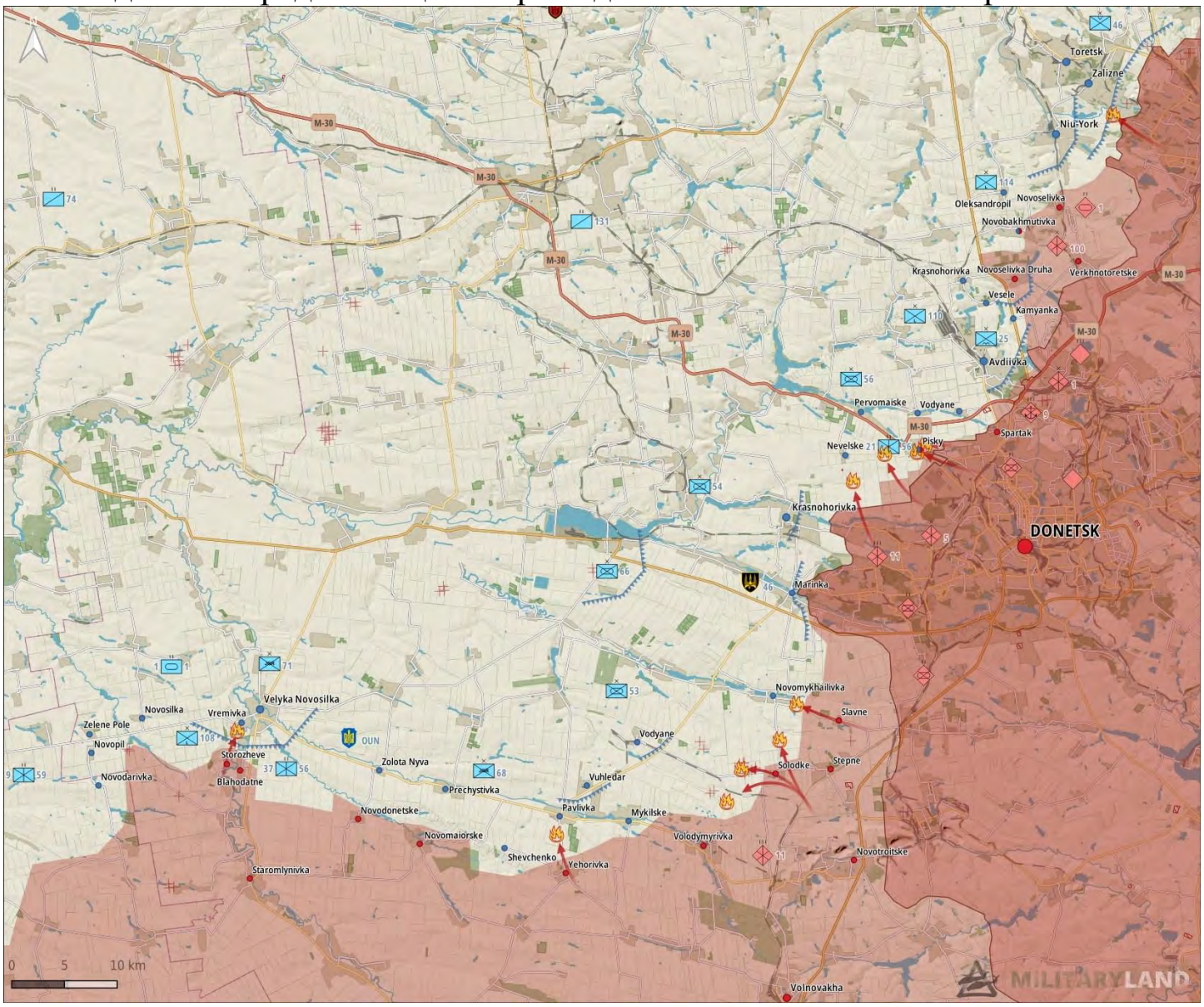
1-1) Фронт

• Російська авіація завдала ракетного удару з території Білорусі по летовищу в Житомирській області. Унаслідок обстрілу пошкоджено злітно-посадкову смугу та автотехніку. Генштаб вважає, що ракетні удари триватимуть і надалі.

Представник командування Повітряних сил ЗСУ Ігнат заявив, що Росія знову сконцентрувала на аеродромах на окупованій території та біля кордону з Україною, а також у Білорусі майже 430 літаків та 360 вертольотів, у зокрема,

літаки дальньої радіолокаційної розвідки А-50 На момент вторгнення Росія

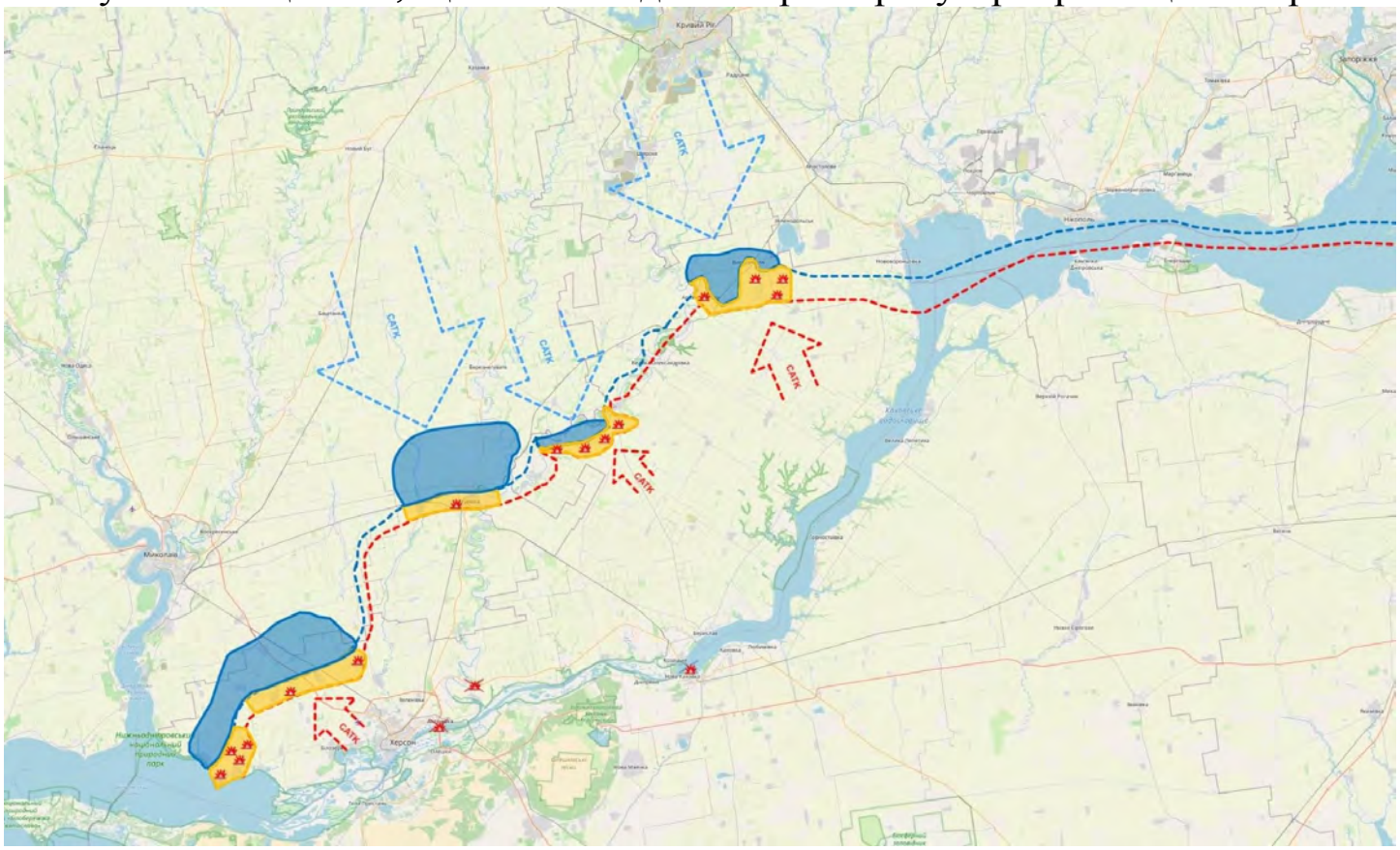

мала на кордоні з Україною 450 літаків та 250 вертольотів. Отже, на цей момент російське командування навіть збільшило авіаційну підтримку вторгнення, попри важкі втрати авіації на фронті.

• Російські війська посилили обстріли позицій українських військ, міст та сіл на лінії фронту та вздовж кордону. Щодня страждають від потужних обстрілів населені пункти та прикордонні застави на Чернігівщині та Сумщині. На півдні Харківщини в напрямку на Барвінкове – у Дубровному та Новій Дмитрівці – російська артилерія застосувала запальні снаряди. Головнокомандувач ЗСУ генерал Залужний констатував, що наступ російських військ забезпечений величезною кількістю боєприпасів – щодоби, за його твердженням, армія РФ витрачає від 40 до 60 тисяч снарядів та ракет.

• Харків знову обстріляно ракетами з території РФ із району Білгорода. В області відновилися бої на ділянці фронту на південь від Печенізького водосховища – у Леб'яжому та Базилівці. Там же окупанти дистанційно

замінували місцевість, що може свідчити про спробу прикрити цей напрямок

від можливого контрудару ЗСУ.

• На південь від Ізюма тривають бої на адмінкордоні Донецької та Харківської областей – у Новій Дмитрівці, Мазанівці та Богородичному.

• На північному сході Донеччини ЗСУ відбили атаки в напрямку на Сіверськ – в Івано-Дар'ївці та Верхньокам'янському.

• Тривають запеклі бої на околиці Соледара в районі заводу Knauf. Штурм міста підрозділами ПВК "Вагнера" та "народною міліцією ДНР" триває і вдень, і вночі.

• Окупанти спробували увірватися на околицю Бахмута, але зазнали тяжких втрат і відійшли.

• Штурм сіл Вершини та Зайцеве також завершився поверненням російських військ на вихідні позиції.

• ЗСУ відбили штурм у районі КПВВ "Майорське" та селища Зайцеве на північній околиці Горлівки.

• Головні бойові дії доби точилися в районі Донецька. Після захоплення селища Піски окупанти намагаються розвинути наступ у напрямку сіл Опитне, Первомайське та Невельське. Протягом доби їм не вдалося досягти значних успіхів.

• На південь від Донецька введено в бій нові резерви російських військ, які ведуть наступ на Новомихайлівку. Їм вдалося трохи просунутися, але ЗСУ все ще контролюють село.

• У районі Вугледару щодня точаться важкі бої за Павлівку. Атаки окупантів успіху не мають.

• На Запоріжжі обстріл російською артилерією райцентру Оріхів призвів до значних втрат серед мирного населення.

• На півночі Херсонщиниі ЗСУ запобігли спробі прориву диверсійної групи в Осокорівці на правому березі Дніпра. На заході області окупанти без успіху намагалися прорвати українську оборону в Новогригорівці. ЗСУ впевнено утримують плацдарм на лівому березі річки Інгулець, попри безперервні атаки та удари російської авіації та артилерії.

• Російські війська обстріляли зі ствольної артилерії та РСЗВ Нікополь та села Нікопольського району, а також населені пункти в районі водосховища Криворізької ТЕС. Вночі армія РФ обстріляла ракетами РСЗВ "Смерч" Миколаїв, з артилерії – села Миколаївської області.

• Російська авіація завдала ракетного удару по Одещині – зруйновано базу відпочинку та приватні будинки біля неї.

• На території окупованого Криму сталися два вибухи – на складі боєприпасів поруч із Джанкоєм та на аеродромі у Гвардійському в районі Сімферополя. Російська влада стверджує, що удари по об’єктах завдали українські диверсанти за допомоги безпілотників-"камікадзе". Після вибухів знову виникла пробка на мосту через Керченську протоку з росіян, які втікають із відпочинку на півострові.

1-2) Тил

• Верховна Рада ухвалила закон про державну систему статистики на підставі рамкового регламенту ЄС.

Депутати відмовилися включити до порядку денного розгляд законопроєкту про поновлення акцизів та ПДВ на моторне паливо. Водночас буде розглянуто законопроєкт про скасування перенаправлення коштів Дорожнього фонду лише на погашення боргових зобов’язань Укравтодору та забезпечення потреб оборони, що було запроваджено в березні.

Ухвалено закон про спрощення виділення землі для розміщення веж мобільного зв’язку.

Депутати провалили законопроєкт про захист персональних даних та відмовилися відправити його на доопрацювання та повторне перше читання.

• Кабмін затвердив законопроєкт про скасування низки дозвільних норм. За словами прем'єр-міністра Шмигаля, за пів року було скасовано або переведено в декларативну форму понад 500 подібних норм.

• Мінфін повідомив про отримання кредиту від уряду Італії в розмірі €200 млн. Чиновники планують направити його на виплату зарплати вчителям.

• Міністерство освіти та науки оновило програми середніх шкіл. З переліку рекомендованих для вивчення предметів виключено російську мову та літературу. Програма історії буде містити оцінку СРСР як держави імперського типу. Буде докладно розглянуто російсько-українську війну, яка триває з 2014 р. Правознавство буде доповнено міжнародним гуманітарним правом та дотриманням прав людини під час війни.

• Укроборонпром оголосив про створення міжнародного інженерного центру для ремонту військової техніки, яку отримано від закордонних партнерів.

• Енергоатом повідомив про потужну кібератаку на сайт компанії з РФ, що, однак, не спричинило порушення його працездатності.

• Мінфін знову провалив розміщення ОВДП через відмову підвищувати відсоткові ставки. Загальна сума проданих держзобов'язань – лише 0,07 млрд грн.

2. Україна та світ

• Генеральний секретар ООН Гутерреш зібрався відвідати Україну цього тижня. У Львові він зустрінеться із президентом Зеленським, а також із турецьким президентом Ердоганом, а потім відвідає Одесу. Темами переговорів із Зеленським будуть "зернова угода", обстріл Запорізької АЕС та вбивство українських військовополонених в Оленівській колонії.

Ердоган також має намір відвідати Львів та обговорити із Зеленським шляхи для припинення війни в Україні у дипломатичний спосіб. На його думку, подібний варіант з'явився після укладання "зернової угоди". Ще однією темою переговорів буде двостороннє партнерство та економічна співпраця.

• Президент Франції Макрон підтримав негайне відправлення місії МАГАТЕ на Запорізьку АЕС.

• Міністр закордонних справ Фінляндії Хаавісто оголосив про зменшення на 90 % кількості туристичних віз громадянам РФ, що видаються, з 1 вересня.

Натомість уряд розглядає варіант запровадження національних "гуманітарних" віз, які можуть бути видані журналістам або особам, які потребують захисту.

Керівна партія Латвії має намір запровадити порядок, за яким громадянам РФ посвідку на проживання може бути продовжено лише у виняткових випадках. Міністри уряду вважають, що однією з вимог для отримання посвідки на проживання має бути складання іспиту на знання латиської мови.

Президент Зеленський закликав країни Заходу відмовитися від видавання туристичних віз росіянам. На його переконання, подібний крок є чи не єдиним способом, який дасть російським громадянам відчути відповідальність за дії керівництва країни. Зеленський вважає, що президента Путіна можуть підштовхнути до закінчення війни лише жорсткі заходи – повне ембарго на експорт енергоресурсів та відмова видавати візи громадянам РФ.

• Прем’єр-міністр Польщі Моравецький в інтерв’ю французькому виданню Le Monde заявив, що у Євросоюзі Франція та Німеччина поводяться як "де-факто олігархи", ігноруючи голоси інших країн. За словами міністра, російський президент Путін "спокусив" їхніх лідерів і через них фактично визначив політику ЄС. Моравецький наголосив, що Польща та інші країни попереджали про російський експансіонізм, проте ЄС під впливом Франції та Німеччини не прислухався до їхніх голосів і відмовився чути правду. Моравецький зазначив, що в ЄС рівні права країн-учасниць є чинними лише на папері.

• Уряд Німеччини уклав угоду з компаніями RWE та Uniper про постачання газу з їхніх нових морських терміналів скрапленого газу, які мають бути введені в експлуатацію цієї зими. Для подолання дефіциту електроенергії в зимовий період буде продовжено термін експлуатації 3 АЕС. Газпром погрожує, що через відмову від російського газу ціни на нього в ЄС взимку можуть перевищити $4000/1000 м³.

• Канцлер Німеччини Шольц уникнув прямої відповіді на запитання про можливе застосування ЗСУ західної зброї для ударів по Криму. Він заявив, що Німеччина підтримує Україну в боротьбі за відновлення територіального суверенітету.

• Міністерство оборони Туреччини спростувало повідомлення російських ЗМІ щодо закупівлі країною ще однієї партії комплексів ППО С-400.

3. Київ

• У додатку для смартфона "Київ цифровий" з’явилася можливість голосування за електронні петиції, які має розглянути Київрада в разі, якщо вони набирають понад 6 тис. голосів.

4. Тренди

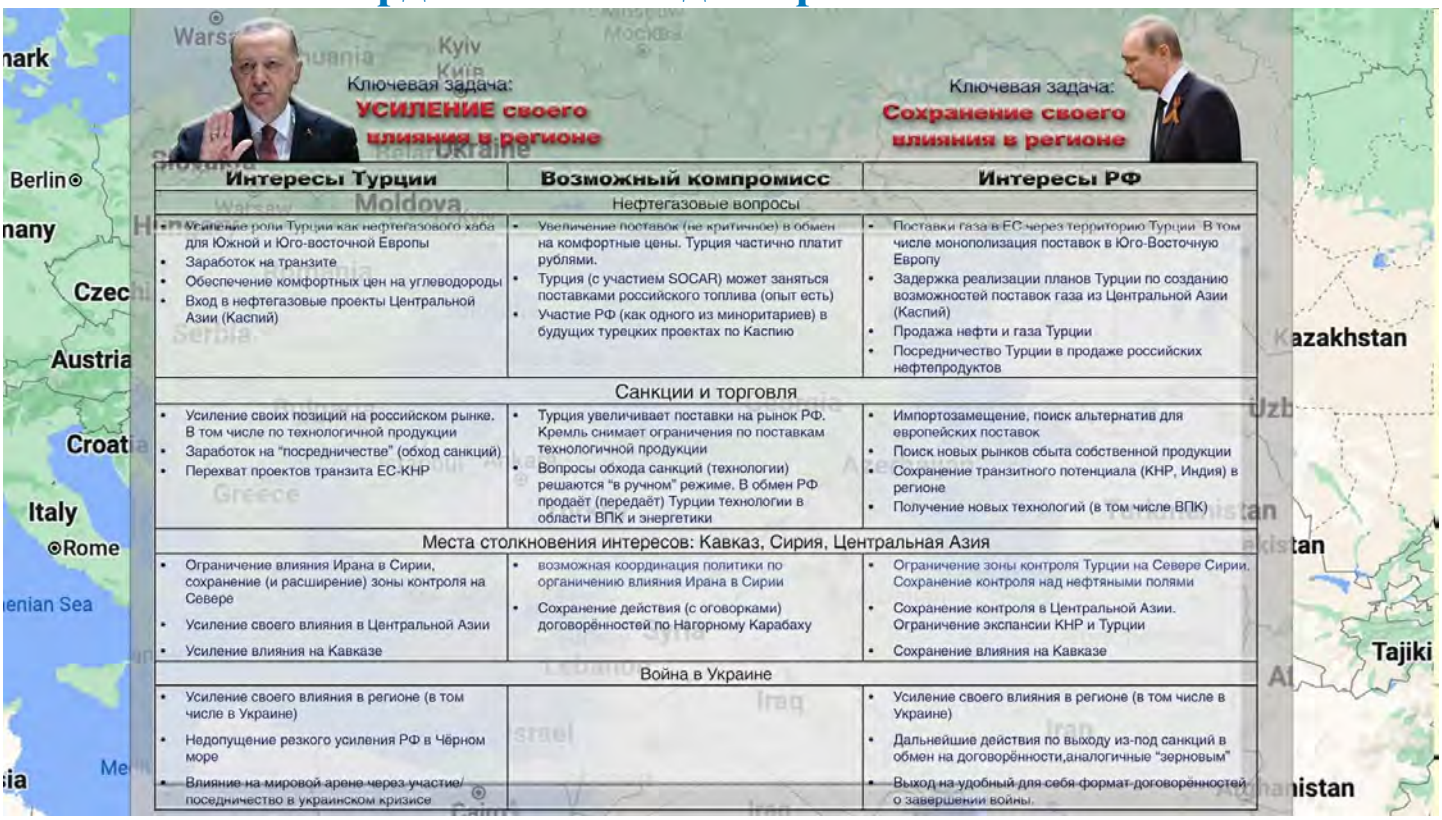
• Українське суспільство обурило висловлювання президента Зеленського, які він зробив в інтерв’ю виданню The Washington Post. Президент заявив, що влада не готувалась до нападу і спеціально не попереджала населення, оскільки "це спричинило б паніку" і відтік капіталу і "призвело б до захоплення країни за три дні". Він вважає "своє внутрішнє відчуття вірним" і стверджує, що люди побігли б із країни. Міністр закордонних справ Кулеба в інтерв’ю виданню "Гордон" заявив, що його та голову Офісу президента Єрмака американські офіційні особи попереджали про необхідність підготовки до війни та швидке зміцнення оборони ще жовтні, проте президент та його оточення просто проігнорували ці попередження. Зеленський у відповідь на поради західних лідерів вимагав збільшення постачання зброї, не виявляючи активності в підготовці до відбиття агресії. Він поставив собі в заслугу те, що не втік із країни, як на це сподівалися низка глава держав.

Через бездіяльність влади та відмову від воєнних приготувань замість втрати кількох мільярдів доларів, які було викинуто на будівництво та ремонт доріг, країна зазнала величезних втрат. Загинули десятки тисяч людей, мільйони осіб втекли з країни чи стали внутрішніми переселенцями. Жоден із критично важливих напрямків не було надійно прикрито, що призвело до захоплення майже всього півдня України протягом кількох днів. Російські війська підійшли впритул до Києва вже наприкінці першого дня вторгнення. Лише масовий героїзм звичайних українців дав можливість утримати ситуацію й, навіть, відкинути окупантів від столиці та тримає фронт в умовах катастрофічної нестачі боєприпасів та важкої техніки.

***

№ 491.

Во Львове сегодня встреча Антонио Гуттериша, Тайипа Реджепа Эрдогана и Владимира Зеленского

Интересы Турции	Возможный компромисс	Интересы РФ
Нефтегазовые вопросы		
• Усиление роли Турции как нефтегазового хаба для Южной и Юго-восточной Европы • Заработок на транзите • Обеспечение комфортных цен на углеводороды • Вход в нефтегазовые проекты Центральной Азии (Каспий)	• Увеличение поставок (не критичное) в обмен на комфортные цены. Турция частично платит рублями. • Турция (с участием SOCAR) может заняться поставками российского топлива (опыт есть) • Участие РФ (как одного из миноритариев) в будущих турецких проектах по Каспию	• Поставки газа в ЕС через территорию Турции. В том числе монополизация поставок в Юго-Восточную Европу • Задержка реализации планов Турции по созданию возможностей поставок газа из Центральной Азии (Каспий) • Продажа нефти и газа Турции • Посредничество Турции в продаже российских нефтепродуктов
Санкции и торговля		
• Усиление своих позиций на российском рынке. В том числе по технологичной продукции • Заработок на "посредничестве" (обход санкций) • Перехват проектов транзита ЕС-КНР	• Турция увеличивает поставки на рынок РФ. Кремль снимает ограничения по поставкам технологичной продукции • Вопросы обхода санкций (технологии) решаются "в ручном" режиме. В обмен РФ продаёт (передаёт) Турции технологии в области ВПК и энергетики	• Импортозамещение, поиск альтернатив для европейских поставок • Поиск новых рынков сбыта собственной продукции • Сохранение транзитного потенциала (КНР, Индия) в регионе • Получение новых технологий (в том числе ВПК)
Места столкновения интересов: Кавказ, Сирия, Центральная Азия		
• Ограничение влияния Ирана в Сирии, сохранение (и расширение) зоны контроля на Севере • Усиление своего влияния в Центральной Азии • Усиление влияния на Кавказе	• возможная координация политики по ограничению влияния Ирана в Сирии • Сохранение действия (с оговорками) договорённостей по Нагорному Карабаху	• Ограничение зоны контроля Турции на Севере Сирии. Сохранение контроля над нефтяными полями • Сохранение контроля в Центральной Азии. Ограничение экспансии КНР и Турции • Сохранение влияния на Кавказе
Война в Украине		
• Усиление своего влияния в регионе (в том числе в Украине) • Недопущение резкого усиления РФ в Чёрном море • Влияние на мировой арене через участие/посредничество в украинском кризисе		• Усиление своего влияния в регионе (в том числе в Украине) • Дальнейшие действия по выходу из-под санкций в обмен на договорённости,аналогичные "зерновым" • Выход на удобный для себя формат договорённостей о завершении войны.

Тышкевіч **2022-08-18**

СМИ говорят о возможном обсуждении вопросов начала переговоров о завершении (приостановке) войны. Возможно. НО темы (как и результаты) лежат в достаточно широком диапазоне.

Минимально успешным для РФ вариантом является выход на последовательность "малых компромиссов".

Вслед за зерновыми договорённостями заключение,например, топливной сделки либо металло-рудной и так далее.

Кремль сознательно дробит вопрос блокировки украинских портов, демонстрируя готовность "договариваться в малом",но требуя больших уступок "на полях".

Напомню, что

1) после зерновых соглашений в отношении РФ были приостановлены американские санкции по удобрениям зерну и ещё десятку товарных групп.

2) ЕС ослабил санкции по поставкам товаров для обслуживания самолётов (кстати, в том числе украденных у европейских лизинговых компаний).

Путин рассчитывает, что последовательность таких "малых" шагов позволит улучшить положение и выйти на большие переговоры в качестве "адекватного и договороспособного" участника.

Для Гуттериша этот вариант едва ли не идеальный - много хороших сделок якобы под гарантии ООН, которые на самом деле гарантиями не являются (можно вспомнить ситуацию с Азовсталью).

Такой себе Будапештский меморандум в копилку политика, имеющего статус, но не имеющего реальных рычагов влияния на ситуацию.

Эрдоган преследует свои цели. Для него тема №1 - усиление позиций Турции.

И формат малых сделок тоже подходит при одном условии - Турция посредник и гарант. Роль этой страны возрастает. В том числе вес в переговорах по конфликтным с РФ темам (Сирия. Центральная Азия, Кавказ, Черноморский бассейн и влияние на регион). Но Эрдогану (и это важно понимать) необходима роль посредника и эффект о реализации договорённостей. А не объёмы уступок России (тут уже интерес Путина и частично (через вклад РФ в бюджет ООН) Гуттериша).

К "небольшим сделкам", кстати, можно отнести и вопросы Запорожской АЭС. Где интересы сторон примерно теже.

Разве что для РФ важно, чтобы ЗАЭС начала работать "на Крым" и была подготовлена к отключению от украинской энергосистемы. Тогда в отопительный сезон ЗАЭС + Каховская ГЭС можно пытаться нанести и удар по украинской энергетике (например, за осень повредив ракетными ударами ещё ряд украинских ТЭС).

Вероятна ли "большая сделка" - разговоры о прекращении огня?

Разговоры о таковой либо согласие на встречу РФ-Украина в перспективе 2-3 месяцев возможны.

Быстрая реализация (встреча Путина и Зеленского на протяжении месяца максимум и договорённости) вряд ли. Точнее без пощёчины россии на фронте вряд ли.

Причина проста.

Договорённости о прекращении огня "как есть" равнозначны

> 1) политическому кризису внутри страны, (что выгодно Путину), 2) ослаблению военной поддержки Украины (тоже в числе приоритетов РФ) и 3) появлении времени для РФ на восстановление боеспособности. И, поскольку Россия не получает в результате такого "перемирия" того, что хочет, а Украина будет несколько ослаблена (и возможно связана дополнительными условиями), очередная фаза войны повториться достаточно скоро.

Для Украинской стороны возможен единственный вариант начала предметных разговоров - военно-политическое поражение Кремля.

> **Не разгром, а как минимум поражение, которе в Москве вынуждены будут признать.**

В таком случае есть вероятность начала внутриполитического кризиса (не обязательно провала власти, достаточно маленькой войны групп в окружении Путина). На этом фоне РФ концентрируется на внутренних проблемах на определённое время.

И это время - шанс для Украины сделать рывок не в восстановлении страны, а в трансформации.

Потому что

> ***война повторится*** (если речь идёт о компромиссном варианте) и просто "восстановленная по образцу 2021 года" **Украина нового раунда может не выдержать**.

Украина, которая стала более сильной, эффективной, рациональной в политике либо

1) **становится слишком страшной целью для РФ (тогда раунд отменяется), либо**
2) **дожимает и получает своё (как дипломатически, так и военно).**

*А пока просто даю табличку из нашего с Илией **Кусой** видео по переговорам Путина и Эрдогана - интересы сторон и возможности компромиссов.*

Кстати,

озвученный в ролике сценарий военной операции в Сирии уже начался.

***

№ 492.

Дайджест подій в Україні та навколо України від 17 серпня 2022

Головне

1) Ракетний удар по Харкову, як я розумію, був просто тренуванням перед "святкуванням" хуйла нашого Дня незалежності. Тому вважаю, що на рашистських літовищах у найближчі дні може статися купа порушень пожежної безпеки. Принаймні це було бы логічно.

2) Чи не головна проблема української армії - хронічна нестача боєприпасів. Їх не вдосталь і у наших західних партнерів, тому що ніхто з них не готувався до війни, яка триватиме місяці і роки. Маховик поволі запускається, але поки він закрутиться...

А ціна цього часу – це сотні і тисячі життів наших вояків.

Тому що до війни треба готуватися, а не "просто припинити стріляти".

3) Як я розумію, коли буде збудовано оті самі регазифікаційні термінали, геть усі штатівські газовози прямуватимуть до Європи. Бо 700% прибутку - це бінго

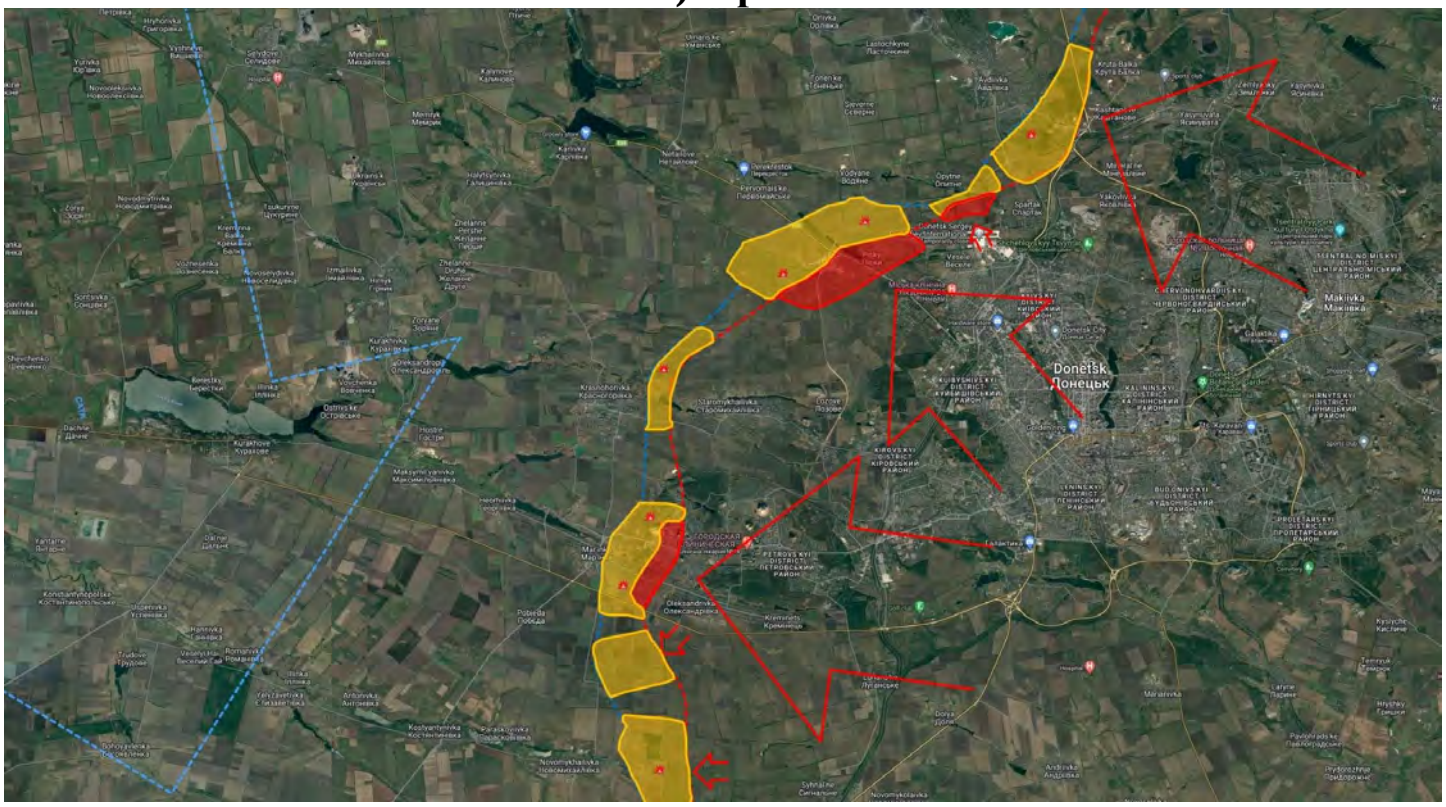
Теми доби

1) Російський ракетний удар по Харкову спричинив численні жертви.

2) Воєнна підтримка України європейськими країнами неухильно зменшується.

1. Війна

1-1) Фронт

• Російська армія обстріляла з території РФ 3 прикордонні села Сумщини.

• Усією лінією фронту окупанти намагаються розхитати українську оборону, обстрілюючи позиції ЗСУ. На Харківщини тривають бойові дії в районі Печенізького водосховища – у Леб'яжому та Базаліївці. Пізно ввечері, вночі та вранці російські війська знову обстріляли ракетами житлові квартали обласного центру, що спричинило тяжкі втрати серед мирних жителів. Одна з ракет влучила в гуртожиток, де мешкали люди з порушенням слуху, які могли не почути сирену повітряної тривоги.

• На південь від Ізюма вже понад місяць окупанти намагаються прорвати оборону ЗСУ в бік Барвінкового – у Новодмитрівці та Слов'янська – у Мазанівці.

• Після перекидання резервів із півночі російські війська безперервно атакують лінію української оборони в районі Сіверська. Атаки в Івано-Дар'ївці, Верхньокам'янському та Виїмці щоразу зазнають невдачі, підрозділи ЗСУ здійснили кілька успішних контратак.

• Тривають бої на околицях Соледара та в Бахмутському на південь від міста, а також у районі траси Лисичанськ – Бахмут – у Веселому, Білогорівці та Яковлівці. Хвиля за хвилею окупанти штурмують східну околицю Бахмута.

• На південь від Бахмута – у селі Зайцевому, а також у районі Горлівки – біля КПВВ "Майорське", у селищі Зайцевому та Кодемі сталися бойові зіткнення. Атаки російських військ та їхніх маріонеток із "народної міліції ДНР" успіху не мали.

• Майже цілодобово точаться бої на північній околиці Донецька. Після набуття контролю над Пісками, окупанти намагаються захопити Опитне та Первомайське. Їм вдалося закріпитися на околиці Опитного, бій триває. Також вони спромоглися захопити околицю Новомихайлівки на південь від Донецька. Спроба атакувати Шевченка та Павлівку в районі Вугледару успіху не мала, як і атака на Велику Новосілку.

• На Запоріжжі та на Херсонщині на лінії фронту – без змін. На українському плацдармі на лівому березі річки Інгулець окупанти не змогли досягти результатів атакою за потужної підтримки авіації та артилерії. Російська артилерія завдала ударів по Нікополю та селам Криворізького району Дніпропетровської області, а також по населених пунктах на півдні Херсонщини та Миколаївщини.

• Представники Головного управління розвідки Міноборони очікують найближчим часом на "дуже гострі події" на фронті.

• Українська ракетна артилерія завдала удару по будівлі СБУ в окупованому Лисичанську, знищено керівництво "2 армійського корпусу" ("народної міліції ЛНР") та кілька високопосадовців ФСБ РФ.

• У Мелітополі стався вибух у районі окупаційної комендатури. Він може бути результатом дій партизанів. Ще один вибух пролунав на базі відпочинку в курортній Кирилівці на березі Азовського моря, яка використовувалася для розміщення підрозділів російських військ.

• Після кількох вдалих ударів по військових об’єктах у Криму російське командування перекидає авіацію з передових аеродромів на запасні, а також на літовища на території РФ.

• Міністр оборони Рєзніков заявив, що західні партнери не ставили жодних умов щодо застосування їхніх систем озброєнь для ударів по окупованому Криму, який вони вважають територією України.

1-2) Тил

• Кабмін повідомив про 73 %-у готовність житлово-комунального господарства до опалювального сезону. На склади електростанцій завезено 1,89 млн т вугілля, а до підземних сховищ закачано 12,6 млрд м³ газу. Глава Нафтогазу Вітренко вважає, що поставлене Кабміном завдання про закачування до сховищ 19 млрд м³ до початку сезону виконати не вдасться.

Прем'єр-міністр Шмигаль повідомив, що Канада надасть Україні допомогу на закупівлю газу для опалення в розмірі 450 млн канадських доларів (приблизно $350 млн).

• Міністерство економіки й далі стверджує, що повернення акцизу та ПДВ на моторне паливо "майже не вплине" на його ціну, оскільки вартість нафти на світових ринках знизилася. Чиновники сподіваються коштом акцизу на пальне відновити ремонт доріг.

• Нафтогаз повідомив про ще одну відмову кредиторів про відтермінування на 2 роки виплат відсоткового доходу та погашення єврооблігацій через вторгнення РФ. Компанія увійшла до стану дефолту після відмови платити за боргами за рішенням уряду.

• Чиновники Держкіно оголосили про реорганізацію "Довженко-центру", архів якого містить понад 10 тис. творів українського кінематографа. Наказ передбачає передачу всього національного кіноархіву установі "Науковий центр кінематографії", яка раніше не працювала й була створена в період правління Януковича. З "Довженко-центру" відокремлюється "Українська анімаційна студія", частину співробітників центру буде звільнено. Міністерство культури оголосило, що Кабмін вивів Держкіно з його підпорядкування, тож воно не може скасувати це рішення.

• Російські власники Альфа-Банку перейменовують дочірній український банк на "Сенс-банк".

• Агентство Fitch підвищило кредитний рейтинг України в іноземній валюті з рівня RD ("обмежений дефолт") до CC ("ймовірний дефолт") після успішних переговорів уряду щодо реструктуризації держборгу та виплат за єврооблігаціями.

2. Україна та світ

• Міністр закордонних справ Кулеба вважає, що єдиним способом зупинити російську агресію для світової спільноти буде надання Україні максимальної воєнної допомоги та запровадження жорстких санкцій.

8 колишніх високопоставлених американських дипломатів та генералів уважають, що наразі у війні в Україні настає вирішальний момент. Вони

закликали адміністрацію Байдена надати Україні максимальну воєнну допомогу насамперед збільшити постачання зброї, оскільки йдеться про захист життєво важливих інтересів США.

Інститут світової економіки в Кілі (Німеччина) констатував зменшення воєнної допомоги Європи Україні. За оцінкою аналітиків інституту, сума в €1,5 млрд, про яку домовилися міністри оборони на саміті в Копенгагені – мізерна проти попередніх пакетів допомоги. Вони впевнені, що європейські лідери мусять вважати війну в Україні не меншим викликом для ЄС, ніж епідемія коронавірусу, особливо з огляду на те, що на карту поставлено безпеку всіх країн.

Міністр оборони Рєзніков заявив, що "заморожування" війни в Україні за допомоги мирної угоди з РФ наразі неможливе, проте він вважає цілком імовірним "зниження активності бойових дій".

• Громадяни Латвії впродовж доби зібрали €300 тис. на безпілотник Bayraktar TB2 для ЗСУ.

• Генеральний секретар НАТО Столтенберг закликав Росію вивести свій військовий контингент із Запорізької АЕС та надати доступ на її територію інспекторам МАГАТЕ. Президент Зеленський наполягає на тому, що Україна може направити місію на АЕС швидко та легально, без поїздки Росією, як це пропонують чиновники режиму Путіна. Генеральний директор організації Гроссі заявив про готовність очолити групу експертів для інспекції станції.

• Газпром досі відмовляється забирати з Німеччини турбіну помпи газогону "Північний потік", чіпляючись до документів. Брак турбіни є приводом для відмови в збільшенні постачання газу до ЄС.

Ціни на газ у США сягнули 14-річного максимуму, водночас, вони приблизно в 7 разів нижчі за європейські.

• Міністр закордонних справ Данії Кофод сподівається на спільне рішення ЄС щодо заборони надання віз громадянам РФ. Він зазначив, що країна готова в одноосібно переглянути власні візові правила та запровадити обмеження для російських туристів.

• Лідери Німеччини, Канади та Японії підтвердили свою участь у саміті "Кримської платформи" в онлайн-режимі.

• Китай відправляє свої підрозділи на навчання до Росії, разом із військовослужбовцями Індії, Білорусі, Монголії та Таджикистану.

***

№ 493.

Денис Шмигаль: «Ми будемо робити наголос на розвитку військово-промислового комплексу і переробних індустрій»

Головна — Політика — 3 липня 2022, 13:50

Денис Шмигаль: «Ми будемо робити наголос на розвитку військово-промислового комплексу і переробних індустрій»

«Поки триває війна, важко говорити та прогнозувати, якими ми з неї вийдемо. Але зараз, починаючи розробляти перший драфт плану відновлення нашої країни, працюючи багато з міжнародними експертами, партнерами, ми розуміємо, що, перш за все, наша економіка має бути спрямована на забезпечення безпекової складової», – говорить в інтерв'ю LB.ua прем'єр-міністр України Денис Шмигаль.

Фото: kmu.gov.ua

2022-07-03

ДРУГУ ЧАСТИНУ РОЗМОВИ ОЧІКУЙТЕ НЕЗАБАРОМ

Соня Кошкіна, Шеф-редактор LB.ua, Олег Базар, головний редактор LB.ua

Соня Кошкіна *Олег Базар*

«Поки триває війна, важко говорити та прогнозувати, якими ми з неї вийдемо. Але зараз, починаючи розробляти перший драфт плану відновлення нашої країни, працюючи багато з міжнародними експертами, партнерами, ми розуміємо, що, перш за все, наша економіка має бути спрямована на забезпечення безпекової складової», – говорить в інтерв'ю LB.ua прем'єр-міністр України Денис Шмигаль.

Першу частину великої розмови ми записували напередодні його візиту в Лугано, де у понеділок представники українського уряду презентують той самий «перший драфт».

Два з половиною місяці 2 500 експертів розробляли його за 24 напрямками – від відбудови інфраструктури до прав людини.

Втім, ми поговорили з прем'єром не лише про план відновлення, адже є багато важливіших поточних питань –

1) як втримати економіку в умовах, коли країна живе в борг (щомісячна бюджетна «дірка» складає 5 мільярдів і це, нажаль, не межа), а 86% бізнесу або призупинило роботу, або й повністю зупинилося;

2) як платити людям компенсації за втрачене житло та забезпечити їх роботою;

3) як забезпечити експорт нового врожаю, коли ще 20 млн тонн попереднього залишаються на складах;

4) як пройти зиму та як підготуватися до нового навчального року.

1. «Я не уявляю і не допускаю можливості, що статус кандидата може бути забраний, зупинений тощо»

— Соня Кошкіна: Україна отримала статус кандидата в члени ЄС. Однак цей статус можна буде відібрати, якщо ми не виконаємо ряд пунктів. Чи вже почалася робота Уряду та парламенту над «дорожньою картою» – коли і які конкретні зміни нам треба впровадити?

— Дійсно, це – один з вагомих кроків на шляху до європейської інтеграції, один, напевно, з найбільших. Українці заплатили і платять досі надвисоку ціну за наш шлях до Європи. Десятки тисяч і цивільних і наших військових, найкращих синів і доньок віддали за це свої життя, тому Україна заслуговує на європейське, цивілізоване, розвинуте майбутнє для нашої країни, для нашої нації. І уряд і Президент роблять усе можливе і неможливе для того, щоб ми

рухалися в коло цивілізованих країн, попри ту війну, напад, який здійснила Росія на нашу країну.

Дуже коротко стосовно кандидатства. Коли йшли важкі дискусії всередині Європейського Союзу щодо того, яким має бути статус кандидата – чи він має бути особливий, чи це формальний статус, з умовами чи без умов, «до» або «після» мають виконуватися умови, варіантом компромісу, який був досягнутий європейськими лідерами, було надання статусу кандидата з виконанням наступних умов щодо кандидата. Це проходять усі країни, які отримали цей статус, після цього вони виконують ті чи інші умови й вимоги.

До нас, відповідно, також є вимоги заповнювати та відкривати переговорні процедури по 33 напрямках, є необхідність виконати по семи напрямках необхідні умови – це завершення реформ, які були в Україні вже розпочаті. Я не уявляю і не допускаю можливості, що статус кандидата може бути забраний, зупинений тощо. Ми виконували та перевиконували і в часі, і в кількості всі умови Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, і я впевнений, що Україна буде вчасно і ефективно проводити всі переговорні процедури, виконувати всі умови, які є, тому тут я не бачу сьогодні загроз. Ми не для того стільки зусиль докладали – і Президент України, і уряд, і всі українці – щоб щось не виконувати чи втрачати.

— С.К.: Давайте конкретизуємо, яку практичну вигоду Україна отримає від статусу кандидата вже сьогодні?

— Статус кандидата має ряд переваг: перш за все, це доступ до європейських структур. Тобто Україна на рівні офіційних органів, осіб, отримує доступ безпосередньо в інституції Європейської комісії, і ми починаємо вчитися працювати уже в інституціях Європейського Союзу. Це перший важливий момент, тому ще це підготовка до майбутнього членства: треба вміти жити в тих правилах і в тих інституціях.

Другий важливий момент: це, безумовно, фінансова допомога і підтримка у вигляді грантів, кредитів. На наступні сім років у Європейському Союзі закладено понад 14 мільярдів євро підтримки для країн-кандидатів, в середньому близько двох мільярдів євро щорічно виділяється на країни-кандидати грантової підтримки від Європейського Союзу. Це ще один важливий момент.

Ну, крім цього, є також інструменти іншої передвступної допомоги, в рамках якої надається технічна допомога для розвитку, наприклад, сільських територій, сталого сільськогосподарського розвитку, різні галузеві підтримки, які ми будемо мати. Крім цього, у нас відкриється доступ до Фонду солідарності Європейського Союзу. Це важливий фонд. Ми також

неодноразово вели перемовини про доступ до нього з пані президенткою Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн. Що це означає? Коли був ковід, країни Європейського Союзу утворили Фонд солідарності, який мав наповнюватися коштами в розмірі до 800 мільярдів євро для підтримки і відновлення країн Європейського Союзу і країн-кандидатів від наслідків ковіду. Це вагомі інструменти для України, дуже корисні та привабливі.

— Олег Базар: Зараз Україна живе в борг. На початку війни витрати були 160 мільярдів гривень на місяць, зараз, в травні – 250 мільярдів. Видатки ростуть. Представники української влади офіційно казали про те, що нам потрібна допомога в розмірі 5 мільярдів доларів щомісяця, тобто до кінця року – близько 30 млрд доларів. Це без урахування коштів, потрібних на підготовку до зими. Зараз ми отримуємо менше, ніж нам потрібно. Що робитиме уряд, якщо допомога партнерів надалі не буде достатньою?

— На сьогодні дійсно бюджет України змінився. Ви абсолютно коректно назвали цифри. Якщо у нас утримання армії було близько 156 мільярдів гривень, це був бюджет Збройних Сил України й української армії на рік, то сьогодні близько 130 мільярдів – це щомісячна сума. Звичайно, в нас сильно зросли соціальні виплати, витрати на розмінування, витрати на термінове відновлення, витрати на внутрішньо переміщених осіб. Ми заплатили понад 30 мільярдів гривень лише в рамках програми єПідтримка, це майже мільярд доларів. І, відповідно, ви правильно кажете, місячний бюджет України складає близько 250 мільярдів гривень, з яких Україна отримує надходженнями від 70 до 100 мільярдів гривень від податкової, від митниці, це наш щомісячний бюджет. Є різниця, яка складає 4-5 мільярдів доларів – це щомісячна потреба.

На сьогодні домовленості про таку підтримку є – на суму майже 29 мільярдів доларів США, з яких уже доволі велику суму ми отримали. Лишається ще приблизно 20 мільярдів. Це допомога і від Європейського Союзу, і від Сполучених Штатів Америки, Канади. Окремо від країн-членів Європейського Союзу також є пряма бюджетна підтримка. Є грантова і кредитна підтримка від міжнародних фінансових інституцій: МВФ, Світовий банк, Міжнародний банк реконструкції і розвитку. Тобто сьогодні всі наші партнери активно включилися і нам допомагають.

В принципі, усіх цих грошей нам вистачає для того, щоб виконувати соціальні та гуманітарні зобов'язання нашої країни. Звичайно, ми маємо сьогодні вживати заходів до певної оптимізації витрат, ми закликаємо бізнес відновлювати роботу, максимально відповідально підходити до сплати податків. Тому хочу сказати, що ми бачимо ситуацію до кінця року прогнозованою, розуміємо, як ми будемо виконувати бюджет, відчуваємо

підтримку партнерів, це дає нам змогу сьогодні думати про захист України, про підтримку Збройних сил і працювати доволі спокійно.

— С.К.: У вас дуже оптимістичні прогнози. При тому, ми маємо інформацію, що річний прогноз падіння ВВП сягає 33-45% до кінця року, при тому, що 33% і 45% – це дуже велика різниця. Ми знаємо, що прямих збитків наразі вже понад 600 мільярдів, і це ще явно не остаточна цифра. Ми знаємо, що 86% українського бізнесу або призупинили, або зупинили свою роботу, в залежності від того, який це бізнес. Що з цим робити?

— Всі цифри, які ви назвали, вони коректні. Я їх всі, точно як і ви, абсолютно відверто і чесно комунікую з українським суспільством. Всі ці цифри і мною також називаються як відверті й чесні показники тих наслідків, які маємо через повномасштабну агресію Росії. Але водночас ми маємо шукати можливі й неможливі шляхи, як Україна має виконувати свої соціальні, гуманітарні, військові зобов'язання як держава. Тому я кажу про те, як ми бачимо виконання можливих і неможливих речей з точки зору фінансування, вони не є оптимістичними, вони є робочими. Тому з міністром фінансів, з нашими колегами, послами, з Президентом України, який координує цю роботу, працюємо щодня над цим питанням. Ми також окремо розробляємо програми з підтримки українського бізнесу, я можу про них детальніше розповісти в подальшому.

— О.Б.: Ви сказали, що зросли соціальні видатки, але при цьому від 4 до 8 мільйонів людей виїхали з України. Тобто соціальне навантаження на бюджет мало б зменшитися за рахунок тих людей, які виїхали.

— За офіційними даними, з України виїжджало близько 5 мільйонів людей, при цьому внутрішньо переміщених осіб було більше 7 мільйонів. Всіх цих людей «Укрзалізниця» безоплатно переміщала від початку бойових дій, всіх цих людей приймали місцеві органи влади, розміщували в комунальних установах, все це держава компенсовувала, всім цим людям платила і платить соціальну допомогу – від 6,5 тисяч, в подальшому, відповідно, по 2 тисячі на дорослу людину, 3 тисячі – на дитину. Програма «Прихисток» працює. Всі ці речі, як я казав, тягнуть мільярди гривень у місяць. Лише за квітень-травень прямі виплати ВПО склали 9 млрд грн.

Крім цього, ми безупинно й абсолютно відповідально виконуємо всі інші соціальні зобов'язання – і по дотаціях, і по пенсіях, і по індексації пенсій. Це також накладає певний відбиток на соціальну складову нашого бюджету. Я тут абсолютно прямо і відверто говорю про ті речі, які є по факту.

— О.Б.: Попри те, що ми живемо в борг, і цей борг збільшується, ми досі не говоримо з нашими партнерами про можливість списання боргів, про

їх реструктуризацію. Міністерство фінансів наполягає на тому, що ми повинні продовжувати платити за боргами. При тому, що до кінця року ми на те витратимо 350 мільярдів гривень. Це колосальна сума грошей для нас зараз.

— **Треба почати з того, що ми про реструктуризацію зараз не говоримо**. Вам позиція Мінфіну абсолютно відома, і **дуже важливо зараз мати довіру від всіх наших партнерів**.

Навантаження по сплаті тіла заборгованості та відсотків заборгованості на Україну, як на державу, сьогодні насправді помірні. У нас є пікова виплата у вересні. До вересня ми будемо дивитися на фінансовий стан, на фінансову ситуацію.

Звичайно, будемо вдячні, якщо партнери вийдуть з подібними пропозиціями, а серед партнерів уже є ця дискусія, вони з розумінням до цього ставляться.

Я вже казав в першій частині, що є частина партнерів, які вже не надають кредити, а надають гранти для нашої держави, що не збільшує суму нашого боргу, а лише підтримує нас в частині виконання наших зобов'язань. Тому вся ця робота Міністерством фінансів робиться.

Треба відзначити, що більше 250 мільярдів гривень – це внутрішній борг України, тобто борг всередині держави – держави перед комерційними або державними банками, міністерства перед Національним банком України. Тобто тут дуже важливо зрозуміти та правильно класифікувати ці всі заборгованості. Тому Мінфін сьогодні не говорить про реструктуризації та списання. Перш за все має бути прийнятною довіра партнерів, які продовжують нас підтримувати. Це важливі речі.

2. «Для НБУ функція забезпечувати економічну стабільність і макростабільність нашої держави, на жаль, не на першому місці»

— О.Б.: На початку червня правління Центрального банку рекордно підвищило облікову ставку з 10% одразу до 25%, було помітно, що в уряді без схвалення поставилися до такого рішення.

— Я почну одразу з того, що у нас Національний банк України – незалежний регулятор. Звичайно, він вживає заходів, і вони прописані законом. Вони мають забезпечувати макроекономічну стабільність, фінансову стабільність, стабільність банківської системи, стабільність національної валюти. Для Національного банку функція забезпечувати економічну стабільність і макростабільність нашої держави, на жаль, не на першому місці.

На жаль, при прийнятті рішення про 25%, Національний банк не скористався можливістю скликати Раду фінансової стабільності, обговорити це питання і його довгострокові впливи на економіку нашої держави. Ми, як уряд, із задоволенням взяли б участь у такому засіданні Ради фінансової стабільності. Ця опція у Національного банку була, є, залишається, і, звичайно, я закликаю Нацбанк при прийнятті таких доленосних рішень скликати Раду фінстабільності та залучати уряд для більш скоординованої спільної роботи. На сьогодні ми розуміємо, як рухатися, як забезпечити макростабільність, але, звичайно, у воєнний час такі рішення треба обговорювати колективно.

— С.К.: З того, що ми почули, у уряду, м'яко кажучи, напружені стосунки з незалежним регулятором, Нацбанком. Чи можливо, що це сигнал до зміни керівництва Нацбанку чи очільників правління? Попри складність процедури.

— **У нас немає напружених стосунків з Нацбанком.**

Ще раз повторюю: Нацбанк – незалежний регулятор, але я завжди закликав до спільної, скоординованої роботи і буду до цього закликати. Для цього є всі інструменти, тому ніяких сигналів – ні надводних, ні підводних – ми нікому не передавали. Ми лише закликаємо під час війни скоординовано та зважено підходити до рішень, які впливають на економіку.

2. «Електромобілі можуть завозитися в Україну без обмежень і жодних платежів, а реєструватися можуть через "Дію"»

— О.Б.: У березні з ініціативи уряду Верховна Рада скасувала ПДВ на імпорт, акцизний податок, в'їзні мита на авто. Уже наприкінці червня парламент, знову ж таки, за пропозицією уряду, повернув всі ці податки і збори. Для чого було у березні ухвалювати таке рішення і скасовувати його у червні? І чи скасування – це визнання помилки, яка сталася, чи так планувалося?

— **Це точно не помилкове рішення, ніяких помилок не було**.

Коли почалася війна, в нас були заблоковані порти, і ми отримали єдину, як я називаю, «пляшкову шийку» постачання усього в Україну – від пального до харчів, від гуманітарної допомоги до військової допомоги. У нас дуже звузився коридор, тому що до війни основна маса – 70-80% – імпорту, експорту проходила через порти. Зараз у нас залишився сухопутний кордон із нашими європейськими сусідами. Його спроможності, у порівнянні з морськими портами, значно менші, і для того, щоб відкрити кордон і зробити відкритою митницю, в прямому сенсі цього слова, ми знімали абсолютно свідомо і планомірно всі обмеження, на все. Відповідно, урядом було

прийнято рішення, і парламентом воно було підтримано, з точки зору відкриття кордону для всього, що потрібно Україні.

Тут важливий ще один момент:

> автомобілі, які завозили, більшість із них – це автомобілі вартістю 6-10 тисяч доларів. Дуже велика кількість із них пішла на фронт, доволі значна кількість пішла на заміщення тих автомобілів, які були знищені війною, а Україна втратила десятки тисяч, можливо, сотні (рахувати уже будемо після завершення бойових дій) тисяч автомобілів, всі ці речі необхідно було компенсувати. Це якраз вийшов компенсатор.

Крім цього, зі всі ці автомобілі, не платячи ПДВ і митних зборів, при їх реєстрації платили у Пенсійний фонд. Якщо б не були зняті ПДВ і мито, ці автомобілі не заїжджали б на територію України, очевидно, їхня кількість була б у рази менша, і таким чином ми б не отримали надходження близько 200 мільйонів гривень щомісячно до Пенсійного фонду. Так ми мали б нуль, а так мали 200 мільйонів компенсацій до Пенсійного фонду. Це перший позитивний ефект.

Другий – заміщення знищених або забраних для військових дій автомобілів. Третє – це найважливіше – відкрита митниця.

Зараз, коли робота внормована, коли ми розподілили всю логістику, внормували роботу митниці, відкрили додаткові можливості та спроможності для митниці, правильно організували роботу з нашими сусідами, вжили низку інших заходів, фактично з 1 липня ми повертаємо систему, яка існувала. Але ми повертаємо її з покращеннями: після прийняття відповідного закону парламентом ми матимемо електронну реєстрацію і розмитнення автомобілів. Це можна буде зробити через «Дію» дуже просто, буквально, лише додавши номер VIN-коду автомобіля, і платіжки будуть формуватися автоматично. Сплата йде автоматично, практично можна буде отримати техпаспорт і номера поштою. Ми значно спрощуємо ввезення автомобілів як наступний крок. Тому ніяких помилок, усі ці речі сплановані. Вони планово розпочиналися, планово завершуються, всі попереджені, всі знають.

В принципі, як альтернативу, ми залишили абсолютно без оподаткування, без мита, без ПДВ електроавтомобілі. Більше того, ось цим законопроєктом, уряд рекомендував зняти й пенсійний внесок з електромобілів. Таким чином електромобілі можуть завозитися в Україну без обмежень і без жодних платежів, сплат податків. Знову ж таки, вони можуть реєструватися через «Дію».

Таким чином ми стимулюємо і просимо наших громадян переходити на електротранспорт, що значно краще і з точки зору екології, і з точки зору наявності більших електроенергоресурсів. Ми стикалися вже з паливною кризою після того, як росіяни розбивали наші сховища, наші нафтопереробні підприємства, навіть автозаправні станції. Тому електромобілі – це пріоритет, і ми політично даємо такий сигнал і формуємо можливість.

— О.Б.: При цьому електромобілі, на жаль, не придатні для фронту.

—Електромобілі не придатні для фронту, але ми стимулюємо громадян купувати електромобілі. Ми ж не забороняємо ввозити гуманітарну допомогу для фронту у вигляді пікапів або джипів, вони і далі не оподатковуються. Тобто, якщо для фронту ми веземо дизельний або бензин-автомобіль, він також не підлягає оподаткуванню ні ПДВ, ні митом. Він заїжджає як гуманітарка. Тому всі можливості для фронту у нас відкриті, як і було раніше.

3. «Всюди, де є представники української влади, керівники комунальних підприємств, які співпрацюють з Україною, які не стали колаборантами, всюди ми намагаємося здійснювати всі платежі»

— С.К.: Ви згадали про те, що наразі працює низка програм, спрямованих на розвиток українського бізнесу. Ми на LB.ua запускаємо цикл програм, інтерв'ю, розмов з людьми, які понад 30 років займаються українським бізнесом. І одним із перших наших героїв став Андрій Ставніцер. В інтерв'ю він сказав дуже просту і банальну річ: «Звичайно, що зараз є певна ейфорія від того, що нас підтримують світові гіганти, але уряду не заважало б загадати про те, що є, власне, і українські бізнесмени, плоть від плоті цієї землі, які працюють тут понад 30 років. І було б непогано, якби нас зібрали і спитали: «Хлопці, а що ви взагалі думаєте про те, що відбувається, і як, на вашу думку, варто відбудовувати повоєнну Україну?».

— Ми знаємо, що такі дискусії про повоєнну Україну точаться. Мінімум одна зустріч великого бізнесу з очільниками держави відбулася, і це була зустріч Андрія Єрмака та Ростислава Шурми з представниками бізнесу, де головна мета була пояснити, чому не треба звільняти Данила Гетманцева. Забагато, звісно, честі для Данила Гетманцева збирати таку конференцію, поза тим. Програми розвитку бізнесу, про які ви згадали на початку нашої розмови, вони існують, але сказати, що, за відгуками представників бізнесу, вони є дуже ефективними, на жаль, не можна. Що змінилося або не змінилося з початку великої агресії? Як це функціонує зараз? Як ви плануєте підтримувати саме український бізнес, як уряд?

Перше – стосовно поміркувати про відновлення України після війни разом із бізнесом. Президент своїм указом утворив Національну раду відновлення України, яка є відкритим органом, де працюють по 23 напрямках різні робочі групи по 200-300 людей. В кожній – експерти, бізнес, всі охочі дають свої пропозиції. Це хороший майданчик для дискусії, обговорення і для подання своїх пропозицій. Ми на уряді далі це розглядаємо. Співголовами цієї ради є голова Верховної Ради, керівник Офісу президента України, прем'єр-міністр. Тобто працюють такі хороші робочі групи, і бізнес має можливість туди абсолютно відкрито долучатись. На сьогодні в цих робочих групах сумарно працює близько трьох тисяч експертів по всіх напрямках – і по економічному, бізнесовому також.

Фото: ОПУ

Керівник ОПУ Андрій Єрмак під час зустрічі з підприємцями, 20 травня 2022.

Стосовно програм, які діють.

Сьогодні ключова програма доступу до фінансів – це «5-7-9».

Сьогодні ми підтримуємо різний бізнес, ми збільшили планку для того, щоб це був не лише малий бізнес, але й середній бізнес міг перекредитуватись під 0-5-7% річних. Тому що ми розуміємо, що кредитне навантаження сьогодні велике, і, у зв'язку з підняттям

облікової ставки Національного банку, може зростати. Тому ми, як уряд, даємо таке рятівне коло для бізнесу, українського бізнесу, який підтримує армію, платить податки, даємо рятівне коло у вигляді недорогого фінансування.

Ключовий акцент сьогодні – на програмі, ми її назвали «єРобота», на підтримці малого і середнього бізнесу через грантові програми.

Створення робочих місць – це ключовий КПІ, ключовий показник успішності таких проєктів.

1) Це мікробізнес, коли ми даємо 150 або 250 тисяч гривень на створення одного або двох робочих місць.

2) Це переробна галузь, де різноманітні переробні підприємства будуть підтримуватись урядом у вигляді безповоротних грантів.

3) Це сільськогосподарська сфера – сади, теплиці, ягідництво.

4) Це ІТ-сфера, коли ми фінансуємо початок і розвиток стартапів. Це перенавчання людей, які можуть змінити свою професію у зв'язку з тим, що вони втратили роботу і не мають зараз можливості повернутись, тому що там іде війна. Тобто всі ці речі сьогодні урядом прийняті, ми запускаємо їх.

Ми запускаємо це через портал «Дія», для того, щоб було критично просто і легко реєструватись, отримувати гранти, починати створювати бізнес, створювати робочі місця.

Тобто це і є ті речі, які сьогодні держава може допомагати робити.

З точки зору великого бізнесу, все, що може зробити держава, ми також робимо.

Це і скасування перевірок, дозволів, ліцензій, тобто всі тягарі, які можна скасувати на час війни, уряд скасував. Ми скасували сотні дозволів і ліцензій на бізнес, ми зробили на сотні різноманітних актів дерегуляцію, всі ці речі також полегшують життя бізнесу під час війни.

Але тут важливо не перекидати, кому сьогодні легше, кому важче. Під час війни важко всім – і державі, і бізнесу, і звичайним людям.

Тому тут питання в тому, щоб ми об'єднувались, і стійко всі разом в єднанні кожен робив те, що може робити, і те, що він зобов'язаний робити на своєму місці.

— С.К.: Важливий момент. Як бути людям, які знаходяться на новоокупованих територіях, я маю на увазі території, які були окуповані після масштабного вторгнення 24 лютого? Ви говорите про те, що вони можуть щось робити, щось розвивати, продукувати, але часто на це немає фізичної можливості. Навіть якщо уряд надає такі опції, якісь спрощені історії, часто ними немає можливості фізично скористатися.

— Дякую за це питання. Ми, як уряд, прийняли цілий ряд нормативних підзаконних актів щодо людей і територій, які потрапили під окупацію, або де ведуться бойові дії, території, які близько до лінії фронту. Всі ці речі прописані, зроблені, частина з них є публічною, частина з них загрифовані, і ними користуються лише керівники військово-цивільних адміністрацій для того, щоб коректно управляти, щоб ворог не бачив наших кроків, як і що ми робимо.

Але звичайно, там, де територія окупована, там можливості української влади обмежені. Це очевидно, об'єктивно, і з цим важко сперечатись. Окуповані території ми підтримували в частині бюджетних, соціальних, інших виплат. Всюди, де є представники української влади, керівники комунальних підприємств, які співпрацюють з Україною, які не стали колабораціоністами, всюди ми намагаємося і здійснюємо всі платежі, для того, щоб люди отримували заробітні плати. Медики, вчителі насамперед. Ми нараховуємо пенсії всім українцям, незалежно від того, перебувають вони на окупованій території, чи там, де йде лінія фронту, чи в мирних регіонах і громадах. Тобто всі свої зобов'язання держава виконує повною мірою там, де це фізично можливо.

Можливо, треба розшифрувати: оці наші мікрогранти – це хороша програма «єРобота», тут був хороший досвід центрів зайнятості, вони робили такі типові бізнес-плани, залучали безробітних, там були відповідні виплати.

Є хороший успішний досвід реалізації 400 проєктів, які пройшли як пілот.

Отже, фактично на цій базі ми подивились, як будуть працювати мікробізнеси, якщо людина хоче започаткувати власну справу. Зробити станцію техобслуговування, ремонт взуття та одягу. Ми передбачаємо, що ці кошти можна витрачати на закупівлю обладнання, до прикладу, швейних машин, частково платити оренду, частково закупити матеріали. Цього, в принципі, достатньо, щоб започаткувати свій сімейний або невеличкий мікробізнес, який створить робочі місця, створить можливість платити податки протягом певного терміну, рік-два-три. Коли закладається сад, то він на п'ятий-сьомий рік дає свій результат. Або коли закладається теплиця, на третій рік видно результат. Три роки мають пропрацювати люди, мають сплачуватись податки. Є досвід, як ці речі реалізовувались в інших країнах, і я переконаний, що ці

програми – ми також говорили з бізнесом – будуть користуватись потужним попитом.

І це власне підтримка малого, середнього бізнесу, який створює найбільшу кількість робочих місць, тобто принцип Парето ніхто не скасовував. У великому бізнесі працює 20% людей, але вони на 80% наповнюють бюджет. У малому бізнесі працює величезна кількість людей, і вони платять невеликі суми, але вони самозаймаються, вони насправді для держави створюють ринок робочих місць.

— О.Б.: Яка кількість людей скористалася програмою «єРобота»?

— Ще не скористалися, тому що ми її започатковуємо. Ми зараз прийняли всі нормативні акти. З 1 липня, тобто це зараз анонс, ми починаємо активну комунікацію.

На порталі «Дія» готується відповідний розділ, який запрацює також з 1 липня 20222. Фактично в липні ми почнемо бачити, як ця програма набирає обертів. Тому сьогодні це все дуже свіже – «гарячі пиріжки», деякі навіть ще неспечені.

-— О.Б: Скільки «пиріжків» ви підготували для приблизно якої кількості звернень? Адже немає грошей, щоб видати їх всім охочим.

— Звичайно. На різні програми – різна кількість.

> Щоб я вас не обманув, по теплицях – 3 тисячі, по садах – там іде по гектарах: на 10 тисяч гектарів. Але один сад не може бути більше 25 гектарів.
>
> Тобто теж можна порахувати кількість, виходить **близько 4 тисяч. Загальна сума, з урахуванням мікрогрантів, виходить близько 27 мільярдів гривень.**

І якщо мікрогранти, до 250 тисяч гривень, ми даємо без власного дофінансування, то великі гранти на теплиці, на сади, на переробні підприємства, на IT-стартапи коливаються в межах 7-8 мільйонів гривень безповоротної допомоги.

Але 30% для першої тисячі учасників має бути дофінансування власне від самого підприємця. Це вже середній бізнес, там має бути досвід, це вже значно більша відповідальність, але і значно більша кількість робочих місць – 25-40, включно із сезонними робочими місцями.

Реалізовуватись ця програма буде через «Ощадбанк», через центри зайнятості, тобто доволі легка доступність, але основне вікно і точка входу – це «Дія». Ми

вже переконались у простій і швидкій реакції «Дії», тому сподіваюсь, що і ця програма набере швидких обертів.

3. «Розраховуємо, що програма «єРобота» допоможе в створенні сотень тисяч робочих місць»

— О.Б.: Скільки приблизно робочих місць, за прогнозами, може створити програма «єРобота»? Який прогнозований ефект щодо створення робочих місць взагалі і яка ситуація в нас буде, за вашими оцінками, щодо безробіття на кінець року?

— Є відповідні розрахунки. Україна, зважаючи на втрату, як правильно сьогодні Соня сказала, 35% нашого ВВП, нашої економіки, **буде потребувати швидкого відновлення близько трьох мільйонів робочих місць**. Тут і відновлення, і мінімізація того безробіття, яке було до війни, загальна дельта.

Ми не говоримо, що ми зараз утворимо три мільйони робочих місць, дуже важливо не маніпулювати цифрами, але треба розуміти масштаб викликів, з якими стикнулась Україна під час цієї війни у сфері зайнятості.

Тому робочих місць нам треба створювати сотні тисяч, і ми розраховуємо, що програма «єРобота» допоможе із цим завданням.

— О.Б.: Війна дуже сильно змінила структуру української економіки. Ми втратили, фактично, значну частину важкої металургії, невідомо, що буде з зерновим експортом. Чи думає уряд, як розвиватися в нових напрямках, які зараз нам доступні? Чи ми можемо знайти якісь нові ніші в нашому глобальному розподілі економіки, в глобальному розподілі праці?

— Знову підтверджу, що ви абсолютно коректно кажете про те, що економіка наша змінюється, але при цьому змінюються і зовнішні обставини. Європейський Союз, Канада, Сполучені Штати, багато інших країн на сьогодні скасували будь-які митні або прикордонні обмеження, квоти для українського бізнесу. Це допомагає тим бізнесам, які сьогодні ведуть свою діяльність в Україні й мають можливість її вести, тобто вони перебувають не на окупованих територіях або не на лінії фронту. Це, звісно, підтримка. На жаль, заблокованими лишаються українські порти, це, звісно, дуже жорстко і негативно впливає на галузі, такі як металургія, агросектор, сировинні галузі…

— С.К.: Перепрошую, давайте конкретніше поговоримо про українські порти. Наразі від минулого урожаю залишилося понад 20 мільйонів тонн зернових, вони лежать на наших елеваторах, які не пристосовані для довготривалого зберігання великої кількості зерна. Воно просто згниє.

Понад 30 мільйонів, ми очікуємо, що зберемо в цьому році. Складається ситуація, що у нас є старі 20, які вже починають гнити, є нові 30 – якщо ми їх зберемо – але що з ними робити, як їх транспортувати, ми не знаємо. Головне питання: як розблокувати українські порти і що зробити із тим запасом зерна, який вже є наразі і який ми не маємо куди фізично дівати?

— 20 мільйонів тонн невивезеної зернової продукції – це і зерно, і кукурудза, і соняшникова олія, де ми є взагалі лідером у світі (були до війни у світі номером 1 за експортом соняшникової олії), залишається заблокованими в Україні.

> Не гниє наша аграрна продукція на наших елеваторах і в наших сховищах. Вони недовготривалого (зберігання, – LB.ua), але вона точно може зберігатись певний час, два-три сезони вона збережеться. Ми про це також з аграріями говорили.

Але зберігати всю продукцію всередині держави не є нашою метою, тому сьогодні Президент України, уряд робить все можливе для того, щоб розблокувати порти або інші альтернативні шляхи експорту.

> На сьогодні ми уже в десятки разів збільшили спроможність нашого західного кордону, я це вже казав, і в червні-липні, думаю, по два мільйони тонн щомісячно нашої продукції ми будемо вивозити.
>
> **Цього критично мало, ми маємо експортувати щонайменше 4-5 мільйонів тонн – просто для розуміння, що в нас ще багато роботи попереду.**

І, звісно ж, сьогодні треба відзначити важливу річ:

> 20 мільйонів тонн – це те, що ми маємо вивезти, ще близько 60-70 мільйонів тонн ми очікуємо нового врожаю, зібраного, з якого також велика частина буде експортуватися, а якась частина буде спожита всередині нашої держави.

Що робимо ми для цього?

Ми сьогодні працюємо з бізнесом, для того, щоб **дати вектор на глибшу переробку**.

> Щоб не везти великі об’єми, а зменшувати об’єми через перероблення, давати дорогу продукції з більшою доданою вартістю. Тобто треба буде вивозити менший об’єм, але заробляти при цьому більші кошти.

Звичайно, **ми сьогодні також шукаємо шляхи з нашими європейськими партнерами**, і перший крок, який зробили для нас, – це прибрали всі квоти, мита, а також організували так звані «коридори солідарності з Україною», коли українська продукція – зернова, харчова – їде без черг, назвемо це так, в європейських країнах. Це працює.

Хочу також сказати, що

> Канада, наприклад, вчора прийняла рішення і фактично підписаний прем'єр-міністром нормативний акт про виділення 50 мільйонів євро для доставки в Україну і будівництва так званих мобільних елеваторів, де зможе зберігатися наша продукція, наш врожай у разі необхідності. І плюс 2 мільйони доларів для закупівлі й постачання в Україну сучасних фітосанітарних лабораторій, також необхідних для того, щоб якісно управляти всіма процесами в аграрній сфері.

Тому

> всі наші партнери, звичайно, сьогодні також нас підтримують – і українську державу, і український бізнес: від коридорів солідарності до постачання мобільних елеваторів і зерносховищ.

Крім цього, ми робимо свою роботу в частині

> перемовин з ООН, з міжнародними аграрними і харчовими організаціями, з Міжнародною організацією торгівлі, з іншими міжнародними партнерами.

— С.К.: Наша продукція – це не тільки пшениця, а й кормове зерно, яке згодовують птиці та на м'ясних виробництвах. Якщо цього продукту не буде, на кінець року може виникнути продовольча криза по всьому світу, м'ясо стрімко здорожчає, навіть найпростіша курятина. Що ми конкретно робимо для того, щоб цієї кризи зараз уникнути?

— Це дуже сенситивна тема. Я зараз не дам всіх тонкощів, ви розумієте чому, бо у воєнний час військова компонента доволі значна в цьому питанні.

Тому зразу треба розділити:

1) є дипломатична частина вирішення розблокування і подолання ось цієї харчової кризи у світі;

2) є військова частина – вона, безумовно, пов'язана з безпекою наших портів, узбережжя, з безпекою наших прибережних, приморських регіонів.

Тому цього ми зараз не будемо торкатись, але без цього неможливо розблокування ні з якої сторони.

В дипломатичній частині

ми працюємо з партнерами, перш за все працюємо з міжнародними організаціями: з ООН, Світовою організацією торгівлі в частині створення або організації «зелених», «блакитних», будь-яких інших коридорів для безпечного проходження кораблів-зерновозів як в одному напрямку, так і в іншому. Тут важливо забезпечити безпечне проходження кораблів, оскільки бізнес, який буде перевозити це зерно, повинен мати гарантії безпеки, відповідне міжнародне страхування, гарантії безпеки екіпажів тощо.

— С.К.: Цими гарантами мають бути турки чи ще хтось? Немає ж інших варіантів?

— Ми ведемо перемовини перш за все з міжнародними організаціями…

4. «До кінця опалювального сезону ніяких змін тарифів не буде»

— О.Б.: Повернімося до питання структури економіки, як вона буде змінюватися. Які галузі чи сфери планує розвивати уряд для того, щоб посилювати українську економіку, її спроможність і власне експортну компоненту?

— Поки триває війна, важко говорити та прогнозувати, якими ми вийдемо з цієї війни.

Але зараз, починаючи розробляти **перший драфт плану відновлення нашої країни**, працюючи багато з міжнародними експертами, партнерами, ми розуміємо, що,

перш за все, наша економіка має бути спрямована на забезпечення безпекової складової.

Звичайно, ми розуміємо, що будемо робити наголос

1) і на розвитку військово-промислового комплексу,
2) і на розвитку переробних індустрій. Нам потрібне більш глибоке перероблення в усіх сферах – і в високотехнологічних, і в машинобудуванні, і в приладобудуванні, безумовно, в аграрній сфері.

Ми зараз активно працюємо над створенням технопарків,

стимулюємо їхній розвиток для того, щоб скоріше дати змогу приходити інвесторам, але звичайно, основна увага має бути зосереджена на тих галузях, які дадуть можливості створювати робочі місця у великих кількостях, створювати додану вартість, тому що це додасть ВВП, і відповідно, спричинить сплату податків і наповнення бюджету.

Всі ці речі є дуже важливими.

Окрему увагу ми приділимо таким важливим економічним стовпам, як енергетика,

вона також має мати свій специфічний розвиток.

Звичайно ж, це

видобуток власних корисних копалин, тут не буду вже в деталі вдаватися, але в Україні достатньо і свого газу, і нафти для того, щоб забезпечити власні потреби.

Це, звичайно,

розвиток інноваційних секторів,

наприклад, виробництво зеленого водню, і інші напрямки, які будуть давати хорошу додану вартість і позитивно впливати на ВВП держави.

— О.Б.: Кабмін зараз розробляє план «компактного уряду», який передбачає достатньо масштабне скорочення кількості чиновників. Коли це може статися і як позначиться на якості державного механізму? На який ефект розраховуєте?

— **Уряд постійно працює над вдосконаленням своєї структури**,

і безумовно, пошук

1) найбільш оптимальної моделі управління нашої держави,
2) скорочення надлишкового бюрократичного апарату,
3) скорочення непотрібних або застарілих функцій держави – **це один з наших пріоритетів**.

Ми не робимо глобальних або суттєвих змін під час війни, під час воєнного стану, але ми готуємося для того, щоб держава ставала більш комфортною для українців, більш зручною.

Ви бачите, що

ми переводимо дуже багато в цифру, це також дає певний комфорт і певну можливість скорочувати зайві функції держави, де залучена завелика кількість бюрократів.

Тому ми працювали, працюємо, і один з елементів такої роботи був презентований Мінцифрою

– це така **дискусійна платформа можливості оптимізації уряду в Україні**.

На даному етапі цей документ – лише до обговорення, він не буде безпосередньо сьогодні застосовуватись.

Наша мета – ефективний, оптимальний уряд, ефективні державні структури на всіх рівнях.

Це не тільки уряду стосується, а оптимізації взагалі моделі державної виконавчої вертикалі в Україні.

— О.Б.: З підготовки до зими створена відповідна комісія, яку очолює міністр *Чернишов*. До чого готуватися українцям? До підвищення тарифів? До оплати за газ за ринковими цінами? До якихось екстремальних заходів з економії? Зима буде важка – про це і ви казали, і інші урядовці.

— Перше – важливий меседж: до кінця наступного опалювального сезону ніяких змін тарифів не буде. Ми це задекларували, ми це будемо дотримуватися. Це важливо. Люди мають бути впевнені, що вони спокійно пройдуть цю зиму.

Зима буде, я скажу, напевно, зараз теж правду, непростою. Про це говорять не лише в Україні, про це говорять європейські керівники урядів. Тому, зважаючи на війну, зважаючи на те, як Росія веде себе щодо України та Європи, ми не очікуємо легких рішень і легкого проходження цього опалювального сезону. Хто зараз поспішає переорієнтуватись на альтернативні джерела, хто встигає підготувати й утеплити свої будинки – це правильний рух, правильні підходи. При цьому хочу запевнити, що держава виконувала і буде виконувати свої зобов'язання.

На сьогодні в сховищах є 10 мільярдів кубів (газу, – LB.ua). Поставлене завдання Міністерству енергетики і НАК «Нафтогаз» закачати 19 мільярдів кубів до початку опалювального сезону. Ми сьогодні працюємо над видобутком і завезенням в Україну енергетичного вугілля. Для прикладу, Австралія передала 70 тисяч тонн енергетичного вугілля, яке сьогодні вже в

дорозі в Україну. Але крім цього, в нас є власний видобуток, що дозволяє накопичити достатню кількість.

Ми тісно співпрацюємо з місцевим самоврядуванням в частині втримання тарифів і забезпечення теплом і гарячою водою населення, тому що це функція місцевого самоврядування.

Є регіони, де, на жаль, теплоелектроцентралі або ТЕС розбиті війною. Там Міністерство розвитку громад і територій готує альтернативні рішення.

> Зараз працюємо над закупівлею генераторів та інших обігрівальних приладів і розробляємо спільно з іншими міністерствами підходи до непередбачуваних або екстрених ситуацій.

Окрім цього, звичайно, готуємо інфраструктуру, готуємо запаси енергоносіїв, час ще є, ми розуміємо куди рухатись.

Всі необхідні штаби й робочі групи створені – від місцевого рівня до державного, ми цю роботу робимо.

— С.К.: Тут неможливо не спитати про новий навчальний рік.

— По-перше, ми його почнемо з 1 вересня для школярів і для першокурсників. Для старшокурсників ми попередні роки починали 15 серпня, так і почнемо цього року також. Це дасть нам змогу – в разі необхідності – зимою трохи розширити канікули. В школах ми готуємо ключові заходи безпеки. Важливо, щоб в усіх школах були сховища, щоб усе було візуалізовано, щоб були протоколи, щоб усі батьки могли ознайомитись, у всіх школах має бути тривожна кнопка.

Ми працюємо з Нацгвардією і з поліцією для того, щоб була охорона, щоби всі дітки проходили уроки безпеки, щоб знали й розуміли все необхідне. Усі ці речі вже прописані, роздані, профільні міністерства займаються, обладміністрації також знають, комунікують і готують освітні заклади.

Тобто навчальний рік починається 1 вересня. Це важливо для тих людей, які приймають рішення повертатись чи не повертатись в Україну.

ДРУГУ ЧАСТИНУ РОЗМОВИ ОЧІКУЙТЕ НЕЗАБАРОМ

***

№ 494.

https://lb.ua/pravo/2022/07/04/522009_dmitro_kuleba_yakshcho_vsi_znali_shcho.html

Дмитро Кулеба: «Якщо всі знали, що Київ будуть бомбити ракетами, то можна було продати нам кілька додаткових систем ППО?»

2022-07-04

LB live

«Я прекрасно розумію, що якби ми були членами НАТО, цієї війни не було б»,

– каже в інтерв'ю LB.ua міністр закордонних справ Дмитро Кулеба, додаючи: «У нас війна, ми розуміємо, що в НАТО нас завтра і післязавтра не візьмуть». Очільник української дипломатії відзначає: ЄС з 24-го лютого радикально змінив своє ставлення щодо членства України, натомість НАТО, яке ще у 2008-му році формально привідкрило двері для України, все ще живе у довоєнній логіці. «Україна так само залишається на треку євроатлантичної інтеграції, але я не бачу потенціалу в найближчій перспективі, щоб НАТО змінило свою позицію подібно до Європейського Союзу і почало робити конкретні речі із забезпечення вступу України в Альянс», – констатує Дмитро Кулеба. Фото: Макс Требухов Ми поговорили про те, чому країни НАТО досі відмовляються надавати Україні певні види озброєнь і про те, чому допомога партнерів все ще недостатня. «Якщо ти сидиш у себе в кабінеті, і кажеш: «Україна має перемогти», тоді у тебе є певна політика і ти не присилаєш

гаубиці по шість штук в місяць. Ти кажеш: «Скільки тобі треба, 500 гаубиць? От тобі 500 гаубиць», – говорить Дмитро Кулеба. Про набуття статусу кандидата у члени ЄС і перспективи повноцінного членства у європейській сім'ї, про роль Еммануеля Макрона та Бориса Джонсона, про санкції і тихі гавані для російського капіталу – в інтерв'ю міністра закордонних справ України LB.ua.

1. «Я бачу, як на рівні Європейської комісії вже розгортаються механізми по роботі з Україною, як з майбутнім членом Європейського Союзу»

— Насамперед, дозвольте у ваші особі подякувати всій українській дипломатії за справді титанічну роботу, яка була проробленa для того, щоб Україна набула статус кандидата у члени Європейського Союзу. У середині березня ви казали: «За всю мою дипломатичну кар'єру нічого складнішого за історію зі SWIFT не було». Історія зі статусом кандидата була складнішою?

— Емоційно ні. Професійно вона була трохи важчою, але емоційно ні. Тому що ми починали історію зі SWIFT в перші дні війни і тоді все кипіло всередині, тиснуло. А тут, будучи глибоко в процесі, я розумів, що ми рухаємося в правильному напрямі, і емоційно я поступово підійшов до цієї точки – 24 червня, тому що я бачив, як повільно-повільно, але ця європейська машина розвертається в наш бік. І, звісно, переломним моментом, коли це побачили всі, став візит чотирьох лідерів на чолі з Макроном до Києва 16 червня. Тому в професійному плані було більше роботи, безумовно, але емоційно SWIFT був важчий.

— Які моменти з професійної точки зору найважчими? Це була позиція певних країн, це були якісь моменти, пов'язані з внутрішніми обставинами?

— Найважче підібрати правильний аргумент, щоб пояснити кожному скептику, що це треба робити тут і зараз, надати Україні статус кандидата у члени ЄС. Тому що останні 30 років ніхто з них в Європейському Союзі насправді про це серйозно не говорив, і не замислювався. Тобто їм треба було в дуже короткий проміжок часу, буквально в декілька місяців, втиснути психологічну трансформацію лідерів, європейських політиків для того, щоб вони змінили свою думку рівно на 180 градусів.

І до кожного треба було підібратися, тому що аргументи в Німеччині відрізнялися від аргументів в Нідерландах. І аргументи у Франції також були іншими, скрізь були нюанси. Потрібно було прийти і сказати європейському

політику, який в принципі звик жити планово десятиліттями: «Дивіться, у вас 30 років була одна позиція, але, сорі, у нас з вами є місяць на те, щоб ви повністю все змінили, визнали, що все, що ви казали і робили до цього, було неправильно».

Уявляєте, як себе почувають зараз лідери країн, які говорили з Зеленським або приїжджали в Київ за останні три місяці і казали: «Слухай, ну реально ми за тебе, але кандидатства не буде. Давай придумаємо якийсь напівстатус, давай придумаємо якусь комбінашечку…»? Президент, як завжди, казав: «Народ, ніякого не треба нам напівстатусу, нам не потрібні ніякі проміжні функції, нам потрібен статус кандидата у члени ЄС». І всі ці люди абсолютно серйозно і дружньо переконували, а потім проголосували за статус кандидата для України. Це не трансформація, це реально психологічний перелом з ними відбувся. І от підвести їх до цього психологічного перелому, це було найважче завдання.

— Я так розумію, ви не скажете, кого було найважче ламати?

— До речі, найбільші скептики, ніколи не пропонували нам напіврішень. Тому я точно не скажу вам, хто пропонував оці альтернативні напіврішення, бо це були більш-менш прихильні до нас країни. Вони просто казали по дружньому: «Дивіться, ну не буде (статусу кандидата, – LB.ua), бо он є скептики, ви їхню думку не зміните». Тому я можу абсолютно спокійно сказати, хто належав до табору скептиків, але їх якраз не доводилося в цьому плані переламувати, тому що вони були проти. Вони вважали, що Україні треба щось дати, але не пов’язане з юридично зафіксованою обіцянкою членства в Європейському Союзі. Це були Нідерланди, це була Німеччина.

Попри відому популярність президента Макрона в українському Facebook, я маю сказати, що він зіграв дуже важливу роль в тому, щоб, як не дивно для когось може це прозвучати, знайти правильний підхід у спілкуванні з канцлером Німеччини.

Дуже важливу роль зіграв прем’єр-міністр Італії Маріо Драгі. Я нагадаю, що місяць тому, вийшовши з засідання Європейської ради, Драгі дав коментар, що він був єдиним лідером великої європейської держави, яка прямо підтримала статус кандидата для України. Тоді це в новинах булькнуло і зникло, але це правда. Тобто було засідання Європейської ради, всі сиділи мовчали, Драгі взяв на себе відповідальність і сказав: «Я підтримую, я за». Він хотів показати, що підтримка кандидатсва – це не лише історія наших традиційних найкращих друзів – поляків, балтійців та інших країн, – а що є велика країна, яку традиційно вважали такою більш прихильною до Росії, і яка ухвалила для себе стратегічне рішення. Роль цих людей насправді не можна применшити.

Останніми бастіонами, які підняли український прапор, були Берлін і Гаага. Але я хочу подякувати лідерам цих країн, тому що це були їхні особисті політичні рішення. Я спілкувався багато на рівні міністрів в цих країнах, і мушу сказати, що без політичної волі зробити цей поворот на 180 градусів було неможливо.

— У висновках саміту лідерів ЄС сказано, що перспектива розширення Європейського Союзу буде залежати не лише від виконання кандидатами критеріїв вступу та проведення реформ, а й від здатності самого Європейського Союзу розширюватися. Це така лазівка про всяк випадок?

— Ні. Що відбулося 24 числа? Європейський союз вперше за 30 років української незалежності офіційно визнав, що ми будемо членом Європейського Союзу. Це просто історичний перелом, це велика честь для нас всіх бути частиною цього покоління, яке доклалося до отримання цього результату. Але прискіпливий знавець міжнародних відносин, звісно, скаже: «Народ, в Бухаресті у 2008-му році вам теж сказали, що ви будете членом НАТО. І що? І нуль, і нічого з того часу не відбулося».

Що я бачу? Я бачу, як на рівні Європейської комісії вже розгортаються механізми по роботі з Україною, як з майбутнім членом Європейського Союзу. На рівні Європейської комісії вже починають рефлексувати (а потім це перейде в офіційну аналітику, вже на папері, з усіма шапками і підписами) – який вплив матиме вступ України на європейські політики. Починаючи, умовно, від того, скільки треба депутатів в Європарламенті, до того, яким буде вплив українського сільського господарства на загальноєвропейську сільськогосподарську політику.

Друге, що я бачу, – як реально відкриваються двері в Європейському Союзі з включення нас у внутрішній ринок. Це і обнулення ставок на імпорт, це і транспортний безвіз. Процес іде в той бік.

І тут головне те, про що ви сказали. Триває процес відкриття для нас дверей, але паралельно Європейський Союз має себе реформувати. Один міністр закордонних справ дуже впливової європейської країни сказав мені: «Ти знаєш, я зараз вперше, спілкуючись з тобою, усвідомив, що ми будемо приймати величезну державу. Це тобі не Західні Балкани прийняти. Це навіть не Центральна Європа, при всій моїй повазі».

— Це рівень Польщі приблизно.

— Він сказав: «Останній такий досвід у нас був з Польщею». Але уявляєте тандем України і Польщі в Європейському союзі?

— Уявляю, Польща досі є найбільшим реципієнтом дотацій Європейського Союзу.

— Це логіка правильна з точки зору українського споживача: Європа, гроші… До речі, Польщу не залили грошима, Польща навчилася брати європейські гроші і використовувати їх так, щоб тобі давали ще більше. І це те, чому нам в Україні треба вчитися на місцевому рівні, бо гроші мають йти саме туди. Але це ще перспектива.

Ні, я кажу про інше. Ви дивитесь, щоб таке взяти у Європейського Союзу і ми такі великі, і ми будемо просити багато. Але я дивлюсь на це з політичної точки зору: як може змінити баланс сил в самому Європейському Союзі тандем, наприклад, України і Польщі. Це абсолютно інша реальність.

Тому Європейський Союз однозначно буде реформуватися. Ми вступимо в інший Європейський Союз. Але наразі я не бачу жодних індикаторів, які б свідчили про те, що тема реформи Європейського Союзу використовується для уповільнення європейської інтеграції… Треба вже, до речі, відмовлятись від терміну «європейська інтеграція», треба переходити до терміну «набуття Україною членства в Європейському Союзі». От я таких індикаторів не бачу.

Але, однозначно, буде реформа Європейського Союзу, будуть змінені процедури, баланси. І дуже важливо, дуже круто, що ця реформа, яка зараз лише розгортається, відбуватиметься з урахуванням майбутнього членства України. Це мегакруто. І зараз для нас, як для зовнішньополітичного відомства врахування інтересів України в реформі ЄС насправді є ключовою задачею. Тому що виконанням домашніх завдань, пов’язаних з набуттям членства, у нас займається сильний інститут віце-прем’єр-міністра. Ми, як МЗС, маємо робити так, щоб вступ України в ЄС відбувся на максимально вигідних умовах. Сорі за дуже довгу відповідь, але це дуже важливі речі.

2. «Я дуже хочу, щоб Україна була членом НАТО, але давайте тверезо, а не через призму релігії дивитися на всі ці речі»

— Європейський Союз відкрив двері, і ми навіть вставили у них ногу. Коли ми зможемо відкрити двері у НАТО? І чи будемо ми відкривати двері у НАТО?

— Не бачу зараз передумов для зміни Альянсом своєї практичної політики щодо набуття членства України в Альянсі. Тобто я очікую, що найближчим часом з боку НАТО продовжаться підтвердження, що двері відкриті, і рішення Бухарестського саміту залишається в силі. Україна так само залишається на

треку євроатлантичної інтеграції, але я не бачу потенціалу в найближчій перспективі, щоб НАТО змінило свою позицію подібно до Європейського Союзу і почало робити конкретні речі із забезпечення вступу України в Альянс.

Станом на 24 лютого НАТО було в просунутій позиції відносно ЄС, бо в НАТО було принаймні рішення, що Україна стане членом Альянсу, а в ЄС не було навіть європейської перспективи для України. Вони навіть боялися визнати, що ми в принципі її маємо. За останні чотири місяці Європейський Союз просто вирвався вперед, і вже пішов на друге коло, а НАТО залишилося саме там.

— Чому?

— Що таке НАТО? Це, в принципі, з точки зору управлінської моделі – класична міжнародна організація. От Європейський Союз не є класичною організацією: є Єврокомісія, яка має свою волю, так, вона не є незалежною від волі держав-членів, але там інша система балансів.

Тут є класична історія. Генсек, якого я дуже поважаю, який є дуже крутим лідером, який є дуже прихильним до України і я йому вдячний за те, що він зробив як генеральний секретар НАТО в межах своїх можливостей. Я ж знаю, відповідально кажу те, що я кажу. Є НАТО, як об'єднання країн, які ухвалюють рішення консенсусом. Так от, в цьому єдиному колі було, на мою думку, ухвалене неформальне рішення: для того, щоб Росія не використовувала аргумент про те, що вона воює з НАТО, Альянс як єдність буде на другорядних ролях. Вони зараз переформатували свій пакет допомоги, там щось відбуватиметься, але стратегічно було ухвалене рішення, що НАТО не буде на передових ролях в підтримці України.

Натомість була створена так звана coalition of the willing – коаліція тих, хто бажає брати участь в коаліції – і багато з членів цієї коаліції є членами НАТО. І от вони надають конкретну допомогу. Тому треба дуже сильно розрізняти допомогу від Сполучених Штатів як члена НАТО, і допомогу від НАТО, де все це координується Секретаріатом і надається нам. Я вважаю, що було ухвалене таке рішення: не пускати НАТО на провідні ролі. Ухвалене воно було окремою групою впливових держав-членів Альянсу, і наразі воно імплементується.

— Коли ви дивилися новини про те, як Фінляндію і Швецію беруть в НАТО, не відчули гіркоти, що ми б мали бути на їх місці?

— Я, навпаки, посміхався. Посміхався з двох причин. По-перше, я радію за шведів і фінів, а по-друге, весь наратив, все, що нам розказували окремі

партнери про те, чому не можна брати Україну в НАТО, був просто обнулений членством Швеції і Фінляндії. Нам же казали: «Ми ж не можемо іти вперед на кордон, у нас буде спільний кордон з Росією. Ви чого, це ж Росія, егегей, ескалація». Будь ласка, в них скільки тепер дві тисячі кілометрів спільного кордону і НАТО стоятиме біля воріт Петербурга. Тобто оці всі аргументи про те, чому не можна брати Україну в Альянс, обнулилися. Це те, про що ми постійно говорили, що все це вони вигадали просто для того, щоби виправдовувати своє небажання нас інтегрувати.

Третє – це власне поведінка самої Росії, яка погрожувала пальчиками, махала, казала: «Ні-ні, за жодних обставин, ви що, НАТО…». Пів року тому Росія вимагала, щоб НАТО відкотилося до меж 1997 року. А через пів року НАТО прикотилося під в'їзд в Санкт-Петербург. І що сказали росіяни?

— Нічого.

— Вони сказали: «Проблем немає – так сталося, от Україна – проблема. А те, що в нас тепер НАТО в Фінляндії, – це не проблема». Це дає сильний аргумент пояснювати, що власне буде. Нам казали: «Якщо ми вас візьмемо, то Росія піде на ескалацію».

— Куди вже далі.

— Це зрозуміло, цей аргумент був вибитий 24-го лютого, але тепер і власне аргумент Росії… Все нормально: росіяни з'їли, пережували і сидять собі мовчки. От і вся історія.

— Швецію і Фінляндію взяли в НАТО без ПДЧ. Це означає, що теоретично, якщо нам вдасться відкрити ці двері, ми теж зможемо?

— Ой, господи… ПДЧ в Україні перетворилось на релігію. Це ніхто раціонально до цього не ставиться, всі просто: «ПДЧ».

— Нові члени НАТО отримували план по набуттю членства.

— Так і більшість нинішніх членів Європейського Союзу пройшли шлях з набуттям статусу кандидата за роки, а ми пройшли за декілька місяців. Життя ж не лінійне. Є класичні схеми, але вони не є універсальними, вони не застосовуються до всіх випадків життя.

Безумовно, вступ Швеції і Фінляндії демонструє, що ПДЧ не є єдиним шляхом, про нього взагалі всі забули. ПДЧ Швеції і Фінляндії насправді влаштувала Туреччина. (Анкара погодилася на вступ Швеції і Фінляндії до НАТО в обмін на ряд умов, серед яких – скасування на експорт зброї до Туреччини, – LB.ua). Виписала ПДЧ, вони підписалися, домовилися, і

вступили в НАТО. Правильно, до речі, зробивши, тому що інтереси національної безпеки, існування твоєї держави важливіші за будь-що.

— Українська влада в принципі дуже критично висловлюється про НАТО, і ви в тому числі. Ви навіть казали в одному інтерв'ю, що «почали надходити сигнали з НАТО, що треба пом'якшити позицію. Що не треба говорити, що НАТО розчарувало чи нічого не зробило, і тому подібне».

— Я сказав, що на макрорівні з 24-го лютого НАТО не зробило глобально нічого для України. НАТО образилось, я їх прекрасно розумію. Я б теж образився, якби про мене таке сказали. Але я попросив посла нашого, сказав: піди і запитай, що конкретно НАТО як альянс зробив для України, починаючи з 24 лютого цього року. Не як окремі союзники, а ви, як інституція.

— Це ж просто об'єднання членів. У НАТО, як в міжнародної організації, немає складів зі зброєю.

— Є. Повертаю вас до того, про що ми говорили. Тобто НАТО – це три складові. Це лідерство, генсек, секретаріат плюс військовий штаб, тобто військове крило, і держави-члени. НАТО нічого великого як єдність, як організація, не зробила. Ну це правда!

Зараз вони ухвалили новий комплексний план щодо України. Це реструктуризація попередніх програм. Супер. Якщо це все запрацює так, як кажуть, я буду радий. Я вийду і скажу: «НАТО зробило велику справу». Але на той момент, коли я висловив ту оцінку, я був стовідсотково правий. Як приклади (допомоги, – LB.ua) вони кажуть, що діляться з нами розвідданими. Я дякую, але ми всі прекрасно знаємо, чиї це розвіддані і хто з ними як ділиться. «Ми вам там щось дали» – «За це теж дякую, але ми говоримо про великі речі, про порятунок країни». Зброя постачається по лінії окремих країн, чи координує НАТО?

— Координують міністри оборони країн НАТО.

— Не лише. Міністри країн-учасників Рамштайнського формату.

— Ядро якого складають все-таки члени НАТО.

— Я ж про це говорю. Не плутайте: є інституція, яка щось робить, а є те, що роблять держави-члени. Навчання військових українських використовувати західні зразки НАТО Альянс координує? Ні, окремі держави-члени координують. Я вже не кажу там про такі речі, як закрите небо, довкола якого було стільки зламано списів, членство України в НАТО – великі речі. Війна – це великі речі. Війна – це коли переписується історія. В мене запитання: чому Європейський Союз переписує історію? При цьому вони самі кайфують,

кажуть: «Блін, ми самі від себе не очікували, що ми це зробимо. Але це так круто, ми реально показали, що ми – сила». А НАТО не переписує історію щодо України, а йде в тій самій канві, в якій знаходилось. Я не критикую НАТО, я прекрасно розумію, що якби ми були членами НАТО, цієї війни не було б. І я дуже хочу, щоб Україна була членом НАТО, але давайте тверезо, а не через призму релігії дивитися на всі ці речі.

— Я все одно не можу одну річ зрозуміти: лідери актори Європейського Союзу і актори НАТО – це одні і ті ж країни, за винятком США, Великої Британії і Туреччини, які достатньо лояльні до нас. Чому НАТО як єдність веде себе так? Ті лідери, які скептично ставились до України в контексті ЄС, і ті, які не бачать нас в НАТО – це одні й ті ж люди.

— Не зовсім ті ж люди. Ті ж, але не ті ж. Нехай історія все розставить по своїх місцях. Я хочу сказати зараз тільки одне: НАТО – це важлива історія, ми абсолютно за членство, і ми за те, щоб Європа була спокійним і безпечним місцем. Але після 24-го лютого треба зняти всі ці рожеві окуляри, і від релігії перейти до дуже практичних речей, які засновуються на вірі в здатність людей і держав змінюватися. От ми побачили конкретний приклад Європейського Союзу? Побачили. Ну правильно, чому вони змогли, а НАТО не змогло? У мене є своя версія, але історія розсудить, чому так сталося.

Зрештою, повній інтеграції України в Захід немає більше альтернативи. А Захід – це, зокрема, і Північно-Атлантичний Альянс. Тепер це питання до них. Ви нам розказували одне, тепер Швеція і Фінляндія вступила. Тепер цікаво послухати, як ви тепер будете обґрунтовувати, чому Україну не можна брати.

3. «У нас війна, ми розуміємо, що в НАТО нас завтра і післязавтра не візьмуть. Так що нам треба робити?»

— Україна в якийсь момент придумала собі певну альтернативу НАТО – безпекові гарантії.

— Це не альтернатива, це – заповнення вакууму між зараз і моментом, коли Україна стане учасником механізму колективної безпеки. Це не є альтернатива, альтернативи немає. Це так не сприймає ні президент, ні Андрій Єрмак, який займається безпосередньо цією темою.

— Але у нас війна, ми розуміємо, що в НАТО нас завтра і післязавтра не візьмуть. Так що нам треба робити? Сидіти і казати: нічого, будемо сидіти і чекати, поки НАТО нас забере? І так з’являється тема гарантій. Якщо це не п’ята стаття (стаття 5 Північноатлантичного договору передбачає, що збройний напад на одну або кількох держав Альянсу є нападом на них усіх і кожна з країн-членів зобов'язана надати допомогу стороні або сторонам, які

зазнали нападу, – LB.ua), коли за нас всі будуть воювати, то тоді нехай давайте розробимо хоч якісь гарантії безпеки для України.

— Який резон державам давати нам ці гарантії? П'ята стаття – це зрозуміло: я захищаю тебе, ти захищаєш мене, ми разом захищаємося. А як, наприклад, лідерам країн – потенційних гарантів пояснити своїм суспільствам, навіщо ми даємо безпекові гарантії Україні, а в разі чогось підемо за неї воювати.

Бо якщо Україна завалиться, то розгрібати ці всі проблеми, яких стане набагато більше, будуть вони.

— Це така дуже гіпотетична історія.

— Ні, абсолютно. А чому? Тоді так само запитання: а чому нам дають зброю, а чому застосовують санкції, а чому витрачають мільярди на підтримку нашої економіки? Це ж і є теж де факто гарантії безпеки України, бо без всього цього ми б з вами були в зовсім іншій ситуації.

— Це більше схоже на союзницькі стосунки і вони більш чесні та правильні. Але ж ви бачили реакцію Шольца, коли його запитали на саміті G7 про безпекові гарантії для України: він просто розсміявся. Перед тим було інтерв'ю Вікторії Нуланд (заступниці держсекретаря США, – LB.ua) «Українській правді», у якому вона сказала прямо: що ми не готові давати безпекові гарантії, ми готові давати безпекові запевнення. Ну ми знаємо, що таке безпекові запевнення.

— Ми вже їх отримували.

— Ми вже отримали безпекові запевнення в Будапештському меморандумі. Не виглядає, що вони на тему безпекових гарантій дивляться так само, як і ми.

— З будь-якого питання вони дивилися не так, як дивимось ми. А зрештою нічого, ми всі почали дивитися однаково на ці теми. Знаєте, я звик працювати в умовах, коли тобі кажуть «це неможливо, цього не буде». Президент навіть у ситуаціях, коли я теж вважаю, що це неможливо, вважає, що це можливо. А потім я йду працювати і виконувати його вказівки, і життя показує, що він був правий. Тому моя планка неможливого завдяки йому дуже сильно підвищилася.

І коли зараз нам розказують що «гарантії безпеки – це неможливо», я вам кажу, що все можливо. Абсолютно все можливо. Питання дуже просте: ми за рахунок гарантій безпеки намагаємося вирішити ті практичні проблеми, з якими ми стикаємося вже зараз, ведучи війну з Росією. Наприклад, якби у нас

до війни були чітко прописані гарантії, що у разі повномасштабного наступу Росії упродовж місяця чи тижня Україні будуть поставлені – раз, два, три, чотири, п’ять. Це гарантія? Гарантія, по зброї.

Якби ми знали, що упродовж такого-то часу будуть застосовані такі-то санкції, що у разі збільшення активності військово-повітряних сил Російської Федерації небо над Україною буде закрите такою-то коаліцією країн ще до того, як російські літаки полетять в повітряний простір. Всього цього не було, тому це ніде не було чітко зафіксовано.

— Хто на таке піде? Закриття неба передбачає участь в бойових діях, тому що треба збивати літаки.

— Так, якщо ти це робиш, коли в твоєму повітряному просторі вже літають російські бомбардувальники і винищувачі. А якби не Росія закрила небо над Україною, а якби коаліція держав його закрила, то Росія б в це небо просто не влітала б. І ми б з вами зараз від ракет через тривогу не тікали.

— Ми, фактично, хочемо отримати аналог п’ятої статті.

— Ні, воювати ні. Є військова логіка.

— Закриття неба – це і є воювати.

— Це якщо Росія наважиться. Розумієте, що це був би напад Росії на НАТО?

— Забагато «якщо».

— Дивіться, Олег, якби ми з вами чотири місяці тому робили це інтерв’ю, ви б мені так само розказували б щодо статусу кандидата в члени ЄС.

— Ні.

— Ви б мені розказували, як Шольц сміється, як Макрон розмовляє з Путіним. Я розумію скептицизм, ми звикли в цих умовах працювати, але є певне завдання і ми всі над ним працюємо. Я залучений, допомагаю Андрію Єрмаку в цій історії, він ефективно займається нею на рівні зовнішньополітичних радників лідерів інших країн, також зібрав авторитетних експертів. І це все реальні речі. Це не про «якщо», це про те, щоб вирішити дуже конкретні проблеми між сьогоднішнім моментом, і моментом, коли Україна стане учасником певного механізму колективної безпеки. Яким він буде, чи це буде НАТО, чи це буде щось уже створене довкола України – це вже історія розсудить. Тут я навіть не готовий гіпотетизувати.

— Гіпотетизувати не хочете?

— Туди просто треба ще дійти.

— Просто і президент, і ви, й інші представники української влади дуже часто говорять про тотальну кризу глобальних безпекових інститутів, і ООН, і ОБСЄ. Зрозуміло, що Україна хотіла би бачити якусь їх трансформацію чи щось натомість. Чи ми думаємо над тим, що би ми хотіли бачити?

— Так, безумовно. В ідеальній картинці світу, ми б хотіли бути частиною механізму, в якому до України застосовується аналог п'ятої статті НАТО, якщо це не буде саме НАТО.

Європейські інституції зараз жорстко, скажімо так, розділилися на ті, які вискочили з пастки руйнування або занепаду, так буде коректніше сказати, і ті, які перебувають в цій логіці. Вискочив Європейський Союз, він відчув зараз в собі силу. Вискочила Рада Європи, вигнавши Росію.

А є на нашому континенті ще одна велика приємна організація ОБСЄ, яка конкретно перебуває в стадії самознищення. Тому що Росія сидить і просто тупо все там руйнує. Якщо організація знаходиться в цій логіці, то вона рано чи пізно загине. Ми перші почали казати про те, що треба ухвалити безпрецедентне рішення і знайти шлях позбутися Росії. Звісно, деякі покрутили пальцем біля скроні, сказали: «Це Україна перегинає, як же ж так, у нас нема процедур, щоб вигнати Росію. У нас же консенсусна організація, а що ж це за ОБСЄ без Росії?». Ну так ви вибирайте: або буде ОБСЄ без Росії, або не буде ОБСЄ, вона загине. От вони там знаходяться, мені дуже прикро це бачити, я цю організацію люблю, моє перше закордонне відрядження як українського дипломата було в місію України при ОБСЄ.

Сказати, що все зовсім розвалюється, було б загальним перебільшенням. Але ми бачимо, що там, де залишається право вето Росії, там стагнація і занепад. Це ОБСЄ і ООН. При всій моїй повазі до священної корови міжнародних відносин ООН – дипломату не можна критикувати цю прекрасну організацію – але така реальність.

— Велика війна триває вже достатньо довго, чотири місяці, п'ятий місяць пішов, і наші західні партнери кажуть, що вона триватиме ще дуже довго. І якщо подивитися на сприйняття, то до війни, на жаль, починають звикати. Російська агресія, на жаль, сходить з першої шпальти, вона вже так не хвилює, не шокує. З іншого боку, накопичується масив економічних проблем, які відчуває на собі обиватель західних країн. І схоже, що на це розраховує Путін: на те, що втома від війни і бажання уникнути економічних проблем рано чи пізно підштовхне країни Заходу до спроби домовитися з Росією. Є такий ризик?

— В мене зараз повне дежавю кінця 2014-го року – ті самі виклики стояли перед Україною, такі самі були очікування Росії. Все це вже ми проходили, все це було, і я думаю, що нічого з цього не спрацює, хоча проблеми, з якими зіштовхнеться зараз кожен європейський дім, проблеми, створені Росією, будуть незрівняними з тими, які Росія активно створювала в 2014-2017 роках, намагаючись зробити так звану втому від України – її не існує насправді. Тому проблема є, що з нею робити зрозуміло. Мене, якщо чесно, вона не турбує, тому що ми вже це пережили, ми знаємо, як з цим працювати. Мене набагато більше турбує, власне, готовність українського народу до довгострокового спротиву, з великими жертвами – фізичними та економічними.

— В українського народу вибору немає – це війна за наше право жити.

— Я теж хочу в це вірити.

4. «Я не вважаю, що більшість партнерів для себе вже усвідомили, що кінцевою метою цієї війни має бути перемога України у вигляді відновлення її територіальної цілісності»

— У травні у Давосі американська журналістка Гедлі Гембл задала вам таке запитання: «Чому увесь світ має платити голодом і зростанням цін в енергетиці, бо Україна відмовляється здати свою територію Путіну?». Як вам вдається зберігати спокій, коли відповідаєте на такі запитання?

— Це моя робота, мені зарплату за це платять, щоб я витримував, відповідав, і переконливо звучав навіть в таких ситуаціях.

Знаєте, іноді лунають запитання, чому президент такий жорсткий у спілкуванні з іншими лідерами, треба якось м’якіше, дипломатичніше. Але президент завдяки оцьому спілкуванню домігся однієї фундаментальної історичної зміни в ставленні до України: він реально відбив бажання у ключових гравців навіть заїкатися про будь-яке рішення за рахунок поступок України. Тобто раніше логіка з 2014-го року була така: «Давайте Україна зараз отут, отам, отут посунеться, і ми, значить, Путіна якось переконаємо». Президент, спілкуючись з людьми, які, скажімо, були схильні до такої логіки, ще до війни категорично її відкидав, але після війни це максимально стало жорстко. Це, насправді, головне досягнення: в ключових кабінетах розуміють, що історія «Україна має піти на поступки, щоб ми могли зупинити Путіна» більше не працює.

Але по вертикалі ця ідея ще не відкинута. Тому і росіяни вкидають в інформаційний простір експертів, політиків колишніх, які кажуть: «Треба». Все це викликає бродіння. Тому нагорі ми цю тему закупорили, але внизу вона ще є на рівні дискусій. Тому з’являються такі запитання журналістів, такі

коментарі експертів, які намагаються знову повернути нас в логіку «а чого ми повинні за вас платити?». Та не платіть, будь ласка! Ми будемо собі воювати, ви будете помирати з голоду, а потім можливі гіпотетичні перемоги Росії в Україні надихнуть всіх їм подібних у світі, і вже ви будете воювати. Тільки ви будете воювати зі своїми сусідами, які зрозуміють, що в принципі, ніхто їх зупинити не може. Будь ласка, хочете пережити це пекло – так welcome to пекло, в якому ми вже живемо чотири місяці.

— Тобто такі запитання офіційні особи на вищому рівні вже не озвучують?

— Ну от всі переживали за візит чотирьох лідерів (президентів Франції та Румунії і прем'єрів Італії та Німеччини) – «їдуть ламати»… Мені дуже подобається, до речі, ця історія в українських соцмережах про те, що приїхали погані ламати, а потім приїхав Джонсон хороший і все врятував.

— Є ще версія, що Борис Джонсон приїжджає кожного разу, щоб не дозволити Україні піти на якийсь мир з Росією.

— Це дуже смішні історії, ми між собою щиро з них сміємося, коли бачимо чергові прояви. Але я абсолютно відповідально скажу: від час візиту чотирьох лідерів, двоє з них – лідери Нормандського формату, які багато часу провели в логіці «а давайте Україна щось зробить, щоб ми заспокоїли Росію», цю логіку не озвучували.

— Наші партнери часто кажуть, що їх завдання – допомогти Україні перемогти. При цьому, якщо подивитись на обсяги допомоги, то вона, на жаль, не є достатньою, щоби сприяти нашій перемозі, принаймні, в найближчій перспективі. Чому так?

— На жаль, я не можу погодитись. Я не вважаю, що більшість партнерів для себе вже усвідомили, що кінцевою метою цієї війни має бути перемога України у вигляді відновлення її територіальної цілісності.

— Навіть Олаф Шольц щось подібне говорив.

— Вони в динаміці, вони рухаються, але між «щось подібне» і «ми чітко визначились» – це дві різні політики насправді. Якщо ти сидиш у себе в кабінеті, і кажеш: «Значить так, Україна має перемогти, перемога України – це відновлення її територіальної цілісності і створення в Україні, по суті, щита України і щита Європи від Росії, яка залишиться такою ж…».

— Хтонічною.

— ...тоді у тебе є певна політика і ти не присилаєш гаубиці по шість штук в місяць. Ти кажеш: «Скільки тобі треба, 500 гаубиць? От тобі 500 гаубиць, питання тільки в логістиці». Якщо у тебе політика «важливо, щоб Україна не програла, але важливо, щоб Росія не програла, тому нам треба якось тут…», тоді в тебе оці половинчасті рішення. Або анонсували зброю сьогодні, а реально прислали через три місяці. А за три місяці уже, м'яко кажучи, багато що втрачено.

Тому так, у наших інтересах, щоб всі країни Заходу ухвалили для себе єдиний чіткий зрозумілий підхід: Україна має перемогти. Перемога України – це відновлення її територіальної цілісності і створення такого оборонного щита в Україні, який зупинить Росію від наступних спроб. От щойно такий підхід буде ухвалений, не щось на кшталт, а саме такий, тоді буде абсолютно інша історія. І, повірте, це призведе до швидкого звільнення наших територій – приблизно так само, як Російська Федерація «блискучим жестом доброї волі» звільнила острів Зміїний.

— ОК, у наших партнерів, можливо, немає логіки, що Україна повинна перемогти, але в них мала би включитися логіка, що тривала війна погіршує їх власну економічну ситуацію, б'є по їхніх виборцях, які будуть запитувати: «Чому?». Чому дорожчають продукти, чому дорожчає паливо? Невже ці проблеми не можна спробувати вирішити, краще і швидше озброївши Україну?

— Тут є багато питань внутрішньої політики цих країн, про які ми говоримо. Наведу два приклади, країни називати не буду. В одній європейській країні військові приходять до свого прем'єр-міністра і кажуть: «Дивіться, ми оце Україні не віддамо, тому що нам це самим потрібно». Їм прем'єр-міністр каже: «Ви що? Хто на вас планує нападати в найближчий рік? Віддайте це Україні зараз, купіть собі нове і вам його там через рік поставлять. За цей час точно на нас ніхто не нападе». Оце логіка країни, яка прийняла підхід, що Україна має перемогти. Але при цьому навіть там знаходяться сили, які відмовляють своїх лідерів від допомоги.

А є інший приклад – такі самі військові приходять до голови уряду своєї країни і кажуть: «Ми це не віддамо, ми самі бідні і нещасні, нам самим це потрібно». І він виходить і публічно каже: «Я нічого Україні дати не можу, бо в нас нічого нема і нам це самим потрібно». Різні політики, я ж кажу, різна призма, через яку ти дивишся.

Тому ми працюємо всі – президент, Єрмак, Шмигаль, Кулеба – на те, щоб в столицях була змінена оця логіка, оця філософія. Це займає час, але це залежить від їхньої внутрішньої політики, від балансу сил і від якості лідера, який стоїть на чолі. Можна згадати того ж Драгі (очільника уряду Італії, –

LB.ua). Ну хто б міг подумати, що Італія стоятиме на передових позиціях в підтримці України реальними конкретними речами?

— Перебуваючи в Києві, президент Макрон сказав, що є неформальне консенсусне рішення країн НАТО не передавати Україні танки і літаки. А чому? Таке рішення якось пояснювали українській владі? Так, це наступальне озброєння. Але ж вони передають нам самохідні артилерійські установки і системи залпового вогню. Невелика різниця.

— Є офіційне пояснення і є неофіційне. Офіційне пояснення полягає в тому, що таке рішення існує, але воно не формалізоване, в будь-який момент може змінитися. Так само нам казали, що гаубиць не буде, так само як нам казали, що РСЗВ не буде, ППО не буде. А потім і гаубиці з'явилися, і РСЗВ з'явилося, і потім ще ППО з'явилося. Тепер у нас залишились танки не радянського типу і літаки в списку. Я абсолютно переконаний: якщо війна триватиме і потребуватиме нового рівня забезпечення, то і ці питання ми вирішимо.

Розмова про гармати, до речі, і РСЗВ починалася з абсолютно того ж аргументу: «Та це ж наступальна зброя». Я їм казав: «Народ, а нічого взагалі, що ми захищаємо державу?. Будь-яка зброя, яку використовують Збройні Сили України, і Нацгвардія, і інші Сили оборони на території України проти російського агресора, є, за визначенням, оборонною зброєю».

А неофіційно… От як президент Макрон сказав, що є неофіційна домовленість, я вам так скажу: є така неофіційна думка, що не треба напряму віддавати натівський танк Україні, треба натівський танк передати центральноєвропейській країні, яка належала до організації Варшавського договору, а ця країна нехай віддасть свій радянський танк Україні. Всі задоволені, НАТО здійснює заміщення арсеналів, і ще й робить при цьому добру справу, допомагає Україні. Є така думка, неофіційна, знову ж таки, що функціонує саме така логіка. Нам вона не подобається, ми про це відверто говоримо.

— Є ще одна така дуже дивна логіка «не стріляйте по території Росії». Ми вам щось дамо, але ви пообіцяйте не стріляти по території Росії.

— Як міністр закордонних справ переадресую це запитання до Міністерства оборони.

— Не лише Міністерство оборони комунікує з нашими західними партнерами.

— До Генштабу…

— Я ж не питаю, чи ми стріляємо, я питаю, чи нам таке кажуть.

— В міністра оборони, мого колеги і друга, Олексія Рєзнікова, прекрасна комунікація з його колегами, міністрами оборони інших країн.

5. «Питання пропротиракетну і протиповітряну оборону стояло на порядку денному задовго доосені минулого року»

— Не так давно президент Байден збурив українське суспільство своєю заявою про те, що США напередодні війни попереджали, а українська влада не хотіла прислухатись до попереджень. Чи окрім попереджень США робили якісь кроки, щоб нам допомогти? Чи нам просто казали: буде війна і ви протримаєтесь три дні. Ви ж останній, хто зустрічався з президентом Байденом напередодні війни.

— У Вашингтоні ми були 22-го лютого. І ті речі, які я почув у Вашингтоні, змусили мене негайно доповісти президенту про те, що може відбутися в найближчі 48 годин. І, на жаль, трохи менше, ніж через 48 годин це і відбулося.

Ця історія почалась, якщо я не помиляюсь, у вересні минулого року, коли я з Андрієм Єрмаком був у Вашингтоні, і на одній зустрічі нам почали розказувати про перспективи. Пролунала тоді легендарна фраза – «Копайте окопи». Ну, починайте копати, копайте окопи. Ми абсолютно серйозно поставились до цієї інформації, ми між собою проговорили, і президент отримав доповідь.

І власне тоді постало одразу питання: ОК, якщо ви говорите, що все буде так, як буде, то військові потенціали неспівмірні. Що ви робите, і що ви будете робити? І звідси з'явилася, наприклад, позиція України, яку озвучував президент, про превентивні санкції. А навіщо ви чекаєте? Якщо ви впевнені на сто відсотків, навіщо ви чекаєте, поки це трапиться? Застосуйте санкції зараз, ускладніть їм життя прямо зараз. Нам тоді постачали «джавеліни»…

— «Джавеліни» нам дали аж у січні.

— Ситуація розвивалася, так. Потім з'явилися «джавеліни», потім в самому фіналі з'явилися NLAW з Британії – велика партія. Ні, ну так сорі, якщо всі знали, що будуть літати ракети, може треба було щось інше робити? Я дуже вдячний партнерам, чесно, я абсолютно хочу для запису і щиро сказати, що без партнерів ми б з вами тут зараз не розмовляли. Але коли ідуть оці емоційні закиди – «Ми говорили, а нас не чули», так давайте повернемось і покроково все це пройдемо. Ну якщо всі знали, що в Київ будуть літати, Київ будуть бомбити ракетами, а можна було продати, навіть не безкоштовно дати, а продати нам кілька додаткових систем ППО? Просто тихенько. І протиракетних систем.

Про «Залізний купол» президент коли почав говорити? Не восени минулого року, і навіть не навесні минулого року, а ще під час першої ескалації, коли Росія тільки збирала перші свої навчання вздовж східного кордону. Так якщо за місяць з дня в день розказували, що ракети полетять в Київ, можна було тихенько прислати, навіть за гроші, велику потужну систему ППО, навіть той самий С-300 з Словаччини? Поставити, і сказати: «Пацани, у вас там ракети через пару місяців полетять, так от, щоб поменше ракет упало на київські вулиці, от вам система». Об'єктивно не було ж цього?

— Україна так питання ставила?

— Та підніміть навіть публічні заяви. Питання про протиракетну і протиповітряну оборону стояло на порядку денному задовго до осені минулого року. Тому це вже все в історії, там буде розписано, хто кому як, але головне зараз не розбірками займатись, головне зараз – виграти війну.

— Зараз ми певним чином перебуваємо, в значно меншому масштабі, але теж в ситуації як наприкінці лютого – в очікуванні нападу з півночі. Лукашенко, який після зустрічі з Путіним почав брязкати зброєю, проводити маневри військ на кордоні. На вашу думку, наскільки великий ризик безпосередньої участі Білорусі у війні на боці Росії?

— По-перше, Росія вже використовує білоруську територію.

— Білоруської армії.

— Якщо йдеться про білоруську армію, думаю, що цей ризик зростатиме пропорційно можливим успіхам російської армії на території України. До тих пір, поки білоруська армія буде чітко розуміти, що Збройні Сили України в силі їм серйозно наваляти, вони будуть усіляко відтерміновувати свій захід. Станом на зараз вони це чітко усвідомлюють.

— У нас є якась дипломатична комунікація з Білоруссю зараз? По формальних каналах, по неформальних, через посередників?

— В нас є посол в Білорусі, у нас є посольство в Білорусі, у них є посольство в Києві. Це єдині канали спілкування. Тобто все дуже сухо-офіційно, але якщо ви думаєте, що там щоденно розривається поштова скринька від комунікації, то це не так. Це дуже-дуже обмежені контакти.

6. «Питання у відносинах з БРІКС теж існують, але сказати, що це наша мегапроблема – ні»

— Паралельно з самітом Європейського Союзу відбувся саміт глав держав БРІКС. В принципі, цей напрямок для України є доволі

проблемним: Індія і Китай нарощують обсяги закупівлі енергоносіїв в Росії, ці ж країни певним чином допомагають їй обходити санкції. Чи можемо ми або наші західні партнери якимось чином на це вплинути?

— Наш найбільший проблемний напрямок – це не БРІКС, це Африка. Моя особиста амбіція – реалізувати бачення президента про відновлення позицій України в Африці. По суті, ми там майже з нуля починаємо, бо все загублено за роки, і навіть нема людей, кого посилати туди працювати. Тому насправді це пріоритет номер один як географічний напрямок.

Чому я не фокусуюсь на БРІКС? Я розумію, що формується поступово картинка така в світі: G7 – тут, БРІКС – там, нібито глобальне протистояння. Але насправді всередині БРІКС все дуже нелінійно. Та ж сама Індія, наприклад, з одного боку, дотримується нейтралітету, але з іншого – згортає програми військово-технічного співробітництва з Росією.

— Логічно, у росіян – погана зброя.

— Так я ж про це й кажу. Південна Африка теж у БРІКС, але там теж є інструменти взаємодії і впливу. Так само стосується і Бразилії, і навіть того самого Китаю, тому що Китай теж займає позицію балансування. Тому, питання у відносинах з БРІКС теж існують, але сказати, що це наша мегапроблема – ні. Це просто теж частина світу, де у Росії залишилось місце, і вона його намагається використати в своїх інтересах. А ми намагаємось їй завадити, просто діючи іншими каналами.

— Ми бачили, наскільки важко і з якою кров'ю ухвалювався шостий пакет санкцій ЄС…

— Сьомий буде ще важчим, але ми його теж ухвалимо.

— Що б ми хотіли у ньому бачити?

— Ми хочемо там бачити повне відключення російських банків від SWIFT, чіткі заходи на блокування можливостей Росії розпоряджатися своїм золотовалютним резервом, тобто умовно кажучи, ембарго на взаємодію з російським золотом. Ми хочемо там бачити відрізання Росії від світової морської торгівлі. Це означає, насамперед, неможливість операторів кораблів надавати свої танкери в розпорядження Російської Федерації. Так склалося, що принаймні за останніми даними, які в мене були, найбільшими операторами, найбільшим постачальником танкерів для перевезення російської нафти морем є

— …Кіпр?

— Ні, Кіпр – це порти. А мова про приватні грецькі компанії. Не урядові компанії, я не звинувачую уряд Греції, але приватні грецькі компанії є найбільшими постачальниками, які, по суті, витягують Росію з зашморгу нафтового ембарго. Це факт.

Ну і персональні санкції, щоб їм було боляче. Їм, їхнім близьким, їхнім коханкам, щоб всім-всім було боляче.

— На тлі західних санкцій з'являються гавані, де російському капіталу дуже комфортно. Це і країни Затоки, це і колись дружня Грузія, це і Туреччина, яка, на жаль, також стала такою гаванню. Ми можемо якимось чином впливати на такі країни?

— Так, можемо, впливаємо. Є декілька випадків, де, скажімо так, були зупинені спроби Росії обійти. Але в світі зараз є дві країни, не буду їх називати поки що, які відчайдушно намагаються скористатися з санкційного режиму проти Росії для того, щоби перетягнути до себе великі російські гроші, і при цьому залишитися в гарних стосунках і зі Сполученими Штатами, і з Європейським Союзом, і з Україною. Ми все бачимо, все знаємо, все бачать наші партнери, вони включилися, і працюють активно з цими країнами. Ці дві країни вживають різних балансуючих заходів, але ми бачимо, що вони конкретно намагаються примножити свої капітали внутрішні за рахунок російських грошей і фінансових трансакцій. Це факт. І це країни, з якими в принципі історично Україну багато що пов'язує, і дружні відносини, і це не той випадок, коли можна вийти і сказати «ах, ви, негідники, що ви робите?». Бо тут вони щось роблять для росіян, але тут вони щось роблять для України.

— Турецькі судна <u>допомагають росіянам вивозити зерно, викрадене в Україні</u>. Чи ми говоримо про це з Анкарою?

— Я надіслав листа міністру закордонних справ Туреччини Мавлюту Чавошоглу, щоб не на словах там в розмові, а конкретно з назвами, з переліком проблемних питань. В мене з Мавлютом гарні робочі, дружні стосунки, але накопичились певні питання. Я цей лист надіслав. Ці питання перебувають зараз на розгляді турецької сторони. Туреччина – це друг, тому ми не переходимо до якихось жорстких дій, а чекаємо на відповідь турецької сторони.

— Останнє запитання, я традиційно задаю його всім однакове. Якою ви бачите нашу перемогу? Що для вас особисто буде перемогою України у війні?

— Те саме, що я пропоную партнерам прийняти: Відновлення української територіальної цілісності і створення в Україні щита Європи. Щита, який буде щитом і України, і Європи.

***

№ 495.

ХВИЛЯ

Про важливість битви за Донбас

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-04-22

З точки зору ідеологів Кремля, битва за Донбас буде мати вирішальне значення не тільки для України з кривавою Росією, а і для всієї Європи.

Дуже часто для виправдання злочинної агресії проти України російськи пропагандисти використовують наратив: “ Где вы были эти 8 лет, пока бомбили Донбасс и гибли дети”, направлений на виправдання воєнних злочинів скоєних російськими окупантами. Відповідь на це брехливе звинувачення полягає в тому, що саме Росія розпочавши військову агресію на Донбасі, несе повну відповідальність за знищену інфраструктуру, промисловість та вбитих мирних мешканців окремих районів Донецької і Луганської областей окупованих РФ.

Пограбувавши окупований Донбас кривавий Кремль, фактично, перетворив мешканців цих територій на заручників, яких кремлівський фюрер використовує в якості витратного матеріалу для реалізації своїх хворих геополітичних амбіцій. Фюрер з Кремля діє, як типовий бос мафії, котрий позбавивши людей роботи та мирного життя на території окупованого Донбасу, перетворив їх на співучасників своїх злочинів.

Важливо розуміти, що на Донбасі не було якогось окремого народу зі своєю культурою, історичними традиціями, своєю мовою та релігією, до того ж мешканці Донецької і Луганської областей ніколи не прагнули жити в державі яка б існувала лише в межах Донбасу. Навіть відомий російський терорист Ігор Гіркін визнав, що без втручання Росії конфлікт на території Донбасу ніколи би не відбувся. Саме кривавий Кремль, створивши російські воєнізовані структури в 2014 році, розпочав масовий терор проти проукраїнських мешканців Донбасу, намагаючись спровокувати штучний

громадянській конфлікт в Донецькій і Луганській областях необхідний Путіну для унеможливлення виходу України із зони впливу РФ.

Наратив про сепаратизм на Донбасі потрібен Кремлю перш за все для введення в оману західних політиків, експертів та журналістів, які абсолютно хибно вважають, що Україні в Донецькій і Луганській областях протистоять проросійські повстанці. Насправді, на Донбасі ніколи не існувало сепаратистського руху, бо були відсутні релігійні, расові та етнічні передумови для сепаратизму.

Справжні сепаратисти не борються за приєднання до іншої держави, також вони не воюють на своїй території у складі іноземних збройних сил. Сепаратисти в Каталонії, Шотландії, Басконії та Корсиці борються за створення власних незалежних держав, натомість колаборанти з ОРДЛО постійно заявляли про те, що їхньою кінцевою метою є приєднання “ДНР” та “ЛНР” до Російської Федерації. Не можна забувати те що першим прем’єр міністром “ДНР” був російський громадянин, нині депутат Державної думи РФ Олександр Бородай, тож окупація Росією окремих районів Донецької та Луганської областей ніякого відношення до сепаратизму не має.

Особливо ж цинічними є заяви російських дипломатів про принцип неділимості безпеки, який передбачає що не можна зміцнювати безпеку тієї чи іншої країни за рахунок безпеки інших країн. Прикметно, що сама Російська Федерація постійно порушує принцип неділимості безпеки, виправдовуючи незаконну анексію Криму та окупацію окремих районів Донецької та Луганської областей зміцненням своєї безпеки. Не можна забувати, що анексію Криму російські пропагандисти намагалися виправдати фейком про створення військових баз НАТО на території Кримського півострова. Абсурдність цього російського фейку полягає в тому, що Україна в 2014 році, коли Росія розпочала проти неї військову агресію, мала позаблоковий статус, тому створення військових баз НАТО в Криму було лише фантазіями російської влади. Отже кривавий деспот Путін буде мати право заявляти про принцип неділимості безпеки лише після повернення під контроль України, анексованого Криму та всіх окупованих Росією територій нашої країни.

Також російські пропагандисти для дегуманізації українців позиціонують військове вторгнення Росії до України боротьбою з міфічним українським фашизмом. Про який український фашизм може йти мова, якщо в Україні, на відміну від Росії, існує політична конкуренція, свобода слова, демократичні вибори, потужна опозиція та постійно відбувається зміна влади. Дуже прикметно, що саме кривавий Кремль активно співпрацює з праворадикалами та фінансує профашистські партії в Європі. Наприклад, Кремль надає

підтримку угорській партії “Йоббік”, члени якої використовують нацистську символіку та заявляють, що найбільшою загрозою для Угорщини є євреї, які прагнуть її колонізувати. Кремль також надає фінансову підтримку профашистській болгарській партії “Атака” та грецькій партії “Золотий світанок”, представники якої на своїх зборах співають грецьку версію гімну нацистської партії Німеччини. Особливо ж смішно, коли про боротьбу з фашизмом розповідає відомий російський пропагандист Володимир Соловйов, який до того ж є генерал – майором ФСБ, бо зі слів його колишніх друзів він полюбляв влаштовувати вечірки, під час яких його гості вдягали форму німецьких солдатів і офіцерів Третього рейху. До речі, сам Соловйов обожнював для вечірок вдягати форму офіцерів СС та піднімати праву руку здійснюючи нацистське вітання, тому абсолютно пророчим виявилось попередження колишнього губернатора Луїзіана Г’юї Лонга: “Фашисти майбутнього будуть називати себе антифашистами”.

Західним журналістам вже нарешті потрібно зрозуміти, що переважна більшість російських експертів є агентами впливу російських спецслужб, які використовуються ними для просування кремлівських наративів та маніпулювання західними корисними ідіотами. Такі відомі російські експерти, як Дмитро Саймс, Федір Лук’янов та Дмитро Тренін, є лише “балакучими головами”, які є ретрансляторами потрібної для ФСБ і СВР інформації, необхідної їм для проведення “активних заходів”.

З точки зору ідеологів Кремля, битва за Донбас буде мати вирішальне значення не тільки для України з кривавою Росією, а і для всієї Європи. З Донбасу російська влада планує створити плацдарм для військового удару по Харкову, Запоріжжю та Дніпру, захоплення якого, як вважають в Кремлі, дозволить російським окупантам продовжити наступ в напрямку Центральної України, кінцевою метою якого є завоювання Києва, який має сакральне значення для нового Гітлера зі Сходу.

Психотип Путіна ідеально співпадає з психотипом відомого колумбійського наркобарона Пабло Ескобара, який, як і кремлівський фюрер, намагався самоствердж уватися за рахунок насильства. Тому коли західні аналітики задають риторичне запитання: ” Who is mister Putin? ” Відповідь полягає в тому, що Путін це “Пабло Ескобар”, який став президентом ядерної держави.

Нажаль, на Заході дотепер політичні еліти так і не наважились своєчасно надати масштабну безпекову допомогу для України, тому дуже важливо щоб українська діаспора в США, нарешті, провела велелюдну акцію під Білим домом з вимогою до президента США надати Україні важке наступальне озброєння, так необхідне зараз героїчним Збройним силам нашої країни та

мирним мешканцям, життя яких напряму залежить від здатності українських військових захистити їх від орди зі Сходу.

***

№ 496.

ХВИЛЯ

Частини 1-3

Битва за Україну без прикрас та ілюзій - 1

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-05-21

Однією із найбільших ілюзій українського суспільства є ілюзія про швидку перемогу України на нацистською Росією, яка, з точки зору багатьох українців, приречена на розпад та геополітичну катастрофу.

Нажаль, українці не враховують того історичного факту, що Україна протистоїть релігійній секті під назвою Російська Федерація, тому мирна угода, як і компроміс з фанатиками, які є прихильниками культу насильства та війни, є неможливим.

З точки зору відомого російського нациста Олександра Дугіна, представники путінського мафіозного режиму обговорюють між собою три варіанта щодо знищення України. Перший варіант передбачає повну окупацію Донецької, Луганської, Херсонської та великої частини Запорізької області. Другий варіант розрахований на захоплення всієї південно – східної України, та ліквідацію представників української політичної еліти. Третій варіант російських нацистів направлений на повний контроль над всією територією України, наслідком чого, як вважають в кривавому Кремлі, стане знищення її державності і нації.

Дугін переконаний в тому, що Росія, не зважаючи на втрати та високу ціну авантюри Путіна, повинна реалізувати третій варіант, який дозволить РФ за рахунок окупації Західної України отримати вихід до кордонів з Польщею, Румунією, Угорщиною та Словаччиною. Виправдання же для повної окупації України, як вважає Дугін, повинен стати захист Російської православної церкви та захист мільйонів православних віруючих, яким, зі слів російських нацистів, загрожує геноцид в Україні. Отже, українська влада повинна бути готова до кривавих провокацій створених російськими спецслужбами, направлених проти Російської православної церкви в Україні.

Для Дугіна битва за Україну є справжнім Апокаліпсисом, бо від того хто контролює Україну залежить не тільки доля Євразії, але і доля Духа. Перемога Росії, як вважає Дугін, дозволить Україні перейти під омофор Христа, її ж поразка призведе, з його слів, до продовження перебування нашої країни під владою сатани, який зміцнить своє панування над колискою російської державності, церкви і культури. Битва за Донбас, Одесу, Київ та Львів, з точки зору Дугіна, є великою частиною есхатологічної битви, яка може призвести до загибелі людства.

Важливо розуміти, що Дугін довгий час в Росії був маргінальним філософом, який до того ж в молодості активно співпрацював з російськими неонацистами, тож зараз коли міжнародний злочинець Путін, який вважає себе обраним вищими силами, для збереження своєї кривавої влади та виправдання своїх геополітичних авантюр які послаблюють Росію, використовує божевільні ідеї прихильника культу смерті Олександра Дугіна. Фактично, Дугін, який ніколи би в Росії без Путіна не реалізував свою ідеологію, зараз за рахунок параної і соціальної шизофренії російської влади може реалізувати свою давню мрію, а саме перетворення Російської Федерації на теократичну державу, чимось схожу на сучасний Іран.

Кривава агресія Росії проти України, з точки зору Дугіна, повертає до світу ідеї, які символізують завершення ери матеріалізму, економіки, раціонального аналізину, експертів, технократів, менеджерів, всіх тих людей, які в умовах успішного розвитку займають ключові посади та мають вирішальний вплив на прийняття рішень. Тож Дугін, який полюбляє розповідати про боротьбу між російською православною цивілізацією і наступаючим на Росію світом Західного Антихриста, насправді, за рахунок геополітичної катастрофи для РФ намагається посилити вплив своєї маргінальної і утопічної ідеології, як на російське суспільство так і на російську владу. Знищення же України потрібне, зі слів Дугіна, не тільки Росії, а і Христу, тому він впевнений в тому, що росіяни ніколи не підуть з території нашої країни. Тож російських релігійних сектантів, які для виправдання своїх масових кривавих злочинів прикриваються православ'ям, зупинить лише військова поразка.

Останнім часом, використовуючи західних корисних ідіотів, Кремль на Заході намагається нав'язати точку зору про те, що для запобігання поширення конфлікту на країни - члени НАТО та недопущення ядерної війни, Україна повинна погодитись на територіальні поступки по відношенню до Російської Федерації, задля припинення кривавого конфлікту і встановлення перемир'я. Підступність плану Кремля полягає в тому, що окупувавши повністю Донецьку, Луганську, Херсонську і велику частину Запорізької області, що дозволить Росії створити сухопутній коридор до Криму, російська влада

запропонує Україні мирну угоду для зняття морської блокади українських портів та завершення повномасштабної війни.

Пастка мирної угоди з Росією передбачає виграш часу для кривавого Кремля, необхідного йому для виправлення допущених помилок, більш ретельної підготовки до війни та перетворення нових окупованих територій нашої країни на плацдарми, з яких будуть наноситись військові удари по Україні. В Кремлі чудово розуміють, що підписавши таку мирну угоду українська влада здійснить політичне самогубство, наслідком чого стане потужна політична криза, яка буде послаблювати Україну. Тому українська влада не має права йти на поступки по відношенню до нацистської Російської Федерації, дозволяючи їй виграти час для більш потужного військового удару по Україні.

Західним корисним ідіотам, які вірять в Європу від Лісабону до Владивостока, варто, нарешті, усвідомити, що російське суспільство на рівні цінностей та ідей є глибоко антизахідним і в цьому не винна російська пропаганда, яка лише є відображенням настроїв переважної більшості громадян Росії, бо навіть росіяни, які живуть в Нью – Йорку або Берліні, продовжують масово підтримувати агресію РФ проти України. До того ж в нацистській Росії, яка є становою країною, відсутні класи зацікавлені в демократизації РФ, більшість росіян лише прагнуть мати відчуття причетності до чогось величного, а саме територіальних завоювань, розширення імперії та нанесення поразки колективному Заходу. Для західних експертів та політиків, які бажають зрозуміти загадкову російську душу, обов'язково потрібно подивитись чудовий радянський фільм "Беспредел", в якому було прекрасно показано по яких правилах донині живуть росіяни.

В царські часи росіяни заявляли, що війни, які веде Росія, направлені на захист православних та слов'ян. Радянська ж влада виправдовувала свої військові авантюри захистом братнього пролетаріату, зараз же РФ позиціонує криваву агресію проти України захистом російськомовних громадян, захищаючи яких вона залишила їх без майна, роботи, бізнесу та мирного життя, вбивши їхніх родичів. Тому, якщо зняти "рожеві окуляри", можна побачити історичну закономірність, що не зважаючи на назву країни, зміну влади та ідеологій імперська сутність імперії зла не змінювалась від створення Росії до сьогодення.

Найбільшим страхом Кремля є швидка поразка Збройних сил РФ в Україні, тому російська влада буде прагнути затягувати конфлікт для економічного виснаження нашої країни, наслідком чого стануть фіскальна та соціальна криза в Україні, посилена протестними акціями біженців, велика кількість яких дотепер не отримали обіцяної допомоги від держави. Навіть російські провладні військові експерти вважають, що Україна має всі шанси нанести

військову поразку північній імперії зла до осені 2022 року, в разі отримання нею від Заходу всього необхідного їй важкого наступального озброєння. Тому затягування війни для України є абсолютно неприйнятним варіантом, але для військової перемоги над варварами з півночі та звільнення окупованих територій нашої країни до осені, Україна потребує більш масштабної безпекової допомоги від Заходу.

Варто розуміти, що в Німеччині та Франції багато інтелектуалів і політиків не зацікавленні в перемозі України над нацистською Росією, бо військова поразка північної імперії зла призведе до посилення нового геополітичного центру впливу, а саме України та Польщі. Елітам зі "старої Європи" не потрібне, ані посилення "нової Європи", ані посилення впливу США на ЄС, тому з їхньої точки зору, Україна повинна погодитись на болючі поступки по відношенню до кривавої Росії, для того щоб Німеччина та Франція за рахунок геополітичного балансування між США та Російською Федерацією продовжували бути лідерами в ЄС.

Нажаль, європейські політики не бажають визнавати того історичного факту, що Росія веде війну проти Європи. Росія зацікавлена в Європі де не будуть діяти правила, міжнародні зобов'язання та міжнародне право. Кремлю потрібна фрагментація Європи та опущення її до рівня РФ. Коли ідеологи Кремля розповідають корисним західним корисним ідіотам про національний суверенітет та баланс інтересів, вони мають на увазі право російської влади влаштовувати терор проти громадян сусідніх країн, які входять, як вважає новий Гітлер з Півночі, до сфери впливу РФ. Прикро, що західні інтелектуали закривають свої очі та вуха, щоб не бачити і не чути правду про Росію. Про який спільний Європейський простір з РФ може йти мова, якщо відомий ідеолог Кремля Сергій Караганов прямо заявляє про необхідність приєднання РФ до нового центру впливу в Азії, який може бути створений та перегортання " петровської сторінки" їхньої історії. Фактично, російська еліта публічно надсилає сигнали про розрив з Європою, бо європейські цінності та ідеали загрожують, як одноосібній владі Путіна, так і корпорації чекістів, які зацікавлені в тому, щоб громадяни РФ продовжували бути безправною худобою, яка вірить в зовнішніх ворогів і "оточену фортецю".

Особливо ж цинічними є тексти багатьох американських інтелектуалів про те, що Джозеф Байден для підштовхування української влади до болючого компромісу з РФ повинен заявити про межу безпекової допомоги для України та постачання важкого наступального озброєння, яке може бути припинене задля домовленостей з РФ. Цим американським інтелектуалам хотілось би нагадати, що після агресії Росії проти Грузії відбулось ганебне "перезавантаження" відносин з РФ, ініціатором якого був Барак Обама, після чого відбулась анексія Криму та окупація окремих районів Донецької та

Луганської областей. Після добудови “Північного потоку – 2” та зняття санкцій з його оператора відбулась повномасштабна агресія проти України. Посилення Путіна за рахунок поступок України призведе лише до того, що російська еліта розпочне підготовку до військового конфлікту з НАТО, бо вже зараз деякі російські військові експерти заявляють, що РФ примусово мобілізуючи українців на окупованих нею територіях може суттєво збільшити чисельність Збройних сил північної імперії зла. Тому американські інтелектуали повинні самі собі задати риторичне запитання, а скільки для США буде коштувати поразка України?

Сподівання ж українців про розпад Росії є абсолютно безпідставним, оскільки в РФ корпорації чекістів в національних республіках вдалось сформувати російсько – центричні еліти. Також в РФ значно збільшилась економічна взаємозалежність між різними регіонами та національними республіками. Не можна також забувати, що під впливом русифікації та освітніх процесів в національних республіках була сформована загальноросійська імперська ідентичність, прояви якої можна було побачити в діях бурятів, чеченців, дагестанців та інших народів РФ, які скоювали масові військові злочини проти українців.

Головним реалістичним пріоритетом для України є отримання від наших західних партнерів важкого наступального озброєння, необхідного їй для нанесення швидкої військової поразки Росії. Після знищення путінського мафіозного режиму у України буде вікно можливостей для вступу до НАТО, яке відкриється максимум на 10 років, до того часу поки в Росії до влади при підтримці населення не прийде після чергової невдачі по демократизації РФ ідейний нацист, який забажає помститись нашій країні та взяти реванш у Заходу. Але для реалізації цього оптимістичного сценарію західні еліти повинні не тільки прагнути послабити Росію за рахунок України, а й допомогти нашим героїчним Збройним силам перемогти російських нацистів.

Дотепер російські окупанти мають артилерійську перевагу над ЗСУ, які вимушені економити боєприпаси, що свідчить про недостатню безпекову допомогу від Заходу. Україна гостро потребує від Заходу більше артилерії, сучасних американських систем залпового вогню, ракетної зброї, винищувачів та бомбардувальників для успішного контрнаступу і звільнення всіх окупованих територій. Західні політики повинні врешті – решт зрозуміти, що у України є обмаль часу, тому, або вони ввійдуть до історії як співучасники злочинів путінського терористичного режиму, або вони надавши масштабну безпекову допомогу нашій країні, допоможуть їй перемогти імперіалістичну Росію, перемога над якою стане запобіжником необхідним для недопущення Третьої світової війни, тож вибір за ними.

ХВИЛЯ

Битва за Україну без прикрас та ілюзій – 2: про “мирний план” Путіна

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-06-13

Заяви західних політиків і дипломатів про необхідність поступок по відношенню до Росії за рахунок національних інтересів України, свідчать про їхнє повне нерозуміння психотипу фюрера з Кремля.

Заяви західних політиків і дипломатів про необхідність поступок по відношенню до Росії за рахунок національних інтересів України, свідчать про їхнє повне нерозуміння психотипу фюрера з Кремля. Політики із Західної Європи дотепер так і не зрозуміли, що Путін сприймає їхнє бажання вести діалог і шукати компроміс з кривавим Кремлем, як доказ успішності його стратегії, направленої на розкол ЄС і НАТО. Тому ті представники західного політичного істеблішменту, які останнім часом позиціонують себе представниками “партії перемир’я”, насправді, своїми діями лише будуть посилювати агресію нацистської Росії не тільки проти України, а і проти колективного Заходу.

Зі слів відомого російського “православного” олігарха Костянтина Малофєєва, в Кремлі вже прийнято рішення про окупацію всієї Південно – Східної України та перетворення нашої країни на “інваліда”, який втратить промисловий потенціал на Сході і доступ до морів на Півдні. Після окупації всієї території Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей Путін, з точки зору російського нациста Малофєєва, запропонує українській владі припинення війни в обмін на територіальні поступки та визнання окупованих областей нашої країни територією кривавої Російської Федерації.

В Кремлі чудово усвідомлюють те, що українська влада не погодиться на територіальні поступки по відношенню до РФ, тому мирні переговори потрібні корпорації чекістів, перш за все, для створення пастки для нашої країни. Після провалу переговорів по припиненню війни Путін, як вважає Малофєєв, заявить, що саме українська влада не зацікавлена в підписанні мирної угоди, тож корпорація чекістів буде намагатися за рахунок мирних переговорів виграти час для завоювання Харківської, Дніпропетровської, Одеської та Миколаївської областей. Звинувачуючи українську владу у зриві мирних переговорів, Кремль почне ще більш активно використовувати

західних корисних ідіотів, які в унісон з Путіним почнуть заявляти, що українській владі не потрібний мир з Росією, тому з їхньої точки зору, яка насправді сформована кремлівськими наративами, Захід повинен, для недопущення Третьої світової війни, припинити постачати озброєння до України. Фактично, мирні переговори оцінюються російською владою, як створення наживки, на яку вони хочуть спіймати, як Україну так і Захід.

Малофєєв переконаний в тому, що після окупації Південно – Східної України, на цій анексованій території нашої країни, буде створений уряд сформований із українських колаборантів, які заявлять, що вони є єдиними легітимними представниками влади в Україні. Створивши псевдо – уряд, маріонетки Кремля почнуть стверджувати, що українська влада в Києві є не легітимною, що дозволить корпорації чекістів для виправдання військової агресії Росії, яка буде готуватися декілька років після анексії південно – східних територій нашої країни, розпочати завоювання всієї України. Важливо розуміти, що в Росії, нажаль, існує повний консенсус між владою і суспільством щодо демонтажу України, як національної держави, фактично, російські нацисти ведуть війну на повне політико – історичне знищення нашої країни.

Втрата Донбасу та всієї Південно – Східної України буде мати катастрофічні наслідки для нашої країни, оскільки кривава Росія почне проводити примусову мобілізацію чоловіків на окупованих нею територіях. Варто пам’ятати, що в 2014 році, на початку весни, в Донецьку відбувались велелюдні проукраїнські акції направлені на підтримку незалежності України. Проросійські акції ж в Донецьку були менш велелюдними за проукраїнські, тому з Росії для реалізації кремлівського сценарію до Донецька завозились російські “тітушки”, які здійснювали напади на проукраїнських активістів. Не можна забувати про те, що в 2014 році мешканці Донбасу віддавали своє життя за підтримку України, а саме Дмитро Чернявський, який був вбитий російськими нацистами після завершення мітингу за єдність України в центрі Донецька, Степан Чубенко - голкіпер краматорського “Авангарду”, вбитий терористами за жовто - блакитну стрічку на рюкзаку, Володимир Рибак, якого закатували окупанти за намагання відстояти український прапор в Горлівці та інші патріоти нашої країни.

Навіть російський відомий терорист Ігор Гіркін, який особисто визнавав, що він вбивав цивільних українців, скаржився в 2014 році на те, що більшість мешканців Донбасу не бажають воювати за Росію проти України. По соціологічним опитуванням, які проводились в Донецьку до окупації цього українського міста, 30% мешканців були проукраїнські налаштовані, 30% були налаштовані проросійські, інші ж 40% були “болотом”, яке завжди приєднується до переможців. Тож вже зараз можна уявити, що відбудеться в тих регіонах Південно – Східної України, які будуть окуповані Росією.

Примусова мобілізація чоловіків на цих територіях призведе до того, що українці будуть вбивати українців, в чому особисто зацікавлений Кремль, який прагне посіяти ворожнечу та ненависть між українцями.

Кремлівські ідеологи ще з 2014 року заявляли, що окупація всієї України дозволить Росії суттєво збільшити чисельність своїх Збройних сил, тому абсолютно недарма Олексій Арестович неодноразово заявляв, що поразка нашої країни призведе до посилення РФ за рахунок примусової мобілізації 500 000 українців, після чого НАТО вже не буде здатне стримувати імперію зла в Європі. Західні політики дотепер граються з вогнем намагаючись умиротворити Володимира Путіна, який є ідейним послідовником Адольфа Гітлера, забуваючи про те, що в 2014 році вони закликали українську владу не воювати за Крим, бо начебто фюреру з Кремля потрібен був лише він, наслідком таких стратегічних прорахунків Заходу стало створення плацдармів в Криму та окремих районах Донецької і Луганської областей окупованих РФ, з території яких був нанесений військовий удар по Україні. Тому коли зараз західні корисні ідіоти пропонують Україні піти на територіальні поступки і відмовитись від своїх територій, вони повинні пам'ятати, що в разі програшу України вона буде перетворена Росією на плацдарм для нанесення військового удару по країнах членах НАТО і ЄС.

Надії ж багатьох західних інтелектуалів, що в Україні можна повторити корейський сценарій, коли будуть існувати дві України, одна окупована – проросійська, інша незалежна – прозахідна є відірваними від реалій, бо головним гарантом територіальної цілісності та суверенітету Південної Кореї є США, які створили там військові бази, котрі вони не планують розміщувати на території нашої країни, тому без цих гарантій безпеки від Америки ніщо не завадить північній імперії зла продовжувати завойовувати територію України. Так само не можлива і "фінляндизація" України, про яку періодично згадують провідні американські експерти, бо на відміну від Фінляндії, яка довгий час мала нейтральний статус, наша країна має набагато важливіше значення для Росії. Ідеологи путінського терористичного режиму мають переконання, що без України не можливе існування Російської імперії та її домінування в Європі, тож нейтральний статус нашої країни не зупинить імперіалістичну Росію від прагнення поглинути Україну.

Дуже часто росіянам вдається маніпулювати західними інтелектуалами за рахунок двох наративів. Перший наратив стосується приниження Заходом Росії в 90 – х роках, хоча про яке приниження РФ може йти мова, якщо західні еліти, маючи всі можливості для фрагментації РФ після розпаду Радянського Союзу, не скористались унікальною історичною можливістю для нанесення смертельного удару по імперії зла. Натомість Захід надавав Росії набагато більшу в порівнянні з Україною економічну та гуманітарну допомогу в 90 –х

роках, до того ж західні еліти погодились з тим, що РФ посяде місце СРСР в Раді безпеки ООН, а після ядерного роззброєння України крилаті ракети, які знаходились на території нашої країни, за сприяння наших західних партнерів були передані Російській Федерації. Отже, якщо хтось і був принижений в 90-х роках, то ним була не кривава Росія, а Україна, яка на відміну від РФ ніколи в своїй історії не була агресором по відношенню до своїх сусідів.

Другий наратив Кремля, який активно розповсюджується західними корисними ідіотами, стоється занепокоєння Росії розширенням НАТО на Схід, наслідком чого є, начебто, її агресивна зовнішня політика. Насправді, військові авантюри Кремля ніяк не пов'язанні з розширенням НАТО за рахунок країн Центральної Європи. Ще до входження Польщі та інших країн Центральної Європи до НАТО кривава Росія вже окупувала Південну Осетію, Абхазію, Придністров'я та здійснила жахливу військову агресію проти Ічкерії. Всі ці військові агресії були пов'язанні не з розширенням НАТО, а з бажанням російської еліти не втратити контроль над своїми сферами впливу, бо представники російської влади завжди прагнули відродити Російську імперію.

Захід ,на жаль, втратив унікальну можливість зупинити імперіалістичну Росію, не надаючи Україні протягом 8 років масштабну безпекову допомогу, за рахунок якої наша країна мала би всі шанси завдати військової поразки РФ. Навіть після незаконної анексії Криму та окупації окремих районів Донецької та Луганської областей західні політики продовжували умиротворювати Путіна, який отримав час у 8 років для підготовки до повномасштабної агресії проти України та тотальної зачистки в Росії направленої проти опозиціонерів, які загрожували його одноосібній владі.

Західні еліти, які закривали довгий час свої очі на репресії в Росії проти опонентів Путіна, чомусь забули, що агресивна зовнішня політика РФ є продовженням її внутрішньої політики, тому вони несуть повну відповідальність за криваву агресію Росії проти України. Наша країна донині отримує меншу безпекову допомогу за Афганістан, якому США довгий час передавали набагато більше сучасного озброєння в порівнянні з Україною, що є справжньою ганьбою для американської еліти, яка не усвідомлювала важливість нашої країни для їхніх національних інтересів.

Франція, Німеччина та Італія прагнули паразитувати за рахунок посередництва між Заходом та Росією, американська ж еліта вірила в утопію про можливість перетворення РФ на союзника по стримуванню Китаю, що врешті – решт переконало Путіна, як і колись Гітлера, в слабкості Заходу, наслідком чого стала повномасштабна агресія Росії проти України, яка буде мати руйнівні наслідки не тільки для Російської Федерації та України, а і для

всього Заходу, бо скільки не годуй крокодила він ніколи не стане вегетаріанцем.

ХВИЛЯ

Битва за Україну без прикрас та ілюзій – 3: на порозі третьої Світової війни

СТЕФАН ЗАКРЕВСЬКИЙ, ДЛЯ "ХВИЛІ"

2022-07-21

Умиротворення Путіна за рахунок України призведе лише до третьої світової війни

Дуже небезпечно в тих умовах в яких опинилась наша країна, недооцінювати нашого кривавого геополітичного ворога, який влаштував геноцид проти українців, тому громадянам України варто пам'ятати про негативний приклад Ічкерії, котра була знищена путінським терористичним режимом.

Як відомо, після першої чеченської війни в Чечні панувала ейфорія після перемоги над імперіалістичною Росією, яка після своєї поразки розпочала підготовку до поглинання героїчної Ічкерії. Зміна тактики та виправлення своїх військових помилок, допущених під час першої чеченської війни, дозволило корпорації чекістів, за рахунок масштабного терору, знищити незалежну Ічкерію, отже українці повинні ,нарешті, зрозуміти, що після програшу в битві за Київ російські окупанти ,нажаль, визнали свої прорахунки та почали використовувати більш ефективну тактику в битві за Донбас, яка має стратегічне значення не тільки для України, а і для всієї Європи.

Зі слів російського нациста Дмитра Рогозіна, фюрер з Кремля вже прийняв остаточне рішення про те, що в разі повного знищення незалежної України, наступний військовий удар північна імперія зла нанесе по Литві, Латвії та Естонії. Істеричні заяви західних політиків, журналістів та експертів про те, що конфлікт, спровокований кремлівським тираном, повинен залишатися двох стороннім, а саме між Росією і Україною, для недопущення його поширення на країни члени НАТО, лише доводить ефективність геополітичного шантажу Володимира Путіна.

Кремлівський тиран абсолютно впевнений в тому, що військова агресія проти країн Балтії, яка обов'язково поширеться і на Польщу за рахунок російських ядерних погроз, не призведе до прямого конфлікту між Росією та НАТО і в

цьому його переконують саме західні корисні ідіоти своїми меседжами про необхідність для НАТО і США, утриматись від втручання в військовий конфлікт між нацистською Російською Федерацією та Україною для недопущення ядерної війни. Розрахунок західних еліт на те, що тривала війна в Україні виснажить Росію та зменшить її військовий потенціал, наслідком чого стане криза всередині російської еліти, після якої її представники ,начебто, забажають піти на поступки Заходу, є відірваним від реальності.

По – перше, Кремлю вигідна тривала війна, яка дозволяє російській еліти посилювати репресії проти креативного класу та перетворювати Росію на "ізольований острів", на якому за рахунок створення кремлівськими пропагандистами абсолютно штучної зовнішньої загрози для росіян, її вплив буде лише посилюватись.

По – друге, історія північної імперії зла доводить, що не зважаючи на падіння рівня життя, навіть мінімальні територіальні завоювання завжди збільшували підтримку влади в російському суспільстві, яке заражене шовінізмом.

По – третє, з точки зору голови Адміністрації президента РФ Антона Вайно, тривала війна в Україні дозволить Кремлю спровокувати економічні, енергетичні та соціальні кризи на Заході, посилення яких, зі слів кремлівських ідеологів, призведе до фрагментації ЄС та громадянської війни в США.

Представники російської влади дуже сподіваються, що створені ними кризи будуть посилювати поляризацію в західних суспільствах і збільшувати вплив праворадикалів з ліворадикальними силами, що буде впливати на послаблення центристів, як в Європі, так і в США. Послаблення центристів на Заході призведе, як вважають в Кремлі, до перманентної політичної кризи в США та ЄС, яка буде відволікати увагу західних еліт від України.

Отже тривала війна в Україні не вигідна не тільки нашій країні, а і Заходу, де, нажаль, еліти та інтелектуали дотепер не розуміють, що таке Росія. Пропозиції ж західних політиків та інтелектуалів про необхідність болючих компромісів для України, а саме територіальних поступок і відмови від своїх територій, абсолютного нагадують позицію французького інтелектуала Марселя Деа, який був переконаний в тому, що французи не повинні воювати за Польщу, яка із – за "істерії поляків" та "безвідповідальності" польських політиків може втягнути всю Європу у непотрібну для неї війну.

Тому, з його точки зору, конфлікт між Німеччиною та Польщею суперечив національним інтересам Франції, отже для його припинення, як вважав не

тільки він, а і багато західних політиків та інтелектуалів, Польща повинна була погодитись на територіальні поступки, відмовившись на користь Німеччини від Данцига [нині Гданська], задовільнивши апетити Гітлера. Ті ж західні політики і інтелектуали, які намагаються переконати українську владу піти на великий злочин відмовившись заради припинення війни від Криму та Донбасу, лише наближають своїми діями третю Світову війну.

Заморожування конфлікту на умовах кривавого Кремля призвело лише б до того, що Росія вигравши час та відновивши бойовий потенціал своєї загарбницької армії, нанесла би за декілька років потужного військового удару не тільки по Україні, а і по країнах Центральної Європи, які є членами НАТО та ЄС. Після першої чеченської війни Росія розпочала підготовку до другої чеченської війни, після мюнхенської промови Путіна 2007 року, яка стосувалась оголошення війни Заходу, РФ здійснила повномасштабне вторгнення до Грузії, використавши для цього територію Південної Осетії, яка була перетворена на плацдарм для військового удару, показавши тим самим як “заморожений” конфлікт, за бажанням російської влади, може бути швидко “розморожений”.

Завершивши агресію проти Грузії, Росія почала готуватися до війни проти України, бо недарма Путін, який є ідейним послідовником Гітлера, часто казав західним лідерам про те, що Україна, з його точки зору, не є “справжньою” країною. Тому коли заступник міністра закордонних справ Росії Сергій Рябков заявив, що НАТО потрібно повертатися до рубежів 1997 року, він озвучив позицію кремлівського фюрера, який прагне розширити російську сферу впливу за рахунок всієї Центральної Європи.

Коли американські журналісти заявляють, що збільшення інфляції та цін на енергоносії вимагає від Джозефа Байдена натиснути на Україну для того, щоб вона погодилась на поступки по відношенню до Росії, бо американські платники податків, з їхньої точки зору, не повинні постійно жертвувати своїми грошима для українців, їм варто усвідомити, що після військової агресії Росії проти Польщі або Румунії, інфляція ще більше збільшиться, як і ціни на енергоносії, а американські платники податків не тільки будуть жертвувати свої гроші на оборону країн Центральної Європи, вони будуть жертвувати своїми життями, захищаючи союзників США по НАТО.

Україна не знаходиться в Африці або на Близькому Сході, вона розташована в центрі Європи маючи кордони з країнами членами НАТО та ЄС, тому умиротворення Путіна, за рахунок нашої країни, призведе лише до третьої Світової війни та бажання Китаю і Ірану розширити свої сфери впливу скориставшись слабкістю Заходу. Генерали Вермахту після програшу Німеччини визнавали, що якби Франція та Великобританія розпочали воювати

за Чехословаччину, то нацистській Німеччині була би нанесена вирішальна військова поразка, бо тоді вона ще не була готова до світової війни, так само як і сучасна нацистська Російська Федерація, яка із – за авантюри Путіна загрузла в Україні.

У США і НАТО зараз є всі можливості та ресурси взявши участь у конфлікті на стороні України, для нанесення військової поразки північній імперії зла, але, нажаль, у Заходу немає стратегії щодо Росії, тому унікальний шанс щодо зупинення агресора буде згаяний нерішучими західними елітами, наслідком чого стане поширення військового конфлікту на території країн, які є членами НАТО та ЄС.

Тільки приниження Росії через військову поразку, коли росіяни на собі відчують всю неефективність російського імперіалізму та подальша денацифікація північної імперії зла, забезпечить безпеку для Заходу і України. Всі інші варіанти, які передбачають тривалий конфлікт в Україні без прямої участі Заходу, призведуть до третьої Світової війни, в якій проти західної цивілізації візьме участь не тільки нацистська Росія, а і Китай з Іраном.

Надії ж багатьох західних інтелектуалів на те, що зі зміною влади в Росії зміниться її зовнішня політика, є абсолютно відірваними від реальності. Московське царство, Російська імперія, Радянський Союз, Російська Федерація завжди розвивались на основі схожих принципів та ідеалів, а саме культу жорстокої влади, намагання розширення держави, вміння воювати і одночасно невміння побудувати успішне мирне життя, зневаги до життя простої людини і одночасне ставлення до деспотичної держави, як до сакральної цінності.

Тож без військової поразки північної імперії зла, демократизація Росії є неможливою, бо Володимир Путін у Російській Федерації не є узурпатором, диктатором, тираном, він є лише віддзеркаленням російського суспільства, продуктом ментальності, культури, традицій та бажань переважної більшості росіян.

***

№ 497.

Даценко **2022-07-22**

Після почтаку активної роботи HIMARS і дальнобійних систем інтенсивність роботи російської артилерії, судячи з супутникових карт, впала орієнтовно разів в 10. Принаймні якщо поглянути на східний напрямок і порівняти 5-те і 14-те липня, то різниця колосальна.

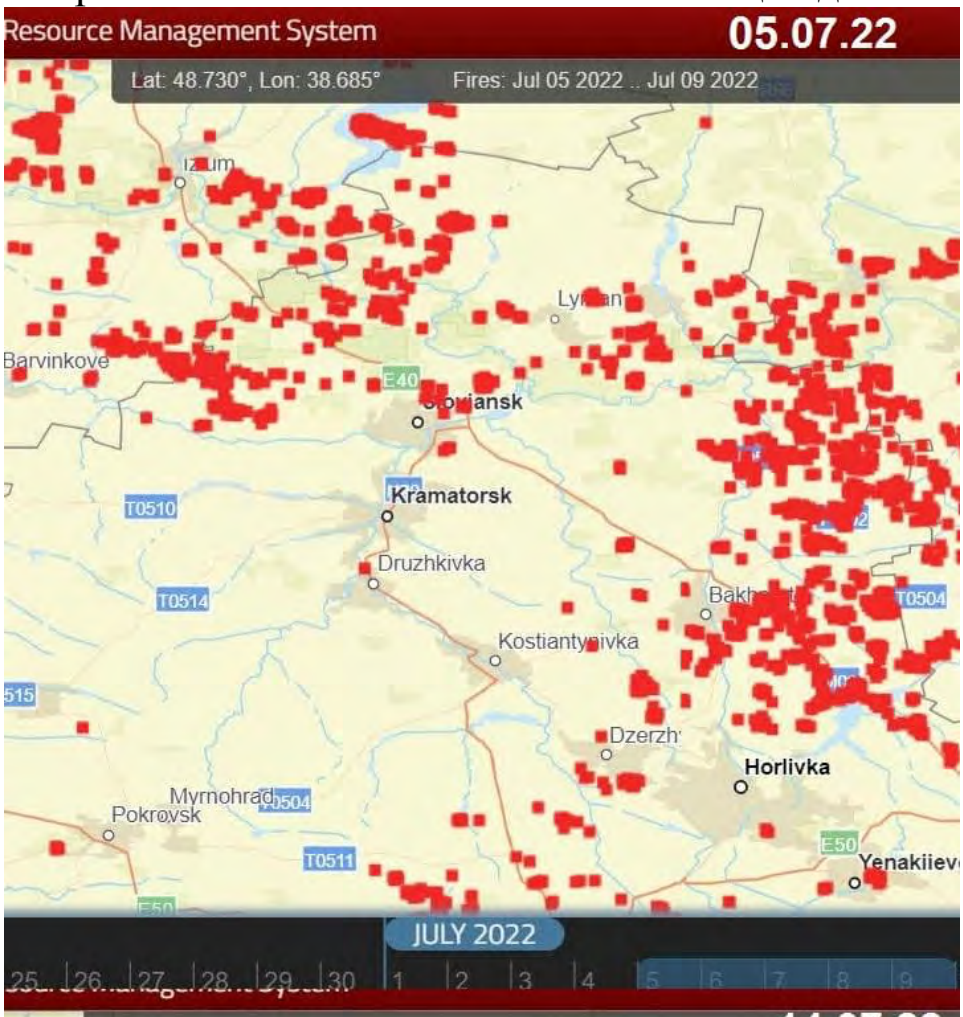
Очевидно так сталося тому, що велика частина складів БК була знищена, а частину ворог відводить глибше в тил або розосереджує.

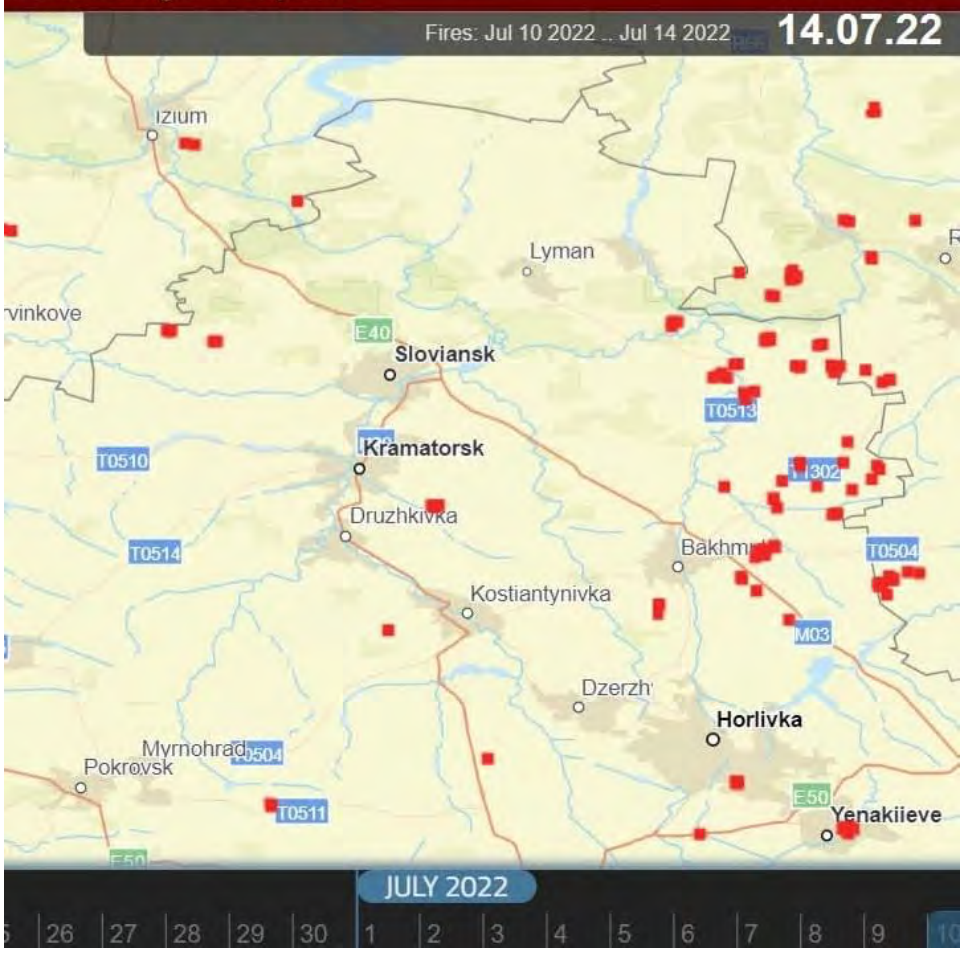
Найближчі тижні росіяни в першу чергу мають вирішувати логістичну проблему. Але не виключено, що командування рф все одно гнатиме свої підрозділи в атаку (проте уже без значної артилерійської підтримки).

Якщо ми отримаємо додатково ракети ATACMS (про які зараз багато говорять) дальністю 140-300 км, то ситуація з логістикою стане іще складнішою для рф. Ракети ATACMS мають вагу бойової частини 220-560 кг і це вже повноцінна ракета, здатна знищити великий об'єкт ("Калібр" має масу бойової частини 200-450кг).

Але поки що командувач штабів США Марк Міллі більше переймається тим, що ми надто швидко витрачаємо менші ракети ракети GMLRS з дальністю до 80 км і калібром 227мм. Їх виготовляють всередньому близько 9 000 на рік.

Теоретично 12-16 HIMARS/M270 це десь 100-120 ракет на день.

Загалом найближчий місяць-два росія має відчувати гостру кризу:

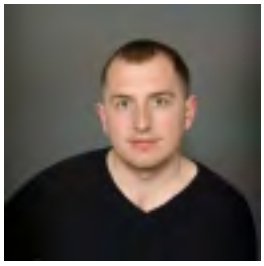
умови війни змінилися і росія має багато вразливих місць, які дуже складно обороняти.

Більше про поточну ситуацію і можливий контрнаступ ЗСУ в колонці для Forbes:

https://forbes.ua/inside/dolya-viyni-virishitsya-vprodovzh-dvokh-misyatsiv-yak-rosiyani-namagayutsya-adaptuyutsya-do-himars-i-koli-bude-kontrnastup-zsu-21072022-7301

Доля війни вирішиться впродовж двох місяців.

Як росіяни намагаються адаптуватися до HIMARS і коли буде контрнаступ ЗСУ

Володимир Даценко

Контриб'ютор Forbes

2022-07-21

HIMARS змінили правила гри на фронті. У ЗСУ є кілька тижнів «затишшя» артилерії ворога для того, щоб максимально ускладнити його становище та піти в контрнаступ на ***Херсонщині***, під ***Харковом*** та ***Запоріжжям***.

18 липня Валерій ***Залужний*** у розмові з начальником штабів США Марком ***Міллі*** повідомив, що **Україні вдалося стабілізувати фронт.**

> Це перше офіційне повідомлення про зміну динаміки війни і, очевидно, перехід до наступної фази.

Попередні два місяці Росія невпинно атакувала.

Після очевидного провалу в першій фазі війни на більшості напрямків армія РФ почала отримувати перші успіхи за рахунок вогневої переваги, в першу чергу артилерії.

Військові аналітики при цьому зазначали, що такий темп атак військове формування росіян не зможе тримати довго і, скоріше за все, *до середини літа наступ зупиниться*.

> Схоже на те, що прогнози зараз підтверджуються.

За даними британської розвідки, Росія почала відчувати ***гостру потребу кадрового складу***.

І, скоріше за все, перед російським командуванням стоїть вибір:

1) посилювати війська ***на сході*** для продовження наступу
2) або ж укріплювати південь для утримання ***Херсона***.

Своєю чергою, ЗСУ в травні – червні були зосереджені на мінімізації просування військ ворога.

Амбіції Росії поступово звужувались із масштабів глобального наступу від Харкова до Запоріжжя і Миколаєва аж до зосередження ударного угрупування на ділянці в кілька десятків кілометрів довкола Лисичанська, Сєвєродонецька.

При цьому велике угрупування військ РФ довкола ***Ізюма***, яке оцінювали в ***25 і більше батальйонних тактичних груп*** (орієнтовно ***20–30 тисяч солдатів***) і від якого очікували основних наступальних дій, за два місяці досягло лише локального просування в напрямку Лиману і Довгенького.

Зараз Росія зосереджує свої сили в напрямку ***Слов'янська***.

Інститут вивчення війни (ISW) також називає можливою метою росіян захоплення всієї ***Харківської області*** та ***Харкова***, але такі плани скоріше слід відносити до серії погроз захопити ***Запоріжжя*** та ***Миколаїв***, якими рясніли російські ЗМІ в травні – червні.

Перші далекобійні системи, які отримує Україна, різко змінили ситуацію на фронті.

І це не тільки HIMARS, а й гаубиці M777 з GPS, які дозволяють стріляти високоточним снарядом Excalibur на відстань до 40 км, а також німецькі установки Panzerhaubitze 2000 з дальністю до 65 км і можливістю використовувати снаряди SMArt із системою «самонаведення» на ціль.

Попри те, що західна зброя потрапляє в Україну обмеженими партіями, її технічні характеристики різко змінюють правила гри.

Росія не встигає адаптуватися до нових умов.

Російські військові легковажно ставилися до безпеки на відстані понад 40–50 км від лінії фронту, знаючи, що в України не було зброї, здатної ефективно вражати цілі на такій глибині. До того ж більшість складів і пунктів управління росіяни облаштовували в межах міста, через що спроби їхнього

знищення з боку ЗСУ радянськими невисокоточними системами («Точка-У» або БМ-30 «Смерч») наражали на високий ризик цивільне населення.

Водночас російська пропаганда заспокоювала своїх військових, що нібито ракети HIMARS – легка ціль для російських ППО і загалом нічого особливого в американських MLRS немає.

Але виявилося, що Росія знову переоцінила можливості своєї зброї та недооцінила можливості західної.

Проте питання не тільки в технічних характеристиках західних систем, а й у тактиці використання.

Високомобільні системи HIMARS кожного разу наносять удар з нової позиції.

Також перед атакою ЗСУ можуть використовувати більш дешеві радянські системи, які відволікають на себе увагу російських ППО. І вже потім відбувається удар високоточною зброєю.

До кожної зброї ще треба мати розум і трохи фантазії.

Навіть після появи HIMARS в Україні Росія все ще намагалася запевнити, що американські MLRS не такі вже й унікальні.

В мережі є безліч картинок порівняння систем HIMARS M142 з РСЗВ «Смерч» і «Торнадо-С» (російська модернізація радянської системи БМ-30 «Смерч»).

Але такі порівняння зазвичай будуються не на ключових факторах точності й ефективності, а на другорядних (дальності, калібру і масі заряду).

У реальності снаряди «Торнадо-С» чомусь знаходять серед поля, «Смерчами» росіяни здебільшого обстрілюють житлові будинки, а HIMARS влучають точно у ворожі склади.

1. Як Росія намагатиметься адаптуватись до нових умов

У Росії є два шляхи, як спробувати захистити свої склади і командні пункти.

1) Або ***їх треба розосереджувати і значно ускладнювати логістику***. Це навряд можна зробити швидко, зберігши темпи поставок на фронт. Треба більше вантажівок, більше складів, більше людей, довші й складніші маршрути. Та і сама логіка російського війська передбачає

централізовану модель. Логістика великої кількості маленьких і середніх складів надто складна для централізованого управління і передбачає передачу свободи дій на місця.

2) Другий варіант: ***треба відводити основні склади і командні пункти за межі досяжності американських MLRS***. Але це подвоює довжину маршрутів постачання на фронт і значно ускладнює оперативне управління військами. Знову ж таки треба вдвічі більше вантажівок і більше людей.

Будь-який варіант у першу чергу вдарить по артилерії.

Підтримувати темпи поставок із щоденним відстрілом 40 000–50 000 снарядів за таких умов дуже складно. Принаймні на певний період, поки Росія перебудовуватиме свої логістичні маршрути.

Таким чином,

у ЗСУ є кілька тижнів, можливо, місяць умовного «затишшя» артилерії ворога, для того щоб максимально ускладнити його становище.

Поки Росія поступово відводить свої склади на більшу відстань, Україна намагається домовитись про постачання ракет більшої дальності для MLRS. Йдеться про балістичні ракети ATACMS калібром 610 мм. Їхня дальність, залежно від модифікації, становить від 140 до 300 км.

При цьому Україні не треба додаткових зусиль для використання нової зброї.

Блок ATACMS з однією ракетою калібру 610 мм встановлюється замість блоку з 6-ма ракетами GMLRS калібру 227 мм, які зараз використовуються в українських HIMARS і M270.

У випадку їх постачання відвести склади боєприпасів за межі дії MLRS буде майже неможливо.

Росії доведеться істотно скорочувати витрати снарядів. І можливо навіть відмовлятися від певних напрямків, аби скоротити лінію фронту.

Але поки США вагається, чи не стане постачання настільки далекобійних систем приводом для «ескалації ситуації».

Колишній командувач армії США в Європі генерал Бен Годжес називає це вагання необґрунтованим. Адже на початку війни США так само вагалися, чи не призведе до ескалації постачання ПЗРК Stinger. Потім те саме було з гаубицями M777, а потім і з HIMARS. Жодного разу ескалація не відбулася.

«Росія не реагувала на жодне нове обладнання. Вони не реагують, тому що не можуть», – говорить генерал Годжес.

2. Контрнаступ ЗСУ

Під час останнього саміту НАТО Джо ***Байден*** заявив, що коаліція «Рамштайн» пообіцяла надати Україні 600 танків. Пізніше було уточнено, що ці цифри охоплюють вже поставлене озброєння.

Проте зараз відомо про передачу Україні тільки близько 300 танків від Польщі та Чехії (радянські Т-72). Тобто Україна має отримати ще близько 300 танків.

Пізніше з'явилася інформація про те, що Польща може передати 232 танки PT-91 (за іншими даними, до 290 танків). PT-91 – польська модернізація Т-72. Взамін Варшава має отримати танки Abrams. Пізніше стало відомо, що польська сторона вже отримала перші 28 танки Abrams від США.

Поки що постачання польських танків PT-91 офіційно не підтверджується, але якщо воно відбудеться, Україна отримає істотне посилення ударного угрупування. До того ж, на відміну від попередніх поставок польських танків, PT-91 уже модернізовані та готові до виконання бойових завдань.

Окрім цього, в липні Україна отримала попередньо анонсовані 268 американських БМП M113 від США, Данії та Португалії.

Для початку контрнаступу Україні потрібно отримати всю заплановану бронетехніку і провести злагодження своїх сил.

Скоріше за все, сам контрнаступ відбудеться в серпні.

> Але цей час важливий для підготовки сприятливих умов на фронті. Армія ворога має відчути брак боєприпасів і бути істотно обмеженою в можливостях оперативно реагувати на дії ЗСУ.

Також є питання щодо військової допомоги США: близько $20 млрд із загальної суми в $40 млрд. Ці кошти мають бути використані до кінця бюджетного року в США, тобто до кінця вересня. Але на середину липня оголошена сума військових поставок Вашингтона становить лише $7,3 млрд. Тобто велика частина запланованої військової допомоги має надійти в найближчі місяць-півтора.

3. Варіанти контрнаступу

На відміну від українських позицій, які після відступу з ***Лисичанська*** мають широкі фланги і відкритий тил, **російські війська мають багато вразливих місць.**

1)

На правому березі Дніпра, в ***Херсонській області*** перебуває близько 15 000 російських солдат, забезпечення яких тримається на двох мостах (***Антонівський*** і ***Антонівський*** залізничний) і дамбі ***Каховської*** ГЕС.

Знищення переправ через Дніпро істотно ускладнює подальше можливе просування ЗСУ на правий берег, тож, **скоріше за все, командування Збройних сил вибере тактику вогневого впливу на ці мости.**

Росії доведеться обирати:

1) або відступити з правого берега й отримати великий репутаційний розгром,
2) або тримати велике військове угрупування з незахищеними логістичними маршрутами та постійним ризиком його відрізання від ліній постачання (фактично оточення).

2)

Інше вразливе місце – ***запорізький напрямок***, який є ключем від півдня України. **Без нього ідея сухопутного коридору з Кримом зазнає фіаско.**

До того ж у випадку деокупації, наприклад, Мелітополя або напрямку Пологи – Бердянськ розриваються логістичні маршрути росіян між Донбасом і півднем.

Утримання Росією військ на лівобережній Херсонщині від Енергодара до Криму матиме такі самі загрози, як і у випадку з правим берегом Херсонської області. Забезпечення цього угрупування триматиметься на двох вузьких ділянках суходолу з Криму.

Рис 1

3)

Третє вразливе місце росіян – лінія ***Вовчанськ – Куп'янськ – Ізюм***.

Проблемність цієї ділянки в тому, що ця частина окупованої ***Харківщини*** фактично відрізана від ***Луганської області*** річкою ***Оскіл*** і ***Оскільським водосховищем***.

Через Оскільське водосховище довжиною 80 км від Куп'янська до Осколу є лише два мости.

При цьому в Ізюмі зосереджене найбільше угрупування військ ворога.

Відрізання його від шляхів постачання може стати серйозною проблемою для

Росії і, можливо, навіть причиною відступу військ.

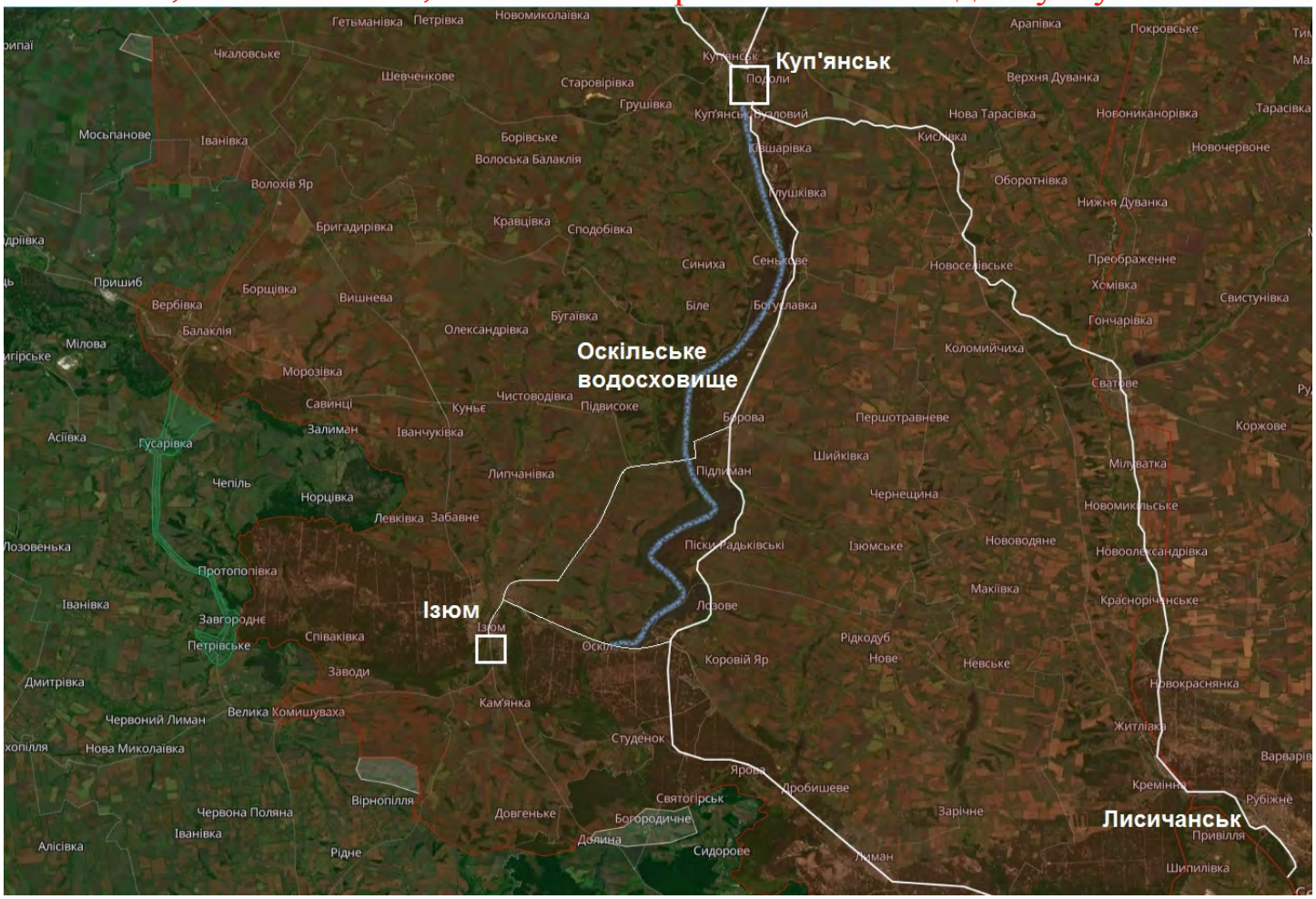

Рис 2

Таким чином, у Збройних сил є досить широкий вибір способів і варіантів контратаки. Тут не варто гадати, який саме спосіб буде обрано. Головне, що наші війська не обмежені у виборі.

4. Будь-яка військова невдача Росії означатиме новий терор

Головне правило, яке мають зрозуміти українці, що знаходяться далеко від лінії фронту: Росія не вміє компенсувати військові невдачі інакше, ніж через терор. Кожна поразка призводитиме до того, що росіяни намагатимуться помститись ракетними ударами по українських містах.

Більшість цивільного населення в українських містах стало поступово забувати про небезпеку війни, але найближчі місяці треба бути надто пильними. Варто уникати перебування поряд з великими об'єктами, такими як будинки культури, навчальні заклади, промислові об'єкти, військові частини тощо.

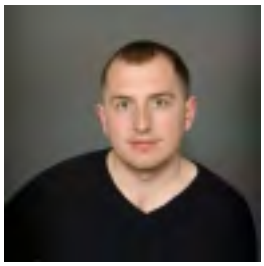
Росія постійно намагається підвищувати ставки. Ігнорувати небезпеку з таким ворогом не варто.

Найближчі тижні можуть стати переломними на фронті, а від того, як розвиватимуться події в *липні-серпні*, може залежати майбутнє війни.

***

№ 498.

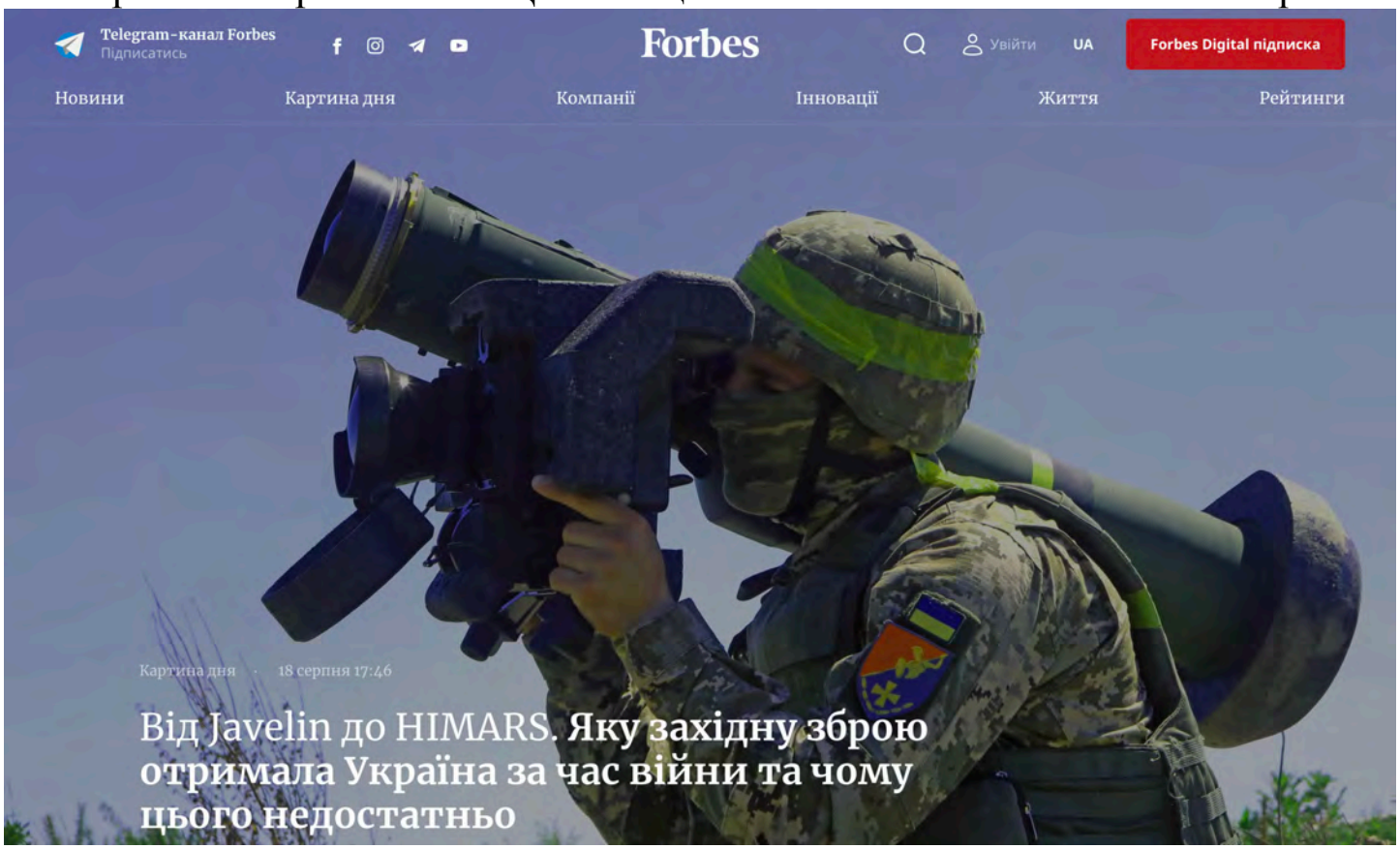
Від Javelin до HIMARS. Яку західну зброю отримала Україна за час війни та чому цього недостатньо

Володимир Даценко

2022-08-08

Контриб’ютор ForbesЩомісяця поставки натівської зброї в

Україну змінювалися за кількістю та класифікацією. Все почалося з партизанської зброї, зараз же Україна сподівається отримати ракети ATACAMS, що б’ють на 300 км в тил ворогу. Проте останнім часом поставок західної зброї стає менше, і це може змінити ситуацію на полі бою

Допомога США і союзників за час війни змінювалася так само, як і виклики цієї війни. Інколи життєво необхідні рішення приймалися надто довго. Інколи допомога виявлялася неочікуваною.

По мірі поступової втрати ресурсів, які мали Збройні сили на початку війни, все більше залежало від того, якою буде підтримка Заходу. Зараз ми входимо у фазу війни, коли зброя НАТО може мати вирішальне значення.

1. Березень. Javelin, NLAW і Stinger

До 24 лютого Білий дім здебільшого робив ставку на партизанський спротив українців. Можна довго говорити про те, як Пентагон помилився у своїх прогнозах, але насправді причин такої стратегії було багато. В очах американських урядовців стояв гіркий досвід Афганістану 2021 року (США за 20 років інвестували в Афганістан від $890 млрд до $2,02 трлн, але так і не змогли збудувати демократію). За оцінками аналітиків, зброя США на суму $7,1 млрд опинилася в руках Талібану.

США не хотіли отримати іще один прецедент масового захоплення американської зброї. Вони зробили ставку на мобільні системи, які навряд чи зупинять російські війська в прямому бою, але дадуть можливість українцям вести війну із засідок.

Разом із Великою Британією США поставили декілька тисяч протитанкових систем Javelin і NLAW на момент російського вторгнення.

І якщо повернутися на початок лютого, то і ця допомога виглядала безпрецедентно, адже попередні 8 років війни США допомагали Україні дуже опосередковано, поставивши незначну кількість броньованих автомобілів HUMVEE і амуніції та навчаючи окремі українські підрозділи.

Важко сказати, наскільки нова зброя вплинула на події перших днів війни, адже більшість систем Javelin і NLAW дійшли до військових підрозділів вже після вторгнення. Проте на початку березня світ уже захоплювався фото і відео знищення російських танків західними ПТРК.

ПЗРК Stinger зіграли, мабуть, значно важливішу роль. Одна з головних проблем, яку мали ЗСУ в перші дні війни – це масовані авіаційні атаки росіян. Десятки російських гелікоптерів і літаків літали в небі Київщини. Це становило загрозу обороні столиці, яка не мала достатньої кількості ППО на той момент.

В один із перших пакетів допомоги березня Джо Байден включає, зокрема, ПЗРК Stinger, що мали залатати «діру в небі».

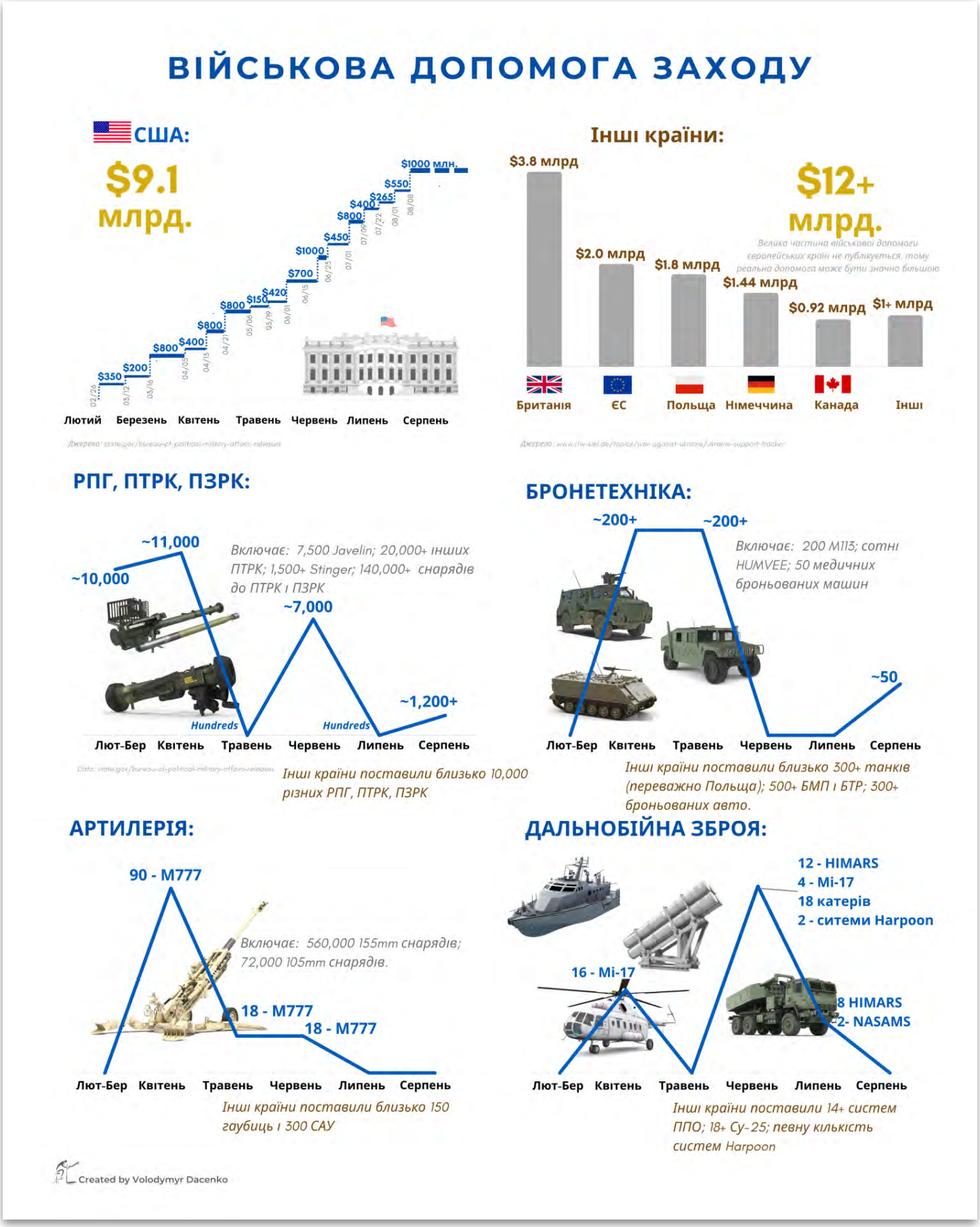
Ідея постачання Україні «Стінгерів» багато кому за океаном не подобалася. Існувала версія, якщо збити російський літак американською системою, це може спровокувати Путіна «на ескалацію». Аргумент «ескалації війни» буде лунати кожного разу, коли Білий дім наважуватиметься на поставку нового типу зброї для України.

На початок квітня загалом Україні було поставлено близько 1500 ПЗРК. Це змінило ситуацію в небі. Росія зазнала шалених втрат в авіації. Власне, більшість втрат російської авіації припадає саме на березень. Коли Росія ще не встигла адаптуватися до нових умов війни.

Росія втратила контроль повітряного простору. В наступні місяці російська авіація здебільшого працюватиме не перетинаючи лінії фронту. А російські пілоти будуть боятися літати українським небом.

2. Квітень. Системи ППО й авіація

Не досягаючи успіху воєнними методами, Росія все частіше почала використовувати терор, знищуючи міста і завдаючи ракетних ударів по

цивільних об’єктах.

Україна відчайдушно просила Захід «закрити небо». Але знову ж таки союзники вважали, що вони не можуть використовувати власні ППО або

літаки, щоб збивати російські ракети, оскільки це може бути розцінено Путіним як пряме втручання у війну.

Натомість Україна складним шляхом отримала від Словаччини радянські системи ППО С-300, а також певну кількість авіації, в тому числі у вигляді запчастин, необхідних для відновлення українських літаків. Яку саме кількість ППО і авіації було доставлено в Україну, достеменно невідомо.

Це не зовсім те, чого очікувало українське суспільство, але ця допомога істотно вплинула на війну.

Якщо на початку вторгнення повідомлення про збиття російських ракет були поодинокими, то в наступні місяці вони стали з'являтися дедалі частіше. На середину літа ЗСУ знищували близько половини випущених по Україні ракет. Аби обходити зміцнену українську ППО, росіяни навіть почали вдаватися до складної тактики ударів, завдаючи удар по одній цілі з різних напрямків і різними типами ракет.

Україна не отримала «закрите небо» і 100% захисту від ракет, але вже на осінь заплановані поставки більш сучасних і досконалих систем ППО IRIS-T і NASAMS, які можуть значно покращити результативність протиповітряної оборони.

3. Травень. Гаубиці M777

У квітні війна почала змінювати характер. Поступово вона все більше переходила в артилерійську битву, яку ми спостерігаємо останні чотири місяці. Значна перевага Росії як в кількості артилерійських систем, так і в запасах снарядів багато в чому визначає характер бойових дій.

Російський конвеєр руйнівного методичного обстрілу почав повільно нарощувати темпи і просуватися територією Сходу, стираючи з лиця землі один за одним українські населені пункти.

Україна мала не надто великі запаси снарядів радянського калібру для артилерії. Запасів українських розробок (снарядів до комплексів «Вільха» і керованих снарядів «Квітник») була дуже обмежена кількість. Враховуючи, що перші місяці ці снаряди витрачалися шаленими темпами, у квітні Пентагон вперше почав говорити про проблеми з артилерією в України.

Зважаючи на це було прийнято рішення, що США, Канада і Австралія разом поставлять 100 гаубиць M777 натівського калібру 155 мм (90 з них США).

За офіційними повідомленнями саме ці гаубиці розгромили російські війська в Білогорівці, коли в одному місці армія РФ втратила близько 100 одиниць

бронетехніки. Поки що це найбільший розгром російської бронетехніки в одному місці.

Американські гаубиці дещо стабілізували ситуацію на східному напрямку. Україна отримала можливість покращити співвідношення пострілів, яке на окремих напрямках могло складати 10/1 або навіть 20/1 на користь ворога.

Гаубиці M777 відкрили двері для дальнобійної артилерії НАТО. Продемонструвавши успішне використання американської артилерії ЗСУ також отримали десятки інших систем від інших країн, таких як CAESAR, ZUZANA, KRAB, M109 та ін.

В травні-червні США також надали додатково 36 гаубиць M777.

4. Червень. HARPOON та M113

Червень змінив ситуацію в Чорному морі. Хоча ЗСУ вже мали успіх потопленого крейсера Москва за допомогою українських ракет «Нептун», очевидно, що цих ракет було недостатньо, аби контролювати всю акваторію поблизу Одеси і зробити неможливим висадку десанту.

Тим часом Росія планувала операцію прориву до Придністров'я з можливою атакою на Одесу із заходу.

Отримання протикорабельних ракет Harpoon і звільнення острова Зміїний змінили ситуацію в морі. Зокрема ракетами Harpoon було потоплено буксир «Василій Бех», який здійснював забезпечення гарнізону на Зміїному. Подальший методичний обстріл острова зробив неможливим його утримання росіянами.

Росії довелося відмовитись від планів захоплення Одеси або Придністров'я.

Також в червні відбулися найбільші поставки бронетехніки НАТО. Зокрема одразу п'ять країн почали поставляти Україні бронетранспортери M113 (загалом більше 300 одиниць). Також Україні були поставлені десятки радянських БМП зі східної Європи. Велику допомогу надала Австралія (60 броньовиків Bushmaster).

Ці поставки мали компенсувати втрати української бронетехніки. За словами командувача логістики Сухопутних військ України Володимира Карпенко, на середину червня ЗСУ втратили близько 1300 бронемашин (ймовірно ця цифра включає як бойові втрати, так і несправну техніку, яку неможливо відремонтувати). Станом на серпень Україна отримала від союзників більше 1000 одиниць бронетехніки.

5. Липень. HIMARS

У червні найголовніші події розгорталися довкола іще не поставлених систем MLRS. 31 травня вийшла знакова і неоднозначна стаття Джо Байдена «Що Америка буде і що не буде робити в Україні».

В цій статті риторика президента США істотно змінюється. У перші місяці позиція Білого дому будувалася довкола того, що Україні треба дати все, аби вона перемогла. Після цієї статті все частіше буде лунати меседж, що Україні треба дати все, щоб вона не програла.

Очевидною причиною цієї зміни стратегії став сигнал від розвідки США або інших каналів, що у випадку однозначного програшу, Путін застосує ядерну зброю.

Після цього ідеї «горизонтальної ескалації» (поширення військових дій на інші країни, в тому числі ракетних ударів) і «вертикальної ескалації» (підвищення рівня зброї) дедалі частіше з'являються в американському медіаполі.

Близько місяця Білий дім вагався чи давати Україні системи HIMARS.

В цей час українська сторона відкрито говорила про те, що Україні критично необхідні системи, здатні вражати цілі в тилу ворога. Україна вже вичерпала майже весь запас далекобійних ракет систем «Смерч», «Вільха», «Точка-У». І попри наявність інформації про об'єкти ворога, вражати їх не було чим.

Зрештою всередині червня США таки прийняло рішення про перші поставки сучасних MLRS спільно з Британією і Німеччиною. США мало поставити 8 HIMARS, а Велика Британія і Німеччина по 3 системи M270. Перші системи Україна отримала в кінці червня.

Саме ця зброя стала визначальною в липні. Десятки, а можливо і сотні складів боєприпасів, військових баз і командних пунктів були знищені і продовжують знищуватись. Україна отримала значну перевагу на відстані 40-80 км від лінії фронту, де у Росії вже немає істотної переваги в кількості систем. А найголовніше, що російські РСЗВ неможливо порівняти із західними MLRS за точністю, а значить і ефективністю.

Якщо HIMARS гарантує ймовірність прямого влучання 98% в ціль розміром 10 м на відстані до 80 км. То снаряди для систем РСЗВ «Смерч» мають точність менше 1%. Запасів же дорогих ракети для комплексів «Іскандер» у

Росії не так багато, аби використовувати їх на відносно невелику відстань.

6. Серпень

Серпень іще триває і сказати які системи отримає Україна поки складно.

Нещодавно стало відомо, що ЗСУ отримали перші натівські авіаційні ракети AGM-88 HARM, здатні виявляти і вражати ворожі системи ППО на далекій відстані.

Вже більше місяця точаться дискусії довкола можливої передачі Україні ракет ATACAMS дальністю 140-300 км (в червні Байден обіцяв не поставляти зброю, здатну бити в російській тил і поки що дотримується цього меседжу). Також Україна може отримати партію модернізованих під стандарти НАТО 11 словацьких МіГ-29.

Але навіть тієї підтримки, яку нам надавали на початку війни нам вже не вистачає.

> Україна поступово втрачає радянські одиниці техніки, артилерії і озброєння. Велика частина з них давно відпрацювала свій ресурс і на останньому подиху тримає оборону. Їх треба замінювати новою зброєю, якої у нас поки що надто мало.

Якщо взяти артилерію, то на початок війни ми мали близько 1 500 артилерійських систем. Більшість з них ми не зможемо використовувати в осяжній перспективі через відсутність радянських боєприпасів. За словами секретаря РНБО Олексія Данілова запаси радянських снарядів в Європі вже вичерпуються.

На початок серпня Україна отримала близько 340 одиниць артилерії НАТО. Цього надто мало.

> Хоча це і більше, ніж мають більшість великих країн ЄС (наприклад Британія мала в 2021 році тільки 240 артилерійських систем, а Франція лише 57).

Обмежена кількість натівських систем призводить до того, що військові вимушені використовувати їх в божевільному темпі. Частина техніки вже потребує ремонту.

Найголовніша проблема в тому, що з червня США не поставляє Україні бронетехніку і артилерію.

> Єдина поставка американських бронетранспортерів M133 була підтримана іще в квітні, останню партію гаубиць M777 затвердили іще на початку червня.

Поки що бронетехніку в Україну здебільшого поставляють країни східної Європи, в яких запаси зброї теж починають вичерпуватись.

Про ці проблеми не люблять говорити в українському медіа-полі. Але від ігнорування вони нікуди не зникають.

В найближчі місяці все важливішою ставатиме роль західної підтримки і роль США.

1) Чи готова буде Америка ризикувати заради України?

2) Чи вдасться Україні повністю перебудувати свої війська на зброю НАТО?

3) Чи достатньо буде важкого озброєння, аби прикривати українську піхоту, на якій тримається лінія фронту?

Поряд з цим і самі країни Східної Європи покладають великі надії на підтримку США. Країни Балтії просять збільшити військовий контингент НАТО і дати більше зброї, остерігаючись можливого нападу з території РФ або Білорусі.

Сподіваємося, що політики за океаном і політики в Україні зроблять правильні кроки, аби Україна не просто не програла цю війну, а й перемогла.

***

№ 499.

Друкувати чи ні: чому розійшлися погляди Нацбанку та Мінфіну?

2022-08-18

Олександр Децик, редактор відділу "Економіка"

У понеділок, 15 серпня парламент підтримав урядові *пропозиції щодо збільшення видатків державного бюджету* ще на 270,2 млрд грн або понад 11% від загалу.

Це необхідно, аби посилити обороноздатність країни – 90% збільшених видатків пропонується направити до Міноборони.

Тепер витрати бюджету мають скласти 2633,4 млрд грн. А загальний дефіцит має збільшитись ще на третину і сягнути 1093,7 млрд грн. І не факт, що цим обмежиться. Для порівняння – за весь 2021 році усі видатки становили 1490 млрд грн.

Витрати нашої держави і до великої війни перевищували надходження. Нестача покривалась переважно коштом запозичень – в середині країни та за її межами.

Тому головним у рішенні про збільшення видатків ще на 11,4 % є навіть не порядок цифр, а відповідь на питання: «Звідки будуть брати гроші на все це?».

Згідно з рішенням, кошти для цих вкрай необхідних завдань, пропонується отримати із внутрішніх ресурсів. А *їх обмаль*. І в цьому є велика небезпека, як для майбутнього держави загалом, так і нинішньої обороноздатності зокрема. Найперше це стосується високого *рівня інфляції*, та загроз, які вона несе.

Так говорять в Нацбанку.

А от в Мінфіні ситуацію не вважають аж на стільки загрозливою...

Тож чому різняться оцінки головних державних фінансистів, де хочуть взяти ці гроші і як це може вплинути на стан економіки країни та фінанси громадян?

1. Різні погляди

Вперше питання щодо узгодженості політики НБУ і Мінфіну виникли після доволі радикального рішення регулятора на початку червня про перегляд облікової ставки з 10% до 25%. Вона є важливим орієнтиром для фінансових ринків. Зокрема щодо запозичень коштів.

Та НБУ «не скористався можливістю обговорити це питання і його довгострокові впливи», як *зазначив в інтерв'ю LB.ua* прем'єр-міністр **Денис Шмигаль**.

Чому так? Бо регулятор, згідно законодавства, має на це повноваження.

> «Нацбанк – незалежний, він регулює свою політику тими інструментами, які є в наявності Національного банку. Так, дійсно, політика Національного банку, яка була запроваджена, у тому числі й облікова (мова про підвищення облікової ставки до 25%, – LB.ua), негативно вплинула на наші можливості на ринку запозичень», - *вказав стосовно цього* міністр фінансів України **Сергій Марченко**.

Різні погляди НБУ на очільників державних фінансів стали помітні й після того, як Нацбанк своїм рішенням «з 9:00 21 липня 2022 року» скорегував офіційний курс гривні до долара США на 25% – до 36,5686 грн/дол. США.

> «Рішуче підвищення облікової ставки пожвавить інтерес до гривневих активів, знизить тиск на міжнародні резерви та матиме стримувальний вплив на інфляцію», – зазначив щодо цього рішення голова Національного банку **Кирило Шевченко**.

Як вже писав LB.ua, на тлі цього Нацбанк розраховував на підвищення відсотків по дохідності облігацій внутрішніх державних позик (ОВДП), або, як ще їх називають «військових ОВДП». Бо інших в країні на той момент не продавали.

> «Національний банк очікує, що уряд та банки адекватно відреагують на зміну облікової ставки відповідним підвищенням ставок за ОВДП та депозитами. Достатній рівень дохідності таких активів дасть змогу убезпечувати заощадження та доходи громадян від інфляції та збільшить відповідно привабливість гривневих активів, у тому числі ОВДП. Збільшення ж привабливості гривневих заощаджень сприятиме зменшенню попиту на готівковому сегменті валютного ринку», – заявив тоді **Кирило Шевченко**.

Додаючи, що «установлення ринкових (читай – вище 25%) ставок за ОВДП сприятиме збільшенню попиту на них та одночасного зменшить потреби емісійного фінансування з боку Національного банку (тобто друку грошей)».

У відповідь… Мінфін практично проігнорував рішення НБУ. Хоча до цього усталеною практикою було відповідне коригування.

Щоправда не одразу, але на символічне підвищення ставок державні фінансисти пішли – за певними видами підняли їх з 11% до 16%.

Та Нацбанк сподівався мінімум на 25%.

2. Сподівання на відродження ненародженого

Чергового оптимізму в питанні збільшення дохідності за відсотками охочим додало зняття обмежень на фінансовому ринку України з 8 серпня за рішенням НКЦПФР (Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку).

Вони були введені одразу після початку великої війни та введення воєнного стану.

Не під запис чиновники уряду визнають, що Мінфін був не в захваті від ідей «відкрити» ринок. Та піти на цей крок у владі були змушені, бо таким чином відкривається ще один механізм «відкачки» надрукованої НБУ гривні, яку охочі активно міняють на валюту.

Бо, коли рівень інфляції вже офіційно оцінюється вище 20%, а рівень дохідності наявних до цього військових облігацій 12-14-16% (тобто мінімум на 6% менше рівня знецінення грошей), більше зиску буде від купівлі валюти.

Зняття обмежень на ринку також могло продемонструвати, що в країні, навіть за умов війни, є попит на цінні папери, дохідність за якими вище тої, що зараз пропонує Мінфін.

Та поки що цього не сталось. Зокрема й через те, що цей ринок у нас знаходиться у зародковому стані.

> «Мені трохи дивно чути заяви пор відродження фондового ринку в Україні зараз, під час війни, хоча б тому, що у нас його і до війни, як такого, не було. Були такі собі зародки, які складно назвати фінансовим ринком», – зазначив у коментарі LB.ua, директор Інституту соціально-економічної трансформації, керівник аналітичного напряму "АНТС" **Ілля Несходовський**.

Схожої думки стосовно зняття обмежень та можливостей ринку й інший економіст, **Євген Дубогриз**.

> «На відновлення економіки, на якусь економічну діяльність такі дії не вплинуть. Ринка акцій в нас немає. Торги державними облігаціями будуть, але це ніяк не вплине на економічну активність. Єдиний можливий плюс – ці торги можуть дати Мінфіну орієнтир по ціні/ доходності нових випусків держоблігацій. Але ці орієнтири і так в Мінфіну є, за підсумками декількох останніх торгів видно було, що покупці готові вкладати значні суми в ОВДП за доходності не менше 20%», – зазначив він у коментарі LB.ua.

І міністерство дійсно, попри все, не поспішає виплачувати більшу комісію по запозиченнях для потреб держбюджету.

Зокрема, станом на початок другої декади серпня Міністерство фінансів практично не відреагувало на високі дохідності вторинного ринку після зняття більшості обмежень на торгівлю ОВДП і продовжує розміщувати на первинних аукціонах військові облігації переважно за звичними ставками (до 16% максимум).

У цьому випадку, практично єдиним джерелом наповнення залишається емісія Нацбанку. Тобто – друк грошей, що не забезпечені ресурсами.

У Мінфіні кажуть, що по іншому не можна, бо у нас війна.

> «Де-факто так, за рахунок податків та за рахунок запозичень (Україна фінансує потреби ЗСУ, – LB.ua). Тому так важлива роль Національного банку на даному етапі, незважаючи на ризики емісії гривні», – зазначає міністр фінансів в одному зі своїх інтерв'ю.

Натомість керівник НБУ вже фактично відкрито, через публікації в ЗМІ, закликає урядовців не робити цього, бо це загрожує некерованою інфляцією, збіднінням населення, падінням економіки.

> «Для уряду емісія не порятунок, адже, коли НБУ викуповує ОВДП – уряд сплачує по ним відсотки. Якщо зараз не підвищувати ставки і не залучати більше на ринку, то описані вище негативні ефекти від емісійного фінансування та інфляції будуть суттєво вищими. Якщо країна порине в хаос неконтрольованої емісії, девальвації та інфляції, краху фінансової системи, втрати обороноздатності, то майбутнім поколінням доведеться значно складніше і довше витягувати країну з цієї прірви», – *зазначає **Кирило Шевченко***.

3. Обмін текстами

Та в Мінфіні, схоже, не схильні поділяти хвилювань Нацбанку щодо рівня інфляції в країні.

Зокрема міністр фінансів Сергій Марченко вважає, що інфляція в Україні на рівні 22,2% не є критичною, бо через війну могла бути вищою.

> «Так, інфляція є досить високою, якщо порівнювати з довоєнним станом. Якщо порівнювати з іншими країнами – Європою, США, де інфляція наближається до десятивідсоткових показників, то наша інфляція в 22,2% не є такою критичною. Тобто це не є інфляція, яка могла бути у країні, яка воює», – сказав **Сергій Марченко** в інтерв'ю РБК-Україна.

Вже на наступний день **Кирило Шевченко** у своїй колонці для LB.ua відповів, що продовження емісії грошей для покриття дефіциту бюджету веде

до знецінення гривні через девальвацію та інфляцію та «має низку дуже негативних, навіть катастрофічних довгострокових ефектів» для України.

Зокрема, може йтись про «падіння доходів широких верств населення нижче порогу бідності, дестабілізації фінансової системи і врешті – до втрати обороноздатності країни».

4. Що ще можна зробити в цій ситуації?

Найперше, на думку голови Нацбанку потрібні рішучі заходи скорочення дефіциту бюджету.

> «Наскільки б непопулярними вони не виглядали, їхнє свідоме і контрольоване застосування є найефективнішим варіантом пристосування економіки до війни на виснаження і забезпечення підґрунтя для перемоги. Тому владі потрібно брати на себе відповідальність і приймати непопулярні рішення, чесно пояснюючи суспільству необхідність відповідних кроків», – зазначає **Кирило Шевченко**.

А ще, знову ж таки, підвищення ставок за облігаціями внутрішньої держпозики (ОВДП), якими опікується Міністерство фінансів.

> «Наразі, підвищення ставок за ОВДП – це можливість людям захистити свої заощадження та доходи в гривні від стрімкого знецінення, уникнути бідності. …Якщо зараз не підвищувати ставки й не залучати більше на ринку, то описані вище негативні ефекти від емісійного фінансування та інфляції будуть суттєво вищими. Якщо країна порине в хаос неконтрольованої емісії, девальвації та інфляції, краху фінансової системи, втрати обороноздатності, то майбутнім поколінням доведеться значно складніше і довше витягувати країну з цієї прірви», – вважає голова НБУ.

Мінфін натомість зазначає, що не доречно витрачати більше коштів на виплату збільшених відсотків за облігаціями, коли в бюджеті і так мало надходжень.

> «Так, нам доводиться піднімати відсоткові ставки. І це дуже складне рішення в умовах, коли ми розуміємо, що доходів на обслуговування цього боргу у нас в таких обсягах і такого приросту немає. Так, є інші питання, які ми в дискусії намагаємося вирішити з Національним банком України», – зазначає **Сергій Марченко**.

Хоча є певний аспект, який теж варто вказати в контексті інфляції.

«Варто зазначити, що доходи бюджету зростають на рівень інфляції. Бо коли дорожчають товари, то з них сплачують більші податки. Відповідно, якщо нічого критично не зміниться через війну, то доходи бюджету зростуть на 25-30% на рік виключно коштом інфляції. Тобто певний ресурс для більших відсотків є», – розповів LB.ua економіст **Тарас Козак**.

5. Про фактичний «інфляційний податок» у своєму тексті говорить і очільник НБУ.

«Емісійне фінансування центробанком накладає на суспільство прихований «інфляційний податок», який може навіть дозволити скоротити дефіцит бюджету до прийнятних рівнів, якщо видатки бюджету «заморожуються», а номінальні доходи зростають внаслідок інфляції», – зазначає **Кирило Шевченко**.

Та додає, що це має низку дуже негативних, навіть катастрофічних довгострокових ефектів.

Щоб зрозуміти про що йдеться, достатньо згадати про те, що поточні 22,2% споживчої інфляції за рік – це суттєве скорочення, майже на 1/4, реальних наявних доходів громадян.

Базовий (програмний) макроекономічний сценарій НБУ передбачає що загалом цього року інфляція перевищить 30%, наступного року буде близько 20% і лише в 2024 році знизиться до однознакового рівня.

Тобто,

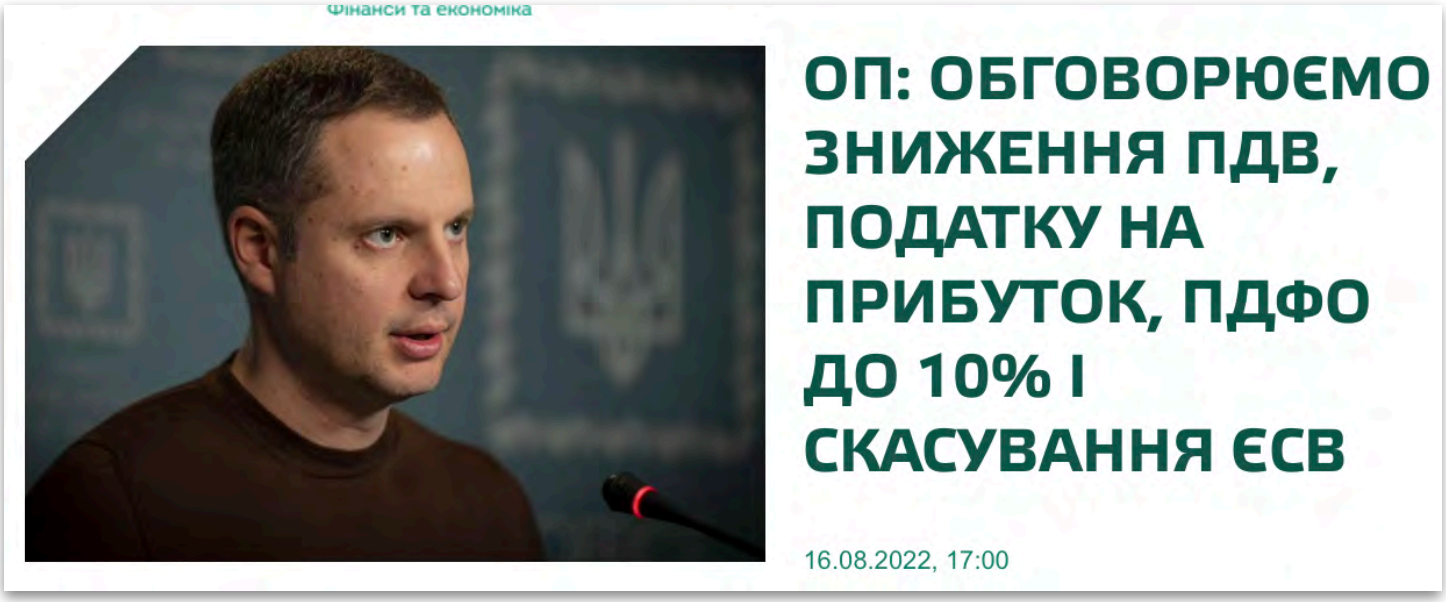
за ці 3 роки купівельна спроможність гривні знизиться майже вдвічі. Цей прогноз в Нацбанку вже називають «оптимістичним».

***

№ 500.

ОП: ОБГОВОРЮЄМО ЗНИЖЕННЯ ПДВ, ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК, ПДФО ДО 10% І СКАСУВАННЯ ЄСВ

2022-08-16

Заступник керівника Офісу президента Ростислав Шурма в інтерв`ю Forbes у контексті податкової реформи повідомив, що "ми справді обговорюємо модель, яка називається «10–10–10»: 10% – податок на прибуток, 10% – ПДФО та 10% – ПДВ, а також скасування ЄСВ та воєнний збір 3%" (цитата).

Пряма мова Р. Шурми:

"Однак при цьому – майже повне скасування всіх пільг, посилення відповідальності за порушення податкового законодавства й такі речі, як, наприклад, доступ податкової до інформації про банківські рахунки для запобігання ухиленню від сплати податків.

Ми не пропонуємо нічого унікального. Наприклад, у США відповідальність за порушення податкового законодавства є чи не найбільшою серед усіх можливих правопорушень. Водночас ми хочемо створити модель, яка дасть змогу Україні бути конкурентною з податкової точки зору, зокрема й для глобального бізнесу.

На жаль, ми поки не дійшли консенсусу в цьому питанні, але сподіваюся, протягом найближчих місяців – пів року зможемо ухвалити нову податкову модель.

Перш за все виникає питання, що буде з надходженнями до бюджету в найближчий рік. Бюджет зараз і так не збалансований: за рахунок власних доходів ми ледь закриваємо 30% своїх потреб.

При цьому ні в кого не викликає сумнівів, що така модель дасть серйозний імпульс економіці в довгостроковій перспективі. Але що робити в найближчі роки? Для цього потрібно розуміти, які в нас можуть бути явні компенсатори. Наприклад, якщо всі без винятку почнуть сумлінно платити податки за зниженими ставками.

Також, із чисто податкової точки зору, в нас недостатньо оподатковуються такі речі, як забруднення довкілля або шкідливе споживання, тобто тютюн, алкоголь, нафтопродукти. Ще одна ідея – податкові стимули для розвитку переробної промисловості, які передбачають скасування відшкодування ПДВ на сировинні товари.

Я – великий прихильник таких радикальних податкових змін, причому вважаю, що їх, мабуть, треба робити зараз. Це також наш унікальний шанс змінити культуру сплати податків у країні. Однак це справді дуже відповідальне рішення, тож ми маємо ухвалювати його тільки коли досягнемо консенсусу".

Контекст

У грудні минулого року міністр фінансів Сергій ***Марченко*** розкритикував радикальну податкову реформу.

Він наголосив, що

> проти «радикальних податкових реформ – від зменшення ставок ПДВ до запровадження податку на виведений капітал. Це веде до фіскальних ризиків». За його словами, в Україні слід міняти адміністрування та виводити бізнес із тіні.

У серпні С. Марченко відкинув ідею зменшення податкового навантаження у воєнний час. Водночас він заявив, що не підтримує і підвищення податків, «оскільки бізнес дуже сильно постраждав та може не витримати додаткового навантаження».

Надходження до держбюджету від податкової скоротилися на 30%, а від митниці – на 70%, заявляв напередодні Марченко. Зокрема, у травні надходження митниці становили 9,5 млрд грн, у квітні – 8 млрд грн та 7 млрд грн – у березні. За словами міністра, це пов’язано, зокрема, зі скасуванням ПДВ та ввізного мита.

23 червня Верховна Рада скасувала запроваджені на початку квітня пільги під час розмитнення автомобілів і повернула мита й оподаткування ПДВ на імпортні товари. Закон набув чинності з 1 липня.

У липні до загального фонду держбюджету надійшло 169,6 млрд грн. Фактичний дефіцит становив 3,7 млрд грн, повідомив Мінфін. Дефіцит держбюджету, порівнюючи з попереднім місяцем, скоротився майже в 40 разів. У червні він перевищував 141 млрд грн.

На початку серпня Марченко анонсував запровадження нового збору на імпорт. Так уряд хоче зменшити попит на імпортні товари й тиск на гривню.

***

Лямец 2022-08-18

Ростислав Шурма озвучил рецепт новой налоговой реформы:

1. НДС, налог на прибыль и подоходный 10%, минус ЕСВ.
2. Минус льготы.
3. Плюс жесткий контроль, чтобы платили все.
4. Доступ к банковской тайне по деньгам населения.

Уверен, нам не показывают всю картину.

Я не налоговый эксперт и не макроэкономист. Но образование - экономическое. А поскольку пишу об экономике с 2003 года, видел всякое. С позиций этого - несколько мыслей о реформе 10-10-10:

1. Очевидный вопрос: Почему 10-10-10?

Продается как очередная "перемога". Только в стиле "слуг народа" - красивое, легкое, вроде как понятное. Нечто напоминающее "Весна придет - сажать будем".

Но опыт показывает: бойтесь простых решений. Реальность всегда сложнее, чем 10-10-10.

Действительно, почему 10-10-10? Почему не 9-9-9? или не 5-7-9?

Кто высчитал? Кто свел бюджет с новыми цифрами? Поверьте, данных хватает. Сейчас ВВП считается с учетом теневой экономики. То есть, плюс-минус, можно посчитать будущие поступления в бюджет. Для этого нужно взять довоенный ВВП и применить к нему математическую модель.

Рискну предположить, что никакого моделирования не было. Было другое - авторитетные люди предложили 10-10-10. Мол, тогда все зашевелится, и Украина превратится в цветущий сад. Или не превратится, но "так правильно". Почему правильно, остается за кадром.

Проще говоря: 10-10-10 - это "хотелки", которые нам преподносят как великую экспертную мысль.

2. Какова потребность?

Всегда смотрите с позиции автора реформы. Это чиновники. Они такие люди, что снижать налоги хотят по одной из двух причин:

1) - чтобы помочь кому-то конкретному. Например, платить меньше налогов.

2) - чтобы получить больше налогов

Про помощь кому-то конкретному у меня недостаточно информации. Но думаю, у реформы 10-10-10 есть свои интересанты. Просто мы их еще не видим, пока не готов итоговый документ.

Что до второго пункта, эффективную налоговую реформу не имеют права писать чиновники. У них словно изъян в мозгу. Они всегда хотят получить больше денег и возможностей.

Сейчас нужны деньги в бюджет. А их нет, бюджет наполняется на 30%. В ближайшие годы будет так же.

Ждать налоги с бизнеса сложно. Крупный бизнес во многом уничтожен, аграрии платят мало, средний и малый сидит на едином налоге. Значит, нынешняя система не годится.

Нет, конечно, можно отказаться от контрабанды, "Большой стройки" и системной коррупции. Можно меньше пилить на государственных должностях. Но это плохое предложение. Никто так не договаривался. Наоборот, задача стоит так: в ближайшее время найти деньги, чтобы пилить дальше.

Ну а еще - воспользоваться смутным временем, чтобы легально снизить налоги для уцелевшего бизнеса. Ведь одно дело не платить налоги, но отлистывать за то, чтобы тебя не трогали. Другое дело - получить индульгенцию по закону. Тогда можно налоговую милицию спускать с лестницы бесплатно.

3. Суть реформы - взять больше налогов с населения.

Есть еще одна причина, почему налоговую реформу не должны писать чиновники. Они никогда не идут на конфликт с сильными мира сего. Наоборот, стремятся как можно больше обложить тех, кто за себя постоять не может.

Взгляните на Верховную Раду и Кабмин. Это люди, представляющие интересы элит, и в каком-то смысле обреченные решать вопросы населения. Поэтому общий подход в последние десятилетия таков: финансировать население должно... само население.

До войны доходы бюджета уже во многом формировался за счет налогов и сборов с населения. Теперь украинцам предстоит заплатить еще больше.

Опыт показывает: деньги у населения есть. Экономика в Украине не слишком развита, она не способна обеспечить работой население. Везде сплошной импорт. Но люди научились выживать. Кому заробитчане присылают, кто с коррупции живет, кто сидит на грантах, кто на соседских паях сеет сою. По итогу живем, и даже донаты на армию делаем.

Как будут брать с населения, пока что неясно. Видны лишь общие очертания.

Например, отмена льгот - это может быть отказ от льготных тарифов на электроэнергию и газ, а также еще одно ограничение жилищных субсидий.

"Отмена льгот и усиление контроля" - это еще и про отмену единого налога. Даже при максимальной ставке, сегодня единоналожники платят 5% + ЕСВ. Если отменить и перевести на общую систему налогообложения - это повышение минимум в два раза.

Но прекраснее всего идея получить доступ к банковской тайне. Чтобы видеть, как деньги движутся по карточкам. Это просто военный коммунизм, Данила даже не мечтал о таком. Но цель оправдывает средства. Часто именно по картам движутся потоки от теневой экономики. Плюс поступления от заробитчан. А это, на секунду, более 12 млрд долларов по году. Заплатите-ка 10%.

Понятное дело,

> **ничто не мешает Ростиславу Шурме и целому Кабмину уже сейчас побороть коррупцию на таможне и/или в налоговой. Для этого не нужно ждать 10-10-10. Но я вас уверяю - так далеко никто не пойдет.**

4. Все это сработает одним только способом.

Мне рассказали, как в свое время снижали ЕСВ. Идея была такая: упростить администрирование и снизить начисления в два раза - получался ЕСВ 22%. "Снижение ЕСВ стало началом процесса детенизации", - говорил ***Яценюк***.

Он же обещал, что сейчас бизнес как выйдет из тени - и как заплатит больше.

Но получилось (почему-то) наоборот.

1) Бизнес стал платить меньше.

2) Снижение ЕСВ помогло крупному бизнесу меньше тратить на оплату труда.

3) Зато возникла дыра в Пенсионном фонде, которая не закрыта до сих пор - спустя 6 лет "детенизации".

Теперь уже Ростислав ***Шурма*** предлагает

1) снизить ЕСВ до 10%. Считаю, что это праздник.

2) Плюс более мягкий трудовой кодекс, который позволяет увольнять работников без проблем.

3) Плюс девальвация, которая снизила расходы на зарплаты. Плюс, плюс, плюс. Бизнесу - хорошо. Населению - продают как перемогу, хотя на самом деле будет сложнее.

5. И еще небольшой математический этюд.

Продается iPhone за 50 000 грн. В этой цене вроде как сидит НДС 20%.

Снижаем НДС до 10%. Казалось бы, должен подешеветь iPhone. На самом деле - нет.

Цена останется 50 000, а разницу получит продавец. Найдет десять объяснений, почему не должно дешеветь. Даже наоборот, подорожает.

Такая логика в реформе 10-10-10 тоже есть, я думаю.

Вывод:

> реформа 10-10-10, скорее всего, делается в интересах определенных бизнесов. Помогает снизить расходы.

Помогать бизнесу, конечно, нужно. Но лично я сомневаюсь, что мы говорим об одном и том же бизнесе.

Лучше бы Кабмин

1) убрал искусственно созданные препятствия, на которых паразитируют чиновники.

2) А еще - убрал монополии, которые тут и там злоупотребляют.

Но об этом пока не слова…

***